

การประชุมวิชาการระดับชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครั้งที่ 3

วันที่ 29 พฤษภาคม 2556 ณ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

เรื่อง นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Innovation and
New Knowledge for Sustainable
Development

คำกล่าวเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3

เรื่อง นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Innovation and New Knowledge for Sustainable Development

โดย ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง อธิการบดี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ณ SBC Hall วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

วันที่ 29 พฤษภาคม 2556

ท่านอธิการบดี ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ท่านผู้มีเกียรติ ที่เคารพทุกท่าน

ในนามของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ขอต้อนรับทุกท่านด้วยความยินดียิ่ง ที่ท่านได้ให้เกียรติเข้าร่วมงานประชุมวิชาการในวันนี้ กระผมยินดีที่ได้รับเกียรติ มากกล่าวเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการครั้งที่ 3 ในหัวข้อเรื่อง “นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Innovation and New Knowledge for Sustainable Development)” การจัดการประชุมครั้งนี้ เกิดจากความร่วมมือของเครือข่ายเบนจุมิตร นับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ และช่วยส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิตนักศึกษา ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ปัจจุบันการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญ ต่อการแสวงหาความรู้ การพัฒนาสังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้ทุ่มเททรัพยากรต่างๆ เพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นอย่างมาก ซึ่งทำให้ประเทศเหล่านั้น มีโอกาสในการแข่งขันสูง และประสบความสำเร็จในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมอย่างยิ่ง

นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ อันเกิดจากการวิจัยมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาประเทศเพราะ ทั้งภาคเศรษฐกิจและสังคม ต้องการนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ในการสร้างสินค้าและบริการ และพัฒนาสังคม กลุ่มเครือข่ายเบนจุมิตรวิชาการเห็นพ้องต้องกันว่า การเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ควรมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ให้มากขึ้น เพื่อที่บัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตของสถาบัน จะสามารถนำความรู้ที่ศึกษาเล่าเรียน มาสร้างผลงานที่นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรแล้ว กระผม ขอเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3 เรื่อง “นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ประจำปี 2556 ณ บัดนี้ และขออำนวยการให้ท่านทั้งหลาย จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ และขอให้ การจัดการประชุมวิชาการระดับชาติในครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทุกประการ

คำกล่าวรายงาน การประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3
เรื่อง นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Innovation and New Knowledge for Sustainable Development

ณ SBC Hall วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

วันที่ 29 พฤษภาคม 2556

เรียนท่านประธานที่เคารพ

ข้าพเจ้า รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย รังสีนันท์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ในนามของคณะกรรมการจัดงาน ขอขอบพระคุณท่านอธิการบดี ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3 เรื่อง “นวัตกรรมและ องค์ความรู้ใหม่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Innovation and New Knowledge for Sustainable Development)” ในวันที่ การจัดประชุมวิชาการในครั้งนี้เกิดจากการร่วมมือของ 7 สถาบันอุดมศึกษา ในนาม “เครือข่ายเบนจุมิตรวิชาการ” ซึ่งประกอบไปด้วย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยชนบท วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และวิทยาลัยอินเตอร์เทคคำปาง เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายเบนจุมิตรวิชาการ มีความตระหนักถึงงานวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การบริหารการจัดการศึกษาศาสตร์ และการประดิษฐ์คิดค้นซึ่งนวัตกรรม และองค์ความรู้ใหม่เหล่านี้จะเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างยั่งยืน

การจัดประชุมวิชาการในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และนักประดิษฐ์ ระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาการและการวิจัย
2. เพื่อให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และนักประดิษฐ์ ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การบริหารการจัดการศึกษาศาสตร์ และการประดิษฐ์คิดค้น เสนอผลงานวิจัยประจำปี
3. เพื่อให้เป็นการดำเนินงาน การบริการวิชาการแก่สังคมและการวิจัยของสถาบันในเครือข่ายเบนจุมิตรวิชาการ ได้ดำเนินการเป็นไปตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของ สกอ. และ สมศ.

ในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษาจากหลายสถาบันอุดมศึกษา และจากหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ เข้าร่วมเสนอผลงานวิจัยรวมทั้งสิ้น 150 เรื่อง จาก 16 สถาบัน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ขอกราบเรียนเชิญท่านประธานเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ประจำปี 2556 ขอกราบเรียนเชิญครับ

สารจากอธิการบดีวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

การวิจัยในปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม เป็นการสร้างสรรค์อารยธรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้ ยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากการวิจัยที่มีคุณภาพจะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ หรือความคิดใหม่และแนวทางใหม่ ซึ่งความรู้ใหม่นั้นจะนำมาสู่การแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จ ทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่ติดขัด เพื่อไปสู่เป้าหมายที่สังคมมีความปรารถนา ร่วมกัน ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน บริการวิชาการทาง สังคม ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมแล้วยังมีอีกหนึ่งพันธกิจที่สำคัญคือ การวิจัย ซึ่งมีความสำคัญที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้า วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกร่วมกับ มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาลัย กรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น วิทยาลัยอินเตอร์เทคฉะเชิงเทรา จึงได้จัดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3 ขึ้นในวันพุธที่ 29 พฤษภาคม 2556 ภายใต้วหัวข้อเรื่อง นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Innovation and New Knowledge for Sustainable Development) ที่อาคารเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบพระชนมพรรษา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก บางนา กรุงเทพฯ โดยมุ่งหวังให้นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และนักประดิษฐ์จากหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการ นำเสนอผลงานวิจัย รวมทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพงานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถาบันอุดมศึกษาและประเทศชาติต่อไป

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการดำเนินงานจัดงาน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้นำเสนอบทความวิจัย และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ที่ทำให้การจัดการประชุมวิชาการ ระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3 ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย และขออวยพรให้การ จัดประชุมครั้งนี้ ประสบความสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ทุกประการ

(ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง)

อธิการบดี

คณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ เภษจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3

วันที่ 29 พฤษภาคม 2556

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการจัดงาน	บทบาทหน้าที่
1	อธิการบดีวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	ที่ปรึกษา
2	ดร.ทิวา พงศ์ชนไพบูลย์	ที่ปรึกษา
3	ดร.ประสิทธิ์ ทองใส	ที่ปรึกษา
4	รศ.ดร.วินัย รังสินันท์	ประธานกรรมการ
5	ผศ.ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์	รองประธานกรรมการ
6	ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร	กรรมการ
7	รศ.ผ่องพรรณ รัตนธนาวัฒน์	กรรมการ
8	ดร.ศฤงค์ผล ชมไพศาล	กรรมการ
9	ดร.วรกมล มีเพียร	กรรมการ
10	ดร.ภูษิตย์ วงษ์เล็ก	กรรมการ
11	พล.ต.ดร.อนุชาติ บุนนาค	กรรมการ
12	ดร.สุชาสินี แสงมุกดา	กรรมการ
13	น.ส.วีรนุช แซ่จิ้น	กรรมการ
14	ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ	กรรมการ
15	อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล	กรรมการ
16	อาจารย์ศรันย์ นาคดอนอม	กรรมการ
17	อาจารย์ปณิตนันท์ ปานพลอย	กรรมการ
18	รศ.ดร.วิรัช วรรณรัตน์	กรรมการ
19	รศ.ดร.ชาติชาย พณานานนท์	กรรมการ
20	อาจารย์กาญจนา สมมิตร	กรรมการ
21	อาจารย์ฉิมหนีภา สุทธิกุล	กรรมการ
22	ดร.จักรพันธ์ พรนิมิตร	กรรมการ
23	ดร.กรวิก พรนิมิตร	กรรมการ
24	อาจารย์ธีปิตย์ โตตติวรรณ	กรรมการและเลขานุการ
25	อาจารย์เรณู จันทะวงศา	กรรมการและเลขานุการ
26	อาจารย์สุณี ทิพย์เกษร	กรรมการและเลขานุการ
27	อาจารย์สรยศ รุ่งเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer review)			
ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	ความเชี่ยวชาญ
1	ศ.เกียรติคุณ ดร.ไพบูลย์ ช่างเรียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	รัฐประศาสนศาสตร์
2	ศ.ปิยะรัตน์ โดสุโขวงศ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณะแพทยศาสตร์
3	ศ.ดร.ชุมพร ปิงจุสานนท์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	นิติศาสตร์
4	ศ.ดร.อุดม วโรดมสังขาคิดค์	ราชบัณฑิตยสถาน	กายาศาสตร์
5	ศ.ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	รัฐประศาสนศาสตร์/การวิจัย
6	ศ.ดร.เอกุ กรุดพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	วิทยาศาสตร์
7	รศ. ดร. ศรีศักดิ์ สุทธไชย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	สาธารณสุข
8	รศ. ดร.บุญทิพย์ สิริรังศรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	การพยาบาล
9	รศ. ดร. สมบัติ ทิมทรัพย์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	วิศวกรรมเครื่องกล
10	รศ.ดร.เชาว์ โรจนแสง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริหารธุรกิจ
11	รศ.ดร.กนก เจนจิระพงศ์เวช	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	เทคโนโลยีอุตสาหกรรม/วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์/เทคโนโลยีสารสนเทศ
12	รศ.ดร.ธัญปวีณ์ รัตน์พงศ์พร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	บริหารธุรกิจ/โลจิสติกส์
13	รศ. ดร.วิชัย อุดสาหิจิต	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	การจัดการทรัพยากรมนุษย์
14	รศ.ดร.วินัย รังสินันท์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	ด้านการจัดการ/บริหารธุรกิจ/เทคโนโลยีสารสนเทศ
15	รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การศึกษา
16	รศ.ดร.วิรัช วรรณรัตน์	วิทยาลัยราชพฤกษ์	การอุดมศึกษา/การวัดผลการศึกษา
17	รศ.ดร.ชาติชาย พณานานนท์	วิทยาลัยราชพฤกษ์	บริหารธุรกิจ/ประวัติศาสตร์
18	รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	วิทยาลัยราชพฤกษ์	สถิติวิจัย/การศึกษา/บริหารการศึกษา
19	รศ.ดร.ชุติมา วัฒนะศิริ	วิทยาลัยราชพฤกษ์	หลักสูตรและการสอน/สิ่งแวดล้อม
20	รศ.ดร.ทิพย์ศิริ กาญจนวาสิ	วิทยาลัยราชพฤกษ์	สาธารณสุขศาสตร์/สิ่งแวดล้อม
21	รศ.ดร.สุธรรม นันทมงคลชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	ระเบียบวิธีวิจัย/สุขภาพผู้สูงอายุ
22	รศ.ดร.สิริพร ทิพย์คง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	คณิตศาสตร์ศึกษา
23	รศ.ดร.พรรณี บัวเล็ก	มหาวิทยาลัยเกริก	ประวัติศาสตร์
24	รศ.ดร. ทองฟู ศิริวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหาร
25	รศ. ดร. วรณวดี ชัยชาญกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	ภาษาศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ)
26	รศ. ดร. ไกร โพธิ์งาม	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	เศรษฐศาสตร์
27	รศ.ดร.ธนาคม สุทธชัยนาค	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	วิศวกรรมเครื่องกล
28	รศ.ดร.วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ	มหาวิทยาลัยเกริก	บริหารธุรกิจ
29	รศ.ดร.เสาวลักษณ์ ชายทวีป	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	สิทธิมนุษยชน
30	พ.อ.รศ.ดร. เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ	สำนักงาน กสทช.	โทรคมนาคม
31	รศ.ดร.จันทร์บูรณ์ สถิติวิรวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	เทคโนโลยีสารสนเทศ
32	รศ.ดร.สัถยุทธ สว่างวรรณ	โรงเรียนนายเรืออากาศ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
33	รศ. ดร. ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
34	รศ.ดร. สาโรจน์ โอพิทักษ์ชิน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	บริหารธุรกิจ/รัฐประศาสนศาสตร์
35	รศ.ผ่องพรรณ รัตนธนาวันต์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	การสอนคณิตศาสตร์
36	รศ.วิรัช สงวนวงษ์วาน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	บริหารธุรกิจทางเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer review)			
ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	ความเชี่ยวชาญ
75	ดร.ราชันย์ เหล็กกล้า	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีธัญบุรี	เทคโนโลยีสารสนเทศ
76	ดร.ณัฐสร้อย ลิขิตเสริญ	โรงเรียนกรุงเทพบริหารธุรกิจ	การศึกษา
77	ดร. พงษ์ชัย คำรุ่งวัฒนา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ชีววิทยา
78	ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ครุศาสตร์
79	ดร. กนกกร หัสโรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	วิศวกรรมเคมี
80	ดร. ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	การศึกษา
81	ดร. อนุพงษ์ อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยธนบุรี	บริหารธุรกิจ
82	ดร.ดวง บงกชเกตุสกุล	มหาวิทยาลัยธนบุรี	Computer Engineering/Computer Sciences
83	ดร. อุยณ์ มงคลพิทักษ์สุข	มหาวิทยาลัยเกริก	ปรัชญา การเมืองการปกครอง
84	ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
85	ดร.วีระ สุกะ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	นิเทศศาสตร์
86	ดร.ณรงค์ พิมสาร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	เทคโนโลยีการศึกษา
87	ดร.สุดาพร สาวม่วง	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	การตลาด
88	ดร.ภูษิตย์ วงษ์เล็ก	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	การบริหารการศึกษา
89	ดร.วรกมล มีเพียร	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	อังกฤษธุรกิจ
90	ดร.สิทธิชัย ฝรั่งทอง	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	บริหารธุรกิจ
91	ดร.จตุพร สังขวรรณ	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	บริหารธุรกิจ
92	ดร.พยัคฆ์ วุฒิรงค์	บมจ.สยามซีเมนต์	บริหารธุรกิจ/การจัดการ/AEC
93	ดร.เฉลิมพร เข็นเยือก	มหาวิทยาลัยรังสิต	การจัดการ/บริหารธุรกิจ
94	ดร.นิลเนตร วีระสมบัติ	โรงพยาบาลสูงเนิน จ.นครราชสีมา	การจัดการทรัพยากรมนุษย์
95	ดร.เฉลิมวิทย์ ฉิมตระกูล	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	บริหารธุรกิจ /ภาวะผู้นำ
96	ดร.วรงค์ ตรีการสิรินันท์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	นโยบายสาธารณะ/การเงิน/การประเมินโครงการ
97	ดร.ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	การตลาด/บริหารธุรกิจ
98	ดร.กฤตกร ทวีศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	การจัดการทรัพยากรมนุษย์ /SME
99	ดร.สมจินตนา คุ่มกั๊ย	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	การจัดการ/รัฐประศาสนศาสตร์
100	ดร.ทิวา พงศ์ธนไพบูลย์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	การจัดการ/บริหารธุรกิจ
101	ดร.จิระภา สุขเกษม	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	การจัดการ/บริหารธุรกิจ

กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ ๓

เรื่อง นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Innovation and New Knowledge for Sustainable Development

วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบพระชนมพรรษา วิทยาลัยเซนต์บาทกอก

-
- ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น. - ลงทะเบียนพร้อมรับประทานอาหารว่าง (อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบพระชนมพรรษา)
 - ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. - พิธีเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ ๓
(ณ หอประชุม SBC Hall)
 - กล่าวรายงานโดยประธานคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุม รศ.ดร.วินัย รังสีนันท์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
 - กล่าวเปิดการประชุมโดย ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง อธิการบดี
 - ชมชุดการแสดงในพิธีเปิด
 - ๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น. - บรรยายพิเศษ เรื่อง นวัตกรรมและนโยบายพลังงานของไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย ดร.ทองนัฏ หงส์ลดารมภ์ (ณ หอประชุม SBC Hall)
 - ๑๐.๑๕ - ๑๒.๐๐ น. - นำเสนอผลงานวิชาการ ช่วงที่ ๑ (อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบฯ ชั้น ๔)
 - ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. - รับประทานอาหารกลางวัน (อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบฯ ชั้น ๒)
 - ๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. - นำเสนอผลงานวิชาการ ช่วงที่ ๒ (อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบฯ ชั้น ๔)

การประชุมวิชาการระดับชาติ เเบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 2 วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ ห้อง 3402 อาคาร เถลิงพระเกียรติ 7 รอบฯ ชั้น 4

ประธานกลุ่ม : รศ.ผ่องพรรณ รัตนชนาวินต์

เลขานุการกลุ่ม : อาจารย์ปัญจรัตน์ หาญพานิช

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
10.30 – 10.50	BS16 การพัฒนาระบบจัดการฝึกงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	สุรเดช บุญลือ	113
10.50 – 11.10	BS17 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย กรณีศึกษาโรงงานตัวอย่าง	ปัญญา สำราญหันธ์ ณภพ ชัยสุวรรณ	9
11.10 – 11.30	BS18 ปัจจัยความสำเร็จในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่	ศิริรัตน์ ตรงวัฒนาวุฒิ	203
11.30 – 11.50	BS19 การออกแบบวงจรจรรยาบรรณโอเวอร์เน็ตเวิร์ก โดยใช้วงจรกรองความถี่ แบบเบรินสไตน์	วันวิสา ชัชวงษ์ และคณะ	154
11.50 – 12.10	BS20 การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของสัญญาณดาวเทียมในเขตร้อน	วันวิสา ชัชวงษ์ และคณะ	188
13.00 – 13.20	BM1 การรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	นัทธีรา พุมมาพันธ์	922
13.20 – 13.40	BM2 การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลที่มีผลต่อการประกอบการของธุรกิจครอบครัวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	อำพล นววงศ์เสถียร	660
13.40 – 14.00	BM3 การศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ	บุษบา อู่อรุณ	759
14.00 – 14.20	BM4 การ Claims ประกันในกรณีนำเข้าเครื่องจักรใหญ่ที่ใช้สิทธิประโยชน์ BOI เกิดความเสียหาย	รณรงค์ แสงมงคล	835
14.20 – 14.40	BM5 ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทโตโยต้า ในพื้นที่ลาดกระบัง	อัศวิน เสนิชัย ธาวิน เกสรสังข์ สมศักดิ์ สุริชัยโนทัย	808
14.50 – 15.10	BM6 ความพึงพอใจของบุคลากรต่องานบริการตามระบบการผลิตแบบลีน	กานู ปิ่นาทุก่าพล	1008
15.10 – 15.30	BM7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตลาดกระบัง	วันทนา สุขอนุเคราะห์	773
15.30 – 15.50	BM8 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในงานอุตสาหกรรม ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร	ณัฐชญา พิมพ์ภรณ์ เอมศักดิ์ พวงผิว	783
15.50 – 16.10	BM9 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตลาดกระบัง	กณสิทธิ์ อ้นยะ	793
16.10 – 16.30	BM10 การตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนล แอสซัวร์ันส์ จำกัด	สายเปิ้ล บัวดี	686
16.30 – 16.50	BS21 การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่าย Social Network และแนวทางการพัฒนาการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา : นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	เขาวลิต จันภิรมย์	1186
16.50 – 17.10	มอบเกียรติบัตร		

การประชุมวิชาการระดับชาติ เบลูจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 3 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ห้อง 3403 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบฯ ชั้น 4

ประธานกลุ่ม : ดร.สุญจน์ผล ชมไพศาล

เลขานุการกลุ่ม : อาจารย์ญาณวัฒน์ พลอยเทศ

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
10.30 – 10.50	BSoc1 บทบาทเชิงจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน	วัฒน์ ภูวทิศ	342
10.50 – 11.10	BSoc2 ความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกายหรือจิตใจขนาดเท่าใดจึงจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา	สุพัตรา จงใจงาม	288
11.10 – 11.30	BSoc3 บทบาทการมีส่วนร่วมดูแลมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนที่มีต่อวัด (ศึกษากรณี : วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 -พ.ศ. 2553)	ต่อศักดิ์ สีตะสุทธิพันธุ์	358
11.30 – 11.50	BSoc4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกของผู้เป็นเจ้าของรถยนต์คันแรกในกรุงเทพมหานคร	จาวรธรรม จงจิตร สมยศ อวเกียรติ सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล	321
11.50 – 12.10	BSoc5 แนวทางในการพัฒนานโยบายรับจำนำข้าวเพื่อสนับสนุนเกษตรกรไทย	อนุชาติ บุญนาค	279
13.00 – 13.20	BSoc6 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของ “เมืองธนบุรี”	สำราญ ผลดี	333
13.20 – 13.40	BSoc7 การสำรวจความคิดเห็นของนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำที่มีต่อผู้ประกอบการของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	วารุณี คำมั่งคง และคณะ	301
13.40 – 14.00	BSoc8 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์	นิตยระดี วงษ์สวัสดิ์	220
14.00 – 14.20	BSoc9 รูปแบบการสร้างเครือข่ายของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ	พฤกษ์ จิรสัตยากรณ์ และคณะ	369
14.20 – 14.40	BSoc10 การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 กรณีศึกษาผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	ศิริชญาณ์ วงษ์สด และคณะ	312
14.40 – 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10	BSoc11 การจัดการอุทกภัยของประเทศไทย กรณีศึกษา การจัดการอุทกภัยปี 2554	วรพงษ์ เหล็กเพชร	404
15.10 – 15.30	BSoc12 แนวทางในการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาอีสปอร์ตในประเทศไทย	อนุชาติ บุญนาค	253
15.30 – 15.50	BSoc13 แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการส่งออก	อนุชาติ บุญนาค	268
15.50 – 16.10	BSoc14 การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังมหาอุทกภัย พ.ศ. 2554	อนุชาติ บุญนาค	239
16.10 – 16.30	มอบเกียรติบัตร		

การประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 7 การบริหาร การจัดการ ห้อง 3407 อาคาร เณติมพระเกียรติ 7 รอบฯ ชั้น 4.....

ประธานกลุ่ม : รศ.นอ.หญิงยุวดี เปรมวิชัย

เลขานุการกลุ่ม : อาจารย์เพ็ญพิศ ศิริสมบุญ.....

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
10.30 – 10.50	BM44 พฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ มือสองของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	กมลทิพย์ เหมือนสุวรรณ	764
10.50 – 11.10	BM45 การรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)	ประมวล บุญมา	697
11.10 – 11.30	BM46 การนำหลักธรรมาภิบาล ไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย	ธนพิพัฒน์ สุภายัตถ์	1176
11.30 – 11.50	BM47 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ การเรียนรู้กับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา	สุริยะ พุ่มเฉลิม	1166
11.50 – 12.10	BM48 English as the Official Working Language of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and the Readiness of Small and Medium-Sized Private Higher - Educational Institutions in Thailand for the AEC: The Case of Southeast Bangkok College	วรกมล มีเพียร	1416
13.00 – 13.20	BM49 การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร	พีรณัฐ ยาทิพย์ กรรณิการ์ จะกอ	731
13.20 – 13.40	BM50 การพัฒนาศักยภาพนักบัญชีก้าวสู่การเป็นอาเซียน	พัทธ์ธีรา จิระอุดม สาโรจน์	827
13.40 – 14.00	BM51 การรับรู้ของประชาชนต่อความอยู่ดี มีสุขในชุมชนบางไผ่	นิตยา สุภาภรณ์	964
14.00 – 14.20	BM52 การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	สุพิศตรา อภิชัยมงคล	461
14.20 – 14.40	BM53 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว : ศึกษากรณีพื้นที่อุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี และพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	ทวีพันธ์ พิวสรรเสริญ	
14.40 – 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10	BM54 การออกแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย	สุริยะ พุ่มเฉลิม	1154
15.10 – 15.30	BM55 ความต้องการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัทเอสโมกรุ๊ปจำกัด (มหาชน)	อรรรรณ จันทรวีโรจน์	707
15.30 – 15.50	BM56 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางค์ของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร	นิพนธ์ ธงชัย	677
15.50 – 16.10	BM57 ทักษะคิดและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ : กรณีศึกษาพนักงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ลักขณาวิดี บุญยະสี รินันท์	493
16.10 – 16.30	มอบเกียรติบัตร		

การประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 9 ศึกษาศาสตร์ ห้อง 3409 อาคาร เอลิมพระเกียรติ 7 รอบฯ ชั้น 4

ประธานกลุ่ม : ดร.เฉลิมวิทย์ ฉิมตระกูล

เลขานุการกลุ่ม : อาจารย์จริยา ศรีจรรยา

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
10.30 – 10.50	BEd1 ความรู้ ทักษะคิด เกี่ยวกับเพศศึกษา โรคนเอชไอวี และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนครปฐม	ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ	1402
10.50 – 11.10	BEd2 ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตภาคกระบี่ กรุงเทพมหานคร	ศศิณา สมเดช	1329
11.10 – 11.30	BEd3 การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความเป็นผู้นำของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี	ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา	1353
11.30 – 11.50	BEd4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นาฎพิมล คุณเผือก	1266
11.50 – 12.10	BEd5 แนวทางการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับการเรียนการสอนของนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์	สำราญ ผลดี บัณฑิต อินทรีย์มีศักดิ์	1249
13.00 – 13.20	BEd6 หลักคิดทางพระพุทธศาสนาับระบบการศึกษาปัจจุบัน	สำราญ ผลดี	1258
13.20 – 13.40	BEd7 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ	เสาวนีย์ เลวลีย์ จิตรกรินทร์ แก้วจันทิก	1303
13.40 – 14.00	BEd8 ความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร	เสาวนีย์ เลวลีย์ จอมขวัญ จันทร์โสภา	1297
14.00 – 14.20	BEd9 การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้อาษาไทยเกี่ยวกับการใช้คำลักษณะนามของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	นพรัตน์ น้อยเจริญ	1388
14.20 – 14.40	BEd10 การศึกษาความสนใจด้านการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษา ระดับ ปวส. ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	นำชัย เลวลีย์	1309
14.40 – 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10	BEd11 การศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร	นำชัย เลวลีย์ นพสร แก้วยศ	
15.10 – 15.30	BEd12 ความพึงพอใจของนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติบรอมส์โกรฟ ประเทศไทย	นำชัย เลวลีย์ ศิริญา ส่งเสริมศักดิ์	
15.30 – 15.50	BEd13 ความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการของวิทยาลัยเอกชน เขตภาคกระบี่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร	เกษศิริพันธ์ พูลสวัสดิ์	1363
15.50 – 16.10	BEd14 การพัฒนาสื่อการสอน โดยอัตโนมัติจากสื่อบนอินเทอร์เน็ต	เอนก นามจันทร์และคณะ	1378
16.10 – 16.30	BEd15 การพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรี	สุธาสินี แสงมุกดา	1371
16.10 – 16.30	มอบเกียรติบัตร		

การประชุมวิชาการระดับชาติ เเบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 3

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 10 ศึกษาศาสตร์ ห้อง 3410 อาคาร เฉลิมพระเกียรติ 7 รอบฯ ชั้น 4

ประธานกลุ่ม : ดร.ภูษิตย์ วงษ์เล็ก

เลขานุการกลุ่ม : อาจารย์ชาริณี พลวุฒิ

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
10.30 – 10.50	BEd16 คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชีที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ในเขตกรุงเทพมหานคร	มิตร ทองกาบ	1284
10.50 – 11.10	BEd17 ความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	เชาวลิต จันภิรมย์	35
11.10 – 11.30	BEd18 ทศนคติของนักศึกษากับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน	ผกากรอง อรรถการุณพันธ์	1320
11.30 – 11.50	BEd19 แรงจูงใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร	ชนิดา เอี่ยมสอาด	1338
11.50 – 12.10	BEd20 การจัดการความรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกับการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	รวมพร ทองรัมย์	1273
13.00 – 13.20	BEd21 ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2553 วิทยาลัยราชพฤกษ์	พิศเพลิน เขียวหวาน	1229
13.20 – 13.40	BEd22 ประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555	ยุวดี เปรมวิชัย	1395
13.40 – 14.00	BEd23 ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์	นันทิศา เพชรารักษ์	1243
14.00 – 14.20	BEd24 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก้อนเมฆ	สันติ เดิมผล	1346
14.20 – 14.40	BEd25 การพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการความรู้เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	อิรารรรส พูนผล	1
14.40 – 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10	BEd26 แรงจูงใจ ทศนคติ และคตินิยม : สามจากหลายปัจจัยภายในของการเรียนภาษาอังกฤษแนวทางเบื้องต้นสำหรับผู้สอนที่ไม่มีภูมิหลังทางภาษาศาสตร์	สุเมธินท์ แสงไตรรัตน์ กุล	1444
15.10 – 15.30	BEd27 ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์	สุวิทย์ ไกรสกุล	1453
15.30 – 15.50	BEd28 ประสิทธิภาพการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ	ชานิน เกษรสังข์	421
15.50 – 16.10	BEd29 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โครงการทุนอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2551	สุนทรีย์ สองเมือง	230
16.10 – 16.30	BEd 30 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาลัย นักศึกษาสาขาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี	ศิริวัลย์ จันทร์แก้ว	
16.30 – 16.50	มอบเกียรติบัตร		

การพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

The Development of Interactive Multimedia Lesson on Learning Management System in Computer Network and Internet

อิรวรรส พูนผล

สาขาคอมพิวเตอร์ โรงเรียนสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา, p.irawat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต หาประสิทธิภาพของบทเรียน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน หาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) บทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 2) แบบประเมินคุณภาพบทเรียน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 39 คน ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพของบทเรียนที่ประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.34 บทเรียนมีประสิทธิภาพ 84.15/82.37 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6835 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6835 หรือคิดเป็น ร้อยละ 68.35 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 สรุปได้ว่าบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นบทเรียนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

คำสำคัญ: สื่อประสมเชิงโต้ตอบ ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

Abstract

The aims of the research were to develop the Interactive Multimedia Lesson on Learning Management System in Computer Network and Internet to evaluate the quality of lesson, evaluate the efficiency of lesson, to compare pre and post learning achievement, to find the learning effectiveness index, and the learners' satisfaction towards the lesson. The research tools were 1) the Online Interactive Lesson by using Learning Management System in Computer Network and Internet 2) the questionnaire of lesson quality 3) achievement tests and 4) the questionnaire of learners' satisfaction. The research sampling group was 39 students who were studying in Mattayomsuksa 5 at Sungnoen School. The research found the lesson quality was evaluated by Specialist had an average score = 4.34 and was at good level, the efficiency of lesson was 84.15/82.37, it was higher than criteria set

80/80. The learning achievement, it was found that posttest score was higher than pretest score with statistical significance at the .01 level. The effectiveness index = 0.6835 which showed that students had more knowledge 0.6835 or in percentage equal 68.35%. The learners' satisfaction on learning had average score = 4.45 and was at a high level. It can be concluded that the Interactive Multimedia lesson on Learning Management System in Computer Network and Internet could be good enough to be used as a learning management.

KEYWORDS: Interactive Multimedia, Learning Management System, Efficiency, Effectiveness,

1. บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการพัฒนาวีธีการจัดการเรียนรู้ของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนได้จากทุกสถานที่และทุกเวลา มีการพัฒนาเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการเนื้อหาบทเรียนที่เรียกว่า “ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้” ซึ่ง จินตวิทย์ คล้ายสังข์ (2554: 3) กล่าวว่า “ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ คือ โปรแกรมการบริหารจัดการความรู้ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดและสนับสนุนการเรียนรู้ โดยใช้อินเทอร์เน็ตมาจัดการให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน หรือผู้เรียนกับแหล่งข้อมูล ทั้งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาสาระได้ง่าย โดยมีเครื่องมือด้านการจัดการ การควบคุม การสำรองและสนับสนุนข้อมูล การบันทึกและการประเมินผล” ดังนั้นระบบบริหารจัดการการเรียนรู้จึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ และส่วนประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ก็คือตัวเนื้อหาบทเรียน ซึ่งในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบของการนำเสนอบทเรียนให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ในลักษณะของ “สื่อประสมเชิงโต้ตอบหรือมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์” ซึ่ง ญัฐกร สงคราม (2554: 3-4) กล่าวว่า “มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์มีรูปแบบที่เน้นให้ผู้ใช้งานสามารถโต้ตอบสื่อสารกับสื่อได้โดยตรงผ่าน โปรแกรมมัลติมีเดียที่มีลักษณะของไฮเพอร์มีเดีย ผู้ใช้งานมีปฏิสัมพันธ์ผ่านแป้นพิมพ์หรือเมาส์ นอกจากนี้ยังสามารถโต้ตอบกับผู้อื่นทั่วโลกได้โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต” ดังนั้นเมื่อนำความสามารถของระบบบริหารจัดการการเรียนรู้และความหลากหลายของสื่อประสมเชิงโต้ตอบ มาใช้ในการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็จะทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้น ดึงดูดผู้เรียนให้สนใจที่จะเรียนรู้เนื้อหาบทเรียนมากขึ้น

จากสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันที่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประสบกับปัญหาเวลาเรียนไม่เพียงพอ เนื่องจากมีกิจกรรมอื่นแทรกในเวลาเรียน อีกทั้งผู้เรียนไม่ค่อยให้ความสนใจกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ประกอบความสามารถระบบบริหารจัดการการเรียนรู้และสื่อประสมเชิงโต้ตอบ ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบ โดยผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้จากทุกสถานที่และทุกเวลา มีความสนุกสนานและสนใจในบทเรียนมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่ทันตามกำหนด ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนมากขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ที่ได้รับการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.2 เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

2.4 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้

2.5 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนวิชา ง 32102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 7 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 231 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนวิชา ง32102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 39 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย และใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัยแบบมีกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม และมีการทดสอบก่อนและทดสอบหลังการทดลอง หรือ One group pretest posttest (อนุวัติ คุณแก้ว, 2555: 121)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) บทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

2) แบบประเมินคุณภาพของบทเรียน

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

3.4 การพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยพัฒนาบทเรียนตามขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนแบบ IMMCIP หรือ Interactive Multi Media Computer instruction Package (ไพโรจน์ ติรัตนานุกุล, ไพบุลย์ เกียรติโกมล, และเสกสรร เข้มพินิจ, 2554: 56) ดังนี้

1) การวิเคราะห์เนื้อหา ได้วิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เขียนหัวข้อที่ควรจะมีอยู่ในบทเรียน จัดกลุ่มหัวข้อและจัดลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหา

2) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ กำหนดอันดับการนำเสนอ เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ออกแบบการนำเสนอเนื้อหา และระบุวิธีการหรือสื่อที่ใช้

3) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นำรายละเอียดเนื้อหาเขียนลงบนกรอบการสอน นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรับรอง ทำการปรับแก้ตามคำแนะนำ จากนั้นนำไปให้ผู้เรียนประมาณ 9 – 12 คน ทดลองอ่านเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ปรับแก้ไขให้เหมาะสม และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง

4) การพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรบนคอมพิวเตอร์ นำบทเรียนทั้งหมดพัฒนาลงสู่ตัวโปรแกรมสำเร็จรูป จากนั้นนำไฟล์บทเรียนเข้าสู่ระบบ MOODLE LMS สร้างการเชื่อมโยงเนื้อหาบทเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ จนได้เป็นบทเรียนที่สมบูรณ์ สามารถเข้าถึงได้จาก <http://www.sungnoen.ac.th/course>

5) การประเมินผล ได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ ทำการประเมินคุณภาพของบทเรียน จากนั้นนำบทเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพแล้วไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน และจัดทำคู่มือการใช้งาน

3.5 การสร้างแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

สร้างแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง มีคุณภาพมากที่สุด 4 หมายถึง มีคุณภาพมาก 3 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง 2 หมายถึง มีคุณภาพน้อย และ 1 หมายถึง มีคุณภาพน้อยที่สุด นำแบบประเมินไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ทำการปรับแก้ตามคำแนะนำ

3.6 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สร้างข้อสอบตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จำนวน 100 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินค่าความเที่ยงตรง คัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรง ได้ข้อสอบ 87 ข้อ จากนั้นนำไปทดสอบเพื่อหาค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม ได้ข้อสอบทั้งสิ้น 74 ข้อ คัดเลือกข้อสอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์พฤติกรรมจำนวน 40 ข้อ เพื่อใช้เป็นข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.73 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.67 นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรครุคเกอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

3.7 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

ได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด 4 หมายถึง พึงพอใจมาก 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย และ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด นำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ทำการปรับแก้ตามคำแนะนำ นำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3.8 ขั้นตอนและวิธีการทดลอง

การทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียน ใช้เวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ โดยในสัปดาห์แรกเป็นการชี้แจงวิธีการใช้งานเบื้องต้นและให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน สัปดาห์ที่ 2 ถึง สัปดาห์ที่ 5 ให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาบทเรียนสัปดาห์ละ 1 หน่วยการเรียนรู้ และทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ เมื่อเรียนครบทุกหน่วยการเรียนรู้แล้วให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ

รูปที่ 1 แสดงตัวอย่างหน้าจอที่แสดงการโต้ตอบระหว่างบทเรียนกับผู้เรียน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ พื้นฐานการสื่อสารข้อมูล เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เบื้องต้น และจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่มีการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน บนระบบ MOODLE LMS ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าบทเรียนมีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 คุณภาพสื่อประสมและการโต้ตอบ อยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.27 และในภาพรวมบทเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.34

4.2 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์แบบมีปฏิสัมพันธ์บนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียน

รายการ	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวมทั้งหมด	ประสิทธิภาพ
คะแนนสอบระหว่างเรียน (E1)	39	60	1,969	84.15
คะแนนสอบหลังเรียน (E2)	39	40	1,285	82.37

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 84.15 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 82.37 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 84.15/82.37 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80

4.3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายการ	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเฉลี่ย	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน	39	17.42	594	9,364	32.94**
ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน	39	32.95			

** ที่ระดับนัยสำคัญ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงขึ้นกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 คำนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คำนีประสิทธิผลของการเรียนรู้

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		คำนีประสิทธิผล (E.I)
		สอบก่อนเรียน	สอบหลังเรียน	
39	40	691	1,285	0.6835

จากตารางที่ 3 พบว่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ของบทเรียน เท่ากับ 0.6835 ซึ่งแสดงว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6835 หรือ คิดเป็นร้อยละ 68.35 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 60

4.5 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบท

4.6 รียน พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาบทเรียน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.30 ด้านสื่อประสม อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.52 ด้านปฏิสัมพันธ์ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.50 ด้านระบบจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก คะแนนเฉลี่ย 4.47 และภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก คะแนนเฉลี่ย 4.45

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 ผลการพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตตามขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนแบบ IMMCIP และนำเสนอบนระบบ MOODLE LMS ประกอบด้วยบทเรียนจำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ นำเสนอเนื้อหาในลักษณะของสื่อประสม เสริมความเข้าใจด้วยแบบฝึกหัดและเกม มีระบบส่งการบ้าน ระบบทำแบบทดสอบและบันทึกคะแนน กระดานข่าว ผลประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนได้ออกแบบให้มีการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของสื่อประสม ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับบทเรียน มีการสรุปเนื้อหา และการเสริมแรง ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง บทเรียนออนไลน์วิชา ไมโครโพรเซสเซอร์โดยใช้ระบบจัดการเรียนรู้ (สันทนา สงครินทร์, 2554:112) ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญให้มีคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหาและด้านสื่อการนำเสนออยู่ในระดับดี เช่นเดียวกัน

5.2 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียน พบว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพ 84.15/82.37 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนช่วยสอนบนอินเทอร์เน็ตรายวิชาการพัฒนาเว็บไซต์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบคู่คิด (จิตติภัสร์ โชตินิธินันท์, มนต์ชัย เทียนทอง, และสุธิตา ชัยชมชื่น, 2555: 421) ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 89.29/87.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน

5.3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเรียน สูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสรุปได้ว่าบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบจัดการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่องหลักการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (กนกรัตน์ จิรสังจานุกุล, ปรัชญนันท์ นิลสุข, และจันทร์เพ็ญ งามพรม, 2556: 196) ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบจำลองสถานการณ์ “วิชาการจัดแสง” (พรปภัสสร ปริญญาญกุล และมงคล สนธิไชย, 2554: 481-488) ผลการวิจัยพบว่าคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เช่นเดียวกัน

5.4 ผลการหาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตพบว่า ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.6835 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6835 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.35 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องกรด-เบส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (อดิศักดิ์ บุญพิศ, 2555: 39) ผลการวิจัย

พบว่าทเรียนมีดัชนีประสิทธิผล 0.89 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการพัฒนาการเรียนรู้อื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน

5.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้อื่น เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้เรียนได้เรียนจากทเรียนแล้วทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องสถิติเบื้องต้น (สุนิสา สายอุปราช และยุทธพงษ์ สีม่วง, 2554: 503-509) ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อทเรียนอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เช่นเดียวกัน

จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้บทเรียนสื่อประสมเชิงโต้ตอบบนระบบบริหารจัดการการเรียนรู้อื่น เรื่องเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นบทเรียนที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เหมาะที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อื่นหรือเป็นสื่อสำหรับเรียนรู้อื่นด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเนื้อหา ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และประเมินคุณภาพของบทเรียน นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน โรงเรียนสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

7. เอกสารอ้างอิง

กนกรัตน์ จิรสัจจานุกูล, ปรัชญนันท์ นิลสุข, และจันทร์เพ็ญ งามพรม. 2556. “การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง

หลักการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี”. การประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย ครั้งที่ 1 “สร้างสรรค์ภูมิปัญญา เพื่อพัฒนาสู่อาเซียน”. 1 มีนาคม 2556. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จ.ราชบุรี.

จิตภัสร์ โชตินิธิชนันท์, มนต์ชัย เทียนทอง, และสุธิดา ชัยชมชื่น. 2555. “การพัฒนาบทเรียนช่วยสอนบน

อินเทอร์เน็ตรายวิชาการพัฒนาเว็บไซต์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้อื่นแบบคู่คิด”. การประชุมวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมระดับชาติ ครั้งที่ 5. 5-6 กรกฎาคม 2555. คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

จินตวีร์ คล้ายสังข์. 2555. E-Learning Courseware : แนวคิดสู่การปฏิบัติสำหรับการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์

ในทุกกระดับ. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐกร สงคราม. 2554. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิสา สายอุปราช และยุทธพงษ์ สีม่วง. 2554. “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องสถิติเบื้องต้น”. การ

ประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์ “Open Learning Open the World”. 9-10 สิงหาคม 2554. อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี.

พรปภัตสร ปริญาญกุล และมงคล สนธิไชย. 2554. “บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบจำลองสถานการณ์

“วิชาการจัดแสง””. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์ “Open Learning Open the World”. 9-10 สิงหาคม 2554. อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี.

ไพโรจน์ ตีรณนากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมล, และเสกสรร แยมพินิจ. 2554. เทคนิคการผลิตบทเรียน เรียนรู้ด้วย

ตนเองเพื่อการศึกษาทางไกลบนอินเทอร์เน็ต (E-Learning). กรุงเทพฯ. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
สันทนา สงครินทร์. 2554. “บทเรียนออนไลน์วิชาไมโครโพรเซสเซอร์ โดยใช้ระบบจัดการเรียนรู้”. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
อดิศักดิ์ บุญพิศ. 2555. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องกรด-เบส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่5. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อนูวัติ คุณแก้ว. 2555. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้ผลงานวิชาการเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย กรณีศึกษาโรงงานตัวอย่าง

The operation standard for safety preparation : A case study of sample factory

ณภพ ชัยสุวรรณ¹

ปัญญา สำราญหันต์²

1,2 สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยชนบุรี

s_jswequ@yahoo.com

sumranhun@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน และทำการประเมินผลการปฏิบัติงานก่อนการนำมาตรฐานปฏิบัติงานใหม่มาใช้จริง งานวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ แล้วกำหนดวิธีการหรือเครื่องมือในการป้องกัน ส่วนที่ 2 เกี่ยวข้องกับ การกำหนดเกณฑ์ และการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยที่จัดทำขึ้นนี้

งานวิจัยนี้พบว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยนี้ พนักงานทั้ง 6 กระบวนการสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน ร้อยละ 92.33 จากเกณฑ์การประเมิน 4 ระดับ และทำให้อุบัติเหตุในการทำงาน ลดลงเหลือ 0 ครั้งต่อล้านชั่วโมงการทำงาน

คำสำคัญ : การปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความปลอดภัย

ABSTRACT :

The objective of this research paper is to setup the standard operation for safety to all operation and evaluation before setup to processing. The work is separate into two parts ; Part one concerned the operation standard setup and to evaluation of risk of accidents and method or tools in protection. Part two concerned the evaluate and operation standard for safety evaluation.

It is found that the operation of 6 processes can operate up to standard in 92.33% by evaluate at 4 levels with accident proneness down to 0 time per million hours.

Keyword : Operation Standard ,operation Safety

บทนำ

งานวิจัยนี้เป็นการพัฒนาต่อยอดงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุในกระบวนการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์ กรณีศึกษาโรงงานตัวอย่าง[3] ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุ ระดับความถี่ในการปฏิบัติงาน ประเภทของการเกิดอันตราย และความรุนแรงของอันตราย และจากข้อมูลในส่วนของงานวิจัยดังกล่าวนำมาใช้ ในงานวิจัยในครั้งนี้และได้กำหนดวิธีการและเครื่องมือต่างๆ ออกมาในรูปแบบของมาตรฐานการปฏิบัติงาน และนำไปทดลองปฏิบัติจริง โดยการควบคุมดูแลของหัวหน้างานและทำการประเมินวิธีการปฏิบัติงานในแต่ละกระบวนการในรูปแบบของคะแนนประเมิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำหรับกระบวนการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์ โรงงานตัวอย่าง
2. เพื่อต้องการลดอุบัติเหตุในการทำงาน ด้วยมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย

ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษาและจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานของกระบวนการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์ โรงงานตัวอย่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้มาตรฐานการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์ โรงงานตัวอย่างมีขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัยขึ้น
2. อุบัติเหตุในกระบวนการผลิต ลดลงเป็น 0 ครั้งต่อล้านชั่วโมงการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ตารางที่ 2 สรุปความเสี่ยงแต่ละกระบวนการ

กระบวนการ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	จำนวนความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ	อัตราส่วนจำนวนความเสี่ยงอุบัติเหตุ ต่อขั้นตอนการปฏิบัติงาน
สร้างโครงสร้าง	24	15	62.5
อบสายพาน	9	8	88.8
การหล่อเย็น	3	4	133.3
การถอดชิ้นงาน	9	6	66.6
ตัดให้เป็นเส้น	8	4	50.0
ตรวจสอบคุณภาพ	9	1	11.1
รวม	62	38	61.29

จำนวนความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุมี 3 ระดับ คือระดับที่มีความรุนแรงสูง ระดับที่มีความรุนแรงปานกลาง และระดับที่มีความรุนแรงต่ำ [3]

วิธีการสุ่มช่วงเวลา เพื่อติดตามการปฏิบัติงานทางผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม Excel ในการสุ่ม (Random) ตัวเลขจำนวน 10 ช่วงเวลา ช่วงเวลาละ 10 ข้อมูล แล้วทำการ

เลือกช่วงเวลาละ 1 ข้อมูล เพื่อใช้เป็นเวลาที่จะเข้าไปประเมินคะแนนการปฏิบัติงาน โดยใน 1 วัน (24 ชั่วโมง) จะเข้าทำการประเมิน 10 ครั้ง จำนวน 30 วัน รวมเป็น 300 ข้อมูล

ตารางที่ 3 การสุ่มช่วงเวลาประเมินด้วยโปรแกรม Excel

จำนวนวันที่ทำการตรวจติดตาม	ช่วงเวลาที่สุ่มตรวจสอบต่อวัน									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	9:18	10:05	11:31	14:39	15:07	20:19	20:55	22:54	1:02	5:24
2	9:14	14:19	16:46	19:07	23:12	1:02	3:30	4:00	5:06	6:36
3	9:58	13:14	14:51	15:44	18:12	21:37	22:26	2:53	4:51	6:53
4	9:13	10:09	16:15	20:48	22:23	1:25	3:26	5:14	6:16	7:31
5	8:59	15:44	16:51	18:34	19:34	21:03	21:11	23:29	3:05	4:16
6	8:26	10:59	13:02	14:25	15:14	16:53	17:43	18:43	20:42	6:48
7	10:54	15:32	19:15	21:42	0:55	1:36	4:15	5:11	6:44	7:13
8	9:01	12:05	15:42	18:52	20:24	22:34	1:55	3:19	4:06	7:07
9	8:53	9:55	13:11	14:38	17:40	23:13	1:48	3:30	5:00	6:03
10	9:04	11:07	13:30	14:41	16:34	20:15	21:01	3:09	4:09	7:26
11	8:13	10:52	11:01	14:58	21:59	1:13	2:37	4:10	6:07	7:47
12	8:46	10:13	11:00	14:57	17:49	20:40	22:45	1:35	3:22	7:19
13	10:26	13:49	16:26	17:27	22:01	23:07	1:25	2:29	3:23	4:38
14	10:37	11:19	13:04	14:10	19:17	22:13	23:48	1:25	2:02	7:05
15	13:28	14:59	15:14	16:14	17:31	21:41	1:07	1:49	5:28	7:07
16	8:11	10:26	12:57	15:08	20:26	1:18	3:13	5:10	6:01	7:17
17	9:37	10:25	11:48	13:17	14:36	16:54	19:06	22:40	1:24	5:27
18	8:35	9:40	10:41	13:12	17:15	20:00	0:05	3:28	4:24	6:39
19	8:25	9:22	11:25	14:39	15:40	16:22	20:58	22:24	23:24	5:54
20	8:08	9:04	10:17	11:37	1:31	16:25	19:01	2:08	5:15	6:30
21	9:35	14:36	17:51	19:45	20:21	23:05	1:40	2:25	4:07	7:13
22	9:26	12:25	14:29	19:56	20:34	1:29	2:44	4:37	6:28	7:10

ตารางที่ 3 การสุ่มช่วงเวลาประเมินด้วยโปรแกรม Excel (ต่อ)

จำนวนวันที่ทำการตรวจติดตาม	ช่วงเวลาที่สุ่มตรวจสอบต่อวัน									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
23	9:40	12:04	17:01	19:34	21:55	22:27	1:13	2:07	6:01	7:05

24	9:33	11:54	17:41	18:59	21:38	2:06	2:38	3:37	4:25	6:34
25	8:02	9:09	11:57	15:27	17:17	1:31	2:14	3:48	5:30	6:24
26	10:33	13:36	14:46	16:34	21:09	22:31	3:23	4:10	6:30	6:59
27	9:21	11:14	13:14	15:46	16:20	17:27	20:59	22:44	1:45	3:27
28	8:58	9:17	11:04	13:30	15:23	16:53	17:41	19:12	1:13	3:14
29	9:35	10:46	16:04	17:50	1:38	2:01	2:39	5:05	5:44	6:53
30	8:15	11:31	12:44	14:14	14:51	17:12	22:32	1:43	2:30	7:40

ตารางที่ 4 แสดงระดับคะแนนการประเมินแต่ละกระบวนการ

ลำดับการพิจารณา	หัวข้อการประเมิน	ระดับคะแนน			
		0	1	2	3
1	ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้	✓			
2	ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด		✓		
3	สวมชุดปฏิบัติงานได้ครบถ้วน			✓	
4	ปฏิบัติได้ตามรอบเวลาที่กำหนด				✓

โดยมีคะแนนเต็มเฉลี่ย เท่ากับ 30 คะแนน (10 ช่วงเวลา ต่อวัน x 3 คะแนน) ในการประเมินระดับคะแนน โดยหัวหน้างาน โดยตรวจประเมินตามลำดับของหัวข้อ คือพนักงานต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ถึงจะสามารถพิจารณาหัวข้อลำดับอื่นๆต่อไปได้ เช่น ถ้าพนักงานปฏิบัติตามมาตรฐานและสวมชุดปฏิบัติงานได้ครบถ้วน แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามรอบเวลาที่กำหนด จะได้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน เป็นต้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

- นำผลจากแบบฟอร์มการประเมินการติดตามผลการปฏิบัติงานจำนวน 300 ข้อมูลต่อกระบวนการผลิต ทำการประเมินคะแนนเฉลี่ยร้อยละโดยแยกตามกระบวนการ ทั้ง 6 กระบวนการ และประเมินคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนรวมทั้งหมด เทียบกับคะแนนเต็มเฉลี่ย คือ 30 คะแนน
- คำนวณคะแนนการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย เปรียบเทียบกับคะแนนเป้าหมายคือ ร้อยละ 67

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ทางผู้วิจัยได้ทำการแบ่งขั้นตอนการทำงานย่อย [1] เพื่อนำขั้นตอนมาจัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย [2] ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 มาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ในการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์

ลำดับ	กระบวนการ	ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความ	ประเภทอันตรายของการเกิดอุบัติเหตุ	มาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย
-------	-----------	-------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------

		เสี่ยงในการเกิด อุบัติเหตุ		
1	สร้าง โครงสร้าง สายพาน	เครื่องนำ Mold เข้า BM	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ห้ามจับ Mold ขณะเลื่อนเข้า เครื่อง ป้องกัน Mold หนีบมือ
2		เริ่ม Ply up วัสดุดิบ	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ขณะที่ Stretcher Roll เลื่อนลง
3		Ply up วัสดุดิบ จน ครบรอบ	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ห้ามนำมือไปจับที่ Mold ป้องกันไม่ให้ Mold หนีบมือ
4		ตัด และต่อวัสดุดิบ	ของมีคม	ใช้กรรไกร ใ้กิ่งตัดวัสดุดิบ
5		ใช้ Stretcher roll ทับ รอยต่ออีกครั้ง	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ห้ามจับ โมล์ดขณะ Roll กดลง บน โมล์ด
6		Ply up วัสดุดิบ ให้ ครบตามมาตรฐาน	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ห้ามจับ โมล์ดขณะ โมล์ดหมุน
7		หมุน Mold จาก Stand 1 มา 2	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ยืนในตำแหน่งที่กำหนด
8		ดึงชุด Pulley cord ที่ จัดเริ่มต้น	เครื่องจักรกระแทก	
9		กดปุ่ม Start การ Run cord	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ห้ามจับ โมล์ดขณะ โมล์ดหมุน
10		ตัด Cord	ของมีคม	ใช้กรรไกร ใ้กิ่งในการตัดคอร์ด
11		นำชุด Pulley cord กลับ Home position	เครื่องจักรกระแทก	ยืนในตำแหน่งที่กำหนด
12		หมุน Mold จาก Stand 2 มา 1	เครื่องจักรหมุนหนีบ	
13		Ply up วัสดุดิบ ชั้น 1	เครื่องจักรหมุนหนีบ	ห้ามจับ โมล์ดขณะ โมล์ดหมุน
14		Ply up วัสดุดิบ ให้ ครบมาตรฐาน	เครื่องจักรหมุนหนีบ	
15		ตัดขอบ Slab	ของมีคม	ถือค้อนไปตัดก่อนตัด

ตารางที่ 5 มาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ในการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์ (ต่อ)

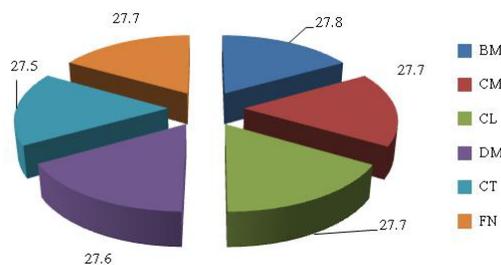
ลำดับ	กระบวนการ	ขั้นตอนการ ปฏิบัติงานที่มีความ เสี่ยงในการเกิด อุบัติเหตุ	ประเภทอันตรายของการ เกิดอุบัติเหตุ	มาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อ ความปลอดภัย
16	อบสายพาน	นำ Slab เก้าออกจาก เตา	ความร้อน	สวมถุงมือทุกครั้ง
17		ยก Slab ที่อบแล้ว ไปจุด CL	วัตถุตกใส่	ห้ามยืนใต้ชิ้นงาน

18		อุ่น Sleeve	ความร้อน	สวมถุงมือทุกครั้ง
19		อุ่น Sleeve	เครื่องจักรกระแทก	กดปุ่มปิดฝาเตาด้วยสองมือ
20		ฉีดยุซิลิโคน และยก Slab ใหม่ลงเตา	ฝุ่น คิวบิก	ใช้ผ้าปิดจมูกทุกครั้ง
21		ปิดฝาเตาอบ สายพาน	เครื่องจักรกระแทก	กดปุ่มปิดฝาเตาด้วยสองมือ
22		นำ Ring mold ออก	ความร้อน	สวมถุงมือทุกครั้ง
23		เปลี่ยน Sleeve ใหม่	ความร้อน	
24	การหล่อเย็น	ยก Slab มาที่ CL	ความร้อน	สวมถุงมือทุกครั้ง
25		ยก Slab มาที่ CL	เครื่องจักรกระแทก	ใช้มือจับชิ้นงานก่อนกดขยกรเลน
26		ทำการ CL	เครื่องจักรกระแทก	ยืนในตำแหน่งที่กำหนด
27		ยก Slab ออก	ชิ้นงานกระแทก	ใช้มือจับชิ้นงานก่อนกดขยกรเลน
28	การถอด	ยก Slab มาที่ DM	ชิ้นงานกระแทก	ใช้มือจับชิ้นงานก่อนกดขยกรเลน
29	ชิ้นงานออก จากโมลด์	ยก Slab วางตรง Center DM	ชิ้นงานกระแทก	ใช้มือจับชิ้นงาน
30		ถอดงานออกจาก Mold	ความดันจากแรงดันลม	ยืนในตำแหน่งที่กำหนด
31		ทำการตรวจสอบ Slab	ของมีคม	หันคมมีดออกนอกตัว
32		ยก Mold ออก	ชิ้นงานกระแทก	ใช้มือจับชิ้นงานก่อนกดขยกรเลน
33		ทาสี Cement	สารละลายกระเด็นเข้าตา	สวมแว่นทุกครั้ง
34	ตัดสายพาน ให้เป็นเส้น	Shuter ปิดท้าย Slab	เครื่องจักรหนีบ	ยืนในตำแหน่งที่กำหนด
35		เครื่องตัดสายพาน เป็นเส้น	ของมีคม	ปิดฝาครอบใบมีดทุกครั้ง

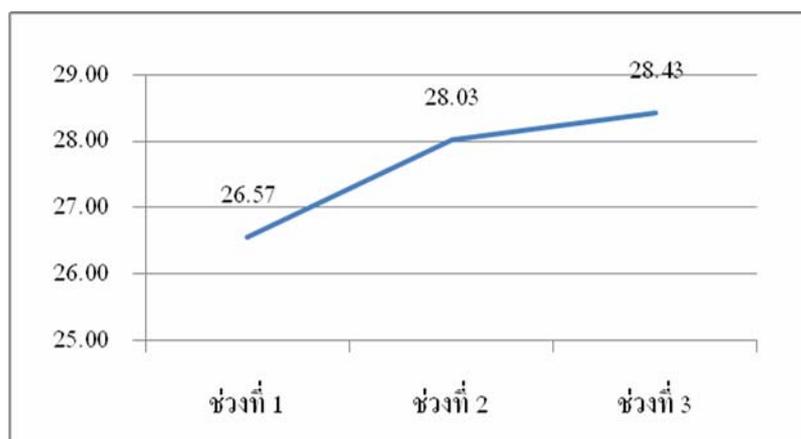
ตารางที่ 5 มาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ในการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์ (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ	ประเภทอันตรายของการเกิดอุบัติเหตุ	มาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย
36	ตัดสายพาน	Shutter เปิดออก	เครื่องจักรกระแทก	ยืนในตำแหน่งที่กำหนด
37	ให้เป็นเส้น	เช็การสึกของยาง	ของมีคม	หันคมมีดออกนอกตัว
38	ตรวจสอบสายพาน	มัด ด้วยเชือกฟาง	ของมีคม	ใช้ AI Cutter ในการตัดเชือกฟาง

ผลการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใบตรวจสอบ และการให้คะแนนการประเมินสามารถสรุป ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 อัตราส่วนคะแนนเฉลี่ยการติดตามการปฏิบัติงานแยกตามกระบวนการ

ภาพประกอบ 2 คะแนนประเมิน ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย 10 วันต่อช่วงเวลา

สรุปผล

มาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยนี้ พนักงานทั้ง 6 กระบวนการสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 27.7 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.33 จากเกณฑ์การประเมิน 4 ระดับ โดยงานวิจัยนี้ได้ตั้งเป้าหมายคะแนนประเมินจากการปฏิบัติงาน ไว้ที่มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 67 สรุปได้ว่าได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และผลของการเกิดอุบัติเหตุหลังจากที่นำมาตราฐานการปฏิบัติงานไปใช้ ทำให้อุบัติเหตุในการทำงาน มีค่าเท่ากับ 0 ครั้งต่อล้านชั่วโมงการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการติดตามและทำการประเมินพนักงาน หลังจากที่มีการเปลี่ยนวิธีการทำงานในกระบวนการผลิต เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านต่างๆ และควรมีการนำหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยนี้ขยายผลไปใช้กับกระบวนการอื่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีต้อง ขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่ให้การสนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้ และด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ชัยพร วงศ์พิศาล ที่ปรึกษางานวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษาแนวทางในการวิจัย ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยนี้ จนสำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิจิตร ตันตสุทธิ และคณะ. 2550. การศึกษาการทำงาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] วิฑูรย์ สิมะโชติ ผู้แปล. 2543. คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- [3] ฅภ ชัยสุวรรณ และปัญญา สารานุพันธ์. 2554. “การวิเคราะห์ความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุในกระบวนการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์ กรณีศึกษาโรงงานตัวอย่าง.” วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ เบนจุมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2, 81.

การจัดการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน Technology management for managing online web-based learning for Private Universities

ดร.บัญชา เกิดมณี¹

รศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข²

เสาวภา เมืองแก่น³

¹ อาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรี, b.kirdmancee@thonburi-u.ac.th

² รองศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, prachyanunn@kmutnb.ac.th

³ อาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรี, saowapa_ops@thonburi-u.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับอธิการบดีมหาวิทยาลัยเอกชน 6 แห่ง พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล และสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีการถ่ายทอดวัฒนธรรม และเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจ ของมหาวิทยาลัยเอกชนทั้ง 6 แห่ง จำนวน 252 คน ได้กระบวนการจัดการเทคโนโลยี คือ Private University web-based learning Model (PUM Model) ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนผ่านเว็บ ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นต้นแบบในการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน

คำสำคัญ: การจัดการเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บมหาวิทยาลัยเอกชน

Abstract

The purpose of this research is to study the technology management process to manage online web-based learning and teaching in private universities. The research is conducted through in-depth interviews with the president from six private universities along with the academy and management who have experience on distance learning technology and by gathering questionnaires from 252 respondents. In the technology management process for Private Universities based on the website learning Model (PUM Model); there are eight components required to be integrated with the technology management in four dimensions i.e. educational technology, information technology, cultural transfer technology, and business management technology. This research specifies the technology management process to manage the learning through online website as a model to manage online web-based learning in private universities.

Keywords: Technology Management, Private University Web-based learning.

บทนำ

เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการศึกษานิยมเรียกว่า e-Learning หรือ Web – based learning มีส่วนช่วยให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้เรียน และผู้สอนสามารถเรียนและสอนได้ตามความต้องการ และความพร้อมของตนทุกเวลา และทุกสถานที่ที่มีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้สอนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทเรียน เช่น วัตถุประสงค์ เนื้อหา แบบฝึกหัด แบบทดสอบ วิธีการนำเสนอ ได้โดยง่ายและสะดวก ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สถานศึกษา หรือสถานประกอบการ ได้นำเอาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการผลิตบทเรียน จัดการเรียนการสอนและการประเมินผล เพื่อให้บุคลากรหรือผู้เรียนได้รับการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติ อันเป็นการพัฒนาบุคลากรหรือผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่วนตัวผู้เรียนเองนอกจากจะได้รับความรู้และทักษะในเรื่องที่เรียนหรือที่ฝึกปฏิบัติแล้ว ยังทำให้บุคลากรหรือผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นอีกด้วย (Andrew & Strain, 1985 ; Etzioni, 1993 ; Toffer, 1995)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ยังมีแนวนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU : Thailand Cyber University) สกอ. ได้กำหนดยุทธศาสตร์สู่การขยายโอกาสทางการศึกษาที่เข้มแข็ง 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประหยังบประมาณในการจัดการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดการศึกษาทางไกลผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยสนับสนุนสถาบันการศึกษาทุกระดับ ทั้งครู นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยเอกชน มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษามายาวนานมองเห็นปัญหาและโอกาสที่จะพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บเพื่อเป็นแนวร่วมในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นักวิชาการหลายท่านให้นิยามคำว่า เทคโนโลยี (Technology) ไว้ เช่น ลูปีซินี (Luppacini, 2005) กำหนดไว้ว่า เทคโนโลยี หมายถึง การจัดการความรู้ เพื่อให้บรรลุผลในการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงบริบทต่างๆ ทั้งการใช้วัสดุและอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคนิค สถิติปัญญา และแหล่งทรัพยากร โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ จะส่งผลให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสามารถเพิ่มขึ้น อีกทั้ง โซโลมอน (Solomon, 2000) กำหนดไว้ว่า เทคโนโลยี คือ การประยุกต์ใช้ทรัพยากรทั้งหมดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีการจัดการความรู้ ซึ่งสัมพันธ์กับคุณค่าทางสังคม นอกจากนั้น บราฮาม (Braham, 1977) ยังให้แนวคิดไว้ว่า เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปรับตัวของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า ส่วนแมกกิน (McGinn, 1978) ให้แนวคิดว่าผลผลิตของเทคโนโลยีมีคุณค่า และแสดงถึง

เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของผู้ออกแบบ ดังนั้นเทคโนโลยีจึงสะท้อนถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมกระแสสังคมและวัฒนธรรมไว้ด้วยกัน

การจัดการเทคโนโลยี จะต้องประกอบด้วยความรู้ที่จำเป็นสำหรับการบริหารเทคโนโลยีหลายองค์ประกอบ เช่น กลยุทธ์ระยะยาวทางเทคโนโลยี นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระบวนการทางนวัตกรรมเทคโนโลยี การจัดการ การวิจัยและพัฒนา สิ่งสนับสนุนการวิจัย การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีเพื่อธุรกิจ ขนาดย่อมและความเสี่ยงวงจรชีวิต กระบวนการและผลิตภัณฑ์ การพยากรณ์เทคโนโลยีและการวางแผน นวัตกรรมเทคโนโลยีและการวางแผนกลยุทธ์ การถ่ายโอนเทคโนโลยี การถ่ายโอนเทคโนโลยีสู่สากลและบทบาทความร่วมมือระหว่างประเทศ การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางเทคโนโลยีและการประเมิน การวิเคราะห์เศรษฐกิจ มนุษย์ สังคม และเทคโนโลยี สาธารณธรรม สาธารณศึกษา และการฝึกอบรมในการจัดการเทคโนโลยี การจัดการเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมการผลิต การจัดการเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมบริการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีอื่นๆ การตลาด การผลิต การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและโครงสร้างองค์กร เทคโนโลยีทางการเงินและการตัดสินใจทางการเงิน สาธารณคุณภาพ และผลผลิต วิธีการจัดการเทคโนโลยี การไม่ใส่ใจในสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้เป็นแนวความคิด และแนวทางที่เป็นข้อมูลพื้นฐานของการจัดการเทคโนโลยี เป็นการประยุกต์ใช้ที่เชื่อมโยงระหว่างวิชาทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และการจัดการเข้ามาไว้ด้วยกัน ผสมผสาน บูรณาการแบบองค์รวมให้ผลในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป การจัดการเทคโนโลยีจึงเป็นศาสตร์ที่บูรณาการศาสตร์หลายสาขาเข้าด้วยกัน และมีบทบาทในการแสวงหาความเจริญทางเทคโนโลยีหลายด้าน เช่น การแข่งขัน และโอกาสทางธุรกิจ การพัฒนาระบบการผลิตในงานอุตสาหกรรม การบริหาร ตลอดจนการบริหาร โครงสร้างองค์กรภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

ดังนั้นหากผู้บริหารประเทศและประชาชนในประเทศร่วมกันส่งเสริม เสริมสร้างองค์ความรู้ หรือสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างดีแล้ว และต้องร่วมกันมุ่งมั่น ร่วมมือกันพัฒนาความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี ควรมีการกำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงสถานะที่ต้องแข่งขัน ระบบสาธารณูปโภค รวมถึงการจัดการด้านวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของการจัดการเทคโนโลยีได้ว่าเป็นการบูรณาการความรู้จากสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การบริหารจัดการความรู้ และการปฏิบัติเข้าด้วยกัน รวมไปถึงการจัดการระบบที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์เทคโนโลยี การจัดหาเทคโนโลยี และการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์อีกด้วย ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นการวิจัย การพัฒนา การออกแบบ การทดสอบ ตลอดจนการตลาด การเงิน และบุคลากรขององค์กร เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่าการจัดการเทคโนโลยี เป็นการผสมผสานกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีเข้ากับกลยุทธ์ด้านธุรกิจของบริษัทหรือองค์กรนั้นๆ

การศึกษากระบวนการจัดการเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การทางการศึกษา ซึ่งการจัดการเทคโนโลยีนี้นั้น จะเป็นการผสมผสานกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีเข้ากับกลยุทธ์ด้านธุรกิจขององค์กรนั้นๆ ดังนั้นงานวิจัย ครั้งนี้จึงเป็นการบูรณาการความรู้ทางการจัดการเทคโนโลยีทางการศึกษา และการจัดการธุรกิจ ร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนั้นเทคโนโลยียังสะท้อนถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมและกระแสสังคม จึงเป็นการจัดการเทคโนโลยีด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมอีกด้วย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับการศึกษา และการจัดการเทคโนโลยี 4 มิติ ได้แก่ เทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการถ่ายทอดวัฒนธรรม และเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจ รวมทั้งศึกษาจากเอกสารและตำราต่างๆ มาเป็นข้อมูลในการวางแผนแนวทางและกำหนดประเด็นการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยในส่วนของจัดการเทคโนโลยีเป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงคุณภาพกับเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

โดยแบบสัมภาษณ์ใช้กับผู้บริหารระดับสูง คือ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยราชพฤกษ์ 2) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 3) วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก 4) มหาวิทยาลัยชุนนารี 5) มหาวิทยาลัยธนบุรี และ 6) วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ พร้อมกับสัมภาษณ์ผู้บริหารทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนทางไกลอย่างเต็มรูปแบบ จำนวน 1 คน นายกสมาคมเทคโนโลยีการศึกษาแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาจากต่างประเทศ จำนวน 1 คน

สำหรับแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้ง 6 แห่ง จำนวน 252 คน

นำผลจากการศึกษา ทั้งจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับการศึกษา และการจัดการเทคโนโลยี 4 มิติ ได้แก่ เทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการถ่ายทอดวัฒนธรรม และเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจ

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษากระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่ากระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน จะต้องประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนผ่านเว็บ ด้านการจัดการธุรกิจ ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม และด้านการวัดและประเมินผล สรุปได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร ทำการเลือกหลักสูตรที่จะใช้จัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ โดยการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การนำเอาองค์ความรู้ไปนำเสนอไว้บนเว็บไซต์เพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าไปอ่านและศึกษา หรือการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถจัดได้ในทุกลักษณะของหลักสูตร ทั้งในหลักสูตรที่เป็นระยะสั้น หลักสูตรรายวิชา หลักสูตรวิชาชีพเฉพาะทาง เพื่อฝึกอบรมให้พนักงานบริษัท/สถานประกอบการต่างๆ หรือหลักสูตรระดับปริญญา อย่างไรก็ตามในระยะแรกของการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ ควรจะจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้น หรือหลักสูตรรายวิชา ซึ่งน่าจะเหมาะสมและดำเนินการได้อย่างไม่ซับซ้อนยุ่งยาก แล้วค่อยพัฒนาไปสู่การจัดเป็นหลักสูตรในระดับปริญญาต่อไปได้โดยไม่ยากนัก

ด้านบุคลากร คัดเลือกบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการเรียนการสอนผ่านเว็บ หรือการศึกษาทางไกล ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้ช่วยสอน เจ้าหน้าที่ดูแลระบบ เจ้าหน้าที่ดูแลเว็บ ช่างเทคนิค มอบหมายงานและความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรที่คัดเลือก โดยมีสัดส่วนที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรด้าน ICT เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน ลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน เพื่อจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ ทั้งโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป อาทิ อาคารสถานที่ ทรัพยากร

อื่นๆ เป็นต้น และโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT ซึ่งควรจะลงทุนและพัฒนาในส่วนต่างๆ ทั้ง ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่ายและการสื่อสาร

ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ เลือกรูปแบบระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ เนื่องจากระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ แบ่งได้หลายประเภท ทั้งในรูปแบบของการนำเอาองค์ความรู้ไปนำเสนอไว้บนเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าไปอ่านและศึกษา อีกรูปแบบก็คือการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนผ่านเว็บ กำหนดและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของหลักสูตรการเรียนการสอนผ่านเว็บ ด้านการบริหารหลักสูตร ต้องมีประสิทธิภาพเหมาะสม และให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาให้ทันสมัย ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัยต้องมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และทันสมัย ด้านความต้องการของตลาด แรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ประกอบการ ต้องให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ โดยใช้ PDCA ได้แก่ P (Plan) คือ การวางแผนงานการดำเนินงาน และกำหนดวัตถุประสงค์ของงาน D (Do) คือ การกระทำและลงมือปฏิบัติตามแผนงาน C (Check) คือ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ A (Act) คือ การดำเนินงานปรับปรุง แก้ไขอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน

ด้านการจัดการธุรกิจ กำหนดแผนและงบประมาณ โครงการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับการลงทุน คำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บที่เหมาะสม กำหนดค่าตอบแทนแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ กำหนดอัตราค่าเล่าเรียนที่สมเหตุสมผล กำหนดกฎระเบียบข้อปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บอย่างชัดเจน จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการเรียนการสอนผ่านเว็บ

ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย โดยจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีสอดแทรกเนื้อหา หรือสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย อาทิ อาหารไทย ไร่ไทย ประเพณี วัฒนธรรมไทย หรือเกี่ยวกับการมุ่งทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นต้น

ด้านการวัดและประเมินผล ต้องมีระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานเทียบเคียงได้กับการจัดการศึกษาในระบบชั้นเรียน ต้องมีระบบการตรวจสอบ และควบคุมให้ผู้เรียนต้องเรียน ต้องสอบ และทำผลงานวิชาการ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ต้องมีแผนดำเนินการทั้งการสอบประจำภาค และสอบย่อย โดยต้องดำเนินการสอบในสถานที่ที่มีผู้คุมสอบที่สามารถตรวจสอบการเข้าสอบด้วยตนเองของนักศึกษาได้ ต้องจัดให้มีการรายงานผลการศึกษา ทั้งในด้านคณาจารย์ การผลิตชุดการเรียนการสอนผ่านเว็บ การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์วิชาชีพ การบริการนักศึกษา และมีการวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

การศึกษากระบวนการจัดการเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้ง 8 องค์ประกอบหลัก ล้วนพัฒนาภายใต้กรอบองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี 4 มิติ นั่นคือ มิติเทคโนโลยีการศึกษา มิติเทคโนโลยีสารสนเทศ มิติเทคโนโลยีการถ่ายทอดวัฒนธรรม และมิติเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจ ซึ่งจัดว่าเป็นการบูรณาการเทคโนโลยี 4 มิติ เข้าด้วยกัน ได้กระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน คือ Private University web-based learning Model (PUM Model) ดังแสดงในภาพประกอบ 1

A	P
ด้านหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - ระยะสั้น - รายวิชา - ระดับปริญญา 	ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนผ่านเว็บ <ul style="list-style-type: none"> - Plan - Do - Check - Act
ด้านบุคลากร <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ผู้สอน - อาจารย์ผู้ช่วยสอน - ผู้ดูแลระบบ - ผู้ดูแลเว็บ - ช่างเทคนิคระบบคอมพิวเตอร์ 	ด้านการจัดการธุรกิจ <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดแผนงาน - กำหนดงบประมาณ/ความคุ้มค่า - กำหนดค่าเล่าเรียน - การประชาสัมพันธ์ - กฏระเบียบ/ข้อปฏิบัติ
ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน <ul style="list-style-type: none"> - ฮาร์ดแวร์ - ซอฟต์แวร์ - ระบบเครือข่ายและการสื่อสาร - ความเร็วอินเทอร์เน็ต 	ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม <ul style="list-style-type: none"> - องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม - บูรณาการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมเข้าในหลักสูตรการทำอาหารไทย - ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมผ่านการทำอาหารไทย
ด้านระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ <ul style="list-style-type: none"> - ระบบ LMS ที่สมบูรณ์แบบ - ความพร้อมด้าน โปรแกรมชุดคำสั่ง - องค์ประกอบด้านนำเสนอเนื้อหา แหล่งทรัพยากร แหล่งสืบค้นความรู้เสริม - การสื่อสารแบบ two way ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน 	ด้านการวัดและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - มีระบบการวัดผลและประเมินผล - มีระบบตรวจสอบและควบคุมผู้เรียน - มีการรายงานผลการศึกษา - มีระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ - การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน
C	D

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่ากระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน มีองค์ประกอบหลัก 8 ด้าน ภายใต้การบูรณาการองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี 4 มิติ ซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ ด้านหลักสูตร สามารถแบ่งได้เป็น ระยะสั้น รายวิชา และระดับปริญญา ด้านบุคลากร ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้ช่วยสอน ผู้ดูแลระบบ ผู้ดูแลเว็บ และช่างเทคนิคระบบคอมพิวเตอร์ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุน ประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่าย การสื่อสาร และความเร็วอินเทอร์เน็ต ด้านระบบการ

เรียนการสอนผ่านเว็บ ประกอบด้วย ระบบ LMS ที่สมบูรณ์แบบ ความพร้อมด้าน โปรแกรมชุดคำสั่ง องค์ประกอบด้าน นำเสนอเนื้อหา แหล่งทรัพยากร แหล่งสืบค้นความรู้เสริม รวมถึงการสื่อสารแบบ two way ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนผ่านเว็บ ใช้หลักวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) นั่นคือ Plan Do Check Act (PDCA) ด้านการจัดการธุรกิจ ได้แก่ กำหนดแผนงาน กำหนดงบประมาณ/ความคุ้มค่า กำหนดค่าเรียน การประชาสัมพันธ์ และกฎระเบียบ/ข้อปฏิบัติ ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม ได้แก่ องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม บูรณาการ องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมเข้าในหลักสูตรการทำอาหารไทย และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมผ่านการทำอาหาร ไทย ด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย ระบบการวัดผลและประเมินผล ระบบตรวจสอบและควบคุมผู้เรียน การรายงานผลการศึกษา ระบบการให้ข้อมูลป้อนกลับ การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องหลักเกณฑ์ การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้ นั่นคือ สถาบันอุดมศึกษาที่ประสงค์จะเปิดดำเนินการหลักสูตรในระบบการศึกษาทางไกล ทั้ง หลักสูตรที่เปิดดำเนินการในระบบชั้นเรียนอยู่แล้ว หรือจะเปิดขึ้นใหม่ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง อาทิ จะต้องมีความจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณะอาจารย์ประจำ และคณาจารย์ พิเศษตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และจะต้องมีความพร้อมทางด้าน อาคาร สถานที่ บุคลากร และทรัพยากรอื่นอย่างเพียงพอต่อการจัดการศึกษาทางไกล อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษา ของสุภานี เส็งศรี (2543) เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกลในสถาบันอุดมศึกษา ที่พบว่า องค์ประกอบหลักของการเรียนการสอนทางไกล คือ หลักสูตร ระบบการจัดการ ผู้เรียน ผู้สอน กิจกรรม สภาพแวดล้อม เทคโนโลยีการเรียนการสอน และปัจจัยเกื้อหนุน ฉะนั้นผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษา กระบวนการจัดการเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้ง 8 ด้าน มาเป็น แนวทางในการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บของมหาวิทยาลัยเอกชน

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษากระบวนการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน สามารถนำไปใช้เป็นมาตรฐานการจัดการเทคโนโลยีสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน
2. กระบวนการจัดการเทคโนโลยีในงานวิจัยนี้ ใช้เป็นมาตรฐานในการกำหนดคุณลักษณะและระเบียบสำหรับ มหาวิทยาลัยเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- Andrew, J. and Strain, I. (1985). **Computer-assisted distance education**. Distance Education, 14(3),57-62.
- Braham, M. (1977). **The grounding of the technologist**. In R. Budgett ; & J. Leedham, J. (Eds.). (p.45-56). Aspects of Educational Technology VII. London : Pitman Publishing.
- Deming, W. Edwards (1986). **Out of the Crisis**. Massachusetts: MIT Center for Advanced Engineering Study.
- Etzioni, A. (1993). **The spirit of community: Rights, responsibilities, and the communitarian Agenda**. NY : Crown.
- Luppincini, R. (2005). **A Systems Definition of Educational Technology in Society**. Educational Technology & Society, 8(3), 103-109.
- McGinn, R. (1978). **What is technology**. Research in Philosophy and Technology, 1, 179-197.

Toffer, A. (1995). **Creating a new civilization : The politics of the third wave.** Atlanta. GA:Turner.

Solomon, D. L. (2000). **Toward a post-modern agenda in Instructional Technology.** Educational Technology Research and Development, 48(4), 5-20.

การประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์ โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย วันที่ 9-10 สิงหาคม 2554

อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **เรื่องหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548** เล่ม 122 ตอนพิเศษ 120 ง ราชกิจจานุเบกษา 26 ตุลาคม 2548.

สุภาณี เส็งศรี. (2543). **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนทางไกลในสถาบันอุดมศึกษา.** วิทยานิพนธ์

ปริญญาคุยฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิเคราะห์โปรตีนของเซลล์มะเร็งเต้านมเพาะเลี้ยงชนิด MCF-7 เมื่อยับยั้ง WT1 ด้วย siRNA

Proteomics analysis of siRNA mediated WT1 in MCF-7 breast cancer cell line

¹Musleeha Chesor, ²Sittiruk Roytrakul PhD,

¹Assist. Prof. Potchanapond Graidist PhD, ¹Kanyanatt Kanokwiroon PhD*

¹Department of Biomedical Sciences, Faculty of Medicine, Prince of Songkla University

²National Center for Genetic Engineering and Biotechnology, National Science and Technology

Development Agency

* Correspondence: kkanyana@medicine.psu.ac.th

Abstract

The Wilms' tumor 1 (*WT1*) gene encodes a zinc finger acting as a transcriptional activator or repressor for many genes involved in cell differentiation, growth, and apoptosis. These functions depended on the cell types, WT1 isoforms, and the status of targeted molecules. To determine the relationship between WT1 and related proteins, WT1 was silenced with siRNA in MCF-7 breast cancer cell line and the protein expression pattern was analyzed by proteomics including two-dimensional gel electrophoresis (2-DE) and LC-MS/MS mass spectrometry. The results showed that 27 spots were significantly changed in silencing WT1 compared to control. These proteins could be classified their functions in apoptosis, cell signaling, protein folding, metabolism, structural, cell adhesion, gene expression, transport, redox-regulation, protein degradation and unknown function. In this study, In conclusion, our proteomics analysis revealed that apoptotic protein, cathepsin D may be targeted protein of WT1. This relationship acts as anti-apoptosis and oncogene in MCF-7 breast cancer cell lines. However, validation of proteomic results and further study are necessary to confirm this result.

Keywords: Proteomics, WT1, siRNA, MCF-7, 2-DE

บทคัดย่อ:

ยีน *WT1* มีส่วนของ zinc finger ทำหน้าที่กระตุ้นหรือยับยั้งยีนหลายชนิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การเจริญเติบโต และการตายแบบอะพอพโตซิสของเซลล์ หน้าที่ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์ที่แสดงออก ไอโซฟอร์มของ WT1 และโมเลกุลที่เกี่ยวข้อง การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง WT1 และโปรตีนต่างๆ ในเซลล์มะเร็งเต้านมเพาะเลี้ยงชนิด MCF-7 การศึกษาโดยยับยั้งการแสดงออกของ WT1 ด้วย siRNA

และวิเคราะห์รูปแบบการแสดงออกของโปรตีนด้วยเทคนิคการแยกโปรตีนแบบสองมิติ (2D-E) และระบุชนิดของโปรตีนด้วยเครื่องแมสสเปกโตรเมทรีชนิด LC-MS/MS ผลการศึกษาพบโปรตีน 27 ชนิดที่มีการแสดงออกแตกต่างกันระหว่างสภาวะที่มี WT1 เปรียบเทียบกับสภาวะที่ไม่มี WT1 ซึ่งโปรตีนเหล่านั้นทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตายของเซลล์แบบอะพอพโทซิส การส่งสัญญาณภายในเซลล์ การขจัดตัวของโปรตีน กระบวนการเมตาบอลิซึม โปรตีนโครงสร้าง การเกาะติดของเซลล์ การแสดงออกของยีน การขนส่ง การสลายโปรตีน กระบวนการ redox ภายในเซลล์ และโปรตีนที่ยังไม่ทราบหน้าที่ การศึกษานี้พบโปรตีนในกลุ่มของอะพอพโทซิสคือ cathepsin D ซึ่งน่าจะเป็นโปรตีนเป้าหมายของ WT1 ดังนั้น WT1 จึงน่าจะมีบทบาทในการเป็นโปรตีนต้านการตายของเซลล์แบบอะพอพโทซิส และโปรตีน oncogene ในเซลล์มะเร็งเต้านมเพาะเลี้ยงชนิด MCF-7 อย่างไรก็ตาม ควรทำการทดลองเพิ่มเติม และศึกษาถึงความสัมพันธ์อย่างละเอียด เพื่อยืนยันผลการทดลองดังกล่าว

คำสำคัญ: โปรตีนโอมิกส์, WT1, siRNA, MCF-7, 2-DE

Introduction:

Breast cancer is the most common cancer and the leading cause of death in women worldwide, accounting for 23% (1.38 million cases) of the total new cancer cases and 14% (458,400 cases) of the total cancer deaths in 2008 [1]. The development of breast cancer might result from interaction between the change in genetic elements, environmental factors, and also the difference in ethnicity [2]. There are several genes are reported to be associated with breast cancer, such as *ERBB2*, *c-Myc*, *CCND1*, *TP53*, *PTEN*, and *WT1* [3].

The human Wilms' tumor 1 (*WT1*) gene is located at chromosome locus 11p13 comprising 10 exons. Recently, Loeb *et al.* (2001) have demonstrated that WT1 mRNA and protein was detected in nearly 90% of breast cancers but not in most normal breast samples [4]. Moreover, Navakanit *et al.* (2007) reported that the siRNA against WT1 inhibited both WT1 protein expression level and growth of breast cancer cell line MCF-7, in a dose and time-dependent manner. These results suggested that WT1 could act as oncogenic in breast cancer cell line MCF-7. These results suggest that WT1 plays a role in the pathogenesis of breast cancer as an oncogene rather than a tumor suppressor gene as in leukemia [5]. Additionally, the high level expression of WT1 mRNA detected by real time RT-PCR can predict a poor prognosis in breast cancer patients [6] and the absence of mutations through the whole 10 exons of the *WT1* gene in the 36 cases of primary breast cancer [7].

WT1 encodes a zinc finger acting as a transcriptional activator or repressor for many genes involved in cell differentiation, growth, and apoptosis. These functions depend on the type of cells, WT1 isoforms and the status of targeted molecules. There are several targeted molecules for WT1. However, the relationship between WT1 and the targeted molecules involved in breast cancer remains unclear and the overview study of the relationship between WT1 and the related molecules has not been reported.

In this study, siRNA against WT1 mRNA has been used to silence WT1 expression and then compared the protein pattern to the control. The relationship between WT1 and related proteins in breast cancer cell line MCF-7 was investigated by proteomics analysis. The proteins were further identified by LC-MS/MS and database searching. These studies may provide more evidences to understand the mechanism of WT1 and the related molecules in breast cancer.

Materials and Methods:

Cell culture:

The human breast cancer cell line MCF-7 was purchased from the American Type Culture Collection (ATCC, USA). MCF-7 was cultured in RPMI 1640 medium (GIBCO BRL) supplementing with 10% fetal bovine serum, 100 units/ml of penicillin and 100 µg/ml of streptomycin, and 10% glutamine. Then the cells was incubated in a 37°C incubator with 5% CO₂ [5].

Small interference RNA (siRNA) transfection:

MCF-7 at 1×10^5 cells were seeded in each well of 24-well culture plate and incubated in CO₂ incubator at 37°C for 24 hours. The cells were transfected using Lipofectamine 2000 reagent (Invitrogen) in 24-well plates with 100 nM siRNA duplexes (Optimal siRNA condition performed in preliminary study). The siRNA against WT1 (siRNA_{WT1}) (Invitrogen) consisted of a mixture of two 25-nt duplexes, namely, siRNA_{WT1}R88 (5'-AAATATCTCTTATTGCAGCCTGGGT3') and siRNA_{WT1}R90 (5'-TTTCACACCTGTATG TCTCCTTTGG-3'). To minimize the cytotoxicity of the reagent itself, the cells were washed once with PBS, and the media was changed six hours after transfection [5]. After 72 hours, the cells were harvested and investigated the protein level by Western blot analysis.

Western blot analysis

Cell pellets were harvested by trypsinization and extracted with radio immunoprecipitation assay (RIPA) buffer (Pierce, USA). Then the concentration of protein was determined by Bradford assay (Bio-Rad, Hercules, USA). The 50 µg of protein samples were loaded to 12% SDS-polyacrylamide gel electrophoresis and transferred to a nitocellulose membrane (Bio-Rad). The membrane was blocked by blocking solution [5% low fat dry milk in 1xTTBS (0.1% Tween 20, 154 mM NaCl, 48 mM Tris base)] for 1 hour and washed 5 minutes for three times with washing solution (1% low fat dry milk in 1xTTBS buffer). After blocking, the blot was incubated with primary antibody anti-WT1 (1:200) and anti-actin (1:1,000) antibodies (diluted with 1% skim milk in 1xTTBS) for 2 hours and washed 5 minutes for three times with washing solution. The membrane was then incubated with secondary antibody polyglonal anti-IgG rabbit (1:10,000) antibody in 1% low fat dry milk in 1xTTBS for 1 hour and washed three times (10 mins/wash). The proteins were visualized using an chemiluminescent detection kit (Pierce, USA) and exposed to X-ray film [5].

Proteomics analysis:

Sample preparation for 2D-PAGE

After transfection, cell pellets were harvested and extracted with 2D lysis buffer [7 M urea, 2 M Thiourea, 2% 3-[(3-cholamidopropyl) dimethylammonio]-1-propanesulfonate (CHAPS), 1% dithiothreitol (DTT), and 10 µl/ml Protease inhibitor cocktail] and removed the contaminants by 2D Clean-Up kits (GE Healthcare Life Sciences, Sweden). Total content of samples were measured using Bradford assay (Biorad, USA) and diluted to desired concentration of 2 µg/ml with rehydration buffer [7 M Urea, 2 M Thiourea, 2% CHAPS, 60 mM DTT, 0.5% Immobiline pH gradients (IPG) buffer, and 0.002% Bromophenol blue] [8].

2D-PAGE (Two dimension polyacrylamide gel electrophoresis)

For first dimension, proteins were separated using 7 cm immobilized pH gradients strip (IPG strip) pH 3-10. IPG Strips were rehydrated overnight in 125 µl of rehydration solution (7 M Urea, 2 M Thiourea, 2% CHAPS, 60 mM DTT, 0.5% IPG buffer, and 0.002% Bromophenol blue) containing 250 µg of protein samples and overlaid with ImmobilineDrystrip Cover Fluid. The rehydrated IPG strips were transferred to an EttanIPGphor II Manifold, covered with ImmobilineDrystrip Cover Fluid, and run at 500 volts, 1000 volts, and 8000 volts for 1 hour, 1 hour, and 2 hours, respectively [9]. After IEF, the strips were equilibrated in first equilibration buffer (6 M urea, 20% glycerol, 2% sodium dodecyl sulfate (SDS), 375 mM Tris-HCl pH 8.8, and 2% DTT) for 10 min and then with second equilibration buffer (2.5% iodoacetamide (IAA)) for another 10 min. For the second dimension, IPG strip was placed onto 12% SDS polyacrylamide gel and sealed using 1% agarose. The gel was run at 150 volts for 2 hours. Three independent protein samples were run for each cell lines. After electrophoresis, the gel was fixed in fixing solution (40% ethanol, 10% acetic acid) and stained with Colloidal Coomassie blue G-250 (8% ammonium sulfate, 0.8% phosphoric acid, 0.08% Coomassie Brilliant blue G-250, and 20% methanol) to visualize protein spots following the manufacturer's protocol (Amersham Biosciences Inc, Sweden). The stained gels were examined using Image Scanner™. The search for differentially expressed proteins was carried out using the Image Master™ 2D Platinum 7.0 program (Amersham Biosciences Inc, Sweden). Molecular masses were determined by running Pink Plus Prestained Protein Ladder markers, in a range of 10–175 kDa (GeneDirex).

In gel digestion

Selected protein spots from 2D-gel were picked from the gels and destained by washing twice with 25 mM ammonium bicarbonate in 50% methanol. Gel pieces were further washed with 100% acetonitrile. Dried gel pieces were added with 20 µl of 10 mM DTT in 10 mM ammonium bicarbonate and incubated at 56°C for 1 hour, followed by adding 100 mM iodoacetamide in 10 mM ammonium bicarbonate. The gel pieces were then digested with 10 µl of 10 ng/µl sequencing grade modified porcine trypsin (Promega, USA) in 10 mM ammonium

bicarbonate solution and incubated at 37°C overnight. The peptides were extracted by addition of 30 μ l of 50% acetonitrile in 0.1% formic acid and dried at 40°C overnight.

LC-MS/MS and protein identification

The dried extracted peptides were resuspended with 12 μ l of 0.1% formic acid and transferred to low binding microcentrifuge tube. Solution was centrifuged at 10,000 rpm for 10 minutes and transferred to vial tube. The resuspended peptide was injected to LC-MS/MS (ESI-Quad-TOF Mass spectrometry). The peptide sequences from LC-MS/MS were analyzed by Mascot Search and identified by NCBIInr data base.

Results:

siRNA against WT1 transfection in MCF-7 cell line

MCF-7 breast cancer cell line was transfected with 100 nM of siRNA against WT1 (siRNA_{WT1}) compared to control (siRNA_{neg}) for 72 hours. After transfection the cells were detected WT1 level by Western blot analysis. The results showed that knockdown of WT1 led to decrease in WT1 protein expression in MCF-7 (Figure 1)

Figure 1 siRNA_{WT1} transfection in MCF-7 cell line. MCF-7 was transfected with 100 nM of siRNA_{WT1} for 72 hours. 50 μ g of total protein was detected by Western blot analysis.

Proteomics analysis of siRNA_{WT1} transfection in MCF-7

Two-dimensional gel electrophoresis (2D-PAGE)

Image analysis revealed that there were 27 spots significantly change (fold change ≥ 2 , p -value < 0.05) between siRNA_{WT1} and siRNA_{neg}. 15 spots were up-regulated in MCF-7 siRNA_{neg} and 12 spots were up-regulated in siRNA_{WT1} (Figure 2).

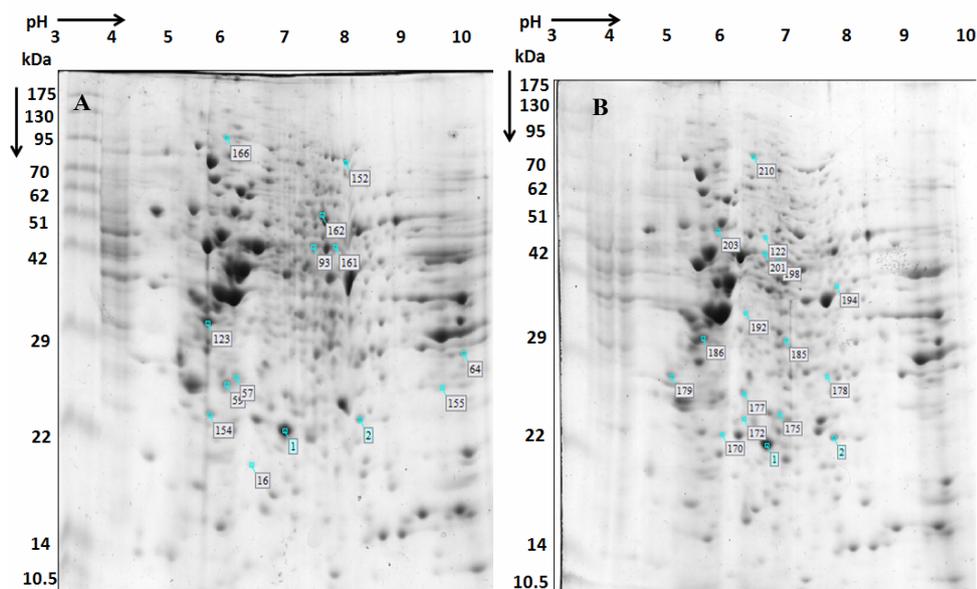

Figure 2 Protein patterns of 2D-PAGE containing of 250 μ g of total protein extracted from siRNA_{WT1} transfection in MCF-7 (A) and siRNA_{neg} (negative control) in MCF-7 (B).

Identification of differential protein expression by LC-MS/MS

The excised spots from 2D-gel images of MCF-7 were digested with trypsin and injected into LC-MS/MS. The identification of the selected spots was searched in NCBI database by Mascot Search. The proteins were grouped in various groups according to biological functions: apoptosis, protein folding, metabolism, structural, cell adhesion, gene expression, transport, redox-regulation, protein degradation, and unknown function (Table 1). Interestingly, we found the proteins involving in apoptosis and transport up-regulated only in MCF-7 siRNA_{WT1} but not in MCF-7 siRNA_{neg}.

Table 1 Identification of differentially expressed proteins between siRNA_{WT1} and siRNA_{neg} in MCF-7

Spot ID	Protein name	NCBI nr Acc. No.	Calculated MW/pI	Exp. Mw/PI	score	match peptide	% Cov.
up-regulated in MCF-7 siRNA_{neg}							
Protein folding							
122	26S protease (S4) regulatory subunit	AAA35484	49.3/5.68	50/5.7	33	1	2
170	Heat shock protein beta-1	NP_001531	22.8/5.9	22.8/5.7	167	5	21
Metabolism							
185	GDP-L-fucose synthase	NP_003304	36.0/6.12	32/6.25	102	2	7
175	Triosephosphateisomerase 1	AAH17917	26.9/6.45	25.5/6.6	139	5	16
Cell adhesion							
201	embigin precursor	NP_940851	37.3/6.14	45/6.0	31	1	2
Gene regulation							
203	Transformation upregulated nuclear protein	CAA51267	51.3/5.13	52/5.0	224	3	3
186	Human elongation factor 1 - delta	CAA79716	31.3/4.95	31.5/4.8	79	1	4
Transport							
198	Annexin VII isoform 1	BAD96272	50/6.5	50.48/6.47	218	4	10
177	Chondroitin sulfate proteoglycan 4 precursor	NP_001888	25.03/5.27	25.5/5.5	25	2	10
Redox-regulation							
172	Thioredoxin peroxidase	2PN8_A	24.1/5.68	24/5.8	128	3	13

Table 1 Continued.

Spot ID	Protein name	NCBI Inr Acc. No.	Calculated MW/pI	Exp. Mw/PI	score	match peptide	% Cov.
Up-regulated in MCF-7 siRNA_{WT1}							
Apoptosis							
59	Chain B, crystal structure of native and inhibited forms of human cathepsin D	1LYA_B	26.4/5.31	26.5/6.1	108	44	12
57	Cathepsin D prepoprotein	NP_001900	25.0/6.1	26/5.2	196	43	12
Structural proteins							
162	WDR1 protein	AAA05045	58.5/6.41	58/6.8	67	44	4
123	TPMSK3	AAL84570	28.9/4.72	31/4.8	146	44	16
Gene expression							
161	KUP protein	CAA34595	49.4/6.06	49/6.1	19	44	1
152	Elongation factor 2	NP_001952	96.2/6.41	95/6.6	81	43	3
Redox-regulation							
16	Glutathione transferase M3	AAA60964	27.1/5.37	25/5.0	139	44	22
transport							
64	Porin 31HM	AAB30246	30.7/8.63	28/9.6	218	44	12
Protein degradation							
155	calcyclin-binding protein isoform 1	NP_055227	26.3/8.28	25.5/8.8	96	44	12
Protein folding							
166	Heat shock protein 70 kDa protein 4	NP_002145	95.1/5.11	95/5.2	80	44	2

Conclusion and discussion

The *WT1* gene encodes a zinc finger acting as a transcriptional activator or repressor for many genes involved in cell differentiation, growth, and apoptosis. These functions depended on the cell types, WT1 isoforms and the status of targeted molecules. In order to determine the relationship between WT1 and the targeted molecules, WT1 was silenced with siRNA and the protein expression pattern was analyzed by two-dimensional gel electrophoresis (2D-PAGE) and LC-MS/MS mass spectrometry. We have found 28 proteins having significant changes in their expression level (Table 1) between siRNA_{WT1} and siRNA_{neg}. These proteins

can be classified their function in apoptosis, protein folding, metabolism, structural, cell adhesion, gene expression, transport, and protein degradation (Table 1).

Our results found the protein involving in apoptosis, cathepsin D, when WT1 was transfected with siRNA in MCF-7 breast cancer cell line. Cathepsin D is an intracellular aspartic protease found in the endosomes and lysosomes of all mammalian cells. It is also key mediator of apoptosis induced by many apoptotic agents such as IFN- γ , Fas/APO, and TNF- α [10]. Furthermore Liaudet *et al*, (2006) shown that cathepsin D over-expressed and acted as poor prognosis marker in breast cancer [11]. However, validation of proteomic results and the further study are necessary to confirm this result.

Acknowledgments

This study was granted by Prince of Songkla University (Contract number MED550120S).

References:

- [1] Jemal A, Bray F, Center MM, Ferlay J, Ward E, Forman D. Global cancer statistics. *CA Cancer J Clin* 2011; 61: 67-8.
- [2] Adami HO, Signorello LB, Trichopoulos D. Towards an understanding of breast cancer etiology. *Cancer Biol* 1998; 8: 255-62.
- [3] Dumitrescu R, Cotarla I. Understanding breast cancer risk where do we stand in 2005? *J Cell Mol Med* 2005; 9: 208-21.
- [4] Loeb DM, Evron E, Patel CB, Sharma PM, Niranjana B, Buluwela L, et al. Wilms' tumor suppressor gene (WT1) is expressed in primary breast tumor despite tumor specific promoter methylation. *Cancer Res* 2001; 61: 921-5.
- [5] Navakanit R, Graidist P, Leeanansaksiri W, Dechsukum C. Growth inhibition of breast cancer cell line MCF-7 by siRNA silencing of Wilm tumor 1 gene. *J Med Assoc Thai* 2007; 90: 2416-21.
- [6] Miyoshi Y, Ando A, Egawa C, Taguchi T, Tamaki Y, Tamaki H, et al. High expression of Wilms' tumor suppressor gene predicts poor prognosis in breast cancer patients. *Clin Cancer Res* 2002; 8: 1167-71.
- [7] Oji Y, Miyoshi Y, Kiyotoh E, Koga S, Nakano Y, Ando A, et al. Absence of mutations in the Wilms' tumor Gene *WT1* in Primary Breast Cancer. *Jpn J Clin Oncol* 2004; 34: 74-7.
- [8] Gorg A. 2-D Electrophoresis principles and methods. 2004: 1-162.
- [9] Chen S, Pan T, Tsai Y, Huang C. Proteomics reveals protein profile changes in doxorubicin-treated MCF-7 human breast cancer cells. *Cancer Lett* 2002; 181: 95-107.

[10] Deiss LP, Galinka H, Berissi H, Cohen O, and Kimchi A, .et al. Cathepsin D protease mediates programmed cell death induced by interferon gamma, Fas/APO-1 and TNF alpha. EMBO J 1996; 15: 3861–3870.

[11] Liaudet-CE, Beaujouis M, Derocq D, Garcia M, Glondu-Lassis M, Laurent-Matha V, et al. Cathepsin D: newly discovered functions of a long-standing aspartic protease in cancer and apoptosis. Cancer Lett 2006; 237: 167–179.

ความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

The Need For And Use of Information Technology Education of Students Southeast Bangkok College

MR.CHAOVARIT JANPIROM

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อทำการสำรวจความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ประชากรของการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนทั้งสิ้น 383 คน

ข้อมูลทางด้านคณะที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 ด้านสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ จำนวน 79 คน ทางด้านหลักสูตรที่ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง จำนวน 147 คนทางด้านภาคที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นภาคปกติ จำนวน 130 คน ประเด็น ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีระดับความต้องการปานกลาง ส่วนความต้องการด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล มีระดับความต้องการมาก เป็นผลมาจากยังมีความต้องการการสืบค้นหาข้อมูลฐานทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ประเด็นการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์พบว่า มีระดับความต้องการมาก การสอนโดยอาจารย์จะนำสื่อมาช่วยในการ ส่วนมากที่สุด ส่วนมากจะใช้ในการนำเสนองาน การทำงานกลุ่ม การจัดทำรายงานในระดับมาก ในส่วนของ ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า เกิดปัญหาการใช้เทคโนโลยีระดับมาก เนื่องมาจากการเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ตนั้นมีปัญหาการติดไวรัสจากภายนอกและมีการติดไวรัสจากหน่วยความจำส่วนตัวที่นักศึกษานำมาใช้ ในเครื่องคอมพิวเตอร์ทำให้ติดไวรัส และพบปัญหาในความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากเว็บไซต์เพราะการใช้ของ นักศึกษา

ABSTRACT

This study aimed to explore the requirement, using and the problems of information technology for education of SouthEast of Bangkok College students. The sample of this research was undergraduate students of South East of Bangkok College which selected by simple random at 383 people.

The research has found that the majority of the sample group is Business Administration Faculty student at 216 people which was 92.7 percent and the most sample group is studying in Logistic Management Department at 79 people. The mainly sample group is continuing program student at 147 people which study in normal class at 130 people. The information technology and computer technology demand is at average level but the database technology demand is at high level which results from the internet requirement. The information technology and computer technology using is high levels which results from the teachers used media for teaching and presentation. The problems of using information technology and computer technology are at high level because the error of computers and most students trust the data from www.

บทนำ

สถาบันการศึกษาปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม วิทยาลัยเซาร็อส์ท์บางกอก มีการพัฒนาการนักศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน โดยการเพิ่มองค์ความรู้ในหลาย ๆ สาขาวิชา และระดับชั้นของการเรียนการสอนดังกล่าวประกอบกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา การเรียนการสอน และบริการทางวิชาการมากขึ้น รายงานการวิจัยที่ศึกษาถึงสภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการศึกษาไทยยังชี้ให้เห็นถึงความไม่เหมาะสมของการนำเทคโนโลยีมาใช้และไม่มีประสิทธิผลคุ้มค่ากับการลงทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนมากเทคโนโลยีเหล่านี้ต้องนำเข้าจากต่างประเทศการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาของไทยประมาณได้ว่าอยู่ในระยะของการเริ่มต้น (initial Stage) กับระยะการเรียนรู้เทคโนโลยี (Mastery Stage) จึงมีการพิจารณาถึง “การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม” สำหรับการศึกษาไทย ซึ่งควรมาจากพื้นฐานความต้องการและการใช้งานจริง เพื่อเกิดประสิทธิผลสูงสุดคุ้มค่ากับการลงทุน ลักษณะของการแข่งขันการมีเทคโนโลยีและการซื้อเทคโนโลยีเกินความจำเป็นกับสภาพของการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาในวิทยาลัยเซาร็อส์ท์บางกอก โดยผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงสภาพของความต้องการ การใช้และปัญหาของนักศึกษาที่มีต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในวิทยาลัยเซาร็อส์ท์บางกอก เพื่อเป็นแนวทางของการจัดการหรือวางแผนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในวิทยาลัยเซาร็อส์ท์บางกอกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อทำการสำรวจความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเซาร็อส์ท์บางกอก

คำถามวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อทราบข้อมูลจากนักศึกษาในด้านความต้องการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนสภาพปัญหาของการใช้ และนำข้อมูลที่ได้มาทำวิเคราะห์เพื่อทราบถึงระดับของความต้องการ การใช้ และปัญหาและอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแต่ละประเภทว่า เป็นอย่างไรและอยู่ระดับใด มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิทยาลัยเซารัสท์บางกอก ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,988 คน แยกเป็นคณะได้ดังนี้

คณะบริหารธุรกิจจำนวน 1,614 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 246 คน คณะนิติศาสตร์จำนวน 74 คน คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 57 คน จำนวนนักศึกษาแต่ละคณะใช้ข้อมูลจากสำนักทะเบียนและประมวลผลได้ทำการสำรวจไว้

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการเลือกด้วยวิธี Purposive Sampling จากนักศึกษาแต่ละคณะ ตามสัดส่วน โดยมีความคลาดเคลื่อนของขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยรวมที่ระดับ 0.05 ตามหลักสูตรการคำนวณความคลาดเคลื่อนของขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้ตอบแบบสอบถาม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการประมวลองค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นของการศึกษาไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ความต้องการ การใช้ และสภาพปัญหาและอุปสรรค และได้กำหนดขอบเขตของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยทำการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิทยาลัยเซารัสท์ก่อนแล้วทำการจัดกลุ่มเทคโนโลยีที่ใช้สามารถแยกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1.1 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Computing Technology)

2.1.2 เทคโนโลยีฐานข้อมูล (Data-based Technology)

2.1.3 เทคโนโลยีโทรคมนาคม (Telecommunication Technology)

2.1.4 เทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology)

2.2 สร้างข้อคำถามความต้องการ การใช้งาน และสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้เทคโนโลยีทั้ง 4 กลุ่ม โดยแต่ละข้อคำถามได้สร้างเป็นกลุ่มตามประเภทของเทคโนโลยี และแยกเป็นแต่ละตอน จำนวน 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จำนวน 5 ข้อ

ด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล จำนวน 5 ข้อ

ด้านข้อมูลเทคโนโลยีโทรคมนาคม จำนวน 5 ข้อ

ด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	จำนวน 5 ข้อ
ด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล	จำนวน 5 ข้อ
ด้านข้อมูลเทคโนโลยีโทรคมนาคม	จำนวน 5 ข้อ
ด้านเทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 คำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

2.3 กำหนดระดับของการให้คะแนนจากแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating) ตามแบบ Likert ไว้ 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
มาก	คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

2.4 นำแบบสอบถามไปทำการประเมิน และหาประสิทธิภาพกับนักศึกษา เพื่อตรวจสอบความตรง (validity) และความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 สัปดาห์จากอนุมัติโครงการ

ในการประเมินผลระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับ ความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเซารัสท์บางกอกในด้านต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

<u>ค่าเฉลี่ย</u>	<u>ระดับความพึงพอใจ</u>
4.24 - 5.00	มากที่สุด
3.43 - 4.23	มาก
2.62 - 3.42	ปานกลาง
1.81 - 2.61	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทำการสำรวจความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเซารัสท์บางกอกโดยใช้เครื่องมือ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผลวิจัยดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
คณะที่ ท่านศึกษา	คณะบริหารธุรกิจ	216	92.7
	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	15	6.4
	คณะศิลปศาสตร์	1	0.5
	คณะนิติศาสตร์	0	0
	บัณฑิตวิทยาลัย	1	0.5
เพศ	ชาย	96	48.1
	หญิง	135	51.9
สาขาวิชาที่ศึกษา	สาขาการบัญชี	10	4.3
	สาขาวิชาการตลาด	66	28.3
	สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	61	26.2
	สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์	79	33.9
	สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ	1	0.4
	สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	15	6.4
	สาขาบริหารธุรกิจ(มหาบัณฑิต)	1	0.4
หลักสูตรที่ศึกษา	หลักสูตรต่อเนื่อง	147	63.1
	หลักสูตร 4 ปี	80	3.43
	ปริญญาโท	1	0.4
ภาคที่ศึกษา	ภาคปกติ	130	24.50
	ภาคสมทบ	70	43.25
	ภาคสมทบ (อาทิพย์)	1	31.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อมูลส่วนบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลทางด้านคณะที่ศึกษา จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมาเป็นคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 คณะศิลปศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ
2. ข้อมูลทางด้านเพศ พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 และเป็นเพศชาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1
3. ข้อมูลทางด้านสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมาเป็นสาขาวิชาการตลาด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 สาขาการบัญชี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 สาขาบริหารธุรกิจ(มหาบัณฑิต) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

4. ข้อมูลทางด้านหลักสูตรที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมาเป็นหลักสูตร 4 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 3.43 และปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

6. ข้อมูลทางด้านภาคที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นภาคปกติ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมาเป็นภาคสมทบ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 ภาคสมทบ (วันอาทิตย์) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศด้าน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความพึง พอใจ
1. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในสถาบันมีเพียงพอกับ ความต้องการ	3.01	0.956	ปานกลาง
2. ความทันสมัยของเครื่องคอมพิวเตอร์ของสถาบัน สามารถสนองความต้องการของท่าน	3.15	0.864	ปานกลาง
3. เวลาที่สถาบันให้บริการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับความต้องการของท่าน	3.18	0.902	ปานกลาง
4. คอมพิวเตอร์มีความจำเป็นและมีส่วนสนับสนุนให้ การเรียนของท่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.97	0.945	มาก
รวม	3.3275	0.9167	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษามีความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในข้อคอมพิวเตอร์มีความจำเป็นและมีส่วนสนับสนุนให้การเรียนของท่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.97 รองลงมาคือ เวลาที่สถาบันให้บริการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สอดคล้องกับความต้องการของท่าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ท่านมีความต้องการในการใช้งานฐานข้อมูล CD ROM ต่างๆ เพื่อการสืบค้นข้อมูล	3.45	0.85	มาก
2. ท่านต้องการฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ในสาขาวิชาของท่าน	3.89	0.833	มาก
3. ท่านมีความต้องการในการสืบค้นข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.24	0.788	มาก
4. ท่านต้องการฐานข้อมูลภาษาไทย	3.97	0.840	มาก
รวม	3.88	0.82	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษามีความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในข้อ ท่านมีความต้องการในการสืบค้นข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมาคือ ท่านต้องการฐานข้อมูลภาษาไทย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ท่านต้องการ E-mail ในการสื่อสารบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์	4.00	0.777	มาก
2. ท่านต้องการระบบ World Wide Web เพื่อการนัดหมาย	4.08	0.798	มาก
3. ท่านต้องการระบบ World Wide Web เพื่อการสืบค้น	4.13	0.785	มาก
4. ท่านต้องการให้สถาบันจัดหาระบบเครือข่ายท้องถิ่นไร้สาย (Wireless Lan) เพื่อให้บริการแก่ นักศึกษา	4.42	0.751	มาก
5. ท่านต้องการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อฝึกความสามารถในการใช้งาน	4.26	0.774	มาก
รวม	4.17	0.777	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 4 พบว่านักศึกษามีความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคมในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่มีความต้องการในข้อ ท่านต้องการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อฝึกความสามารถในการทำงานมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมาคือข้อ ท่านต้องการให้สถาบันจัดหาระบบเครือข่ายท้องถิ่น ไร้สาย (Wireless Lan) เพื่อให้บริการแก่ นักศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศด้านเทคโนโลยีการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ท่านต้องการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือ CAI (Computer-Assisted Instruction)	3.80	0.822	มาก
2. ท่านต้องการ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดทำรายงานของท่าน	4.12	0.758	มาก
3. ท่านต้องการคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน	4.02	0.856	มาก
4. ท่านต้องการให้มีระบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการด้านทะเบียนและการประมวลผลการศึกษาของนักศึกษา	4.07	0.761	มาก
5.ท่านต้องการ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำงานด้าน graphics	3.88	0.849	มาก
6.ท่านต้องการ โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน	4.20	0.774	มาก
รวม	4.01	0.80	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 5 พบว่านักศึกษามีความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่มีความต้องการในข้อ ท่านต้องการ โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 รองลงมาคือข้อ ท่านต้องการ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดทำรายงานของท่าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.ท่านใช้คอมพิวเตอร์ในการนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน	3.93	0.84	มาก
2.อาจารย์ในรายวิชาที่ท่านเรียนใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในการสอน	4.22	0.838	มากที่สุด
3.ท่านคิดว่าจำนวนนักศึกษาที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถาบันของท่าน	3.50	0.878	มาก
4.ท่านใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำรายงาน	4.19	0.805	มาก
5.ปกติท่านใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเล่นเกมส์ หรือนันทนาการ	3.76	0.947	มาก
รวม	3.92	0.85	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 6 พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ อาจารย์ในรายวิชาที่ท่านเรียนใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในการสอน มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 รองลงมาคือข้อ ท่านใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำรายงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.ท่านใช้ฐานข้อมูล CD ROM ในการสืบค้นข้อมูล	3.48	0.901	มาก
2.ท่านใช้บริการ อินเทอร์เน็ต ช่วยสืบค้นข้อมูลที่ท่านต้องการ	4.21	0.822	มาก
3.ท่านคิดว่าสถาบันมีฐานข้อมูลให้ท่านใช้	3.53	2.129	มาก
4.ท่านใช้ฐานข้อมูลของสถาบัน	3.28	0.942	มาก
รวม	3.62	1.19	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 7 พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูลในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ ท่านใช้บริการ อินเทอร์เน็ต ช่วยสืบค้นข้อมูลที่ท่านต้องการ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 รองลงมาคือข้อ ท่านคิดว่าสถาบันมีฐานข้อมูลให้ท่านใช้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยี
โทรคมนาคม นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.ท่านใช้ E-mail ในการติดต่อสื่อสารระหว่างนักศึกษาด้วยกัน	3.94	0.90	มาก
2.ท่านใช้บริการ WWW (World Wide Web) ในการค้นหาข้อมูลที่ท่านต้องการ	4.22	0.83	มาก
3.ท่านใช้ระบบเครือข่ายพูดคุยกับเพื่อน	4.01	0.989	มาก
4.ท่านใช้ระบบ LAN (Local Area Network)	3.70	0.972	มาก
5.ท่านแลกเปลี่ยนหรือส่งแฟ้มข้อมูลกับผู้ใช้อื่น ๆ ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์	3.93	0.937	มาก
รวม	3.96	0.92	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 8 พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ ท่านใช้บริการ WWW (World Wide Web) ในการค้นหาข้อมูลที่ท่านต้องการ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 รองลงมาคือข้อ ท่านใช้ระบบเครือข่ายพูดคุยกับเพื่อน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.ท่านเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.28	0.925	มาก
2.ท่านใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำ Graphics หรือช่วยสร้างภาพที่ต้องการ	3.47	0.983	มาก
3.ท่านจัดทำรายงานด้วยโปรแกรมพิมพ์เอกสาร เช่น Word	4.17	0.828	มาก
4.ท่านนำเสนอรายงานด้วยโปรแกรมการนำเสนองาน เช่น Power Point	4.18	0.78	มาก
5. ท่านทำตารางหรือแผนภูมิด้วยโปรแกรมการทำตาราง เช่น Excel	3.73	0.943	มาก
รวม	3.76	0.89	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 9 พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ ท่านนำเสนอรายงานด้วยโปรแกรมการนำเสนอรายงาน เช่น Power Point มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รองลงมาคือข้อ ท่านจัดทำรายงานด้วยโปรแกรมพิมพ์เอกสาร เช่น Word โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.สถาบันมีบริการให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำนักศึกษาเมื่อมีปัญหาในการใช้เครื่อง	3.17	0.952	มาก
2.ภาษาอังกฤษเป็นอุปสรรคในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.36	0.922	มาก
3.ค่าใช้จ่ายในการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น ค่าแผ่น Disk ค่าหมึกพิมพ์ และค่ากระดาษ	3.62	0.86	มาก
4.ความเชื่อถือได้ของข้อมูลจาก w.w.w (World Wide Web)Power Point	3.73	0.731	มาก
5. ไวรัส จากเครื่องคอมพิวเตอร์	3.94	0.81	มาก
6. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ	3.60	1.075	มาก
7. เวลาในการใช้คอมพิวเตอร์ไม่เหมาะสม	3.48	0.989	มาก
รวม	3.55	0.919	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 10 พบว่า มีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการปัญหาใช้ในข้อ ไวรัส จากเครื่องคอมพิวเตอร์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 รองลงมาคือข้อ ความเชื่อถือได้ของข้อมูลจาก w.w.w (World Wide Web) Power Point โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

สรุปผลและอภิปรายผล

1. ข้อมูลทางด้านคณะที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมาเป็นคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 คณะศิลปศาสตร์และบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ ข้อมูลทางด้านเพศ พบว่า

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 และเป็นเพศชาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2

ข้อมูลทางด้านสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมาเป็นสาขาวิชาการตลาด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 สาขาการบัญชี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 สาขาบริหารธุรกิจ(มหาบัณฑิต) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4ตามลำดับ

ข้อมูลทางด้านหลักสูตรที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมาเป็นหลักสูตร 4 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 3.43 และปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

ข้อมูลทางด้านภาคที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นภาคปกติ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมาเป็นภาคสมทบ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 ภาคสมทบ (วันอาทิตย์) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ตามลำดับ

2. แยกตามความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในข้อ คอมพิวเตอร์มีความจำเป็นและมีส่วนสนับสนุนให้การเรียนของท่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในข้อ ท่านมีความต้องการในการสืบค้นข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24

ด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคมในภาพรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในข้อ ท่านต้องการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อฝึกความสามารถในการใช้งาน มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ด้านเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในข้อ ท่านต้องการ โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

3. แยกตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ อาจารย์ในรายวิชาที่ท่านเรียนใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในการสอน มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูลในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ ท่านใช้บริการ อินเทอร์เน็ต ช่วยสืบค้นข้อมูลที่ท่านต้องการ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ ท่านใช้บริการ WWW (World Wide Web) ในการค้นหาข้อมูลที่ท่านต้องการ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการใช้ในข้อ ท่านนำเสนอรายงานด้วยโปรแกรมการนำเสนองาน เช่น Power Point มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รองลงมาคือข้อ ท่านจัดทำรายงานด้วยโปรแกรมพิมพ์เอกสาร เช่น Word โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และ ท่านทำตารางหรือแผนภูมิด้วยโปรแกรมการทำตาราง เช่น Excel มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

4. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการปัญหาใช้ในข้อ ไวรัส จากเครื่องคอมพิวเตอร์ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 รองลงมาคือข้อ ความเชื่อถือได้ของข้อมูลจาก w.w.w (World Wide Web) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเด็น **ความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ**ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มีระดับความต้องการปานกลาง ส่วนความต้องการด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูล มีระดับความต้องการมาก เป็นผลมาจากยังมีความต้องการการสืบค้นหาข้อมูลฐานทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ในด้านความต้องการเทคโนโลยีโทรคมนาคมมีระดับความต้องการสูงเนื่องด้วยอุปกรณ์ทางเครือข่ายมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะระบบเครือข่ายไร้สาย(Wireless Lan) ส่วนประเด็นความต้องการด้านเทคโนโลยีด้านศึกษานั้น มีระดับความต้องการมากที่สุดเนื่องจากนักศึกษาต้องการโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ประเด็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์พบว่า มีระดับความต้องการมาก ในรายวิชาที่ท่านเรียนใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในการสอนโดยอาจารย์จะนำสื่อมาช่วยในการส่วนมากที่สุด ส่วนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีฐานข้อมูลนั้นมีระดับการใช้มากพบว่ามีการใช้ของนักศึกษาในการค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลที่อยู่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อช่วยในการสืบค้นหาข้อมูล ในรายวิชาที่ต้องการอ้างอิงแหล่งข้อมูลจากภายนอก ส่วนเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม นั้นพบว่ามีการใช้ในระดับมาก สอดคล้องมาจากการที่นักศึกษามีการใช้แหล่งข้อมูลจากภายนอกโดยผ่านช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงมีการใช้ด้านเทคโนโลยีทาง www เพื่อค้นหาข้อมูลมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการอันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความต้องการใช้มากในเรื่องของด้านการสื่อสาร เพราะข้อมูลในการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความต้องการนี้สอดคล้องต่อความเร็วของระบบเครือข่ายผู้ให้บริการ ต้องมีการปรับความเร็วของระบบเครือข่ายให้สอดคล้องต่อผู้ใช้และความต้องการการใช้ข้อมูลคำแนะนำ ควรมีการเพิ่มความเร็วของการระบบเครือข่ายให้เพียงพอต่อการใช้ของนักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อเพิ่มความเร็วในการส่งข้อมูล

2. ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่างๆของศึกษานั้น มีการใช้ตลอดเวลาเพื่อรองรับการเรียน ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง การใช้ด้านนี้ต้องมีการเตรียมพร้อมในเรื่องของอุปกรณ์การสื่อสารทางเครือข่าย การใช้

เครื่องคอมพิวเตอร์สูง บางเวลามีการใช้พร้อมกัน อาจเกิดปัญหาจำนวนเครื่องไม่เพียงพอต่อการใช้ ดังกล่าว
ข้อเสนอแนะควรมีการเพิ่มอุปกรณ์ ให้ได้ตามสัดส่วนการใช้งานของนักศึกษา

3. ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการใช้ของผู้ใช้ขาดความระมัดระวัง เกิดการติดไวรัสคอมพิวเตอร์ เกิดจาก
การเข้าระบบ www แล้วได้ข้อมูลผิดพลาด คำแนะนำควรจะมีการนำโปรแกรมป้องกันไวรัสและมีการบำรุงรักษา
แบบต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวต้องชี้แจงให้ผู้ใช้งานใช้ข้อควรใช้ที่ถูกต้อง

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้อย่างดีด้วยความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกรวมถึงคณะ
ผู้บริหารทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณ
ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเรื่องมือ จนสามารถจัดทำได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและ
ขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและอาจารย์ทุกท่านกลุ่ม
ตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

- กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ . นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา พ.ศ.2536. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผลิตตำราเรียน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2554
- กิติมา เพชรทรัพย์ . สภาพปัญหาและความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2546
- กรรณิการ์ พิมพิรส .การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน
วิทยาศาสตร์ของครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรม
สามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 พ.ศ.2546.กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2546
- กิตติยา ขุมทอง. พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ พ.ศ.2546.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546
- พีระพงษ์ พันธุ์พินิจ.การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ
โรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2545,กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2546
- สมเล็ก ติลาประทักษ์.สภาพปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษาค้นคว้าและวิจัยของนักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2540. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540
- Schofield, J. W. *Computers and classroom culture*. 1995. New York: Cambridge University ,1995
- Mandinach, E., & Cline, H.1992" *The impact of technological curriculum innovation on teaching and
learning activities American Educational Research Association*. San Francisco, California, 1992

**การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนากระบวนการด้วยเครื่องมือกระแสนงานโจเกต
กับการใช้พีเอชพี เว็บแอปพลิเคชัน กรณีศึกษา: ระบบการลา**

**A STUDY AND COMPARISON OF SOFTWARE DEVELOPMENT
BETWEEN JOGET WORKFLOW AND PHP WEB APPLICATION
CASE STUDY: LEAVE SYSTEM**

นางสาวอนุมาศ แสงสว่าง

นายพุทธิพันธ์ นาคสุข

อาจารย์คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ anumas.s@hotmail.com

อาจารย์คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ puttinun.na@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนากระบวนการด้วยโปรแกรมโจเกตกับการใช้พีเอชพี เว็บแอปพลิเคชัน กรณีศึกษาระบบการลา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบงานที่พัฒนาด้วยโปรแกรมโจเกต และระบบงานที่พัฒนาด้วยภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชัน โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบตั้งแต่การออกแบบระบบ การพัฒนาระบบและการทดสอบระบบ งานวิจัยนี้เลือกใช้เครื่องมือกระแสนงานโจเกต (Joget) และภาษาพีเอชพี (PHP) มาทำการพัฒนาระบบการลาต้นแบบ ซึ่งกรณีใช้ภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชัน ในการพัฒนาระบบนั้น จะต้องมีการใช้โปรแกรม MySQL เพื่อใช้สำหรับจัดการฐานข้อมูล และใช้โปรแกรม Apache เพื่อการจำลองเครื่องเป็นเว็บเซิร์ฟเวอร์ จากการดำเนินงานพบว่า โปรแกรมโจเกตและภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชันสามารถพัฒนาระบบงานการลาได้ตามขอบเขตที่ผู้วิจัยกำหนด คือ ระบบสามารถบันทึกการลา ตรวจสอบการลา อนุมัติใบลา ยกเลิกการลา และจากการเปรียบเทียบการใช้โปรแกรมโจเกตกับการใช้ภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชันพัฒนาระบบงานนั้น ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบโดยการประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้านคือ แบบสอบถามความพึงพอใจด้านของผู้พัฒนาระบบและแบบสอบถามความพึงพอใจด้านของผู้ใช้งานระบบ พบว่า ความพึงพอใจของผู้พัฒนาระบบในการใช้โปรแกรมโจเกตพัฒนามีค่าเฉลี่ย 3.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 ความพึงพอใจของผู้พัฒนาระบบในการใช้ภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชันพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 4.13 ซึ่งอยู่ในระดับดีและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.03 ส่วนความพึงพอใจด้านผู้ใช้งานระบบที่พัฒนาด้วยโปรแกรมโจเกตมีค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับดี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.07 ความพึงพอใจด้านผู้ใช้งานระบบที่พัฒนาด้วยภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชันมีค่าเฉลี่ย 4.35 ซึ่งอยู่ในระดับดี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.03

คำสำคัญ: กระแสงาน โจเกต ระบบการลา

ABSTRACT

The research “A Study and Comparison of Software Development between Joget Workflow and PHP Web Application: Case Study of Leave System” was undertaken to compare the efficiency of software development between Joget and PHP web application starting with design, development and testing of the system. This research applied Joget workflow and PHP language to develop the prototype leave system. In case of using PHP web application in system development, MySQL was required to manage the database and Apache program was applied in web server simulation. The result showed that Joget workflow and PHP web application could develop the leave system as determined by the researcher, that is, the system could record leave taking, check leave taking, approve leave request and cancel leave request. According to the comparison between Joget workflow and PHP web application in software development, the researcher used the satisfaction survey to evaluate two aspects of the satisfaction: the satisfaction survey for system developers and the satisfaction survey for system users. The findings showed that the satisfaction survey for system developers on Joget workflow was at a moderate level (mean = 3.07, SD = 0.30), and on PHP web application was at a satisfying level (mean = 4.13, SD = 0.03). The satisfaction survey for system users on Joget workflow was at a satisfying level (mean = 3.98, SD = 0.07), and on PHP web application was at a satisfying level (mean = 4.35, SD = 0.03).

Keywords: Joget workflow, leave system

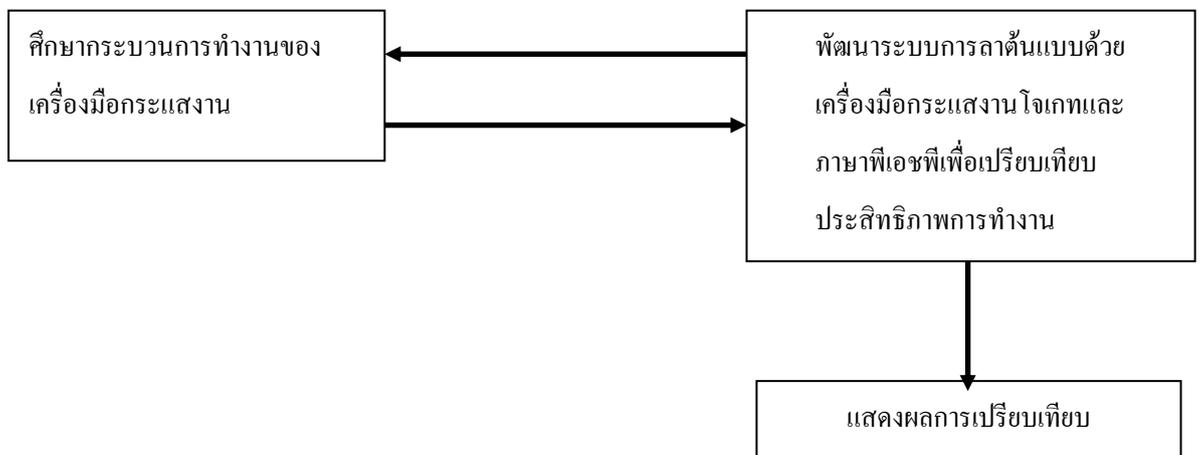
บทนำ

เนื่องด้วยระบบงานต่างๆในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้กันเป็นส่วนมาก ในการทำงานของทุกๆองค์กรส่วนใหญ่จะมีการสร้างกระแสงาน (Workflow) เช่นกระแสงานของการเบิกจ่าย กระแสงานของการสั่งซื้อ กระแสงานของการลา เป็นต้น การทำงานใดๆ ก็ตามจะมี กระแสงาน เป็นตัวกำหนดรูปแบบการทำงานเสมอซึ่งโดยปกติแล้วในประเทศไทยอาจมีการกำหนดกระแสงานของงานที่ชัดเจนค่อนข้างน้อย ซึ่งจะส่งผลถึงการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไปจนถึงผลลัพธ์ และความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นการกำหนดกระแสงานที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญขององค์กร [Online]. available : <https://sites.google.com/site/jogetw/> การพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์เพื่อ

ช่วยงานประจำให้มีความสะดวกรวดเร็วขึ้นนั้น ส่วนมากมีการพัฒนาแยกส่วนหรือแยกระบบ โดยทำการพัฒนาเองหรือจ้างบริษัทผู้พัฒนาให้ก็ได้ การพัฒนาระบบงานนั้นส่วนใหญ่มักพบปัญหา ดังนี้

การพัฒนาระบบเองทำได้ยากและใช้เวลานานเนื่องจากผู้พัฒนาต้องมีความรู้เฉพาะ การจ้างผู้อื่นมาพัฒนาให้มีความสูง และหากต้องการปรับเปลี่ยนตามลักษณะธุรกิจนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ทำให้ไม่ยืดหยุ่นต่อการใช้งาน การนำระบบงานคอมพิวเตอร์ต่างๆ เหล่านี้มาเชื่อมต่อเป็นระบบเดียวกัน (System Integration) เป็นไปได้ยาก เพราะมาจากต่างบริษัท และภาษาที่ใช้พัฒนาก็ต่างกัน การบันทึกข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกัน เช่น ข้อมูลที่มีลักษณะการไหล คือมีจุดเริ่มต้น ข้อมูล ณ จุดเดียวแล้วไหลไปสู่ขั้นตอนต่อเนื่องกันตามกระบวนการทางธุรกิจ แนวทางที่นิยมนำมาใช้แก้ปัญหาระบบงานและการรวมระบบเข้าด้วยกันคือ การพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ด้วยเครื่องมือกระแสนงาน (Workflow Tools) มุ่งเน้นการจัดการกระบวนการทางธุรกิจ (Business Process Management : BPM) (จิตติมา ปัญญาพิสิทธิ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา จันทราพรชัย. 2553) ผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการนำเครื่องมือกระแสนงาน (Workflow Tools) มาทำการพัฒนาระบบกระแสนงาน (Workflow) โดยนำมาใช้กับกรณีศึกษา ระบบการลา โดยมีแนวคิดที่จะศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพระบบการลาที่พัฒนาด้วยเครื่องมือกระแสนงาน โจเกท กับการพัฒนาด้วยพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชัน (PHP Web Application) ซึ่งทำการประเมินประสิทธิภาพโดยวัดจากความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพระบบ

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการทำงานของเครื่องมือกระแสนงาน โจเกท
2. พัฒนาระบบงานการลาด้วยเครื่องมือกระแสนงาน โจเกท และภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชัน
3. เปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบงานที่พัฒนาด้วยเครื่องมือกระแสนงาน โจเกท และภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้นำทฤษฎีกระแสงาน ระบบจัดการกระแสงาน มาร่วมทำการวิจัยและพัฒนาระบบโดยเลือกระบบการลามาเป็นระบบต้นแบบ และจะทำการออกแบบและพัฒนาระบบการลาให้ทำงานแบบอัตโนมัติ โดยการใช้เครื่องมือกระแสงานที่ชื่อว่า โจเกต (Joget) และภาษาพีเอชพีเว็บแอปพลิเคชันหลังจากนั้นจะทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบที่ได้จากการพัฒนาทั้ง 2 วิธี ซึ่งระบบการลานั้นจะครอบคลุม การบันทึกการลา ตรวจสอบการลา อนุมัติใบลา ยกเลิกการลา ซึ่งขั้นตอนการดำเนินงานมีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเครื่องมือกระแสงาน โจเกต

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเครื่องมือกระแสงานที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการลา ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้นำเครื่องมือกระแสงาน โจเกต (Joget Workflow Management) ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ช่วยสร้าง Workflow Application อยู่ในรูปแบบ Web Application โดยจะมีการกำหนด กระแสงาน (Workflow) หลังจากนั้นทำการสร้างฟอร์ม (Form) กำหนดรายการข้อมูล (Data List) และกำหนดรูปแบบการแสดงผลสุดท้ายได้เป็น Workflow Application โดยไม่ต้องทำการเขียนโปรแกรม

2. พัฒนาระบบการลาต้นแบบด้วยเครื่องมือกระแสงาน โจเกตโดยมีกระบวนการดำเนินการดังนี้

2.1 ออกแบบและกำหนดกระแสงาน (Workflow) ของระบบการลา

2.2 สร้างฟอร์มบันทึกการลา ฟอร์มอนุมัติการลา ฟอร์มยกเลิกการลา พร้อมกับกำหนดรายการข้อมูล และกำหนดรูปแบบการแสดงผล

2.3 ทดสอบระบบ

3. การพัฒนาระบบการลาต้นแบบด้วยภาษาพีเอชพีเว็บแอปพลิเคชันโดยมีกระบวนการดำเนินการดังนี้

3.1 ออกแบบระบบโดยทำการออกแบบหน้าจอบันทึกการลา การตรวจสอบการลา การอนุมัติการลา การยกเลิกการลา และทำการออกแบบระบบฐานข้อมูลโดยการใช้โปรแกรม MySQL

3.2 พัฒนาระบบโดยการใช้ภาษาพีเอชพีเว็บแอปพลิเคชันและใช้โปรแกรม Apache จำลองเป็นเว็บเซิร์ฟเวอร์

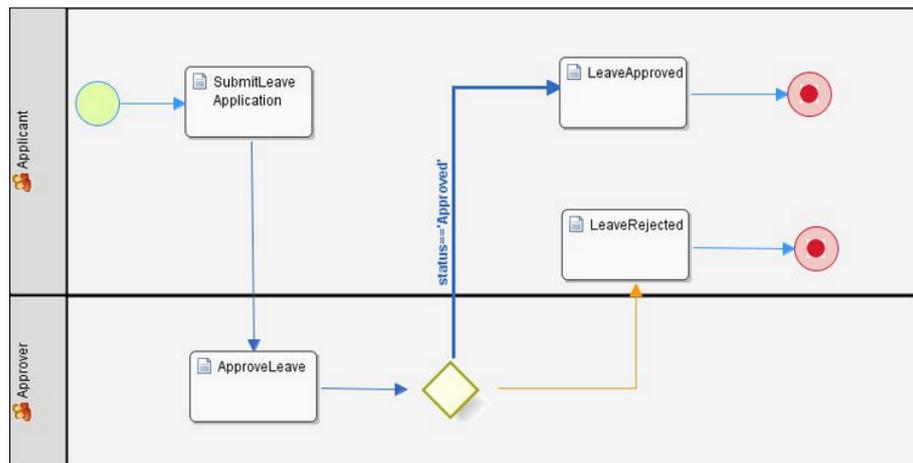
3.3 ทดสอบระบบ

4. ประเมินผลการพัฒนาระบบจากการใช้เครื่องมือกระแสงาน โจเกตกับการพัฒนาระบบด้วยภาษาพีเอชพีเว็บแอปพลิเคชัน โดยการประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้านคือแบบสอบถามความพึงพอใจด้านของผู้พัฒนาระบบและแบบสอบถามความพึงพอใจด้านของผู้ใช้งานระบบ โดยด้านของผู้พัฒนาระบบนั้นได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเขียนโปรแกรมมาทำการพัฒนาระบบงานร่วมกัน 3 ท่าน ซึ่งได้ทำการพัฒนาระบบงานทั้งการใช้โปรแกรม โจเกต และพีเอชพีเว็บแอปพลิเคชัน ส่วนทางด้านผู้ใช้งานระบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้งานระบบให้แก่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งาน ตามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมา 20 ชุด ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 100

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและพัฒนาระบบงานด้วยเครื่องมือกระแสงาน โจเกต กับการพัฒนาระบบงานด้วยภาษาพีเอชพี มีผลการดำเนินงานวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ซอฟต์แวร์โอเพนซอร์สเป็นซอฟต์แวร์กระแสงาน (Workflow Software) ลักษณะการทำงานเป็นแบบ Web base ใช้ในการพัฒนากระบวนการทำงานทางด้านธุรกิจ หรือจัดการกระบวนการทำงานด้านธุรกิจ เป็นซอฟต์แวร์ที่ทำงานโดยอัตโนมัติระดับหนึ่ง คือระดับกระบวนการ (Process) Process ในซอฟต์แวร์ชนิดนี้ มักจะเกี่ยวข้องกับงานทางธุรกิจ แต่มันอาจจะเป็นกระบวนการอื่นๆก็ได้ โดยที่ Process เหล่านั้น อาจเป็นกระบวนการที่สามารถดำเนินการโดยอัตโนมัติผ่านซอฟต์แวร์ หรือในบางขั้นตอนของกระบวนการอาจต้องใช้การทำงานโดยมนุษย์ เช่น การอนุมัติหรือการให้ความเห็นในเรื่องที่เสนอมาน ตัวอย่าง เช่น กระบวนการลา จะต้องมีการพิจารณาการลาโดยต้องขออนุมัติไปยังผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าเพื่ออนุมัติการลา และเมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ก็จะมีการส่งเรื่องกลับมายังผู้ขอลา โดยในระหว่างการพิจารณา อาจจะต้องมีการส่งเรื่องกลับไปกลับมา ระหว่างแผนกต่างๆหลายแผนก จนกระทั่งการลาสำเร็จเรียบร้อยในที่สุด ซึ่งโอเพนซอร์สสามารถเข้ามาช่วยจัดการกระบวนการนี้ให้แบบไปโดยอัตโนมัติ โดยหลังจากได้รับข้อมูลการลาจากผู้ขอลาก็จะทำการส่งข้อมูลการลานั้น ไปยังผู้อนุมัติลำดับต่างๆ จนเรื่องถึงผู้มีอำนาจในการอนุมัติสูงสุด ซึ่งกระบวนการ Workflow จะต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โปรแกรมสามารถสร้างแบบฟอร์มตามกระบวนการที่ได้ออกแบบไว้แต่มีขีดจำกัดในเรื่องของการวางเลย์เอาต์ทำให้แบบฟอร์มต่างๆ ที่สร้างขึ้นมานั้นอยู่ในรูปแบบที่ค่อนข้างใช้งานยาก
- การพัฒนากระบวนการด้วยเครื่องมือกระแสงานโอเพนซอร์ส พบว่าสามารถพัฒนาและทดสอบได้ตามขอบเขตที่ตั้งไว้โดยโปรแกรมจะทำการสร้างกระแสงาน (Workflow) หลังจากนั้นจึงสร้างฟอร์มให้สอดคล้องกับ Workflow ที่สร้างขึ้น โดยอาจจะต้องมีการเขียนโปรแกรมเพิ่มเติมเพื่อช่วยในเรื่องของการอนุมัติและการแสดงความคิดเห็น ดังภาพ

ภาพที่ 1 กระแสงานของระบบ

บันทึกการลา

วันที่

ชื่อ นามสกุล

ตำแหน่ง

แผนก

ขอลา ป่วย อื่น ๆ กิจส่วนตัว

เหตุผลการลา

ตั้งแต่วันที่

ถึงวันที่

ในระหว่างลา สามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ที่ (เบอร์บ้าน)

ในระหว่างลา สามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ที่ (เบอร์มือถือ)

ลงชื่อผู้ขอลา

ภาพที่ 2 แบบฟอร์มบันทึกการลาโดยใช้โปรแกรม โจเกต

3. การพัฒนาระบบการลาต้นแบบด้วยภาษาพีเอชพีเว็บแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและพัฒนาระบบการลาโดยใช้ภาษาพีเอชพีในการเขียนโปรแกรม ใช้ฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) เป็นโปรแกรมในการจัดการฐานข้อมูลและใช้โปรแกรม Apache เพื่อจำลองเครื่องเป็นเว็บเซิร์ฟเวอร์ ผลจากการพัฒนาระบบสามารถ บันทึกการลา ตรวจสอบการลา อนุมัติใบลา ยกเลิกการลาดังภาพ

บันทึกการลา

(กรุณาใส่ข้อมูลให้ครบในช่องที่มีเครื่องหมาย)

ใบลา ลงวันที่: 26/02/2556

ข้าพเจ้า:

วันที่: 26/02/2556 ถึง: 26/02/2556 (DD/MM/25YY)

ช่วงเวลา: ทั้งวัน ครึ่งเช้า ครึ่งบ่าย

ขอลาประเภท: เลือกประเภทการลา

รายละเอียดการลา:

เอกสารแนบ:

ผู้รับเอกสาร:

ชื่อ	ชื่อนามสกุล	ลำดับการผ่าน	สถานะเพื่อทราบ
xxxx xxxxxxxx			☐

เพิ่ม/ลบ รายชื่อผู้รับเอกสาร

ยอดเงินที่สามารถลาได้ตามสิทธิ์คงเหลือ (01/01/2556 - ปัจจุบัน)	ลาป่วย.สะสม	ลากิจ.	ลาพักร้อน.สะสม	ลาอื่น.	ขาดงาน.
ยอดเงินลาตามมีความคิดความชอบ (01/01/2556 - 31/12/2556)	0	0	0	0	0

ผู้ลงทะเบียน: xxxxxxxx

บันทึกการลา

ถ้าต้องการ ลา 1 วันครึ่ง ต้องทำใบลา เป็น 2 ใบ คือ ทั้งวัน 1 ใบ และ ครึ่งวัน อีก 1 ใบ

ภาพที่ 3 แบบฟอร์มบันทึกการลาโดยใช้ภาษาพีเอชพี

ขอมติท่านกำลังใช้งานในระบบของ : xxx

หน้าสำหรับการจัดการ อนุมัติใบลา

รายละเอียดใบลา				
เลขที่อนุมัติใบลา :	56028141			
วันที่ลงทะเบียน :	21/01/2556			
ใบลาจาก :	XXXXXXXXXXXX			
เรื่อง :	ขออนุญาตลาป่วย 18/01/2556 08.00 - 18/01/2556 16.00			
ใบลาลงวันที่ :	21/01/2556			
ข้อความ :	ขออนุญาตลาป่วยตั้งแต่ 18/01/2556 เวลา 08.00 ถึง 18/01/2556 เวลา 16.00 มีกำหนด 1 วันทำการ			
ผู้ลงทะเบียน :	XXXXXXXXXXXX			
เอกสารแนบ :	ไม่มีเอกสารแนบ			
วันที่อนุมัติ :	21/01/2556			
ยอดวันลาที่สามารถลาได้ตามสิทธิ์คงเหลือ : (01/01/2556 - ปัจจุบัน)	ลาป่วย สรรวม	ลากิจ	ลาพักร้อน สรรวม	ลาอื่น ๆ
	10	3	20	0
ยอดวันลาตามปีความดีความชอบ : (01/01/2555 - 31/12/2556) (ก่อนอนุมัติใบลาลงวันที่)	ลาป่วย สรรวม	ลากิจ	ลาพักร้อน สรรวม	ลาอื่น ๆ
	0	0	0	0

ผู้อนุมัติ : xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

อนุมัติ ไม่อนุมัติ ปิดหน้าจอ

ภาพที่ 4 ภาพอนุมัติการลาโดยใช้ภาษาพีเอชที

ขอมติท่านกำลังใช้งานในระบบของ : xxx

หน้าสำหรับรายละเอียดใบลา การอนุมัติแล้ว

รายละเอียดใบลา				
เลขที่อนุมัติใบลา :	56028141			
วันที่ลงทะเบียน :	21/01/2556			
ใบลาจาก :	XXXXXXXXXXXX			
เรื่อง :	ขออนุญาตลาป่วย 18/01/2556 08.00 - 18/01/2556 16.00			
ใบลาลงวันที่ :	21/01/2556			
ข้อความ :	ขออนุญาตลาป่วยตั้งแต่ 18/01/2556 เวลา 08.00 ถึง 18/01/2556 เวลา 16.00 มีกำหนด 1 วันทำการ			
ผู้ลงทะเบียน :	XXXXXXXXXXXX			
เอกสารแนบ :	ไม่มีเอกสารแนบ			
วันที่ลาลงวันที่ :	21/01/2556			
ยอดวันลาที่สามารถลาได้ตามสิทธิ์คงเหลือ : (01/01/2556 - ปัจจุบัน)	ลาป่วย สรรวม	ลากิจ	ลาพักร้อน สรรวม	ลาอื่น ๆ
	10	3	20	0
ยอดวันลาตามปีความดีความชอบ : (01/01/2555 - 31/12/2556) (ก่อนอนุมัติใบลาลงวันที่)	ลาป่วย สรรวม	ลากิจ	ลาพักร้อน สรรวม	ลาอื่น ๆ
	0	0	0	0

ผู้อนุมัติ : xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

แก้ไขรายละเอียดใบลา ยกเลิกใบลา ปิดหน้าจอ

ภาพที่ 5 แสดงรายละเอียดการลาโดยใช้ภาษาพีเอชที

4. ทำการประเมินผลการพัฒนาระบบด้วยเครื่องมือกระแสนงานกับการพัฒนาระบบด้วยภาษาพีเอชที โดยประเมินประสิทธิภาพจากความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบทั้ง 2 วิธี

สรุปและอภิปรายผล

จากการดำเนินงานวิจัย ศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาระบบงานด้วยเครื่องมือกระแสนงาน โจเกท กับการใช้พีเอชที เว็บแอปพลิเคชัน กรณีศึกษา ระบบการลานั้น พบว่าระบบการลาที่ได้ทำการพัฒนาขึ้นมาจากเครื่องมือทั้ง 2 สามารถทำงานได้ตามที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้คือระบบสามารถ บันทึกการลา ตรวจสอบการลา อนุมัติใบลา ยกเลิกการลา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบการพัฒนาระบบงานด้วยโปรแกรม โจเกทกับการใช้พีเอชทีเว็บแอปพลิเคชัน โดยการประเมินความพึงพอใจด้วยการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้านคือ แบบสอบถามความพึงพอใจด้านของผู้พัฒนาระบบและแบบสอบถามความพึงพอใจด้านของผู้ใช้งานระบบ พบว่า ความพึงพอใจของผู้พัฒนาระบบเมื่อใช้โปรแกรม โจเกทพัฒนาระบบมีค่าเฉลี่ย 3.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 ความพึงพอใจของผู้พัฒนาระบบเมื่อใช้ภาษาพีเอชที เว็บแอปพลิเคชันพัฒนาระบบ มีค่าเฉลี่ย 4.13 ซึ่งอยู่ในระดับดี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.03 ส่วนความพึงพอใจด้านผู้ใช้งานระบบที่พัฒนาด้วยโปรแกรม โจ

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับดี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.07 ความพึงพอใจด้านผู้ใช้งานระบบที่พัฒนาด้วยภาษาพีเอชพี เว็บแอปพลิเคชันมีค่าเฉลี่ย 4.35 ซึ่งอยู่ในระดับดี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.03

ข้อเสนอแนะ

1. ระบบการลาที่พัฒนานี้เป็นระบบต้นแบบ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้โปรแกรมสำหรับพัฒนาซึ่งการออกแบบไม่มีความซับซ้อนมากนัก ซึ่งหากต้องนำไปใช้งานจริง อาจต้องปรับปรุง และศึกษาการทำงานของโปรแกรมโอเพนในเชิงลึกมากกว่านี้ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาระบบงานที่มีความซับซ้อนได้และใช้ได้จริง
2. ในการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบงานที่พัฒนาด้วยโปรแกรมโอเพนและพีเอชพี ควรทำการเปรียบเทียบโดยการใช้ปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากการใช้การประเมินความพึงพอใจจากผู้พัฒนาระบบและผู้ใช้งานระบบ เช่น ระยะเวลาการพัฒนาระบบ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาและเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกใช้โปรแกรมให้เหมาะสมกับการพัฒนาระบบงานขององค์กรเพื่อให้ระบบงานที่พัฒนานั้นสามารถนำมาใช้งานได้จริง มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากนายเจนวิทย์ แจงบำรุง นายพิสิษฐ เสือโต ที่ได้ช่วยให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างมากในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณอาจารย์สุภาวดี ศิริวัฒน์ที่ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสาร ตำราต่างๆ รวมไปถึงแหล่งรวบรวมความรู้ต่างๆ ทางเว็บไซต์ ที่ได้ให้ผู้วิจัยได้ใช้ในการศึกษาและนำมาอ้างอิง ทำให้เกิดความสมบูรณ์ในด้านของเนื้อหา ขอขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และครอบครัว ผู้เป็นที่เคารพรักยิ่ง เป็นผู้ที่ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ทำให้การจัดทำงานวิจัยเล่มนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณความดีและผลประโยชน์อันพึงมีจากการจัดทำวิจัยเล่มนี้ ทางผู้วิจัยขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว และครูอุปฌาย์อาจารย์ ผู้ที่มีความรู้ให้กับผู้วิจัยทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

และท้ายนี้ขอขอบพระคุณสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่ได้สนับสนุนให้ทุนวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

จิตติมา ปัญญาพิสิทธิ์ และจันทนา จันทราพรชัย. 2553. “การพัฒนาระบบงานด้วย เครื่องมือกระแสนาน

กรณีศึกษาระบบการขาย.” การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณรงค์ ล่ำดี. 2551. การจำลองเว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ดวงใจ นกคุ้ม. 2548. “การศึกษาการเปรียบเทียบกระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์ กรณีศึกษาการพัฒนาแบบ

โครงสร้างและแบบเชิงวัตถุ.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

วิชัย จิตวิจาม 2554. “ระบบจัดการกระแสนงานฝ่ายทรัพยากรบุคคล.” สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

เทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร.

วิเศษศักดิ์ โคตรธยา. 2542. ระบบฐานข้อมูล. กรุงเทพฯ: ไอที คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน). “Joget คืออะไร.” สืบค้นเมื่อวันที่ 4 เดือน

กรกฎาคม พ.ศ. 2555 จาก <https://sites.google.com/site/jogetwf/>

Anuchit Chalothorn. 2555, “รู้จัก Joget Workflow Management.” สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2555 จาก

<http://blog.redlinesoft.net/tag/joget/>

Patipat Punboonrat. 2552, “ระบบ Workflow.” สืบค้นเมื่อวันที่ 2 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 จาก

<http://patepath.wordpress.com/2009/09/27/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A-workflow/>

การพัฒนาตัวแบบเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำด้วยเกมตารางปริศนา

The Development of Remembering skill Tool Model with Puzzle Games Table.

นายสมบุญ สุภัทรกุลชัย

นางสาวณัฐรดา ธรรมเวช

อาจารย์ สังกัด คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

somboon.su@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาต้นแบบเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำด้วยเกมตารางปริศนา (2) เพื่อประยุกต์ใช้ตัวแบบในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) ศึกษาความพึงพอใจต่อโปรแกรมด้วยตารางตัวเลขปริศนา และตารางรูปภาพปริศนา ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลทั่วไปเกิดการพัฒนาความจำสำหรับการดำเนินชีวิต ส่งเสริมในพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ คณะผู้พัฒนาได้ประยุกต์ใช้โปรแกรม Microsoft Visual Basic 2008 Express Edition ในการออกแบบ แอปพลิเคชัน และเขียนโปรแกรมควบคุมการทำงาน นอกจากนี้ยังได้ใช้โปรแกรม Microsoft Access 2010 เพื่อช่วยในการจัดการฐานข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำของเก็มตารางปริศนา สามารถเลือกสุ่มตัวเลข หรือรูปภาพ และจะสุ่มในขอบเขตที่เก็ไขปริศนาได้เท่านั้น ดังนั้นผู้เล่นจะสามารถฝึกการเล่นจนจบเกมได้ทุกครั้ง ผลการวิจัย ทั้งนี้ระบบสามารถบันทึกข้อมูลแบบทดสอบและการแสดงผลสรุปประสิทธิภาพของการจดจำของเก็มในด้านความเร็วได้ตรงตามวัตถุประสงค์ จากการที่ได้นำระบบไปทำการประเมินผลหาความพึงพอใจพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.04 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: ทักษะการจดจำ, เกม, ตารางปริศนา

ABSTRACT

The objectives of this research are (1) Develop remembering skill tool by using puzzle game (2) Adapt the model for learning improvement (3) Study on the satisfaction of skill improvement and problem solving by using remembering tool with number puzzle and picture puzzle. This tool can improve the remembering skill which can be used in daily life as well as increase human learning behavior. The developers have adapted Microsoft Visual Basic 2008 Express Edition to design the applications and to do working control program while Microsoft Access 2010 is used to manage database. Research shown that the development of remembering skill tool of board puzzle can random both numbers and pictures and it will be random within the

way that can be solved only. So, player is able to pay until game finished. The research also shown that picture remembering by using speed diversion is more effective than number remembering. However, the system can record all testing data and effectiveness result of speed effectively of game remembering as objective. System is used to evaluate the satisfaction which gets average score at 4.04 and gets standard deviation 0.85 which can be assumed that the developed program is in good performance.

Keywords: Recognition skills, Game, Table Puzzle

บทนำ

การจำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างมาก เพราะความจำเป็นกระบวนการรับ และเก็บข้อมูลของสมอง กระบวนการนี้เป็นศูนย์กลางของเรียนรู้และการคิดของคนเรา ความจำเป็นสิ่งที่ทำให้เราสามารถเดิน เรียน ฟ้อนกลาย คิดต่อสื่อสาร และเล่นสนุกได้ กิจกรรมที่เรากระทำอยู่บ่อยๆ ในชีวิตประจำวัน จะทำอะไรก็จะต้องมีความจำเป็นเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เกมปริศนา 15 (15 puzzle) เป็นเครื่องมือที่ใช้เล่นเป็นแผ่นพลาสติกรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ภายในประกอบด้วยแผ่นพลาสติกสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อยเล็กๆ จำนวน 15 แผ่น วางเรียงกันเป็นตาราง 4×4 โดยมีช่องว่างหนึ่งช่องอยู่ภายใน แผ่นสี่เหลี่ยมเล็กแต่ละแผ่นมีตัวเลขกำกับตั้งแต่ 1 ถึง 15 จุดประสงค์ของเกมก็คือ ให้เลื่อนแผ่นสี่เหลี่ยมภายในไปมา (ตามแนวนอนหรือแนวตั้ง) เพื่อให้ได้แผ่นสี่เหลี่ยมเหล่านี้ เรียงเป็นระเบียบ ไล่ตั้งแต่ 1 ถึง 15 (จากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง) (สมชาย ประสิทธิ์จตุระกุล, 2552:2) เกมตารางปริศนารูปภาพ 15 ช่อง เป็นเกมที่มีลักษณะการคิดเหมือนกับเกมตารางปริศนาตัวเลข 15 ช่อง จะพบปัญหาว่าภาพไม่สามารถจัดเรียงลำดับได้เหมือนตัวเลข ดังนั้น ผู้เล่นจะต้องดูภาพตัวอย่างในเกมส์เพื่อสังเกต และจดจำตำแหน่งการวางรูป ทำให้ผู้เล่นใช้เวลาในการเล่นมากกว่าตัวเลข ประโยชน์ที่ได้รับ คือ ฝึกสมาธิ ฝึกสมอง ฝึกความจำ และท้าทายความสามารถ การเล่นเกมเพื่อเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่ทำให้เสริมสร้างพัฒนาการทางด้านสมอง และการจดจำ การพัฒนาเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำของเกมตารางพีชเชิล โดยการสร้างชุดคำสั่งลงเป็นโปรแกรมในเครื่องคอมพิวเตอร์ จะพบปัญหาที่สำคัญในการสุ่มค่าตัวเลข หรือรูปภาพ ซึ่งจะเกิดเหตุการณ์ที่เราไม่สามารถแก้ไขปริศนาให้เลื่อนตัวเลขเป็น 1 ถึง 15 ได้ ทางผู้พัฒนาได้แก้ไขการสุ่มตัวเลข ให้อยู่ในเงื่อนไขการแก้ไขปริศนาได้เท่านั้น จากนั้นก็พัฒนาจากตัวเลขเป็นรูปภาพ เพื่อที่พัฒนาการจดจำเพิ่มขึ้น ผู้เล่นจะต้องเลื่อนภาพที่กระจัดกระจายไม่เป็นภาพ ให้กลับมาเป็นภาพที่สมบูรณ์ การออกแบบการพัฒนาเกมปริศนา ถูกออกแบบให้อยู่รูปแบบมาตรฐานของเกมทั่วไปที่มาพร้อมกับการติดตั้งระบบปฏิบัติการวินโดวส์ รายละเอียดเกมที่พัฒนาประกอบด้วย การเปลี่ยนสีพื้นหลัง (Background) และตัวเลข และรายละเอียดของกติกาการเล่น

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

การพัฒนาระบบจะแบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 จะเป็นการค้นคว้า วิจัย ในเรื่องทฤษฎีการจดจำ วิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความรู้และทักษะ วิธีการวัดค่า ไอคิว ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางสมอง และสร้างเครื่องมือ จัดเก็บข้อมูลตัวเลข และ

รูปภาพ เป็นตารางปริศนา 15 ช่อง กติการการเล่น การออกแบบเกมเป็นต้นแบบให้อยู่รูปแบบมาตรฐานของเกมทั่วไป การเลือกโปรแกรมภาษาที่ใช้ในการพัฒนาเกม การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ซึ่งใช้เวลาในการพัฒนาระบบ 1 ปี

ระยะที่ 2 สร้างเกมคำนวณ (บวก ลบ คูณ และหาร) มาใส่ในตารางปริศนา สร้างเกมที่ช่วยเพิ่มการจดจำแบบง่ายๆ เพื่อรองรับผู้เล่นระดับประถม และระดับมัธยม และสร้างฐานข้อมูลการจัดเก็บชุดข้อมูลของเกมต่างๆ เก็บสถิติการเล่น จัดลำดับคะแนนผู้เล่นสูงสุด 10 อันดับ สมัครสมาชิก กำหนดสิทธิการใช้งาน และสร้างรายงานสรุปแนวโน้มการพัฒนากติการการเล่นของผู้เล่น ซึ่งใช้เวลาในการพัฒนาระบบ 1 ปี

ระยะที่ 3 ทำคู่มือการเล่น นำโปรแกรมไปติดตั้งให้กับบุคคลทั่วไป ตามโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม เก็บผลจากการเรียนรู้ การจดจำ และพัฒนาการทางสมองมีแนวโน้มไปในทิศทางใด ซึ่งใช้เวลาในการพัฒนาระบบ 1 ปี รวมทั้งหมด ใช้ระยะเวลา 3 ปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

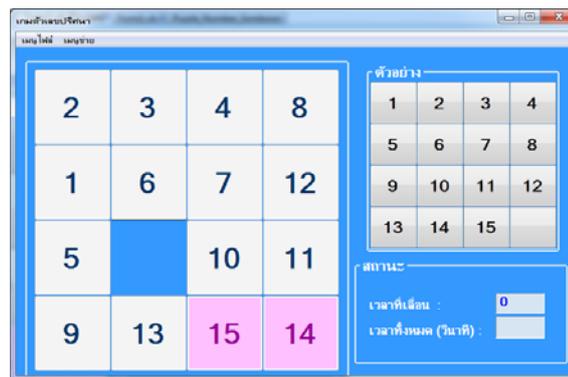
1. พัฒนาด้านแบบเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำด้วยเกมตารางปริศนา
2. เพื่อประยุกต์ใช้ตัวแบบในการพัฒนาการเรียนรู้
3. ศึกษาความพึงพอใจต่อโปรแกรมด้วยตารางตัวเลขปริศนาและตารางรูปภาพปริศนา

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ข้อมูล เกมปริศนา 15 ช่อง ที่ทำเป็นแผ่นพลาสติกจัดรูปจะไม่พบปัญหาการเล่นเปลี่ยนเลข แต่นำมาเขียนเป็น โปรแกรมจะพบปัญหาว่า ในการสุ่มค่าตัวเลข ซึ่งจะเกิดเหตุการณ์ที่เราไม่สามารถแก้ไขปริศนาให้เลื่อนตัวเลขเป็น 1 ถึง 15 ได้ ผู้วิจัยจะต้องกำหนดเงื่อนไขการสุ่มข้อมูลให้อยู่ในเงื่อนไขที่แก้ไขปริศนาได้เท่านั้น การสร้างภาพมาแทนตัวเลข ผู้วิจัยจะพบปัญหาว่าจะนำภาพมาในใตตารางอย่างไรให้ภาพไม่บิดเบี้ยว การนำรูปภาพออกมาแสดงอย่างไร การตรวจสอบภาพที่สมบูรณ์จะตรวจสอบอย่างไร ผู้วิจัยจะต้องใช้อัลกอริทึมการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด

การเตรียมข้อมูล ในการเตรียมข้อมูลของผู้วิจัย ได้ออกแบบการข้อมูลการสุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขการสุ่มที่ผู้เล่นสามารถแก้ไขปริศนาได้ทุกกรณีเท่านั้น การออกแบบภาพที่ใช้จะเลือกภาพที่สามารถแยกความแตกต่างกันได้ทั้ง 15 ช่องตาราง ภาพที่แยกความแตกต่างไม่ได้จะถูกคัดออกจากเกม

การสร้างแบบทดสอบ การสร้างแบบทดสอบใช้โปรแกรม Microsoft Visual Basic 2008 Express Edition ในการพัฒนาโปรแกรมแบบทดสอบ ดังภาพที่ 1

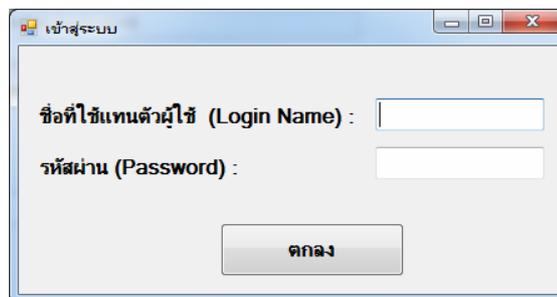

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการสุ่มข้อมูลที่ไม่สามารถสอดคล้องกับเกม

การทดลอง จากภาพที่ 1 จะพบว่าเลข 14 สลับกับเลข 15 จะไม่สามารถหาคำตอบของเกมตารางปริศนาได้ ซึ่ง นาย Sam Loyd ที่ผู้ค้นว่า ถ้าใครสามารถแก้ปัญหานี้ได้ เขาจะให้เงิน 1,000 ดอลลาร์ ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขที่ สอดคล้องกับเล่นเกมนั้น และตรวจสอบความผิดพลาดการสุ่มทั้งหมด จากนั้นจึงหลักการนี้มาพัฒนาเกม ปริศนารูปภาพ (วาริน นิลศิริสุข, 2553)

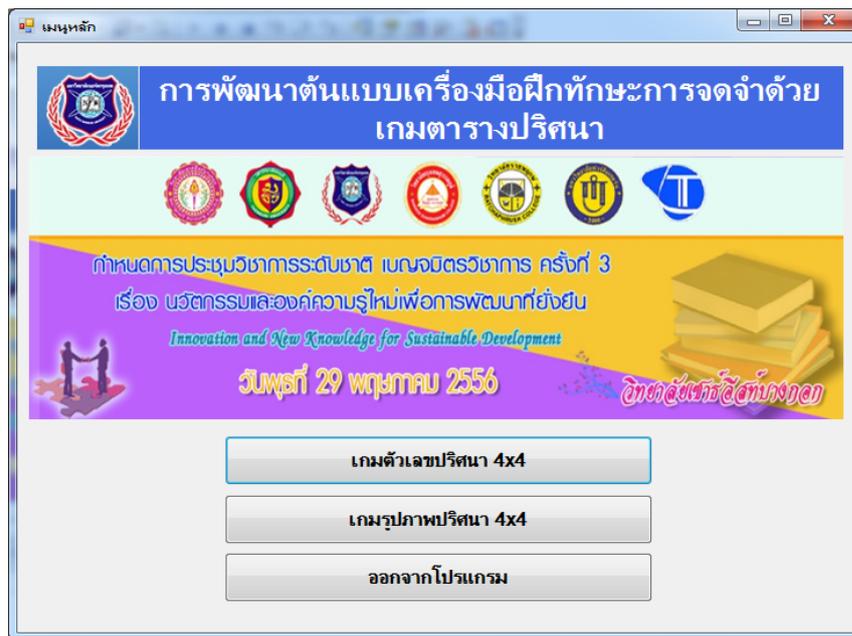
ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาระบบ จากการดำเนินงานการทำงานของระบบพัฒนาต้นแบบเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำของเกม ตารางปริศนา ผลการทำงานสามารถแบ่งเป็น การเข้าสู่ระบบ เกมตัวเลขปริศนา 4x4 และเกมรูปภาพปริศนา 4x4 ดังภาพที่ 2

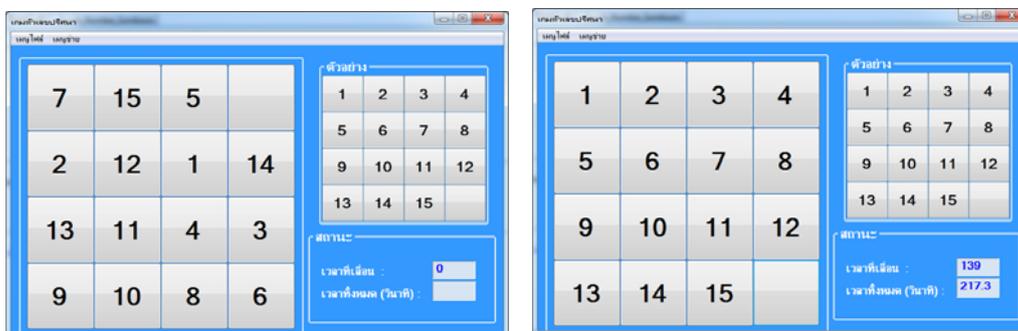
ภาพที่ 2 การเข้าสู่ระบบ

ภาพที่ 2 การเข้าสู่ระบบ ผู้เล่นจะต้องใส่ Login Name และ Password ให้ถูกต้อง ถ้าใส่ผิดถึงครั้งที่ 3 โปรแกรมจะหยุดทำงาน ผู้เล่นจะต้องเข้าเกมใหม่อีกครั้ง เมื่อผู้เล่นใส่ข้อมูลถูกต้องจะแสดงเมนูหลักดังภาพที่ 3

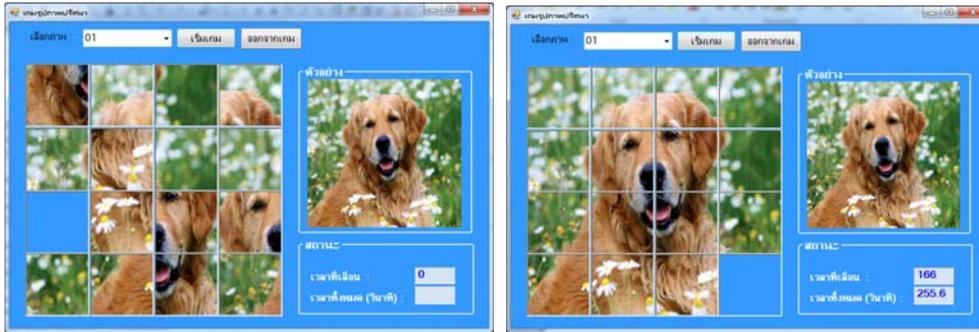
ภาพที่ 3 เมนูหลัก

ภาพที่ 3 เมนูหลักประกอบด้วย เกมตัวเลขปริศนา 4x4 และเกมรูปภาพปริศนา 4x4 เมื่อผู้เล่นเลือกเกมตัวเลขปริศนาจะแสดงดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 เกมตัวเลขปริศนา 4x4 เริ่มและสิ้นสุดเกม

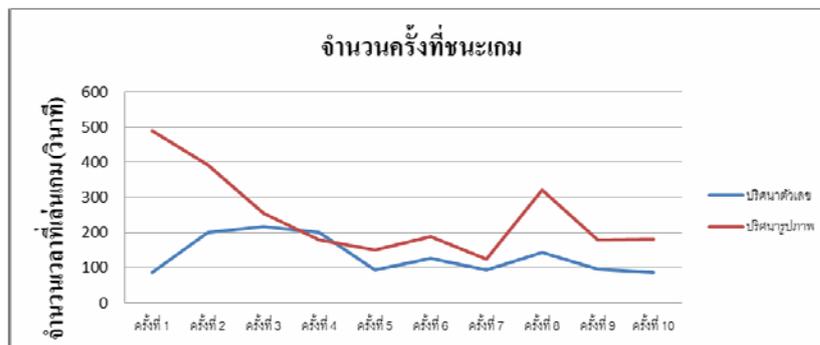
ภาพที่ 4 เกมตัวเลขปริศนา 4x4 ประกอบด้วย เริ่มเกม กติกาการเล่น และการเปลี่ยนสีตัวเลขและสีพื้นหลัง จากภาพแรก จะเป็นการสุ่มตัวเลขในการเล่นที่อยู่ในเงื่อนไขที่แก้ปริศนาได้เท่านั้น และผู้เล่นเล่นเกมจนสำเร็จ โปรแกรมจะแสดงเวลาและจำนวนการเลื่อนปุ่มทั้งหมดดังภาพหลัง เมื่อผู้เล่นจะเล่นออกจากเกม โปรแกรมจะกลับไปเมนูหลัก เมื่อผู้เล่นเลือกเกมรูปภาพปริศนา 4x4 แสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 เกมรูปภาพปริศนา 4x4 เริ่มและสิ้นสุดเกม

ภาพที่ 5 เกมรูปภาพปริศนา 4x4 จะใช้หลักการเล่นแบบเดียวกับเกมตัวเลขปริศนา แต่ผู้เล่นจะต้องใช้การสังเกตการจำภาพ ซึ่งจะมีระดับความยากกว่าตัวเลข และใช้เวลานานกว่าเกมตัวเลขปริศนา เนื่องจากผู้เล่นมีโอกาสจำภาพผิด ทำให้ผู้เล่นต้องสังเกต และจำภาพใหม่ที่ถูกต้อง และเริ่มเรียงภาพใหม่อีกครั้ง ส่งผลให้ใช้เวลาและการเลื่อนเพิ่มขึ้น

ผลการประเมินประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์จากการเล่นเกมชนะของผู้เล่น 1 คน ที่เล่นเกมทั้ง 2 แบบ จำนวนทั้งหมด 10 ครั้ง เปรียบเทียบความเร็วในการเล่นเกมนัดภาพที่ 6

ภาพที่ 6 กราฟเปรียบเทียบความเร็วในการเล่นเกมนัดภาพปริศนาตัวเลข และปริศนารูปภาพ

ภาพที่ 6 จากกราฟ ผู้เล่นจะมีการพัฒนาทักษะการจดจำด้วยเกมปริศนาตัวเลขและปริศนารูปภาพที่ดี โดยใช้เวลาในการชนะเกมลดลงเรื่อยๆ จนอยู่ในลักษณะคงที่

ผลการประเมินความพึงพอใจ

ระบบที่พัฒนาได้ทำการประเมินความพึงพอใจการทำงานของระบบ โดยตัวเลขของระดับประสิทธิภาพต่อแบบประเมินแต่ละด้านมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในระดับดีมาก
- 4 หมายถึง ระบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในระดับดี
- 3 หมายถึง ระบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในระดับพอใช้
- 2 หมายถึง ระบบที่พัฒนาขึ้นต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1 หมายถึง ระบบที่พัฒนาขึ้นไม่สามารถนำไปใช้งานได้

โดยตัวเลขแสดงผล จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 1 และแสดงผลการประเมินคุณภาพของระบบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

เกณฑ์การวิเคราะห์	รายละเอียดการวิเคราะห์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	28	56
	หญิง	22	44
อายุ	น้อยกว่า 15 ปี	4	8
	16-20 ปี	8	16
	21-30 ปี	18	36
	31-50 ปี	18	36
	มากกว่า 50 ปี	4	8
วุฒิการศึกษาสูงสุด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	15
	ปริญญาตรี	24	48
	ปริญญาโท	16	32
	ปริญญาเอก	2	4
สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม	โปรแกรมเมอร์	2	4
	อาจารย์	12	24
	นักศึกษา	26	53
	ผู้ปกครอง	6	12
	ประชาชนทั่วไป	4	8

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพของระบบ

รายการ	\bar{X}	S.D.
1. รูปแบบตัวอักษรอ่านง่าย	4.36	0.83
2. ขนาดตัวอักษรเหมาะสมแล้วเข้าใจ	4.40	0.82
3. สีของพื้นหลัง และสีของตัวอักษรตัดกันเด่นชัด และสวยงาม	3.88	0.84
4. ภาพมีความชัดเจน ดูง่าย น่าสนใจ	4.24	0.79
5. ความสวยงามของภาพ	3.80	0.96
6. ภาษาที่ใช้เข้าใจได้ง่าย	4.04	0.79
7. วิธีการเล่นไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	3.84	0.87
8. ระยะเวลาในการเล่นไม่มากไม่น้อยเกินไป	3.88	0.83
9. เล่นเกมแล้วได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน	4.00	0.89

10. เนื้อหาที่นำมาทำเกมคอมพิวเตอร์มีความน่าสนใจ	3.88	0.93
11. การออกแบบหน้าจอมีความเป็นมาตรฐานเดียวกัน	4.12	0.83
ผลการประเมินความพึงพอใจเฉลี่ยทั้งหมด	4.04	0.85

จากผลการประเมินสามารถสรุปผลได้คือ การพัฒนาต้นแบบเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำของเกมตารางปริศนา ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาต้นแบบเครื่องมือฝึกทักษะการจดจำด้วยเกมตารางปริศนาด้วยโปรแกรม Microsoft Visual Basic 2008 Express Edition เกมตารางตัวเลขปริศนาผู้วิจัยเรียนรู้วิธีการคิด อัลกอริทึมพัฒนาโปรแกรมให้สอดคล้องแนวความคิดของ Hayes, Richard (2001) เกมตารางตัวเลขปริศนาจะพัฒนาการสังเกต การเรียนรู้ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรก ขั้นตอนที่สอง ผู้เล่นต้องเล่นขณะขั้นแรกหลายครั้งจนได้พื้นฐานจากเกมตารางตัวเลขปริศนาและพัฒนาการจดจำด้วยเกมตารางรูปภาพปริศนาโดยมีรูปแบบภาพต่างๆ ให้ผู้เล่นเรียนรู้และจดจำ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ 2 การออกแบบการสุ่มตัวเลขสอดคล้องกับแนวความคิดของวาริน นิลศิริสุข (2553) การออกแบบจอภาพ ขนาดฟอนต์ ให้สอดคล้องกับงานวิจัยศรีบุญญา ผาเบ้า (2551) รูปแบบการออกแบบเกมให้สอดคล้องกับงานวิจัยอัปสรอิซอ(2549-2550) จากการประเมินความพึงพอใจเฉลี่ยทั้งหมดค่าเฉลี่ย(\bar{X}) เท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.85 อยู่ในเกณฑ์ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจะมีเทคนิคการเล่นเกมอย่างไรให้ชนะ หรือผู้เล่นนานแล้วยังไม่ผ่านก็แสดงเมนูแนะนำการเล่น
2. สร้างเกมคำนวณแบบง่าย และสร้างฐานข้อมูลการจัดเก็บชุดข้อมูลของเกมต่างๆ เก็บสถิติการเล่น
3. ทำรายงานสร้างรายงานสรุปแนวโน้มการพัฒนาการเล่นเกมของผู้เล่น

จากข้อ 1 ถึงข้อ 3 ผู้วิจัยจะนำไปพัฒนาระบบในเฟสที่ 2

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้อย่างเรียบร้อยนั้น ผู้วิจัยได้ทุ่มเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บทความวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน อาจารย์ สรวิศ เฉลิมแสน และ อาจารย์ในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศที่แนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำบทความวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างดี ขอขอบพระคุณสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยธนบุรีที่ ได้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ สุดท้ายนี้หากปรากฏด้วยคุณค่าและความดีของบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้นำเสนอบทความวิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

วาริน นิลศิริสุข. 2553. **ไขความลับปริศนา 15 ตัวเลข**. กรุงเทพฯ : Bear Publishing Co., Ltd.

ศรัญญา ผาเป้า. 2551. “ผลการใช้เกมคอมพิวเตอร์เป็นสื่อเสริม วิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางวิทยาศาสตร์ต่างกัน”. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมชาย ประสิทธิ์จตุระกุล. 2552. **โครงสร้างข้อมูล: ฉบับวางจาวา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัปสร อีชอ. 2549-2550. การพัฒนารูปแบบเกมในการจัดการเรียน การสอน สายวิชาการตลาด (ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิศาสตร์ภาคใต้). วิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Hayes, Richard 2001. **”The Sam Loy 15-Puzzle”**. Trinity College Dublin, Department of Computer Science.

การออกแบบเว็บไซต์ด้านงานบริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Web Design for The Academic Service of the Community and Society, Southeast Bangkok College

สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์

หัวหน้าสาขาวิชาระบบสารสนเทศทางธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Lukmoonoy_ping@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างต้นแบบเว็บไซต์สำหรับให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกโดยมีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกการวิเคราะห์เว็บไซต์ที่ให้บริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยที่ใช้งานจริงในประเทศไทย พบว่าการออกแบบเว็บไซต์ของส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยสำหรับการให้บริการทางวิชาการเน้นการออกแบบที่มีสีสันแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เน้นการใช้โทนสีอ่อน มีการแบ่งหมวดหมู่ของเนื้อหาอย่างเป็นสัดส่วน มีการแสดงภาพกิจกรรมต่างๆ ในการให้บริการทางวิชาการ มีการใช้สื่อประสมและภาพกราฟฟิกค่อนข้างน้อย ส่วนที่สอง ได้จากการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามในส่วนของรูปแบบการประสานงานและเนื้อหาเกี่ยวกับการให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนที่ต้องการนำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ โดยสอบถามจากคณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ราย พบว่า รูปแบบการประสานงานและเนื้อหาในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนกลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ส่วนที่ 3 ได้จากการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามจากผู้เข้ารับการอบรมจากโครงการด้านบริการวิชาการของวิทยาลัย พบว่า ผู้ใช้งานส่วนใหญ่ต้องการเว็บที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีตารางแสดงวันและเวลาในการจัดการอบรม สามารถลงทะเบียนการเข้ารับการอบรมผ่านทางเว็บไซต์โดยไม่ต้องโทรมาติดต่อสอบถาม และส่วนที่สี่เป็นส่วนของการประเมินประสิทธิภาพของเว็บไซต์ต้นแบบสำหรับการให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน โดยผลการประเมินพบว่า สารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และง่ายต่อการเข้าถึงระบบสารสนเทศ มากที่สุด ส่วนภาพรวมของการออกแบบสารสนเทศ ความต่อเนื่องของการนำเสนอสารสนเทศ และ เป็นไปตามหลักการออกแบบเว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพทั้ง 7 องค์ประกอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

สำคัญ: การออกแบบเว็บไซต์ บริการวิชาการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ABSTRACT

The purpose of this research was to study design of a study the web design for coordinate the academic services of the community and society. The study is divided into Four parts. Part one is the analysis of the universities using the websites. The result found that most universities focused on the colorful design showing the uniqueness of the university, the soft tones color, the proper classification of content, and also the activities. However, the uses of multimedia and graphic were quite low. The second part was the analysis of the questionnaires concerning the types of coordination and the contents of the academic service thru the websites for communities and societies. The questionnaire was distributed to Teachers and Staffs 7 people The result found that all responses gave the importance of all issues at high level. Part 3 of the analysis of the results of the query from the trainees of the outreach program of the College found that people most want to use the web-accessible data. The table shows the date and time of the training. To register to attend via the web without having to call a contact. And the four part of the evaluation of the pilot sites for the provision of services to the society and community. The evaluation found that The most important of Information covers the content and easy access to information systems. An overview of the design information, Continuity of the presentation of information and principle of Design an effective website 7 topics the result is a high level.

Keywords : Web Design Academic Services of the Community and Society Southeast Bangkok College

1.บทนำ

การสื่อสารข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีความสำคัญสำหรับยุคของสังคมข่าวสาร เนื่องมาจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่สามารถเชื่อมโยงไปได้ทั่วทุกมุมโลก การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงานและในชีวิตประจำวัน จึงเข้ามามีบทบาทกับบุคคลและองค์กร ซึ่งในปัจจุบันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้กับการทำงานทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนมากมาย

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้นมีการจัดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอยู่ 4 ประการ ซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และในปัจจุบันสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนมีการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่ง คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามปณิธานและภารกิจของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามนโยบายการพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศ ตลอดจนปณิธานและภารกิจเฉพาะในการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบัน การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง การมีระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบคุณภาพตามดัชนีบ่งชี้ที่กำหนด เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนได้มั่นใจว่าสถาบันนั้นๆ สามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ (คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ,พ.ศ.2554-2558) เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา

ในระดับอุดมศึกษา จะมีการแบ่งออกเป็น การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ซึ่งจะมีระบบและกลไกในแต่ละองค์ประกอบคุณภาพเพื่อกำกับการดำเนินงานของสถาบันให้ได้ผลตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพที่กำหนด และหนึ่งในตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน เพื่อเป็นการสนับสนุนในสถาบันการศึกษามีส่วนร่วมกับชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นการให้บริการทางวิชาการด้านต่างๆ ทั้งจากสถาบันเอง หรือจากความต้องการของชุมชน จากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ

ในปัจจุบันของวิทยาลัยเซาร็อส์ทบังกอกเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และยังเป็นสถาบันการศึกษาที่ต้องเข้ารับการตรวจประเมินการศึกษาทั้งภายใน และภายนอก สำหรับการให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนนั้นทางวิทยาลัยได้ดำเนินการติดต่อกันมาโดยตลอด เพียงแต่ในปัจจุบันทางวิทยาลัยยังไม่มีเมื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้อย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การติดต่อประสานงานทำได้เพียงแค่การโทรศัพท์ติดต่อและการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของวิทยาลัยเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญที่จะทำวิจัยเพื่อหาแนวทางในการออกแบบเว็บไซต์สำหรับการให้บริการทางวิชาการ เพื่อให้ได้ต้นแบบของเว็บไซต์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และยังเป็นประโยชน์ต่อไปยังนักพัฒนาเว็บไซต์ของสถาบัน นอกจากนี้ยังเป็นการเอื้อประโยชน์และช่วยสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรทำงานได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้รับบริการอีกด้วย

2.วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการออกแบบเว็บไซต์สำหรับการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน วิทยาลัยเซาร็อส์ทบังกอก
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หาส่วนประกอบในการออกแบบและการนำเสนอข้อมูลของเว็บไซต์ ให้บริการทางวิชาการ แก่สังคมและชุมชน วิทยาลัยเซาร็อส์ทบังกอก ที่เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
3. เพื่อสร้างต้นแบบเว็บไซต์สำหรับการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน วิทยาลัยเซาร็อส์ทบังกอก

3.วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาการออกแบบเว็บไซต์สำหรับการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน โดยมีกระบวนการในการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย สื่อ ออนไลน์
2. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ความต้องการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ จากคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน ของวิทยาลัยเซาร็อส์ทบังกอก

3. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการใช้งาน จากบุคคลทั่วไปที่เข้ารับการอบรมจากโครงการบริการวิชาการ
4. การวิเคราะห์ตัวอย่างเว็บไซต์ที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศที่มีอยู่แล้วเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างต้นแบบ
5. ออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. ประเมินผลของการออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบโดยผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบเว็บไซต์

3.2 ขอบเขตการวิจัย

สำหรับขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิจัยในส่วนของ การสร้างต้นแบบของเว็บไซต์ สำหรับให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน สำหรับวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยมีขอบเขตการวิจัย ออกเป็นดังนี้

ด้านของความต้องการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศบนเว็บไซต์ โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก เลือกการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 15 คน

ด้านของความต้องการจากผู้ใช้งาน โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไปที่เข้ารับการอบรมจากการจัดโครงการบริการวิชาการในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 150 คน โดยเลือกการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ด้านการวิเคราะห์เว็บไซต์ มีการสุ่มเว็บไซต์สำหรับให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนของมหาวิทยาลัยภายในประเทศจำนวน 5 มหาวิทยาลัยที่มีเว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการ จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ด้านของการประเมินประสิทธิภาพของเว็บไซต์ มีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

ด้านของความต้องการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire Process) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน ซึ่งประกอบ อาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

โดยการวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ด้านของความต้องการจากผู้ใช้งาน ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire Process) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไปที่เข้ารับการอบรมจากการจัดโครงการบริการวิชาการในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 150 คน โดยเลือกการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ด้านการวิเคราะห์เว็บไซต์ มีการสุ่มเว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนของมหาวิทยาลัยภายในประเทศจำนวน 5 มหาวิทยาลัย เกิดจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผลจากการสุ่มตัวอย่างได้เว็บไซต์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบไปด้วยมหาวิทยาลัยต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (เว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)
2. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (เว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.)
3. มหาวิทยาลัยบูรพา (เว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยบูรพา)
4. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (เว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี)
5. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (เว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

ซึ่งทั้ง 5 มหาวิทยาลัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการในการวิเคราะห์เว็บไซต์ จากหลักการออกแบบเว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพ 7 องค์ประกอบ (ภัทรพร หุ่นรักวิทย์ : 2547) ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบหรือโครงสร้างในการจัดวางหน้าเว็บ ระบบเนวิเกชั่น สี ตัวอักษร ภาพกราฟิก สื่อประสม และลักษณะพิเศษอื่นๆ

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาการออกแบบเว็บไซต์สำหรับให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามวิธีการดำเนินการวิจัยข้างต้น โดยได้ผลการวิจัยแบ่งตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร งานวิจัย รวมถึง ความต้องการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์จากคณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน ของวิทยาลัยเซารัสท์บางกอก โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และได้ใช้สถิติในการประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย(\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยจากการสรุปผล พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความต้องการในการนำเสนอข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ในระดับที่มากในทุกประเด็น ซึ่งประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์การให้บริการทางวิชาการของสถาบัน การแสดงปฏิทินสำหรับวันที่ในการให้บริการทางวิชาการเป็นรายเดือนและรายปี เว็บไซต์สามารถดาวน์โหลดเอกสารสำหรับการให้บริการทุกประเภทได้ มีการแจ้งข่าวสารผ่านทางอีเมลล์สำหรับผู้รับบริการเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ มีการลงทะเบียนเพื่อขอความจำนงค์ในการขอรับบริการผ่านทางเว็บไซต์ได้ มีกระดานสนทนาสำหรับการถามตอบเกี่ยวกับการให้บริการ มีการแสดงแผนที่การเดินทางและเบอร์ติดต่อที่ชัดเจน มีการแสดงสถิติการเข้าใช้บริการวิชาการในแต่ละปี และสมุดเยี่ยมประกอบในเว็บไซต์ มีการนำเสนอภาพกิจกรรมในการจัดบริการวิชาการ และมีการจัดทำแบบประเมินออนไลน์สำหรับความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการ รวมถึงคำถามปลายเปิดเพื่อใช้ในการปรับปรุงบริการในครั้งต่อไป นอกจากนี้ในส่วนของคุณภาพภายในสถาบัน พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาการของวิทยาลัย ต้องการให้มีการแสดงโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนผ่านทางเว็บไซต์ มีการเขียน นโยบายและแผนงาน ระเบียบข้อบังคับต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร ประวัติความเป็นมาขององค์กร มีการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการบูรณาการการให้บริการทางวิชาการแก่

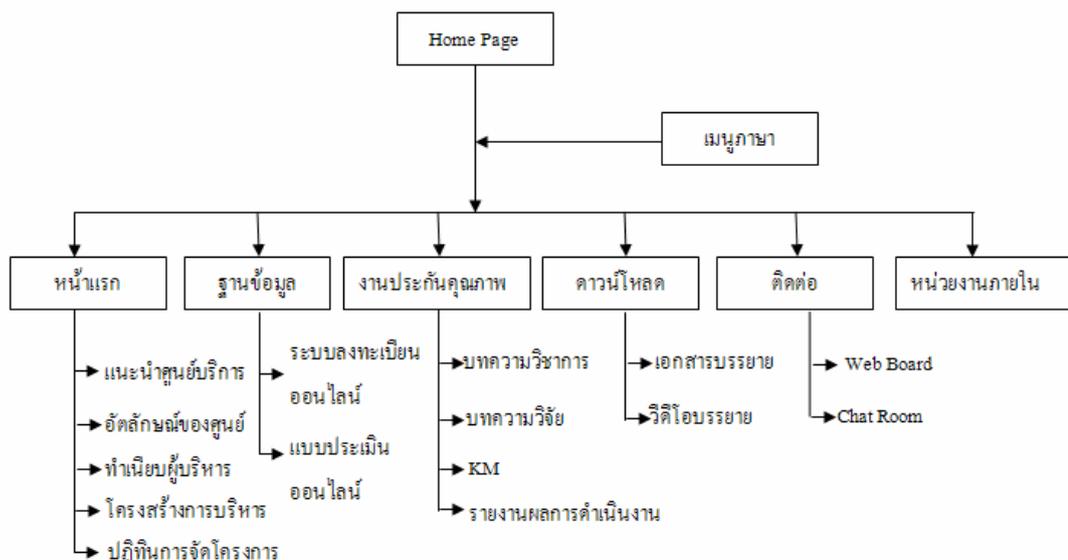
สังคมและชุมชนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ เช่น บทความวิชาการ งานวิจัย ของคณาจารย์และบุคลากรต่างๆ ในวิทยาลัย มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลในทันสมัยตลอดเวลา และการสร้างการเชื่อมโยง (Link) ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร งานวิจัย รวมถึง ความต้องการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์จากกลุ่มผู้ใช้งาน คือ บุคคลที่เข้ารับการอบรม โครงการด้านบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และได้ใช้สถิติในการประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยจากการสรุปผลพบว่า ประเด็นที่กลุ่มผู้ใช้งานต้องการมากที่สุด เป็นเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลที่ง่ายไม่ซับซ้อน การแสดงตารางเกี่ยวกับวันและเวลาในการจัดอบรมแยกตามรายเดือน การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ารับการอบรมเช่น การลงทะเบียนออนไลน์โดยผู้ใช้งานไม่ต้องโทรศัพท์เข้ามาติดต่อ ทั้งนี้จากคำถามปลายเปิดกลุ่มผู้ใช้มีเสนอแนะให้มีการติดต่อเพื่อสอบถามหรือผู้คุยกับวิทยากรผ่านทางเว็บไซต์หลังจากเสร็จสิ้นการอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ตัวอย่างเว็บไซต์ที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศ ที่จะได้มากซึ่งหลักการและแนวทางในการออกแบบเว็บไซต์ เพื่อหาความชัดเจนและแนวทางในการออกแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เว็บไซต์ที่ เกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนของมหาวิทยาลัยภายในประเทศไทยที่มีอยู่แล้ว โดยนำตัวอย่างเว็บไซต์เหล่านี้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผลจากการสุ่มตัวอย่างได้เว็บไซต์ต้นแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 5 มหาวิทยาลัย โดยหลักการวิเคราะห์เว็บไซต์จะใช้หลักการเดียวกัน คือหลักการออกแบบเว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพ 7 องค์ประกอบ (ภัทรพร หรุ่นรักวิทย์ : 2547) ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบหรือโครงสร้างในการจัดวางหน้าเว็บ ระบบเนวิเกชัน สี ตัวอักษร ภาพกราฟฟิก สื่อประสม และลักษณะพิเศษอื่นๆ ซึ่งจากการสรุปผลการวิเคราะห์เว็บไซต์ตัวอย่างทั้ง 5 เว็บไซต์ โดยแยกตามประเด็นหัวข้อข้างต้น พบว่า รูปแบบหรือโครงสร้างในการจัดวางหน้าเว็บ มหาวิทยาลัยโดยส่วนใหญ่ มีการจัดการวางหน้าเว็บไว้กึ่งกลางหน้า มีการนำโลโก้ของสถาบันหรือหน่วยงานไว้ทางด้านบนซ้ายมือ และมีการระบุข้อความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อบ่งบอกหน่วยงานอย่างชัดเจน ส่วนของเนื้อหาจะมีการจัดวางไว้กึ่งกลางหน้าเว็บเพจ ระบบเนวิเกชัน หมายถึงตำแหน่งของเมนูและการแบ่งหมวดหมู่นั้น มีการแบ่งเมนูและหมวดหมู่อย่างชัดเจน โดยมีการนำเสนอข้อมูลขององค์กรไว้ในส่วนเมนูด้านบน รองลงมาเป็นการจัดลำดับเนื้อหาในส่วนต่างๆ เช่น ประเภทการให้บริการ หรือ ระบบงานประกันคุณภาพ เป็นต้น สำหรับตำแหน่งของเมนู ส่วนใหญ่จะมีการสร้างเมนูไว้ด้านบนและด้านซ้ายมือรองมาจากแบนเนอร์ ในส่วนของสีที่ใช้ในเว็บไซต์โดยส่วนใหญ่แล้วพบว่า จะมีการใช้โทนสีที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาบันอย่างชัดเจน โดยเน้นโทนสีอ่อน เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจะมีการใช้โทนสีเขียวเหลืองซึ่งคงความเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรอย่างชัดเจน ตัวอักษร พบว่า ตัวอักษรที่ใช้มีการใช้ตัวอักษรที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละมหาวิทยาลัย แต่ยังคงมีสิ่งทีคล้ายคลึงกันได้แก่ ขนาดของตัวอักษร ที่เน้นให้หัวข้อเมนู หรือหัวข้อความมีขนาดใหญ่กว่า เนื้อความในหน้าเว็บเพจ ภาพกราฟฟิก ในส่วนของภาพกราฟฟิกที่ใช้ประกอบในเว็บไซต์ต้นแบบ พบว่า มีการ

นำภาพกราฟฟิกมาใช้ค่อนข้างน้อยมาก สื่อประสม ส่วนใหญ่ที่พบจากเว็บไซต์ตัวอย่างคือ การใส่ภาพกิจกรรมในการให้บริการทางวิชาการ และการใช้ไฟล์วิดีโอในการจัดกิจกรรมไว้ในเว็บเพจหน้าแรกของเว็บไซต์ และลักษณะพิเศษอื่นๆ พบว่า ในเว็บไซต์มีการนำสื่อเครือข่ายทางสังคมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบเว็บไซต์ เช่น Face book และ Twitter เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบนั้น จากการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 คือ การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์จากกลุ่มผู้ใช้งาน และขั้นตอนที่ 3 คือ การวิเคราะห์ตัวอย่างเว็บไซต์ที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศ จะนำไปสู่การออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบสำหรับการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยในการวิจัยครั้งนี้ การออกแบบโครงสร้างหน้าเว็บเพจสำหรับข้อมูลสารสนเทศต้นแบบประกอบไปด้วย เมนูเกี่ยวกับเรา ประวัติความเป็นมาขององค์กร งานบริการวิชาการ ความรู้ไหลลัด ภาพข่าวและกิจกรรม เผยแพร่ผลงาน งานประกันคุณภาพ/KM กระดานข่าว และ แบบประเมินออนไลน์ ซึ่งในบางหัวข้อจะมีการแสดงประเด็นย่อยๆ ซึ่งสามารถแสดงได้ตามรูปที่ 1 ดังนี้

รูปที่ 1 แสดงโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศที่นำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ต้นแบบด้านบริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

การออกแบบองค์ประกอบเว็บไซต์ต้นแบบ การวางเค้าโครงหน้า และสร้างองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย ลักษณะโครงสร้างของเว็บเพจ ระบบเนวิเกชัน สี ตัวอักษร ภาพกราฟฟิก สื่อประสม และลักษณะพิเศษอื่นๆ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ลักษณะโครงสร้างของเว็บเพจ ปัจจุบันความละเอียดของหน้าจอที่ได้รับความนิยมอยู่ที่ 1024x768 (ข้อมูลสถิติจากเว็บไซต์ Truehits.net) โลโก้ของเว็บไซต์มีการวางตำแหน่งไว้ด้านซ้ายมือ เนื้อหาวางไว้

ส่วนกลางหน้าเว็บเพจ มีภาพประกอบในเนื้อหาเพื่อดึงดูดความสนใจ

2. ระบบเนวิเกชัน มีการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาที่ชัดเจน ใช้งานง่าย มีความสม่ำเสมอตอบสนองได้ตรงประเด็น เป็นเมนูที่อ่านแล้วสื่อถึงความหมาย และควรมีระบบเนวิเกชันในตำแหน่งอื่นนอกเหนือจากตำแหน่งหลักเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

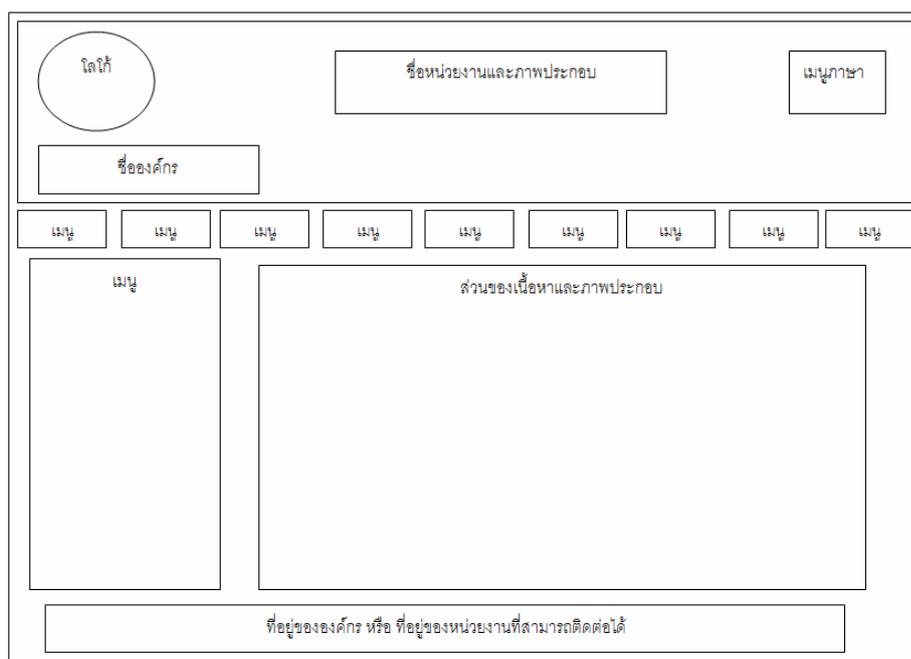
3. สี ใช้โทนสี ม่วงเป็นหลัก เนื่องจากเป็นโทนสีที่สื่อถึงองค์กร และมีการผสมสีอื่นๆ เข้าไป เพื่อให้ดูน่าสนใจ เช่น สีขาวหรือ สีเหลือง เน้นการใช้สีโทนเย็นเพื่อให้รู้สึกสบายตา

4. ตัวอักษร รูปแบบตัวอักษรเป็น ขนาดมาตรฐานโดยรวมอยู่ที่ขนาด 14 นิ้ว มีการแสดงผลได้กับเว็บเบราว์เซอร์ (Web browser) หลายประเภท เช่น Google Chrome, IE, Fire Fox และใช้รูปแบบตัวอักษรที่เหมือนกันทั้งเพจ แต่อาจมีขนาดที่แตกต่างกันเพื่อเน้นหัวข้อของเนื้อหา

5. ภาพกราฟฟิก มีการใช้ภาพกราฟฟิกร่วมภายในเว็บเพื่อดึงดูดความสนใจ โดยเน้นการออกแบบที่เรียบง่ายดูดี สื่อความหมาย มีความเป็นเอกภาพ มีความสมดุลภาพ

6. การใช้สื่อประสม เช่น ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอคลิป ภาพเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ในการจัดบริการวิชาการ แต่ต้องมีการลดขนาดไฟล์ให้มีขนาดเล็กเพื่อลดเวลาในการแสดงหน้าเว็บไซต์ มีการใช้ในปริมาณที่เหมาะสมไม่มากเกินไป

7. ส่วนประกอบอื่นๆ คือ มีการนำเครือข่ายทางสังคมเข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้เกิดเครือข่ายของชุมชนภายในเว็บ เช่น Weblogs , Twitter หรือ Face book นอกจากนี้อาจจะพิจารณาการออกแบบให้สามารถแสดงผลได้กับอุปกรณ์ประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งสามารถแสดงภาพโครงสร้างหน้าเว็บต้นแบบ ได้ดังรูปที่ 2 ด้านล่าง

รูปที่ 2 แสดงโครงสร้างต้นแบบด้านบริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน ของวิทยาลัยเซาร็อส์ทบังกอก

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินการออกแบบเว็บไซต์จากผู้เชี่ยวชาญในส่วนของประเมินการออกแบบเว็บไซต์
ต้นแบบของเว็บไซต์สำหรับให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเซารัอิสต์บางกอก โดย
แบ่งข้อมูลการประเมินออกเป็น 5 ข้อดังนี้

1. ภาพรวมของการออกแบบสารสนเทศ
2. หัวข้อของสารสนเทศครอบคลุมเนื้อหาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
3. ง่ายต่อการเข้าถึงระบบสารสนเทศ
4. ความต่อเนื่องของการนำเสนอสารสนเทศ
5. เป็นไปตามหลักการออกแบบเว็บไซต์ 7 องค์ประกอบ

จากผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในเรื่องการออกแบบสารสนเทศของเว็บไซต์ต้นแบบสำหรับให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมกรณีศึกษาวิทยาลัยเซารัอิสต์บางกอก ในหัวข้อ หัวข้อของสารสนเทศครอบคลุมเนื้อหาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และง่ายต่อการเข้าถึงระบบสารสนเทศ มากที่สุด ส่วน ภาพรวมของการออกแบบสารสนเทศ ความต่อเนื่องของการนำเสนอสารสนเทศ และเป็นไปตามหลักการออกแบบเว็บไซต์ 7 องค์ประกอบ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยถ้าแยกพิจารณาเป็นรายข้อในหัวข้อหลักการออกแบบเว็บไซต์ 7 องค์ประกอบพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับ รูปแบบหรือโครงสร้างการจัดวางหน้าเว็บไซต์ สี และ ภาพกราฟิกเนื่องมาจากการออกแบบมีความชัดเจน แสดงความเป็นเอกลักษณ์ขององค์กร และคำนึงถึงผู้ใช้งานเป็นสำคัญ

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยโดยตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการออกแบบเว็บไซต์สำหรับให้บริการทาง วิชาการแก่สังคมและชุมชน สำหรับการศึกษารออกแบบเว็บไซต์ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากการรวบรวมเอกสาร งานวิจัย ข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการเก็บข้อมูลใน 2 ประเด็นได้แก่ ประเด็นที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการนำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน ของวิทยาลัยเซารัอิสต์บางกอก โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลพบว่าข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำเสนอเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาการ เช่น การนำเสนอภาพกิจกรรม ประเภทการให้บริการ การนำเสนอผลงานที่เกิดจากการบูรณาการจากการจัดโครงการบริการวิชาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้รับบริการและผู้ให้บริการผ่านกระดานสนทนา การดาวน์โหลดเอกสาร รวมถึง การตอบแบบประเมินการให้บริการวิชาการออนไลน์เพื่อนำไปใช้สำหรับการปรับปรุงการให้บริการวิชาการให้ครั้งต่อๆ ไป ประเด็นที่ 2 จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ใช้งานเว็บไซต์ พบว่า ผู้ใช้งานส่วนใหญ่ต้องการเว็บที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีตารางแสดงวันและเวลาในการจัดการอบรม สามารถลงทะเบียนการเข้ารับการอบรมผ่านทาง

เว็บไซต์โดยไม่ต้องโทรมาติดต่อสอบถาม ประเด็นที่ 3 ได้จากการวิเคราะห์เว็บไซต์สำหรับให้บริการทางวิชาการ แก่สังคมและชุมชนที่มีอยู่แล้วซึ่งประกอบไปด้วยมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทยจำนวน 5 มหาวิทยาลัย เพื่อดูรูปแบบและ โครงสร้างการออกแบบเว็บไซต์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบ ซึ่ง ได้มีการวิเคราะห์ตามหลักการออกแบบเว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพ 7 องค์ประกอบ พบว่า ลักษณะโครงสร้าง เว็บไซต์ส่วนใหญ่อยู่ที่กลางหน้า มีโลโก้อยู่ด้านบนซ้ายมือ มีการแสดงสี ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ขององค์กร มีระบบเนวิเกชันที่ชัดเจน จัดเป็นหมวดหมู่ มีการนำเสนอด้วยภาพกราฟฟิกไม่มากนัก มีการนำเครือข่ายทางสังคม เข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งภายในเว็บไซต์ เป็นต้น

2. เพื่อสร้างต้นแบบเว็บไซต์สำหรับให้บริการทางวิชาการ แก่สังคมและชุมชน จากวัตถุประสงค์ในข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบวัตถุประสงค์ในข้อแรกมาวิเคราะห์และได้ทำการออกแบบโครงสร้างเว็บไซต์ทั้งในส่วน ของข้อมูลสารสนเทศ และ โครงสร้างหน้าเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินนั้น พบว่า ข้อมูลสารสนเทศที่ นำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ครอบคลุมเนื้อหาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และง่ายต่อการเข้าถึงระบบ สารสนเทศ มากที่สุด ส่วน ภาพรวมของการออกแบบสารสนเทศ ความต่อเนื่องของการนำเสนอสารสนเทศ และ เป็นไปตามหลักการออกแบบเว็บไซต์ 7 องค์ประกอบ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับ รูปแบบหรือโครงสร้างการจัดวางหน้าเว็บไซต์ สี และ ภาพกราฟฟิก เนื่องมาจากการออกแบบมีความชัดเจน แสดงความเป็นเอกลักษณ์ขององค์กร

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าลักษณะในการออกแบบเว็บไซต์สำหรับให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชน ของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยมีอาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาการเป็น กลุ่มเป้าหมาย เพื่อการให้ออกแบบเว็บไซต์ในการให้บริการทางวิชาการตรงกับความต้องการ โดยในส่วนของ รูปแบบในการออกแบบนั้นควรคำนึงถึงการนำเสนอข้อมูลเนื้อหาที่จัดเป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจน การใช้งานงาน ง่าย การใช้โทนสีแสดงออกถึงเอกลักษณ์ขององค์กร การเชื่อมโยงข้อมูลไปยังแหล่งข้อมูล อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องใน ส่วนของรูปแบบการประสานงานและเนื้อหาสำหรับการให้บริการทางวิชาการนั้น โดยให้ความสำคัญในภาพรวม อยู่ในระดับมากกับทุกประเด็น เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายได้เล็งเห็นความสำคัญของทุกเนื้อหาในการนำเสนอ แต่มี ประเด็นที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญมากที่สุดในส่วนของการประสานงาน เช่น การแสดงโครงสร้าง คณะทำงาน การจัดโครงสร้างการบริหาร ได้จัดไว้เป็นระเบียบชัดเจนรัดกุม และ ระบบสื่อสารที่เพียงพอ ใช้การ ได้ดี และรวดเร็ว ในส่วนของเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอกลุ่มเป้าหมายได้ให้ความสำคัญกับ การแจ้งข่าวสาร การ นำเสนองานวิจัยที่ได้จากการจัดโครงการบริการวิชาการ และการนำเสนอบทความที่ได้จากการจัดโครงการ บริการวิชาการโดยสังเกตว่าในส่วนนี้ กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจในเนื้อหาหลักคือ การแจ้งข่าวสารที่ชัดเจน และการนำผลการให้บริการวิชาการไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์กับ กระบวนการเรียนมากที่สุดซึ่งนับว่าจุดนี้เป็นหัวใจหลักของการให้บริการทางวิชาการในความหมายของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (คู่มือการประกันคุณภาพภายนอก, 2554) ที่ระบุไว้ใน

ตัวบ่งชี้ที่ ๘ ผลการนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และ/หรือการวิจัย อีกด้วย นอกจากการออกแบบเว็บไซต์โดยแสดงออกถึงเอกลักษณ์ขององค์กร การจัดหมวดหมู่ที่ชัดเจน และนอกจากนี้เมื่อสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ใช้งานเว็บไซต์ดังกล่าว พบว่า หลักสำคัญกลุ่มเป้าหมายต้องการความสะดวกในการติดต่อสอบถาม รวมถึงการติดต่อเพื่อสอบถามหรือผู้คุยกับวิทยากรผ่านทางเว็บไซต์หลังจากเสร็จสิ้นการอบรม แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานเว็บไซต์ต้องการใช้เว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการติดตามสอบถามถึงประเด็นต่างจากวิทยากร และเมื่อวัดการประเมินผลเว็บไซต์ต้นแบบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความพึงพอใจกับการออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบในทุกด้านอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด จึงสรุปได้ว่า การออกแบบเว็บไซต์สำหรับให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและชุมชนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้และมีความสอดคล้องกับ การออกแบบเว็บไซต์ (นภนต์ คุณะนิตินสาร , 2011) กล่าวไว้ว่า เว็บไซต์ที่ได้รับการออกแบบอย่างสวยงาม มีการใช้งานที่สะดวก ย่อมได้รับความสนใจจากผู้ใช้งาน มากกว่าเว็บไซต์ที่ดูสับสนวุ่นวาย มีข้อมูลมากมายแต่หาอะไรไม่เจอ นอกจากนี้ยังใช้เวลาในการแสดงผลแต่ละหน้านานเกินไป ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากการออกแบบเว็บไซต์ไม่ดีทั้งสิ้น และทางผู้วิจัยก็มีมุมมองเช่นเดียวกัน กับคำกล่าวข้างต้น

6. กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขอขอบพระคุณวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกที่ให้ทุนในการจัดวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. ณมน จีรังสุวรรณ ผู้อำนวยการหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ให้คำแนะนำในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้ตอบสอบถามทุกท่าน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาเสียเวลาในการตรวจรับรองการประเมินต้นแบบเว็บไซต์ด้านการบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนในครั้งนี้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] นภนต์ คุณะนิตินสาร. (2011). **Web Design**. ค้นหามาเมื่อ 28 มีนาคม 2555, จาก <http://web.spu.ac.th/sdm/files/2011/09/WEB-DESIGN.pdf>
- [2] นิยามและความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา. (ม.ป.ป).ค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://vet.kku.ac.th/plan/ta/lgpr1.pdf>
- [3] ภัทรพร หรุ่นรังวิทย์. (2547).การออกแบบเว็บไซต์สำหรับสถานีวิทยุในประเทศไทย.(วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปกร, 2547)
- [4] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.(พฤศจิกายน 2554).**คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา**
- [5] เว็บไซต์ให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.หน้าโฮมเพจ. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม

2555, จาก

<http://www.stou.ac.th/eknowledge/>

[6] เว็บไซต์ให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. **หน้าโฮมเพจ**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2555,

จาก

<http://www.uniserv.buu.ac.th/admin.php>

[7] เว็บไซต์ให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น. **หน้าโฮมเพจ**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2555, จาก

<http://uac.kku.ac.th/home.php>

[8] เว็บไซต์ให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยบูรพา. **หน้าโฮมเพจ**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2555, จาก

<http://department.utcc.ac.th/asc/>

[9] เว็บไซต์ให้บริการวิชาการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. **หน้าโฮมเพจ**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2555,

จาก

<http://www.ubu.ac.th/~sme/>

[10] เว็บไซต์ Thailand Web Directory and Advance Web Statistics at turehit.net. **หน้าโฮมเพจ**. [ออนไลน์]. ค้นหาเมื่อวันที่ 25

มีนาคม 2555 , จาก <http://www.Turehits.net>

การปรับปรุงแผนการสุ่มตรวจรับเข้าวัตถุดิบ

กรณีศึกษา: กระบวนการตรวจจับชิ้นส่วนไอซ์ของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

An Improvement of Incoming Material Inspection Sampling Plan

**A Case Study: Dice Spare Part Incoming Inspection Process of an
Electronics Industry**

ธีรยุทธ พะระนะ, ฤทัย น้อยทอง, ปิยะรุช ปสิวสุนทรรัตน์, ยอดคนภา เกษเมือง

คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยธนบุรี หนองแขม กทม. 10160

Email: ynp_ic@thonburi-u.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงแผนการสุ่มตรวจรับเข้าชิ้นส่วนไอซ์ ณ โรงงานตัวอย่างโดยการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาโดยใช้เครื่องมือคุณภาพทั้ง 7 พบว่าระบบการตรวจสอบของแผนการตรวจรับวัตถุดิบ (Incoming Quality Control, IQC) ในปัจจุบันไม่สามารถสกัดของเสียได้ทั้งหมด พร้อมทั้งนำเสนอวิธีการสุ่มตัวอย่างที่จะทำให้สามารถควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบ เพื่อไม่ให้มีของเสียถูกนำเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต ซึ่งการสุ่มตัวอย่างในปัจจุบันจะเป็นแบบการสุ่มตรวจอย่างง่าย (Simple random sampling) ทั่วทั้งเวเฟอร์ ซึ่งไอซ์ทั้งหมดของของเวเฟอร์เป็นอิสระซึ่งกันและกัน แล้วทำการสุ่มตรวจจำนวน 5 ตัว (Sampling unit) ต่อเวเฟอร์ย่อย โดยแต่ละครั้งที่สุ่มตัววัตถุดิบหรือ ไอซ์แต่ละตัวของจำนวนไอซ์ทั้งหมดจะมีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน ซึ่งการสุ่มตรวจทั่วทั้งเวเฟอร์นั้นมีโอกาสที่จะตรวจจับจำนวนของเสียได้ไม่เหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาปรับปรุงแผนการสุ่มตรวจ และกระบวนการสุ่มโดยอ้างอิงจาก MIL-STD-105E, AQL 1.0 ที่ระดับ การตรวจสอบพิเศษ S-1 และแผนการซักสิ่งตัวอย่างเพื่อการยอมรับเชิงเดี่ยวแบบปกติ และระดับคุณภาพที่ยอมรับได้ (Acceptable Quality Level, AQL) ซึ่งหากพบของเสียเพียง 1 ตัว จากการสุ่มตรวจจำนวน 5 ตัวก็จะปฏิเสธวัตถุดิบในเวเฟอร์ย่อยนั้นๆ ซึ่งจะทำให้มีโอกาสที่จะพบของเสียมากกว่าการสุ่มแบบการสุ่มตรวจอย่างง่าย (Simple random sampling) ทั่วทั้งเวเฟอร์อย่างที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันซึ่งทำให้มีโอกาสที่จะสกัดกั้นของเสียไม่ให้ถูกนำเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต ซึ่งพบว่าหลังจากการปรับปรุงวิธีการสุ่มตรวจแบบใหม่นั้นสามารถลดของเสียที่ผ่านเข้ากระบวนการผลิตจากร้อยละ 0.425 ต่อปริมาณการผลิตเฉลี่ยที่ 65 ล้านตัวต่อเดือน ไปเป็นร้อยละ 0.21 ต่อปริมาณการผลิตเฉลี่ยที่ 65 ล้านตัวต่อเดือนเช่นกัน และสามารถลดสัดส่วนของเสียที่เกิดหลังจากการทดสอบขั้นสุดท้ายจาก 4,250 ตัวต่อหนึ่งล้านตัว (4,250 ppm.) ไปเป็น 2,100 ตัวต่อหนึ่งล้านตัว (2,100 ppm.) และจากผลที่เกิดขึ้นนั้นยังสามารถลดค่าใช้จ่ายจากเดิม 414,375 บาทต่อเดือน ลงไปเป็น 204,750 บาทต่อเดือน ซึ่งก็สามารถลดได้ถึง 214,500 บาทต่อเดือน หรือสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ถึงร้อยละ 50.58 ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการลดต้นทุนการผลิตและทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: แผนการสุ่มตัวอย่าง, เครื่องมือคุณภาพ 7 ชนิด, อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

Abstract

This research aims to improve the material incoming inspection supplier plan by analyzing the cause of the problem by the use of quality tools and 7 shows that the monitoring system of the Visa Section of the raw material (Incoming Quality Control, IQC.) present in the waste cannot be extracted at all. And the sampling method is able to control the quality of raw materials. To prevent waste being brought into use in the production process. The present sample is a simple random check (Simple random sampling) are both wafers. The channeling of wafer independent of each other. Then a random number 5 (Sampling unit) on the wafer. Each time a random number of each raw material or Dice is an equal chance of being selected. The randomized across the wafers were able to detect the number of defects is not appropriate. Therefore, the researcher has to consider the sampling plan. And random processes based on MIL-STD-105E, AQL 1.0 level monitoring in S-1 and the plan is to have a single model. And acceptable quality levels (Acceptable Quality Level, AQL), which is the only one of the characters from the random number five, it will reject the material in the wafer. This will have the opportunity to meet the waste rather than random sampling, simple (Simple random sampling) across the wafer as the present, which is likely to prevent waste from being brought into use. in the production process. It was found that after the update, the random new can reduce waste through the manufacturing process from percent's 0.425 per volume averaged 65 million per month to as Percent 0.21 per volume on average 65 million. per month as well. And to reduce the proportion of waste after the final test of 4,250 per one million (4,250 ppm.) To 2,100 per one million (2,100 ppm.) And of the consequences that can reduce costs. Payments from 414,375 per month to 204,750 per month, which is three to up to 214,500 per month, or can cut costs by up to percent of 50.58, which is the key to lower production costs and make products. more quality.

Keywords: Sampling plan, 7 QC tools, Electronics industries

ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

การใช้ระบบการตรวจรับวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบชนิดที่จะนำมาใช้ผลิตสินค้าในกระบวนการผลิต ซึ่งในทางปฏิบัติไม่สามารถตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบได้ร้อยละ 100

ดังนั้น จึงจะต้องมีการสุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบปัจจุบันยังพบว่า มีของเสียที่ผ่านการสุ่มตัวอย่างจากแผนกตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบเข้าไปยังสายการผลิต ซึ่งเกิดจากแผนการสุ่มตัวอย่างหรือวิธีการตรวจสอบไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงต้องมีการตั้งโรงงานที่ผลิตแล้ว และต้องนำวัตถุดิบที่ผ่านการสุ่มตัวอย่างตัวอย่างแล้ว มาทำการคัดเลือกเพื่อแยกงานดีและงานเสียอีกครั้ง ทำให้เกิดการสูญเสียซึ่งกระทบโดยตรงต่อต้นทุนการผลิตและอาจจะเกิดปัญหาคุณภาพเมื่อส่งสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุให้ผู้ทำการวิจัยเกิดความสนใจที่จะทำการวิเคราะห์หาสาเหตุที่เกิดขึ้นดังกล่าวเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและป้องกันวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตที่เป็นของเสียให้ผ่านการตรวจสอบในขั้นตอนการนำเข้าวัตถุดิบเข้าไปสู่กระบวนการผลิตได้เพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโรงงานจากวิธีการการสุ่มตัวอย่างวัตถุดิบหลัก (Dice)
2. เพื่อประเมินคุณภาพวัตถุดิบและสร้างระบบป้องกันวัตถุดิบที่เป็นของเสีย
3. เพื่อลดของเสียให้เข้าสู่กระบวนการผลิตและต้นทุนในกระบวนการผลิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นจากวิธีการสุ่มตัวอย่างวัตถุดิบในปัจจุบัน
2. สร้างระบบที่สามารถป้องกันวัตถุดิบที่เป็นของเสียได้จากการประเมินคุณภาพวัตถุดิบ
3. สามารถนำวิธีการปฏิบัติ ไปประยุกต์ใช้กับวิธีปัจจุบันเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษาเฉพาะขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างของวัตถุดิบหลัก(Dice) เท่านั้น

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

ในการประกันคุณภาพที่ดีนั้น มีความจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์และการบริการอย่างครบวงจร ซึ่งประกอบด้วย คุณภาพในการออกแบบ (Quality of Design) และคุณภาพของความถูกต้องในการผลิต (Quality of Conformance) สำหรับการควบคุมคุณภาพคุณภาพของความถูกต้องในการผลิต ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ

- การควบคุมคุณภาพของกระบวนการ (Process Quality Control; PQC) หมายถึง ระบบคุณภาพที่ให้ความสนใจกับการตรวจติดตาม (Monitoring) และการพัฒนากระบวนการผลิตโดยอาศัยการวิเคราะห์แนวโน้มและอาการของปัญหาด้านคุณภาพ

- การควบคุมคุณภาพเพื่อการยอมรับ (Acceptance Quality Control; AQC) หมายถึง ระบบคุณภาพในอันที่จะป้องกันลูกค้าจากการยอมรับผลิตภัณฑ์ที่บกพร่อง ตลอดจนการจงใจและกระตุ้นให้ผู้ผลิตดำเนินการใช้ระบบการควบคุมคุณภาพของกระบวนการ

2. การควบคุมคุณภาพเพื่อการยอมรับ

ในการควบคุมคุณภาพเพื่อการยอมรับนั้นเพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กล่าวจะต้องปฏิบัติดังนี้

- การตรวจสอบแบบ 100 % หมายถึง การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ละหน่วยทุกหน่วย
- การตรวจสอบเป็นครั้งคราว (Spot-check Inspection) หมายถึง การตรวจสอบแบบเลือกตามใจชอบโดยมิได้วางอยู่บนเกณฑ์ด้านวิทยาศาสตร์
- การให้คำรับรอง (Certification) หมายถึง การควบคุมคุณภาพเพื่อการยอมรับโดยการให้วิศวกรหรือสถาบันที่ลูกค้าให้การยอมรับเป็นผู้ออกใบประกาศนียบัตรรับรองคุณภาพให้
- การชักสิ่งตัวอย่างเพื่อการยอมรับ (Acceptance Sampling) หมายถึง การตรวจสอบสิ่งตัวอย่าง (Sample) ที่เลือกขึ้นมาจากงานทั้งหมดโดยวิธีการทางสถิติด้วยกฎของความน่าจะเป็น (Probability) และอาศัยคุณลักษณะของสิ่งตัวอย่างที่ตรวจสอบได้ในการอธิบายคุณลักษณะของชิ้นงานทั้งหมดที่ต้องการตัดสินใจ

3. แนวคิดพื้นฐานในเรื่องการชักตัวอย่างเพื่อการยอมรับ

การสุ่มตัวอย่างเพื่อการยอมรับเป็นปัจจัยที่สำคัญในการควบคุมคุณภาพ การสุ่มตัวอย่างเพื่อการยอมรับเป็นการตรวจสอบเพื่อรับหรือปฏิเสธวัตถุดิบที่จะนำเข้าสู่กระบวนการผลิต หรือเพื่อการตัดสินใจส่งสินค้าไปให้ลูกค้า การตรวจสอบจะทำโดยวิธีการชักตัวอย่างจากของที่ส่งมา แล้วทำการตรวจสอบตัวอย่างจึงตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธวัตถุดิบทั้งหมด [1, 2] วัตถุประสงค์ของการชักตัวอย่างเพื่อการยอมรับนั้นก็เพื่อตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธของที่ส่งมาวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งคือ กำหนดแนวทางหรือวิธีการคำนวณความเสี่ยงในการยอมรับวัตถุดิบที่มีคุณภาพที่กำหนดการชักตัวอย่างเพื่อการยอมรับมิได้ใช้เพื่อการควบคุมคุณภาพโดยตรง การควบคุมคุณภาพสินค้าเป็นหน้าที่ของแผนภูมิควบคุม กล่าวโดยสรุปวัตถุประสงค์ของกรชักตัวอย่างเพื่อการยอมรับมีวัตถุประสงค์คือ

- เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสินค้ามิใช่เพื่อประมาณระดับคุณภาพสินค้า
- แผนการชักตัวอย่างเพื่อการยอมรับมิใช่วิธีการควบคุมคุณภาพของกระบวนการผลิตโดยตรง แต่เป็นแผนที่ใช้เพื่อการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสินค้าในล็อตที่ส่งเข้ามา ถึงแม้ว่าสินค้าทุกล็อตจะมีระดับคุณภาพเท่ากัน แต่ผลของการชักตัวอย่างจะยอมรับบางล็อต และบางล็อตจะถูกปฏิเสธทั้งที่ล็อตที่รับการยอมรับก็มีได้มีระดับคุณภาพดีกว่าล็อตที่ถูกปฏิเสธ
- วิธีใช้แผนการชักตัวอย่างเพื่อการยอมรับที่มีประสิทธิผลคือ อย่าใช้เพื่อการกำหนดระบบระดับคุณภาพของสินค้า แต่ใช้เพื่อการตรวจสอบ เพื่อให้แน่ใจว่าผลผลิตที่ได้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่ต้องการโดยทั่วไป การตัดสินใจรับวัตถุดิบจากผู้ขายเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต

4. การชักตัวอย่างเพื่อการยอมรับ

เทคนิคของการชักสิ่งตัวอย่างเพื่อการยอมรับ เป็นเทคนิคที่อาศัยการประยุกต์หลักการทางสถิติและความน่าจะเป็นในการเลือกสิ่งตัวอย่างที่ต้องการตัดสินใจ (ทางสถิติ เรียกว่า ประชากร) และอาศัยการอนุมานทางสถิติ (Statistical Inference) เพื่อการตัดสินใจโดยวิธีการทดสอบสมมุติฐาน (Test of Hypothesis) เพื่อพิจารณาว่าคุณภาพของประชากรนั้นควรได้รับการยอมรับ (Accept) หรือไม่

5. การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

เป็นการทำให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรเพื่อใช้ศึกษาข้อมูลแทนประชากรวิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆดังนี้

- การสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยคำนึงความน่าจะเป็นของแต่ละหน่วยประชากรที่จะได้รับการเลือกซึ่งจะเป็นไปในแบบสุ่มไม่เฉพาะเจาะจงเพื่อนำผลไปใช้สรุปอ้างอิง (Inference) ถึงประชากรเป้าหมาย

-การเลือกตัวอย่างประชากร โดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น

วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งประชากรออกเป็นพวกหรือชั้น (Stratum) ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยให้มีลักษณะภายในคล้ายกันหรือเป็นอันดับเดียวกัน (Homogeneous) มากที่สุดแต่จะแตกต่างกันระหว่างชั้นจากนั้นจึงทำการสุ่มจากแต่ละชั้นขึ้นมาทำการศึกษาโดยใช้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่สุ่มขึ้นมาเท่ากันหรือไม่เท่ากันก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม [4]

6. MIL-STD-105E (1989)

ได้กำหนดถึงวัตถุประสงค์ของมาตรฐานนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นมาตรฐานที่ได้รับการจัดทำขึ้นเพื่อใช้วิธีการและแผนในการชักสิ่งตัวอย่างจากล็อตหรือแบชเพื่อการตรวจสอบแบบเชิงคุณภาพ (Attribute) ซึ่งหมายถึง การตรวจสอบเพื่อระบุว่า หน่วยผลิตภัณฑ์ (Unit of Product) ที่ได้รับการตรวจสอบเป็นผลิตภัณฑ์ที่บกพร่องหรือไม่ หรือเพื่อบ่งชี้ถึงจำนวนข้อบกพร่องในหน่วยผลิตภัณฑ์เมื่อเปรียบเทียบกับคุณลักษณะที่กำหนดเท่านั้น นอกจากนี้แล้ว ในมาตรฐานนี้ยังได้ระบุชัดเจนถึงการไม่ให้ใช้มาตรฐานนี้ในการตีความให้ขัดแย้งกับคู่สัญญาการค้าใดๆ และคำว่า การยอมรับ (Accept) ที่ใช้มาตรฐานนี้ก็มีความหมายเพียงการยอมรับตามความต้องการของมาตรฐานเท่านั้น แต่ไม่ได้ครอบคลุมถึงการยอมรับทางกฎหมายหรือกฎระเบียบใดๆ ของทางราชการรวมทั้งคู่สัญญาการค้าใดๆ

7. ระดับคุณภาพที่ยอมรับ (Acceptable Quality Level: AQL)

ระดับของคุณภาพที่ใช้เป็นจุดประสงค์ของการตรวจสอบแบบชักสิ่งตัวอย่าง ซึ่งถือให้เป็นค่าเฉลี่ยความบกพร่อง (Process Average) ที่ยอมให้เกิดในผลิตภัณฑ์เมื่อมีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ในการกำหนดค่า AQL จะกำหนดภายใต้ค่าความเสี่ยง (Risk) ที่ยอมให้เกิดการชักสิ่งตัวอย่างโดยค่า AQL จะหมายถึงข้อบกพร่องต่อร้อยละของผลิตภัณฑ์ หรือจำนวนร้อยละของผลิตภัณฑ์บกพร่องที่มีในล็อต ซึ่งจะทำให้มีโอกาสมากที่สุดในการยอมรับล็อต [3]

8. เครื่องมือคุณภาพ 7 ชนิด (7 QC Tools)

เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาทางด้านภาพในกระบวนการทำงาน ซึ่งช่วยศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหา การเลือกปัญหา การสำรวจสภาพปัจจุบันของปัญหา การค้นหาและวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา ที่แท้จริงเพื่อการแก้ไขได้ถูกต้อง ตลอดจนช่วยในการจัดทำมาตรฐานและควบคุมติดตามผลอย่างต่อเนื่องดังนี้

- แผ่นตรวจสอบ (Check Sheet)
- แผนผังพาเรโต (Pareto Diagram)
- กราฟ (Graph)
- แผนผังแสดงเหตุและผล (Cause & Effect Diagram)
- แผลงผังการกระจาย (Scatter)
- แผนภูมิควบคุม (Control Chart)
- ฮิสโตแกรม (Histogram) [4, 5]

9. การทดสอบสมมุติฐานทางสถิติ

การทดสอบสมมุติฐานทางสถิติโดยใช้ข้อมูลตัวอย่าง ประชากร หรือตัวแปรที่ต้องการทดสอบจะต้องมีการแจกแจงแบบปกติ หรือใกล้เคียงแบบปกติ ขั้นตอนในการทดสอบสมมุติฐาน มีดังนี้

-ตั้งสมมุติฐานทางสถิติ เป็นการตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับพารามิเตอร์ของประชากรซึ่งประกอบด้วยสมมุติฐานว่าง (H0) และสมมุติฐานแย้ง (H1) โดยการเปลี่ยนสมมุติฐานทางสถิติ แล้วนำไปใส่ในสมมุติฐานแย้ง แล้วจึงกำหนดสมมุติฐานว่าง ให้มีลักษณะตรงกันข้าม หรือขัดแย้งกันแต่ในสมมุติฐานว่างต้องกำหนดค่าพารามิเตอร์แบบค่าเดียว หรือค่าที่เท่ากันของพารามิเตอร์เท่านั้น

-กำหนดค่าระดับนัยสำคัญ (α) โดยมีหลักเกณฑ์ในการกำหนด ดังนี้

ก. $\alpha = .001$ กรณีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

ข. $\alpha = .05$ กรณีงานวิจัยทั่วไป

ค. $\alpha = .01$ กรณีงานวิจัยต้องการความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ง. $\alpha = .10$ กรณีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำสำรวจ

- กำหนดสถิติทดสอบ โดยต้องคำนึงถึงว่าทราบการแจกแจงหรือไม่ ขนาดตัวอย่างมากน้อยแค่ไหน และได้มาด้วยวิธีใด เก็บในมาตรวัดแบบใดต้องการทดสอบพารามิเตอร์ใด และยังรวมไปถึงข้อมูลมาจากประชากรต้องกราทดสอบพารามิเตอร์ใด และยังรวมไปถึงข้อมูลมาจากประชากรกี่กลุ่ม

- คำนวณค่าสถิติจากข้อมูลที่ได้จากประชากร แล้วนำมาคำนวณค่าสถิติทดสอบ

- สร้างเขตปฏิเสธสมมุติฐานว่าง หรือเรียกว่าบริเวณวิกฤตขึ้นอยู่กับค่า (α) และลักษณะของสมมุติฐานทางสถิติที่กำหนดไว้ ดังนี้

$$H_0 : p_1 = p_2$$

$$H_1 : p_1 \neq p_2$$

เรียกว่าสมมุติฐานแบบ 2 ทาง (2-tailed Hypothesis)

-สรุปผลการทดสอบถ้าค่าสถิติทดสอบตกในบริเวณวิกฤตให้ตัดสินใจปฏิเสธสมมุติฐานว่างแล้วยอมรับสมมุติฐานแย้ง แต่ถ้าค่าสถิติทดสอบในบริเวณยอมรับให้ตัดสินใจยอมรับสมมุติฐานว่าง [7]

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ได้นำวิธีการตรวจสอบแบบสุ่มตัวอย่างเพื่อการตรวจสอบคุณภาพการผลิต โดยการสร้างแผนการชักตัวอย่างแทนการทดสอบทุกชิ้น ผลการวิจัยพบว่าแผนการสุ่มตัวอย่างที่ได้จากวิธีการคำนวณโดยโปรแกรม Samp V2.0 ช่วยลดค่าความเสี่ยงของผู้บริโภคในการยอมรับสินค้าที่มีข้อบกพร่องมากกว่าวิธีเดิมที่ใช้แผนการสุ่มตัวอย่างตามมาตรฐาน MIL-STD-105E ถึง 16.46% และขีดจำกัดคุณภาพออกเฉลี่ย (AOQL) ถึง 16.34% [6], กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ได้นำวิธีการตรวจสอบแบบสุ่มตัวอย่างเพื่อการยอมรับ เช่นกรณีศึกษา: กระบวนการประกอบโซ่ร้าวลิ้นรถยนต์ พบว่าแผนการสุ่มแบบอ้างอิงมาตรฐาน MIL-STD-105E แบบเดิมที่ขนาดลอต 1,000, 5,000 และ 10,000 ชิ้นที่ระดับสัดส่วนของเสีย (p) เท่ากับ 0.12%, 0.13% และ 0.17% ตามลำดับ แต่เมื่อระดับสัดส่วนของเสีย (p) อยู่ระหว่าง 0.2% ถึง 1.0% พบว่าการใช้แผนการสุ่มที่ปรับปรุงใหม่ทำให้สามารถลดต้นทุนโดยรวมได้ระหว่าง 10% ถึง 45% [8]

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของแผนตรวจรับวัตถุดิบ(Incoming quality control, IQC) ของโรงงานตัวอย่างในปัจจุบัน

หน้าที่ของแผนกรับวัตถุดิบ (Incoming quality control, IQC) และขั้นตอนการทำงานตั้งแต่รับสินค้าจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ณ โรงงานตัวอย่าง ซึ่งการตรวจสอบของแผนกรับวัตถุดิบ (Incoming quality control, IQC) จะทำหน้าที่ควบคุมการตรวจสอบวัตถุดิบที่เข้ามามีคุณภาพที่ยอมรับได้ตามข้อกำหนดเฉพาะซึ่งรวมถึง

- การตรวจสอบ

- วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบที่นำเข้ามา ซึ่งรวมถึงวัตถุดิบที่เข้าสู่กระบวนการผลิตแล้ว และพบว่าวัตถุดิบมีของเสียปะปน

- บันทึกข้อมูลการตรวจสอบทั้งหมด

- บันทึกข้อมูลคุณภาพของผู้ผลิตแต่ละรายอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของผู้ผลิต

2. รวบรวมข้อมูลก่อนการปรับปรุง และศึกษาผลกระทบ

จากข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 ซึ่งแสดงสัดส่วนของเสียในสายการผลิตที่เกิดจากปัญหาของวัตถุดิบดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคมถึงมิถุนายน พ.ศ. 2555

เดือน พ.ศ. 2555	ของเสียที่เกิดจากวัตถุดิบ (PPM)	ของเสียจากการตรวจสอบขั้นสุดท้ายผลิตเฉลี่ยที่ 65 ล้านตัวต่อเดือน(ตัว/เดือน)	มูลค่าสูญเสีย (บาท)
ม.ค.	3,700	240,500	360,750
ก.พ.	4,200	273,000	409,500
มี.ค.	5,800	377,000	565,500
เม.ย.	4,600	299,000	448,500
พ.ค.	3,700	240,500	360,750
มิ.ย.	3,500	227,500	341,250
ค่าเฉลี่ย	4,250	276,250	414,375

3. การวิเคราะห์เพื่อสาเหตุของระบบตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ

ซึ่งพบว่าวิธีการตรวจสอบวัตถุดิบ และการสุ่มตัวอย่างในปัจจุบัน ยังไม่สามารถตรวจจับปัญหาที่เกิดจากวัตถุดิบได้ เนื่องจากใช้วิธีการสุ่มตรวจโดยสุ่มมาจากทั่วทั้งเวเฟอร์และทุกจุดมีโอทาสเท่าๆ กัน ดังนั้นจึงทำการวิเคราะห์สาเหตุ โดยการนำโดซ์ทั้งเวเฟอร์มาตรวจสอบ ซึ่งจะเป็นตัวอย่างงานที่จะนำมาแสดงถึงแนวโน้มของของเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละเวเฟอร์ ซึ่งมีจำนวนงานทั้งหมดใกล้เคียงกัน และจะใช้เครื่องมือการตรวจสอบคุณสมบัติ โดยเจ้าหน้าที่ของบริษัทเป็นผู้ตรวจสอบ แล้วทำการนับ และบันทึกจำนวนของเสียที่เกิดขึ้น

4. การเสนอวิธีการปรับปรุง

ผู้ทำการวิจัยนำเสนอวิธีที่จะทำให้ระบบตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบสามารถควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบมิให้หลุดเข้าไปในกระบวนการผลิตโดยที่ปัจจุบันทำการสุ่มตรวจทุกเวเฟอร์ย่อย เวเฟอร์ย่อยละ 5 ตัว โดยพนักงานจะทำการหยิบตัวโดซ์ในบริเวณที่ง่ายต่อการปฏิบัติงานซึ่งเป็นวิธีที่พนักงานปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานอยู่แล้ว หลังจากนั้นพนักงานจะทำการทดสอบด้วยเครื่องมือวัดเฉพาะ หลังจากนั้นทดลองตรวจสอบด้วยวิธีตรวจสอบแบบใหม่ แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับวิธีตรวจสอบแบบเก่า

5. การยืนยันผลการปรับปรุง

ยืนยันผลการตรวจสอบแบบใหม่กับวิธีการแบบเก่าโดยการทดสอบสมมุติฐานที่ระดับนัยสำคัญ (α) 0.05 โดยใช้การคำนวณด้วยโปรแกรม MINITAB

6. การทดลองนำไปใช้งานจริง

นำวิธีระบบตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบแบบใหม่ไปใช้งานจริงเพื่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากโดซ์ที่ผ่านการตรวจสอบด้วยวิธีใหม่นั้นสามารถลดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตอันเนื่องจากโดซ์มีปัญหาจากผู้ผลิต

7. การเก็บข้อมูลหลังจากนำวิธีที่ทำการปรับปรุงไปใช้ในโรงงานตัวอย่าง

ดำเนินการทำการเปรียบเทียบสัดส่วนของเสียในกระบวนการผลิตที่เกิดจากปัญหาของวัตถุดิบก่อนและหลังการปรับปรุงการสุ่มตรวจด้วยวิธีใหม่ที่สามารถลดของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตอันเนื่องมาจากโดซ์มีปัญหาจากผู้ผลิต

8. การนำเสนอวิธีการสุ่มตรวจแบบใหม่

ผู้ทำการวิจัยนำเสนอวิธีการสุ่มแบบใหม่ต่อแผนกตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ (Incoming Quality Control, IQC) เพื่อนำไปใช้งานจริงในโรงงานตัวอย่าง

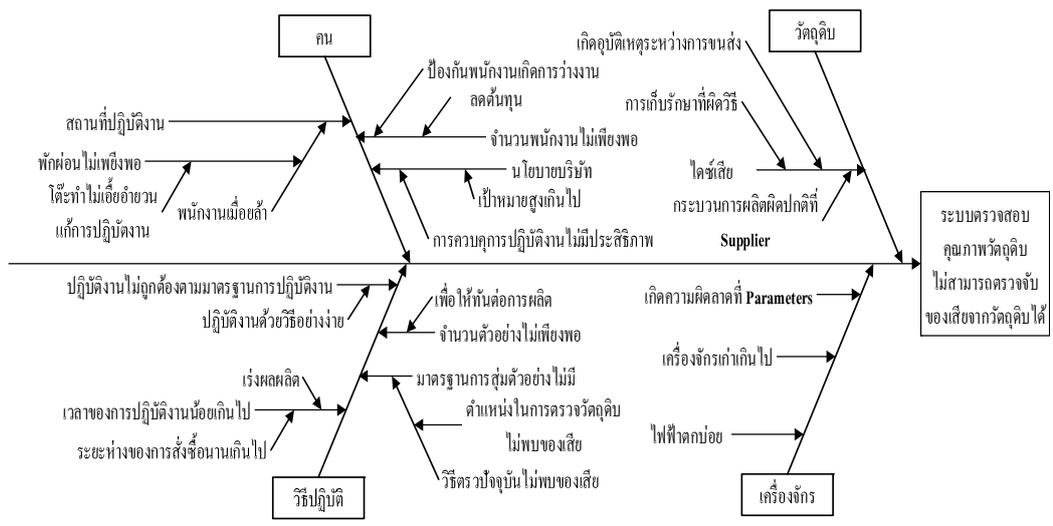
9. การกำหนดลงในแผ่นคู่มือการปฏิบัติงาน

หลังจากมีการดำเนินการแก้ไข้ปัญหาแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยจัดทำคู่มือปฏิบัติการ (Work Instruction, WI) ต่อแผนกตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ (Incoming Quality Control, IQC) เพื่อนำไปใช้งานจริงใน โรงงานตัวอย่าง

ผลการดำเนินการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์สาเหตุของระบบตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ

- ผลการวิเคราะห์หาสาเหตุโดยใช้แผนผังแสดงเหตุและผล (Cause & Effect Diagram) ดังรูปที่ 4.1 พบว่า ตำแหน่งในการสุ่มจับได้ซึ่งไม่สามารถตรวจจับของเสียได้ จึงส่งผลให้วิธีการสุ่มตรวจในปัจจุบันไม่พบของเสีย จึงส่งผลให้ระบบตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ (Incoming Quality Control, IQC) ไม่สามารถสกัดของเสียเข้าสายการผลิตได้

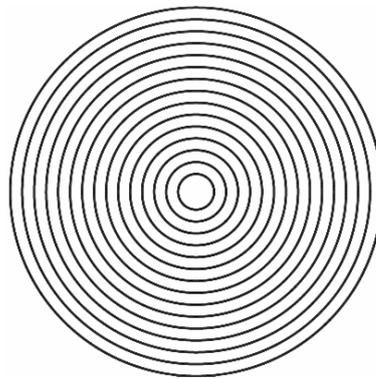
รูปที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ด้วยแผนผังเหตุและผล

- ผลการผลการวิเคราะห์ด้วยแผนผังเหตุและผล (Cause & Effect Diagram) จึงได้ทำการเสนอและขอคำปรึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้อง(หัวหน้าแผนกตรวจสอบคุณภาพ) เพื่ออธิบายถึงปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว และแนวทางการแก้ไข้ในปัญหาแต่ละข้อ จากนั้นจึงได้มีการตกลงกันว่าควรจะลองแก้ไข้ปัญหา ที่เกิดจากวิธีปฏิบัติงานที่วิธีการตรวจสอบปัจจุบันไม่พบของเสียเนื่องจากกลุ่มตัวแทนไม่บ่งบอกถึงปัญหาและที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างไม่ส่งผลด้านคุณภาพเนื่องจากตำแหน่งที่ตรวจไม่พบของเสีย และอีกอย่างคือ จำนวนที่สุ่มตัวอย่างน้อยเกินไปเนื่องจากเวลาและจำนวนพนักงานที่มีจำกัดและเร่งผลผลิตเพื่อให้ทันตามกำหนดการส่งของให้ลูกค้า

สาเหตุที่เลือกหัวข้อวิธีการปฏิบัติงานเนื่องจากมีผลกระทบทางด้านต้นทุนน้อยที่สุดและพัฒนาได้จากวิธีปฏิบัติเดิมที่ได้ปฏิบัติอยู่และไม่ขัดต่อสถานะภาพของโรงงานตัวอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน จึงได้ดำเนินการตามทฤษฎีในบทที่ 2 ที่ว่า “สำหรับกรณีที่ไม่ทราบประวัติคุณภาพของกระบวนการของผู้ผลิตล็อตหรือ Batchมาก่อน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ต้องทำการตรวจสอบแบบ 100% ก่อน (ถ้าทำได้) ทั้งนี้เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับประวัตินคุณภาพ” ผู้วิจัยจึงได้ทำการตัดสินใจทำการตรวจสอบจำนวนโคชทั้งหมดในเวเฟอร์ย่อย

- ผลวิเคราะห์โดยใช้แผ่นตรวจสอบ (Check Sheet) จากทำการวิเคราะห์สาเหตุพบว่า ตำแหน่งในการสู่มจับโคชไม่สามารถตรวจสอบของเสียได้ ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบแผ่นตรวจสอบ (Check Sheet) เพื่อทำการศึกษาถึงตำแหน่งการสู่มตรวจโคชบนเวเฟอร์ โดยนำเวเฟอร์โคชก่อนที่จะนำไปแยกเป็นเวเฟอร์ย่อยๆ มาตรวจสอบจำนวน 7 เวเฟอร์ ซึ่งจะเป็นตัวอย่างงานที่จะนำมาแสดงถึงแนวโน้มของของเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละเวเฟอร์ ซึ่งมีจำนวนงานทั้งหมดใกล้เคียงกัน และใช้เครื่องมือการตรวจสอบคุณสมบัติโดยเจ้าหน้าที่ของบริษัทเป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งจะทำการแบ่งโคชออกเป็นช่วงๆ 15 ช่วงเท่าๆ กัน โดยเริ่มจากจุดกึ่งกลางของเวเฟอร์จะนับเป็นจุด 0 มิลลิเมตร จนถึงช่วงที่ 15 นั่นก็คือ วงนอกสุด แล้วทำการนับจำนวนของเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงดังรูปที่ 4.2

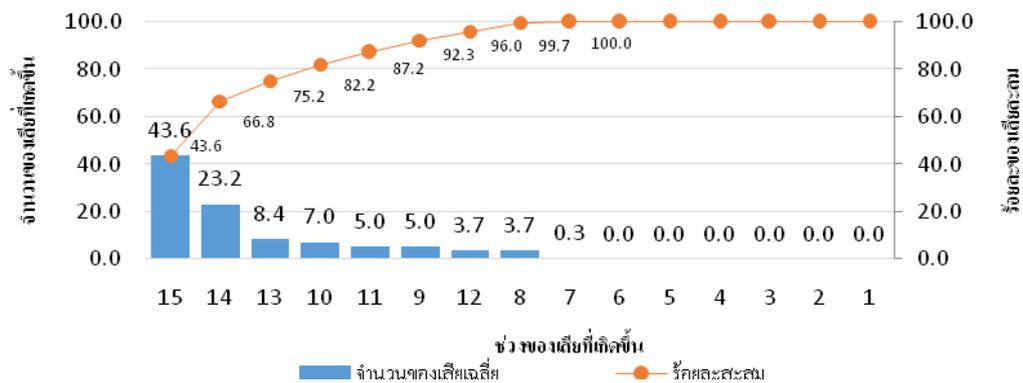
รูปที่ 4.2 รูปการแบ่งเวเฟอร์ออกเป็นช่วงที่ 1 ถึงช่วงที่ 15

ตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบโดยใช้แผ่นตรวจสอบ (Check Sheet)

ช่วงที่	จำนวนของเสีย (ตัว)							จำนวนของเสียเฉลี่ย
	เวเฟอร์ที่1	เวเฟอร์ที่2	เวเฟอร์ที่3	เวเฟอร์ที่4	เวเฟอร์ที่5	เวเฟอร์ที่6	เวเฟอร์ที่7	
1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0	0	0	0
7	0	0	1	0	0	0	0	1
8	4	0	0	0	2	3	2	2
9	3	2	0	0	8	0	2	3
10	8	0	2	0	9	1	1	3
11	3	0	2	0	4	5	1	3
12	3	0	0	0	0	7	1	2

13	6	5	3	1	2	2	4	4
14	1	10	16	10	6	15	10	10
15	15	13	24	21	20	18	19	19

จากการทดสอบด้วยแผ่นตรวจสอบ (Check Sheet) จึงนำมาวิเคราะห์ร่วมกับกราฟพารโต (ParatoDiagram) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

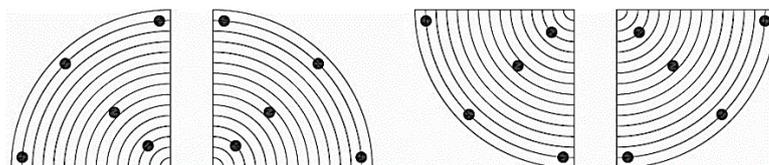

รูปที่ 4.3 ปริมาณของเสียในแต่ละช่วง

จากรูปที่ 4.3 เห็นได้ว่าเราจะพบของเสียในช่วงที่ 14 ถึงช่วงที่ 15 ถึง 66.8% และจะพบของเสียอีก 33.2% ในช่วงที่ 7 ถึงช่วงที่ 13 ซึ่งจะไม่พบของเสียเลยในช่วงที่ 1 ถึงช่วงที่ 6 เราสามารถวิเคราะห์การพบของเสียจะพบมากในบริเวณขอบของเวเฟอร์ ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงใช้แนวความคิดที่ได้นำเสนอการสุ่มตัวอย่างอย่างมีแบบแผนเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการตรวจสอบของเสียด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างของไดซ์เฉพาะบริเวณที่ขอบของแต่ละเวเฟอร์ย่อย ซึ่งผู้ผลิตไดซ์จะทำการแยกเวเฟอร์ให้เป็นเวเฟอร์ย่อยๆ แล้วส่งมาให้ ณ โรงงานตัวอย่าง

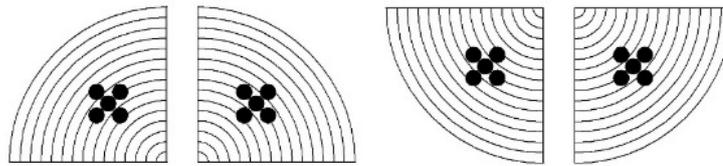
2.ผลจากการใช้วิธีการปรับปรุงการสุ่มตรวจวัตถุดิบ

- วิธีการสุ่มตรวจไดซ์แบบใหม่ วิธีที่จะทำให้ระบบตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบสามารถควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบให้ปราศจากของเสียเข้าไปสู่กระบวนการผลิต โดยทำการสุ่มทูลเวเฟอร์ย่อย เวเฟอร์ย่อยละ 5 ตัว โดยตำแหน่งในการสุ่มแต่ละเวเฟอร์ย่อย (sub-wafer) โดยอ้างอิงตามลักษณะการเรียงตัวของไดซ์ในแต่ละเวเฟอร์ย่อยดังรูปที่ 4.4

รูปที่ 4.4 ตำแหน่งที่หยิบ Dice แต่ละเวเฟอร์ย่อยหลังปรับปรุง

ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับวิธีการสุ่มตรวจแบบวิธีก่อนปรับปรุงซึ่งพนักงานจะใช้การสุ่มบริเวณใกล้ๆ กันเพื่อความสะดวก และง่ายต่อการหยิบออกมาตรวจสอบโดยไม่ได้ระบุตำแหน่งในการสุ่มแต่ละเวเฟอร์ย่อย ดังรูปที่ 4.5

รูปที่ 4.5 ตำแหน่งที่หีบ Dice แต่ละเวเฟอร์ย่อยก่อนการปรับปรุง

-ผลการตรวจสอบด้วยวิธีการสุ่มตรวจแบบใหม่ ทำการเปรียบเทียบกับวิธีการสุ่มตรวจแบบปัจจุบัน จากข้อมูลพบว่าวิธีการสุ่มตรวจหลังการปรับปรุงสามารถตรวจจับของเสียได้ถึง 0.054% แต่พบว่าข้อมูลสำหรับวิธีปัจจุบันสามารถตรวจจับของเสียเท่ากับ 0.010% หลังจากนั้นได้ทำการทดสอบสมมติฐานโดยเปรียบเทียบผลการทดลองตรวจสอบด้วยวิธีการสุ่มตรวจแบบใหม่กับวิธีการสุ่มตรวจในปัจจุบันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าค่า p-value เท่ากับ 0.006 หมายความว่า การสุ่มตรวจด้วยวิธีหลังการปรับปรุงตำแหน่งการสุ่มตรวจจะสามารถป้องกันของเสียเข้าสู่กระบวนการผลิตได้มากกว่าวิธีปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งผลการคำนวณ ดังรูปที่ 4.6

Test and CI for Two Proportions

Sample	X	N	Sample p
1	2	20287	0.000099
2	11	20287	0.000542

Difference = p (1) - p (2)

Estimate for difference: -0.000443634

95% upper bound for difference: -0.000151368

Test for difference = 0 (vs < 0): Z = -2.50 P-Value = 0.006

รูปที่ 4.6 ผลการทดสอบด้วย โปรแกรม MINITAB

- ผลการนำวิธีการสุ่มตรวจแบบใหม่ไปใช้งานจริง ผู้วิจัยได้นำวิธีการสุ่มตรวจแบบใหม่ไปใช้ในกระบวนการผลิต และเก็บข้อมูลเพื่อนำมาเปรียบเทียบผลของการปรับปรุงวิธีการสุ่มตรวจของกระบวนการตรวจรับวัตถุดิบ ของโรงงานตัวอย่างพบว่า มีของเสียหลุดเข้ากระบวนการผลิตเท่ากับ 0.21% ดังนั้นเกิดความสูญเสีย 204,750 บาทต่อเดือน ดังตารางที่ 4.1 ผลลัพธ์ของการทดสอบขั้นสุดท้ายที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.1 ผลลัพธ์ของการทดสอบขั้นสุดท้ายที่เกิดขึ้นจากวัตถุดิบเฉลี่ยที่ 65 ล้านตัว/เดือน

เดือน	ร้อยละของเสีย	จำนวน (ตัว)	มูลค่าสูญเสีย
ก่อนการปรับปรุง(2555)	ม.ค.	240,500	360,750
	ก.พ.	273,000	409,500
	มี.ค.	377,000	565,500
	เม.ย.	299,000	448,500
	พ.ค.	240,500	360,750
	มิ.ย.	227,500	341,250

	ค่าเฉลี่ย	0.425	276,250	414,375
(2555)	ร.ค.	0.11	71,500	107,250
หลังการปรับปรุง (2556)	ม.ค.	0.21	136,500	204,750
	ก.พ.	0.31	201,500	302,250
	เฉลี่ย	0.21	136,500	204,750

- จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน(Work Instruction, WI) และได้นำเสนอต่อแผนกตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ (Incoming Quality Control, IQC) เพื่อนำไปใช้งานจริงในโรงงานตัวอย่างซึ่งรายละเอียดในคู่มือการปฏิบัติงานจะแสดงวิธีการตรวจและรูปภาพที่แสดงตำแหน่งของการหยิบไดซ์ (Dice)มาทำการตรวจสอบเพื่อให้เกิดวิธีปฏิบัติให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการดำเนินงาน

จากผลการทดลองใช้วิธีการตรวจสอบแบบใหม่โดยกำหนดตำแหน่งของการสุ่มตรวจแต่ละเวเฟอร์ย่อยพบว่าของเสียที่เกิดขึ้นก่อนการปรับปรุงเท่ากับ 0.425% หรือเกิดความสูญเสีย 414,375บาทต่อเดือนและตัวงานบางส่วนได้ผ่านการตรวจสอบไปแล้วแต่ก็ยังคงพบปัญหาหลังจากตรวจสอบขั้นสุดท้ายประมาณ 4,250ตัวต่อหนึ่งล้านตัว (4,250 ppm) ดังนั้นผู้วิจัยได้นำวิธีการสุ่มตรวจแบบใหม่ไปใช้ในกระบวนการผลิต และเก็บข้อมูลเพื่อนำมาเปรียบเทียบผลของการปรับปรุงวิธีการสุ่มตรวจของกระบวนการตรวจรับไดซ์ ของโรงงานตัวอย่าง ซึ่งพบว่าของเสียที่เกิดขึ้นเท่ากับ 0.21% หรือเกิดความสูญเสีย 204,750บาทต่อเดือนจะเห็นได้ว่าสามารถลดค่าใช้จ่ายลงไปได้ถึง 209,625บาทต่อเดือนหรือสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ถึง 50.6%

ดังนั้นวิธีการสุ่มตรวจรับวัตถุดิบใหม่นั้นสามารถตรวจจับของเสียมิให้หลุดเข้าสู่กระบวนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังไม่มีกระทบถึงวิธีการทำงานของพนักงานในโรงงานตัวอย่างเนื่องจากพนักงานจะต้องทำการตรวจรับวัตถุดิบหลักนั้นคือไดซ์อยู่แล้ว ซึ่งวิธีการใหม่ที่ผู้วิจัยเสนอนั้นเป็นการกำหนดแบบแผนการสุ่มตรวจเท่านั้นโดยไม่เพิ่มกิจกรรมของพนักงาน ณ โรงงานตัวอย่าง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ดำเนินงานวิจัยขอขอบพระคุณบริษัทตัวอย่างที่สละทั้งเวลาและทุนทรัพย์ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำการศึกษากระบวนการต่างๆและใช้พื้นที่การทดสอบในโรงงานตัวอย่างแม้ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความรู้และประสบการณ์มากยิ่งขึ้นรวมถึงพี่เลี้ยงทั้งสองท่านที่เป็นตัวแทนในการประสานงานในแผนกต่างๆให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] ดร.พิชิต สุขเจริญพงษ์, การควบคุมคุณภาพเชิงวิศวกรรม, เอช-เอน การพิมพ์: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด. 2535.
- [2] Eugene L. Grant and Richard S. Leavenworth, Statistical Quality Control. 7th McGraw-Hill. New York, 1999.
- [3] กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ, มาตรฐานระบบการตรวจสอบด้วยการชักสิ่งตัวอย่างเพื่อการยอมรับ MIL-STD-105E และแผนการ Ac = 0, 2547.
- [4] ศิริพร ขอพรกลาง, การควบคุมคุณภาพ, 2544.
- [5] วันรัตน์ จันทกิจ, 17 เครื่องมือนักคิด, 2546.

- [6] ไพฑูรย์ ฮ้อยิ่ง, แผนการสุ่มตัวอย่างเพื่อการยอมรับการสุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์หลายชนิด, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- [7] เอกสารประกอบการบรรยาย, BREAKROUGH MANAGEMENT GROUP (BMG), Six Sigma Green Belt, 2nd wave, 2006.
- [8] ชัยทัต เวียงหฤทัย, “การปรับปรุงแผนการสุ่มตรวจรับเข้าวัตถุดิบตามมาตรฐาน MIL-STD-105E, กรณีศึกษา: กระบวนการประกอบโซ่รอลีนรถยนต์, การประชุมวิชาการช่างงานวิศวกรรมศาสตร์, 24-26, ตุลาคม 2550, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2550.

ระบบอบแห้งขยะมูลฝอยแบบงวดในสถานะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ

Municipal Solid Waste Batch Drying System under Normal Vacuum

บดินทร์ชาติ สุขบท¹

บัญชา เกิดมณี²

สมบัติ ทิมทรัพย์³

¹อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, bodinchat@gmail.com

²อาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรี, b.kirdmancee@thonburi-u.ac.th

³รองศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, sombat.teekasap@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสมการทางคณิตศาสตร์เชิงประจักษ์ที่เหมาะสมสำหรับอธิบายจลนศาสตร์ของการลดความชื้นขยะมูลฝอยในเครื่องอบแห้งแบบงวดในสถานะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ ประเมินสมรรถนะ และค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์ของการอบแห้งของเครื่องอบแห้งแบบงวดในสถานะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติโดยนำขยะมูลฝอยจำลองประมาณ 10 กิโลกรัม ซึ่งประกอบด้วย เศษอาหาร 3.06 กิโลกรัม ใบไม้ 3.30 กิโลกรัม กระดาษ 0.82 กิโลกรัม พลาสติก 1.68 กิโลกรัม ไม้ 0.07 กิโลกรัม ผ้า 0.14 กิโลกรัม คละกั้น(เศษอาหาร+ใบไม้+กระดาษ+ไม้+ผ้า) 0.32 กิโลกรัม มาคลุกเคล้ากันและขนาดของขยะโดยเฉลี่ยแล้วตัดให้มีขนาดใกล้เคียงกัน แล้วให้ขยะมีความชื้นเริ่มต้นที่ 70% wb. บรรจุลงในตะกร้าแล้วจึงนำเข้าไปในถังปฏิกรณ์อบแห้งที่ได้ออกแบบและสร้างขึ้นในระดับห้องปฏิบัติการ ปิดฝาให้สนิท การทดลองในแต่ละงวดวัดอุณหภูมิ ความดัน และน้ำหนักของน้ำที่ได้จากการควบแน่นทุก 15 นาที จนกระทั่งน้ำหนักไม่เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

ผลการวิจัยพบว่าสมการเชิงประจักษ์ที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการลดความชื้นหรือจลนศาสตร์ของการลดความชื้นขยะมูลฝอยในเครื่องอบแห้งแบบงวดในสถานะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติเขียนได้ว่า

$$MR(P,T,t) = \frac{a t^b}{3} + \frac{t}{3} \left(\frac{10^{Q/P}}{c} + \frac{10^{Q/T}}{c'} \right)$$

และยังสามารถใช้ทำนายอัตราการลดความชื้น โดยเปรียบเทียบกับผลการทดลองได้ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination : R²) อยู่ที่ประมาณ 0.9976 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ อัตราการอบแห้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อความดันลดต่ำลง ที่ทุกค่าของอุณหภูมิแม้จะสูงขึ้น และมีค่ามากที่สุด (0.20 kg/hr) เมื่อความดันที่ -80 mmHg ที่อุณหภูมิของลมร้อน 60 °C สำหรับค่าความสิ้นเปลืองพลังงาน (SEC) มีแนวโน้มลดลงที่อุณหภูมิกองที่ 60 °C ที่ระดับความดันลดลงในช่วง -50 – -70 mmHg และจะมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้น และผลการประเมินค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) คือ 456,208.13 บาท ค่ามูลค่าอนาคต (FW) คือ 557,556.76 บาท ค่าอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) 51.74 % ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราผลตอบแทนต่ำสุด (MARR) 3% โดยอ้างอิงจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และมีระยะเวลาคืนทุน (PB) เพียง 1 ปี 8 เดือน กับ 26 วัน

คำสำคัญ: ระบบอบแห้งขยะมูลฝอยแบบงวด, สถานะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ

Abstract

The goal of this research was firstly, to find out the correlative equation that is most suitable way for explaining the kinetic dehydration process of decreasing humidity in the municipal solid waste in the batch dryer that has the atmosphere pressure lower than environment pressure. Secondly, to determine the performance of dehydration of the batch dryer which the atmosphere pressure is lower than the original atmosphere pressure. Lastly, to find out the cost of producing and the return in term of economic. By operates on building laboratory scale drying machine, batch dryer, and drying 10 kilograms municipal solid waste under normal vacuum in each batching, while measured temperature, pressure and weight of water was condensed in every 15 minutes until it's not changing.

The research shown that the behavior of dehydration and kinetic of municipal solid waste dehydration

process can be explained by empirical equation $MR(P,T,t) = \frac{a t^b}{3} + \frac{t}{3} \left(\frac{10^{Q_d \cdot P}}{c} + \frac{10^{Q_d \cdot T}}{c'} \right)$. Furthermore, the equation can be use to predict the dehydration rate by considering from coefficient of determination- R^2 , approximately 0.9976, which greatly useful when researchers want to compared with the experiment result. The performance of municipal solid waste batch drying, with the condition of lower drying pressure than that of the prototype, lead to the result of increasing in dehydration rate when the pressure declining. Moreover, the temperature also rises to the highest point at 0.20kg/hr when pressure decrease to the level of -80 mmHg and hot air temperature at the moment is 60°C. In case of Specific Energy Consumption (SEC) is likely to lessen to 60°C while the pressure decreases in range of -50 to -70 mmHg. However, it increases if the temperature increases. In addition, there is an economic evaluation for calculating the cost of expenses and the return by which researcher using principle of economic engineering to analyze an investment of converting the municipal solid waste to Refuse Derive Fuel (RDF): it can be used for generating electrical energy source of laboratory scales. During five years of this project, the calculated Net Present Value (NPV) is equal to 456,208.13 bath, Future Worth (FW) is equal to 557,556.76 bath, and Internal Rate of Return is equal to 51.74% which more valuable than Minimum Acceptable Rate of Return (MARR) 3%. Based on interest rate and pay-back period (PB) which take only one year eight month and twenty-six days, this project is interesting investment.

Keyword : municipal solid waste batch drying system, normal vacuum

บทนำ

ประเทศไทยมีปริมาณขยะ 15,159,180 ตันในปี 2553 คิดเป็นปริมาณขยะ 41,532 ตันต่อวันเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ที่มีขยะ 41,410 ตันต่อวัน โดยกรุงเทพมหานครและพื้นที่นอกเขตเทศบาลมีปริมาณขยะลดลงในขณะที่เขตเทศบาลรวมถึงเมืองพัทยา มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) จากที่ผ่านมามีการลงทุนก่อสร้างระบบกำจัดขยะเป็นเงินถึง 22,000 ล้านบาท แต่สัดส่วนที่จะนำขยะไปใช้ประโยชน์ไม่ได้มากขึ้นและคาดว่าในปี 2558 จะมีปริมาณขยะต่อวันถึง 49,680 ตันหรือ 17.8 ล้านตัน (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2555) หลายหน่วยงานจึงให้ความสนใจการจัดการกับปัญหาขยะที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นนี้ด้วยการรณรงค์ลดปริมาณขยะการแยกขยะการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และรวมถึงมีการคิดค้นเทคโนโลยีในการแปรรูปขยะเป็นพลังงาน

เชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derive Fuel : RDF) เป็นเทคโนโลยีหนึ่งที่ใช้กำจัดขยะและสามารถแปลงขยะเป็นพลังงานผลิตกระแสไฟฟ้าได้เพราะสามารถกำจัดขยะได้หลายประเภทปลอดเชื้อ ไร้มลพิษ ค่าความร้อนสูง ง่ายต่อการจัดการขนส่ง การจัดการต่างๆ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ แต่ผลการสำรวจองค์ประกอบของขยะมูลฝอยทั่วประเทศปี 2548 ว่ามีองค์ประกอบของเศษอาหารและอินทรีย์สารรวมกัน 63.57% โดยเศษอาหาร 30.59% และอินทรีย์สารอื่นๆ 32.98% (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2550) และตามที่ได้มีการสำรวจและพบว่าความชื้นของขยะมูลฝอยของประเทศไทยเท่ากับ 40.4% เป็นขยะจากเศษอาหาร 46% (Chaya and Gheewala, 2007) สอดคล้องกับรายงานเกี่ยวกับขยะอินทรีย์ (Organic Waste) ในมูลฝอยของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2550 เท่ากับ 48% (Kaosol, 2009) จะเห็นว่าขยะมูลฝอยหรือเศษอาหารที่มีสารอินทรีย์และความชื้นสูงเหล่านี้ ก่อนจะเข้าสู่กระบวนการจัดการเพื่อปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีให้เป็นเชื้อเพลิงขยะที่สามารถนำไปใช้ในการผลิตพลังงานได้จึงต้องลดความชื้นให้เหลือไม่เกินในช่วง 22.40 ถึง 26.80 % มาตรฐานเปียก (Nasiman Sapari et al., 2011) การอบแห้งเป็นกระบวนการลดความชื้นของวัสดุที่มีความเปียกชื้นในห้องอบ โดยเทคโนโลยีการอบแห้งนั้นมีหลากหลายขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้งานทั้งนี้ต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพของวัสดุระยะเวลาการอบแห้งคุณภาพของวัสดุและพลังงานที่ใช้ในการอบแห้งซึ่งถือว่ามีความสำคัญ เพราะเป็นตัวแปรสำคัญด้านต้นทุน การอบแห้งโดยที่ทำได้ในห้องอบอยู่ในสภาวะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติในขณะที่อบแห้งเพื่อช่วยให้น้ำในเนื้อวัสดุระเหยที่อุณหภูมิต่ำ ซึ่งจะช่วยลดพลังงานความร้อนที่ใช้ในการอบแห้ง (Jaya and Das, 2003) ถึงแม้การอบแห้งในห้องอบอยู่ในสภาวะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศ จะทำให้น้ำในวัสดุระเหยได้ที่อุณหภูมิต่ำแต่ในทางปฏิบัติก็ยังจำเป็นต้องใช้แหล่งผลิตความร้อนช่วยเพื่อลดระยะเวลาการอบแห้งแต่เนื่องจากยังขาดข้อมูลการศึกษาการลดความชื้นด้วยการให้ห้องอบอยู่ในสภาวะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ โดยเฉพาะวัสดุที่จะอบแห้งในงานวิจัยนี้เป็นขยะมูลฝอยชุมชน (Municipal Solid Waste: MSW)

การศึกษาลักษณะของระบบอบแห้งดังกล่าวเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบอบแห้งแบบวงกลมในสภาวะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ เพื่ออบแห้งขยะมูลฝอยชุมชนที่มีความเปียกชื้นสูงให้ลดลงในระดับที่สามารถนำไปผลิตเชื้อเพลิงขยะได้ ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาเทคนิคการอบแห้งที่รวดเร็วและต่อเนื่องในอนาคต ซึ่งจะเป็นต้นแบบของเครื่องอบแห้งที่อาศัยหลักการของระบบการอบแห้งด้วยอากาศร้อนภายใต้สภาวะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ โดยใช้ความร้อนจากแหล่งที่เป็น Delivered Heat Out และสามารถประยุกต์ไปใช้ในการอบแห้งผลิตภัณฑ์อื่นในระบบการผลิตระดับอุตสาหกรรมและมีความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐศาสตร์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การลดความชื้นก็คือการแยกน้ำออกจากวัสดุที่ชื้นให้เหลืออยู่น้อยที่สุด ด้วยการทำให้น้ำเปลี่ยนสถานะเป็นไอ โดยอาศัยความร้อนไล่ความชื้นที่มีอยู่ในวัสดุออกไป ซึ่งเป็นการอบแห้งโดยการพา คือการเป่าอากาศร้อนผ่านวัสดุที่ชื้น ความร้อนจากอากาศถ่ายเทไปยังวัสดุ ทำให้อุณหภูมิของวัสดุสูงขึ้น จึงทำให้น้ำที่อยู่ผิวและในเนื้อวัสดุเปลี่ยนสถานะกลายเป็นไอน้ำและในขณะที่ความดันในห้องอบลดลงมากกว่าความดันบรรยากาศปกติด้วยการดูดเอาอากาศออกไปก็ยิ่งทำให้น้ำดังกล่าวเปลี่ยนสถานะกลายเป็นไอน้ำได้เร็วกว่าปกติ และถูกพาออกไปด้วยกระแสอากาศที่ร้อนต่อหน่วยเวลาเรียกว่า อัตราการอบแห้ง (Drying Rate) และพลังงานที่ใช้ในการอบแห้งขึ้นกับระยะเวลาที่ใช้ (Drying Time) การอบแห้งสิ้นสุดลงเมื่อความชื้นของวัสดุลดลงจนมีค่าเท่ากับความชื้นสมดุลและสามารถแสดงอัตราการอบแห้งในรูปสมการดังนี้

$$\frac{dM}{dt} = -k(M - M_e)$$

$$\frac{dM}{M - M_e} = -kdt \quad (1)$$

เมื่อ M_e = ความชื้นสมดุลของวัตถุ

M = ความชื้นของวัตถุขณะเวลา t

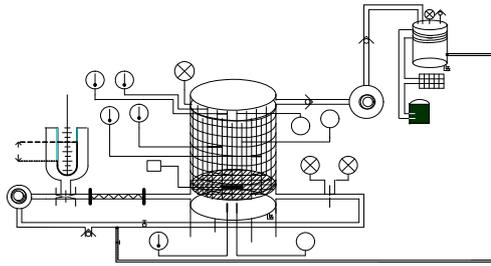
k = ค่าคงที่การอบแห้ง

และ $\frac{dM}{M - M_e} =$ อัตราส่วนความชื้น (MR)

การถ่ายเทความร้อนและมวลในกระบวนการอบแห้งจะเกิดขึ้นเกือบพร้อม ๆ กัน การถ่ายเทมวลในที่นี้คือการเคลื่อนย้ายความชื้นจากภายในวัตถุออกมาที่ผิวภายนอกวัตถุแล้วความชื้นที่ผิววัตถุระเหยกลายเป็นไอสู่บรรยากาศรอบ ๆ เพราะความแตกต่างของความดันเฉพาะส่วนของไอน้ำในอากาศกับไอน้ำที่พื้นผิวของวัตถุที่กำลังอบแห้ง พฤติกรรมการอบแห้งของวัตถุใด ๆ สามารถอธิบายได้ด้วยสมการจลนศาสตร์การอบแห้ง (Drying kinetics) ซึ่งมีประโยชน์ต่อการทำนายปริมาณความชื้นหรือระยะเวลาในการอบแห้งในเทอมของอัตราส่วนความชื้น (Moisture Ratio : MR) ซึ่งหมายถึงปริมาณของน้ำที่เหลืออยู่ภายในวัตถุที่กำลังอบแห้งเทียบกับปริมาณน้ำทั้งหมดที่อยู่ภายในวัตถุซึ่งสามารถระเหยได้ในสภาวะการอบแห้งหนึ่งๆ กับเวลา (Time) ที่พัฒนาจากวิธีเชิงตัวเลขโดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาทำ Curve fitting ด้วยวิธีการ Generating Nonlinear Curve Fits Using Excel's Charts และใช้ Excel's Charts Trendline Feature จากทั้ง 5 ซึ่งได้แก่ Linear, Logarithmic, Polynomial, Power และ Exponential แล้วจึงทำการปรับสร้าง (constructs) ตามวิธีการทางคณิตศาสตร์ให้ได้รูปแบบสมการที่ต้องการ ส่วนการทวนสอบสมการ (Validation of Model) เพื่อประเมินความเข้ากันได้ของสมการกับข้อมูลจากการทดลองด้วยสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination : R^2) ที่สามารถบ่งบอกคุณภาพของรูปแบบสมการทางคณิตศาสตร์เชิงประจักษ์ที่ได้ โดยเลือกใช้ชุดคำสั่ง Solver ใน Microsoft Excel คำานวนในกระบวนการวิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ เพื่อหาค่าผลลัพธ์ที่เหมาะสมตามตัวแปรควบคุมหรือตัวแปรบังคับได้ เพราะชุดคำสั่ง Solver เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์เชิงเงื่อนไข (what-if) โดยขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงค่าในเซลล์เพื่อดูลักษณะการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น มีผลต่อผลลัพธ์ของสูตรหรือสมการต่าง ๆ บนแผ่นงานนั่นเอง

อุปกรณ์และวิธีการ

การออกแบบและดำเนินการสร้างเครื่องอบแห้งแบบวงกลมภายใต้สภาวะความดันต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ เป็นระบบการอบแห้งแบบใหม่ ประกอบขึ้นด้วยอุปกรณ์ต่าง ๆ แยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนอบแห้งทำจากถังเหล็ก ขนาด 148 ลิตร ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายใน 0.5 เมตร สูง 0.85 เมตร มีตะกร้าลวดถักทรงกระบอกเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.4 เมตร สูง 0.5 เมตร ใช้สำหรับบรรจุขยะอบแห้ง และมีโครงเหล็กเป็นฐานรองรับน้ำหนัก และส่วนที่สองเป็นส่วนควบแน่น (Condensing unit) ความดันสูงกว่าความดันบรรยากาศเล็กน้อย ควบคุมด้วย Pressure relief valve โดยมี Check Valve ทำหน้าที่ปิดกั้นแรงดันย้อนกลับ ในขณะที่เดียวกันห้องปฏิกรณ์อบแห้งมีความดันลดลงดังแสดงในรูปที่ 1 และ ซึ่งทั้งระบบควบคุมด้วยชุดควบคุมดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 1 แผนภูมิ(ซ้าย)และชุดทดลอง(ขวา)ระบบ

อบแห้งความดันในห้องอบให้ต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติ

Check Valve 2

Evaporator

Temp 5 Temp 4 Pressure Gauge 1

Ball Valve 3

ทดลองโดยนำขยะมูลฝอยจำลองที่สร้างขึ้นประมาณ 10 กิโลกรัม ซึ่งประกอบด้วย เศษอาหาร 3.06 กิโลกรัม

Condensor

ใบไม้ 3.30 กิโลกรัม กระดาษ 0.82 กิโลกรัม พลาสติก 1.68 กิโลกรัม ไม้ 0.07 กิโลกรัม ผ้า 0.14 กิโลกรัม คละกัน(เศษ

Check Valve 1

Compressor

อาหาร+ใบไม้+กระดาษ+ไม้+ผ้า) 0.32 กิโลกรัม โดยนำมาคลุกเคล้ากัน และขนาดของขยะโดยเฉลี่ยตัดให้มีขนาด

Magnetometer

RH1

ใกล้เคียงกัน แล้วให้ขยะมีความชื้นเริ่มต้นที่ 70 % wb. ดังแสดงในรูปที่ 3 บรรจุลงในตะกร้าลวดถัก (รูปที่ 4) แล้วจึง

นำเข้าไปยังปฏิกรณ์อบแห้งที่ได้ถอดแบบและสร้างขึ้นจากวัสดุและอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ภายในประเทศใน

Heater

ระดับห้องปฏิบัติการ (รูปที่ 5) ปิดฝาให้สนิท การทดลองในแต่ละงวดวัดอุณหภูมิ ความดัน และน้ำหนักของน้ำที่ได้

Ventury

Ball Valve 1

Ball Valve 2 Orifice

จากการควบแน่นทุก 15 นาที จนกระทั่งน้ำหนักไม่เปลี่ยนแปลงทั้งหมด 16 การทดลอง (รูปที่

Check Valve 3

Temp 1

RH1

6)

รูปที่ 2 ชุดควบคุมทดลองระบบอบแห้งความดันในห้องอบให้ต่ำกว่าความดันบรรยากาศปกติทั้งระบบ

รูปที่ 3 ขยะมูลฝอยจำลองก่อนอบที่ความชื้นประมาณ 70% wb

รูปที่ 4 ขยะมูลฝอยจำลองและตะกร้าลวดถักรูปที่ 5 ปากถังปฏิกรณ์อบแห้ง

Pressure Gauge 4
Check Valve 4

Evaporator

Ball Valve 3

Condensor

Compressor

Heater

Ventury

Ball Valve 1

Ball Valve 2 Orifice

Check Valve 3

Temp 1

RH1

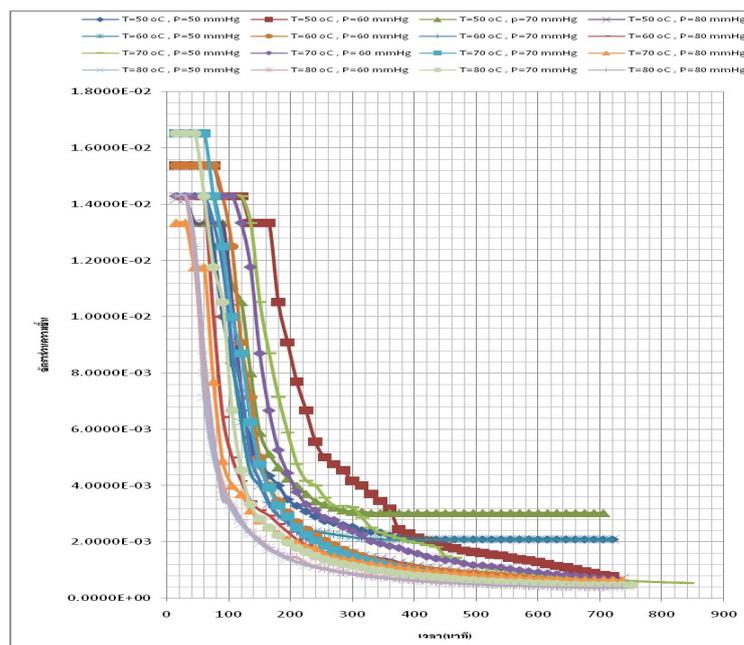
Ball Valve 4

รูปที่ 6 ขยะจำลองหลังอบแห้ง

ผลการทดลองและวิจารณ์

จากผลการทดลองทั้ง 16 การทดลองเขียนกราฟการอบแห้ง (รูปที่ 7) แล้วโดยรวมพบว่าเส้นกราฟที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงความชื้นในขยะมูลฝอยชุมชนมี 3 ลักษณะที่คล้ายกัน ในสภาวะการทดลองที่มีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน โดยในช่วงแรกเวลาผ่านไประยะหนึ่งเส้นกราฟไม่มีความชันหรือความชันเท่ากับศูนย์แสดงว่าความชื้นหรือน้ำที่เกาะติดอยู่กับขยะมูลฝอยชุมชนยังไม่ถูกปลดปล่อยออกมา ทั้งนี้เพราะพลังงานความร้อนที่มาจากลมร้อนอยู่ในช่วงการกระจายและแทรกซึมเข้าไปในช่องว่างของขยะและโมเลกุลของน้ำที่เกาะติดอยู่กับขยะ และเมื่อได้รับพลังงานเพียงพอระดับหนึ่งน้ำจึงเริ่มระเหยออกมา แต่ที่อุณหภูมิและความดันที่แตกต่างกันระยะเวลาในช่วงแรกนี้จึงแตกต่างกัน ในช่วงต่อมาอัตราส่วนความชื้นลดลงอย่างรวดเร็วโดยความชันของเส้นกราฟมีค่ามาก เมื่อดูโดยรวมมีค่าใกล้เคียงกัน ในช่วงนี้น้ำหนักของขยะมูลฝอยในห้องอบมีค่าลดลงอย่างรวดเร็ว และสำหรับช่วงท้าย ๆ ความชันของเส้นกราฟมีค่าน้อยลงเรื่อย ๆ เกือบจะมีค่าเป็นศูนย์แสดงว่าค่าความชื้นในเนื้อขยะมูลฝอยในห้องอบมีค่าเท่ากับความชื้นของอากาศรอบ ๆ ขยะมูลฝอยในห้องอบซึ่งเป็นความชื้นสมดุลซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองของ Chen, Z. and Lamb, F. M. (1995)

รูปที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นและเวลาในการอบแห้งจาก 16 การทดลอง

การปรับเส้นโค้ง (Curve Fitting)เป็นการเลือกฟังก์ชันของเส้นกราฟที่เหมาะสมกับข้อมูลจากแผนภาพกระจายที่มองเห็นแนวโน้ม(Trend) ซึ่งอาจจะเป็นเส้นตรงหรือเส้นโค้งแบบต่างๆถ้าเป็นเส้นตรงเรียกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้น(Linear Relationship) ถ้าไม่เป็นเส้นตรงเรียกว่าความสัมพันธ์ไม่เชิงเส้น(Non-Linear Relationship) โดยที่ฟังก์ชันอาจจะผ่านหรือผ่านทุกจุดของข้อมูล แต่จะต้องเป็นฟังก์ชันต่อเนื่องและใกล้เคียงกับทุกจุดมากที่สุด (Kreyszig, 1993)ดังนั้นจึงต้องนำข้อมูลจากการทดลองทั้ง 16 การทดลอง มาทำการเปลี่ยนข้อมูลที่มีลักษณะเป็นกลุ่มของจุดออกมาให้เป็นฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ที่มีความต่อเนื่องโดยการ Generating Nonlinear Curve Fits Using Excel's Charts ด้วยการใช้ Excel'sChartsTrendline Feature ได้แก่ Linear, Logarithmic, Polynomial, Power และ Exponential เป็นรายการทดลองตัวอย่างดังแสดงไว้ในรูปที่ 8 ผลจากการปรับเส้นโค้งของกราฟทั้ง 16 การทดลอง ในรูปแบบของฟังก์ชันต่าง ๆ จะเห็นว่าฟังก์ชันกำลัง (Power Function) จะเข้ารูปดีที่สุดประกอบกับค่า R²มีแนวโน้มเข้าใกล้ 1 มากที่สุด ดังที่แสดงไว้ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ฟังก์ชันกำลังจาก 16 การทดลอง

การทดลองที่	ฟังก์ชันกำลัง	R ²
1(P = - 50Torr, T=50°C)	$y_1 = 0.15072x^{-0.68549}$	$R_1^2 = 0.90449$
2(P = - 60Torr, T=50°C)	$y_2 = 1.16861x^{-1.03404}$	$R_2^2 = 0.82163$
3(P = - 70Torr, T=50°C)	$y_3 = 0.09800x^{-0.56130}$	$R_3^2 = 0.83400$
4(P = - 80Torr, T=50°C)	$y_4 = 0.84195x^{-1.08268}$	$R_4^2 = 0.92991$
5(P = - 50Torr, T=60°C)	$y_5 = 0.13531x^{-0.67620}$	$R_5^2 = 0.83259$
6(P = - 60Torr, T=60°C)	$y_6 = 1.40442x^{-1.17792}$	$R_6^2 = 0.92031$
7(P = - 70Torr, T=60°C)	$y_7 = 1.17705x^{-1.16754}$	$R_7^2 = 0.93360$
8(P = - 80Torr, T=60°C)	$y_8 = 0.59259x^{-1.05797}$	$R_8^2 = 0.95904$
9(P = - 50Torr, T=70°C)	$y_9 = 1.96755x^{-1.18144}$	$R_9^2 = 0.87236$
10(P = - 60Torr, T=70°C)	$y_{10} = 1.14813x^{-1.09184}$	$R_{10}^2 = 0.8840$
11(P = - 70Torr, T=70°C)	$y_{11} = 2.00072x^{-1.26379}$	$R_{11}^2 = 0.93524$
12(P = - 80Torr, T=70°C)	$y_{12} = 0.36458x^{-0.97331}$	$R_{12}^2 = 0.97213$
13(P = - 50Torr, T=80°C)	$y_{13} = 0.50287x^{-1.10256}$	$R_{13}^2 = 0.98166$
14(P = - 60Torr, T=80°C)	$y_{14} = 0.59012x^{-1.13030}$	$R_{14}^2 = 0.98202$
15(P = - 70Torr, T=80°C)	$y_{15} = 1.25996x^{-1.21520}$	$R_{15}^2 = 0.95663$
16(P = - 80Torr, T=80°C)	$y_{16} = 0.61531x^{-1.14261}$	$R_{16}^2 = 0.97896$

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่ารูปแบบสมการคณิตศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้น (MR) และเวลา (t) ที่ใช้ในการอบแห้งอยู่ในรูปของฟังก์ชันกำลัง (Power Function) ดังนั้น จึงสามารถเขียนในทอมทั่วไปของกรณีนี้ในรูปแบบของฟังก์ชันกำลังได้ว่า

$$\log MR = -1.034011875 \log t + \log 0.16438716$$

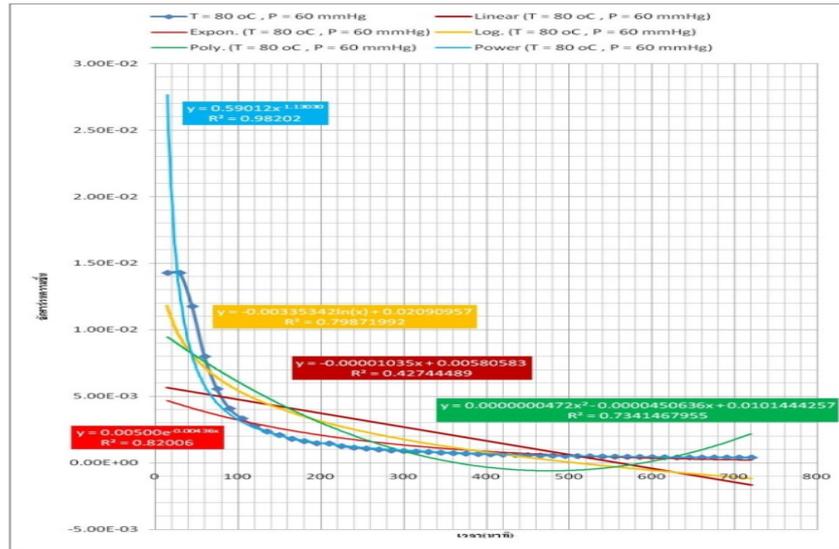
$$\log MR = \log t^{-1.034011875} + \log 0.16438716$$

$$MR = 0.16438716 t^{-1.034011875}$$

หรือ $MR = at^b$ (2)

เมื่อ $a = 0.16438716$ และ

$b = -1.03411875$ ซึ่งเป็นค่าคงที่ ที่ได้จากการทดลอง

รูปที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นและเวลาในการอบแห้ง การทดลองที่ 14 เมื่อในห้องอบอุณหภูมิ 80 °C ความดัน 60 Torr (mmHg)

เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ใช้ในการทดลองจากข้อมูลในตารางที่ 1 โดยที่ y คือ อัตราส่วนความชื้น (MR : Moisture Ratio) และ x คือ เวลา (t : Drying Time) เมื่อแทนค่าได้ฟังก์ชันกำลังที่แสดง ความสัมพันธ์ระหว่าง MR และ t เมื่อระดับความดัน P คงที่และอุณหภูมิ T เปลี่ยนไป ได้ดังต่อไปนี้

$$\log MR = -0.9139225 \log t + \log 0.392279330$$

$$\log MR = -1.1085250 \log t + \log 1.026890755$$

$$\log MR = -1.0519575 \log t + \log 0.734329767$$

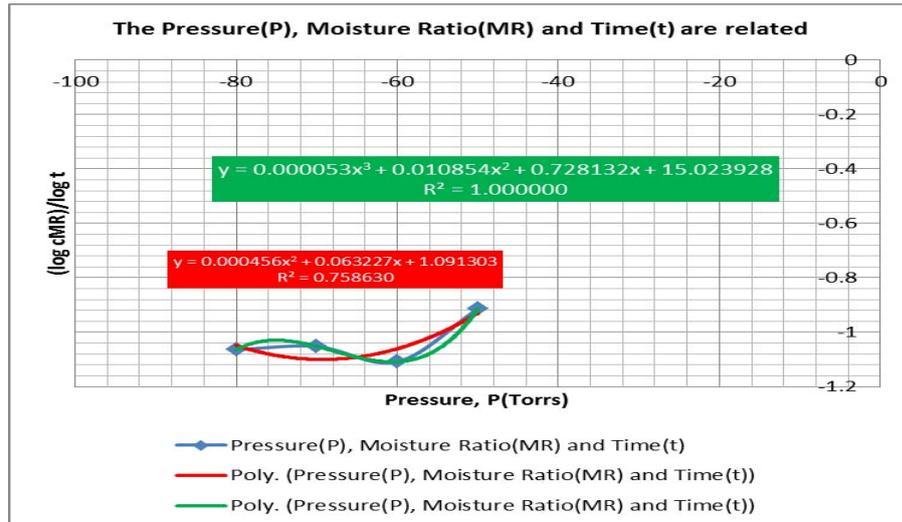
$$\log MR = 1.0641425 \log t + \log 0.578402066$$

จากทั้ง 4 สมการหาความสัมพันธ์ระหว่างความชื้นในห้องอบที่อยู่ในสภาวะต่ำกว่าความดันบรรยากาศ ขณะทดลองกับอัตราส่วนความชื้นและเวลาได้จากการปรับเส้นโค้ง (Curve Fitting) ของกราฟระหว่างค่าความชื้นของ สมการกับความดันดังรูปที่ 9 และจะเห็นว่าเส้นกราฟที่เข้ารูปได้ดีกับข้อมูล คือ $y = 0.000456x^2 + 0.063227x + 1.091303$ โดยมีค่า $R^2 = 0.758630$ ซึ่งหมายความว่า x (ความดันหรือ P) มีอิทธิพลต่อ y [สัดส่วนของค่า log ของ อัตราส่วนความชื้น (cMR) และเวลา (t)] อยู่ ร้อยละ 75.86 อีก ร้อยละ 24.14 ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นและถ้าปรับเส้นโค้ง ในอันดับที่ 3 จะได้เส้นกราฟที่เข้ารูปได้ดีสนิทมาก คือ $y = 0.000053x^3 + 0.010854x^2 + 0.728132x + 15.023928$

ขณะที่ค่า $R^2 = 1.00000$ ดังนั้น เมื่อแทนค่า y ด้วย $\frac{\log cMR}{\log t}$ และ x ด้วย P จะได้

$$MR = \frac{t}{c} 10^{0.5P} \tag{3}$$

เมื่อ $Q(P) = 15.023928 + 0.728132P + 0.010854P^2 + 0.000053P^3$ ซึ่งเป็นค่าคงที่ที่ขึ้นกับความดัน สภาพ วัตถุที่ใช้ออบแห้ง และ c เป็นค่าคงที่ที่สามารถหาได้จากการทดลอง

รูปที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นเวลาและความดันในการอบแห้งระดับความดัน P คงที่

ในทำนองเดียวกัน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ใช้ในการทดลองจากข้อมูลในตารางที่ 1 โดยที่ y คือ อัตราส่วนความชื้น(MR : Moisture Ratio) และ x คือ เวลา (t : Drying Time) เมื่อแทนค่าได้ฟังก์ชันกำลังที่ แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง MR และ t เมื่อระดับอุณหภูมิ T คงที่และความดัน P เปลี่ยนไป ได้ดังต่อไปนี้

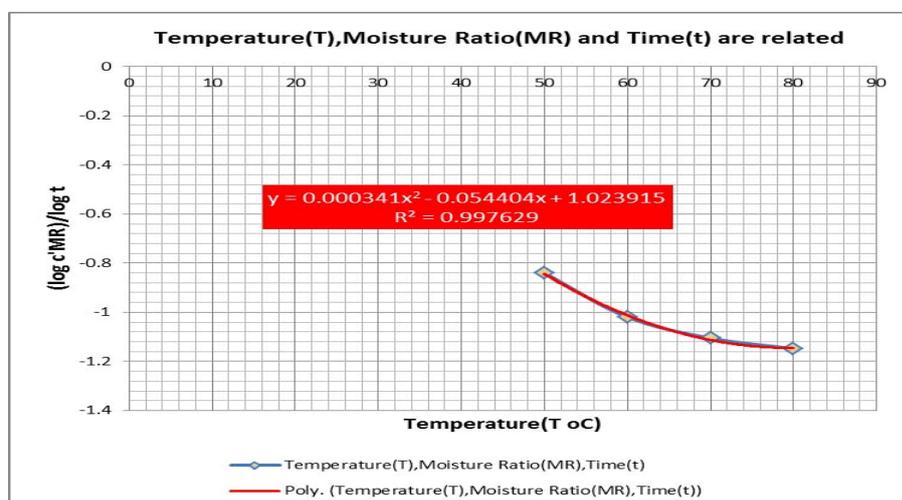
$$\log MR = -0.8408775 \log t + \log 0.347267930$$

$$\log MR = -1.0199075 \log t + \log 0.345983518$$

$$\log MR = -1.1050950 \log t + \log 1.132994490$$

$$\log MR = -1.1476675 \log t + \log 0.692566847$$

ความสัมพันธ์ระหว่างความดันในหีบอบที่อยู่ในสภาวะต่ำกว่าความดันบรรยากาศทดลองกับ อัตราส่วนความชื้นและเวลาได้จากการปรับเส้นโค้ง(Curve Fitting) ของกราฟระหว่างค่าความชื้นของสมการกับความดันรูปที่ 10 และเส้นกราฟที่เข้ารูปได้ดีกับข้อมูล คือ $y = 0.000341x^2 - 0.054404x + 1.023915$ โดยมีค่า $R^2 = 0.997627$ ซึ่งหมายความว่า x (ความดันหรือ P) มีอิทธิพลต่อ y [สัดส่วนของค่า log ของอัตราส่วน ความชื้น(MR) และเวลา (t)] อยู่ร้อยละ 99.76 อีกร้อยละ 0.24 ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น

รูปที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นเวลาและความดันในการอบแห้งระดับอุณหภูมิ T คงที่

ดังนั้น เมื่อแทนค่า $\frac{\log c' MR}{\log t}$ และ x ด้วย P จะได้

$$MR = \frac{t}{e^{10Q'(T)}} \quad (4)$$

เมื่อ $Q'(T) = 1.023915 - 0.054404T + 0.000341T^2$ ซึ่งเป็นค่าคงที่ที่ขึ้นกับอุณหภูมิ สภาพวัตถุที่ใช้อบแห้ง และ c' เป็นค่าคงที่ที่สามารถหาได้จากการทดลอง

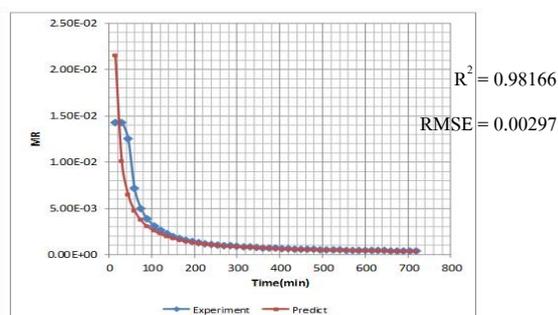
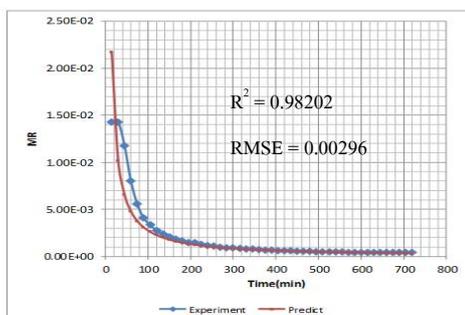
เมื่อรวมสมการ (2), (3) และ (4) รูปแบบของการทดลองการอบแห้งขยะมูลฝอยชุมชนแบบงวดในสภาวะความดันต่ำกว่าบรรยากาศปกติ จึงเขียนได้ว่า

$$MR(P,T,t) = \frac{at^b}{3} + \frac{t}{3} \left(\frac{10^{Q'(P)}}{c} + \frac{10^{Q'(T)}}{e} \right) \quad (5)$$

และใช้เป็นแบบจำลอง (Model) ทางคณิตศาสตร์ของการอบแห้งขยะมูลฝอยชุมชนแบบงวดในสภาวะความดันต่ำกว่าบรรยากาศปกติ โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการทำนายแสดงไว้ในตารางที่ 2 และแสดงกราฟของข้อมูลที่ได้จากการทดลอง (Experiment) และกราฟที่ได้จากการทำนายโดยสมการ (5) ของการทดลองที่มีเงื่อนไขที่เหมาะสมซึ่งพิจารณาจากค่า R^2 เข้าใกล้ 1 มากที่สุดและรองลงมาตามลำดับ 4 การทดลองดังแสดงในรูปที่ 11 – 14

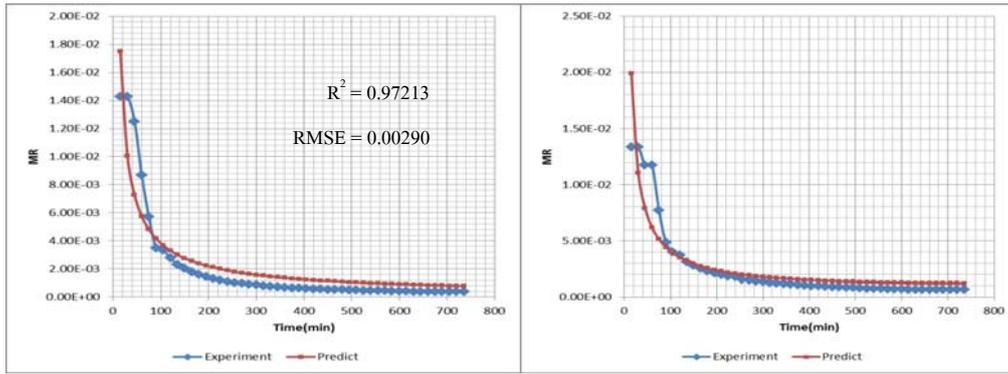
ค่าคงที่	14 P = -60Torr T=80°C	13 P = -50Torr T=80°C	16 P = -80Torr T=80°C	12 P = -80Torr T=70°C
a	1.23668	1.23657	0.46111	0.58622
b	-1.08782	-1.09069	-0.80197	-0.84397
c	-11.09296	-11.09431	-8.32983	-5.44835
c'	-11.09296	-11.09431	-8.32983	-5.44835
Q(P)	6.25188	6.25246	5.05187	3.79746
Q(T)	6.25188	6.25246	5.05187	3.79746
R^2	0.98202	0.98166	0.97896	0.97213

ตารางที่ 4.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการทำนายอัตราการอบแห้งขยะมูลฝอยชุมชนแบบงวดในสภาวะความดันต่ำกว่าบรรยากาศปกติ

รูปที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นและเวลาในการอบแห้งของข้อมูลจากการทดลองและจากการทำนายของการทดลองที่ 14 เมื่อในห้องอบอุณหภูมิ 80 °C ความดัน -60Torr (mmHg)

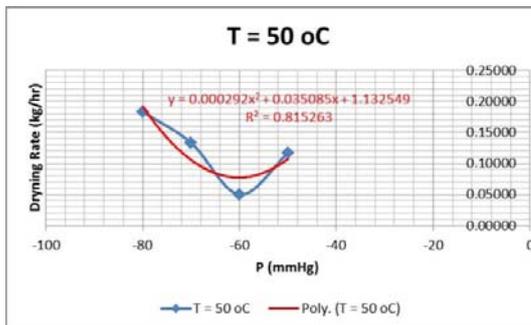
รูปที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นและเวลาในการอบแห้งของข้อมูลจากการทดลองและจากการทำนายของการทดลองที่ 13 เมื่อในห้องอบ อุณหภูมิ 80 °C ความดัน -50Torr (mmHg)

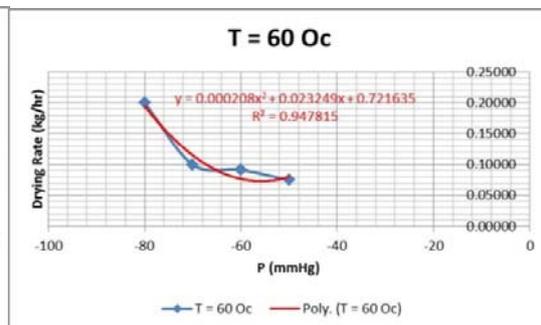
รูปที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นและเวลาในการอบแห้งของข้อมูลจากการทดลองและจากการทำนายของการทดลองที่ 16 เมื่อในห้องอบ อุณหภูมิ 80 °C ความดัน -80Torr (mmHg)

รูปที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความชื้นและเวลาในการอบแห้งของข้อมูลจากการทดลองและจากการทำนายของการทดลองที่ 12 เมื่อในห้องอบ อุณหภูมิ 70 °C ความดัน -80Torr (mmHg)

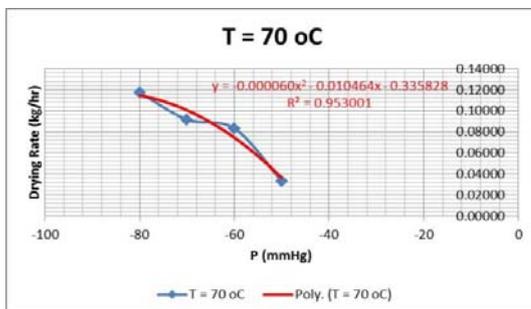
สมรรถนะของเครื่องอบแห้งสามารถประเมินได้ด้วยอัตราการอบแห้ง (Drying Rate, DR) ดังแสดงในรูปที่ 15 - 18 และค่าความสิ้นเปลืองพลังงานจำเพาะ (Specific Energy Consumption, SEC) แสดงไว้ในรูปที่ 19 - 22

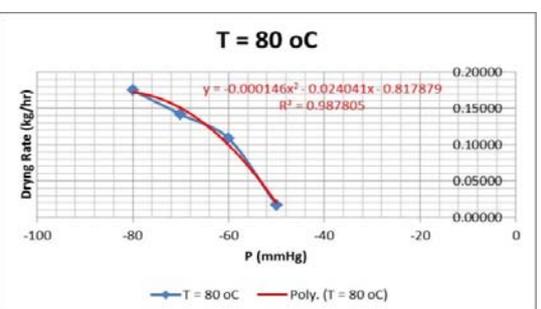
รูปที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการอบแห้งและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะที่ห้องอบอุณหภูมิ 50 °C

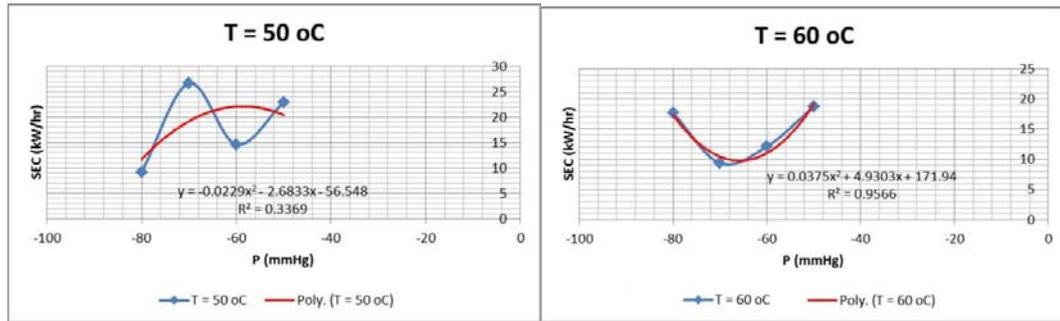
รูปที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการอบแห้งและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะที่ห้องอบอุณหภูมิ 60 °C

รูปที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการอบแห้งและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะที่ห้องอบอุณหภูมิ 70 °C

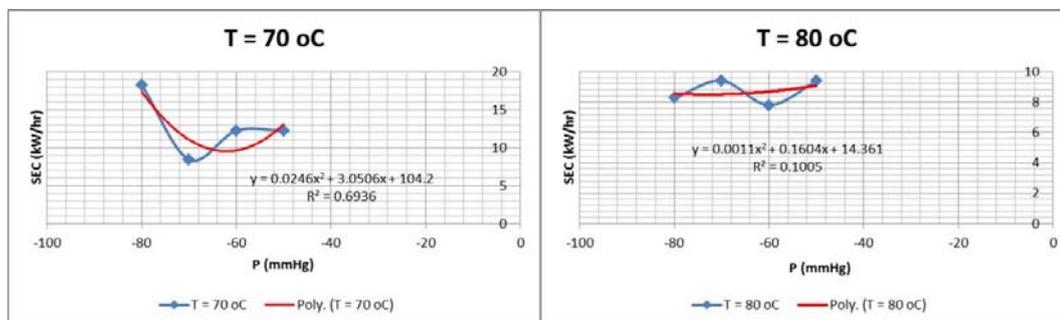

รูปที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการอบแห้งและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะที่ห้องอบอุณหภูมิ 80 °C

รูปที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างความสิ้นเปลืองพลังงานจำเพาะและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะที่ห้องอบอุณหภูมิ 50 °C

รูปที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างความสิ้นเปลืองพลังงานจำเพาะและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะที่ห้องอบอุณหภูมิ 60 °C

รูปที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างความสิ้นเปลืองพลังงานจำเพาะและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะห้องอบอุณหภูมิ 70 °C

รูปที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างความสิ้นเปลืองพลังงานจำเพาะและความดันที่ระดับต่าง ๆ ในขณะห้องอบอุณหภูมิ 70 °C

จากรูปที่ 16 – 19 อัตราการอบแห้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อความดันลดต่ำลง ในขณะเดียวกันอุณหภูมิมีค่าสูงขึ้นและมีค่ามากที่สุด (0.20 kg/hr) เมื่อความดันที่ -80 mmHg อุณหภูมิของลมร้อน 60 °C สำหรับค่าความสิ้นเปลืองพลังงาน (SEC) มีแนวโน้มลดลงที่อุณหภูมิคงที่ 60 °C, 70 °C ระดับความดันลดลงในช่วง -50 – -70 mmHg และจะมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นดังที่แสดงรายละเอียดไว้ในดังรูปที่ 20 – 23

สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการตัดสินใจ เริ่มจากการประมาณการรายได้จากศักยภาพการผลิตสนับสนุนจากรัฐต่อการผลิตไฟฟ้าจากขยะแก่ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) /รายเล็กมาก (VSPP) โดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่มการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากขยะ 2.50 บาทต่อหน่วย (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2555) โดยปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนต่อตันที่ความชื้นประมาณ 23% มาตรฐานแห่งสามารถผลิต RDF แบบ RDF-5 (ระบบกลุ่มสหรัฐอเมริกา) หรือ d-RDF (ระบบกลุ่มยุโรป) ได้ประมาณ 0.8 ตัน (Yakima, 2003) และ ต่อตันของ d-RDF นำไปเป็นพลังงานที่สามารถผลิตไฟฟ้าได้ 1,370 กิโลวัตต์-ชั่วโมงหรือ 1.37 MW (Surroop and Mohee, 2011) จึงได้ว่า 1 ตันของ RDF ผลิตไฟฟ้าทำให้มีรายได้ 3,425 บาท และจากการคาดการณ์ว่าในปี 2558 จะมีปริมาณขยะต่อวันถึง 49,680 ตันหรือ 17.8 ล้านตัน (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2555) จึงสามารถผลิต d-RDF ได้ประมาณ 39,744 ตันต่อวัน เมื่อนำมาผลิตไฟฟ้าทำให้มีรายได้ 136,123,200 บาทต่อวัน แต่ความสามารถของเครื่องต้นแบบที่ผลิตขึ้นใช้ในงานวิจัยนี้ ได้ผลิตผลวัตถุดิบได้ 0.02 ตันต่อวัน และสามารถผลิตเป็น RDF ได้เพียง

0.016 ต้นต่อวัน ครั้นเมื่อนำมาผลิตไฟฟ้าทำให้มีรายได้ 54.8 บาทต่อวัน หรือ 20,002.00 บาทต่อปี ซึ่งใช้เป็นฐานในการพยากรณ์รายได้ในอนาคตอีก 5 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2557 – 2561) จากข้อมูลการเพิ่มขึ้นของขยะชุมชนประมาณร้อยละ 3.3 ของทุก ๆ ปี ดังนั้นตลอดระยะเวลาของโครงการ 5 ปี และค่าใช้จ่ายในการลงทุนเงินลงทุนได้มาจากการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ย 3% ต่อปี ระยะเวลาการผ่อนชำระคืน 5 ปี เป็นเงิน 300,000.00 บาท สามารถคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ได้เท่ากับ 456,208.13 บาท ซึ่งมีค่าเป็นบวกและมีค่ามากกว่า 0 แสดงว่าเป็นการลงทุนนี้คุ้มค่า รวมทั้งค่ามูลค่าอนาคต (FW) มีค่าเท่ากับ $FW = 557,556.76$ มีค่ามากกว่า 0 แสดงว่าเป็นโครงการที่มีมูลค่าอนาคตที่นำลงทุนค่าอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) มีค่าเท่ากับ 51.74 % ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าอัตราผลตอบแทนต่ำสุด (Minimum Attractive Rate of Return :MARR) เท่ากับ 3% โดยอ้างอิงจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้แสดงให้เห็นว่าโครงการนี้สมควรลงทุนได้ และค่าระยะเวลาคืนทุน (PB) ก็มีเพียง 1 ปี 8 เดือน กับ 26 วัน ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระยะเวลาของโครงการ จึงสรุปได้ว่าโครงการการพัฒนาแบบบอบแห้งแบบวงโคจรความดันลดต่ำกว่าความดันบรรยากาศสำหรับการอบแห้งขยะมูลฝอยชุมชนที่มีความเปียกชื้นสูงให้ลดลงในระดับที่สามารถนำไปผลิตเชื้อเพลิงขยะได้ซึ่งเป็นนวัตกรรมระบบบอบแห้งที่มีความแตกต่างนี้จึงนำลงทุน

สรุปผลการทดลอง

อัตราการอบแห้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อความดันลดต่ำลง ที่ทุกค่าของอุณหภูมิแม้จะสูงขึ้น และมีค่ามากที่สุด (0.20 kg/hr) เมื่อความดันที่ -80 mmHg ที่อุณหภูมิของลมร้อน 60 °C สำหรับค่าความสิ้นเปลืองพลังงาน (SEC) มีแนวโน้มลดลงที่อุณหภูมิคงที่ 60 °C ระดับความดันลดในช่วง -50 – -70 mmHg และจะมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้น สำหรับจลนศาสตร์ของการลดความชื้นขยะมูลฝอยสามารถทำนายโดยสมการจลนศาสตร์เชิงประจักษ์พิจารณาจากค่า R^2 อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ส่วนค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนในเชิงเศรษฐศาสตร์ โดยใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์วิศวกรรม มาวิเคราะห์การลงทุนในการผลิตวัตถุดิบจากขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อนำไปผลิตเป็นเชื้อเพลิงขยะ ที่สามารถใช้เป็นแหล่งพลังงานในการผลิตพลังงานไฟฟ้าในระดับที่นำลงทุน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยจนสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.).กระทรวงพลังงาน. (2555).แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและ

พลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี พ.ศ. 2555-2564. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)

กระทรวงพลังงาน. เลขที่ 17 ถนนพระรามที่ 1 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330. สืบค้นเมื่อวันที่ 3

พฤษภาคม 2555 จาก <http://www.dede.go.th/dede/>

images/stories/aedp25.pdf

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2555). ประมวลสถิติสำคัญของประเทศ

ไทยพ.ศ. 2555. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. สืบค้นเมื่อวันที่ 21

กันยายน 2555 จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/>

download/files/Key55_T.pdf

Chen, Z., and Lamb, F. M. (1995). **The concept of boiling front in vacuum drying.** Vacuum Drying of Wood '95. Slovakia. p110-116.

Chaya, W. and Gheewala, S.H. (2007). **Life cycle assessment of MSW-to-energy scheme in thailand.** Journal of cleaner Production, 15, p.1463-1468.

Jaya, S., & Das, H. (2003). **A vacuum drying model for mango pulp.** Drying Technology, 21(7), 1215-1234.

Kreyszig, E. (1993). **Advance Engineering Mathematics.** John Wiley. 7th ed.

Kaosol. (2009). **Sustainable solutions for municipal solid waste management in Thailand.** World Academy of Science, Engineering and Technology 60. p.665 - 670.

NasimanSapari, AmiliaMohdAlwi, Syazana Mustapha and Asma Farah Ismail. (2011). **Energy in Solid Wastes from UniversitiTeknologi PETRONAS Campus.** Civil Engineering Department, UniversitiTeknologi PETRONAS, 31750 Tronoh. Perak. Malaysia.

Surroop, D. and Mohee, R., (2011). **Power Generation From Refuse Derived Fuel.** University of Mauritius, Faculty of Engineering, Chemical and Environmental Engineering, Reduit, MAURITIUS. 2nd International Conference on Environmental Engineering and Applications. IPCBEE vol.17 (2011) © (2011) IACSIT Press, Singapore

Yakima County Public Works. Solid Waste Division. (2003). **'Review of Biomass Fuels and Technologies'**. Japan

การพัฒนาเว็บไซต์ให้บริการข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา บ้านแม่กลางหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

The Development of Web mapping service : A Case Study of Mae KlangLuang Village, Chom Thong District, Chiang Mai Province.

นายสืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์

ภาควิชาเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

subpong@feu.ac.th

บทคัดย่อ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว และเพื่อเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านแม่กลางหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่โดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการนำองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชน ซึ่งชุมชนและนักศึกษามีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในภาคสนาม โดยแนวทางการวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมเอาข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีอยู่แล้วจากหน่วยงานต่างๆ ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม มาประยุกต์ร่วมกับใช้เทคโนโลยี Web Map Server เพื่อนำเสนอข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์บริเวณบ้านแม่กลางหลวง ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในลักษณะ Web Based

ผลการรวบรวมชั้นข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และการสำรวจข้อมูลในภาคสนามได้อ้างอิงระบบพิกัด Universal Transverse Mercator Zone 47 North พื้นหลักฐาน World Geodetic System 1984จากนั้นได้นำมาเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยโปรแกรม MS4W และ Pmapperซึ่งเป็นโปรแกรมรหัสเปิดที่นำมาพัฒนาได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆซึ่งมีประสิทธิภาพในการแสดงผลข้อมูลเชิงพื้นที่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ด้วยโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ เช่น Internet Explorer และ Mozilla Firefox โดยไม่ต้องใช้โปรแกรมเฉพาะทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ส่วนติดต่อกับผู้ใช้ที่เข้าใจง่าย มีเครื่องมือที่จำเป็นและผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือการอ่านแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ก็สามารถใช้งานได้สะดวก แต่ผู้พัฒนาโปรแกรมที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้นั้นควรต้องมีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เช่น หลักการแผนที่ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และศาสตร์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การจัดการฐานข้อมูล

โปรแกรม MS4W และ Pmapper เป็นเครื่องมือสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านความเร็วของการแสดงผล และเครื่องมือที่เรียกใช้ได้สะดวก แต่ขึ้นอยู่กับความเร็วของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์แม่ข่ายด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ :ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การถือครองที่ดิน ระบบให้บริการข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ABSTRACT

The objective of this research is to explore and develop Geographic Information System (GIS) information to travel and to publicize information to the internet of Ban Mae KlangLuang, Chom Thong District, Chiang Mai Province. Participatory action research methods used by the knowledge of the applications of geospatial technology to benefit the community. The concept of this research is a collection of GIS data available from different agencies. With data obtained from field surveys. Applications with Web Map Server (WMS) technology to provide geographic information at Ban Mae KlangLuang through the internet in a web based.

The coordinate system of GIS datafield surveys based on Universal Transverse Mercator Zone 47 northern hemisphere and World Geodetic System 1984datum. The publication of GIS data through the internet used MS4W and Pmapper. The open source software and efficiency display of spatial data over the internet. Users can access it with a web browser such as Internet Explorer and Mozilla Firefox without using the GIS software, easy to use with friendly graphic user interface and not require of geographic information or reading aerial photographs knowledge. However, the development of applications supposed have had knowledge of the science related to geospatial and information technology such as the map, GIS, computer programming and database management.

MS4W and Pmapper software as a tool for publish of geospatial and information through the internet effectively in terms of the speed of the display and easy to use. However, the software performance depended on the speed of internet service provider and the performance of the server.

1. บทนำ

การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในปัจจุบันมีความแพร่หลายในหลายด้าน พร้อมทั้งการพัฒนาทางด้านอินเทอร์เน็ต ทำให้มีการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์สู่ระบบอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทั้งในองค์กรของรัฐและเอกชน ซึ่งเกิดประโยชน์ในด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ชุมชนหรือสังคมโดยทั่วไปยังไม่ได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง

บ้านแม่กลางหลวง เป็นชุมชนหนึ่งที่มีความโดดเด่นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ มีการจัดการพื้นที่และทรัพยากรโดยภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ซึ่งยังขาดข้อมูลแผนที่เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่และยังไม่มีระบบการเผยแพร่แผนที่สู่ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชน กรณีที่เห็นได้ชัดคือ ผู้นำชุมชน และไกด์ท้องถิ่นที่เป็นผู้นำทางนักท่องเที่ยวตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ไม่สามารถระบุระยะทาง และจุดที่น่าสนใจในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ที่ชัดเจนให้กับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวลี้ภัยที่จะเดินศึกษาธรรมชาติ นอกจากนี้ พื้นที่เกษตรกรรมของหมู่บ้านอยู่ในพื้นที่ลาดเชิงเขา และอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ทำให้ชุมชนต้องมีการจัดการทรัพยากรและพัฒนาพื้นที่ โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งชุมชนไม่มีแผนที่สำหรับเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการ ในขณะที่ชุมชนยังไม่มีเครื่องมือใดที่จะนำไปตอบคำถามหรือแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ร่วมมือกับชุมชนในการสร้างแผนที่ขึ้น โดยที่ชุมชนมีภูมิปัญญาและทรัพยากรเป็น

ต้นทุน รวมทั้งเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ สร้างเป็นแผนที่เพื่อใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการพื้นที่ชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการของชุมชน

ดังนั้น ข้อมูลแผนที่ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนบ้านแม่กลางหลวง จะทำให้ชุมชนและสังคมทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรและพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ ครอบคลุมพื้นที่หมู่บ้านแม่กลางหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อทำแผนที่เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ตำแหน่งสถานที่ที่น่าสนใจ แผนที่หมู่บ้าน และการถือครองที่ดิน ในรูปแบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
- 3) ศึกษาผลการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยซอฟต์แวร์รหัสเปิด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยชุมชน เนื่องจากการนำองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชน โดยแนวคิดการวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมเอาข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีอยู่แล้วจากหน่วยงานต่างๆ ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม มาประยุกต์ร่วมกับใช้เทคโนโลยี Web Map Server เพื่อนำเสนอข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์บริเวณบ้านแม่กลางหลวง ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในลักษณะ Web Based โดยผ่าน Apache Web Server บนระบบปฏิบัติการ Windows พัฒนาจากภาษาคอมพิวเตอร์ เช่น HTML, PHP และ JavaScript นอกจากนี้ผลของการวิจัยในครั้งนี้ยังสามารถนำไปใช้สำหรับการวิจัยในขั้นต่อไปอีกด้วย

พื้นที่ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คือ บ้านแม่กลางหลวง หมู่ 17 ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 26 บนทางหลวงหมายเลข 1009 เส้นทางอำเภอจอมทองไปดอยอินทนนท์ บ้านแม่กลางหลวงเป็นชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง หรือ ป่ากะญู ที่มีจุดเด่นทางด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3.2 การเก็บข้อมูล

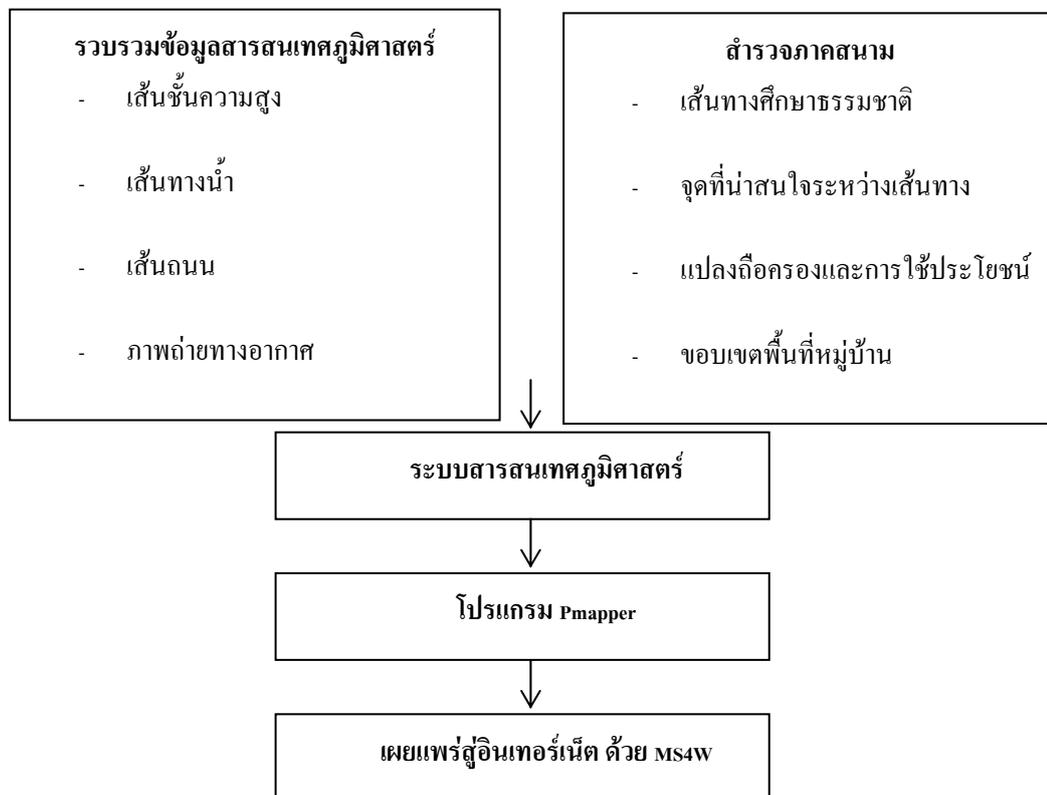
การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามโดยตรง ประกอบด้วยแผนที่เส้นทางศึกษาธรรมชาติตำแหน่งท่องเที่ยวและจุดน่าสนใจระหว่างเส้นทางศึกษาธรรมชาติขอบเขตแปลงถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินขอบเขตพื้นที่หมู่บ้านรูปถ่ายจากกล้องถ่ายรูป
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลแผนที่ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีการจัดทำไว้แล้วจากหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วยสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ศูนย์ภาคเหนือ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 จังหวัดเชียงใหม่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จังหวัดเชียงใหม่

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บ้านแม่กลางหลวง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 17 ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 หย่อมบ้าน ได้แก่ บ้านแม่กลางหลวง บ้านอังก้าน้อย และบ้านผาหมอน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 103 ครัวเรือน ประชากรรวม 568 คน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาเฉพาะ บ้านแม่กลางหลวง เพียงหย่อมบ้านเดียว โดยมีด้วยครัวเรือน ประมาณ 65 ครัวเรือน ประชากรประมาณ 217 คน ดังนั้น ประชากรในการศึกษารั้งนี้ถือเอาจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรเฉพาะที่หย่อมบ้านแม่กลางหลวงเป็นหลัก

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในขอบเขตของพื้นที่ หมู่บ้าน ดังนั้น การเก็บข้อมูลแผนที่ภาคสนามที่เกี่ยวข้องกับการเส้นทางศึกษารวมชาติ จุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจระหว่างเส้นทางศึกษารวมชาติ และฝั่งที่อยู่อาศัยภายในหมู่บ้าน จึงเป็นการเก็บข้อมูลทั้งหมดร้อยละ 100 สำหรับการสำรวจเก็บข้อมูลพื้นที่ถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการเก็บข้อมูลขอบเขตที่ดินถือครองเป็นรายครัวเรือน เฉพาะครัวเรือนที่มีพื้นที่ทำกินอยู่ภายในขอบเขตของหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 100 ของพื้นที่ทำกินในขอบเขตของหมู่บ้าน

รูปประกอบ 1 ขั้นตอนการพัฒนาาระบบ

4. ผลการวิจัย

1) ผลการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์จากหน่วยงาน

ในปัจจุบัน หลายๆ หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน ได้ประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System) กันอย่างแพร่หลาย ทำให้แต่ละหน่วยงานมีการจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ในรูปของแผนที่เชิงเลข (Digital) ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงได้รวบรวมชั้นข้อมูลข้างต้นเท่าที่จำเป็น สำหรับการแสดงผลผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และยังเป็นการนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยไม่

ต้องจัดทำขึ้นมาใหม่ ชั้นข้อมูลที่รวบรวมได้ ประกอบด้วยชั้นข้อมูลดังนี้ คือ เส้นทางน้ำเส้นถนน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ เส้นชั้นความสูงภาพถ่ายทางอากาศสี และแผนที่ภูมิประเทศ 1:50,000

2) ผลการตรวจสอบความครบถ้วนและปรับปรุงข้อมูล

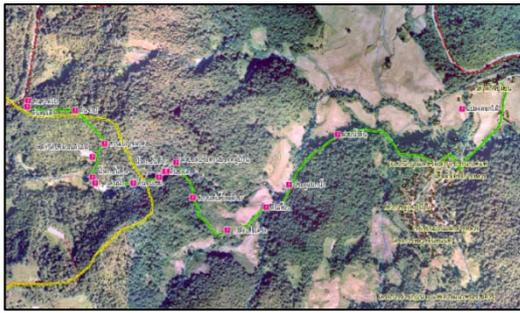
โดยการตรวจสอบความครบถ้วนและการปรับปรุงข้อมูล ประกอบด้วย

- การตรวจสอบความครบถ้วนของรายละเอียดโครงสร้างของชั้นข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นการตรวจสอบคุณสมบัติในชั้นข้อมูล ประกอบด้วย ชื่อชั้นข้อมูล (Layer Name) ชื่อฟิลด์ (Field Name) คำอธิบายฟิลด์ (Field Description) ขนาด หรือ ความกว้างของฟิลด์ (Width) และคำจำกัดความของฟิลด์ (Definition) ที่เป็นตัวเลขหรือตัวอักษร
- การตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลเชิงบรรยาย (Attribute Data) ของทุกชั้นข้อมูล
- ปรับปรุงระบบพิกัดให้เป็นระบบเดียวกัน โดยใช้ระบบพิกัด Universal Transverse Mercator (UTM) พื้นหลักฐานอ้างอิง (Datum) ในระบบ World Geodetic System 1984 (WGS84) โซน 47 North

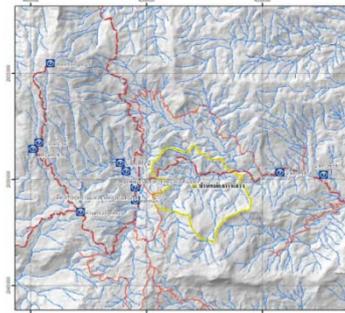
3) ผลสำรวจทำแผนที่เส้นทางศึกษาธรรมชาติ สถานที่น่าสนใจและแผนที่หมู่บ้าน

การสำรวจในขั้นตอนนี้เป็นการสำรวจในภาคสนาม โดยมีนักศึกษาคณะวิชาเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศชั้นปีที่ 3 จำนวน 4 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน ร่วมการสำรวจภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนที่ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การสำรวจภาคสนามได้ใช้แผนที่ เข็มทิศ เครื่องกำหนดพิกัดบนพื้นโลกด้วยดาวเทียม แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศสี และแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1:50,000 เป็นเครื่องมือในการสำรวจ โดยผลการสำรวจภาคสนาม มีดังนี้

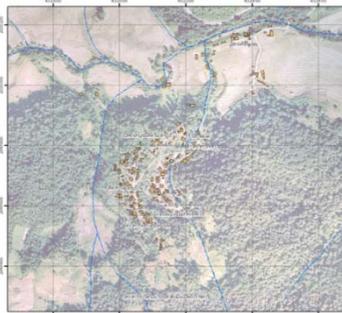
- การสำรวจเส้นทางศึกษาธรรมชาติและจุดที่น่าสนใจในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
- แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เนื่องจากบ้านแม่กลางหลวง เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จึงมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่น่าสนใจหลายแห่งและใช้เวลาในการเดินทางไม่มากนัก ทำให้บ้านแม่กลางหลวงมีความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นด้วย
- การสำรวจจัดทำแผนที่หมู่บ้าน ได้ลงตำแหน่งและขอบเขตอาคารในหมู่บ้านเพื่อจัดทำเป็นแผนที่ภายในหมู่บ้าน
- การสำรวจจัดทำแผนที่ขอบเขตพื้นที่ถือครองทางการเกษตรและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

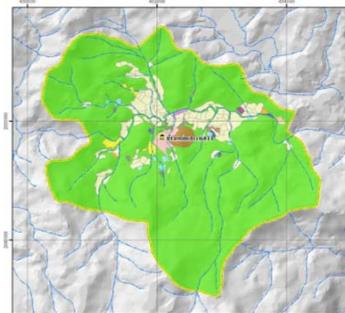
แผนที่เส้นทางศึกษาธรรมชาติ

แผนที่แหล่งท่องเที่ยววิถีเกลือเคียง

แผนที่แผนผังหมู่บ้าน

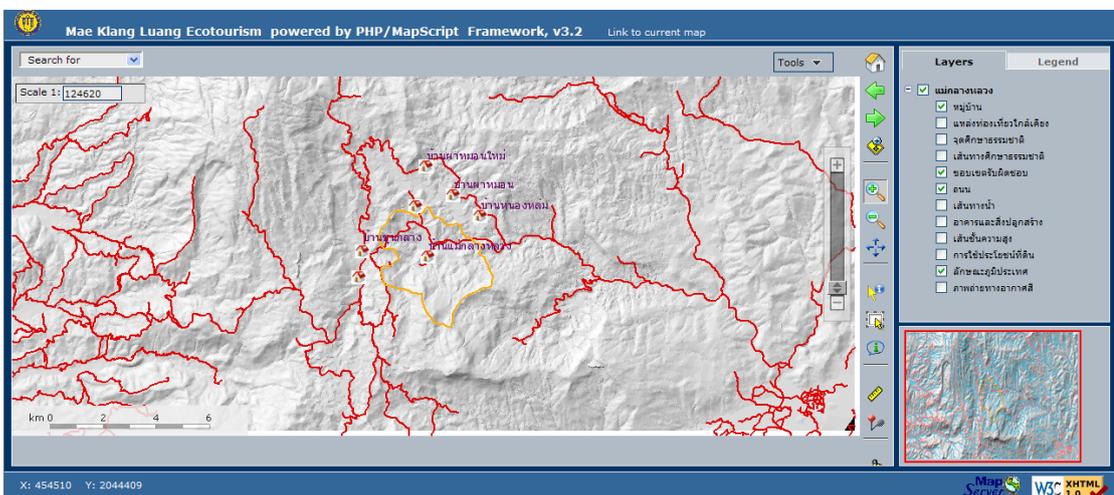
แผนที่พื้นที่ถือครองและการใช้ประโยชน์

รูปประกอบ 2 ผลการสำรวจภาคสนาม

4) ผลการศึกษาการทำงานของระบบบริการแผนที่ผ่านอินเทอร์เน็ต

การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นการนำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เผยแพร่ทางระบบอินเทอร์เน็ตด้วยโปรแกรม MS4W และ Pmapper ซึ่งเป็น โปรแกรมรหัสเปิด สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดได้โดยไม่ต้องมีค่าลิขสิทธิ์ แต่ผู้ใช้ควรมีความรู้พื้นฐานทางการเขียนโปรแกรมภาษา C และ ภาษา PHP เพื่อให้เข้าใจโครงสร้างของการเขียนคำสั่ง และสามารถทำการแก้ไขได้

ลักษณะการแสดงผลข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีแม่แบบที่ทำการแก้ไขได้สะดวก ผู้ใช้สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านแผนที่หรือระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาก่อน การใช้งานไม่จำเป็นต้องมีโปรแกรมเฉพาะทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

5. สรุปและอภิปรายผล

การจัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นการเตรียมข้อมูลเพื่อนำมาแสดงผลและเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ต้องมีการกำหนดโครงสร้างที่แน่นอนของแต่ละชั้นข้อมูล เพื่อสะดวกในการปรับปรุงแก้ไขได้เมื่อนำมาเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแล้ว และการจัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้จัดทำด้วยโปรแกรม Quantum GIS ซึ่งเป็นโปรแกรมรหัสเปิดที่มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับโปรแกรมทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์อื่นๆ

ผลที่ได้จากการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยโปรแกรม MS4W และ Pmapperจากการวิจัยในครั้งนี้ มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับเว็บไซต์อื่นๆ ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยโปรแกรมเดียวกัน ทั้งในด้านความเร็วของการแสดงผลและจำนวนชั้นข้อมูล ดังการศึกษาของ วรพันธ์ แก้วพิทยาภรณ์ และ กฤษณา ชูดิระพันธ์พงศ์ (2551) ได้ศึกษาการให้บริการข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยใช้Pmapperซึ่งผลที่ได้มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับโปรแกรมเชิงพาณิชย์อื่น แต่อย่างไรก็ตามความเร็วของการแสดงผลอาจมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น คอมพิวเตอร์แม่ข่ายควรมีประสิทธิภาพสูง ความเร็วของการถ่ายโอนข้อมูลของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีผลทำให้การแสดงผลมีความรวดเร็วตามไปด้วย

6. เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา.2549. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส สุวรรณ.2544. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์.
- โครงการสหวิชาบัณฑิตศึกษาศาขาพัฒนาสังคม.2549.การศึกษาภาวะความยากจนของเกษตรกร.บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสนอต่อ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- วรพันธ์ แก้วพิทยาภรณ์และ กฤษณา ชูดิระพันธ์พงศ์.2551.การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์บนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- วันเพ็ญ สุรฤกษ์.2547.มุมมองทางภูมิศาสตร์กับความยั่งยืนของการเกษตรไทย.ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน).2550.ข้อมูลพื้นฐาน ศูนย์ ศตช. บ้านแม่กลางหลวง.สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2555, จาก <http://www.hdkn.org/500101.html>
- สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่.2554.ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่ปี 2554.สืบค้นเมื่อวันที่16 มีนาคม 2555, จาก <http://www.chiangmai.doae.go.th/agridata003.html>
- AA.Alesheikh, H. Helali and HA.Behroz.2002. **Web GIS: Technologies and Its Applications**.Proceedings of Symposium on Geospatial Theory, Processing and Applications.Ottawa.
- Ian N. Gregory and Paul S. Ell.2007.**HISTORICAL GIS Technologies, Methodologies and Scholarship**. Cambridge University Press, UK.

การพัฒนาาระบบจัดการฝึกงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

Development of Internship Management System via Internet

สุรเดช บุญลือ

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

tsuradej@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยการพัฒนาาระบบจัดการฝึกงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการของรายวิชาฝึกงานและสามารถนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเป็นแนวทางของสาขาวิชาในการพัฒนารายวิชาฝึกงานต่อไป ทั้งนี้ระบบจะแบ่งผู้ใช้งานเป็น 4 ส่วน คือ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา หน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกงาน และ อาจารย์ผู้ดูแลควบคุมการฝึกงาน ซึ่งส่วนของเจ้าหน้าที่จะมีสิทธิ์สามารถจัดการข้อมูลต่างๆ ในฐานข้อมูล ส่วนของนักศึกษามีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ส่วนของหน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกงานจะสามารถเรียกดูรายชื่อนักศึกษาที่เข้ารับการฝึกงานและประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษา ส่วนของอาจารย์ผู้ดูแลควบคุมการฝึกงานสามารถจัดการข้อมูลอาจารย์ สถานประกอบการและติดตามนักศึกษา โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบได้แก่ ภาษา ASP.NET ในการเขียนเว็บแอปพลิเคชัน และใช้โปรแกรม MS SQL Server 2008 เป็นเครื่องมือจัดการฐานข้อมูล หลังจากนั้นจะมีการประเมินประสิทธิภาพระบบโดยผู้ใช้งานด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากการวัด 5 ด้าน แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินการทำงานของระบบ พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจการใช้งานในระดับดี ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.16$) ซึ่งระบบสามารถจัดการได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน

คำสำคัญ: ระบบจัดการฝึกงาน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ABSTRACT

The research of the internship management system development via internet has the objective of increasing more efficiency of management and creates the advantage of using data. Moreover, the system would support the programs to organize the course for further. This project was divided into has 4 groups of user which include officers, students, companies and teachers. Officers could manage the database while students could access to manage the information individually] and companies could evaluate students task, and teachers could manage their profile, companies profile and follow up to students. The tools to develop the project were ASP.NET language for web application development and MS SQL Server 2008 program used as tool for database management.

After the system was developed by a 5-point rating scale was introduced for system assessment by statistical analyses in term of mean and standard deviation. Upon an evaluation of the system, the results presented that the users' satisfaction met the above of average level ($\bar{X} = 4.01$, $S.D. = 0.16$) which could generally speaking that the system met all requirement.

Keywords: Internship Management System, Internet

บทนำ

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เปิดดำเนินการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี 6 หลักสูตร คือ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกและแอนิเมชัน และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โดยเปิดรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มาศึกษาต่อในหลักสูตรเป็นระยะเวลา 2 ปี และนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) มาศึกษาต่อในหลักสูตร 4 ปี (มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 2555)

ในแต่ละสาขาวิชา ของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องมีรายวิชาฝึกงาน หรือประสบการณ์วิชาชีพ หรือสหกิจศึกษาเป็นเงื่อนไขของหลักสูตรที่กำหนดให้นักศึกษาในสาขาวิชานั้นๆ ต้องลงทะเบียนและไปฝึกงานยังสถานประกอบการ โดยรายวิชาฝึกงานจะถูกแยกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยจะมุ่งเน้นให้ฝึกงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา และจะต้องสะสมจำนวนจำนวนชั่วโมงการฝึกงานไม่น้อยกว่า 300 ชั่วโมง 2) สหกิจศึกษา จะเป็นวิชาฝึกงานในภาคอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ในรูปแบบสหกิจศึกษามีระยะเวลาทำงาน 4 เดือน

อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการรายวิชาฝึกงานนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในความดูแลจากหัวหน้าสาขาวิชา หรืออาจารย์ที่ได้รับมอบหมายจากสาขาวิชาเป็นผู้รับผิดชอบเพียงคนเดียว ทำให้การบริหารจัดการอาจเกิดปัญหา อุปสรรค ความไม่ถูกต้องของข้อมูล ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการที่จะตัดสินใจในการแก้ปัญหา และภาพลักษณ์ขององค์กร อาทิเช่น วันปฐมนิเทศเมื่อนักศึกษาได้รับเอกสารการส่งตัวและตรวจสอบ แล้วปรากฏว่าพบข้อผิดพลาดจึงต้องมีการแก้ไขเอกสารจำนวนมาก อาจารย์ผู้รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการได้ทันจึงต้องให้อาจารย์ท่านอื่นช่วยแก้ไขข้อมูล ทำให้ข้อมูลที่มีการปรับปรุงล่าสุดไม่ถูกรวมอยู่ในแหล่งเก็บเดียวกัน ทำให้การตรวจสอบเป็นไปด้วยความลำบาก และเมื่อถึงเวลาฝึกงานแล้ว นักศึกษาบางคนยังมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ฝึกงานจึงทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเอกสารที่จัดส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษา ข้อมูลที่จัดเก็บประวัตินักศึกษา และข้อมูล สถานประกอบการที่นักศึกษาเข้าฝึกงาน ซึ่งมีการเก็บข้อมูลแยกกัน จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง ในทุกส่วนทำให้เสียเวลาและอาจเกิดข้อผิดพลาดได้ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้พัฒนาเล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบงานเดิมจึงมีแนวคิดในการนำเอาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้ ด้วยการพัฒนาระบบจัดการฝึกงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาและ เจ้าหน้าที่ ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูล

ที่ได้มีความถูกต้อง ลดความซ้ำซ้อน ของข้อมูล โดยระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถให้นักศึกษาเข้ามากรอกข้อมูลแบบฟอร์มสำหรับบันทึกข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาที่จะออกฝึกงาน ในสถานประกอบการต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นการลดความผิดพลาดที่เกิดจากลายมือที่เขียนไม่ชัดเจน และนักศึกษายังสามารถตรวจสอบสถานะของตนเองในการดำเนินการได้ นอกจากนี้ระบบนี้ยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการที่ สนใจรับนักศึกษาเข้าฝึกงานจากฐานข้อมูลเดิม อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนนโยบายการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ขับเคลื่อนการบริหารจัดการภายในองค์กร และการสื่อสารกับหน่วยงาน ภายนอกของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

พัฒนาระบบการจัดการฝึกงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่มีลักษณะเว็บแอปพลิเคชัน โดยจะจัดเก็บข้อมูลส่วนกลางไว้ในระบบฐานข้อมูลซึ่งเชื่อมต่อกับเว็บ ทำให้สามารถค้นหาได้รวดเร็ว ลดภาระงาน และขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีความสะดวก รวดเร็วในการบริหารงานจัดการการฝึกงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อิทธิพล สายวิเชียร (2551) ได้พัฒนาต้นแบบระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสำหรับโครงการฝึกงานภาคฤดูร้อน หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้ระบบปฏิบัติการวินโดวส์เอ็กซ์พี โปรแกรมพีเอชพีในการเขียนเว็บแอปพลิเคชัน และใช้โปรแกรมมายเอสคิวแอลเป็นเครื่องมือจัดการฐานข้อมูล ซึ่งต้นแบบระบบสารสนเทศแบ่งผู้ใช้งานเป็น 3 ส่วน คือ นักศึกษา หน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกงาน และอาจารย์ผู้ดูแลควบคุมการฝึกงาน ผลการประเมินการทำงานของระบบ พบว่านักศึกษาหน่วยงานที่รับนักศึกษาฝึกงาน และอาจารย์ผู้ดูแลควบคุมการฝึกงานมีความพึงพอใจการใช้งานระบบในระดับดี รวมทั้งระบบสามารถช่วยจัดการงานภายในโครงการฝึกงานได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน

อัมพวา ธาราพิทักษ์วงศ์ (2553) ได้ศึกษาและพัฒนาระบบจัดการการฝึกงานผ่านอินเทอร์เน็ต โรงเรียนพาณิชย์การเชียงใหม่ ได้ใช้เทคโนโลยีเอแจ็กซ์ในการพัฒนาระบบ โดยใช้โปรแกรมภาษาพีเอชพี ภาษาจาวาสคริปต์ ภาษาดีเอชทีเอ็มแอล และในระบบช่วยเหลือการตัดสินใจเลือกฝึกงาน ผู้ศึกษาได้ใช้ตัวแบบช่วยการตัดสินใจแบบ Kepner-Tregoe เพื่อช่วยการตัดสินใจเลือกสถานที่ฝึกงาน ซึ่งระบบสารสนเทศนี้ได้ทำการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มผู้ใช้งานระบบทั้งหมด 72 คน ได้แก่ นักเรียนนักศึกษาฝึกงาน 50 คน สถานประกอบการ 15 แห่ง อาจารย์นิเทศ 5 คน อาจารย์เจ้าหน้าที่ 1 คน และผู้บริหาร 1 คน โดยผลการประเมินที่ได้พบว่าระดับความพึงพอใจเท่ากับ 3.79 แสดงว่าระบบสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดีและตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานระบบ

มนัสนันท์ บุญปาลวงศ์ และไกรสร รวยป้อม (2555) ได้ศึกษาการประยุกต์ระบบสารสนเทศในการจัดทำข้อมูลการฝึกงานนักศึกษาภายนอก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี โดยใช้โปรแกรมอะโดบี ดรีมวีฟเวอร์สำหรับออกแบบหน้าเว็บ โปรแกรมพีเอชพีในการเขียนเว็บแอปพลิเคชัน และใช้โปรแกรมมายเอสคิวแอลเป็นตัวจัดการฐานข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ประเมินระบบ เป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ 3 ด้าน คือ ความปลอดภัยของข้อมูล รูปแบบการนำเสนอ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 109

คน ผลการวิจัยพบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นช่วยให้ผู้ใช้เข้าสู่ระบบได้รวดเร็ว มีความปลอดภัยของข้อมูล สามารถตรวจสอบข้อมูล ค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีตามต้องการ โดยมีค่าเฉลี่ยความปลอดภัยของระบบร้อยละ 4.42 ด้านประโยชน์ที่ได้รับร้อยละ 4.35 และด้านรูปแบบการนำเสนอร้อยละ 4.24 ตามลำดับ โดยความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ระดับพอใจมาก

จากการค้นคว้างานวิจัยข้างต้น ผู้พัฒนาระบบจัดการฝึกงาน เห็นว่าการนำเอาระบบบริหารจัดการฐานข้อมูล และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตลอดจนการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน เข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการรายวิชา จะสามารถทำให้สะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลาของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบงานนั้นๆ จึงได้นำแนวคิดการพัฒนาและปรับปรุงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเข้ามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบงานนี้

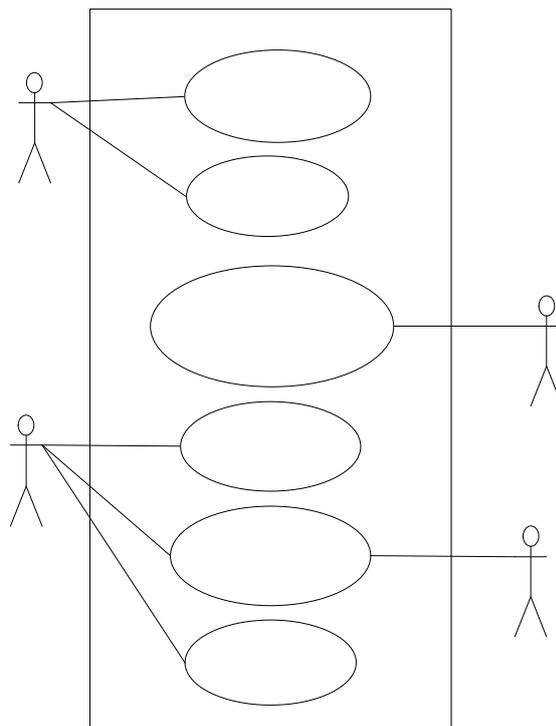
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ระบบงานเดิม

จากการศึกษาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสัมภาษณ์สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการรายวิชาฝึกงาน ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา สถานประกอบการ และภาควิชา พบว่างานหรือกิจกรรมที่ต้องทำมีหลายขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนก็ใช้เวลานาน อีกทั้งการจัดเก็บข้อมูลแบบแยกส่วน ทำให้อาจเกิดความผิดพลาดโดยง่าย และข้อมูลที่จัดเก็บนั้นมักจะซ้ำซ้อนกัน ตลอดจนข้อมูลที่ถูกรวบรวมมาหลายรูปแบบทำให้เมื่อมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูลต้องทำการแก้ไขในทุกรูปแบบ ซึ่งอาจเกิดข้อผิดพลาดได้

การวิเคราะห์และออกแบบระบบงานใหม่

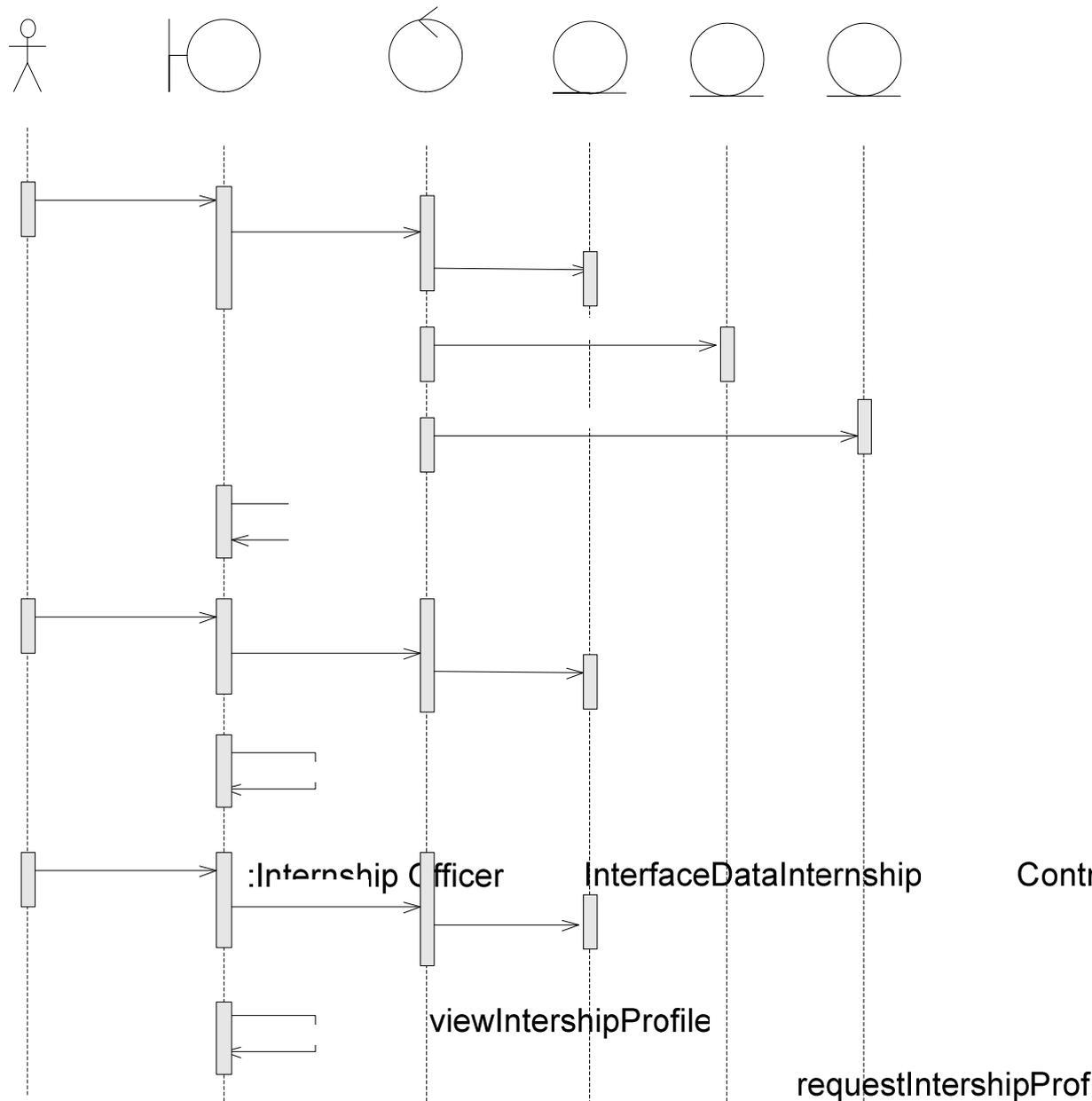
การพัฒนาระบบงานใหม่นี้จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุ ซึ่งใช้ภาษา UML (Unified Modeling Language) มาช่วยการออกแบบ โดยภาพรวมของระบบสามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภาพยูสเคสระบบจัดการฝึกงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

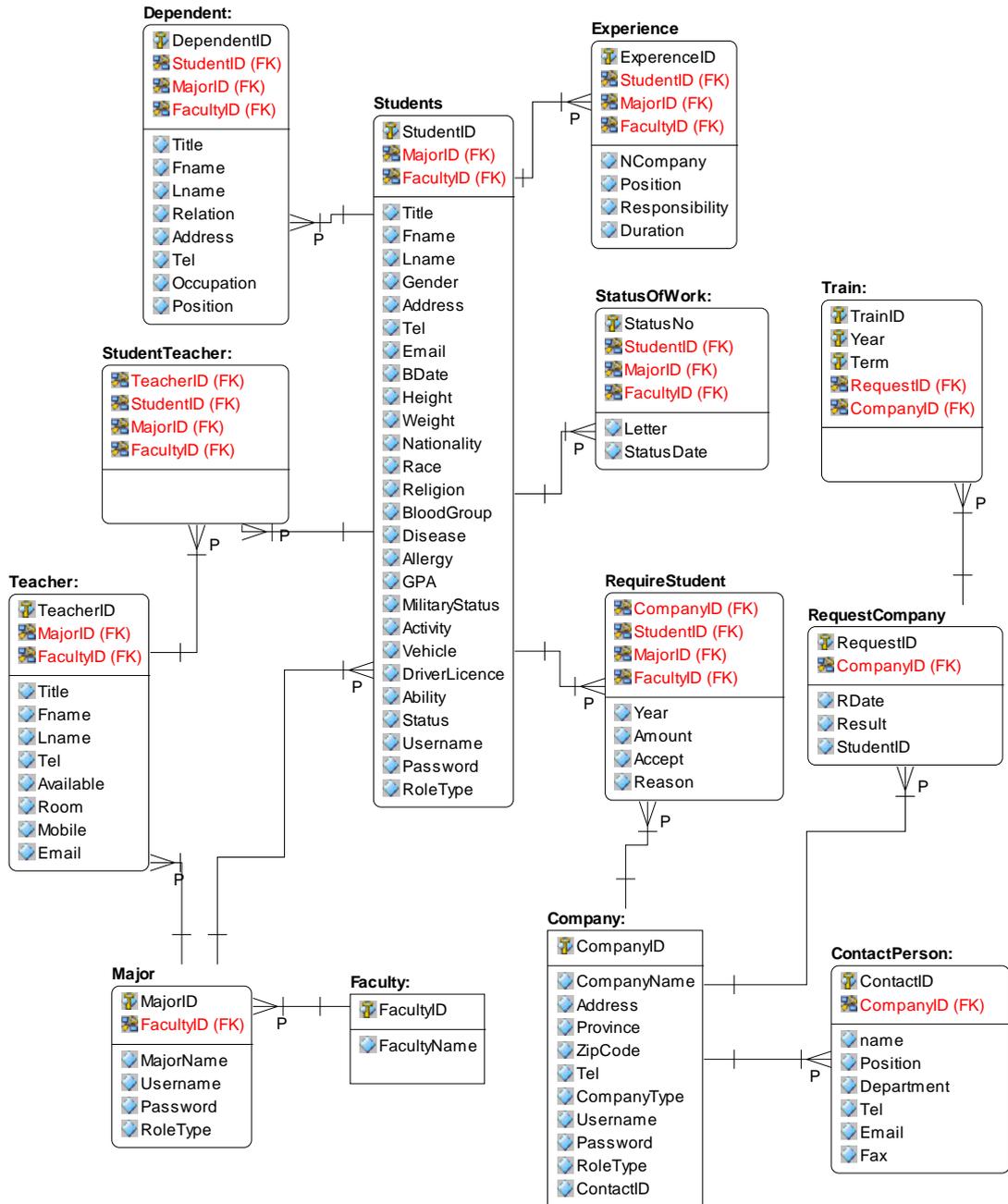
จากภาพประกอบ 1 ระบบที่พัฒนาขึ้นนี้จะแบ่งผู้ใช้งานเป็น 4 ส่วน คือ 1) นักศึกษาจะทำการป้อนข้อมูลประวัติส่วนตัว เพื่อเก็บบันทึกในฐานข้อมูล และยื่นความจำนงขอเข้ารับการศึกษา 2) สถานประกอบการจะกำหนดความต้องการและเงื่อนไขที่จะรับนักศึกษาเข้าฝึกงานในแต่ละปีการศึกษา 3) เจ้าหน้าที่ฝึกงานจะจัดการข้อมูลการฝึกงาน เพื่อเหมาะสมกับการนำไปใช้ในส่วนงานต่างๆ ต่อไป และ จัดทำรายงาน เพื่อนำส่งผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบรายวิชาต่อไป 4) อาจารย์ผู้สอนจะบันทึกประวัติส่วนตัวของอาจารย์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝึกงานนำไปใช้ในการจัดการได้อย่างเหมาะสม

โดยกิจกรรมต่างๆ สามารถแสดงได้ด้วยแผนภาพซีเควนซ์ ซึ่งการนี้ขอนำเสนอเฉพาะส่วนการจัดการข้อมูลการฝึกงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ฝึกงานกระทำโดยการจัดการฝึกงานให้เหมาะสมกับนักศึกษา สถานประกอบการ และอาจารย์นิเทศที่ต้องควบคุมดูแล สามารถแสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภาพซีเควนซ์ส่วนการจัดการข้อมูลการฝึกงาน

การออกแบบโครงสร้างในการเก็บข้อมูลที่ใช้อยู่ในระบบทั้งหมด จะเก็บอยู่ในรูปแบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relation Model) เนื่องจากข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยจะใช้แผนภาพอีอาร์ (ER-Diagram) เพื่อนำเสนอความสัมพันธ์ของข้อมูลระบบจัดการรายวิชาฝึกงานผ่านเว็บ ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แผนภาพอีอาร์ของระบบงาน

จากภาพประกอบ 3 สามารถแบ่งการจัดเก็บข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มข้อมูลของนักศึกษาที่ประสงค์จะเข้ารับการฝึกงาน 2) กลุ่มข้อมูลของสถานประกอบการที่ประสงค์จะรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน และ 3) กลุ่มข้อมูลของภาควิชาที่ที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์พื้นที่จะไปออกไปนิเทศนักศึกษายังสถานประกอบการ

การพัฒนาระบบงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบได้แก่ ภาษา ASP.NET จะนำมาใช้ในการเขียนเว็บแอปพลิเคชัน และใช้โปรแกรม MS SQL Server 2008 เป็นเครื่องมือจัดการฐานข้อมูล

การประเมินประสิทธิภาพระบบงาน

ระบบที่พัฒนาขึ้นจะนำไปประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจโดย ใช้เทคนิค Black Box Testing โดยกลุ่มผู้ใช้งานและผู้เชี่ยวชาญซอฟต์แวร์ ด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจากการวัด 5 ด้าน แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยต้องมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่าโปรแกรมมีประสิทธิภาพในการใช้งานในสภาพการทำงานจริง

ผลการวิจัย

ส่วนพัฒนาระบบงาน

การพัฒนาระบบงานจะใช้เครื่องมือต่างๆ พัฒนาตามที่วิเคราะห์และออกแบบไว้ โดยจะนำเสนอตัวอย่างหน้าจอส่วนงานที่สำคัญ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 หน้าเว็บส่วนแสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการฝึกงาน

ส่วนการประเมินประสิทธิภาพระบบงาน

การประเมินประสิทธิภาพระบบของผู้เชี่ยวชาญด้านซอฟต์แวร์ พบว่าประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.04$) โดยมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี 5 ข้อ คือ การประเมินความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.13, S.D. = 0.23$) การประเมินความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.14$) การประเมินความสามารถในการทำงานตามระบบของผู้ใช้งาน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.23$) การประเมินด้านผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.19$) และการประเมินด้านการใช้งานของระบบ ($\bar{X} = 3.96, S.D. = 0.23$) ตามลำดับ

ส่วนการประเมินประสิทธิภาพระบบของผู้ใช้งาน พบว่าประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.16$) โดยมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี 5 ข้อ คือ การประเมินความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{X} = 4.13, S.D. = 0.13$)

การประเมินความสามารถในการทำงานตามระบบของผู้ใช้งาน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.13$) การประเมินความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.23$) การประเมินด้านผลลัพธ์ที่ได้จากโปรแกรม ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.14$) และการประเมินด้านการใช้งานของโปรแกรม ($\bar{X} = 3.79, S.D. = 0.26$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนากระบวนการฝึกงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการของรายวิชาฝึกงาน และสามารถนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเป็นแนวทางของสาขาวิชาในการพัฒนารายวิชาฝึกงานต่อไป โดยการพัฒนาระบบนี้จะใช้การวิเคราะห์และออกแบบระบบเชิงวัตถุ ที่ใช้ภาษา UML มาช่วยในการออกแบบระบบ ส่วนภาษา ASP.NET จะใช้ในการพัฒนาระบบในส่วนการเขียนเว็บแอปพลิเคชัน และใช้โปรแกรม Microsoft SQL Server 2008 เป็นเครื่องมือจัดการฐานข้อมูล ผลการพัฒนาพบว่าระบบนี้ช่วยให้สามารถค้นหาข้อมูลการฝึกงานได้อย่างรวดเร็ว ลดภาระงานและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตลอดจนทำให้มีความสะดวก รวดเร็วในการบริหารงานจัดการการฝึกงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิจัย (มนัสนันท์ บุญปลาวงศ์ และไกรสร รวยป้อม .2555; อธิพิล สายวิเชียร .2551; อัมพวา ธาราพิทักษ์วงศ์ .2553)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำเทคโนโลยีเว็บเซอร์วิสเข้ามาใช้ในส่วนการเชื่อมต่อกับหน่วยงาน และ/หรือสถานประกอบการ เพื่อใช้ในการแบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน อาทิ เช่น ข้อมูลนักศึกษาฝึกงานที่มีศักยภาพที่สอดคล้องตรงกับความต้องการสถานประกอบการ อันจะเป็นการหางานให้แก่นักศึกษา และเป็นการช่วยสถานประกอบการได้คนไปร่วมทำงานที่ตรงกับความต้องการของคน เป็นต้น

2. ควรมีการจัดประเมินการรับนักศึกษาของสาขาวิชา คณะวิชา ตลอดจนมหาวิทยาลัย ที่เข้าร่วมทำงานในสถานประกอบการที่ให้โอกาสนักศึกษาไปฝึกงาน เพื่อนำใช้ในการวางแผนการผลิตบุคลากรที่จำเป็น และเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

มนัสนันท์ บุญปลาวงศ์ และไกรสร รวยป้อม. 2555. “การประยุกต์ระบบสารสนเทศในการจัดทำข้อมูลการฝึกงานนักศึกษาภายนอก”. รายงานการวิจัย สาขาระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 2554. “คู่มือและบันทึกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ”. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 2555. “ระเบียบการศึกษา 2554 – 2555”. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

อัมพวา ธาราพิทักษ์วงศ์. 2553. “การพัฒนากระบวนการฝึกงานผ่านอินเทอร์เน็ต โรงเรียนพาณิชย์การเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อิทธิพล สายวิเชียร. 2551. “การพัฒนาค้นแบบระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสำหรับโครงการฝึกงานภาคฤดูร้อน
หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การประเมินผลผลิตภาพคนงานในงานก่อสร้างด้วยค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ และการคำนวณของ PERT

Labor Productivity Rating in Construction Project: Using Labor Utilization Factor and PERT Calculation

ศิวรัตน์ กิติอังกสูมาลี¹ เทอคริตา ทิพย์รัตน์²

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารงานก่อสร้าง คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

วิทยาเขตอุเทนถวาย

²อาจารย์ สาขาบริหารงานก่อสร้าง คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาเขตอุเทน

ถวาย

225 ถ.พญาไท วังใหม่ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ : 02-252-7029 โทรสาร : 02-252-7580 Email: thiprat.t@gmail.com

บทคัดย่อ

ในการประเมินผลผลิตภาพงานก่อสร้างโดยการประเมินค่าผลผลิตภาพที่หน้างานด้วยค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ (Labor Utilization Factor: LUF) แบ่งลักษณะการทำงานของคนงานก่อสร้างเป็น 3 ประเภทคือ 1.งานที่ได้ประสิทธิผล (Effective Work) 2.งานสนับสนุนที่จำเป็น (Essential Contributory Work) และ 3.งานไร้ประสิทธิผล (Ineffective Work) ค่า LUF ที่ได้ใช้แสดงผลผลิตภาพหน้างานเพื่อปรับปรุงผลผลิตภาพให้สูงขึ้น ซึ่งในการทำงานก่อสร้างนั้นผลผลิตภาพของคนงานแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะงาน โดยเกิดจากงานแต่ละประเภทมีความยากง่ายแตกต่างกัน มีจำนวนงานสนับสนุนที่จำเป็นไม่เท่ากัน การศึกษานี้ประเมินผลผลิตภาพของกิจกรรมก่อสร้างในโครงการก่อสร้างกรณีศึกษา พบว่าผลผลิตภาพในงานตอกเสาเข็มมีค่าน้อยกว่า 30% ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการคำนวณค่า LUF ด้วยวิธี PERT เพื่อหาแนวทางเพิ่มผลผลิตภาพกิจกรรมก่อสร้างของผู้รับเหมา โดยการปรับลดคนงานและปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงผลผลิตภาพคนงานก่อสร้างให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ การประเมินผลผลิตภาพ งานก่อสร้าง

Abstract

Productivity rating method is widely used to evaluate productivity on construction site. It classifies works in three groups, namely effective work, essential contributory work, and ineffective work. Labor Utilization Factor (LUF) is used to represent the construction productivity. It is used to enhance construction productivity. As a construction is unique, different construction activities have different productivity. This study presents an application of the productivity rating method through a case study project. The results are that piling activity has the LUF lower than 30 %. This study also provides the guidelines in performing productivity rating and calculating LUF by using PERT. The comparison between research results and contractors' results can be used to improve the construction productivity.

Keywords: Productivity Rating, Construction Project

1. บทนำ

ผลิตภาพงานก่อสร้างต่ำลงมีสาเหตุสำคัญมาจากเวลาไร้ประสิทธิผลจากคนงาน โดยอาจเกิดจากการบริหารจัดการทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม การควบคุมงานที่หละหลวม และการขาดจริยธรรมของคนงาน ซึ่งในอดีตผู้บริหารโครงการ เจ้าของบริษัทรับเหมา รวมทั้งทีมงานก่อสร้างที่หน้างานมักไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว เพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวัดประเมินผลิตภาพ โดยวิธีการประเมินค่าผลิตภาพที่หน้างาน เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการปรับปรุงผลิตภาพในงานก่อสร้างให้สูงขึ้น ในการประยุกต์ใช้วิธีการนี้ทำได้โดยการศึกษาลักษณะการทำงานของคนงาน และบันทึกการทำงานของคนงานที่เห็นเป็น 3 ประเภท คือ 1. งานได้ประสิทธิผล (Effective Work) 2. งานสนับสนุนที่จำเป็น (Essential Contributory Work) และ 3. งานไร้ประสิทธิผล (Ineffective Work) กล่าวโดย Oglesby [1] ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลิตภาพหน้างาน จะถูกวัดมาในรูปของสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ (Labor Utilization Factor) ซึ่งตามทฤษฎีของ Oglesby [1] ได้กำหนดให้ใช้ค่าของงานสนับสนุนที่จำเป็น (Essential Contributory Work) ไร่ 25 % (1/4) ของงานสนับสนุนที่จำเป็นที่เกิดขึ้นจริงที่เก็บข้อมูล เป็นค่ามาตรฐานในการคำนวณค่าสัดส่วนการใช้คนงาน เพื่อวัดประสิทธิภาพของคนงานทุกประเภทในงานก่อสร้าง เนื่องจากงานก่อสร้างแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน อีกทั้งดำเนินการภายใต้ทรัพยากรที่แตกต่างกัน เช่น มีจำนวนงานสนับสนุนที่จำเป็นที่ไม่เท่ากัน เพื่อให้การประเมินผลิตภาพมีความถูกต้องจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลของงานแต่ละงานแยกเป็นประเภทของงาน เพื่อสามารถนำผลการประเมินผลิตภาพไปใช้เป็นข้อมูลโดยแยกตามประเภทของกิจกรรมก่อสร้าง

ด้วยโครงการก่อสร้างกรณีศึกษาได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอก (เช่น น้ำท่วม และการขาดแคลนวัสดุ) ทำให้การก่อสร้างล่าช้า จำเป็นต้องดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จทันต่อการใช้งาน ทำให้โครงการดังกล่าวที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากโครงการก่อสร้างอาคารทั่วไป ทั้งความจำกัดด้านเวลาและลักษณะเฉพาะของรูปแบบก่อสร้าง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินผลิตภาพในการทำงานของคนงาน เพื่อปรับปรุงผลิตภาพในการทำงานให้โครงการแล้วเสร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ผลิตภาพ (Productivity)

Oglesby [1] ได้ให้นิยามของ Productivity ไว้ว่า เป็นอัตราส่วนระหว่างค่าคงที่ที่ที่พอใจต่อการผลิต เช่น ผลผลิตของคนงานในหนึ่งชั่วโมง ในฐานะเจ้าของงานจะเกี่ยวกับความคงอยู่หรือทรัพย์สินอื่นๆ หรือเครื่องจักร ซึ่งบางครั้งแสดงเป็นราคาต่อหน่วยของผลผลิตที่ได้อย่างสะดวก ในฐานะผู้รับเหมาส่วนใหญ่จะหมายถึงการประมาณอย่างหยาบๆ เป็นการรวมจำนวนหรือจำนวนร้อยละของต้นทุนอันซึ่งต่ำกว่าหรือสูงกว่าการชำระจริงจากเจ้าของงาน

$$\text{ผลิตภาพ} = \text{ผลผลิต (Output) / ทรัพยากรที่ใช้ (Input)} \quad (1)$$

ผลิตภาพที่สูงขึ้น หมายถึง ผลงานที่ทำได้ต่อวัน โดยทีมงานที่กำหนดมีค่าสูงขึ้นจะทำให้ค่าแรงต่อหน่วยของงานต่ำลง ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนต่ำลงด้วย ดังนั้นผู้ก่อสร้างที่จะอยู่ในสภาวะแข่งขันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบันและอนาคต จึงมีความจำเป็นต้องให้ความสนใจกับการศึกษาเพื่อปรับปรุงผลิตภาพของการก่อสร้างให้สูงขึ้น โดยเริ่มจากการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อค่าผลิตภาพ

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภาพงานก่อสร้าง (Factors Influencing Construction Productivity)

Olomolaiye [2] กล่าวว่าตามความสำคัญของปัจจัยนี้หากจะพิจารณา สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัจจัยนอกเหนือจากการควบคุมของบริษัทและโครงสร้างภายใน

บริษัท โดยมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยภายนอก (External Factors) หมายถึง ปัจจัยซึ่งอยู่ภายนอกองค์กรของผู้ก่อสร้าง หรือผู้รับเหมาก่อสร้าง โดยปัจจัยเหล่านี้จะอยู่นอกขอบเขตการควบคุมของผู้ก่อสร้าง ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบ การ จัดจ้าง เจ้าของงานหรือลูกค้าของงานก่อสร้าง สภาพแวดล้อมของงาน ระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายในมีผลกระทบต่อผลิตภาพจากภายในโครงการก่อสร้างเองโดยตรง เช่น การ จัดการ เทคโนโลยี งบประมาณความเป็นอยู่ของคนงาน สหภาพแรงงาน

2.3 สาเหตุที่ทำให้ผลิตภาพงานก่อสร้างต่ำลง

Olomolaiye [2] จากการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาผลิตภาพตกต่ำ เนื่องจากประสิทธิผลของการจัดการ โดย จัดลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปน้อย ดังตารางที่ 1 จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการจัดการด้านวัสดุจะเป็น ประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในงานก่อสร้างสำหรับทุกประเทศตัวอย่าง ทั้งนี้หากหน่วยงานก่อสร้างสามารถตรวจสอบ คุปัญหาอย่างเป็นระบบ จะสามารถจัดลำดับความสำคัญและดำเนินการแก้ไขต่อไปได้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบปัญหาผลิตภาพตกต่ำ เนื่องจากประสิทธิผลของการจัดการ โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหา จากมากไปน้อย

ปัญหา	ลำดับความสำคัญของปัญหา (1-6)			
	อังกฤษ	ไนจีเรีย	อินโดนีเซีย	อเมริกา
ขาดแคลนวัสดุ	1	1	1	1
ขาดเครื่องมือเครื่องจักร	5	3	5	2
การรี้อทำใหม่	3	2	2	3
การตรวจสอบและควบคุมงาน	4	4	6	4
การรบกวนกันระหว่างทีมงาน	2	6	3	5
การขาดงานของคนงาน	6	5	4	6

ที่มา : ปรับปรุงจาก Olomolaiye [2]

2.4 การประเมินผลิตภาพโดยการสุ่มตัวอย่าง (Work Sampling)

Oglesby [1] หมายถึง เทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการทำงานที่รวดเร็ว และประหยัด โดยได้ความถูกต้อง ในระดับที่กำหนด ด้วยการสังเกตการณ์ในภาคสนามหลายๆครั้ง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลที่ได้จะ สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของการทำงานนั้นๆ จุดประสงค์ที่สำคัญของ Work Sampling คือ ทำให้องค์กรสามารถ พิจารณาพนักงานใช้เวลาในการทำงานเหมาะสมหรือไม่ จุดประสงค์ที่สำคัญอีกประการคือ สามารถบ่งชี้ถึงปัญหา ที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ที่ทำการก่อสร้าง ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน ตลอดจนสาเหตุของความล่าช้า ซึ่งอาจจะมาจากการสื่อสารระหว่างผู้ควบคุมงาน และคนงานไม่ราบรื่น วัสดุหรือเครื่องมือมีไม่เพียงพอ เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการ Work Sampling ยังสามารถให้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบผลิตภาพ สำหรับการวัดของ โครงการ และองค์กรได้อีกด้วย ทั้งนี้วิธีการวัดสามารถทำได้ 3 วิธี ได้แก่ การประเมินหน้างาน (Field Ratings) การ ประเมินค่าผลิตภาพ (Productivity Rating) และการประเมินแบบ 5 นาที (5 Minute Ratings)

Olomolaiye [2] ได้กล่าวว่าในกิจกรรมครั้งหนึ่ง มีความเกี่ยวพันกันในการปฏิบัติการงานก่อสร้าง เป็น การจำแนกอย่างเหมาะสมในงานได้ประสิทธิผล งานสนับสนุนที่จำเป็นและงานไร้ประสิทธิผล สัดส่วนการใช้ คนงานที่เป็นประโยชน์ (Labor Utilization Factor: LUF) ซึ่งสามารถ หาได้โดยการใช้สูตรดังนี้

$$LUF = \frac{\text{จำนวนงานที่ได้ประสิทธิภาพ} + \left(\frac{1}{4}\right)\text{ของงานสนับสนุน}}{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด}} \quad (2)$$

ชูเกียรติ [3] ได้ทำการประเมินค่าผลผลิตของคนงานในงานก่อสร้างโดยพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตงานก่อสร้าง โดยทำการศึกษาใน 8 กิจกรรมก่อสร้าง จากกรณีศึกษาโครงการก่อสร้างอาคารเรียน 3 ชั้น มูลค่างานก่อสร้าง 17 ล้านบาท และนำเสนอแนวทางในการเพิ่มผลผลิตกิจกรรมงานที่มีค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ (Labor Utilization Factor) ต่ำ

3. วัตถุประสงค์ของวิจัย

- 1) ศึกษาการประเมินค่าผลผลิตที่หน้างาน (Productivity Rating) ของงานก่อสร้าง
- 2) นำเสนอผลผลิตของงาน 4 ประเภท ซึ่งเป็นงานที่มีการดำเนินงานอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ งานตัดเหล็กปลอก งานผูกเหล็ก งานตอกเสาเข็ม งานเข้าแบบฐานราก
- 3) ทำการสรุปสาเหตุที่ทำให้ผลผลิตต่ำและเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

4. ขอบเขตของการวิจัย

- 4.1 ศึกษาและเก็บข้อมูลของงานก่อสร้างโดยแยกตามประเภทของงานดังนี้ งานตัดเหล็กปลอก งานผูกเหล็ก งานตอกเสาเข็ม งานเข้าแบบฐานราก
- 4.2 โดยการเก็บข้อมูลของโครงการก่อสร้างกรณีศึกษา

5. วิธีการวิจัย

5.1 กำหนดแนวทางของการประเมินค่าผลผลิต

- 5.1.1 ศึกษารายละเอียดของงานที่จะทำการเก็บข้อมูล โดยทำการเก็บข้อมูลงานก่อสร้าง โครงการก่อสร้างกรณีศึกษามูลค่างาน โดยแยกศึกษาข้อมูลของกิจกรรมงานแต่ละประเภทดังแสดงในตารางที่ 2 ถึงตารางที่ 5
- 5.1.2 ศึกษาการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลผลิตของคนงาน

ตารางที่ 2 ลักษณะรายละเอียดกิจกรรมย่อยในงานตัดเหล็กปลอก

หมายเลข	รายละเอียด	ประเภทงาน		
		งานได้ประสิทธิภาพ	งานสนับสนุน	งานไร้ประสิทธิภาพ
1	ตัดเหล็ก	/		
2	ตัดเหล็ก	/		
3	รับ-ส่งเครื่องมือและอุปกรณ์		/	
4	มัดเหล็กและขนเหล็ก		/	
5	แก้ไขงาน			/
6	พักผ่อน			/
7	รอกอย			/
8	เดินมือเปล่า			/
9	พูดคุย-สูบบุหรี่			/

ตารางที่ 3 ลักษณะรายละเอียดกิจกรรมย่อยในงานผูกเหล็กปลอก

หมายเลข	รายละเอียด	ประเภทงาน		
		งานได้ประสิทธิผล	งานสนับสนุน	งานไร้ประสิทธิผล
1	ผูกเหล็ก	/		
2	วัดระยะ		/	
3	รับ-ส่งเครื่องมือและอุปกรณ์		/	
4	ขนเหล็ก		/	
5	แก้ไขงาน			/
6	พักผ่อน			/
7	รอคอย			/
8	เดินมือเปล่า			/
9	พูดคุย-สูบบุหรี่			

ตารางที่ 4 ลักษณะรายละเอียดกิจกรรมย่อยในงานตอกเสาเข็ม

หมายเลข	รายละเอียด	ประเภทงาน		
		งานได้ประสิทธิผล	งานสนับสนุน	งานไร้ประสิทธิผล
1	ตอกเข็ม	/		
2	ติดตั้งปั้นจั่น	/		
3	เคลื่อนย้ายปั้นจั่น	/		
4	ตรวจสอบตำแหน่งเสาเข็มเช็ดคั้ง เข็มระดับ		/	
5	เชื่อมเหล็ก		/	
6	รับ-ส่งเครื่องมือและอุปกรณ์		/	
7	ศึกษาคูแบบ,ปรึกษาไฟร์แมน		/	
8	แก้ไขงาน			/
9	พักผ่อน			/
10	เดินมือเปล่า			/
11	พูดคุย-สูบบุหรี่			/

ตารางที่ 5 ลักษณะรายละเอียดกิจกรรมย่อยในงานเข้าแบบฐานราก

หมายเลข	รายละเอียด	ประเภทงาน		
		งานได้ ประสิทธิผล	งานสนับสนุน	งานไร้ ประสิทธิผล
1	วางไม้แบบ	/		
2	ตอกตะปู	/		
3	เลื่อยไม้แบบ	/		
4	รับ-ส่งเครื่องมือและอุปกรณ์		/	
5	วัดระยะ		/	
6	เช็คคิ่ง และเช็กระดับ		/	
7	ศึกษาคูแบบ, ปรึกษาไฟร์แมน		/	
8	ขนไม้แบบ		/	

ตารางที่ 5 ลักษณะรายละเอียดกิจกรรมย่อยในงานเข้าแบบฐานราก

หมายเลข	รายละเอียด	ประเภทงาน		
		งานได้ ประสิทธิผล	งานสนับสนุน	งานไร้ ประสิทธิผล
9	แก้ไขงาน			/
10	พักผ่อน			/
11	เดินมือเปล่า			/
12	พูดคุย- สูดนุหรี			/

5.2 เก็บข้อมูลการทำงานของคนงานที่หน้างาน

5.2.1 เลือกกลุ่มข้อมูลของคนงาน ตำแหน่งการทำงานที่ต้องการเก็บข้อมูล

5.2.2 พิจารณาลักษณะชุดคนงาน จำนวนคนงาน เพศ อายุและขอบเขตการทำงาน

5.2.3 กำหนดตำแหน่งการบันทึกภาพโดยให้สามารถมองเห็นถึงชุดคนงานทั้งหมดขณะทำงาน

5.3 จัดทำแบบจำลองการประเมินเบื้องต้น

5.3.1 จัดทำแบบฟอร์มสำหรับบันทึกข้อมูลเบื้องต้น

5.3.2 จัดทำแบบจำลองการประเมินค่าผลิตภาพของคนงาน โดยแยกตามประเภทของงาน

5.4 วิเคราะห์ข้อมูล

5.4.1 โดยการเปิดดูภาพเคลื่อนไหวที่บันทึกไว้ หรือภาพที่ถ่ายไว้ทุกๆ 1 นาที

5.4.2 บันทึกพฤติกรรมของคนงานลงในแบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลเบื้องต้น

5.4.3 วิเคราะห์ค่างานได้ประสิทธิผล (Effective Work) ของงานแต่ละงาน โดยใช้วิธี Productivity Ratings

5.3.4 วิเคราะห์ค่างานที่ไร้ประสิทธิผล (Ineffective Work) โดยวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา โดยใช้วิธี Productivity Ratings

5.3.5 ทำการคำนวณหาสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ (Labor Utilization Factor) โดยแยกแต่ละกิจกรรมการทำงาน ดังสมการที่ (2)

5.3.6 วิเคราะห์ระดับการพิจารณาค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ (Labor Utilization Factor) โดยการนำค่าของข้อมูลทั้งหมดมาหาค่ามัชฌิมคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการ PERT ในการคำนวณค่ามัชฌิมคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จึงใช้การแจกแจงความน่าจะเป็นมาประมาณค่า LUF ที่ใช้ 3 ค่าของแต่ละกิจกรรม LUF ที่ประมาณ 3 ค่ามีดังนี้ 1) LUF ที่ใช้ในการทำกิจกรรมจนเสร็จโดยประมาณ ในกรณีที่ไม่มีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น(Optimistic LUF), LUF_a 2) LUF ที่ใช้ในการทำกิจกรรมจนเสร็จโดยประมาณ ในกรณีที่ปัญหาเกิดขึ้นตลอดเวลา (Pessimistic LUF), LUF_b และ 3) LUF ที่ใช้ในการทำกิจกรรมจนเสร็จโดยประมาณ ในกรณีที่ทำในสภาพแวดล้อมใกล้เคียงความจริง (Most likely LUF), LUF_m โดยกำหนดให้ข้อมูล LUF มีการแจกแจงแบบเบต้า ดังนั้น LUF ที่ใช้ในการทำงานจนเสร็จโดยเฉลี่ย (Expected activity LUF), \overline{LUF} จะแสดงในสมการที่ (3) และสมการที่ (4) แสดงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD_{LUF}) ตามลำดับ

$$\overline{LUF} = (LUF_a + 4 * LUF_m + LUF_b) / 6 \quad (3)$$

$$SD_{LUF} = (LUF_b - LUF_a) / 6 \quad (4)$$

6. ผลการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทำการเก็บข้อมูลของงานก่อสร้างโดยแยกตามประเภทของงานดังนี้ งานตัดเหล็กปลอก งานผูกเหล็ก งานตอกเสาเข็ม และ งานเข้าแบบฐานราก โดยการเก็บข้อมูลของโครงการก่อสร้างกรณีศึกษา ผลการประเมินค่าผลิตภาพที่หน้างาน (Productivity Rating) ของงานก่อสร้างภาพที่ 1 ถึง 4 แสดงการจำแนกลักษณะการทำงานของคนงาน ตารางที่ 6 ถึง 9 แสดงผลการคำนวณหาสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ในงานตัดเหล็กปลอก งานผูกเหล็ก งานตอกเสาเข็ม และ งานเข้าแบบฐานราก

6.1 งานตัดเหล็กปลอก

งานได้ประสิทธิภาพ

งานสนับสนุนที่จำเป็น

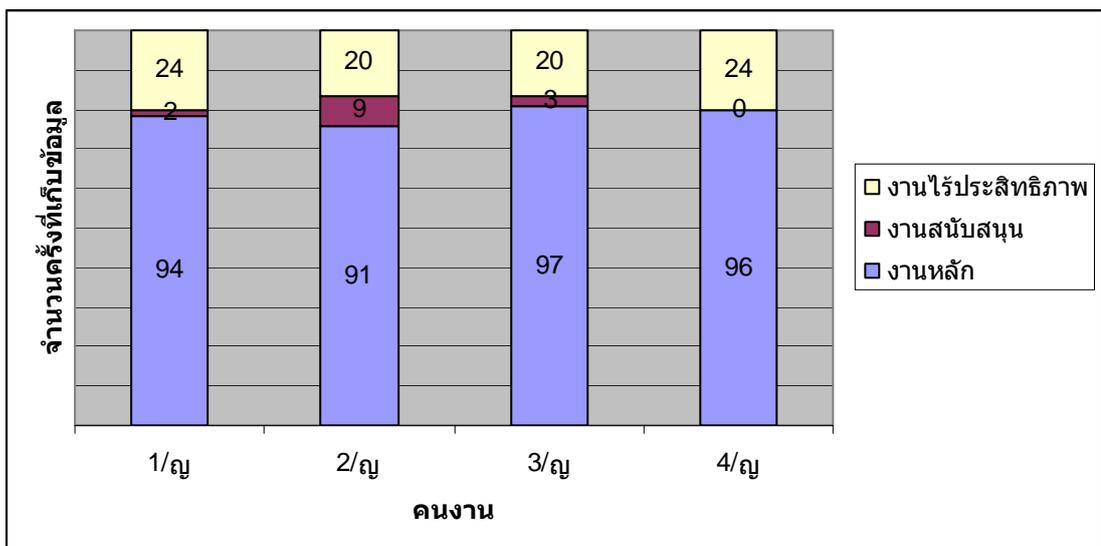
งานไร้ประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 การจำแนกลักษณะการทำงานของคนงานชุดตัดเหล็กปลอก

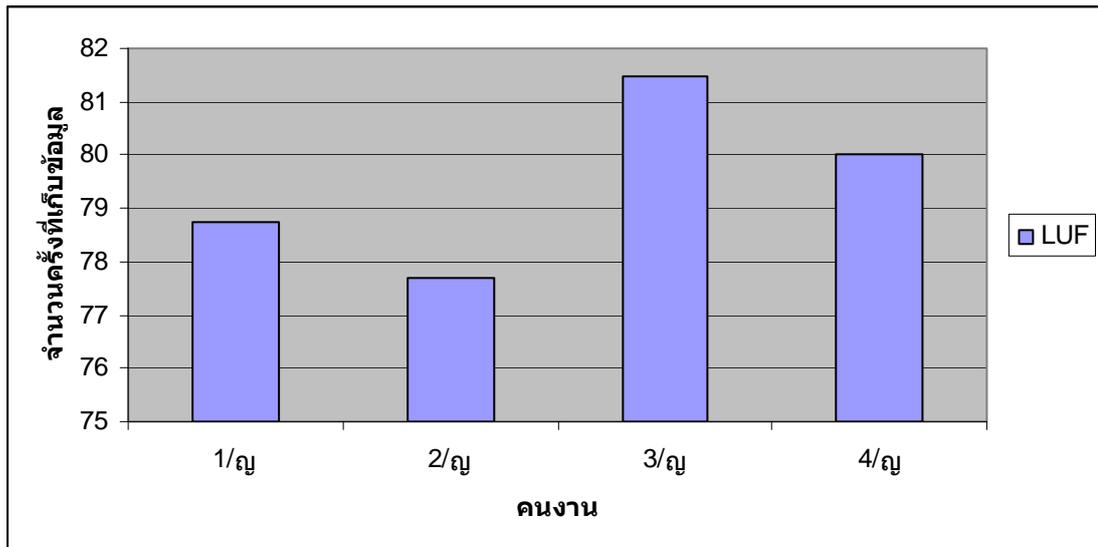
ตารางที่ 6 ผลการคำนวณหาสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ในงานตัดเหล็กปลอก

ลำดับที่	งานได้ ประสิทธิผล	งาน สนับสนุน	งานไร้ ประสิทธิผล	สัดส่วนการใช้คนที่เป็นประโยชน์ LUF% Oglesby Model (สมการที่ 2)
1/ญ	94	2	24	78.75
2/ญ	91	9	20	77.71
3/ญ	97	3	20	81.46
4/ญ	96	0	24	80.00
รวม	378	14	88	317.92
เฉลี่ย	94.5	3.5	2	79.45 (สมการที่ 3)
ปริมาณงานที่ทำได้ = 208 ปลอก			ปริมาณงานที่ทำได้เฉลี่ย = 52 ปลอก/ชม./คน	

จากการศึกษาและดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิตภาพคนงานในงานตัดเหล็กปลอก พบว่ามีค่าสัดส่วนงานที่เป็นประโยชน์หรือค่า LUF เฉลี่ยเท่ากับ 79.45 % โดยมีค่า LUF สูงสุดเท่ากับ 81.46 % ค่า LUF ต่ำสุดเท่ากับ 77.71 % ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 % ตามลำดับ ภาพที่ 2 แสดงแผนภูมิสมมูลคนงาน (Crew Balance Chart) ของงานตัดเหล็กปลอก ภาพที่ 3 แสดง LUE ของคนงานในงานตัดเหล็กปลอก

ภาพที่ 2 แผนภูมิสมมูลคนงานของงานตัดเหล็กปลอก

ภาพที่ 3 LUE ของคนงานในงานคัดเหล็กปลอก

5.2 งานผูกเหล็กปลอก

งานได้ประสิทธิผล

งานสนับสนุนที่จำเป็น

งานไร้ประสิทธิผล

ภาพที่ 4 การจำแนกลักษณะการทำงานของคนงานชุดผูกเหล็กปลอก

ตารางที่ 7 ผลการคำนวณหาสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ในงานผูกเหล็กปลอก

ลำดับที่	งานได้ประสิทธิผล	งานสนับสนุน	งานไร้ประสิทธิผล	สัดส่วนการใช้คนที่เป็นประโยชน์ LUF% Oglesby Model (สมการที่ 2)
1/ณ	97	0	23	80.83
2/ณ	105	0	15	87.50
3/ณ	89	15	16	77.30
4/ณ	100	0	20	83.33
รวม	391	15	74	328.36
เฉลี่ย	81.46	3.12	15.42	82.19 (สมการที่ 3)
ปริมาณงานที่ทำได้ = 108 ชุด			ปริมาณงานที่ทำได้เฉลี่ย = 27 ชุด/ชม./คน	

จากการศึกษาและดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิตภาพคนงานในงานผูกเหล็กปลอก พบว่ามีค่าสัดส่วนงานที่เป็นประโยชน์หรือค่า LUF เฉลี่ยเท่ากับ 82.19 % โดยมีค่า LUF สูงสุดเท่ากับ 87.50 % ค่า LUF ต่ำสุดเท่ากับ 77.30 % ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.70 % ตามลำดับ

4.3 งานตอกเสาเข็ม

งานได้ประสิทธิภาพ

งานสนับสนุนที่จำเป็น

งานไร้ประสิทธิภาพ

ภาพที่ 5 การจำแนกลักษณะการทำงานของคนงานชุดตอกเสาเข็ม

ตารางที่ 8 ผลการคำนวณหาสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ในงานตอกเสาเข็ม

ลำดับที่	งานได้ประสิทธิภาพ	งานสนับสนุน	งานไร้ประสิทธิภาพ	สัดส่วนการใช้คนที่เป็นประโยชน์ LUF% Oglesby Model (สมการที่ 2)
1/ช	40	0	20	66.67
2/ช	29	15	16	54.58
3/ช	0	26	34	10.83
4/ช	0	39	21	16.25
5/ช	0	30	30	12.50
6/ช	0	29	31	12.08
7/ช	0	44	16	18.33
รวม	69	183	168	191.19
เฉลี่ย	16.43	43.57	40.00	27.75 (สมการที่ 3)
ปริมาณงานที่ทำได้ = ตอกเสาเข็ม 1 ต้น			ปริมาณงานที่ทำได้เฉลี่ย = 0.14 ต้น/ชม./คน	

จากการศึกษาและดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิตภาพคนงานในงานตอกเสาเข็ม พบว่ามีค่าสัดส่วนงานที่เป็นประโยชน์หรือค่า LUF เฉลี่ยเท่ากับ 23.75 % โดยมีค่า LUF สูงสุดเท่ากับ 66.67 % ค่า LUF ต่ำสุดเท่ากับ 10.83 % ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.31 % ตามลำดับ

4.4 งานวางไม้แบบฐานราก

งานได้ประสิทธิภาพ

งานสนับสนุนที่จำเป็น

งานไร้ประสิทธิภาพ

ภาพที่ 6 การจำแนกลักษณะการทำงานของคนงานชุดวางไม้แบบฐานราก

ตารางที่ 9 ผลการคำนวณหาสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์งานวางไม้แบบฐานราก

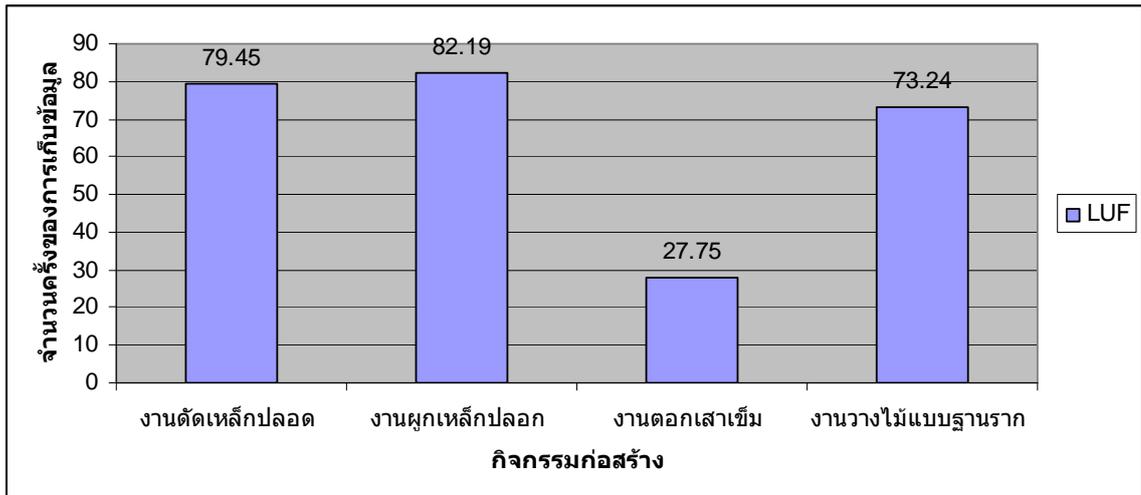
ลำดับที่	งานได้ ประสิทธิผล	งาน สนับสนุน	งานไร้ ประสิทธิผล	สัดส่วนการใช้คนที่เป็นประโยชน์ LUF% Oglesby Model (สมการที่ 2)
1/ช	47	6	7	78.40
2/ช	48	7	5	82.92
3/ช	46	6	8	79.17
4/ช	47	3	10	79.58
5/ช	22	15	23	42.92
6/ช	27	13	20	50.42
7/ช	30	9	21	53.75
รวม	267	59	94	467.16
เฉลี่ย	38.14	8.43	13.43	73.24 (สมการที่ 3)
ปริมาณงานที่ทำได้ = 10 ชุด			ปริมาณงานที่ทำได้เฉลี่ย = 1.43 ชุด/ชม./คน	

จากการศึกษาและดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิตภาพคนงานในงานวางไม้แบบฐานราก พบว่ามีค่าสัดส่วนงานที่เป็นประโยชน์หรือค่า LUF เฉลี่ยเท่ากับ 73.24 % โดยมีค่า LUF สูงสุดเท่ากับ 82.92 % ค่า LUF ต่ำสุดเท่ากับ 42.92 % ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.67 % ตามลำดับ

5. สรุปผลการวิจัย

วิธีการประเมินค่าผลิตภาพที่หน้างาน (Productivity Ratings) เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้ในการปรับปรุงผลิตภาพให้สูงขึ้น และทำให้ทราบถึงลักษณะการทำงานของคนงาน ค่าร้อยละของกิจกรรมงานได้ประสิทธิผล (Effective Work) งานสนับสนุนที่จำเป็น (Essential Contributory Work) และงานไร้ประสิทธิผล (Ineffective Work) ของคนงานที่เกิดขึ้นในแต่ละชุดคนงาน โดยค่าผลิตภาพของคนงานจะถูกวัดในรูปของสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ (Labor Utilization Factor: LUF)

จากการศึกษาและดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิตภาพคนงานในงานก่อสร้าง กรณีศึกษาโครงการก่อสร้างกรณีศึกษา โดยทำการเก็บข้อมูลใน 4 กิจกรรมงานก่อสร้างคือ งานตัดเหล็กปลอดภัย งานผูกเหล็กปลอดภัย งานตอกเสาเข็ม และงานวางไม้แบบฐานราก ภาพที่ 7 แสดง LUF ของกิจกรรมที่ทำการศึกษาในโครงการ พบว่ากิจกรรมงานที่มีค่าสัดส่วนงานที่เป็นประโยชน์สูงสุดคือ งานผูกเหล็ก มีค่า LUF เท่ากับ 87.50% เนื่องจากว่า งานผูกเหล็ก เป็นงานที่สามารถทำในที่ร่ม และตัวคนงานเองโดยส่วนใหญ่มีความชำนาญในการผูกเหล็กอีกทั้งรายได้ของคนงานผูกเหล็กจะได้จากน้ำหนักเหล็กที่ชุดคนงานผูกได้ จึงทำให้คนงานทำงานด้วยความตั้งใจ ในทางกลับกันงานที่มีค่าสัดส่วนงานที่เป็นประโยชน์ต่ำสุดคือ งานตอกเสาเข็มมีค่า LUF เท่ากับ 23.75% เนื่องจากว่างานตอกเสาเข็มเป็นงานที่ต้องใช้เวลา ทั้งในเรื่องของการเคลื่อนย้ายปั้นจั่น การตอกเข็มที่ต้องใช้เวลานานหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพดิน ขนาดของเสา รวมทั้งความชำนาญของผู้ที่ควบคุมปั้นจั่น ส่วนค่าสัดส่วนงานที่เป็นประโยชน์ของงานตัดเหล็ก งานปรับระดับผิวดินวางฐานรากและงานเข้าแบบฐานราก มีค่า LUF อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ภาพที่ 7 LUF ของกิจกรรมที่ทำการศึกษาในโครงการ

ผลการวิเคราะห์ค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ในครั้งนี พบว่าจะสอดคล้องกับค่าผลิตภาพที่ได้ คือกิจกรรมงานที่มีค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์ดีมากจะมีผลกำไรสูง และกิจกรรมงานที่มีค่าต่ำจะมีผลกำไรน้อย จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์นำมาทำการปรับปรุง พบว่างานที่มีค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์อยู่ในเกณฑ์ต่ำสามารถปรับปรุงการทำงานได้โดยใช้กราฟแสดงความสมดุลของกลุ่มคนงาน (Crew Balance Chart) และงานที่มีค่างานไร่ประสิทธิภาพสูงกว่าค่าของงานไร่ประสิทธิภาพเฉลี่ยสามารถนำมาพิจารณาปรับปรุงการทำงานโดยการตัดลดคนและปรับปรุงกระบวนการทำงาน

ผลจากการปรับปรุงการทำงานในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ถ้าหากทดลองในการทำงานที่หน้างานจริงอาจได้ค่าร้อยละของงานไร่ประสิทธิภาพ งานสนับสนุนที่จำเป็น งานไร่ประสิทธิภาพและค่าสัดส่วนการใช้คนงานที่เป็นประโยชน์แตกต่างกันไปบ้าง แต่จะเห็นได้จากข้อมูลในการศึกษารวมถึงค่าผลิตภาพที่ได้ นั่น ค่าผลิตภาพของคนงานที่หน้างานนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการทำงานของคนงานว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การวางแผนการทำงาน การจัดคนงานที่เหมาะสมกับปริมาณงาน ตลอดจนความเหมาะสมของการจัดการที่หน้างาน ซึ่งย่อมจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถลดต้นทุนของโครงการได้

7. บรรณานุกรม

[1] Oglesby, Clarkson H., Parker, Henry W. and Howell, Gregory A. Productivity Improvement in Construction.

USA: McGraw-Hill., 1989.

[2] Olomolaiye, P.O., Jayawardane, Ananda, K.W. and Harris, F.C. Construction Productivity Management.

Singapore: Addison Wesley Longman Singapore (Pte) Ltd., 1998.

[3] ชูเกียรติ ชูสกุล : การประเมินค่าผลิตภาพของคนงานในงานก่อสร้าง. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สถาบันสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2549.

ประสิทธิภาพการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมเฟร

Efficient for using of system services priority queue by Mifare Card

ณัฐนันท์ ภัทรสวัสดิ์¹, บรรยงค์ จันทบูรณ์², มนต์มินตรา วงษ์อรุณ³ และ ชีรพล ยาประดิษฐ์⁴

^{1,2,3,4} คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ,

Email: nutthanun.ps@gmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนาระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมเฟร ในการอำนวยความสะดวกในการเข้าคิวรับบริการ ลดสภาวะการแออัดจากการใช้บริการของนักศึกษาและบุคลากรในวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ 2. เพื่อให้ทราบจำนวนของผู้ใช้บริการต่อการควบคุมและกำหนดจำนวนเที่ยวการรับส่งของการให้บริการ โดยมีผู้ใช้งานและผู้ดูแลระบบ ในการทดสอบและประเมินประสิทธิภาพการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมเฟรจำนวน 144 คน

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมเฟรในส่วนของผู้ดูแลระบบ ความชัดเจนของ สัญลักษณ์ หรือฟังก์ชันของระบบและการบำรุงรักษาของระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้ใช้งาน คือผู้บริหาร, อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ได้ทำการทดสอบประสิทธิภาพการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมเฟร ในด้านความสะดวกในการใช้บริการและระยะเวลาการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดลำดับคิวและ บัตรไมเฟร

ABSTRACT:

The objective of this research were 1) to develop the system services priority queue by Mifare Card for facilitating and queuing service to reduce the crowded conditions of the users in the Suvarnabhumi College. 2) to determine the number of users due to control and define the transmission of the service. Moreover, the users including of executive, lecturer, officer and administrator which were testing and evaluating the system services priority queue by Mifare Card with 144 people.

The results showed that part of administrator have the performance used of system services priority queue by Mifare Card, clarity of symbols of the maintenance of the system is at the most. While, the users tested the performance of the system services priority queue by Mifare Card in terms of accommodate and period of time at the highest level.

KEYWORDS: priority queue and Mifare Card

1. บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยี มีความก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งในด้านทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะด้านการติดต่อสื่อสารซึ่งปัจจุบัน ระบบเครือข่ายมีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดสังคมที่มีการติดต่อสื่อสารมากมาย อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ที่สามารถตอบโจทย์ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน อาทิเช่น สมาร์ทโฟน สมาร์ทการ์ด ซึ่งในปัจจุบันบัตรสมาร์ทการ์ดเป็นที่นิยมในการใช้งานทั่วไป ไม่ว่าจะเป็น การใช้บริการรถไฟฟ้า BTS , การใช้บริการตู้ ATM , กลอนประตูบ้าน หอพัก คอนโดมิเนียม,หรือแม้กระทั่ง แทนบัตรเงินสดในการซื้อสินค้าทั่วไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากบัตรสมาร์ทการ์ดแบบไม่มีหน้าสัมผัส จึงได้พัฒนาระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ ในการให้บริการรถผู้รับส่งให้กับนักศึกษาและบุคลากรของ วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ซึ่งให้บริการรับส่งสถานที่ปลายทางปลายทาง ระหว่างวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิกับ โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ที่เป็นสถานศึกษาในเครือเดียวกัน จากเดิมที่มีการรับส่งโดยการขึ้นรถคิวที่ไม่เป็นระเบียบก่อให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการใช้บริการรถผู้โดยสารของ วิทยาลัย ซึ่งในระบบได้สังเกตเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีของบัตรไมแฟร์ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง ถึงสิทธิที่ได้รับพร้อมทั้งมีการจัดเก็บข้อมูลในการบริการ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการแย่งคิวในการขึ้นรถ ลดปัญหาสถานะที่แออัดกรณีที่นั่งไม่เพียงพอ และก่อให้เกิดวินัยทั้งผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ ในการอำนวยความสะดวกในการเข้าคิวรับบริการ ลดสถานะการแออัดจากการใช้บริการของนักศึกษาและบุคลากรในวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ
2. เพื่อให้ทราบจำนวนของผู้ใช้บริการต่อการควบคุมและกำหนดจำนวนเที่ยวการรับส่งของการให้บริการ ที่ให้เหมาะสมต่อการใช้งาน

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

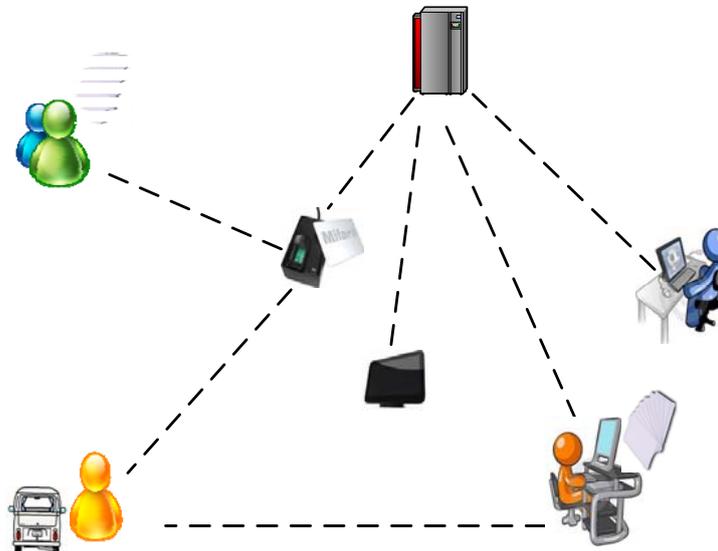
บัตรสมาร์ทการ์ด (Smart Card) หรือบางทีก็เรียกว่า "Chip card" เพราะเป็นบัตรที่มีชิพ IC (Integrated Circuit) ติดฝังอยู่ในตัวบัตรพลาสติกตามมาตรฐาน ISO เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลและประมวลผลภายในตัวเอง และมีระดับความปลอดภัยสูงในการอ่านเขียนหรืออัปเดตข้อมูล ประกอบด้วย บัตรพลาสติก กาวหรือวัสดุที่ใช้เชื่อมต่อ และ หน้าสัมผัสที่บรรจุ ชิพ สามารถส่งกระแสไฟฟ้าและสัญญาณไฟฟ้าผ่านทางหน้าสัมผัส ซึ่งเทคโนโลยีของบัตร Smart Card แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท[1] คือ Contact Smart Card บัตรประเภทนี้จะมีหน้าสัมผัสของบัตรกับเครื่องอ่านบัตร เช่น บัตรประชาชน บัตร ATM บัตรเครดิต ฯลฯ และ Contactless Smart Card บัตรประเภทนี้ จะไม่มีหน้าสัมผัส ระหว่างบัตรกับเครื่องอ่านบัตร เช่น บัตรเงินสดร้านสะดวกซื้อ 7-11 ,บัตร Key card หอพัก คอนโดมิเนียม ,บัตร

โดยสารพัดไฟฟ้า BTS บัตรโดยสารรถไฟฟ้ายั่งยืน ฯลฯ ซึ่งการใช้งานของทั้งสองแบบมีความการใช้งานที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม บัตรสมาร์ทการ์ดแบบไม่มีหน้าสัมผัส จะมีต้นทุนที่ต่ำ จึงเป็นที่นิยมใช้กันทั่วไปจะมีอยู่ 2 ประเภท [2] คือแบบ Proximity Card ซึ่งเป็นแบบความถี่ต่ำอยู่ที่ 125KHz และ Mifare Card แบบความถี่สูง 13.56MHz ซึ่งในส่วนของ Proximity Card จะอ่านข้อมูลได้อย่างเดียวแต่ Mifare Card จะอ่านได้และเขียนข้อมูลลงไปได้ รองรับการใช้งานที่แตกต่างกันได้ถึง 16 แบบ ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่ว่าบัตรเดียวสามารถรองรับการใช้งานในอนาคตได้หลายอย่าง โดยที่เราไม่จำเป็นต้องพกบัตรหลายใบเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายภายในหน่วยงานนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี จากคุณสมบัติข้างต้นของ Mifare Card นั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ และง่ายต่อความเข้าใจในการใช้งานของผู้ใช้โดยทั่วไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้มีการพัฒนาระบบโดยใช้เทคโนโลยีจากสมาร์ทการ์ดเช่น การศึกษาความพึงพอใจที่มีผลต่อการใช้บัตรสมาร์ทพีร์สของนักศึกษา[3] และ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการยานพาหนะ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ[4]

4. การดำเนินงานวิจัย

4.1 การวิเคราะห์ระบบ

ในกระบวนการทำงานของระบบการจดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ จะดำเนินงานได้ต้องมีการเชื่อมต่อระหว่างบัตร Mifare กับ Reader RFID V.2 และตัว Reader RFID V.2 นั้นจะทำการติดต่อกับฐานข้อมูลและทำการแสดงผลออกมาทางหน้าจอแสดงผล เพื่อให้รับทราบถึงลำดับคิวจอร์จ คิวที่ขึ้นรถ ดังรูปที่ 1 ที่แสดงกระบวนการทำงานโดยรวมของระบบการจดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ ณ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

รูปที่ 1 แสดงกระบวนการทำงานโดยรวมของระบบการจดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์
จากรูปที่ 1 แสดงกระบวนการทำงานโดยรวมของระบบการจดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ดังนี้

1. ผู้ดูแลระบบ หมายถึง เจ้าหน้าที่ ๑ พัฒนาระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์โดยที่ผู้ดูแลระบบ จะมีหน้าที่ในการจัดการข้อมูลผู้ใช้งานซึ่งจะมีข้อมูลนักศึกษาและบุคลากรในวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ จัดการข้อมูลพนักงานขับรถพร้อมทั้งเรียกดูรายงานการใช้บริการรถตู้

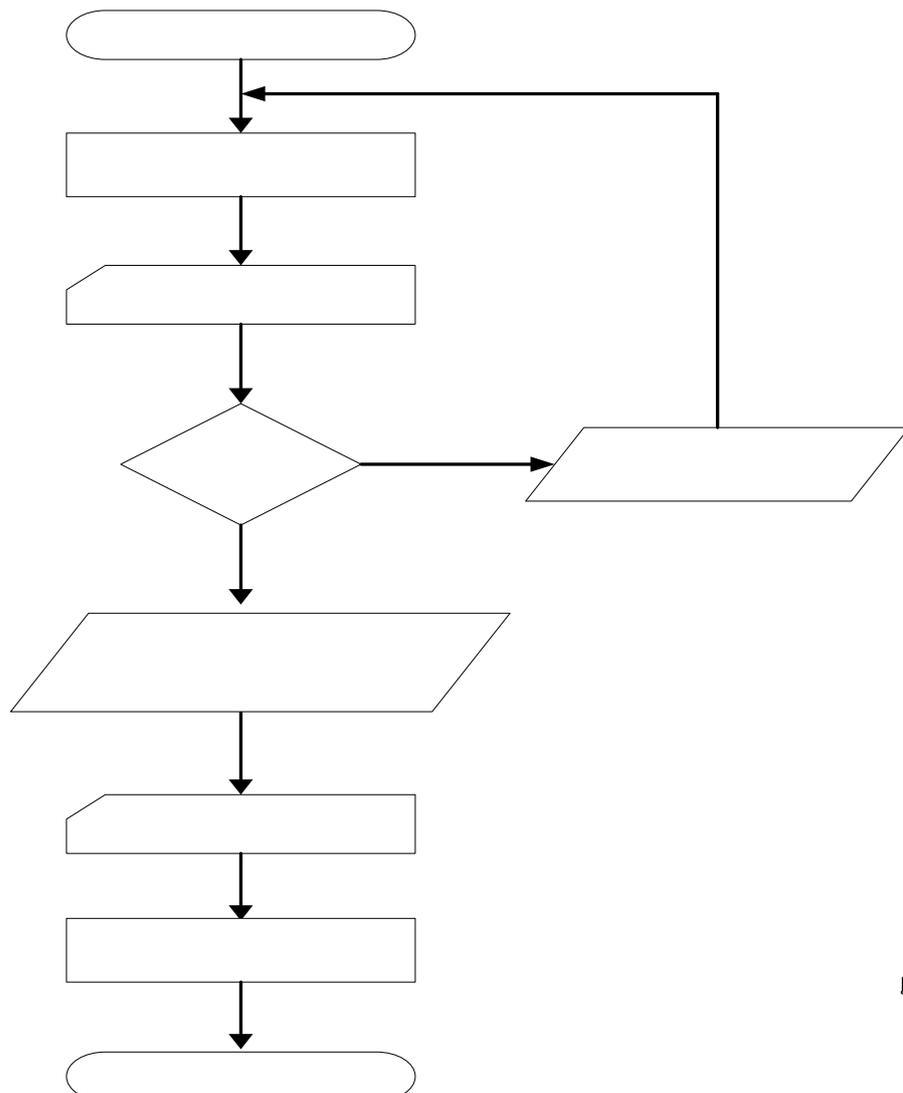
2. ผู้ใช้งาน หมายถึง นักศึกษาและบุคลากรของวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ มีสิทธิในการใช้บริการระบบบริการรถตู้ผ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ โดยการใช้บัตรทาบกับเครื่องอ่านบัตรเพื่อทำการจองคิวและยืนยันการขึ้นรถตู้

3. พนักงานขับรถ หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ในการให้บริการในการขับรถตู้มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทำการรับเข้าคิว และยืนยันการของเดินรถจากต้นทาง-ปลายทาง

4. นายท่า หมายถึง ผู้ตรวจดูลำดับคิวและทำการจัดการข้อมูลคิวที่ได้ทำการจอง แต่ไม่ได้มีการยืนยันการขึ้นรถตู้ นายท่าจะทำการลบข้อมูลการจองนั้น เพื่อให้ลำดับคิวต่อไปขึ้นมาแทน

โดยผู้วิจัยได้ทำการออกแบบระบบ ดังแสดงในรูปที่ 2 ซึ่งเป็นแผนภาพที่แสดงการทำงานของผู้ใช้ (use case diagram) ของระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์

การดำเนินการของกระบวนการจองคิวและยืนยันการขึ้นรถตู้ของผู้ใช้งาน

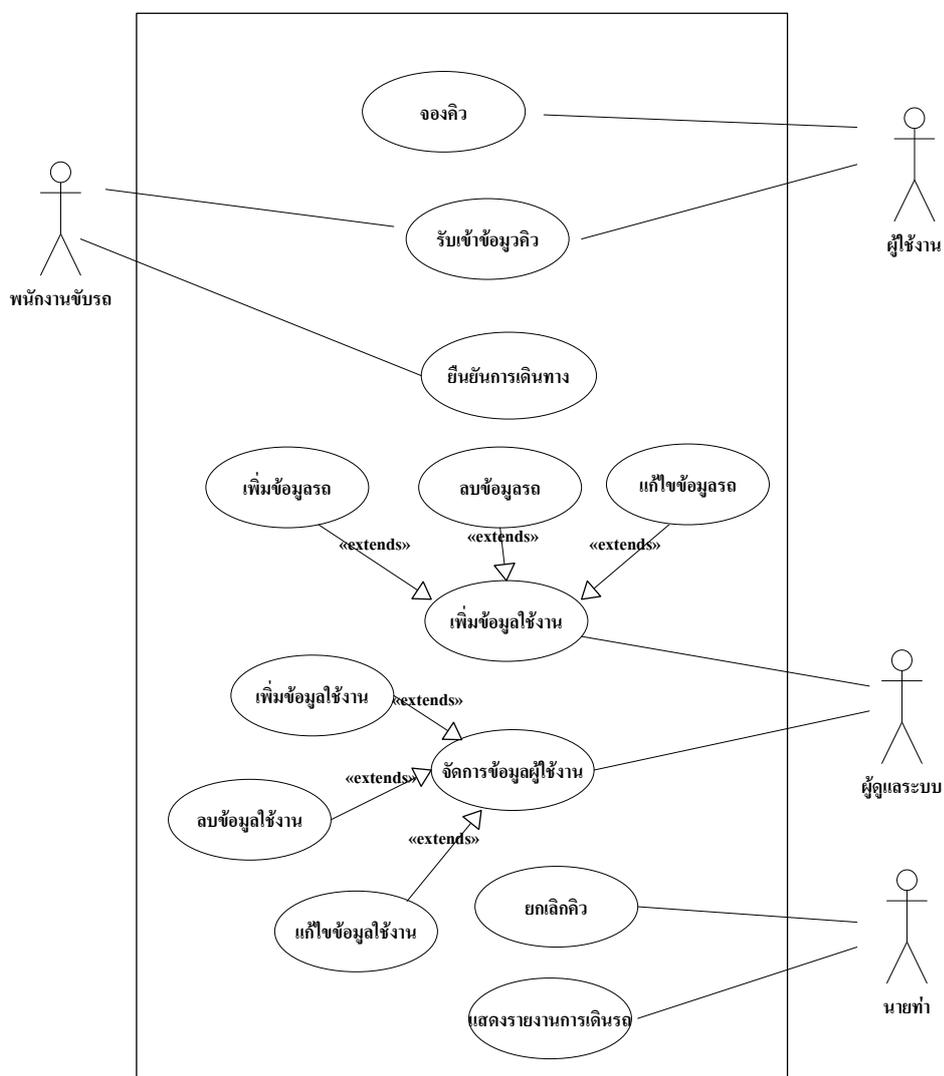
เริ่ม

รูปที่ 2 แสดงขั้นตอนกระบวนการจองคิวและยืนยันการขึ้นรถตู้ของผู้ใช้งาน

จากรูปภาพที่ 2 นั้น อธิบายกระบวนการทำงานได้ดังนี้

- 1) นักศึกษา,บุคลากร ทาบบัตร Mifare ครั้งที่ 1 เพื่อเป็นการจองคิวรถตู้ระบบจะทำการตรวจสอบและบันทึกข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลไปแสดงยังหน้าจอการแสดงผล
- 2) นักศึกษา,บุคลากร จะทราบถึงลำดับคิวที่ได้ทำการจอง และเมื่อมีการทาบบัตรMifare ครั้งที่ 2 เป็นการยืนยันการขึ้นรถ (เมื่อคนขับรถมีการทาบบัตรเพื่อรับเข้าจำนวนคิว ระบบจะการดำเนินการของกระบวนการรับเข้าคิวและยืนยันการเดินรถของพนักงานขับรถ)

อย่างไรก็ตาม ระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ สามารถเขียนเป็นแผนภาพดังแสดงในรูปที่ 3

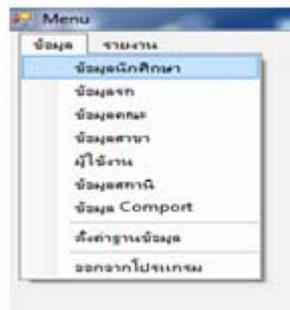

รูปที่ 3 แสดงแผนภาพการทำงานของผู้ใช้ระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์

4.2 การพัฒนาระบบ

การใช้งานในส่วนของผู้ดูแลระบบ

จากรูปที่ 3 ผู้ดูแลระบบ เมื่อทำการเข้าสู่ระบบสามารถทำการ เพิ่ม ลบ แก้ไข ข้อมูล นักศึกษา,บุคลากร ข้อมูลรถตู้ ได้ ดังแสดงในรูปที่ 4-5

รูปที่ 4 แสดงการเข้าสู่เมนูบันทึกข้อมูลนักศึกษาและบุคลากร

รูปที่ 5 แสดงฟอร์มในการบันทึกข้อมูลนักศึกษาและบุคลากร

การใช้งานในส่วนของผู้ใช้งาน (ผู้บริหาร, อาจารย์, บุคลากร, นักศึกษา)

ผู้ใช้งานทำการทาบบัตร Mifare ครั้งที่ 1 เพื่อเป็นการจองคิวรถตู้ระบบจะทำการตรวจสอบและบันทึกข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลไปแสดงยังหน้าจอการแสดงผล ทำให้ทราบถึงลำดับคิวที่ได้ทำการจอง และเมื่อมีการทาบบัตร Mifare ครั้งที่ 2 เป็นการยืนยันการขึ้นรถ

รูปที่ 6 แสดงสถานะของโปรแกรมในส่วนของนายท่า

จากรูปที่ 3 แสดงถึงสถานะความพร้อมของตัวโปรแกรมในส่วนของนายท่าเมื่อมีการทาบบัตรไมแฟร์ จะแสดงที่หน้าจอของนายท่าดังรูป 6-8 ดังนี้

รูปที่ 7 แสดงสถานะของโปรแกรมในส่วนของนายท่าเมื่อมีการทาบบัตรครั้งที่ 1

รูปที่ 8 แสดงสถานะที่หน้าจอ Monitor เมื่อ นักศึกษา, บุคลากร มีการทาบบัตรไมแฟร์ครั้งที่ 2

ในกรณีที่ ผู้ใช้บริการ ไม่ได้ทำการยืนยันการขึ้นรถนายท่าจะเป็นผู้ทำการตัดคิวการจองเพื่อให้ลำดับคิวต่อสามารถมีสิทธิในการขึ้นรถ จะแสดงดังรูปที่ 9

รูปที่ 9 แสดงสถานะที่หน้าจอ Monitor เมื่อ นายท่าทำการตัดคิวแล้ว โปรแกรมจะให้ทำการยืนยันอีกครั้ง

5. ผลการดำเนินการวิจัย

ในการทดสอบความพึงพอใจต่อการใช้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ ภายในวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ โดยมี จำนวนประชากรของ Krejcie and Morgan (ผู้บริหาร, อาจารย์ และเจ้าหน้าที่) จำนวน 230 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน ประกอบด้วยข้อมูลแสดงระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการใช้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ ดังแสดงในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการใช้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์

ความพึงพอใจต่อการใช้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ (ผู้ดูแลระบบ)	\bar{x}	(SD)	ระดับ
1. ขั้นตอนการติดตั้งระบบ	4.46	0.50	มาก
2. การปรับแต่งระบบ	4.44	0.53	มาก
3. ความชัดเจนของ สัญลักษณ์ หรือฟังก์ชันของระบบ	4.58	0.71	มากที่สุด
4. ความน่าเชื่อถือของระบบ	4.42	0.50	มาก
5. การบำรุงรักษาของระบบ	4.13	0.51	มากที่สุด

ในตารางที่ 1 พบว่า ผู้ดูแลระบบได้ทำการทดสอบประสิทธิภาพการใช้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ในด้านความชัดเจนของ สัญลักษณ์ หรือฟังก์ชันของระบบและการบำรุงรักษาของระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้ใช้งาน คือผู้บริหาร, อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ได้ทำการทดสอบประสิทธิภาพการใช้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไมแฟร์ ในด้านความสะดวกในการใช้บริการและระยะเวลาการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด ดังแสดงในรูปตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไม่แพ้

ความพึงพอใจต่อการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไม่แพ้ (ผู้ใช้งาน)	\bar{x}	(SD)	ระดับ
1. มีความสะดวกในการให้บริการ	4.54	0.58	มากที่สุด
2. ขั้นตอนการให้บริการ	4.46	0.64	มาก
3. การจัดลำดับขั้นตอนการให้บริการ	4.29	4.46	มาก
4. ระยะเวลาการให้บริการ	4.60	0.56	มากที่สุด
5. ความรู้ความสามารถในการให้บริการ	4.33	0.54	มาก
6. ความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการ	4.54	0.58	มาก

5.1 สรุปผล

5.1 สรุปผลการทดลอง

ประสิทธิภาพการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไม่แพ้ พบว่าทั้ง ผู้ใช้งานที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร, อาจารย์, เจ้าหน้าที่ และผู้ดูแลระบบ ของวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ มีความสะดวกในการเข้าคิวรับบริการ ทำให้ลดสภาวะการแออัดจากการใช้บริการรถตู้ เพื่อให้ทราบจำนวนผู้ใช้งานบริการรถตู้ ทำให้มีการควบคุมและกำหนดจำนวนเที่ยวการรับส่งของการให้บริการ ที่ให้เหมาะสมต่อการใช้งาน ตลอดจนทำให้ลดขั้นตอนและระยะเวลาในปฏิบัติงานได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

สามารถพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพการให้บริการระบบการจัดลำดับคิวด้วยบัตรไม่แพ้ ด้วยการแจ้งผลการจองคิวผ่านทาง แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์แบบสมาร์โฟนได้

เอกสารอ้างอิง

[1] เทคโนโลยีของสมาร์ตการ์ดสืบค้นมาจาก: en.wikipedia.org/wiki/Smart_card เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2556.

[2] ประเภทของสมาร์ตการ์ด. สืบค้นมาจาก:

http://web.ku.ac.th/schoolnet/snet1/network/smart_c.htm เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2556.

[3] ลดารัตน์ เซ็นกลาง. การศึกษาความพึงพอใจที่มีผลต่อการใช้บริการสมาร์ตเฟิร์สของนักศึกษา, ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต,มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2550.

[4] ยุทธนา สงนรินทร์ และ ชีรวัดน์ หังสพฤกษ์ : ระบบฐานข้อมูลเพื่อจัดการยานพาหนะ :กรณีศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ , 2550.

การลดเวลาในกระบวนการประกอบแองก์เกิ้ลเพลตโดยใช้ฟิกซ์เจอร์

TIME REDUCTION IN ASSEMBLY PROCESS FOR ANGLE PLATE BY USING FIXTURE

เอกพล ทับพร
ยอดนภา เกษเมือง

อาจารย์ประจำ/วิศวกรรมอุตสาหกรรม,มหาวิทยาลัยธนบุรี, pew_ek@hotmail.com
อาจารย์ประจำ/วิศวกรรมอุตสาหกรรม,มหาวิทยาลัยธนบุรี, yntp_ie@thonburi-u.ac.th

บทคัดย่อ

แองก์เกิ้ลเพลตเป็นส่วนอุปกรณ์มาตรฐานของการผลิตฟิกซ์เจอร์ ทำหน้าที่เป็นขาตั้งช่วยเพิ่มความสูงระหว่างชิ้นงานที่ต้องการจับยึดกับฟิกซ์เจอร์ ปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ซึ่งมีการใช้แองก์เกิ้ลเพลตจำนวนมากได้มีการผลิตแองก์เกิ้ลเพลตขึ้นมาใช้เองทดแทนการสั่งซื้อจากผู้ผลิตภายนอกเพราะมีราคาค่อนข้างแพง แต่เนื่องจากโรงงานเหล่านี้ยังไม่มีเทคนิคการผลิตที่ดีเพียงพอทำให้ใช้เวลามากในการผลิตและมีปัญหาคุณภาพไม่สม่ำเสมอ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำฟิกซ์เจอร์สำหรับใช้ในงานประกอบแองก์เกิ้ลเพลตให้สามารถลดเวลาการประกอบและทำให้คุณภาพเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐาน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาโดยใช้หลักการสถิติเพื่อการควบคุมกระบวนการผลิตแล้วทำการออกแบบและจัดทำฟิกซ์เจอร์เข้ามาช่วยในการประกอบและทำการวิเคราะห์ผลเวลาที่ใช้ในการประกอบและคุณภาพของแองก์เกิ้ลเพลตเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังจากการนำฟิกซ์เจอร์มาใช้งานเมื่อนำฟิกซ์เจอร์ที่ออกแบบไว้เหมาะสมมาใช้สามารถลดเวลาในการประกอบลงได้จาก 17.25 นาที/ชิ้น เป็น 3.64 นาที/ชิ้น และคุณภาพเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานและมีความเที่ยงตรงมากขึ้นเห็นได้จากดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ (Cp) เท่ากับ 1.61

คำสำคัญ: แองก์เกิ้ลเพลต, ฟิกซ์เจอร์

ABSTRACT

Angle plate is a standard part of fixture manufacture. It functions as a stand for increasing the height between work pieces needed to be held with fixture. At present, automobile manufacture plants, which require a large amount of angle plates, manufacture them for its own uses and for replacing the purchase from external producers because the plate cost is rather high. Anyway, these plants do not have sufficiently good technique so the problem of much time spent on manufacturing it and uneven quality occur.

This research has the objective to manufacture fixture for assembling angle plate so that less time will be consumed and the quality can meet the standard provision. After that, the collected data was analyzed to find the causes of these problems with the use of statistic principles to control manufacturing process. Then, fixture was designed and arranged for the assembling. The time spent for assembling was analyzed and the quality of angle plate before and after using fixture was compared. The use of properly designed fixture can reduce the assembling duration from 17.25 minutes/piece to 3.64 minutes/ piece. It can also enable the accordance of quality to the standard provision and provide more accuracy. This can be seen from the index of capacity process has result to 1.61.

KEYWORDS: Angle Plate, fixture

บทนำ

ANGLE PLATE เป็นชิ้นส่วนอุปกรณ์มาตรฐานของการผลิต FIXTURE ซึ่งพบว่ามีการใช้มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ หน้าที่หลักของ ANGLE PLATE คือเป็นขาตั้งช่วยเพิ่มความสูงระหว่างชิ้นงานที่ต้องการจับยึดกับตัว FIXTURE ลักษณะทั่วไปของ ANGLE PLATE ประกอบด้วยเหล็กเหนียว 3 ชั้น ที่ผ่านการตัดให้ได้ขนาดและนำมาเชื่อมประกอบกันแล้วทำการปรับผิวให้เรียบ จากนั้นทำการเจาะรูสำหรับยึดโบลท์และสลัก

จากข้อมูลของบริษัทตัวอย่าง ช่วงไตรมาสที่ 2 ปี 2554 พบว่ามีปริมาณการผลิต ANGLE PLATE เพื่อใช้งานภายในบริษัทประมาณ 5,000 ชิ้นต่อปี เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ทางบริษัทจึงได้ทำการผลิต ANGLE PLATE ใช้งานทดแทนการสั่งซื้อจากผู้ผลิตภายนอกและจากกระบวนการประกอบ ANGLE PLATE ในปัจจุบันพบว่าในขั้นตอนการเตรียมเหล็กเหนียวที่ 3 ชั้นให้อยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้องมีความยุ่งยากมีผลทำให้ต้องเสียเวลามากในการประกอบชิ้นงาน ให้แล้วเสร็จโดยใช้เวลาลงถึง 17.25 นาทีต่อชิ้น และพบอีกว่าคุณภาพของ ANGLE PLATE ที่ผลิตได้นั้นมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ดังนั้นจึงได้ทำการออกแบบและจัดทำ FIXTURE เพื่อนำมาใช้ในงานประกอบ ANGLE PLATE ให้กับบริษัทตัวอย่างโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือช่วยลดเวลาในการประกอบและเพิ่มความเที่ยงตรงของคุณภาพ ANGLE PLATE ที่ผลิตได้ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการลดต้นทุนการผลิตโดยรวมของงานประกอบ ANGLE PLATE และมีผลให้เพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับทางบริษัทต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและจัดทำอุปกรณ์จับยึดให้สามารถลดเวลาและเพิ่มความเที่ยงตรงของคุณภาพในการประกอบ ANGLE PLATE

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาเวลาการประกอบ ANGLE PLATE ขนาด 90 x 90 x 300 มิลลิเมตร
2. ออกแบบอุปกรณ์จับยึดสำหรับการประกอบ ANGLE PLATE ขนาด 90 x 90 x 300 มิลลิเมตร
3. ศึกษาผลการทดสอบคุณภาพโดยวัดจากการตรวจสอบองศาหลังติดตั้งอุปกรณ์จับยึด
4. วิเคราะห์ข้อมูลการวัดขนาด ANGLE PLATE หลังติดตั้งอุปกรณ์จับยึด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เวลาที่ใช้ในการประกอบ ANGLE PLATE หลังติดตั้งอุปกรณ์จับยึด
2. คุณภาพของ ANGLE PLATE มีความเที่ยงตรงมากขึ้นหลังติดตั้งอุปกรณ์จับยึด

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อลดเวลา ดังต่อไปนี้

1. การออกแบบอุปกรณ์ช่วยในการทำงาน (Jig Design)[1]

การออกแบบเครื่องมือเป็นกระบวนการของการออกแบบและปรับปรุงเครื่องมือ วิธีการทำเป็นหลายอย่างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและเพิ่มผลผลิต (Productivity) ให้สูงขึ้น การออกแบบเครื่องมือที่เกี่ยวกับเครื่องจักรในอุตสาหกรรมและเครื่องมือพิเศษอื่นๆทำให้การผลิตชิ้นงานทำได้อย่างรวดเร็ว และมีปริมาณสูง อีกทั้งยังทำให้สินค้ามีคุณภาพและประหยัด ซึ่งจะทำให้เป็นที่แน่ใจว่าสินค้าที่ผลิตออกไปจะได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความต้องการของลูกค้า

2. เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด (7QC Tools)[2]

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาทางด้านคุณภาพในกระบวนการทำงาน ซึ่งช่วยศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหา การเลือกปัญหา การสำรวจสภาพปัจจุบันของปัญหา การค้นหาและวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริงเพื่อการแก้ไขได้ถูกต้องตลอดจนช่วยในการจัดทำมาตรฐานและควบคุมติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือควบคุมคุณภาพทั้ง 7 ชนิดประกอบด้วย ผังแสดงเหตุและผล (Cause-and-Effect Diagram) หรือผังก้างปลา (Ishikawa Diagram) แผนภูมิพาร์โต (Pareto Diagram) กราฟ (Graphs) แผ่นตรวจสอบ (Check sheet) ฮิสโตแกรม (Histogram) ผังการกระจาย (Scatter Diagram) และแผนภูมิควบคุม (Control Chart)

3. การวิเคราะห์สาเหตุของลักษณะข้อบกพร่องและผลกระทบ (FMEA) [3]

การวิเคราะห์สาเหตุของลักษณะข้อบกพร่องและผลกระทบเป็นกระบวนการค้นหาข้อบกพร่องที่จะมีผลกระทบรุนแรงมากน้อยต่อกระบวนการ โดยจะประเมินตัวเลขความเสี่ยงขึ้น (Risk Priority Number) โดย $RPN = \text{ผลคูณของระดับความรุนแรงของผลกระทบและโอกาสหรือความถี่ของสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องและระดับความสามารถในการตรวจจับ}$

4. การวิเคราะห์ความสามารถกระบวนการ (Process Capability Analysis, PCA) [4]

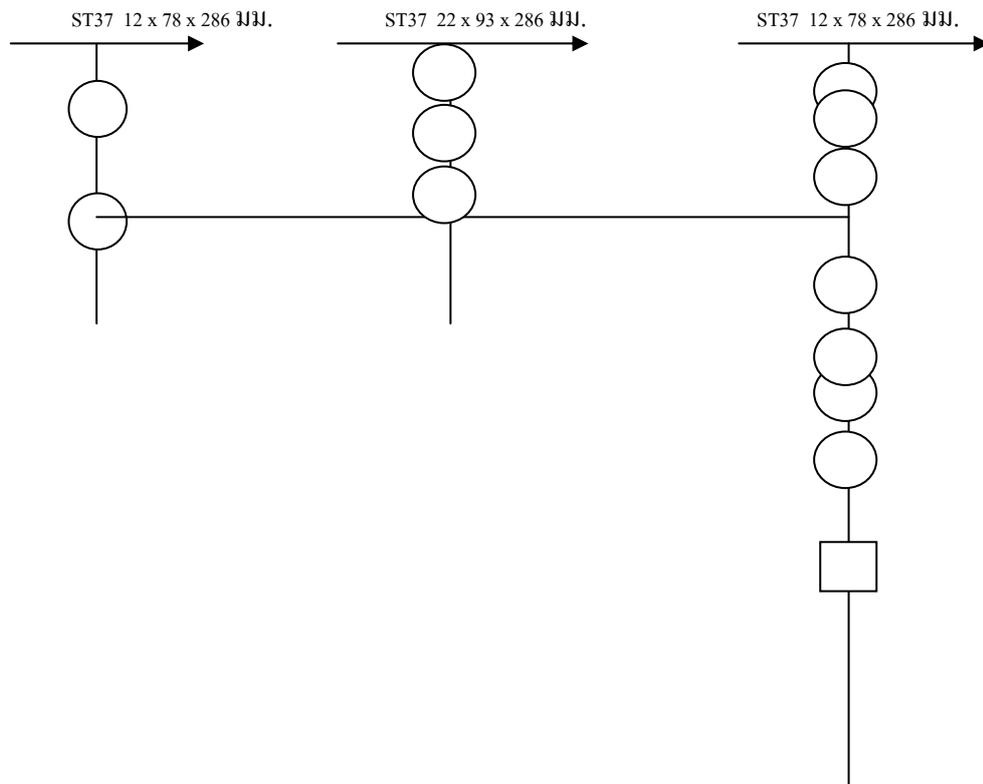
เป็นเทคนิคและเครื่องมือทางสถิติอันหนึ่งที่ใช้ในการควบคุมและปรับปรุงกระบวนการในการผลิตรวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการวัดตรวจสอบระดับคุณภาพของกระบวนการผลิตเพื่อความเชื่อถือได้ของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตการวิเคราะห์ความสามารถกระบวนการประกอบด้วย การวิเคราะห์ความเสถียรภาพของกระบวนการ (Stability) การวิเคราะห์ความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ (Potential Capability, Cp) การวิเคราะห์ความสามารถด้านสมรรถนะของกระบวนการด้วยค่าความถูกต้องและค่ากลาง (Performance Capability, Cpk, Cpm)

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. การศึกษากระบวนการผลิต

การผลิต ANGLE PLATE ประกอบด้วยขั้นตอนการทำงานหลายขั้นตอน โดยใช้แผนภูมิกระบวนการผลิตอย่างสังเขป (Outline process chart)

แผนภูมิแสดงกระบวนการผลิตอย่างสังเขปของ ANGLE PLATE ก่อนการปรับปรุงจะเป็นดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกระบวนการผลิตอย่างสังเขปของ ANGLE PLATE ก่อนการปรับปรุง

ตารางที่ 1 อธิบายแผนภูมิกระบวนการผลิตต่อเนื่อง : การผลิต ANGLE PLATE

FLOW PROCESS CHART							
DESCRIPTION	TIME (min)	SYMBOL					REMARKS
		○	⇨	□	▽		
เจียร Scrap	0.30						
ปรับตั้งทิว	4.35						
นำชิ้นงานไปร่างแบบ	0.30						
เจียร Scrap	0.30						
ปรับตั้งทิว	5.00						
นำชิ้นงานไปร่างแบบ	0.42						
เจียร Scrap	0.30						
ปรับตั้งทิว	3.30						
ตัดการ	0.58						
เชื่อมประกอบ	18.51						
ปรับตั้งทิว	4.13						
เจาะรู	15.0						
ตรวจสอบ	5.0						
รวม	57.19	12		1			

จากการปฏิบัติงานทั้ง 13 ขั้นตอนสามารถอธิบายให้อยู่ในรูปของแผนภูมิกระบวนการผลิตต่อเนื่องของ ANGLE PLATE ดังตารางที่ 1

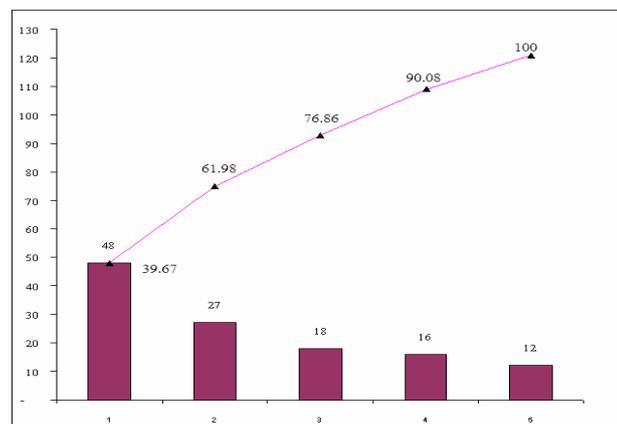
ลักษณะปัญหาในกระบวนการผลิต ANGLE PLATE

จากการศึกษากระบวนการผลิตผู้วิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบ ANGLE PLATE และสามารถนำไปจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยเรียงลำดับความสำคัญจากปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดไปหาความสำคัญน้อยที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางผลรวมค่าสะสมเปอร์เซ็นต์และเปอร์เซ็นต์สะสมโดยเรียงจากค่าสูงสุดไปหาค่าน้อยสุด

ปัญหา	ความ เป็นไปได้	ความ รุนแรง	ความถี่ คะแนน	คะแนน สะสม	%ปัญหา	%สะสม
1.การประกอบ ใช้เวลามาก	4	4	3	48	48	39.67
2.การร่างแบบใช้ เวลามาก	3	3	3	27	75	22.31
3.ใช้เวลา Machine มาก	2	3	3	18	93	14.88
4.ใช้เวลาเจาะรูมาก	4	2	2	16	109	13.22
5. การ ตรวจสอบใช้เวลามาก	2	2	3	12	121	9.92

จากตารางที่ 2 พบว่าปัญหาที่มีตัวเลขแสดงลำดับความสำคัญของปัญหามากที่สุด คือ การประกอบ ANGLE PLATE ใช้เวลามาก ดังนั้นจึงเลือกปัญหาที่เกิดจากการประกอบ ANGLE PLATE ที่ใช้เวลามากมาวิเคราะห์หาความสำคัญของปัญหาจากนั้นจึงนำข้อมูล ไปทำแผนภาพพาราโตเพื่อแสดงสัดส่วนลำดับความสำคัญของปัญหาจากสาเหตุต่างๆ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงแผนภาพพาราโตลำดับความสำคัญของปัญหา

จากภาพประกอบ 2 แสดงสัดส่วนลำดับความสำคัญของปัญหาจากสาเหตุต่างๆที่เกิดขึ้นในการประกอบ ANGLE PLATE

การออกแบบและผลิตอุปกรณ์จับยึด

การออกแบบ FIXTURE เพื่อเป็นอุปกรณ์ช่วยจับยึดชิ้นงานในการเชื่อมประกอบและให้ชิ้นงานแต่ละชิ้นที่เชื่อมประกอบมีคุณภาพเหมือนกันทั้งยังช่วยลดเวลาในการผลิต ดังแสดงขั้นตอนการออกแบบ ANGLE PLATE ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงการออกแบบอุปกรณ์จับยึด

จากภาพประกอบ 3 แสดงการออกแบบอุปกรณ์จับยึดโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบและแสดงการตัดเหล็กแผ่นโดยใช้เครื่องตัดแก๊ส โดยจะตัดเหล็กตามแบบที่ได้ออกแบบเสร็จแล้วจากนั้นนำไปปาดหน้าขึ้นหน้าโดยเครื่องกัดแนวราบเพื่อปรับแต่งผิวชิ้นงาน

ภาพประกอบ 4 แสดงการตรวจสอบอุปกรณ์จับยึด

ภาพประกอบ 4 แสดงการตรวจสอบอุปกรณ์จับยึดที่ประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกันแล้วโดยใช้เครื่อง LAY-OUT MACHINE ตรวจสอบให้ได้ขนาดตามแบบที่กำหนด

ขั้นตอนการทดลอง

ข้อมูลเวลาที่ใช้ในการประกอบ ANGLE PLATE (ก่อนปรับปรุง) ช่วงเวลาการเก็บข้อมูล 1- 30 มิถุนายน 2554 โดยทำการการเก็บข้อมูลการผลิต ANGLE PLATE จำนวน 400 ชิ้นทำการจับเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE (ก่อนปรับปรุง) ทั้งหมด 60 ชิ้นจาก 400 ชิ้น คิดเป็น 15% โดยแสดงข้อมูลการจับเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการจับเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE (ก่อนปรับปรุง)

ชิ้นที่	เจียรเศษ Scrap (นาทึ)	ปรับผิวฉาก (นาทึ)	Lay-Out (นาทึ)	ติดกาว (นาทึ)	เชื่อม(นาทึ)	เวลารวม (นาทึ)
1-10	1.31	12.08	1.18	0.55	2.28	17.40
11-20	1.28	12.08	1.20	0.59	2.38	17.53
21-30	1.30	12.09	1.17	0.59	2.25	17.40
31-	1.29	12.30	0.78	0.58	2.37	17.32

40						
41-	1.30	12.10	1.19	0.60	2.26	17.36
50						
51-	1.32	13.45	1.20	0.57	2.44	16.49
60						
เฉลี่ย	1.30	12.35	1.12	0.58	2.33	17.25

จากตารางที่ 3 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับการแสดงเวลาการประกอบ ANGLE PLATE (ก่อนปรับปรุง) ทั้ง 60 ชิ้น ได้เวลาที่ใช้เฉลี่ยเท่ากับ 17.25 นาทีต่อชิ้น

ข้อมูลเวลาที่ใช้ในการประกอบ ANGLE PLATE (หลังปรับปรุง) โดยในช่วงการเก็บข้อมูลมีการผลิต ANGLE PLATE จำนวน 400 ชิ้นทำการจับเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE (หลังปรับปรุง) ทั้งหมด 60 ชิ้นจาก 400 ชิ้น คิดเป็น 15% โดยแสดงข้อมูลการจับเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการจับเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE (หลังปรับปรุง)

ชิ้นที่	เฉลี่ยเศษ Scrap (นาที)	เชื่อม(นาที)	เวลารวม (นาที)
1-10	1.31	2.30	3.6
11-20	1.27	2.32	2.59
21-30	1.30	2.30	3.6
31-40	1.31	2.31	3.61
41-50	1.28	2.25	3.53
51-60	1.34	2.56	3.9
เฉลี่ย	1.30	2.34	3.64

จากตารางที่ 4 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับการแสดงเวลาการประกอบ ANGLE PLATE (หลังปรับปรุง) ทั้ง 60 ชิ้น ได้เวลาที่ใช้เฉลี่ยเท่ากับ 3.64 นาทีต่อชิ้น

การตรวจสอบมุมฉากของ ANGLE PLATE

การตรวจสอบขนาดมุมฉากของ ANGLE PLATE นั้นจะทำการตรวจสอบหลังจากที่เชื่อมประกอบเสร็จแล้ว ซึ่งกระบวนการตรวจสอบจะต้องใช้เครื่องมือวัดที่มีชื่อเรียกว่า สเกลวัดมุม (Angle Scale) ลักษณะของเครื่องมือมีแม่เหล็กอยู่ที่ฐานและมีเข็มชี้บอกค่าของมุมและมีความละเอียดในการวัด 0.5 องศา วิธีการวัดจะนำ ANGLE PLATE วางตั้งบนแท่นระดับแล้วนำสเกลวัดมุมไปติดกับ ANGLE PLATE ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบขนาดมุมฉากของ ANGLE PLATE

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการวัดขนาด ANGLE PLATE

การเก็บรวบรวมข้อมูลในที่นี้ดำเนินการด้วยวิธีการสุ่มงานแบบกลุ่มย่อย เพื่อประเมินถึงความสามารถของกระบวนการประกอบ ANGLE PLATE และประมาณค่าความผันแปรที่เกิดขึ้น โดยค่าของความผันแปรนั้นเป็นความผันแปรในระยะสั้น (Short Term) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความผันแปรโดยอาศัยค่าพิสัยเป็นวิธีการในการคำนวณเกี่ยวกับความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสิ่งตัวอย่าง (Sample Standard Deviation) ด้วยการออกแบบการชักสิ่งตัวอย่างเพื่ออธิบายถึงความผันแปรที่เกิดขึ้น ด้วยขนาดของสิ่งตัวอย่าง (Sample Size) จำนวน 3 ชิ้น และจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง (Subgroup Size) เท่ากับ 20 กลุ่ม

ค่ามาตรฐานที่ทำการวัดขนาดคือค่าความฉาก 90 องศา พิกัดควบคุมคือ ± 0.5 องศา ที่ความยาว 300 มิลลิเมตร

1. การคำนวณค่าทางสถิติ

ขนาดของสิ่งตัวอย่าง $(n) = 3$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง $(k) = 20$

จะได้ค่า $d_2 = 1.693$

การคำนวณค่าพิสัยเฉลี่ย

$$\bar{R} = \frac{\sum R}{K} \quad (1)$$

การคำนวณค่ามัธยิมเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{K} \quad (2)$$

การคำนวณหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S = \frac{\bar{R}}{d_2} \quad (3)$$

2. การคำนวณค่าพิกัดควบคุม

การคำนวณค่าพิกัดควบคุมค่าพิสัยโดยนำค่าพิสัยเฉลี่ยที่คำนวณได้มาคำนวณเส้นขอบเขตควบคุม

$$UCL_x = \bar{X} + A_2R \quad (4)$$

$$CL_x = \bar{X} \quad (5)$$

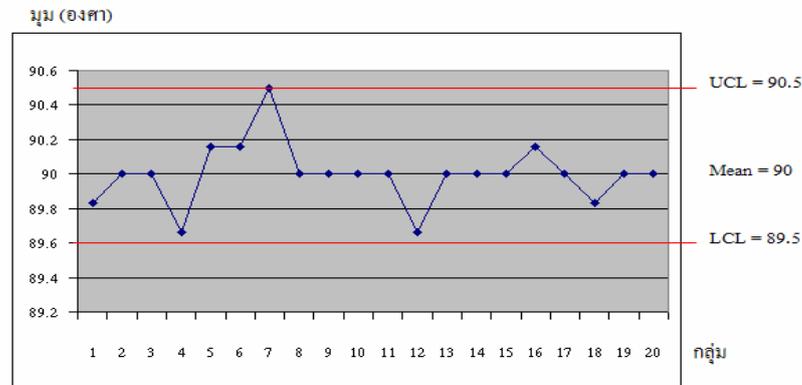
$$LCL_x = \bar{X} - A_2R \quad (6)$$

$$UCL_R = D_4R \quad (7)$$

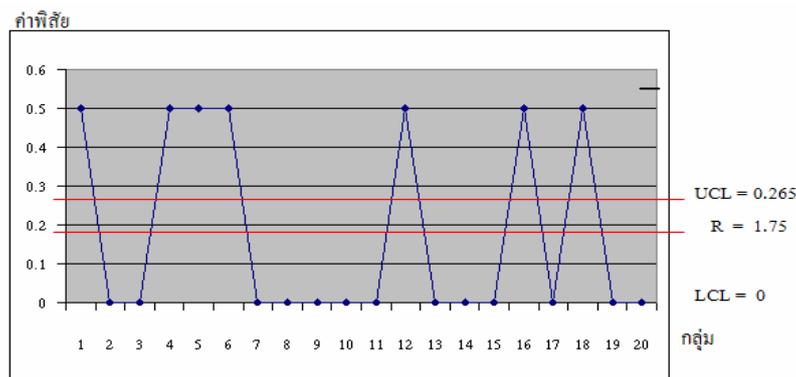
$$CL_R = \bar{R} \quad (8)$$

$$LCL_R = D_3R \quad (9)$$

ดังแสดงในภาพประกอบ 6 และภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 6 แสดงแผนภูมิการวัดขนาดของ ANGLE PLATE

ภาพประกอบ 7 แสดงการวัดขนาดของ ANGLE PLATE

จากภาพประกอบ 6 พิกัดควบคุมค่ามัธยฐานจะมีค่าระหว่าง 89.50 องศา ถึง 90.50 องศา และมีค่ากลาง 90.00 องศา เมื่อนำค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 กลุ่ม มาพิจารณาจะพบว่าค่าความผันแปรของมัธยฐานอยู่ภายใต้สภาวะของพิกัดควบคุมทั้งหมด ซึ่งแสดงว่าข้อมูลมีพฤติกรรมแบบสุ่มรอบค่ากลางในลักษณะสมมาตร (แบบปกติ) สามารถอธิบายได้ว่ากระบวนการมีเสถียรภาพ

จากภาพประกอบ 7 พิกัดควบคุมของพิสัยจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 0.265 และมีค่ากลาง 0.1750 เมื่อนำค่าพิสัยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 กลุ่ม มาพิจารณาจะพบว่า ค่าความผันแปรของพิสัยอยู่ในพิกัดควบคุมทั้งหมด ซึ่งแสดงว่าข้อมูลมีพฤติกรรมแบบสุ่มรอบค่ากลางในลักษณะสมมาตร (แบบปกติ) สามารถอธิบายได้ว่า กระบวนการมีเสถียรภาพ

การวิเคราะห์ความสามารถของกระบวนการหลังปรับปรุง

เป็นการประเมินความสามารถของกระบวนการภายใต้ภาวะเงื่อนไขเดียวกัน (Within Condition) โดยมีได้คำนึงถึงความผันแปรต่าง ๆ สามารถคำนวณได้โดยการประมาณถึงความเบี่ยงเบนมาตรฐานในช่วงเวลานั้นๆ ด้วยวิธีการสุ่มงานแบบกลุ่มย่อย ซึ่งในที่นี้จะใช้ค่าสถิติที่คำนวณได้มาใช้คำนวณค่าดัชนีนี้แสดงความสามารถของกระบวนการในการประเมินความสามารถของกระบวนการประมาณได้จากการใช้แผนภูมิ X - R

- เมื่อ R หมายถึง ค่าเฉลี่ยของพิสัย
 d_2 หมายถึง แฟกเตอร์ปรับค่าโดยขึ้นอยู่กับจำนวนสิ่งตัวอย่างสุ่ม ในแต่ละชุดข้อมูล

$$\sigma_{ST} = \frac{\bar{R}}{d_2} = \frac{0.175}{1.693} = 0.1033 \text{ องศา}$$

เมื่อ σ_{ST} หมายถึง การกระจายตัวของกระบวนการแบบระยะสั้น

C_p หมายถึง ดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ

มาตรฐานการตรวจสอบความฉากจะมีค่า = 90 ± 0.5 องศา.

ค่าพิสัยควบคุมล่าง = 89.5 องศา

ค่าพิสัยควบคุมบน = 90.5 องศา

$$C_p = \frac{USL - LSL}{6\sigma_{ST}} = \frac{90.5 - 89.5}{6 \times 0.1033} = 1.61 = 1.61$$

โดยทั่วไปค่า C_p จะต้องมีค่ามากกว่า 1.00 และคู่มือระเบียบวิธีปฏิบัติ (Quality Process) ของบริษัทได้กำหนดค่า $C_p \geq 1.33$ แต่จากผลการคำนวณค่าดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ $C_p = 1.61$ สามารถอธิบายได้ว่า ความสามารถของกระบวนการในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ดี

ผลสรุปการดำเนินการ

1. สรุปการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและปรับปรุงกระบวนการเพื่อลดเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE ซึ่งจากการสร้าง FIXTURE มาช่วยในการประกอบ ANGLE PLATE สามารถลดเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE ได้จากเดิมใช้เวลา 17.25 นาที/ชิ้น ลดลงเหลือ 3.64 นาที / ชิ้น ซึ่งสามารถลดเวลาในการประกอบ ANGLE PLATE ได้ 13.61 นาที/ ชิ้น และยังช่วยเพิ่มเพิ่มความเที่ยงตรงของมุม ANGLE PLATE ให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น โดยดูได้จากแผนภูมิควบคุมการวัดขนาดของ ANGLE PLATE ที่ไม่แสดงความผิดปกติของกระบวนการและค่าดัชนีความสามารถด้านศักยภาพของกระบวนการ $C_p = 1.61$ สามารถอธิบายได้ว่า ความสามารถของกระบวนการในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ดี

2. ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันการดำเนินการผลิต ANGLE PLATE หลังจากดำเนินการปรับปรุงวิธีการประกอบ ANGLE PLATE โดยใช้ FIXTURE ช่วยในการประกอบแล้วยังพบว่ายังมีหลายขั้นตอนของกระบวนการประกอบ ANGLE PLATE ที่ยังสามารถลดเวลาการผลิต ANGLE PLATE ได้จึงได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- วิธีการเจาะรูเส้นผ่านศูนย์กลาง 11 มิลลิเมตร จำนวน 8 รู ควรใช้ JIG & FIXTURE ช่วยในการเจาะรู เพราะจะสามารถช่วยลดเวลาการจับยึดชิ้นงานได้
- เครื่องมือที่ใช้วัดตรวจสอบความตั้งฉาก 90 องศา ควรใช้เครื่องมือที่มีความละเอียด เพราะจะได้ช่วยควบคุมคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น
- ควรมีการตรวจสอบ FIXTURE ที่ใช้ประกอบ ANGLE PLATE ทุก 3 เดือน

เอกสารอ้างอิง

- [1] วชิระ มีทอง “การออกแบบจิ๊กและฟิกเจอร์ (Jig and Fixture Design)” สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) , 2535 : พิมพ์ครั้งที่ 4 : หน้าที่ 7-47
- [2] กิตติศักดิ์ พลอยพาณิชย์เจริญ “ระบบการควบคุมคุณภาพที่หน้างาน : คิวซีเซอร์เคิล (QC Circle)” บริษัท เทคนิคอล แอพโพรช เคาน์เซลลิ่ง แอนด์ เทรนนิ่ง จำกัด , 2543 : พิมพ์ครั้งที่ 3 : หน้าที่ 10-303
- [3] กิตติศักดิ์ พลอยพาณิชย์เจริญ “สถิติสำหรับงานวิศวกรรม” สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) , 2540 : เล่มที่ 1 : พิมพ์ครั้งที่ 2 : หน้าที่ 12-205
- [4] กิตติศักดิ์ พลอยพาณิชย์เจริญ “การวิเคราะห์ความสามารถของกระบวนการ Process Capability Analysis” สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) , 2544 : หน้าที่ 12-205
- [5] กิตติศักดิ์ พลอยพาณิชย์เจริญ “สถิติสำหรับงานวิศวกรรม” สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) , 2542 : เล่มที่ 2 : พิมพ์ครั้งที่ 2 : หน้าที่ 155-222
- [6] กิตติศักดิ์ พลอยพาณิชย์เจริญ “การวิเคราะห์ระบบการวัด” สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) , 2542 : พิมพ์ครั้งที่ 1 : หน้าที่ 79-135
- [7] คณะวิศวกรรมศาสตร์ “คู่มือการเชื่อมโลหะ 2” สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล

การออกแบบวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คโดยใช้วงจรรองความถี่แบบเบิร์นสไตน์

On Design of Crossover Network by using Bernstein Filter

วันวิสา ชัชวงษ์¹ ราชาวดี ชำนาญศิลป์¹ อรลภ แสงอรุณ¹ สุโกศลวณิชยาพิทักษ์²

และ กนก เอนจิระพงศ์เวช²

¹คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการออกแบบวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คโดยใช้วงจรรองความถี่แบบเบิร์นสไตน์ ซึ่งมีลักษณะเด่นในการออกแบบคือได้วงจรรองความถี่ที่มีความราบเรียบที่สุด (Maximally Flat) สามารถควบคุมคุณลักษณะทางขนาด และเฟส ความเป็นเชิงเส้นของเฟสและความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงเฟส โดยใช้พารามิเตอร์ 3 ตัวในการควบคุม คือ n k และ ϵ ซึ่งมีการจำลองการทำงานด้วยโปรแกรม MATLAB และ Simulink ผลจากการทดลองพบว่า การออกแบบวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คโดยใช้วงจรรองความถี่แบบเบิร์นสไตน์นี้สามารถแก้ปัญหาความเพี้ยนและสัญญาณรบกวนที่ไม่ต้องการในระบบเครื่องเสียงได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: วงจรรองความถี่แบบแอนาล็อก โพลีโนเมียลแบบเบิร์นสไตน์ วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ค เฟสเชิงเส้น

ABSTRACT

This paper presents the design of Crossover Network by using Bernstein Filter. The Bernstein Polynomials has the best characteristics with more advantages. For example, it has a maximally flat (MAXFLAT) magnitude, can control the magnitude and phase characteristics, a linear-phase and a flexible phase characteristics with parameters of n k and ϵ . The Design of Crossover Network by using Bernstein Filter is simulated by using MATLAB and Simulink. As the result, the proposed Crossover Network is also efficiently to correct distortion and noise reduction in the loudspeaker management systems.

Keywords: Analog Filter, Bernstein Polynomial, Crossover Network, Linear Phase

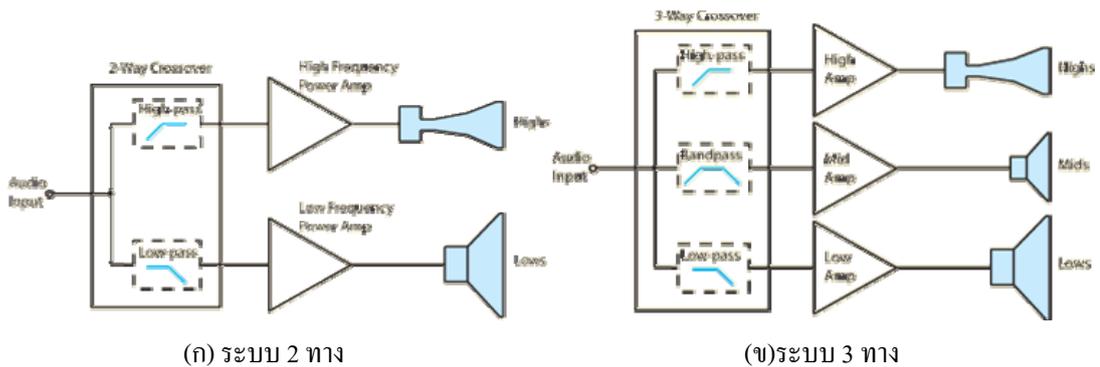
1. บทนำ

ในการออกแบบและสร้างวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กนั้น สามารถสร้างขึ้นจากวงจรกรองความถี่ โดยสมการฟังก์ชันถ่ายโอนของวงจรกรองความถี่ดังกล่าวสามารถหาได้จากโพลีโนเมียลหลายรูปแบบ อาทิเช่น บัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth) เชบีเชฟ (Chebyshev) หรือเบสเซล (Bessel) เป็นต้น อย่างไรก็ตามวงจรกรองความถี่เหล่านี้จะให้ผลตอบสนองต่อความถี่ที่แตกต่างกันออกไป เช่น วงจรกรองความถี่แบบเบสเซลจะให้ผลการตอบสนองทางเวลาประวิงราบเรียบที่สุด วงจรกรองความถี่แบบบัตเตอร์เวิร์ทจะให้ผลการตอบสนองทางขนาดราบเรียบที่สุด ส่วนวงจรกรองความถี่แบบเชบีเชฟจะให้ผลการตอบสนองทางขนาดมีความชันมากที่สุดแต่ในช่วงความถี่ผ่านจะมีริบเบิล (Ripple) [1-2] จากคุณสมบัติของวงจรกรองความถี่ดังกล่าวทำให้สามารถเลือกรูปแบบของวงจรกรองความถี่ให้เหมาะสมกับการใช้งานได้เพียงวัตถุประสงค์เดียวเท่านั้น นอกจากนี้วงจรกรองความถี่เหล่านี้มีรูปแบบที่คงที่ทำให้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนคุณลักษณะของผลตอบสนองทางความถี่ได้ นอกจากปรับเพิ่มจำนวนอันดับ (Order) ของวงจรกรองความถี่เท่านั้น ดังนั้นเมื่อนำมาออกแบบและสร้างเป็นวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กก็จะส่งผลให้วงจรมีความยุ่งยากซับซ้อนและมีขนาดใหญ่ขึ้น ส่วนวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กโดยทั่วไปที่มีอยู่เดิมจะมีความล่าช้าระหว่างวงจรกรองความถี่ต่ำและวงจรกรองความถี่สูง ถึงแม้ว่าจะมีการแก้ปัญหาโดยพัฒนาเป็นวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กที่มีเฟสเป็นเชิงเส้นเพื่อแก้ปัญหาล่าช้าระหว่างวงจรได้ แต่ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถเพิ่มความชันในช่วงความถี่คัตออฟ (Cutoff Frequency) ได้และยังทำให้ช่วงความถี่ที่ได้ไม่คงที่อีกด้วย [3-5] ดังนั้นบทความนี้จึงได้ทำการแก้ปัญหาโดยการนำวงจรกรองความถี่แบบเบรินสไตน์มาใช้ในการออกแบบ ซึ่งมีลักษณะเด่นคือได้วงจรกรองความถี่ที่มีความราบเรียบที่สุด (Maximally Flat) ประกอบกับข้อได้เปรียบอื่น ๆ อาทิเช่น สามารถควบคุมคุณลักษณะทางขนาด และเฟส ความเป็นเชิงเส้นของเฟส ความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงเฟส โดยมีพารามิเตอร์ 3 ตัวในการควบคุม คือ n K และ ε ซึ่งข้อดีของโพลีโนเมียลแบบเบรินสไตน์ที่นำมาใช้นี้เองสามารถแก้ปัญหาในขั้นตอนการออกแบบวงจรกรองความถี่ให้มีความยืดหยุ่น และผลตอบสนองทางความถี่ราบเรียบทางขนาดและเฟสเป็นเชิงเส้น [6-8] จากนั้นจึงนำมาประยุกต์ออกแบบเป็นวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาล่าช้าของสัญญาณความถี่เสียงซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ในเครื่องเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ก

โดยทั่วไปในระบบเครื่องเสียงที่ดีมักจะประกอบด้วยลำโพงหลายๆ ขนาดในการปล่อยความถี่เสียงออกมาให้ฟังดูแล้วเป็นธรรมชาติที่สุดซึ่งการที่ลำโพงจะสั้นหรือเร็วจะขึ้นอยู่กับความถี่และการที่ลำโพงจะเสียงดังหรือเสียงเบาขึ้นอยู่กับแอมพลิจูดของสัญญาณไฟฟ้า โดยที่ลำโพงเพียงตัวเดียวไม่สามารถปล่อยความถี่เสียงที่มีหลายๆ ความถี่ออกพร้อมๆ กันได้ ลำโพงจึงจำเป็นต้องประกอบด้วยหลายขนาด ซึ่งสามารถแบ่งตามความถี่เสียงที่ออกได้ 3 แบบ ดังนี้ วูฟเฟอร์ (Woofers) คือ ลำโพงขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับปล่อยสัญญาณเสียงต่ำ มิเดจเรจ (Midrange) คือ ลำโพงขนาดกลางที่ใช้สำหรับปล่อยสัญญาณเสียงกลาง หรือ ไม่น้ำไม่สูงและทวีเตอร์ (Tweeters) คือ ลำโพงขนาดเล็กที่ใช้สำหรับปล่อยสัญญาณเสียงสูง

ลำโพงทวีเตอร์เป็นลำโพงที่ปล่อยสัญญาณเสียงสูง ซึ่งลำโพงมีขนาดเล็กและแผ่นลำโพงค่อนข้างแข็ง จึงสามารถสั่นด้วยความเร็วที่สูงได้ ส่วนลำโพงแบบวูฟเฟอร์เป็นลำโพงที่ปล่อยสัญญาณเสียงต่ำ มีขนาดของแผ่นลำโพงใหญ่ นุ่มและมีมวลมาก จึงสั่นด้วยความเร็วต่ำอย่างไรก็ตามเสียงทั่วไปมีความถี่กว้างคือมีความถี่จากสูงถึงต่ำซึ่งจะเรียกว่ามีความถี่ช่วงกว้าง ถ้ามีแต่ลำโพงทวีเตอร์และวูฟเฟอร์จะได้เสียงอยู่ในย่านความถี่สูงกับต่ำเท่านั้นความถี่ในช่วงกลางจะหายไป เพื่อให้คุณภาพของเสียงออกมาทุกช่วงความถี่จึงจำเป็นต้องมีลำโพงมิดเรนจ์ด้วย ภายในตู้ลำโพงตู้หนึ่งจึงมักจะเห็นลำโพงทั้งสามชนิดประกอบเข้าด้วยกันถ้าลองถอดชิ้นส่วนของลำโพงออกมา จะพบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่งที่เรียกว่าวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ก (Crossover Network) เป็นวงจรกรองความถี่ที่ยอมให้ความถี่เฉพาะบางย่านความถี่นั้นๆ ผ่านไปได้ ซึ่งวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ก จะเป็นตัวแบ่งช่วงความถี่เสียงที่เดียวกันจากลำโพงต่างๆ ไม่ให้เกิดการรบกวนกัน โดยจะป้อนช่วงความถี่ให้กับลำโพงที่มีการตอบสนองในช่วงความถี่นั้นๆ ได้ดี ถ้าขาดวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กก็เปรียบเสมือนการจราจรที่ติดขัด กล่าวคือได้เสียงที่ออกผ่านลำโพงไม่ตรงตามเสียงตัวโน้ตที่ควรจะเป็นหรือได้เสียงที่ไม่มีคุณภาพดังนั้นบทความนี้จึงได้ออกวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กเพื่อป้อนให้กับลำโพงแต่ละตัวให้มีคุณภาพเสียงที่ดี รูปที่ 1(ก) แสดงวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กแบบแอกทิฟ ในระบบ 2 ทาง และ รูปที่ 1(ข) แสดงวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กแบบแอกทิฟ 3 ทาง [9]

(ก) ระบบ 2 ทาง

(ข)ระบบ 3 ทาง

รูปที่ 1 วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กในระบบ 2 ทาง และ 3 ทาง

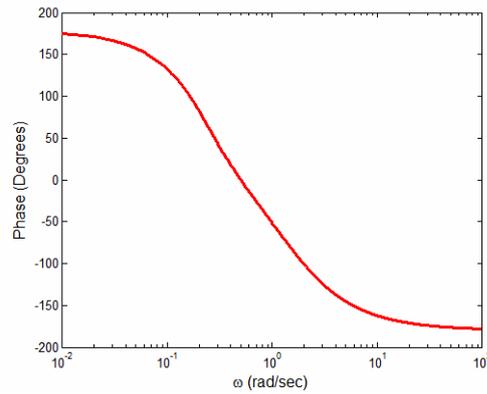
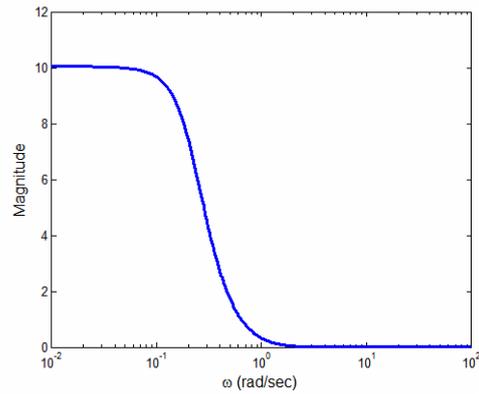
สรุปได้ว่าระบบเครื่องเสียงที่ดีสิ่งทีขาดไม่ได้คือวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ก ซึ่งวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์กที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติคือ มีจุดตัดความถี่คัตออฟของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่าน วงจรกรองความถี่สูงผ่าน และวงจรกรองแถบความถี่ผ่านที่ใกล้เคียงกันหรือเป็นจุดๆเดียวกันและต้องมีผลรวมทางขนาดของวงจรดังกล่าวมีค่าเท่ากับ 1 หรือมีความราบเรียบนั่นเอง ดังนั้นบทความนี้จึงมีแนวคิดที่จะออกแบบวงจรครอสโอเวอร์-เน็ตเวิร์กที่ดีโดยใช้วงจรกรองความถี่แบบเบิรน์สไตน์

3. วงจรกรองความถี่แบบเบิร่นสไตน์

การออกแบบวงจรกรองความถี่แอนาลอกความถี่ต่ำผ่านอันดับ 4 โดยใช้โพลีโนเมียลแบบเบิร่นสไตน์ ในเบื้องต้นได้กำหนดพารามิเตอร์ต่าง ๆ ไว้ดังนี้ คือ $n=2$ $K=1$ และ $\epsilon=10$ นำไปแทนลงในสมการโพลีโนเมียลแบบเบิร่นสไตน์จะได้ฟังก์ชันถ่ายโอนทางขนาดของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านคือ [8][10]

$$N(s) = \frac{H_0 \cdot (1+s)^4}{s^4 + 3.1532s^3 + 2.9714s^2 + 0.7941s + 0.0995} \quad (1)$$

นำสมการที่ (1) ทำการพล็อตกราฟผลตอบสนองทางความถี่ โดยสมมติให้ $H_0 = 1$ แสดงดังรูปที่ 2 รูปที่ 2(ก) แสดงผลตอบสนองทางขนาด และเฟสของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบเบิร่นสไตน์ อันดับ 4 จะเห็นว่ากราฟมีความราบเรียบที่สุดทางขนาด (Maximally Flat Magnitude) ทั้งในย่านความถี่แถบผ่าน (Pass-band) และความถี่แถบหยุด (Stop-band) ดังนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการควบคุมระบบได้ดี เช่น วงจรชดเชยสัญญาณ (Compensating Circuits) รูปที่ 2(ข) แสดงผลตอบสนองทางเฟสของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบเบิร่นสไตน์ อันดับ 4 จะเห็นว่ากราฟมีเฟสเชิงเส้น (Linear Phase) ส่งผลให้ได้ผลตอบสนองทางเวลาประวิงของวงจรกรองความถี่มีความราบเรียบทางเวลาประวิง (Maximally Flat Delay) และยังมีคุณลักษณะใกล้เคียงค่าคงที่ (Constant Delay Characteristics) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการใช้งานวงจรกรองความถี่แบบแอนาลอก เพราะฉะนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการประมวลผลสัญญาณ (Signal Processing) และการประมวลผลภาพ (Image Processing) นอกจากคุณลักษณะเด่นหลัก ๆ ทางขนาด เฟส และเวลาประวิงของวงจรกรองความถี่แบบเบิร่นสไตน์แล้ว ยังมีข้อได้เปรียบอีกหลายประการเมื่อเทียบกับวงจรกรองความถี่แบบอื่น

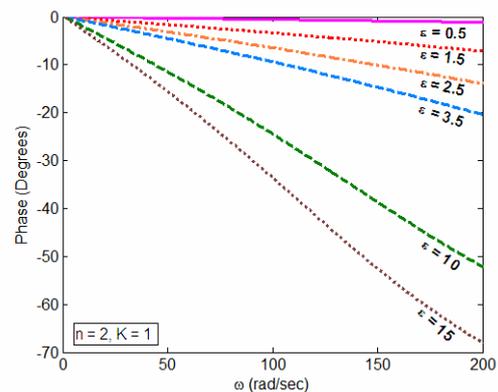
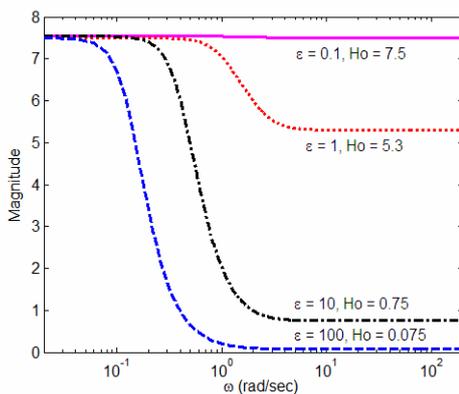
(ก)

(ข)

รูปที่ 2 ผลตอบสนองทางขนาดและเฟสของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบเบิร์ตสไตน์ อันดับ 4

การเปรียบเทียบผลตอบสนองทางความถี่ของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบเบิร์ตสไตน์อันดับ 4 โดยกำหนดให้ $n=2$ และ $K=1$ แล้วทำการปรับเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ ε เป็นดังนี้ $\varepsilon=0.1$ $\varepsilon=1$ $\varepsilon=10$ และ $\varepsilon=100$ ส่วนค่าคงที่ H_0 จะกำหนดค่าให้มีขนาดสูงสุดเป็น 7.5 เท่ากันทุกเงื่อนไขแสดงดังรูปที่ 3

จากรูปที่ 3(ก) จะเห็นว่าผลตอบสนองมีความราบเรียบที่สุดทางขนาดในย่านความถี่แถบผ่านและแถบหยุด นอกจากนั้นการลดทอนในย่านความถี่แถบหยุดยังสามารถปรับเปลี่ยนได้โดยขึ้น อยู่กับค่าพารามิเตอร์ ε นั้นเอง ส่วนรูปที่ 3(ข) จะเห็นได้ว่ามีเฟสเชิงเส้นทุกเงื่อนไข นอกจากนั้นสโลปของเฟสยังสามารถปรับเปลี่ยนได้โดยขึ้นอยู่ กับค่าพารามิเตอร์ ε

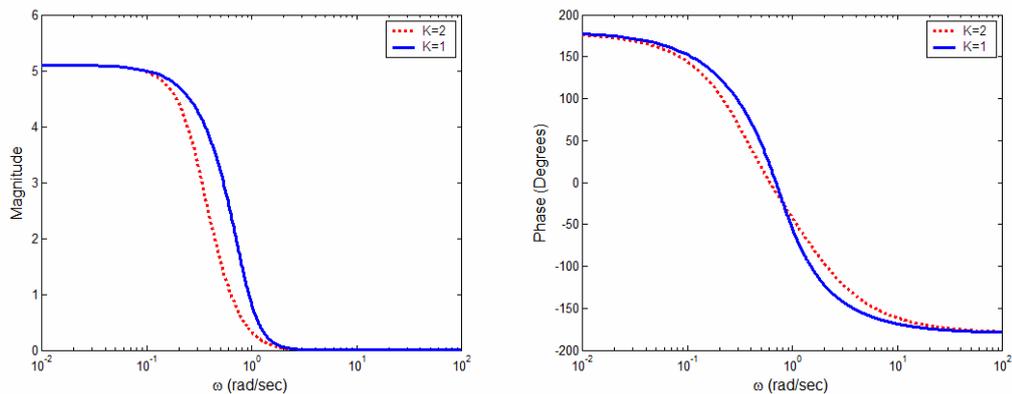

(ก)

(ข)

รูปที่ 3 การเปรียบเทียบผลตอบสนองทางขนาด และเฟส เมื่อเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ ε

การเปรียบเทียบผลตอบสนองทางความถี่ของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบเบิรน์สไตน์อันดับ 4 เมื่อปรับเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ให้ $K=1$ และ $K=2$ โดยกำหนดให้ $n=2$ และ $\varepsilon=5$ แสดงดังรูปที่ 4

(ก)

(ข)

รูปที่ 4 การเปรียบเทียบผลตอบสนองทางขนาด และเฟส เมื่อเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ K

รูปที่ 4(ก) แสดงการเปรียบเทียบผลตอบสนองทางขนาดของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบเบิรน์สไตน์ เมื่อปรับเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ $K=1$ และ $K=2$ จะเห็นว่ามีความราบเรียบที่สุดทางขนาดในย่านความถี่แถบผ่านและแถบหยุด แต่จะแตกต่างกันในช่วงความถี่เปลี่ยน (Transition Band) ส่วนรูปที่ 4(ข) แสดงการเปรียบเทียบผลตอบสนองทางเฟสของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบเบิรน์สไตน์ เมื่อปรับเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ $K=1$ และ $K=2$ จะเห็นว่าเฟสเชิงเส้น แต่จะมีสโลปของเฟสแตกต่างกันเล็กน้อย

สรุป ข้อดีของวงจรกรองความถี่แบบเบิรน์สไตน์ คือ สามารถปรับเปลี่ยนการลดทอนในช่วงความถี่แถบหยุด ปรับเปลี่ยนสโลปของเฟส และปรับความราบเรียบทางเวลาประวิงให้มากขึ้นตามต้องการโดยการปรับเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ ε และสามารถปรับเปลี่ยนสโลปหรือความชันของขนาดและเฟสได้ตามการใช้งาน และสามารถปรับความราบเรียบทางเวลาประวิงให้มากขึ้นได้ โดยการปรับเปลี่ยนค่าพารามิเตอร์ K

4. ผลการทดลอง

ในออกแบบวงจรคอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คโดยทั่วไป จะทำการหาสมการวงจกรองความถี่ต่ำผ่าน(Low Pass Filter) ก่อนจากนั้นค่อยทำการหาฟังก์ชันถ่ายโอนของสมการวงจกรองความถี่สูงผ่าน (High Pass Filter) และสมการวงจกรองแถบความถี่ผ่าน(Band Pass Filter) จากสมการกรองความถี่ต่ำผ่านดังกล่าว เมื่อนำสมการวงจกรองความถี่ทั้งสามมารวมกันจะต้องได้สมการวงจกรองผ่านทุกความถี่ (All Pass Filter) ที่มีความราบเรียบหรือมีค่าเท่ากับ 1 แต่การออกแบบวิธีนี้อาจจะไม่ได้วงจรคอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คที่ดีเสมอไป จึงได้มีการออกแบบวงจรคอสโอเวอร์

เน็ตเวิร์คโดยเริ่มหาสมการของวงจรกรองผ่านทุกความถี่ (All Pass Filter) จากสมการโพลีโนเมียลแบบเบิรน์สไตน์อันดับ 2 ก่อนจากนั้นทำการ Conjugate เพื่อให้ได้สมการโพลีโนเมียลแบบเบิรน์สไตน์อันดับ 4 ของวงจรกรองผ่านทุกความถี่ (All Pass Filter) และเป็นการลดจำนวนพจน์ของเศษในสมการให้เหลือเศษเพียง 3 พจน์ที่สามารถแบ่งเป็นสมการของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่าน (Low Pass Filter) สมการของวงจรกรองความถี่สูงผ่าน (High Pass Filter) และสมการของวงจรกรองแถบความถี่ผ่าน (Band Pass Filter) ได้อย่างละพจน์ แล้วนำสมการของวงจรกรองความถี่ทั้งสามมารวมกัน จะต้องได้กราฟของวงจรกรองผ่านทุกความถี่ (All Pass Filter) ที่มีขนาดราบเรียบหรือมีค่าเท่ากับหนึ่งตามสมการที่ (2)

$$|H(j\omega)|_{APF}^2 = |H(j\omega)|_{LPF}^2 + |H(j\omega)|_{BPF}^2 + |H(j\omega)|_{HPF}^2 \quad (2)$$

โดย $|H(j\omega)|_{LPF}^2$ คือสมการฟังก์ชันถ่ายโอนคุณลักษณะทางขนาดยกกำลังสองของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่าน

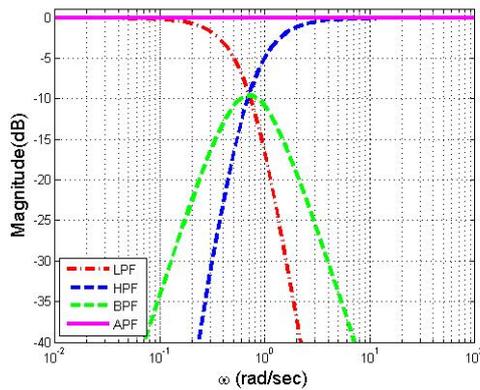
$|H(j\omega)|_{HPF}^2$ คือสมการฟังก์ชันถ่ายโอนคุณลักษณะทางขนาดยกกำลังสองของวงจรกรองความถี่สูงผ่าน

$|H(j\omega)|_{BPF}^2$ คือสมการฟังก์ชันถ่ายโอนคุณลักษณะทางขนาดยกกำลังสองของวงจรกรองแถบความถี่ผ่าน

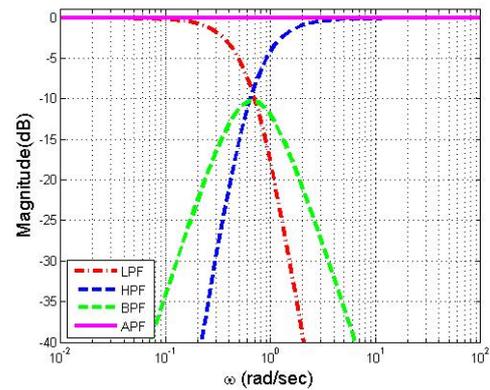
$|H(j\omega)|_{APF}^2$ คือสมการฟังก์ชันถ่ายโอนคุณลักษณะทางขนาดยกกำลังสองของวงจรกรองผ่านทุกความถี่

รูปที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ทางขนาดของการแบ่งพจน์สมการโพลีโนเมียลแบบเบิรน์สไตน์อันดับ 4 ในระบบ 3 ทางที่ค่าพารามิเตอร์ $\epsilon = 1.7315$ และ $\epsilon = 2$ (ดังรูปที่ 5 (ก) และรูปที่ 5 (ข) ตามลำดับ) พบว่ามีความราบเรียบทางขนาดและจุดตัดความถี่คัตออฟที่เดียวกัน ตรงตามคุณสมบัติของวงจรกรองความถี่ครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คที่ดี แต่เนื่องจากกราฟแสดงความสัมพันธ์ทางขนาดของพารามิเตอร์ ϵ ทั้งสองดังกล่าวนั้น มีกราฟของวงจรกรองแถบความถี่ผ่านที่มีค่าต่ำเกินไป ซึ่งอาจส่งผลให้เสียงของวงจรกรองแถบความถี่ผ่านนั้นออกมาน้อย และค่าพารามิเตอร์ที่ $\epsilon = 0$ และ $\epsilon = 0.2$ มีกราฟแสดงความสัมพันธ์ทางขนาด ทางเฟส และทางเวลาประวิงที่ใกล้เคียงกัน และมีกราฟของวงจรกรองแถบความถี่ผ่านที่สูงกว่าค่าพารามิเตอร์ที่ $\epsilon = 1.7315$ และ $\epsilon = 2$ แต่เนื่องจากค่าพารามิเตอร์ที่ $\epsilon = 0$ นั้น ทำให้เกิด Zero Phase ดังนั้นจึงเลือกใช้ค่าพารามิเตอร์ที่ $\epsilon = 0.2$ แทน

เมื่อนำสัญญาณ Sine ที่มีความถี่ 2 KHz ผ่านวงจรกรองความถี่แต่ละแบบแล้วด้วยค่า Sample Time เท่ากับ 0.05 sec จะได้ผลตอบสนองของสัญญาณที่ผ่านแบบจำลองของวงจรกรองความถี่ต่ำผ่าน วงจรกรองแถบความถี่ผ่าน และวงจรกรองความถี่สูงผ่าน จะแสดงได้ดังรูปที่ 5 (ก) รูปที่ 5 (ข) และรูปที่ 5 (ค) ตามลำดับ

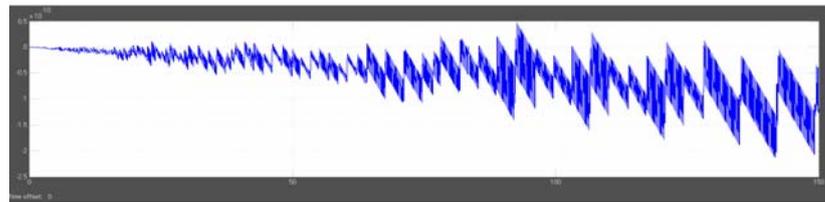
(ก)

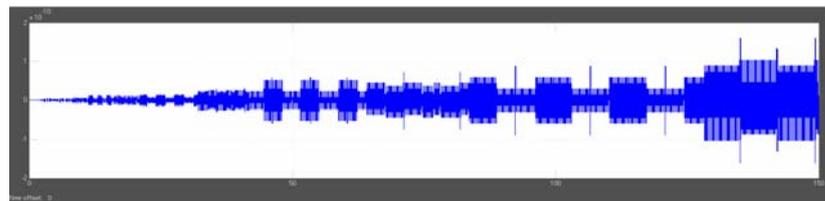
(ข)

รูปที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ทางขนาดของการแบ่งพจน์สมการโพลีโนเมียลแบบเบิร์นสไตน์

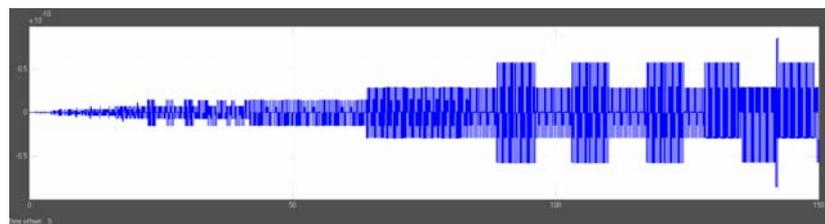
อันดับ 4 ในระบบ 3 ทางที่ค่าพารามิเตอร์ $\varepsilon = 1.7315$ และ $\varepsilon = 2$

(ก) สัญญาณที่ผ่านแบบจำลองวงจรกรองความถี่ต่ำผ่าน

(ข) สัญญาณที่ผ่านแบบจำลองวงจรกรองแถบความถี่ผ่าน

(ค) สัญญาณที่ผ่านแบบจำลองวงจรกรองความถี่สูงผ่าน

รูปที่ 5 ผลตอบสนองของสัญญาณที่ผ่านวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คในความถี่แต่ละวงจรกรองความถี่

5. สรุป

วงจรกรองความถี่แบบเบิร์นสไตน์มีข้อดีคือสามารถควบคุมคุณลักษณะทางขนาดและเฟส ความเป็นเชิงเส้นของเฟส ความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงเฟสเป็นต้นเหมาะสมที่จะนำไปออกแบบวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ค โดยการเลือกค่าพารามิเตอร์ $\varepsilon = 0.2$ เพื่อให้ได้วงจรกรองแถบความถี่ผ่านที่มีกราฟสูงพอเพื่อป้องกันการขาดหายของ

สัญญาณเสียงกลางผลจากการจำลองพบว่าสัญญาณเสียงที่ผ่านการกรองด้วยวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ค โดยใช้ วงจรกรองความถี่แบบเบรินสไตน์นั้น สามารถนำไปใช้งานได้โดยมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Schaumann R. and Van Valkenburg M. E. Van. 2001. **Design of Analog Filters**, New York: Oxford University Press, 2001.
- [2] Chen W. 1986. **Passive and Active Filters Theory and Implementation**, New York: John Wiley & Sons, Inc.
- [3] มงคล คุรุรัตนานุกูลวัฒน์ และสรพงษ์ แซ่เตีย., “การออกแบบวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ค โดยใช้ยูนิฟอร์มคิสทริบิวท์อาร์ซีฟิลเตอร์.” คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [4] Fernando A.P. Baruqui, Antonio and Eduardo Rapoport. 2005. “IC Design of an Analog Tunable Crossover Network,” **IEEE Proc. Circuits and Systems on ISCAS**, vol. 2, pp. 1012-1015.
- [5] J. Robert Ashley. 1984. “Requirements for Loudspeaker Crossover Networks,” **IEEE Proc. Acoustics, Speech, and Signal Processing on ICASSP**, pp. 144-147.
- [6] Lorentz G. G. 1986. **Bernstein Polynomials**, New York: Chelsea publishing company.
- [7] Baez-Lopez D. 1991. “The Bernstein Filter A New Class of Linear Phase Filter Approximation,” **IEEE Proc.** vol. 3, May 1991, pp. 704-707.
- [8] วันวิสา ชัชวงษ์. 2553. “การแก้ความผิดเพี้ยนของสัญญาณวิดีโอในระบบโทรทัศน์”, คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [9] วันวิสา ชัชวงษ์. 2556. “วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คแบบ 3 ทาง โดยใช้โพลีโนเมียลแบบเบรินสไตน์.” โครงการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2556 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [10] Vanvisa Chutchavong, Ornlarp Sangaroon, and Kanok Janchitrapongvej. 2013. **Linear-Phase Bernstein Filter for Equalized the Distorted Chrominance**. Germany: LAP Lambert Academic Publishing.

การทดสอบการป้องกันกระแสไฟฟ้าเกินและกระแสไฟฟ้ารั่วไหลในระบบประชนไฟ

ด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC

The protection testing for Over current operated and Residual current operated of Main breaker by PIC Microcontroller

จิระศักดิ์ วงศา (JEERASAK WONGSA)

บัญชา ศรีวิโรจน์ (BANCHA SREEWIROTE)

อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

jeerasakthailand@gmail.com, srbancha7@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการทดสอบการป้องกันกระแสไฟฟ้าเกินและกระแสไฟฟ้ารั่วไหลในระบบประชนไฟ โดยใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC เบอร์ PIC16F877A เป็นตัวตรวจเช็คสัญญาณกระแส 8 ช่องสัญญาณ แบ่งเป็นระบบประชนไฟได้ 4 ชุด แต่ละชุดให้กระแสไหลผ่านได้ตั้งแต่ 0 ถึง 30 แอมป์ ผ่านทางช่องแปลงสัญญาณอนาล็อกเป็นดิจิทัล มีค่าความละเอียดในการแปลงสัญญาณขนาด 10 บิต เพื่อที่จะเป็นการพัฒนาในการตัดตอนวงจรสวิตซ์หลักในส่วนการปรับตั้งค่ากระแสทั้งในส่วนองกระแสไฟฟ้าเกินและการแสไฟฟ้ารั่วไหล ให้ได้ตรงกับมาตรฐานการตัดตอนของอุปกรณ์สวิตซ์หลัก ผลการทดสอบพบว่าไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC สามารถทำการตัดตอนวงจรสวิตซ์หลัก เมื่อเกิดกระแสเกินได้ตรงตามมาตรฐาน โดยใช้เวลาในการตัดตอนเฉลี่ยเท่ากับ 5.20 มิลลิวินาที อีกทั้งยังสามารถตั้งค่าพิกัดของกระแสที่ไหลผ่านอุปกรณ์สวิตซ์หลักโดยผู้ใช้งาน และในส่วนองการป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่วไหลนั้น สามารถปรับตั้งค่าได้ตรงตามมาตรฐานคือ 5 10 30 100 และ 500 มิลลิแอมแปร์ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

คำสำคัญ : กระแสไฟฟ้าเกิน กระแสไฟฟ้ารั่วไหล ไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC ระบบประชนไฟ

Abstract

This article presents the protection testing for over current operated and residual current operated of main breaker by PIC microcontroller number PIC16F877 . It use for checking currents value. The PIC microcontroller have 8 channel for analog to digital converter to over current and residual current reading. Maximum current is 30 ampere. The resolution of signals convert to digital is 10 bit. The limited current of 4 channels can be variable from 0 to 30 Ampere. If the current is over limited current values setting, a microcontroller will be switch off main switches after 5.20 millisecond. To switching off in standard main switches. And it can be variable limited of current value by manual setting. Residual current operated protection with the average variance is 0.53. The test

result presents that the residual current operated protection was approximate value to the standard reference with the acceptable variance.

Keyword : Over current, Residual current, PIC Microcontroller, Main breaker

1. บทนำ

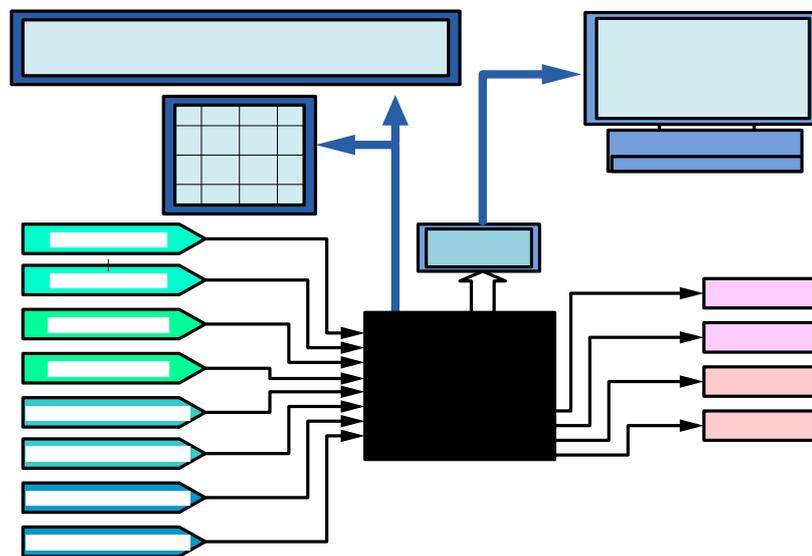
เหตุการณ์ไฟฟ้าลัดวงจรหรือกระแสไฟฟ้าเกินเป็นต้นเหตุของเพลิงไหม้อันก่อให้เกิดความสูญเสีย เช่นเดียวกับกระแสไฟฟ้ารั่วไหลที่ส่งผลให้เกิดความสูญเสียซึ่งชีวิตของผู้ใช้ไฟฟ้า การป้องกันการลัดวงจรหรือกระแสไหลเกินและการป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่วไหล ปัจจุบันจะใช้เซอร์กิตเบรกเกอร์ รีเลย์ป้องกัน ฟิวส์ รวมไปถึงเครื่องตัดวงจรกระแสเหลือแบบมีอุปกรณ์ป้องกันกระแสเกิน (Residual Current Operated Circuit Breaker with Integral Over current Protection – RCBO) อุปกรณ์แต่ละตัวจะทำหน้าที่แยกจากกัน ยกเว้น RCBO ที่ทำงานป้องกันทั้งกระแสเกินและกระแสรั่วไหล ซึ่งข้อเสียคือขาดความแม่นยำและความเร็วในการป้องกันซ้ำ และไม่สามารถปรับค่าของกระแสรวมไปถึงไม่แสดงผลการทำงาน ทั้งในส่วนของกระแสที่ไหลผ่านและฟักัดกระแสที่ตั้งค่าไว้ จึงทำให้เกิดความเสียหายของอุปกรณ์ไฟฟ้า การสูญเสียชีวิตและความเสียหายอันเนื่องมาจากเหตุเพลิงไหม้ ก่อนจะเกิดการลัดวงจร โครงการวิจัยนี้จึงได้ศึกษาการป้องกันการกระแสเกินฟักัดที่แม่นยำ และการป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่วไหล โดยใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC มาใช้ในการควบคุม ซึ่ง 1 คำสั่งของ PIC มีความเร็วเท่ากับ 0.25 ไมโครวินาที ถือว่าเร็วมาก อีกทั้งการประมวลผลที่เร็วเช่นนี้ จึงนำมาเพื่อเป็นการป้องกันอุปกรณ์เครื่องมือทางไฟฟ้าที่มีราคาสูง ในส่วนของการใช้งานการป้องกัน สามารถปรับตั้งค่ากระแสของโหลดได้อย่างแม่นยำ เมื่อเพิ่มโหลดการใช้งาน แตกต่างจากเซอร์กิตเบรกเกอร์บางประเภทที่ต้องเปลี่ยนใหม่เมื่อมีการเพิ่มภาระโหลด และบางประเภทที่ไม่มีการป้องกันการรั่วไหลของกระแส อีกทั้งอุปกรณ์ไมโครคอนโทรลเลอร์ในปัจจุบันมีความแม่นยำและความเร็วที่มากขึ้นและยังมีราคาที่ถูกลงอีกด้วย

2. การออกแบบ

2.1 Zero Phase Current Transformer (ZCT) เป็นอุปกรณ์ที่ทำงานร่วมกันระหว่าง Fuse - Free Breaker และชุด leakage current detector (ZCT+EARTH LEAKAGE) เพื่อป้องกันความเสียหาย จากความร้อน และกระแสไฟฟ้า เนื่อง มาจากการเสื่อมสภาพของฉนวนไฟฟ้า อุปกรณ์ที่จะช่วยใน การเตรียมรับมือกับกระแสไฟเกิน , ไฟฟ้าลัดวงจร หรือกระแสไฟรั่ว การใช้งาน จะต้องนำ R(L1), S(L2), T(L2), N(N) ผ่านตัว ZCT ทั้ง 4 เส้น ซึ่งในสภาวะปกติ ไม่มีกระแสส่วนหนึ่งส่วนใดรั่วไหลออกไปที่อื่น จะทำให้สนามแม่เหล็กจะหักล้างซึ่งกันและกัน ทำให้ไม่เกิดการเหนี่ยวนำจะไม่ทำให้เกิดแรงดันไฟฟ้าที่ขดลวด secondary coil ในขณะที่ไม่มีการรั่วไหลของกระแสไฟ ก็จะไม่มีการแสไฟฟ้าออกมาจาก zero current transformer $i_1 + i_2 + i_3 = 0$ (ผลรวมของกระแสสามเฟสเป็น 0 ถ้าเกิดกระแสไฟรั่วที่ load circuit (i_g) ที่เกิดจากการไม่สมดุลของกระแสไฟของแต่ละ phase เช่น โหลดที่โครงตู้หรืออื่นๆ สนามแม่เหล็กเหนี่ยวนำก็จะเกิดขึ้นเนื่องจากมีกระแสไฟฟ้าไปตัดกับขดลวดของ (ZCT) ซึ่ง (ZCT) จะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแรงดันไฟฟ้ามาที่ secondary coil ของตัวมันเอง และ จะส่งสัญญาณกระแสไฟฟ้าให้กับ Earth Leakage Relay ซึ่งหากปริมาณกระแสมากกว่าหรือเกินกว่าที่เซตไว้ที่ตัวรีเลย์ Earth leakage protection relay จะสั่งให้ Maincircuit breaker ทริปทันที $i_1 + i_2 + i_3 = i_g$

2.2 ไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC[2][3] ตัวประมวลผลขนาด 8 บิต จะรับค่ากระแสเฉลี่ยกำลังสอง (Irms) จากเซ็นเซอร์กระแส มาทั้งหมด 8 ช่องสัญญาณผ่านเข้ามาที่ช่อง Analog to digital converter ก็คือช่อง AN0, AN1, AN2, AN3, AN4, AN5, AN6 และ AN7 แบ่งเป็นตรวจจับกระแสรั่วไหล 4 ช่องสัญญาณ และกระแสไหลผ่านอีก 4 ช่องสัญญาณ หลังจากนั้นจะแสดงผลผ่านจอ lcd และส่งค่ากระแสแต่ละช่องเข้าสู่คอมพิวเตอร์ผ่านพอร์ตอนุกรม โดยการรับค่านั้นใช้โปรแกรม Hyper terminal เพื่อรับค่า นอกจากนี้แล้ว ยังสามารถตั้งค่าพิคัดของกระแสแต่ละช่องสัญญาณผ่านปุ่ม keypad ได้อีกด้วย

เมื่อเกิดการทำงานเกินพิคัดของโหลดทำให้เกิดกระแสเกินหรืออาจเกิดจากการลัดวงจร ไมโครคอนโทรลเลอร์จะทำการตัดคอนสวิตซ์หลักเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายแก่วงจรโดยใช้ Relay ทั้ง 4 ช่องสัญญาณดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 บล็อกไดอะแกรมวงจรหลัก

2.3 เซ็นเซอร์กระแส ในส่วนของเซ็นเซอร์กระแส ใช้เซ็นเซอร์กระแสที่สามารถทนกระแสสูงสุดได้ถึง 50 แอมป์ จากข้อมูลอ้างอิงของอุปกรณ์ที่กระแส 0 แอมป์ เซ็นเซอร์กระแสจ่ายสัญญาณแรงดันที่ 2.5 โวลต์ และเพิ่มขึ้นตามค่าของกระแสอย่างเป็นเชิงเส้น ดังรูปที่ 3 แรงดันและกระแสเอาท์พุท (VIout) เพิ่มขึ้นตามค่าของกระแสที่ไหลผ่าน เมื่อกระแส (Ip) เพิ่มขึ้นค่าของแรงดันเอาท์พุทก็จะเพิ่มตามขึ้นด้วย โดยช่วงของกระแสสามารถตั้งตั้งแต่ 50 แอมป์ถึง +50 แอมป์ หากกระแสต่ำกว่า 0 แอมป์ ค่าแรงดันที่จ่ายออกมาเข้าไมโครคอนโทรลเลอร์มีค่าต่ำกว่า 2.5 โวลต์ และหากกระแสมากกว่า 0 แอมป์ ค่าแรงดันที่จ่ายออกมาเข้าไมโครคอนโทรลเลอร์มีค่าสูงกว่า 2.5 โวลต์ แต่ไม่เกิน 5 โวลต์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแหล่งจ่าย VCC ที่เป็นแรงดันที่ใช้ในการอ้างอิง เพื่อกำหนดค่าแรงดันและกระแสเอาท์พุท (VIout)

LCD Display

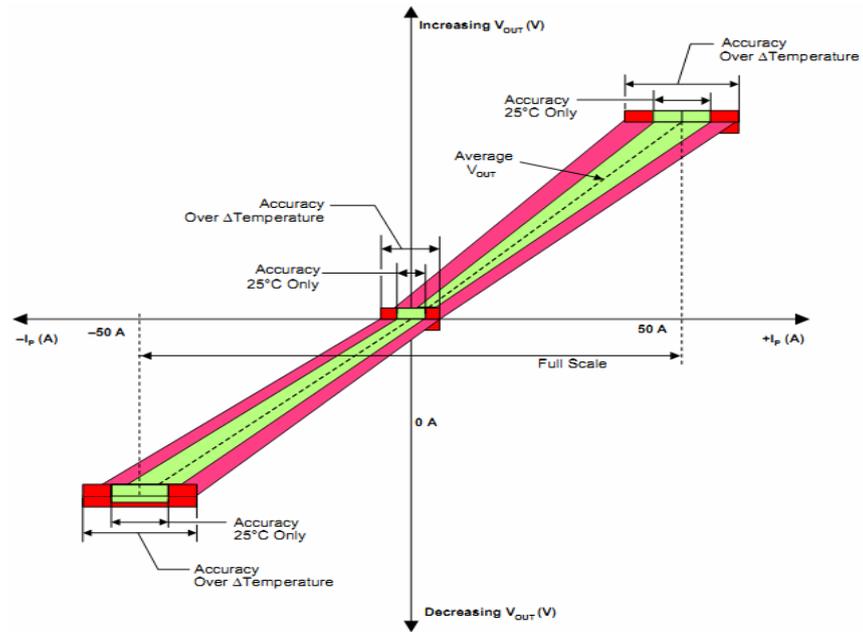
Key pad Setting

ZCT SENSOR 1

ZCT SENSOR 2

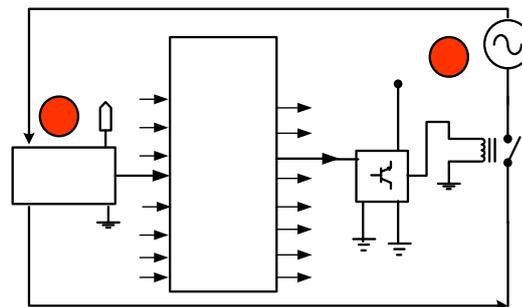
ZCT SENSOR 3

ZCT SENSOR 4

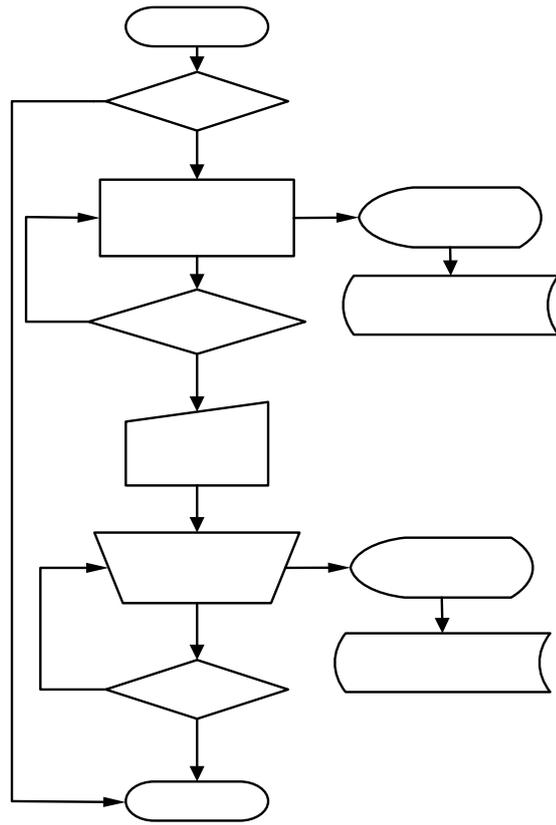

รูปที่ 2 ค่าการเปลี่ยนแปลงแรงดันเอาต์พุตเมื่อกระแสมีการเปลี่ยนแปลง

2.4 วงจรสับสวิตซ์รีเลย์ วงจรสับสวิตซ์รีเลย์ที่ยกมาดังรูปที่ 3 [5] มีเซ็นเซอร์กระแส 1 ตัว และรีเลย์ 1 ตัว เป็นเพียงส่วนย่อยของวงจรเท่านั้น ในความเป็นจริงของโครงการวิจัยแล้วมีเซ็นเซอร์กระแสและรีเลย์ทั้งหมด 4 ชุด ด้วยกันเนื่องจาก PIC16F877 สามารถรับสัญญาณ ADC ได้ถึง 8 ช่อง จึงสามารถใช้งานได้ถึง 8 ช่องสัญญาณ โดยในการทดสอบได้ใช้ 8 ช่องสัญญาณมาทดสอบ ซึ่งแต่ละช่องรับค่ากระแสจากสวิตซ์หลักแล้วทำการกำหนดค่าพิคัดกระแสโดยผู้ใช้งาน หลังจากนั้นได้ทำการปรับค่ากระแสขึ้นโดยการเพิ่มโหลด ซึ่งได้ใช้โหลดความต้านเป็นตัวแทนทดสอบ โดยปรับค่าโหลดให้น้อยลงเพื่อเพิ่มค่ากระแสแล้วทำการวัดเวลาเมื่อเกิดกระแสเกินจนสวิตซ์ถูกตัด

รูปที่ 3 วงจรสับสวิตซ์ด้วยรีเลย์ที่ใช้งานจริง

เริ่มต้น

ไม่ใช่

สวิตช์เปิดถูก

ใช่

ระบบ Autom ตั้งค่ากระแสเกินไหลอัตโนมัติ

ไม่ใช่

สวิตช์ตั้งค่ากระแสถูก

ใช่

รูปที่ 4 ฟังงานของโปรแกรมควบคุม

2.5 วงจรควบคุมและแสดงผลการทำงาน จากรูปที่ 4 PIC16F877 จะรับค่ากระแสผ่านวงจรรับค่ากระแสดังที่กล่าวไปแล้ว มาเข้าสู่โมดูลแปลงสัญญาณอนาล็อกเป็นดิจิตอลที่ขา AN0 ถึงขา AN7 หลังจากนั้นจะทำการแปลงค่าแรงดัน 0 – 5 โวลต์เป็นจำนวนเต็มขนาด 10 บิต เมื่อกระแสแต่ละช่องสัญญาณเพิ่มขึ้น แรงดันก็จะเพิ่มขึ้นตามอย่างเป็นเชิงเส้น แล้ว ไมโครคอนโทรลเลอร์ จะรอคำสั่งให้เปิด – ปิด รีเลย์ทั้ง 4 ตัวและตั้งค่าพิกัดของกระแสแต่ละตัว นอกจากนี้ก็แสดงผลค่ากระแสที่ไหลผ่านรีเลย์ทั้ง 4 ตัว อีกทั้งยังส่งค่ากระแสผ่านพอร์ตอนุกรมเข้าสู่คอมพิวเตอร์ เพื่อให้โปรแกรม Hyperterminal นำค่ากระแสมาบันทึกเก็บไว้ภายในคอมพิวเตอร์และพอร์ตกราฟแสดงการใช้พลังงานไฟฟ้าตลอดทั้งวันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานว่าต้องการบันทึกการใช้งานของไหลลเป็นระยะเวลาเท่าไหร่

รับค่าพิกัดกระแสโดยผู้

ระบบ manu ตั้งค่ากระแส

ในส่วนของโปรแกรมที่ใช้ในการเขียนภาษาซีใช้โปรแกรม CCS C Compiler และคอมพิวเตอร์โปรแกรม PIC kit 2 ซึ่งใช้คู่กับบอร์ด Pic kit 2 โดยการดึงไฟล์นามสกุล .hex ไปป้อนอัดลงในตัวของ PIC16F877 ในส่วนของการเชื่อมต่อระหว่างไมโครคอนโทรลเลอร์และคอมพิวเตอร์นั้น อาศัยการสื่อสารผ่านพอร์ตอนุกรม RS-232 โดยต่อผ่าน MAX232 ที่เป็นอุปกรณ์ในการเชื่อมต่อ ซึ่งจะส่งผ่านค่ากระแสเข้าสู่คอมพิวเตอร์

พิกัดตามผู้ใช้งาน

ไม่ใช่โปรแกรม Hyperterminal ต่อไป

สวิตช์ปิดถูก

2.5 การออกแบบในส่วนของ Software การออกแบบต้องสอดคล้องกันกับการเก็บผลการทดสอบและการใช้งานจริง ซึ่งจะแบ่งซอฟต์แวร์ออกเป็น 2 ส่วนคือ

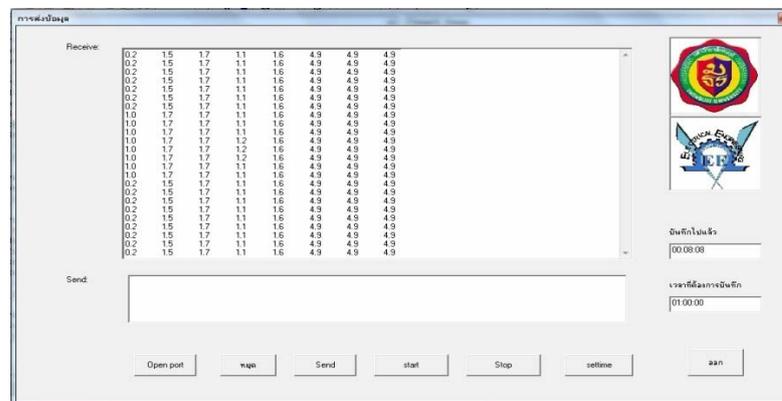
ใช่

2.5.1 โปรแกรม CCS C Compiler ในการควบคุมการทำงานของ PIC16F877 เมื่อรับค่า A2D ทั้ง 8 ช่องเข้ามาแล้ว จะรอการสั่งเปิดสวิตช์หลักทั้ง 8 สวิตช์ เมื่อมีการสั่งเปิดสวิตช์หลักแล้ว โปรแกรมจะตั้งพิกัดกระแสไว้ที่ 50

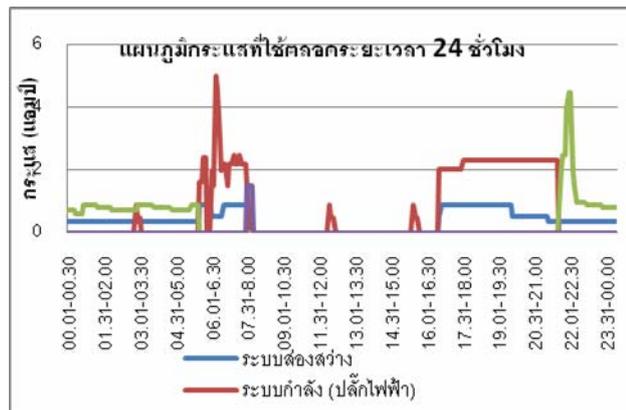
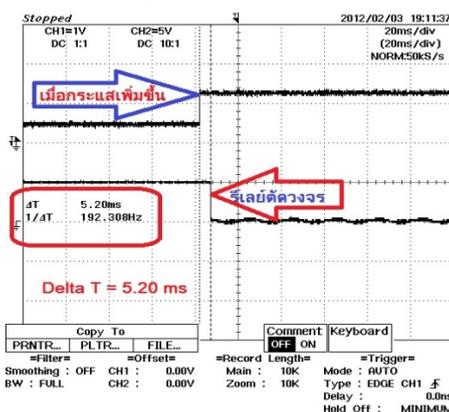
จบการทำงาน

แอมป์ซึ่งเป็นพิกัดสูงสุด และจะทำการส่งค่ากระแสผ่านพอร์ตอนุกรมไปยังคอมพิวเตอร์เพื่อบันทึกค่าใน โปรแกรม Hyperterminal อีกทั้งยังรับค่าพิกัดของกระแสจากผู้ใช้งานด้วยสวิตช์ปุ่มกด การแสดงผลจะแสดงผลผ่านจอ lcd ขนาด 16 x 2 โดยต่อการใช้งานแบบ 4 bit เมื่อเกิดกระแสเกินพิกัดที่ตั้งไว้ ไมโครคอนโทรลเลอร์จะทำการสับสวิตช์ใหม่อีก ภายหลังจากตัดตอน คือ 15 วินาที 30 วินาที และ 90 วินาที หากไม่สามารถสับสวิตช์ได้อีกภายใน 3 ครั้งนี้ ไมโครคอนโทรลเลอร์จะไม่ทำการสับสวิตช์อีก จนกว่าจะมีการแก้ไขความผิดปกติของวงจร ดังที่กล่าวมา

2.5.2 โปรแกรม Visual basic 6.0 ทำหน้าที่เขียนโปรแกรมรับค่ากระแสทั้ง 8 สัญญาณมาแสดงผลใน โปรแกรม Hyper ที่เขียนขึ้นด้วยโปรแกรม Visual basic เพื่อดูค่ากระแสที่ใช้และบันทึกการใช้พลังงานไฟฟ้าให้สามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อลดการใช้พลังงานได้ ทั้งนี้เวลาในการบันทึกขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานว่าจะทำการบันทึกเป็นระยะเวลา นานเท่าไร การรับค่ากระแสผ่านพอร์ตอนุกรมนั้นจะต้องดึงอุปกรณ์ MSComm มาใช้งาน โดยดึงมาจากหน้าต่าง Component ตามรูปที่ 5 แสดงโปรแกรมสำเร็จรูปที่เสร็จสิ้นแล้ว

รูปที่ 5 โปรแกรม Hyper เก็บผลค่ากระแสที่เขียนขึ้นด้วยโปรแกรม Visual Basic 6.0

รูปที่ 6 ผลการวัดช่วงเวลารับตัดตอนสวิตช์

รูปที่ 7 กราฟกระแสที่บันทึกตลอด 24 ชั่วโมง

3. ผลการวิจัย

จากรูปที่ 6-7 เป็นผลการทดสอบโดยใช้โหลดตัวต้านทานที่กินกระแส 0.5 แอมป์และตั้งพิกัดกระแสของ รีเลย์ไว้ที่ 1 แอมป์ หากเกิดกระแสเกินพิกัดที่ตั้งไว้รีเลย์จะทำการหยุดการทำงาน หลังจากนั้นทำการทดสอบ โดยการเพิ่มโหลดซึ่งทำให้กระแสเพิ่มขึ้นเป็น 1.2 แอมป์ พบว่ารีเลย์ตัดวงจรหลังเกิดกระแสเพิ่มขึ้น โดยใช้เวลาเฉลี่ยเพียง 5.20

มิลลิวินาที การทดสอบกระแสไฟฟ้ารั่วไหล สามารถทำการตรวจเช็คค่ากระแสไฟฟ้ารั่วไหลได้ตามมาตรฐานคือ 5 10 30 100 และ 500 มิลลิแอมแปร์ ผลการทดสอบสวิตช์หลักทั้ง 4 สามารถทำงานได้ และสามารถตั้งค่าพิคัดของกระแสที่ต่างกันได้ทั้ง 4 สวิตช์ เมื่อเกิดกระแสเกินพิคัดที่ตั้งไว้ ไมโครคอนโทรลเลอร์สามารถทำการตัดตอนสวิตช์ได้ และตรงกับมาตรฐานการออกแบบ[4][5] นอกจากนั้นยังสามารถบรรทุก่าการใช้พลังงานดังรูปที่ 7 ได้อีกด้วย

การเก็บผลค่าของกระแสด้วยโปรแกรม Hyperterminal สามารถเก็บผลได้ทั้ง 8 ช่องสัญญาณ โดยการทดสอบได้ทำการเก็บผลจำนวน 8 ช่องสัญญาณ แต่ละช่องสัญญาณจะรับค่ากระแส ทั้งนี้ในการนำไปใช้งานจริง ระยะเวลาที่ต้องการบันทึกค่าของกระแสสามารถปรับตั้งค่าได้ ขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานว่าต้องการเก็บผลเป็นระยะเวลาเท่าใด อีกทั้งกราฟที่ได้สามารถแยกช่องสัญญาณได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานว่าต้องการสร้างกราฟแยกหรือรวมกราฟไว้ในกราฟเดียวกัน

4. สรุป

จากการทดสอบพบว่าชุดทดสอบการป้องกันการลัดวงจรด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC สำหรับอุปกรณ์สวิตช์หลัก สามารถทำงานได้ดี และนอกเหนือจากจะตัดตอนสวิตช์แล้วยังสามารถบันทึกค่ากระแสได้ตามระยะเวลาที่ผู้ใช้กำหนด ทำให้สามารถนำค่าที่ได้จากการบันทึกผล มาใช้ในการวิเคราะห์การใช้พลังงาน เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ ทำให้ผู้ใช้สามารถจัดการบริหารพลังงานไฟฟ้าที่ใช้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมต่อการใช้งาน การทดสอบเมื่อเกิดกระแสเกินพิคัด ไมโครคอนโทรลเลอร์จะทำการตัดตอนสวิตช์โดยใช้เวลาเพียง 5.20 มิลลิวินาที ซึ่งสามารถยอมรับได้เนื่องจากมีค่าตามมาตรฐานการลัดวงจรเมื่อเกิดกระแสเกิน อีกทั้งความเร็วในการตัดวงจรยังเร็วกว่ามาตรฐานรวมถึงสามารถทำการตรวจเช็คค่ากระแสไฟฟ้ารั่วไหลได้ตามมาตรฐานคือ 5 10 30 100 และ 500 มิลลิแอมแปร์ ได้อีกด้วย

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ผลการทดสอบการลัดวงจรของโหลด พบว่าเกิดการตัดตอนสวิตช์ แต่การทดสอบนี้อาจเป็นอันตรายต่อผู้ทำการทดสอบ จึงควรวางแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่อุปกรณ์และผู้ทดสอบ

5.2 การทดสอบรับสัญญาณกระแสหากศึกษาจากข้อมูลอ้างอิงอุปกรณ์แล้ว กระแสที่ 0 แอมป์ แรงดันอ้างอิงที่จ่ายออกมาให้ไมโครคอนโทรลเลอร์เท่ากับ 2.5 โวลต์ แต่เมื่อทดสอบจริงจะได้แรงดันเพียง 2.482 โวลต์ ดังนั้นควรกำหนดการเขียนโปรแกรมรับค่ากระแสที่ 0 แอมป์ เป็น 2.482 โวลต์ ไม่ควรกำหนดตามข้อมูลอ้างอิงอุปกรณ์

5.3 ชุดป้องกันการลัดวงจรนี้นอกจากจะช่วยให้การตัดตอนสวิตช์หลักแล้ว ยังสามารถนำมาบันทึกค่ากระแสได้อีกด้วย นอกจากจะบันทึกค่ากระแสที่ใช้ในครัวเรือนแล้ว สำหรับผู้ที่สนใจจะนำไปใช้ในการบันทึกค่ากระแสจากการผลิตกระแสไฟฟ้าที่ได้จากแผงโซลาร์เซลล์หรือกังหันลมหรืออุปกรณ์เครื่องจักรกลอื่นๆ ก็สามารถทำได้เช่นกัน โดยนำเซนเซอร์กระแสไปต่ออนุกรมเข้ากับแหล่งจ่ายนั้นๆ เพื่อเก็บบันทึกค่ากระแสที่ได้ แล้วนำไปใช้ประโยชน์ต่องานวิจัยหรืองานระบบผลิตพลังงานไฟฟ้าได้อีกด้วย

5.4 ในงานวิจัยนี้ได้ใช้เซนเซอร์กระแสขนาด 50 แอมป์ ซึ่งหากต้องการเพิ่มย่านของกระแสก็สามารถทำได้เช่นกัน เนื่องจากเซนเซอร์กระแสที่มีขายตามท้องตลาด มีให้เลือกใช้งานสูงสุดถึง 200 แอมป์ จึงสามารถเพิ่มย่านของกระแสได้ ทั้งนี้ก็เพียงแก้ไขโปรแกรมเพียงบางส่วนเท่านั้น

6. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยชนบุรี และเชื้อเพื่อสถานที่ในการทำโครงการวิจัยตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆจนสำเร็จเป็นโครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์ได้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] วิโรจน์ บั้วงาม, ศิษฐา สุขสวัสดิ์ และ ชีรธรรมบุญยะกุล. “การออกแบบและสร้างรีเลย์เบรกเกอร์เฟลเตอร์ด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์.” การประชุมวิชาการทางวิศวกรรมไฟฟ้าครั้งที่ 29. 9-10 พฤศจิกายน 2549.
- [2] ดอนสัน ปงผาบ และ ทิพวัลย์ คำนันอง, 2550. ไมโครคอนโทรลเลอร์ PIC และการประยุกต์ใช้งาน. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
- [4] ธนบูรณ์ ศศิภานุเดช, 2538. การป้องกันระบบไฟฟ้ากำลัง Electronic Power System Protection. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น
- [5] Zoolnasri Bin Abu Harun. 24/08/2011. Over current protection relay using PIC micro controller, University Malaysia Pahang, <<http://umpir.ump.edu.my/20/>>

การออกแบบระบบแสงสว่าง บริเวณ Cafeteria มหาวิทยาลัยธนบุรี ด้วยโซล่าเซลล์

Design of Lighting System for Cafeteria Thonburi university with Solar cell

ชัยนวัฒน์ หาพา¹ บัญชา ศรีวิโรจน์¹ เอกรัตน์ นภกานต์¹ วิเชียร จินากิ่ง²

¹สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

²แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู

Rud_406@hotmail.com, Srbancha7@gmail.com, Eg1322@gmail.com, Bavonnan1@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็น การนำเอาเทคโนโลยีพลังงานจากแสงอาทิตย์มาประยุกต์ใช้กับระบบแสงสว่างบริเวณโรงอาหารปริญญาโท มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยออกแบบใช้แผงโซล่าเซลล์ชนิด Amorphous ขนาด 50W จำนวน 8แผง ต่อขนานกัน และใช้แบตเตอรี่ขนาด 120 Ah มีกระแสไฟฟ้าชาร์จอยู่ที่ 7.42 แอมแปร์ ซึ่งระบบต่ออยู่กับโหนดประเภทหลอดไฟขนาด 13W 220โวลต์ จำนวน 8 หลอด เปิดใช้งานวันละ 8 ชั่วโมง 18:00 – 02:00 น. โดยระบบสามารถเปิดปิด การทำงานของโหนดได้อัตโนมัติ

จากการทดสอบระบบพลังงานแสงอาทิตย์จะเห็นว่าระบบ จะผลิตพลังงานสูงสุดในช่วงเวลา 11:00 – 14:00 น. ที่อุณหภูมิแผงประมาณ 45-48 องศาเซลเซียส และวัดแรงดันในช่วงอุณหภูมินี้ได้ 53-61 โวลต์ มีกระแสชาร์จแบตเตอรี่เฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 แอมแปร์ ซึ่งระบบจะมีพลังงานได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยอุณหภูมิ และความเข้มของแสงอาทิตย์

คำสำคัญ แสงอาทิตย์ โซล่าเซลล์ แผนงานข้อมูล

Abstract

This paper describes the use of solar energy for lighting at around the cafeteria of Thonburi University. Battery source generated by amorphous solar cell 50 watt 120 Amp-hour. With average charging current 7.42 amps. Supplied to 220 volt 13 watt, 8 Lamps. The system operates 6 hour per day between 18:00 – 24:00 hours by auto on/off. After testing, peak output occurs between 11:00 – 14:00 hours at temperature 45-48 C, at 53 – 61 volts, charging current average is 4.24 amps. Hence, the energy output system depends on both temperature and light intensity.

Keyword: Sunshine, Solar cell, Data worksheet

1. บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ไฟฟ้าขาดแคลน และต้องซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในด้านพลังงานไฟฟ้า และอีกปัญหาหนึ่งก็คือ ราคาเชื้อเพลิงได้สูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างน่าตกใจ ทำให้ต้นทุนการผลิตกระแสไฟฟ้าไฟฟ้าสูงขึ้นตามไปด้วย การผลิตกระแสไฟฟ้าไฟฟ้าแบบเดิมล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดมลพิษ ดังนั้น เทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เพื่อเป็นพลังงานทางเลือกขึ้นมาใช้งานให้มีความเหมาะสมกับพลังงานที่มีอยู่ในพื้นที่ การที่จะพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ประโยชน์ เพื่อลดต้นทุนและสร้างความเชื่อมั่นในการใช้ประโยชน์จากโซลาร์เซลล์ผลิตกระแสไฟฟ้าไฟฟ้า และสามารถส่งเสริม อุตสาหกรรมการพัฒนาพลังงานทดแทนขึ้นได้ภายในประเทศ ก็สามารถที่จะช่วยลดต้นทุนการซื้อจากต่างประเทศที่มีราคาแพง และสามารถขยายผลโดยการส่งเสริมให้มีการใช้ในครัวเรือน ชุมชนขนาดเล็ก ผู้ประกอบการ ครัวเรือน ที่ต้องการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการผลิตไฟฟ้าใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของตนเอง เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืน ในการจัดหาพลังงานให้กับตนเอง อีกทั้งจะทำให้โซลาร์เซลล์ ที่ผลิตได้ในประเทศมีราคาถูกลง เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเลือกหามาติดตั้งใช้งานในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือในพื้นที่บริเวณเกาะของผู้ประกอบการมากขึ้น อีกทั้งยังจะช่วยรักษาสภาพแวดล้อม ไม่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน เนื่องจากเป็นพลังงานจากธรรมชาติ ไม่ต้องซื้อหา ไม่มีราคาค่าเชื้อเพลิง และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ระบบ การผลิตไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ ในอนาคตได้อย่างยั่งยืนและมีความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศได้ในระยะยาวต่อไป

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจบ [1] กล่าวว่าพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Energy) เป็นพลังงานที่เกิดจากปฏิกิริยานิวเคลียสของดวงอาทิตย์ แล้วส่งกระจายพลังงานมายังโลกในรูปคลื่นรังสี (Solar Radiation) ซึ่งมีค่าพลังงานประมาณ 1368 วัตต์ต่อตารางเมตร เมื่อเข้ามาสู่ชั้นบรรยากาศของโลกจะลดลงเหลือประมาณ 70 % หรือ เหลือค่าพลังงานประมาณ 958-1000 วัตต์ต่อตารางเมตร

ลีโอนิส[2] กล่าวว่าวัสดุที่ใช้ทำสารกึ่งตัวนำของเซลล์แสงอาทิตย์ วัสดุสำคัญที่ใช้ทำสารกึ่งตัวนำเซลล์แสงอาทิตย์ ที่มีการผลิตและนำมาใช้ในปัจจุบัน มีอยู่ 3 ชนิดหลักๆ มีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป

1) เซลล์แสงอาทิตย์ที่ทำจากซิลิคอน ชนิดผลึกเดี่ยว (Single crystalline silicon solar cell) หรือที่รู้จักกันในชื่อ Monocrystalline silicon solar cell และชนิดผลึกกรวม (Polycrystalline silicon solar cell) ลักษณะเป็นแผ่นซิลิคอนแข็งและบางมาก สารซิลิคอน (Si) ซึ่งเป็นสารชนิดเดียวกับที่ใช้ทำชิปในคอมพิวเตอร์และเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ซิลิคอนเป็นสารซึ่งไม่เป็นพิษ มีการนำมาผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ใช้กันอย่างแพร่หลายเพราะมีราคาถูก คงทน และเชื่อถือได้ มีประสิทธิภาพ 12-17% แต่มีข้อเสียคือการทำให้บริสุทธิ์และอยู่ในรูปสารที่พร้อมจะทำเซลล์ฯ มีราคาแพงและแตกหักง่ายในขบวนการผลิต

2) เซลล์แสงอาทิตย์ที่ทำจาก อะมอร์ฟัสซิลิคอน (Amorphous silicon solar cell) ลักษณะเป็นฟิล์มบางเพียง 0.5 ไมครอน (0.0005 มม.) นานักเบามากมีประสิทธิภาพเพียง 5-10%

3) เซลล์แสงอาทิตย์ที่ทำจากสารกึ่งตัวนำอื่นๆ เช่น แกลเลียม อาร์เซไนด์, แคดเมียม เทลลูไรด์คอปเปอร์อินเดียม และไคเซลไนด์ เป็นต้น มีทั้งชนิดผลึกเดี่ยว (Single crystalline) และผลึกกรวม (Polycrystalline) เซลล์แสงอาทิตย์ที่ทำจากแกลเลียม อาร์เซไนด์ จะให้ประสิทธิภาพสูงถึง 20-25%

ทงเกียรติ [3] ในการออกแบบระบบไฟฟ้าโซลาร์เซลล์ เราต้องรู้ปริมาณแสงอาทิตย์ในพื้นที่ซึ่งระบบไฟฟ้าโซลาร์เซลล์จะสามารถรับแสงและผลิตไฟฟ้าได้ สำหรับพื้นที่ส่วนใหญ่ของโลกนั้น ค่าเฉลี่ยของปริมาณแสงอาทิตย์ได้มีการสำรวจแล้วโดยค่าเฉลี่ยปริมาณของแสงอาทิตย์อยู่ในหน่วยชั่วโมงแสงอาทิตย์สูงสุด (Peak Sun Hour, PSH) ชั่วโมงแสงอาทิตย์สูงสุด (PSH) เท่ากับ 1 แสดงถึงชั่วโมงหนึ่งชั่วโมงที่มีค่าแสงแดดดีมากและไม่มีเมฆดั่งนั้นถ้าในพื้นที่ที่มีค่า PSH เท่ากับ 4 จะหมายความว่า โดยเฉลี่ยแล้ว พื้นที่นั้นจะมีจำนวนชั่วโมงที่แดดดีมาก 4 ชั่วโมงต่อวัน โดยแสงแดดดีมากหรือแสงอาทิตย์สูงสุดจะนิยามโดยเท่ากับการที่แสงแดดที่มีความเข้มแสง 1,000วัตต์/ตารางเมตร สม่่าเสมอตลอด 1 ชั่วโมงเราสามารถคำนวณค่า PSH ได้โดยการหาผลรวมของปริมาณแสงอาทิตย์ที่ได้รับทุกชั่วโมงตลอดวัน และนำผลรวมที่ได้ไปหารด้วยค่า 1,000 วัตต์/ตารางเมตร ในรูปที่ 5 กราฟรูปประฆังคว่ำแสดงถึงปริมาณแสงอาทิตย์ที่ได้รับในแต่ละชั่วโมงของวัน และรูปสี่เหลี่ยมแสดงถึงจำนวนของชั่วโมงแสงอาทิตย์สูงสุดของวัน ในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ชั่วโมงแสงอาทิตย์สูงสุด Peak sun hours

ช่วงเวลา(ชั่วโมง)	วัตต์/ตารางเมตร	วัตต์-ชั่วโมง/ตารางเมตร
5.00-6.00	0	0
6.00-7.00	25	25
7.00-8.00	25	25
8.00-9.00	50	50
9.00-10.00	300	300
10.00-11.00	1,000	1,000
11.00-12.00	1,200	1,200
12.00-13.00	1,000	1,000
13.00-14.00	300	300
14.00-15.00	50	50
15.00-16.00	25	25
16.00-17.00	25	25
18.00-19.00	0	0
รวม วัตต์-ชั่วโมง/ตารางเมตร ทั้งหมด		4,000

3.วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษา PV Amorphousและออกแบบระบบไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์
- 3.2 เพื่อศึกษาการสร้างแผนงานการออกแบบระบบด้วย Data worksheet
- 3.3 เพื่อสร้างระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้งานจริง

4. ขอบเขต ของงานวิจัย

- 4.1 สร้างระบบไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ ขนาด 50W จำนวน 8 แผง
- 4.2 ติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์ด้วยแรงดันระบบแรงดัน 12VDC/220VAC
- 4.3 ใช้แบตเตอรี่ขนาด 120A/h จำนวน 4 ลูก
- 4.4 ใช้กับหลอดแสงสว่างรอบๆโรงอาหารปริญญาโท ในระบบไฟ 220V AC ขนาด 13W จำนวน 8 หลอด

5. วิธีการวิจัย

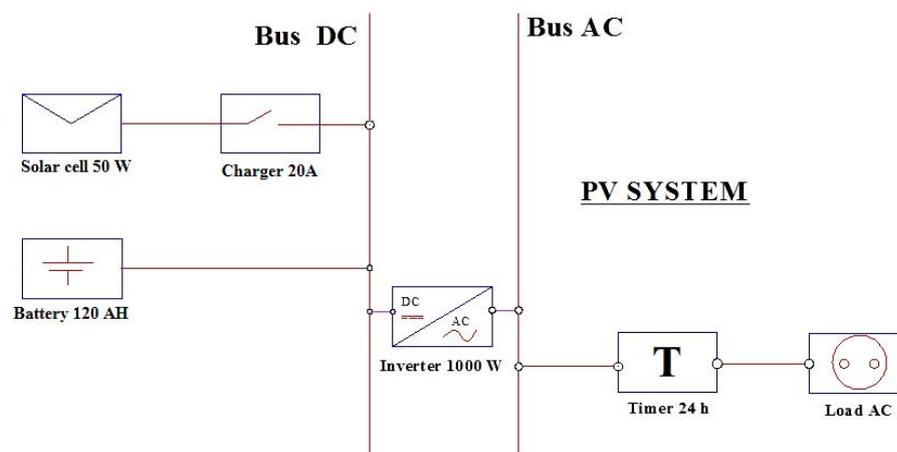
5.1 ออกแบบแผนงานการติดตั้ง (Data work sheet)

ระบบ Solar Lighting (SL)		การคำนวณหาค่าต่างๆของระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์							
สถานที่ : จังหวัด กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย				ประสิทธิภาพของแบตเตอรี่ : 85%					
กระแสไฟฟ้าโหลด : 3.35 Ah/day				DOD สูงสุด : 70 %					
มุมเอียง : 15 องศา				ประสิทธิภาพเครื่องควบคุม : 85%					
รังสีเฉลี่ยที่ได้จากดวงอาทิตย์ทุกวัน : 4.139 kWh/m ²				สูญเสียในสาย : 5%					
				แรงดันไฟฟ้าระบบ : 12 VDC					
1) กำหนดขนาดแถวของโซลาร์เซลล์									
กระแสไฟฟ้าโหลด ชั่วโมงต่อวัน (Ah/day)	ประสิทธิภาพ อินเวอร์เตอร์ (decimal)	ประสิทธิภาพ แบตเตอรี่ (decimal)	สูญเสียในสาย (decimal)	กระแสไฟฟ้าจริง ampere-hour (Ah/day)					
21.27	÷	0.85	÷	0.85	÷	0.95	=	30.98	
กระแสไฟฟ้าจริง ampere-hour (Ah/day)	ชั่วโมงแสงแดดสูงสุดที่ได้ จากมุมที่เลือก (h/day)	ปัจจัยการเสื่อมของ อุปกรณ์(decimal)	กระแสไฟฟ้าปัจจุบันจาก การแก้ไข(A)						
30.98	÷	4.139	÷	0.90	=	8.31			
กระแสไฟฟ้าของแผงโซลาร์เซลล์				÷	0.78				
จำนวนแผงที่ต้องแต่นาน				=	(1.6710.66) ~ 10				
แรงดันไฟฟ้าของ ระบบ (V)	แรงดันไฟฟ้า โซลาร์เซลล์ (V)	จำนวนแผงที่ต้อง ต่ออนุกรม	จำนวนแผงที่ต้อง ต่อขนาน	แผงโซลาร์เซลล์ที่ใช้ (modules)					
48	÷	48	=	1	×	10	=	10	
2) ขนาดแบตเตอรี่									
กระแสไฟฟ้า จากการ	เพื่อไว้ 5 วัน (days)	จ่ายพลังงาน สูงสุด	ความจุแบตเตอรี่ ที่ถูกต้อง	ความจุ แบตเตอรี่ที่ใช้	No. of batteries connected in				

ปรับปรุง (Ah/day)			(decimal)		(Ah)		(Ah)		parallel
30.98	×	3	÷	0.80	=	109.34	÷	120	= (0.91) ~ 1
แรงดันไฟฟ้าของ ระบบ (V)	แรงดันไฟฟ้าของ แบตเตอรี่ (V)		จำนวนแบตเตอรี่ที่ ต่ออนุกรม		จำนวนแบตเตอรี่ที่ ต่อขนาด		แบตเตอรี่ทั้งหมดที่ ใช้		
48	÷	12	=	4	×	1	=	4	
ข้อมูลของโซล่าเซลล์					ข้อมูลแบตเตอรี่				
ผู้ผลิต : Kaneka					ผู้ผลิต : 3K Battery				
โมดูล : LEC-5048					โมดูล : EB 120				
ประเภท : Amorphous Silicon					ประเภท : Deep Cycle Battery				
กระแสไฟฟ้่าลัดวงจร : 1.15 A	แรงดันเปิดวงจร : 85.7 V				แรงดัน : 12 V				
กระแสสูงสุด : 0.78 A _{MP}	แรงดันสูงสุด : 64.6 V _{MP}				ความจุ : 120 Ah				

5.2 วางแผนการติดตั้งและอุปกรณ์ของระบบโซล่าเซลล์

- เซลล์แสงอาทิตย์ 50W จำนวน 8แผง
- เครื่องควบคุมการประจุกระแสไฟฟ้า (Charge Controller)
- แบตเตอรี่ 120AH (Battery)
- เครื่องแปลงกระแสไฟฟ้า (Inverter) ขนาด 1000W
- ตัวตั้งเวลา (Timer) 24 ชั่วโมง

ภาพประกอบ 1 ไคอะแกรมของระบบเซลล์แสงอาทิตย์

5.3 ติดตั้ง และทำการทดสอบระบบ

(ก)

(ข)

ภาพประกอบ 2 ติดตั้งอุปกรณ์และทำการทดสอบระบบ

6. ผลการทดสอบ

การทดสอบการทำงานของแผงโซลาร์เซลล์ เพื่อวัดแรงดัน ที่ผลิตได้จากแผงโซลาร์เซลล์โดยที่แผงโซลาร์เซลล์ที่ใช้ในการทดลอง เริ่มทำการทดสอบตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00 น. ถึง 18.00 น. เป็นเวลารวม 3 วันและเก็บผลในแต่ละชั่วโมง ค่าที่วัดได้ใกล้เคียงกันมากซึ่งได้ผลการทดสอบดังตารางที่ 2

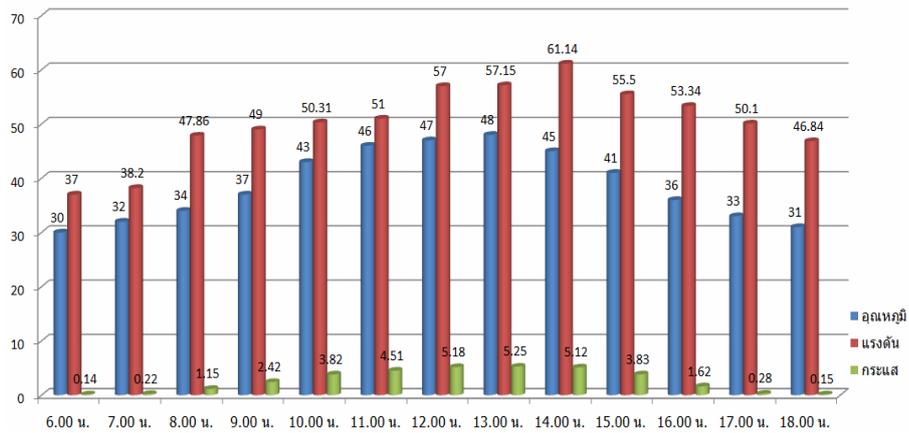
ตารางที่ 2 ค่าอุณหภูมิแผง, แรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าไฟฟ้าที่วัดได้จากชุดแผงโซลาร์เซลล์

เวลา	อุณหภูมิแผง (C)	แรงดันไฟฟ้า (V)	กระแสไฟฟ้า (A)
6.00	30	37	0.14
7.00	32	38.2	0.22
8.00	34	47.86	1.15
9.00	37	49	2.42
10.00	43	50.31	3.82
11.00	46	53	4.51
12.00	47	57.15	5.18
13.00	48	61	5.25
14.00	45	55.5	5.12
15.00	41	53.34	3.83
16.00	36	51.25	1.62
17.00	33	50.10	0.28
18.00	31	46.84	0.15

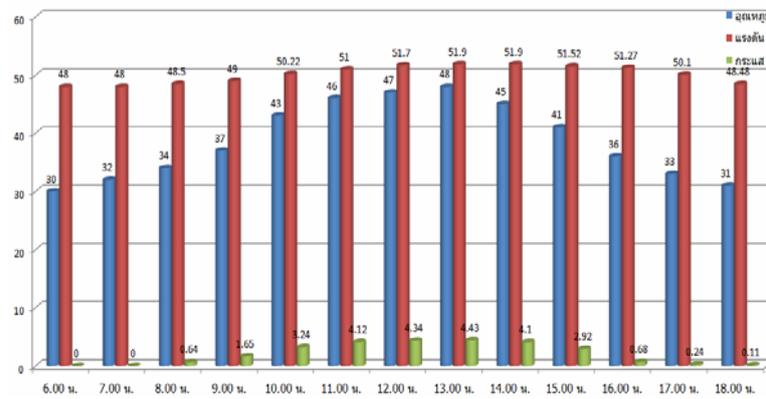
หลังจากการวัดแรงดันที่ผลิตได้จากแผงเซลล์อาทิตย์แล้ว ได้ทำการทดสอบวงจรควบคุมการชาร์จประจุจากแผงเซลล์แสงอาทิตย์ เพื่อทดสอบการทำงานว่าสามารถชาร์จประจุจากแผงเซลล์แสงอาทิตย์ได้หรือไม่โดยทำการต่อวงจรควบคุมการชาร์จประจุกับแผงเซลล์แสงอาทิตย์ และต่อไปยังแบตเตอรี่ แล้ววัดค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าที่วงจรชาร์จประจุเข้าแบตเตอรี่ ซึ่งวงจรควบคุมการชาร์จ จากแผงเซลล์แสงอาทิตย์ ที่มีขนาดแรงดัน 48 โวลต์ จำกัดกระแสไฟฟ้าได้ถึง 20 แอมแปร์ ได้ผลการทดลองดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่ากระแสไฟฟ้า แรงดัน ที่ถูกประจุเข้าแบตเตอรี่

เวลา	อุณหภูมิแผง(C)	แรงดันไฟฟ้า(V)	กระแสไฟฟ้า(A)
6.00	30	48	0
7.00	32	48	0
8.00	34	48.5	0.64
9.00	37	49	1.65
10.00	43	50.22	3.24
11.00	46	51	4.12
12.00	47	51.72	4.34
13.00	48	51.90	4.43
14.00	45	51.90	4.10
15.00	41	51.52	2.92
16.00	36	51.27	0.68
17.00	33	50.1	0.24
18.00	31	48.48	0.11

ภาพประกอบ3 กราฟความสัมพันธ์ระหว่าง แรงดัน กระแสไฟฟ้า และอณพหุมิ ของแผงโซลาร์เซลล์

ภาพประกอบ4 กราฟความสัมพันธ์ระหว่าง แรงดัน กระแสไฟฟ้า และอณพหุมิ ในการประจุแบตเตอรี่

(ก)

(จ)

ภาพประกอบ5 งานระบบพลังงานแสงอาทิตย์ที่ทำการออกแบบและใช้งานจริง

7.สรุปผลการวิจัย

จากผลการทดลองสามารถสรุปได้ว่า ที่เวลา 6.00 -10.00 น. ระดับค่าแรงดันไฟฟ้า และกระแสไฟฟ้า จะมีค่าไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะช่วงเวลา 6.00-7.00 น. เป็นช่วงที่มีระดับแรงดันไฟฟ้า และกระแสไฟฟ้าที่น้อยที่สุดอันเนื่องมาจากผลของอุณหภูมิ และความเข้มแสงจากดวงอาทิตย์ที่มีไม่มาก จึงส่งผลให้ระดับแรงดัน และกระแสไฟฟ้าต่ำ และ ที่ช่วงเวลา เวลา 11.00-14.00 น. จะเป็นช่วงที่ระดับแรงดัน และกระแสไฟฟ้าสูงที่สุดของวันอันเนื่องมาจากเป็นเวลาที่ความเข้มแสงสูงมากจึงทำให้แรงดันไฟฟ้า และกระแสไฟฟ้าสูงขึ้นตามไปด้วย จึงสามารถสรุปได้ว่าระดับแรงดันไฟฟ้า และกระแสไฟฟ้าที่แผงผลิตได้คตินั้น จะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสงอาทิตย์ และอุณหภูมิที่เหมาะสมของโซล่าเซลล์

8.บรรณานุกรม

- [1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจบ สุขประภาภรณ์. พลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์และการออกแบบระบบโซล่าเซลล์. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- [2] ลีโอเนคส์. เรื่องของพลังงาน.สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2556 จาก http://www.leonics.co.th/html/th/aboutpower/solar_knowledge.php
- [3] ทนงเกียรติ เกียรติศิริโรจน์. 2549. เอกสารประกอบการเรียนวิชา Renewable energy resources. กรุงเทพฯ : กรีน เอ็มเพาเวอร์เมนท์.

ชุดชาร์จแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือด้วยพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์

The Battery Charger of Mobile Phone with Solar cell

ศักดิ์ศิริ¹ ชั้นสกุลณี¹ บวรนนท์ ดีเจริญ² จีระศักดิ์ วงศา³ บัญชา ศรีวิโรจน์³

¹งานช่างซ่อมบำรุง โรงพยาบาลนครปฐม

²แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู

³สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

sakksiri@gmail.com, Bavonnan1@hotmail.com, jeerasakthailand@gmail.com, Srbancha7@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้ทำการศึกษาการใช้พลังงานทดแทนในกรณี ชุดชาร์จแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ซึ่งมีความสามารถชาร์จ ได้ทุกรุ่นทุกยี่ห้อในงานวิจัยนี้ประกอบไปด้วย แผงโซลาร์เซลล์ขนาด 12 V 10 W ตัวชาร์จแบตเตอรี่ แบตเตอรี่ 8 Ah ชุดอแดปเตอร์พอร์ต USB ที่จุดบุหรี่ในรถยนต์ ชุดสายชาร์จชนิด 8 หัวชาร์จ การทำงานชุดชาร์จโทรศัพท์มือถือพลังงานแสงอาทิตย์ แผงโซลาร์เซลล์รับพลังงานจากแสงอาทิตย์แล้วเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานไฟฟ้ากระแสตรงผ่านเข้าชุดควบคุมการเก็บประจุแล้วผ่านเข้าสู่แบตเตอรี่ ขนาด 12 V 10 W แบตเตอรี่จะทำการเก็บกระแสไฟฟ้าไว้ จากนั้นทำการต่อชุดที่จุดบุหรี่ในรถยนต์เข้ากับขั้วแบตเตอรี่ ทำการเสียบชุดอแดปเตอร์พอร์ต USB เข้ากับชุดที่จุดบุหรี่ในรถยนต์ แล้วทำการต่อชุดสายชาร์จชนิด 8 หัวชาร์จ เข้ากับชุดอแดปเตอร์พอร์ต USB ก็นำโทรศัพท์มือถือชาร์จแบตเตอรี่ได้ ผลการทดลองพบว่าชาร์จแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือขนาด 3.7 VDC 3.8 Wh ใช้เวลาชาร์จ 35 นาที ชาร์จแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือขนาด 3.7 VDC 6.48 Wh ใช้เวลาชาร์จ 45 นาที และถ้าพร้อมกันทั้งแบตเตอรี่ทั้งสองขนาดใช้เวลาชาร์จ 1 ชั่วโมง 10 นาที

คำสำคัญ : พลังงานแสงอาทิตย์ ชุดชาร์จแบตเตอรี่ โซลาร์เซลล์ โทรศัพท์มือถือ

Abstract

This paper is the studying of renewable energy using for the case of solar energy battery charger for mobile phone which able to charge for every brand and model. This research consists of the solar panel 12v 10w, battery charger, battery 8 Ah , USB port adaptor, cigarette lighter receptacle, and 8 charger tip types. The operation of solar energy battery charger for mobile phone starts with the solar panel receives the solar energy then transform it to the direct current electrical energy input to the capacitance control system then pass through the battery 12v 10w. The battery will contain the electrical energy. The next step is to connect the cigarette lighter receptacle to the battery and the USB port adaptor to this cigarette lighter receptacle then connect the 8 charger tip types to the USB port adaptor, after that, the mobile phone is able to be charged. The result of the experiment found to charge the mobile phone battery 3.7VDC 3.8Wh has spent 35 minutes while the mobile phone battery 3.7VDC 6.48Wh has spent 45 minutes and if simultaneously charging for both size of battery has spent 1 hour and 10 minutes.

Keywords: solar energy battery charger mobile phone solar cell

8. บทนำ

ในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น โดยทั่วไปใช้โทรศัพท์มือถือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสาร การทำงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และเพื่อความบันเทิงต่างๆผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้แบตเตอรี่ของโทรศัพท์มือถือที่หมดไปอย่างง่ายดายโดยสิ้นเชิง ซึ่งบางครั้งมนุษย์เราอาจมีธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้โทรศัพท์มือถือแต่โทรศัพท์มือถือแบตเตอรี่หมด งานวิจัยนี้ จึงได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้โทรศัพท์มือถือ จึงได้ศึกษาและออกแบบชุดต้นแบบชุดชาร์จแบตเตอรี่ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนที่ใช้งานได้ตลอดและยังช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าลง ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในประเทศต่อไป

9. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

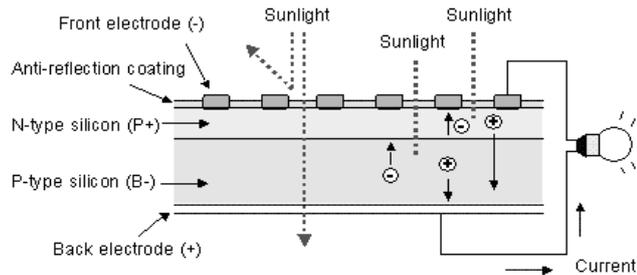
2.1 เซลล์พลังงานแสงอาทิตย์

เซลล์พลังงานแสงอาทิตย์ หรือ Solar cell เป็นสิ่งประดิษฐ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่สร้างจากสารกึ่งตัวนำ ซึ่งสามารถเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์ (หรือแสงจากหลอดแสงสว่าง) ให้เป็นพลังงานไฟฟ้าได้โดยตรง และไฟฟ้าที่ได้นั้นจะเป็นไฟฟ้ากระแสตรง (Direct Current) จัดว่าเป็นแหล่งพลังงานทดแทนชนิดหนึ่ง (Renewable Energy) มีประโยชน์อย่างไร เนื่องจากเซลล์พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นพลังงานจากธรรมชาติไม่ต้องเสียเงินซื้อ ไม่ก่อมลพิษ เพราะไม่เกิดการเผาไหม้ใดๆขณะใช้งาน ให้พลังงานตลอดเวลาเพราะแสงอาทิตย์ไม่มีวันหมดจากโลก อายุการใช้งานยืนยาวมากกว่า 20 ปี มีน้ำหนักเบา ติดตั้งง่าย เคลื่อนย้ายสะดวกรวดเร็ว โดยการนำสารกึ่งตัวนำ เช่น ซิลิกอน ซึ่งมีราคาถูกที่สุดและมีมากที่สุดบนพื้นโลกมาผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อผลิตให้เป็นแผ่นบางบริสุทธิ์ และทันทีที่แสงตกกระทบบนแผ่นเซลล์ รังสีของแสงที่มีอนุภาคของพลังงานประกอบที่เรียกว่า โฟตอน (Photon) จะถ่ายเทพลังงานให้กับอิเล็กตรอน (Electron) ในสารกึ่งตัวนำจนมีพลังงานมากพอที่จะกระโดดออกมาจากแรงดึงดูดของอะตอม (atom) และเคลื่อนที่ได้อย่างอิสระ ดังนั้นเมื่ออิเล็กตรอนเคลื่อนที่ครบวงจรจะทำให้เกิดไฟฟ้ากระแสตรงขึ้นวัสดุสำคัญที่ใช้ทำโซล่าเซลล์ ได้แก่ สารซิลิกอน (Si) ซึ่งเป็นสารชนิดเดียวกับที่ใช้ทำชิปในคอมพิวเตอร์ และเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ซิลิกอนเป็นสารซึ่งไม่เป็นพิษ มีการนำมาผลิตโซล่าเซลล์ใช้กันอย่างแพร่หลายเพราะมีราคาถูกทน และเชื่อถือได้ นอกจากนี้ยังมีวัสดุชนิดอื่นที่สามารถนำมาผลิตโซล่าเซลล์ได้ เช่น แกลเลียมอาร์เซไนด์ CIS และแคดเมียมเทลลูไรด์ แต่ยังมีราคาสูง และบางชนิดยังไม่มีการพิสูจน์เรื่องอายุการใช้งานว่าสามารถใช้งานได้ยาวนาน

ข้อเสียของ Si : การทำให้บริสุทธิ์และอยู่ในรูปสารที่พร้อมจะทำเซลล์ฯ มีราคาแพง และ แดกหักง่ายในขบวนการผลิต การทำงานของโซล่าเซลล์ เป็นขบวนการเปลี่ยนพลังงานแสงเป็นกระแสไฟฟ้าได้โดยตรง โดยเมื่อแสงซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและมีพลังงานกระทบกับสารกึ่งตัวนำ จะเกิดการถ่ายเทพลังงานระหว่างกัน พลังงานจากแสงจะทำให้เกิดการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า (อิเล็กตรอน) ขึ้นในสารกึ่งตัวนำ จึงสามารถต่อกระแสไฟฟ้าดังกล่าวไปใช้งานได้ n - type ซิลิกอน ซึ่งอยู่ด้านหน้าของเซลล์ คือ สารกึ่งตัวนำที่ผ่านการโด๊ปปิ้งด้วยสารฟอสฟอรัส มีคุณสมบัติเป็นตัวให้อิเล็กตรอน

p - type ซิลิกอน คือสารกึ่งตัวนำที่ผ่านการโด๊ปปิ้งด้วยสารโบรอน ทำให้โครงสร้างของอะตอมสูญเสียอิเล็กตรอน (โฮล) เมื่อรับพลังงาน จากแสงอาทิตย์จะทำหน้าที่เป็นตัวรับอิเล็กตรอน เมื่อนำซิลิกอนทั้ง 2 ชนิด มา

ประกบต่อกันด้วย p - n junction จึงทำให้เกิดเป็น " โซลาร์เซลล์ " ในสภาวะที่ยังไม่มีแสงแดด n - type ซิลิคอนซึ่งอยู่ด้านหน้าของเซลล์ ส่วนประกอบส่วนใหญ่พร้อมจะให้อิเล็กทรอนิกส์ แต่ก็ยังมีโฮล ปะปนอยู่บ้างเล็กน้อย ด้านหน้าของ n - type จะมีแถบโลหะเรียกว่า Front Electrode ทำหน้าที่เป็นตัวรับอิเล็กทรอนิกส์ ส่วน p - type ซิลิคอนซึ่งอยู่ด้านหลังของเซลล์โครงสร้างส่วนใหญ่เป็นโฮล แต่ยังคงมีอิเล็กทรอนิกส์ปะปนบ้างเล็กน้อย ด้านหลังของ p - type ซิลิคอนจะมีแถบโลหะเรียกว่า Back Electrode ทำหน้าที่เป็นตัวรวบรวมโฮล

ภาพประกอบ 1 วงจรพื้นฐานของโซลาร์เซลล์

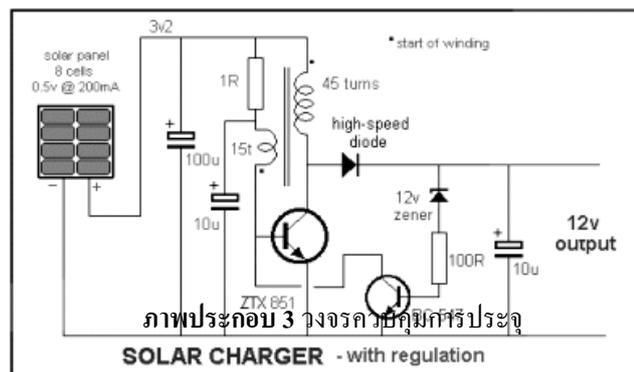
เมื่อมีแสงอาทิตย์ตกกระทบ แสงอาทิตย์จะถ่ายเทพลังงานให้กับอิเล็กทรอนิกส์และโฮล ทำให้เกิดการเคลื่อนไหว เมื่อพลังสูงพอทั้งอิเล็กทรอนิกส์และโฮลจะวิ่งเข้าหาเพื่อจับคู่กัน อิเล็กทรอนิกส์จะวิ่งไปยังชั้น n - type และโฮลจะวิ่งไปยังชั้น p type เมื่อมีแสงอาทิตย์ตกกระทบ แสงอาทิตย์จะถ่ายเทพลังงานให้กับอิเล็กทรอนิกส์และโฮล ทำให้เกิดการเคลื่อนไหว เมื่อพลังสูงพอทั้งอิเล็กทรอนิกส์และโฮลจะวิ่งเข้าหาเพื่อจับคู่กัน อิเล็กทรอนิกส์จะวิ่งไปยังชั้น n - type และโฮลจะวิ่งไปยังชั้น p type อิเล็กทรอนิกส์วิ่งไปรวมกันที่ Front Electrode และโฮล วิ่งไปรวมกันที่ Back Electrode เมื่อมีการต่อวงจรไฟฟ้าจาก Front Electrode และ Back Electrode ให้ครบวงจร ก็จะเกิดกระแสไฟฟ้าขึ้น เนื่องจากทั้งอิเล็กทรอนิกส์และโฮลจะวิ่งเพื่อจับคู่กันตัวแปรที่สำคัญที่มีส่วนทำให้โซลาร์เซลล์มีประสิทธิภาพการทำงานในแต่ละพื้นที่ต่างกัน และมีความสำคัญในการพิจารณานำไปใช้ในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการนำไปคำนวณระบบหรือคำนวณจำนวนแผงแสงอาทิตย์ที่ต้องใช้ในแต่ละ พื้นที่ คือความเข้มของแสง และอุณหภูมิ กระแสไฟ (Current) จะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มของแสง หมายความว่าเมื่อความเข้มของแสงสูง กระแสที่ได้จากโซลาร์เซลล์ก็จะสูงขึ้น ในขณะที่แรงดันไฟฟ้าหรือโวลต์แทบจะไม่แปรไปตามความเข้มของแสงมากนัก ความเข้มของแสงที่ใช้วัดเป็นมาตรฐานคือ ความเข้มของแสงที่วัดบนพื้นโลกในสภาพอากาศปลอดโปร่ง ปราศจากเมฆหมอกและวัดที่ระดับน้ำทะเลในสภาพที่แสงอาทิตย์ตั้งฉากกับพื้นโลก ซึ่งความเข้ม ของแสงจะมีค่าเท่ากับ 100 mW ต่อ ตร.ซม. หรือ 1,000 W ต่อ ตร.เมตร ซึ่งมีค่าเท่ากับ AM 1.5 (Air Mass 1.5) และถ้าแสงอาทิตย์ทำมุม 60 องศา กับพื้นโลกความเข้มของแสง จะมีค่าเท่ากับประมาณ 75 mW ต่อ ตร.ซม. หรือ 750 W ต่อ ตร.เมตร ซึ่งมีค่าเท่ากับ AM2 กรณีของแผงโซลาร์เซลล์นั้นจะใช้ค่า AM 1.5 เป็นมาตรฐานในการวัดประสิทธิภาพของแผง

ภาพประกอบ 2 โซลาร์เซลล์

2.2 เครื่องควบคุมการประจุ (Charge Controller)

ทำหน้าที่ประจุกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้จากแผงเซลล์แสงอาทิตย์เข้าสู่แบตเตอรี่ และควบคุมการประจุกระแสไฟฟ้าให้มีปริมาณเหมาะสมกับแบตเตอรี่ เพื่อยืดอายุการใช้งานของแบตเตอรี่ รวมถึงการจ่ายกระแสไฟฟ้าออกจากแบตเตอรี่ด้วย ดังนั้นการทำงานของเครื่องควบคุมการประจุ คือ เมื่อประจุกระแสไฟฟ้าเข้าสู่แบตเตอรี่จนเต็มแล้ว จะหยุดหรือลดการประจุกระแสไฟฟ้า ระบบพลังงานแสงอาทิตย์จะใช้เครื่องควบคุมการประจุกระแสไฟฟ้าในกรณีที่มีการเก็บพลังงานไฟฟ้าไว้ในแบตเตอรี่เท่านั้น

ภาพประกอบ 4 เครื่องควบคุมการประจุ

ทำหน้าที่ควบคุมการประจุกระแสไฟฟ้าที่มาจากแผงเซลล์แสงอาทิตย์เข้าแบตเตอรี่ ซึ่งจะควบคุมการประจุกระแสไฟฟ้าให้มีปริมาณที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยยืดอายุการใช้งานของแบตเตอรี่ อีกทั้งยังสามารถหยุดหรือลดการประจุกระแสไฟฟ้าได้อีกด้วย และมีระบบป้องกันอุณหภูมิและแรงดันเกินซึ่งมีโหมดการทำงานทั้งหมด 3 โหมดด้วยกัน คือ (Bulk , Final Charge and Float โหมด) และยังมีระบบป้องกันความเสียหายหากมีการต่อ

แบตเตอรี่กลับขั้ว

ขั้นตอนการทำงานในแต่ละโหมด

1. Bulk โหมด เป็นโหมดที่มีการประจุกระแสไฟฟ้า เข้าสู่แบตเตอรี่เต็มที่จะใช้กระแสสูงในการประจุ
2. Final Charge โหมด หากระดับแรงดันเข้าถึง 13.8 โวลต์ ก็จะเข้าสู่โหมดนี้ ซึ่งถือว่าแบตเตอรี่มีการชาร์จประจุเต็มแล้ว
3. Float โหมด เมื่อระดับแรงดัน ของแบตเตอรี่ถึง 14.4 โวลต์ ซึ่งเป็นจุดที่มากเกินไปแล้ว (Over Charge) ไอซีคอนโทรลเลอร์จะสั่งให้หยุดการชาร์จและเข้าสู่ Float โหมด

2.3 แบตเตอรี่ (Battery)

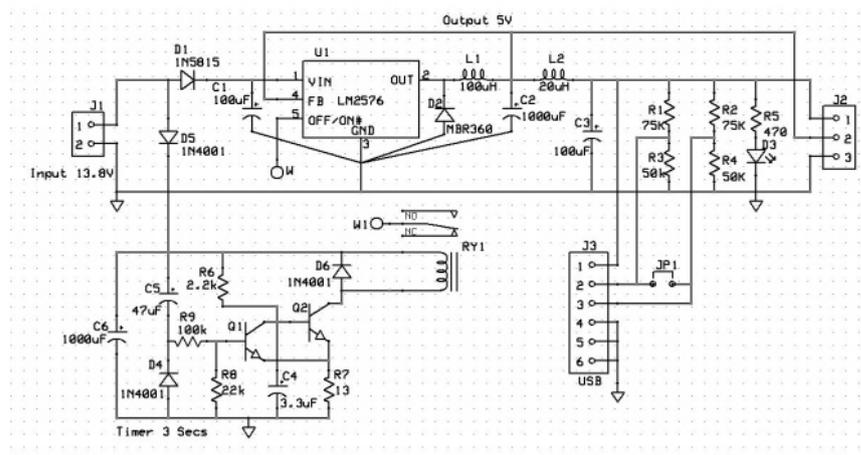
ทำหน้าที่เป็นตัวเก็บพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้จากแผงเซลล์แสงอาทิตย์ไว้ใช้เวลาที่ต้องการ เช่น ในเวลากลางคืนซึ่งไม่มีแสงอาทิตย์

ภาพประกอบ 5 แบตเตอรี่

2.4 ชุดอแดปเตอร์พอร์ต USB กับที่จุดบุหรี่ในรถยนต์

Input 12- 24 VDC Output 5 VDC 1 A

ภาพประกอบ 6 วงจรอแดปเตอร์พอร์ต USB

ภาพประกอบ 7 ฝาแปลงพอร์ต USB กับที่จุดบุหรี่ในรถยนต์

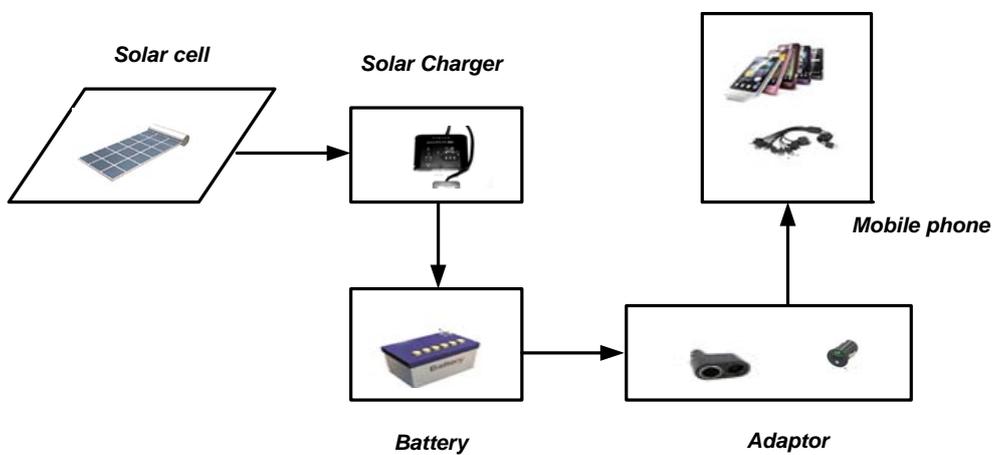
2.5 ชุดสายชาร์จชนิด 8 หัวชาร์จ

สามารถใช้กับโทรศัพท์ ได้ทุกรุ่นทุกยี่ห้อ เช่น Nokia , iPhone , Samsung , LG ,HTC และลักษณะของ พอร์ต Mini USB , Micro USB

3. การทำงานชุดชาร์จโทรศัพท์มือถือพลังงานแสงอาทิตย์

3.1 ไดอะแกรมชุดชาร์จโทรศัพท์มือถือพลังงานแสงอาทิตย์

ภาพประกอบ 9 ไดอะแกรมชุดชาร์จโทรศัพท์มือถือพลังงานแสงอาทิตย์

แผงโซลาร์เซลล์รับพลังงานจากแสงอาทิตย์แล้วเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานไฟฟ้ากระแสตรงผ่านเข้าชุดควบคุมการเก็บประจุแล้วผ่านเข้าสู่แบตเตอรี่ ขนาด 12 V 10 W แบตเตอรี่จะทำการเก็บกระแสไฟฟ้าไว้ จากนั้นทำการต่อชุดที่จุดบุหรี่ในรถยนต์เข้ากับขั้วแบตเตอรี่ ทำการเสียบชุดอแดปเตอร์พอร์ต USB เข้ากับชุดที่จุดบุหรี่ในรถยนต์ แล้วทำการต่อชุดสายชาร์จชนิด 8 หัวชาร์จ เข้ากับชุดอแดปเตอร์พอร์ต USB ก็นำโทรศัพท์มือถือแบตเตอรี่ได้

3.2 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้

- แผงโซลาร์เซลล์ ขนาด 10 วัตต์ จำนวน 1 แผง
- เครื่องควบคุมประจุไฟฟ้าและชาร์จประจุไฟฟ้า จำนวน 1 ชุด
- แบตเตอรี่ ขนาด 8 Ah จำนวน 1 ลูก
- ชุดที่จุดบุหรี่ในรถยนต์ จำนวน 1 ชุด
- อแดปเตอร์พอร์ต USB จำนวน 1 ชุด
- ชุดสายชาร์จชนิด 8 หัวชาร์จ จำนวน 1 ชุด
- ตัวแสดงค่าแรงดันของโซลาร์เซลล์
- สวิตช์ ปิด – เปิด 1 ตัว
- กล่องพลาสติกกันฝนเบอร์ 1 จำนวน 1 กล่อง
- สายไฟขนาด 1x 2.5 จำนวน 5 เมตร
- สายไฟ VCT 2 x2.5 จำนวน 10 เมตร

4. ผลการทดสอบ

ชุดควบคุมการเก็บประจุสามารถชาร์จให้ แบตเตอรี่เต็ม อยู่ที่ แรงดันไฟฟ้าประมาณ 13.8 VDC ชุดควบคุมการเก็บประจุจะทำการตัดการทำงาน ความสามารถของการชาร์จแบตเตอรี่ โทรศัพท์มือถือใน ตาราง 1

ตาราง 1 ผลการทดสอบการชาร์จโทรศัพท์มือถือพลังงานแสงอาทิตย์

ลำดับ	วิธีการทดสอบ (ชาร์จ)	โทรศัพท์ที่ทดสอบ	ผลการทดสอบ
1	โทรศัพท์มือถือ 1 เครื่อง	Nokia C2	ใช้เวลาชาร์จ 35 นาที
2	โทรศัพท์มือถือ 1 เครื่อง ประเภท smartphones	Samsung Galaxy Note	ใช้เวลาชาร์จ 45 นาที
3	โทรศัพท์มือถือ 1 เครื่อง และประเภท smart phones 1 เครื่อง	Nokia C2 , Samsung Galaxy Note	ใช้เวลาชาร์จ 1 ชั่วโมง

ภาพประกอบ 10 ชุดต้นแบบชุดชาร์จโทรศัพท์มือถือพลังงานแสงอาทิตย์

5. สรุปผลการทดสอบ

ผลการทดสอบพบว่าการชาร์จแบตเตอรี่มีขนาดวัตต์น้อยสามารถชาร์จพร้อมๆกันได้ จำนวน 3 เครื่อง แต่ถ้าแบตเตอรี่ มีขนาดวัตต์มากขึ้น สามารถชาร์จลดลง และใช้เวลาในการชาร์จนานขึ้น และเมื่อนำแบตเตอรี่ 2 ขนาดที่แตกต่างกันมาชาร์จพร้อมกันพบว่าถ้านำแบตเตอรี่ขนาดวัตต์มากชาร์จก่อนจะไม่สามารถชาร์จแบตเตอรี่ ที่มีขนาดวัตต์น้อยกว่าได้ แต่ถ้าชาร์จแบตเตอรี่ที่มีขนาดวัตต์น้อยกว่าก่อนจะสามารถชาร์จแบตเตอรี่ที่มีขนาดวัตต์มากกว่าได้

6. ข้อเสนอแนะ

การชาร์จแบตเตอรี่งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดของ ชุดอแดปเตอร์พอร์ต USB สามารถรับกระแสไฟฟ้าได้จำกัด จึงทำให้ไม่สามารถชาร์จแบตเตอรี่โทรศัพท์พร้อมกันที่หลายๆเครื่องได้ ควรใช้อแดปเตอร์พอร์ต USB ที่มีขนาดรับกระแสได้มากกว่านี้

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโรงพยาบาลนครปฐม ที่สนับสนุนในส่วนค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยนี้และมหาวิทยาลัยธนบุรีที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการทำวิจัยนี้จนได้ชุดต้นแบบชุดชาร์จโทรศัพท์มือถือพลังงานแสงอาทิตย์

8. บรรณานุกรม

1. www.solar-electric.com
2. คู่มือการอนุรักษ์พลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
3. PV Solar Photovoltaic Technical Training Manual, Mr. Herbert Wade
4. เซลล์แสงอาทิตย์, องค์ความรู้ (KM) สำนักวิชาการพลังงานภาค 4 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)
5. "Solar Electricity and Solar Fuels" โดย David J. Spiers Helsinki University of Technology 1989
6. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. โครงการศูนย์เทคโนโลยีพลังงาน. ถาม-ตอบ เกี่ยวกับเซลล์แสงอาทิตย์. กรุงเทพฯ : โครงการศูนย์เทคโนโลยีพลังงาน, 2545 : หน้า 19-21

การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของสัญญาณดาวเทียมในเขตร้อน

Scintillation on Satellite Links in Tropical Zone

วันวิสา ชัชวงษ์¹ อรลภ แสงอรุณ¹บุรฉัตร กาชุย² ผ่องพรรณ รัตนธนาวันต์²

และกนก เจนจิระพงศ์เวช²

¹คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

บทคัดย่อ

การวัดและการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของสัญญาณดาวเทียมเป็นประโยชน์อย่างมากในการควบคุมกำลังส่งเพื่อให้การออกแบบระบบดาวเทียมมีประสิทธิภาพมากขึ้น บทความนี้จึงได้คาดการณ์แนวโน้มการเกิดปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันในช่วงระหว่างวัน ระหว่างปี นอกจากนี้ทำการวิเคราะห์สัญญาณด้วยวิธีการต่างๆ 3 วิธี คือความหนาแน่นความน่าจะเป็น ความหนาแน่นกำลังงานเชิงสเปกตรัม และการถดถอยเชิงเส้นตรง ผลจากการวิเคราะห์สามารถนำไปปรับปรุงการออกแบบระบบดาวเทียมให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศในเขตร้อน

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหัน ความหนาแน่นความน่าจะเป็น ความหนาแน่นกำลังงานเชิงสเปกตรัม การถดถอยเชิงเส้นตรง

ABSTRACT

Measurement and analysis of scintillation phenomena of satellite signal are proved to be efficient in power control for designing of satellite system. This paper predicts the occurrence of scintillation phenomena in hourly and monthly. In addition, the analysis signal composed of three methods; probability density, power spectral density, and linear regression. The results are also proved to be in designing for satellite system in the tropical zone.

Keywords: Scintillation, Probability Density, Power Spectral Density, Linear Regression

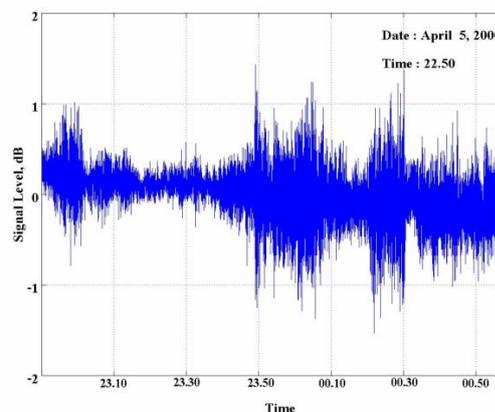
1. บทนำ

ในปัจจุบันความต้องการใช้บริการด้านการสื่อสารผ่านดาวเทียมเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเครือข่ายโทรคมนาคมที่มีการเปิดให้บริการด้านมัลติมีเดียต่างๆ โดยช่องสัญญาณที่มีอยู่เดิมในย่านความถี่ C (6/4 GHz) ไม่เพียงพอต่อความต้องการกล่าวคือไม่สามารถขยายจำนวนช่องสัญญาณให้มากขึ้นตามไปได้จึงทำการขยายระบบด้วยการเพิ่มความถี่ใช้งานให้สูงขึ้นแทน ในที่นี้คือย่านความถี่ KU (14/12 GHz) ซึ่งทุกวันนี้ได้มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลาย ความแตกต่างในการเลือกใช้งานย่านความถี่ทั้งสอง เช่น ขนาดของจานดาวเทียมความแรงของกำลังส่ง การติดตั้ง ความเชื่อถือได้ เป็นต้น นอกจากนี้ในการส่งสัญญาณดาวเทียมในย่านความถี่ C และ KU จะเกิดปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหา และอุปสรรคในการเดินทางของสัญญาณมายังภาคพื้นดิน เนื่องจากสัญญาณนั้นต้องเดินทางผ่านชั้นบรรยากาศต่างๆ ที่มีสถานะความแปรปรวนของชั้นบรรยากาศตลอดเส้นทาง การแพร่กระจายคลื่น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผลมาจากชั้นบรรยากาศหลัก 2 ชั้นบรรยากาศ คือ ชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์ และชั้นบรรยากาศโทรโพสเฟียร์ โดยสัญญาณที่รับได้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหัน หรือที่เรียกว่าปรากฏการณ์ซินทิลเลชัน (Scintillation Phenomena) นั่นเอง

2. การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันที่เกิดจากชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์ (Ionospheric Scintillation)

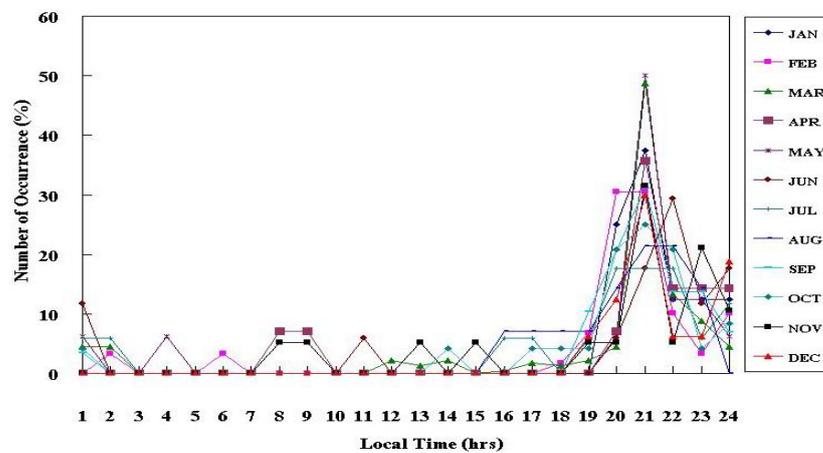
ชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์จัดได้ว่าเป็นชั้นที่ประกอบด้วยแก๊สไอโอไนซ์ชนิดหนึ่งเรียกว่าพลาสมา โดยที่ตามธรรมชาตินั้นจะประกอบด้วยประจุบวก (ไอออน) และประจุลบ (อิเล็กตรอน) ในปริมาณที่เท่ากัน แต่ถ้าเกิดความไม่สม่ำเสมอของพลาสมาขึ้นในชั้นบรรยากาศนี้พบว่าจะกลายเป็นตัวบดบังหรือขัดขวางที่มีอิทธิพลอย่างมากในการเดินทางของสัญญาณคลื่น ส่งผลให้สัญญาณที่รับได้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหัน แสดงดังรูปที่

1

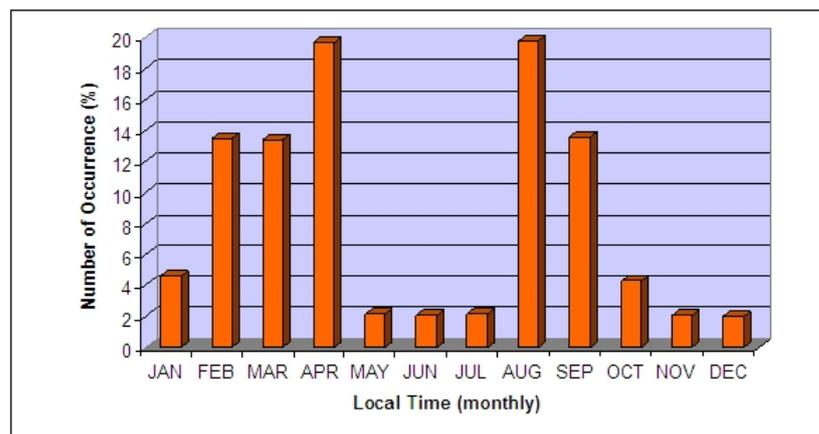

รูปที่ 1 ตัวอย่างสัญญาณที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับอย่างกะทันหันในย่านความถี่ C ในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันเกิดผลเสียต่อระบบสื่อสารระหว่างอวกาศกับภาคพื้นดิน จึงได้มีการกำหนดไว้เป็นตัวแปรหนึ่งในการออกแบบระบบ ซึ่งเผื่อค่าไว้ชดเชยกับค่าระดับสัญญาณที่อาจเพิ่มขึ้น หรือลดลงเกินจากระดับปกติที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการคาดการณ์แนวโน้มการเกิด และวิเคราะห์ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันที่เกิดขึ้น โดยแนวโน้มและลักษณะการเกิดนี้จะขึ้นอยู่กับความถี่สนามแม่เหล็กโลก ช่วงเวลาการเกิดวัฏจักรสุริยะ ช่วงเวลาในแต่ละวัน ฤดูกาล และตำแหน่งละติจูดรูปที่ 2 แสดงแนวโน้มการเกิดปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของสัญญาณดาวเทียมย่านความถี่ C ในประเทศไทย โดยรูปที่ 2(ก) แสดงแนวโน้มเปอร์เซ็นต์การเกิดในระหว่างวัน และรูปที่ 2(ข) แสดงแนวโน้มเปอร์เซ็นต์การเกิดในระหว่างปี

(ก)

(ข)

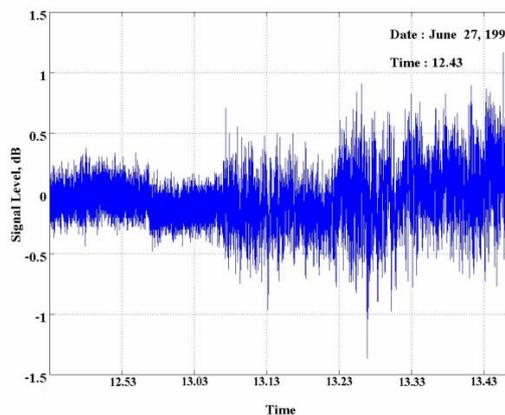
รูปที่ 2 แนวโน้มการเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของสัญญาณย่านความถี่ C ในประเทศไทย

สรุปได้ว่าการเกิดระหว่างวันจะเห็นว่าเปอร์เซ็นต์การเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันจะอยู่ในช่วงเวลา 19.00 – 02.00 น. และพบมากที่สุดที่เวลา 21.00 – 22.00 น. ของทุกเดือน จากผลอันนี้พบว่าสอดคล้องกับการเกิดความไม่สม่ำเสมอของกลุ่มอิเล็กตรอนในชั้นย่อย F ซึ่งมักเกิดขึ้นมากในบริเวณแถบเส้นศูนย์สูตร และเกิด

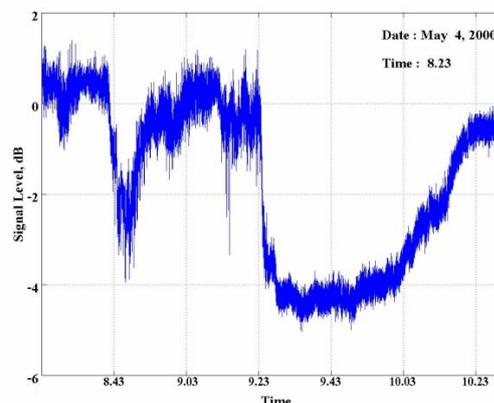
ในเวลากลางคืนจากนั้นจะจางหายไปในเวลาเช้ามีสัดส่วนการเกิดระหว่างปีจะเห็นว่าพบมากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน และสิงหาคมถึงกันยายน โดยในช่วงฤดูร้อนจะมีจำนวนครั้งในการเกิดมาตลอดวันและมากกว่าช่วงฤดูอื่นๆ

3. การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันที่เกิดจากชั้นบรรยากาศโทรโพสเฟียร์ (Tropospheric Scintillation)

ชั้นบรรยากาศโทรโพสเฟียร์เป็นชั้นบรรยากาศที่อยู่ต่ำสุดที่มีไอน้ำ เมฆ หมอก พายุฝนฟ้าคะนอง และยังประกอบด้วยความชื้นและฝุ่นละอองที่มีอยู่ในชั้นบรรยากาศทั้งหมด เพราะฉะนั้นเป็นเหตุให้สัญญาณเกิดการลดทอนในชั้นบรรยากาศได้มาก และอาจเกิดสัญญาณรบกวนขึ้นด้วย ทำให้เป็นอุปสรรคในการสื่อสารผ่านดาวเทียม โดยการลดทอนของสัญญาณส่วนใหญ่จะเกิดจากฝนมากกว่าสาเหตุอื่น และขนาดของการลดทอนจะมีค่ามากขึ้นเมื่อความถี่สูงกว่า 10 GHz เช่นย่านความถี่ KU เมื่อชั้นบรรยากาศนี้เกิดความแปรปรวนทำให้ค่าดัชนีหักเหเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันแสดงดังรูปที่ 3 นอกจากนั้นเมฆฝนก็ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันพร้อมกับการลดทอนของสัญญาณเนื่องจากน้ำฝน ได้อีกด้วยแสดงดังรูปที่ 4

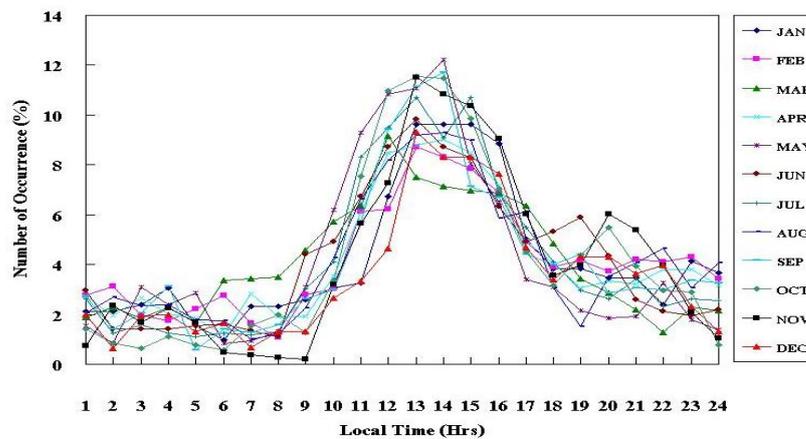

รูปที่ 3 ตัวอย่างสัญญาณที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับอย่างกะทันหันในย่านความถี่ KU ในประเทศไทย

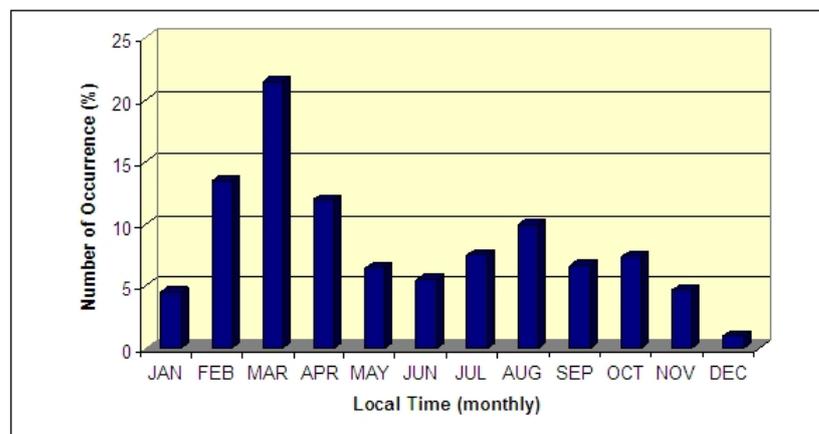

รูปที่ 4 ตัวอย่างสัญญาณที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับอย่างกะทันหันพร้อมกับการลดทอนของสัญญาณ

การแพร่ภาพสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในย่าน ความถี่ KU จะได้รับผลกระทบจาก 2 ปรากฏการณ์นี้เป็นหลัก โดยเฉพาะเส้นทางการแพร่กระจายคลื่นที่ใช้มุมเงยต่ำจะทำให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวบ่อยครั้งขึ้น จนทำให้ขาดความน่าเชื่อถือของระบบ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องแก้ไขปัญหามาตรานี้ แหล่งกำเนิดสัญญาณจะต้องส่งสัญญาณอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้เมื่อเกิดปรากฏการณ์นี้ มีการรับ-ส่งสัญญาณที่ดี และสายอากาศต้องมีอัตราการขยายสูง อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ เหล่านี้เพียงเพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้เกิดการยอมรับความน่าจะเป็นของสัญญาณที่ขาดหายไป ช่วยให้การออกแบบระบบมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีความเชื่อถือได้ไม่ 100%

(ก)

(ข)

รูปที่ 5 แนวโน้มการเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของสัญญาณย่านความถี่ KU ในประเทศไทย

การคาดการณ์แนวโน้มการเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันในชั้นบรรยากาศโทรโพสเฟียร์ จะขึ้นกับปัจจัยต่างๆ อาทิเช่น อุณหภูมิ ความชื้น ความเร็วลม ฤดูกาล ที่ตั้งภูมิศาสตร์ และความถี่ รูปที่ 5 แสดงแนวโน้มการเกิดปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของสัญญาณดาวเทียมย่านความถี่ KU ในประเทศไทย โดยรูปที่ 5(ก) แสดงแนวโน้มเปอร์เซ็นต์การเกิดในระหว่างวัน และรูปที่ 5(ข) แสดงแนวโน้ม

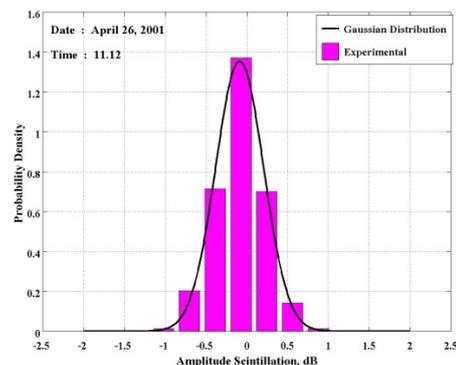
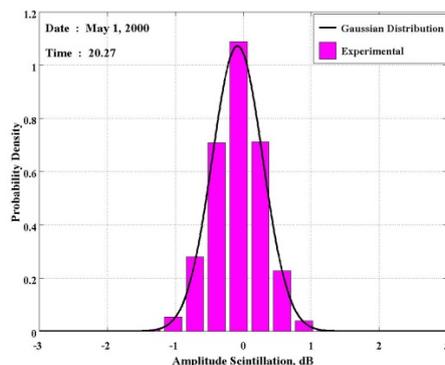
เปอร์เซ็นต์การเกิดในระหว่างปี สรุปได้ว่าการเกิดระหว่างวันจะเห็นว่าเปอร์เซ็นต์การเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันจะเกิดมากในช่วงเวลา 11.00 – 15.00 น. ของทุกเดือน จึงกล่าวได้ว่าย่านความถี่ KU ไม่ได้ได้รับผลกระทบจากชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์มากนัก และการเกิดระหว่างปีจะเห็นว่าเปอร์เซ็นต์การเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันจะพบมากในช่วงฤดูร้อนเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน

4. การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันย่านความถี่ C และ KU ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันในชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์ และชั้นบรรยากาศโทรโพสเฟียร์ ในที่นี้จะเก็บบันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยเลือกเฉพาะข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันตั้งแต่ 0.5 dB ขึ้นไป และเกิดนานเกิน 5 นาที จึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลง 1 ครั้ง กำหนดช่วงเวลาสุ่มของข้อมูลไว้ที่ 8 จุดต่อวินาที หรือ 0.8 Hz เพื่อให้มั่นใจว่าระบบจะทำงานได้ดีถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4.1 ความหนาแน่นความน่าจะเป็น (Probability Density)

การวิเคราะห์ลักษณะความหนาแน่นความน่าจะเป็นจะนำข้อมูลจริงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันในช่วงเวลาสั้นๆ (Short Term) ของย่านความถี่ C และ KU ในประเทศไทยมาพล็อตกราฟความหนาแน่นความน่าจะเป็นเทียบกับกราฟฟังก์ชันการแจกแจงแบบเกาส์เซียนของสัญญาณ แสดงดังรูปที่ 6(ก) และรูปที่ 6(ข) ตามลำดับ พบว่ามีความใกล้เคียงกับการแจกแจงแบบเกาส์เซียน (Gaussian Distribution) หรือการแจกแจงปกติ (Normal Distribution) กล่าวคือมีความสมมาตรกันทางซ้ายและขวาของค่าเฉลี่ย

(ก) (ข)

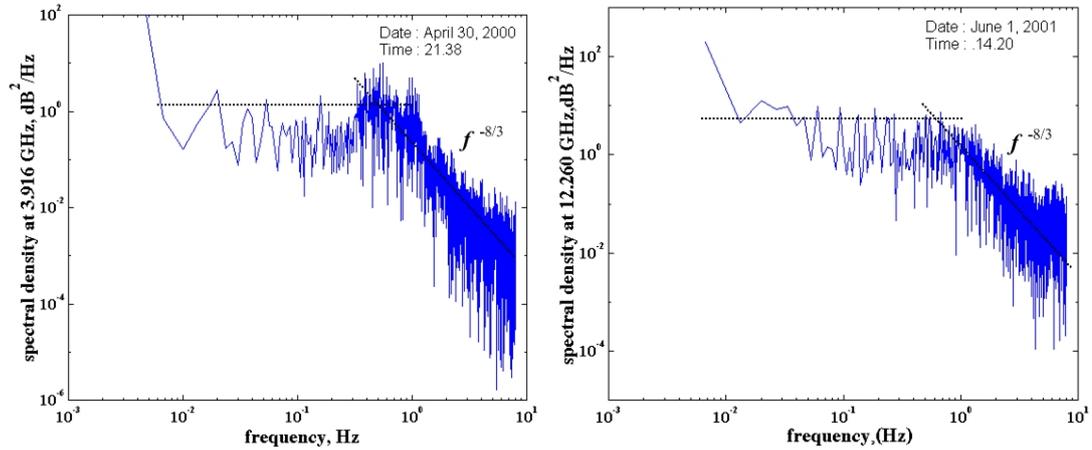
รูปที่ 6 การวิเคราะห์สัญญาณด้วยความหนาแน่นความน่าจะเป็น

4.2 ความหนาแน่นกำลังงานเชิงสเปกตรัม (Power Spectral Density)

การวิเคราะห์ความหนาแน่นกำลังงานเชิงสเปกตรัม (Power Spectral Density) ข้อมูลจริงที่ใช้จะถูกนำมาผ่านการแปลงฟูเรียร์แบบเร็ว (Fast Fourier Transform) วิเคราะห์สัญญาณในโดเมนความถี่ ผลที่ได้จะเป็นสเปกตรัมของการเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันของย่านความถี่ C และ KU ในประเทศไทยเป็น -8/3 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสเปกตรัมของ KOLMOGORO แสดงดังรูปที่ 7(ก) และรูปที่ 7(ข) ตามลำดับ

4.3 การถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression)

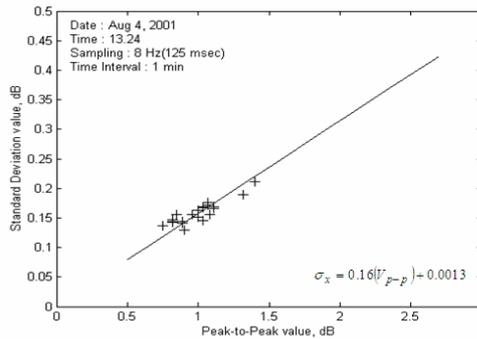
การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression) เป็นวิธีการทางสถิติที่นำมาสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ในที่นี้จะเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ_x) และตัวแปรอิสระคือค่าแรงดันต่ำสุดสูงสุด (V_{p-p}) เขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์

(ก) (ข)

รูปที่ 7 การวิเคราะห์สัญญาณด้วยความหนาแน่นกำลังงาน เชิงสเปกตรัม

ได้เป็น $\sigma_x = \alpha(V_{p-p}) + \beta$ เมื่อ α คือค่าความชันของเส้นการถดถอยหรือเรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ และ β คือค่าที่ถดถอยตัดกับแกน Y การวิเคราะห์จะแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือเริ่มจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) จะต้องดูว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามหรือไม่ เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (γ) เป็นตัววัด ถือเป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงระดับ และทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ชุดผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่าค่าตัวแปรทั้งสองเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อัตราเดียวกันตลอดช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกอยู่ระหว่าง 0.850-0.999 [1] ขั้นตอนต่อมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ_x) และค่าแรงดันต่ำสุดสูงสุด (V_{p-p}) ของปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันในย่านความถี่ C และ KU แสดงดังรูปที่ 8(ก) และรูปที่ 8(ข) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ (α) เท่ากับ 0.16 ค่าถดถอยตัดกับแกน Y (β) อยู่ระหว่าง 0.001-0.1

(ก)(ข)

รูปที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าแรงดันสูงสุดต่ำสุด

5.สรุป

การเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหัน หรือซินทิลเลชันที่เกิดขึ้นในสัญญาณดาวเทียมอันเนื่องมาจากชั้นบรรยากาศไอโอโนสเฟียร์และชั้นบรรยากาศโทรโพสเฟียร์ของย่านความถี่ C และ KU ในเขตร้อนโดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตรมีอากาศร้อนตลอดเวลา ประกอบกับมีฝนตก ทำให้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระดับสัญญาณอย่างกะทันหันนี้มาก ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาการวัดและการวิเคราะห์การเกิดปรากฏการณ์นี้ ซึ่งจะประโยชน์อย่างมากในการออกแบบระบบดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพเพื่อควบคุมกำลังส่งได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- [1]วันวิสา ชัชวงษ์. 2546.“การวัดและการวิเคราะห์สัญญาณดาวเทียม ณ มุมเงยสูงในเขตร้อน” ระดับปริญญาโท. ภาควิชาวิศวกรรมสารสนเทศ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- [2]J.E. Allnutt. 1989. **Satellite to Ground Radiowave Propagation**. London: Peter Peregrinus.
- [3]Davies Kenneth.1989.**Ionospheric Radio**.London: Peter Peregrinus.
- [4]V.Chutchavong. et. al. “Measurement and Examination of the Relation between Scintillation Expression Methods.”in **Proc. Cosmosquare International Education and training Center**.
- [5]J.Nakasuwan. et. al.“Prediction Method for Scintillation Expression Converting Based on Local Measurement of Meteorological Parameters.” in **Proc. The Merging Decade of Communication Systems and Information Technology**, 2001, pp. 650-653.
- [6]E.Otung. et. al. “Extraction Scintillations from Satellite Beacon Propagation Data”. **IEEE Transaction on Antennas and Propagation**,Oct. 1998, vol. 46, No. 10, pp. 1580-1581,
- [7]Y.Karasawa, M. Yamada. et. al. “A New Prediction Method for Tropospheric Scintillation on Earth-space Paths”.**IEEE Trans. Antennas Propagation**.Nov. 1988, vol. 36, pp. 1608-1614.
- [8] V. Chutchavong. et. al. “Measurement and Examination of the Relation between Ionospheric Scintillation Expression Methods in Equatorial Region.” in **Proc. International; Symposium on Electromatic Compatibility**. 2002, pp. 1512-1516.

การพัฒนาเครื่องทำน้ำร้อนจากแสงอาทิตย์

The development of solar hot water heater

เถลิง พลเจริญ¹สมจินต์ อักษรธรรม²¹สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

leoponjaroen@gmail.com

²สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

Somjin1@hotmail.

บทคัดย่อ

ชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากแสงอาทิตย์ ได้ออกแบบมาเพื่อนำความร้อนที่มีอยู่ในธรรมชาติมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ โดยการนำพลังงานความร้อนที่ได้จากแสงอาทิตย์มาใช้ ซึ่งจะมียังประกอบอยู่ 2 ระบบ คือระบบทำน้ำร้อนจากดวงอาทิตย์และระบบทำน้ำร้อนที่ได้จากไฟฟ้า

เครื่องทำน้ำอุ่นด้วยพลังงานแสงอาทิตย์นี้สามารถทำน้ำอุ่นได้ 100 ลิตร โดยใช้แผงทำน้ำร้อนขนาด 150 × 230 เซนติเมตร ยกฐานให้สูงขึ้นจากเดิม 30 เซนติเมตร เพื่อใช้หลักการของเทอร์โมไซฟอน ใช้ลิมิตสวิตซ์ในการควบคุมการทำงานของปั้มน้ำ โดยมีลูกลอยเป็นตัวควบคุมปริมาณของน้ำ

หลังจากได้ปรับปรุงและพัฒนาแล้ว พบว่า แผงทำน้ำร้อนขนาด 150 × 230 เซนติเมตรทำความร้อนได้ 54 องศาเซลเซียส ส่วนเครื่องที่ใช้แบบเลนส์กบแก้ว มีขนาดแผงรับแสงอาทิตย์ 1 × 1.4 เซนติเมตร ทำความร้อนได้ 50 องศาเซลเซียส.ขณะที่เครื่องต้นแบบเดิมของมหาวิทยาลัยธนบุรี ทำความร้อนได้ 51 องศาเซลเซียส ดังนั้นเครื่องที่พัฒนาแล้วจะได้ประสิทธิภาพในการทำความร้อนดีกว่า

คำสำคัญ: เครื่องทำน้ำร้อนจากแสงอาทิตย์ , ระบบความร้อน เทอร์โมไซฟอน

ABSTRACT :

Solar energy water heater set is designed to operated by two natural heat resource. Two principles are normally used, i.e. heating water by sunlight and heating by electricity.

Solar energy water heater can generate 100 liter with hot water panel size of 150 × 230 cm, elevated 30 cm, height for thermosyphon Systems with limit switch and floating, controlling water level.

After modified and developed, it is found that, hot water panel size of 150 × 230 cm. gives rise to 54 degree Celsius. The original prototype set of thonburi university can generate heat at temperature 51 degree celcius. Thus, we can conclude that the out come is more efficient.

Keywords : Solar hot water heater , Thermosiphon Systems.

1. ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

เป็นที่ทราบกันแล้วว่าการนำความร้อนจากแสงอาทิตย์มาใช้งานนับว่าเป็นพลังงานทดแทนประเภทหมุนเวียนที่สะอาด ได้ทั้งด้านประหยัดพลังงานในอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้า ยังไม่เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศในเขตร้อน แต่ก็พบว่าตามบ้านพักอาศัย หรือ โรงแรมทั่ว ๆ ไป มีการติดตั้งเครื่องทำน้ำร้อนกันเป็นจำนวนมาก โดยเครื่องทำน้ำร้อนที่ได้รับความนิยมใช้ในบ้านพักอาศัย คือ เครื่องทำน้ำร้อนแบบใช้ไฟฟ้า ซึ่งถือว่าเป็นอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้ามาก ปัจจุบันได้มีการทำน้ำร้อนโดยใช้รังสีจากดวงอาทิตย์ (Solar Collector, Solar Water Heater) เพื่อช่วยลดต้นทุนของแบบที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ได้ศึกษาเครื่องทำน้ำอุ่นพลังงานแสงอาทิตย์ โดยมีงานวิจัยได้จัดทำเครื่องทำน้ำอุ่นระบบเลนกากบกล้วย [6]

ในส่วนของเครื่องที่ใช้พลังงานความร้อนร่วมกับพลังงานไฟฟ้าเพื่อที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพของเครื่องทำน้ำร้อนที่ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ที่ต้องใช้กระแสไฟฟ้าว่าจะมีความสามารถในการทำความร้อนได้ดีเพียงใด และเครื่องที่ใช้เลนส์กากบกล้วยมาทำน้ำอุ่นนั้นใช้การปล่อยน้ำจากถังน้ำเย็นเข้าผ่านท่อทองแดงที่รับความร้อนจากแสงอาทิตย์อย่างช้า ๆ มีการเปิด - ปิดวาล์วน้ำโดยต้องใช้มือคน

จากเหตุข้างต้นผู้ทำการวิจัยจึงได้มีความคิดที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพในการทำความร้อนของเครื่องทำน้ำร้อนเชิงเปรียบเทียบกับเครื่องต้นแบบในกรณีใช้พลังงานไฟฟ้าร่วมและไม่ใช้พลังงานไฟฟ้า ทั้งยังใช้หลักการทางเทอร์โมไซฟอนในการควบคุมการไหลเวียนของน้ำที่อยู่ในระบบเครื่องทำน้ำอุ่น โดยไม่ต้องใช้มือคนมาควบคุมการเปิด - ปิดวาล์วของน้ำเย็น จึงเป็นแบบอัตโนมัติไม่ต้องใช้คนควบคุม

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาระบบทำความร้อนพลังงานแสงอาทิตย์ ระหว่างใช้พลังงานไฟฟ้าร่วมและแบบไม่ใช้พลังงานไฟฟ้า(ใช้แสงอาทิตย์อย่างเดียว)

1.1.2 ศึกษาถึงปริมาณแสงรับรังสีจากแสงอาทิตย์ในเครื่องทำน้ำอุ่นแบบใช้เลนส์กากบกล้วยว่ามีผลกระทบต่อพื้นที่หน้าตัดในการรับแสงที่เทียบกับปริมาณถังเก็บน้ำร้อนว่าจะทำให้เกิดประสิทธิภาพที่แตกต่างกันอย่างไร

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

ทำการพัฒนาปรับปรุงและทดลองแผงรับความร้อนขนาด 150×230 เซนติเมตร เปรียบเทียบประสิทธิภาพกับเครื่องทำน้ำอุ่นแบบเลนส์กากบกล้วยและเครื่องต้นแบบของมหาวิทยาลัยธนบุรี (ใช้ปั๊มน้ำหมุนวนตลอด) ถังเก็บน้ำอุ่นขนาด 100 ลิตรต่อวัน ใช้หลักการของเทอร์โมไซฟอน (Thermosiphon)

1.3 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้

1.3.1 เครื่องทำน้ำร้อนพลังแสงอาทิตย์ (แบบพาสสิฟ ใช้หลักการเทอร์โมไซฟอน)

1.3.2 ชุดบันทึกผลการทดลอง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.4.1 ได้รับความรู้ด้านทฤษฎีและการศึกษาการทำงานของเครื่องทำน้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์

1.4.2 ได้ทดลองการเพิ่มประสิทธิภาพให้เครื่องทำน้ำร้อน

2. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 เครื่องทำน้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์

ประโยชน์ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม พลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานที่เรียกว่า Free Energy จึงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และยังเป็นทางเลือกการใช้พลังงาน ไฟฟ้า ก๊าซ LPG และเชื้อเพลิงอื่น ๆ ที่ไม่จัดเป็นแหล่งพลังงานทดแทนได้เป็นอย่างดี หลักการทำงานของเครื่องทำน้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์ คือ เมื่อน้ำถูกแสงอาทิตย์ก็จะร้อนขึ้นมีความเบาและจะลอยสูงขึ้น ในขณะที่น้ำเย็นซึ่งหนักกว่าก็จะไหลลงข้างล่าง น้ำด้านล่างของถังก็จะไหลลงด้านล่างของแผงทำน้ำร้อน และน้ำในแผงที่ร้อนก็จะไหลผ่านท่อทองแดงสูงขึ้นจนเข้าสู่ถังด้านบน

2.2 ส่วนประกอบและหลักการทำงาน

เครื่องทำน้ำร้อนจากพลังงานแสงอาทิตย์เป็น การใช้รังสีจากดวงอาทิตย์ เพื่อผลิตเป็นความร้อน โดยมี ส่วนประกอบสำคัญ คือมีตัวกักเก็บความร้อน (Collectors) ถังกักเก็บน้ำร้อน (Storage Tanks) และอาจจะมีปั๊มน้ำ ซึ่งขึ้นอยู่กับระบบว่า เป็นระบบแบบใด สำหรับในการอธิบายหลักการทำงานนั้น จะอธิบายจากส่วนประกอบ ของตัวกักเก็บความร้อน ซึ่งอาจจะมีรูปร่างลักษณะเป็น กล่อง กรอบ หรืออาจเป็นห้อง ๆ หนึ่ง โดยตัวกักเก็บความร้อน จะมีส่วนประกอบหลัก ๆ ดังนี้ มีผนังโปร่งใสเป็นผิวด้านที่รับพลังงานจากแสงอาทิตย์ , มีผิวสีดำหรือสีทึบภายในเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวดูดซับความร้อน , มีการหุ้มฉนวนเพื่อป้องกันไม่ให้ความร้อนที่ดูดซับไว้รั่วไหลออกจากเครื่อง , มีท่อหรือทางออกของความร้อนซึ่งจะเป็นช่องทางนำความร้อนที่กักเก็บไว้ออกไปใช้งานโดยผ่านตัวนำเช่นน้ำหรือของเหลวอื่นๆ

2.3 ประเภทของตัวกักเก็บความร้อน

โดยทั่วไป ตัวกักเก็บความร้อน แยกได้เป็น 3 ประเภท คือ แบบแผ่นแบน (Flat-Plate Collector) แบบท่อสุญญากาศ(Evacuated-Tube Collector)และแบบความร้อนรวมศูนย์ (Concentrating Collector) ตัวกักเก็บความร้อนแบบแผ่นแบน เป็นแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ซึ่งจะมีลักษณะเป็นกล่องที่หุ้มฉนวนไว้ ภายในบรรจุตัวดูดซับซึ่งจะเป็นแผ่นที่มีสีทึบหรือสีดำ และมีผนังโปร่งแสงหรือโปร่งใส เพื่อใช้รับ พลังงานจากแสงอาทิตย์

2.4 ระบบท่อความร้อนแบบเทอร์โมไซฟอน

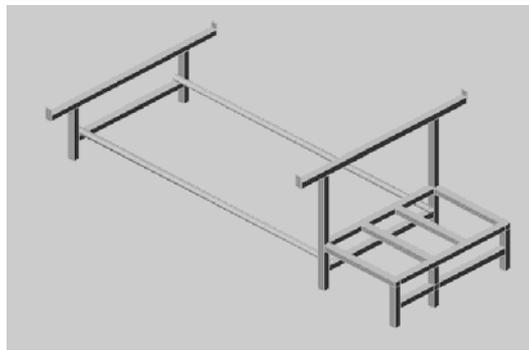
ระบบนี้จะใช้หลักการพาความร้อนตามธรรมชาติ คือ น้ำที่ร้อนกว่าจะอยู่ด้านบน ดังนั้น เมื่อทำการติดตั้งถังกักเก็บน้ำร้อนให้อยู่สูงกว่าตัวกักเก็บความร้อน จะทำให้เกิดการหมุนเวียนของน้ำ ระหว่างตัวกักเก็บความร้อนกับถังเก็บน้ำร้อน เพราะเมื่อน้ำในตัวกักเก็บความร้อนถูกทำให้มีอุณหภูมิสูงขึ้น จะส่งผลให้น้ำจะมีน้ำหนักเบาขึ้น และจะขึ้นไปอยู่ในถังเก็บน้ำร้อนด้านบนตามหลักการพาความร้อนตามธรรมชาติ ขณะเดียวกันน้ำเย็นที่อยู่ด้านล่างของถังเก็บน้ำร้อน จะไหลไปสู่ด้านล่างของตัวกักเก็บความร้อน เพื่อทดแทนน้ำร้อนที่เคลื่อนที่ขึ้นไปบนถังเก็บน้ำร้อน ในลักษณะเช่นนี้

ทำให้เกิดการไหลเวียนขึ้นในระบบมีลักษณะคล้ายกับกาลักน้ำ (Siphon) นั่นเอง ระบบทำความร้อนเทอร์โมไฮฟอนนี้ มีประสิทธิภาพดีพอสมควร และยังมีราคาไม่สูงมาก แต่ข้อควรระวังคือ ในการติดตั้งครั้งแรกต้องได้มาตรฐาน เพราะระบบจะทำงานไม่ได้ ถ้ามีข้อผิดพลาดจากการติดตั้ง สำหรับในประเทศไทยจะมีการป้องกันน้ำแข็งตัว โดยใช้ของเหลวที่มีจุดเยือกแข็งต่ำ ร่วมกับการใช้เครื่องแลกเปลี่ยนความร้อน ซึ่งมีลักษณะคล้ายระบบแอ็คทิฟ แบบปิด

3.ผลการดำเนินการ

3.1 การออกแบบตัวฐาน

ทำจากเหล็กกล่อง กว้าง 25 มิลลิเมตร ยาว 50 มิลลิเมตร ที่มีความหนา 2 มิลลิเมตร ต่อเป็นโครงสร้าง ดังรูป

3.2 การออกแบบพลังงานสำรอง

ตัวพลังงานสำรองได้จากตัวทำความร้อนกรณีในบางวันที่ฟ้าปิดมีแสงแดดน้อยหรือไม่มี

ภาพแสดงลักษณะของพลังงานสำรอง

3.3 ประกอบชิ้นส่วนต่างๆ

ขั้นตอนการประกอบชิ้นส่วนทั้งหมดมาประกอบเข้าด้วยกันแล้วเป็นชิ้นงานดังรูป

4. วิเคราะห์ผลการทดลอง

จากผลการทดลองชุดทำน้ำอุ่นด้วยพลังงานความร้อนที่ได้จากดวงอาทิตย์ของเครื่องที่ปรับปรุงแล้ว การทำงานของระบบต่างๆ ภายในชุดทำน้ำอุ่นนี้สามารถทำงานได้ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้หลักการของเทอร์โมไซฟอนเพื่อประหยัดค่าไฟฟ้า และการทำงานของพลังงานสำรองรวมสามารถทำงานได้ตามความต้องการรวมทั้งระบบควบคุมปริมาณของน้ำในถังเก็บน้ำอุ่นทำงานได้ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ แล้วเมื่อมีการกำหนดค่าระดับอุณหภูมิให้ชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากดวงอาทิตย์จากผลการทดลองจะมีการตอบสนองที่ดี เมื่ออุณหภูมิถึงค่าที่กำหนดไว้ชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากดวงอาทิตย์จะหยุดทำงานโดยอัตโนมัติแล้วถ้าอุณหภูมิลดลงจากที่กำหนดไว้ชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากดวงอาทิตย์จะเริ่มทำงานอีกครั้งทันที

การทดลองหลังประกอบสำเร็จ

การทดลองหลังจากที่ประกอบชิ้นส่วนที่จัดทำเสร็จสิ้นจนเป็นชุดทำน้ำอุ่นที่ได้จากแสงอาทิตย์แล้วทำการทดลองและบันทึกผลลงในตารางบันทึกผล จะมีการทดลองอยู่ 2 แบบ คือ

(1) การทดลองของเครื่องต้นแบบ และ

(2) การทดลองของเครื่องปรับปรุง (ทดลองโดยใช้หลักการเทอร์โมไซฟอน) และ (ทดลองแบบใช้พลังงานสำรองรวม)

1. การทดลองของ เครื่องต้นแบบ (ม.ธนบุรี)

1. เครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่

พื้นที่ราบเรียบ , ชุดทำน้ำอุ่นที่ประกอบเสร็จแล้ว , อุปกรณ์บันทึกผลการทดลอง , น้ำ

2. วิธีการทดลอง

จัดเตรียมพื้นที่ราบเรียบ , ตรวจสอบความเรียบร้อยของชุดทำน้ำอุ่นด้วยตา , เปิดน้ำใส่ถังน้ำเพื่อป้อนน้ำให้อยู่ในแผง , เปิดสวิทซ์ชุดทำน้ำอุ่น ปล่อยให้ชุดทำน้ำอุ่นทำงาน และบันทึกผลการทดลอง

สรุปผลการทดลอง เฉลี่ยอยู่ที่อุณหภูมิ 49-52 องศาเซลเซียส (ใช้ผลในวันเวลาดังกล่าว)

2. การทดลองเครื่องปรับปรุง

เป็นการทดลองหลังจากที่ประกอบชิ้นส่วนที่จัดทำเสร็จสิ้นจนเป็นชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากแสงอาทิตย์ จะมีอยู่ 2 ระบบ คือ (1) การทดลองแบบใช้หลักการเทอร์โมไซฟอน (2) การทดลองแบบใช้พลังงานสำรองรวม (ฮีตเตอร์) ในกรณีที่ไม่มีแสงแดด หรือมีแสงแดดน้อย และทำการทดสอบเกี่ยวกับหลักการทำงานของเครื่องทั้งหมดแล้วบันทึกผลที่ได้ในตารางบันทึกผล

- ตรวจสอบความเรียบร้อยของชุดทำน้ำอุ่นด้วยตา
- เปิดน้ำใส่ถังน้ำเพื่อป้อนน้ำให้อยู่ในแผงแล้วนำไปปรับแสงอาทิตย์
- บันทึกผลการทดลองลงในตารางบันทึกผล

สรุปผลการทดลอง เฉลี่ยอยู่ที่อุณหภูมิ 50-56 องศาเซลเซียส

การทดลองแบบใช้พลังงานสำรองรวม (ฮีตเตอร์) ในกรณีที่มีแสงแดดน้อย

ใช้เครื่องมืออุปกรณ์เหมือนกับการทดลองเครื่องต้นเครื่องต้นแบบ

สรุปผลการทดลอง เฉลี่ยอยู่ที่อุณหภูมิ 50-56 องศาเซลเซียส

5. สรุปผล

จากบันทึกผลการทดลองชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากแสงอาทิตย์ ของเครื่องต้นแบบโดยใช้หลักการทำงานเพียงอย่างเดียว คือใช้ไฟฟ้าทำงานตลอดเวลาเมื่อต้องการที่จะใช้งานอุณหภูมิเฉลี่ยที่ได้ในแต่ละวันอยู่ที่ 48 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยในแต่ละช่วงเวลาต่างๆ ของวันจะอยู่ที่ระดับ 54 องศาเซลเซียส ในช่วงเวลา 13.00 – 14.00 นาฬิกาในส่วนผลการทดลองชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากแสงอาทิตย์ของเครื่องปรับปรุง ผลการทดลองแบบใช้หลักการเทอร์โมไซฟอนในการประหยัดค่าไฟฟ้าทำอุณหภูมิเฉลี่ยที่ได้ในแต่ละวันอยู่ที่ 50 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยในแต่ละช่วงเวลาต่างๆ ของวันจะอยู่ที่ระดับ 54 องศาเซลเซียส ในช่วงเวลา 13.00 – 14.00 นาฬิกา แต่อาจต้องใช้เวลา และแสงอาทิตย์ในการทำการทดลอง และการทดลองแบบใช้พลังงานสำรองรวม (ฮีตเตอร์) ในกรณีที่ไม่มีแสงแดด หรือมีแสงแดดน้อยผลการทดลองอุณหภูมิเฉลี่ยที่ได้ในแต่ละวันอยู่ที่ 50 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยในแต่ละช่วงเวลาต่างๆ ของวันจะอยู่ที่ระดับ 54 องศาเซลเซียส ในช่วงเวลา 13.00 – 14.00 นาฬิกา การทำงานของชุดทำน้ำอุ่นด้วยความร้อนจากดวงอาทิตย์สามารถกำหนดระดับอุณหภูมิตั้งแต่ 29 องศาเซลเซียส ถึง 59 องศาเซลเซียส หรือมากกว่าในกรณีที่มีแสงแดดมาก และระบบควบคุมปริมาณของน้ำในถังเก็บน้ำทำงานได้แบบอัตโนมัติเช่นเดียวกับการทำงานของตัวตรวจจับอุณหภูมิความร้อนจะทำงานเองเมื่ออุณหภูมิลดลงต่ำกว่าค่าที่กำหนดไว้และจะหยุดทำงานเมื่อได้อุณหภูมิตามกำหนด

เอกสารอ้างอิง

- [1] นักสิทธิ์ คูวัฒนาชัย. (2533). การถ่ายเทความร้อน. พิมพ์ที่สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
- [2] วรณัฐ แจ่มสว่าง.(2551) พลังงานหมุนเวียน. พิมพ์ที่สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330.
- [3] สุรินทร์ ศรีนิตย์. (2546)การถ่ายเทความร้อน.พิมพ์ ที่สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. 5 – 6 ซอยสุขุมวิท 29 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110.
- [4] บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน). (2532 ฉบับที่ 94 สิงหาคม)เทอร์โมคัปเปิล.วารสาร SEMICONDUCTER.
- [5] ธนาวิฐ สิงหา. (4,10 ม.ค. – มี.ค. 2544) การทำน้ำร้อน โดยใช้พลังแสงอาทิตย์. วารสารโลกพลังงาน. บทความ.

ปัจจัยความสำเร็จในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของผู้ประกอบการใน
จังหวัดเชียงใหม่

Factors effecting on the Electronic Commercial Business of the entrepreneurs in
Chiang Mai

อาจารย์ สิริรัตน์ ตรงวัฒนาวุฒิ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
aj.sirirat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาปัจจัยทางธุรกิจกับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในการเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่ทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 83 ราย สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน Independent T-test ปัจจัยที่ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จให้ความสำคัญแตกต่างกันคือ สินค้าหรือบริการเป็นที่ต้องการของลูกค้า สินค้าหรือบริการมีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง สินค้าหรือบริการมีคุณภาพดี สินค้าหรือบริการสามารถเลือกหรือจัดชุดเองได้ และสินค้าหรือบริการมีการรับประกันคุณภาพ ราคาต่ำกว่าคู่แข่ง ชื่อเว็บไซต์จดจำได้ง่าย และมีความหมายตามสินค้าหรือบริการ หน้าแรกโฮมเพจของเว็บไซต์สามารถดึงดูดให้ลูกค้าเกิดความสนใจ การออกแบบเว็บเพจแต่ละหน้ามีความสม่ำเสมอและมีรูปแบบเดียวกัน เว็บไซต์มีการจัดเนื้อหาดี หาข้อมูลได้ง่าย และครบถ้วน มีการอัปเดตข้อมูลและเนื้อหาต่างๆในเว็บไซต์อยู่เสมอ มีเว็บไซต์ที่ร่วมมือกัน เว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ มีการให้ข้อมูลเจ้าของเว็บไซต์และวิธีการติดต่อ และลูกค้าสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว การโฆษณาผ่านสื่อและ มีการโปรโมตเว็บไซต์ผ่านเสิร์ชเอนจิน มีการเก็บสถิติการซื้อขายของลูกค้าและ มีการส่งข้อมูลสินค้าในกลุ่มสินค้าที่ลูกค้าซื้อประจำ

คำสำคัญ : พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์, ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่

ABSTRACT

This research purposes to study about the factors effecting on the Electronic Commercial Business of the entrepreneurs in Chiang Mai by considering the business factors and the entrepreneurs; both the successful and not-successful in doing E-Commerce. The data were

collected using the questionnaires and phone-interviews by randomizing from 83 companies of the E-Commerce companies in Chiang Mai. The statistic used in this research is the Description Statistics including frequency, percentage and average while the Hypothesis Examination used in this research is the Independent T-test. The factors effecting on the success and non-success are different, which are as the following. Firstly the products meet the need of the customers. Secondly, the products or the services are unique and outstanding among other products of their competitors. Third the products have good quality. Fourthly, the customer can arrange the set of the products by themselves. Another factor is that there is a guarantee for quality and the price of the products or the service. Moreover the customers need to see if the name of the website is easy to remember and the meaning of the name can tell something about the products. They even see whether the first page of the website is attractive and each webpage has similar pattern with its nice information. The information is easily found and completed. There is an up to date for the website with its related websites as well. The websites are reliable with all the information provided from the website owners so that it is possible to contact to the owners to order the products easily and at once. There are advertisement through the media and promotion through the search engine. There should be statistic collection from the customers as well as the report about the product information to the patrons.

Keyword: E-Commerce, entrepreneurs in Chiang Mai

บทนำ

ในปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้คนทุกเพศทุกวัย ทั้งทางด้าน การติดต่อสื่อสาร ความบันเทิง ไม่เว้นแม้กระทั่งการค้าขาย ดังนั้นผู้ประกอบการจึงเล็งเห็นว่าควรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในกระบวนการค้าขาย หรือเรียกอีกอย่างว่าระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าระบบนี้จะช่วยส่งเสริมการทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จด้านต่างๆ เช่น ช่วยเพิ่มยอดขาย ช่วยเพิ่มช่องทางจัดจำหน่าย ช่วยให้ตัวสินค้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น หรือแม้กระทั่งลดต้นทุนการจัดจำหน่ายสินค้า

ผู้ประกอบการที่มีระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นั้นจะต้องมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยส่งเสริมการทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้ เช่น ตัวสินค้าที่เหมาะสม ผู้ประกอบการมีความรู้ความสามารถ หรือแม้กระทั่งกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น เป็นต้น ผู้วิจัยจึงต้องการหาปัจจัยหลักที่ทำให้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีปัจจัยอะไรบ้าง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัยศึกษาปัจจัยของการใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจที่จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อหาปัจจัยของการทำระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ประสบความสำเร็จ และเป็นแนวทางการพิจารณาสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องการมีระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาหาปัจจัยในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการ ในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษากลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อมูลผู้ประกอบการประเภทของขั้วญ ของที่ระลึก ของชำร่วย ของสะสม สินค้าหัตถกรรม เฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์ตกแต่งบ้าน ศิลปะ วัฒนธรรม และอาหารเสริมสุขภาพ ที่จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่กิจกรรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 83 ราย โดยคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการ ในจังหวัดเชียงใหม่ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถามข้อมูลจากผู้ประกอบการที่เลือกพร้อมทั้งทำการบันทึกข้อมูลแบบสอบถามวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยการนำผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้ประกอบการมาวิเคราะห์ผลโดยการใช้ค่าทางสถิติสรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

ทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญของปัจจัยความสำเร็จในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t-test Independent) ในการวิเคราะห์กำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% หรือกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ (α) ที่ระดับ 0.05 โดยพิจารณาเงื่อนไขการยอมรับ หรือปฏิเสธ สมมติฐานดังนี้

หากค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากโปรแกรม มีค่ามากกว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) จะยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0)

หากค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากโปรแกรม มีค่าน้อยกว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์การ แตกต่างกันส่งผลต่อการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดเชียงใหม่

H_0 : ปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์การที่แตกต่างกันส่งผลต่อการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดเชียงใหม่ไม่ต่างกัน

H_1 : ปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์การที่แตกต่างกันส่งผลต่อการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 1 การเปรียบเทียบปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์กรที่มีผลการทำธุรกิจที่ประสบความสำเร็จกับไม่ประสบความสำเร็จ

ปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์กร	ความสำเร็จ	จำนวน	Mean	SD.	t	Sig. (2-tailed)
1. พนักงานในองค์กรมีความรู้สึที่จะไปสู่ความสำเร็จพร้อมกัน	สำเร็จ	57	3.96	1.017	7.414	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.08	1.197		
2. องค์กรมีวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน	สำเร็จ	57	3.53	.684	16.844	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.00	.000		
3. มีการตั้งข้อกำหนดการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์	สำเร็จ	57	4.05	.580	2.83	0.006
	ไม่สำเร็จ	26	3.65	.629		
4. มีการวางโครงสร้างองค์กร	สำเร็จ	57	3.60	.495	0.729	0.472
	ไม่สำเร็จ	26	3.35	1.719		
5. มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	สำเร็จ	57	3.19	.480	3.117	0.003
	ไม่สำเร็จ	26	2.96	.196		
6. มีการแบ่งหน้าที่การทำงานในการดูแลเว็บไซต์	สำเร็จ	57	3.18	.468	7.246	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.85	.881		
7. มีการทำ PDCA	สำเร็จ	57	2.88	.331	5.296	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.92	.891		
8. มีการฝึกอบรมพนักงาน	สำเร็จ	57	3.00	.000	6.394	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.15	.675		
9. มีระเบียบข้อบังคับกับพนักงาน	สำเร็จ	57	3.33	.476	9.146	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.15	.675		
10. มีการเลื่อนขั้นพนักงาน	สำเร็จ	57	3.12	.331	0.031	0.976
	ไม่สำเร็จ	26	3.12	1.211		
11. มีการเพิ่มเงินเดือนพนักงาน	สำเร็จ	57	3.33	.476	0.724	0.475
	ไม่สำเร็จ	26	3.15	1.223		
12. พนักงานต้องมีทักษะ ความรู้ความสามารถในการจัดการเว็บไซต์	สำเร็จ	57	2.96	.376	12.649	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.85	.368		
13. พนักงานต้องมีทักษะ ความรู้สามารถในการขายสินค้าบนเว็บไซต์	สำเร็จ	57	4.16	.774	18.434	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.85	.368		
14. พนักงานต้องมีทักษะ ความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร	สำเร็จ	57	3.98	.790	13.682	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.69	.471		

ปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์กร	ความสำเร็จ	จำนวน	Mean	SD.	t	Sig. (2-tailed)
15. ให้ความสำคัญกับรูปแบบการบริหารจัดการ	สำเร็จ	57	3.00	.378	0.489	0.626
	ไม่สำเร็จ	26	2.96	.196		

N = 83 Significant < 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยหลักการตลาดอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันส่งผลต่อการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดเชียงใหม่

H_0 : ปัจจัยหลักการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดเชียงใหม่ไม่ต่างกัน

H_1 : ปัจจัยหลักการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 2 การเปรียบเทียบปัจจัยหลักการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลการทำธุรกิจที่ประสบความสำเร็จกับไม่ประสบความสำเร็จ

หลักการตลาดอิเล็กทรอนิกส์	ความสำเร็จ	จำนวน	Mean	SD.	t	Sig. (2-tailed)
1. สินค้าหรือบริการเป็นที่ต้องการของลูกค้า	สำเร็จ	57	4.04	.731	3.432	0.001
	ไม่สำเร็จ	26	3.46	.647		
2. สินค้าหรือบริการมีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง	สำเร็จ	57	3.96	.801	16.321	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.81	.402		
3. สินค้าหรือบริการมีคุณภาพดี	สำเร็จ	57	3.89	.724	15.459	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.46	.508		
4. สินค้าหรือบริการสามารถเลือกหรือจัดชุดเองได้	สำเร็จ	57	3.96	.654	18.239	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.35	.485		
5. สินค้าหรือบริการมีการการันตีคุณภาพ	สำเร็จ	57	4.12	.709	22.609	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.00	.000		
6. ราคาต่ำกว่าคู่แข่ง	สำเร็จ	57	3.33	.577	7.245	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.04	.824		
7. รองรับการชำระเงินด้วยบัตรเครดิต	สำเร็จ	57	3.58	.653	1.078	0.284
	ไม่สำเร็จ	26	3.42	.504		
8. มีการจ่ายเงินสดแล้วได้รับส่วนลดพิเศษ	สำเร็จ	57	3.21	.647	0.453	0.652
	ไม่สำเร็จ	26	3.15	.464		
9. เว็บไซต์ใช้งานได้ง่าย และมีความหมายตามสินค้าหรือบริการ	สำเร็จ	57	4.30	.654	20.712	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.73	.452		

หลักการตลาดอิเล็กทรอนิกส์	ความสำเร็จ	จำนวน	Mean	SD.	t	Sig. (2-tailed)
10. หน้าแรกโฮมเพจของเว็บไซต์สามารถดึงดูดให้ลูกค้าเกิดความสนใจ	สำเร็จ	57	4.19	.743	18.539	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.69	.471		
11. การออกแบบเว็บเพจแต่ละหน้ามีความสม่ำเสมอและมีรูปแบบเดียวกัน	สำเร็จ	57	4.00	.732	8.106	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.65	.629		
12. เว็บไซต์มีการจัดเนื้อหาดี หาข้อมูลได้ง่าย และครบถ้วน	สำเร็จ	57	4.09	.739	13.942	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.58	.809		
13. มีการอัปเดตข้อมูลและเนื้อหาต่างๆในเว็บไซค์อยู่เสมอ	สำเร็จ	57	4.18	.782	19.638	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.38	.496		
14. มีเว็บไซต์ที่ร่วมมือกัน	สำเร็จ	57	3.05	.639	5.112	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.96	.999		
15. เว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ	สำเร็จ	57	4.07	.728	16.241	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.50	.510		
16. มีการให้ข้อมูลเจ้าของเว็บไซต์และวิธีการติดต่อ	สำเร็จ	57	4.30	.778	13.804	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.77	.765		
17. ลูกค้าสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว	สำเร็จ	57	4.28	.774	7.505	0
	ไม่สำเร็จ	26	2.15	1.347		
18. การให้ส่วนลด	สำเร็จ	57	3.02	.767	0.515	0.608
	ไม่สำเร็จ	26	2.96	.196		
19. การโฆษณาผ่านสื่อ	สำเร็จ	57	3.93	.623	16.299	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.69	.471		
20. มีการโปรโมทเว็บไซต์ผ่าน Search Engine	สำเร็จ	57	4.19	.766	19.802	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.92	.272		
21. มีการเก็บสถิติการซื้อขายของลูกค้า	สำเร็จ	57	4.14	.639	17.822	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.62	.496		
22. มีการส่งข้อมูลสินค้าในกลุ่มสินค้าที่ลูกค้าซื้อประจำ	สำเร็จ	57	3.95	1.156	8.413	0
	ไม่สำเร็จ	26	1.85	.784		
23. มีเข้าระบบโดยใช้ชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน	สำเร็จ	57	4.65	.664	0.230	0.819
	ไม่สำเร็จ	26	4.62	.471		
24. มีการเก็บข้อมูลลูกค้าเป็นความลับ	สำเร็จ	57	4.72	.559	-0.092	0.927
	ไม่สำเร็จ	26	4.73	.452		

N = 83 Significant < 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากการสำรวจปัจจัยความสำเร็จในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จกับไม่ประสบความสำเร็จ ถึงสิ่งที่ผู้ประกอบการทำแล้วประสบความสำเร็จ โดยแบ่งการประเมินผลเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์การ ประกอบด้วย ค่านิยมร่วม กลยุทธ์ขององค์กร โครงสร้างระบบการปฏิบัติงาน พนักงาน ทักษะความรู้ความสามารถ และรูปแบบการบริหารจัดการ

สิ่งที่ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จให้ความสำคัญมากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่ประสบความสำเร็จคือ

- ค่านิยมร่วม ได้แก่ พนักงานในองค์กรมีความรู้สึกร่วมกันไปสู่ความสำเร็จพร้อมกัน และองค์กรมีวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน

- กลยุทธ์ขององค์กร ได้แก่ มีการตั้งข้อกำหนดการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

- โครงสร้าง ได้แก่ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

- ระบบการปฏิบัติงาน ได้แก่ มีการแบ่งหน้าที่การทำงานในการดูแลเว็บไซต์ และมีการทำ PDCA

- พนักงาน ได้แก่ มีการฝึกอบรมพนักงาน และมีระเบียบข้อบังคับกับพนักงาน

- ทักษะความรู้ความสามารถ ได้แก่ พนักงานต้องมีทักษะความรู้ความสามารถในการจัดการเว็บไซต์ การจัดการขายสินค้าบนเว็บไซต์ และการติดต่อสื่อสาร

สิ่งที่ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จให้ความสำคัญไม่ต่างกันคือ

- โครงสร้าง ได้แก่ มีการวางโครงสร้างองค์กร

- พนักงาน ได้แก่ มีการเลื่อนขั้นพนักงาน และมีการเพิ่มเงินเดือนพนักงาน

- รูปแบบการบริหารจัดการ ได้แก่ ให้ความสำคัญกับรูปแบบการบริหารจัดการ

2) หลักการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย สินค้า ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการขาย การให้บริการแบบเจาะจง และการรักษาความเป็นส่วนตัว

สิ่งที่ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จให้ความสำคัญมากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่ประสบความสำเร็จคือ

- สินค้า ได้แก่ สินค้าหรือบริการเป็นที่ต้องการของลูกค้า สินค้าหรือบริการมีความโดดเด่นกว่าคู่แข่ง สินค้าหรือบริการมีคุณภาพดี สินค้าหรือบริการสามารถเลือกหรือจัดชุดเองได้ และสินค้าหรือบริการมีการรับประกันคุณภาพ

- ราคา ได้แก่ ราคาต่ำกว่าคู่แข่ง

- ช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่ ชื่อเว็บไซต์จดจำได้ง่าย มีความหมายตามสินค้าหรือบริการ หน้าแรกของเว็บไซต์ดึงดูดให้ลูกค้าเกิดความสนใจ การออกแบบเว็บเพจแต่ละหน้ามีความสม่ำเสมอและมีรูปแบบเดียวกัน เว็บไซต์มีการจัดเนื้อหาดี หาข้อมูลง่าย ครบถ้วน มีการอัปเดตข้อมูลและเนื้อหาต่างๆ ในเว็บไซต์อยู่เสมอ มีเว็บไซต์ที่ร่วมมือกัน เว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ มีการให้ข้อมูลเจ้าของเว็บไซต์และการติดต่อ และลูกค้าสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว

- การส่งเสริมการขาย ได้แก่ การโฆษณาผ่านสื่อและ มีการ โปรโมตเว็บไซต์ผ่าน Search Engine
- การให้บริการแบบเจาะจง ได้แก่ มีการเก็บสถิติการซื้อขายของลูกค้าและ มีการส่งข้อมูลสินค้าในกลุ่มสินค้าที่ลูกค้าซื้อประจำ

สิ่งที่ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จให้ความสำคัญไม่ต่างกันคือ

- ราคา ได้แก่ รongรับการชำระเงินด้วยบัตรเครดิตและ มีการจ่ายเงินสด แล้วได้รับส่วนลดพิเศษ
- การส่งเสริมการขาย ได้แก่ การให้ส่วนลด
- การรักษาความเป็นส่วนตัว ได้แก่ เข้าระบบโดยชื่อผู้รหัสผ่าน เก็บข้อมูลลูกค้าเป็นความลับ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยการศึกษาย้ปัจจัยความสำเร็จในการทำธุรกิจบนระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของผู้ประกอบการ ในจังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นที่ได้ช่วยประสานงาน ติดต่อนักวิชาการ และนักวิจัยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการทำงาน วิจัย ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นทุกท่านที่ให้ ข้อเสนอแนะ และคำแนะนำ และขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย และ คอยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จนกระทั่งงานวิจัยประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2552. “จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์”. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2554, จาก <http://www.dbd.go.th/edirectory/>
- กิตติ ภัคดีวัฒนกุล. 2547. **คัมภีร์การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)**. กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ. 2552. **การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)**. กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- ประสิทธิ์ วรรณตราวนิช. 2543. **Marketing dotcom**. กรุงเทพฯ: เอ.อาร์. อินฟอร์เมชัน แอนด์ พับลิเคชัน.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ. 2548. **คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- มนต์ชัย เทียนทอง. 2548. **สถิติและวิธีการวิจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: ราชบุญการพิมพ์.
- วัชรพงศ์ ชะไวทย์. 2543. **กลยุทธ์ ทางรอดและความสำเร็จบน e-company.com**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- อานันต์ สิมักเดช. 2546. **E-Commerce เรียนรู้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : เอ.อาร์ บิซิเนสเพรส.
- S. Rotchanakitumnuai and M. Speece. 2007. Electronic commerce for low involvement consumer goods: success factors of Thai online merchants. **International Journal of Electronic Customer Relationship Management 2007 - Vol. 1**, 132-154.

การตรวจจับการโจมตีระบบเครือข่ายแบบหลุมดำ

Detecting Black Hole Attack

สุชาติ รมณียารักษ์¹ และปัญจรัตน์ หาญพานิช²

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, suchart@southeast.ac.th

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, panjarat@southeast.ac.th

บทคัดย่อ:

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในเรื่องการโจมตีระบบเครือข่ายแบบหลุมดำ (Black Hole) และศึกษาสิ่งที่เป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในระบบเครือข่าย เมื่อถูกโจมตีระบบเครือข่ายแบบหลุมดำ (Black Hole) อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้งานข้อมูลสารสนเทศ การเรียนรู้และเข้าใจถึงการป้องกันเครือข่ายจากการโจมตีแบบหลุมดำได้

คำสำคัญ: การโจมตี หลุมดำ

ABSTRACT:

The objective of this research is to study were Black Hole Attack That occurs in normal networks. When network attacks Black Hole Network will be helpful in creating awareness about the safe use information. To learn and understand the network protection against attacks by the Black Hole Attack.

KEYWORDS: Attack, Black Hole.

1. บทนำ

ปัจจุบันมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการใช้งานระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ตทั้งในองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐภาคเอกชน เป็นมูลเหตุจูงใจที่ก่อให้เกิดภัยคุกคามและการโจมตีโครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตรวมถึงข้อมูลที่สำคัญ ในขณะที่มีเครื่องมือช่วยในการป้องกันภัยหลายวิธี[15] ไม่ว่าจะเป็น Firewall IDS (Intrusion Detection System) IPS (Intrusion Prevention System) หรือ Anti-Virus หรือ SIM (Security Information Management) ที่ใช้ในการทำ MSSP (Management Security Services Provider) แต่เครื่องมือที่ช่วยป้องกันภัยในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์นั้นหากติดตั้งใช้งานแล้ว แต่ผู้ใช้ไม่รู้ถึงภัยคุกคามและที่มาของภัยคุกคามนั้นก็ไม่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริงของภัยคุกคามในระบบเครือข่ายได้ บทความวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาหาสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นในระบบเครือข่ายนั้นคือการโจมตีระบบเครือข่ายแบบหลุมดำและวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้งานข้อมูลสารสนเทศ
- 2.2 เพื่อเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจถึงการป้องกันเครือข่ายจากการโจมตีแบบหลุมดำ

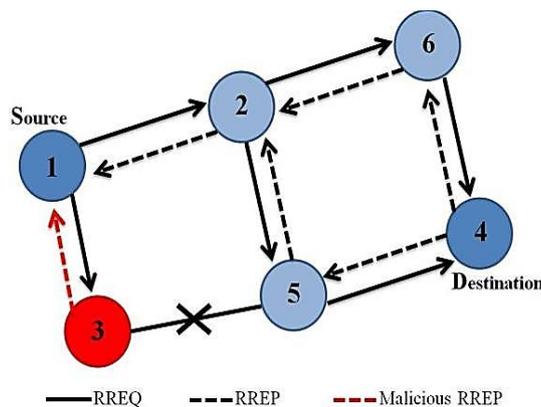
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 ภัยคุกคามสำหรับการโจมตีเครือข่ายแบบหลุมดำ (Black Hole)

ภัยคุกคาม (Threat) หมายถึง สิ่งนี้อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณสมบัติของข้อมูลด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งด้าน ภัยคุกคามอาจไม่เกิดขึ้นเลยก็ได้หากมีการป้องกันที่ดี การกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเราจะเรียกว่าการโจมตี (Attack) สิ่งที่จะต่อต้านภัยจากการคุกคามได้ก็คือ CIA ได้แก่ ความลับ (Confidentiality) ความคงสภาพ (Integrity) ความพร้อมใช้งาน (Availability) โดยเราสามารถแบ่งภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับข้อมูลได้ 4 ประเภท คือ การเปิดเผย (Disclosure) การหลอกลวง (Deception) การขัดขวาง (Disruption) การควบคุมระบบ (Usurpation)[1]

3.2 ความหมายของการโจมตีแบบหลุมดำ

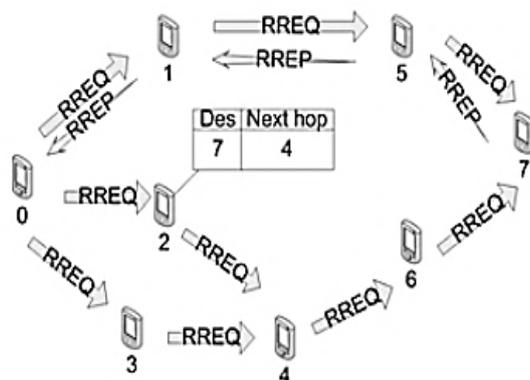
หลุมดำ (Black Hole) หมายถึง โหนดที่เป็นอันตรายในกลไกการกำหนดเส้นทางของข้อมูลสำหรับโพรโตคอลเส้นทางเพื่อพยายามเรียกร่องให้เส้นทางทราบว่าโหนดของตนเองเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดที่จะส่งแพ็คเก็ตข้อมูลไปยังโหนดปลายทางได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วโหนดที่เป็นอันตรายนี้ไม่ได้ส่งแพ็คเก็ตไปยังโหนดเพื่อนบ้านเลย การโจมตีหลุมดำเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดายบนเครือข่ายโทรศัพท์มือถือในเครือข่ายเฉพาะกิจ (MANETs)[12] ตัวอย่างดังภาพที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โหนด 1 เป็นโหนดต้นทางที่ต้องการส่งแพ็คเก็ตไปยังโหนด 4 ซึ่งเป็นโหนดปลายทาง และโหนด 3 เป็นโหนดที่ซุกซ่อนตอบกลับแพ็คเก็ต RREQ ส่งไปยังโหนดต้นทางและทำให้มีการตอบสนองที่ผิดพลาดว่ามีเส้นทางที่สั้นที่สุดไปยังโหนดปลายทาง ดังนั้นโหนดที่ 1 ก็จะตัดสินใจเลือกอย่างผิดพลาดแล้วเข้าไปคิดว่าค้นพบเส้นทางแล้ว จากนั้นโหนดต้นทางก็จะทำการส่งแพ็คเก็ตไปยังโหนด 3 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น โหนดที่เป็นอันตรายอาจจะลบหรือขโมยแพ็คเก็ตไปได้ โหนดที่น่าสงสัยนี้ถือเป็นปัญหาที่เกิดหลุมดำในเครือข่ายเฉพาะกิจ (MANETs) ซึ่งส่งผลให้โหนด 3 สามารถแอบอ้างแจ้งเส้นทางที่อาจไม่เป็นความจริงว่าเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดและได้รับแพ็คเก็ตจากต้นทางไปอย่างง่ายดาย ซึ่งสร้างความเสียหายให้กับเครือข่ายเนื่องจากแพ็คเก็ตอาจไม่สามารถเดินทางไปยังโหนดปลายทางได้จริง[4]

ภาพที่ 1 ปัญหาการโจมตีแบบ Black Hole

Mobile ad hoc network (MANETs) เป็นระบบเครือข่ายไร้สายชั่วคราวที่สามารถเคลื่อนที่ได้โดยไม่ต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่แน่นอน โดยการรวมตัวของอุปกรณ์ Mobile เช่น สมาร์ทโฟน, โน้ตบุ๊ก และเซ็นเซอร์ เป็นต้น มีความเสี่ยงต่อการถูกโจมตี[12] ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการโจมตีได้เป็น 5 ประเภท คือ การโจมตีโดยวิธีการเลียนแบบ (Impersonation), การ

คัดแปลง (Modification), การประดิษฐ์ (Fabrication), การทำซ้ำ (Replay) และการปฏิเสธการบริการ (Denial Of Service) เส้นทางโพรโตคอลที่นิยมมากที่สุดซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในงานวิจัยคือ AODV[10] และในการทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การโจมตีแบบหลุมดำ และรูปแบบการป้องกันบนโพรโตคอล AODV ซึ่ง AODV จะช่วยลดจำนวนการบอร์คาสงโดยโหนดที่ไม่ได้อยู่บนเส้นทางที่เลือกจะไม่มีข้อมูลหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดเส้นทางเพื่อแลกเปลี่ยนซึ่ง Ad-hoc On-Demand Distance Vector (AODV) Protocol เป็นโพรโตคอลแบบ Source Initiated On-Demand Driven /Reactive กล่าวคือ จะทำการหาเส้นทางที่ต่อเมื่อจุดเริ่มต้นต้องการหาเส้นทางโดยหาเส้นทางไปจนถึงปลายทาง ซึ่งจะเป็นการหาเส้นทางตามเส้นทางที่เป็นไปได้จนถึงปลายทางแล้วจึงทำการเลิกละ ช่วยทำให้การเชื่อมต่อเครือข่ายแบบไดนามิก รวดเร็วและประหยัดหน่วยความจำ[3,5] โดยโหนดในเครือข่ายจะแลกเปลี่ยนข้อมูลเส้นทางเฉพาะเมื่อโหนดต้องการจะสื่อสารกันเท่านั้นและปรับปรุงข้อมูลนี้ไปจนกว่าจะสิ้นสุดการสื่อสารในครั้งนั้นลง โหนดที่ประสงค์จะส่งแพ็คเก็ตไปยังโหนดอื่น จะเริ่มกระบวนการค้นหาเส้นทางเพื่อที่จะสร้างเส้นทางไปยังโหนดปลายทาง โดยส่งข้อความขอเส้นทาง Route Request (RREQ) ไปยังโหนดใกล้เคียง เมื่อโหนดใกล้เคียงตรวจสอบแล้วพบว่าตนไม่ใช่โหนดปลายทางก็จะทำการเพิ่มฮอป (Hop) แล้วส่ง RREQ ในทำนองเดียวกันไปข้างหน้า กระบวนการจะเป็นไปเช่นนี้จนกว่าจะพบโหนดปลายทางที่ต้องการ การส่งต่อข้อความ RREQ กระจายไปในเครือข่ายมีผลทำให้โหนดอื่น ๆ ได้เรียนรู้เส้นทางย้อนกลับของโหนดที่มาของข้อความ RREQ จะถูกส่งกระจายไปจนถึงโหนดปลายทาง ซึ่งโหนดปลายทางจะส่งข้อความ Route Reply (RREP) ตอบกลับ และหากการค้นหาเส้นทางเกิดความเสียหาย เช่น เส้นทางถูกตัดขาด โหนดจะส่ง Malicious RREQ กลับไปยังโหนดต้นทาง และในกรณีที่โหนดใกล้เคียงเกิดการโยกย้ายตำแหน่งใหม่ โหนดข้าง ๆ จะส่งข้อความ Hello เพื่อตรวจสอบโหนดข้างเคียงที่เพิ่มเข้ามาใหม่ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การค้นหาเส้นทางของโพรโตคอล AODV

AODV เป็นโพรโตคอลที่เป็นแบบแผนของ routing message ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เคลื่อนย้ายได้ (mobile computer) หรือ node ในการส่ง message ผ่านไปยัง node ข้างเคียง (Neighbor) เพื่อไปยัง node ที่ต้นทางไม่สามารถติดต่อได้โดยตรงในระหว่างทางที่ message ถูกส่งผ่านไป AODV ก็จะทำการค้นหาเส้นทางไป โดยจะมั่นใจได้ว่าจะไม่เกิดการวนลูป (loop) และพยายามหาเส้นทางที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้อีก ทั้ง AODV ยังสามารถที่จะควบคุมการเปลี่ยนแปลงของเส้นทาง (route) และสามารถสร้างใหม่หากเกิดข้อผิดพลาดได้อีกด้วย[2]

มาตรฐานของโพรโตคอล AODV ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการโจมตีแบบหลุมดำได้เพราะในระหว่างขั้นตอนของการค้นพบเส้นทาง อาจมีโหนดที่เป็นอันตรายปลอมแปลงเข้ามาอยู่ในเครือข่ายเพื่อดักฟัง หรือเปลี่ยนแปลงแพ็คเก็ตอยู่ก็เป็นไปได้

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Latha Tamilselvan , Dr.V.Sankaranarayanan[9] ได้นำเสนอบทความเรื่อง “PCBHA (Prevention of a Co-operative Black Hole Attack)” ได้นำเสนอถึงวิธีการแก้ไขการค้นหาเส้นทาง AODV เพื่อป้องกันการโจมตีในลักษณะหลุมดำ โดยกระบวนการนี้เริ่มต้นด้วยการกำหนดค่าระดับความซื่อสัตย์ (fidelity level) เป็นค่าเริ่มต้นให้กับแต่ละโหนด หลังจากที่โหนดค้นหา Broadcast RREQ ออกไปในเครือข่ายแล้ว โหนดค้นหาจะรอคอย RREP ที่ตอบกลับมาจากโหนดใกล้เคียงในเครือข่าย และจะเลือกโหนดใกล้เคียงที่มีค่าระดับความซื่อสัตย์อยู่ในเกณฑ์ที่สูงสำหรับการส่งต่อแพ็คเก็ตข้อมูลต่อไป โหนดปลายทางจะส่งข้อความตอบกลับ ACK หลังจากที่ได้รับการแพ็คเก็ตข้อมูล และโหนดค้นหาอาจเพิ่มระดับความซื่อสัตย์ +1 ให้กับโหนดใกล้เคียงเมื่อได้รับการตอบสนอง ACK และลดระดับความซื่อสัตย์ -1 ให้กับโหนดใกล้เคียงถ้าไม่ได้รับการตอบสนอง ACK ซึ่งสามารถบ่งชี้ได้ว่าอาจเกิดโหนดหลุมดำบนเส้นทางที่จะลบแพ็คเก็ตทิ้งไปก่อนที่จะถึงปลายทาง ซึ่งวิธีการนี้มีประสิทธิภาพดีหากโหนดที่เป็นอันตรายนั้นไม่ได้เป็นโหนดที่จะสร้าง ACK ด้วย ID ปลายทางปลอม นั่นก็หมายความว่าโหนดค้นหาจะต้องมีการตรวจสอบ ID ของ ACK ปลายทางที่ถูกสร้างขึ้นมาด้วย

Satoshi Kurosawa,Hidehisa Nakayama[13] ได้เสนอบทความเรื่อง “Detecting Black hole Attack on AODV-base Mobile Ad Hoc Networks by Dynamic Learning Method” ได้นำเสนอถึงวิธีการเรียนรู้แบบไดนามิก (Dynamic learning) เพื่อตรวจหาโหนดหลุมดำ โดยสังเกตการเปลี่ยนแปลงลักษณะของโหนดภายในระยะเวลาที่กำหนด โหนดที่ถูกประกาศว่าเป็นโหนดหลุมดำนั้นหากมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะที่ผิดปกติ ข้อมูลล่าสุดที่สังเกตพบจะถูกนำเข้าสู่ชุดข้อมูลแบบไดนามิก ลักษณะที่ตรวจพบ คือ จำนวนในการส่ง RREQ จำนวนในการรับ RREP และจำนวนปลายทางที่สังเกตได้ ซึ่งยังไม่มี การตรวจสอบ เช่น การปรับแก้โปรโตคอล AODV หรือการปรับใช้ระบบตรวจจับการบุกรุก IDS (Intrusion Detection System) ดังนั้นโหนดหลุมดำยังไม่ได้แยกออกตามวิธีการนี้ นอกจากนี้ยังนำมาซึ่งการขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อนและเกณฑ์ในการตรวจสอบความผิดปกติยังไม่มีที่แน่นอน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1. การจำลองรูปแบบสำหรับการโจมตีเครือข่ายแบบหลุมดำ (Black Hole)

การโจมตีระบบเครือข่ายแบบหลุมดำสามารถจำลองวิธีการทำงานได้ดังนี้

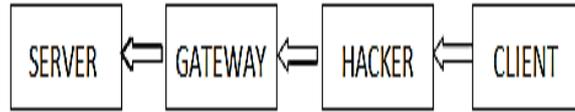
4.1.1 กรณีการหลอกให้เครื่องอื่นในระบบคิดว่าเป็นเกตเวย์ (Gateway)

สมมติว่าเครื่องไคลเอนต์เป็นผู้ถูกโจมตีโปรแกรมการทำงานในวง LAN ทั่วไปจะมีลักษณะดังภาพที่ 3

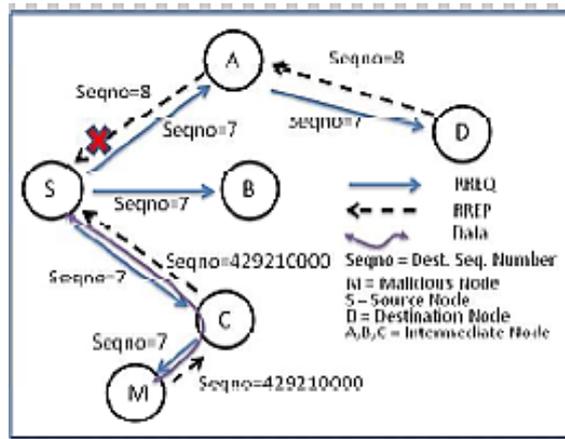
ภาพที่ 3 แสดงการสื่อสารข้อมูลแบบทั่วไป

หลักการของผู้ไม่หวังดีจะส่งแพ็คเก็ตหลอกเครื่องไคลเอนต์ว่าเครื่องของเขาชื่อ Gateway เพื่อให้เครื่องเป้าหมายไม่สามารถติดต่อกับเครื่องแม่ข่ายได้ เช่น ปกติ IP ของ Gateway คือ 172.16.5.100 เมื่อผู้ไม่หวังดีเริ่มโจมตีเครื่องเป้าหมาย (Target) จะเข้าใจว่าเครื่องของผู้ไม่หวังดีมี IP เป็น 172.16.5.100 แทนซึ่งการทำงานทั้งหมดของเรจะถูกส่งเข้าเครื่องของผู้ไม่หวังดีเขาทั้งหมดรวมถึงข้อมูลที่สำคัญต่างๆด้วยลักษณะดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงการสื่อสารที่มีผู้บุกรุกในระบบ

4.1.2 การโจมตีลักษณะของแบบการปลอมตัว (Spoofing) คือ การทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจว่าตัวเองเป็นอีกบุคคลหนึ่ง การโจมตีประเภทนี้จัดอยู่ในทั้งประเภทการหลอกลวงและการควบคุมระบบโดยอาศัยช่องโหว่ของ ARP (Address Resolution Protocol) ซึ่งมีระบบความปลอดภัยต่ำมาก เนื่องจาก ARP เป็นโพรโทคอลที่คู่กัน และให้ความเชื่อถือข้อมูลที่ถูกส่งออกมาโดยไม่มีเงื่อนไขในการตรวจสอบที่มาและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ลักษณะดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การโจมตีแบบหลุมดำใน AODV [14]

จากภาพที่ 5 คือ การที่ผู้โจมตีหลอกให้โหนดอื่นหลงเชื่อว่าตัวเองนั้นเป็นโหนดที่ดีที่สุดของเครือข่าย เพื่อให้เครื่องเป้าหมายส่งข้อมูลต่าง ๆ มาที่เครื่องของผู้โจมตี จากหลักการนี้ผู้โจมตีสามารถจะได้รับข้อมูลและนำข้อมูลสำคัญต่างๆ ที่ต้องการนำไปใช้งานได้[6] หรือเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มความรุนแรงในการโจมตีครั้งต่อไป ในกรณีนี้ผู้ใช้งานจะยังใช้งานได้เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นและไม่สามารถทราบว่าได้มีการถูกโจรกรรมข้อมูลอยู่ยกเว้นว่าผู้ใช้งานอยู่ในระบบที่มีการตรวจสอบที่มา IP และ MAC address ซึ่งกรณีนี้ระบบอาจจะตรวจพบว่า ผู้ใช้มีการส่งข้อมูลไปยังแหล่งที่ไม่ได้รับอนุญาต แต่หากว่าเครื่องที่ผู้โจมตีใช้นั้นได้รับอนุญาตเช่นกัน ก็จะไม่เห็นความผิดปกติใด ๆ เกิดขึ้น ผู้ไม่ประสงค์ดีต่อระบบเครือข่ายจะทำการ ARP Spoofing ซึ่งหาได้อย่างแพร่หลายทั่วไปในอินเทอร์เน็ต[7] จึงมีความพยายามที่จะป้องกันการโจมตีในลักษณะดังกล่าว ในหลาย ๆ รูปแบบ ทั้งทางฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลผลลัพธ์ของการป้องกัน และแก้ไขสามารถทำได้โดยใช้ฮาร์ดแวร์ที่มีความสามารถในการจัดการเรื่องนี้ แต่มีข้อจำกัดคือราคาที่สูงมาก ทำให้ผู้ดูแลระบบส่วนใหญ่เลือกจะใช้ซอฟต์แวร์ซึ่งมีราคาถูกกว่ามากแต่มีประสิทธิภาพในการใช้งานได้ค่อนข้างดี

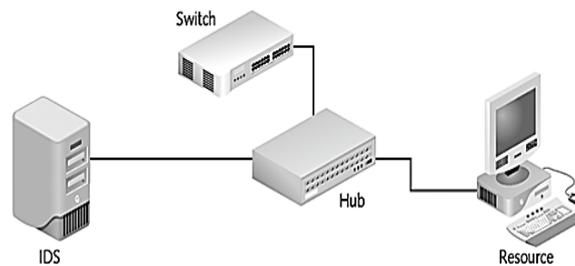
5. ผลการวิจัย

5.1 การแก้ไขปัญหาภัยคุกคามสำหรับการโจมตีเครือข่ายแบบหลุมดำ

การเลือกวิธีการป้องกันและตรวจจับการบุกรุกสามารถทำได้โดยอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ การใช้อุปกรณ์ตรวจหาการบุกรุกการติดตั้งระบบตรวจหาการบุกรุกต้องได้รับการออกแบบและวางแผนเป็นอย่างดีเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อระบบอื่น ๆ

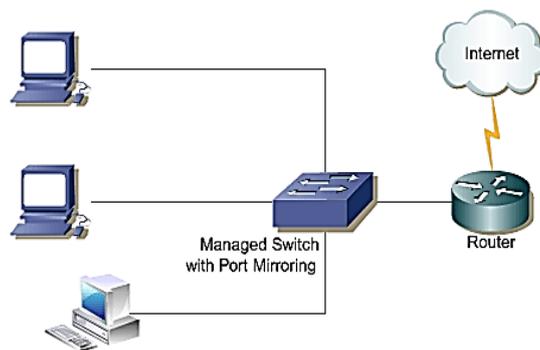
การติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่อง (Host-Based IDS)[7] นั้นค่อนข้างง่าย ส่วนการติดตั้งในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Network-Based IDS) นั้นจะมีความยุ่งยากเพิ่มขึ้น ได้แก่

5.1.1 การใช้ฮับวางระหว่างสวิตช์กับเราเตอร์ แล้วเชื่อมต่อระบบตรวจหาการบุกรุกเข้ากับฮับ แต่คุณสมบัติของการส่งข้อมูลระหว่างเราเตอร์และสวิตช์นั้นมีการส่งข้อมูลแบบฟูลดูเพล็กซ์ (Full Duplex) แต่การใช้ฮับมีการส่งข้อมูลแบบฮาล์ฟดูเพล็กซ์ (Half Duplex) จะส่งต่อทุก ๆ แพ็คเก็ตที่ได้รับจากพอร์ตใดพอร์ตหนึ่งไปยังทุก ๆ พอร์ตที่เหลือทำให้โอกาสในการเกิดปัญหานั้นมีมากขึ้นไป[8] จึงเป็นการลดประสิทธิภาพของเครือข่ายและอาจทำให้เพิ่มการชนกันของข้อมูล (Collision) ในฮับ การเชื่อมต่อแบบนี้ทำให้ข้อมูลยังคงไหลระหว่างเราเตอร์และสวิตช์ได้ และเนื่องจากคุณสมบัติของฮับ ทำให้ IDS สามารถตรวจจับทุก ๆ แพ็คเก็ตที่วิ่งระหว่างเราเตอร์และสวิตช์ได้ และไม่มีผลต่อการยกเลิก Session และการติดตั้งไฟร์วอลล์ (Firewall)[1] ดังภาพที่ 6

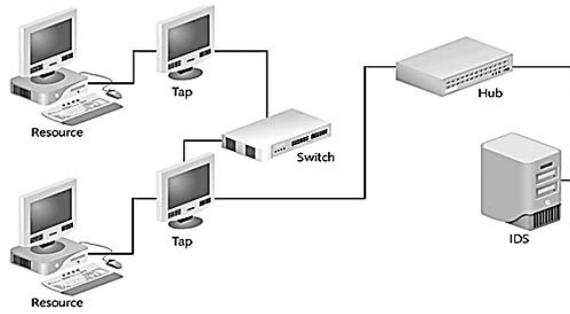
ภาพที่ 6 แสดงการเชื่อมต่อ IDS กับฮับ

5.1.2 การทำพอร์ตมิลเรอริง (Port Mirroring) คือการใช้คุณสมบัติของสวิตช์ในการส่งต่อทุก ๆ แพ็คเก็ตที่รับจากพอร์ตที่ต่ออยู่กับเราเตอร์ไปยังอีกพอร์ตหนึ่งที่ต่ออยู่กับระบบตรวจหาการบุกรุกเป็นผลให้ระบบตรวจหาการบุกรุกสามารถตรวจจับทุกแพ็คเก็ตที่ส่งถึงกันระหว่างเราเตอร์และไฟร์วอลล์ได้ แต่การทำพอร์ตมิลเรอริงจากหลาย ๆ พอร์ตมาพอร์ตเดียวอาจทำให้ไม่สามารถรองรับแพ็คเก็ตที่มีขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไปได้ อาจเป็นผลให้ไม่สามารถตรวจจับแพ็คเก็ตได้ทุกแพ็คเก็ตหรือบางทีก็เรียกว่า การทำสแปนนิ่งพอร์ต (Spanning Port) คือการที่สวิตช์จะส่งต่อทุก ๆ แพ็คเก็ตที่รับจากพอร์ตหนึ่งไปยังอีกพอร์ตหนึ่ง[1] ดังภาพที่ 7

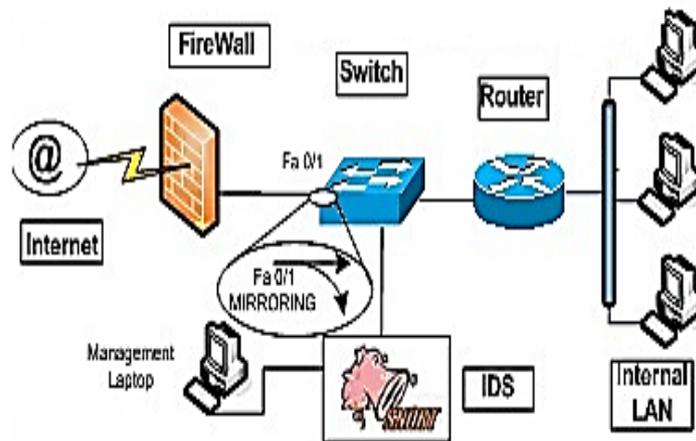
ภาพที่ 7 แสดงการเชื่อมต่อแบบพอร์ตมิลเรอริง (Port Mirroring)

5.1.3 การใช้แท็ป (Taps) คืออุปกรณ์ที่ทำหน้าที่คล้ายๆ กับฮับแต่แท็ปเป็นอุปกรณ์ที่ทนต่อข้อผิดพลาด (Fault Tolerance) ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของทราฟฟิก (Traffic) กล่าวคือ การเชื่อมต่อจะเป็นแบบถาวร (Hardware) ระหว่างสองพอร์ตหลัก ถ้าไฟฟ้าของแท็ปดับ ลิงค์ระหว่างทั้งสองพอร์ตหลักยังคงใช้งานได้อยู่ข้อเสียของการทำพอร์ตมิลเรอริงหรือใช้ฮับก็คือ จะทำให้ประสิทธิภาพของเครือข่ายลดลง[1] ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แสดงการเชื่อมต่อโดยแท้พ

5.1.4 การใช้โปรแกรมสนอร์ท (Snort) เป็นซอฟต์แวร์ที่อยู่ในกลุ่ม Network Intrusion Detection System (NIDS) ซึ่งทำหน้าที่ตรวจหาการบุกรุกภายในเครือข่ายด้วยการดักจับแพ็คเก็ตข้อมูลที่ส่งผ่านในเครือข่ายคอมพิวเตอร์แล้วตรวจสอบว่าแพ็คเก็ตที่วิ่งผ่านเครือข่ายนั้นมีลักษณะของการโจมตีอย่างไร[11] ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แสดงการเชื่อมต่อโปรแกรม Snort

5.1.5 การตรวจจับการ drop แพ็คเก็ตด้วย intruder node โดยวิธีการนี้โหนดต้นทางส่ง prelude message ไปยังโหนดปลายทางก่อนการส่ง เพื่อแจ้งเกี่ยวกับบล็อกข้อมูลที่จะส่ง แต่ละโหนดในเส้นทางจะทำการมอนิเตอร์การจราจรบนเครือข่าย โหนดเพื่อนบ้านจะทำการนับ no of data packets ที่ส่งมา เรียกว่า dataCount และการได้รับข้อความจากโหนดต้นทางซึ่งบรรจุค่า no of packets เรียกว่า n_1 โหนดเพื่อนบ้านของแต่ละโหนดจะตรวจสอบถ้า dataCount ไม่เท่ากับ n_1 แล้วมันจะตอบกลับไปที่โหนดต้นทางด้วย result message โหนดต้นทางจะนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบจะพบข้อมูลที่หายไประหว่างการส่ง และเริ่มกระบวนการตรวจจับโหนด malicious และนำออกจากเครือข่าย[14]

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยในเรื่องหลักการ กระบวนการ ทฤษฎีการวิเคราะห์ระบบตรวจหาการบุกรุกแบบหลุมดำโดยภาพรวมที่ประกอบไปด้วยสถาปัตยกรรมเบื้องต้นของระบบ องค์ประกอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ รูปแบบการบุกรุกเครือข่าย การวิเคราะห์รูปแบบการบุกรุก สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้โดยการนำฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์มาช่วยในการตรวจหาการบุกรุกแบบหลุมดำได้

6.2 ข้อเสนอแนะ

ถึงแม้ว่าจะมีระบบการป้องกันการบุกรุก การตรวจจับต่างๆ โดยอาศัยไฟร์วอลล์ (Firewall) และ IDPS (Intrusion Detection and Prevention System) สามารถใช้งานได้ดีแต่ก็ยังมีช่องโหว่ และข้อบกพร่องอยู่มาก รวมถึงมีการโจมตีในรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ได้แก่ การโจมตีแบบ White Hole , Gray Hole , Worm Hole เป็นต้น ผู้ดูแลระบบจึงควรหมั่นตรวจสอบระบบอย่างสม่ำเสมอและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการโจมตีรูปแบบใหม่ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี ต้องกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริปรัชญ์ บุญครอง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา ขอบพระคุณคุณคณาจารย์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชา ความรู้ในด้านต่าง ๆ ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อนๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมาเป็นกำลังใจที่ดีในการสนับสนุนการจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] จตุชัย แพงจันทร์, “**Master in Security**” ,กรุงเทพฯ ,บริษัท ไอดีซี อินโฟดิสทริบิวเตอร์ เซ็นเตอร์ จำกัด , 1 มีนาคม 2550.
- [2] Bull, D., N. Canagarajan, and A. Nix, **Mobile Multimedia Communications**, Academic Press, 1999.
- [3] C.E. Perkins, E. Beliding-Royer, S. Das, **Ad hoc on-demand distance vector (AODV) routing**, IETF Internet Draft, MANET working group, Jan. 2004.
- [4] Fan-Hsun Tseng, Li-Der Chou and Han-Chieh Chao (2011) **A survey of black hole attacks in wireless mobile ad hoc networks**. SpringerOpen Journal Human-centric Computing and Information Sciences: 1-16
- [5] H.-A. Wen, C.-L. Lin, and T. Hwang, “**Provably Secure Authenticated Key Exchange Protocols for Low Power Computing Clients**” , Computers and Security, vol. 25, pp. 106-113, 2006.
- [6] H. Oh and K. Chae, “**Real-Time Intrusion Detection System Based on Self-Organized Maps and Feature Correlations,**” in Third International Conference on Convergence and Hybrid Information Technology, 2008, vol. 2, pp. 1154–1158.
- [7] H. S. Teng, K. Chen, and S. C. Lu, “**Adaptive Real-Time Anomaly Detection using Inductively Generated Sequential Patterns**” , in IEEE Symposium on Security and Privacy, 1990, pp. 278–284.
- [8] Hongmei Deng, Wei Li, and Dharma P. Agarwal “**Routing security in wireless Ad Hoc networks**” IEEE Communications Magazine, October 2002.
- [9] Latha Tamilselvan, Dr.V. Sankaranarayanan, **Prevention of co-operative black hole attack in MANET**, Journal of Networks 3 (5) (2008) 13–20.
- [10] L. Kiely and T. V. Benzel, “**Systemic Security Management**” , IEEE Security & Privacy, vol. 4, no. 6, pp. 74–77, 2006.

- [11] M. Amini, R. Jalili, and H. R. Shahriari, “**RT-UNNID: A practical Solution to Real-Time Network-based Intrusion Detection using Unsupervised Neural Networks**”, *Computers & Security*, vol. 25, no. 6, pp. 459–468, 2006.
- [12] Poongothai T. and Jayarajan K., “**A non-cooperative game approach for intrusion detection in Mobile Adhoc networks**”, *International*
- [13] Satoshi Kurosawa, Hidehisa Nakayama, Nei Kato, Abbas Jamalipour, and Yoshiaki Nemoto, “**Detecting Black hole Attack on AODV-based Mobile Ad Hoc Networks by Dynamic Learning Method**”, *International Journal of Network Security*, Vol.5, issue 3, Nov 2007, pp 338–346.
- [14] S. Banerjee, “Detection/removal of cooperative black and gray hole attack in mobile ad-hoc network”, in *Proceeding of the World Congress on Engineering and Computer Science, 2008*, pp. 22-24.
- [15] Vern Paxson, “**Bro: A System for Detecting Network Intruders in Real-Time**” in the *Proceedings of the 7th USENIX Security Symposium*, San Antonio, TX, January 1998.

**การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคม
และสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์**
**Economical Social and Environmental Changes due to the
Construction of Nakhon-In Road**

นิตยัระดี วงษ์สวัสดิ์

อาจารย์ประจำสาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

NW20144@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนที่อาศัยอยู่บริเวณถนนนครอินทร์ ส่วนต่อจากสะพานพระราม 5 บรรจบถนนกาญจนาภิเษก ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2544 และ 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนอันเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์ บริเวณส่วนต่อจากสะพานพระราม 5 บรรจบถนนนครอินทร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2553 กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 34 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและกลุ่มครัวเรือน จำนวน 305 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย ดังนี้

1. วิถีชีวิตของครัวเรือนก่อนการตัดถนนนครอินทร์ มีวิถีชีวิตแบบชนบท อาชีพทำสวน มีรายได้จากการขายผลผลิตจากสวน รายจ่ายและต้นทุนการผลิตต่ำ หนี้สินน้อย มีเงินเก็บออม ด้านสังคม มีลักษณะเป็นสังคมเครือญาติ การศึกษาระดับประถม 4 มีสุขภาพแข็งแรง วิถีการบริโภคเรียบง่าย การคมนาคมทางน้ำ ปกครองโดยกำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีความเคร่งครัดในวัฒนธรรมประเพณี ความขัดแย้งมีน้อยและได้รับการไกล่เกลี่ยจากผู้นำตามธรรมชาติ มีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันและไม่มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

2. การเปลี่ยนแปลงจากการตัดถนนนครอินทร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2553 พบว่า อาชีพเกษตรกรรมลดลง อาชีพรับจ้างและค้าขายเพิ่มขึ้น ครัวเรือนมีรายได้ เงินออมและหนี้สินเพิ่มขึ้น ตั้งบ้านเรือนอยู่ในย่านชุมชน การถือครองที่ดินลดลง ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงด้านทางเศรษฐกิจ อันดับ 1) ราคาที่ดินสูงขึ้น อันดับ 2) การเดินทางสะดวกและรวดเร็วขึ้น อันดับ 3) มีอาคารพาณิชย์ สถานที่ราชการและสวนอาหารมากขึ้น ด้านสังคม ระดับการศึกษาสูงขึ้น มีครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นและมีผู้ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีเพิ่มมากขึ้น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อยลง การคมนาคมทางบก การเจ็บป่วยด้วยโรกระบบทางเดินหายใจมีจำนวนและความรุนแรงเพิ่มขึ้น ความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อันดับ 1) ความสามารถในการติดต่อสะดวกสบายยิ่งขึ้น อันดับ 2) ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเดิมลดลง อันดับ 3) ประชาชนย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านมากขึ้น ด้านสิ่งแวดล้อม อันดับ 1) คุณภาพน้ำต่ำ อันดับ 2) เสียงดัง อันดับ 3) ฝุ่นละอองและควันพิษ ความคิดเห็นต่อสาเหตุ

ของปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการตัดถนน อันดับ 1) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร อันดับ 2) การเพิ่มขึ้นของหมู่บ้านจัดสรร อันดับ 3) ภาครัฐขาดการวางแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ อันดับ 4) การอพยพของแรงงานจากต่างจังหวัด และอันดับ 5) การคมนาคมที่สะดวกสบาย โดยภาพรวมครัวเรือนมีความพึงพอใจต่อการตัดถนนนครอินทร์ ร้อยละ 53

คำสำคัญ : การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ, การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม, การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the way of life on economic, social and environmental aspects of people living around Nakhon-In Road on Rama V Bridge-Kanchanapisek junction during 1995 to 2001, and 2) to study the economical, social and environmental changes of households because of the construction of Nakhon-In Road connected to Nakhon-In Road during 2002-2010. There were two groups of the sample sizes. The first group was 34 people who provided significant information and the second group was 305 household members. The tool used for this research was questionnaire. The data was analyzed by Percentage, Mean, and Standard Deviation. The research results were as follows;

1. Before the construction of Nakhon-In Road, the way of life of people was as simple as rural life. They were agriculturists, earning from selling agricultural products. Their expense and capital were low. Because of little debt, they had some saving money. It was a relative society. The members of the household graduated at grade 4 level. They had good health with simple eating. The river was the main route of transportation. The community was ruled by village headman and sub district headman. The people followed local culture strictly. There were not many conflicts in the society and the conflicts would be reconciled by natural leaders. People had harmony and helped each others. There was no environmental problem.

2. After the construction of Nakhon-In road during 2002-2010, it was found that the agricultural career was decreased but the careers like employment and trading were increased. The income and saving money of household were decreased, on the contrary the debt increased. The houses were situated in community and owning the land was decreased. The sequence of opinions towards economical change was, from more to less, as follows 1) the price of land increased, 2) the transportation was more convenient, 3) the business buildings, official places, and restaurants were increased. For social change aspect, it was found that people had higher education, more households and more social participation but less helping each other. More people infected with severe acute respiratory syndrome. The opinions towards social change could be listed from more to less as follows; 1) the transportation was more convenient, 2) the relationship decreased, 3) more people moved to settle in the community. The opinions towards social change on environment aspect could be

listed from more to less as follows; 1) water quality was low, 2) loud noise, 3) dust and toxic fumes. The opinion towards the cause of economical, social, and environmental problems derived from road construction could be listed as follows; 1) increasing of population, 2) increasing of housing development, 3) lacking of the suitable plan to utilize the land properly, 4) migration of laborers from other provinces and 5) convenient transportation. However, on the average, the members of households were satisfied with the construction of the road at 53%.

Key words: Changing Economical, Changing Social, Changing Environmental

บทนำ

สะพานพระรามห้าเป็นหนึ่งในสามสะพานที่เชื่อมถนนบุรีฝั่งตะวันออกกับฝั่งตะวันตกเข้าด้วยกันและเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงชนบท (นบ.1020) หรือถนนนครอินทร์ซึ่งเป็นถนนที่ใช้สัญจรเพื่อสร้างความสะดวกแก่ประชาชนในการเดินทาง ถนนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงให้ชนบทเป็นสังคมเมืองรวดเร็วขึ้น ผลการวิจัยการพัฒนาชุมชนชนบทที่ผ่านมา พบว่าการพัฒนาชุมชนชนบทให้เป็นชุมชนเมืองย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพชุมชนเดิมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีปัจจัยภายนอกเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น การมีสาธารณูปโภคต่าง ๆ เข้าไปในชุมชนชนบท ได้แก่ การสร้างถนน ทางเดินเท้า ไฟฟ้า โรงเรียน ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทได้รับความความสะดวกสบายในการคมนาคมขนส่ง เป็นเหตุให้โครงสร้างอาชีพเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยคือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะลดลงและเปลี่ยนแปลงไปประกอบอาชีพอื่น ๆ มากขึ้น เช่น รับจ้าง ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น เนื่องจากให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้ได้ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย กล่าวคือ ความทันสมัยของสังคมเมืองจะปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนให้กลมกลืนกับสภาพการดำรงชีวิตในสังคม คือ ประชาชนมีรายได้และรายจ่ายเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านจะเปลี่ยนไปจากเดิม กลายเป็นการแข่งขันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองมากขึ้น เนื่องจากการได้รับวัฒนธรรมใหม่จากสังคมเมือง (ปราณี อุทานวรวงษ์, 2545:4) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรดินที่เปลี่ยนแปลงไปอาจไปมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมก็กลับมาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการใช้ทรัพยากรดินอีก โดยทั่วไปมักเป็นผลทางด้านลบคือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินไปจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคงอยู่ของที่ดินเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรเปลี่ยนแปลงไปเป็นหมู่บ้านจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนที่สุดคือปัญหาน้ำเสีย ซึ่งมีผลต่อการผลิตเป็นอย่างมากเพราะน้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการทำเกษตร (พรวิทย์ ผาติณูวัต, 2541:9)

จากแนวคิดและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการตัดถนนซึ่งเป็นการเชื่อม โยงระหว่างเมืองกับชนบทดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนอันเนื่อง

มาจากการตัดถนนนครอินทร์จากสะพานพระราม 5 บรรจบกับถนนกาญจนาภิเษก ซึ่งผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการกำหนดการวางแผนพัฒนาชุมชนชนบทถึงเมืองของจังหวัดนนทบุรีและอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของครัวเรือนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนที่อาศัยอยู่บริเวณถนนนครอินทร์ บริเวณส่วนต่อจากสะพานพระราม 5 บรรจบถนนกาญจนาภิเษก ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2544
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของครัวเรือนอันเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์ บริเวณส่วนต่อจากสะพานพระราม 5 บรรจบถนนกาญจนาภิเษกในช่วงปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2553

วิธีการศึกษา

ประชากรคือครัวเรือนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณสองข้างถนนนครอินทร์บริเวณส่วนต่อจากสะพาน 5 บรรจบถนนกาญจนาภิเษก ตัวอย่างมี 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 34 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่น 10 คน หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลามากกว่า 15 ปี จำนวน 24 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มที่ 2 กลุ่มครัวเรือนจำนวน 305 ครัวเรือน จาก 16 หมู่บ้านที่ถนนนครอินทร์ตัดผ่านและอาศัยอยู่ในพื้นที่ก่อนปี พ.ศ. 2538 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 วิถีชีวิตของครัวเรือน ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมก่อนตัดถนนนครอินทร์

ด้านเศรษฐกิจ ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้จากการขายผลผลิต มีค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิตต่ำ ใช้แรงงานสมาชิกในครอบครัว มีวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม มีหนี้สินน้อย มีเงินเก็บออม ด้านสังคม เป็นสังคมเครือญาติ การศึกษาระดับ ป.4 โรงเรียนมีน้อย มีสุขภาพแข็งแรง สถานอนามัยมีน้อยและอยู่ห่างไกล วิถีการบริโภคเรียบง่าย มีแหล่งอาหารอยู่ในสวน การขัดแย้งของคนในหมู่บ้านมีน้อยและได้รับการไกล่เกลี่ยจากผู้นำตามธรรมชาติ การคมนาคมใช้เส้นทางน้ำเป็นหลัก รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง มีความเคร่งครัดในวัฒนธรรม ประเพณี ชอบการทำบุญ ประเพณีงานบุญท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาช้านานคือการตักบาตรพระ 108 ด้านสิ่งแวดล้อม มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติสามารถนำมาใช้ในการอุปโภค บริโภคได้ การมีต้นไม้จำนวนมากทำให้มีอากาศบริสุทธิ์ ปราศจากมลพิษ ฝุ่นละออง ควันต่าง ๆ ขยะและสิ่งปฏิกูลมีน้อยมาก

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการตัดถนนนครอินทร์

2.1 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

ตาราง 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอันดับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์

อันดับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ราคาที่ดินสูงขึ้น	139	46

นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

2. การเดินทางสะดวกและรวดเร็วขึ้น	104	34
3. มีอาคารพาณิชย์ สถานที่ราชการ สวนอาหารมาตั้งในบริเวณนี้มากขึ้น	82	27
4. ประชาชนมีโอกาสในการประกอบอาชีพใหม่ เพิ่มขึ้น	75	25
5. ที่ดินทำการเกษตรลดน้อยลง	60	20
6. มีเสียงรบกวนและความสั่นสะเทือนมากขึ้น	58	19
7. ได้รับมลพิษทางเสียง น้ำและอากาศ	39	13

จากตาราง 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอันดับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์พบว่า ราคาที่ดินสูงขึ้น (ร้อยละ 46) การเดินทางสะดวกและรวดเร็ว (ร้อยละ 34) มีอาคารพาณิชย์ สถานที่ราชการและสวนอาหารมาตั้งในบริเวณนี้มากขึ้น (ร้อยละ 27) ประชาชนมีโอกาสในการประกอบอาชีพใหม่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 25) ที่ดินทำการเกษตรลดน้อยลง (ร้อยละ 20) มีเสียงรบกวนและความสั่นสะเทือนมากขึ้น (ร้อยละ 19) ได้รับมลพิษทางเสียง น้ำและอากาศ (ร้อยละ 13) ตามลำดับ

2.2 การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

ตาราง 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอันดับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์

อันดับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. ความสามารถในการติดต่อกันระหว่างกันสะดวกสบายยิ่งขึ้น	152	50
2. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเดิมลดลง	123	40
3. ประชาชนย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านมากขึ้น	101	33
4. ความเป็นชุมชนชนบทลดลง	88	29
5. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง	85	28

จากตาราง 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอันดับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์พบว่า ความสามารถในการติดต่อกันระหว่างกันสะดวกสบายยิ่งขึ้น (ร้อยละ 50) ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเดิมลดลง (ร้อยละ 40) ประชาชนย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านมากขึ้น (ร้อยละ 33) ความเป็นชุมชนชนบทลดลง (ร้อยละ 29) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง (ร้อยละ 28) ตามลำดับ

ตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์

อันดับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
1. คุณภาพน้ำต่ำ	142	47
2. เสียงดัง	135	44
3. ฝุ่นละอองและควันพิษ	128	42
4. ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	123	40

5. กลิ่นเหม็นจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

118

39

จากตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากการตัดถนนนครอินทร์ พบว่า คุณภาพน้ำต่ำ (ร้อยละ 47) เสียงดัง (ร้อยละ 44) ฝุ่นละอองและควันพิษ (ร้อยละ 42) ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (ร้อยละ 40) และกลิ่นเหม็นจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (ร้อยละ 39) ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษา

1. วิถีชีวิตของครัวเรือนในช่วงปี พ.ศ. 2538-2544 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบอาชีพทำสวน มีรายได้จากการขายผลิตผล รายจ่ายน้อย ต้นทุนการผลิตต่ำ วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม มีหนี้สินน้อยและมีเงินเก็บออม ด้านสังคม มีการศึกษาระดับ ป. 4 สุขภาพแข็งแรง มีสถานีอนามัยน้อย มีวิถีชีวิตการกินอยู่อย่างเรียบง่าย ใช้การสัญจรทางน้ำ มีผู้ใหญ่บ้านและกำนันดูแลทุกข์สุข ไม่มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง มีความเคร่งครัดในวัฒนธรรมประเพณี ความขัดแย้งของคนในหมู่บ้านมีน้อยและได้รับการไกล่เกลี่ยจากผู้นำตามธรรมชาติ ด้านสิ่งแวดล้อมแหล่งน้ำธรรมชาติสามารถอุปโภคบริโภคได้ อากาศบริสุทธิ์มีต้นไม้ไม่มาก ขยะและสิ่งปฏิกูลมีน้อยและไม่ใช้ขยะพิษการกำจัดใช้วิธีเผาและฝังกลบ

2. การเปลี่ยนแปลงจากการตัดถนนนครอินทร์ (2545-2553) การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ พบว่า การประกอบอาชีพทำสวนลดลง อาชีพรับจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัวเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวนเงินออมเพิ่มขึ้น จำนวนครัวเรือนที่กู้ยืมเงินเพิ่มขึ้นครัวเรือนที่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจจากการตัดถนน ได้แก่ รายได้ไม่พอใช้จ่าย ที่ดินทำกินน้อยลงและค่าเช่าที่ดินมีราคาสูงขึ้น ค่าเวนคืนน้อยไม่คุ้ม การตัดถนนทำให้การถือครองที่ดินลดลง จำเป็นต้องขายที่ดินไปซื้อที่แห่งใหม่เพราะหมู่บ้านจัดสรรซื้อที่ล้อมรอบทำให้ไม่มีทางออก ครัวเรือนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น โดยกู้ยืมจากธนาคาร เพื่อนบ้านและเงินกู้ธนาคาร การกู้ยืมจากญาติพี่น้องลดลง ความคิดเห็นของครัวเรือนต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ อันดับ 1) ราคาที่ดินสูงขึ้น อันดับ 2) การเดินทางสะดวกและรวดเร็วขึ้น อันดับ 3) มีอาคารพาณิชย์ สถานที่ราชการและสวนอาหารมากขึ้น อันดับ 4) ประชาชนมีโอกาสในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ อันดับ 5) ที่ดินทำการเกษตรลดน้อยลง อันดับ 6) มีเสียงดังรบกวนและความสั่นสะเทือนมากขึ้นและ อันดับ 7) ได้รับมลพิษทางเสียง น้ำ อากาศและกลิ่นเหม็น การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมพบว่า ระดับการศึกษาของบุตรหลานสูงขึ้น จำนวนคนในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นทำให้มีคนร่วมในวันสำคัญทางศาสนามากขึ้นแต่ความสนิทสนมคุ้นเคย การช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อยลงจำกัดอยู่ในวงแคบเฉพาะกลุ่ม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารหมู่บ้านจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน การคมนาคมเปลี่ยนจากการใช้เรือเป็นรถประจำทาง ท่าเลที่อยู่อาศัยอยู่ในย่านชุมชน ใกล้วัดและติดถนน ปัญหาจากการตัดถนน ได้แก่ เสียงดังรบกวน คนแปลกหน้ามากขึ้น ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การจราจรติดขัด ความคิดเห็นของครัวเรือนต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม อันดับ 1) ความสามารถในการติดต่อระหว่างกันสะดวกสบายยิ่งขึ้น อันดับ 2) ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเดิมลดลง อันดับ 3) ประชาชนย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านมากขึ้น อันดับ 4) ความเป็นชุมชนชนบทลดลง อันดับ 5) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม อันดับ 1) คุณภาพน้ำต่ำ อันดับ 2) เสียงดัง อันดับ 3) ฝุ่นละอองและควันพิษ อันดับ 4) ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล อันดับ 5) กลิ่นเหม็นจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านมาจาก อันดับ 1) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร อันดับ 2) การเพิ่มขึ้นของหมู่บ้านจัดสรร อันดับ 3) รัฐบาลการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ อันดับ 4) การอพยพของแรงงานจากต่างจังหวัด และอันดับ 5) การคมนาคมที่สะดวกสบาย

อภิปรายผล

1. วิถีชีวิตของครัวเรือน ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2544 เป็นวิถีชีวิตของชุมชนชนบท ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีรายได้พออยู่พอกิน ไม่ค่อยมีรายจ่ายและหนี้สิน ความสัมพันธ์ของครัวเรือนแบบญาติมิตร มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งทางร่างกาย เงินและสิ่งของโดยไม่หวังผลตอบแทน มีความเชื่อและยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิม สอดคล้องกับลักษณะของชนบทไทย (โฆมิด ปิ่นเปี่ยมรัษฎ์, [ออนไลน์]. 29 มีนาคม 2555) มีอาชีพทางการเพาะปลูกมักตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลองหรือใกล้กับแหล่งน้ำสาธารณะ ครอบครัวยุคก่อนประกอบด้วยพ่อแม่และลูก ๆ บางครอบครัวจะมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ด้วย ดังนั้น ผู้คนในละแวกบ้านเดียวกันจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ชีวิตในชนบทจึงเป็นชีวิตที่อบอุ่นด้วยญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกัน ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ทุก ๆ หมู่บ้านมักมีวัดหรือสถานที่ทางศาสนาเป็นศูนย์รวมกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านมีลูกหลายคนเพื่อจะช่วยทำนา ทำไร่ ส่วนใหญ่เด็กชนบทจะเรียนจบชั้นประถม 6

2. การเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2553 ถนนเป็นสาธารณูปโภคที่เชื่อมระหว่างชุมชนชนบทกับชุมชนเมืองและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจการประกอบอาชีพเกษตรกรรมลดลง อาชีพรับจ้าง บริการและธุรกิจส่วนตัวเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น โอกาสในการประกอบอาชีพมากขึ้นและราคาที่ดินที่สูงขึ้นเป็นสิ่งจูงใจให้ครัวเรือนขายที่ดินมากขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาของประดิษฐ์ เทศแก้ว (2543) พบว่าชุมชนสองข้างทางหลวงได้เปลี่ยนแปลงการผลิตแบบยังชีพมาเป็นการผลิตเพื่อขาย มีการพึ่งระบบตลาดและสังคมภายนอกมากขึ้น หลังตัดถนนนครอินทร์ พบว่า รายจ่ายของครัวเรือนสูงขึ้นเนื่องจากเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทำให้ครัวเรือนมีพฤติกรรมเลียนแบบการบริโภคแบบสังคมเมืองและมีภาระหนี้สินมากขึ้น กนกพล ทิมางกูร (2552) กล่าวว่า การสร้างถนนสายรองทำให้อาชีพการเกษตรลดลง ครอบครัวยุคก่อนมีรายจ่ายมากขึ้น ราคาประเมินที่ดินสูงขึ้น การสร้างถนนทำให้ครัวเรือนประกอบอาชีพค้าขายเพิ่มขึ้นและครัวเรือนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังตัดถนนคนในหมู่บ้านมีการศึกษาสูงขึ้น มีส่วนร่วมในวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีมากขึ้น แต่ไม่สนิทคุ้นเคยกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้านจำกัดอยู่ในวงแคบ การรับรู้ข่าวสารของหมู่บ้านจากก้านั้น ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้าน และแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต วิทยุชุมชน การเดินทางเปลี่ยนจากการใช้เรือโดยสารมาเป็นการโดยสารด้วยรถประจำทาง ประดิษฐ์ เทศแก้ว (2543) พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านสว่าง ความสัมพันธ์แบบเครือญาติภายในหมู่บ้านลดลง การจ้างงานเข้ามามีบทบาทแทนการช่วยเหลือกันในอดีต การรับข่าวสารจากภายนอกมีมากขึ้นเพราะมีถนน ไฟฟ้าและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาทำให้แต่ละครอบครัวมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวันดีขึ้น กนกพล ทิมางกูร (2552) กล่าวว่า การสร้างถนนสายรองมีผลทำให้ระดับการศึกษาของคนในชุมชนสูงขึ้น ถนนทำให้คนไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งมากขึ้น แต่ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนแอ่งลง เกิดปัญหาครอบครัว วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่

แย่ง การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมหลังตัดถนนน้ำในคลองมีคุณภาพต่ำ มีสาเหตุจากหมู่บ้านจัดสรรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและไม่มีการควบคุม การถมที่เพื่อสร้างบ้านเรือน อาคารพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม และการขาดการวางผังเมืองที่ดี การทำประตูปิดกั้นป้องกันน้ำท่วมปิดกั้นทางไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทำให้น้ำไหลหมุนเวียนไม่สะดวก เน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น การทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลของครัวเรือนลงในลำคลองโดยขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง จำนวนต้นไม้ที่ลดลงเป็นผลมาจากที่ดินทำการเกษตรลดลงส่งผลต่อความบริสุทธิ์ของอากาศ เสียงดังจากรถยนต์ การก่อสร้าง แหล่งบันเทิง การเปลี่ยนแปลงมีสาเหตุมาจากการตัดถนนนครอินทร์ ราตรี พารา (2540) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง มีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้วิธีการนำเอาทรัพยากรมาใช้ได้ง่ายขึ้นและมากขึ้น การก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น การสร้างถนน เขื่อน ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินนโยบายของรัฐบาลขาดประสิทธิภาพ เห็นความสำคัญของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติน้อยมาก แม้ว่าจะมีกฎหมายเป็นเครื่องมือ และมีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ครัวเรือนบริเวณโดยรอบถนนนครอินทร์ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่มาเป็นเวลานาน ได้บ่งบอกถึงลักษณะของความเป็นชุมชนที่ยั่งยืนและการมีที่ดินมาตั้งแต่ดั้งเดิมเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นแหล่งทำมาหากิน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแม้ว่ามีแนวโน้มนลดลง ดังนั้นภาครัฐควรมีมาตรการที่เข้มงวดกับการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมที่นับวันจะเหลือน้อยลงเพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารและอากาศบริสุทธิ์ ปัจจุบันพื้นที่บริเวณสองข้างของถนนนครอินทร์ เคยเป็นพื้นที่สวนที่ชาวสวนปล่อยทิ้งกร้างรกรากที่ดินสูงชันก็พร้อมที่จะขายให้กับนายทุนที่มากว้างซื้อเพื่อทำหมู่บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ ถ้าพื้นที่ดังกล่าวถูกเปลี่ยนเป็นหมู่บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้าและโรงงานอุตสาหกรรม สิ่งที่จะเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมคือปัญหาสังคม ได้แก่ปัญหาวัยรุ่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม น้ำเสีย อากาศที่เต็มไปด้วยฝุ่นละออง ควันพิษจากโรงงานปัจจุบันปัญหาดังกล่าวได้ปรากฏให้เห็นบ้างแล้ว เช่น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหายาเสพติด ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิตจากภัยคุกคามต่าง ๆ และยังมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเน่าเสีย ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล เสียงดัง ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านและย่อมมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ผู้วิจัยเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ควรนำปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาไปพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาชุมชนชนบททั้งเมือง หากต้องการให้ชุมชนชนบททั้งเมืองมีความเจริญเติบโต แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงความสมบูรณ์แห่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามสืบไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นที่ทำให้ทราบถึงวิถีชีวิตของครัวเรือนก่อนที่จะมีการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เมื่อภาครัฐได้เข้ามา

พัฒนาท้องถิ่น โดยการตัดถนนนครอินทร์และได้ส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมต่อครัวเรือน ซึ่งได้วางกรอบการศึกษาไว้อย่างกว้าง ๆ และอาจมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใหม่ก็ได้ ดังนั้นควรจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปเพื่อเปรียบเทียบว่าวิถีชีวิตของครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ตลอดจนความคิดเห็นของประชาชนจะมีความแตกต่างจากผลการศึกษารุ่นนี้เพียงใด ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในโครงการอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

กนกพล ทิมางกูล. (2552). ผลกระทบของการสร้างถนนสายรองที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวชุมชนเคหะบางพลี จังหวัด

สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2554). “ความเป็นเมือง”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.dpt.go.th/ITCitdb/txt/pop/urban4.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล : 3 มีนาคม 2554).

โหมยิต ปิ่นเปี่ยมรัษฎ์. (2555). “สภาพทั่วไปของชนบทไทย”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://guru.sanook.com>. (วันที่ค้นข้อมูล : 29 มีนาคม 2555).

จิตชัย เผ่าอินจันทร์. (2531). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของเทศบาลเมืองนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภาภรณ์ ภูจำนงค์. (2542). ผลกระทบจากการปรับปรุงถนนวัชรพลและถนนสายใหม่ต่อการพัฒนาทางกายภาพใน

พื้นที่ชานเมืองกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ประดิษฐ์ เทศแก้ว. (2543). การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนสองข้างทางหลวงสายท่าพระ-โกสุมพิสัย

กรณีศึกษาชุมชนบ้านสว่าง ตำบลคอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา

บัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปราณี อุทานวรพจน์. (2545). ความโน้มเอียงการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ตำบลคลองพระ

อุดมอันเนื่องมาจากโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณห้าแยกปากเกร็ดและถนนเชื่อมต่อ.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พรวิทย์ ผาคินูวัตติ. (2541). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ที่ดินเกษตรกรรมจังหวัดนนทบุรี.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิศมัย พึ่งวิกรัย. (2538). การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนชนบทในภาคกลางอันเนื่องมาจากการ

พัฒนาอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราตรี พารา. (2540). ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

ฤดีกร ทับทิมทอง. (2536). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมชานเมืองกรุงเทพมหานคร

กรณีศึกษาเขตบูรณะ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วันชัย วัฒนศิริ. (2545). ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการก่อสร้างขยายทางหลวงแผ่นดิน

หมายเลข 3 (สุขุมวิท). ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป. ชลบุรี :

มหาวิทยาลัยบูรพา.

วันดี วิศาลโกตะ. (2533). ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมที่มีต่อชุมชนชนบท เนื่องมาจากการสร้างทางหลวงชนบท

หมายเลข 306 - 0 (ถนนรัตนธิเบศร์) จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางการศึกษา วิเคราะห์และวางแผน.

ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.

สัญญา ศรีคงทอง. (2546). การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนสทั้งหมด อำเภอสว่างนคร จังหวัดสงขลา ตั้งแต่สมัย

เริ่มมาถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2465-2546). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สิโรจน์ แดงภูมิ. (2550). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม จากการก่อสร้างทางหลวงพิเศษสายวงแหวนใต้ที่มีต่อผู้

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมพื้นที่ 2 ข้างทาง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี. (2554). “แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล”. [ออนไลน์]. เข้าถึง

ได้จาก : <http://www.nonthaburi.doae.go.th/plan%20district.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล : 22 เมษายน 2554).

สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี. (2554). “ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.nonthaburi.doae.go.th/page/htm>. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 มีนาคม 2554).

สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (2555). “แผนพัฒนาจังหวัด”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

http://www.nonthaburi.go.th/POC/index_prov_dev.php. (วันที่ค้นข้อมูล : 30 พฤษภาคม 2555).

สุธี สังข์หิรัญ. (2542). การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของชาวบ้านในชุมชนลุ่มต่ำบึงลุมพินี อำเภอสทิงพระ จังหวัด

สงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อดุลย์ เข้าว้าทิน. (2527). ผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากถนนชนบท. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตร

มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Yamane, Taro. (1967). *Statistic: An Introductory analysis*. 2nd ed. New York: Harper and

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษานักเรียนโครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีการศึกษา 2551

The Attitude of the Scholar under the Scholarship of the Higher Education Project to Develop the Southernmost Provinces of Thailand towards the Ratchaphruek College in the Year 2008

นางสาว สุทธิย์ สองเมือง

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail Adress : Joytwotown@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ต้องการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนักศึกษานักเรียน โครงการทุนอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2551 โดย ต้องการจะสำรวจเหตุผลที่ ทำให้นักศึกษาเลือกศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ และต้องการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษานักเรียนฯ ทั้งในด้านของ สภาพแวดล้อม บรรยากาศของสถานที่เรียน หลักสูตรที่กำลังศึกษา กลุ่มเพื่อน คณาจารย์ หรือด้านอื่น ๆ มีส่วน สำคัญต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ณ วิทยาลัยราชพฤกษ์หรือไม่ และหลังจากที่ได้ศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้แล้ว สิ่งที่นักศึกษาคาดหวังเมื่อสำเร็จการศึกษาจากที่นี่คืออะไร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษาผู้ซึ่ง ได้รับทุน โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ด้านเพื่อน ($x=2.53$) คณาจารย์($x=3.00$) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอน($x=3.15$) และด้านหลักสูตร ($x=3.00$) อยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนด้านชื่อเสียง ($x=2.07$)และด้านอื่น ๆ($x=0.84$) อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด 1) กลุ่มประชากร จำนวน 7 คน(ร้อยละ 53.8) มีความคิดเห็นตรงกันว่า ต้องการให้ปรับปรุงด้านการเดินทางมากที่สุด เพราะปัจจุบัน การเดินทางลำบาก รถประจำทางมีน้อย ทำให้มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง 2) กลุ่มประชากรจำนวน 6 คน (ร้อยละ 46.2) มีความคิดเห็นตรงกันว่า ต้องการให้วิทยาลัยเพิ่มร้านอาหารอิสลาม เพราะขณะนี้เปิดแค่ร้านเดียว ไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ 3) กลุ่มประชากรจำนวน 3 คน(ร้อยละ 23.1) มีความคิดเห็นตรงกันว่า ต้องการให้วิทยาลัยขยาย เวลาในการใช้บริการห้องคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น เพราะหากวัน ไหนที่ตรงกับวันที่อาจารย์สอน ห้องบริการ คอมพิวเตอร์ก็ไม่สามารถใช้งาน แต่หลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์แล้ว พบว่าเยาวชนกลุ่มนี้เกิด

ความประทับใจในวิทยาลัยราชพฤกษ์มาก โดยเฉพาะด้านคณาจารย์ และ เพื่อน เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา มากกว่าที่จะเน้นให้ท่องจำ

คำสำคัญ : ความคิดเห็น นักศึกษาทุน โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ABSTRACT

The objective of this research was to study the attitude of the scholarship students under the Scholarship of the higher education project for the development of the southern provinces of Thailand towards Ratchaphruek College in year 2008. The purpose was to study factors why the students chose Ratchaphruek College. Moreover, the purpose was to find out the scholarship students' opinion toward the atmosphere and environment inside the college such as courses, lecturers, classmates, etc. 13 samples were the scholarship students under the scholarship of the higher education project to develop the southern provinces of Thailand towards Ratchaphruek College. Questionnaires and interview were used as a research tools.

The results of this study found that by overall, friends ($X=2.53$), lecturers ($x=3.00$), environment and atmosphere of classroom ($x=3.15$) and curriculum ($x=3.00$) were in the medium level. Otherwise, the reputation ($x=2.07$) and the others ($x=0.84$) were in less and least level. From interviewing, we found that 7 students (53.8%) would like to improve the journey to the college in the high level because the journey to college was very difficult; there were a few buses that caused the higher cost of travelling. Furthermore, the opinions of 6 students (46.2%) would like to have more Muslim restaurant; 3 students (23.1%) would like to expand office hours of computer labs. However, we found that the scholars students impressed in the college especially the lecturers and friends because studying in the higher education should focus on understanding rather than learning by heart.

Keywords: Opinion, Scholar, The Higher Education Project for the Development in the Southernmost Provinces of Thailand

1. บทนำ

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา ประชาชนส่วนใหญ่มีเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาสะสมต่อเนื่องมานาน รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างก็พยายามเร่งแก้ไขปัญหาและปรับเปลี่ยนนโยบายมาโดยตลอด แต่เนื่องจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะรูปแบบการดำรงชีวิตของคนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินไปตามคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นสำคัญ เพราะมีผู้นับถือศาสนาอิสลามถึงร้อยละ 85 (ประจวบ วัจใจ 2547, หน้า 15 อ้างอิงมาจาก พัชราภรณ์ เพชรสุวรรณ, 2550:1) อีกทั้งยังมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนในด้านการเมือง การปกครอง และด้านสังคมจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนที่มีความหวาดระแวงฝังใจกันมาตั้งแต่ในอดีต ที่สำคัญคือ ภาพลักษณ์ของความไม่สงบ มีการก่อการร้าย การใช้ความรุนแรง และเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมาโดยตลอด (สภาความมั่นคงแห่งชาติ 2521, 4 อ้างอิงมาจาก จิระนันท์ ซ่อนกลิ่น, 2543:2)

ปัจจุบันปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสาเหตุ ต่าง ๆ ไว้หลายประการ และพบว่าการศึกษามีส่วนสำคัญและถือเป็นสาเหตุที่มาของความไม่สงบของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) ด้วยพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประสบปัญหาเรื่องการจัดการการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ทั้งนี้มีปัจจัยหลายประการด้วยกัน อาทิ ความยากจนไม่สามารถส่งเสียบุตรหลานศึกษาในระดับสูงได้ ปัญหาเรื่องภาษาที่ใช้ในโรงเรียน และประการที่สำคัญคือ สถานการณ์ที่ไม่สงบได้ส่งผลกระทบต่อแผนการเรียนการสอนที่วางไว้ทำให้เยาวชนไม่ได้รับความรู้ครอบคลุมทุกด้านที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในที่สุด เป็นต้น (บุญบง ชัยเจริญวัฒนะและคณะ, 2551:58)

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาด้านการศึกษา ซึ่งคาดว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อการเกิดความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงได้ดำเนินโครงการสนับสนุน ทุนการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศ ให้แก่เยาวชนที่มีภูมิลำเนาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้(ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเทพา สะบ้าย้อย นาทวี และจะนะ) หรือ “ทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนที่มีภูมิลำเนาดังกล่าว เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาจะสนับสนุนที่นั่งการศึกษาพร้อมยกเว้นค่าเล่าเรียน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่นักศึกษาจนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 1,000 ทุน ในปีการศึกษา 2551 โดยสถาบันอุดมศึกษาที่ร่วมโครงการ จะสนับสนุนที่นั่งการศึกษา พร้อมยกเว้นค่าเล่าเรียนตลอดระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรปกติ และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่นักศึกษาเป็น จำนวนเงินคนละ 4,000 บาท/เดือน (ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและที่พัก เป็นระยะเวลา 10 เดือน/ปีการศึกษา(เดือนมิถุนายนถึงเดือนมีนาคม (ตลอดระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรปกติ) (โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2551)

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และต้องการศึกษาว่า นักเรียนที่มาจากจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ ซึ่งมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และภาษาที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติในการเลือกสถาบันเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างไร และหลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาที่นี่แล้ว รู้สึกอย่างไรต่อวิทยาลัยฯ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเหตุผลที่ทำให้ให้นักศึกษาที่ได้รับทุนฯ เลือกศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ และศึกษาความรู้สึกของนักศึกษาที่ได้รับทุนฯ ทั้งในด้านชื่อเสียง หลักสูตรการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมและ บรรยากาศในการเรียนการสอน คณาจารย์ เพื่อน หรือสาเหตุอื่น ๆ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาผู้ที่ได้รับทุน โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 13 คน โดยศึกษาในคณะวิชาและสาขาวิชาคือ คณะบัญชี จำนวน 4 คน คณะนิติศาสตร์ จำนวน 4 คน คณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 1 คน และ คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 4 คน) โดยมีสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 2 คน สาขาการจัดการ จำนวน 1 คน และสาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ได้แก่

ข้อ 1. สาเหตุใดที่นักศึกษาจึงตัดสินใจเลือกมาเรียนที่ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้แก่ ด้านชื่อเสียง ด้านหลักสูตร ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอน ด้านคณาจารย์ ด้านเพื่อน และด้านอื่นๆ

ข้อ 2. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิทยาลัยฯ ประกอบด้วย ด้านชื่อเสียง ด้านหลักสูตร ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอน ด้านคณาจารย์ ด้านเพื่อน และด้านอื่นๆ

ข้อ 3. ขณะศึกษาเล่าเรียนที่นี้นักศึกษาเจอปัญหา/อุปสรรค อะไรบ้าง และคิดว่าควรจะนำเสนอการแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับวิทยาลัย (เช่น ด้านการเรียน เพื่อน สภาพแวดล้อม)

ข้อ 4. ความคาดหวังในอนาคตของนักศึกษา หลังจากสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยราชพฤกษ์

ข้อ 5. นักศึกษามีข้อเสนอแนะ /ปรับปรุง และพัฒนา เกี่ยวกับวิทยาลัยราชพฤกษ์อย่างไรบ้าง

2. แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนค่า (Rating Scale) โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมาย ดังนี้ คือ

4.51- 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด	3.51- 4.50	หมายถึง เห็นด้วยมาก
2.51-3.50	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง	1.51-2.50	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
1.00-1.50	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด		

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเอง คือ ใช้แบบสอบถามร่วมกับการสัมภาษณ์นักศึกษารุ่นๆ จำนวน 13 คน โดยสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ วิทยาลัยราชพฤกษ์

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาที่ได้รับทุน โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 13 คน มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ข้อ 1 เป็นการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาทั้งก่อนและหลังว่าปัจจัยใดที่ทำให้ตัดสินใจมาเรียนที่สถาบันแห่งนี้ และเมื่อได้มาเรียนแล้วนักศึกษารู้สึกอย่างไร

1.1 ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัย พบว่าประชากรทั้ง 13 คน รู้จักวิทยาลัยน้อยมาก บางคนก็แทบจะไม่เคยได้ยินชื่อเสียงของวิทยาลัยมาก่อนเลย และมีบางคนบอกว่าชื่อเสียงไม่ใช่ปัญหาในการเลือกสถาบันที่จะศึกษา

1.2 ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน พบว่า ประชากร โดยส่วนใหญ่แสดงความเห็นว่า หลักสูตรการเรียนการสอน มีมาตรฐานและเทียบเท่ากับสถาบันการศึกษาอื่นที่เปิดมานาน

1.3 ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอน พบว่า ประชากร โดยส่วนใหญ่ได้ดูสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยจากเว็บไซต์ และมีความเห็นตรงกันว่าบรรยากาศร่มรื่น น่าอยู่ เป็นธรรมชาติ

1.4 ด้านคณาจารย์ พบว่าประชากร โดยส่วนใหญ่คิดว่า วิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นสถาบันการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ดังนั้นคุณภาพของอาจารย์จะต้องมีคุณภาพอย่างแน่นอน และเมื่อได้มาเรียนแล้ว กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ที่นี่ให้ความสำคัญกับตนเอง ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทำให้รู้สึกอบอุ่น

1.5 ด้านเพื่อน พบว่าประชากร โดยส่วนใหญ่ประทับใจเพื่อน ๆ ที่นี้มาก ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใจดี ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทั้งในเรื่องการเรียนและการให้คำปรึกษาเรื่องต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากครั้งแรกที่คิดไว้

1.6 ด้านอื่น ๆ พบว่า มีร้านอาหารอิสลามน้อยมาก คือมีเพียงร้านเดียวที่เปิดให้บริการในวิทยาลัย การเดินทางก็ไม่สะดวก มีรถประจำทางน้อยมาก ทำให้ต้องใช้บริการรถแท็กซี่ ซึ่งทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และสถานที่ในการจัดกิจกรรมก็มีน้อย เช่น สถานที่ในการเล่นกีฬาเป็นต้น

ข้อ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการให้น้ำหนักแต่ละด้าน

1. ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัยราชพฤกษ์ นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นด้านชื่อเสียงของวิทยาลัยราชพฤกษ์ก่อนที่จะเข้ามาศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.07$) เป็นที่รู้จักน้อย เนื่องจากเป็นวิทยาลัยเพิ่งเปิดใหม่ และหลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาแล้ว นักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่าวิทยาลัยมีชื่อเสียงมากขึ้น ($\bar{x}=3.61$) เป็นที่รู้จักมากขึ้น เนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยฯ ตามสื่อต่าง ๆ

2. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นด้านหลักสูตรการเรียนการสอนก่อนที่จะเข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.00$) หลักสูตรการเรียนการสอนไม่แตกต่างไปจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ แต่หลังจากที่ได้ศึกษาแล้ว พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมาก ($\bar{x}=3.92$) กับการสอนและการดูแลนักศึกษาของอาจารย์ที่นี่

3. ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอน นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอนก่อนที่จะเข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.15$) คือได้รู้จักวิทยาลัยราชพฤกษ์มาบ้างจากการเปิดดูจากเว็บไซต์ของวิทยาลัย แต่หลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาแล้ว นักศึกษามีความคิดเห็นและทัศนคติที่ดีมาก ($\bar{x}=4.30$) คือ บรรยากาศภายในวิทยาลัยร่มรื่น มีสนามกีฬา มีกิจกรรมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมตลอด

4. ด้านคณาจารย์ นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นด้านคณาจารย์ ก่อนที่จะเข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.00$) คือคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน ไม่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ และเมื่อได้เข้ามาศึกษาแล้วพบว่า นักศึกษาประทับใจด้านคณาจารย์ในระดับที่สูงมาก ($\bar{x}=4.46$)

5. ด้านเพื่อน นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นด้านเพื่อน ก่อนที่จะเข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.53$) ไม่ได้คาดหวังมากนัก เพราะคิดว่าเพื่อนที่นี้อาจไม่อยากจะคุยด้วย เนื่องจากเป็นนักศึกษาที่มาจากชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นจังหวัดที่กำลังมีเหตุการณ์ที่ไม่สงบ รวมทั้งมีความต่างกันในเรื่องของภาษา ศาสนา การแต่งกาย เป็นต้น แต่เมื่อได้เข้ามาศึกษาแล้ว พบว่าเพื่อน ๆ ที่นี้ให้ความเป็นกันเองมาก ให้ความสนิทสนม ไม่แสดงอาการรังเกียจ จึงรู้สึกพึงพอใจและประทับใจมาก ($\bar{x}=4.07$)

6. ด้านอื่น ๆ นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นด้านอื่น ๆ (เช่น ร้านอาหารอิสลาม รถโดยสารประจำทาง) ก่อนที่จะเข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ อยู่ในระดับน้อยมาก ($\bar{x}=0.84$) เพราะนักศึกษาที่นี้นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นร้านอาหารอิสลามอาจมีน้อยมาก และเมื่อได้เข้ามาศึกษาแล้ว ปรากฏว่ายังคงมีความคิดเห็นด้านนี้ในระดับเดิม คือ น้อยมาก ($\bar{x}=0.46$) มีร้านอาหารอิสลามเพียงร้านเดียว นอกจากนี้รถโดยสารประจำทางก็มีน้อยมาก ๆ ด้วย การเดินทางไปมาไม่สะดวก ต้องใช้บริการรถแท็กซี่ ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น

ข้อ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคขณะศึกษาที่นี้

จากการวิจัย พบว่ากลุ่มประชากรจำนวน 7 คน (ร้อยละ 53.8) มีปัญหา/อุปสรรค ด้านการเรียนในรายวิชาบัญชี เนื่องจากกลุ่มประชากรจบการศึกษาสายสามัญ (ม.6) ไม่เคยเรียนในรายวิชาบัญชีมาก่อน และกลุ่มประชากรจำนวน 7 คน (ร้อยละ 53.8) เช่นกัน มีปัญหา/อุปสรรค ด้านการเดินทาง เนื่องจากรถประจำทางที่ให้บริการมีน้อยมาก หากวันไหนเรียนเลิกดึก ก็ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้ปัญหา/อุปสรรค ด้านอื่น ๆ เช่น อาหารอิสลามมีให้เลือกน้อย ,สภาพแวดล้อม อยากให้เพิ่มเติมไม้หรือม้านั่งไว้สำหรับอ่านหนังสือ นี้เป็นปัญหา/อุปสรรค ของประชากรแต่ละคนที่ได้เจอ

ข้อ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังในอนาคต

จากการวิจัย พบว่ากลุ่มประชากรทั้ง 13 คน (ร้อยละ 100) มีความคิดเห็นตรงกันว่า ต้องการเรียนให้จบและเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ได้ทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา และจะนำความรู้ที่ได้จากการที่ศึกษา กลับไปพัฒนาบ้านเกิดของตัวเอง

ข้อ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ / ปรับปรุงและพัฒนา

จากการวิจัย กลุ่มประชากรจำนวน 13 คน พบว่า

1. กลุ่มประชากรจำนวน 7 คน (ร้อยละ 53.8) มีความคิดเห็นตรงกันว่า ต้องการให้ปรับปรุงด้านการเดินทางมากที่สุด เพราะปัจจุบันการเดินทางลำบาก รถประจำทางมีน้อยมาก ทำให้ต้องใช้บริการรถแท็กซี่ ซึ่งสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงมาก

2. กลุ่มประชากรจำนวน 6 คน (ร้อยละ 46.2) มีความคิดเห็นตรงกันว่า ต้องการให้วิทยาลัยเพิ่มร้านอาหารอิสลามให้มากกว่าปัจจุบัน เพราะขณะนี้มีเปิดแค่ร้านเดียว ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และสร้างโรงอาหารให้ใหญ่กว่านี้

3. กลุ่มประชากรจำนวน 3 คน (ร้อยละ 23.1) มีความคิดเห็นตรงกันว่า ต้องการให้วิทยาลัยขยายเวลา

ในการใช้บริการห้องคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น เพราะหากวันไหนที่ตรงกับวันที่อาจารย์สอน ห้องบริการคอมพิวเตอร์ก็ไม่สามารถใช้งานได้

5. สรุปและอภิปรายผล

1. จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทุนถึง เหตุผลที่ทำให้นักศึกษาเลือกศึกษาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ พบว่าสาเหตุหลักที่สำคัญที่เป็นตัวผลักดันให้เยาวชนจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัดสินใจเดินทางมาศึกษาต่อยังวิทยาลัยราชพฤกษ์นั้น เนื่องจากเยาวชนกลุ่มนี้ต้องการที่จะทดลองใช้ชีวิตในต่างถิ่น ต้องการหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ในสถานที่ที่ไม่มีคนพลุกพล่าน ไม่แออัด ชื่อเสียงยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก เพราะกลุ่มชาวมุสลิม เป็นผู้ที่ชอบความสงบอยู่แล้ว ที่สำคัญต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตด้วย เมื่อได้รับการประกาศผลว่าเป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกการพิจารณาทุนจาก โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากวิทยาลัยราชพฤกษ์ จึงตัดสินใจมาศึกษาที่นี่ ซึ่งผลสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความคิดเห็นของ พิชัย โสติกษิบาล (2550) “รายงานสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะต่าง ๆ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” โดยภาพรวมแล้วชื่อเสียงของสถาบันมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนของนักศึกษา ผู้ปกครอง เพื่อนสนิท เรียนจบแล้วมีงานทำรายได้ดีสามารถทำเงินได้ มีความเป็นวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หลักสูตรหลากหลาย ทันสมัย มีมาตรฐาน งานวิจัยดี มีทุนกู้ยืม ทุนการศึกษาที่มารองรับนักศึกษาได้ พร้อมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ ครบครัน การเดินทางสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ทันสมัย อาคารสถานที่กว้างขวาง สะอาด สวยงามและความสำเร็จของศิษย์เก่า (รายงานสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะต่างๆ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า.20 (มีนาคม) ค.น.วันที่ 20 มีนาคม 2550 จาก <http://www.thaiblogonline.com/sodpichai.blog? PostID=41265>)

2. จากการศึกษาความรู้สึกของนักศึกษาทุนฯ ทั้งในด้านของสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ของสถานที่เรียน หลักสูตรที่กำลังศึกษา กลุ่มเพื่อน คณาจารย์ หรือ ด้านอื่น ๆ พบว่าหลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาที่นี่แล้ว นักศึกษาทุนกลุ่มนี้เกิดความรู้สึกประทับใจในสถาบันวิทยาลัยราชพฤกษ์มากโดยเฉพาะ ด้านคณาจารย์ และเพื่อน ๆ ที่ให้ความเป็นกันเองทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ซึ่งผลสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความคิดเห็นของ สมชาย รัตนคำชู (2542) ได้สรุปไว้ว่าประสบการณ์ ความรู้และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยาลัยฯควรปรับปรุงโดยการเพิ่มจำนวนร้านอาหารอิสลาม และรถโดยสารประจำทาง ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างน้อย ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา
2. วิทยาลัยฯ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์วิทยาลัยฯเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอก

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาทุน โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อวิทยาลัยราชพฤกษ์ ครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.อนาวุฒิ ซูทรัพย์ อธิการบดี และ อาจารย์สันธยา ดารารัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่ได้ให้โอกาสและทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำในการทำวิจัย และขอบคุณนักศึกษาทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

8. เอกสารอ้างอิง

ชวรัตน์ เชิดชัย.2537. การสื่อสารและสาธารณมติ. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : นานมี บุ๊คส์.

พัชนี เขยจรรยา, เมตตา วิวัฒนานุกูล และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์.2541. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ : บริษัท เอลโล่การพิมพ์ .1988.จำกัด.

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคนอื่น ๆ. การศึกษานโยบาย มาตรการ และแนวทางการแก้ปัญหาความไม่สงบและการพัฒนาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ,

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.2551

อดิฉัน ปากบารา.2549. “การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.”ในความรู้และความไม่รู้ ๓ จังหวัดชายแดนใต้,

62-66.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แผนงานร่วมศึกษาเสริมสร้างสุขภาวะ กรณี 3 จังหวัดภาคใต้.

ระเบียบ กฎหมาย ปฏิรูปการศึกษา.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ลงราชกิจจานุเบกษา

ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 19 ตอนที่ 123 ,2545

จิรายุ ทรัพย์สิน.2540. “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิชัย โสตกิบาล. 2550 “รายงานสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในคณะต่างๆ สถาบันเทคโนโลยีพระ

จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง”.20(มีนาคม) ค้นวันที่20มีนาคม2550จาก <http://www.thaiblogonline.com/sodpichai.blog? PostID=41265>)

sodpichai.blog? PostID=41265)

สมชาย รัตนคำชูวงศ์.2542. “ความคิดเห็นในการประกอบอาชีพรับราชการของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พัชราภรณ์ เพชรสุวรรณ.2550. “ผลกระทบของการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ใจทิพย์ ศรีประกายเพชร.2538. “การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิภาพการสร้างภาพลักษณ์ของ

โครงการดาวเทียมไทยคม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

จิระนนท์ ช่อนกลิ่น.2543. “บทบาทศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการแก้ปัญหาความมั่นคงใน

จังหวัด ชายแดนภาคใต้.”วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง.

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) <http://www.onec.go.th/plan/8/pl2.htm> วันที่

22 มีนาคม พ.ศ. 2552 เวลา 15.15 น.

โครงการทุนอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2551.

<http://www.thaigoodview.com/node1315> วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2552 เวลา 10.00 น.

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. http://www.sobkroo.com/zxsob_7.htm วันที่ 22 มีนาคม

พ.ศ. 2552 เวลา 18.30 น.

การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังมหาอุทกภัย พ.ศ.๒๕๕๔ The Tourism Promotion After The Big Flood in 2554 B.C.

พล.ต.ดร.อนุชาติ บุนนาค

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

abunnag@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหลักการและแนวความคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังวิกฤตการณ์โดยทั่วไป และตัวแบบปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังภาวะวิกฤตในประเทศต่างๆ ซึ่งจะทำได้สามารถประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางดำเนินการในประเทศไทย และเพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังมหาอุทกภัยในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลของการวิจัย พบว่า การท่องเที่ยวหลังภาวะวิกฤต เป็นการท่องเที่ยวในสถานที่จริงหลังจากการเกิดภัยพิบัติอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภัยจากมนุษย์ เทียบเคียงได้กับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในมุมมอง ผู้บริหารระดับสูง ต้องใช้ความรู้และข้อมูลที่หาได้ และการตัดสินใจที่จะกำหนดทิศทาง วิธีการและเป้าหมาย ซึ่งต้องอาศัยเหตุผล และการมีส่วนร่วมทางความคิดจากผู้อื่นด้วย เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงานชุมชนในสนาม โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดย ขั้นแรก เป็นการรวมกลุ่มและการจัดตั้งกลุ่ม การฝึกอบรมสมาชิกผู้ร่วมกลุ่ม การทำประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเป็นผู้นำแก่ผู้ร่วมปฏิบัติงานและแก่ชุมชนโดยทั่วไป การสาธิตให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงวิธีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การทำงานตรงตามทิศทาง และเป้าหมาย ขั้นที่สองจะส่งเสริมและเผยแพร่การฝึกอบรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลที่ร่วมงานพัฒนา และขั้นสุดท้ายคือ การติดตามและประเมินผลงาน เพื่อให้ทราบว่าการพัฒนาชุมชนตามโครงการที่ได้มีส่วนร่วมนั้นทำมาตรงทิศทางหรือไม่ ได้ผลมากน้อยเพียงไร

ในการสร้างความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลังภาวะวิกฤต จะต้องมีการนำกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการตลาดมาประยุกต์ใช้ โดยการพัฒนาศักยภาพของ ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก ที่มีส่วนในการเข้าให้นักท่องเที่ยวที่รักความตื่นเต้น อันเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทนี้ เดินทางเข้ามาใช้เวลาในประเทศไทย โดยการปรับปรุงทรัพยากรทางการท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นในระบบความปลอดภัย เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ นอกจากนั้นยังต้องมีการเตรียมการด้าน โครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติ และมีการวางแผนการตลาดที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ โดยรัฐบาลจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังภาวะวิกฤต คู่ขนานไปกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ อื่นๆ ฯลฯ

คำสำคัญ

การท่องเที่ยวเชิงวิกฤต, การท่องเที่ยวในภาวะวิกฤติ, อุตสาหกรรท่องเที่ยว

Abstract

The objective of this research is to study the principles and concepts of the post promotion of tourism crisis in general and the factors contributing to the promotion of tourism crisis model, to compare the post promotion of tourism crisis in different countries which can be applied in defining the approach implemented in Thailand and to study explored methodology of promotion of tourism in Thailand after the great flood as a substantial qualitative study.

The result of the research found that the post tourism crisis is to explore the fact after the disasters caused by natural disasters or human disasters comparable to the ecotourism in another point of view. The chief executive requires knowledge and information obtained and the decision to determine the direction, methodology and objective which require justification and also opinion of others. The process of community operated in the field by participating in community development. The first step is grouping and establishment of the group, training members of the group, conducting public relations to build leadership for co-workers and the community in general. Demonstrate the co-workers to understand the concrete development methodology in order to meet operational directions and goals. The second step is promotion and dissemination of training for both short and long terms to improve the wisdom of individuals that participate in developing. And the final step is monitoring and evaluation of the results to note that development of the community based on participatory has whether implemented as the direction or not. And how much work that has implemented.

In achieving the post promotion of tourism crisis, the process of tourism implementation plan and promotion of marketing have to be applied by developing potential of internal and external factors that take part in encouraging tourists that love the excitement. Of which is the primary target group in this type of this tourism promotion arrivals spending their time in Thailand by developing tourism resources to build confidence in the safety system. Due to the tourists will take safety into their account of life and property as key factor. Moreover, infrastructures and facilities in the disasters area and also marketing plan need to be prepared to meet the needs of this type of tourism. The national strategic plan has to be implemented by the government for post promotion of tourism crisis paralleling to other types of tourism promotion such as Medical Tourism, Sports Tourism, Cultural Tourism, Eco Tourism, and others, etc.

บทนำ/ภูมิหลัง

ประเทศไทยเผชิญกับภัยพิบัติจากธรรมชาติอย่างรุนแรงมาโดยตลอด ในปี พ.ศ.๒๕๕๓ ได้เกิดอุทกภัยในประเทศไทยอย่างหนักมาแล้ว เนื่องจากมีฝนตกหนักในหลายพื้นที่ ในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในหลายพื้นที่ (กรุงเทพฯธุรกิจ. ๒๕๕๓:๑) โดยอุทกภัยครั้งนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลายทั้งหมดเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ส่งผลเสียอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงแห่งชาติทางด้านสังคมจิตวิทยา และ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจ โดยนายธนวรรธน์ พลวิชัย ผู้อำนวยการศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้ประมาณการว่ามูลค่าความเสียหายไม่ต่ำกว่า ๑-๒ หมื่นล้านบาท มีผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจในปี พ.ศ.๒๕๕๑ ประมาณร้อยละ ๐.๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในขณะที่ศูนย์วิจัยกสิกรได้รายงานว่ามูลค่าความเสียหายอยู่ระหว่าง ๓๒,๐๐๐ ถึง ๕๔,๐๐๐ ล้านบาท และผลกระทบจากอุทกภัยในครั้งนั้นได้ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในไตรมาสที่สี่ลดลงระหว่างร้อยละ ๐.๖-๑.๒ และอัตราเงินเฟ้อในไตรมาสที่สี่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๕-๓.๑ (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, ๒๕๕๔)

แม้อุทกภัยในปีที่ผ่านมาที่ผ่านมาจะก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมากมาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถเทียบได้กับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากมหาอุทกภัยในปีนี้ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ได้มีการประเมินความเสียหายจากเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ว่า ความเสียหายจากน้ำท่วมครั้งนี้มีผู้เอาประกันภัย ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุอุทกภัยทั้งสิ้นประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ ล้านบาท เฉพาะจากนิคมอุตสาหกรรมทั้ง ๗ แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน เขตประกอบอุตสาหกรรมแพคตอรี่แลนด์ นิคมอุตสาหกรรมนวนคร และนิคมอุตสาหกรรมบางกระดี โดยหลังน้ำลดแล้วคาดว่าจะมีความเสียหายเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๒๐๐๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท (Voice TV, ๒๐๑๑:๑) นอกจากนั้นแล้ว ผลผลิตทางการเกษตรได้รับผลกระทบโดยตรง โดยนาข้าวประมาณ ๖.๒๕ ล้านไร่หรือประมาณร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่เพาะปลูกข้าวของประเทศ ถูกทำลายจากมหาอุทกภัย พร้อมทั้งมีผู้เสียชีวิตมากกว่า ๓๐๐ คน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๕๔:๖)

การเร่งฟื้นฟูบูรณะประเทศเป็นหน้าที่หลักเร่งด่วนของรัฐบาลในเวลาต่อไป ซึ่งในการกอบกู้ภาคการผลิตในนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ ที่เสียหายไปนั้น ย่อมใช้เวลานานตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไป การนำเงินตราเข้าสู่ประเทศอย่างรวดเร็วมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศเหมือนการเกษตรอื่น ๆ ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เสนอขายให้แก่นักท่องเที่ยวคือ ความสวยงามของธรรมชาติ หาดทรายชายทะเล ป่าไม้ ภูเขา สภาพอากาศและสิ่งที่มีมนุษย์ก่อสร้างขึ้น เช่น พระบรมมหาราชวัง วัด โบราณสถาน อาคารบ้านเรือนในท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นรูปธรรมที่มีความยั่งยืนไม่ผันแปรหรือขึ้นอยู่กับสภาพฝนฟ้าอากาศ ดังเช่นการผลิตด้านเกษตรกรรม หรืออุตสาหกรรมอื่น ไม่ต้องลงทุนและใช้เทคโนโลยีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นจากองค์การท่องเที่ยวโลกอย่างจริงจัง ที่จะให้ประเทศที่กำลังพัฒนาได้สนใจและหันมาใช้อุตสาหกรรมนี้เป็นประโยชน์เพิ่มเติมต่ออาชีพเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม นับเป็นความได้เปรียบอย่างมากของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry) ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภททั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อมหรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (Invisible Export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้าหรือบริการต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็จะต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศและจะช่วยให้

เกิดงานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคมการท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลายความตึงเครียด พร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแผกแตกต่างออกไป อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศ รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยผ่อนคลายนความเสียเปรียบในเรื่องดุลการชำระเงินขาดดุลได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง เช่น เปลือกหอย หินสวย ๆ ตามชายหาด ไม้ไผ่ ฯลฯ ที่อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นการนำเอาวัสดุที่เคยเห็นว่าปราศจากคุณค่าทำให้เกิดประโยชน์และเพิ่มรายได้ ซึ่งแม้จะเป็นรายได้เล็กๆ น้อยๆ แต่เมื่อรวมกันเข้าก็เป็นรายได้สำคัญอย่างหนึ่งเช่นกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑:๑๒)

อาจสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมีดังต่อไปนี้

๑. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ
๒. รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปของเงินตราต่างประเทศนี้มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงิน
๓. รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมากมายและเป็นการเสริมอาชีพด้วย อาชีพที่เกิดเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการผลิตอาหารไปป้อนตามเมืองท่องเที่ยวต่างๆ ก็จะเป็นอาชีพเสริมที่หารายได้เพิ่มได้เป็นอย่างดีหรือในเมืองท่องเที่ยวก็อาจจะเป็นผู้นำเที่ยวด้วย
๔. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมากและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการ โดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง เช่น โรงแรมภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว ฯลฯ ส่วนในธุรกิจทางอ้อมอาจเป็นอาชีพเสริมเช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน การใช้เวลาว่างมารับจ้างก่อสร้าง เป็นต้น
๕. ท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ใดก็จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าอาหารซื้อผลิตผลพื้นเมือง และหากพักแรมก็จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าที่พัก เงินที่จ่ายออกไปนี้จะไม่ตกอยู่เฉพาะกับโรงแรมแต่จะกระจายออกไปสู่เกษตรกรรายย่อยต่าง ๆ เมื่อหัตถกรรมพื้นเมืองขายเป็นของที่ระลึกได้ก็จะมีผู้นำวัสดุพื้นบ้านมาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึกแม้จะเป็นรายได้เล็กๆ น้อย ๆ แต่เมื่อรวมกันเป็นปริมาณมาก ๆ ก็เป็นรายได้สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่า Multiplier Effect ทางการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ
๖. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย อาจเรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ จากสถิติที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติของโลกได้มีปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นแต่เพียงการเริ่มต้นเท่านั้น เพราะว่าการประชากรของโลกจะเพิ่มจำนวนขึ้นตลอดเวลา ในขณะที่วิวัฒนาการด้านการขนส่งที่สามารถขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมากทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางถูกลง การเดินทางท่องเที่ยวจึงมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูงเท่านั้นดังแต่ก่อน การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นเรื่องของความพึงพอใจของแต่ละบุคคล องค์การสหประชาชาติประกาศว่า “การเดินทางท่องเที่ยวเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งที่รัฐพึงสนับสนุน”

๗. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศเหมือน การเกษตรอื่น ๆ ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เสนอขายให้แก่นักท่องเที่ยวก็คือความสวยงามของธรรมชาติ ทัศนียภาพชายหาด ป่าไม้ ภูเขา สภาพอากาศและสิ่งที่มีมนุษย์ก่อสร้างขึ้น เช่น พระบรมมหาราชวัง วัด โบราณสถาน อาคารบ้านเรือนในท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ตลาดน้ำ ประเพณีสงกรานต์ลอยกระทง เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นรูปธรรมที่มีความยั่งยืนไม่ผันแปรหรือ ขึ้นอยู่กับสภาพฝนฟ้าอากาศดังเช่นการผลิตด้านเกษตรกรรม หรืออุตสาหกรรมอื่น ไม่ต้องลงทุนและใช้ เทคโนโลยีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นจาก องค์กร ท่องเที่ยวโลกอย่างจริงจัง ที่จะให้ประเทศที่กำลังพัฒนาได้สนใจและหันมาใช้อุตสาหกรรมนี้เป็นประโยชน์ เพิ่มเติมต่ออาชีพเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม นับเป็นความได้เปรียบอย่างมากของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

๘. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความ สนใจของนักท่องเที่ยว สังคมไทยเป็นสังคมของชาติเก่าแก่สืบเนื่องมาเป็นพันปี จึงมีวัฒนธรรมระเบียบประเพณี นาฏศิลป์ การละเล่น ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ ฟื้นฟูและอนุรักษ์ไว้

๙. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เมื่อเกิดการ เดินทางท่องเที่ยวจากภูมิภาคหนึ่งไปยังอีกภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยง ไม่พ้นที่จะได้ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น โรงแรมภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ ซึ่งก็จะต้องมีผู้ลงทุนในหลาย ๆ ลักษณะ เป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น

๑๐. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเที่ยวจะต้องมั่นใจว่ามีความปลอดภัยทั้ง ชีวิตและทรัพย์สิน ฉะนั้นแหล่งใดที่นักท่องเที่ยวเข้าไปได้ แหล่งนั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

๑๑. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีด้วย เป็น หนทางที่มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน เมื่อประชากรในประเทศเดียวกันมีความเข้าใจซึ่ง กันและกัน โดยการเดินทางไปมาหาสู่กัน ผลก็คือ ความสามัคคี-สมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยวระหว่างประเทศก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลกที่จะช่วยกัน รักษาสัมพันธไมตรีให้มั่นคงเป็นการช่วยบรรเทาโลกสันติภาพแก่โลก

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงได้ถือว่าการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง จึงได้พยายามจัดวางมาตรการ และกระบวนการที่ถูกต้องใน การวางแผนดำเนินงาน เพื่อขยายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กว้างขวางทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มมา ขึ้นขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของทุก ๆ ฝ่าย ในชาติอย่างกว้างขวาง รัฐบาลและธุรกิจเอกชนจะต้องร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่ง อำนวยความสะดวกให้มีมาตรฐาน และมีจำนวนเพียงพอกับปริมาณและความต้องการของนักท่องเที่ยว การ สร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว การสนับสนุนงานประเพณีท้องถิ่น การผลิต สินค้าของที่ระลึกให้มีมาตรฐานทั้งราคาและคุณภาพ การพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

แนวความคิดใหม่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลังวิกฤตการณ์มีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในรอบ ทศวรรษที่ผ่านมา ดังเช่น ภายหลังพายุไต้ฝุ่นแคทริน่าซึ่งเกิดขึ้น ณ มลรัฐนิวออริน สหรัฐอเมริกา ก่อให้เกิดความ เสียหายเกือบทั้งมรัฐ แต่รัฐบาลท้องถิ่นได้แปรวิกฤตเป็นโอกาส มีการจัดคณะท่องเที่ยวพื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติจน

ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมากมหาศาลให้กับรัฐบาลท้องถิ่นและประชาชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้การฟื้นฟูพื้นที่ที่เป็นไปได้เร็วยิ่งขึ้น ส่วนในประเทศไทย แม้มิได้มีแผนการเตรียมการมาก่อน แต่ภายหลังเหตุการณ์สึนามิในภาคใต้ด้านทะเลอันดามัน ได้มีผู้ที่ประสบภัยจำนวนมากที่เป็นชาวต่างประเทศได้เดินทางเข้ามารำลึกถึงเหตุการณ์ครั้งนั้น และต่างมีความซาบซึ้งต่ออภัยของชาวไทยที่ได้ช่วยเหลือพวกเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดในการสร้างตลาดด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในท้องถิ่นกับชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดในการจัดการท่องเที่ยวภายหลังวิกฤตการณ์ และแนวความคิดเช่นนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังมหาอุทกภัยในประเทศไทยได้โดยตรง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาถึงหลักการและแนวความคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังวิกฤตการณ์โดยทั่วไป และตัวแบบปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังภาวะวิกฤตในประเทศต่างๆ ซึ่งจะทำให้สามารถประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางดำเนินการในประเทศไทย
๓. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังมหาอุทกภัยในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการออกแบบเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการรวบรวมข้อมูลจะใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยทำการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารต่างๆ เช่น เอกสารของทางราชการ ระเบียบ คำสั่ง เอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และอื่นๆ ฯลฯ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิตั้งแต่วันที่ ๑๕ ก.พ.-เม.ย.๕๕

ประชากรในการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยวิธีการทำ In Depth Interview ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน ๕ คน
๒. ข้าราชการประจำที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕ คน
๓. นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวน ๕ คน
๔. ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำนวน ๕ คน
๕. ผู้แทนจากสมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำนวน ๕ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้สร้างเครื่องมือ จำนวน ๒ ชิ้น เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

๑. แบบบันทึกข้อมูลในการทบทวนวรรณกรรม โดยการแยกประเด็นและที่มาของข้อมูลแต่ละกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและความสะดวกในการวิเคราะห์/สังเคราะห์ภายหลัง

๒. แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรงในระหว่างการสัมภาษณ์เชิงลึก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต

Dr.Gabby Walter & Dr.Judith Mair (๒๐๑๐) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ตลาดการท่องเที่ยวภายหลังพิบัติภัย พบว่านักท่องเที่ยวที่มีรสนิยมที่จะผจญภัยเล็กน้อยและต้องการความตื่นเต้น มีความพอใจมากที่จะได้เดินทางไปในพื้นที่ที่มีภัยพิบัติหลังจากเหตุการณ์นั้นผ่านไปโดยเร็ว หรืออยู่ในช่วงเวลาไม่เกิน ๑๒ เดือน ดังนั้น จากการศึกษาวิจัยนี้จึงเสนอว่าการสื่อสารทางการตลาดนั้น ไม่มีความสำคัญเท่ากับการนำเสนอข้อมูลที่แท้จริงถึงเหตุหายนะภัย ให้เป็นที่ทราบกันผ่านทางเครือข่ายของนักท่องเที่ยวที่มีรสนิยมประเภทที่ต้องการการผจญภัยเล็กน้อยอันนับได้ว่าการสื่อสารโดยตรงไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง มีความสำคัญยิ่งกว่าการโฆษณาในวงกว้าง

จากกรณีศึกษาไฟป่ารุนแรงที่มีชื่อว่า Black Saturday Bushfire ซึ่งเป็นหายนะภัยครั้งยิ่งใหญ่ในออสเตรเลีย เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๒ พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการข้อมูลที่ครบถ้วนในเวลาอันสั้นเพื่อประกอบการตัดสินใจเดินทางไปดูเหตุการณ์ นักท่องเที่ยวที่มีรสนิยมประเภทนี้จะเดินทางไปชมพื้นที่ภายใน ๖-๑๒ เดือนหลังเหตุการณ์ยุติลง ซึ่งมีจำนวนประมาณร้อยละ ๕๕ ส่วนกลุ่มที่จะเดินทางไปภายในเวลา ๑๒-๒๔ เดือนภายหลังเหตุการณ์มีจำนวนประมาณร้อยละ ๓๐

Carl Ribaldo (๒๐๑๑) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Crisis and Recovery: Tourism Marketing after a Natural Disaster โดยใช้กรณีไฟป่าในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งไหม้อยู่เป็นเวลา ๖ วัน ในบริเวณทะเลสาปทาโฮและเกาะแคดาลิน่า ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า ๔,๒๐๐ เอเคอร์ เผาไหม้บ้านพักอาศัยประมาณ ๒๕๔ หลังส่งผลให้มีประชาชนไร้บ้านมากกว่า ๑,๕๐๐ คน ผู้วิจัยได้ศึกษามุมมองของนักท่องเที่ยวต่อกรณีดังกล่าว พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการเห็นสภาพเดิมของความเสียหายที่เกิดขึ้น จากการค้นพบข้อนี้ หอการค้าทาโฮ ได้ทำการอนุรักษ์พื้นที่ที่มีความเสียหายไว้เป็นแหล่งที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาชม นอกจากนี้ก็ยังได้รวบรวมภาพข่าว ภาพยนต์ ทำการสัมภาษณ์ประชาชนที่เกี่ยวข้องไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อประกอบการทำโฆษณาแหล่งท่องเที่ยว โดยในตอนท้ายได้ชี้ให้เห็นว่าการเดินทางเข้ามาชมความเสียหาย จะมีผลดีต่อชาวท้องถิ่นที่สูญเสียบ้านของพวกเขาผ่านทางอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับทั้งความตื่นเต้นและได้ร่วมทำบุญให้แก่ชาวท้องถิ่นพร้อมกันไปด้วย ในการดำเนินการนี้ผู้ว่าการรัฐนอร์ธเวสต์ ซิวักชเน็คเกอร์ ได้เห็นคุณค่าของการตลาดและการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังหายนะภัยอย่างลึกซึ้ง เขาได้นำคณะนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปในทะเลสาปทาโฮถึง ๒ ครั้ง และเผยแพร่ข่าวนี้ผ่านทาง

สื่อมวลชนต่างๆ อย่างครึกโครม โดยให้ความสำคัญต่อตัวแทนการท่องเที่ยว เช่น California Travel & Tourism Commission ด้วยการแสดงให้เห็นถึงจิตใจที่เด็ดเดี่ยวต่อการเชิญหายนะภัยของชาวท้องถิ่นที่ร่วมมือกันปกป้องบ้านเรือนของพวกเขา โดยผนวกเข้าเป็นกิจกรรมหนึ่งในการฉลองวันชาติสหรัฐอเมริกา ๔ กรกฎาคม ซึ่งหลังจากดำเนินการดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ามีนักท่องเที่ยวเดินทางไปทะเลสาปทาโฮเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๐ กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการแปรวิกฤตเป็นโอกาสของชาวทะเลสาปทาโฮร่วมกับภาครัฐได้อย่างชัดเจน

สรุปผลการวิจัย

ผลของการวิจัย พบว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry) ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภททั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อมหรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (Invisible Export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็ต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศและจะช่วยให้เกิดงานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคมการท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลายความตึงเครียด พร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแผกแตกต่างออกไป อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศ รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยผ่อนคลายนความเสียเปรียบในเรื่องดุลการชำระเงินขาดดุลได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง เช่น เปลือกหอย หินสวย ๆ ตามชายหาด ไม้ไผ่ ฯลฯ ที่อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นการนำเอาวัสดุที่เคยเห็นว่าปราศจากคุณค่าทำให้เกิดประโยชน์และเพิ่มรายได้ ซึ่งแม้จะเป็นรายได้เล็กๆ น้อยๆ แต่เมื่อรวมกันเข้าก็เป็นรายได้สำคัญอย่างหนึ่งเช่นกัน

นักท่องเที่ยวถือว่าเป็นผู้บริโภค ซึ่งการตัดสินใจซื้อนั้น มีองค์ประกอบมาจากปัจจัยทางการตลาด ทั้งเรื่องราคา สถานที่ท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวก และการประชาสัมพันธ์ ร่วมกับการพิจารณาสภาพแวดล้อมอันประกอบด้วยความปลอดภัย การคมนาคม การส่งเสริมจากรัฐ และอื่นๆ ฯลฯ

หลักการและแนวความคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังวิกฤตการณ์โดยทั่วไป และตัวแบบปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต

ผลิตผลของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ บริการซึ่งลูกค้าจะเลือกซื้อเมื่อเกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบริการมีดังนี้ (ททท. กองวิชาการและฝึกอบรม. ม.ป.ป.: 6-11)

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจให้ผู้คนเดินทางมาเยือนท้องถิ่นนั้นๆ อันจะมีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นรวมทั้งเทศกาลและงานประเพณีประจำปีที่มีอยู่ในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1.1 ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติ

ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกชชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง)

1.1.2 ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชน โบราณ พิพิธภัณฑสถาน ศาสนาสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน

1.1.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง ในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท) ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ สวน พืช ผัก ผลไม้ และเหมือง

1.2 ความปลอดภัย (Security) ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัย จึงต้องมีประสิทธิภาพและทั่วถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

1.3 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถโดยสาร ท่าเรือ ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เป็นต้น โดยปกติแล้วรัฐจะเป็นผู้ลงทุนจัดสร้างโครงสร้าง พื้นฐานเพื่อความสะดวกสบายของประชาชนในท้องถิ่นหรือหากเป็นการลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นก็ยังคงเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์อย่างถาวร

1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นสถานที่หรือบริการที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นผู้จัดสร้างหรือจัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในรูปของการประกอบการทางธุรกิจแต่ก็มีบริการของรัฐอยู่ในบางส่วนด้วย ดังนี้

1.4.1 การคมนาคม เมื่อผู้ซื้อเดินทางมาซื้อบริการถึงที่ผลิต การคมนาคมขนส่งทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศจะต้องสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยทั้ง 3 ทาง คือ ทางบกมีถนนที่พาหนะต่างๆ ผ่านเข้า-ออกได้สะดวกหรือมีบริการรถไฟ ทางน้ำมี

ท่าเทียบเรือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ทางอากาศยานทันสมัย มีสายการบินมาลงมาก

1.4.2 พิธีการเข้าเมืองและบริการข่าวสาร มีการผ่อนคลาเยระเบียบพิธีการเข้าเมืองให้สะดวก รวดเร็ว มีบริการให้ข่าวสาร บริการจองที่พัก บริการขนส่งผู้ที่พัก เป็นต้น

1.4.3 ที่พักมีโรงแรมระดับต่าง ๆ ให้เลือกมีอัตราค่าที่พักที่เหมาะสมกับคุณภาพ สะอาด และมีบริการตามมาตรฐานสากล

1.4.4 ร้านอาหาร นอกจากจะมีอาหารให้เลือกหลายชนิดแล้วยังจะต้องถูก สุขลักษณะมีบริการที่สุภาพ และมีการกำหนดราคาอาหารให้แน่นอน

1.4.5 บริการนำเที่ยวมีบริการจัดนำเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีอัตราค่ามัคคุเทศก์ และมีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว

1.5 สินค้าของระลึก (Souvenirs) จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดราคา รวมทั้งการส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าไม่มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม

1.6 การโฆษณาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ (Adverting and Public Relation) เป็น

ปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นกรรมวิธีที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของเราเป็นที่รู้จัก และสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศ

1.7 ภาพลักษณ์ (Image) เป็นตัวกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยว หากมีภาพลักษณ์ว่าเป็นดินแดนแห่งความฝันของผู้ชายนักท่องเที่ยวที่สนใจก็จะเป็นกลุ่มชายรักสนุกจึงควรมีพัฒนาภาพลักษณ์ของประเทศไทยในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมไปด้วยมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งความเพลิดเพลินในการจับจ่ายทั้งสินค้าพื้นเมืองและสินค้าปลอดอากร

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 สภาวะเศรษฐกิจและการเมืองของโลก มีส่วนสำคัญในการกำหนดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอ่อนตัวลง โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวระยะไกล เช่นเดียวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในบางประเทศ อาจก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความไม่มั่นคง เป็นผลให้การเดินทางออกนอกประเทศชะลอตัวลงในระยะเวลานั้น ในทางตรงกันข้าม การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสภาพความมั่นคงทางการเมือง จะเป็นตัวกระตุ้นกระแสการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

2.2 ความนิยมในการท่องเที่ยวในช่วงเวลาสามสิบปีที่ผ่านมามีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ปรับรูปแบบของการบริการให้มีค่าใช้จ่ายเบ็ดเสร็จในระบบประหยัดทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดการ รายได้เพื่อการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น ความนิยมในการใช้เวลาว่างพักผ่อนด้วยการเดินทางท่องเที่ยวจะไม่มีวันตกต่ำลงตราบเท่าที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถจูงใจให้ผู้คนใช้จ่ายเงินเหลือใช้เพื่อการเดินทางท่องเที่ยว

2.3 การขยายเส้นทางคมนาคม โลกยุคใหม่ที่การคมนาคมขนส่งจะดั่งรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทำให้เกิดระบบเครือข่ายถนนเชื่อมต่อเพื่อการเดินทางด้วยรถยนต์ที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่าตารางเดินรถไฟที่ค่อนข้างจำกัดและตายตัว ระบบการคมนาคมทางอากาศได้รับการพัฒนาทั้งในด้านของท่าอากาศยาน เครื่องบินและเส้นทางบิน ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วปลอดภัยและประหยัด

2.4 การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมือง ระบบการคมนาคมขนส่งที่พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ทำให้ดูเหมือนโลกจะหดตัวเล็กลงรัฐบาลของทุกประเทศต่างให้ความสนใจขอความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแข่งขันกันทั้งในแง่ของการส่งเสริมการตลาดและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประกอบกันเป็นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การท่องเที่ยวหลังภาวะวิกฤต เป็นการท่องเที่ยวในสถานที่จริงหลังจากการเกิดภัยพิบัติอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภัยจากมนุษย์ เทียบเคียงได้กับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในมุมมอง เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ทั้งด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ซึ่งถูกทำลายทั้งจากน้ำมือมนุษย์และภัยธรรมชาติ ดังเช่นที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์สึนามิที่จังหวัดภูเก็ต พังงา ภูเก็ต ในปี พ.ศ.๒๕๔๗ หรือกระทั่งกรณีหาลูกทกภัยในปีที่ผ่านมาเช่นเดียวกัน แนวโน้มของ

นโยบายด้านการท่องเที่ยวในอนาคตจะเน้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของชีวิตและการเรียนรู้ เรียกว่า การท่องเที่ยวแบบมีความสนใจพิเศษ ซึ่งหนึ่งในรูปแบบนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมอยู่ด้วย เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก มีการศึกษาสภาพธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒)

การเปรียบเทียบการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังภาวะวิกฤตในประเทศต่างๆ

เมื่อทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤตของประเทศต่างๆ แล้วพบว่า เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ ภายหลังเหตุการณ์วิกฤต ผู้ที่เกี่ยวข้องจะศึกษาและวางแผนการประชาสัมพันธ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และช่วยให้นักท่องเที่ยวที่มีรสนิยมต้องการการผจญภัยเล็กๆ น้อยๆ และอยากรู้ อยากเห็น ได้เดินทางมาศึกษาสถานการณ์ในพื้นที่จริง โดยประชาชนในท้องถิ่นร่วมกับองค์กรท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง ประสานความร่วมมือกันในการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น กรณีการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังเกิดพายุในรัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐอเมริกา หรือ การท่องเที่ยวหลังการระเบิดของภูเขาไฟ Merabi ในประเทศอินโดนีเซียในปี พ.ศ.๒๕๕๓ และกรณีภูเขาไฟ Eyjafjallajökull ระเบิดในประเทศไอซ์แลนด์ ซึ่งหลังเกิดเหตุการณ์เพียง ๒ วัน บริษัทท่องเที่ยวต่างพากันจัดทำกำหนดการทัศนอาจรในพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายโดยทันที ปรากฏว่าได้รับการให้ความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก (Wikipedia, ๒๐๑๑)

บทบาทในการกำหนดนโยบายและการวางแผน บทบาทนี้โดยทั่วไปแล้วมักจะเป็นบทบาทของผู้บริหารระดับสูง เพราะเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายและการวางแผนในการดำเนินงานพัฒนา ซึ่งจะต้องใช้ความรู้และข้อมูลที่ได้ และการตัดสินใจที่จะกำหนดทิศทาง วิธีการและเป้าหมาย ซึ่งต้องอาศัยเหตุผล และการมีส่วนร่วมทางความคิดจากผู้อื่นด้วย การมีส่วนร่วมในระดับนโยบายและการวางแผนจะสูงมากในแนวคิดนี้ นอกจากนี้ การปฏิบัติงานร่วมกันในการพัฒนาชุมชน จะประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลและประชาชน ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม จึงต้องแบ่งแยกหน้าที่กันทำ ๓ ประการ ประการแรก การเป็นผู้วางแผนต้องสำรวจข้อมูลและเอาข้อมูลมาวิเคราะห์ประกอบกับการวางแผน ต้องประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านหรือแม้แต่ในระดับตำบลก็จำเป็นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนด้วยเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าฝ่ายกำหนดนโยบายและการวางแผนอันได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำเป็นต้องอาศัยคณะกรรมการต่างๆ ที่เป็นองค์กรของเอกชนหรืออีกนัยหนึ่ง เป็นตัวแทนของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผน

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวจะต้องให้ความสำคัญต่อชุมชนเป็นหลัก บทบาทในการประสานงาน ผู้ทำงานพัฒนามักจะเป็นหน้าที่ของผู้บริหารงานระดับบน แต่ก็อาจให้ผู้ร่วมทำงานพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมได้เช่นกัน การมีส่วนร่วมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้ทำงานพัฒนาว่าจะมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงไร ดังนั้น ผู้ประสานงานจึงต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงนำโครงการและบริการต่างๆ ไปสู่ประชาชนและนำประชาชนเข้ามาสู่การบริการของรัฐ พัฒนาการเป็นผู้นำ คือ นำเจ้าหน้าที่และนักวิชาการต่างๆ ไปช่วยดูแลและแก้ปัญหาในชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็นำชุมชนในหมู่บ้านให้เข้ามาถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักวิชาการในสาขา

ต่าง ๆ เพื่อรับรู้ในสิ่งที่ชาวบ้านต้องการจะรู้และไม่เข้าใจ ในบทบาทของการประสานและเชื่อมโยงนั้นจะมีลักษณะของการทำความเข้าใจแบบสื่อสาร ๒ ทาง (Two-way communication) นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับบนสุดถึงล่างสุด และมีหน้าที่ในการติดต่อผู้คนที่ทุกกลุ่มติดตามผลงานตามโครงการและรายงานผลงานให้กับสมาชิกร่วมโครงการได้ทราบด้วย

บทบาทในการปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงานชุมชนในสนาม โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้ ขั้นแรก การรวมกลุ่มและการจัดตั้งกลุ่ม การฝึกอบรมสมาชิกผู้ร่วมกลุ่ม การทำประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเป็นผู้นำแก่ผู้ร่วมปฏิบัติงานและแก่ชุมชน โดยทั่วไป การสาธิตให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงวิธีการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การทำงานตรงตามทิศทาง และเป้าหมาย ขั้นที่สองจะส่งเสริมและเผยแพร่การฝึกอบรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลที่ร่วมงานพัฒนาและขั้นสุดท้ายคือ การติดตามและประเมินผลงาน เพื่อให้ทราบว่างานพัฒนาชุมชนตามโครงการที่ได้มีส่วนร่วมนั้นทำมาตรงทิศทางหรือไม่ ได้ผลมากน้อยเพียงไร

ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังมหาอุทกภัยในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม

ในการสร้างความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลังภาวะวิกฤต จะต้องมีการนำกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการตลาดมาประยุกต์ใช้ โดยการพัฒนาศักยภาพของ ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก ที่มีส่วนในการเข้าให้นักท่องเที่ยวที่รักความตื่นเต้น อันเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทนี้ เดินทางเข้ามาใช้เวลาในประเทศไทย โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

การพัฒนาปัจจัยภายในเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหลังภาวะวิกฤต

๑. การปรับปรุงทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ซึ่งก็คือความพร้อมของสถานที่ที่จะต้องมียุทธศาสตร์ความเสียหายจากมหาอุทกภัย การบรรยายถึงวิธีการป้องกันพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม การป้องกันท้องถิ่นของตนเองในแต่ละหมู่บ้าน ฯลฯ ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ ประวัติศาสตร์ของพื้นที่/ท้องถิ่น ประวัติภัยธรรมชาติขนาดใหญ่ในประเทศไทย รวมทั้งสภาพวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนไทยในแต่ละพื้นที่ สำหรับนักท่องเที่ยวจะได้มีพื้นความรู้ขั้นต้นให้เกิดความน่าสนใจ โดยมีการจัดทำโสตทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการส่งเสริมการขายผ่านทางนายหน้าการท่องเที่ยวของต่างประเทศ หรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อประเภทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสื่ออินเทอร์เน็ต

๒. การสร้างความเชื่อมั่นในระบบความปลอดภัย เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัย จึงต้องมีประสิทธิภาพและทั่วถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

๓. การเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติ ในด้านการคมนาคม การจัดทำเอกสารข้อมูลในภาษาต่างประเทศ การจัดทำของที่ระลึก ฯลฯ

๔. การวางแผนการตลาดที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ โดยการนำหลักการ

พิจารณากำหนดราคาค่าใช้จ่ายที่น่าสนใจ การคัดเลือกสถานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น พื้นที่เสียหายจากมหาอุทกภัย ค่าผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ค่าจราจรเงินมลายู สภาพสิ่งแวดล้อมที่เจือปนด้วยสารพิษในพื้นที่เหมืองปิ๊อ็อก จว.กาญจนบุรี ฯลฯ เพื่อให้ผู้บริโภคมียุทธศาสตร์เลือกสถานที่ต่างๆ ที่ตนพึงพอใจ พร้อมกันนั้นในบริเวณโดยรอบพื้นที่ นักท่องเที่ยวจะต้องมีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ให้เลือกสรรพักผ่อนเพิ่มเติมอีกด้วย ทั้งนี้ พื้นที่ส่งเสริมก็จะต้องมีการพัฒนาเตรียมการที่เหมาะสมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และสุดท้ายก็คือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเฉพาะเจาะจง

การพัฒนาปัจจัยภายนอกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหลังภาวะวิกฤต

รัฐบาลจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังภาวะวิกฤต คู่ขนานไปกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ อื่นๆ ฯลฯ

กลุ่มเป้าหมายที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑. ส่วนราชการและข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการควบคุมการท่องเที่ยว ควรจะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤตให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นแนวโน้มของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาวะแวดล้อมของยุคโลกาภิวัตน์

๒. องค์กรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาคมโรงแรมแห่งประเทศไทย สมาคมมัคคุเทศก์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ เป็นต้น สามารถนำแนวความคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤตมาใช้ในการกำหนดแนวทางในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ๆ อันจะเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มีปริมาณมากขึ้น พร้อมทั้งช่วยฟื้นฟูความเสียหายจากภัยต่างๆ ได้เร็วขึ้นด้วย

๓. ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เช่น บริษัทนำเที่ยว บริษัทให้เช่ารถยนต์ ฯลฯ สามารถใช้แนวความคิดนี้มาช่วยในการส่งเสริมการขาย และสร้างกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวใหม่ๆ ขึ้นได้

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี. ๒๕๕๑.

หมูหิน. “พลิกแฟ้มประวัติศาสตร์ ตามรอยนักรบสู่ฐานอิทธิ”. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <http://moohin.com/trips/phetchabun/braveheart>, ๒๐๑๒

วิกิพีเดีย. “อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔”. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/>, ๒๐๑๒

เทศบาลเมืองเบตง. “อุโมงค์ปิยมิตร”. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <http://www.nmt.or.th/yala/muangbetong/>, ๒๐๑๒

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. การประเมินความเสียหายจากมหาอุทกภัย. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา. ๒๕๕๔

สำนักพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ “อุตุเตือนฝนตกหนัก-น้ำท่วมฉับพลัน”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/life/20101015/357874/อุตุเตือนฝนตกหนัก-น้ำท่วมฉับพลัน.html>, ๒๐๑๐.

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. ผลกระทบจากวิกฤตการณ์มหาอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงาน

เศรษฐกิจการคลัง. ๒๕๕๔.

Voice TV. “คปภ.เผยล่าสุดน้ำท่วมเสียหายทะลุ ๑.๔ แสน ล”. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก [http://news.](http://news.voicetv.co.th/business/21759.html)

[voicetv.co.th/business/21759.html](http://news.voicetv.co.th/business/21759.html), ๒๐๑๑.

Staff Writer. “Flood damage could reach B๕๔bn”. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก [http://www.](http://www.bangkokpost.com/breakingnews/204778/flood-damage-could-reach-b๕๔bn)

[bangkokpost.com/breakingnews/204778/flood-damage-could-reach-b๕๔bn](http://www.bangkokpost.com/breakingnews/204778/flood-damage-could-reach-b๕๔bn), ๒๐๑๐.

Sustainable Tourism Online. “Sustainable Tourism – Business Operation”. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก

www.sustainabletourisonline.com, ๒๐๑๒.

Walter, Gabby & Mair, Judith. Post Disaster Marketing, What works?. Australia:Destination:

Gippsland Limited, ๒๐๑๐

Jennifer, C.H.Min. Tourism Behavior Toward Disaster:A Cross Cultural Comparison. Taipei. ๒๐๐๗)

Guidelines to Develop the Golf Tourism Industry in Thailand

พล.ต.ดร.อนุชาติ บุนนาค

ผู้ช่วยคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก abunnag@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีและแนวความคิด ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการกีฬา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย โดยออกแบบให้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นวิธีการหลัก ผลของการวิจัยพบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย พบว่า ในปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สนามกอล์ฟของไทยกลายเป็นที่รู้จักและชื่นชอบของนักธุรกิจที่ไป เป็นนักกอล์ฟชาวต่างชาติ ส่งผลให้เกิดการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก ซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาครั้งนี้ เป็นนโยบายที่ประเทศต่างๆ ก็ให้การส่งเสริมเช่นกัน สัดส่วนของนักกอล์ฟซึ่งมีภูมิลำเนาในพื้นที่อเมริกาเหนือมีจำนวนมากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 58 ของนักกอล์ฟทั้งหมดในโลก รองลงมาเป็นนักกอล์ฟชาวเอเชีย มีจำนวนประมาณร้อยละ 24 ทั้งนี้ชาวยุโรปเล่นกอล์ฟเพียงร้อยละ 12 สำหรับกลุ่มประเทศโอเชียเนีย อเมริกาใต้ และแอฟริกาใต้ มีจำนวนนักกอล์ฟรวมกันประมาณร้อยละ 6 ของนักกอล์ฟทั้งหมด

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในระดับมหภาค ได้แก่ การพัฒนาสนามให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีออกแบบและพัฒนาระบบเสริมสร้างเชื่อมโยงกับสนามกอล์ฟต่างชาติ กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้กิจการสนามกอล์ฟเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวและการสนทนา การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ส่งเสริมการแข่งขันกอล์ฟระดับภูมิภาคและระดับโลกในประเทศไทย และสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยส่งเสริมให้ท้องถิ่นต่างๆ อันเป็นที่ตั้งของสนามกอล์ฟซึ่งเป็นที่นิยมพัฒนาตนเองขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนในระดับจุลภาคนั้น ต้องมีการสร้างการสร้างสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าสำหรับนักกอล์ฟแต่ละคนทั้งจากการโฆษณาแบบเฉพาะเจาะจงหรือแบบปากต่อปาก กำหนดกลยุทธ์ในการชักจูงนักกอล์ฟในแต่ละประเทศที่มีรสนิยมต่างกัน และประการสุดท้ายจำเป็นจะต้องพัฒนาลิขสิทธิ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เช่น การเล่นเกมกอล์ฟพร้อมทำพินหรือท่องเที่ยวโบราณสถาน ฯลฯ เป็นต้น

Abstract

The study of Guidelines for Golf Tourism for Stability of the National Economy Promotion Policy. The objective of the study is to study: the Theory and Concept to promote tourism through sports and to study the factors that influence the promotion of golf tourism industry in Thailand. The results of this research were found that the tourism industry is crucial to the national economic growth thenceforth the national and society development plan issued number 5 onwards. To promote golf tourism in Thailand found that current number of tourists travelling to Thailand has continuously increased. Thailand's golf course is famous and favoured for foreign businessmen and golfers resulted in widely publicity spreading. The promotion of this tourism activity is a policy of various countries that also enhance as a promotion as well. The proportion of golfers who are residence in North America has the greatest number. That is approximately 58 percent of all of the golfers in the world followed by golfers in Asia approximately 24 percent. Hence the European golfer is only 12 percent. For number of golfers in Oceania country group, South America, and South Africa is about 6 percent among all of the golfers.

Guidelines on the promotion of sports tourism activities in the macro-level such as developing golf course with high quality standards, with designed and systems development to enhance the links with international golf course. Setting up strategies for golf course business is part of the tourism and recreation. Setting up obvious strategies for the promotion of golf tourism activities, promotion of regional and world-class golf in Thailand and create a cluster tourism industry by encouraging different locals which location of the golf course is popular. Self development is a tourist attraction. For the micro level must have creation of an incentive or provocation for each golfer of either specific or widely spread advertising. Formulate strategies to induce golfer in each country comprises of different tastes. And finally, it is necessary to develop incentive marketing to comply with the satisfaction of the tourists such as playing golf with dental visit or historic site touring etc.

คำสำคัญ

การส่งเสริม, อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกีฬากอล์ฟ

บทนำ/ภูมิหลัง

เมื่อพิจารณาสถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) มีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 7.8 ปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่สุดคือการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาและการทรุดตัวลงอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจญี่ปุ่น อันมีผลต่อเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ ซึ่งกำลังอยู่ในระยะฟื้นตัว ผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ความต้องการท่องเที่ยวนานาชาติจะลดลง ในขณะที่การแข่งขันเพื่อแย่งชิงนักท่องเที่ยวจะรุนแรงมากขึ้น ถึงแม้ว่าประเทศคู่แข่งของไทยในภูมิภาค ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ต่างก็มีปัญหาด้านการเมืองและสังคม ทำให้ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวลดลง แต่ก็อาจมีการแข่งขันกันสูงขึ้นในตลาดราคาต่ำ ในคริสต์ศหัสวรรษที่ 2 โลกตะวันตกได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy หรือ Digital Economy) นักท่องเที่ยวที่มาเยือนไทยเป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-tourists) มากขึ้น และต้องการสินค้าบริการที่มีส่วนประกอบของสาระความรู้ บริการที่ยืดหยุ่น และบริการที่เหมาะสมกับความต้องการรายบุคคล (Personalized Service) มากขึ้น ในขณะเดียวกัน ไทยก็ยังมีลูกค้าจากระบบเศรษฐกิจดั้งเดิมอยู่ส่วนหนึ่ง ความสามารถที่ไทยจะรักษาความเป็นประเทศผู้นำด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย ขึ้นอยู่กับการปรับนโยบายและสนับสนุนให้มีโครงสร้างการจัดการที่เหมาะสมทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยจะมีการจลาจล การประท้วง และความขัดแย้งอย่างรุนแรงก็ตาม ในปี พ.ศ.2553 มี

นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรถึง 15,936,400 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2552 มากกว่าร้อยละ 12 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ประชาชาติและกระตุ้นให้มีการไหลเวียนทางด้านการเงินภายในประเทศได้อย่างดีที่สุด และรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นมาตรการหลักในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งแบ่งความจำเป็นเร่งด่วนออกได้ ดังต่อไปนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550)

1. แสวงหารายได้จากนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด เพื่อฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจไทย
2. แก้ไขประเด็นปัญหาการบริหารจัดการอันเกิดจากการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ

(Management Issue)

3. แก้ไขปัญหาโครงสร้างของการส่งเสริมการท่องเที่ยว

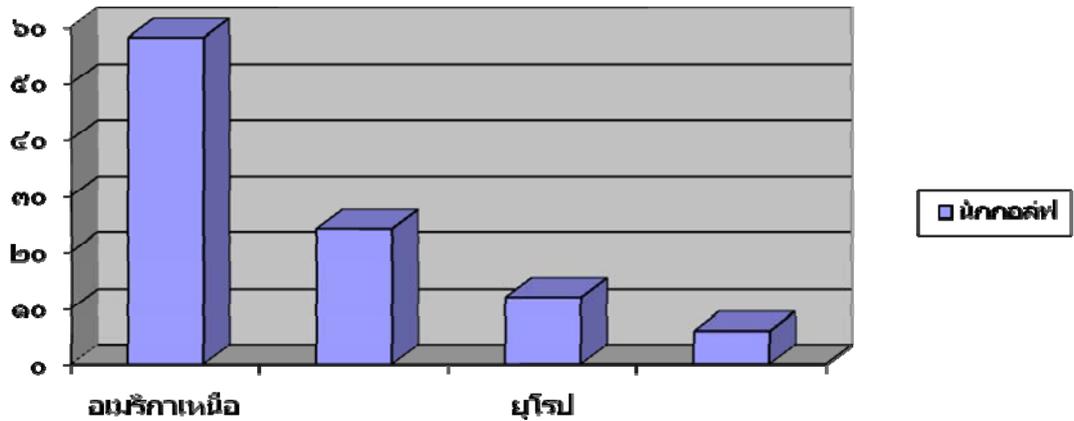
ในปัจจุบันกีฬาอล์ฟได้กลายมาเป็นกีฬาอีกชนิดหนึ่งที่มีผู้นิยมเล่นกันเป็นอย่างมาก และเป็นกีฬาที่ผู้คนทั่วโลกให้การยอมรับ โดยนับเป็นกีฬาเพียงชนิดเดียวที่สามารถพูดได้ว่าเปี่ยมอรรถประโยชน์มากมายมากกว่าเพียงการออกกำลังกาย ลังกายโดยทั่วไป เพราะนอกจากจะเป็นการออกกำลังกายแล้ว ผู้ที่เล่นกอล์ฟยังสามารถใช้เป็นเวลาในการพักผ่อนหย่อนใจได้เป็นอย่างดี เพราะสนามที่ใช้เล่นนั้นจะมีบรรยากาศอันงดงามและมีอากาศบริสุทธิ์สดชื่น ประกอบกับในช่วงเวลาว่างยังสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประกอบธุรกิจการงานได้อีกด้วย ซึ่งปัจจุบันนักธุรกิจส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติกันเช่นนี้ จนอาจจะกล่าวได้ว่าสนามกอล์ฟนั้นถือเป็นห้องประชุมนอกสถานที่ และนับเป็นห้องประชุมธรรมชาติขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์รวมของนักธุรกิจทั่วไป ส่งผลให้นักธุรกิจจำนวนมากที่ไม่เคยเล่นกอล์ฟก็ต้องหันมาฝึกเล่น เพื่อที่จะได้เข้าถึงนักธุรกิจที่จะติดต่อดีได้ง่ายขึ้น

ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการติดต่อธุรกิจกับนานาประเทศ และเป็นอีกประเทศหนึ่งที่นักธุรกิจชาวต่างชาติให้ความสนใจในการเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจ ซึ่งสถานที่ประกอบธุรกิจนั้นนอกจากจะเป็นที่ทำงานแล้ว สนามกอล์ฟก็เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน จากการได้เล่นกอล์ฟในสนามของประเทศไทย ส่งผลให้สนามกอล์ฟของไทยกลายเป็นที่รู้จักและขึ้นชอบของนักธุรกิจที่เป็นนักกอล์ฟชาวต่างชาติ ส่งผลให้เกิดการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก อีกทั้งยังมีหน่วยงานหนึ่งให้การสนับสนุนในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สนามกอล์ฟไทยให้ชาวต่างชาติได้ทราบ หน่วยงานนั้นก็คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั่นเอง ส่งผลให้นักกอล์ฟต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาเล่นกอล์ฟพร้อม ๆ ไปด้วยกับนักท่องเที่ยวและพักผ่อนในประเทศไทยในช่วงเวลาวันหยุด แล้วเวลาผ่านไปไม่นานสนามกอล์ฟไทยก็เป็นที่รู้จักและสนใจของชาวต่างชาติ จนก่อให้เกิดธุรกิจแนวใหม่ขึ้น คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาอล์ฟ

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอล์ฟนี้ เป็นนโยบายที่ประเทศต่างๆ ก็ให้การส่งเสริมเช่นกัน จากการศึกษาตลาดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอล์ฟของโลกในปี 2550 พบว่า สัดส่วนของนักกอล์ฟซึ่งมีภูมิลำเนาในพื้นที่อเมริกาเหนือมีจำนวนมากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 58 ของนักกอล์ฟทั้งหมดในโลก รองลงมา เป็นนักกอล์ฟชาวเอเชีย มีจำนวนประมาณร้อยละ 24 ทั้งนี้ชาวยุโรปเล่นกอล์ฟเพียงร้อยละ 12 สำหรับกลุ่มประเทศโอเชียเนีย อเมริกาใต้ และแอฟริกาใต้ มีจำนวนนักกอล์ฟรวมกันประมาณร้อยละ 6 ของนักกอล์ฟทั้งหมด

ผังแผนภาพต่อไปนี้ (องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวสก๊อตแลนด์, 2011)

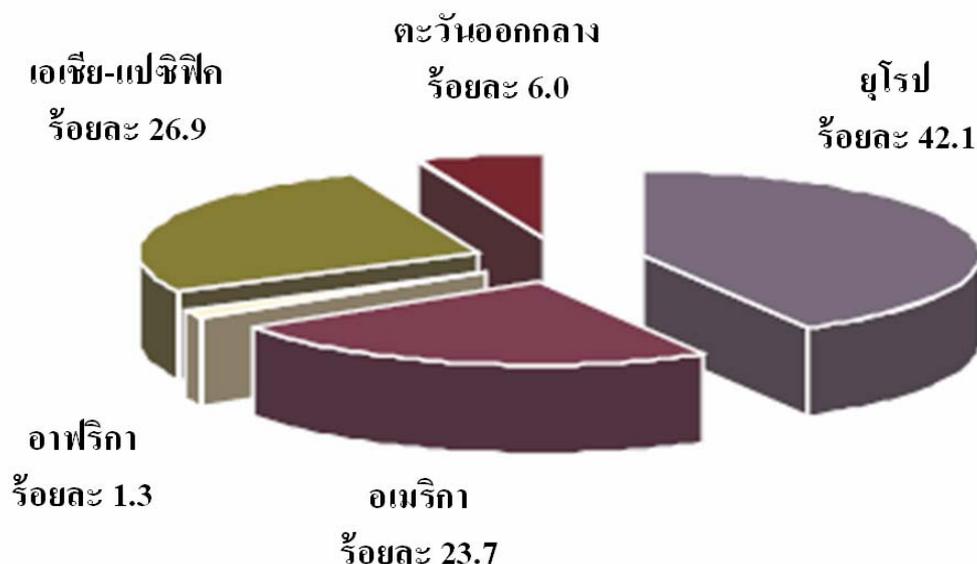
ภาพที่ 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวแยกตามภูมิภาคในโลก

เฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียว มีจำนวนสนามกอล์ฟประมาณ 16,000 สนาม นับเป็นจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของสนามกอล์ฟทั่วโลก และมีนักกอล์ฟประมาณไม่น้อยกว่า 27 ล้านคน ส่วนในเอเชียมีนักกอล์ฟประมาณ 18 ล้านคน เฉพาะญี่ปุ่นประเทศเดียวมีจำนวนนักกอล์ฟถึงประมาณ 13 ล้านคน และคาดว่าจะมีจำนวนนักกอล์ฟเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 7 ในแต่ละปี ซึ่งนับได้ว่าเป็นตลาดที่มีผู้บริโภคกำลังซื้อสูงและมีจำนวนมหาศาล

เมื่อพิจารณาถึงส่วนแบ่งตลาดของนักท่องเที่ยวจากประเทศต่างๆ เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบถึงแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยวแล้ว พบว่า ยุโรปและเอเชีย-แปซิฟิก เป็นถิ่นพำนักของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในโลก โดยมีส่วนจำนวนถึงร้อยละ 42.1 และ 23.7 ตามลำดับ รองลงมาเป็นอเมริกา จำนวนประมาณร้อยละ 23.7 ส่วนนักท่องเที่ยวจากตะวันออกกลางและแอฟริกาที่มีจำนวนเล็กน้อยรวมกันประมาณร้อยละ 7 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 แสดงส่วนแบ่งตลาดจากนักท่องเที่ยวที่มีถิ่นพำนักในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

จากแผนภาพที่นำเสนอนี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากพื้นที่อเมริกา เอเชีย และยุโรป ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งมีจำนวนนักกอล์ฟจำนวนมาก ซึ่งหากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างจริงจังแล้ว จำนวนนักศึกษาที่เดินทางเข้ายังประเทศไทยย่อมจะทวีจำนวนมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็จะใช้จ่ายมากขึ้นด้วย ดังนั้น การที่ประเทศไทยจะสามารถดำรงส่วนแบ่งการตลาดในอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้ในปัจจุบัน และการจะขยายตลาดเพิ่มมากขึ้นในอนาคต จะต้องมีการศึกษาอย่างจริงจังถึงปัจจัยที่อิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีหลักการทางวิชาการและถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเชิงลึก เพื่อรัฐบาลจะได้สามารถกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทนี้ อันจะนำมาสู่การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติทางด้านเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวมองค์ความรู้จาก 2 แหล่ง คือ หลักการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และงานวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ ดังต่อไปนี้

หลักการและแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีองค์ประกอบสำคัญ คือ

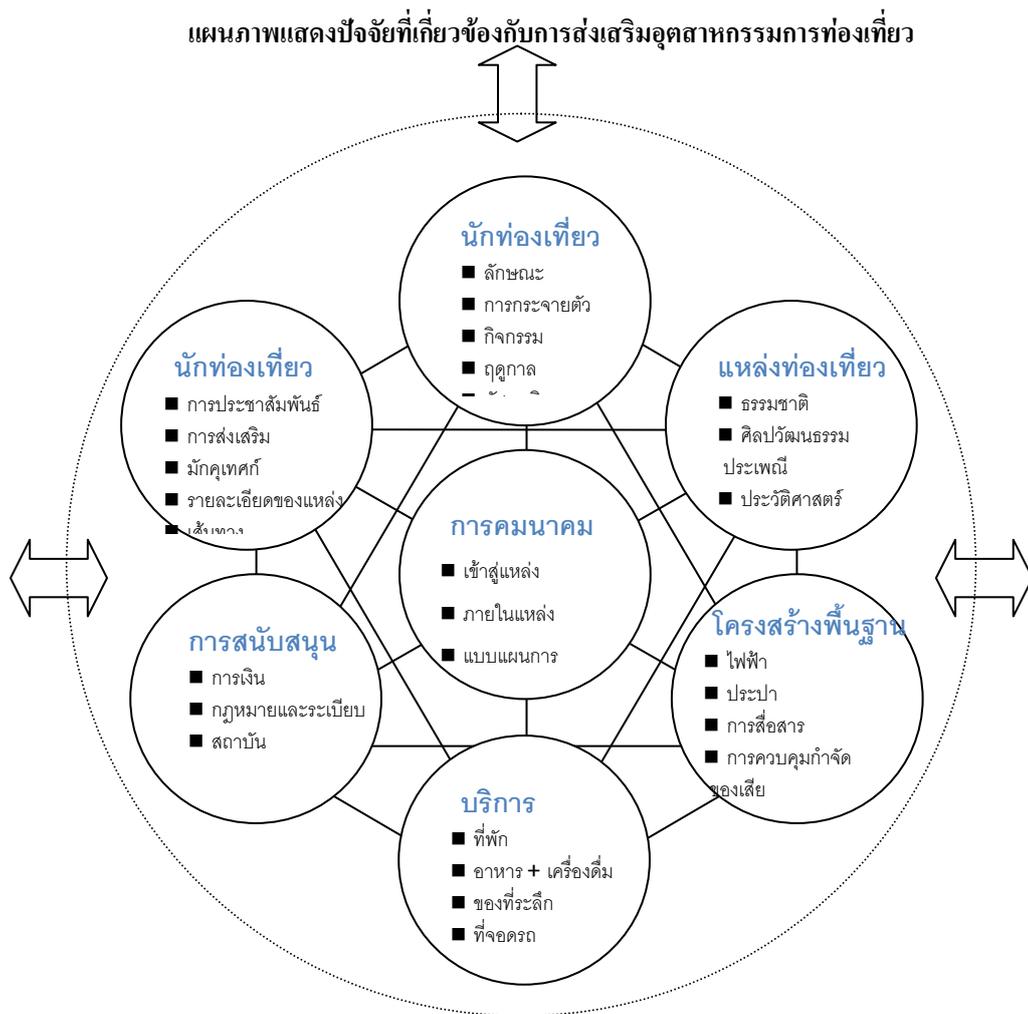
1. ระบบการท่องเที่ยว (Tourism Functional System) ระบบการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบอยู่ทั้งหมด 7 ประการด้วยกัน แต่ละองค์ประกอบนั้นมีความสำคัญ และเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้องค์ประกอบของระบบการท่องเที่ยวนั้นมีบทบาทที่เหมาะสมประสานกันและหนุนเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ถ้าส่วนหนึ่งส่วนใดเกิดภาวะไม่

ประสานกันก็จะทำให้การพัฒนานั้น ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือสูญเปล่าในการพัฒนาได้

2. ระบบการเชื่อมโยงของพื้นที่พัฒนา (Spatial System) ซึ่งพิจารณาออกได้เป็น 4 ระบบ ได้แก่ ระบบความเชื่อมโยงระหว่างภาค (Inter regional) ระบบความเชื่อมโยงภายในภาค (Intra regional) ระบบความเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด (Inter provincial) ระบบความเชื่อมโยงภายในจังหวัด (Intra provincial) ทั้งนี้ การกระจาย/การรวมตัวของผลประโยชน์จากการพัฒนา (Spreading versus concentrating the benefits of tourism development) ซึ่งมีปัจจัยสำคัญ 2 ประการ

2.1 กำหนดมาตรการที่เฉพาะเจาะจงให้เกิดการกระจายของผลประโยชน์ไปสู่กลุ่มอื่น ๆ กว้างขวางขึ้น ตัวอย่างเช่น โดยการจัดให้มีการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริการ การให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงคุณภาพสินค้า ของที่ระลึกปรับปรุงบริการทางสังคมต่าง ๆ เป็นต้น

2.2 กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาในพื้นที่ที่พัฒนาสูงแล้ว ไปสู่พื้นที่ข้างเคียงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบทและจัดวางระเบียบให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างการผลิตและการบริการต่าง ๆ ในเขตเมืองกับการผลิต การบริการในเขตชนบทให้มากขึ้น เช่น การส่งเสริมการเกษตร และการประมง เพื่อผลิตสินค้าบริการป้อนตลาดนักท่องเที่ยวที่อยู่ในเมือง เป็นต้น

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาออสล์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 75) ได้ร่วมกับทีมงานของ Prof.

Michael E. Porter และสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการศึกษา “การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย” พบว่า นโยบายการแข่งขันของไทย ยังมีปัญหาในด้านการบังคับใช้ การบิดเบือน และแทรกแซงตลาดของรัฐบาล ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมของรัฐและเอกชนทำให้เกิดการจำกัดการแข่งขันของธุรกิจ และเป็นปัญหาสำคัญในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

มูลนิธิสถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 75) ได้ดำเนินการศึกษา “การปรับปรุงนโยบายการแข่งขันของประเทศ (The Study on Thailand's Competition Policy)” พบว่า นโยบายเศรษฐกิจของไทย ทั้งด้านการค้า การลงทุนหรือการแปรรูป รัฐบาลวิสาหกิจไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ประเด็นการแข่งขัน ดังนั้นการปรับปรุงนโยบายการแข่งขัน ควรพิจารณาในระดับมหภาค ในมิติการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ ที่ไทยต้องเปิดเสรีอย่างเท่าเทียมกันให้กับบริษัทต่างชาติ โดยการกำหนดนโยบายและกฎหมายการแข่งขัน บนพื้นฐานขององค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม
2. การคุ้มครองผู้บริโภค
3. การลดการแทรกแซงตลาดของภาครัฐ
4. เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคม
5. เป็นกระบวนการในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของบริษัท ทั้งในเรื่องประสิทธิภาพ

มาตรฐาน และนวัตกรรม

คำริ สุโขชนัง (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทย พบว่า แนวทางในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพิจารณาแบบรวมกลุ่ม มองภาพรวมอย่างครบวงจรทั้งระบบ โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีคลัสเตอร์ ซึ่งจะให้เห็นความเชื่อมโยงของปัจจัยเชื่อมโยงต่างๆ ที่มีผลต่ออุตสาหกรรมนั้นๆ เพื่อที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาครัฐและภาคเอกชนจะได้ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาหรือจุดอ่อน และเสริมสร้างในจุดที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมได้อย่างครบวงจร เพื่อให้อุตสาหกรรมนั้นมีรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในการรวมกลุ่มแบบคลัสเตอร์นั้น จะทำให้เกิดลักษณะที่สำคัญเฉพาะ 4 ประการ คือ การเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน ความร่วมมือระหว่างกันในกลุ่มคลัสเตอร์การแข่งขัน และประสิทธิภาพโดยรวม โดยการแข่งขันบนพื้นฐานของความร่วมมือกัน จะทำให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพโดยรวมของทุกบริษัทหรืออุตสาหกรรมที่อยู่ในคลัสเตอร์นั้น ทั้งนี้การสร้างคลัสเตอร์ในปัจจุบันอาจไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีกิจกรรมจุกตัวของอุตสาหกรรมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เพราะความก้าวหน้าในด้านสารสนเทศและการขนส่งในปัจจุบันทำให้ผู้ประกอบการแต่ละรายสามารถติดต่อสื่อสารทำธุรกรรม (E-commerce) และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

ในการพิจารณาอุตสาหกรรมในแบบคลัสเตอร์หรือการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบวงจรนั้น มีปัจจัยสำคัญ 4 ประการที่ต้องพิจารณา ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้แก่ เงื่อนไขปัจจัย ประการที่สองคือ เงื่อนไขด้านอุปสงค์ ประเทศหรืออุตสาหกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือตลาดได้เท่านั้น จึงจะสามารถแข่งขันได้ ประการที่สามคือ อุตสาหกรรมสนับสนุนหรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และประการที่สี่ได้แก่ กลยุทธ์ของบริษัท โครงสร้างและการแข่งขัน นั่นคือ การบริหาร

จัดการขององค์กร เงื่อนไขของโครงสร้างธุรกิจในประเทศนั้นๆ และยุทธศาสตร์การดำเนินธุรกิจขององค์กร นอกจากนี้คลัสเตอร์แบบครบวงจรทั้งระบบยังต้องพิจารณาตัวแปรสำคัญอีก 2 ประการคือ โอกาส และบทบาทภาครัฐ

นอกจากการใช้วิธีการด้านคลัสเตอร์ เพื่อจับประเด็นจุดอ่อนของอุตสาหกรรมอย่างครบวงจรทั้งหมด เพื่อที่ภาครัฐจะได้ดำเนินการได้ตรงตามความต้องการนั้นแล้ว การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันยังต้องอาศัยยุทธศาสตร์สำคัญอีก 3 ประการคือ ยุทธศาสตร์เร่งรัดการพัฒนาเทคโนโลยีภาคอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์ยกระดับความรู้และคุณภาพแรงงาน และยุทธศาสตร์การเพิ่มมูลค่าและลดต้นทุนในห่วงโซ่การผลิต

มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ (2549) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยพิจารณาจากดัชนีความได้เปรียบที่ปรากฏ พบว่า ประเทศไทยมีความสามารถในการเจาะตลาดสูงกว่าระดับเฉลี่ยในทุกตลาด ยกเว้น ในทวีปอเมริกา และในประเทศอินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ซึ่งความสามารถในการเจาะตลาดเริ่มลดลง เมื่อวิเคราะห์พลวัตหรือแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขัน พบว่า ไทยเป็นดาวรุ่งพุ่งแรงในตลาดเอเชียใต้ ไทยตกอยู่ในสภาพคว้าโอกาสไว้ไม่ทันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในเอเชียอาคเนย์ และเป็นผู้เสียโอกาส คือ การขยายตัวของไทยลดลงในขณะที่คู่แข่งทั้งหมดเพิ่มขึ้น ในตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือและจีน

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2550 : 148) ได้ทำการประเมินความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีสมรรถนะทางการท่องเที่ยวสูงในเรื่องของสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชายหาด ภูเขา น้ำตก โบราณสถาน เป็นต้น และถึงแม้ประเทศไทยจะถูกจัดให้เป็นผู้นำทางการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์แล้วไทยยังด้อยสมรรถนะในด้านการบริหารงานและการจัดการของภาครัฐในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดการมลภาวะและสุขอนามัย ส่วนการบริหารงานของภาคเอกชนประเทศไทยมีสมรรถนะสูงกว่าประเทศสิงคโปร์เพียงในบางเรื่อง คือ การมีอัตราค่าที่พัก ความสุภาพของพนักงาน และความคุ้มค่าของเงินที่จ่าย ดังนั้น นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยควรมุ่งเน้นไปที่การจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพของรัฐ รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรและการบริการการท่องเที่ยวของเอกชน

งานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาบอลล์ฟ

สุนันทา มงคลโกศล (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กีฬาบอลล์ฟเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย : กรณีศึกษานักกอล์ฟชาวต่างชาติในพื้นที่ หัวหิน-ชะอำ พบว่า กีฬาบอลล์ฟ เป็นส่วนหนึ่งที่นับได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศทั่วโลกที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยเกิดศักยภาพ และมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้อยู่ในสถานการณ์ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในส่วนที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ เกิดการจ้างงาน การสร้างการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยนักท่องเที่ยวที่นิยมมาใช้บริการสนามกอล์ฟมาจากกลุ่มยุโรปมากที่สุด ด้วยการซื้อแพ็คเกจกอล์ฟทัวร์

ประมาณ 25,000 บาท ต่อคนต่อสัปดาห์ มีค่าใช้จ่ายประมาณ 3,600 บาทต่อคนต่อวัน บริษัททัวร์กอล์ฟรายใหญ่มีลูกค้ากลุ่มนักกอล์ฟปีละ 13,000 คน โอกาสนักกอล์ฟกลุ่มเดิมกลับมาเยือนร้อยละ 80 และมีตลาดใหม่เพิ่มขึ้นปีละร้อยละ 20 ตลาดกอล์ฟสำรองเน้นแถบเอเชีย มีรูปแบบการนำเสนอขายแพ็คเกจกอล์ฟทัวร์ โดยผ่านตัวแทนสาขาต่างประเทศและสื่ออินเทอร์เน็ตล่วงหน้ากันเป็นปี เน้นสร้างภาพลักษณ์ให้นักกอล์ฟได้รับ Safety, Healthy, Loyalty นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการบริการของสนาม และการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ในแพ็คเกจทำให้มั่นใจว่าพื้นที่หัวหิน-ชะอำ เป็นสวรรค์ของนักกอล์ฟอย่างแท้จริง

Fotis Panagiotakopoulos (2007) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวกอล์ฟในประเทศกรีซในปี พ.ศ.2550 พบว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาของกรีซสามารถขยายตัวได้อีกมาก เพราะตลาดมีความแตกต่างจากประเทศอื่นๆ ในยุโรป โดยกรีซได้พยายามส่งเสริมความสำคัญของกอล์ฟต่อประชาชนของตน และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพด้วยการประสานงานกับภาคเอกชนอย่างใกล้ชิด แต่การวิจัยพบว่าการส่งเสริมนี้จะมีประสิทธิภาพลดลงหากค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเล่นกอล์ฟของนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น

Simon and Louise Hudson (2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้รับการยอมรับ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวประเภทนี้ที่มีความรู้ความชำนาญในเชิงกีฬาและการบริหารจัดการ การมีที่พักแรมที่มีคุณภาพสูงระดับสากล การมีสนามกอล์ฟที่หลากหลายทั้งปริมาณและลักษณะการออกแบบ ได้รับการส่งเสริมให้มีความสำคัญจากรัฐบาลอย่างจริงจัง ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญอย่างสูงต่อความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีและแนวความคิด ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ออกแบบให้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นวิธีการหลัก ดังนั้นรายละเอียดส่วนใหญ่จะได้รับการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำ การศึกษาถึงทฤษฎี หลักการ และแนวความคิด เกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการส่งเสริมกีฬาในประเทศไทยอันเป็น วัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ นั้น ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น คือ บัตรบันทึก ข้อมูล แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์หาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการสังเคราะห์เพื่อหา คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

สรุปผลของการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลของการวิจัย พบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ของประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา ด้วยรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศ เนื่องด้วยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นการดำเนินงานทางธุรกิจขนาดใหญ่ มีขอบเขตกว้างขวางมีธุรกิจหลายประเภทประสานกันเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว อันได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจด้านที่พักแรม ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ธุรกิจการธนาคาร ธุรกิจร้านค้าปลีก ฯลฯ ซึ่งมีส่วนในการกระจายรายได้เกิดการสร้างงานและกระจายความเจริญออกไปสู่ส่วนภูมิภาคได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญทั้งทางด้านสังคม และการเมืองอีกด้วย ในอดีตตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) จนถึงฉบับปัจจุบัน จึงให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพและความยั่งยืน จึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีมาตรฐานสากล และนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อเป็นหนทางก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย โดยให้ความสำคัญต่อการขยายและส่งเสริมช่องทางการตลาดด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยส่งเสริมการพัฒนาข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการขยายตัว และให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์แก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อขยายโอกาสด้านการค้า และการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยังตระหนักถึงการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และศิลปกรรม โบราณคดี โดยส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนของตนเอง

ในส่วนของนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้มุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานด้านการตลาดเชิงรุก ให้ความสำคัญร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศในการพัฒนาตลาดท่องเที่ยวเพื่อขจัดอุปสรรคทางการท่องเที่ยว โดยมุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการ และเสริมสร้างบุคลากรให้มีทักษะและเพิ่มขีดความสามารถทางการตลาดท่องเที่ยวได้หลักธรรมาภิบาล โดยมีกลไกในการควบคุมและป้องปรามเพื่อเป็นหลักประกันในการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของไทย มุ่งเน้นเป้าหมายการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อเพิ่มรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี ทั้งนี้ จะเน้นการบูรณาการการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์สำคัญ คือ

1. การพัฒนาระดับคุณภาพสินค้าการท่องเที่ยว
2. การพัฒนาระดับมาตรฐานธุรกิจที่เกี่ยวข้องและปัจจัยสนับสนุนต่อการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว
3. การส่งเสริมการตลาด
4. การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
5. การปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการ
6. ยกระดับตำแหน่งเครื่องหมายการค้าประเทศไทย ให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น

7. ส่งเสริมให้มีการกระจายการท่องเที่ยวอย่างสมดุลทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา กลุ่มตลาด และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
8. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงานด้านการตลาด
9. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัด และระหว่างภูมิภาค
10. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคม และ
11. นำเสนอสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้สนับสนุนการยกระดับเครื่องหมายการค้าประเทศไทย

สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นในองค์กรภาคเอกชนทางด้านบุคลากร สถานที่พัก ผู้ประกอบการนำเที่ยว และสินค้าของที่ระลึก ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวไทยเป็นอย่างมาก โดยสรุปประเด็นปัญหาสำคัญได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านองค์กรให้บริการทางการท่องเที่ยว ด้านนโยบาย รัฐบาลขาดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนในการควบคุมดูแล อีกทั้งภาครัฐขาดความจริงจังในการตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติขององค์กรเอกชนให้เป็นที่ไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ด้านการบริหารจัดการปัญหาเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย มีการใช้ช่องโหว่ของกฎหมายมาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น บริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่ไม่ได้จดทะเบียนไปกระทำลอลวงนักท่องเที่ยวทำให้กฎหมายไม่สามารถเอาผิดต่อมัคคุเทศก์เหล่านี้ได้ นอกจากนี้บุคลากรที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวขาดทักษะการประกอบการในระดับมาตรฐานสากล เป็นโอกาสให้กับบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ต่างชาติเข้ามาฉวยโอกาสในการประกอบการแทนผู้ประกอบการของไทย

2. ปัญหาด้านที่พักแรม และอัตราการบริการของโรงแรมที่ยังไม่ได้มาตรฐาน รัฐบาลขาดแผนการในการจัดระเบียบอย่างชัดเจนในการก่อสร้างและควบคุมมาตรฐานที่พักแรม ในส่วนของการบริการจัดการด้านที่พักในประเทศซึ่งขาดระเบียบแบบแผนที่ดี ทำให้ประสิทธิภาพและมาตรฐานของที่พักต่ำลง แนวทางการปฏิบัติของผู้ประกอบการสถานที่พักแรมยังคงขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย เนื่องจากขาดการเข้าใจตัวกฎหมายอย่างชัดเจน หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้สถานที่พักแรมอื่นๆ ที่มีใช้โรงแรม อันได้แก่ เกสต์เฮาส์ บังกะโล และรีสอร์ทที่ยังไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายขึ้นมารองรับอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม จึงยากแก่การควบคุมและดูแล นอกจากนี้ในส่วนของคุณภาพด้านธุรกิจที่พักแรมยังขาดทักษะในการปฏิบัติงานบริการนักท่องเที่ยว เนื่องจากรัฐและผู้ประกอบการละเลยในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพให้แก่บุคลากร เพราะผู้ประกอบการมุ่งเน้นไปที่การแสวงหาผลกำไรมากกว่าการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในหน่วยงาน

3. ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มาตรการการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ประสบปัญหา ยังคงหละหลวม และบางครั้งไม่อาจช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันท่วงที เนื่องจากกฎหมายล่าช้าหากเทียบกับการดำเนินการทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เช่น ระเบียบพิธีการเข้าเมืองซึ่งขณะนี้ไทยได้ผ่อนปรนโดยให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศได้โดยไม่ต้องขอ VISA หากอยู่ภายใน 30 วันแต่ยังขาดบทบัญญัติทางกฎหมายรองรับมาตรการดังกล่าว ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การปฏิบัติ

ภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวยังเป็นปัญหาทางด้านโครงสร้างและด้านบุคลากร รวมทั้งปัญหาด้านงบประมาณซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

4. ปัญหาด้านมาตรฐานราคาสินค้าและของที่ระลึก สินค้าที่ระลึกในปัจจุบันที่รัฐบาลให้ความสำคัญสนับสนุน คือ การผลิตสินค้าประเภทหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งยังนิยมซื้ออัญมณีและเครื่องประดับ การซื้ออัญมณีและเครื่องประดับของนักท่องเที่ยวต่างชาติบางราย ถูกหลอโกงหรือ เอารัดเอาเปรียบจากผู้ขาย ในลักษณะของการขายสินค้าคุณภาพต่ำในราคาที่สูง นำอัญมณีสังเคราะห์มาเสนอขายโดยอ้างว่าเป็นอัญมณีแท้ในราคาสูงมาก หลอกลวงเกี่ยวกับเงื่อนไขการรับประกันสินค้าอื่น พฤติกรรมการค้าขายโดยไม่สุจริตกับนักท่องเที่ยวต่างชาติของร้านอัญมณีและเครื่องประดับบางส่วนนี้เกิดขึ้นมานานและต่อเนื่องมาตลอด แม้ว่าจะมีมาตรการมาควบคุม แต่ผู้ประกอบการยังคงฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ แนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญคือ ผู้ประกอบการควรตระหนักและยึดถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระดับมหภาคของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำในเชิงบูรณาการ กล่าวคือ ต้องมองปัญหาอย่างเป็นองค์รวม โดยตัดต้นตอของปัญหา จัดจุดอ่อนปรับโครงสร้างการทำงานของทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเอกภาพในการปฏิบัติงาน หากทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศก็จะมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ยังผลประโยชน์อันมหาศาลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศไทยต่อไป

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั่วโลกในประเทศไทย พบว่า ในปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยจะมีการลดจลาจลการประท้วง และความขัดแย้งอย่างรุนแรงก็ตาม ในปี พ.ศ.2553 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรถึง 15,936,400 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2552 มากกว่าร้อยละ 12 จึงเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ประชาชาติและกระตุ้นให้มีการไหลเวียนทางด้านการเงินภายในประเทศได้อย่างดีที่สุด และรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นมาตรการหลักในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งแบ่งความจำเป็นเร่งด่วนออกได้ 3 ประการ ประกอบด้วย การแสวงหารายได้จากนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด เพื่อฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจไทย การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการอันเกิดจากการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ (Management Issue) และการแก้ไขปัญหาโครงสร้างของการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั่วโลกในประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงาน และการกำหนดแผนกลยุทธ์ทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ดังต่อไปนี้

แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศ

ระดับมหภาค โดยเน้นสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยโดยรวม ทั้งนี้เพราะแม้ว่า

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นนักกอล์ฟที่เดินทางเข้ามาเล่นกีฬากอล์ฟในประเทศไทย แต่นักกอล์ฟเหล่านั้นก็มีลักษณะของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวทั้งหลาย รัฐจึงจะต้องให้การสนับสนุนและแก้ไขปัญหาโดยรวมของการท่องเที่ยวไทย ดังต่อไปนี้

1. ขยายหน่วยงานของตำรวจท่องเที่ยวเพื่อสามารถคุ้มครองและดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีปัญหาด้านความปลอดภัย ทั้งนี้ปัญหาของตำรวจท่องเที่ยวถือเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางด้านภาษาและการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจกระทำได้โดยการจัดให้มีสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษหรือสถานีวิทยุกระจายเสียงเป็นภาษาอังกฤษ เพราะนอกจากจะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างดีกับนักท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการช่วยให้คนไทยมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้นเมื่อประชาชนเข้าใจภาษาอังกฤษพอที่จะใช้สื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวได้ ก็จะเกิดความเข้าใจและสามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

3. รัฐบาลควรมีนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับประชาชนในทุกระดับชั้น เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีแก่ประชาชนทั่วไป

4. จะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สามารถบ่งชี้ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลัก และเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามผลและประเมินผล

5. จัดสัมมนาให้ความรู้แก่คณะผู้บริหารงานด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการและวิธีการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของจังหวัด และตรงตามกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

6. เพื่อให้แผนรองรับการท่องเที่ยว มีความสมบูรณ์ในทุกด้าน ควรประสานงานกับภาคเอกชน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องที่พัก สถานที่จอดรถ ห้องน้ำและร้านอาหารที่สะอาด จำนวนเพียงพอ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและกลับมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเป็นประจำ

แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬากอล์ฟในระดับมหภาค

1. การพัฒนาสนามให้มีคุณภาพมาตรฐานและให้บริการแก่สมาชิกอย่างแท้จริงในส่วนของสนามที่เน้นนักกอล์ฟต่างชาติ ก็ควรจะมุ่งดำเนินการ ไปอย่างจริงจังเพื่อให้กระทบถึงสิทธิประโยชน์ของสมาชิกที่เสียเงินแก่สนามไปแล้ว

2. ออกแบบและพัฒนาระบบเสริมสร้างเชื่อมโยงกับสนามกอล์ฟต่างชาติ เพื่อให้ประโยชน์แก่สมาชิกจะได้มีโอกาสไปใช้บริการในสนามแห่งอื่นๆ ได้ในประเทศต่างๆ อันจะเป็นการเสริมสร้างขนาดของตลาดให้กว้างมากยิ่งขึ้น

3. ทำให้กิจการสนามกอล์ฟเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวและการันทนาการ เพื่อขยายประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้นและทำให้มีตลาดเพิ่มขึ้นด้วย โดยให้คำนึงถึงการส่งเสริมปัจจัยที่มีผลต่อนักกอล์ฟมากที่สุดในการที่จะเลือกออกรอบของแต่ละสนาม คือ ความสมบูรณ์ของสนาม, กรีน, แฟร์เวย์ รองลงมาเป็นเรื่องของความปลอดภัยในทรัพย์สินและร่างกายของนักกอล์ฟ และเรื่องของความสุภาพ การบริการของพนักงานสนาม

4. กำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ โดยเน้นให้ความสำคัญต่อภาคเอกชนผู้ประกอบการท่องเที่ยวไทย ตัวแทนการกีฬา กอล์ฟ และการท่องเที่ยวของต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีกำลังซื้อสูง เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศในแถบยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลี และจีน เป็นต้น

5. จัดการแข่งขันกอล์ฟระดับอนุภูมิภาค และระดับภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง

6. สร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยส่งเสริมให้ท้องถิ่นต่างๆ อันเป็นที่ตั้งของสนามกอล์ฟ ซึ่งเป็นที่นิยม พัฒนาดนเองขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักกอล์ฟที่มีเวลาว่างต้องการแสวงหาความบันเทิงจากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากการกีฬา ได้มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีข้อได้เปรียบโดยการมีสมรรถนะทางการท่องเที่ยวสูงในเรื่องของสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชายหาด ภูเขา น้ำตก โบราณสถาน เป็นต้น นอกเหนือไปจากการมีสนามกอล์ฟที่ได้มาตรฐานเป็นจำนวนมากแล้ว

แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟในระดับจุลภาค

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟในระดับจุลภาค จะต้องเน้นไปที่ตัวของนักกอล์ฟโดยตรงซึ่งถือว่าเป็นผู้บริโภคหลัก ด้วยการสนองตอบความต้องการของผู้บริโภค

1. การสร้างสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าสำหรับนักกอล์ฟ จะเกิดขึ้นได้จากผลในการแก้ไขระดับ

มหภาคดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น การที่ประเทศไทยจะเป็นแหล่งดึงดูดนักกอล์ฟ จะต้องมีความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยองค์ประกอบที่เกื้อกูลต่อการท่องเที่ยวโดยทั่วไป เมื่อมีความพร้อมแล้ว ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างเครือข่ายนักกอล์ฟให้ยอมรับ และมีความต้องการที่จะเดินทางมาเล่นกีฬาชนิดนี้ในประเทศไทย โดยการใช้องค์กรด้านการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการขาย อันประกอบด้วย การควบคุมกำหนดค่าใช้จ่ายที่มีความเหมาะสมตามมาตรฐานสากล มีบุคลากรที่มีคุณภาพทั้งในด้านการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ และมีความเชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำสำหรับนักกอล์ฟ มีกระบวนการรับรองสนามที่แม่นยำ เชื่อถือได้

2. กำหนดกลยุทธ์ในการชักจูงนักกอล์ฟแต่ละกลุ่มเป็นการเฉพาะ ทั้งเพราะนักกอล์ฟจากแต่ละประเทศจะมีรสนิยมในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน จำเป็นจะต้องมีแผนการส่งเสริมการขายและการประชาสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงต่อกลุ่มเป้าหมายจากแต่ละประเทศ

3. พัฒนาสิ่งกระตุ้นทางการตลาดให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา กอล์ฟ เช่น การชี้ให้นักกอล์ฟยอมรับถึงความมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีรูปแบบการท่องเที่ยวให้เลือกได้แต่ละชนิดหรืออาจนำการท่องเที่ยวแต่ละชนิดมาควมรวม เช่น เมื่อเดินทางเข้ามาเล่นกอล์ฟในประเทศไทยจะมีบริการเสริม

ในการตรวจสอบสภาพพื้นที่เป็นบริการเพิ่มเติม หรือเมื่อเล่นกอล์ฟแล้วจะมีการนำชมโบราณสถานในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ มีลักษณะเป็นชุดของการบริการท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งจะกระตุ้นให้นักกอล์ฟและครอบครัวสามารถเดินทางเข้าร่วมกัน และยังเป็นการยืดระยะเวลาการพำนักในประเทศไทยให้นานขึ้นด้วย

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์ เป็นผลมาจากการให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิดจากคณาจารย์ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประกอบกับได้รับการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล แนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงขอแสดงความขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย พ.ศ.2553. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <http://tourism.go.th/2010/th/statistic/tourism.php?cid=30>. 2554

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี. 2550.

สุนันทา มงคลโกศล. กีฬาออล์ฟเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย : กรณีศึกษานักกอล์ฟชาวต่างชาติในพื้นที่ หัวหิน-ชะอำ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2545

สุพิทย์ วีระใจ. ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2546.

Fotis Panagiotakopoulos. Greece's Golf For Tourist Development. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <http://www.oppapers.com/essays/Greec-s-Golf-For-Tourist-Development/589652>. 2007

Scotland's National Tourism Organisation. Golfer Tourists ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก www.visitscotland.com. 2011.

Simon and Louise Hudson. Golf Tourism. Oxford:Goodfellow Publisher Limited. 2010.

แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการส่งออก

The Way to Develop the Export Defence Industry Product

พล.ต.ดร.อนุชาติ บุนนาค

ผู้ช่วยคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซารัสท์บางกอก abunnag@gmail.com

บทคัดย่อ

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพไทยจัดอัตรากำลังพลเลียนแบบกองทัพสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ให้การสนับสนุนกองทัพไทยให้มีขีดความสามารถในการซ่อม และผลิตอาวุธ กระสุน เพื่อสนองตอบยุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาในการปิดล้อมคอมมิวนิสต์จีนตามแนวทางขององค์การป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO-South East Asia Treaty Organization) ปัญหาการขาดแคลนยุทธโปกรณ์เริ่มรุนแรงมากขึ้นจากการลดความช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศไทยลง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ดังนั้นการศึกษาถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการส่งออก จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยตรง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาถึงนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการป้องกันประเทศของรัฐบาลและกระทรวงกลาโหม เพื่อศึกษาถึงขีดความสามารถในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตอาวุธยุทธโปกรณ์ของไทยในสภาวะการณ์ปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของต่างประเทศ และเพื่อพิจารณาหาแนวทางในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรม อาวุธยุทธโปกรณ์เพื่อการป้องกันประเทศ และการส่งชิ้นส่วนซ่อมยุทธโปกรณ์ในรูปของสินค้าออกไปสู่มิตรประเทศเพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศต่อไป

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศประเภทยุทธภัณฑ์ทางทหารเป็นสินค้าที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าการส่งออกเป็นอย่างมาก เนื่องจากความต้องการยุทธโปกรณ์จะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสินค้าประเภทอื่น เพราะขึ้นอยู่กับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นต่อประเทศนั้น ๆ ดังนั้นจึงมีการแข่งขันสูงในการจัดหายุทธโปกรณ์ใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพดี ซึ่งรัฐบาลของแต่ละประเทศได้กำหนดเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมการส่งออกสินค้าประเภทนี้อย่างจริงจัง ในกรณีของประเทศไทยนั้น ขีดความสามารถในการผลิตยุทธโปกรณ์ของภาคเอกชนมีศักยภาพสูงและสามารถที่จะขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นได้อีกเป็นปริมาณมาก ซึ่งหากรัฐบาลทำการส่งเสริมอย่างจริงจังและแก้ไขระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคในการส่งออกให้เหมาะสมแล้ว จะทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้ายุทธโปกรณ์เพิ่มขึ้นได้อีกมาก โดยควรทำการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการส่งออกยุทธโปกรณ์อันประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพาณิชย์ จะต้องประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และกำหนดมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อจัดอุปสรรคในการส่งออกให้มากที่สุด
2. กระทรวงกลาโหม โดยศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ทำหน้าที่เป็นหน่วยรับผิดชอบในการประสานงานกับส่วนราชการและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกัน

ประเทศโดยส่วนรวมทั้งทำการพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ให้ทันสมัย เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานของภาคราชการและเอกชน

3. สร้างกลไกในการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ทั้งในด้านการค้นคว้าวิจัย มาตรการในการส่งสินค้าออกไปยังตลาดต่างประเทศ และกำหนดมาตรฐานยุโรปกรณีของแต่ละเหล่าทัพให้สอดคล้องกัน

Abstract

After World War II, Thai armed forces arranged their troops by imitating the US armed forces, who had given support to the Thai armed forces to have a capacity for repairing and producing weapons and bullets. This was in response to US strategy of enclosing Chinese communists, according to the direction and decision of SEATO (South East Asia Treaty Organization). The problem of lack of arms began to intensify when the United States reduced its military assistance to Thailand since 1975. Therefore, the study of the national defense industrial development for export is a vital issue that has direct impacts on national security. The objectives of this research are to study the national defense industrial promotion policy of the government and Ministry of Defence, to study the capacity of Thailand in the development of armaments production industry in the current situation, and the guidelines on industrial development for national defense of the other countries and to make considerations for seeking guidelines for determining the appropriate measure for industrial promotion of armaments, for national defense and for sending weaponry spare parts as export goods to allied countries, in order to bring income to the country.

In the category of military battle equipment, the National defence industry has great potential in enhancing its export value considerably since the needs for armaments are unique to any other product and are varied, according to the characteristics of dangers and threats facing that specific country. Thus, there is an increased competition in trying to provide new quality weapons, since every country has set up a policy to especially promote the export of these kinds of products.

In Thailand, private sector has a high potential in producing arms and it is capable of expanding production power to a greater extent. If the government earnestly supports the promotion and properly updates the rules and regulations that are export obstacles, the quantity of weaponry products export will increase eminently. Improvements in some aspects should be as follows:

1. Relevant governmental armaments export offices, including the Ministry of Defence, Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Interior and Ministry of Commerce, must closely coordinate with one another and lay down efficient measures to minimize obstacles in export as much as possible.
2. The Ministry of Defence, through the Defence Industry and Energy Center, must function as responsible section in coordinating with government offices and private sector to promote the development of national defence industry as a whole, and making considerations on updating laws, regulations and mandates, to be favorable to the proceedings of the government and private sectors.
3. Create mechanisms for promoting production and export of national defence industrial products, in the areas of research, measures in products export to foreign markets, and setting up weaponry standards for each armed force in accordance with one another.

คำสำคัญ

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ, อุตสาหกรรมอาวุธ, อุตสาหกรรมยุทโธปกรณ์,

บทนำ/ภูมิหลัง

จากการปฏิบัติการรบในอดีต ปัญหาสำคัญของกองทัพไทยในการปฏิบัติการก็คือการขาดแคลนอาวุธ

ยุทธโศปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นสูงสุดในการรบ ดังเช่นกรณี ร.ศ. 112 ซึ่งประเทศไทยต้องยินยอมเสียดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง พร้อมทั้งเสียอธิปไตยเหนือพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราดให้แก่ประเทศฝรั่งเศสเป็นเวลาถึง 2 ปี เกิดขึ้นเนื่องจากกองทัพไทยขาดแคลนทุนระเบิดในการป้องกันอ่าวไทยจากการจู่โจมของหมู่เรือฝรั่งเศส ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะทราบข่าวการเดินทางมาของหมู่เรือนี้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่กองทัพสามารถผลิตได้เพียงเปลือกทุ่นระเบิดซึ่งเป็นเหล็กเหนียว แต่ขาดแคลนดินระเบิดซึ่งจำเป็นจะต้องสั่งซื้อจากสิงคโปร์และใช้ระยะเวลาในการจัดหายาวนานไม่ทันเวลาต่อการป้องกันประเทศ (กองทัพเรือ 2540 : 28)

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพไทยจัดอัตรากำลังพลเลียนแบบกองทัพสหรัฐอเมริกา และปัญหาการขาดแคลนยุทธโศปกรณ์เริ่มรุนแรงมากขึ้นจากการลดความช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศไทยลง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา กองทัพบกจึงได้เริ่มทำการก่อสร้างโรงงานผลิตปืนใหญ่ เครื่องยิงลูกระเบิด และเครื่องกระสุนชนิดต่าง ๆ ขึ้นในปี พ.ศ. 2521 ตามคำสั่ง กองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 20/21 ลง 9 มีนาคม 2521 โดยฝากการบังคับบัญชาไว้กับศูนย์การทหารปืนใหญ่ โดยมีภารกิจประการหนึ่งในการประสานงานกับโรงงานอุตสาหกรรมของส่วนราชการและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อนำขีดความสามารถมาใช้ในการสร้างอาวุธ

นอกจากการผลิตอาวุธและเครื่องกระสุนซึ่งดำเนินการโดยหน่วยราชการแล้ว หน่วยราชการและบริษัทเอกชนหลายแห่งยังมีขีดความสามารถในการผลิตเช่นเดียวกัน ได้แก่ กรมสรรพาวุธทหารบก ซึ่งทำการผลิตกระสุนปืนเล็กขนาด 5.56 มิลลิเมตร บริษัท ไทยอาร์ม จำกัด ซึ่งทำการผลิตกระสุนปืนพก ฯลฯ เป็นต้น ในส่วนของหน่วยงานภาคเอกชน อันได้แก่ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต่าง ๆ นั้น นอกจากจะสามารถทำการผลิตสินค้าในเชิงพาณิชย์แล้ว ยังมีขีดความสามารถในการผลิตยุทธโศปกรณ์ประเภทต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกองทัพในการรบและการช่วยรบเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น บริษัท ชัยเสรีฯ ผลิตข้อต่อสายพานล้อยอด ล้อรับสายพานสำหรับรถหุ้มเกราะสายพาน (รถถัง) ล้อยอดสายพานสำหรับขานรบ (รถถัง) มีเครื่องมือเครื่องจักรการสร้างปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ (UPGRADE) ยานยนต์รบและยานยนต์ช่วยรบ บริษัท ชัยเสรีฯ สามารถผลิตหมวกกันกระสุนได้ตามมาตรฐานสหรัฐ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งความสามารถในการผลิตและซ่อมสร้างอาวุธยุทธโศปกรณ์ของกิจการอุตสาหกรรมภาคเอกชนต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากจะสามารถสนองตอบความต้องการของกองทัพได้แล้ว ยังสามารถผลิตเพื่อการส่งออกไปสู่มิตรประเทศได้อีกด้วย ซึ่งนอกจากจะสามารถสร้างความมั่นคงทางด้านการทหารแก่ประเทศโดยตรงแล้ว ยังเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้ก้าวหน้าควบคู่ไปกับการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การศึกษาถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการส่งออก จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยตรง

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงการค้าระหว่างประเทศ เพราะเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีมูลค่าสูงคุ้มค่าต่อการลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้ในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้นำกรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา โดยทฤษฎีหลัก คือ ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮค

เซอร์-โอห์ลิน (Factor Endowment and Heckscher-Ohlin Theory) มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

จากแนวความคิดและการพัฒนาทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศที่ผ่านมามีตั้งแต่สำนักคลาสสิก โดยอดัม สมิท ได้เสนอว่า ความได้เปรียบของการแบ่งงาน สามารถนำมาใช้ในระดับระหว่างประเทศได้เช่นเดียวกับในระดับภายในประเทศ กล่าวคือ การค้าระหว่างประเทศแบบเสรีจะเกิดขึ้นถ้ามีความแตกต่างทางด้านต้นทุนอย่างสมบูรณ์ (Absolute cost) เกิดขึ้น โดยประเทศที่มีต้นทุนในการผลิตสินค้าประเภทที่มีต้นทุนต่ำโดยสมบูรณ์ หรืออีกนัยหนึ่งคือ มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) จะเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าประเภทนั้น และนำเข้าสินค้าที่ตนมีต้นทุนสูงกว่าโดยสมบูรณ์

ต่อมาริคาร์โด (Ricardo) ได้เสนอแนวคิดทางการค้าระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่บนหลักของ “ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ” (Comparative advantage) โดยในทฤษฎีของริคาร์โดนั้นความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศหนึ่ง ๆ จะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างประเทศในเรื่องผลิตภาพของแรงงาน (สุวินัย ภรณวลัย 2544 : 115)

จากแนวคิดที่ผ่านมา การเปิดการค้าระหว่างประเทศเป็นผลเนื่องมาจากความแตกต่างของต้นทุน โดยยึดถือในทฤษฎีมูลค่าแรงงาน (Labour Theory of Value) และกำหนดให้มีปัจจัยการผลิตเพียงอย่างเดียวคือ แรงงาน และมีประสิทธิภาพของแรงงานหน่วยสุดท้ายคงที่ ซึ่งนับเป็นข้อบกพร่องในการนำทฤษฎีไปใช้จริง และเพื่อพัฒนาทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนระหว่างประเทศให้มีความครอบคลุมสอดคล้องและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงเป็นความพยายามของนักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอ-คลาสสิก ที่จะอธิบายว่าทำไมประเทศหนึ่ง ๆ จึงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าหนึ่ง ๆ จากทฤษฎี “Factor Endowment” ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นในทศวรรษที่ 1930 โดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 คน คือ ฮีล เฮกเซอร์ (Eli Heckscher) และเบอร์ทิล โอห์ลิน (Bertil Ohlin) โดยทฤษฎีของเฮกเซอร์-โอห์ลิน ได้อธิบายการค้าของประเทศหนึ่ง ๆ ภายใต้อันตรึงของปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรที่จะก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต (factor endowment) อันได้แก่ปัจจัยการผลิตประเภททุนและแรงงาน ซึ่งแต่ละประเทศมีความสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิตไม่เท่ากัน และนับเป็นความได้เปรียบอันเนื่องมาจากทำเลที่ตั้ง (Location specific advantages) ดังนั้น ประเทศหนึ่ง ๆ จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและจะส่งสินค้าเฉพาะสินค้าที่มีปัจจัยการผลิตอุดมสมบูรณ์ที่สุดและถูกใช้อย่างค่อนข้างเต็มที่ที่สุด ขณะเดียวกันก็จะนำเข้าสินค้าที่ปัจจัยการผลิตของสินค้านั้น ๆ หาได้ยากในประเทศนั้น ๆ ทฤษฎีของเฮกเซอร์-โอห์ลินอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่าประเทศคู่ค้ามีปัจจัยการผลิตเหมือนกันทุกประการ (Homogeneous) โดยปัจจัยการผลิตมี 2 ชนิด คือ ปัจจัยการผลิตประเภททุนและแรงงาน และไม่สามารถทำการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศได้ ไม่มีการติดกันทางการค้า และไม่มีต้นทุนค่าขนส่ง (Transaction Cost) รวมถึงการกำหนดให้ฟังก์ชันการผลิตสินค้าของแต่ละประเทศเป็นฟังก์ชันเดียวกัน และรสนิยมการบริโภคของแต่ละประเทศเหมือนกัน ดังนั้นประเทศหนึ่ง ๆ จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตและส่งออกไปสินค้าที่มีปัจจัยการผลิตอุดมสมบูรณ์และถูกใช้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ภายใต้อธิบายของเฮกเซอร์-โอห์ลิน บทบาทของปัจจัยการผลิตที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศได้รับการเน้นให้เห็นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ต่อมาทฤษฎีของเฮกเซอร์-โอห์ลิน ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าตั้งอยู่บนข้อสมมติที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในประเด็นต่อไปนี้ (สุวินัย ภรณวลัย 2544 : 116)

1. การสมมติให้ไม่อาจเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศ ฟังก์ชันการผลิตเหมือนกันหมดทุกประเทศ และการแข่งขันเป็นแบบระหว่างหน่วยย่อย ๆ เช่นนี้ย่อมมีนัยว่าตลาดทั้งหลายประเทศดำเนินไปอย่างประสิทธิภาพหรือไม่ยอมรับการมีความล้มเหลวของตลาดซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

2. การสมมติให้ไม่มีค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสาร (Information) และไม่มีกำแพงกีดกันการค้าและการแข่งขันก็ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

การค้าระหว่างประเทศจะเป็นเพียงรูปแบบเดียวที่เป็นไปได้ของการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากการสมมติให้ปัจจัยการผลิตไม่อาจเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและฟังก์ชันการผลิตเหมือนกันระหว่างประเทศทำให้ทฤษฎีไม่อาจอธิบายถึงการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร รวมถึงช่างเทคนิค ฯลฯ ในรูปแบบของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (Foreign direct investment) ประกอบกับในแง่ของความเป็นจริงแล้วการค้าระหว่างประเทศมิได้เกิดขึ้นอย่างเสรี แต่เกิดขึ้นภายใต้การรวมกลุ่มและการกีดกันทางการค้า แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎี เฮกเซอร์-โอห์ลีน (ในระยะแรก: ก่อนทศวรรษที่ 1950) ก็สามารถอธิบายถึงสาเหตุการค้าระหว่างประเทศได้ในระดับหนึ่ง ถึงแม้จะอธิบายถึงการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศไม่ได้ก็ตามโดยทฤษฎีเฮกเซอร์-โอห์ลีนมีความแตกต่างจากทฤษฎีของริคาร์โดตรงข้อสมมติที่ว่าฟังก์ชันการผลิตเหมือนกันระหว่างประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงการกระจายของข่าวสารและเทคโนโลยีระหว่างประเทศสามารถกระทำได้อย่างเสรีและทันทีทันใดนั่นเอง

จากแนวคิดหลัก ๆ ของเฮกเซอร์ตั้งแต่ปี 1919 ได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับจนกระทั่งเป็นทฤษฎีเฮกเซอร์-โอห์ลีนในปี 1950 และในระยะเวลากว่า 20 ปีหลังจากนั้น ก็ได้มีความพยายามในอันที่จะพัฒนาทฤษฎีเฮกเซอร์-โอห์ลีนเพื่อลดจุดด้อยของทฤษฎีให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริง (Realism) มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยทิศทางในการปรับปรุงทฤษฎีเฮกเซอร์-โอห์ลีน มีการกระทำไปใน 2 ทางคือ

1. Neo-factor theories of trade

ซึ่งเป็นการขยายทฤษฎี H-O ซึ่งมีแค่ 2 ปัจจัยการผลิต ให้ครอบคลุมถึงปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่เป็น Location-specific endowments ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยจำพวกทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งก็มีผลสำคัญในการกำหนด “ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ” เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ Neo-factor theories ยังเสนอให้ยอมรับความแตกต่างในคุณภาพของปัจจัยป้อนเข้า กล่าวคือทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยกับการกำหนด “แรงงาน” (Labour) ให้เป็นปัจจัยเดี่ยว ๆ (Single factor) ของการผลิต แต่เห็นว่าการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ หรือใน Human capital อันได้แก่แรงงานที่มีทักษะสูงเป็นมืออาชีพและมีความสามารถในการจัดการหรือการบริหาร ย่อมสามารถสร้างความได้เปรียบในผลผลิตที่เป็นสินค้าที่ใช้ทักษะหนาแน่น (Skill intensive goods) ให้แก่ประเทศนั้นได้ เพราะฉะนั้นทักษะของแรงงานจึงควรจะถูกพิจารณาเป็นปัจจัยที่สามของการผลิตนอกเหนือไปจากทุนและแรงงาน

2. Neo-technology theories of trade

ในขณะที่ข้อสมมติของ Neo-factor theories ยังตั้งอยู่บนสภาพแวดล้อมที่เป็นการแข่งขันโดยสมบูรณ์และพัฒนาทฤษฎี H-O ในรูปของการขยายทฤษฎีนั้น Neo-technology theories of trade กลับถือเอาสภาพแวดล้อมที่เป็นการแข่งขันแบบไม่สมบูรณ์เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาและมุ่งไปที่การพัฒนาในทิศทางเดียวกับของริคาร์โด กล่าวคือ หากความได้เปรียบเทียบถูกกำหนดมาจากความแตกต่างระหว่างประเทศในด้านเทคโนโลยี ความ

แตกต่างที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งระหว่าง Neo-factor theories กับ Neo-technology theories ก็คือ ในขณะที่ Neo-factor theories เน้นไปที่การอธิบายตัวแปรใหม่ ๆ ที่เป็นตัวกำหนด “Location advantage” หรือความได้เปรียบจากทำเลของประเทศ นั้น ส่วน Neo-technology theories กลับให้ความสนใจกับการเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวในทรัพย์สิน (Asset) บางอย่าง ของบริษัท เช่น เทคโนโลยีซึ่งก็หมายความว่าทฤษฎีนี้หันไปเน้นยังปัจจัยใหม่ ๆ ที่เป็นตัวกำหนด “Ownership advantage” (ความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของ) ของบริษัทในประเทศนั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการป้องกันประเทศของรัฐบาลและกระทรวงกลาโหม
2. เพื่อศึกษาถึงขีดความสามารถในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ของไทยในสถานะการณ์ปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของต่างประเทศ
3. เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการส่งเสริมอุตสาหกรรม อาวุธยุทโธปกรณ์เพื่อการป้องกันประเทศ และการส่งชิ้นส่วนซ่อมยุทโธปกรณ์ในรูปของสินค้าออกไปสู่มิตรประเทศ เพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยและต่างประเทศ ประกอบกับการวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาล นโยบายของ ๔พณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และการปฏิบัติของกระทรวงกลาโหมเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในกรณีดังกล่าว ประกอบการศึกษาถึงศักยภาพของกิจการอุตสาหกรรมอาวุธยุทโธปกรณ์ในประเทศ รวมถึงความต้องการอาวุธยุทโธปกรณ์ภายในประเทศเพื่อการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของเหล่าทัพต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทั้งนี้จะได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของการวิจัยเพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้รับมารวบรวมแล้วนำมาทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อแสวงหาคำตอบที่ต้องการ

สรุปผลของการวิจัยและการอภิปรายผล

ภายหลังการปฏิวัติโดย ๔พณฯจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. 2501 ประเทศไทยได้เริ่มวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกขึ้น เพื่อควบคุมทิศทางการพัฒนาประเทศไปในแนวทางที่กำหนด และให้สามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ในระยะแผนพัฒนา ๔ ฉบับที่ 1-3 ในภาคอุตสาหกรรมนั้น ประเทศไทยเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ต่อมาในแผนพัฒนา ๔ ฉบับที่ 4-7 เน้นการผลิตเพื่อการส่งออก และแผนพัฒนา ๔ ฉบับที่ 8 และ 9 เน้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงในกลุ่มประชากรของประเทศ

สำหรับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศนั้นหลังจากที่มีจุดเริ่มต้นภายใต้การสนับสนุนของสหรัฐอเมริกา และกระทรวงกลาโหมได้จัดตั้งโรงงานผลิตยุทธโศปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว ในส่วนของภาคเอกชนก็มีความสนใจที่จะทำการลงทุนในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก เช่น บริษัท ไทยอาร์ม จำกัด ผู้ผลิตกระสุนปืนพกชนิดต่าง ๆ บริษัท ใช้อินเตอร์เนชั่นแนลดีเวลลอปเม้นต์ จำกัด ผู้ผลิตวัตถุระเบิดชนิด Emulsion Slurry สายขนวน และเชื้อประทุ บริษัท อัสพรธม เอ็กโพลซีฟ จำกัด ผู้ผลิตเชื้อประทุไฟฟ้า และเชื้อประทุชนิดหน่วงเวลา บริษัท ชัยเสรี เมททอลแอนด์รีบเบอร์ จำกัด ผู้ผลิตข้อต่อสายพาน ล้อกด ล้อรับสายสำหรับรถหุ้มเกราะสายพานทุกชนิด บริษัท เสรีชัยยุทธภัณฑ์ ผู้ผลิตหมวกกันกระสุน เสื้อเกราะกันกระสุน ฯลฯ เป็นต้น อย่างไรก็ตามปริมาณการผลิตยังอยู่ในระดับต่ำ และการส่งออกยังมีอุปสรรคนานัปการที่ทำให้การเพิ่มปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไม่สามารถกระทำได้อย่างเต็มที่

นโยบายของทางราชการในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวดที่ 5 ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดหากำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงแห่งรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ คุ้มครองผลประโยชน์แห่งชาติและปกป้องครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งจากกฎหมายสูงสุดของประเทศที่ได้กำหนดไว้นี้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีแนวทางดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศตามนโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ โดยการพัฒนากระบวนการป้องกันประเทศให้มีขีดความสามารถในการป้องกันตนเอง รวมทั้งพัฒนาความพร้อมของกองทัพ ปรับปรุงโครงสร้างเพื่อให้ความเหมาะสม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีนโยบายในการพัฒนาขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ ซึ่งนโยบายดังที่ได้กล่าวมานี้เป็นการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของภาครัฐบาลและเอกชน โดยตรง

ขีดความสามารถในการผลิตยุทธโศปกรณ์ของไทยในปัจจุบันและแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในอนาคต

การผลิตยุทธโศปกรณ์ของไทยในปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงคือกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีโรงงานช่างแสงอยู่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กองทัพบก กองทัพเรือ และ

กองทัพอากาศ ทั้งนี้ได้กำหนดให้ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เป็นหน่วยควบคุมกำกับดูแลกิจการอุตสาหกรรมและการพลังงานทหาร พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รวมทั้งทำหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศซึ่งดำเนินการโดยภาคเอกชนให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้

สถานภาพการผลิตยุทธโศปกรณ์โดยรวมของกระทรวงกลาโหม

1. ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นส่วนใหญ่เป็นยุทธโศปกรณ์ประเภทที่หมดเปลือง เช่น กระสุน ระเบิด จรวด ซึ่ง

มีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานภายในประเทศ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือการที่แต่ละเหล่าทัพใช้ระบบอาวุธแตกต่างกัน อาวุธบางประเภทมีความต้องการใช้น้อยกว่ากำลังการผลิตมากจนไม่คุ้มค่าต่อการเดินเครื่องจักร

2. การควบคุมคุณภาพของยุทโธปกรณ์ที่ผลิตได้ยังไม่มีความมาตรฐานตามหลักสากล
3. ยุทโธปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงยังไม่สามารถผลิตได้

สถานภาพการผลิตยุทโธปกรณ์โดยรวมของภาคเอกชน

1. สามารถผลิตปืนเล็กและกระสุนปืนเล็กได้อย่างมีคุณภาพ
2. สามารถผลิตชิ้นส่วนยานยนต์รบ (รถถัง) ยานช่วยรบ รถบรรทุกทหาร
3. การซ่อมสร้างปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ (UP GRADE) ยานยนต์รบและยานช่วยรบ
4. การผลิตยานลำเลียงพลหรือยานพาหนะสงครามยังจะต้องทำการวิจัยและพัฒนาอีกต่อไป แต่มีขีด

ความสามารถกระทำได้ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีประสบการณ์ในการผลิตและประกอบรถยนต์เพื่อการพาณิชย์มาเป็นเวลายาวนาน

5. อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์สามารถพัฒนาเพื่อแปรสภาพเป็นยุทโธปกรณ์เพื่อการสงครามได้
6. อุตสาหกรรมต่อเรือ มีขีดความสามารถต่อเรือได้ไม่น้อยกว่า 3,000 ตัน และทำการซ่อมเรือสินค้าขนาด 80,000 ตันกรอสได้
7. อุตสาหกรรมอากาศยาน สามารถซ่อมทำลำตัวของเครื่องบินรบได้ทุกขนาด

แนวทางในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการส่งออก

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศประเภทยุทธภัณฑ์ทางทหารเป็นสินค้าที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าการส่งออกเป็นอย่างมาก เนื่องจากความต้องการยุทโธปกรณ์จะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสินค้าประเภทอื่น เพราะขึ้นอยู่กับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นต่อประเทศนั้น ๆ ดังนั้นจึงมีการแข่งขันสูงในการจัดหายุทโธปกรณ์ใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพดี ซึ่งรัฐบาลของแต่ละประเทศได้กำหนดเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมการส่งออกสินค้าประเภทนี้อย่างจริงจัง

ในกรณีของประเทศไทยนั้น ขีดความสามารถในการผลิตยุทโธปกรณ์ของภาคเอกชนมีศักยภาพสูงและสามารถที่จะขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นได้อีกเป็นปริมาณมาก ซึ่งหากรัฐบาลทำการส่งเสริมอย่างจริงจังและแก้ไขระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคในการส่งออกให้เหมาะสมแล้ว จะทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้ายุทโธปกรณ์เพิ่มขึ้นได้อีกมาก โดยควรทำการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการส่งออกยุทโธปกรณ์อันประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพาณิชย์ จะต้องประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และกำหนดมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อจัดอุปสรรคในการส่งออกให้มากที่สุด
2. กระทรวงกลาโหม โดยศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ทำหน้าที่เป็นหน่วยรับผิดชอบในการประสานงานกับส่วนราชการและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกัน

ประเทศโดยส่วนรวมทั้งทำการพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ

คำสั่ง ให้ทันสมัย เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานของภาคราชการและเอกชน

3. สร้างกลไกในการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ทั้งในด้านการค้นคว้าวิจัย มาตรการในการส่งสินค้าออกไปยังตลาดต่างประเทศ และกำหนดมาตรฐานยุโรปกรณีของแต่ละเหล่าทัพให้สอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การส่งออกอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการวิจัยในเชิงลึกถึงปัญหาข้อขัดข้องอันเกิดจากแนวความคิด ระเบียบปฏิบัติของกำลังพลขีดความสามารถในการผลิตของภาคเอกชนรวมทั้งความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาล รวมทั้งแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องตามที่ค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้มีโอกาสเกิดคงอยู่ เติบโต และสามารถนำไปสู่การส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้จะต้องกำหนดให้ หน่วยงานของรัฐพิจารณาสนับสนุนผลิตภัณฑ์ภายในประเทศอย่างแท้จริง ด้วยการกำหนดเงื่อนไขดังนี้

1. การจัดซื้อจัดหาคำสั่งซื้อที่มีผลิตภัณฑ์ในประเทศเข้าแข่งขันแล้ว ให้พิจารณาเปรียบเทียบราคาในฐานเดียวกัน

1.1 ด้วยสินค้ายุทธภัณฑ์สำเร็จรูปที่นำเข้าจากต่างประเทศ มีพิกัดศุลกากรรองรับ สามารถใช้สิทธิยกเว้นค่าอากรขาเข้าได้ แต่ผลิตภัณฑ์ในประเทศ วัตถุดิบที่นำเข้ามาทำการผลิตจะต้องชำระค่าอากรขาเข้า หากจะกำหนดสูตรให้หักลดค่าภาษีขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ผลิต และวัสดุช่วยผลิตที่นำเข้ามีมากมาย การยกเว้นการยกเว้นการนำเข้าภาษีอากรขาเข้า เนื่องจากจำนวนการสั่งซื้อแต่ละครั้งไม่มาก และขาดความต่อเนื่อง ยกเว้นการนำเข้าสูตรขึ้นต่อกรมศุลกากร และอยู่ในพิกัดค่าภาษีอากรขาเข้าแตกต่างกันหลายอัตรา

1.2 ควรกำหนดเป็นหลักการและหรือมาตรการแนวทางปฏิบัติให้กับหน่วยราชการใช้ยึดถือเป็นหลักในการจัดซื้อ/จ้างว่า “หากมีผลิตภัณฑ์ในประเทศเข้าแข่งขันกับผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศและสินค้านั้นอยู่ในพิกัดยกเว้นค่าอากรขาเข้า หากมีราคาสูงกว่ากันไม่เกิน 30 % ให้พิจารณาจัดซื้อ/จ้างผลิตภัณฑ์ในประเทศเป็นหลัก

2. ผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตได้ในประเทศ และสนับสนุนกองทัพและเครือหน่วยงานของรัฐ ได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่องแล้ว ควรจะพิจารณาสั่งซื้อในลักษณะเป็นงานต่อเนื่อง OPEN END

3. การออกไปอนุญาตส่งออก ควรปรับให้หน่วยงานระดับล่างที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจทำการอนุญาตส่งออก แล้วจึงนำเรียนถึงปลัดกระทรวงฯ ให้ทราบเป็นรายเดือน หรือทุก 3 เดือน ไม่ควรนำเรียนและขออนุญาตโดยตรงถึงปลัดกระทรวงฯ ทุกเรื่อง ดังเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้อนุมัติส่งออกมีข้อยกเว้นเพียงรายเอก (Major) เท่านั้น

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว หากราชการได้นำมาให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติก็จะทำให้ โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศที่มีอยู่แล้ว ให้ความสนใจทำการผลิต และสามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากต่างประเทศให้เกิดความเข้มแข็งพอที่จะนำไปสู่ตลาดการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับผู้ที่มีความสนใจจะทำการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะให้ทำการศึกษาเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาาระดับสูงของกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการต่างประเทศ ในการส่งสินค้ายุทธโปกรณ์ออกไปยังตลาดต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาข้อขัดข้องและแนวทางการแก้ไขปัญหาล่าช้า โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2. ทำการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการทหารในสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตยุทธโปกรณ์ของสำนักงานปลัดกระทรวง และทั้ง 3 เหล่าทัพ เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการผลิตและปัญหาข้อขัดข้อง รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาล่าช้า โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในรูปแบบของแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติ

3. ทำการศึกษาปริมาณความต้องการยุทธโปกรณ์ของตลาดต่างประเทศและแนวโน้มของความต้องการในอนาคต โดยการทบทวนวรรณกรรมประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ก็เพราะได้รับความกรุณาจากท่านผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชน ท่านข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะ พล.อ.สมุท นิลกุล อดีตเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก คุณนพรัตน์ กุลหิรัญ ผู้บริหารบริษัท ชัยเสรี จำกัด รวมทั้งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

สุวินัย ภรณวลัย. ทฤษฎีบริษัทข้ามชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

วารสาร

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) “สถานะเศรษฐกิจและการส่งออก ปี 2545,” วารสารเศรษฐกิจวิเคราะห์.

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือน มีนาคม 2545, หน้า 3-11.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ธนพ ปัญญาพัฒนากุล. “ความสามารถในการส่งออกของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สุรชาติ บำรุงสุข. “กำลังรบเอเชีย ข้อมูลตัวเลข สถาบันเอเชียศึกษา” เอกสารวิจัยวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
, 2541.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงกลาโหม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก www.mod.go.th 2545.

กระทรวงอุตสาหกรรม. “การส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก www.industry.go.th
2545.

สำนักงานเลขานุการ, คณะรัฐมนตรี. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก www.thaigov.go.th 2545.

เอกสารอื่นๆ

เฉลิมชัย ห่อนาค. “แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ.” เอกสารประกอบการบรรยาย
การสัมมนาผู้ประกอบการยุทธปัจจัย ครั้งที่ 5 วันที่ 26-27 มิถุนายน 2539.

ประจักษ์ จันท์โอ, พล.ท. “การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ.” เอกสารประกอบการบรรยาย กองวิชายุทธศาสตร์
วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ วันที่ 1 เมษายน 2545.

ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธกองทัพบก. “ผลการดำเนินงานของ ศอว.ทบ.” เอกสารประกอบการบรรยายสรุป ในการ
ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กลุ่ม 3 วันพุธที่ 1 พฤษภาคม 2545.

แนวทางในการพัฒนานโยบายรับจำนำข้าวเพื่อสนับสนุนเกษตรกรไทย

The Way to Develop the rice pledging program for Thai Farmer

พล.ต.ดร.อนุชาติ บุนนาค

ผู้ช่วยคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก abunnag@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายในการรับจำนำข้าวของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินการรับจำนำข้าวและปัญหาในการดำเนินงานที่ผ่านมาของข้าราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการรับจำนำข้าวจากเกษตรกรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยออกแบบให้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นวิธีการหลัก

ผลของการวิจัย พบว่า ในการดำเนินงานที่ผ่านมา โครงการรับจำนำข้าวมีข้อเสียมากมาย เช่น โครงการรับจำนำที่ผ่านมาทำให้กลไกตลาดถูกบิดเบือน สาเหตุเกิดจากการที่รัฐบาลกำหนดราคารับจำนำที่สูงเกินไป โดยไม่คำนึงถึงราคาตามกลไกตลาด, เกษตรกรเกิดค่านิยมในการเพาะปลูกเพื่อขายให้แก่โครงการรับจำนำแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง, รัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร และงบประมาณในการบริหารจัดการ, ระเบียบขั้นตอนการรับจำนำเปิดโอกาสให้มีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงในทุกระดับ และโครงการนี้เป็นการช่วยทางการเงินแก่เกษตรกรมากกว่าช่วยให้เกษตรกรยืนได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากโครงการรับจำนำข้าว

1. ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินโครงการที่ยังมีข้อบกพร่องในทางปฏิบัติให้เอื้อต่อการดำเนินงานของโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอย่างแท้จริง
2. ควรพิจารณาทบทวนวิธีการช่วยเหลือเกษตรกร โดยเฉพาะการดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตรหรือการแทรกแซงราคาซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรได้อย่างแท้จริง เห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการแปรรูปผลผลิต และเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกตลาดให้สามารถดูแลด้านราคาได้ในระยะยาว
3. เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรมีการศึกษาและประเมินผลความจำเป็น ความเหมาะสม และการศึกษาวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ รวมทั้งกำหนดแผนงานต่าง ๆ ให้เป็นระบบเพื่อประกอบการตัดสินใจก่อนนำเสนอขออนุมัติงบประมาณ

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและรัฐวิสาหกิจเจ้าของโครงการ ควรอบรมบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและความพร้อมในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เพื่อที่จะบริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่กลุ่มเกษตรกรที่ขาดทักษะและองค์ความรู้ในด้านต่างๆ

Abstract

The objective of this study is to study the policy of the government "Rice Pawning" program to help farmers, to study methods and practical procedural and issues related to the "Rice Pawning" program in the past the government workers and related agencies and to propose the optimal policy in the farmers' "Rice Pawning" program to achieve optimal performance by designing the qualitative analysis as the major method.

The results of the study revealed that in the past the rice pawning scheme has many disadvantages such as in the previous plan market was distorted caused by the government's program was set too high regardless of the market price. The farmers aim to sell to the program solely without developing their capability. The government needs to invest huge amount of budget to get products from farmers and management budget to manage the program. The procedure for pawning rice provided opportunity for corruption at all levels and this program tends to carry the farmers more than helping the farmers to stand on their own.

Recommendation guideline in resolving the issue of rice pawning program

1. Regulations should be improved and improved insufficient implementation methods by giving opportunity for stakeholders from all parties to be involved in the program, provide real input.
2. Government should reconsider methods in which to assist the farmers, especially "Rice Pawning" program implementation or price intervention, which does not actually help the farmers. The relevant agencies should join together to provide the integrated solution in terms of production, marketing, processing and output. And focus on the optimization of market forces to take care of the price in the long run.
3. To help farmers for more effective ways in project implementation. There should be studies and evaluate the appropriateness and value of the study including plan determination to make decision prior to the approval of the budget.
4. Relevant agencies of both government sector and NGO as project owner should train personal to be knowledgeable to work even and further more to be subject matter expert in order to provide advice to farmers who lack the skills and knowledge in various fields.

คำสำคัญ

จำนำข้าว, นโยบายข้าว, เกษตรกร,

บทนำ/ภูมิหลัง

โครงการรับจำนำข้าวซึ่งดำเนินการโดยหลายรัฐบาลที่ผ่านมา ได้รับการวิพากษ์อยู่เสมอถึงความล้มเหลวและก่อให้เกิดความเสียหายเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประสบกับปัญหาอย่างต่อเนื่อง แต่รัฐบาลชุดปัจจุบันภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ก็ยังได้นำมาพิจารณาที่จะดำเนินการต่อไป ทั้งนี้เป็นเพราะ

การช่วยเหลือเกษตรกรยังเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับประเทศไทยที่เป็นประเทศเกษตรกรรมและเป็นผู้ส่งออกข้าวชั้นนำของโลกมาเป็นเวลานาน จนถึงกับประกาศให้วันที่ 5 มิถุนายนของทุกปีเป็นวันข้าวและวันชาวนาไทย

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย พบว่า โครงการรับจำนำข้าว ซึ่งชาวนานำจะได้รับผลประโยชน์ไปครบถ้วนนั้น แท้ที่จริงผลประโยชน์จากโครงการนี้ตกอยู่กับชาวนาเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น ที่สำคัญยังเป็นชาวนาในเขตชลประทานภาคกลาง/เหนือตอนล่างที่มีฐานะดี ที่ได้รับประโยชน์มากถึงร้อยละ 35 ยังถือเป็นกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 20 แรกของครัวเรือนไทยขณะที่ชาวนาที่จนที่สุดได้รับประโยชน์จากโครงการนี้เพียงร้อยละ 4.6 เท่านั้น เนื่องจากเป็นชาวนาที่อยู่ในภาคอีสาน ซึ่งไม่มีข้าวส่วนเกินเหลือขาย ส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตเพื่อบริโภคเอง นโยบายจำนำข้าวยังกระทบไปถึงความสามารถในการส่งออกของไทย เพราะราคารับจำนำที่บิดเบือนทำให้ราคาข้าวไทยแพงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ในช่วงต้นฤดูกาลผลิตจึงต้องปล่อยให้เวียดนามส่งออกข้าวไปให้หมดก่อน ไทยจึงสามารถขายข้าวได้ ในขณะเดียวกัน คุณภาพข้าวของไทยก็ลดต่ำลง เพราะชาวนาปลูกข้าวโดยเน้นเพียงปริมาณ มากกว่าคุณภาพ เพราะหวังขายข้าวให้กับโครงการรับจำนำ ดังนั้น โครงการรับจำนำข้าว จึงถือเป็นต้นเหตุที่ทำให้ข้าวไทยคุณภาพต่ำลง

จากปัญหาที่กล่าวมานี้และเหตุปัจจัยอื่น ๆ อีกจึงทำให้การกำหนดนโยบายสาธารณะในเรื่องรับจำนำข้าวเป็นประเด็นสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร หากนโยบายนี้ได้รับการกำหนดอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับหลักการที่ถูกต้อง จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบัน โครงการนี้ยังมีปัญหามากมาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาโดยเร่งด่วน ในขณะนี้

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของเกษตรกรโดยผ่านนโยบายข้าว มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบาย ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาใช้ตัวแบบนโยบายสาธารณะของ Thomas Dye เป็นหลัก โดยทำการศึกษานโยบายสาธารณะเป็นเรื่อง ๆ เป็นรายกรณีไป มีลักษณะเป็นกรณีศึกษา กล่าวคือนักวิชาการที่ใช้แนวทางนี้ศึกษาหิบบยคนนโยบายหนึ่งขึ้นมาวิเคราะห์อย่างละเอียด การวิเคราะห์มักเน้นการพิจารณาจากพรรคชนผู้กำหนดนโยบายระดับสูง คือ รัฐบาล พรรคการเมือง และรัฐสภาเป็นสำคัญ ตัวแบบที่นักวิชาการแนวนี้ใช้เป็นกรอบในการศึกษามีอยู่หลายตัวแบบด้วยกันคือ ตัวแบบผู้นำ (elite model) ตัวแบบระบบ (systems model) ตัวแบบกลุ่ม (group model) และตัวแบบสถาบัน (institutional model) (Thomas R. Dye, 1978)

แนวความคิดในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น นักวิชาการส่วนใหญ่มักเห็นพ้องต้องกันในประเด็นที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น คือ

1. การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ นั่นคือ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่ชกชชชช แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และ
2. การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย

ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการทบทวนผลงานทางวิชาการในทศวรรษที่ผ่านมา พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่กำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

1. ลักษณะของนโยบายนั้น ๆ
2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย
3. ความเป็นไปได้ทางการเมือง
4. ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี
5. ความพอเพียงของทรัพยากร
6. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
7. ทักษะของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
8. กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

นโยบายส่วนใหญ่จะต้องอาศัยองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลในระดับต่าง ๆ ในการทำหน้าที่ดำเนินนโยบายเพื่อให้ให้นโยบายนั้นสามารถบรรลุเป้าหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติเหล่านี้มีความคาดหวังและมีเป้าหมายที่แตกต่างกันไป แต่จำเป็นที่จะต้องเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกันหรือมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับใดระดับหนึ่ง องค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องต่างก็มีบทบาทและอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากหรือน้อยต่างกันไป แต่ไม่มีใครที่สามารถควบคุมผลหรือทิศทางของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ด้วยตัวเองทั้งหมด บทบาทขององค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการผลักดันให้นโยบายนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ องค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็นหลายฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ระบบราชการ ข้าราชการ ผู้รับบริการหรือผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบาย

1. ฝ่ายการเมือง

ฝ่ายการเมือง ครอบคลุมถึงรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เป็นผู้มีความสำคัญในการกำหนดขอบเขตในการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบราชการ การกำหนดขอบเขตอาจทำได้โดยการออกกฎหมาย หรือกำหนดขึ้นเป็นมติคณะรัฐมนตรี การออกกฎกระทรวง ตลอดจนการวางระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางไปปฏิบัติ ในอีกนัยหนึ่ง สองสถาบันนี้ถือได้ว่าเป็นฝ่ายที่ริเริ่มกำหนดหรือเสนอแนะนโยบาย จัดสรรงบประมาณ หรือรับข้อเรียกร้องปัญหาจากกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มการเมือง หรือประชาชนโดยทั่วไป มาแปลงเป็นนโยบายเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ โดยปกติทั้งสองสถาบันนี้มักจะไม่ได้ให้ความสนใจหรือเข้าไปมีส่วนในการกำหนดรายละเอียดของกระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่จะเข้าไปพิจารณาเลือกหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกจากนี้ ฝ่ายการเมืองอาจเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในการพิจารณาปรับปรุงนโยบาย ซึ่งในประเด็นนี้

ฝ่ายการเมืองจะเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์กับทางหน่วยราชการทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ในทางกลับกัน หน่วยราชการที่รับผิดชอบก็จะพยายามชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติตาม โขบายนั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีความสำเร็จเกิดขึ้นในระดับใดระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อแสวงหาความสนับสนุนในการดำเนินงานต่อไป

สำหรับในประเทศไทย ฝ่ายการเมืองที่มีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ คณะรัฐมนตรี นโยบายส่วนมากมักจะได้รับการริเริ่มผ่านทางเจ้ากระทรวงไปสู่คณะรัฐมนตรี หรือริเริ่มโดยนายกรัฐมนตรีโดยตรง และถูกกำหนดโดยมติคณะรัฐมนตรี การมอบหมายให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การควบคุมติดตามผลการปฏิบัติมักจะเป็นการรับผิดชอบร่วมกันของกระทรวงที่เกี่ยวข้องบางนโยบาย เช่น นโยบายยกระดับราคาข้าวเปลือก ผู้ที่เกี่ยวข้องจะมีหลายกระทรวง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ขอบข่ายของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมีแบ่งแยกกัน โดยเฉพาะตามหน้าที่ของกระทรวงเหล่านั้น

โดยสรุปแล้ว ฝ่ายการเมืองมีส่วนสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จ โดยหากนโยบายใดได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากฝ่ายการเมืองแล้ว มักมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้ต้องพิจารณาปัจจัยประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

2. ระบบราชการ

ระบบราชการ ในที่นี้หมายถึง หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ถือได้ว่าเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุด ทั้งในกระบวนการของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในขั้นการกำหนดนโยบาย ระบบราชการมีบทบาทในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย เพราะระบบราชการเป็นทั้งผู้เก็บรวบรวม วิเคราะห์ และป้อนข้อมูลไปให้ฝ่ายการเมือง ในประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไปโดยเฉพาะประเทศไทย ระบบราชการจะเป็นผู้ครอบงำระบบการเมืองอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากฝ่ายการเมืองไม่มีสมรรถนะเพียงพอในการหาข้อมูลหรือปฏิบัติงานจึงมีความจำเป็นต้องพึ่งระบบราชการ อย่างไรก็ตามฝ่ายการเมืองอาจทำการกำหนดนโยบายขึ้นใหม่ทั้งหมดซึ่งต่างจากเรื่องที่ระบบราชการเคยทำอยู่ก็เป็นได้ แต่ก็เป็นที่เกิดขึ้นน้อยมาก

ในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ ระบบราชการมีความสำคัญมากเพราะมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเอกชนก็คือการปราศจากคู่แข่งที่หลากหลาย และปัญหาการขาดทุนไม่ได้เป็นปัญหาที่จะนำไปสู่ความสิ้นสุดหรือจุดจบของหน่วยราชการเหมือนกับหน่วยงานธุรกิจ การเป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นภารกิจหลักของระบบราชการ นอกเหนือจากอำนาจของระบบราชการที่ยากจะควบคุมได้และแนวโน้มของระบบราชการที่จะเลือกนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติแต่เฉพาะนโยบายที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเองแล้ว ความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องของหน่วยราชการด้วยกันเองก็เป็นปัญหาอย่างมากในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายใดที่ต้องอาศัยความร่วมมือหรือการประสานงานระหว่างหน่วยงานหลายหน่วยงานนโยบายนั้นมักจะมีแนวโน้มที่จะล้มเหลวในการนำไปปฏิบัติ เพราะถึงแม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีความเห็นพ้องต้องกันในเป้าหมายของนโยบายเพียงใด แต่แนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งในวิธีบรรลุเป้าหมายก็มีมาก เนื่องจากทัศนภาพ ผลประโยชน์ และวัตถุประสงค์หลักของหน่วย ราชการที่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการ

ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในฐานะผู้ปฏิบัติงานมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความเกี่ยวข้องของข้าราชการในการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจแบ่งได้เป็นหลายระดับ เช่น ในฐานะผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ในฐานะผู้บริหาร โครงการ และในฐานะผู้ให้บริการตามโครงการ บุคคลเหล่านี้ต่างก็มีแรงจูงใจ (incentives) เป้าหมาย (goals) และค่านิยม (values) ที่แตกต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้จะเป็นที่มาของพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน

ในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานจะมีความสำคัญอย่างมากในด้านการสนับสนุนนโยบายนั้น ๆ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานจึงถือว่ามีส่วนสำคัญในการทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบผลหรือความราบรื่นเพียงใดในระดับหนึ่ง ผู้บริหารโครงการเป็นผู้แปลงการสนับสนุนหรือเจตนารมณ์ของผู้บริหารระดับสูงให้ผู้นำของข้าราชการที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติในภาพที่เป็นจริง ข้าราชการในระดับล่างที่เป็นผู้ให้บริการหรือดำเนินงานถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้ปฏิบัติที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกิจกับประชาชนผู้รับบริการ ข้าราชการในระดับล่างเหล่านี้จะมีอิสระในการใช้วิจารณญาณ (discretion) ในการตัดสินใจอย่างมาก โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจจะควบคุมได้ ข้าราชการเหล่านี้จะเป็นผู้แปลหรือตีความ (interpret) นโยบายมาเป็นแนวทางปฏิบัติงานด้วยตนเอง หากนโยบายขาดความชัดเจนก็จะเกิดปัญหาในการนำไปปฏิบัติตามหรือในกรณีที่นโยบายหรือโครงการนั้น ๆ ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ประจำวันของข้าราชการเหล่านี้ อาจทำให้ ข้าราชการไม่ยอมรับหรือหาทางหลีกเลี่ยง เพิกเฉย หรือตีความนโยบายนั้นเสียใหม่ก็ได้ กล่าวโดยสรุปแล้ว ข้าราชการในระดับล่างเหล่านี้เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติในระยะหลังจึงได้หันมาเพิ่มความสนใจที่พฤติกรรมของข้าราชการระดับล่างและปฏิสัมพันธ์ของข้าราชการดังกล่าวมากขึ้น

4. ผู้ที่ได้รับผลจากนโยบาย

ผู้ได้รับผลจากนโยบาย ได้แก่ ผู้รับบริการ (clients) ผู้ได้รับประโยชน์ (beneficiaries) หรือผู้เสียประโยชน์ ในที่นี้หมายถึงทั้งแง่ของบุคคล (individuals) กลุ่ม (groups) หน่วยงานภาคเอกชน (private sectors) และภาคหน่วยงานที่ไม่ได้มุ่งหากำไร (non-profit sectors) ในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้รับบริการหรือผู้ได้รับประโยชน์ในฐานะที่เป็นบุคคล (หมายถึงประชาชนทั่วไปมิใช่ผู้มีอิทธิพลหรือบุคคลสำคัญ) จะเป็นผู้ที่ติดต่อกับข้าราชการในระดับล่างโดยตรง หากบุคคลดังกล่าวขาดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม บทบาทที่จะมีอิทธิพลในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีค่อนข้างน้อย และยากที่จะได้รับความสนใจจากฝ่ายการเมืองหรือระบบราชการ อย่างไรก็ตาม หากผู้รับบริการหรือผู้รับประโยชน์มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนในลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ บทบาทของกลุ่มที่จะส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายในการรับจํานำเข้าของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการดำเนินการรับจำนำข้าวและปัญหาในการดำเนินงานที่ผ่านมาจากข้าราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการรับจำนำข้าวจากเกษตรกรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ออกแบบให้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นวิธีการหลัก ดังนั้น รายละเอียดส่วนใหญ่ จะได้รับจากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีความรู้ในเรื่องนโยบายข้าว อันประกอบด้วยข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ นักวิชาการ นายกษัตริย์ผู้ส่งออกข้าวไทย ผู้นำชาวนาในท้องถิ่น และนักธุรกิจค้าข้าวไทย เพื่อทำการศึกษาดังทฤษฎี หลักการ และแนวความคิด เกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรกรด้วยวิธีการรับจำนำข้าว แนวทางการดำเนินการของข้าราชการ และปัญหาในการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวในขั้นต้น แล้วทำการสอบถามด้วยเทคนิคเดลฟายเพื่อแก้ไขในประเด็นที่ขาดความสมบูรณ์ให้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอในรูปแบบของแนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะในการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. บัตรบันทึกข้อมูล
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
3. แบบประเมินความเห็นของกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเดลฟาย

สรุปผลของการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลของการวิจัย พบว่า นโยบายสาธารณะ เป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐบาลทุกกระทรวง ทบวง กรม ในทุกระดับ และยังคงส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจทุกประเภท รวมทั้งเกี่ยวข้องกับแทบทุกกิจกรรมของประชาชนทั่วไป นโยบายการรับจำนำข้าวจากเกษตรกรก็เป็นนโยบายสาธารณะประเภทหนึ่ง แต่มีส่วนกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงแห่งชาติโดยส่วนรวม

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา โครงการรับจำนำข้าวมีข้อเสียมากมาย เช่น โครงการรับจำนำมีข้อเสียมากมาย ดังนี้

1. โครงการรับจำนำที่ผ่านมาทำให้กลไกตลาดถูกบิดเบือน สาเหตุเกิดจากการที่รัฐบาลกำหนดราคารับจำนำที่สูงเกินไป โดยไม่คำนึงถึงราคาตามกลไกตลาด
2. เกษตรกรเกิดค่านิยมในการเพาะปลูกเพื่อขายให้แก่โครงการรับจำนำแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มี

การพัฒนาศักยภาพของตนเอง

3. รัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร และงบประมาณในการบริหารจัดการ
4. ระเบียบขั้นตอนการรับจํานำเปิดโอกาสให้มีการทุจริตลือราษฎรบังหลวงในทุกระดับ ตั้งแต่ข้าราชการระดับล่างไปจนถึงระดับผู้บริหาร นักการเมือง ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ เช่น โรงสี ฯลฯ เป็นต้น
5. โครงการนี้เป็นการช่วยเกษตรกรที่ไม่ยั่งยืนมากกว่าช่วยให้เกษตรกรยืนได้ด้วยตนเอง
6. บิดเบือนกลไกตลาดมากกว่าปล่อยให้กลไกตลาดทำงาน ที่ผ่านมามีการกำหนดราคารับจํานำหรือประกันที่มักจะสูงกว่าราคาตลาด ทำให้ชาวนาไม่มีแรงจูงใจในการมาไถ่ข้าวคืน ซึ่งรัฐนำข้าวในสต็อกนั้นไปหาประโยชน์ต่อซึ่งในทางปฏิบัติรัฐบาลจะขาดทุนเป็นจํานวนมาก และจะต้องนำเงินงบประมาณมาใช้จ่ายอย่างสิ้นเปลืองหลายแสนล้านบาท

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากโครงการรับจํานำข้าว

1. ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินโครงการที่ยังมีข้อบกพร่องในทางปฏิบัติให้เอื้อต่อการดำเนินงานของโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอย่างแท้จริง
2. ควรพิจารณาทบทวนวิธีการช่วยเหลือเกษตรกร โดยเฉพาะการดำเนินโครงการรับจํานำสินค้าเกษตรหรือการแทรกแซงราคาซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรได้อย่างแท้จริง เห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการแปรรูปผลผลิต และเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกตลาดให้สามารถดูแลด้านราคาได้ในระยะยาว
3. เพื่อให้การดำเนินงานโครงการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรมีการศึกษาและประเมินผลความจําเป็น ความเหมาะสม และการศึกษาวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ รวมทั้งกำหนดแผนงานต่างๆ ให้เป็นระบบเพื่อประกอบการตัดสินใจก่อนนำเสนอ

ขออนุมัติงบประมาณ

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและรัฐวิสาหกิจเจ้าของโครงการ ควรอบรมบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและความพร้อมในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เพื่อที่จะบริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่กลุ่มเกษตรกรที่ขาดทักษะและองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ได้รับความรู้ความเข้าใจในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน และควรมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานเจ้าของโครงการนั้นหรือภายในหน่วยงานด้วยตนเองให้มากขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลไม่ล่าช้าหรือซ้ำซ้อน โดยให้หน่วยงานส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเจ้าของโครงการนั้นๆ รับผิดชอบดำเนินการ และควรจัดการสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเกษตรกร เพื่อหาแนวทางการดำเนินโครงการสามารถสนองประโยชน์ให้ประชาชนอย่างทั่วถึงต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ก็เพราะได้รับความกรุณาจากท่านผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายข้าว เกษตรกร เจ้าของโรงสี ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าว และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กุลธร นภาพงศธร. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ:ซีเอ็ดยูเคชั่น. 2548.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การกำหนดนโยบายข้าว. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก http://www.kriengsak.com/index.php?components=content&id_content_category_main=23&id_content_topic_main=41&id_content_management_main=542,2550.
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และसानิต แก้วเอียน. นโยบายรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2004q1/article2004march31p1.htm>, 2547.
- สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. ทีดีอาร์ไอ เปิดผลศึกษาจำนำข้าว ชาวนายากจนไม่ได้ประโยชน์. ออนไลน์. <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/business/business/20090629/54800>, 2552.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. นโยบายรับจำนำข้าวเปลือก. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก <http://www.siamintelligence.com/tdri-to-criticise-rices-pawn-policy/>, 2552.
- สำนักพิมพ์มติชนรายวัน. แฉปมรับจำนำข้าว ต้นเหตุรัฐบาลขาดทุนบาน. ออนไลน์. <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2006q4/2006october27p8.htm>, 2549.
- องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร. โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี 2552. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก <http://www.mof.or.th/rice-2.htm>, 2552.

ความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกายหรือจิตใจขนาดเท่าใดจึงจะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ตามมาตรา

295 ประมวลกฎหมายอาญา

PHYSICAL OR MENTAL DAMAGE CAUSED TO SIZE TO PHYSICAL MENTAL

HARM UNDER SECTION 295 CRIMINAL CODE

สุพัตรา จงใจงาม

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์

E-mail: December_29@windowslive.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ร่างกายและจิตใจขนาดเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหายที่เป็นผู้ถูกระทำ เพื่อศึกษาถึงความรุนแรงของการกระทำ ขนาดของบาดแผล ร่องรอยของการถูกระทำ ความลึก ความกว้าง ของบาดแผลที่เกิดจากการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายขนาดเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่จิตใจของผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ซึ่งนักกฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่าความเสียหายที่ต้องสูญเสียคนรักไม่ถือว่าเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทำร้ายจึงเรียกค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้ ซึ่งมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา นั้นเป็นบทบัญญัติมาตราที่กำหนดว่าบุคคลใดกระทำความร้ายร่างกายผู้อื่นจนผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย และต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ปัญหาที่ว่า การกระทำเท่าใดที่จะถือว่าเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ซึ่งในทางปฏิบัตินี้ยังไม่มีความเป็นภาวะวิสัย แต่ยังคงเป็นอัศจรรย์ซึ่งไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว หรือไม่มีทฤษฎีที่สามารถวินิจฉัยได้ว่าบาดแผลขนาดเท่าใดหรือการกระทำขนาดไหนที่จะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจจนถึงขนาดจะเป็นการกระทำที่เรียกว่า “มีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย” ตาม มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา การศึกษาวิจัยนี้เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และทฤษฎีที่จะก่อให้เกิดความเป็นภาวะวิสัยมากขึ้นในการวินิจฉัยว่าบาดแผลขนาดเท่าใด หรือการกระทำขนาดเท่าใดที่จะถึงขนาดทำให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหาย การศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาโดยการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนแน่นอนในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในเรื่องของบาดแผลและการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่จิตใจ จึงเห็นว่าควรที่จะมีการแก้ไขด้วยกฎหมายมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา ที่จะสามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า บาดแผล และอันตรายที่

ผู้เสียหายได้รับนั้น บาดแผลลักษณะเช่นไร ความกว้าง ความยาว ความลึก หรือมีการกำหนดความเสียหายที่ได้รับอย่างชัดเจนว่ามากน้อยเพียงใด จึงจะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหายตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา โดยมีการกำหนดทฤษฎีที่สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานในการวินิจฉัยคดีของผู้ที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยได้อย่างชัดเจนแน่นอน และเป็นการปฏิบัติที่มีบรรทัดฐานที่เชื่อถือได้ ว่าการตัดสินใจคดีนั้นทุกฝ่ายได้รับความยุติธรรม และเท่าเทียมกัน เป็นการตัดสินใจคดีตามบรรทัดฐานของกฎหมายที่จะนำมาสู่ความชอบธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่าย และนำไปสู่การตัดสินคดีที่มีความเป็น “ภาวะวิสัย” มากขึ้น ซึ่งเป็นการตัดสินใจคดีโดยความรู้ และความเชื่อที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง ในทางปรัชญา และเป็นการวินิจฉัยคดีที่อยู่บนพื้นฐานหลักทฤษฎีที่เชื่อถือได้ เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ปัญหาของการวินิจฉัยว่า บาดแผล หรืออันตรายเท่าใด จึงจะเป็นอันตรายตามมาตรา 295 ก็จะหมดไป เพราะเมื่อมีการกำหนดลักษณะของบาดแผล และอันตรายที่ผู้เสียหายได้รับไว้อย่างชัดเจนว่าขนาดเท่าใดจึงจะเป็นอันตรายตามมาตรา 295 แล้ว จึงไม่ต้องวินิจฉัยคดีโดยใช้ “อัตวิสัย” อีกต่อไป และทำให้การวินิจฉัยคดีเป็นไปตาม “ภาวะวิสัย” (Objectivity) ซึ่งก่อให้เกิดบรรทัดฐานในการปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม เพราะเป็นการวินิจฉัยคดีที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง เงื่อนไขที่เป็นความจริง โดยไม่ขึ้นอยู่กับจิตใจหรือความรู้สึกของผู้ใช้บทบัญญัติมาตรา 295 อีกต่อไป เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยคดีโดยการใช่ “ภาวะวิสัย” แทนการวินิจฉัยคดีโดยการใช่ความรู้สึก มุมมอง ความเชื่อ หรือความเห็นของบุคคลซึ่งเป็น “อัตวิสัย” นั้นเอง

คำสำคัญ : ความเสียหาย ร่างกาย จิตใจ อันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295

Abstract

This research issue is the damage caused to the body and mind size to qualify as physical or psychological harm to the victim as the victim. To determine the severity of the offense. The size of the wound. Signs of abuse, the depth, the width of the wound caused by the assault. And abuse and how it will be harmful to the mind of the victim under the Criminal Code Section 295, which was a lawyer, most of the damage the loss of loved ones is not considered damage caused by the attack on the claim under the Civil. Commercial and penal Code Section 295, which is not. Section is defined as any action against the other until someone gets hurt physically or mentally. He committed the assault. And shall be punished as provided by law. When the issue of discrimination cases based on a "subjective" discrimination cases under Section 295 of the Criminal Code. And the Supreme Court will find that some of the less severe cases, the Court reversed the decision that is harmful to the body. In some cases as a result of a violent act, but the

court ruled that it is not harmful to the body. Some cases, the action that is likely to affect the body, but the court ruled that the harm to the mental harm. And tried to hurt some of the issues that are likely to be quite severe, but the court ruled that an attempt to harm the physical or mental harm. Diagnosed cases demonstrate the use of "subjective" (Subjectivity), which is a feeling. Beliefs or views or opinions of the person. The trial judge rather than by a sense of the theory. So how should the law be amended Section 295 of the Penal Code. To define clearly the victim's wounds and harm them. Lesion characteristics like width, length, depth, or the damage that has been clear that much. Physical or mental harm to the victim under Section 295 of the Criminal Code. With the theory that can be used as a diagnostic criterion in the case of those who act in a definite diagnosis. The norms and practices that are reliable. That jurisdiction, then all parties receive fair. And equality. The decision followed the norms of the law to bring justice to all parties and lead to a short-cut case of a "state of nature" which will decide the matter without their knowledge. The belief is based on the facts of the case doctrine and the diagnosis is based on the theory that trust. When the amendment as mentioned above, that Was diagnosed with any traumatic or harmful. According to Section 295, it would be dangerous because when the nature of the wound. And harm to the victim was clearly that size it would be dangerous eye of Section 295, then the decision case by using "subjective" anymore and thus diagnose the case as the "state of nature" (Objectivity), which. cause the criterion perfectly. I was diagnosed with a case based on the facts. Condition is true. Not depend on the mind or feelings of the provisions of section 295, longer lead to discrimination lawsuits by using a "state of nature" for the diagnosis of cases by using a point of view, belief or opinion of the person. The "subjective" itself

Keywords: PHYSICAL OR MENTAL DAMAGE, CAUSED TO SIZE TO PHYSICAL, MENTAL HARM, UNDER SECTION 295 CRIMINAL CODE

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายอาญา คือ กฎหมายที่รวมเอาลักษณะความผิดต่าง ๆ และกำหนดบทลงโทษมาบัญญัติขึ้น ด้วยมีจุดประสงค์จะรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคม การกระทำที่มีผลกระทบต่อสังคมหรือคนส่วนใหญ่ของประเทศถือว่าเป็นความผิดทางอาญา หากปล่อยให้มีการแก้แค้นกันเองหรือปล่อยให้ผู้กระทำผิดแล้วไม่มีการลงโทษจะทำให้มีการกระทำความผิดทางอาญามากขึ้นสังคมก็จะขาด ความสงบสุข

ภารกิจของกฎหมายอาญาคือ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นการป้องกันและการปราบปรามมิให้มีการกระทำความผิด เจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายคือ การอยู่ร่วมกันอย่างบริบูรณ์เพื่อความสงบสุขของสังคม กฎหมายอาญาจึงเป็นกฎหมายที่ทำหน้าที่รักษาโครงสร้างของสังคมให้มั่นคงและรักษาความสงบสุขให้แก่สมาชิกของชุมชนโดยรวม

กฎหมายอาญามีหน้าที่หลัก 5 ประการดังนี้

1. สร้างและรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความมั่นคงของสังคม เช่น กฎหมายอาญาที่ลงโทษผู้กระทำความผิดและทำให้คนกลัวไม่กล้าทำผิด หรือพระราชบัญญัติปราบปรามยาเสพติด ได้กำหนดวิธีการเข้าตรวจค้นผู้ต้องสงสัยได้ง่าย เพื่อให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ยาก
2. ระวังข้อพิพาท เช่น กฎหมายที่อนุญาตให้นำมาพิจารณาในชั้นศาลเพื่อให้เกิดความเป็นอันยุติ
3. เป็นวิศวกรสังคม กฎหมายทำหน้าที่วางแนวทางและแก้ไขปัญหาสังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต เช่น กฎหมายผังเมือง กฎหมายปฏิรูปการศึกษา
4. จัดสรรทรัพยากรและสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เช่น กฎหมายด้านภาษีอากร กฎหมายจัดสรรงบประมาณ กฎหมายการปรับดอกเบี้ย
5. จัดตั้งและกำหนดโครงสร้างทางการเมืองการปกครอง เช่น รัฐธรรมนูญ กำหนดการเลือกตั้งและการทำงานของรัฐสภา ศาล และคณะรัฐมนตรี

จากความหมายและภารกิจของกฎหมายอาญาดังได้กล่าวมาแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่ากฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ปัญหาว่าเมื่อเกิดข้อพิพาททางคดีอาญาขึ้นสิ่งสำคัญของการวินิจฉัยคดี คือ ความชัดเจนของตัวบทกฎหมาย หากตัวบทกฎหมายไม่มีความชัดเจนแน่นอน ก็จะก่อให้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงมาก ซึ่งปัญหานี้อยู่ในกฎหมายอาญามาตรา 295 ปัญหาว่ามีว่า อันตรายถึงขนาดใดจึงจะถือว่า “เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ” ตามมาตรา 295 กฎหมายอาญา เพราะในตัวบทกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ว่า อันตรายที่ได้รับนั้นขนาดเท่าใดจึงจะเป็นอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ดังนั้นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาจึงขึ้นอยู่กับแนวคำพิพากษาฎีกาที่ได้วินิจฉัยวางแนวไว้ จึงเกิดปัญหาว่าการจะวินิจฉัยว่าบาดแผลหรืออันตรายที่ผู้เสียหายได้รับนั้นเป็นอันตรายแก่กายหรือไม่จึงเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้พิพากษาซึ่งทำการวินิจฉัยคดี ดุลพินิจของผู้พิพากษาของแต่ละบุคคลนั้นเป็นอัตวิสัย ซึ่งเป็นวิสัยที่ไม่มั่นคงแน่นอนมีความแปรปรวนไปตามความรู้สึก และเป็นการตัดสินใจโดยการใช้ความรู้สึกมากกว่าการใช้ทฤษฎี เพราะตัวบทกฎหมายดังกล่าวไม่มีทฤษฎีที่แน่นอนที่บ่งชี้ว่า บาดแผล หรืออันตรายที่ผู้เสียหายได้รับนั้นขนาดเท่าใดจึงจะเป็นอันตรายแก่กาย หรือจิตใจของบุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้น เช่น คำพิพากษาฎีกาที่แสดงให้เห็นถึงความไม่แน่นอนชัดเจนของตัวบทกฎหมายจึงก่อให้เกิดปัญหาในการพิพากษาและตัดสินคดี ซึ่งทำให้เกิดการเปรียบเทียบว่าการตัดสินนั้นก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือไม่ และมีการตั้งคำถามว่ามีบรรทัดฐานที่ชัดเจนแน่นอนในการตัดสินหรือไม่ว่า บาดแผล หรืออันตรายที่ผู้เสียหายได้รับนั้นขนาดเท่าใด หรือบาดแผลลักษณะเท่าใด ความลึกของบาดแผล ระยะเวลาของการรักษาบาดแผล อย่างไรจึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่แสดงให้เห็นถึงความไม่แน่นอนของการวินิจฉัยคดีที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกหรือที่เรียกว่า “อัตวิสัย” เป็นการวินิจฉัยคดีโดยใช้มุมมองหรือความคิดเห็นของบุคคล โดยเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความเชื่อ หรือความต้องการ นั้นก็หมายถึงแนวความคิดส่วนบุคคลที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้นั่นเอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 692/2535 แผลได้ศอกขวายาว ๒ ซม. ลึกได้ผิวหนัง และบาดแผลที่หางตาขวามวมแดง ขนาด ๑ คูณ ๑ รักษา ๗ วัน ไม่เป็นอันตรายแก่กาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1069/2510 ใช้มือชกตอยและใช้เท้าเตะผู้เสียหาย มีบาดแผลที่หน้าผากข้างขวาลอกโหนกแก้มขวามวมเล็กน้อย รักษาประมาณ 5 วันหาย ไม่เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 จึงผิดเพียง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 391

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2075/2527

จำเลยทำร้ายผู้เสียหาย ปรากฏบาดแผลตามผลการตรวจชันสูตรบาดแผลคือ ริมฝีปากบนซ้ายมวมแก้มข้างซ้ายมวมปวด ข้อเท้าซ้ายเคล็ดปวดคอด้านหลังปวดเวลาก้มเงยและปวดกล้ามเนื้อบริเวณหน้าอก รักษาประมาณ 5 วัน นับได้ว่าผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 แล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1340/2506

โจทก์ถูกจำเลยชกล้มลงได้รับความกระทบกระเทือนที่ศีรษะรักษาอยู่ 10 วันเศษกับได้รับแผลภายนอกเป็นรอยบวมเช่นนี้ถือว่า เป็นอันตรายแก่กายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 แล้ว

จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวจะพบว่าบางกรณีผลจากการกระทำไม่ก่ออันตรายแก่แต่ศาลกลับวินิจฉัยว่าเป็นอันตรายแก่กาย ในขณะที่บางกรณีผลจากการกระทำก่อนข้างรุนแรงแต่ศาลกลับวินิจฉัยว่าไม่เป็นอันตรายแก่กาย บางกรณีเป็นการกระทำที่น่าจะมีผลต่อร่างกายแต่ศาลกลับวินิจฉัยว่าเป็นการทำร้ายให้เป็นอันตรายแก่จิตใจ และปัญหาการพยายามทำร้ายบางกรณีที่อยู่แล้วน่าจะเกิดผลก่อนข้างรุนแรงแต่ศาลกลับวินิจฉัยว่าเป็นการพยายามทำร้ายที่ไม่เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการวินิจฉัยคดีโดยการใช้ “อัตวิสัย” (Subjectivity) ซึ่งเป็นการใช้ความรู้สึก หรือความเชื่อ มุมมอง หรือความคิดเห็นของบุคคล เป็นการตัดสินใจโดยความรู้สึกของผู้วินิจฉัยมากกว่าการใช้ทฤษฎี ดังนั้นจึงเห็นว่าควรที่จะมีการแก้ไขตัวบทกฎหมายมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา ที่จะสามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า บาดแผล และอันตรายที่ผู้เสียหายได้รับนั้น บาดแผลลักษณะเช่นไร ความกว้าง ความยาว ความลึก หรือมีการกำหนดความเสียหายที่ได้รับอย่างชัดเจนว่าอย่างน้อยเพียงใด จึงจะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหาย ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา โดยมีการกำหนดทฤษฎีที่สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานในการวินิจฉัยคดีของผู้ที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยได้อย่างชัดเจนแน่นอน และเป็นการปฏิบัติที่มีบรรทัดฐานที่เชื่อถือได้ ว่าการตัดสินใจนั้นทุกฝ่ายได้รับความยุติธรรม และเท่าเทียมกัน เป็นการตัดสินใจคดีตามบรรทัดฐานของกฎหมายที่จะนำมาสู่ความชอบธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่าย และนำไปสู่การตัดสินคดีที่มีความเป็น “ภาวะวิสัย” มากขึ้น ซึ่งเป็นการตัดสินใจโดยความรู้ และความเชื่อที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง ในทางปรัชญาและเป็นการวินิจฉัยคดีที่อยู่บนพื้นฐานหลักทฤษฎีที่เชื่อถือได้ เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวมาแล้วนั้น ปัญหาของการวินิจฉัยว่า บาดแผล หรืออันตรายเท่าใด จึงจะเป็นอันตรายตามมาตรา 295 ก็จะหมดไป เพราะเมื่อมีการกำหนดลักษณะของบาดแผล และอันตรายที่ผู้เสียหายได้รับไว้อย่างชัดเจนแล้ว จึงไม่ต้องวินิจฉัยคดีโดยใช้อัตวิสัย” อีกต่อไป และทำให้การวินิจฉัยคดีเป็นไปตาม “ภาวะวิสัย” (Objectivity) ซึ่งก่อให้เกิดบรรทัดฐานในการปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม เพราะเป็นการวินิจฉัยคดีที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง เงื่อนไขที่เป็นความจริง โดยไม่ขึ้นอยู่กับจิตใจ นั่นคือผลของการตัดสินใจใด ๆ จะไม่ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นและความรู้สึก ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นตามภาวะวิสัยมักจะถูกค้นพบมากกว่าที่จะถูกสร้างขึ้นมา ในทางปรัชญา สิ่งที่เป็นภาวะวิสัยจะเป็นจริงเสมอไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ในเวลาใด หรือกับบุคคลใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและเจตนาธรรมณ์ของบทบัญญัติมาตรา 295 และ มาตรา 391 ประมวลกฎหมายอาญา และคำพิพากษาฎีกาที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา

1.2.2 เพื่อศึกษาถึง แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ การบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา

1.2.3 เพื่อศึกษาถึง นิยามของการ “ทำร้าย” ตามมาตรา 295 และ “การใช้กำลังทำร้าย” ตามมาตรา 391 นั้นเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์กันหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร

1.2.4 เพื่อศึกษาถึง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาข้อเท็จจริงของขนาดบาดแผล ลักษณะของบาดแผล ระยะเวลาของการรักษาบาดแผลเท่าใด จึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295

1.2.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นภาวะวิสัย

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

เมื่อเห็นถึงปัญหาของการวินิจฉัยคดีที่ขึ้นอยู่กับความเป็น “อัตวิสัย” ของผู้วินิจฉัยคดีตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา และจากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวจะพบว่าบางกรณีผลจากการกระทำไม่ก่ออันตรายแก่แต่ศาลกลับวินิจฉัยว่าเป็นอันตรายแก่กาย ในขณะที่บางกรณีผลจากการกระทำก่อนข้างรุนแรงแต่ศาลกลับวินิจฉัยว่าไม่เป็นอันตรายแก่กาย บางกรณีเป็นการกระทำที่น่าจะมีผลต่อร่างกายแต่ศาลกลับวินิจฉัยว่าเป็นการทำร้ายให้เป็นการพยายมหาทำร้ายที่ไม่เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ แสดงให้เห็นถึงการวินิจฉัยคดีโดยการใช้ “อัตวิสัย” (Subjectivity) ซึ่งเป็นการใช้ความรู้สึก หรือความเชื่อ มุมมอง หรือความคิดเห็นของบุคคล เป็นการตัดสินใจโดยความรู้สึกของผู้วินิจฉัยมากกว่าการใช้ทฤษฎี ดังนั้นจึงเห็นว่าควรที่จะมีการแก้ไขตัวบทกฎหมายมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา ที่จะสามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า บาดแผล และอันตรายที่ผู้เสียหายได้รับนั้น บาดแผลลักษณะเช่นไร ความกว้าง ความยาว ความลึก หรือมีการกำหนดความเสียหายที่ได้รับอย่างชัดเจนว่ามากน้อยเพียงใด จึงจะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหาย ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา โดยมีการกำหนดทฤษฎีที่สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานในการวินิจฉัยคดีของผู้ที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยได้อย่างชัดเจน แน่นนอน และเป็นการปฏิบัติที่มีบรรทัดฐานที่เชื่อถือได้ ว่าการตัดสินใจนั้นทุกฝ่ายได้รับความยุติธรรม และเท่าเทียมกัน เป็นการตัดสินใจตามบรรทัดฐานของกฎหมายที่จะนำมาสู่ความชอบธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่าย และนำไปสู่การตัดสินใจที่มีความเป็น “ภาวะวิสัย” มากขึ้น ซึ่งเป็นการตัดสินใจโดยความรู้ และความเชื่อที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง ในทางปรัชญา และเป็นการวินิจฉัยคดีที่อยู่บนพื้นฐานหลักทฤษฎีที่เชื่อถือได้ เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวมาแล้วนั้น ปัญหาของการวินิจฉัยว่า บาดแผล หรืออันตรายเท่าใด จึงจะเป็นอันตรายตามมาตรา 295 ก็ จะหมดไป เพราะเมื่อมีการกำหนดลักษณะของบาดแผล และอันตรายที่ผู้เสียหายได้รับไว้อย่างชัดเจนว่าขนาดเท่าใดจึงจะเป็นอันตรายตามมาตรา 295 แล้ว จึงไม่ต้องวินิจฉัยคดีโดยใช้ “อัตวิสัย” อีกต่อไป และทำให้การวินิจฉัยคดีเป็นไปตาม “ภาวะวิสัย” (Objectivity) ซึ่งก่อให้เกิดบรรทัดฐานในการปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม เพราะเป็นการ

วินิจฉัยคดีที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง เงื่อนไขที่เป็นความจริง โดยไม่ขึ้นอยู่กับจิตใจหรือความรู้สึกของผู้ใช้ บทบัญญัติมาตรา 295 อีกต่อไป เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยคดีโดยการใช่ “ภาวะวิสัย” แทนการวินิจฉัยคดีโดยการใช่ ความรู้สึก มุมมอง ความเชื่อ หรือความเห็นของบุคคลซึ่งเป็น “อัตวิสัย” นั้นเอง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึง ความเป็นมา เจตนารมณ์ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีของมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา คำพิพากษาฎีกาที่เป็นปัญหา นิยามของการ “ทำร้าย” ตามมาตรา 295 และ “การใช้กำลังทำร้าย” ตามมาตรา 391 นั้นเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์กันหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร หลักเกณฑ์ในการพิจารณาข้อเท็จจริงของขนาดบาดแผล ลักษณะของบาดแผล ระยะเวลาของการรักษาบาดแผลเท่าใด จึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295 และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นภาวะวิสัยมากขึ้น และเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยคดีโดยการใช่ “ภาวะวิสัย” แทนการวินิจฉัยคดีโดยการใช่ความรู้สึก มุมมอง ความเชื่อ หรือความเห็นของบุคคล ซึ่งเป็น “อัตวิสัย” ซึ่งก่อให้เกิดบรรทัดฐาน ในการปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม เพราะเป็นการวินิจฉัยคดีที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง เงื่อนไขที่เป็นความจริง โดยไม่ขึ้นอยู่กับจิตใจหรือความรู้สึกของผู้ใช้บทบัญญัติมาตรา 295 อีกต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาโดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาโดยการค้นคว้าและวิเคราะห์ ข้อมูล อันได้แก่ ตำบทยกกฎหมาย คำพิพากษาฎีกา หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร ความเห็นของนักกฎหมาย แนวคำพิพากษาฎีกา ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เอกสารต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายของต่างประเทศ อันนำมาสู่การวิเคราะห์หาข้อสรุป เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไข ปรับปรุง ตำบทยกกฎหมาย มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งทำให้การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามมาตรา 295 เป็นการวินิจฉัยคดีที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อเท็จจริง เงื่อนไขที่เป็นความจริง โดยไม่ขึ้นอยู่กับจิตใจหรือความรู้สึกของผู้ใช้บทบัญญัติมาตรา 295 อีกต่อไป เพื่อเป็นการสร้างบรรทัดฐานของการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้มีมาตรฐานและก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการใช้กฎหมายมากขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้เข้าใจถึงความเป็นมาและเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา 295 และ มาตรา 391 ประมวลกฎหมายอาญา และคำพิพากษาฎีกาที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา

1.6.2 ทำให้เข้าใจถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ การบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา

1.6.3 ทำให้เข้าใจถึงนิยามของการ “ทำร้าย” ตามมาตรา 295 และ “การใช้กำลังทำร้าย” ตามมาตรา 391 นั้นเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์กันหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร

1.6.4 เพื่อเป็นการสร้างหลักเกณฑ์ในการพิจารณาข้อเท็จจริงของขนาดบาดแผล ลักษณะของบาดแผล

ระยะเวลาของการรักษาบาดแผลเท่าใด จึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295

1.6.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นภาวะวิสัย

1.7 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 ความหมายของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ" ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา

ความหมายของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ" ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญานั้น เป็นปัญหาทางกฎหมายและทางแพทย เพราะอาการทางจิตเป็นเรื่องละเอียดอ่อนซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยความเชี่ยวชาญทางการแพทย์ประกอบการพิจารณา อีกทั้งปัญหาทางนิติศาสตร์ยังมีข้อถกเถียงกันอยู่มาก จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของ "อันตรายแก่จิตใจ" ผู้เขียนพบว่า ในทางทฤษฎีแล้ว การให้ความเห็นในทางกฎหมายและทางการแพทย์ เป็นเพียงแนวทางการพิจารณาในเบื้องต้นตามทัศนะของแต่ละวิชาชีพ ซึ่งบางส่วนอาจสอดคล้องต้องกัน แต่ก็มีอีกบางส่วนซึ่งแตกต่างกัน ในปัจจุบัน การวินิจฉัยถึงลักษณะที่ถือว่าเป็นอันตรายแก่จิตใจได้นั้น เป็นไปตามแนวทางการตีความของผู้พิพากษาในแต่ละคดี โดยพิจารณาข้อเท็จจริงในคดีนั้น ๆ เฉพาะกรณีไป เนื่องจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ยึดถือเป็นบรรทัดฐานในเรื่องอันตรายแก่จิตใจนี้มีอยู่น้อยมาก จึงทำให้คำว่า "อันตรายแก่จิตใจ" มีความหมายและขอบเขตที่ยังขาดความแน่นอนอยู่ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้สรุปเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ที่เป็นการทำให้บทบัญญัติในเรื่อง "อันตรายแก่จิตใจ" ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา มีความหมายขอบเขตที่ชัดเจนแน่นอนยิ่งขึ้น¹

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 และ 391 เป็นบทบัญญัติความผิดต่อร่างกาย ซึ่งต่างบัญญัติลงโทษการทำร้ายผู้อื่นไว้ในทำนองเดียวกัน แต่ก็มี ความแตกต่างที่ยังคงเป็นที่ศึกษาและถกเถียงกันอยู่หลายประการ

1.7.2 ความหมายของคำว่า "ทำร้าย" และ "การใช้กำลังทำร้าย"

ใช้กำลังประทุษร้าย คือ การประทุษร้ายแก่กาย หรือ จิตใจ ของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยแรงกายภาพ หรือ ด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึง การกระทำใดๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ บุคคลหนึ่งบุคคลใด อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดย ใช้จ่ายทำให้มีเมมา สะกดจิต หรือ ใช้วิธีอื่นใด อันคล้ายคลึงกัน

คำๆ นี้มีความหมายกว้างกว่าการทำร้าย การกระทำอะไรเล็กน้อยๆ ก็อยู่ในความหมาย ของการใช้กำลังประทุษร้ายแล้ว เช่น กอด จับ ผลัก ดึง ข่วนหยิก เป็นต้น คือไม่ถึงกับทำร้ายร่างกาย แต่การทำร้าย ก็อยู่ในความหมาย ของการใช้กำลังประทุษร้ายเหมือนกัน

การใช้กำลังประทุษร้ายมีในประมวลกฎหมายอาญาดังนี้

มาตรา 113 เป็นกบฏ

มาตรา 116 มิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมาย แห่ง รัฐธรรมนูญ ๓ อนุ

มาตรา 117 ยุยงให้เกิด การร่วมกันหยุดงาน

มาตรา 138 ต่อสู้อ หรือ ขัดขวาง เจ้าพนักงาน

มาตรา 139 ช่มชู้ใจ เจ้าพนักงาน

¹ ชีวิน ศาลาชีวิน. (2534). ความหมายของคำว่า "อันตรายแก่จิตใจ" ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มาตรา 190 หลบหนีไประหว่างที่ถูกคุมขัง
 มาตรา 191 ทำให้ผู้ถูกคุมขัง หลุดพ้นจากการคุมขังไป
 มาตรา 197 กีดกัน หรือขัดขวางการขายทอดตลาด
 มาตรา 215 มั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป
 มาตรา 276 ข่มขืนกระทำชำเรา
 มาตรา 278 กระทำอนาจาร
 มาตรา 279 กระทำอนาจาร เด็ก
 มาตรา 283 เป็นธุระจัดหาเพื่อการอนาจาร
 มาตรา 284 พาหญิงไปเพื่อการอนาจาร
 มาตรา 309 ข่มขืนใจ
 มาตรา 313 เรียกค่าไถ่
 มาตรา 320 ส่งคนออกนอกราชอาณาจักร
 มาตรา 337 กรร โชก
 มาตรา 339 ชิงทรัพย์
 มาตรา 365 บุกรุก โดยใช้กำลังประทุษร้าย

“การทำร้าย” หมายถึง การทำให้บาดเจ็บหรือเสียหาย การรังแก การข่มขู่ การประทุษร้าย การข่มเหง การทารุณ การข่มเหง การปฏิบัติไม่ดีต่อคน

จากความหมายดังกล่าว คำว่า “การทำร้าย” นั้นหมายความรวมถึง การใช้กำลังประทุษร้ายด้วย ดังนั้น การทำร้าย กับการประทุษร้าย จึงเป็นอันเดียวกันเพียงแต่ใช้ถ้อยคำต่างกันนั่นเอง

1.7.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของมาตรา 391 และมาตรา 295

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 และ 391 เป็นบทบัญญัติความผิดต่อร่างกาย ซึ่งต่างบัญญัติลงโทษการทำร้ายผู้อื่นไว้ในทำนองเดียวกัน แต่ก็มี ความแตกต่างที่ยังคงเป็นที่ศึกษาและถกเถียงกันอยู่หลายประการดังนี้ตาม

1.) การใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงการกระทำ กล่าวคือ บทบัญญัติมาตรา 295 ใช้คำว่า “ทำร้าย” ส่วนบทบัญญัติมาตรา 391 ใช้คำว่า “ใช้กำลังทำร้าย” ซึ่งในเรื่องความแตกต่างกันของคำว่า “ทำร้าย” และ “ใช้กำลังทำร้าย” นี้มีความเห็นทางกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ฝ่ายคือ

ฝ่ายศาสตราจารย์สัญญาชัย สัจจวานิช และ ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฌ นคร ต่างเห็นว่า ทั้งสองคำนี้มีความหมายอย่างเดียวกัน เพราะเห็นว่ามาตรา 295 และ มาตรา 391 ต่างก็มุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองความปลอดภัยของร่างกายเช่นเดียวกัน อีกทั้งการทำร้ายทุกอย่างไม่มีสิ่งใดที่ไม่ใช้กำลัง ทั้งการทุบตี วางยาพิษ หรือแม้แต่การงดเว้นกระทำการ ทุกอย่างล้วนแต่ต้องมีการใช้กำลังกายขับเคลื่อนไปเพื่อกระทำการนั้นๆทั้งนั้น ดังนั้น “การใช้กำลังทำร้าย” ตามมาตรา 391 จึงหมายถึง “การทำร้าย” ตามมาตรา 295 ซึ่งประกอบไปด้วย “การทำมิชอบต่อกาย” และ “การทำมิชอบต่อสุขภาพอนามัย” นั่นเอง แต่เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา 391 มีส่วนที่ว่า “โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ” จึงทำให้การทำร้ายตามมาตรา 391 หนักไปทางการ “ทำมิชอบต่อกายนั่นเอง”²

² คณิต ฌ นคร. (2549). กฎหมายอาญา ภาคความผิด, (กรุงเทพฯ; โรงพิมพ์วิญญูชน). หน้า

ฝ่ายศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย และ ศาสตราจารย์ จิตติ ติงศภัทย์ เห็นว่า คำว่า “ทำร้าย” นั้นหมายถึง การกระทำต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้อื่นในทางให้เจ็บหรือแตกหัก เสียหาย โดยจะมีอาวุธหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าจะกระทำโดยถูกต้องเนื้อตัวของผู้เสียหายหรือไม่ก็ตาม ส่วนคำว่า “การใช้กำลังทำร้าย” นั้น หมายความว่า การใช้กำลังทางกายภาพของผู้กระทำเพียงอย่างเดียว โดยมีได้ใช้อาวุธหรือวัตถุอื่นใดประกอบด้วย³

2.) ผลของการกระทำที่จะเป็นความผิด กล่าวคือ มาตรา 295 จะต้องเป็นการทำร้ายให้ได้รับ “อันตรายแก่กายหรือจิตใจ” แต่มาตรา 391 การกระทำ “ไม่เป็นเหตุให้เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

นัยคำพิพากษาศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 688/2507

“มาตรา 295 กับมาตรา 391 ต่างบัญญัติลงโทษบุคคลที่ทำร้ายผู้อื่นไว้ทำนองเดียวกัน คงต่างกันในเรื่องที่ว่าถึงขั้นกับไม่ถึงขั้นเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้ถูกทำร้ายและกฎหมายกำหนดโทษไว้สูงกว่ากัน อนึ่ง มาตรา 391 ได้บัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษโดยไม่จำกัดขั้นต่ำ แต่ให้ลงโทษชั้นสูงจำคุกได้ถึงหนึ่งเดือนปรับได้ถึงพันบาท แสดงว่าการทำร้ายร่างกายตามมาตรา 391 ก็มีความรุนแรงมากและน้อยลดหลั่นกันอยู่ แต่ทว่าความรุนแรงไม่ถึงขั้นเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ...”

อย่างไรก็ตามจากการให้คำนิยาม “อันตรายแก่กายหรือจิตใจ” ที่ได้ศึกษาไปแล้วทำให้พบว่า ยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่แน่ชัดได้ว่า อย่างไรและเพียงไหนจึงจะถือว่าเป็นหรือไม่เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ทั้งนี้เพราะความคิดเห็นและการอาศัยทฤษฎีในการอธิบายที่แตกต่างหลากหลายกันอย่างมาก ทั้งทางด้านวิชาการกฎหมายและการแพทย์ ไม่อาจหาความกระจ่างชัดได้ อีกทั้งหลักเกณฑ์ที่ปรากฏในแนวคำพิพากษาศาลฎีกาก็ยังไม่ชัดเจนเพียงพอทำให้ไม่อาจยึดถือแนวทางใดเป็นแนวทางหลักในเรื่องนี้ได้ เห็นควรจะได้มีการพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 295 และมาตรา 391 ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

3.) การพยายามกระทำความผิด

ถ้าผู้กระทำลงมือ โดยมีเจตนาทำร้ายผู้เสียหายให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจแต่ผลกลับทำให้เจ็บเพียงเล็กน้อยไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ กรณีนี้ผู้กระทำต้องรับผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกายผู้อื่นให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295 ประกอบมาตรา 80 หรือจะต้องรับผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 391 หรือจะต้องรับผิดทั้งสองฐาน?

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 889/2507

“ใช้มีดคาบแทงทำร้ายถูกชายโครงมีรอยชำแดงโตกลมครึ่งเซนติเมตร รักษาประมาณ 5 วันหาย ยังถือไม่ได้ว่าเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย จึงผิดเพียงมาตรา 391”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1203/2500

³ หยุต แสงอุทัย. (2548). คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา, (กรุงเทพฯ; โรงพิมพ์วิญญูชน). หน้า

“ใช้ดาบไล่ฟันผู้เสียหายห่าง 3 วา ผู้เสียหายหนีขึ้นเรือน มีผู้มาห้าม จำเลยฟันไม่ได้ มีความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา 295, 80”

จากคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสองจะพบว่า การที่จำเลยใช้อาวุธฟันผู้เสียหายโดยเจตนาจะทำร้ายแต่ฟันไม่ถูก จึงมีความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกายตามมาตรา 295, 80 แต่ถ้าใช้อาวุธนั้นฟันผู้เสียหายโดยเจตนาจะทำร้ายเช่นเดียวกัน และฟันถูกผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กาย กลับมีความผิดตามมาตรา 391 ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษและเป็นบทเบากว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับสามัญสำนึกทั่วไปว่า ฟันไม่โดนกลับรับโทษหนักกว่าฟันโดน ในเรื่องนี้เห็นว่าต้องอาศัยเรื่อง “เจตนา” ตามมาตรา 59 มาใช้พิจารณาการกระทำดังกล่าว ซึ่งจะเห็นว่า การที่ผู้กระทำใช้อาวุธในการทำร้ายผู้อื่นนั้น ผู้กระทำย่อมมีเจตนาในการทำร้าย อันประกอบด้วย การที่ผู้กระทำรู้ว่าผู้ที่ตนจะทำร้ายเป็นมนุษย์ และด้วยพฤติการณ์ที่ใช้อาวุธในการทำร้ายนั้น แสดงว่า ผู้กระทำย่อมมีเจตนาประสงค์ต่อผลในอันที่จะทำร้ายผู้อื่นให้ได้รับอันตราย หรือยอมเสี่ยงเห็นผลได้ว่า ผู้ถูกทำร้ายต้องได้รับอันตรายจากอาวุธที่ใช้ นั้น ด้วยเหตุนี้ พฤติการณ์ของการใช้อาวุธ จึงเป็นเครื่องบ่งชี้อย่างชัดแจ้งถึงเจตนาของผู้กระทำว่ามีเจตนาทำร้ายผู้อื่นถึงขนาดเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295 ฉะนั้น การใช้อาวุธทำร้ายร่างกายผู้อื่น แต่ไม่ถึงขนาดเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ไม่ว่าจะป็นกรณีฟันหรือยังไม่ถูกผู้อื่น หรือฟันหรือยังไม่ถูกผู้อื่น แต่ไม่เกิดบาดแผลหรือเกิดบาดแผลเล็กน้อย จึงเป็นความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกายผู้อื่นตามมาตรา 295 ประกอบมาตรา 80 มิใช่เป็นเพียงความผิดลหุโทษตามมาตรา 391 ทั้งนี้โดยพิจารณาตามหลักเรื่อง “เจตนา” นั้นเอง

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เมื่อมีการกำหนดว่าการกระทำในลักษณะเช่นใด หรือการใช้อาวุธประเภทใด และความร้ายแรงของอาวุธที่ใช้ นั้น ไม่สามารถสรุปได้ว่าจะป็นตัวกำหนดว่าเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญาได้เลย แต่สิ่งที่สำคัญในการกำหนดว่าขนาดของบาดแผลที่เกิดจากการทำร้ายร่างกายนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ ควรมีการกำหนดไว้ในตัวบทกฎหมายมากกว่าที่จะมานั่งวินิจฉัยว่า ลักษณะของบาดแผลเช่นนี้จะถือว่าเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่

1.8 ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียน ได้ทำการศึกษารายละเอียดและพบข้อบกพร่องของการใช้ มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา และยังเป็นปัญหาทางกฎหมายที่ควรจะได้รับแก้ไขเพื่อประโยชน์ของความยุติธรรม ที่ผู้ถูกกระทำควรได้รับอย่างเป็นธรรมเมื่อผู้เสียหายถูกละเมิดสิทธิในร่างกายโดยการถูกทำร้าย ซึ่งเป็นการล่วงละเมิดที่ผิดต่อกฎหมาย เมื่อผู้เสียหายได้รับความเสียหายจึงต้องเข้ามาพึ่งพากระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่สามารถเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นอำนาจที่กำหนดไว้ และเมื่อกระบวนการทางยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดว่าการกระทำของผู้ต้องหา คือผู้ที่กระทำความผิดนั้น เข้าบทบัญญัติมาตราใดที่กฎหมายกำหนดว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ผู้กระทำความผิดที่แท้จริงควรได้รับโทษตามการกระทำที่ตนได้กระทำแก่ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอนและสามารถบังคับใช้ได้ ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1.8.1 ควรกำหนดลักษณะของบาดแผล ระยะเวลาของการรักษาบาดแผลเท่าใด จึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา 295 ไว้ในตัวบทกฎหมายอย่างชัดเจน อย่างเช่นมาตรา 297 ประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดให้อันตรายสาหัสคืออะไรบ้างไว้อย่างชัดเจน ไม่ต้องมานั่งพิจารณาหรือวินิจฉัยว่า บาดแผลขนาดนี้

ระยะเวลาการรักษาเท่านี้ จึงจะถือว่าเป็นอันตรายแก่กาย หรือการกระทำในลักษณะนี้ ถือว่าเป็นอันตรายแก่จิตใจ ซึ่งล้วนเป็นการใช้ดุลพินิจของผู้วินิจฉัย ซึ่งประสบการณ์ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญ หรือความคิดของบุคคลแต่ละคนนั้น ไม่เหมือนกันซึ่งเป็นการวินิจฉัยโดยอาศัยความคิด ความรู้สึกส่วนตัวเข้ามาวินิจฉัยย่อมก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อน ไม่แน่นอน และนำไปสู่ความไม่ชอบธรรมในการตัดสินคดีความได้

กล่าวโดยสรุป การใช้ดุลพินิจในการตัดสินว่าบาดแผลขนาดเท่าใด หรือการกระทำเช่นใด จึงจะเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ตามมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา นั้นเป็น “อัศวิสัย” ไม่แน่นอน คลาดเคลื่อน และก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมทั้งแก่ผู้เสียหายเองในด้านของการเยียวยารักษาผู้เสียหายให้ไม่ได้รับความเป็นธรรม และแก่ตัวผู้กระทำความผิดเอง (จำเลย) ก็อาจได้รับการตัดสินให้รับโทษสูงขึ้น เช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1203/2500 “ใช้ดาบไล่ฟันผู้เสียหายห่าง 3 วา ผู้เสียหายหนีขึ้นเรือน มีผู้มาห้าม จำเลยฟันไม่ได้ มีความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา 295, 80” ด้วยความเคารพ ผู้เขียนเห็นว่า จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเมื่อพิจารณาแล้วน่าจะเป็นการกระทำที่เข้าบทบัญญัติมาตรา 391 ที่บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุก... ตามปัญหาข้อเท็จจริง จำเลยใช้ดาบไล่ฟัน ถือว่ามีกรกระทำแล้วแต่การกระทำนั้นไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ของผู้เสียหาย เมื่อการกระทำร้ายมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายก็น่าเข้ามาตรา 391 ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษเท่านั้น

เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาของการวินิจฉัย จึงควรมีการกำหนดลักษณะของบาดแผล และระยะเวลาของการรักษาไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา ในลักษณะที่กำหนดว่าอย่างไรจึงเป็นการทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้ที่ถูกทำร้ายได้รับอันตรายสาหัสตาม มาตรา 297 ประมวลกฎหมายอาญา

1.8.2 เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง มาตรา 295 ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อการบังคับใช้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นภาวะวิสัย

โดยการกำหนดลักษณะของบาดแผลให้ชัดเจน เช่น บาดแผลถลอกมีเลือดซึม ถือว่าเป็นอันตรายแก่กายแล้ว เป็นต้น เช่นเดียวกันกับการกำหนดว่าอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นอันตรายสาหัส ตามบทบัญญัติมาตรา 297 ประมวลกฎหมายอาญานั้นเอง

1.9 บรรณานุกรม

1. พระอินทร์ปรีชา (เขียน เลขะวณิช). 2471. คำอธิบาย กฎหมายลักษณะอาญา ภาค 2 ตอน 2, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร.
2. หุุด แสงอุทัย. 2544. กฎหมายอาญา ภาค 2-3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์.
3. หุุด แสงอุทัย. 2548. คำอธิบาย กฎหมายลักษณะอาญา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิญญูชน.
4. จิตติ ดิงศกัทธิ. 2524. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
5. สัญชัย สัจจวานิช. 2525. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

6. ไกรฤกษ์ เกษมสันต์. 2551. คำอธิบาย ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.
7. คณิต ณ นคร. 2549. กฎหมายอาญา ภาคความผิด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิญญูชน.
8. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. 2551. ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิญญูชน.
9. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. 2549. คำอธิบาย ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด และ ลหุโทษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิญญูชน.
10. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. 2552. คำอธิบาย ประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด และ ลหุโทษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิญญูชน.
11. สนิท สนั่นศิลป์. 2551. คำอธิบาย ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุตรไพศาล.

วิทยานิพนธ์

1. ชีวิน ศาลยาชีวิน. 2534. “ความหมายของคำว่า “อันตรายแก่จิตใจ” ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2. อากัสรา ศิริวัฒนา. 2533. “ขอบเขตของ “อันตรายแก่กายหรือจิตใจ” ในความผิดต่อร่างกาย.” (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 82-83

การสำรวจความคิดเห็นของนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำที่มีต่อภาระค่าครองชีพ
ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

THE SURVEY OF THE MINIMUM DAILY WAGE POLICY EFFECTED TO
THE LIVING COST OF CONSUMER IN BANGKOK
METROPOLITANT

นางสาววราวุฒิ คำมันคง

พนักงานสมทบตรวจเงินแผ่นดิน3 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

KHUAMMANKONG@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง"การศึกษาผลกระทบของนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำที่มีต่อภาระค่าครองชีพของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร"มีวัตถุประสงค์ 1)เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีผลกระทบต่อภาระค่าครองชีพที่เกิดจากนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำ 2)เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อผลกระทบ จากนโยบาย การปรับค่าแรงขั้นต่ำ ในด้านภาระค่าครองชีพ จำแนกตามปัจจัยภูมิหลังทางประชากรศาสตร์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี่ และมอร์แกน(Krejcie & Morgan) โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ขั้นที่ 1 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) /ขั้นที่ 2 สุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 5 เขต จำนวน 400 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้(1.)ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ และฐานนิยมจำแนกตามเพศพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 31-35 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไปอาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท (2.)ข้อมูลเกี่ยวกับวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตของประชากรในกรุงเทพที่มีต่อภาวะค่าครองชีพในปัจจุบันในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อภาวะค่าครองชีพในปัจจุบันในระดับเห็นด้วย เรื่องท่านคิดว่าผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทำให้ราคาสินค้าอุปโภคที่สูงตามโดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 รองลงมาเรื่องค่าครองชีพในปัจจุบันไม่มีผลทำให้ท่านเปลี่ยนทัศนคติในการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เรื่องค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้พฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยสินค้าอุปโภคบริโภคของท่านเปลี่ยนไป 3.49 (3.)ข้อมูลเกี่ยวกับผลทดสอบ

สมมติฐานประชากรในกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยภูมิหลังทางประชากรที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อผลกระทบจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำในด้านค่าครองชีพที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ผลกระทบของนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำ ภาวะค่าครองชีพของผู้บริโภค

ABSTRACT

This study The survey of the minimum daily wage policy effected to the living cost of consumer in Bangkok metropolitant aimed (1)to study the opinion of the consumers affected the cost of living from the rise of minimum wage(2)to compare the opinion of the consumers in Bangkok affected of the policy of 300 minimum wage and standard cost of living categorized by demography(3) use (Krejcie &Morgan) by random multistage (Multi - Stage Sampling) Step 1 stratified random sampling (Stratified Random Sampling) / Step 2 random. coincidentally (Accidental sampling) of 5 areas with 400 samplings and they were randomly given to the Sampling group by questionnaires.The analyze of Personal information of sampling group in term of the frequency, percentage and mode found that females returned the form more than males aged between 31-35 with higher undergraduate study. They were student who had net income more than 15,000.The data of the opinion analysis of the people who walked their life affected in overall picture they exploded that the result of rising policy in wage led to higher customer goods with 3.59 percent next below and a group with admire luxurious goods 3. 5 percent and the up changing in the cost of living had changed customers' attitude by the percentage of 3.49.The test of the hypothesis pertaing people in Bangkok having different demography had shown no affect or nothing with the 300-minimum wage and different living expenses.

Keyword: THE SURVEY OF THE MINIMUM WAGE POLICY , LIVING EXPENSES OF THE CONSUMER

บทนำ

การปรับค่าแรงขั้นต่ำเป็น300บาทในทางวิชาการมีผลกระทบเชิงบวกต่อผู้ใช้แรงงาน แต่ผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีประสิทธิภาพต่ำอาจถูกออกจากงานและไม่ได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ SME ที่รับภาระต้นทุนไม่ไหวต้องปิดตัวลง เป็นผลเสียกับเศรษฐกิจของประเทศในการปรับค่าแรงขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่สามารถรับต้นทุนได้และผลกำไรต้นทุนให้กับผู้บริโภค ปัญหาราคาสินค้าแพงที่เกิดขึ้นทั่วทุกข้อมหญาของประเทศไทยในขณะนี้ มีสาเหตุมาจาก ปัจจัย ต่างๆ หลายประการ เช่น นโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำ เป็น 300 บาท นโยบายการปรับระบบฐานเงินเดือน ของผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็น 15,000 บาท ซึ่งก็ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตของ

ผู้ประกอบการ สูงขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน จากการดำเนินงานของนโยบายรัฐบาลที่เกิดขึ้นนั้น เพื่อต้องการสร้างมาตรฐาน และความเหมาะสม ให้เกิดความเพียงพอต่อค่าครองชีพของประชาชนในปัจจุบัน แต่หากราคาสินค้า ที่ปรับตัวสูงขึ้นนั้น แล้วทำให้ค่าแรงขั้นต่ำขยับขึ้นตามไปด้วยเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ก็ถือว่าเป็น เรื่องที่ดี ส่วนจะเพียงพอหรือไม่ นั้น ก็ขึ้นอยู่กับวิถีชีวิตของผู้บริโภคแต่ละคน แต่สำหรับผู้ใช้งานแรงงานทุกคน จะได้ค่าแรงขั้นต่ำที่เหมือนกันทั่วประเทศหรือไม่ นั้น ก็คงเป็นปัญหาในเรื่องของการเจรจาตกลงกัน ระหว่าง นายจ้างกับลูกจ้าง อย่างไรก็ตาม เมื่อราคาสินค้าแพงขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพ และการใช้จ่าย ในชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างแน่นอน

จากผลพวงดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตในภาคการผลิตทุกภาคส่วน นั้นหมายถึง ราคาสินค้าในทุกหมวดข้อย่อยจำเป็นต้องปรับขึ้นราคาอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้บริโภคในทุกกลุ่ม จึงได้รับผลกระทบค่าครองชีพที่สูงขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภค ที่มีใช้แรงงานที่ได้รับประโยชน์จากนโยบาย ก็ได้รับผลกระทบอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

จากที่มา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบ ที่มีต่อผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับภาวะค่าครองชีพ อันสืบเนื่องมาจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ กับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ เป็นแนวทาง ในการสร้างแรงจูงใจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

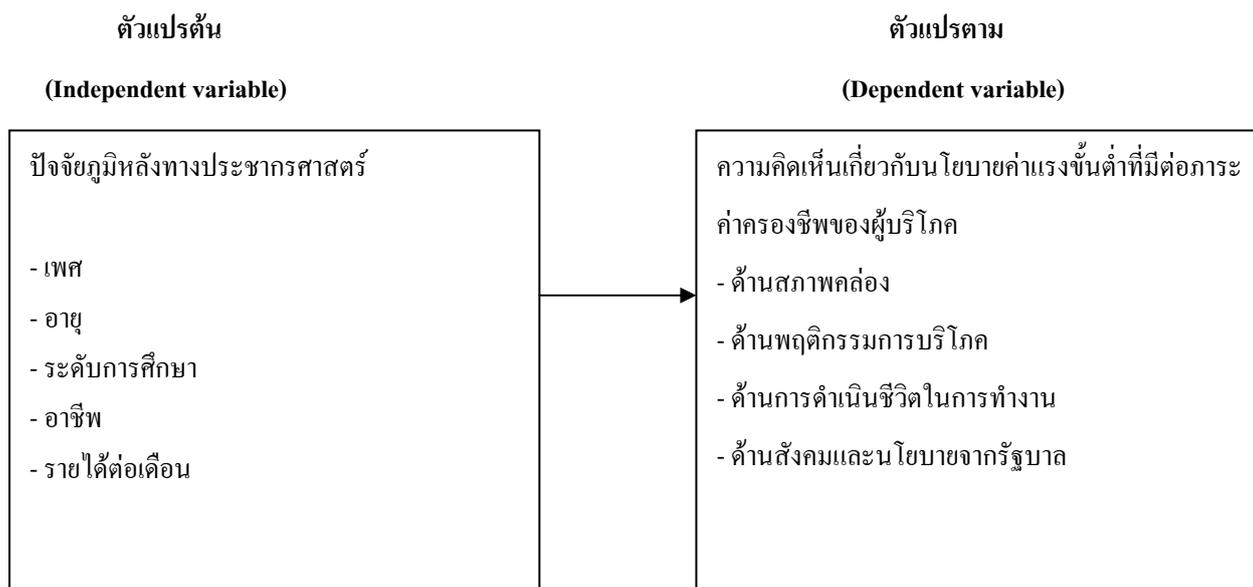
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีผลกระทบต่อภาวะค่าครองชีพที่เกิดจากนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อผลกระทบ จากนโยบาย การปรับค่าแรงขั้นต่ำ ในด้านภาวะค่าครองชีพ จำแนกตามปัจจัยภูมิหลังทางประชากรศาสตร์

กรอบแนวความคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำ ที่มีต่อภาวะค่าครองชีพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

การทดสอบสมมุติฐานปัจจัยภูมิหลังทางประชากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำในด้านค่าครองชีพที่ต่างกัน ด้านสภาพคล่อง หมายถึง สภาพคล่องในการจ่ายเงินซื้ออาหาร ในการจ่ายเงินด้านอุปโภค การจ่ายเงินด้านสุขภาพ พบว่าระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของประชากรด้านสภาพคล่องโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือราคาสินค้าที่สูงขึ้นมีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของท่านและครอบครัว และค่าครองชีพของท่านเหมาะสมกับรายได้มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันเท่ากับ 3.47 ด้านพฤติกรรมการบริโภค หมายถึง การตัดสินใจเลือกสินค้าและบริการ ภายใต้งบประมาณที่มีเพื่อความพึงพอใจสูงสุด โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือท่านคิดว่าผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทำให้ราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคที่สูงตามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลในการทำงาน โดยที่ลักษณะของพฤติกรรมต่างๆจะเป็นตัวบ่งบอกถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตในการทำงาน แต่ละแบบพฤติกรรมในการเข้าสังคม ในการบริโภค ในการหาความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจใช้เวลาว่าง และการแต่งตัว ล้วนเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิต รูปแบบการดำเนินชีวิตจะถูกดำเนินเป็น อุปนิสัย เป็นวิธีประจำที่กระทำสิ่งต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือท่านคิดว่าสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันพนักงาน ลูกจ้าง ในองค์กรหน่วยงานต่างๆมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงในหน้าที่การงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ด้านสังคมและนโยบายจากรัฐโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือท่านเห็นว่ารายได้ที่สูงขึ้น ทำให้ค่าครองชีพสูงตามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 20-60 ปี จำนวน 3,482,467 คน (กรมการปกครอง, 2555: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการจากสุ่มตัวอย่างแบบ คำนึงถึงความน่าจะเป็นทางสถิติ (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่าง บริเวณในเขตกรุงเทพมหานคร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan(Krejcie and morgan,1970.608-610)

$$n = \frac{X^2 Np (1-p) e^2}{(N-1) + X^2 p (1-p)}$$

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

X^2 คือ ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($X^2 = 3.841$)

p คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร ($p=0.5$)

เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้น ด้วยขนาดของ ประชากรจำนวน 3,482,467 คน (กรมการปกครอง. 2555: ออนไลน์) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5%

$$n = \frac{3.841^2(3,482,467)(0.5)(1-0.5)/(0.5)^2}{(3,482,467 -1)+(3.841)^2 (0.5) (1-0.5)} = 384.056$$

เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้สะดวกจึงเก็บตัวอย่างที่ 400 คน

การสุ่มแบบแบบง่าย(Simple Sampling) โดยสุ่มจากจำนวนทั้งหมด 50 เขตจากรายชื่อ เขตในกรุงเทพมหานครมาจำนวน 5 เขต ได้แก่ บางแค บางเขน สายไหม คลองสามวา ดอนเมือง รวมประชากร 5 เขตทั้งสิ้น 570,889 คน (กรมการปกครอง. 2555: ออนไลน์) และการสุ่มแบบบังเอิญ(Accidental Sampling)โดยเลือกตัวอย่างตามคนลักษณะที่กำหนดดังนี้

หัวข้อ	จำนวนตัวอย่างประชากร อายุ 20-60 ปี (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.บางแค	120,142	84
2.บางเขน	121,796	85
3.สายไหม	116,875	82
4.คลองสามวา	104,593	74
5.ดอนเมือง	107,483	75
รวม	570,889	400

ที่มา : กรมการปกครอง. (2555: ออนไลน์)

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาประมวลผลและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1.การตรวจสอบความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลสร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไข และนำแบบสอบถาม ที่แก้ไขแล้วไปทดสอบบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงตรง(Reliability)ของแบบสอบถาม ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก(Cronbach of Alpha-Coefficient)

(Cronbach,1990:204) ได้ค่า alpha 0.887

2. นำแบบสอบถามจากการทดสอบดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

3. เก็บข้อมูลโดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากบุคคลทั่วไปที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน 5 เขตที่เลือกไว้ในแต่ละเขต ตามจำนวนที่กำหนดไว้และรวมทั้งหมดเป็น 400 ตัวอย่าง โดยวิธี สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และรอรับแบบสอบถามกลับทันที

4. การตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนการนำไปประมวลผล

5. นำข้อมูลที่ได้มาจากระบบสอบถาม ทำการลงรหัส เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

6. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล วิเคราะห์ แปลความหมายสรุปผลและข้อเสนอแนะการรายงานการวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโท โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 ข้อมูลที่เป็นส่วนบุคคลของผู้บริโภคใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่

6.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.0-1.80	มีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81-2.60	มีความคิดเห็นไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61-3.40	มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41-4.20	มีความคิดเห็นเห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21-5.00	มีความคิดเห็นเห็นด้วยมากที่สุด

6.3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยหาค่าร้อยละและการนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่

6.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติ t-test และ F-test

6.5 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของนโยบายการปรับค่าแรงขั้นต่ำที่มีต่อภาวะค่าครองชีพของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	214	53.5
หญิง	186	46.5

รวม	400	100.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	102	25.5
26-30 ปี	90	22.5
31-35 ปี	109	27.3
36 ปีขึ้นไป	99	24.8
รวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	3	0.70
ปวส.	10	2.33
ปริญญาตรี	174	40.47
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	243	56.50
รวม	400	100.00
4. อาชีพ		
รับราชการ	80	20.0
รัฐวิสาหกิจ	66	16.5
พนักงานเอกชน	84	21.0
เจ้าของกิจการ/ผู้ประกอบการ	81	20.3
นักเรียน/นักศึกษา	89	22.3
รวม	400	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	108	27.0
15,001-20,000 บาท	97	24.3
20,001-30,000 บาท	98	24.5
30,000 บาทขึ้นไป	97	24.3
รวม	400	100.00

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 53.5 เป็นเพศชาย และร้อยละ 46.5 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 27.3 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 56.5 โดยเป็นนักเรียนนักศึกษาร้อยละ 22.30 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทร้อยละ 27 ตารางที่ 1 ภาพรวมระดับความคิดเห็นผลกระทบต่อภาวะค่าครองชีพของผู้บริโภคจากนโยบายค่าแรง

ขั้นต่ำ

ด้านรวม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านสภาพคล่อง	3.46	0.57	เห็นด้วย
ด้านพฤติกรรมกรรมการบริ โภค	3.52	0.53	เห็นด้วย
ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน	3.42	0.60	เห็นด้วย
ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐ	3.47	0.50	เห็นด้วย
รวม	3.47	0.55	เห็นด้วย

เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นผลกระทบต่อภาวะค่าครองชีพของผู้บริโภคจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ ด้านพฤติกรรมกรรมการบริ โภคพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53

รองลงมาคือด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยค่าเฉลี่ย 3.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 และด้านการดำเนินชีวิตในการทำงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.52 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60

ตารางที่ 2 ภาพรวมระดับความคิดเห็นเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์กับผลกระทบต่อภาวะค่าครองชีพของผู้บริโภคจากการปรับค่าแรงขั้นต่ำ

ตัวแปร	ระดับความคิดเห็น	t/F	p-value	สรุปผล
เพศ	ด้านสภาพคล่อง	-.632	.528	ไม่แตกต่าง
	ด้านพฤติกรรมกรรมการบริ โภค	-.355	.723	ไม่แตกต่าง
	ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน	1.526	.128	ไม่แตกต่าง
	ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐ	1.339	.181	ไม่แตกต่าง
อายุ	ด้านสภาพคล่อง	.293	.831	ไม่แตกต่าง
	ด้านพฤติกรรมกรรมการบริ โภค	2.642	.049 *	แตกต่าง
	ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน	.905	.439	ไม่แตกต่าง
	ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐ	.709	.547	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ด้านสภาพคล่อง	1.011	.388	ไม่แตกต่าง
	ด้านพฤติกรรมกรรมการบริ โภค	1.877	.133	ไม่แตกต่าง
	ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน	.589	.623	ไม่แตกต่าง
	ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐ	.687	.561	ไม่แตกต่าง
อาชีพ	ด้านสภาพคล่อง	.217	.929	ไม่แตกต่าง
	ด้านพฤติกรรมกรรมการบริ โภค	1.832	.122	ไม่แตกต่าง
	ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน	1.285	.275	ไม่แตกต่าง
	ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐ	1.060	.376	ไม่แตกต่าง
รายได้ต่อเดือน	ด้านสภาพคล่อง	1.387	.246	ไม่แตกต่าง
	ด้านพฤติกรรมกรรมการบริ โภค	.330	.803	ไม่แตกต่าง

ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน	.587	.624	ไม่แตกต่าง
ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐ	.439	.726	ไม่แตกต่าง

ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน ได้ระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อภาวะค่าครองชีพของผู้บริโภคจากการปรับค่าจ้างขั้นต่ำไม่แตกต่างกันและอายุที่ต่างกันมีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยภูมิหลังทางประชากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำในด้านค่าครองชีพที่แตกต่างกัน

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาความแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำในด้านค่าครองชีพที่แตกต่างกันของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านสภาพคล่อง ด้านพฤติกรรมการบริโภค ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงานด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐ มีผลสรุปดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศไม่พบว่าผู้บริโภคที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน
2. ระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครด้านสภาพคล่อง ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐจำแนกตามอายุไม่พบว่าอายุที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ด้านพฤติกรรมการบริโภค พบว่ามีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญที่ 0.05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธี sheffe เพิ่มเติมพบว่าผู้บริโภคที่มีอายุ 26-30 ปี เทียบกับ 36 ปีขึ้นไปมีระดับความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการบริโภคน้อยกว่าผู้บริโภคที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครด้านสภาพคล่อง ด้านพฤติกรรมการบริโภค ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐจำแนกตามระดับการศึกษาไม่พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
4. ระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครด้านสภาพคล่อง ด้านพฤติกรรมการบริโภค ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐจำแนกตามอาชีพไม่พบว่าอาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

5. ระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตต่อภาวะค่าครองชีพปัจจุบันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครด้านสภาพคล่อง ด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภค ด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน ด้านสังคมและนโยบายจากภาครัฐจําแนกตามรายได้ต่อเดือนไม่พบว่ารายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

พฤติกรรมกรรมการบริโภค หมายถึง การศึกษาปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กร และกระบวนการที่พวกเขาเหล่านั้น ใช้เลือกสรร รักษา และกำจัด สิ่งที่เกี่ยวข้องผลิตภัณฑ์ บริการ ประสิทธิภาพ หรือแนวคิด เพื่อสนองความต้องการ และผลกระทบที่กระบวนการเหล่านี้ มีต่อผู้บริโภคและสังคม พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นการผสมผสานจิตวิทยา สังคมวิทยา มนุษย์วิทยา สังคม และเศรษฐศาสตร์ เพื่อพยายามทำความเข้าใจกระบวนการการตัดสินใจของผู้ซื้อความคิดเห็นของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครต่อสภาวะค่าครองชีพในปัจจุบันของผู้บริโภคโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการดำเนินชีวิตในการทำงาน ทั้งนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผลการวิจัยเรื่อง “ค่าแรงขั้นต่ำ: บทเรียน ผลกระทบ และการปรับตัวของเกษตรกรอินทรีย์ ส่วแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่าการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำ ควรมีความแตกต่างกันไปตามภูมิภาค เพราะภาคเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่ที่มีผลิตภาพในการผลิตที่แตกต่างกัน หากกำหนดค่าแรงขั้นต่ำให้เท่ากันในทุกพื้นที่ จะส่งผลเสียในระยะยาวต่อผลิตภาพการผลิตในพื้นที่ที่มีผลิตภาพต่ำ เนื่องจากธุรกิจในพื้นที่เหล่านี้จะไม่สามารถแข่งขันกับธุรกิจในพื้นที่อื่นได้ เพราะต้องแบกรับต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตที่สูงกว่า นอกจากนี้แล้ว ปัญหาการเลิกจ้างในพื้นที่เหล่านี้ ยังจะผลักดันให้แรงงานที่มีฝีมือออกไปหางานในพื้นที่อื่นที่มีผลิตภาพในการผลิตที่สูงกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยเชิงสำรวจ เรื่อง “ผลงานรัฐบาล ปัญหาชีวิตชาวบ้าน ดันเหตุปัญหาค่าครองชีพ การปรับคณະรัฐมนตรีและความปรองดองในสายตาประชาชน”พบว่าเรื่องแนวโน้มความสุขมวลรวมคน ค่าสุดลดลงโดยปัจจัยที่สำคัญที่ลดความสุขมวลรวมของคนไทยให้ต่ำลงเป็นเรื่องปัญหาค่าครองชีพ และสอดคล้องกับวิจัยเชิงสำรวจ เรื่อง สถานการณ์การเมืองไทย ปัญหาปากท้อง ค่าครองชีพของคนกรุงเทพมหานคร และบันทึกเชิงนโยบายโครงการ “คืนพื้นที่เกษตรกรรมให้บางกอก”พบว่าที่น่าเป็นห่วงสำหรับปัญหาที่ประชาชนประสบในการซื้อพบว่า ร้อยละ 82.4 ระบุราคาสินค้าสูงขึ้น ในขณะที่ความคิดเห็นของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครต่อสภาวะค่าครองชีพในปัจจุบันของผู้บริโภคด้านการดำเนินชีวิตในการทำงานมีผลความคิดเห็นที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้มีผลมาจากส่วนหนึ่งท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการช่วยองค์กรประหยัดค่าใช้จ่ายในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน อาทิ เช่นการปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ และปิดไฟในเวลากลางวัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. รัฐบาลควรควบคุมราคาสินค้าที่มีผลต่อการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อลดผลกระทบต่อผู้บริโภคเนื่องจากการปรับค่าแรงขั้นต่ำ

2. ควรขยายโครงการร้านค้าธงฟ้าให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพฯให้มากขึ้นเพื่อให้

ผู้บริโภคมมีโอกาสในการเข้าถึงสินค้าราคาประหยัดจากโครงการ

3.การจัดกิจกรรมรณรงค์การประหยัดและการออม โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรให้มีความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่มีภูมิภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อให้เข้าใจปัญหาให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้เห็นภาพของปัญหาทั้งในมุมกว้างและมุมลึกอันจะสะท้อนให้เห็นมิติของปัญหาที่รอบด้าน

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสู่ดวงใจด้วยความกรุณาของหลายท่านที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยขอพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ และ อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์ กุลทีกรณาให้คำปรึกษาแนะนำให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่อง และความผิดพลาดนั้น และผู้วิจัยหวังว่าผลงานวิจัยครั้งนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในวงการศึกษาต่อไป

เอกสารที่อ้างอิงภาษาไทย

กรมการปกครอง.2555. จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร.สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555,จาก

<http://www.dapa.go.th>

การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 กรณีศึกษาผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร

The car user adaptation from the gasoline 91 cancellation policy impact :A case study of old model private cars in Bangkok

ศิรชญาณ์ วงษ์สด

SIRACHAYA WONGSOD

Key Account Executive บริษัทเบนมาร์คอิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด มหาชน

nunui2@hotmail.com

พลังงานน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในดำรงชีวิตของประชากร ซึ่งรวมถึงพลังงานน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทน้ำมันเบนซิน 91 ที่เป็นพลังงานเชื้อเพลิงที่มีความสำคัญไม่น้อย และจากนโยบายของรัฐบาลที่มีการยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีผลบังคับใช้โดยยกเลิกการผลิตน้ำมันเบนซิน 91 ณ หน้าโรงกลั่นน้ำมันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 แต่ยังคงอนุญาตให้สถานีบริการจำหน่ายน้ำมันที่ยังมีน้ำมันเบนซิน 91คงเหลือในคลังสินค้าจำหน่ายต่อไปอีกได้เป็นระยะ 4 เดือนหรือจนกว่าน้ำมันเบนซิน 91 จะหมดจากคลัง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การปรับตัวของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายการยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล กรณีศึกษาประกอบด้วยประชากรที่ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 1,930,341 คัน (ที่มา: กรมการขนส่งทางบก กองแผนงาน) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผู้ใช้รถยนต์จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด จากผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 31-35 ปี และ 36-40 ปี ในสัดส่วนที่เท่ากัน มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท และใช้รถยนต์ขนาดกระบอกสูบรถยนต์ 1500-1600 ซีซี โดยอายุการใช้งานของรถยนต์ 1-9 ปี ซึ่งผู้ใช้รถยนต์ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ยี่ห้อ โตโยต้า (TOYOTA) ใช้รถยนต์ระยะทางเฉลี่ยต่อวัน 10-20 กม. และไม่เห็นด้วยกับนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 คิดเป็นร้อยละ 62.5 เห็นด้วยต่อมาตรการช่วยเหลือจากกระทรวงพลังงาน คิดเป็นร้อยละ 85 เห็นด้วยกับมาตรการช่วยเหลือในการปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์ โดยจะมีการปรับตัวคือการซื้อรถยนต์รุ่นใหม่แทนรถยนต์รุ่นเก่า เมื่อมีนโยบายยกเลิกการจำหน่ายน้ำมันเบนซิน 91 ทั้งนี้จากนโยบายยกเลิกมีผลกระทบเชิงบวก ประหยัดพลังงานและราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีแนวโน้มราคาสูงขึ้นด้านการเกษตรทำให้ความต้องการเอทานอลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมีรายได้เพิ่มขึ้น ด้านเศรษฐกิจทำให้เกิดการจ้างงานและโรงงานผลิตเอทานอล เกิดผลเพิ่มพูนของการใช้จ่าย ซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และด้านสิ่งแวดล้อม แก๊สโซฮอล์มีช่วยลดภาวะโลกร้อน

Abstract

Fuel energy was an important factor in the survival of the population. Including energy, fuel type gasoline 91 volumes of fuel was important, not less. And government policies that are canceled with 91 gasoline in force until 91 gasoline at an oil refinery from January 1, 2013 but also allow the oil to the gasoline 91 station remaining in stock. Available for the next four months or until a period of gasoline 91 will run out of inventory.

This research study of the car user adaptation which objective was to study the car user adaptation from the gasoline 91 cancellation policy impact: A case study of old model private cars in Bangkok. The population of the study consisted of respondents of older cars user in Bangkok. The Sample of data for study population consisted of cars using old versions of 1,930,341 vehicles in Bangkok. (Refer. Transport Division) by a random accidental Sampling 400 car users of the instruments used to collect data, including open-end and closed-end type of query. The study found that the majority were female aged 31-35 years and 36-40 years in equal proportions which a professional company with a bachelor's degree and the average monthly income of more than 30,000 baht per month and used cars from 1500 to 1600 cc displacement by a lifetime of 1-9 years, which driver the car most of the car brands TOYOTA vehicle distance average usage 10-20 miles per day and does not agree with the cancellation policy gasoline 91 of percent 62.5, agreed with aid from the Ministry of Energy was 85 percent and agreed with the measures to modify the engine. The adaptation was to buy a new vehicle to replace old cars. When a policy was canceled the sale of gasoline 91 were canceled. Has a positive impact. Energy and fuel prices were likely higher prices. Agriculture, the demand for ethanol increases. This makes sugarcane and cassava farmers with additional income. Cause employment and economic production of ethanol. The increased of pool spending which will be beneficial to the overall economy of the country and the environment gas with ethanol to reduce global warming.

บทนำ

พลังงานเชื้อเพลิงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ และเกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงยุคปัจจุบัน พลังงานน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีความจำเป็นทั้งภาคเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การคมนาคม การขนส่งต่างๆ การเกษตร และการใช้ชีวิตประจำวันทุกวัน

จากนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนกระตุ้นให้คนไทยหันมาใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น โดยประกาศยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เพราะปัจจุบันคนไทยใช้เบนซิน 91 และ 95 รวมกันถึง 10 ล้านลิตรต่อวัน ขณะที่ปริมาณของเอทานอลถูกใช้ไปเพียง 1.3 ล้านลิตรต่อวัน ซึ่งการยกเลิกจำหน่ายน้ำมันเบนซิน 91 อาจส่งผลกระทบต่อบางธุรกิจและมีผลกระทบต่อผู้ใช้รถยนต์ ประเภทเครื่องยนต์เบนซิน 91 โดยเฉพาะรถยนต์รุ่นเก่าๆ ซึ่งผลกระทบเชิงบวก ในด้านราคา เพราะผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปใช้แก๊สโซฮอล์และพลังงานทดแทน ที่ราคาถูกกว่าและประหยัดมากขึ้น ในด้านการเกษตร ทำให้ความต้องการเอทานอลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมีรายได้เพิ่มขึ้น ในด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการจ้างงานและโรงงานผลิตเอทานอล เกิดผลทวีคูณของการใช้จ่าย ซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ในด้านสิ่งแวดล้อม แก๊สโซฮอล์มีช่วยลดภาวะโลกร้อน อีกทั้งยังลดการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ ส่วนผลกระทบเชิงลบ สำหรับรถยนต์รุ่นเก่า รถจักรยานยนต์รุ่นเก่า และเครื่องจักรกลการเกษตรที่ไม่สามารถใช้แก๊สโซฮอล์ได้ ได้แก่ ปรับระบบ

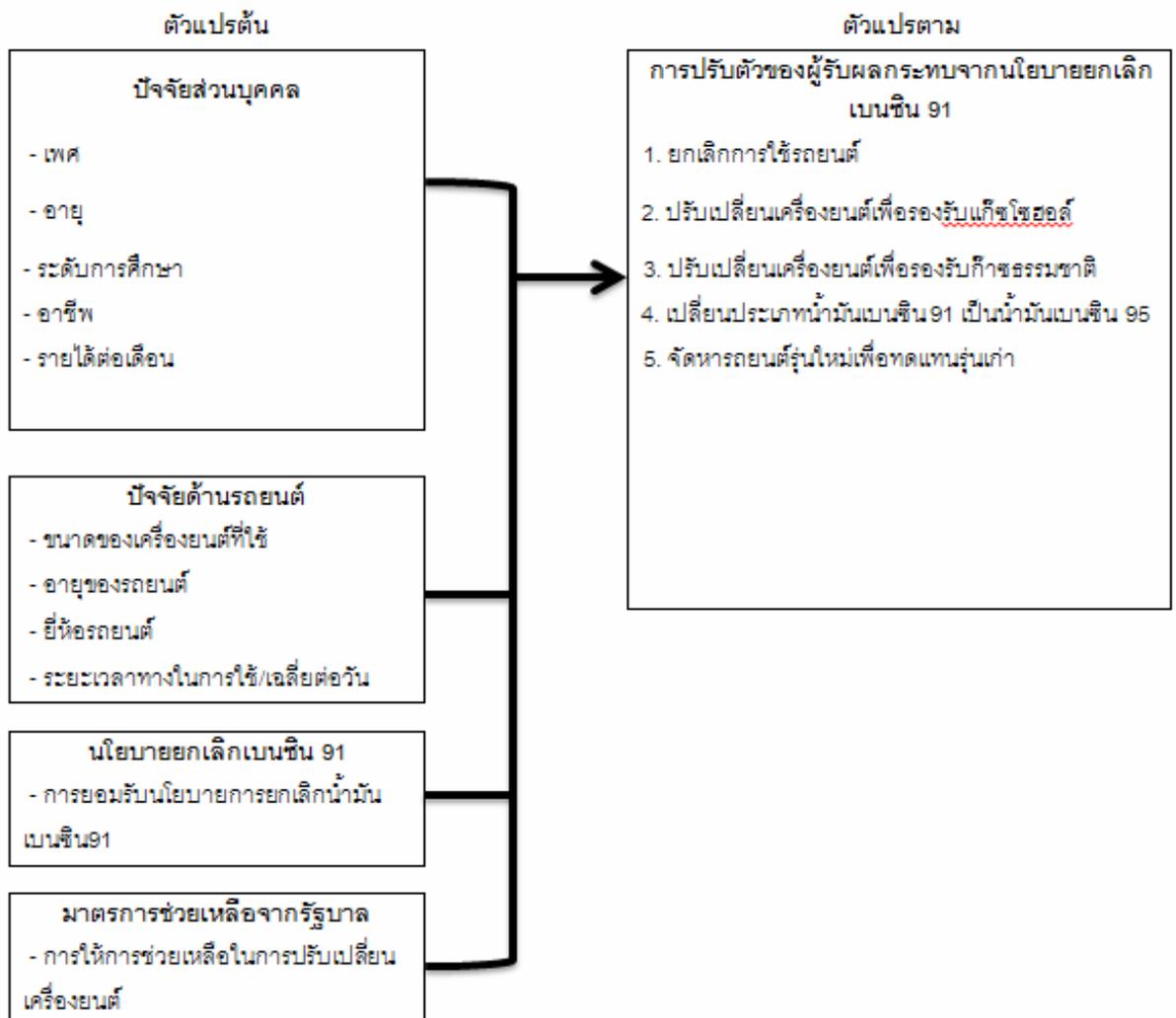
เครื่องยนต์ เปลี่ยนเครื่องยนต์ใหม่ เปลี่ยนมาใช้เบนซิน95 หรือซื้อรถใหม่ตั้งนั้นการศึกษาวิจัยฉบับนี้เพื่อทราบถึง การปรับตัวของผู้ใช้รถยนต์รุ่นเก่าปัญหาและผลกระทบต่อนโยบายการยกเลิกน้ำมันเบนซิน91 ว่าจะมีผลกระทบ มากน้อยเพียงไร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการช่วยเหลือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายการยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91ต่อผู้ใช้รถยนต์นั่ง ส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 กับการปรับตัวของผู้รับผลกระทบ จากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาถึงการปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ต่อผู้ใช้รถยนต์นั่ง ส่วนบุคคลรุ่นเก่า โดยการวิจัยกลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลประกอบด้วยประชากรที่ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 1,930,341 คัน (ที่มา: กรมการขนส่งทางบก กองแผนงาน) มุ่งเน้นการศึกษาการปรับตัวของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 กรณีศึกษาผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการตามลำดับขั้นตอนในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กรณีศึกษากลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 400 ราย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973, pp.886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรเป้าหมาย

e = ระดับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05

$$1,930,341$$

$$= \frac{1,930,341}{1 + 1,930,341(0.05)^2}$$

$$= 399.99 = 400 \text{ คน}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างคิดจำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้ว

จากประชากรผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ได้ครบ 400

1.1. นำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ไปเก็บข้อมูล โดยไปแจกให้กับประชากรผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้แล้ว มาตรวจสอบความถูกต้อง

1.3. จัดเรียงลำดับและแบ่งแยก ลงรหัสข้อมูล

1.4. ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบน

1. ค่าความถี่และค่าร้อยละเพื่อใช้อธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้รถยนต์,แบบสอบถามส่วนที่2 ปัจจัยทางด้านรถยนต์ที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า และแบบสอบถามส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านนโยบายและมาตรการช่วยเหลือจากกระทรวงพลัง ที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า จากน โยบายยกเลิกเบนซิน 91

2. การทดสอบสมมติฐานด้วยไคร้สแคว์ Chi-Square (χ^2)

จำแนกตามแบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร ,แบบสอบถามส่วนที่2 ปัจจัยทางด้านรถยนต์ที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า และแบบสอบถามส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านนโยบายและมาตรการช่วยเหลือจากกระทรวงพลัง ที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า จากน โยบายยกเลิกเบนซิน 91

จากน โยบายยกเลิกเบนซิน 91 โดยได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งถ้าค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่านโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 มีการปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากน โยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติไคร้สแคว์ (Chi-Square test) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) สถิติเชิงอ้างอิงในการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าไคร้สแคว์ (Chi-Square test) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตารางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากน โยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบ	χ^2	p-value	สรุปผล
เพศ	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากน โยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	21.866**	0.000	มีความสัมพันธ์
อายุ	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากน โยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร		0.000	มีความสัมพันธ์

อาชีพ	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	48.614**	0.000	มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษา	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	30.595**	0.002	มีความสัมพันธ์
รายได้	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	60.633**	0.000	มีความสัมพันธ์
ขนาดความจุกระบอกสูปรถยนต์	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	37.198**	0.000	มีความสัมพันธ์
ระยะเวลาที่ใช้รถยนต์	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	125.17**	0.000	มีความสัมพันธ์
ยี่ห้อ /ประเภทรถยนต์	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	82.175**	0.000	มีความสัมพันธ์
ใช้รถยนต์ระยะทางเฉลี่ยต่อวัน	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	41.582**	0.000	มีความสัมพันธ์
นโยบายการเลิกเบนซิน 91	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	12.006**	0.000	มีความสัมพันธ์
การช่วยเหลือปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	8.701	0.069	ไม่มีความสัมพันธ์
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอะไหล่	การปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่าในเขตกรุงเทพมหานคร	17.206**	0.002	มีความสัมพันธ์

** มีค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.01 / * มีค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 53.80 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และ 36-40 ปี ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 19 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 56.5 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 69.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 39.3 และใช้

รถยนต์ขนาดกระบะบอกรถยนต์ 1500-1600 ซีซี ร้อยละ 45.5 โดยอายุการใช้งานของรถยนต์ 1-9 ปี ร้อยละ 66 ซึ่งผู้ใช้รถยนต์ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ยี่ห้อ โตโยต้า (TOYOTA) ร้อยละ 33.8 ใช้รถยนต์ระยะทางเฉลี่ยต่อวัน 10-20 กม. ร้อยละ 23.3 และไม่เห็นด้วยกับนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ร้อยละ 62.5 เห็นด้วยต่อมาตรการช่วยเหลือจากกระทรวงพลังงาน ร้อยละ 85 เห็นด้วยกับมาตรการช่วยเหลือในการปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์ คิดเป็นร้อยละ 86.2 และเห็นด้วยกับผู้ใช้รถยนต์รับภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอะไหล่และอุปกรณ์ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 86.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการปรับตัวของผู้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ที่มีผลต่อผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลรุ่นเก่า พบว่าเพศ, อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษา, รายได้, ขนาดความจุกระบะบอกรถยนต์, ระยะเวลาที่ใช้รถยนต์, ยี่ห้อ, การใช้รถยนต์ระยะทางเฉลี่ยต่อวัน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอะไหล่ มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายยกเลิกเบนซิน 91 และปัจจัยด้านนโยบายการช่วยเหลือปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์ ไม่พบว่าความสัมพันธ์ทั้งนี้ งานวิจัยยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมชัย ธรรมสนอง ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลกับพฤติกรรมการใช้สถานีบริการน้ำมันของผู้ขับขี่รถยนต์นั่งส่วนบุคคล ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ประเภทของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่ใช้เป็นรถเก๋ง โดยเลือกใช้บริการสถานีบริการน้ำมันยี่ห้อที่แตกต่างกัน ส่วนพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ประเภทของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลตรายี่ห้อ ชนิดของเชื้อเพลิง และช่วงเวลาที่แตกต่างกัน มีผลกับพฤติกรรมการใช้สถานีบริการน้ำมัน (ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการภายในปั้มน้ำมัน) แตกต่างกัน ตรายี่ห้อที่แตกต่างกัน มีผลกับพฤติกรรมการใช้สถานีบริการน้ำมัน (ด้านค่าใช้จ่ายและความถี่ ในการใช้บริการภายในปั้มน้ำมัน) แตกต่างกัน ปัจจัยทางการตลาด คือ ด้านสถานที่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สถานีบริการน้ำมัน (ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการภายในปั้มน้ำมัน) และสอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัวของ “รอย Roy’s adaptation model” ที่ได้แบ่งระดับการปรับตัวออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1. การปรับตัวที่มีการผสมผสานกันได้ดี หมายถึง เมื่อมีเหตุการณ์ใดเข้ามาสามารถยอมรับได้ 2. การปรับตัวที่อยู่ในระยะการชดเชย หมายถึง ระดับที่กลไกการควบคุมและกลไกการคิดรู้จักกระตุ้นการทำงานเพื่อจะให้เกิดกระบวนการปรับตัวอย่างผสมผสาน 3. ระดับการปรับที่อยู่ภาวะอันตราย/ไม่ดีคือ เมื่อสิ่งเร้าเข้ามากระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปรับตัวให้เข้าสู่สมดุลของระบบ โดยใช้กลไกการเผชิญปัญหาเป็นกระบวนการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการที่เกิดโดยอัตโนมัติ

ข้อเสนอแนะ

ผลสรุปจากการวิจัย การสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามผู้ใช้รถยนต์รุ่นเก่าส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 มีผลกระทบต่อผู้ใช้รถยนต์รุ่นเก่าจึงเห็นควรให้รัฐบาลยื่นระยะในการใช้น้ำมันเบนซิน 91 ต่อไป เพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้รถยนต์รุ่นเก่าที่มีปริมาณลดน้อยลง ซึ่งจะเห็นได้จากประชาชนส่วนใหญ่ซื้อรถยนต์ใหม่มากขึ้น เพราะมีระบบการประหยัดพลังงานต่างๆมากกว่ารถยนต์รุ่นเก่า

2. จากนโยบายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 91 ผู้ใช้รถยนต์รุ่นเก่ามีการปรับตัวโดยการเปลี่ยนรถยนต์รุ่นใหม่แทนรถยนต์รุ่นเก่ารัฐบาลควรเพิ่มมาตรการในการช่วยเหลือโดยการร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจรถยนต์รับซื้อหรือรับเทรินรถยนต์รุ่นเก่า เพื่อแลกกับรถยนต์รุ่นใหม่ด้วย

และการที่กระทรวงพลังงานมีมาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามผู้ใช้รถยนต์รุ่นเก่า เห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้สามารถเลือกซื้ออะไหล่ที่มีคุณภาพผู้ใช้รถยนต์เป็นผู้กำหนดเอง และตอบแบบสอบถามผู้ใช้รถยนต์รุ่นเก่า จะมีการปรับตัวโดยจัดหารถยนต์ใหม่เพื่อทดแทนรถยนต์รุ่นเก่าเพราะไม่ต้องการรับภาระค่าเสื่อมราคาที่จะเกิดในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาถึงผลกระทบและพฤติกรรมการใช้รถยนต์ จากการปรับเปลี่ยนน้ำมันเบนซิน 91 มาเป็นพลังงานทดแทนและก๊าซธรรมชาติ

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ท่านผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สานิตศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และวิธีการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล และให้คำแนะนำช่วยเหลือจนสารนิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปีทมา รูปสุวรรณกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ และอาจารย์ สานิตศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัว ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด ทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ M.B.A ทุกคน ที่ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือกันมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่สละเวลาในการกรอกแบบสอบถามทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ แก้วเล็ก (2553).ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคน้ำมันเชื้อเพลิง และข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้ก๊าซ เอ็นจีวี (NGV) แทนน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เดโบราห์สีขาว อดิต About.com คู่มือ

<http://translate.google.co.th/translate?hl=th&langpair=en|th&u=http://usliberals.about.com/od/environmentalconcerns/a/GlobalWarm3.htm>)

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ www.guru.sanook.com □ ... □ [ข้อมูล และความรู้](#) □ [วิทยาศาสตร์ทั่วไป](#)

[กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน](#) <http://www.doeb.go.th/skn/1-u91cancel.pdf>

กรมการขนส่งทางบก (กองแผนงาน)

กรมการขนส่งทางบก กองแผนงาน กลุ่มสถิติการขนส่ง (Transport Statistics Sub-Division, Planning

Division , Department of Land Transport)

ชาญชัย อักษรเดช (2552). ความยืดหยุ่นระยะสั้นและระยะยาวของอุปสงค์น้ำมันเบนซินของประเทศไทย. สารนิพนธ์ (เศรษฐศาสตร์)

ณรงค์ หุชัยภูมิ และคณะ (2553). การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้วและการทดสอบ ประสิทธิภาพระหว่าง น้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว (B100) กับน้ำมันไบโอดีเซล (D100). งานวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน

น้ำมันเชื้อเพลิง <http://www.baanjomut.com/library/miscellary/fuel.html>

พัชรินทร์ ศิลวัตรพงศกุล (2552). การพัฒนาเครื่องกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิงจากสารหล่อลื่นที่ผ่านการใช้งานสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล: ปรินญาณิพนธ์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

วัชรินทร์ กองเพชร และคณะ (2552) ความพึงพอใจของผู้ใช้น้ำมันเบนซิน 95 และแก๊ซโซฮอล์ 95

ในเขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ กรุงเทพมหานคร

สำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงกรมธุรกิจพลังงาน (www.doeb.go.th)

สำนักงานพลังงานจังหวัดปัตตานี

สมชัย ธรรมสนอง (2550). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลกับพฤติกรรมการใช้สถานีบริการน้ำมันของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. งานวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

อมร แยมปุ (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ของประชาชนจังหวัด สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Agency for Toxic Substances and Disease Registry, Division of Toxicology, Public Health Service, U.S. Department of Health and Human Services

<http://student.nu.ac.th/science/nature/>น้ำมัน

<http://www.energy.go.th/?q=node/64> / กรมพลังงาน)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกของผู้เป็น

เจ้าของรถยนต์คันแรกในกรุงเทพมหานคร

Affecting Factors The Opinions Regarding The Tax Refund Policy for The First

Car Owner Bangkok District.

JARUWAN JONGJIT

พนักงานฝ่ายการตลาด บริษัท บริษัท เอ ที เอส โลจิสติกส์ จำกัด

karn_ram@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง"ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกของผู้เป็นเจ้าของรถยนต์คันแรกในกรุงเทพมหานคร"มีวัตถุประสงค์ 1)เพื่อศึกษาถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีผลต่อนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนรถยนต์ภายในครอบครัว ลักษณะที่พักอาศัย ระยะทางการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รูปแบบในการเดินทาง 2)เพื่อเปรียบเทียบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีผลต่อนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกของประชาชนในกรุงเทพมหานคร วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 โดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับสลากกลุ่มตัวอย่าง 5 เขต จาก 50 เขตในกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน ดอนเมือง ลาดพร้าว จตุจักร วังทองหลาง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล โดยสถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หากวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One Way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างผลการวิจัยพบว่า

1.กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศ หญิงมีอายุระหว่าง 29-39 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นพนักงานเอกชน และรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท จำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน ไม่มีรถยนต์ ที่พักอาศัยแบบคอนโด ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไปกลับต่อวันในการทำงาน 31-60 กิโลเมตร ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไปกลับต่อวันในการทำงาน 100 บาท รูปแบบในการเดินทางจะเป็นรถโดยสาร มีระดับความเชื่อมั่นโดยรวมอยู่ในระดับมากในส่วนระดับความคิดเห็น

2.เมื่อเปรียบเทียบประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นของกลุ่ม ตัวอย่าง ความคิดเห็นในการซื้อรถยนต์คันแรกของประชากรในกรุงเทพมหานครพบว่า อยู่ในระดับ มาก

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the factors that effect to the opinions about first car tax refund policy of Thai people in Bangkok .The factors included of gender, age, marital status, occupation,income per month,level of

education ,number of members in family. number of cars in family,residences form,distance, cost of journey ,forms of journey. 2) study the factors and opinions about first car tax refund policy of Thai people in Bangkok.For calculating 400 samples used Krejcie and Morgan formula .For collecting data used a Probability Theory ,simple random sampling ,random five from fifty areas of Bangkok and used questionnaires to collect data .The analyze statistics used frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. And hypothesis testing used t-test, f-test, ANOVA (One Way ANOVA) and test a pair of variables in case of its had significant difference by Scheffe .The results were as follows . The first, considering the personal factors ,according to gender ,found that the most of samples were female, single,between 29-39 years old, bachelor degree or more than that, worked at a private company, income per month were 15,001 -30,000 Baht. The second, considering the factors and opinions about first car tax refund policy of Thai people in Bangkok as a whole found that they agree with first car tax refund policy. In side of the environment (mean 4.82) followed by thinking (mean 3.92) and the effect to industry(mean 3.79) .The last,hypotheses testing found that if gender, age, marital status, income per month had the differences ,the opinions about public debt and more expense of people had been different .And gender, age, marital status, occupation,income per month, level of education had the differences,the opinions about employment, the growth of automobile industry and the current money in economic system had been different.

บทนำ

ในภาวะที่สังคมไทยได้เข้าสู่ยุควัตถุนิยมความต้องการพื้นฐานของคน นอกจากปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานแล้ว ยังมีปัจจัยที่ 5 ที่คนให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า ปัจจัยพื้นฐานจนแทบกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ได้แก่ รถยนต์ (อัญชลี กลิ่นเกษร.2544 :125) สำหรับคนในสังคมเมืองมาก ไม่น้อยไปกว่าที่อยู่อาศัยเลยทีเดียว เพราะในปัจจุบันนอกจากรถยนต์จะเป็นพาหนะที่ใช้ในการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งแล้ว ยังกลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงฐานะ ราคายิ่ง และสถานภาพทางสังคมของผู้เป็นเจ้าของได้เป็นอย่างดี อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ถือเป็นภาคธุรกิจที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมาตั้งแต่ พ.ศ.2504โดยมีการส่งออกรถยนต์ไปจำหน่ายในต่างประเทศครั้งแรก พ.ศ. 2532 จนในปัจจุบันประเทศไทยได้กลายเป็นฐานการผลิตและส่งออกไปทั่วโลกเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญภาครัฐจึงให้การส่งเสริมและสนับสนุนเพราะถือเป็นอุตสาหกรรมที่ทดแทนการนำเข้าโดยมีเป้าหมายอย่างชัดเจนและต่อเนื่องจะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกหรือเรียกได้ว่าเป็น “Detroit Of Asia” โดยในเดือนมกราคม ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ.2553มีโครงการลงทุนที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รวม 57 โครงการคิดเป็นเงินลงทุนรวม 13,995.35 ล้านบาท (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน) ซึ่งผลจากการสนับสนุนนี้ทำให้อุตสาหกรรมยานยนต์ยังเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสูงมากและยังเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ได้แก่ เหล็ก ปิโตรเคมี ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ยาง และพลาสติก เป็นต้น ในปัจจุบันรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรได้เข้าบริหารราชการแผ่นดินและแถลงนโยบายของรัฐต่อสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ได้กำหนดนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกให้เป็นยุทธศาสตร์ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชาชน เพิ่มโอกาสการบริโภคและสร้างสินค้าและบริการที่ดีมีคุณภาพและคุณค่า เนื่องจากเห็นว่าอุปสงค์ของนโยบายข้างต้นและรัฐบาลยังกำหนดนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกเพื่อเพิ่มกำลังการซื้อภายในประเทศ กระตุ้นให้เกิดการลงทุนจากผู้ประกอบการ เพิ่มอัตราการจ้างงาน เพื่อสร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆด้านด้วยกัน เช่น ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ วิธีหรือขั้นตอนการ ปฏิบัติ ความมีประสิทธิภาพของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ความ

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรไทย อายุ 20-60 ปี และจำนวนตัวอย่าง

เขต	จำนวนประชากรอายุ 20-60ปี	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1.บางเขน	12,1796	85
2.ดอนเมือง	10,7483	75
3.ลาดพร้าว	84,856	73
4.จตุจักร	11,0544	97
5.วังทองหลาง	79,593	70
รวม	504,272	400

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan

$$n = \frac{x^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + x^2 p(1-p)}$$

e คือ ความคาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

x^2 คือ ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($x^2 = 3.841$)

p คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร ($p=0.5$)

เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้สะดวกจึงเก็บตัวอย่างที่ 400 คน การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับสลากกลุ่มตัวอย่าง 5 เขต จาก 50 เขตในกรุงเทพมหานคร รวมประชากรทั้งสิ้น 504272 คน โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตใช้วิธีเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรอายุ 20-60 ปี ในแต่ละเขตกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (400 คน) ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลผู้บริโภคในแต่ละเขตโดยใช้วิธีการ การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2556 ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

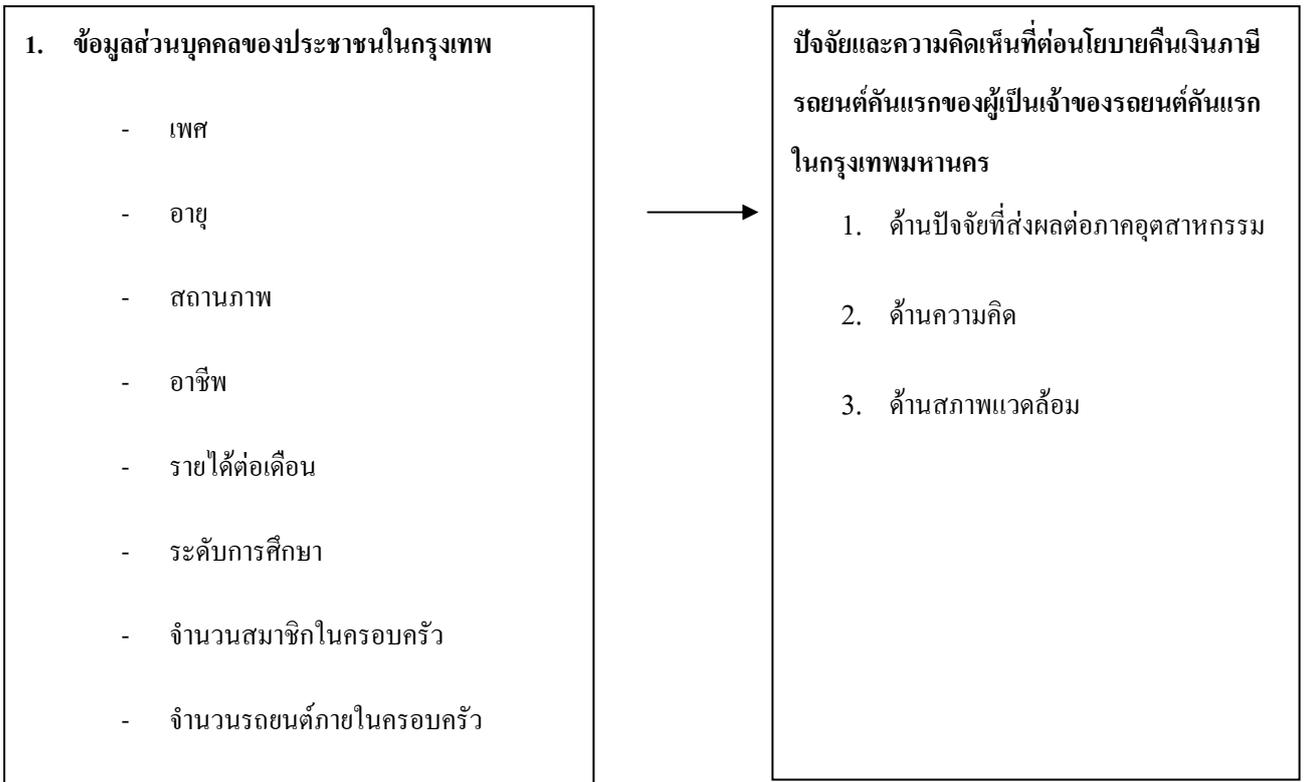
ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพฯ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกแตกต่างกัน

กรอบแนวความคิดและทฤษฎี

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนรถยนต์ภายในครอบครัว ลักษณะที่พักอาศัย ระยะทางในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รูปแบบในการเดินทาง

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีในเรื่องนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรก

- คำถามเกี่ยวกับด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม
- คำถามเกี่ยวกับด้านความคิด
- คำถามเกี่ยวกับ ด้านสภาพแวดล้อม

โดยคำตอบจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับสลากกลุ่มตัวอย่าง 5 เขต จาก 50 เขตในกรุงเทพมหานครกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน ดอนเมือง ลาดพร้าว จตุจักร วังทองหลาง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูลโดยสถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One Way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติโดยวิธี Scheffe รวมประชากรทั้งสิ้น 504,272 คน โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตใช้วิธีเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากรอายุ 20-60 ปี ในแต่ละเขตกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (400 คน) ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลผู้บริโภคนในแต่ละเขตโดยใช้วิธีการ การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non – Probability Sampling) วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2556 ดังนี้

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อผู้ศึกษาเก็บแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนแล้ว จากนั้นผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลทั้งหมด แล้วทำการลงรหัส(Coding) หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์การประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโท

2. ผู้ศึกษาได้ตั้งเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลและการให้คะแนนในการวัดตัวแปรต่างๆดังต่อไปนี้

1.คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด 5 คะแนน	2.คำถามเกี่ยวกับด้านความคิดเห็นมากที่สุด 5 คะแนน	3.คำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมากที่สุด 5 คะแนน
มาก 4 คะแนน	มาก 4 คะแนน	มาก 4 คะแนน
ปานกลาง 3 คะแนน	ปานกลาง 3 คะแนน	ปานกลาง 3 คะแนน
น้อย 2 คะแนน	น้อย 2 คะแนน	น้อย 2 คะแนน
น้อยที่สุด 1 คะแนน	น้อยที่สุด 1 คะแนน	น้อยที่สุด 1 คะแนน

โดยแปลงความหมายข้อมูลจากการแบ่งช่วงคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.0-1.80 ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 ระดับความคิดเห็น น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 ระดับความคิดเห็นปานกลาง คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 ระดับความคิดเห็นซึ่่มาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพฯ ค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีในเรื่องนโยบายการเงินภาษีรถยนต์คันแรกใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ทำการทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีในเรื่องนโยบายการเงินภาษีรถยนต์คันแรกโดยใช้ค่าสถิติ t-test กรณีข้อมูลส่วนบุคคลมี 2 กลุ่ม และทำการทดสอบด้วยสถิติ F-test ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นมี 3 กลุ่มขึ้นไป โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธี Scheffe ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศชาย	172	43.0
เพศหญิง	228	57.0
รวม	400	100

สถานภาพ	โสด	306	76.5
	สมรส	94	23.5
	Total	400	100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
20-28 ปี	170	42.5
29-39 ปี	173	43.3
40-50 ปี	47	11.8
51-60 ปี	10	2.5
รวม	400	100
อาชีพ		
นักศึกษา	81	20.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	100	25.3
พนักงานบริษัทเอกชน	189	47.3
ธุรกิจส่วนตัว	21	5.3
แม่บ้าน	9	2.3
อื่นๆ	0	0
รวม	400	100
รายได้		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000บาท	145	36.3
15,001-30,000 บาท	204	51.0
30,001-45,000 บาท	41	10.3
45,001 ขึ้นไป	10	2.5
รวม	400	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส)	26	6.5
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส)	46	11.5
ปริญญาตรี	273	68.3
สูงกว่าปริญญาตรี	55	13.8
รวม	400	100
สมาชิกในครอบครัว		
1-2 คน	231	57.8
3-4 คน	103	25.8
5-6 คน	64	16.0
มากกว่า 6 คนขึ้นไป	2	.5
รวม	400	100
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนรถยนต์		
ไม่มี	204	51.0
1 คัน	138	34.5

2 คืน	50	12.5
มากกว่า 2 คืนขึ้นไป	8	2.0
รวม	400	100
ลักษณะที่พัก		
บ้านส่วนตัว/หมู่บ้านจัดสรร	110	27.5
ทาวน์เฮ้าส์	39	9.8
คอนโด/อพาร์ทเมนท์	223	55.8
ห้องแถวแบบเช่ารายเดือน	28	7.0
รวม	400	100
ระยะทาง		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 กิโลเมตร	163	40.8
31-60 กิโลเมตร	209	52.3
61-90 กิโลเมตร	22	5.5
91 กิโลเมตรขึ้นไป	6	1.5
รวม	400	100
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป-กลับต่อวัน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท	259	64.8
101-200 บาท	141	35.3
201-300 บาท	0	0
301 ขึ้นไป	0	0
รวม	400	100
รูปแบบในการเดินทาง		
เดินทางด้วยตนเอง (รถยนต์ส่วนตัว)	152	38.0
สมาชิกในครอบครัว รับ-ส่ง	17	4.3
รถโดยสาร	180	45.0
อาศัยเพื่อนร่วมทาง	13	3.3
รถรับส่งพนักงานของบริษัท	38	9.5
รวม	400	100

ส่วนที่ 2 ตาราง ระดับความคิดเห็นของปัจจัยและความคิดเห็นในเรื่องนโยบายการเงินภาษีรถยนต์คันแรกในภาพรวม

ปัจจัยและความคิดเห็นในเรื่องนโยบายการเงินภาษีรถยนต์คันแรก	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	3.79	.492	มาก
ด้านความคิด	3.92	.547	มาก
ด้านสภาพแวดล้อม	4.82	.360	มากที่สุด
Total	4.18	.466	มาก

จากตาราง พบว่าระดับความคิดเห็นของปัจจัยและความคิดเห็นในเรื่องนโยบายการเงินภาษีรถยนต์คันแรกในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสภาพแวดล้อม 4.82 รองลงมาคือ ด้านความคิด มีค่าเฉลี่ย 3.92 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.79

ตาราง ที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยภูมิหลังกับระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในกรุงเทพฯต่อความต้องการซื้อรถยนต์คันแรกในเขตกรุงเทพมหานครด้านความคิดเห็น

ตัวแปร	ปัจจัยภูมิหลัง	สถิติทดสอบ		สรุปผล
		t-test/F-test	sig	
เพศ	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	0.675	0.500	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	1.726	0.085	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	1.531	0.206	ไม่แตกต่าง
สถานภาพ	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	-0.216	0.829	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	0.297	0.766	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	0.934	0.424	ไม่แตกต่าง
อายุ	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	2.584	0.053	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	5.967*	0.001	แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	2.372	0.070	ไม่แตกต่าง
อาชีพ	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	5.596	0.051	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	4.682	0.053	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	3.019	0.051	ไม่แตกต่าง
รายได้ต่อเดือน	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	2.268	0.080	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	2.150	0.093	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	3.416	0.065	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	0.782	0.504	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	2.133	0.096	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	13.451	0.052	ไม่แตกต่าง
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	2.128	0.96	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	4.843	0.067	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	10.240	0.053	ไม่แตกต่าง
จำนวนรถยนต์	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	0.675	0.500	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	1.726	0.085	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	4.255	0.062	ไม่แตกต่าง
ลักษณะที่พักอาศัย	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	1.646	0.178	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	0.443	0.722	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	4.828	0.156	ไม่แตกต่าง
ระยะทางในการเดินทางไปกลับต่อวัน	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	1.492	0.216	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	1.304	0.273	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	1.975	0.117	ไม่แตกต่าง
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับต่อวัน	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	3.903	0.051	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	0.079	0.971	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	3.732	0.006	ไม่แตกต่าง
รูปแบบในการเดินทาง	ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม	1.143	0.336	ไม่แตกต่าง
	ด้านความคิด	1.524	0.194	ไม่แตกต่าง
	ด้านสภาพแวดล้อม	5.453	0.235	ไม่แตกต่าง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นก่อนนโยบายรถยนต์คันแรก ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรมและด้านสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านความคิดมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อายุที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครที่ยังไม่เคยจดทะเบียนรถยนต์เป็นชื่อของตนเองและมีแนวโน้มที่จะซื้อรถยนต์คันแรกแน่นอนว่าส่วนใหญ่เพศหญิงจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 เพศชายจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 ส่วนใหญ่สถานภาพโสดจำนวน 306 คนคิดเป็นร้อยละ 76.5 และสถานภาพสมรสจำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 23.5 ส่วนใหญ่อายุ 29-39 ปีจำนวน 173 คนคิดเป็นร้อยละ 43.0 ส่วนใหญ่อาชีพพนักงานเอกชนจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-30,000 บาทจำนวน 204 คนคิดเป็นร้อยละ 51.0 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 273 คนคิดเป็นร้อยละ 68.3 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-2 คนมีจำนวน 231 คนคิดเป็นร้อยละ 57.8 ส่วนใหญ่มีจำนวนรถยนต์ภายในครอบครัว ไม่มีรถยนต์จำนวน 204 คนคิดเป็นร้อยละ 51.0 ส่วนใหญ่ลักษณะที่พักอาศัย แบบคอนโด/อพาร์ทเมนท์จำนวน 223 คนคิดเป็นร้อยละ 55.8 ส่วนใหญ่ ระยะทางในการเดินทางไปกลับต่อวัน 31-60 กิโลเมตรจำนวน 209 คนคิดเป็นร้อยละ 52.3 ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับต่อวันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาทจำนวน 259 คนคิดเป็นร้อยละ 64.8 ส่วนใหญ่รูปแบบในการเดินทางด้วยรถโดยสารจำนวน 180 คนคิดเป็นร้อยละ 45.0 ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนโยบายค้ำเงินภาษีรถยนต์คันแรกของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับความคิดเห็นในเรื่องนโยบายค้ำเงินภาษีรถยนต์คันแรกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 โดยประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความเห็นด้วยมากที่สุด 5 ด้าน คือ ทำให้จำนวนรถยนต์เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้การจราจรติดขัด ทำให้จำนวนรถยนต์เพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อการใช้พลังงานเชื้อเพลิงที่มากขึ้นทำให้จำนวนรถยนต์เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศที่เพิ่มขึ้นช่วยกระตุ้นการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมรถยนต์/ยอดขายเพิ่มสูงขึ้น นโยบายค้ำเงินภาษีรถยนต์คันแรกทำให้ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นในอุตสาหกรรมรถยนต์ ช่วยให้ผู้ประกอบการสะดวกสบายปลอดภัย และมีความเป็นส่วนตัวในการเดินทางมากขึ้น ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ช่วยให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการซื้อรถยนต์ในเวลาสั้นลงช่วยให้ระบบ เศรษฐกิจมีเงินทุนหมุนเวียนในระบบมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ จิตรา ขอบดวง เรื่องความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดปทุมธานีที่มีต่อนโยบายค้ำเงินภาษีรถยนต์คันแรก ปี 2554 และ ทฤษฎีแนวคิดและการตัดสินใจ การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการในการเลือกที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ ซึ่งผู้บริโภคมักจะตัดสินใจในทางเลือกต่างๆของสินค้าและบริการอยู่เสมอ โดยที่เขาจะเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและอยู่ภายในจิตใจของผู้บริโภค (ฉัตรยาพรเสมอใจ, 2555:46)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีระดับความคิดเห็นในเรื่องนโยบายค้ำเงินภาษีรถยนต์คันแรกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 โดยประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมี

ความเห็นด้วยมากที่สุด 5 ด้าน คือ ทำให้จำนวนรถยนต์เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้การจราจรติดขัด ทำให้จำนวนรถยนต์เพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อการใช้พลังงานเชื้อเพลิงที่มากขึ้นทำให้จำนวนรถยนต์เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศที่เพิ่มขึ้นช่วยกระตุ้นการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมรถยนต์/ยอดขายเพิ่มสูงขึ้น นโยบายคืบเงินภามีรถยนต์คันแรกทำให้ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นในอุตสาหกรรมรถยนต์ ช่วยให้ประชาชนสะดวกสบายปลอดภัยและมีความเป็นส่วนตัวในการเดินทางมากขึ้น ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสในการซื้อรถยนต์ในเวลาสั้นลงช่วยให้ระบบเศรษฐกิจมีเงินทุนหมุนเวียนในระบบมากขึ้น ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกับ ของ จิตรา ขอบผุง เรื่องความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดปทุมธานีที่มีต่อนโยบายคืบเงินภามีรถยนต์คันแรก ปี 2554 และ สุรพงษ์ บัณฑิต ศึกษาพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อของผู้บริโภคในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี 2552 ทฤษฎีแนวคิดและการตัดสินใจ การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการในการเลือกที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ ซึ่งผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจในทางเลือกต่างๆของสินค้าและบริการอยู่เสมอ โดยที่เขาจะเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและอยู่ภายในจิตใจของผู้บริโภค (ฉัตรยาพร เสมอใจ.2550:46)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในเรื่องนโยบายคืบเงินภามีรถยนต์คันแรกของผู้เป็นเจ้าของรถยนต์คันแรกในกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางดังนี้ เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่านโยบายคืบเงินภามีรถยนต์คันแรกทำให้เกิดมลพิษทางอากาศการจราจรติดขัด การใช้พลังงานเชื้อเพลิงมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลควรมีการจัดมาตรการสนับสนุนเพื่อรองรับจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นเช่น พัฒนาระบบจราจรให้มีประสิทธิภาพขึ้นด้วยเทคโนโลยี เส้นทางคมนาคมควรมีการปรับว้อมในสายที่ชำรุดโดยเฉพาะในตัวเมืองมีการขยายถนนเพิ่มเส้นทางด่วนเพื่อให้รถวิ่งสะดวกขึ้น รวมทั้งต้องมีการสนับสนุนเรื่องการใช้พลังงานเชื้อเพลิงให้ประชาชนหันมาใช้ น้ำมันแก๊ซโซฮอล์มากขึ้นด้วยการบริหารราคาน้ำมันแก๊ซโซฮอล์ให้คงที่หรือต่ำกว่าน้ำมันเบนซินเพื่อให้รถยนต์เกิดการเผาผลาญใหม่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นลดปริมาณมลพิษจากท่อไอเสียและมลพิษทางอากาศลดการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศ ลดการขาดดุลการค้าสนับสนุนการพัฒนาพลังงานเชื้อเพลิงทดแทนอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

ศึกษาปัญหาของผู้ออกรถยนต์คันแรกว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นมีด้านใดบ้างและส่งผลถึงเรื่องใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ทุ่มเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บทความวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ดร.ปัทมา รูปสุวรรณกุล ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนะการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำบทความวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างดี สุดท้ายนี้หากปรากฏด้วยคุณค่าและความดีของบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้นำเสนอบทความวิจัยขอ

อุทิศให้แก่บิดามารดาครูอาจารย์และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

แคเรีย ภูพัฒน์. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์ โตโยต้า นิว วีโอส ของผู้บริโภค ใน เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บช.ม.(การตลาด). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จิตรา ขอมดวง (2554) ความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดปทุมธานีที่มีต่อนโยบายคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

จารุณี สุขประเสริฐ (2550) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบแนวโน้มพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อกล้องถ่ายภาพระบบดิจิทัลยี่ห้อSonyและCanonของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ศรัณย์ จูตารีย์ (2550) ศึกษาการนำนโยบายสร้างที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ : กรณีการศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ 2541. การบริหารการตลาดยุคใหม่ ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด. ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค(6W1H). กรุงเทพมหานครบริษัทริเซฟฟิล์มและไอซ์เทค จำกัด.

สุธิดา วงษ์ชู 2550 รถยนต์มือสองนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการประกอบธุรกิจ และการเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน

สุรพงษ์ บัณฑิต (2552) ศึกษาพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อของผู้บริโภคในจังหวัด กรมการปกครอง. (2555: ออนไลน์) <http://www.dopa.go.th>

<https://firstcar.excise.go.th>

<http://www.excise.go.th>

ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองธนบุรี

The Historical Importance of Thonburi

นายสำราญ ผลดี¹

¹หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยธนบุรี, itec007@hotmail.com

บทคัดย่อ:

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมา พัฒนาการ และความสำคัญ ของเมืองธนบุรีในอดีต 2. รวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์เมืองธนบุรีในอดีต เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับ การศึกษาค้นคว้าด้านธนบุรีศึกษา โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย วิธีวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ เชิงลึก และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ธนบุรี มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ครั้งอดีต โดยมีความเป็นบ้านเมืองมา ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา และอยู่ในฐานะเป็นเมืองหน้าด่านในทางการค้า ต่อมาสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรง สถาปนาเป็นราชธานี ธนบุรีก็มีความโดดเด่นในฐานะที่เป็นศูนย์กลางทางอำนาจ การเมืองและการปกครอง เป็น เวลา 15 ปี ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงย้ายราชธานีข้ามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามาทาง ทิศตะวันออก สถานะของเมืองธนบุรีก็ถูกลดบทบาทลง จนถึงปัจจุบันเมืองธนบุรีอยู่ในสถานะที่เป็นส่วนหนึ่ง ของกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: ประวัติศาสตร์ เมืองธนบุรี ราชธานี

Abstract:

The purpose of this article is (1) to study the history, development, and importance of Thonburi in the past, and (2) to trace the history of Thonburi to be the data of Thonburi Study. Qualitative research was used in this study, including documentary research, interview, and analytic descriptive research. The results of this study found that the importance of Thonburi had been emphasizing since the Ayutthaya era as an economic fortress. Later, King Taksin established Thonburi to be a center of governance for 15 years. After King Rama I crossed the east side of Chaopraya River and move the capital city to Bangkok. The current status of Thonburi has been downgraded to only a part of Bangkok metropolitan. Nevertheless, the old capital city has remained the rich source of historical evidence of Siam (Thailand), even it is possible that this knowledge will be faded away from Thai history as time goes by.

Keywords: history, Thonburi, capital city

บทนำ

แม้ว่า “ธนบุรี” จะเป็นเพียงเมืองเล็กๆ แต่กลับเป็นเมืองที่มีความสำคัญมากในทางประวัติศาสตร์ ที่สำคัญคือการเป็นราชธานีในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ที่แม้จะเป็นราชธานีอยู่เพียงแค่ระยะเวลา 15 ปีก็ตาม สิ่งที่น่า สนใจก็คือ เหตุใดพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงเลือกเอาเพียงเมืองเล็กๆ อย่างธนบุรีนี้เป็นที่ตั้งราชธานี ทั้งๆ ที่น่าจะมี ทางเลือกอื่นที่ดีมากกว่า เช่น ทำไมจึงไม่กลับไปตั้งตัวที่เมืองจันทบูร เมืองที่พระองค์มีอำนาจและทรัพยากรอยู่ที่ นั้นแม้ว่าจะเพียงไม่นานก็ตาม หรือทำไมไม่เป็นที่เมืองตากเพราะก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาพระองค์ก็ทรงเป็นถึงเจ้า เมืองตากอยู่ก่อนแล้ว

ความจริงชนบุรีนี้มีความเป็นบ้านเมืองและมีความสำคัญมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาแล้ว ดังที่ได้ปรากฏเป็นหลักฐานอย่างชัดเจนในจดหมายเหตุการเดินทางสู่ประเทศสยามของบาทหลวงดาซาร์ด์ เมื่อครั้งสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่ได้บรรยายถึงความสำคัญของเมืองธนบุรีที่มีต่อกรุงศรีอยุธยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจไว้อย่างน่าสนใจ ความว่า “หลังจากที่ได้พายเรือมาตลอดคืนแล้ว เราก็ไปถึงเมืองบางกอกเอาตอนสิบโมงเช้า เป็นเมืองปราการที่มีความสำคัญที่สุดแห่งราชอาณาจักร เพราะสถานที่ป้องกันการผ่านเข้าไปในแม่น้ำกับป้อมปืนอีกแห่งหนึ่งทางฝั่งข้างโน้น ทั้งสองแห่งมีปืนใหญ่เหล็กหล่อมากพอสมควร แต่การก่อสร้างไม่สู้แข็งแรงเท่าใดนัก ม.เดอ ลา มาร์ (M. de Mare) วิศวกรชาวฝรั่งเศสซึ่งท่านราชทูตทิ้งไว้ในประเทศสยาม ได้รับพระบรมราชโองการจากพระเจ้าแผ่นดินให้ดำเนินการสร้างเสริมให้เป็นที่เรียบร้อย และเป็นป้อมปราการที่ดีเยี่ยมด้วย...” (จดหมายเหตุการเดินทางสู่ประเทศสยามของบาทหลวงดาซาร์ด์. 2539 : 17-18) จดหมายเหตุข้างต้น เขียนขึ้นตั้งแต่เมื่อครั้งที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งช่วยเน้นย้ำถึงความสำคัญของเมืองธนบุรีแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

การที่ประวัติศาสตร์ยืนยันถึงการตั้งอยู่ของเมืองธนบุรีนั้น ย่อมหมายความว่าเมืองนี้มีอยู่จริงและมีพัฒนาการมาตั้งแต่อดีต ในขณะที่ระยะเวลาของการสร้างสังคมย่อมส่งผลต่อการสร้างสมวัฒนธรรมที่มีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่งด้วยเช่นกัน ทว่าการรับรู้ในทางประวัติศาสตร์เรื่องเมืองธนบุรีกลับไม่ได้รับการยอมรับในฐานะราชธานีหนึ่งในอดีต เมื่อเปรียบเทียบกับกรุงศรีอยุธยาและกรุงสุโขทัย หากแต่กลับถูกมองว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร

อย่างไรก็ตามการศึกษาประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับธนบุรี มักให้ความสำคัญเฉพาะช่วงเวลาของการเป็นราชธานีของกรุงธนบุรีเสียเป็นส่วนใหญ่ รวมถึงความสำคัญมักมุ่งตรงไปยังสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี การเมืองการปกครอง การสงคราม และการฟื้นฟูบ้านเมืองเป็นสำคัญ ในขณะที่เรื่องของท้องถิ่นพื้นที่ของเมืองธนบุรี ก็มีประวัติความเป็นมาและพัฒนาการมาอย่างน่าสนใจ เห็นได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากมาย ทั้งโบราณสถาน เอกสารข้อมูล รวมถึงท้องถิ่นที่ช่วยให้ข้อมูลของเมืองธนบุรีที่น่าสนใจ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จะมีมุ่งหวังให้เกิดการกระตุ้นความสนใจการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมา พัฒนาการ และความสำคัญของเมืองธนบุรีในอดีต
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์เมืองธนบุรีในอดีต สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าด้านธนบุรีศึกษา

ค้นคว้าด้านธนบุรีศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับองค์ความรู้ที่สำคัญด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมา พัฒนาการและความสำคัญของเมืองธนบุรีในอดีต ซึ่งเป็นองค์ความรู้ด้านท้องถิ่นศึกษาที่สำคัญในการเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในอนาคต
2. ฐานข้อมูลด้านหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นเมืองธนบุรีในแง่มุมต่างๆ ในอดีต ซึ่งรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอ้างอิงทางวิชาการได้ รวมถึงเกิดเครือข่ายของแหล่งค้นคว้าวิจัยเพื่อการศึกษา ค้นคว้าต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

ธนบุรีในอดีตมีความสำคัญในฐานะของการเป็นเมืองหน้าด่านทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นเมืองที่อยู่ปากน้ำ ทำให้ผู้ที่เข้ามาติดต่อกับชายกับเมืองที่อยู่ส่วนในเช่นอยุธยา จำเป็นต้องเดินทางผ่านเมืองธนบุรี ต่อมาใน

พ.ศ.2310 กรุงศรีอยุธยาได้เสียให้แก่พม่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงกู้เอกราชกลับคืนมาอีกครั้ง และสร้างราชธานีใหม่ โดยสถาปนาเมืองธนบุรีเป็นศูนย์กลางของพระราชอาณาจักร เมืองธนบุรีก็มีความสำคัญขึ้นมาทันที ต่อมา พ.ศ.2325 เมื่อสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก เสด็จขึ้นของราชย์สมบัติได้ย้ายราชธานีข้ามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามาทางทิศตะวันออก เป็นกรุงเทพมหานคร ธนบุรีก็ถูกลดบทบาทลงเป็นส่วนหนึ่งของราชธานีใหม่ และถูกลดบทบาทลงเรื่อยๆ

กรอบแนวคิดของการวิจัย และนิยามศัพท์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองธนบุรี มีกรอบความคิดหรือข้อคำถามของการศึกษาใน 2 เรื่อง คือ 1. เมืองธนบุรีตามประวัติศาสตร์มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงมาอย่างไร และ 2. พัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงของเมืองธนบุรีที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาส่งผลต่อสังคมอย่างไร โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นข้อมูลสำคัญ

นิยามศัพท์

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชน เป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นจริงซึ่งในที่นี้จะใช้คำว่าประวัติศาสตร์จากภายใน (History from the inside)

ขอบเขตของการวิจัย

บทความวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. บทความวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองธนบุรีที่มีการกำหนดช่วงเวลาของการศึกษาไว้ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์
2. บทความวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภายใต้ชื่อ “ธนบุรี” ดังนั้นจึงทำการศึกษาค้นคว้าจากหลักฐานตามที่ปรากฏว่า “ธนบุรี” ซึ่งแต่ละช่วงเวลาอาจเปลี่ยนแปลงไปตามหลักฐานที่ปรากฏ

วิธีการดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. **วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research)** ศึกษาถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมา พัฒนาการ และความสำคัญของเมืองธนบุรีในอดีตตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยค้นคว้าข้อมูลเอกสารทั้งชั้นต้น (Primary Data) และชั้นรอง (Secondary Data) ที่มีอยู่ทั้งจากหน่วยของภาครัฐและเอกชน
2. **วิธีวิจัยประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral History)** เป็นการค้นคว้าข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยวิธีการประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญ (Key informants) ในด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นธนบุรี จำนวน 3 คน
3. **นำเสนอใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description)** โดยนำเสนอเนื้อหาแบบหัวข้อเรื่อง (Topical Approach) ซึ่งแต่ละเรื่องจะเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงส่วนต่างๆ เข้าด้วยกัน

สรุปผลการศึกษา

พัฒนาการของธนบุรีตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

เอกสารแจกจ่ายของทางจังหวัดธนบุรี (2503 : 9) ได้ช่วยบรรยายภาพของเมืองธนบุรีไว้อย่างน่าสนใจว่า แต่เดิมเชื่อกันว่าเมื่อครั้งที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ก่อนรัชกาลสมเด็จพระชัยราชาธิราช (พ.ศ.2077-2089) ลำน้ำเจ้าพระยาตั้งแต่ปากคลองบางกอกใหญ่ไปจนถึงคลองบางกอกน้อย สองฟากแม่น้ำในบริเวณที่กล่าวนี้ เป็นพื้นแผ่นดินผืนเดียวกัน หากให้เป็นลำน้ำใหญ่เหมือนเช่นที่ปรากฏในทุกวันนี้ไม่ และชื่อตำบลนั้นมีชื่อเรียกในสมัยโน้นว่า **“บางกอก”** เป็นเพียงที่ตั้งของหมู่บ้านใหญ่ตำบลหนึ่งเหมือนเช่นตำบลอื่นๆ อันมีชื่อว่า สามปลื้ม สำเพ็ง คอกควาย สำเหร่ ดาวคะนอง ฯลฯ ส่วนตำบลบางกอกนี้อยู่ฝั่งตะวันออกแม่น้ำเจ้าพระยา...ถึงตรงนี้ลำน้ำได้ไหลอ้อมเข้าทางคลองบางกอกใหญ่ ทำให้การเดินทางไม่สะดวกนักในสมัยสมเด็จพระชัยราชาธิราชจึงได้โปรดให้ขุดคลองลัดตั้งแต่ที่คลองบางกอกน้อยไปออกแม่น้ำเก่าที่หน้าวัดอรุณฯ เรียกว่าคลองลัดบางกอกใหญ่ ครั้นเมื่อขุดคลองแล้วจึงตั้งเป็นเมืองขึ้นชื่อว่า **“เมืองธนบุรีศรีมหาสมุทร”**

ในขณะที่สังข์ พัชรี (ม.ป.ป. : 178-179) อธิบายว่า เมืองธนบุรีนี้เป็นเมืองโบราณคู่กันมากับกรุงศรีอยุธยา เหตุที่ชื่อเมืองธนบุรีนี้ก็เป็นเมืองหาเงินเข้าท้องพระคลังกรุงศรีอยุธยา คือ เป็นด่านศุลกากร เรือสินค้ามาถึง ต้องทอดสมอให้เจ้าพนักงานตรวจและเก็บจังกอบ แล้วจึงจะเข้าไปกรุงศรีอยุธยาได้ พอจากกลับต้องมีตราเบิกด่านของกรุงศรีอยุธยามาแสดง จึงจะผ่านออกไปได้ และจะต้องชำระจังกอบอีกจึงจะสามารถนำเรือออกปากอ่าวได้ เมืองธนบุรีนี้จึงเรียกว่า **“ขนอนบุรี”** มาตั้งแต่แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่ทอง ด้วยการอ้างถึงความในพระไอยการอาชญาหลวงฉบับเดิมเพิ่มเติมที่เขียนไว้ว่า **“มาตราหนึ่ง นายพระขนอน ทนบุรี ขนอนน้ำ ขนอนบก แห่งใดใดในพระนครศรีอยุธยา...”**

แสดงให้เห็นว่า ชื่อเมือง **“ธนบุรี”** นี้มีการตั้งเมืองอย่างเป็นทางการอย่างน้อยก็ในตอนสมัยอยุธยา อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่าเมืองที่สร้างขึ้น หากแต่เป็นการพัฒนาจากชุมชนที่มีอยู่เดิมให้เข้ารูปการปกครองเท่านั้นเอง แม้ว่าการตั้งบ้านเรือนชุมชนดังกล่าวจะเป็นเพียง **“หมู่บ้านใหญ่ตำบลหนึ่ง”** แต่ก็แสดงให้เห็นว่าทำเลบริเวณดังกล่าวมีความเหมาะสมในเบื้องต้นที่จะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือคำว่า **“ธนบุรีศรีมหาสมุทร”** ซึ่งคำว่า **“ศรีมหาสมุทร”** นั้นเป็นคำสร้อยที่ต่อท้ายชื่อเมือง ซึ่งน่าจะเป็นการตั้งชื่อเพื่อความสอดคล้องกับเมืองที่อยู่ใกล้เคียงก็เป็นได้ เช่น เมืองนนทบุรีศรีมหาสมุทร เป็นต้น ส่วนการตั้งเมืองนั้นเชื่อว่าน่าจะแล้วเสร็จเอาในรัชกาลต่อมาคือสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เพราะพระราชพงศาวดารมีการกล่าวถึงชื่อเมืองธนบุรีไว้พร้อมกับเมืองอื่นๆ อีกหลายเมือง เช่น เมืองสาครบุรี⁴ เมืองนครชัยศรี เมืองนนทบุรี เป็นต้น

นักวิชาการหลายท่านสรุปตรงกันว่า เมืองธนบุรีนี้มีชื่อเรียกกันมาแต่โบราณว่า **“บางกอก”** ดังเช่น ลาลูแบร์ที่เดินทางมากรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระนารายณ์ก็ได้อธิบายว่า เมืองบางกอกนี้ฝ่ายไทยเรียกว่า **เมืองธน** แต่ชาวต่างประเทศไม่มีใครรู้จักเหมือนชื่อบางกอก ส่วนชื่อบางกอกนั้นมีที่มาอย่างไรไม่มีความชัดเจนจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์แต่หากไม่คิดมากและห่วงความเป็นวิชาการมากเกินไปแล้ว ความเชื่อหนึ่งแบบกำปั้นทุบดินก็อาจอธิบายได้ว่า บริเวณพื้นที่เหล่านี้คงจะมีความอุดมสมบูรณ์มีดิน **“มะกอก”** ขึ้นอยู่โดยรอบหรือ **“ทั้งบาง”** จึงเรียกกันว่า **“บางกอก”** คือมีดินมะกอกขึ้นกันทั้งบางก็อาจเป็นไปได้

ความสำคัญของเมืองธนบุรีในอดีตอยู่ที่การเป็นเมืองหน้าด่าน เนื่องจากการเดินทางโดยทางเรือเพื่อจะเข้าไปสู่กรุงศรีอยุธยานั้นจำเป็นต้องผ่านเมืองธนบุรี บาทหลวง ก็ ดาซาร์ดี ซึ่งเป็นพระในคริสต์ศาสนิกาย

⁴ เมืองสาครบุรีนี้น่าจะเป็นสมุทรสาครเพราะเป็นชื่อใกล้เคียงของเมืองต่างๆ โดยรอบ

โรมันคาทอลิกได้เดินทางเข้ามากรุงศรีอยุธยา และได้บันทึกไว้ว่า “พอจอดทอดสมอเรียบร้อย ท่านราชทูตก็เร่งเชอวาเลียร์ เดอ ฟัวร์แบ็ง (Chevalier de Fourbin) กับ ม. วาเชต์ (M. Vachet) ให้นำข่าวการมาถึงของท่านไปกราบทูลต่อสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และแจ้งแก่บรรดาเสนาบดีของพระองค์ คนแรกให้ไปเพียงแค่เมืองบางกอก (Bangkok) อันเป็นเมืองด่านแห่งแรกของราชอาณาจักร ซึ่งตั้งอยู่ลึกจากปากน้ำเป็นระยะทางสิบลิเออ และอีกคนหนึ่งให้ลงเรือบัลลังก์ (balon) อันเป็นเรือแบบพื้นประเทศที่มีความเบามาก ขึ้นไปจนถึงสยาม (กรุงศรีอยุธยา) โดยด่วน ครั้งเจ้าเมืองบางกอกซึ่งมีสัญชาติเป็นแขกเตอร์ก และเป็นศาสนามะหะหมัด ได้รับการแจ้งข่าวว่าราชทูตของสมเด็จพระเจ้ากรุงฝรั่งเศสมาถึงอ่าวจอร์เจแล้ว จึงขอร้อง ม. วาเชต์ ให้พักแรมอยู่ก่อนจนตลอดคืน และอนุญาตให้เขาส่งคนถือใบบอกเข้าไปยังราชสำนักเป็นการด่วนด้วย” (จดหมายเหตุการเดินทางสู่ประเทศสยามของบาทหลวงดาซาร์ดี. 2539 : 8-9)

จดหมายเหตุดังกล่าวช่วยเราอธิบายความเป็นเมืองธนบุรีได้ 2 ประการคือ ประการแรกเมืองธนบุรีนี้มีความสำคัญต่อการเป็นเมืองหน้าด่านแน่นอน และประการต่อมา เมืองธนบุรีนี้มีเจ้าเมืองปกครองอยู่ ซึ่งแม้จะมีสัญชาติแขกเตอร์กและนับถือศาสนามะหะหมัด นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าเมืองธนบุรีน่าจะมีความสำคัญในการเป็นเมืองหน้าด่านทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่น

เมืองธนบุรีนี้เห็นจะเป็นเมืองทำที่สำคัญมาตั้งแต่สมัยแรกสร้างก็ด้วยทำเลที่ตั้งของเมืองเป็นสำคัญ นิโกลาส แซร์แวส ผู้แต่งเรื่องเมืองไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์อีกผู้หนึ่งก็อธิบายไว้ว่า เมืองบางกอกเป็นเมืองท่าใหญ่ มีลักษณะยาวไปตามลำน้ำไม่เกินครึ่งลิก (1 ลิก เท่ากับ 4 กิโลเมตร) มีกำแพงกันเฉพาะด้านแม่น้ำ ตั้งอยู่ห่างจากปากอ่าวประมาณ 12 กิโลเมตร (สังข์ พัทธโนทัย. ม.ป.ป. : 179) ความเป็นเมืองที่ติดลำน้ำนี้เองคือจุดเด่นของเมืองธนบุรีที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเลือกเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงภายหลังต่อสู้ขับไล่พม่าเรียบร้อยแล้ว

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เจ้าพระยาวิชาเยนทร์ซึ่งเป็นสมุหนายก ได้กราบบังคมทูลแนะนำให้สร้างป้อมขนาดใหญ่ไว้ที่เมืองธนบุรีทั้งสองฟากฝั่งแม่น้ำ จากนั้นทำไซ้ขนาดใหญ่เชื่อมต่อกันทั้งสองฝั่งเพื่อเป็นการป้องกันเรือรบของข้าศึกที่อาจเข้ามาทางทะเลไม่ให้อาจเดินทางขึ้นไปยังกรุงศรีอยุธยาได้โดยง่าย ซึ่งพระองค์ก็ได้ทรงมอบหมายให้เจ้าพระยาวิชาเยนทร์นั้นเป็นแม่กองในการก่อสร้างและได้ขนานนามป้อมนั้นตามชื่อว่า ป้อมวิชาเยนทร์

ภายหลังการเสียกรุงฯ แก่พม่าเมื่อ พ.ศ.2310 พม่าเองก็มองเห็นถึงความสำคัญกับการเป็นเมืองทางเข้าออกที่สำคัญของธนบุรี ถึงกับมีการแต่งตั้งให้มีผู้บัญชาการรักษาเมืองธนบุรีอีกจุดหนึ่งทีเดียว บุคคลดังกล่าวมีชื่อตามประวัติศาสตร์ว่า นายทองอิน ซึ่งเป็นคนไทยที่ได้รับความดีความชอบจากการสงครามคราวพม่าได้ชัยชนะที่กรุงศรีอยุธยา อย่างไรก็ตาม นายทองอินนี้ก็ได้มีอำนาจมาจากพม่าที่เมืองธนบุรี เพราะปรากฏต่อมาว่าเมื่อพระยาตากได้ยกทัพทางเรือมาจากเมืองจันทบุรีเข้ามาทางธนบุรีและมีการรบกันเกิดขึ้น ก็มีได้เป็นการศึกสงครามใหญ่โต พงศาวดารฉบับจันทนุนมาศ เจิม กล่าวไว้ว่า “ครั้ง ณ วัน ปีกุน นพศก ขกพลทหารมาถึงปากน้ำเมืองสมุทรปราการ พอเวลารุ่งเช้าจึงให้เร่งรีบยกเข้าไปจะตีเมืองธนบุรี ครั้นเพลายามเศษ กรมการซึ่งอยู่รักษาเมืองธนบุรีนั้นหนีแตกขึ้นไปโพธิ์สามต้น...” (สังข์ พัทธโนทัย. ม.ป.ป. : 179)

จะเห็นได้ว่า การรบของพระยาตากที่เมืองธนบุรีเป็นการพุ่งรบเพียงเล็กน้อย แน่นนอนบ้านเมืองป้อมปราการต่างๆ ก็ย่อมคงสภาพดีไม่มีเสียหาย และหากพิจารณาถึงตอนเมื่อคราวเสียกรุง พม่าได้เผาทำลายบ้านเมืองที่กรุงศรีอยุธยาจนราบคาบ แต่คงไม่เกี่ยวข้องกับเมืองธนบุรี จนถึงกับตั้งให้นายทองอินเป็นหัวหน้าปากหลักใช้เมืองธนบุรีเป็นที่มั่นอีกแห่งหนึ่งในการรวบรวมทรัพย์สินและเชลยศึกส่งกลับไปยังพม่าเพิ่มเติมได้ นั้นย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า แม้ธนบุรีจะเป็นเพียงเมืองเล็กแต่เป็นเมืองที่มีความสมบูรณ์ทางด้านกายภาพทั้งสภาพของเมืองอันเป็นที่ตั้งที่มีระยะทางไปถึงศูนย์กลางทางอำนาจอย่างอยุธยาไม่ไกลนัก และเหมาะสมสำหรับการเป็นราชธานีแห่งใหม่ในเวลาต่อมา

สมัยรัชกาลที่ 6 มีการยกฐานะของเมืองธนบุรีขึ้นเป็นจังหวัดตามประกาศลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ.2458 ต่อมาในปี พ.ศ.2487 ก็ได้มีพระราชกำหนดได้มีการรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีรวมเป็นราชการบริหารเดียวกัน เรียกว่า “นครบาลกรุงเทพธนบุรี” สังกัดกระทรวงมหาดไทย ต่อมาเมืองธนบุรีก็ถูกลดบทบาทลงกลายเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน

ความสำคัญในฐานะที่เป็นราชธานี

นักวิชาการทางประวัติศาสตร์พยายามอธิบายขยายความถึงข้อเด่นของเมืองธนบุรีว่า เหมาะแก่การกระทำการตามพระราชประสงค์ของเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทั้งปวงแล้ว พระองค์จึงทรงเลือกเมืองธนบุรีแทนที่จะไปอยู่ที่เมืองจันทบูร ในความเป็นจริงแล้ว เมืองธนบุรีนี้มีความสำคัญมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ทว่าไม่ได้โดดเด่นมากนักเนื่องจากไม่ได้ไม่ได้เป็นเมืองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการใช้อำนาจปกครอง หากแต่มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจเสียมากกว่า เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่านการค้า ซึ่งความสำคัญของเมืองธนบุรีนี้ แม้แต่พม่าเองก็รับรู้เห็นได้จากภายหลังการเสียกรุงแก่พม่าเมื่อ พ.ศ.2310 พม่าเองก็มองเห็นถึงความสำคัญกับการเป็นเมืองทางเข้าออกที่สำคัญของธนบุรี ถึงกับมีการแต่งตั้งให้นายทองอินเป็นผู้บัญชาการรักษาเมืองธนบุรีอีกจุดหนึ่งทีเดียว

พงศาวดารกล่าวไว้ว่าเมื่อพระยาตากได้ยกทัพทางเรือมาจากเมืองจันทบุรีเข้ามาทางธนบุรีและมีการรบกันเกิดขึ้น ทว่าก็ได้เป็นการศึกสงครามใหญ่โตแต่ประการใด พงศาวดารฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กล่าวไว้ว่า “ครั้น ณ วัน ปีกุน นพศก ขกพลทหารมาถึงปากน้ำเมืองสมุทรปราการ พอเวลารุ่งเช้าจึงให้เร่งรีบยกเข้าไปจะตีเมืองธนบุรี ครั้นเพลายามเศษ กรมการซึ่งอยู่รักษาเมืองธนบุรีนั้นหนีแตกขึ้นไปโพธิ์สามต้น...” (ประชุมพงศาวดาร เล่มที่ 40, 2528 : 16) เนื้อความนี้สะท้อนให้เห็นว่าธนบุรีไม่ใช่เมืองใหญ่อย่างแน่นอน

นอกจากนี้การเดินทัพของพระเจ้ากรุงธนบุรีจากเมืองธนบุรีเพื่อเข้าตีค่ายโพธิ์สามต้นที่กรุงศรีอยุธยานั้นก็ได้อาศัยเส้นทางจากกรุงธนบุรีสู่กรุงศรีอยุธยาได้ชัดเจนขึ้นไปอีกว่ามีความสะดวกมากน้อยเพียงใด เนื่องจาก พระยาตากใช้เวลาไม่นานนักกับการเคลื่อนทัพจากเมืองธนบุรีขึ้นไปยังกรุงศรีอยุธยาเพื่อทำลายค่ายโพธิ์สามต้น หลังจากนั้นพงศาวดารทั้งหลายก็กล่าวไว้ตรงกันว่า พระยาตากได้เลือกเอาเมืองธนบุรีไว้เป็นที่มั่น ทั้งเพื่อการตั้งรับกับพม่าข้าศึก อีกทั้งเป็นฐานที่มั่นในการตั้งตัวเป็นใหญ่และการขยายพระราชอาณาเขต อันเป็นพระราชอาณาจักรแห่งกรุงศรีอยุธยาที่เคยรุ่งเรืองให้กลับมามีความเข้มแข็งอีกครั้ง

ที่น่าสนใจ คือ ด้วยเหตุอันใดพระยาตากจึงเลือกเอาเมืองธนบุรีเป็นสถานที่ตั้งมั่นในการรื้อฟื้นความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาแทนการใช้เมืองจันทบุรี ทั้งๆ ที่องค์ประกอบต่างๆ เมืองจันทบุรีน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่าเนื่องจากเป็นเมืองที่พระยาตากมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดแล้วก่อนหน้านี้

ข้อน่าสังเกตประการหนึ่งคือ น่าเชื่อได้ว่าพระยาตากนั้นมุ่งมั่นที่จะรื้อฟื้นความรุ่งเรืองของอยุธยาขึ้นกลับคืนมาจริง เมืองจันทบุรีแม้ว่าจะเป็นเมืองที่เหมาะสมแต่ก็เป็นเพียงหัวเมืองที่อยู่ชายทะเลตะวันออกเท่านั้น ผิดกับกรุงศรีอยุธยาที่เป็นศูนย์กลางของพระราชอาณาจักร ซึ่งไม่ใช่เพียงเพราะสภาพทางภูมิศาสตร์เท่านั้น ความเจริญรุ่งเรืองของอยุธยาที่มีมากกว่าสี่ร้อยปี ได้รวบรวมศิลปวิทยาการด้านต่างๆ รวมถึงการเมืองการปกครองที่มีระบบเป็นศูนย์กลางของอำนาจซึ่งต่างจากเมืองจันทบุรีที่เป็นแต่เพียงหัวเมืองมาช้านาน ความเหมาะสมที่พระยาตากเลือกเมืองธนบุรีนั้นอาจพิจารณาได้ดังนี้

ประการแรก ทางด้านเศรษฐกิจ ธนบุรีนั้นเป็นเมืองที่อยู่ใกล้ทะเล สะดวกแก่การเข้าออก สะดวกแก่การติดต่อกับหัวเมืองชายทะเลและนานาชาติประเทศ จะหาซื้ออาวุธหรือเสบียงอาหารเพื่อเลี้ยงไพร่พลและราษฎรย่อมง่ายกว่ากรุงศรีอยุธยา อันว่าเมืองธนบุรีนี้แม้ว่าจะเป็นเพียงเมืองเล็กๆ แต่ก็เป็นเมืองโบราณที่อยู่คู่กับกรุงศรีอยุธยามาแต่อดีต เหตุที่ชื่อว่า “ธนบุรี” นี้ก็เพราะเป็นเมืองหาเงินเข้าท้องพระคลังกรุงศรีอยุธยา กล่าวคือ เป็นด่านศุลกากรเมื่อเรือสินค้ามาถึง ต้องทอดสมอให้เจ้าพนักงานตรวจและเก็บจังกอบ แล้วจึงจะเดินทางขึ้นไปกรุงศรีอยุธยาได้

พอขากลับต้องมีตราเบิกด้านของกรุงศรีอยุธยาแสดง จึงจะผ่านออกไปได้ ก็จะต้องชำระจังกอบให้เสร็จสิ้น เรียบร้อยด้วย หากไม่แล้วจะถูกริบทั้งเรือและสินค้า (สังข์ พิศโนทัย. ม.ป.ป. : 178) ดังนั้นการเลือกเมืองธนบุรีเป็นที่ตั้งของพระยาตากในครั้งนี้จึงเหมาะแก่สถานการณ์อย่างยิ่ง เพราะในยามที่ประชาชนและบ้านเมืองขัดสนอดอยากการตั้งเมืองที่ต้นทางเศรษฐกิจจึงเหมาะสมที่สุด

ประการต่อมา ทางด้านการสงคราม พระยาตากคงพิเคราะห์แล้วว่าไม่ช้าไม่นาน เมื่อพม่าทราบเรื่องก็คงเร่งนำทัพเข้ามาปราบปรามเป็นแน่ แม้ว่าอยุธยาจะเป็นเมืองที่มีทำเลเหมาะในทางยุทธศาสตร์ด้วยมีลำน้ำล้อมรอบ มีป้อมปราการมั่นคงแข็งแรงก็จริง ทว่าเมื่อครั้งที่เสียกรุงฯ พม่าก็ได้เผาทำลายบ้านเมืองจนหมดสิ้น จะมีก็แต่เพียงซากปรักหักพัง อีกทั้งอยุธยาเป็นเมืองขนาดใหญ่ในขณะที่ไพร่พลของพระยาตากนั้นยังมีอยู่น้อย ไม่เพียงพอ หากจะต้องมีการสู้รบกับข้าศึก ซึ่งก็หมายความว่าหากพม่าที่อาจกลับมาขับไล่ยังรวมไปถึงกลุ่มก๊กต่างๆ ที่อาจยกทัพเข้ามาแย่งชิงบ้านเมืองได้ ในขณะที่ธนบุรีเป็นเมืองขนาดเล็กมีลำน้ำลี้ภัยอยู่ใกล้ทะเล หากว่าข้าศึกมาแต่เพียงทางบกไม่มีทัพเรือก็ยากที่จะเอาชนะได้ หรือหากว่าข้าศึกทางบกนั้นแข็งแกร่งก็ยังมีทางที่จะหนีลงเรือไปตั้งมั่นที่เมืองจันทบุรีได้อีก ดังนั้นการตั้งมั่นที่เมืองธนบุรีจึงนับว่าเหมาะสมในทางยุทธศาสตร์การสงครามมาก

อีกประการหนึ่ง คือ ในทางการเมืองนั้นถือเป็นการปิดกั้นหัวเมืองทางเหนือในการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศไปโดยปริยาย หัวเมืองทางเหนือจะไม่สามารถติดต่อค้าขายกับต่างประเทศโดยเฉพาะบรรดาอาณาจักรอยุธยาที่ทันสมัย เพราะหากจะทำอย่างนั้นจะต้องผ่านทางเมืองธนบุรี เป็นการตัดกำลังหัวเมืองทางเหนืออย่างหนึ่ง ในขณะที่ทั้งเสบียงอาหารอยุธยาอยุธยาที่ลี้ภัยทั้งหลายพระยาตากสามารถจัดหาได้โดยง่าย เป็นการปิดกั้นไม่ให้หัวเมืองทางเหนือเติบโตจนอาจเป็นศัตรูกับพระองค์ในอนาคต

อันที่จริงการที่พระยาตากนำไพร่พลและประชาราษฎร์ลงมาสร้างเมืองที่ธนบุรีนี้อาจเป็นความมุ่งหมายใช้เป็นที่มั่นเพียงชั่วคราวก็เป็นได้ เพราะหากความเหมาะสมอย่างปัจจุบันทันด่วนธนบุรีนี้ก็เหมาะสมด้วยเหตุผลข้างต้น แต่หากต้องการหรือฟื้นความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาขึ้นมาใหม่นี้อาจไม่เหมาะสม เพราะความที่เป็นเมืองขนาดเล็กย่อมมีข้อจำกัดอย่างไรก็ตามปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ก็เห็นเป็นประโยชน์ถูกต้องที่พระยาตากเลือกเอาเมืองธนบุรีเป็นที่ตั้งเพื่อการบูรณะความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาให้กลับคืนมาอีกครั้ง

การสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี

ภายหลังจากการกู้กรุงศรีอยุธยาคืนกลับมาจากพม่าได้แล้ว สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก็เลือกเอาเมืองธนบุรีแล้วสถาปนาขึ้นเป็นราชธานีแห่งใหม่ ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ถึงการสร้างราชธานีใหม่แห่งนี้ กระทำกันในลักษณะเรียบง่าย ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนซึ่งส่วนหนึ่งแน่นอนว่าเป็นเรื่องของคราวค้ำขันที่บ้านเมืองไม่ได้อยู่ในภาวะปกติสุข

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (2551 : 398) ทรงอธิบายถึงพระราชอาณาเขตของของราชธานีกรุงธนบุรีเมื่อครั้งที่แรกสร้าง ความว่า “ราชอาณาจักรของพระเจ้ากรุงธนบุรีเมื่อราชาภิเษก มีประมาณสักครึ่งราชอาณาจักรครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี หรือถ้ากล่าวโดยนามที่กำหนดในปัจจุบันนี้ คือ มณฑลกรุงเทพฯ หนึ่ง มณฑลอยุธยาหนึ่ง มณฑลราชบุรีหนึ่ง มณฑลนครชัยศรีหนึ่ง มณฑลนครสวรรค์ (แต่ปากน้ำโพลงมา) หนึ่ง มณฑลปราจีนหนึ่ง มณฑลจันทบุรีหนึ่ง แต่หัวเมืองทั้ง 7 มณฑลนี้ ครั้งนั้นนับว่าเป็นปรกคิอยู่แต่เพียงมณฑลจันทบุรีมณฑลเดียว อีก 6 มณฑลถูกพม่าย้ายยัดเข็นเป็นเมืองร้างอยู่แทบทั้งนั้น เพราะผู้คนพลเมืองที่เหลือพม่ากวาดเอาไป พากันอพยพไปอยู่เสียต่างประเทศและต่างก๊กก็มาก ที่ยังคงอยู่ในถิ่นเดิมก็แตกกระจัดลัดพรายเที่ยวชุมนุมอยู่ตามป่าตามดงโดยมาก จะต้องเกลี้ยกล่อมผู้คนให้กลับคืนมาจึงจะกลับเป็นบ้านเป็นเมืองได้”

¹ คำว่า “ในปัจจุบันนี้” หมายถึงช่วงเวลาที่ยังคงมีสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงเขียนไว้เมื่อครั้งที่ทรงพระนิพนธ์พงศาวดารเรื่องไทยรบพม่า หรือช่วงประมาณรัชกาลที่ 5 ซึ่งรูปแบบการปกครองอยู่ในรูปของมณฑล

บ้านเมืองในตอนนั้นระส่ำระสาย บ้านเมืองที่ได้กลับคืนมาก็เป็นแต่เพียงเมืองร้าง ดินแดนที่เป็นส่วนในของราชอาณาจักรใหม่ก็เช่นกัน แม้ว่าจะมีพื้นที่อยู่มากกว่าก็เป็นแต่เมืองที่เสียหายหมดสิ้น เว้นแต่เพียงเมืองจันทบูรเท่านั้น ดังนั้นศูนย์กลางทางอำนาจของราชธานีใหม่จึงไม่ใช่ความยิ่งใหญ่ด้วยพระราชอาณาเขต หากแต่เป็นเรื่องของการใช้พื้นที่แค่เพียงเป็นศูนย์กลางการเบียดเบียนมากกว่า ซึ่งเมืองธนบุรีมีความเหมาะสมกับความต้องการดังกล่าวมากกว่าเมืองอื่นหากต้องเปรียบเทียบกัน

อย่างไรก็ตาม ความที่เมืองธนบุรีนี้เป็นแต่เพียงเมืองเล็ก หากจะให้ใช้การได้ดีในทีเดียวนั้นคงไม่ใช่ เพราะในพงศาวดารปรากฏว่าเมื่อพระยาตากตั้งพระทัยมั่นที่จะใช้เมืองธนบุรีแล้วก็ยังจะต้องทำการสร้างบ้านเมือง “...แล้วให้ปลูกสร้างพระราชวัง และพระตำหนักข้างหน้าข้างในใหญ่หน่อยทั้งปวงสำเร็จบริบูรณ์” (พระราชพงศาวดาร ฉบับ พระราชหัตถเลขา. 2535 : 167)

น่าเสียดายที่พงศาวดารกล่าวถึงเรื่องการสร้างกรุงธนบุรีไว้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นทำให้เนื้อหาทางประวัติศาสตร์ในช่วงตอนสำคัญขาดหายไปอย่างน่าเสียดาย ทว่าจากข้อความดังกล่าวข้างต้นก็ยิ่งแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเมืองธนบุรีสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้นคงเป็นเพียงเมืองเล็กจริงๆ และมีความสำคัญเป็นแค่ทางผ่านที่จะเข้าไปยังกรุงศรีอยุธยาเท่านั้น เพราะเมื่อพระยาตากลงมาตั้งมั่นที่นี่ก็จำเป็นต้องสร้างพระราชวังและพระตำหนักทั้งข้างนอกข้างในใหญ่อีกมากมาย เพราะฉะนั้นจึงอาจสรุปในเบื้องต้นได้ว่า เมืองธนบุรีในอดีตนั้นโดดเด่นเฉพาะทำเลที่ตั้งของเมืองอันเป็นทางผ่าน หรือเมืองค่านเท่านั้นเอง

อภิปรายผล

แม้ว่าเมืองธนบุรีจะมีสถานะเป็นราชธานีอยู่เพียงแค่ 15 ปี ทว่าราชธานีแห่งนี้ก็มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อย่างมาก ด้วยว่าเป็นเมืองที่มีความครบสมบูรณ์ตามองค์ประกอบของการเป็นราชธานี ต่อมาข้อจำกัดบางประการของเมืองธนบุรีก็ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องย้ายหรือขยายราชธานีออกไป พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกก็ทรงเลือกที่จะย้ายราชธานีข้ามฝั่งมาทางทิศตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นกรุงเทพมหานครในที่สุด จนถึงสมัยรัชกาลที่ 6 มีการยกฐานะของเมืองธนบุรีขึ้นเป็นจังหวัด ต่อมาในปี พ.ศ.2487 ก็ได้มีพระราชกำหนดรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีรวมเป็นราชการบริหารเดียวกัน เรียกว่า นครบาลกรุงเทพธนบุรี สังกัดกระทรวงมหาดไทย จากนั้นเมืองธนบุรีก็ถูกลดบทบาทลงกลายเป็นเขตส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ จนถึงปัจจุบัน

ความสำคัญของเมืองธนบุรีในฐานะเป็นราชธานีนั้น มีหลักฐานที่ช่วยอธิบายลักษณะทางภูมิศาสตร์และความเหมาะสมต่างๆ ของการสร้างเมือง ทว่าก่อนหน้านั้นความที่เป็นเพียงเมืองเล็ก จึงมีหลักฐานไม่มากนักที่จะช่วยให้นักประวัติศาสตร์ปะติดปะต่อภาพของเมืองธนบุรีได้อย่างชัดเจน

ต่อมาเมืองธนบุรีก็ถูกลดบทบาทลงกลายเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ ทว่าเมืองธนบุรีก็ยังคงมีหลักฐานมากมายทั้งโบราณสถาน เอกสารข้อมูล รวมถึงท้องถิ่นที่ช่วยให้ข้อมูลที่น่าสนใจในทางประวัติศาสตร์ของเมืองธนบุรี การที่ประวัติศาสตร์ขยับขึ้นถึงการตั้งอยู่ของเมืองธนบุรีนั้น ย่อมหมายความว่ามีการมีอยู่ของสังคมและมีพัฒนาการมาตั้งแต่อดีต ในขณะที่ระยะเวลาของการสร้างสังคมย่อมส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมที่มีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่งด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ทว่าการรับรู้ในทางประวัติศาสตร์เรื่องเมืองธนบุรีกลับไม่ได้รับการยอมรับในฐานะราชธานีหนึ่งในอดีต เมื่อเปรียบเทียบกับกรุงศรีอยุธยาและกรุงสุโขทัย หากแต่กลับถูกมองว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่งหากว่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวนี้จะถูกเลื่อนหายไปจากความทรงจำของคนรุ่นหลัง

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการศึกษาค้นคว้า พบว่า เอกสารข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองธนบุรี ยังมีข้อเคลือบแคลงสงสัยในอีกหลายประเด็น ดังนั้นจึงควรมีการทำการศึกษาโดยการเปรียบเทียบข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายมากขึ้น

2. เมืองธนบุรีในปัจจุบันยังคงปรากฏหลักฐานสำคัญมากมาย ทั้งโบราณสถาน ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งมีความน่าสนใจ จึงควรได้มีการส่งเสริม สนับสนุนและให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยอาจอยู่ในรูปของการเรียนการสอน รวมไปถึงการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ. 2551. พงศาวดาร เรื่อง ไทยรบพม่า พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

นายสันต์ ท. โกมลบุตร (แปล). 2507. จดหมายเหตุการเดินทางสู่ประเทศสยาม ของ บาทหลวงคาร์ซาร์ดี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

ประชุมพงศาวดาร เล่มที่ 40 (ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 65-66) พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี จดหมายเหตุรายวันทัพสมัยกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) พิมพ์ครั้งที่ 2. 2528. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.

พระราชพงศาวดาร ฉบับ พระราชหัตถเลขา เล่ม 2. 2535. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากรจัดพิมพ์.

สังข์ พิศโนทัย. ม.ป.ป. เที้ยวเมืองแต่ใจ ความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้าตากสินกับพระเจ้ากรุงจีน. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์.

เอกสารแจกจ่ายของจังหวัดธนบุรี. 2502. การบริหารงานจังหวัดธนบุรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยสงเคราะห์ไทย.

บทบาทเชิงจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง ในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน

Ethical roles of Journalists to report in Thai daily newspaper's front page

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนฉวี ภูวทิศ

อาจารย์ประจำภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

9/1 ม.5 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง เขตคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

โทรศัพท์: 02-902-0299 โทรสาร: 02-5166118 Email: wattance.p@bu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทเชิงจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย มูลเหตุที่ทำให้หนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างคือ นักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีการจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 167 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านระดับของบทบาทเชิงจริยธรรมด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพมากที่สุด รองลงมาคือ การนำเสนอรายงานพิเศษและการเขียนเนื้อหาข่าว ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักหนังสือพิมพ์ที่มีเพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างกันมีบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งไม่แตกต่างกัน ส่วนมูลเหตุจูงใจสำคัญที่ทำให้หนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพคือ นโยบายการนำเสนอข่าว ยอดขายของหนังสือพิมพ์ โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ภาวะด้านเศรษฐกิจของนักหนังสือพิมพ์ และความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ

คำสำคัญ

บทบาทเชิงจริยธรรม นักหนังสือพิมพ์ รายงานข่าวสาร หน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ABSTRACT

This quantitative research aims to investigate the ethical role of journalist to report in Thai daily newspaper's front page. Moreover, the study examined motivations that move journalists to break the codes. The sample in this research is 167 journalists who work in Thai daily newspaper that distributed in Bangkok. The questionnaire is used to collect data which are analyzed frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent sample t-test, One-way Analysis of Variance. The research result revealed that ethical role of

journalists to report in Thai daily newspaper's front page reporting had high performance. The first five aspects that showed journalist's high morality were photo captions, scoops or special reports, news contents, respectively. The result of hypothesis testing found that journalists with the different gender, ages, education, work's experience and type of newspaper have not different report in Thai daily newspaper's front page .There were five factors that tempted journalists to break the code of ethics. Those are the organization's policy, circulation, sponsorship, personal economic status, and non-strictness of the code of ethics

Keyword: Ethical roles, Journalists, News reporting, Front Page, Thai daily newspaper

1.บทนำ

ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของการสื่อสารในยุคดิจิทัล การรายงานข่าวสารของหนังสือพิมพ์ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้รับสารทุกระดับในสังคมเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ทำให้นักหนังสือพิมพ์ต้องตระหนักและปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารอย่างเต็มที่โดยจะต้องเป็นผู้รายงานข้อมูลอย่างรวดเร็ว ครบถ้วนและถูกต้อง โดยปราศจากอคติ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ก็เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรม ดังที่ DeFleur and Dennis (1981: 341) ระบุถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อว่า ยิ่งสื่อมวลชนมีการหลั่งไหลของข่าวสารอย่างต่อเนื่องก็จะก่อให้เกิดอิทธิพลทางความคิดที่ฝังลึกและหล่อหลอมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความเชื่อมั่น เจตคติ อารมณ์และพฤติกรรมของผู้รับสารที่เป็นปัจเจกชน (individual)

หากแต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่านักหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นผู้รายงานข่าวสารได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ถึงจริยธรรมอยู่บ่อยครั้งทั้งในเรื่องการรายงานข่าวสารที่ผิดจากข้อเท็จจริง มีอคติ ล่วงล้ำสิทธิของบุคคล ความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของผู้สื่อข่าว ตลอดจนการนำเสนอข่าวที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน โดยเฉพาะการนำเสนอข้อความในพาดหัวข่าวที่มีลักษณะหมิ่นประมาทหรือเกินจริง ภาพข่าวซึ่งภาพถ่ายส่วนตัวในทางอนาจารของบุคคลทั่วไปและบุคคลสาธารณะที่ปรากฏในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย แม้ว่าจะอ้างว่าเป็นการแสดงถึงความตกต่ำทางศีลธรรมของสังคมก็ตาม แต่ในความจริงการเผยแพร่ภาพหรือข้อความดังกล่าวถือเป็นปัญหาด้านจริยธรรมทางวิชาชีพ ที่มีสาเหตุสำคัญจาก “ธุรกิจ” เพียงเพื่อหวังสร้างความดึงดูดให้ผู้อ่านซื้อหนังสือพิมพ์เท่านั้น โดยไม่หวั่นว่าจะสร้างความเสียหายต่อผู้ที่ตกเป็นข่าว และชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือขององค์กร

แม้ว่าหนังสือพิมพ์จะต้องปฏิบัติเพื่อแข่งขันกันเชิงการค้าในฐานะสถาบันธุรกิจเอกชน (private business) ที่ต้องมีพันธกิจอันสำคัญในการแสวงหากำไร เพื่อให้องค์กรอยู่รอดก็ตาม แต่หนังสือพิมพ์ก็ต้องไม่ยอมละทิ้งความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารอย่างมีจริยธรรมตามที่สังคมคาดหวังไว้ด้วย ทั้งนี้ตามหลักการสำคัญของแนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) ที่ระบุไว้ว่า “สื่อจะต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพของตนเอง” (McQuail, D, 1994) ยิ่งกว่านั้นหนังสือพิมพ์ก็ถือเป็น “สินค้า” ชนิดหนึ่ง ที่ไม่ใช่สินค้าธรรมดา หากเป็นสินค้าที่กระทบถึงความรอบรู้และภูมิ

ปัญญาของผู้อ่าน จึงเป็นความเหมาะสมที่จะต้องใช้จริยธรรมมาเป็นเครื่องกำกับ (สุภา ศิริमानนท์, 2530: 13)

Theodore Peterson (1984: 40-41) รวบรวมข้อวิพากษ์วิจารณ์สื่อหนังสือพิมพ์ในช่วงศตวรรษที่ 20 ไว้ดังนี้คือ 1. ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยเจ้าของหนังสือพิมพ์เผยแพร่ความคิดเห็นต่าง ๆ ของตนเอง โดยเฉพาะเรื่องการเมืองและเศรษฐกิจ โดยพยายามหักล้างความคิดอื่นๆ ที่ขัดแย้งกับตน 2. ตกอยู่ใต้อิทธิพลของวงการธุรกิจใหญ่ๆ และในบางกรณีก็ยอมให้ผู้โฆษณาควบคุมนโยบายและเนื้อหาของตนเอง 3. ขัดขวางการเปลี่ยนแปลงของสังคม 4. มักสนใจกับเรื่องผิวเผินและตื้นตื้นหวาดเสียวมากกว่าเรื่องที่สำคัญในการนำเสนอเนื้อหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนการบันเทิงก็ขาดเนื้อหาที่เป็นสาระ 5. ล่วงละเมิดเรื่องเรื่องส่วนตัวของปัจเจกชน โดยปราศจากเหตุผลอันยุติธรรม 6. ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของชนชั้นหนึ่งทางสังคมและเศรษฐกิจที่เรียกว่า ชนชั้นธุรกิจ และผู้ประกอบการใหม่ที่อยากจะเข้าถึงอุตสาหกรรมประเภทนี้ ทำให้เกิดอันตรายแก่ตลาดเสรีภาพแห่งความคิดเห็นที่หลากหลาย

นอกจากนั้น รายงานวิจัยของ The Pew Research Center เมื่อปีค.ศ. 1999 ที่ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อข่าวทั่วประเทศในสหรัฐอเมริกา พบว่า การวิพากษ์วิจารณ์ถึงวิชาชีพสื่อเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะคุณภาพข่าว เช่น การรายงานข่าวบิดเบือนข้อเท็จจริง การนำเสนอที่คาบเกี่ยวระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น รวมทั้งคนในวิชาชีพเดียวกัน ยังแสดงความคิดเห็นว่า การรายงานข่าวทุกวันนี้เต็มไปด้วยความจริงที่บิดเบือนและการทำงานอย่างลวก ๆ สื่อไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของการเป็น “สุนัขเฝ้าบ้าน” ได้อย่างเต็มที่ โดยผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการต่างยอมรับว่า การทำกำไรที่เติบโตขึ้นและความกดดันทางธุรกิจ กระทบต่อคุณภาพในการรายงานข่าว (อารดา เทิดธรรมคุณ, 2547: 2)

สื่อมวลชนไทยก็เช่นกัน ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งทำให้หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากได้รับความคาดหวังจากสังคมให้ทำหน้าที่เป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม อีกทั้งหนังสือพิมพ์ถือเป็นสื่อที่มีหลักฐานตัวตน ราคาไม่แพง สามารถรายงานข่าวได้ละเอียด แต่ขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ก็มักถูกตั้งคำถามในเรื่องของความรับผิดชอบ

จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาบทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และมูลเหตุจูงใจในการละเมิดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในการจะนำไปพัฒนาและส่งเสริมให้นักหนังสือพิมพ์ในฐานะฐานันดรที่ 4 ของสังคม ปฏิบัติหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งอย่างมีความรับผิดชอบ

ต่อสังคมต่อไป

2. กรอบแนวคิดและทฤษฎี

2.1 แนวคิดจริยธรรมทางวิชาชีพกับบทบาทหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์

จริยธรรมทางวิชาชีพ เป็นหลักปฏิบัติที่ทุกอาชีพยึดถือชีวิต ชื่อเสียงและทรัพย์สินของบุคคลในสังคม อย่างอาชีพหนังสือพิมพ์ นอกจากจะต้องทำหน้าที่ในฐานะธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงผลกำไรขาดทุนแล้วยังต้องคำนึงถึงความเป็นกลางและมีความเที่ยงธรรม ซึ่งต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน เพราะหากหนังสือพิมพ์

ปราศจากจริยธรรมทางวิชาชีพแล้ว ก็ยากที่จะทำให้สังคมสงบสุขได้ โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันที่มีความสลับซับซ้อน บทบาทของหนังสือพิมพ์ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อประโยชน์ของสาธารณชน ทำให้จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ จึงเป็นสิ่งที่ไม่ได้สำหรับวิชาชีพหนังสือพิมพ์ทางวิชาชีพ

หลักจริยศาสตร์กล่าวว่า จริยธรรมคือ ความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อแยกแยะว่าสิ่งใดดีควรกระทำ และสิ่งใดชั่วควรละเว้นทำให้ตัดสินใจคุณค่าของการปฏิบัติตนในแนวทางที่อิงตามความดีระดับต่าง ๆ โดยอ้างอิงจากลัทธิ ปรัชญา ศาสนา เป็นหลักชี้แนวทาง (ประภาศรี สีหอำไพ, 2540: 20) เมื่อจริยธรรมใช้กับการประกอบอาชีพ ทำให้ต้องมีจริยธรรมทางวิชาชีพ เป็นหลักปฏิบัติอันดีเพื่อทำงานร่วมกันด้วยความสงบสุข

โซคีส จันทวงศ์ (2544: 35-36) กล่าวว่า จริยธรรม คือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยอาศัยมาตรฐานของความประพฤติในสังคมเป็นเกณฑ์ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นมาจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง ซึ่งพฤติกรรมจะเป็นเครื่องตัดสินความถูกต้อง นอกจากนั้นยังถือเป็นระบบกฎเกณฑ์ที่บุคคลใช้ในการแยกการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิดและเป็นการปรับตัวเข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของประเพณีที่ถูกต้องหรือดีงาม

สุกัญญา สุคบรรทัด (2537: 1) ระบุว่า จริยธรรมคือปรัชญาหรือระบบที่เกี่ยวข้องด้วยศีลธรรม เป็นหลักประเพณีของคนในสังคมใดสังคมหนึ่ง กล่าวโดยทั่วไป จริยธรรมเป็นทฤษฎีหรือหลักเกี่ยวกับความประพฤติของคนว่าดีหรือไม่ดี เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจว่าจะทำหรือไม่ก็ได้

จอห์น ซี เมอร์ริล (John C. Merrill, 1994: 26) ได้เสนอถึงแนวคิดจริยธรรมของอริสโตเติล (Aristotle) ซึ่งเน้นจริยธรรมของการกระทำที่ไม่สุดโต่งข้างใดข้างหนึ่งสำหรับผู้สื่อข่าวเพื่อนำไปเป็นหลักในการประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะหลัก “Golden Mean” ซึ่งสุกัญญา สุคบรรทัด (2537: 2) อธิบายว่า ในการตัดสินใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งดีหรือไม่ดีนั้น บุคคลย่อมหลีกเลี่ยงความประพฤติที่ สุดโต่ง คุณนายทวนผู้ชำนาญวิธีฟุ้งทวนออกไปสู่เป้าหมายอย่างแม่นยำ โดยการวางมือในจุดที่เหมาะสมที่สุดของค้ำทวน ซึ่งหมายถึงจุดใดจุดหนึ่งตรงกลางระหว่างความสุดโต่งของปลายทวนและคมทวน

สำหรับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักจริยธรรมที่สื่อมวลชนในโลกเสรีที่นำไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 แนวคิดคือ 1.แนวคิดที่มุ่งสู่บุคคล หรือบุคคลาธิปไตย (People-oriented) คำนึงถึงผู้รับสารเป็นหลัก การตัดสินใจ ความถูกต้อง-ผิด ของสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับผลต่อตัวสื่อมวลชนและผู้รับสารโดยใช้ความรู้สึกของตนเองซึ่งเป็นอัตตวิสัย (subjective) และความรู้สึกของผู้อื่นเป็นปัจจัยเลือกข่าวสารอาจเน้นหรือละเลยบางเรื่อง 2.แนวคิดที่มุ่งเน้นเหตุการณ์ (Event-oriented) ยึดถือข้อเท็จจริงเป็นหลักใหญ่ โดยไม่สนใจถึงผลกระทบต่อผู้อื่น แต่ใส่ใจการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง (objective) ไม่นำอารมณ์ความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้อง (สุกัญญา ศิระวนิช, 2537: 821) ทำให้สื่อมวลชนในโลกเสรีต้องเป็นปากเป็นเสียงแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส โดยกระจายความรู้ไปยังทุกกลุ่ม เพราะความรู้คืออำนาจที่สามารถสะท้อนว่าสังคมที่พลเมืองไม่มีโอกาสได้รับข่าวสารคือสังคมที่อำนาจถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มคนเพียงกลุ่มเล็กเท่านั้น (สุกัญญา สุคบรรทัดและคณะ, 2536: 5) จึงต้องปฏิบัติหน้าที่พร้อมกับคำนึงถึงจริยธรรมคือ ความรับผิดชอบ เพราะการกระทำของปัจเจกชนแต่ละคนย่อมมีผลถึงผู้อื่น จึงต้องรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้ ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมยังมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่สาธารณชนจะต้องรู้และความสามารถของสื่อมวลชนที่จะรายงานข้อมูลข่าวสารด้วย

วิลเบอร์ ชเรมม (Wilbur Schramm, 1966) กล่าวว่า กลไกทางสังคม 3 กลไก อาจมีส่วนสนับสนุนหรือ

กระตุ้นเตือนสื่อมวลชนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบคือ 1.รัฐบาลและกฎหมายระเบียบที่ออกมาควบคุมการทำงานสื่อ 2. สื่อมวลชน สมาคมที่ร่วมกันจัดตั้งเพื่อควบคุมการทำงานกันเองของสื่อ 3. สาธารณชนผู้รับสารชมรม เห็นว่าการควบคุมที่ดีที่สุด คือ การควบคุมกันเองของสื่อ และสาธารณชนต้องเป็นตัวจักรสำคัญในกระบวนการสื่อสาร เพราะมีอำนาจกำหนดรูปแบบการนำเสนอข่าวสารของระบบสังคมได้ (อภิชาติ สักดิเศรษฐ์, 2544: 42) นักหนังสือพิมพ์ต้องเตือนตนเองอยู่เสมอว่า ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อหลักของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ แม้ว่าสื่อมวลชนจะได้รับการยืนยันหรือประกันในเสรีภาพของตนก็ตามแต่ต้องมีการเพิ่มความรับผิดชอบต่อสังคมไป (กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 102)

การปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของบุคคล แสดงออกโดยตำแหน่งที่แน่นอนและพัฒนาบทบาทของตนโดยอาศัยการเรียนรู้ในแต่ละวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยแบ่งบทบาทได้ดังนี้ 1.บทบาทที่ถูกกำหนดโดยสังคม เช่น สังคมกำหนดว่าครูมีหน้าที่สอนหนังสือ สื่อมวลชนมีหน้าที่รายงานข่าวสาร 2.บทบาทที่กำหนดให้คนเป็นตัวอย่างของสังคม เช่น การแต่งกาย การพูดจา และความประพฤติ แสดงถึงค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรมและสังคม 3.บทบาทที่สังคมคาดหวัง เช่น ครูต้องมีความรู้ดีประพฤติดี สื่อมวลชนต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ 4.บทบาทที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์และหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น ครูต้องปฏิบัติตามระเบียบราชการ สื่อมวลชนควรปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ 5.บทบาทที่ต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้ร่วมงานด้วยกัน (ฮันท์, 1977; อภิชาติ สีม่วง, 2537; วราภรณ์ เจริญพานิช, 2544: 19) เช่นเดียวกับนักหนังสือพิมพ์ที่ถูกกำหนดบทบาทหน้าที่และคาดหวังจากจากสังคมหลายประการ เช่น ข่าวสารที่รายงานจะต้องเป็นจริง ถูกต้อง ปราศจากอคติหรือมุ่งผลประโยชน์ส่วนตัว การแสดงความคิดเห็นซึ่งเชื่อมโยงกับทัศนคติต้องวิพากษ์วิจารณ์อย่างเป็นกลาง วิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับวิโรจน์ ศรีหิรัญ (2541) ศึกษาถึง “จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์” พบว่า จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์ของช่างภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีจิตสำนึกมากที่สุดในเรื่องความรับผิดชอบด้านการนำเสนอภาพข่าวที่คำนึงถึงความรับผิดชอบทางกฎหมายและจริยธรรม ส่วนจิตสำนึกน้อยที่สุด คือ เสรีภาพ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ยังเสนอข่าวสารได้อย่างถูกถ้วนและเป็นที่ยิ่งของประชาชนได้

บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์คือสิ่งที่ควรจะทำโดยธรรมชาติ จารีตประเพณี จริยธรรมและสิ่งที่จะต้องการกระทำที่กำหนดไว้ตามยศ ตำแหน่งหรือวิชาชีพ (function) ภารกิจหรือพันธกิจ เป็นการสื่อสารที่ส่งผลต่อชีวิตและสังคม ซึ่งกระทำตามธรรมชาติของการสื่อสารตามจารีตประเพณี ศิลธรรมของสังคม กฎระเบียบจริยธรรมทางวิชาชีพ แม้จะมีการใช้สื่อต่างๆ เป็นเครื่องมือสื่อสารแต่บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไป คือต้องเป็นสื่อสารที่อยู่ในกรอบของจรรยาบรรณ และทำหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบในฐานะนักวิชาชีพที่จะต้องมีความสำนึก หรือความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีในการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน (สมควร กวียะ, 2539: 8-10) ซึ่งนักวิชาการหลายอธิบายบทบาทหน้าที่สำคัญ คือบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสารจัดเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญอันดับแรกของหนังสือพิมพ์ที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานหรือนำเสนอให้ประชาชน ซึ่งรัตน์ นุ่มไพศาล (2522) ระบุว่าหนังสือพิมพ์มีหน้าที่รวบรวมเหตุการณ์มาเสนอประชาชนและทำให้ประชาชนเข้าใจเหตุการณ์นั้นอย่างแท้จริง เพราะหนังสือพิมพ์มีเนื้อที่ในการให้รายละเอียดได้ดีและเปิดเผยมากกว่าสื่ออื่น บทบาทหน้าที่ในการศึกษาในฐานะผู้ให้ความรู้ ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนหรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าห้องเรียนตามระบบการศึกษาของประเทศ แต่ทุก

คนสามารถเรียนรู้ได้ตามหนังสือพิมพ์ทุกหนทุกแห่ง (วานิช พูลวิงกาญจน์, 2529: 75) บทบาทหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นหรืออธิบายความหมายข่าว ในการนำเสนอข่าวต้องรายงานเฉพาะในส่วนข้อเท็จจริงเท่านั้น วิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์โดยเชื่อมโยงกับทัศนคติของนักหนังสือพิมพ์ที่ต้องมีความเป็นกลาง และยุติธรรม สอดคล้องกับงานเขียนของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการสื่อสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2526) และยุทธวัฒน์ ภัทรานุกัทร (2521) ที่ว่าหนังสือพิมพ์ต้องพยายามนำเสนอความคิดเห็นทั้งสองด้าน สอดคล้องกับงานเขียนของสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการสื่อสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2526) และยุทธวัฒน์ ภัทรานุกัทร (2521) ที่ว่าหนังสือพิมพ์ต้องพยายามนำเสนอความคิดเห็นทั้งสองด้าน ซึ่งสอดคล้องกับอัญชลี จารุสมบัติ (2526) และแม็กควอล (McQuail , D, 1987) ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทในการให้ความบันเทิงของหนังสือพิมพ์เป็นการสร้างความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจและผ่อนคลายความเครียดให้กับสมาชิกของสังคมได้ นักหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนในการดำรงบทบาทในด้านต่างๆ ย่อมมีภาระหน้าที่ต่อผู้รับสาร เพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคม และจำเป็นต้องมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกอย่างเพียงพอและมีความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย (นาดยา ศรีดี, 2544: 22) โดยการแสวงหาข้อมูลจะส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

2.2 แนวความคิดหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์

หน้าหนึ่ง (Front page) มีความสำคัญ น่าสนใจ และแสดงถึงลักษณะเฉพาะ (identity) ของหนังสือพิมพ์ หน้ามีหน้าที่สำคัญ 2 ประการคือ 1. นำเสนอเนื้อหาสาระ เพื่อแสดงเนื้อหาที่น่าสนใจ 2. ส่งเสริมการตลาด โดยเสนอเนื้อหาที่สะดุดตาจนตัดสินใจซื้อ (สดศรี เผ่าอินจันทร์, 2542) ซึ่งเป็นจุดขาย (sell point) องค์ประกอบหน้าหนึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์การผลิต ได้แก่ 1. พาดหัวข่าว เป็นข้อความแรกที่ตื่นต่อนัก สดุดตาและนำติดตาม แจ่มข่าวสารแก่ผู้อ่าน 2. ความน่าข่าว เป็นการสรุปเนื้อหาข่าวเพื่อบอกแก่ผู้อ่านในเวลาสั้น ภาษาต้องชัดเจน กระตุ้นความสนใจ 3. เนื้อข่าว เพื่ออธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ มีการจัดลำดับข้อเท็จจริงที่ต้องการจะถ่ายทอดชัดเจน 4. ภาพข่าวคือ การบันทึกเหตุการณ์โดยผสมผสานระหว่างการสื่อสารด้วยภาษาภาพและเรื่องราว ดังคำกล่าวที่ว่า “ภาพหนึ่งภาพมีค่าเท่ากับคำพันคำ” ผลงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่สามารถจำเหตุการณ์ต่างๆ ได้มากขึ้นหากเรื่องนั้นมีภาพประกอบอยู่ด้วย ภาพข่าวจึงช่วยให้ผู้อ่านเห็นบรรยากาศของเหตุการณ์ รวมทั้งยังเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอีกด้วย (ธรรมยุทธ์ จันทรทิพย์, 2548) 5. คำบรรยายใต้ภาพข่าวคือ ข้อความอธิบายภาพ แม้ว่าภาพสามารถแทนคำพูดได้แต่คำบรรยายใต้ภาพข่าวช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้อ่านมากยิ่งขึ้นไม่ควรใส่ความคิดเห็นแต่ควรอธิบายตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเท่านั้น หากเป็นภาพบุคคลควรระบุชื่อนามสกุล ตำแหน่งให้ชัดเจน ถ้าเป็นภาพเด็กหรือเยาวชนควรบอกชื่อจริง อายุ ชื่อของบิดามารดาพร้อมที่อยู่ ยกเว้นบางกรณีต้องงดการนำเสนอชื่อจริงของเด็กและเยาวชน 6. สกู๊ปข่าวหรือรายงานพิเศษ นำเรื่องราวที่เคยเป็นข่าวแล้ว แต่มีภูมิหลัง ผลกระทบ การแก้ไขปัญหาลึกซึ้งเพิ่มเติมในรูปแบบสารคดีเชิงข่าว

2.3 ความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของนักหนังสือพิมพ์โดยมีสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายต้องเตือนตนเองอยู่เสมอว่าปากกาอันเป็นอาวุธที่ใช้ต่อสู้กับความชั่วร้ายมีทั้งพลังอำนาจและอิทธิพลมาก หากใช้ในทางที่ไม่ชอบธรรม สามารถให้โทษทางจิตใจแก่ผู้ที่ตกเป็นข่าวร้ายแรงกว่าการถูกทำร้ายทางร่างกาย เหตุนี้

นักหนังสือพิมพ์จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้ผู้อ่านมีความรอบรู้นำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ตรวจสอบการปฏิบัติของรัฐบาลว่าเป็นตามที่ให้คำมั่นกับประชาชน ตามหลักการสำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility Theory) แม้ว่าสื่อมวลชนจะได้รับประกันในเสรีภาพของตนก็ตาม แต่ต้องเพิ่มความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย และต้องมีสำนึกตระหนักในหน้าที่ เป็นข้อผูกพันต่อสังคม ทำให้สื่อมวลชนจะต้องรายงานเหตุการณ์อย่างละเอียดรอบคอบ ตรวจสอบอย่างรอบคอบ จะต้องสร้างเวทีแห่งการแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสาธารณะและเป็นตัวแทนของคนทุก ๆ กลุ่มในสังคมอย่างชัดเจน (กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 102)

แม็คควอล (McQuail, D, 1994) ระบุการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนที่สำคัญไว้ตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนดังนี้คือ 1. สื่อมวลชนต้องมีพันธกิจอันพึงปฏิบัติต่อสังคม 2. สื่อต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะอันหลากหลาย 3. สื่อควรมีเสรีภาพภายใต้การควบคุมตนเอง 4. ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และสอดคล้องกัน 5. สื่อจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานทางวิชาชีพ

6. บางสถานการณ์สังคมอาจจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของสื่อเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ก็มักถูกสาธารณชนผู้อ่านวิพากษ์วิจารณ์ถึงปัญหาจริยธรรมหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานข่าว เช่น ความไม่เหมาะสมของวิธีการหาข่าว แม้เหตุการณ์จะมีองค์ประกอบคุณค่าทางข่าวสูงแต่วิธีที่ได้มาซึ่งข้อมูลนั้นไม่เหมาะสม ทั้งการดักฟัง สะกดรอยและแอบถ่ายภาพด้วยอุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสูง การลอบถ่ายเอกสารข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งละเมิดรุกล้ำความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น บางเรื่องแม้เป็นเรื่องที่น่าสนใจของผู้อ่านบางกลุ่มแต่เมื่อรายงานแล้วส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งพาดหัว ภาพประกอบข่าว คำบรรยายภาพ ความนำและเนื้อข่าวที่มีความรุนแรง หือหาว เกินจริง อาจสร้างความเจ็บปวดซ้ำแก่ผู้เคราะห์ร้ายที่ตกเป็นข่าวได้หรือการใช้สิทธิและเสรีภาพที่มีอยู่คัดเลือกว่าจะชวนให้เกิดความตื่นเต็นเร้าใจมาเสนอต่อผู้อ่านมุ่งเน้นเพียงเพื่อการขายเท่านั้น มิได้ตอบสนองสิทธิในการรับรู้ของประชาชนไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผู้อ่านและสังคม ที่สำคัญคือการไม่เคารพในสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างไม่เป็นธรรม และวิธีการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ที่มักสอดแทรกความรู้สึกลงส่วนตัวและความคิดเห็นลงไป เนื้อข่าว ที่สำคัญอคติส่วนตัวของนักหนังสือพิมพ์ หากไม่สามารถแยกแยะออกจากการรายงานข่าวและการแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเด็ดขาดแล้วก็ย่อมถูกตำหนิจากสาธารณชน (สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, 2542: 85) สอดคล้องกับสุวัฒน์ ทองธนากุล (2542) พบว่า หนังสือพิมพ์มักประสบปัญหาการตระหนักถึงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ มาตรการและกลไกในการควบคุมที่มีผลต่อการตัดสินใจทางจริยธรรม และกลไกที่ควบคุมจริยธรรมของหนังสือพิมพ์มากที่สุดคือ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างยั่งยืน โดยใช้จริยธรรมควบคุมตนเองและกำหนดขอบเขตการใช้สิทธิเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความศรัทธาจากประชาชน โดยการควบคุมตนเองและเคารพสิทธิส่วนบุคคล (Right to privacy) ของผู้อื่น

2.4 แนวคิดแม็ก เจอร์นัลลิซึม (McJournalism)

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ข่าวสารแปรสภาพเป็นสินค้า กระบวนการแปรสภาพข่าวเป็น

สินค้า เรียกว่า Commodification ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตใหญ่ของตลาดทุนนิยม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลให้กลุ่มทุนสื่อสารมวลชนซึ่งครอบคลุมทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ โดยเฉพาะโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ตลอดจนอินโฟเทนเมนต์อื่น ๆ ทั้งภาพยนตร์และดนตรี กลายเป็นกลุ่มทุนที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมเศรษฐกิจประเทศที่พัฒนาแล้วและสังคมเศรษฐกิจโลก โดยที่กลุ่มทุนเหล่านี้เป็นกลุ่มทุนวัฒนธรรม มีผลต่อการจัดระเบียบสื่อสารมวลชนระหว่างประเทศ ในทางที่เป็นระเบียบเชิงพาณิชย์สำหรับแนวคิดแมคโดนัลด์นาวิตร (McDonaldization) เป็นแนวความคิดซึ่งจอร์จ ริตเซอร์ (George Ritzer) ได้รับแนวความคิดว่าด้วยกระบวนการทำให้ทันสมัย (Modernization) จากแมกซ์ เว็บบอร์ (Max Webber) อีกทอดหนึ่ง แนวคิดนี้ใช้ความมีเหตุผล (Rationalization) เป็นกระบวนการที่เกิดจากการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล ริตเซอร์ ยังกล่าวอีกว่า สังคมมนุษย์ถูกรอบงำด้วยกระบวนการความมีเหตุผล ซึ่งริตเซอร์เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น McDonaldization หรือกระบวนการ “แมคโดนัลด์นาวิตร” ซึ่งเป็นหลักการจัดการร้านอาหารแบบฟาสต์ฟู้ด กำลังครอบงำระบบเศรษฐกิจโลก ซึ่งมีหลัก 4 ประการคือ 1.หลักเรื่องประสิทธิภาพ 2.หลักการคำนวณได้ 3.หลักการเรื่องคาดการณ์ได้ 4.หลักการเรื่องการควบคุม

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทเชิงจริยธรรมทางวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากรพิจารณาจาก เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานและประเภทของหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ของหนังสือพิมพ์ต่อบทบาทเชิงจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
3. เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจที่ทำให้ให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของนักหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับสูง
2. นักหนังสือพิมพ์เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งแตกต่างกัน
3. นักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุและการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งแตกต่างกัน
4. นักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งแตกต่างกัน
5. นักหนังสือพิมพ์ที่สังกัดประเภทของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันมีบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งแตกต่างกัน

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ด้วยการสำรวักนักรหัสหนังสือพิมพ์ โดยใช้แบบสอบถามที่มีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิดเพื่อให้ได้ทั้งข้อมูลเชิงลึก

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรการวิจัย ได้แก่ นักรหัสหนังสือพิมพ์ เพื่อศึกษาบทบาทเชิงจริยธรรมนักรหัสหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive sampling) กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างคือ เป็นผู้สื่อข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว หัวหน้าโต๊ะข่าวหรือบรรณาธิการ ที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งอย่างน้อย 5 ปี สังกัดอยู่กับหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีการวางจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนทั้งสิ้น 13 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1.หนังสือพิมพ์ประชานิยม ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คมชัดลึก สยามรัฐบางกอกทูเดย์ 2.หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ได้แก่ มติชน ไทยโพสต์ โปสทูเดย์ แนวหน้า บ้านเมือง กรุงเทพธุรกิจ ผู้จัดการรายวัน หลังจากเลือกตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากรายชื่อผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดมาแต่ละชื่อฉบับละ 13 คน รวมทั้งสิ้น 169 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานและประเภทของหนังสือพิมพ์ และตัวแปรตาม คือ บทบาทเชิงจริยธรรมของนักรหัสหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง

4.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกระทำโดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพในเรื่องความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเชื่อมั่นด้วยสูตรครอนบาค อัลฟาเท่ากับ .961 ส่วนเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนบทบาทเชิงจริยธรรมของนักรหัสหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

คะแนนระหว่าง 3.68 - 5.00 หมายถึง บทบาทเชิงจริยธรรมของนักรหัสหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งอยู่ในระดับสูง

คะแนนระหว่าง 2.34 - 3.67 หมายถึง บทบาทเชิงจริยธรรมของนักรหัสหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 1.00 - 2.33 หมายถึง บทบาทเชิงจริยธรรมของนักรหัสหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งอยู่ในระดับต่ำ

ในการเก็บแบบสอบถามครั้งนี้หลังตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วพบแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ 167 ชุด คิดเป็นร้อยละของการตอบกลับ (Rate response) เท่ากับ 98.81

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย จะใช้ทั้งสถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงอ้างอิง โดยใช้ T-Test เพื่อทดสอบสมมติฐานความบทบาทเชิงจริยธรรมของนักรหัสหนังสือพิมพ์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยตามเพศ ประเภทของหนังสือพิมพ์ และใช้ One way ANOVA ตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักรหัสหนังสือพิมพ์ จำนวนทั้งสิ้น 167 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 เพศหญิงจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 โดยมีอายุระหว่าง 30-34 ปี เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเป็นส่วนใหญ่ จำนวน

146 คน คิดเป็นร้อยละ 87.4 โดยสังกัดหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 และสังกัดหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ จำนวน 69 คน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้สื่อข่าว จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 12 ปี จำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 33.5

บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 เมื่อพิจารณาบทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.14 รองลงมาคือ การนำเสนอสื่ूपพิเศษหรือรายงานพิเศษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และการเขียนเนื้อหาข่าว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยรวมและรายด้าน

บทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย	ค่าเฉลี่ย	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับบทบาท
ด้านการพาดหัวข่าว	3.68	0.56	สูง
ด้านการเขียนความนำข่าว	3.87	0.60	สูง
ด้านการนำเสนอเนื้อหาข่าว	4.00	0.60	สูง
ด้านการนำเสนอภาพข่าว	3.79	0.75	สูง
ด้านการเขียนคำบรรยายได้ภาพ	4.14	0.66	สูง
ด้านการนำเสนอสื่ूपพิเศษหรือรายงานพิเศษ	4.01	0.58	สูง
บทบาทโดยรวม	3.76	0.61	สูง

ทั้งนี้จากการทดสอบสมมติฐานในด้านความแตกต่างทางลักษณะประชากรพิจารณาแยกเป็น เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ และประเภทของหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 พบว่าไม่มีความแตกต่าง ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ด้วยค่า T-test พบค่า $t = .598$, $df = 165$ $p > .05$ ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่พบความแตกต่างด้านเพศของนักหนังสือพิมพ์ต่อบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่ง โดยแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำแนกตามเพศ

เพศของ นักหนังสือพิมพ์	บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของ				
	N	Mean	S.D.	t	Sig
หญิง	73	3.88	0.549	.528	.598
ชาย	94	3.93	0.583		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนสมมติฐานข้อที่ 3 และข้อที่ 4 พบว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุและการศึกษา มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 แสดงว่า นักหนังสือพิมพ์ที่มีอายุและการศึกษาที่แตกต่างกัน มีบทบาทเชิงจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งไม่แตกต่างกัน โดยแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแยกตามอายุ การศึกษา

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	5	3.074	0.615	1.936	.091
	ภายในกลุ่ม	162	49.785	0.317		
	รวม	167	52.859			
การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	1.531	0.510	1.603	.191
	ภายในกลุ่ม	162	51.569	0.318		
	รวม	167	53.100			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งประสบการณ์การทำงานและประเภทของหนังสือพิมพ์ที่สังกัดมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 แสดงว่า ไม่ว่าประสบการณ์การทำงานของนักหนังสือพิมพ์ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อบทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งที่แตกต่างกัน ในตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทเชิงจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งใน หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของ				
	N	Mean	S.D.	F	Sig
ประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี	23	3.82	0.56	1.604	.176
ประสบการณ์ระหว่าง 3 – 6 ปี	17	3.68	0.51		

ประสบการณ์ระหว่าง 6-9 ปี	28	3.84	0.63		
ประสบการณ์ระหว่าง 9-12 ปี	43	4.02	0.52		
ประสบการณ์มากกว่า 12 ปี	56	3.98	0.56		
รวม	167	3.91	0.56		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำแนกตามประเภทของหนังสือพิมพ์

ประเภทของหนังสือพิมพ์	บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของ				
	N	Mean	S.D.	t	Sig
หนังสือพิมพ์ประชานิยม	69	3.95	0.56	0.683	0.496
หนังสือพิมพ์คุณภาพ	98	3.89	0.57		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนมูลเหตุจูงใจที่ให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมในการนำเสนอข่าวสารหน้าหนึ่ง พบว่านโยบายการนำเสนอข่าว ยอดขายของหนังสือพิมพ์ โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ภาวะด้านเศรษฐกิจของนักหนังสือพิมพ์ และความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 มูลเหตุจูงใจที่ให้นักหนังสือพิมพ์ละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

มูลเหตุจูงใจในการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ ของนักหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
นโยบายการนำเสนอข่าว	78	46.7
โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์	12	7.2
ยอดขายของหนังสือพิมพ์	27	16.2
การประเมินผลการทำงานของผู้สื่อข่าว	3	1.8
ภาวะด้านเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว	12	7.2
อามิสสินจ้างจากแหล่งข่าว	9	5.4
กระบวนการพิมพ์ผิดพลาด	6	3.6
ความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ	12	7.2
การตัดสินใจของหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง	1	0.6
สามัญสำนึกส่วนบุคคล	3	1.8

อื่น ๆ	4	2.4
รวม	167	100.0

6.สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ นักหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 167 คน จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำนวน 13 ชื่อฉบับ พบว่า เกินครึ่งเป็นเพศชาย เกือบ 2 ใน 5 ของจำนวนทั้งหมด ซึ่งมีอายุระหว่าง 30-34 ปี โดยระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เกินครึ่งหนึ่งของนักหนังสือพิมพ์ทั้งหมดมีตำแหน่งเป็นผู้สื่อข่าว ซึ่งเกือบ 2 ใน 5 ของนักหนังสือพิมพ์ทั้งหมดมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 12 ปี และ 1 ใน 4 ของนักหนังสือพิมพ์ที่เหลือมีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 9-12 ปี

ผลการวิจัยด้านบทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อแยกพิจารณาบทบาทเชิงจริยธรรมเป็นรายด้านพบว่า การเขียนคำบรรยายได้ภาพอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การนำเสนอข้อเท็จพิเศษและการเขียนเนื้อหาข่าวตามลำดับ

ผลการวิจัยความแตกต่างของลักษณะประชากรของนักหนังสือพิมพ์ด้านเพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานและประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ต่อบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เมื่อทดสอบทางสถิติการวิจัยแล้ว พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

มูลเหตุจูงใจในการละเมิดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า มี 5 ปัจจัย ได้แก่ นโยบายการนำเสนอข่าว ยอดขายของหนังสือพิมพ์ ภาวะด้านเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าว โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ

จากผลสรุปการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ บทบาทเชิงจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนั้นอยู่ในระดับสูง แม้ว่านักหนังสือพิมพ์จะมีความแตกต่างกันในด้านลักษณะประชากรทั้งเพศ อายุ ประสบการณ์และประเภทของหนังสือพิมพ์ที่สังกัด ก็ไม่ส่งผลทำให้การรายงานข่าวสารหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮันท์ (1977) ; อภิชาติ สีม่วง (2537) ; วราภรณ์ เจริญพานิช(2544) กล่าวว่า การปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของบุคคล แสดงออกโดยตำแหน่งที่แน่นอนและพัฒนาบทบาทของตน โดยอาศัยการเรียนรู้ในแต่ละวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยบุคคลจะแสดงบทบาทของตนเองตามที่สังคมกำหนดโดยมีตำแหน่งเป็นตัวกำหนดหน้าที่ ขณะที่แม็กเคลว (1994) ยังระบุด้วยว่า ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ที่สื่อมวลชนตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น การนำเสนอข่าวสารจะต้องเป็นข้อเท็จจริง ถูกต้อง ครบถ้วน ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ต้องสร้างเวทีแห่งการแสดงความคิดเห็นสาธารณะ และควรมีสติและเสรีภาพภายใต้กฎหมายและจริยธรรมทางวิชาชีพในการควบคุมตนเองและเคารพสิทธิส่วนบุคคล (Right to privacy) ของผู้อื่น(กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 102) ขณะเดียวกันสุกัญญา ติระวนิช (2537: 821) กล่าวว่า สื่อมวลชนต้องเป็นปากเสียงให้ประชาชนในการกระจายความรู้ให้ทุกกลุ่มโดยพึงปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่สังคมกำหนดพร้อมด้วยการคำนึงความรับผิดชอบ เพราะหากมีการกระทำผิดหรือเลวเกิดขึ้นปัจเจกชนแต่ละคน

ต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้ รวมทั้งความรับผิดชอบยังสัมพันธ์กับสิ่งที่สาธารณชนจะต้องรู้และความสามารถของสื่อที่จะต้องรายงานข่าวสารด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิโรจน์ ศรีหิรัญ (2541) ที่ระบุว่าจิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพอยู่ในระดับสูง โดยจิตสำนึกที่มากที่สุดในการนำเสนอภาพข่าวคือคำนึงถึงความรับผิดชอบทางกฎหมายและจริยธรรม และการตัดสินใจถ่ายภาพในทุกประเด็นที่หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรม ยึดถือค่านิยมผูกพันตามหน้าที่ การพูดความจริงเลือกถกคดีต่อผู้อ่านอิงทั้งคุณค่าข่าวและจริยธรรม อีกทั้งแชนม (1966) กล่าวว่ากลไกสังคมที่มีส่วนสนับสนุนหรือกระตุ้นให้สื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบมี 3 กลไก คือ รัฐบาล สมาคมองค์กรวิชาชีพและสาธารณชน และเห็นว่าการควบคุมตนเองที่ดีที่สุด

ขณะเดียวกันปัญหาจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมที่นักหนังสือพิมพ์แสดงความเห็นคือ การรายงานข่าวที่รุนแรง เกินจริง ชี้นำ คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สอดคล้องกับสิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2542) ระบุว่าในปัญหาจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมที่พบจากการทำงานของผู้สื่อข่าว และสอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “แนวคิดของกลุ่มบุคคลในภาครัฐ ภาควิชาชีพและภาคประชาชนเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังสื่อหนังสือพิมพ์” ของ ชื่นกมล สุวรรณโชติ (2540) ที่พบว่า การบิดเบือนข่าวสารของหนังสือพิมพ์เป็นปัญหาที่นอกจากจะเข้าข่ายผิดกฎหมายและยังมีผลต่อสังคม ส่วนนพวรรณ บุญหมั่น (2545) ที่ระบุว่า ข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์มีสองลักษณะที่เข้าข่ายหมิ่นประมาทคือ เสนอเนื้อหาผิดจากข้อเท็จจริงและการนำเสนอข่าวลวงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ส่วนมูลเหตุจูงใจในการละเมิดจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์พบว่า นโยบายในการนำเสนอข่าว ยอดขายของหนังสือพิมพ์ โฆษณาที่ลงในหนังสือพิมพ์ ภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สื่อข่าวและความไม่เข้มงวดของข้อบังคับทางจริยธรรมทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแม็กเจอร์นลิซึม (McJournalism) ของจอร์จ ริตเซอร์ (George Ritzer) ที่ข่าวสารแปรสภาพเป็นสินค้าที่เรียกว่า Commodification อันเป็นผลมาจากการเติบโตใหญ่ของตลาดทุนนิยม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้กลุ่มทุนสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยมนุษย์ในสังคมถูกรอบงำด้วยกระบวนการความมีเหตุผล (Rationalization) ซึ่งมุ่งเน้นหลักการบริการจัดการธุรกิจสื่อมวลชน 4 ประการคือ ประสิทธิภาพ การคำนวณได้ คาดการณ์ได้และการควบคุมโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ ทำให้หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับประเด็นประสิทธิภาพ โดยพยายามตอบสนองด้วยการผลิตสินค้าเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้อ่านในลักษณะวารสารศาสตร์ผู้บริโภค Consumer journalism ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญด้านธุรกิจที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการกำหนด อันเป็นสาเหตุของการไปสู่การละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพ

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า การศึกษาเรื่องของจริยธรรมของการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจทั้งในแวดวงวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน และส่งผลกระทบต่อทั้งนักหนังสือพิมพ์และผู้เสียหาย โดยองค์กรวิชาชีพสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อสร้างแนวปฏิบัติงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้รับสารยิ่งขึ้น แม้ว่าบทลงโทษของการละเมิดจริยธรรมทางวิชาชีพจะไม่ชัดเจนเหมือนบทลงโทษในเชิงกฎหมาย จึงมีข้อเสนอแนะว่าสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ของสื่อมวลชน ควรมีการร่างกฎหมาย

พิเศษที่ใช้กำกับเรื่องจริยธรรมวิชาชีพของสื่อมวลชน มีการออกใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เมื่อกระทำผิดก็สามารถยึดคืนได้ มีกฎหมายรองรับการทำหน้าที่วินิจฉัยและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ได้ ตลอดจนองค์กรสื่อมวลชนก่อนจะรับบุคคลเข้าทำงานควรจัดปฐมนิเทศหรืออบรมเชิงปฏิบัติการมากกว่าเชิงทฤษฎีแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจพร้อมกับตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่ควรรับผิดชอบต่อสังคมยิ่งขึ้น

สำหรับข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะ นักหนังสือพิมพ์เจ้านั้น ดังนั้นควรเก็บข้อมูลกับสื่อมวลชนแขนงอื่น ๆ ด้วยเช่น วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อใหม่ เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบความแตกต่างของบทบาทเชิงจริยธรรมในการรายงานข่าวสารระหว่างสื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อใหม่ อันจะทำให้สามารถสร้างแนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักสื่อสารมวลชนในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

8.บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. 2541. **สื่อมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ชินกมล สุวรรณโชติ. 2540. “แนวคิดของกลุ่มบุคคลในภาครัฐ ภาควิชาชีพและภาคประชาชนเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังสื่อหนังสือพิมพ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชคดี จันทวงศ์. 2544. “ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมในการทำงาน เหตุผลเชิงจริยธรรมและจริยธรรมในการทำงาน:
- กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานใหญ่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธรรมยุทธิ จันทร์ทิพย์. 2548. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการถ่ายภาพทางวารสารศาสตร์**. (เอกสารอัดสำเนา).
- นพวรรณ บุญหมั่น. 2545. “คดีหมิ่นประมาทกับปัญหาในกระบวนการทำข่าวของหนังสือพิมพ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นาคยา ศรีดี. 2541. “การพิทักษ์สิทธิทางเพศของสตรีกับปัญหาการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประภาศรี สีหอำไพ. 2540. **พื้นฐานทางศาสนาและจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- รัตน์ นุ่มไพศาล. 2522. **เอกสารประกอบการสัมมนาบทบาทของการประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความมั่นคงของประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย.
- วราภรณ์ เจริญพานิช. 2544. “ทัศนคติและพฤติกรรมการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในกรณีการเลือกตั้งสส. 2544: กรณี การหาเสียงในระบบหัวคะแนน”. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหาร ศาสตร์.
- วานิช พูลวิงกาญจน์. 2529. การบริหาร โรงพิมพ์และหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: รุ่งแสงการพิมพ์.

วิโรจน์ ศรีหิรัญ. 2541. “จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวารสารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สดศรี เผ่าอินจันทร์. 2542. การออกแบบหน้าหนังสือพิมพ์. นครราชสีมา: โคราช พรินต์ติ้ง.

สมควร กวียะ. 2539. การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์ สามัคคีสาร

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ. 2542. งานหนังสือพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ชีรพงศ์การพิมพ์,

สุกัญญา สุกบรรทัดและคณะ. 2537. กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสื่อมวลชนไทย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุกัญญา ตีระวนิช. 2537. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับจริยธรรมของสื่อมวลชน”. ใน เอกสารการสอนชุดกฎหมายและ

จริยธรรมสื่อมวลชน หน่วยที่ 8-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุภา ศิริमानนท์. 2530. จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรสาส์น.

สุวัฒน์ ทองธนากุล .2542. “ปัญหาด้านจริยธรรมและบทบาทของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.” รายงานวิจัย

ส่วน บุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

อภิชาติ ตักศิเรษฐ. 2544. “ปัจจัยการเสนอข่าวผิดพลาด และการยอมรับของหนังสือพิมพ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาวารสารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารดา เทอดธรรมคุณ. 2547. “ความตระหนักของผู้สื่อข่าวต่อจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไทย.” วิทยานิพนธ์

ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุทธวัฒน์ ภัทรานุกัทร. 2521. “หนังสือพิมพ์กับการก่อสาธารณมดี.” นิตยสาร.

DeFleur, M.L. 1966. **Theories of Mass Communication**. New York: David Mckay.

DeFleur, M.L.and E.E Dennis. 1981. **Understanding Mass Communication**. Boston: Koughton Mifflin

Company.

McQuail, D. 1987. **Mass Communication Theory: An Introduction**. 2nd ed. California: Sage Publication.

McQuail, D. 1994. **Mass Communication Theory**. 3rd ed. London: Sage Publications, Ltd.

Schmuhl, Robert, editor. 1984. **The Responsibilities of Journalism**. Indiana: University of Notre Dame Press.

Schramm, W.1973. **Channel and Audiences in Handbook of Communication**. Chicago: Roang Mc.Nally

College publishing

Company.

บทบาทการมีส่วนร่วมดูแล มรดกทางวัฒนธรรมของ ชุมชนที่มีต่อวัด

(ศึกษากรณี: วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร ตั้งแต่ พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2553)

(The Role of the Community for the Temple in Participation to Preserve the Cultural

Heritage : Case Study of Kanlayanamit Temple, Since B.E.2545- 2553)

นายต่อศักดิ์ สีตะสุทธิพันธุ์

นิสิตสาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองคณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย :

kamrai.tak1991@gmail.com

Abstract

At present, social participation plays important role and WatKanlayanamitra (Kanlaya Temple) is one of those that illustrates educational aspect of new social movement. This action demonstrates the power of social system and indicated how common interest has become crucial, creating the countervailing power to verify the other parties. This present study aimed to investigate the case of temple built in 1825 by ChaoPrayaNikhonbadindra (Duke Toe Kanalayanamitra) to offer King Rama III. Thus, this temple had a relationship with royal institution and was built after community forming. Therefore, the history had shown how the community took part in taking care of cultural heritage. When something unusual occurred, the community cooperated to protect their inestimable heritage by creating new social movement and countervailing power to check the performance of the temple's abbot. Also, the study examined the power interactions among several benefit groups related to the temple to find the creative ways for maintaining the cultural heritage.

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญของสังคมไทยในปัจจุบัน วัดกัลยาณมิตร เป็นวัดหนึ่งที่สามารถทำให้มองเห็นมุมมองการศึกษาทางด้านกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (new social movement) ซึ่งทำให้เห็นถึงสาเหตุการเกิดเป็นพลังของกระบวนการทางสังคมขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เห็นถึงการนำประโยชน์ของคนส่วนรวมมาเป็นที่ตั้ง เพื่อสร้างพลังถ่วงดุลตรวจสอบ (countervailing power) กับอีกฝ่ายหนึ่งใน

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษากรณีวัดที่สร้างขึ้นในปี 2368 โดยเจ้าพระยานิกรบดินทร์ (โต กัลยาณมิตร) สร้างถวาย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้วัดกัลยาณมิตร แห่งนี้มีความสัมพันธ์กับสถาบันกษัตริย์ และชุมชน ที่น่าสนใจคือเป็นวัดที่เกิดขึ้นภายหลังการมีชุมชน ดังนั้นจึงทำให้มีประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาช้านาน ในการศึกษาถึงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมชุมชนแห่งนี้ สามารถมองเห็นถึงความเป็นชุมชนที่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลมรดกทางวัฒนธรรม และเมื่อเกิดมีบางสิ่งที่ไม่เป็นผลดีกับชุมชน สิ่งที่ชุมชนได้ร่วมกันทำเพื่อปกป้องมรดกอันล้ำค่าในชุมชนของตน จึงทำให้เกิดกระบวนการรวมตัวเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ และมีสร้างพลังถ่วงดุลตรวจสอบเจ้าอาวาสของวัดกัลยาณมิตร พร้อมทั้งยังได้ศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัด เพื่อหาวิธีการที่สร้างสรรค์ให้เกิดการดูแลมรดกทางวัฒนธรรมขึ้น

บทนำ

วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร เป็นวัดที่เริ่มสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2368 โดยเจ้าพระยานิกรบดินทร์ (โต กัลยาณมิตร) เมื่อครั้งเป็นพระยาราชสุภาวดีกลาง ได้อุทิศบ้าน และซื้อที่ดินบริเวณใกล้เคียงเพิ่มเติมถวายวัด และน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระอารามหลวง โดยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ทรงรับเป็นพระอารามหลวง และพระราชทานนามวัดนี้ว่า “วัดกัลยาณมิตร” และโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระวิหารหลวง และพระประธานพระราชทานด้วย ดังปรากฏสิ่งก่อสร้าง ภายในวัดตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 โดยทางกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานวัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหารในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 66 ตอน 64 วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2492

ความสำคัญของวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหารนี้มีความสัมพันธ์ของสถาบันพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ กับชาวชุมชนวัดกัลยาณมิตร โดยมีพระพุทธรูปเข้ามาเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์อันดีทุกครั้ง เช่นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯสร้างหอพระธรรมขึ้น 1 หลังข้างพระวิหารหลวงด้านเหนือเมื่อปี 2408 โดยโปรดให้พระราชทานนามว่า หอพระธรรมมณเฑียรเถลิงพระเกียรติขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบรมมหาราชกุมาร กรมพระศรีสุดารักษ์ (แก้ว) ซึ่งทรงเป็นพระเชษฐภคินีในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เหตุเพราะว่าแต่เดิมในสมัยกรุงธนบุรี หอพระธรรมมณเฑียร แห่งนี้เป็นที่จอดแพของสมเด็จพระศรีสุดารักษ์ (พระครูกัลยาณานุกูล, 2516 : 7) จนกระทั่งรัชกาลปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเสด็จพระราชดำเนินหรือทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารเสด็จแทนพระองค์ ทอดผ้าพระกฐิน เมื่อ 18 ตุลาคม 2500(พระธรรมเจดีย์, 2553:84)

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างวัด และชุมชนจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ โดยการดูแลรักษา ฟื้นฟูอาศัยกัน ร่วมมือช่วยเหลือกันมาด้วยดี โดยการปกครองของสงฆ์ที่เข้ามามีบทบาทต่อวัดกัลยาณมิตรเริ่มมีเจ้าอาวาสตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2379 โดยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อาราธนาพระพิมลธรรม(พร) จากวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนคร มาเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ 1 และนับถึงปัจจุบันวัดกัลยาณมิตรมีเจ้าอาวาสองค์ที่ 10 เข้ามาดำรงตำแหน่ง ซึ่งตำแหน่งในขณะนั้นคือ พระเทพวาที (ประกอบ ธรรมเสฏฐ) ปัจจุบันคือ พระธรรมเจดีย์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2546 พระธรรมเจดีย์เดินทางมารับพระบัญชาแต่งตั้งเจ้าอาวาสอย่างเป็นทางการ พร้อมพระอนุจรจำนวน 5 รูป โดยมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (นิคม ฐานิสฺสโร) เจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม และเจ้าคณะใหญ่

หนกลางเป็นประธานในพิธีมอบพระบัญชา ณ พระอุโบสถวัดกัลยาณมิตร นับตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นเจ้าอาวาส ได้เริ่มมีแผนงานที่จะดำเนินการก่อสร้างเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเพณี วัฒนธรรมชุมชนเดิม กิจกรรมที่ทางวัดจัดเป็นประจำทุกปี คืองานฉลองวันคล้ายวันเกิดองค์พระพุทธรูปไตรรัตน์นาค และงานทิ้งกระจาด รวมถึงโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ อันเป็นศาสนสมบัติของวัด และชุมชน ได้ทำการรื้อถอน ทบทำลาย คัดแปลงสภาพ ปราศจากการแจ้งหรือร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดูแลการปรับปรุงดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ ทั้งยังยินยอมให้ผู้รับเหมาก่อสร้างซึ่งไม่มีความเชี่ยวชาญเข้าไปทำการรื้อถอน ทบทำลาย เมื่อชาวชุมชนวัดกัลยาณมิตร เห็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิม ในวันที่ 17 กันยายน 2546 ชาวชุมชนวัดกัลยาณมิตรได้รวมตัวกันปรึกษาหาแนวทางระงับ ชัยยังการทบทำลาย อันเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อมรดกทางวัฒนธรรมของชาติของชาติ

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจึงทำให้ผู้เขียนใคร่จะศึกษาว่าการมีส่วนร่วมในการดูแลมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร มีแนวทางอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.ศึกษาประวัติศาสตร์ ของวัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร
- 2.ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมดูแลมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน
- 3.ศึกษาปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัด

ระเบียบวิธีวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษากรณีชุมชนวัดกัลยาณมิตร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษา ข้อมูลเอกสาร หนังสือ รูปภาพ ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่อดีต ถึงปัจจุบันที่ได้จากชุมชน วัดกัลยาณมิตร และลงพื้นที่เก็บข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการมีส่วนร่วมของชาวชุมชน จากข้อมูลประวัติศาสตร์ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้สร้างความผูกพันกับชาวชุมชน

การเข้าถึงบุคคลของวัดกัลยาณมิตรที่มีส่วนร่วมดูแลมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ เพื่อการสัมภาษณ์ เป็นการนำคำยืนยันจากผู้ให้สัมภาษณ์มาประกอบหลักการ และความสำคัญความเป็นชุมชนเดิม (บางรายผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถเปิดเผยชื่อนามสกุลจริงได้ จึงต้องใช้นามสมมุติ) โดยกลุ่มเป้าหมายผู้ให้สัมภาษณ์ จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มคนดั้งเดิมที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และกลุ่มผู้ให้การช่วยเหลือร่วมงานในชุมชน โดยทั้ง 2 กลุ่มจะเน้นที่ได้เติบโตในชุมชนวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้เพื่อการศึกษาที่ชัดเจน ที่เกิดขึ้น

นำข้อมูลการสัมภาษณ์ ภาพถ่าย และเอกสาร มาศึกษา และประมวลผลเพื่อประกอบกับการสร้างแนวทางการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เหมาะสมกับวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

ผลการวิจัย

เมื่อกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ขึ้นเป็นกษัตริย์ ได้ทรงเลื่อนให้เป็นพระยาพิชัยวาริ และเลื่อนเป็นพระยาราชสุภาวดีศรีสุรินทรามศวร เจ้ากรมพระสุรัสวดีกลาง ตำแหน่งของเจ้าสัวโตได้เลื่อนขึ้นเป็นพระยาสุภาวดีศรีบรมหงส์ ช่วยว่าราชการในกรมมหาดไทยหมู่ใหญ่ และกรมพระคลังมหาสมบัติ สุดท้ายทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานสุพรรณบัตร ให้เป็นเจ้าพระยานิกรบดินทรมหากัลยาณมิตร ฯ (พระครูปัญญาธรรมาจารย์, 2527:64) ซึ่ง

ทำให้เห็นว่าการสร้างวัดในสมัยรัชกาลที่ 3 นั้นมีความมึนยสำคัญกับความเกี่ยวเนื่องของสถาบันกษัตริย์ และตำแหน่งหน้าที่ ที่พระองค์ได้ทรงพระราชทานให้ เช่นวัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร ที่เจ้าสุวโตก็ได้สร้างขึ้นในปีที่ 2 ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วยเช่นกัน

การปกครองคณะสงฆ์สมัยปัจจุบันนั้นใช้พระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์จากพุทธศักราช 2505 มาประกาศใช้พระราชบัญญัติ พุทธศักราช 2535 นั้นมีหลายข้อที่ทำให้เกิดความคิดที่แตกต่างในหลายมุม ที่อาจมองได้ถึงกลุ่มของรัฐบาลที่พยายามเข้ามาบีบบทบาทและอำนาจในการแต่งตั้ง ผลักดันให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันกับคณะสงฆ์ ซึ่งหากมองในมุมมองของพระราชบัญญัติที่ออกเมื่อปี 2535 แล้วนั้น จะเห็นว่าได้ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา 7 ที่ว่าด้วย “พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช” โดยในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติ พุทธศักราช 2535 ได้เพิ่มเติมว่า “ในกรณีที่ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชว่างลง ให้นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม เสนอนามสมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ ขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช และในกรณีที่สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมเสนอนามสมเด็จพระราชาคณะรูปอื่นผู้มีอาวุโส โดยสมณศักดิ์รองลงมาตามลำดับ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช” ซึ่งจากเดิมอำนาจสิทธิขาดในการแต่งตั้งพระสังฆราช นั้นอยู่ที่พระมหากษัตริย์เพียงพระองค์เดียว แต่พอมาถึงพระราชบัญญัติ พ.ศ.2535 ทำให้ต้องกลับมาคิดใหม่ว่ามีนัยทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ และมีกลุ่มผลประโยชน์แบบใดที่ต้องการเข้ามาแสวงหาความได้เปรียบจากพระศาสนา หรือการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชองค์ต่อไปอาจต้องดำเนินการในเรื่องผลประโยชน์ต่างตอบแทนกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการแต่งตั้งต้องผ่านความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม อีกทั้งยังต้องให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ทูลเกล้าถวาย และก็อาจไม่เสมอไปว่าสังฆราชองค์ใหม่จะมีอาวุโสสูงสุด เพราะในกำหนดของพระราชบัญญัติได้ระบุต่อท้ายด้วยว่าอาวุโสสูง แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ก็ไม่สามารถที่จะเห็นสมเด็จพระสังฆราชได้ ทั้งนี้ยังต้องขึ้นอยู่กับอำนาจของพรรคการเมืองอื่นเนื่องมาจากนายกรัฐมนตรีนั้นต้องมาจากการเลือกตั้ง ทำให้เห็นว่าท้ายที่สุดแล้วอำนาจการปกครองคณะสงฆ์ ในปัจจุบันที่ปกครองโดยมหาเถรสมาคมก็ยังคงเหนือกว่าอำนาจรัฐ เพราะแม้ว่าอำนาจรัฐ จะเห็นด้วยแต่ต้องผ่านความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมด้วยเช่นกัน

พร้อมกันนี้ในการออกพระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ.2535 ยังอาจเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลบางกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์ด้วยหรือไม่ จากการออกพระราชบัญญัตินี้ โดยได้มีการเพิ่มเติมแก้ไขในหมวด 5 ที่ว่าด้วยวัดในมาตรา 31 วัดมีสองอย่าง คือวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา และสำนักสงฆ์ แต่ที่เพิ่มเติมเข้ามาคือให้วัดเป็นนิติบุคคล(องค์การซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นบุคคลมีสิทธิ และหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย), เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป ทำให้มองได้ว่าเมื่อเจ้าอาวาสเป็นผู้แทนวัดซึ่งมีวัดเป็นนิติบุคคลนั้น เมื่อพระสงฆ์ทำสิ่งใดอันมิควรกระทำก็ไม่สามารถที่จะเข้าไปตัวผู้กระทำผิดได้ ทำได้เพียงเข้าหาวัด เพราะวัดเป็นนิติบุคคล

จากการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2535 ที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้นนั้น ทำให้วัดกัลยาณมิตรเหมือนเหตุที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอำนาจและบทบาทการบริหารซึ่งทั้งหมดทั้งสิ้นแล้ว

อำนาจการปกครองคณะสงฆ์ไทยได้ทวีความมีอำนาจขึ้นเรื่อย ๆ การปกครองนั้นดูเหมือนว่า ไม่ได้เน้นที่จะธำรงรักษาไว้ ในเรื่องของกฎเกณฑ์ของชาติ เป็นสำคัญ เป็นเพียงแต่การให้ตามกฎหมาย และอำนาจพระสงฆ์อย่างดีก็เป็นเพียงแต่บูรณะ แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้ได้ทำให้ ต้องกลับมาคิดอีกครั้งหนึ่งว่า ระหว่างการบูรณะ โบราณวัตถุสถานล้ำค่ากับ การสร้างใหม่ แล้วทบทวนมรดกทางวัฒนธรรมที่รวมถึงชุมชนที่เกิดขึ้นเมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้การที่ไม่สามารถจะเข้าไปถึงตัวผู้มีอำนาจกระทำได้ เพราะวัดเป็นนิติบุคคล มีอะไรก็ต้องผ่านวัดที่บริหารจัดการโดยเจ้าอาวาส

การมีส่วนร่วมของกิจกรรมในพระพุทธศาสนา และการอยู่ร่วมกันของวัด กับชุมชนนั้นมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ การดูแลรักษาบูรณะพระพุทธศาสนานั้นจะมีการร่วมกันระหว่างคนในชุมชน คนที่มีจิตใจเมตตาในศรัทธาต่อวัดกัลยาณมิตรรวมมหาวิหารแห่งนี้ อย่างเช่น พ.ต.ท. ม.ล.กิตติบดี ประวิตร (สมาชิกราชสกุลประวิตร) ได้กล่าวไว้ในหนังสือพิมพ์มติชน เมื่อวันที่ว่า “จริง ๆ แล้วที่ดินของวัดกัลยาณมิตร รวมมหาวิหาร นั้นราชสกุลกัลยาณมิตร ซึ่งเป็นสกุลเดิมของเจ้าจอมมารดาเข้ม เป็นผู้บริจาคให้ทั้งหมด จึงชื่อว่า วัดกัลยาณมิตร” (มติชน 2 มิถุนายน 2550) จากคำบอกเล่าของหนึ่งในราชสกุลประวิตรนั้น ทำให้ทราบได้เป็นอย่างดีว่า ได้มีการมอบทรัพย์สินอันมีค่า ด้วยความศรัทธาเพื่อนำมาสร้างวัด เป็นความเลื่อมใส และผูกพันอันดีระหว่างศาสนา และชุมชนที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยกันมาช้านาน

ประวัติศาสตร์ชุมชนที่มีมาก่อนวัด และความเป็นมาของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนวัดกัลยาณมิตร

สมัยกรุงธนบุรี และ โปรดให้ชาวจีนจากพระนครศรีอยุธยาตั้งบ้านเรือนอยู่ข้างหน้าคลองกุฎีจีนตรงที่วัดกัลยาณมิตร เจ้าสัวมันบิดาเจ้าพระยานิกรบดินทร์มาอยู่ที่นั่นด้วย และเจ้าพระยานิกรบดินทร์ก็เกิดที่นั่น ส่วนหนึ่งของชุมชนที่มาตั้งรกรากที่บริเวณวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้มีเชื้อสายโปรตุเกสที่เคยอยู่อยุธยาที่มารวมกันตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำใต้กุฎีจีนต่อไป จึงเรียกว่าฝรั่งกุฎีจีน ขนบฝรั่งกุฎีจีนก็มีที่มาจากที่นี่เช่นกัน(มูลนิธิเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว,2552:37-39) แสดงให้เห็นว่าก่อนที่จะมีวัดกัลยาณมิตรรวมมหาวิหารได้มีการสร้างชุมชนมาก่อนเมื่อมีการสร้างวัดจากชุมชนที่เคยอยู่อาศัยร่วมกันกับวัด เมื่อเวลาผ่านไปนานปีทำให้ชุมชนแห่งนี้มีชื่อที่ได้ ผนวกเข้าด้วยกันกับวัดจนกลายเป็นชุมชนวัดกัลยาณมิตร นอกจากนี้ที่มาของวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้ยังมีความสำคัญเพิ่มเติมอีกว่า เมื่อสร้างวัดแล้วจึงเสมือนศูนย์กลางที่ถูกล้อมรอบด้วยชุมชน เพราะชุมชนมีมาก่อนวัด ซึ่งในพื้นที่ของตำบลวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้ ได้ถูกขนานบ้าง ด้วยสองศาสนา ได้แก่ชุมชนชาวโปรตุเกสได้สร้างวัด“Santa Cruz” แปลว่ากางเขนศักดิ์สิทธิ์ เป็นวัดคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก และสำหรับการตั้งชื่อวัดนี้มีที่มาที่น่าสนใจคือ เป็นการตั้งชื่อเพื่อระลึกถึงวันที่ได้รับพระราชทานที่ดินจากสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งตรงกับวันที่ฉลองเทิดทูนไม้กางเขน และนับว่าเป็นวัดคาทอลิกเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี ในอีกข้างหนึ่งเป็นศาสนาอิสลาม เป็นชุมชนมุสลิม ที่อพยพมาอยู่ที่กรุงธนบุรีช่วงที่พระเจ้าตากสินกอบกู้เอกราชซึ่งได้มีชาวมุสลิมมาตั้งรกรากอยู่ก่อนแล้ว และเป็นมุสลิมกลุ่มหนึ่งที่ได้เข้าร่วมกับพระเจ้าตากสินกอบกู้เอกราช หัวหน้านุสลิมนิกายสุหนี่ที่มีความชอบในการศึก ได้รับพระราชทานยศเป็นเจ้าพระยาจักรีศรีอองครักษ์ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้มีการสร้างมัสยิดบางหลวง ซึ่งเป็นมัสยิดที่มีลักษณะแตกต่างจากมัสยิดทั่วไปคือเป็นมัสยิดทรงไทย(กรมวิชาการ,2544:128-153)

ในเรื่องของมรดกทางวัฒนธรรมที่เกิดจากความสามารถในการสร้างผลงานเฉพาะด้านของบุคคลที่ได้

ส่งต่อมายังรุ่นปัจจุบัน ในชุมชนวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้ยังมีตระกูลหนึ่งซึ่งมีความสามารถทางด้านดนตรีไทยเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่ายิ่งของคนไทยที่ต้องรักษาไว้ ที่พอจะมีบันทึกไว้ว่ามีหลวงกัลยาณมิตรดาวาส (ทับ พาทย์โกสัล) เจ้ากรมวัดกัลยาณมิตร ซึ่งต้นตระกูลมีอาชีพเป็นนักดนตรีไทยมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย และเป็นนักดนตรีไทยมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 1 และได้มาตั้งรกรากอาศัยที่หลังวัดกัลยาณมิตร มีบุตรชายที่มีความซึ่งมีความสามารถทางด้านดนตรีไทยเป็นอันมาก คือจางวางทั่ว พาทย์โกสัล ได้รับการสืบทอดมรดกทางดนตรีไทยเป็นครูดนตรีไทยที่มีชื่อเสียง สามารถเล่นเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด และร้องเพลงได้ดีด้วย ท่านได้ประพันธ์เพลงไทยเดิมทั้งทางร้อง และทางรับไว้จำนวนมาก วงพาทย์โกสัลซึ่งนำโดยครูจางวางทั่ว พาทย์โกสัล ได้เข้าสังกัดเป็นวงของวังบางขุนพรหม ในช่วงรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 และได้รับการอุปถัมภ์จากสมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ในช่วงปี 2477 ได้นำเพลงหน้าพาทย์ชื่อว่าเพลงตระนิมิตรมาทำเป็นเพลงชาติทางไทยขึ้น สมัยนั้นจึงมีเพลงชาติบรรเลงชาติบรรเลงอยู่สองเพลงคือ เพลงชาติทางสากล ของพระเจนดุริยางค์ และเพลงชาติทางไทย ของครูจางวางทั่ว ท่านเป็นผู้หนึ่งที่สร้างศาลา และเมรุเผาศพให้แก่วัด ด้วยจิตศรัทธาอันแรงกล้าท่านได้ลงมือผสมปูนซิเมนต์โบกพื้นเอง และขอแรงลูกศิษย์มาช่วยกันสร้าง ปัจจุบันวงพาทย์โกสัล ยังคงอยู่ที่หลังวัดกัลยาณมิตร วรวิหารแห่งนี้ โดยมี ร.ต. อุทัย พาทย์โกสัล บุตรชายของครูท้าวประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าวง และสืบทอดอนุรักษ์

วัดกัลยาณมิตรแห่งนี้เองได้สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) จึงเป็นวัดหนึ่งที่มีสิ่งปลูกสร้าง จากการสะสมของกาลเวลาทำให้กลายเป็นสิ่งของมีค่า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่คู่ควรจะเก็บรักษาไว้จนถึงปัจจุบันเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงจากกระทั้งวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2545 พระเทพเวที (ประภอม ธรรมเสฏฐโฐ) จากวัดชนะสงครามทางด้านงานปกครอง เป็นเจ้าคณะภาค 13 ปกครองคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ทางด้านวิทยฐานะท่านสามารถสอบได้เปรียญธรรม 9 ประโยค(ป.ธ.9) เมื่อท่านอายุเพียง 20 ปี นอกจากนี้ท่านยังจบการศึกษาในระดับปริญญาเอก (สาขาประวัติศาสตร์เอเชียโบราณ) จากมหาวิทยาลัยมคอ รัฐพิหาร ประเทศอินเดียจึงได้รับแต่งตั้งเข้ามาเป็นเจ้าอาวาสวัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร นับเป็นเจ้าอาวาสองค์ที่ 10 ที่ได้เข้ามาพัฒนาวัดนี้ ต่อมาวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2546 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชอาณัติชั้นธรรม ที่พระธรรมเจดีย์ สมณปริวรรตโกสัล โสภณธรรมสาธก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี จากหนังสือสืล 5 (คณะสงฆ์จังหวัดระยอง,2546:1-6)ปรับภูมิทัศน์หน้าวัด ตั้งแต่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาจนถึงกำแพงแก้ว เขตพุทธาวาส เป็นจำนวนเงิน 4,500,000 บาท โดยได้รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาเฉพาะราย และผู้ที่มีนามัสการหลวงพ่โต(ซาปออง) และยังมีกรก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ อีกมากมาย

เหตุที่มาของการก่อสร้าง ซึ่งนำมาซึ่งปัญหาการรื้อทำลายวัตถุโบราณการส่วนหนึ่งอาจมาจากความต้องการเลื่อนตำแหน่งของพระคุณเจ้าจากพระเทพเวที เป็นพระธรรมเจดีย์ภายในปีเดียวกันนี้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างที่พระคุณเจ้าได้เร่งทำการก่อสร้าง และบูรณะให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ เพราะต้องให้มีค่าประมาณการตามหลักเกณฑ์การแต่งตั้ง และเลื่อนสมณศักดิ์ในปัจจุบัน ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติส่วนตัว และส่วนวัด ซึ่งองค์ประกอบนี้พระเทพเวที มีความพร้อม นอกจากนี้ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติด้านสาธารณูปการ ซึ่งได้แก่การก่อสร้าง และบูรณปฏิสังขรณ์ ศาสนสถาน หรือถาวรวัตถุ ซึ่งตามหลักเกณฑ์แล้วถือว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่บ่งบอกถึงศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระสงฆ์รูปนั้น โดยการรายงานให้บอกจำนวนเงินค่าก่อสร้าง ค่าบูรณปฏิสังขรณ์

ตลอดจนรายละเอียดของสิ่งก่อสร้าง และการบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ โดยให้เริ่มนับตั้งแต่เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส หรือถ้าเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส หรือถ้าเป็นรองเจ้าอาวาส ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสเป็นต้นไป จนถึงปัจจุบัน ว่ามีจำนวนมากพอสมควร ตัวอย่างเช่น ในเขตปกครองหนกกลาง ต้องมีจำนวนเงินที่ได้ใช้จ่ายในการก่อสร้าง และปฏิสังขรณ์แล้ว จำนวนตั้งแต่ 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทขึ้นไป) ไม่นับผลงานที่เป็นประธานในการก่อสร้างโรงเรียนของรัฐบาล ที่ใช้งบประมาณแผ่นดิน หรือการก่อสร้างในวัดอื่น และการก่อสร้างต้องเสร็จแล้วเท่านั้น จึงนับเป็นผลงานได้ในปีนั้น และการรายงานผลงานสาธารณูปการนั้นต้องแยกเป็น 2 ส่วนคือผลงานการก่อสร้างถาวรวัตถุต่างๆ(เฉพาะภายในวัด) และผลงานการบูรณะปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุต่างๆ(เฉพาะภายในวัด) โดยการรายงานผลการก่อสร้างต้องแจ้ง วันที่แล้วเสร็จ, ขนาด, ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง, รวมเป็นเงินในการก่อสร้าง หรือบูรณะครั้งนั้นจนเสร็จสมบูรณ์เป็นจำนวนเงินเท่าไร(พระมหานิรุตต์ฐิตสัวโร,2550:22-28)

นอกจากนี้ยังได้มีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างอีกมากมายหลายรายการ ท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ได้ดำเนินการใช้งบประมาณการก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี พ.ศ. 2553 ทั้งหมดเพื่อความสง่างาม เป็นระเบียบเรียบร้อย ควรค่าแก่การเข้ามากราบไหว้ทำบุญ ทำวัตรสวดมนต์ ฟังเทศน์ฟังธรรม และยังเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้นถึง 200,165,851 บาท (สองร้อยล้านหนึ่งแสนหกหมื่นห้าพันแปดร้อยห้าสิบบาทถ้วน) สิ่งก่อสร้างใหม่สามารถประเมินค่าออกมาได้เป็นตัวเงิน แต่โบราณสถานที่ถูกทำลายไปไม่สามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ ดังนั้นค่าใช้จ่ายการก่อสร้างใหม่

แนวทางออกของปัญหา

การเริ่มการกระทำดังกล่าวโดยที่ชาวบ้านทั้งหมดได้เป็นเพียงผู้ดูและไม่สามารถที่จะกระทำการสิ่งใดได้นั้น จึงทำให้เกิดการสร้าง “พลังถ่วงดุลตรวจสอบ” (Countervailing Power) ของชาวมุขชนวัดกัลยาณ์ขึ้น โดยการใช้วิธียื่นยันอำนาจในการรวมตัวกันต่อสู้ของชาวมุขชนวัดกัลยาณ์ ถึงเวลาที่ทุกคนในชุมชนต้องร่วมมือช่วยกันปกป้องดูแล ระวังยับยั้งการ เปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่ทรงคุณค่าในอดีต และยังเป็น การป้องกันการสูญหายกันวัดที่มีอายุช้านับร้อยปี หรือที่เรียกว่าวัดอุโบสถ ให้คงอยู่คู่กับวัดกัลยาณ์มิตรต่อไป จึงได้เริ่มมีการรวมตัวการรวมตัวเป็นเสมือนการสร้างพลังจากหนึ่งคนมีหนึ่งพลังอำนาจ เมื่อรวมกันหลายคนเข้าพลังอำนาจของคนทั้งหมดก็มีความเข้มแข็งมากขึ้น การรวมตัวกันเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องที่จะหยุดยั้งการแปลงสภาพจากโบราณวัตถุสถานเป็นสิ่งของไร้ค่า และหรือของบางอย่างอาจเกิดการสูญหายไป โดยได้มีความคิดเห็นในเรื่องการทำหนังสือร้องเรียนส่งไปยังกรมศิลปากร ให้เข้ามาตรวจสอบการกระทำของวัด

จากนั้นทางวัดกัลยาณ์มิตรได้ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติบอกเลิกสัญญาเช่าอาคาร และที่ดิน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 โดยให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และขนย้ายทรัพย์สินพร้อมบริวารออกไปภายใน วันที่ 31 ธันวาคม 2549 รวม 56 ราย สำนักพุทธศาสนาฯ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้เช่าทราบในวันที่ 27 เมษายน 2549

การขับไล่ชาวมุขชนวัดกัลยาณ์ครั้งนี้จะมีเหตุสำคัญมาจาก

1. การที่ชาวมุขชนวัดกัลยาณ์ แสดงออกถึงการปกป้อง ต่อต้านการรื้อทำลายโบราณวัตถุสถาน
2. การต้องการพื้นที่ชุมชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่วัด เพราะพื้นที่วัดกัลยาณ์เป็นที่สวยดีคนแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองบางหลวง เหมาะแก่การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่สามารถเรียกมูลค่าเป็นตัวเงิน

ได้อย่างมหาศาล เป็นไปได้หรือไม่ที่ต้องการทำเหมือนกับชุมชนหวังหลี (เจริญกรุง 52)

เมื่อมีการขับไล่คนในชุมชนออกไป และเมื่อไม่มีชุมชนในการดูแลปกป้องคุ้มครองรักษาประวัติศาสตร์ของชาติไทย เพราะแต่ละหลังได้มีประวัติศาสตร์เล่าขานกันมานานนับร้อยปี บางแห่งมีความเกี่ยวเนื่องกับสถาบันกษัตริย์ และบางแห่งมีความผูกพันทางจิตใจ กับคนในชุมชน ในความสำคัญกับสิ่งที่ได้รื้อออกไปทั้งที่กรมศิลปากรได้แจ้งไว้แล้วว่าเป็นโบราณวัตถุสถาน แต่ก็ยังคงมีการดำเนินการต่อไปควบคู่กับการขับไล่ชาวชุมชนวัดกัลยาณ

จากประวัติศาสตร์ได้ถูกรื้อทำลายทางแก้ไขของชุมชน คือ “การรวมตัวกัน” เป็นกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่สามารถที่จะระงับได้ นับวันยังมีแต่ความสูญเสีย ไม่ใช่เรื่องของชีวิต แต่เป็นการสูญเสียมรดกทางวัฒนธรรม ที่พระมหากษัตริย์ พระภิกษุสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน ได้สร้างขึ้น เหตุที่ทำให้เกิดกระบวนการนี้ขึ้น นั้นคือความเห็นของทั้งสองฝ่ายที่ไม่ตรงกัน ฝ่ายหนึ่งต้องการรื้อทำลาย เพื่อสร้างงานใหม่โดยไม่เห็นคุณค่าของงานที่สร้างขึ้นในอดีต ซึ่งตรงกันข้ามกับอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งต้องการดูแล และปกป้องกับโบราณวัตถุสถาน ที่ทุกคนเห็นกันมาตั้งแต่จำความได้ หรือที่ได้ย้ายมาอยู่ที่วัดแห่งนี้ ซึ่งทั้งสองฝ่าย ต่างกันที่ระยะเวลาของการอยู่อาศัย เพราะทางฝ่ายเจ้าอาวาสย้ายเข้ามา เมื่อปี 2546 ย้ายเข้ามา ก็เริ่มพร้อมมีการทูลทำลาย รื้อถอน แต่ตรงกันข้ามกับคนในชุมชนที่ทุกคนสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น หรืออาจเป็นเครือญาติโยงโยกัน อาจไม่ได้เกิดแต่ก็มาโต และพำนักพักอาศัย พื้นที่ของวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้ ทำให้ชาวชุมชนมีความกตัญญู รู้คุณค่าต่อผืนแผ่นดินที่ตนเองอยู่อาศัย แม้จะไม่ใช่เป็นที่ดินของตนเองก็ตาม แต่ก็สามารถทำให้ตนเองสามารถมีที่นอน เพื่อจะได้มีแรงออกไปทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงชีพ ทำให้มองเห็นว่าสาเหตุของกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมน่าจะมาจาก ความ “ผูกพัน” ที่ทั้งสองฝ่ายแตกต่างกันในเรื่องของความผูกพัน ที่มีให้กับวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้

แนวทางการมีส่วนร่วมในการดูแลมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน

เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งทางกระบวนการเคลื่อนไหวของชุมชนจะต้องทำการระงับยับยั้งการทูลทำลายโบราณวัตถุสถานให้ได้เป็นอันดับแรก ซึ่งได้ทำการตรวจสอบดูแลเรื่อยมา พร้อมทั้งมีการแจ้งให้รับกรมศิลปากรทราบเป็นระยะมาโดยตลอด ตั้งแต่ยังไม่มีการทูลทำลาย แต่ทุกสิ่งอย่างก็ไม่สามารถหยุดยั้งการทำลายได้ ดังนั้นทางชุมชนวัดกัลยาณจึงต้องพึ่งอำนาจศาลเข้าช่วยเหลือ

การทำงานของความเป็นชุมชนก็ยังคงทำงานกันอย่างเต็มที่ โดยพยายามจัดตั้งให้การจัดการงานประเพณีให้กลับมามีมาดั้งเดิม ซึ่งเป็นงานประเพณีที่เคยถือปฏิบัติมาทุกปี ตั้งแต่การเข้ามาของเจ้าอาวาสใหม่ไม่มีการจัดการตามประเพณีดั้งเดิมที่มีมา โดยได้สั่งระงับทั้งหมด เน้นการก่อสร้างเป็นหลัก แต่การพัฒนาให้เกิดความสมัครใจในชุมชนยังคงพยายามทำให้เกิดการมีส่วนร่วมกัน โดยมีการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านบริหารการจัดการ, ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม, ด้านการสาธารณสุข และกีฬา, ด้านสาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ชุมชนวัดกัลยาณแต่ละรุ่นได้เคยปฏิบัติจัดทำกันมาโดยตลอด พอที่จะสรุปออกมาให้เห็นเป็นชิ้นงานแบบกว้าง ๆ ได้ แต่อันที่จริงแล้วนั้นด้วยความที่เป็นชุมชนการประสานงานให้เกิดการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด อย่างเช่นในช่วงตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา พอสำรวจจำนวนคนในชุมชนวัดกัลยาณที่อยู่อาศัยมาแต่ดั้งเดิมได้ประมาณ 1,740 คน และมีคนที่ได้เข้ามาอยู่อาศัยใหม่ในชุมชนแห่งนี้อีก

ประมาณ 1,000 คน ซึ่งจำนวนบ้านทั้งสิ้น 260 หลังคาเรือน โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับหรือประถมศึกษาปีที่ 6 อาชีพ ที่ทำโดยส่วนมากเป็นอาชีพรับจ้าง และรับราชการบางส่วน ซึ่งคนในชุมชนวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้นับถือในพระพุทธศาสนาเกือบทั้งหมด ทำให้ชาวชุมชนทุกสามารถเข้าแนวร่วมเดียวกันในการพัฒนาชุมชน และดูแลปกป้องโบราณสถาน โบราณวัตถุ ให้อยู่ที่วัดกัลยาณมิตรดั้งเดิม การสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชาวชุมชนเพื่อให้ชาวชุมชนได้มีที่อาศัย สามารถมีอาชีพที่ครัวเรือนของตนเอง โดยไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แม่บ้าน มีเวลาดูแลบุตรหลาน ซึ่งเป็นผลดีต่อประโยชน์ของชาติบ้านเมือง ที่เห็นชัดในเรื่องยาเสพติด หากความพออยู่พอกินของคนในชุมชนเกิดขึ้นคือความพอเพียง จะทำให้ทุกคนสนใจ และใส่ใจสร้างสรรค์ผลงานของตนเองที่บ้านเพื่อนำออกสู่ผู้คนที่เป็นนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่มีจิตศรัทธาเข้ามากราบไหว้พระพุทธไตรรัตนายก การสร้างงานให้เกิดขึ้นที่บ้านทำให้เกิดการประหยัดพลังงานและค่าใช้จ่ายได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งมาถึงวันนี้ในการมีส่วนร่วมในการดูแลมรดกทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนวัดกัลยาณมิตรได้กระจายจากการดูแล โบราณสถานและ โบราณวัตถุออกไปยังบ้านเรือนต่าง ๆ ของคนในชุมชนซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วยังคงเป็นชุมชนเดิมมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีการทำขนม อาหารไทย รวมถึงงานหัตถกรรม แบบดั้งเดิมต่าง ๆ ที่ได้สืบทอดมาตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายาย จากรุ่นสู่รุ่น จนถึงปัจจุบันนับมาถึงวันนี้ ในโครงการสร้างบ้านเรือนเพื่อสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนเริ่มที่จะมองออกมาเป็นรูปร่าง ด้วยความที่ได้เริ่มมีการบอกแนวทางเดิน จากวัดสู่ส่วนต่าง ๆ ของชุมชนที่แต่ละบ้านได้นำเสนอของดีของบ้านตนออกมาขาย กันเช่นในเรื่องของอาหารก็จะมีข้าวต้มปลาสูตรดั้งเดิมที่เคยมีขายกันมาตั้งแต่อดีตและต้องหยุดไป และยังมีอาหารอื่นอีกมากมาย รวมถึงของหวาน และงานหัตถกรรม ต่าง ๆ เช่น การทำมิดดาบไม้ หัวสิงโต ทั้งนี้นักท่องเที่ยวอาจจะได้สัมผัสกับบ้านครูเทวา ศิลปินเอกด้านดนตรี ที่ทั้งหมดนี้จึงต้องนำกลับมาฟื้นฟูใหม่อีกครั้งให้เป็นที่รู้จักกันในนามของชาวชุมชนวัดกัลยาณมิตร

ปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัด

กลุ่มผลประโยชน์น่าจะมาจากการก่อสร้างที่ต้องใช้งบประมาณการก่อสร้างอย่างสูงและดูเหมือนเป็นที่ขีดหน้าชูดตาของวัดกัลยาณมิตร แต่หากคนที่เข้าถึงประวัติศาสตร์อย่างแท้จริงแล้วจะรู้สึกความสูญเสียที่ไม่สามารถนำกลับคืนมาได้สัก มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องทุบทำลายของเก่าทั้งที่คุณภาพของเก่าที่มีอายุมานับร้อยปี ได้ใช้วัสดุอย่างดี มีความคงทนถาวร เช่น ไม้ก็เป็น ไม้สัก หรือเป็นตึกก็มีการสร้างด้วยเฟรคอนกรีต ที่คงทนถาวร หรือก้อนหินที่นำมาเรียงกันเพื่อปูพื้นก็เป็นทางเดินทั้งไม้สัก และหินแกรนิตก้อนใหญ่และหนา ซึ่งรวมถึงวัตถุโบราณ ได้ถูกเคลื่อนย้าย ออกไปจากวัด ในการก่อสร้างแต่ละครั้งนั้นก็ใช้ชื่อของผู้ที่เป็นที่รู้จักในวงสังคมที่มีอำนาจ เช่นการจัดการบูรณะปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ เมื่อ 8 มีนาคม 2550 เจ้าอาวาสได้ทำหนังสือถึงอธิบดีกรมศิลปากร ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบูรณะปฏิสังขรณ์พระอารามหลวงซึ่งมี ท่านผู้หญิงบุญตรี วีระไวทยะ(รองราชเลขาธิการ เป็นประธาน) และท่านผู้หญิงบุญตรี อีกเช่นกันที่ได้มีการโต้แย้งแทนเจ้าอาวาส กับอธิบดีกรมศิลปากรตามหนังสือที่ออกจากท่านผู้หญิงบุญตรี วีระไวทยะ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2550 โดยที่ได้มีหนังสือแจ้งการของระงับการก่อสร้างในเขตโบราณสถาน วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร จากอธิบดีกรมศิลปากร ซึ่งท่านผู้หญิงบุญตรีได้มีการตอบกลับแทนเจ้าอาวาส “ส่วนเป็นการบูรณะพุทธาวาส และสังฆาวาส....ก็รับทราบถึงหน้าที่ของกรมศิลปากรที่จะต้องรับผิดชอบต่อโบราณสถานฯลฯ ทว่าทั้งประเทศมากมายมหาศาล นึกเป็นห่วงว่าข้าราชการทั้งกรมคงจะไม่มีเวลาที่จะมาดูแลการบูรณะปฏิสังขรณ์ได้โดยทั่วถึง จึงพึงหวังโยการบูรณะวัดกัลยาณมิตรฯ...” (ความจริงที่วัด

กัลยาณมิตร, 2555: 12) ทำให้เห็นว่าผู้มีอำนาจอย่างมากมาย ที่ได้เข้ามาร่วมมือกับเจ้าอาวาส

ในเรื่องการก่อสร้างซึ่งก็ยังคงเป็นสถานการณ์ที่คลุมเคลือด้วยเหตุผลใดไม่ทราบได้ทำให้ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ในเวลานั้นมีจิตศรัทธาในการปิดทองพระพุทธรูปรัตนนายกปี 2548 ซึ่งอาจเพียงแค่บูรณะที่พระพักต์ขององค์พระพุทธรูปรัตนนายกก็เพียงพอ เหตุเพราะเมื่อปี 2540 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เป็นองค์ประธานปิดทองซึ่งช่วงเวลาผ่านไปไม่ถึง 8 ปี ได้มีการลอกทองคำเปลวทั้งองค์ออกและต้องบูรณะอีกครั้ง โดย ฯพณฯ สุริยา ลาภวิสุทธิสิน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ และครอบครัว ได้มีจิตศรัทธาบูรณะ ปฏิสังขรณ์ภายในพระวิหารหลวง และปิดทององค์หลวงพ่อพระพุทธรูปรัตนนายก (ชำปอกง) โดยเริ่มบูรณะ ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2548 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2551 โดยใช้งบประมาณในการบูรณะทั้งสิ้น 14,500,000 บาท (สิบสี่ล้านห้าแสนบาทถ้วน) การใช้เงินจำนวนมากมาบูรณะองค์หลวงพ่อโตที่ชำรุดเพียงพระพักต์เท่านั้น การก่อสร้างอาคารใหม่แทนในพื้นที่เขตโบราณสถาน เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้นถึง 200,165,851 บาท (สองร้อยล้านหนึ่งแสนหกหมื่นห้าพันแปดร้อยห้าสิบบาทถ้วน) การสร้างบุญด้วยจิตศรัทธาหรือนำมาซึ่งผลประโยชน์อื่นแอบแฝง

อีกตัวอย่างหนึ่งที่น่ามาซึ่งปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจที่อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ที่ทำให้ไม่สามารถเอาผิดได้กับเจ้าอาวาส คือพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ 2535 ที่เอื้อประโยชน์ให้กับพระสงฆ์อย่างแท้จริง ดังเห็นได้จากการฟ้องร้องคดีของวัดกัลยาณมิตรแห่งนี้ ที่ได้มีคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ เนื่องจาก วัดกัลยาณมิตร เป็นผู้ต้องหาที่ 1 เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งขณะเกิดเหตุมีพระธรรมเจดีย์ ผู้ต้องหาที่ 2 เป็นเจ้าอาวาสผู้แทนวัด ผู้ต้องหาที่ 1 เป็นนิติบุคคลมีเจ้าอาวาสกระทำแทน เมื่ออาคารซึ่งเป็นทรัพย์สินของวัดถูกรื้อถอนทำลาย วัดขอมอยู่ในฐานะผู้เสียหาย วัดซึ่งเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากเจ้าอาวาส ไม่อาจเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับเจ้าอาวาสในการรื้อถอนอาคารซึ่งเป็นทรัพย์สินของวัด การกระทำของผู้ต้องหาที่ 2 ในฐานะเจ้าอาวาสไม่ใช่กระทำแทนวัดคดีมีพยานหลักฐานอ่อน ไม่พอฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 ส่วนผู้ต้องหาที่ 2 เห็นว่าผู้ต้องหาที่ 2 มีหนังสือถึงอธิบดีกรมศิลปากรขออนุญาตบูรณะวัด.....มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง(หนังสือแนบ) ทั้งที่มีสถานที่เกิดขึ้นจริง ได้เกิดเหตุการณ์จริง มีวันเวลาเขียนขึ้น พร้อมทั้งรูปถ่าย แต่กลับมีคำสั่งไม่ฟ้องเพราะกลายเป็นว่าการก่อสร้างทุกครั้งทางวัดได้แจ้งให้กรมศิลปากรทราบแล้วทุกครั้ง แต่ถ้าไปดูตามหนังสือแจ้ง จะแจ้งเพียงการบูรณะ ไม่ได้แจ้งถึงการก่อสร้าง ในคำตัดสินนี้ มีการลงชื่อนางวนิดา สุวรรณบริบาล (อัยการผู้เชี่ยวชาญ รองอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาธนบุรี 3) และนายวิศิษฐ์ ชัชวาลวงศ์ (อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาธนบุรี 3) เป็นผู้ลงนามคำตัดสิน

สรุปและอภิปรายผล

ตัวอย่างของวัดกัลยาณมิตร ธรรมหาวิหาร เป็นแบบอย่างของความแตกต่างกันที่เด่นชัดในการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้มีอำนาจบริหารวัดกัลยาณมิตร และทางชุมชนวัดกัลยาณมิตรนั้นเป็นการต่อสู้และเรียกร้องเพื่อปกป้องรักษาโบราณวัตถุสถานที่ถูกทุบทำลายลงโดยผู้มีอำนาจบริหารวัดกัลยาณมิตร การต่อสู้ที่เหลื่อมล้ำทำให้เห็นช่องว่างจากความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัด และชุมชน การได้แสดงออกถึงบทบาทของชุมชนที่พยายามต่อสู้คัดค้านการกระทำอันเป็นผลเสียต่อส่วนรวม แต่ขาดพลังอำนาจในการสนับสนุนในการปกป้องอนุรักษ์

รศ.ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ได้กล่าวถึงทางออกของประเทศไทยในทัศนะเศรษฐศาสตร์การเมือง เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2554 ว่า “ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ได้ เปรียบเทียบเปรียบกันมากเกินไปเป็นที่มาของความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมทั้งหมดหากจะลดความไม่เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำนั้น สิ่งแรกคือปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ให้คนเล็กคนน้อยมีบทบาทความสำคัญมากขึ้นทำให้คนเล็กคนน้อยมีอำนาจต่อรอง”

ดังนั้นคนในชุมชนวัดกัลยาณ์ควรได้รับการสนับสนุนให้พลังอำนาจในการปกป้องคุ้มครองความชอบธรรม และเป็นธรรม สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นตัวอย่างที่ดีที่แสดงออกถึงอำนาจของ วัด รัฐ และชุมชน การดูแล ปกป้อง คุ้มครองสาธารณะสมบัติของชาติ ที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญา สร้างสรรค์ผลงาน เป็นที่มาของศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่บรรพบุรุษของเราได้สร้างขึ้นมาแต่ครั้งบรรพกาล ที่บ่งบอกลงมาในสิ่งที่เรียกว่า โบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยสิ่งเหล่านี้สามารถจำแนกแยกยุคสมัย ของแต่ละช่วงเวลาได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องความซับซ้อน ไม่ชัดเจน ความแตกต่างของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ นำมาซึ่งความขัดแย้งของอำนาจการบริหารจัดการระหว่างวัด และรัฐ ทำให้ชุมชนที่ไม่เข้มแข็งถึงแม้จะมีสิทธิ แต่ไม่สามารถมีส่วนร่วม จึงไม่สามารถต้านทานพลังจากทั้งสองฝ่ายได้ ชุมชนจึงต้องลุกขึ้นมาเพื่อแสดงพลังความสามารถ ถ้าวัดเป็นของทุกคน ซึ่งรวมถึงพระสงฆ์ ทุกคนมีสิทธิที่จะดูแลปกป้อง แต่ไม่มีใครที่จะสามารถจับจองเป็นเจ้าของ เพราะคนที่เป็นเจ้าของคือสาธารณชน ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินร่วมกันของทุกคน หากการทำลายศิลปะ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม จะนำมาซึ่งความเสื่อมถอยก็จะไม่เหลือความเป็นไทยที่ได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา จากสถานภาพของความเป็นชุมชนเดิม เมื่อ โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีที่เคยสืบทอดกันมาได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การเปลี่ยนแปลงบทบาทของคนในชุมชนวัดกัลยาณ์ เปลี่ยนไป การมีส่วนร่วมจากที่เคยเข้าวัดมุงทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมของวัด ได้เปลี่ยนแปลง บทบาทความสำคัญเป็นการใช้สิทธิเพื่อความอยู่รอด เรียกร้อง และปกป้องชุมชน พร้อมอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นสำนึกที่มีต่อสังคมของเรา

รูปแบบการสร้างเครือข่ายของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ

The formation of audience council networks in Thailand

พฤกษ์ จิรสัตยาภรณ์และคณะ

อาจารย์ประจำสำนักวิจัยและวางแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยธนบุรี pop_env020@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความมุ่งนำเสนอถึงการสร้างเครือข่ายของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการซึ่งเป็นกลไกภายในองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท. หรือไทยพีบีเอส) ที่จะสะท้อนปัญหา หรือประเด็นที่ควรปรับปรุง สำหรับการเป็นสื่อสาธารณะ โดยจะระบุถึงการสร้างเครือข่าย ใน 2 ลักษณะ คือ 1.เชิงพื้นที่ พบว่ามีตัวแทนจากแต่ละจังหวัดเพิ่มขึ้น จาก 70 จังหวัด เป็น 76 จังหวัด 2.เชิงกลุ่มประเด็นทางสังคมมีการเพิ่มจำนวนกลุ่มประเด็น จาก 16 กลุ่มเป็น 24 กลุ่ม

คำสำคัญ: สภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ,เครือข่าย

ABSTRACT

This article is to present The formation of audience council networks in Thailand. The audience council was instrumental in the implementation of Thai Public Broadcasting Service To reflect on the problem and identify the issues that should be resolved for public broadcasting. The audience council created two network characteristics. The first is Areal which has representative from each province increase from 70 provinces to 76 provinces. The second is Batch Issue social that has bulk up group from 16 groups to 24 groups.

Keyword: audience council ,networks

บทนำ

องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (2553) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ทั้งสิ้น 4 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่มีการระบุถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อรับฟังความคิดเห็น คือยุทธศาสตร์ที่ 2: ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้ ด้วยความเป็นองค์กรสื่อสาธารณะ ส.ส.ท.จึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาค ประชาชนเป็นพิเศษ ทั้งในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการผลิตรายการ ส.ส.ท. ร่วมกับภาคี ยุทธศาสตร์จัดการฝึกอบรมพร้อมกันให้พื้นที่แก่เครือข่ายสื่อภาคพลเมือง เพื่อให้รายการต่าง ๆ ของ ส.ส.ท. สะท้อนความต้องการและการมีส่วนร่วมของภาค พลเมืองอย่างแท้จริง มีการเพิ่มจอกุมิภาค ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้สะท้อนวิถีชีวิต ความคิด และเรื่องราวของท้องถิ่นด้วย มุมมองของเจ้าของประเด็นอย่างแท้จริง

จากยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสะท้อนปัญหาหรือสื่อสารกับสังคม ดังนั้น การสร้างเครือข่ายสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ จึงมีความสำคัญในการดำเนินงานให้สำเร็จตามยุทธศาสตร์ รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้สะท้อนเรื่องราวต่างๆ ได้

เครือข่าย หมายถึง กลุ่มคนหรือองค์กรที่มีความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ เช่น โครงสร้าง การดำเนินงาน และมีเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน (ปัทมกร วงศ์จิตรธรรม, 2548:7)ซึ่งสอดคล้องกับวลัยลักษณ์ จันท์สวัสดิ์ (2551:9) ระบุว่าเครือข่าย หมายถึง กลุ่มคนหรือองค์กร ที่สมัครใจในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร ประสบการณ์ระหว่างกันในการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งมีความตระหนักร่วมกันเป้าหมายและแผนที่จะ

ดำเนินการ จากความหมายดังกล่าว เครือข่ายจึงมีประโยชน์คือ ช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือและสื่อ ผ่านการประชุม การทดลองปฏิบัติการ โดยทำให้มีการเชื่อมโยงระหว่างบุคลากร ที่มีการทำงานแตกต่างกัน ได้ทำงานร่วมกันรวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการทำงาน (ปลั่งกร วงศ์จิตรวรรณ, 2548:9)

การสร้างเครือข่าย (Networking) หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม โดยมีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยน การดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม โดยจะต้องมีการตกลงไว้ก่อนที่จะดำเนินกิจกรรม (นฤมล นิราทร, 2543:8) ซึ่งสอดคล้อง กับความเห็นของปลั่งกร วงศ์จิตรวรรณ (2548:7) ที่ระบุว่า การสร้างเครือข่าย (Networking) หมายถึง การทำให้มีการ ติดต่อกันและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้านข่าวสาร

อาจจะสรุปถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่ายได้ 6 ประการ คือ 1) ต้องการมีเพื่อนร่วมงาน 2) ต้องการ ทรัพยากรเพิ่มเติมในการทำงาน 3) ต้องการลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเมื่อดำเนินกิจกรรม 4) ต้องการความชำนาญของ เพื่อนร่วมงาน 5) ต้องการลดค่าใช้จ่าย และ 6) ต้องการเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน โดยมีปัจจัยความสำเร็จคือความ เต็มใจในการเข้าร่วมเครือข่าย (นฤมล นิราทร, 2543:11-12)

สภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ เป็นกลไกภายในองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท. หรือไทยพีบีเอส) จัดตั้งขึ้นตามระเบียบขององค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของสภาผู้ชมและวิธีการดำเนินการของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ พ.ศ. 2551 (แก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2553) การดำเนินงานของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการนั้น มีการดำเนินงาน ในรูปแบบของเครือข่าย เนื่องจากการรวมกลุ่มคนและองค์กรที่มีโครงสร้างและมีบทบาท โดยมีการกิจ 5 บทบาท ดังนี้

1. เฝ้าติดตามรับชมและรับฟังรายการจากทุกสื่อขององค์กร และนำข้อคิดเห็นมาหารือ แลกเปลี่ยน ระหว่างสมาชิก และกำหนดเป็นวาระนำเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ
2. จัดให้มีกระบวนการกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อรายการของ ส.ส.ท. และข้อเสนอแนะจากประชาชนในภูมิภาคและเครือข่ายทุกไตรมาส
3. จัดให้มีการสร้างและขยายเครือข่าย “เพื่อนสื่อสาธารณะ” ทั่วประเทศจากผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นต่อรายการและกิจการขององค์กร
4. จัดทำรายงานที่มีผลมาจากการรวบรวมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภูมิภาคและในวง กว้าง โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ครอบคลุมประเด็นที่สะท้อนถึงคุณภาพ มาตรฐานจริยธรรมขององค์กร และผลกระทบจากการนำเสนอรายการ ทุกไตรมาส พร้อมทั้งรวบรวมเป็นรายงานประจำปี เพื่อส่งมอบให้ คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการนโยบาย
5. จัดทำรายงานประจำปี ที่ถอดบทเรียนการทำงานของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการในรอบปี พร้อม ข้อเสนอแนะที่มีเหตุผลสนับสนุน จากข้อมูลที่รวบรวมได้ นำเสนอคณะกรรมการบริหารและ คณะกรรมการนโยบาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการการสร้างเครือข่ายของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ ในประเด็นการสร้างเครือข่าย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา งานวิจัยชิ้นนี้จะพิจารณาการสร้างเครือข่ายเชิงพื้นที่ และการสร้างเครือข่ายเชิงกลุ่มทาง สังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารจากผลการดำเนินงานของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการรวมทั้งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) พ.ศ.2551และ2553และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลสำคัญ (key-informants)ในเรื่องการประเมินสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการในประเด็นการสร้างเครือข่าย โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คนประกอบ- ด้วยกรรมการนโยบาย ส.ส.ท. 2 คนกรรมการบริหารส.ส.ท. 5 คนสำนักรับฟังและการมีส่วนร่วม 1 คนฝ่ายกิจการสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ 1 คนแกนนำสภาผู้ชมฯ 3 คนและผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการในเชิงพื้นที่และกลุ่มประเด็น รวมทั้งความเหมาะสมและการพัฒนาเครือข่าย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการในการให้ข้อเสนอแนะกับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท. หรือไทยพีบีเอส)การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิเคราะห์ลักษณะการสร้างเครือข่ายรวมทั้งพัฒนาการของเครือข่าย

ผลการวิจัย

การสร้างเครือข่ายของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการของประเทศไทยมีการกำหนดรูปแบบการสร้างเครือข่ายโดยทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการโดยมีความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ระบุถึงการสร้างเครือข่ายดังนี้

กรรมการบริหาร และกรรมการนโยบาย(2555) กล่าวว่า “นโยบายที่ ส.ส.ท.สนับสนุนสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ มีหลายนโยบายด้วยกัน เช่น กำหนดคลไก ภาระงานการทำงานให้กับสภาผู้ชมฯ อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สร้าง ความสัมพันธ์ ที่ดี กำหนดคลไกภาระงานเพื่อพิจารณาและชี้แจงเรื่อง ร้องเรียนจากประชาชน การตั้งศูนย์เพื่อนทีวีไทย เพื่อที่จะมารับฟังความคิดเห็น โดยมี หน้าที่เป็นกลไกในการสร้างเครือข่ายประชาสังคม สร้างนักข่าวพลเมือง ส่งเสริมใน ด้านการผลิตรายการ และเปิดศูนย์รับแจ้งเรื่องร้องเรียน” (ประมวลความเห็นจากการสัมภาษณ์กรรมการบริหาร และกรรมการนโยบาย, 24-27 ธันวาคม 2555)

กรรมการบริหาร และกรรมการนโยบาย(2555) กล่าวว่า สำนักรับฟังและการมีส่วนร่วม ส.ส.ท.จัดให้มีบุคลากรทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุน การทำงานของสภาผู้ชมฯ ชุดที่ 2 จำนวน 9 คน (จากเดิมในช่วงวาระของสภาผู้ชมฯ ชุดที่ 1 มีบุคลากร สนับสนุนเพียง 4 คน) โดยเป็นบุคลากรของฝ่ายกิจการสภาผู้ชมฯ ส่วนกลางจำนวน 4 คน และจัดจ้าง เจ้าหน้าที่ประสานงานในระดับพื้นที่ (ภูมิภาค) 5 คน ทำหน้าที่ประสานงานเชิงภูมิภาคกับภาคีเครือข่าย การประสานกับส่วนกลาง การติดตามผลเวทีรับฟังความเห็น และการสนับสนุนทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ ให้การประสานงาน สนับสนุนการดำเนินงานตอบสนองต่อภารกิจของสภาผู้ชมฯ มีความคล่องตัว ยิ่งขึ้น (สัมภาษณ์กรรมการบริหาร, 25-26 ธันวาคม 2555)

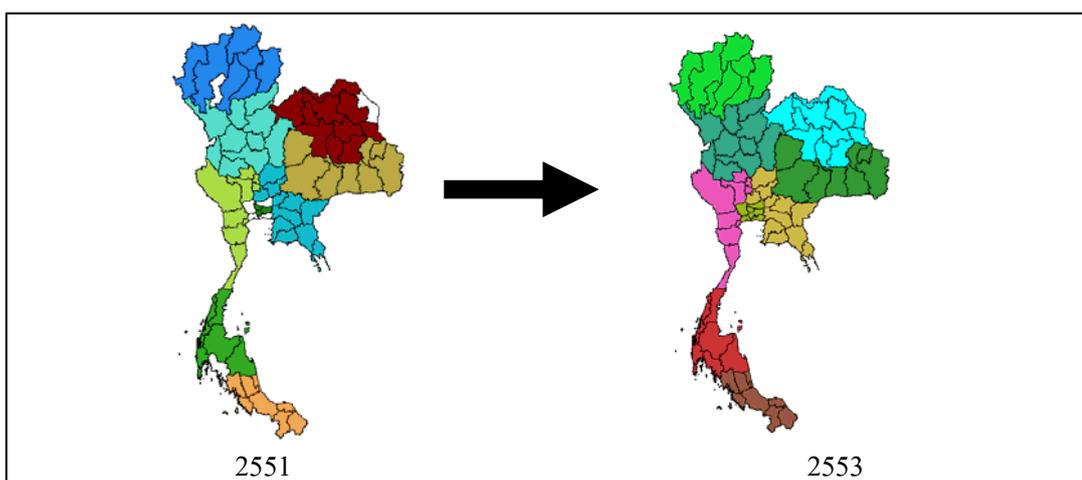
จากแนวนโยบายและการสนับสนุนส่งเสริม ของ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยมีเป้าหมายในการอำนวยความสะดวกให้สภาผู้ชมฯ สามารถดำเนินงานในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมรวมทั้งสร้างเครือข่าย ซึ่งจะเห็นได้ว่า สภาผู้ชมฯ เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนในการสร้างเครือข่าย โดย สภาผู้ชมฯ นั้นมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- 1.การขยายเครือข่าย โดยการจัดเวทีในภูมิภาคละ 1 ครั้งต่อปี สำหรับผู้ชมรายการ ไทยพีบีเอส
- 2.การขยายเครือข่ายกับบุคคลทั่วไป โดยให้สมาชิกสภาผู้ชมฯ จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นคนละ 1 ครั้ง และใช้กระบวนการสัมภาษณ์ ในกรณีที่มีผู้ไม่รู้จักไทยพีบีเอส สภาผู้ชมฯ จะมี บทบาทในการอธิบายหาความเข้าใจต่อสาธารณะ ที่ผ่านมามีการขยายเครือข่ายในลักษณะนี้ประมาณ 40 ครั้งต่อปี

3. การขยายเครือข่ายด้วยวิธีการบอกต่อของคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นวิธีแบบธรรมชาติ (สัมภาษณ์กรรมการบริหาร, มกราคม.2556) โดยรูปแบบเครือข่าย อาจจะสรุปได้ดังนี้

รูปแบบเครือข่ายโดยทั่วไปมีความแตกต่างกันตามลักษณะที่มาของสมาชิก พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ กิจกรรมหลัก วัตถุประสงค์ และโครงสร้างของเครือข่าย (ปัทมกร วงศ์จิตรวรรณ, 2548: 9; รุ่งโรจน์ เพชรบูรณิน อ้างใน วลัยลักษณ์ จันทร์สวัสดิ์, 2551: 10) อาจจำแนกประเภทเครือข่ายออกเป็น 4 รูปแบบ คือ 1) จำแนกตามพื้นที่ 2) จำแนกตามประเภทของกิจกรรม 3) จำแนกตามสถานภาพทางสังคม และ 4) จำแนกตามแบ่งตามรูปแบบโครงสร้าง

ผลการสร้างเครือข่าย ในส่วนของเครือข่ายสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการนั้น รูปแบบเครือข่ายมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบที่ 1 จำแนกตามพื้นที่ 9 ภูมิภาค (ดังแผนภาพ) โดยในปี 2551 (ปีที่เริ่มจัดตั้งสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ) มีจำนวนทั้งสิ้น 70 จังหวัด และ ในปี 2553 มีจำนวนทั้งสิ้น 76 จังหวัด (ไม่รวมจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งเดิมเป็นอำเภอขึ้นกับจังหวัดหนองคาย และได้รับการประกาศให้เป็นจังหวัดในวันที่ 23 มีนาคม 2554)

ภาพแสดงการจัดแบ่งพื้นที่ 9 ภูมิภาคเพื่อการคัดเลือกตัวแทนสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการไทยพีบีเอส ปี 2551 และ 2553

รูปแบบที่ 2 เป็นเครือข่ายตามประเด็น ซึ่ง สมาชิกสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการไทยพีบีเอสใน กลุ่มนี้ มีที่มาจากการคัดเลือกตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมแยกตามกลุ่มประเด็นเฉพาะ โดยในปี 2551 จำแนกองค์กรภาคประชาสังคมตามกลุ่มประเด็นเฉพาะ ออกเป็น 16 กลุ่ม ส่วนในปี 2553 มีการจำแนกองค์กรภาคประชาสังคมตามกลุ่มประเด็นเฉพาะเป็น 24 กลุ่ม (ครอบคลุม 16 กลุ่มในปี 2551 และเพิ่มใหม่ 8 กลุ่ม) ดังนี้ กลุ่มเด็ก อายุยังไม่ครบ 15 ปี กลุ่มเยาวชน อายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี กลุ่มครอบครัว กลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มสตรี กลุ่มความหลากหลายทางเพศ กลุ่มการศึกษา กลุ่มผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแรงงานในระบบ แรงงานนอกระบบกลุ่มแรงงานข้ามชาติ กลุ่มธุรกิจและผู้ประกอบการ กลุ่มคนจนเมือง กลุ่มผู้บริโภค กลุ่มสุขภาพ กลุ่มสิทธิมนุษยชน กลุ่มสิ่งแวดล้อม กลุ่มฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ กลุ่มสื่อกระจายเสียงภาคพลเมือง กลุ่มสื่อพื้นบ้าน และกลุ่มศิลปะ เพื่อให้ครอบคลุมเครือข่ายเชิงประเด็นที่มีอยู่จริงในสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาความเป็นเครือข่ายในมิติของความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย ซึ่งจำแนกได้ 3 รูปแบบ (รุ่งโรจน์ เพชรบูรณิน อ้างใน วลัยลักษณ์ จันทร์สวัสดิ์, 2551: 11) คือ 1) รูปแบบรวมศูนย์ จะเป็นเครือข่ายที่องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกมีส่วนร่วมมีประสานงานและมีความสัมพันธ์กับกลุ่มแกนกลางสูง เป็นเครือข่ายที่มีสมาชิกน้อย 2) รูปแบบกระจาย เป็นเครือข่ายองค์กรแกนหรือกลุ่มแกนประสาน ตลอดจนสมาชิกมี

การติดต่อสื่อสาร ประสานงานร่วมกัน กระจายงานระหว่างสมาชิกกับกลุ่มแกน ซึ่งกลุ่มแกนจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก และ 3) รูปแบบกระจายเชิงซ้อน เป็นเครือข่ายกระจายที่สมาชิกเครือข่าย สามารถประสานงานซึ่งกันและกัน โดยมีการขยายเครือข่าย โดยกลุ่มแกนน่าจะมีผู้ประสานงานหลายคน

รูปแบบเครือข่ายของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ ในมิติความสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ 5 การกิจ พบว่า มีรูปแบบกระจายเชิงซ้อน คือ สภาผู้ชมจะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากภาคประชาชนและเสนอต่อคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการนโยบายส.ส.ท. ผ่านฝ่ายกิจการสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ ซึ่งเป็นผู้ประสานงานในการประชุม รวบรวมข้อมูล และเสนอข้อมูลเพื่อพัฒนาการผลิตรายการของ ส.ส.ท. เป็นไปตามข้อเสนอแนะของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ นอกจากความสัมพันธ์ภายในองค์กร ส.ส.ท.แล้ว สภาผู้ชมและผู้ฟังรายการยังมีความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่ายภายนอกที่หลากหลาย อาทิ องค์กรที่ตนเองเป็นตัวแทน (ทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ดังกล่าวแล้วก่อนหน้านี้) องค์กรภาคประชาชน ผู้ผลิตรายการ และประชาชนในพื้นที่

นอกจากนี้ ความเป็นเครือข่ายของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ ยังมีลักษณะเป็นเครือข่ายที่มีลักษณะเป็นโครงสร้างทางความคิด (นฤมล นิราทร, 2543: 21-22) คือนอกจากจะมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เข้ามาทำหน้าที่ในสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ ผ่านการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่แล้ว การดำเนินงานภายใต้กรอบระเบียบองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี ทำให้กระบวนการทำงานต้องมีการส่งต่อภารกิจจากสมาชิกชุดหนึ่งไปสู่สมาชิกชุดต่อไป อันเป็นการส่งต่อ/ถ่ายทอดแนวคิดจากรุ่นสู่รุ่น

สภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ จึงเป็นกลไกเชื่อมต่อระหว่าง ส.ส.ท. และประชาชน นอกจากจะทำให้ทราบถึงความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับชมฯ ที่มีต่อเนื้อหาและรายการแล้ว บทบาทของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการยังทำให้เกิดผลลัพธ์ต่อองค์กร (ในที่นี้คือ ส.ส.ท.) ทั้งในด้านเป้าหมายเชิงปริมาณ (จำนวนผู้ชม) ที่เพิ่มขึ้น และคุณภาพเนื้อหาของรายการที่ตรงกับความต้องการของผู้ชมฯ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเพิ่มเครือข่ายตามประเด็นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มในสังคม เช่น กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มผู้ผลิตรายการ โทรทัศน์

2. ควรเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย เช่นการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายในการดำเนินงานของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ

3. ควรส่งเสริมด้านสวัสดิการสำหรับแกนนำเครือข่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การประกันภัยในรูปแบบที่เหมาะสม เนื่องจากแกนนำเครือข่ายนั้นเป็นผู้ที่เสียสละเวลาในการทำงานส่วนตัวเพื่อทำประโยชน์แก่สังคม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการรับฟังความคิดเห็นผ่านกระบวนการสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการในการสะท้อนปัญหาในการนำเสนอรายการ โทรทัศน์

2. ควรศึกษารูปแบบการรับฟังความคิดเห็นผ่านกระบวนการสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ ในการสะท้อนปัญหาในการนำเสนอรายการ โทรทัศน์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสมาชิกสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการทุกท่านที่ให้ข้อมูล และทุกคนที่ไม่ได้กล่าว ณ. ที่นี้ งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.)

เอกสารอ้างอิง

- นฤมล นิราทร. (2543). การสร้างเครือข่ายการทำงาน: ข้อควรพิจารณาบางประการ. กรุงเทพฯ: โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก.
- ปัทมกร วงศ์จิตรวรรณ.(2548).การพัฒนาเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบครบวงจร ภายใต้ันนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของจังหวัดตาก.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วลัยลักษณ์ จันทร์สวัสดิ์. (2551). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนขององค์กรท้องถิ่นตำบลจรม อำเภอบ้านปลาม จังหวัดอุตรดิตถ์. วิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย.กลุ่มรายการที่เปิดรับพิจารณาออกอากาศ.วันที่เข้า 11 พฤศจิกายน 2555 <http://www3.thaipbs.or.th/IndependentProducers/programs.htm>
- _____. (2553). เอกสารการประชุมวิสามัญสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ ครั้งที่ 3 / 2553 ณ โรงแรมมารวย การ์เด็น กรุงเทพฯhttp://sapa.thaipbs.or.th/sapa_news.asp?nid=235
- _____.(2551). ระเบียบองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการพ.ศ. 2551.องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย.
- _____.(2553). ระเบียบองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการพ.ศ. 2553.องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย.

Listening to Write:

Exploring The Value Of Writing As A Post-Listening Exercise

Author: Janice Roberts

Faculty of Liberal Arts

Southeast Bangkok University

April 2013

Introduction

With the increased use of technology worldwide, the days of homogenous nations where everyone speaks the same language in their home are becoming a thing of the past. This paper then looks at the way instructors will need to address that difference, specifically with second language learners. The study focuses on a singular classroom and the effects of listening and listening based tasks on writing for beginning to intermediate second language learners (L2). The researcher focused specifically on listening comprehension and the use of writing tools to improve comprehension and fluency in the second language.

Second language learners are those who have begun life learning one language, but then are encouraged to adopt and become fluent in a second language, usually due to the prevalence of the second language in the region or country where they live or to possibly attain higher profession success.. L2 learners typically are students who have a language other than English spoken in their homes and who have learned that other language since birth.

Generally, these students have limited exposure to English in their non-school lives.

Historically, L2 learning has focused on the ability of the student to assimilate to the usage of the new language within the classroom. Various theories have developed including the idea that students should be immersed in the new language as a means of learning as that is typically how people develop their first language. However, no clear best approach has

been identified. Debate continues as to whether English language learners should be instructed in a pattern similar to the English classes that primary English speakers take; that is, should the focus be on vocabulary development, then grammar and then more complex thoughts? L2 learning is deemed necessary because the primary language may not be what is socially necessary for success.

Recent research into L2 learning suggests that listening may be beneficial as a teaching tool. At the most basic level, the research indicates that when people listen to a new language, they begin to pick up patterns of speech and sentence structure. For listeners with at least some knowledge of the new language, there is evidence that they may be able to pick up on contextual clues to understanding unfamiliar words and phrases. As this is a relatively new area of study with a great deal of opportunity for information gathering, the subject of listening as an L2 learning tool was chosen as the focus for this study. In determining the extent of the existing research, the researcher determined that focusing specifically on the use of active listening and listening based tools would add additional information to the knowledge base and perhaps lead to further areas of study to improve L2 learning.

Significance of the Topic

When proposing a classroom study, the first question to address is the practicality of the topic. Specifically, can this study be conducted in the classroom without disturbing the learning process. Additionally, given the age group of the L2 learners, the researcher wanted to design a study with theoretical implications that was both manageable and enjoyable to study participants. By looking at age appropriate teaching styles, the researcher concluded that a listening based approach might be both engaging to students and effective to the overall goal. Goh (1999) suggests that we know less about how learning takes place through listening, though we know that it happens (p. 361). Furthermore, she suggests that L2 learners often resist language learning when they are aware that it is happening. The study, as designed, is intended to alleviate that stress on students, perhaps making them

more receptive to learning. The researcher was also concerned that the study not take time away from other classroom goals.

From a theoretical perspective, the study is important because it ties the listening to a listening based task that is intended to demonstrate the information gathered through listening. By including the assessment as part of the learning process, the research is able to evaluate the success while emphasizing linked skills, hearing and writing the language. This linkage is important to increase overall fluency in the language and to encourage students to become able to express complex thoughts in their second language. Additionally, it strays from historic language learning pedagogy that included memorization of key words and phrases. The researcher believes this study also addresses a gap in the current knowledge about listening and L2 learning. That is, limited research has been done promoting active listening as a language learning tool. This study builds on Bank's (2008) ideas, including the idea that students need time and practice to consolidate the new knowledge. The researcher believes that by offering students writing time post listening, they may be better able to integrate that knowledge.

Because it is a classroom study, the application of the information will be used primarily to determine what language learning activities are most useful for these students. However, the researcher understands that the broad implication of the research will be on the use of listening and listening based tools as language learning activities. In general, the research demonstrates that beginning to intermediate language learners can be engaged with listening to the target language and that said listening may help them develop the natural patterns of language that a native speaker might use. Furthermore, the study demonstrates that integrated learning, including listening and listening based activities, helps students to develop more familiarity with the language, more ease with that language and a more extensive vocabulary.

Brief Overview of Current Research

The idea that listening might impact L2 learning grew out of the immersion programs for L2 learning. Slavin and Cheung (2003) write that goal of immersion programs was to put L2 learners in a classroom with only the new language available to them. Students were taught all subjects in the new language (Hashim, 2006) with the hope that this would increase fluency more quickly. This content based instruction gained popularity in the 1960s and focused on teaching students other subjects but having a language teacher do it so that they could learn a second language while, for instance, learning history (Stein, 1999). This led to structured English immersion which had teachers spending more time on verbs structures, but still using other subjects to teach a second language (Clark, 2009). One of the common factors of the programs was that students were listening, and expected to learn, in their second language.

Nunan (1998) suggests that listening is the most basic and prevalent tool for language learning. Nation and Newton (2009) assert that listening builds up the basic knowledge for speaking and O'Malley, et. al, (1988) suggest that listening comprehension is vital to the L2 learner. The theory is based in the idea that most children learn to speak not through the rote memorization of grammar rules, but by hearing people speak around them. Goh (1999) suggests that listening improves metacognition; that is, it improves the student's ability to integrate the knowledge into practical usage.

Problem statement

The purpose of this study is to investigate whether L2 students whose language acquisition programs include concentrated listening assignments score higher on writing tests than those whose programs do not include such a component, as well as to examine attitudes toward the relationship between listening and writing among L2 learners. Currently, many L2 learners are resistant to tasks that include writing or speaking their new language, possibly due to a lack of experience. The study hopes to overcome some of that reticence through the use of directed writing assignments immediately after a concentrated listening

assignment. The intent of the writing assignment is twofold: 1) The writing will allow the student to integrate knowledge gained through listening into a more permanent part of his language learning. 2) The listening assignment will inspire the student's writing, making students less apprehensive about writing in general.

Summary

This classroom study seeks to build on the current literature regarding the use of listening as a language learning tool. The study is based on sound theory regarding L2 learning and current ideas regarding the use of listening as a learning tool. Specifically, the study seeks to incorporate the ideas of different types of learning as well as addressing one of the major issues that L2 instructors face in the classroom, the students' reluctance and/or fears of language learning. The researcher has reviewed and summarized literature regarding L2 learners in the next chapter of this paper as a means to demonstrate the theory on which this research is based and the holes in the available knowledge.

Methodology

Chapter three of this study includes the methodology used in conducting the research related to this study. The methodology addresses the underlying matter being studied, namely what if any impact do concentrated listening exercises have on post-listening writing activities and do students enrolled in active listening courses display positive attitudes towards the importance of listening in English. This research was based upon the two main questions under the Research Questions subheading. The chapter also specifies the research methodology used and describes the reasons why this methodology is employed. Next, information was presented to describe the research design and how it was organized around the problem and the research questions. The research population was identified and described. Additionally, the chapter describes what method of data collection was used, including the development of the questions and where and how data were obtained, as well as the methodology used in this analysis. This chapter also discusses issues of validity and

reliability and ends with the limitations of the research.

Research Questions

The focus of this study centered on two key themes: if students who are enrolled in a concentrated listening course can produce higher quality paragraphs than students who do not undergo the pre-writing listening exercises and if students enrolled in concentrated listening courses report different attitudes about listening and writing than students who are not in enrolled in the same course.

Participants

The participants in the treatment group of this classroom study were 15 college sophomores enrolled in the Liberal Arts Department as Business English majors. Specifically these students were enrolled in a Listening & Speaking II course that met every Monday for three hours over 14 weeks. To be eligible for this course, students were required to have passed Listening & Speaking I. They were expected to be pre-intermediate listeners and beginning speakers.

The control group for this study was 10 third year Liberal Arts students enrolled in an advanced Business English course. The students in the control group completed Listening & Speaking II the prior year. Although these students followed the same textbook and materials for the class one year earlier, they did not receive the additional dedicated listening and post-listening writing exercises, but they had a full familiarity with the subject matter of the class. The instructor for this course was a NNES with Near Native level English. More than 50 % of classroom lectures were delivered in English.

The classroom study for the treatment group was carried out from November 2012 – January 2013. The class met every Monday for three hours and was led by a NES. The instructor for the Listening and Speaking II course utilized the textbook *English Firsthand* as the main material for the course. The textbook was supplemented with PowerPoint

presentations that were focused on the same topics as the textbook. The *English Firsthand* textbook is a modern textbook that incorporates elements of both the Audio-Lingual and Communicative Language Training. Although the ALM is considered an ineffective teaching method by current SLA scholars it is acknowledged that the method is still widely represented in textbooks and classrooms around the world, (Zainuddin, 2011). *English Firsthand* provides a modern interpretation of the ALM, capitalizing on the core strength of the method while also incorporating the best practices of CLT. All listening and repetition activities in the textbook are immediately followed with an activity based on CLT principles. The textbook follows the same pattern throughout beginning each unit with a classic ALM exercise of listening and repeating sentences and phrases that are the topic for the lesson. As Wilberscheid and Berman's (2004) research suggested the activity is enhanced with photos or artwork that represent the meaning of the sentences and phrases in the listening activity. Students match the sentences and phrases with the appropriate visual. The activity is followed up by the instructor with group participation to check the accuracy of the answers. To enhance the listening experience, a CLT based partner activity is implemented. This pattern is continued for several pages with listening, repetition and phrase substitutions, which are also a hallmark of the ALM, being followed by pair work, small group discussions, information gaps and task-based activities that are based on CLT principles. Overt grammar instruction is avoided, but it is included in the task based activities included in the Language Check. The Language Check was assigned as small group activity and followed up with an instructor fronted accuracy review as a group activity. Although *English Firsthand* was designed with the primary goal and teaching listening and speaking, the final section of each unit, labeled **Solo**, included a writing exercise. These exercises were based on the topic of the chapter and were immediately preceded by a task-based activity that was designed to provide an example that the students could use in creating their own paragraphs. The writing exercise also provided prompts that the students

could include in their works. These writing exercises formed the foundation of the actual research study. Prior to the writing exercises, the students engaged in additional listening activities that conformed more closely to traditional ALM methods.

The control group was not exposed to the pre-writing listening exercises. Although as previously mentioned, they had all completed the Listening & Speaking II class one year earlier, utilizing the same textbook, *English Firsthand*. Apart from the absence of the listening exercises, the students in the control group were given the same verbal and written instructions to complete the writing exercises 3 and 4 from the treatment group procedure. They were provided with the randomized word Excel spreadsheet to construct individual sentences. They also received the same short phrase and word prompts for the paragraph exercise. There was no new or technical vocabulary. Comprehension of the topic was not overly challenging because the students studied the specific topic in Listening & Speaking II and the vocabulary and concepts in foundational English classes 1, 2 and 3.

Surveys

The use of surveys within the treatment and control groups provided data related to students perceptions about listening, the relationships between listening and writing and if using listening as a pre-writing activity is useful. The survey was created specifically for this study as the researcher could not find other published studies on the same topic. It was informed by the design of published ESL surveys and utilized a Likert Scale design. In regard to utilizing a new or not nationally produced instrument, Dereshiwsy (1993, p. 1) stated that “all the impressive formatting in the world cannot compensate for the fact that a given instrument may have been developed and normed on a group totally unlike one’s own.” The need for a survey to specifically elicit information about the relationship between listening and writing provided the necessity of utilizing multiple surveys as guidelines to construct the instrument for this project.

Summary

This chapter focused on the research questions, the methodology and design used for data collection and instruments used. It was determined that the methodology of quantitative research would provide an analysis of the data. Data were collected using published writing prompts, specific purpose questionnaires and analyzed using Mann-Whitney U tests and an adaptation of the Pearson Test of English Score Guide. The research population was selected based on their current and prior participation in a course that was designed to enhance listening and speaking skills. The participants in this study were between the ages of twenty to twenty two. The students were informed of their status in a study and consent was obtained. In addition to this, the researcher was a teacher at this institution and knew all the participants on a personal and/or professional level. Limitations range from researcher-induced biases to the participant responses not being able to be generalized to larger groups of ESL learners.

Results

Research Question 1:

Do students who are exposed to a concentrated listening assignment prior to writing a paragraph about the assignment score higher on a written paragraph assignment than those who are asked to write the same paragraph without the listening component?

Hypothesis 1:

Students who are exposed to a concentrated listening assignment prior to writing a paragraph about the assignment will score statistically significantly higher on a written-paragraph assignment than those who are asked to write the same paragraph without the listening component.

Significant statistical differences to report:

Of the five variables measured in the writing samples, grammar, vocabulary, content and

development, form, and readability, the Treatment group performed statistically significantly better according to the Mann-Whitney U test in Content and Development as shown in Table 1. (sig. = .051 > 0.1). Content and Development was scored according to the students ability to deal adequately with the writing prompt and sufficient development of ideas and logical structure.

Also of statistical significance between the two groups was the variable of Form. In the instance of Form, the Control group presented a higher score. The variable of Form was based on the on the word count of the writing sample. Each sample submitted by the control group used more words to complete their paragraphs. According to the Mann-Whitney U Test, the statistical significance in the variable of Form was .075. in favor of more words used by the Control group this result is shown in Table 1 (sig. .075 > .01). It is important to note that while the Control group scored statistically lower in content, ideas and cohesiveness in their writing samples, the variable of Form shows that they used statistically more words to express their ideas.

The pie charts for content and development show that 69% of students in the treatment group scored a 2 , on a scale of 0-2, for an appropriate response to the prompt, including the development of their idea and using a logical structure. In the control group, only 28% of participants scored a 2.

In the variable of Form, which is the word count used to express their ideas regarding the prompts, the charts show that 100% of the Control group used more than 25 words in their writing samples. In the Treatment group, 62% used more than 25 words to address the prompts.

Remaining scoring variables:

Regarding the remaining variables of grammar, vocabulary and readability of the

participants writing samples, Table 1 demonstrates that there is no significant statistical difference between the two groups. In this case, while the results of this research cannot be applied across the broader population of L2 students, the descriptive statistics, shown in Table 2 demonstrate that the mean writing scores of the sample do show differences in the variables between the Treatment and Control group scores.

As shown in Table 2, the Treatment group had higher mean scores in each of the remaining variables rated in their writing samples. In the case of grammar, the treatment group had a mean score of 1.31 versus the control group with a mean score of 1.06. For the variable of vocabulary, which pertained to precision of word choice based on the topic, the treatment group had a mean score of 1.62, while the control group had a mean score of 1.39. The final variable was readability, which rated the writing samples more holistically with the goal being ease of understanding. In this instance, the treatment group showed the greatest difference in mean scores. The treatment group demonstrated a mean score of 1.69 and the control group scored 1.39.

While determining the benefits of using writing as a post-listening activity for L2 students was a substantial focus of this research, student's attitudes about the process of linking listening and were also surveyed.

Research Question 2:

Do students who are enrolled in a concentrated listening program report different attitudes about the relationship between listening and writing in the L2 classroom than those who are not enrolled in a concentrated listening course?

Hypothesis 2a:

Students who are enrolled in a concentrated listening program report will report statistically

significantly different attitudes about the relationship between listening and writing in the L2 classroom than those who are not enrolled in such a program.

Hypothesis 2b:

Students who are enrolled in a concentrated listening program will report statistically significantly more positive attitudes about the relationship between listening and writing in the L2 classroom than those who are not enrolled in such a program.

Results:

Statistical analysis using a Mann-Whitney U test was completed on the treatment and control group survey responses regarding attitudes about the relationship between listening and writing. While the original analysis showed no statistically significant attitudinal differences about this relationship between the two groups additional analysis of the data did demonstrate some significant information.

The responses of both groups were combined and analyzed using a one sample t- test. When averaging the three survey responses that most closely linked attitudes about the relationship between listening and writing the combined group responses were statistically significant. In Table 3 the distribution of the questions for the combined group was .000, demonstrating a positive belief that listening before completing a writing assignment was beneficial (sig. = .000 > 0.1).

In the bar chart we can see that just over 80% of the respondents from the combined group expressed agreement with the idea that listening can improve their ability to produce a better paragraph.

Additional statistics:

Additional survey questions were analyzed from the combined group to observe the student's general attitudes toward listening.

Question 6: Listening is important for learning English.

Question 8: Listening in English is more important than writing in English.

Question 10: I need to improve my English language listening skills.

Again, using the combined responses, from both groups for survey questions 6 and 10, we can see in Table 4 that the students also display very positive attitudes, in general, about the listening process. Both questions result in .000 on a One Sample t-Test. (sig. = .000 > 0.1)

The chart for survey question 6 shows a 100% agreement by the combined respondents with the idea that listening is important for learning English. The chart for the responses to survey question 10 demonstrates that 96% of the students believed they needed to improve their listening skills.

Again, combining group survey responses for question 8 also yielded statistically significant results. As Table 5 demonstrates the one Sample t-Test again showed a score of .000, where (sig. = .000 > 0.1).

While the inferential statistical analysis does show significance for question 8, the descriptive statistics prove more informative on this question. When looking at the combined survey responses for both groups, 57% of the respondents agreed with the statement while 40% were not sure and 4 % disagreed. While the majority did agree with the statement, from a researcher's perspective it is positive to note that over 40% of the students were not blindly responding affirmatively to the questions out of habit. From an instructor's point of view, it is also positive to note that while a majority agreed with the

importance of listening, there is a large percentage of the students that are weighing the merits of writing. This is worth commenting on because from the standpoint of learning an L2, instructors want students to have the benefit of performing adequately in all facets using the new language.

General Conclusions

After conducting the study, the researcher is no less convinced of the value of concentrated listening programs than she was prior to the study. Unfortunately, she is also no more convinced. The anecdotal and raw data evidence suggests that the concentrated listening prior to writing had a positive effect on the writing results. While there is not enough evidence to draw statistical conclusions regarding this effect, the researcher would suggest that this is not unusual for studies regarding language acquisition. As demonstrated in the literature review, the study of language acquisition has never been fully applicable from one study group to the next and often demonstrates mixed results.

Generally, it appears that there may have been more bias present in the study than the researcher had hoped. While precautions were taken to eliminate researcher bias as much as possible, the effect of the sample size and their familiarity with the researcher as an instructor and with the other participants likely had a significant effect on the study results. Because the combined results of the attitude questions tend to indicate an almost uniform support for concentrated listening as a language acquisition tool, the researcher believes the participants might have been trying to help with her study by offering the answer they believed she needed.

Additionally, it seems clear that the study needed to have derived a control group from students with the same experience level as those within the treatment group. Although this would have significantly reduced the study size in an already small sample, the comparison between more experienced learners and less experienced learners required the treatment group to overcome that additional year of training and experience. That they did so, with

higher average raw scores than the control group, in four of the five areas being tested would tend to indicate success. However, perhaps because of that year's additional training for the control group, the results were not statistically significant in most of the areas of evaluation. This is indicative of an unintended flaw in the study design.

Another concern the researcher has in the use of form within the Mann-Whitney U test. While there is evidence that language comprehension will result in longer answers, the researcher was intrigued that the raw scores indicated a better readability and better vocabulary in the treatment group even though the control group had a statistically significantly better form. This would tend to indicate that while the control group used more words to answer the question, they did so less clearly and with less precise language. In short, they could ramble better in the new language, but might not say anything at all. The researcher would suggest that perhaps future studies place a smaller importance on form. Some questions, after all, do not require lengthy explanation.

Limitations of the study

As discussed at length in the methodology chapter, this study suffered from the size of the sample group and the familiarity of the group with one another and with the researcher.

Although some steps were taken to reduce the bias inherent in this situation (such as having the tests evaluated by an unfamiliar ESL qualified grader), the bias could have been a factor in the second part of the study, regarding L2 learner attitudes.

Because much of the data was statistically insignificant, broad generalizations to other L2 learners may be inappropriate. However, the primary use of this study was to confirm the researcher's inclination that concentrated listening impacts writing skills for L2 learners and to demonstrate a need for further study.

Implications and Opportunities for Future Research

This study clearly demonstrates the need for a wider study of the effect of concentrated listening on L2 writing skills. The raw data tends to suggest what the researcher

hypothesized: concentrated listening results in a greater ease of writing. Additionally, while the data was less clear, it also tended to support the idea that L2 learners believe that concentrated listening will assist them in their language development. Whether that belief is indicative of real effect or just perception is another area where further research is needed.

References

Anderson, A., Lynch, T. (1988) *Listening*. New York: Oxford University Press.

Banks, T. (2008). *Foreign language learning difficulties and teaching strategies*. Masters Dissertation. ERIC: ED501062.

Bell, D. (2003). Method and postmethod: Are they really so incompatible? *TESOL Quarterly*, 37, 325–336.

Block, D., & Cameron, D. (Eds.). (2002a). *Globalization and language teaching*. London: Routledge.

Bowen, Barbara. "Educational Psychology: David Ausubel." Retrieved from: <http://web.csuchico.edu/~ah24/ausubel.htm>.

Brown, H. Douglas. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching* 4th edition. New York: Addison, Wesley, Longman.

Brown, H. D. (2002). *English language teaching in the "post-method" era: Towards better diagnosis, treatment, and assessment*. In J. C. Richards & W. A. Renandya (Eds.), *Methodology in language teaching* (9–18). Cambridge, England: Cambridge University Press.

Butzkamm, W. & Caldwell, John A.W. (2009), *The Bilingual Reform: A Paradigm Shift in Foreign Language Teaching*. Tübingen: Narr

Chang, Anna Ching-Shyang. (2007). The impact of vocabulary preparation on L2 listening comprehension, confidence and strategy use. *System*, 35 (4) 534-550.

Chastain, K. (1969). The audio-lingual habit theory versus the cognitive code learning theory: some theoretical considerations. *International Review of Applied Linguistics* 7: 79-106.

Chavez, Monika. (2006). Classroom-language use in teacher-led instruction and teachers' self-perceived roles. *IRAL - International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, Volume 44 (1), 49-102.

Chung, J. M. (2002). The affects of using two advanced organizers with video texts for

teaching of listening in English. *Foreign Language Annals* 32 (3) 295-308.

Chung, J. M., Huang, S.C. (1998). The effects of three advance aural organizers for video viewing in a foreign language classroom. *System* 26 (4) 553-565.

Clarke, M. A. (1983). The scope of approach, the importance of method, and the nature of technique. In J. E. Alatis, H. Stern, & P. Strevens (Eds.), *Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics 1983: Applied linguistics and the preparation of second language teachers* (pp. 106–115). Washington, D.C.: Georgetown University.

Cook, Vivian. "Krashen's Input Model of L2 Learning." Retrieved from: <http://privatewww.essex.ac.uk/~vcook/Krashen.htm>.

DeKeyser, R. (1998). Beyond focus on form: Cognitive perspectives on learning and practicing second language grammar. In C. Doughty & J. Williams (Eds.), *Focus on form in classroom second language acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dereshiwsky, M. (1993). *When "do it yourself" does it best: The power of teacher made surveys and tests*. ERIC: ED358090.

Dunkel, P (1986) Developing listening fluency in L2: Theoretical principles and pedagogical considerations. *The Modern Language Journal* 70, pg. 99-106.

Ellis, R. (1999). Making the classroom acquisition-rich. In R. Ellis (Ed.), *Learning a second language through interaction* (pp. 211-229). Amsterdam: John Benjamins.

Freeman, D. & Freeman Y. (1988). Sheltered English Instruction. ERIC: ED 301070

Gao, C. Z. (2001). Second language learning and the teaching of grammar. *Education*, 122(2), 326-337.

Graham, S. (1997). *Effective Language Learning*. Clevedon, Avon: Multilingual Matters

Graham, S. (2006). Listening comprehension: the learner's perspective. *System* 32 (4), 168-182.

Grittner, F. M. (1990). [Reaction: Articulation. Establishing Continuity between Elementary, Middle and Secondary School Programs](#). *Foreign Language Annals*, v23 n4 p293-95 Sep 1990 (EJ415082)

Goh, Christine. (2002) [Exploring listening comprehension tactics and their interaction patterns](#). *System*, Volume 30, Issue 2, June, Pages 185-206.

Hargreaves, A. (1994). *Changing teachers; changing times*. New York: Teachers College Press.

Hashim, F. (2006). Language immersion for low proficiency ESL learners: The ALEMAC

project. *The Reading Matrix*. 6 (2). Retrieved from:
http://www.readingmatrix.com/articles/hashim_balakrishman/article.pdf.

Hastings, A. (2003). *The Focal Skill Advantage*. Retrieved from:
<http://www.focalskill.info/articles/fsadvantage.html>.

Herron, C. (1994). An investigation of the effectiveness of using an advanced organizer to introduce video in the foreign language classroom. *The Modern Language Journal*, 78 (2), 190-198.

Hidi, S. E., McLaren, J. A. (1990). Interest and its contribution as a mental resource for learning. *Review of Educational Research*. 60 (4), 549-571.

Hinkel, E. (2006). Current perspectives on teaching the four skills. *TESOL Quarterly*, 40, 109-131.

Huang, Jinyan. (2008). How accurate are ESL students' holistic writing scores on large-scale assessments?—A generalizability theory approach. *Assessing Writing*, 13 (3) 2 201-218.

Huang, Jinyan. (2012). Using generalizability theory to examine the accuracy and validity of large-scale ESL writing assessment. *Assessing Writing*, 17 (3), 123-139.

Jafari, Khadijeh, Hashim, Fatimah. (2012) The effects of using advance organizers on improving EFL learners' listening comprehension: A mixed method study. *System* , 40 (2).

Krashen, S. (1984). *Writing: Research, theory, and applications*. New York: Pergamon.

Krashen, S. (1998). Comprehensible output? *System*, 26, 175–182

Kumaravadivelu, B. (2006). *Understanding Language teaching: From method to Postmethod*. London, UK: Lawrence Erlbaum Associates.

Larsen-Freeman, D. (1976). An explanation for the morpheme accuracy order of learners of English as a second language. *Language Learning*, 26, 125–135.

Larsen-Freeman, D. (1983). Second language acquisition: Getting the whole picture. In K. M. Bailey, M. Long, & S. Peck (Eds.), *Second language acquisition studies* (pp. 3–22). Rowley, MA: Newbury House.

Larsen-Freeman, D. (1986). *Techniques and principles in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Larsen-Freeman, D. (1989) Pedagogical Descriptions of Language: Grammar. *Annual Review of Applied Linguistics*, v10 p187-95 1989 (EJ408657)

Larsen-Freeman, D., & Long, M. H. (1991). *An introduction to second language acquisition research*. New York, NY: Longman.

Larsen-Freeman, D. (2000). Grammar: Rules and reasons working together. *ESL Magazine*, 3, 10–12.

Larsen-Freeman, D. (2003). *Teaching language: From grammar to grammaring*. Boston: Heinle & Heinle.

Larsen-Freeman, D., & Long, M. (1991). *An introduction to second language acquisition research*. London: Longman.

Lee, H. (2008) The relationship between writer's perceptions and their performance on field specific writing test. *Assesing Writing*, 13, 93-110.

Lee, S. H. (2003). ESL [learners' vocabulary use in writing and the effects of explicit vocabulary instruction](#). *System*, 31(4) 537-561.

Lee, Young-Ju. (2006). [The process-oriented ESL writing assessment: Promises and challenges](#) *Journal of Second Language Writing*, 15(4), 307-330.

Leki, Ilona; Carson, Joan. (1997). ["Completely Different Worlds": EAP and the Writing Experiences of ESL Students in University Courses](#). *TESOL Quarterly*, 31 (1), 39-69 Spr ERIC: EJ544512.

Lixin, Xiao. (2011). Communicative Language Teaching in a Chinese University Context: Beliefs and Practice. *Chinese Journal of Applied Linguistics*, 34 (2).

Mendelson, D. J. (1994). *Learning to Listen: A strategy based for the second language learner*. San Diego: Dominie Press.

Mendelsohn, D. J. (1998). Teaching listening. *Annual Review of Applied Linguistics*, 18, 81-101.

Moyer, A. (2006). Language contact and confidence in second language listening comprehension: A pilot study of advanced learners of German. *Foreign Language Annals*, 39(2), 255-275.

Nation, I.S.P., Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL listening and speaking*. New York: Routledge.

Ning, Cynthia. (2001). Second-Language Studies and College-Level Chinese-Language Textbooks in the United States. [China Review International](#), 8 (1), .

Nunan, D. (1988). *The Learner-centred Curriculum*. Cambridge: Cambridge University Press.

Nunan, D. (1995). Closing the gap between learning and instruction. *TESOL Quarterly*, 29(1), 133-158.

Nunan, D. (1996). Learner strategy training in the classroom: An action research study. *TESOL Journal*, 6(1),

35-41.

Nunan, D. (1991). *Language Teaching Methodology*. New York: Prentice Hall.

Nunan, D. (1993). Task Based Syllabus Design: Selecting, grading and sequencing tasks. In Graham Crooks & Susan Gass (eds.) *Tasks in Pedagogical Contexts*. Clevedon, Avon: Multilingual Matters.

O'Malley, J. M., Chamot, A. U. (1989). Learning strategies in second language acquisition. *Applied Linguistics*, 10, 4, 418-437

O'Malley, J. M., Chamot, A. U., & Kupper, L. (1989). Listening comprehension strategies in second language acquisition. *Applied Linguistics*, 29, 331-341.

O'Malley, J. M., & Chamot, A. U. (1990). *Learning strategies in second language acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.

Prabhu, N.S. (1991). [The Learner's Effort in the Language Classroom](#). (ED367165)

Reid, J. (1996). 'The learning-centered classroom'. *TESOL Matters* 6/1: 3.

Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. New York: Cambridge University Press.

Richards, J.C., T.S. Rodgers (1987). *The Audiolingual Method*. In *Approaches and Methods in language teaching* (pp. 44-63). Reino Unido: Cambridge University Press.

Richards, J., Rogers, T. (1986). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rivers, W. M. (1992). Ten principles of interactive language learning and teaching. In W. M. Rivers (Ed.), *Teaching languages in college: Curriculum and content* (pp. 373-392). Lincolnwood, IL: National Textbook.

Rubin, J. (1975). What the "good language learner" can teach us. *TESOL Quarterly*, 9(1), 41-51.

Rubin, J. (1987). Learner strategies: Theoretical assumptions, research history and typology. In A. Wenden & J. Rubin (Eds.), *Learner Strategies and Language Learning* (pp. 15-29). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Rubin, J., & Thompson, I. (1994). *How to Be a More Successful Language Learner*. Second Edition. Boston: Heinle & Heinle.

Savignon, S. (1997) *Communicative Competence: Theory and Classroom Practice*. Second

Edition. New York: The McGraw Hill Company.

Savignon, S (ed), (2002) *Interpreting Communicative Language Teaching: Contexts and Concerns in Teacher Education*. London: Yale University Press.

Schmidt-Rinehart, B. C. (1994). The effects of topic familiarity on second language listening comprehension. *The Modern Language Journal*, 78(2), 179-189.

Schmidt, R. (1994). Deconstructing consciousness in search of useful definitions for applied linguistics. *AILA Review*, 11, 11-26.

Schmidt, R. (1995). *Attention and Awareness in Foreign Language Learning*. Honolulu: Second Language Teaching and Curriculum Center, University of Hawaii.

Shamim, F. (1996). Learner resistance to innovation in classroom methodology. In H. Coleman (Ed.), *Society and the language classroom* (pp. 105–121). Cambridge, England: Cambridge University Press.

[Silva, Tony; Carson, Joan; Leki, Ilona. \(1997\). Broadening the Perspective of Mainstream Composition Studies: Some Thoughts from the Disciplinary Margins. *Written Communication*, 14 \(3\), 398-428. ERIC: EJ551941.](#)

Silva, T. (1992). L1 vs L2 Writing: ESL graduate students' perception. *TESL Canada*.

Skehan, P. (1989). Language learning strategies (Chapter 5). *Individual Differences in Second-Language Learning* (pp. 73- 99). London: Edward Arnold.

Slavin, R. Cheung (2003). *Effective reading programs for English language learners: A best evidence synthesis*. Institute of Education Sciences. Retrieved from:
http://www.successforall.com/_images/pdfs/EffectiveRdgProgs.pdf.

Stein, M. (1999). Developing oral proficiency in the immersion classroom. *The Bridge: From Research to Practice –ACIE Newsletter* 2 (3). Retrieved from:
<http://www.carla.as.ad.umn.edu/immersion/acie/vol2/May1999>.

Stern, H.H. (1975). What can we learn from the good language learner? *Canadian Modern Language Review*, 31, 304-318.

Stern, H.H. (1992). *Issues and Options in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Sternglass, M. (1989). School sponsored and self sponsored at the same time. *Journal of Advanced Composition*. 9 (1), 162-173.

Tasimi, M. (2009) Affective factors: Anxiety. *Pan-Pacific Association of Applied Linguistics*, 13 (2). ERIC: EJ86885.

Tedick, D. J. (1990). ESL writing assessment: Subject matter knowledge and its impact on performance. *English For Specific Purposes*, 9 (2), 123-143.

Thomas, W. Collier, V. (1997). *School effectiveness for language minority students*. National Clearing House for Bilingual Education. Retrieved from:
<http://www.ncela.gwu.edu/pubs/resources/effectiveness/thomas-collier97.pdf>.

Thompson, G. (1996). Some misconceptions about Communicative Language Teaching. *ELT Journal*, 9-15.

Underwood, M. (1989). *Teaching listening*. London: Longman

Vandergrift, L. (1999). Facilitating second language listening comprehension: Acquiring successful strategies. *ELT Journal*, 53, 168-173.

Viadero, D. (2009). Research hones focus on ELLs. *Education Week*. Retrieved from: Edweek.org: <http://www.edweek.org/media/ew/qc/2009/01/08/17research.h28html>.

Wei, Li. (1998). The Strategy Use in Listening Comprehension for EFL Learners in Taiwan, *RELC Journal*, 29, 166-91.

Wilberscheid, L. Berman, P. (2004). Effects of using photos from authentic video as advance organizers listening comprehension FLES Chinese class. *Foreign Langage Annals* 37 (4), 534-540.

Xiangying Jiang. (2006). [Suggestions: What should ESL students know?](#) *System*, 34 (1), 36-54.

Zainuddin, H. et al. (2010). *Why TESOL? Theories and Issues in Teaching English to Speakers of other Languages in K-12 classrooms*. Fourth Edition. Dubuque, IA: Kandall Hunt Publishing Company.

Zhang, Y. (2003). A Text Centered Approach to English Reading. *Teaching English in China*, 26 (4), 51-55.

ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความซึมเศร้า CES-D ของวัยรุ่น:**กรณีศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตลาดกระบัง****Construct Validity of the CES-D Scale among Teen****Case Study : Undergraduate in Lat Krabang****อัสวิน เสนีย์ชัย****อาจารย์ประจำ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ****atsavin555@hotmail.com****บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความซึมเศร้า CES-D (The Center for Epidemiologic Studies Depression Scale) ระหว่างฉบับภาษาไทยในกลุ่มนักศึกษาในเขตลาดกระบัง ซึ่งกรณีตัวอย่างของนักศึกษาที่ใช้ในการสำรวจนั้นใช้การสำรวจจากนักศึกษาวិทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิในเขตลาดกระบังในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งภาคปกติ และ ภาคพิเศษ จำนวน 400 คน เทียบกับฉบับภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นใช้โปรแกรม SPSS for Window Version 19 และการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันใช้โปรแกรม LISREL 8.80 for Window โดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis หมุนแกนองค์ประกอบด้วยวิธี Varimax กำหนด Factor loading มากกว่า 0.4 ขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องโมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เข้าเกณฑ์ คือ ค่า Chi-square = 107.29 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญ, ค่า Chi-squareหารด้วย d.f. ไม่เกิน 2, ค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05, ค่า CFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า IFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า RFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า GFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า PNFI มีค่ามากกว่า 0.50, ค่า PGFI มีค่ามากกว่า 0.50, ค่า NCP มีค่าเข้าใกล้ 0, ค่า ECVI มีค่าน้อยกว่า ECVI for Saturated Model และ ECVI for Independent Model, ค่า Model AIC มีค่าน้อยกว่า Saturated AIC และ Independent AIC, ค่า Model CAIC มีค่าน้อยกว่า Saturated CAIC และ Independence CAIC จากค่าวัดดังกล่าวแสดงได้ว่าโมเดลองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: แบบวัด CES-D , ความตรงเชิงโครงสร้าง , ความซึมเศร้า

ABSTRACT

The purpose of this research study was to investigate the construct validity of CES-D depression scale. The samples were 400 of the students of Bangkok Suvarnabhumi college , faculty of Science and Technology at LadKrabang Bangkok. Compared with the English version. Analysis Basic Statistics Using SPSS for Window Version 19 and analysis of factors confirmed using LISREL 8.80 for Window. Factor analysis with Principle Component Analysis (PCA) and varimax rotation with factor loading more than 0.4 was

performed. The results showed that the measurement of the corresponding model connected with the empirical data. The criteria was the Chi-square was 107.09, The Chi-square divided its d.f was less than 2, the RMSEA was below 0.05, the CFI was greater than .90, the IFI was greater than 0.90, the RFI was greater than 0.90, the GFI greater than 0.90, the PNFI valuable. than 0.50, the PGFI was greater than 0.50, the NCP was very close to 0, the ECVI was less than ECVI for Saturated Model and ECVI for Independent Model, the Model AIC was less than Saturated AIC and Independent AIC, the Model CAIC. Saturated CAIC was less than the measure of the Independence CAIC These measurements show model was consistent with empirical data.

Keywords: Scale CES-D , Construct validity , Depression

บทนำ

ภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาที่พบในวัยรุ่นปัจจุบันประมาณร้อยละ 52 ของประชากรวัยรุ่นทั้งหมดสำหรับวัยรุ่นไทย ภาวะซึมเศร้าเป็นภาวะที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว ผลการวิจัยของกรมสุขภาพจิตพบว่า วัยรุ่นหญิงมีอัตราการป่วยสูงกว่าวัยรุ่นชายถึง 2 เท่า และค่าเฉลี่ยของผู้ที่ป่วยเป็น โรคซึมเศร้ามากที่สุดอยู่ที่อายุ 62 ปี ภาวะความซึมเศร้าในวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวในการเรียน และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความคิดฆ่าตัวตาย (Shaffer et al, 1996: 339) การวินิจฉัยเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นมักจะถูกกลบเกลื่อนจากผู้ปกครอง และบุคลากรทางการแพทย์ เนื่องจากอาการต่าง ๆ มักถูกมองว่าเป็นภาวะปกติของพัฒนาการตามวัย (Development stage) นอกจากนั้นอาการผิดปกติต่าง ๆ ของภาวะนี้มักจะแสดงออกทางด้านร่างกายในรูปแบบอื่น (Mimic physical illness) เช่น นอนไม่หลับหรือเบื่ออาหาร การตระหนักถึงความสำคัญภาวะซึมเศร้าจึงเป็นขั้นตอนแรกในการเริ่มต้นเข้าใจปัญหาในวัยรุ่น จากผลกระทบของปัญหาภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นจึงมีงานวิจัยต่าง ๆ ที่ทำการคัดกรองวัยรุ่นที่มีภาวะซึมเศร้าเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ป้องกัน และรักษาให้ทันทั่วทั้ง การรักษาลูกและวัยรุ่นที่มีภาวะซึมเศร้าพบว่ามีอัตราการหายที่ค่อนข้างสูง (Kovacs et al., 1984) แม้จะมีโอกาสกลับมาเป็นได้อีก แต่จะช่วยให้สามารถพัฒนาอารมณ์และปรับชีวิตได้ดีขึ้น ลดความรุนแรงที่อาจมีผลต่อสภาพร่างกายได้ อีกทั้งลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลภาวะผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ได้ (King, 1991: 125) เครื่องมือในการคัดกรองภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นมีหลายแบบด้วยกัน ได้แก่ Children's Depression Inventory (CDI) สำหรับอายุ 7 ถึง 17 ปี Beck Depression Inventory (BDI) และ Center for Epidemiologic Studies Depression (CES-D) Scale สำหรับแบบวัด CES-D เป็นเครื่องมือที่ทดสอบความซึมเศร้า ที่ง่ายและรวดเร็ว ด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ มีประสิทธิภาพ สามารถวัดความรู้สึกและพฤติกรรมในช่วงปีที่ผ่านมามีครั้งนี้ได้รับการพัฒนาโดย Lenore Radloff แม้ว่าแบบวัด CES-D จะมีความเป็นสากลในการวัดความซึมเศร้าทั้งในชุมชน และสถานพยาบาล แต่การทบทวนและตระหนักถึงความเที่ยงตรง (reliability) และความถูกต้อง (validity) และการใช้ข้ามวัฒนธรรม (Transculture) ยังจำกัด (Lopez et al., 1975: 225) ดังนั้นการนำเอาแบบวัดดังกล่าวนี้ไปใช้ควรมีการพัฒนาและ

ปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับวัฒนธรรม อายุ และคุณลักษณะอื่น ๆ รวมทั้งกลุ่มประชากรที่ศึกษาก่อนเสมอ

แบบวัดความซึมเศร้าแบบ CES-D ดั้งฉบับมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่1 ความรู้สึกในทางเศร้า องค์ประกอบที่2 ความรู้สึกในทางสดชื่น องค์ประกอบที่3 อาการเชิงซ้ำหองยเหงา องค์ประกอบที่4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ มีการศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือให้มีความเหมาะสมกับการใช้ในประเทศต่าง ๆ เช่น การศึกษาโครงสร้างของแบบวัด CES-D ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้กับชาวออสเตรเลีย ชาวอเมริกัน ชาวแคนาดา และชาวญี่ปุ่น ซึ่งพบว่ามีโครงสร้างเช่นเดียวกับต้นฉบับ และสามารถยืนยันการใช้ในกลุ่มดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง (McCallum et al., 1995) หรือการศึกษาในประเทศฮ่องกงที่ทำการยืนยันโครงสร้าง (Confirmatory factor analysis) ของแบบวัด ฉบับภาษาไทย ในกลุ่มชาวจีนในฮ่องกงซึ่งสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบได้ 2 องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับลักษณะของชาวจีน (Cheung et al., 1998: 169) การศึกษาแบบวัด CES-D ในกลุ่มผู้หญิงชาวอาหรับพบว่าวิเคราะห์โครงสร้างได้ 3 องค์ประกอบ (Ghubash et al., 2000: 241) เช่นเดียวกับการศึกษาที่แปลเพื่อนำมาใช้ในกลุ่มชาวกรีก โดยทำการตรวจสอบแบบวัดทั้ง ความเที่ยง ความตรง และ คุณภาพความตรง ที่สามารถนำไปอธิบายความซึมเศร้าในชาวกรีกได้ (Fountoutakis et al., 2001)

สำหรับประเทศไทยได้มีการนำเอาแบบวัดความซึมเศร้า CES-D Scale เข้ามาใช้ในการวัดความซึมเศร้าหลายการศึกษา เช่น การศึกษาของอุมาพร ตรังคสมบัติและคณะ (2540) เพื่อใช้ในการคัดกรองภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น โดยได้ทำการตรวจสอบแบบวัดที่แปลเป็นภาษาไทยส่วนความเที่ยง มีค่า Cronbach's coefficient alpha เท่ากับ 0.86 และความไว (Sensitivity) ร้อยละ 72 ความเฉพาะเจาะจง (Specificity) ร้อยละ 85 และความแม่นยำ (Accuracy) ร้อยละ 82 โดยไม่มีการตรวจสอบเชิงโครงสร้างการศึกษาคุณลักษณะความเที่ยงของแบบสอบวัดความซึมเศร้า CES-D ของรัชชัช วรพงศธรและคณะ (2533) พบว่าแบบวัดดังกล่าวมีความเที่ยงที่ดี ให้ผลการวิเคราะห์โครงสร้างได้ 4 องค์ประกอบเช่นเดียวกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ แต่องค์ประกอบเชิงโครงสร้างยังคงมีความแตกต่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ยังคงต้องการการยืนยันความตรงเชิงโครงสร้างให้เหมาะสมสำหรับคนไทย ดังจะเห็นว่ามีการศึกษาความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงของแบบวัดกันค่อนข้างมาก แต่การศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดดังกล่าวในประเทศไทยยังมีน้อย อย่างไรก็ตามการจะนำเอาแบบวัด CES-D มาใช้กับวัยรุ่นไทยโดยให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมคุณลักษณะ การแสดงออกของคนไทยนั้นยังต้องการข้อมูลพื้นฐานและยืนยันถึงความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัด CES-D นี้่อีกมาก เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแบบวัดดังกล่าวให้สมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องในวัยรุ่นไทย โดยผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความซึมเศร้าดังกล่าว ในกลุ่มนักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการปรับปรุงแบบวัดให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งตรวจสอบเปรียบเทียบแบบสอบวัดที่เป็นภาษาไทยกับต้นฉบับภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้ในการคัดกรองและประเมินกลุ่มนักศึกษาที่มีอาการซึมเศร้าได้อย่างถูกต้องและให้การช่วยเหลือต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบวัดความซึมเศร้า CES-D ฉบับภาษาไทย ว่ามี

โครงสร้าง หรือตัวประกอบเช่นเดียวกันกับ โครงสร้างเดิมของแบบสอบถามฉบับของต่างประเทศหรือไม่

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ภาคปกติ และ ภาคพิเศษ ในปี พ.ศ. 2555 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ภาคปกติ และ ภาคพิเศษ ในปี พ.ศ. 2555 ที่ยินยอมให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และกรอกแบบสอบถามในการศึกษานี้ใช้ นักศึกษาจำนวน 400 ราย แบ่งเป็น นักศึกษาชาย 150 ราย นักศึกษาหญิง 250 ราย ซึ่งจะเห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5 และ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.5

สมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามวัดความซึมเศร้า CES-D ฉบับภาษาไทยว่ามีโครงสร้างหรือตัวประกอบเช่นเดียวกันกับ โครงสร้างเดิมของแบบสอบถามฉบับของต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม 2555 กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาภาคปกติ และภาคพิเศษ ของวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามอาการซึมเศร้าของ Center for Epidemiologic studies- Depression scale (CES-D) พร้อมลงบันทึกข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจภาวะความซึมเศร้าของนักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ของครอบครัว

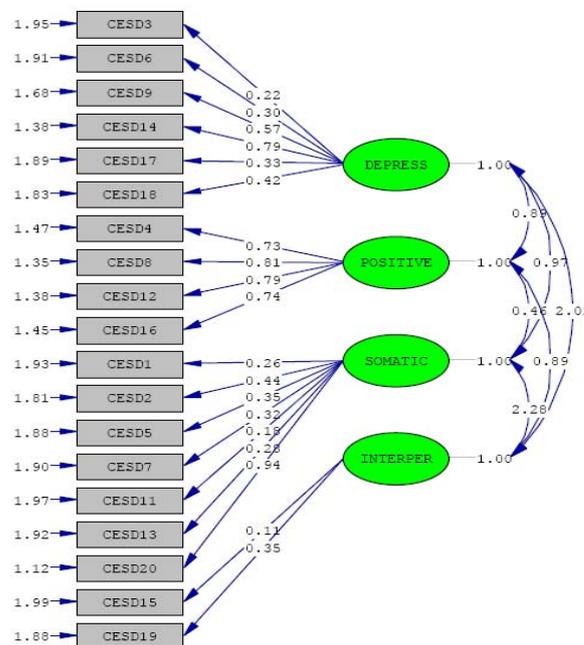
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับอาการซึมเศร้าของนักศึกษาโดยใช้แบบประเมิน Center for Epidemiologic Studies-Depression scale (CES-D) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย วิไล และพนม (2546) จำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับอารมณ์ และพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้า เป็นคำถามเชิงลบ 16 ข้อ คำถามเชิงบวก 4 ข้อ โดยข้อคำถามเชิงบวก 4 ข้อ โดยข้อคำถามจะสอบถามว่าเหตุการณ์หรือพฤติกรรมนั้น ๆ เกิดขึ้นบ่อยเพียงใดในช่วงหนึ่งสัปดาห์ที่ผ่านมาลักษณะคำตอบใช้มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ โดยให้คะแนนดังนี้ไม่เคย (น้อยกว่า 1 วัน) หมายถึง ไม่มีความรู้สึกตรงกับข้อความนั้นเลย ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 0นาน ๆ ครั้ง(1-2วัน) หมายถึง มีความรู้สึกตรงกับข้อความนั้นนาน ๆ ครั้ง ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1ค่อนข้าง บ่อย (3-4 วัน) หมายถึง มีความรู้สึกตรงกับข้อความนั้น

ก่อนข้างบ่อยให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2 บ่อยครั้ง (5-7วัน) หมายถึง มีความรู้สึกตรงกับข้อความนั้นบ่อย ๆ ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนนรวมของข้อคำถามแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0-60 คะแนน สำหรับเกณฑ์ตัดสินกำหนดได้เป็น 3 ระดับ ได้ดังนี้ ระดับที่มีภาวะซึมเศร้าเล็กน้อยคะแนน < 15 ระดับที่มีภาวะซึมเศร้าปานกลางคะแนนระหว่าง 16-21 ระดับที่มีภาวะซึมเศร้ารุนแรง

คะแนน	Goodness of Fit Statistics	ค่าสถิติ	เกณฑ์	22 ขึ้นไป
ก า ร				ก า ห น ด

คะแนนสำหรับคำถามด้านความรู้สึกในเชิงลบ ซึ่งมีทั้งหมด 16 ข้อ คือ ข้อ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20 และสำหรับข้อคำถามด้านความรู้สึกในเชิงบวก ซึ่งมีทั้งหมด 4 ข้อ คือข้อ 4, 8, 12 และ 16 ให้ระดับคะแนนตรงกันข้าม

ผลการวิจัย

Chi-Square=107.29, df=146, P-value=0.99312, RMSEA=0.000

รูปที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

จากรูปที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์ที่ได้จากโปรแกรม LISREL for Window Version 8.80 ผลการวิเคราะห์แสดงค่า Goodness of Fit Statistics เพียง 2 ค่า คือค่า Chi-square มีค่าเท่ากับ 107.29 (d.f. = 146, P-value = 0.99312) และ Root Mean Square Error of Approximate (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 เมื่อพิจารณาจากค่าดังกล่าวพบว่าค่า Chi-square ไม่มีนัยสำคัญ ค่า Chi-squareหารด้วย d.f. (0.735) มีค่าไม่เกิน 2 และค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.5

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ Goodness of Fit Statistics

Standardized RMR	0.095	ควรต่ำกว่า 0.05
Normed Fit Index : NFI	0.61	ควรมากกว่า 0.90
Non-Normed Fit Index : NNFI	0.52	ควรมากกว่า 0.90

Comparative Fit Index: CFI	1.00	ควรมากกว่า 0.90
Relative Fit Index: RFI	0.54	ควรมากกว่า 0.90
Goodness of Fit Index: GFI	0.84	ควรมากกว่า 0.90
Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI	0.79	ควรมากกว่า 0.90
Parsimony Normed Fit Index: PNFI	0.52	ควรมากกว่า 0.50
Parsimony Goodness of Fit Index: PGFI	0.64	ควรมากกว่า 0.50
Expected Cross-Validation Index: ECVI	3.97	ควรมีค่าน้อยกว่า ECVI for Saturated Model (6.44) และ ECVI for Independence Model (4.97)
Model AIC	195.29	ควรมีค่าน้อยกว่าค่า Saturated AIC (380.00) และค่า Independent AIC (293.03)

สรุปได้ว่ามีค่าวัดความสอดคล้องโมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เข้าเกณฑ์ คือ ค่า Chi-square มีค่าเท่ากับ 107.29 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญ, ค่า Chi-squareหารด้วย d.f. ไม่เกิน 2, ค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05, ค่า CFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า IFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า RFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า GFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า PNFI มีค่ามากกว่า 0.50, ค่า PGFI มีค่ามากกว่า 0.50, ค่า NCF มีค่าเข้าใกล้ 0, ค่า ECVI มีค่าน้อยกว่า ECVI for Saturated Model และ ECVI for Independent Model, ค่า Model AIC มีค่าน้อยกว่า Saturated AIC และ Independent AIC, ค่า Model CAIC มีค่าน้อยกว่า Saturated CAIC และ Independence CAIC จากค่าวัดดังกล่าวแสดงได้ว่าโมเดลองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงไม่จำเป็นต้องทำการปรับโมเดลองค์ประกอบ

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานกล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยศึกษาความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามวัดความซึมเศร้า CES-D ฉบับภาษาไทย ว่ามีโครงสร้าง หรือตัวประกอบเช่นเดียวกันกับโครงสร้างเดิมของแบบสอบถามฉบับของต่างประเทศหรือไม่สรุปได้ว่ามีค่าวัดความสอดคล้องโมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เข้าเกณฑ์ คือ ค่า Chi-square เท่ากับ 107.29 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญ, ค่า Chi-squareหารด้วย d.f. ไม่เกิน 2, ค่า RMSEA ต่ำกว่า 0.05, ค่า CFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า IFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า RFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า GFI มีค่ามากกว่า 0.90, ค่า PNFI มีค่ามากกว่า 0.50, ค่า PGFI มีค่ามากกว่า 0.50, ค่า NCF มีค่าเข้าใกล้ 0, ค่า ECVI มีค่าน้อยกว่า ECVI for Saturated Model และ ECVI for Independent Model, ค่า Model AIC มีค่าน้อยกว่า Saturated AIC และ Independent AIC, ค่า Model CAIC มีค่าน้อยกว่า Saturated CAIC และ Independence CAIC จากค่าวัดดังกล่าวแสดงได้ว่าโมเดลองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงไม่จำเป็นต้องทำการปรับโมเดลองค์ประกอบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูมาพร ตรังคสมบัติ และ คณะ (2540) และ สอดคล้องกับการศึกษาคุณลักษณะความเที่ยงของแบบสอบถามวัดความซึมเศร้า CES-D ของ รัชชัย วรพงศธรและคณะ (2533) พบว่าแบบวัดดังกล่าวมีความเที่ยงที่ดี ให้ผลการวิเคราะห์โครงสร้างได้ 4 องค์ประกอบเช่นเดียวกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ แต่องค์ประกอบเชิงโครงสร้างยังคงมีความแตกต่างจากต้นฉบับ

ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นผลจากความคลาดเคลื่อนทางด้านภาษาคือภาษาไทยที่แปลมานั้นอาจไม่ตรงกับความรู้สึกของคนไทยหรือไม่ตรงกับความหมายของภาษาอังกฤษกรณีที่ตัวแปรแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ ปัจจัยที่ 1 ความแตกต่างด้านพื้นฐานชนบธรรมเนียมประเพณี ในการแสดงออกภาวะความซึมเศร้าที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่ 2 ประเภทของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ยังคงต้องการการยืนยันความตรงเชิงโครงสร้างให้เหมาะสมสำหรับคนไทยให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม คุณลักษณะ การแสดงออกของคนไทยเพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านของปัญหาสุขภาพจิต เช่น การคัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะความซึมเศร้า เพื่อจะได้มีการรักษา แก้ไข ได้อย่างทันท่วงที

ข้อเสนอแนะ

ควรรักษาแบบวัดความซึมเศร้าของวัยรุ่นเปรียบเทียบกับแบบวัดของประเทศต่างๆ หรือ กลุ่มตัวอย่างอื่นที่แตกต่างจากงานวิจัยนี้

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้อย่างเรียบร้อยนั้น ผู้วิจัยได้ทุ่มเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บทความวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจาก ดร.พุดพงษ์ สุขสว่าง ที่ปรึกษาบทความวิจัย ที่แนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำบทความวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างดี สุดท้ายนี้ ผู้นำเสนอบทความวิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- รัชชชัย วรพงษ์ศร และ คณะ. 2533. คุณลักษณะความตรงของแบบวัดความซึมเศร้า CES-D วารสารจิตวิทยาคลินิก 21(1): 25-45
- อุมาพร ตรังคสมบัติ และ คณะ . 2540. การใช้ CES-D ในการคัดกรองภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 42 (1): 2-13
- Cheung, C.K.; Bagley. C. 1998. Validating an American scale in Hong Kong:the Center for Epidemiological Studies Depression Scale (CES-D). Psychol. Mar; 132(2): 169-86.
- Fountoulakis, K.N.;et al. 2001. Reliability. Validity and Psychometric properties of the Greek Translation of the Center for Epidemiological Studies-Depression (CES-D) Scale. BMC Psychiatry. 1(1):3.
- Ghubash, R.; Daradkeh, T.K.; Al Naseri, K.S.; Al Bloushi. N.B.; Al Daheri, A.M. 2000. The performance of the Center for Epidemiologic Study Depression Scale (CES-D) in an Arab female community. Int J Soc . Psychiatry. Winter; 46(4): 241-9.
- King, S.R. 1991. Recognizing and responding to adolescent depression . Journal of Health Care for the Poor and Underserved. Summer 2(1):122-129
- Kovacs, M.; Feinberg, T.L; Crouse-Novak, M.A.: et al. 1984. Depressive disorders in childhood. A longitudinal prospective study of characteristics and recovery. Archives of General Psychiatry. 41(3): 229-37.
- Lopez, V.C.:1975 Chamorro. T.D.E. 1975. Validity of Zung's Self-Rating Depression Scale. Arch Neurobiol. May-Jun. 38(3): 225-46.
- McCallum. J.; Mackinnon. A.; Simons, L.; Simons, J. 1995. Measurement properties of the Center for Epidemiological Studies Depression Scale: an Australian community study of aged persons. J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci. 50(3): S 182-189.
- Shaffer, D.; Gould, M.S.; Fisher. P.; et al. 1996. Psychiatric diagnosis in child and adolescent suicide. Archives of General Psychiatry. 53(4):

การจัดการอุทกภัยของประเทศไทย กรณีศึกษา การจัดการอุทกภัย ปี 2554

Flooding Management of Thailand. Case Study: Flooding Management in 2011

วรพงษ์ เหล็กเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการอุทกภัยของประเทศไทย กรณีศึกษา การจัดการอุทกภัย ปี 2554 ในครั้งนี้เป็นการมุ่งศึกษาและวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ความจริงในแง่ที่ว่า ผลของการจัดการดังกล่าว จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ประสิทธิภาพต่อประเทศไทยอย่างไร โดยอาศัยกรอบแนวความคิดในการวิจัยอันประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระ 6 ตัว เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ การวางแผน การประสานงาน การทำงานเป็นทีม การดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเตือนภัยล่วงหน้า และการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน ส่วนตัวแปรตามได้แก่ความสำเร็จของการจัดการอุทกภัย

ภายใต้การเลือกใช้รูปแบบของการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ซึ่งอาศัยข้อมูลที่ได้จากการเข้าไปสังเกตการณ์จริงในภาคปฏิบัติ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากเอกสารหลักฐานต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแล้วนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยองค์ความรู้ทางการบริหารต่างๆ ตามวรรณกรรมที่ได้ทบทวนไว้ จึงทำให้สามารถค้นพบการบริหารจัดการอุทกภัยในอดีตและปัจจุบันของประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุทกภัยที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กรมชลประทาน ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) และสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะภายใต้เงื่อนไขเงื่อนไขของเวลาและงบประมาณการวิจัยที่จำกัด จึงสุ่มตัวอย่างได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

อนึ่ง จากผลของการวิจัยโดยภาพรวมแล้วพบว่า การดำเนินงานของการจัดการอุทกภัยปี 2554 มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การรู้ล่วงหน้า มีข้อมูลพร้อม มีหน่วยงานเฉพาะกิจ และมีหน่วยงานสนับสนุนที่มีศักยภาพ แต่ในขณะเดียวกันการดำเนินงานของการจัดการอุทกภัยปี 2554 ก็ไร้ประสิทธิภาพ ได้แก่ คิดการณืช้า การประสานงานยังไม่พอ ไม่มีการปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน และขาดความพร้อมในการเผชิญอุทกภัยขนาดใหญ่ ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุทกภัยจึงอาจจำเป็นต้องสร้างกลยุทธ์เชิงรุก และกลยุทธ์เชิงรับ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสอดคล้องและสัมพันธ์กับผลลัพธ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

จากบทเรียนการจัดการอุทกภัยของประเทศไทย กรณีศึกษา การจัดการอุทกภัย ปี 2554 ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าประเทศไทยจะมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับน้ำและอุทกภัยมากมายเพียงใด แต่ภายใต้การขาดความพร้อมในความสามารถในการบริหาร การวิเคราะห์ และการตัดสินใจที่ถูกต้องแล้ว ก็จะพบว่า การไร้ประสิทธิภาพจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้มากกว่าการมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนะในเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ ทั้งในระดับภาครัฐ และระดับภาคท้องถิ่นไว้หลายประการ แต่หัวใจที่สำคัญของข้อเสนอแนะก็คือ รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐของไทย ควรวิเคราะห์และประเมินถึงระดับความพร้อมด้านความสามารถในการ

รับมืออุทกภัย (และ ภัยพิบัติอื่นๆ) ไม่ว่าจะเป็น การบริหารจัดการ การบริหารสาธารณะภัย ตลอดจนสหวิทยาการ
ด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้เพื่อต่อสู้กับการจัดการสาธารณะภัย (อุทกภัย) ในอนาคต

Abstract

Researching title about Flooding Management of Thailand, Case Study, Flooding Management in 2011 is aimed to seek the truth that how the result of Flooding management will be effective or ineffective to Thailand. It's based on the conceptual framework of the research consisted of six independent variables as a framework for analysis such as planning, coordination and teamwork. Operation and disaster prevention. Last but not least, warning and creating awareness to the public. The dependent variable is the success of flood management.

Under the chosen form of qualitative research, the results obtained from the observation that in practice including the data obtained from the interviews and information from various documents. The researcher collected and analyzed by the various administrative knowledge following to a review of the literature. It can discover the past and present management of floods in Thailand. The agencies involved in flood management options were selected for this research, including Department of National Disaster Warning Center, Hydro and Agro Informatics Institute (ITD) and the Office of the Drainage Bangkok. Because of the terms and conditions of the limited research budgets so the sampling level only.

The overall results of the research found that the operation of flood management in 2011 that effective are know in advance, more prepared, special entities and the potential support. At the same time, the operation of flood management in 2011 is inefficiency such as a projected slower coordination is not enough, no awareness to the public and lack of preparedness in the face of large-scale flooding. Therefore, governments and agencies involved in flood management strategies may need to be proactive and passive strategies for efficiently and to comply with the results and the impact that will occur in the future.

According to the lesson flooding management of Thailand, Case Study, flooding management in 2011 found that even Thailand has more flooding data, the lack of management and the ability to analyze and determine the right track. It is found that the inefficiencies are likely to occur more efficiently. Therefore, the researcher recommends policies and practical suggestions to all levels of government and local level for many things. However, the heart of the

proposal is government and government agencies should analyze and estimate the level of competence in dealing with the floods (and other disasters) as well as management, disaster management and other interdisciplinary fields that required using to fight the disaster management (Flooding) in the future.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยประสบกับปัญหาอุทกภัยเป็นประจำและเกิดขึ้นทุกปี นับเป็นภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ประเทศมากที่สุด โดยมีสาเหตุจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำกำลังแรงพาดผ่านภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามันและอ่าวไทย ทำให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมในหลายจังหวัด ประชาชนได้รับความเดือดร้อน สิ่งสาธารณประโยชน์และทรัพย์สินของประชาชนได้รับความเสียหาย และในระยะหลังปัญหาอุทกภัยเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น มีมูลค่าความเสียหายสูงมากขึ้น

แต่ในอุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554 เป็นอุทกภัยรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูมรสุมในประเทศไทย พ.ศ. 2554 เกิดผลกระทบต่อบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำโขง เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกรกฎาคมและยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน มีราษฎรได้รับผลกระทบแล้วมากกว่า 12.8 ล้านคน ธนาคารโลกประเมินมูลค่าความเสียหายสูงถึง 1.44 ล้านล้านบาท เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 และจัดให้เป็นภัยพิบัติครั้งสร้างความเสียหายมากที่สุดเป็นอันดับสี่ของโลก

แต่ภายใต้งบประมาณและเวลาที่จำกัด ผู้วิจัยจึงได้เลือกเจาะจงที่จะศึกษาเฉพาะการจัดการอุทกภัยในภาพรวมของประเทศไทยเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้คุณค่าของรายงานผลการวิจัยสัมพันธ์กับงบประมาณและเวลาที่กำหนดไว้ และเพื่อทำให้ได้วรรณกรรมอีกหนึ่งชิ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการต่อยอด เพื่อศึกษาเรื่องในทำนองดังกล่าวต่อไปได้ในอีกระดับหนึ่งในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การจัดการอุทกภัยของประเทศไทย ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ข้อ ดังต่อไปนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการอุทกภัยของประเทศไทย
- 2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการจัดการอุทกภัยของประเทศไทย

3. การทบทวนวรรณกรรม

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ อุทกภัยในประเทศไทยซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญประกอบไปด้วย ลำดับเหตุการณ์อุทกภัยในประเทศไทย กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องสาธารณภัย การจัดการอุทกภัยในอดีต และการจัดการอุทกภัยในปัจจุบัน และการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี องค์ความรู้ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญประกอบด้วย การทบทวนทฤษฎีและองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหาร

สาธารณะภย งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

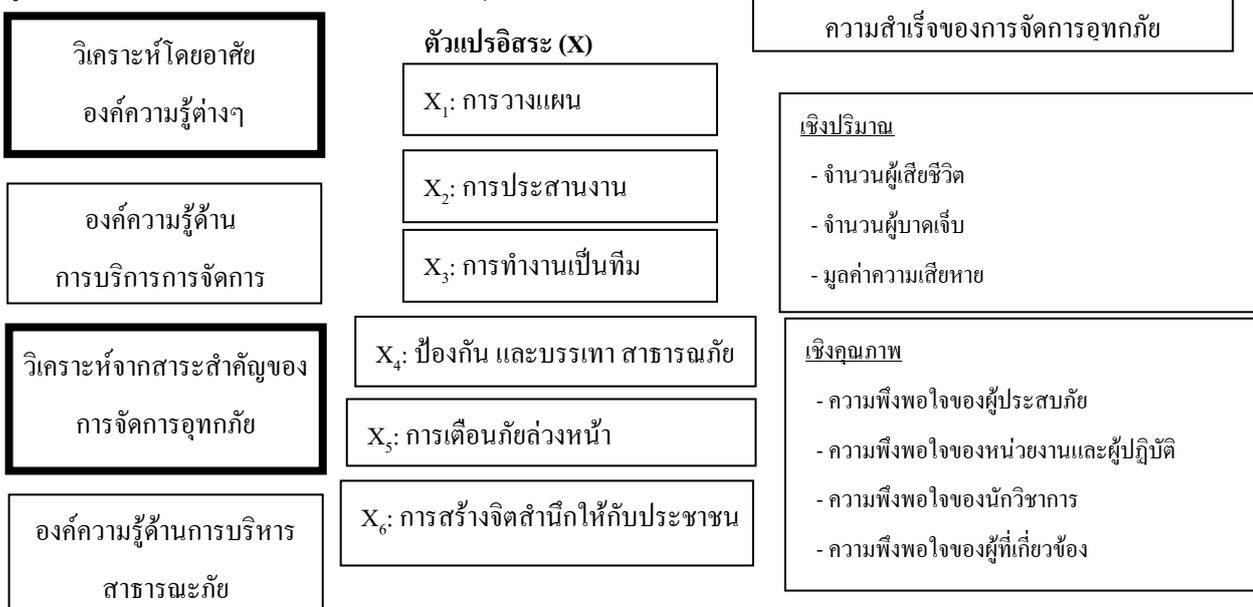
จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยต่างๆ ข้างต้น ผู้วิจัยเห็นได้ถึงความเหมือนในปัญหาของการจัดการอุทกภัยของประเทศไทย คือ ด้านการบริหารจัดการ รวมไปถึงปัญหาในด้านการบริหารสาธารณะภย และถ้ามีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าวอาจจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และทันกาล ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยวิเคราะห์การจัดการอุทกภัยของประเทศไทย

4. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผลจากการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎี องค์ความรู้และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถ

กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ได้ตามรูปภาพที่ 8

รูปที่ 8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย การจัดการอุทกภัยของประเทศไทย

ซึ่งปัจจัยตัวแปรอิสระทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากทฤษฎี องค์ความรู้ และงานวิจัยต่างๆ โดยทำการวิเคราะห์และคัดสรรเฉพาะตัวแปรอิสระที่มีเหตุผลเชิงตรรกะและมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเป็นสำคัญ ซึ่งในแต่ละตัวแปรอิสระเหล่านั้น จะทำการวิเคราะห์โดยอาศัยองค์ความรู้ในทางการบริหารเข้าร่วมวิเคราะห์ประกอบ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังยึดหลักของการจำกัดตัวแปรอิสระประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้จำนวนตัวแปรอิสระที่มีจำนวนที่เหมาะสม และมีอำนาจในการอธิบายในผลการวิจัยอย่างแท้จริง

5. รูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และการประมวลผลและการวิเคราะห์ผลของข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยมีหน่วยงานในการจัดการอุทกภัยเป็นหน่วยวิเคราะห์ และทำการศึกษาแบบเจาะลึกจาก ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ต่างๆ สนวนกับการสังเกตการณ์ข้อเท็จจริงในภาคสนาม รวมถึงการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญต่างๆ ทั้งนี้เพื่อนำมาสังเคราะห์และวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบตาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยอาศัยทฤษฎีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการป้องกันและแจ้งเตือน การวางแผนรับมืออุทกภัย และการช่วยเหลือภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์ข้อเท็จจริงในภาคสนามและทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัย ทั้งนี้ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร

ผู้วิจัยจะทำการประมวลผลของข้อมูลที่ได้จากแหล่งและวิธีการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ โดยทำการแยกสรุปผลของข้อมูลเป็นแต่ละด้านหรือเป็นแต่ละประเด็นให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ หลังจากนั้นก็จะแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแง่มุมต่างๆ แบบเชิงพรรณนา โดยอาศัยกรอบองค์ความรู้ในทางทฤษฎี และกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

ทั้งนี้รวมถึงการนำเอาข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกตการณ์ในภาคปฏิบัติ มาร่วมวิเคราะห์ประกอบด้วย และจากแนวทางในการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลของข้อมูลและการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในเชิงตรรกะ และนำไปสู่ข้อสรุปของผลการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม

6. สรุปการบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย

ผลจากการวิเคราะห์เพื่อประเมินการบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย ที่ได้นำเสนอไว้ดังรายละเอียดในงานวิจัยพอที่จะประมวลสรุปเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของการบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทยดังนี้

6.1 ด้านการวางแผนการจัดการอุทกภัย กล่าวคือ การบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย มิติของการจัดการจะเน้นไปที่การตั้งคณะกรรมการและศูนย์ปฏิบัติการ รวมทั้งสิ้น 14 ชุด (รวมทั้งคณะกรรมการที่ถูกยกเลิกไปในภายหลัง) โดยในภาพรวมเพื่อจัดการ บรรเทา และฟื้นฟู อุทกภัยที่เกิดขึ้น ในมิติการวางแผนติดตามข้อมูล พบว่าประเทศไทยมีการติดตามข้อมูลอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ การติดตามสภาพอากาศ มีคณะทำงานทั้งสิ้น 4 กลุ่ม และการติดตามสถานการณ์น้ำ มีคณะทำงานทั้งสิ้น 7 กลุ่ม ซึ่งการติดตามดังกล่าวใช้ข้าราชการประจำที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ผวนกับเครื่องมือที่ใช้ก็เป็นระบบทันสมัย ในส่วนนี้ผู้วิจัยคิดว่าเป็นการแบ่งภาระงานได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว และมีมิติของการวางแผนจัดการข้อมูล จะประกอบไปด้วย (1) ข้อความสั้น (SMS) แจ้งเตือนปริมาณน้ำฝน น้ำในเขื่อน และพายุ (2) แผนภาพคาดการณ์ฝนล่วงหน้า 7 วัน (3) โทรมมาตรติดตามระดับน้ำอัตโนมัติ (4) รายงานคณะกรรมการประจำสัปดาห์ (5) ระบบติดตามการระบายน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วมขัง (6) รายงานสถานการณ์น้ำประจำวัน (7) แผนที่สนับสนุนการบริหารจัดการอุทกภัยร้ายแรง และ (8) เว็บไซต์ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยคิดว่าเป็นการวางแผนจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพอยู่แล้ว

โดยสรุปในด้านการวางแผนการจัดการอุทกภัยในภาพรวมมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ แต่มี

ส่วนหนึ่งที่รัฐบาลและประเทศไทยควรที่จะปรับปรุง คือ การวางแผนจัดการภัยพิบัติในระยะยาว อย่างเช่น เรื่อง อุทกภัย ต้องวางแผนตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทั้งในเชิงของพื้นที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อลด ความสูญเสียของประชาชน และประเทศชาติ

6.2 ด้านการประสานงานการจัดการอุทกภัย กล่าวคือ การบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย มิติ ของการสั่งการ มีคำสั่งของศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) ทั้งสิ้น 55 คำสั่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ แบ่งกลุ่มพิจารณาได้ 3 ประเด็น คือ (1) การมอบหมายการปฏิบัติการให้กับบุคคล กลุ่มบุคคล รวมถึงหน่วย ราชการอื่นๆ (2) การแต่งตั้งคณะทำงาน จำนวน 16 ชุดทำงาน (3) การวางแผนการปฏิบัติ จำนวน 5 เรื่อง ส่วนในมิติ ของการสื่อสาร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในลักษณะดูการสื่อสารในลักษณะทางเดียว และลักษณะสองทางที่มีไปถึง หน่วยงานปฏิบัติด้วยกัน และไปถึงประชาชนที่ประสบอุทกภัย ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยคิดว่า รัฐบาล และทีมงานที่ ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมามีความพยายามจะสื่อสารไปถึงประชาชนผู้ประสบอุทกภัยอย่างแท้จริง

โดยสรุปในด้านการประสานงานการจัดการอุทกภัยในภาพรวม ยังไม่เหมาะสม และยังขาด ประสิทธิภาพ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการ อุทกภัย คือ การประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในเรื่องน้ำ เพราะอุทกภัยมีผลกระทบต่อทุกคนเป็นวงกว้าง ดังนั้นรัฐบาลและประเทศไทยควรที่จะปรับปรุง คือ การวางระบบเครือข่าย ประสานงาน ระหว่างงานที่เกี่ยวข้อง กับน้ำ ตั้งแต่การเตือนภัย วางแผน ช่วยเหลือ และเยียวยา เพื่อลดความสูญเสียของประชาชน และประเทศชาติ

6.3 ด้านการทำงานเป็นทีมของการจัดการอุทกภัย กล่าวคือ การบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย มิติของการกระจายอำนาจ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และศูนย์ปฏิบัติการ บริหารงานอุทกภัยร้ายแรง จำนวน 7 คณะ และนอกจากนี้ยังมี คำสั่ง ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) ที่ 3/2554 แต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ศปภ. ประจำจังหวัด จำนวน 9 จังหวัด ซึ่งส่วน นี้ผู้วิจัยพยายามหาข้อมูล แต่ก็มีบางส่วนเป็นการสั่งการด้วยวาจา จึงไม่มีข้อมูลในเชิงประจักษ์ ส่วนในมิติของการ มีส่วนร่วม รัฐบาลได้เปิดโอกาสให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการน้ำมีส่วนร่วมเพื่อรับมืออุทกภัย ในเรื่อง (1) การผันน้ำสู่ด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา (2) การเร่งระบายน้ำออกสู่ทะเล (3) การสำรวจพื้นที่ ซึ่งทั้ง 3 เรื่อง ล้วนเป็นข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการน้ำในส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐบาล และศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการน้ำเป็น อย่างดี และเหมาะสม

โดยสรุปในด้านการทำงานเป็นทีมของการจัดการอุทกภัยมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ แต่มี ส่วนหนึ่งที่รัฐบาลและประเทศไทยควรที่จะปรับปรุง คือ มีการออกแบบและกำหนดนโยบายการทำงานเป็นทีม ระหว่างภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคประชาสังคมให้เป็นระบบ มีความชัดเจน เหมาะสม และมีประสิทธิภาพต่อ จัดการอุทกภัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

6.4 ด้านการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กล่าวคือ การบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศ ไทย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อุทกภัยปี 2554) ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2554 พบว่ามีการแบ่งการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นการเตรียมพร้อม (Preparation) การเผชิญเหตุ (Response) การฟื้นฟู (Recovery) และการป้องกัน (Prevention) โดยการเตรียมพร้อม

ได้ให้อำนาจกับจังหวัด กรุงเทพมหานคร กรมการปกครอง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมประชาสัมพันธ์ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ในเรื่องการเผชิญเหตุได้ให้อำนาจกับจังหวัด สาธารณสุข สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กรมการปกครอง หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนเรื่องการฟื้นฟูได้ให้อำนาจกับจังหวัด กรมสุขภาพจิต กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการป้องกันได้ให้อำนาจกับจังหวัด สถานบริการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข และหลังจากวันที่ 31 ตุลาคม 2554 ทางรัฐบาลก็ได้มอบหมายให้ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงสาธารณสุข และกรมประชาสัมพันธ์ทำการปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชน

โดยสรุปในด้านการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ แต่มีส่วนหนึ่งที่รัฐบาลและประเทศไทยควรที่จะปรับปรุง คือ การคิดการณ์ให้เร็วกว่าที่ผ่านมา สั่งการ และมอบอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติอย่างจริงจัง

6.5 ด้านการเตือนภัยล่วงหน้า กล่าวคือ การบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เฉพาะ ซึ่งหมายถึงว่าเป็นการเตือนภัยที่ถูกต้องด้วยกฎหมาย อัน ได้แก่ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ และกรมอุตุนิยมวิทยา ส่วนหน่วยงานอื่นๆ ก็ใช้ลักษณะข่าวประชาสัมพันธ์ ซึ่งอยู่ในอำนาจภารกิจของตนเอง สำหรับในมิติของการเตือนภัยล่วงหน้า ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการเตือนภัยล่วงหน้าในการจัดการอุทกภัยปี 2554 ตั้งแต่ 22 สิงหาคม 2554 จนถึง 25 พฤศจิกายน 2554 ซึ่งก็ลักษณะการเตือนภัยแบบสากลที่มีลักษณะระดับของความหนักเบาของภัยสาธารณะ (อุทกภัย) และหลังจากนี้ทางรัฐบาลก็มอบหมายให้กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมอุทกศาสตร์ กรมทรัพยากรธรณี และกรุงเทพมหานคร ทำการคาดหมายสถานการณ์และการเฝ้าระวัง

โดยสรุปในด้านการเตือนภัยล่วงหน้า มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ แต่มีส่วนหนึ่งที่รัฐบาลและประเทศไทยควรที่จะปรับปรุง คือ ทีมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลข่าวสารในเรื่องอุทกภัยไม่ใช่ตัวการของปัญหา และปัญหาอยู่ที่ว่าจะแปลข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นตัวเลือก เพื่อใช้ในการตัดสินใจได้อย่างไร ตรงส่วนนี้ถึงเป็นตัวที่รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำต้องให้ความตระหนักเป็นอย่างยิ่ง เพื่อลดความสูญเสียยังเกิดจากภัยสาธารณะ (อุทกภัย)

6.6 ด้านการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน กล่าวคือ การบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนกับการจัดการอุทกภัยปี 2554 พบว่า ประเทศไทยยังขาดในเรื่องนี้อยู่มาก มีเพียงชาวบ้านในหมู่บ้านตัวเองหรือชุมชนตัวเองมารวมกลุ่มรวมตัวกันในช่วงที่รู้ว่าน้ำจะมาท่วมในหมู่บ้านของตัวเองหรือชุมชนของตัวเอง และพอน้ำลดก็สลายหายตัวไป

โดยสรุปในด้านการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน ในภาพรวม ยังไม่เหมาะสม และยังขาดประสิทธิภาพ การสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนกับการจัดการอุทกภัยในอนาคตจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง รัฐบาลผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำ และผู้ที่มีหน้าที่กับภัยสาธารณะควรที่จะใส่ใจและให้การสนับสนุน ซึ่งการป้องกันจะคุ้มค่ามากกว่าการซ่อมแซม และการป้องกันที่ทรงอนุภาพมากที่สุด คือ การสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน เพราะมันจะติดตัวพวกเขาอยู่ตลอดเวลา สุดท้ายผู้วิจัยหวังว่า แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จะสร้างความอยู่รอดให้กับประเทศไทยแห่งนี้ได้

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, คู่มือการบริหารจัดการสาธารณภัย, 2547

กิตติ บุญนาค, ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาองค์กรสมัยใหม่ โดยใช้กระบวนการของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์, กรุงเทพมหานคร: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค, 2549

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553 – 2557

คณะวิทยาศาสตร์ และศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, การจัดการอุทกภัยคู่มือแนวทางการบริหารจัดการอุทกภัย พ.ศ. 2554

ธงชัย สันติวงษ์, องค์กรและการบริหาร, กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2543

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550

วิกิพีเดีย, 2554, **อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2553**, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki> , 20 มกราคม 2554

วิกิพีเดีย, 2554, **อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554**, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/>, 20 มกราคม 2554

วิกิพีเดีย, 2554, **อุทกภัยและโคลนถล่ม 5 จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง พ.ศ. 2549**, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki>, 20 มกราคม 2554

วิกิพีเดีย, 2554, **อุทกภัยและดินถล่มในภาคใต้ของประเทศไทย พ.ศ. 2554**, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/>, 20 มกราคม 2554

วิภาส ทองสุทธิ, พฤติกรรมองค์กร, กรุงเทพมหานคร: อินทกษา, 2552

มูลนิธิชัยพัฒนา, ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามแนวทางการบริหารจัดการด้านน้ำท่วมล้น (Flood Management)

ศึกษา อุ่นเจริญ, การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร, 2545

สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, โครงการวิจัยสำรวจความเสียหายและความต้องการเร่งด่วนของผู้ประสบอุทกภัยในภาคกลาง ปี 2538

สรรพเชษฐ์ ศิริสุทธารมย์, การประเมินมูลค่าประโยชน์ในการป้องกันน้ำท่วมของชาวกรุงเทพมหานครที่อยู่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา, 2550

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, การพัฒนาแผนหลักการจัดการภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ : น้ำท่วม น้ำแล้ง และแผ่นดินถล่ม, 2546

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม, นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ

เสรี สุภราทิตย์, การบริหารจัดการอุทกภัยในอนาคต

Researchers & Rewriter, สถิติเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ในประเทศไทย, กรุงเทพฯ, 18 ตุลาคม 2553

รายงานการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน กรณีศึกษาธนาคารกสิกรไทย

Report of Appraisal of operating efficiency: Kasikorn Bank Case Study

วรพงษ์ เหล็กเพชร

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail : wo_ra_phong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รายงานการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงาน กรณีศึกษาธนาคารกสิกรไทย ในครั้งนี้ เป็นการมุ่งศึกษาและวิจัยเพื่อศึกษาและรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยอาศัยกรอบแนวความคิดในการวิจัยอันประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระ 19 ตัว เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ นโยบายของธนาคาร และฐานะทางการเงิน ข้อมูล ข่าวสาร และการจัดการความรู้ การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การสื่อสารภายในองค์กร การควบคุม ติดตาม และประเมินผล การสรรหาและคัดเลือก สวัสดิการของบุคลากร การพัฒนาความรู้และส่งเสริมความสามารถ บุคลากร การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการด้านเงินฝากและสินเชื่อ การส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการด้านเงินฝากและสินเชื่อ การรับฝากเพื่อการออม การพิจารณาและควบคุมสินเชื่อเพื่อการลงทุน การควบคุมหนี้เสีย รูปแบบผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการด้านเงินฝาก รูปแบบผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการ (บริการ ด้านสินเชื่อด้านการลงทุนแก่องค์กรธุรกิจ) ความพึงพอใจของลูกค้า สถานที่ตั้ง และราคา (อัตราดอกเบี้ย, ค่าธรรมเนียม) ส่วนตัวแปรตามได้แก่ ประสิทธิภาพของธนาคารกสิกรไทย

ภายใต้การเลือกใช้รูปแบบของการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ซึ่งอาศัยข้อมูลที่ได้จากการเข้าไปสังเกตการณ์จริงในภาคปฏิบัติ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากเอกสารหลักฐานต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแล้วนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยองค์ความรู้ทางการบริหารต่างๆ ตามวรรณกรรมที่ได้ทบทวนไว้ จึงทำให้สามารถค้นพบว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทยมีอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของธนาคารรวมถึงรายงานทางการเงินต่างๆ และการสัมภาษณ์สาขาย่อยของธนาคาร ทั้งนี้เพราะภายใต้เงื่อนไขเงื่อนไขของเวลาและงบประมาณการวิจัยที่จำกัด จึงสุ่มตัวอย่างได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

อนึ่ง จากผลของการวิจัยโดยภาพรวมแล้วพบว่า การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทยมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การบริหารจัดการ การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการตลาด การบริหารการเงินของธนาคาร การบริหารการผลิต และการบริหารสภาพแวดล้อมทางการบริหาร (สภาพแวดล้อมภายนอก) ดังนั้นธนาคารกสิกรไทยรวมถึงธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะผู้ถือครองธนาคารพาณิชย์จำเป็นต้องสร้างกลยุทธ์เชิงรุก และกลยุทธ์เชิงรับ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาคุณภาพของธนาคาร รวมถึงสร้างให้ดีขึ้นในอนาคต

Abstract

The research of report on appraisal of operating efficiency of Kasikorn Bank Case Study is intended for a study and research and report on appraisal how efficiently Kasikorn Bank has operated based on the concepts in research comprising of 19 Independent variables as a frame in analysis such as Bank Policy and Financial Status, data, information and knowledge management, teamwork and participation, transparency, verifiable, communication in organization, controlling, monitoring and appraisal, recruitment and selection, staff welfare, knowledge development and human competency, Products Public Relations and Deposit Account and Credit Services, Sales Promotion of Products and Deposit Account and Credit Services, Savings, Consideration and Controlling of Credit for Investment, Bad-debt Control, type of products and Deposit Account Services, Type of Goods and Services (Credit Services of Organization Investment), Customers' satisfaction, Locations and Prices(Interest Rates, Fees), Dependent Variables such as Kasikorn Bank Efficiency.

Under the selection of Qualitative Research Type based on the data under close observation in practical way including data from interview and also data from pieces of evidence the researcher has compiled from a survey and bring up to analyze based on the body of different administrative knowledge according to the reviewed literature so as to discover how much operating efficiency of Kasikorn Bank has, which the researcher has compiled from the data of annual report of the bank including different reports of financial status and from interview of sub-branches of the bank and because of limited time and research budget condition, the sample has been randomized to some extent.

Besides, from the result of research on appraisal of an operating efficiency as a whole, it was discovered that Kasikorn Bank has an operating efficiency such as Administrative Management, Administrative and Human Resources Development, Marketing Management, Financial Management of the Bank, Production Management and Administrative Environmental Management(external environment). Kasikorn Bank including Bank of Thailand who is in charge of the operating efficiencies of commercial banks need to build Offensive Strategy and Defensive Strategy efficiently so as to maintain the quality of banks and make it better in the future.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

ในความจำเป็นของการมีสถาบันการเงินของแต่ละประเทศนั้น ย่อมมีเหตุผลที่ประกอบขึ้นจากปัจจัยต่างๆ หลายประการ ปัจจัยของความจำเป็นเหล่านั้นเป็นสิ่งที่สำคัญและมีคุณค่าต่อการวิเคราะห์เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารระบบการเงินของประเทศเป็นไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้นธนาคารกสิกรไทย จึงมีความจำเป็นต่อบริหารระบบการเงินของประเทศ เพื่อให้นโยบายการเงินของรัฐได้รับการสนองตอบอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นองค์กรกลางในระบบการเงินส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการค้าของธุรกิจภาคเอกชนโดยทั่วไปและเพื่อให้ประชาชนได้มีระบบที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินชีวิต ทั้งนี้โดยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการมีสถาบันการเงิน

อนึ่ง ธนาคารกสิกรไทย เป็นสถาบันการเงินที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2488 โดยกลุ่มสกุลล่าหามีทุนจดทะเบียนเริ่มแรก 5 ล้านบาท โดยมีพนักงานชุดแรก จำนวน 21 คน จะเห็นได้ว่าธนาคารกสิกรไทย เป็นสถาบันการเงินที่มีอายุงานถึง 66 ปี และปัจจุบันธนาคารกสิกรไทยมีทรัพย์สินถึง 1,551,527.57 ล้านบาท (ข้อมูลปี 2553) มีพนักงาน 15,677 คน (ข้อมูลปี 2553) ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีเจตนารมณ์ที่ต้องการจะศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดกรณีศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และเป็นวรรณกรรมหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงระดับความสำเร็จของการดำเนินงานของธนาคารไทย ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

แต่ภายใต้งบประมาณและเวลาที่จำกัด คณะผู้วิจัยจึงได้เลือกเจาะจงที่จะศึกษาเฉพาะประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทยเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้คุณค่าของรายงานผลการวิจัยสัมพันธ์กับงบประมาณและเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการวิจัยที่ไม่กว้างจนเกินไป แต่ต้องการเจาะลึก เพื่อให้ได้วรรณกรรมอีกหนึ่งชิ้น และสามารถนำไปใช้ในการต่อยอด เพื่อศึกษาเรื่องในทำนองดังกล่าวต่อไปได้ในอีกระดับหนึ่งในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงาน: กรณีศึกษาธนาคารกสิกรไทย ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยตัวแปรอิสระต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย
- 2.4 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย

3. การทบทวนวรรณกรรม

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พัฒนาการและความเป็นมาของธนาคารกสิกรไทย พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงินและนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย จรรยาบรรณของ

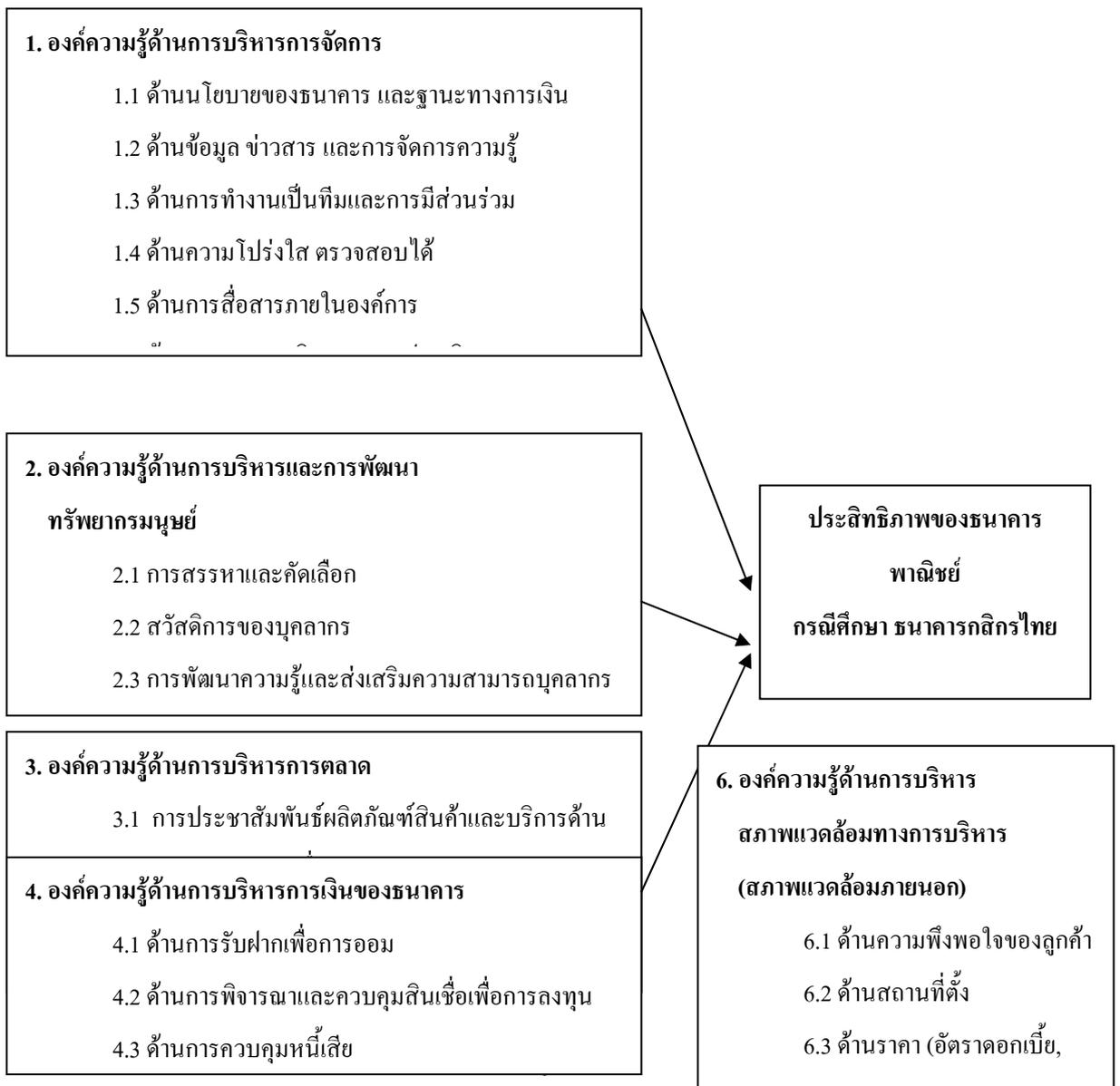
ธนาคารกสิกรไทย และการดำเนินการของธนาคารกสิกรไทย และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญประกอบด้วย การทบทวนทฤษฎีและองค์ความรู้ด้านนโยบายการเงิน ด้านสถาบันการเงิน ด้านธนาคารพาณิชย์ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

จากวรรณกรรมทฤษฎีและองค์ความรู้ด้านธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวทั้งหมด จะมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในแง่ของการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทยนั้นส่วนสำคัญ คือ ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งซึ่งมีความสำคัญต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและต่อระบบการเงินของประเทศในระดับค่อนข้างสูง โดยธนาคารพาณิชย์นั้นจะตัวช่วยส่งเสริมและผลักดันทำให้วงจรระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถขับเคลื่อนไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องข้างต้นจะส่งผลต่อการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทยให้มีประสิทธิภาพ

4. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผลจากการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎี องค์ความรู้และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย ได้ตามรูปภาพดังต่อไปนี้

ตัวแปร X

5. องค์ความรู้ด้านการบริหารการผลิต

5.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการด้านเงินฝาก

5.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการ

บริการด้านสินเชื่อด้านการลงทุนแก่องค์กรธุรกิจ

ซึ่งปัจจัยตัวแปรอิสระทั้งสิบเก้านั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากทฤษฎี องค์ความรู้ และงานวิจัยต่างๆ โดยทำการวิเคราะห์และคัดสรรเฉพาะตัวแปรอิสระที่มีเหตุผลเชิงตรรกะและมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเป็นสำคัญ ซึ่งในแต่ละตัวแปรอิสระเหล่านั้น จะทำการวิเคราะห์โดยอาศัยองค์ความรู้ในทางการบริหารเข้ามาร่วมวิเคราะห์ประกอบ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังยึดหลักของการจำกัดตัวแปรอิสระประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้จำนวนตัวแปรอิสระที่มีจำนวนที่เหมาะสม และมีอำนาจในการอธิบายในผลการวิจัยอย่างแท้จริง

5. รูปแบบของการวิจัย แหล่งของข้อมูลและวิธีการจัดเก็บข้อมูล และการประมวลผลและการวิเคราะห์ผลของข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยมีสาขาธนาคารเป็นหน่วยวิเคราะห์ และทำการศึกษาแบบเจาะลึกจาก ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ต่างๆ ผสมกับการสังเกตการณ์ข้อเท็จจริงในภาคสนาม รวมถึงการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญต่างๆ ทั้งนี้เพื่อนำมาสังเคราะห์และวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยอาศัยทฤษฎีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์

แหล่งของข้อมูล ได้แก่ จากเอกสารหลักฐานต่างๆ จากการสังเกตการณ์ และจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ

วิธีการจัดเก็บข้อมูล

เอกสารหลักฐานต่างๆ ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผลการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสังเกตการณ์ ใช้วิธีการศึกษาและสำรวจ โดยพิจารณาจากการดำเนินงานจริงของธนาคารกสิกรไทย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ส่วนประกอบที่เป็นเนื้อหาสำคัญของการวิจัย โดยมีการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ ที่ค้นพบจากการสังเกตการณ์กลับมาด้วย

การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการสร้างบทสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับบุคคลต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อนำมาสังเคราะห์และวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารเชิงประจักษ์ต่างๆ โดยอาศัยกรอบองค์ความรู้ในทางทฤษฎี เป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรม และมีเหตุผลสนับสนุนอย่างชัดเจน

ผู้วิจัยจะทำการประมวลผลของข้อมูลที่ได้จากแหล่งและวิธีการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ โดยทำการแยกสรุปผลของข้อมูลเป็นแต่ละด้านหรือเป็นแต่ละประเด็นให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ หลังจากนั้นก็จะแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแง่มุมต่างๆ แบบเชิงพรรณนา โดยอาศัยกรอบองค์ความรู้ในทางทฤษฎี และกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

ทั้งนี้รวมถึงการนำเอาข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกตการณ์ในภาคปฏิบัติ มาร่วมวิเคราะห์ประกอบด้วย และจากแนวทางในการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้างต้นผู้วิจัยจะนำเสนอผลของข้อมูลและการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในเชิงตรรกะ และนำไปสู่ข้อสรุปของผลการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม

6. สรุปประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย

ผลจากการวิเคราะห์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทย ที่ได้นำเสนอไว้ดังรายละเอียดในบทที่ 5 พอที่จะประมวลสรุปเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารกสิกรไทยดังนี้

6.1 ด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือ การบริหารจัดการของธนาคารกสิกรไทย มิติของนโยบายของธนาคารจะเน้นบริบทของการดำเนินการพัฒนาธุรกิจเพื่อการเจริญเติบโต และผลกำไร มากกว่าบทบาทเชิงการพัฒนาประเทศ ในสัดส่วนประมาณ 60% ต่อ 40% (จากค่าให้สัมภาษณ์บุคลากรของธนาคารกสิกรไทย-ผู้เขียน) ซึ่งเห็นว่าจะต้องพัฒนาธุรกิจให้มีความเจริญเติบโต มีรายได้ที่มีผลกำไร จากนั้นผลกำไรต่างๆที่ธนาคารได้รับจะเป็นผลพลอยได้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ในมิติการจัดการความรู้ ข้อมูลข่าวสาร มิติการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วม การสื่อสารภายในองค์กร ธนาคารกสิกรไทยจะเน้นเป็นสำคัญเพราะจะเป็นการสื่อสารถึงความต้องการของบุคลากรในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรต่อไป ส่วนมิติการควบคุม ติดตาม ประเมินผล ทางธนาคารกสิกรไทยจะมีคณะกรรมการชุดต่างๆ (ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 5) ทำการควบคุม ตรวจสอบ ให้เป็นไปตามนโยบาย แผน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของธนาคารแห่งประเทศไทย และของธนาคารกสิกรไทย โดยเน้นการควบคุมตรวจสอบ ด้วยความโปร่งใสมีการเผยแพร่ข้อมูลทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้อันจะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการของธนาคาร

โดยสรุปในด้านการบริหารจัดการของธนาคารกสิกรไทยในภาพรวมมีประสิทธิภาพในการดำเนินการ แต่มีส่วนหนึ่งที่ทางธนาคารควรที่จะปรับปรุง คือ บทบาทของธนาคารในเชิงการพัฒนาประเทศ เพื่อยกระดับการดำเนินการของธนาคารให้เป็นหน่วยย่อยทางการเงินเพื่อการพัฒนาประเทศ

6.2 ด้านการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กล่าวคือ มิติการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรทางธนาคารกสิกรไทยจะเน้นสมรรถนะหลัก 2 ประการ คือ สมรรถนะด้านการขาย และสมรรถนะด้านการบริการ ซึ่งทั้งสองสมรรถนะพร้อมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม บุคลากรประเภทนี้จะเป็นฟังเฟืองสำคัญในการดำเนินการของธนาคาร ซึ่งในมิติของการพัฒนาความรู้และส่งเสริมความสามารถของบุคลากร ทางธนาคารจะมีการจัดเตรียมหลักสูตรสำหรับการพัฒนาบุคลากรเป็นรายวิชา และมีกรเก็บหน่วยกิต เช่น วิชาการลงทุน วิชาการพิจารณาสินเชื่อ เป็นต้น

โดยสรุปในด้านการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของธนาคารกสิกรไทยมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มิติการสรรหาและคัดเลือก และการพัฒนาความรู้และส่งเสริมความสามารถของบุคลากร โดยพิจารณาจากข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการสรรหา คัดเลือก และการพัฒนาบุคลากร

6.3 ด้านการบริหารการตลาด กล่าวคือ มิติการประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์สินค้าและ

บริการด้านการออม(Saving) และการลงทุน (Investment) ทางธนาคารจะมีช่องทางการประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย เช่น กลุ่มลูกค้าบุคคล (บัญชีเงินฝาก บัตรเครดิต บัตรเดบิต การลงทุน เงินกู้) กลุ่มลูกค้าเอสเอ็มอี (ธุรกิจกรมในประเทศ ธุรกิจระหว่างประเทศ สินเชื่อเอสเอ็มอี) กลุ่มลูกค้าธุรกิจขนาดใหญ่

(ธุรกิจกรมในประเทศ ธุรกิจระหว่างประเทศ สินเชื่อเครือข่ายชนกิจ ประกันชีวิตและทรัพย์สินผลิตภัณฑ์บริหารความเสี่ยงทางการเงิน) ทั้งทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต แลที่ตั้งของธนาคารกสิกรไทย ในมิติการส่งเสริมการขาย จะเน้นเฉพาะกลุ่มลูกค้าที่มีความหลากหลาย เช่น ด้านอัตราดอกเบี้ยว่ารับสินเชื่อเพื่อการลงทุนสำหรับลูกค้ารายใหญ่ขึ้นดี กู้แบบมีระยะเวลา (Minimum Loan Rate : MLR) สำหรับลูกค้ารายใหญ่ เบิกเกินบัญชี (Minimum Overdraft Rate : MOR) สำหรับลูกค้ารายใหญ่ขึ้นดี (Minimum Retail Rate : MRR) เป็นต้น เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าในแต่ละประเภท

โดยสรุปในด้านการบริหารการตลาดของธนาคารกสิกรไทยมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากช่องทางการประชาสัมพันธ์ และผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการขายต่างๆ

6.4 **ด้านการบริหารการเงินของธนาคาร** กล่าวคือ มิติการรับฝากเงินเพื่อการออมของธนาคารกสิกรไทย มีประเภทธุรกรรมทางการเงินที่มีความหลากหลาย สำหรับการบริหารการเงินของผู้รับบริการและของธนาคาร โดยการรับฝากเพื่อการออมจะมีทั้งประเภทบัญชีกระแสรายวัน บัญชีออมทรัพย์ บัญชีฝากประจำ 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน 36 เดือน ซึ่งความหลากหลายในด้านการรับฝากเพื่อการออมจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อธนาคารในการบริหารทางการเงิน ก่อให้เกิดเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการจัดการปล่อยสินเชื่อเพื่อการลงทุนของธนาคารต่อไป ส่วนมิติการพิจารณาและควบคุมสินเชื่อ การควบคุมหนี้เสีย (Non-Performance Loan : NPL) คือหนี้ที่ปล่อยกู้แล้วไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคาร หรือหนี้ที่ผู้รับสินเชื่อไม่สามารถชำระหนี้คืนแก่ธนาคารได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือต่อการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร แต่โดยภาพรวมหนี้เสีย หรือ NPL ของธนาคารกสิกรไทยไทย มีจำนวนที่ไม่สูงมากนัก 2.5% ของยอดเงินสุทธิปล่อยสินเชื่อ จากตัวเลขดังกล่าวจะเป็นตัวชี้วัดความมีประสิทธิภาพของธนาคารได้เป็นอย่างดี

โดยสรุปในด้านการบริหารการเงินของธนาคารกสิกรไทยมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากรายงานข้อมูลฐานะทางการเงินของธนาคาร รายงานของคณะกรรมการกำกับและตรวจสอบ

6.5 **ด้านการบริหารการผลิต** กล่าวคือ มิติรูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการด้านการออม (Saving) และด้านการลงทุน (Investment) ของธนาคารกสิกรไทยจะมีความหลายโดยด้านการออมจะมีหลายหลากประเภทเพื่อตอบสนองความต้องการ (Responsibility) ต่อผู้รับบริการทั้งระดับรายย่อย และระดับรายใหญ่

โดยสรุปในด้านการบริหารการผลิตของธนาคารกสิกรไทยโดยรวมมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากรูปแบบผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการของธนาคารกสิกรไทย

6.6 **ด้านการบริหารสภาพแวดล้อมทางการบริหาร (สภาพแวดล้อมภายนอก)** กล่าวคือมิติด้านความพึงพอใจของลูกค้า ผู้รับบริการ มิติด้านสถานที่ตั้งของธนาคารแต่ละสาขา ลูกค้า ผู้รับบริการจะมีความพึงพอใจ (จากการสอบถามผู้รับบริการ-ผู้เขียน) ในการให้บริการของบุคลากร มีความรวดเร็ว และเกิดความสะดวกต่อการดำรงชีวิต ส่วนมิติราคา (อัตราดอกเบี้ยต่างๆ อัตรา ค่าธรรมเนียม) จากการสอบถามลูกค้า ผู้รับบริการ เห็น

ว่าผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยของเงินฝากเพื่อการออมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อย คือ บัญชีออมทรัพย์ดอกเบี้ย 0.87% เมื่อเทียบกับค่าธรรมเนียมที่มีการจัดเก็บในทุกครั้งที่มีการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้า ผู้รับบริการ ตั้งแต่ค่าธรรมเนียมโอนข้ามต่างจังหวัด ค่าธรรมเนียมรักษาดำเนินบัญชี ค่าธรรมเนียมในการชำระเงิน ค่าธรรมเนียมเครดิต ค่าธรรมเนียมปรับเช็คคืน เป็นต้น

โดยสรุปการบริหารสภาพแวดล้อมทางการบริหาร (สภาพแวดล้อมภายนอก) ของธนาคารกสิกรไทย โดยรวมมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากประกาศต่างๆของทางธนาคาร ในเรื่องอัตราดอกเบี้ย อัตราค่าธรรมเนียม

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารกสิกรไทย (2549). รายงานประจำปี 2549. กรุงเทพฯ:มปป.
- ธนาคารกสิกรไทย (2550). รายงานประจำปี 2550. กรุงเทพฯ:มปป.
- ธนาคารกสิกรไทย (2551). รายงานประจำปี 2551. กรุงเทพฯ:มปป.
- ธนาคารกสิกรไทย (2552). รายงานประจำปี 2552. กรุงเทพฯ:มปป.
- ธนาคารกสิกรไทย (2553). รายงานประจำปี 2553. กรุงเทพฯ:มปป.
- ธนาคารกสิกรไทย (2553). ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย ค่าบริการต่างๆและเบี้ยปรับ. กรุงเทพฯ:มปป.
- ธนาคารกสิกรไทย (2553). ประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ. กรุงเทพฯ:มปป.
- ธนาคารกสิกรไทย (2555). ประกาศอัตราค่าบริการเบี้ยปรับที่เกี่ยวกับเงินฝาก เงินให้สินเชื่อและค่าบริการอื่นๆ. กรุงเทพฯ:มปป.

ประสิทธิผลการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

Effectiveness of teaching and learning through electronic media

Department of Business Law.

นายทาวิน เกษรสังข์

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

(tavin.bsc@gmail.com)

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิผลการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนก่อนใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และหลังใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์วิชากฎหมายธุรกิจ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 40 คน ของวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2555 โดยเลือกแบบสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ T - test ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่ออิเล็กทรอนิกส์วิชากฎหมายธุรกิจ มีประสิทธิภาพ 82.41/87.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์วิชากฎหมายธุรกิจ ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: สื่ออิเล็กทรอนิกส์, กฎหมายธุรกิจ

ABSTRACT:

This research aims to determine the effectiveness of teaching and learning through electronic media. Department of Business Law. Achievement compared to students before and after the use of electronic media. Study of student satisfaction with electronic business law. The sample consisted of 40 first year students of Bangkok Suvarnabhumi College year 2555 by selecting a simple random sample. Tools used in this study were developed to study the electronic media by the 80/80 achievement tests and satisfaction. The data were analyzed using percentage, mean and standard deviation T - test results showed that: 1) Electronic business law performance criteria set 82.41/87.32 ,which was higher than. 2) Achievement of students taught by the electronic media higher education the significance level 0.05. 3) Student satisfaction with electronic business law very well.

KEYWORDS: electronic, business law

1. บทนำ

ปัจจุบันบริษัทหลายๆบริษัทได้ใช้ระบบการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตมีหลายหลักสูตร เพื่อเป็นการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ฝึกฝนทักษะแก่พนักงานในบริษัท ซึ่งปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยหลายๆแห่งได้นำระบบการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตมาใช้ โดยกำหนดแต่ละหลักสูตร ตามโปรแกรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น มีทั้งระบบการเรียนแบบทางไกลสำหรับนักศึกษาที่สมัครเรียนออนไลน์ และสำหรับ นักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าร่วมเรียนในห้องเรียนได้ โดยให้นำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาออกสู่สาธารณะ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในยุคปัจจุบันที่คนส่วนมากเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553 มาตรา 37 ได้ระบุไว้ว่า “ให้การจัดการศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษาลักษณะหนึ่งที่จะเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาได้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ” แต่เนื่องด้วยสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน นักศึกษาส่วนใหญ่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยการมาเข้าเรียนทุกครั้งและตรงต่อเวลาจึงเป็นไปได้ยากยิ่งส่งผลให้การส่งงานก็เกิดความล่าช้า เมื่อไม่มาเข้าเรียนจึงไม่สามารถทำงานส่งอาจารย์ได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรรหาทางช่วยเหลือนักศึกษาที่ต้องขาดเรียนในบางครั้งให้มีความรู้และเข้าใจได้ทันเนื้อหา อีกทั้งในขณะเดียวกันนักศึกษาที่เรียนแล้วฟังไม่ทันก็มีโอกาสฟังซ้ำได้หลายครั้ง ทางเลือกที่นิยมใช้ในตอนนี้คือใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยเพื่อให้การเข้าถึงบทเรียนเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรว่าในการเรียนการสอนวิชากฎหมายธุรกิจเราควรช่วยนักศึกษาให้สามารถมีสื่อการเรียนการสอนที่ให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อช่วยเสริมบทเรียนให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นซึ่งเนื้อหากฎหมายที่ใช้ก็เป็นเรื่องใกล้ตัวนักศึกษาสามารถเข้าใจได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นการเรียนรู้อีกช่องทางหนึ่งซึ่งสะดวก เข้าถึงง่ายและเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องทำการทดลองกับห้องเรียนในรายวิชากฎหมายธุรกิจเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2. ทบทวนวรรณกรรม

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic media) หมายถึง สื่อที่บันทึกสารสนเทศด้วย วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อาจอยู่ในรูปของ สื่อบันทึกข้อมูลประเภทสารแม่เหล็ก เช่น แผ่นจานแม่เหล็กชนิดอ่อน (floppy disk) และสื่อประเภทจานแสง (optical disk) บันทึกอักขระแบบดิจิทัลไม่สามารถอ่านได้ด้วยตาเปล่า ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์บันทึกและอ่านข้อมูล เป็นต้น ข้อดีของสื่อประเภทนี้เป็นแนวทางในการนำมาใช้ประกอบในการเรียนการสอนและการฝึกอบรม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (นพดล อินทร์จันทร์, 2553)

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อในการสอนเสริมซึ่งเขียน

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอสื่อประสม อันได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟิก ภาพเคลื่อนไหวและเสียง เพื่อถ่ายทอดเนื้อหา บทเรียน องค์ความรู้ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาวิชาได้ด้วยตนเองจาก บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์โดยที่บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สามารถสอนเนื้อหาทดสอบความรู้และให้ผลย้อนกลับได้ (วชิระ วิชวรนนท์, 2552)

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ว่าเป็นเครื่องมือช่วยในการสอนเสริมการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลการเรียน หมายถึง คะแนนการเรียนของนักศึกษาที่ได้จากการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากการเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ความสามารถของบทเรียนในการสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียน โดยใช้เกณฑ์ 80/80 ซึ่ง 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ทำแบบทดสอบในหน่วยการเรียนรู้อันได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และ 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาเมื่อศึกษาจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์แล้วทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (กิดานันท์ มลิทอง, 2553)

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อสร้างและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

4.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ อยู่ในระดับดี

5. ระเบียบวิธีวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2555 มีจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน 122 คน ภาควันอาทิตย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษากาวันอาทิตย์ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากฎหมายธุรกิจ ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่จัดแบบคละความสามารถ และทุกคนได้รับการสอนการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างเท่าเทียมกัน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

5.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์วิชากฎหมายธุรกิจระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1ภาคเรียนที่ 1

5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

5.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.3.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ดังรูปที่ 1 และรูปที่ 2

รูปที่ 1 แสดงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

รูปที่ 2 แสดงบทเรียนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

5.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก คัดแล้วใช้ได้จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.48 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

5.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ มี 5 ด้าน แต่ละด้านแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด หากค่า

ความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.87

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากเนื้อหางานวิจัยต่างๆและสร้างสไลด์โดยมีเนื้อหาวิชากฎหมายธุรกิจ ตามคำอธิบายรายวิชา และดำเนินการตัดต่อบันทึกภาพ เสียงลงในเนื้อหา วิชา กฎหมายธุรกิจ ทำการทดสอบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ว่าระบบใช้งานได้ ดำเนินการทดสอบสื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยขั้นตอนแรกนำบทเรียนที่ได้รับการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ว่าเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนภาคปกติ โดยใช้เป็นบทเรียนเสริมกับนักศึกษา จำนวน 3 กลุ่มทดลอง ดังนี้

กลุ่มทดลองรายบุคคล จำนวน 3 คน ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว ไปทดลองกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่เคยเรียนเนื้อหา จำนวน 3 คน โดยสังเกต ซักถาม ทดสอบและตอบแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ จากนั้นนำข้อบกพร่องต่างๆ มาปรับปรุง

กลุ่มทดลองขนาดกลาง จำนวน 9 คน ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ที่ได้รับการปรับแก้ไขจากกลุ่มทดลองรายบุคคล ไปทดลองอีกครั้งใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองเดิม จำนวน 9 คน เพื่อนำผลที่ได้มากำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ และเป็นการทดลองหาข้อบกพร่องครั้งที่ 2 ซึ่งผลการทดลองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทำการทดลองครั้งที่ 3 ต่อไปเพื่อมีความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กลุ่มทดลองขนาดใหญ่ จำนวน 30 คน เพื่อความเที่ยงตรงของประสิทธิภาพจึงใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ทดลองกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองเดิมมีระดับความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน จำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้มาหาประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เช่นเดียวกัน

การหาประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ในการทดลอง 3 ครั้งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยตั้งไว้ จึงดำเนินการใช้ได้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างภาควันอาทิตย์จำนวน 40 คน ที่เรียนวิชา กฎหมายธุรกิจและผู้วิจัยทำการทดสอบโดยแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 30 ข้อ บันทึกคะแนนและให้ผู้เรียนเรียนโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ แล้วให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนอีกครั้งหนึ่งแล้วทำการบันทึกคะแนน จากนั้นหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ โดยคิดเป็นร้อยละแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

5.4.2 แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมเป็นฐานข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจของกลุ่มตัวอย่าง

5.4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนก่อนและหลังใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ โดยใช้สถิติทดสอบ T – test ว่าหลังเรียนโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ แล้วให้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียนจริงหรือไม่ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจสรุปย่อ ดังนี้

6.1 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ของนักศึกษาจำนวน 40 คน จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเปรียบเทียบ E_1 และ E_2 ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

	N	คะแนน	รวม	ประสิทธิภาพ
		เต็ม		
ก่อนเรียน (E_1)	40	1200	1025	85.42
หลังเรียน (E_2)	40	1200	1097	91.42

จากตารางที่ 1 นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้ถูกต้องร้อยละ 85.42 และทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ ได้ถูกต้องร้อยละ 91.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

6.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ มีผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

	N	ค่าเฉลี่ย	S	t	sig.
ก่อน	40	25.63	1.56	10.67	0.00
หลังใช้	40	27.43	1.28		

จากตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจพบว่าหลังเรียนด้วยสื่อมีประสิทธิภาพมากกว่าก่อนเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6.3 นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ มีผล
ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ

แบบประเมิน	ค่าเฉลี่ย
1. ด้านการจัดรูปแบบ	4.23
2. ด้านเนื้อหาบทเรียน	4.31
3. ด้านภาพประกอบ	4.42
4. ด้านเสียง	3.84
5. ด้านกระบวนการถ่ายทอดเนื้อหา	3.95
เฉลี่ยรวม	4.15

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ มี
ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก

7. อภิปรายผล

การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้
พบว่า

7.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ
85.42/91.42 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา มณีเชษฐา (2550) ซึ่งได้ศึกษาการสร้าง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง “หนูอยากให้คนอื่นได้รับรู้” เพื่อพัฒนาความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของ
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น มี
ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) โดย 80 ตัวแรกมีค่าร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 84.80 และ 80 หลัง
มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 88.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

7.2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากฎหมายธุรกิจพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน
หลังเรียนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจสูงกว่าก่อนเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่ง
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการเรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจนั้นเป็นการเรียน
เสริมจากเนื้อหาเดิมขึ้นมา อีกทั้งนักศึกษายังสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ตลอดเวลาเมื่ออยู่นอกชั้นเรียนแล้วก็
ตามซึ่งผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และเข้าใจกฎหมายใกล้ตัวทางด้านธุรกิจมากขึ้น
สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ แสนสระดี (2554) ซึ่งทำการ หาประสิทธิภาพบทเรียนการสอนผ่าน
สื่อ PowerPoint วิชากฎหมายธุรกิจ และอาทิตย์ สมบูรณ์วงศ์ (2547) ที่ทำการพัฒนาบทเรียนบนเว็บ

เรื่องกฎหมายธุรกิจสำหรับพนักงาน ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด พบว่าก่อนและหลังเรียนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

7.3 การศึกษาความพึงพอใจของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจ พบว่าค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 แสดงว่านักศึกษา มีความพึงพอใจมาก เนื่องจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ที่เข้าถึงง่ายเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานไม่น่าเบื่อ ทำให้ผู้เรียน ได้ความรู้เพิ่มขึ้น

8. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.42/91.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อนเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนในระดับสูงนักศึกษามีความพึงพอใจกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิชากฎหมายธุรกิจในครั้งนี้ เฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับดีมาก

9. ข้อเสนอแนะ

ควรหาวิธีการเรียน โดยใช้รูปแบบผ่านมือถือ Web App ในรายวิชาอื่นๆอีกเนื่องจากปัจจุบันมือถือส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากสามารถพูดคุยโต้ตอบและเข้าถึงนักศึกษาได้รวดเร็ว สะดวก และเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาอีกทั้งควรให้มีการสร้างและพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรายวิชาอื่นๆอีกด้วย

10. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิเป็นอย่างสูงที่ให้การสนับสนุนตลอดมา

11. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, 2552. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กฤษฎา มณีเชษฐา, 2550. การสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง “หนูอยากให้คนอื่นได้รับรู้”. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กิดานันท์ มลิทอง, 2553. สื่อการเรียนรู้การออกแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติพงษ์ แสนสระดี, 2554. การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนการสอนผ่านสื่อ PowerPoint วิชา

กฎหมาย

ธุรกิจ. ขอนแก่น: วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น.

นพดล อินทร์จันทร์, 2553. การพัฒนาสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วชิระ วิชชุกรนนท์, 2542. การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องมัลติมีเดียทางการศึกษา. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

อาทิตย์ สมบูรณ์วงศ์, 2547. การพัฒนาบทเรียนบนเว็บเรื่องกฎหมายธุรกิจสำหรับพนักงานธนาคารนคร

หลวง

ไทย จำกัด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Using Mobile Devices & Social Media to Assist Thai Students Develop Their Language Skills

Worachart Amonpinyokiat

Part-time Language Lecturer

Faculty of Business Administration,

Southeast Bangkok College

www.woracharta@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้เขียนขึ้นเพื่อนำเสนอรูปแบบในด้านดีของการให้นักศึกษาไทยใช้โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และระบบสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยผู้เขียนได้มุ่งเน้นเรื่องการนำอุปกรณ์เหล่านี้มาช่วยในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของนักศึกษา อาทิเช่นการใช้ดิคชันนารีออนไลน์ ตลอดจนข้อมูลที่น่าสนใจของเวปเสิร์ช เอนจิน เช่น google.com ที่นักศึกษาสามารถหาได้จากโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ตของตัวเอง ในชั้นเรียนวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ หรือการเช็คการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนการพูดและการฟัง

นอกจากนี้ทางผู้เขียนยังได้กล่าวถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขในการใช้โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และสื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียน โดยผู้เขียนได้มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียน ผู้สอน และหลักการบริหารจัดการเครื่องมือสื่อสารเหล่านี้ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ตัวนักศึกษาในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต สังคมออนไลน์ หลักการบริหารจัดการเครื่องมือสื่อสาร

ABSTRACT

The purpose of this paper is to represent the advantages of using mobile devices & Social Media to assist Thai students develop their language skills. I would like to focus on

applying the smart phones, tablets and social medias to elicit and assist students' language skills e.g. using online dictionary, search engine websites i.e. google.com in order to meet students' needs and interest in reading class, and also check how to pronounce words correctly in Speaking-Listening class.

Furthermore, I emphasize how the problems could happen and what the solutions could be. The three main factors, making this concept successful are learners, lecturers and mobile device management.

Keywords: mobile device, social medias, mobile device management

Introduction

If language teachers are looking for a way to implement lessons and connect with more of their students, technology is a good solution. Every day, these technologies are becoming popular and being a part of their lives. What if students not just use these devices for communication or entertainment, but they use them to organize their school work and seek ways in learning language more effectively.

My focus is on the understanding that students felt bored and lacked concentration toward old learning style. Pemberton (1996: 14) states that "It is a fact of life learners do not learn what teachers teach in the simplistic one-to-one way implied by curricular specifications and assessment tools". Finding a way to impart the mobile devices into teaching language, not only helps the learners acquire a second language, but also enhances motivation and confidence (Lin, 2009)

Mobile Devices & Social Media: Good Things to ponder in learning language in classroom

Truly, these devices can personally suit learners' individual needs and interests. It makes learners motivated and eager to participate in the class. Students need a supportive environment in order to learn to be more independent. There are several good things to allow using mobile devices to support students' activities and lessons, and also enhance them in learning language in the classroom as follows:

In-class reading & Handouts

The idea of using mobile devices can meet student's individual needs and interests. In fact, students' skill in learning language isn't equal. Several students are real weak in vocabulary, and are timid to ask their teachers. They need a supportive environment in order to learn to be more independent. By using mobile devices, learners will motivate to complete the assignment they have got from teachers. It will change learners' role in the class from 'receiver' and be able to share what the information they have to their classmates. For example, teachers give learners in class-reading activities. They can find some tricky words from online dictionaries or other relevant websites, and also check how to pronounce words correctly. Moreover, the devices can be used productively in classroom as e-readers for learners.

Quick & Correct Search Engine Tool

Students will frequently alter themselves by spending time with the devices in learning new interesting knowledge from other sources in the internet. This will make them to become more independent in learning language. Moreover, students can communicate to teachers and classmates if they would like to add some useful information for discussion in the class (after searching from the reliable websites). For example, Marissa, an 11th grade high school student, an urban high school in Los Angeles, studies English Literature class and the class was doing a unit on Hamlet. Marissa couldn't understand the meaning of old English words and important thematic symbol, but other students seemed to get it. So, she used her smartphone to look up information on the internet about Hamlet and its symbols. After, spending time through a couple of websites, she got it. She was able to instantly jump back into the class and also participate in the class discussion.(www.blackboard.com/K-12)

Implications

By focusing on the mobile devices, assisting students in learning languages, what implications will be beneficial and valuable for language teaching and learning be described as

follows:

Firstly, it is hope that teachers become more aware of students' learning style as well as their own teaching styles. They may prepare lessons that are interesting and relate to more relevant subject matter. In fact, many of students (more than 50%) like to work in groups. They should focus on language lessons in which students can participate and communicate in "Mobile technology" ways, for example allowing students to read from the mobile devices while sharing interesting articles, establishing a language learning group in facebook to share class assignments, reminders and asking and answering questions.

Secondly, students will frequently adjust themselves by spending time more useful in learning new interesting knowledge from other sources. They may search for beneficial information in web sites or social medias to support teachers' lessons.

Problems and Solutions in Using the Mobile Devices into Practice

There are three main factors that may cause possible problems in letting students use the mobile devices into practice.

First of all, I would like to focus on learners. Some students have no disciplines in using the mobile devices while studying in classrooms. "The potential damage stemming from heightened cell phone use during class casts a pall on the entire education system, on the school atmosphere, on the educational achievements of the class, on the pupil's own learning experience and on the teacher's burn out having to cope with discipline problems in class." (Hardison: 2013). As a language teacher, I absolutely agree with Hardison as I have always seen my students use their mobile devices while teaching in classrooms. Some uses facebook or line app to communicate to their friends, while other may be watching video clips via youtube.com.

For successful classroom technology, teachers must have class rules for their students to assimilate these devices into their learning and not just use them sporadically just for the sake of using technology. Teachers should keep monitoring

when they assign students' tasks or group activities. This can prevent students from using some applications in useless ways.

The second factor is teachers. Most Thai teachers have been trained and gained their experiences in the traditional mode. They may express frustration and state that the devices are a distraction; they make noise; they can be used for cheating. That seems really pessimistic to these useful devices.

In reality, teachers should be open-minded. They need to have a proficient factor to build a good interaction each other. So, the issue is, how much of a language doesn't need to know to be able to teach it effectively, and how does proficiency in a language interact with other aspect of teaching (Bailey: 2006).

Teachers should offer English language learners a language-rich environment in which students are constantly engaged in language activities (Liaw, 1997). In order to make a good interaction in classrooms, teachers should consider that the mobile devices not only to serve the communication or entertainment but also suit to students' need in learning English effectively. They should adopt the smartphone technology as a part of teaching language and assist students to find their personalized learning style.

Finally, the mobile device management should be applied into practice. To promote this learning way to become efficiently, students should be provided with ready learning environment; for examples, strong wireless connectivity with strength signals must be prepared, IT staffs have to control provisioning, access, security, integrity, that keeps wireless network and students secure and safe.

Conclusion and Suggestion

In conclusion, the aim of this article is not only promote using mobile devices and social medias to personalize students' learning style so that they can continue their language development through the technologies, but also stir the interest of fellow teachers and encourage them to begin an experiment on their own. Be open-minded with these devise, and then you will find that these are amazingly pocket-sizes learning devices. No matter teachers like them or hate them, the mobile devices are going to become spreading throughout our classroom.

REFERENCES

Bailey, Kathleen M. (2006). "Language Teacher Supervision: A Case Based Approach"
New York: Cambridge University Press.

Harison, J. (2013) "Smart Ways to Use Smartphones in Class" (www.gettingsmart.com)

Liaw ML. (1997). "An Analysis of ESL Children's Verbal Interaction During Computer
Books Reading: Computers in the Schools.

Lin, L. (2009). "Technology and Second Language Learning". ERIC (No.ED505762)

Pemberton, R. and et.al. (1996). Taking Control: Autonomy in Language in Learning.
Hong Kong: Hong Kong UP.

WWW.blackboard.com/K-12 "Learning in the 21st Century Mobile Devices + Social
Media = Personalized Learning.

การดูแลโรคติดต่อด้วยตนเองของครอบครัวอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

Health Practices for Self-Care in Households of Bangkruai District, Nonthaburi

Province

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ ถิ่นขจี

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การศึกษาการดูแลโรคติดต่อด้วยตนเองของครอบครัว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาโรคติดต่อที่มีผลกระทบต่อครอบครัว และวิธีการดูแลโรคติดต่อด้วยตนเองของครอบครัวทั้งในภาวะปกติและเมื่อเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ไข้เลือดออก วัณโรค โรคเอดส์ ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มประชากรที่ศึกษาคือครอบครัวในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรโดยวิธี Purposive Sampling การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาสุขภาพโรคติดต่อของครอบครัว สถานที่ไปรับบริการเมื่อเจ็บป่วย คือ สถานีอนามัย โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลจังหวัด โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย คลินิกเอกชน โรงพยาบาลเอกชน ความรู้ในการดูแลเมื่อเกิดการเจ็บป่วย พบว่าโรคท้องร่วง/ท้องเสีย ทราบวิธีป้องกันร้อยละ 97.4 ทราบวิธีการดูแลรักษาร้อยละ 96.9 โรคไข้เลือดออก ทราบวิธีป้องกันร้อยละ 96.9 ทราบวิธีดูแลรักษาร้อยละ 96.4 โรคไข้หวัด/คัดจมูก ทราบวิธีดูแลรักษาร้อยละ 96.1 โรคไข้หวัดใหญ่ ทราบวิธีป้องกันร้อยละ 96.0 ทราบวิธีดูแลรักษาร้อยละ 96.4 โรคเอดส์ ทราบวิธีป้องกันร้อยละ 95.6 ทราบวิธีดูแลช่วยเหลือร้อยละ 94.8 และวัณโรค ทราบวิธีป้องกันร้อยละ 94.8 ทราบวิธีดูแลช่วยเหลือร้อยละ 95.3 การปฏิบัติดูแลโรคติดต่อของครอบครัวในภาวะปกติ พบว่า ปฏิบัติดูแลไข้หวัด/ไข้หวัดใหญ่ โดยล้างมือบ่อย ๆ ร้อยละ 64.7 ป้องกันโดยการปิดปาก ปิดจมูกเมื่อไอหรือจามร้อยละ 71.4 ออกกำลังกายสม่ำเสมอร้อยละ 30.9 โรคไข้เลือดออก ทำลายภาชนะไม่ให้ยุงวางไข่ร้อยละ 78.7 ปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม/น้ำใช้ป้องกันยุงวางไข่ร้อยละ 73.8 ผู้ป่วยวัณโรค คนในครอบครัวเคยตรวจวัณโรคทุกคนร้อยละ 71.9 ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 79.2 ครอบครัวนำเด็กอายุ 0-5 ปี ไปรับวัคซีนตามนัดทุกครั้งร้อยละ 79.7 โรคเอดส์ คนในครอบครัวไม่เที่ยวไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงร้อยละ 80.5 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมสนับสนุนชุมชนและครอบครัวให้มีระบบการดูแลตนเองในด้านโรคติดต่อ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้เหมาะสมไม่เสี่ยงต่อโรคติดต่อ ไม่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อโรคและ หน่วยงานควรให้การสนับสนุนวิชาการและงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ปัญหาโรคติดต่อของครอบครัว การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยและในภาวะปกติ

ABSTRACT

The aims of research was to determined infectious disease problems and practices for self-care in both regular condition and when getting sick in rural households of Bangkrui District, Nonthaburi Province. Selected by Purposive sampling Data were collected from interviews with the health caregivers. The statistical analysis methods used include frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The health problems of their families were infectious diseases such as common cold or influenza 30.6 %, diarrhea 21.0 %, hemorrhagic fever 1.0 %, tuberculosis 0.3 %, and AIDS 0.3 % This problems affected 87.5 % of the households with regard to performing their occupations, time and money for curative, mental health conditions, and daily-life living. With regard to the utilization of health-care facilities for medical care went to health centers, community hospital, province hospital, university hospital, private clinics, and private hospital 86.2, 78.4, 26.2, 26.2, 19.5 and 19.5 % respectively. Regarding self-care in illness, Most families knew how to take care of themselves when having infectious diseases. The following were found that prevention of diarrhea, hemorrhagic fever, influenza, AIDS. and tuberculosis are 97.4, 96.9, 96.0, 95.6 and 94.8 % respectively, health care for a patient with diarrhea, hemorrhagic fever, common cold, influenza, AIDS, and tuberculosis 96.9, 96.4, 96.1, 96.4, 94.8 and 95.3 respectively. For self-care in health, particularly Infections diseases, it were found that regular hands cleaning 64.7 %, close mouth and nose when getting cough and sneeze 71.4 % and regular exercise 30.9 % for influenza, to destroy the water-container 78.7 % and to cover the water-jar 73.8 % for hemorrhagic fever, TB examination 71.9 % and no smoking 79.2 % for tuberculosis, took their children for immunization as scheduled 79.7 %, no trip for AIDS risk behavior 80.5 %. From the result of this study conclude that the communities and families should be encouraged to adopt a family health surveillance system and to change unsuitable health behaviors with a focus on family health caregivers. Health agencies should be support a technical and financial on a continuous basis

Keywords: The infectious diseases problem of families, self-care in health and illness

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา พฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้วยตนเองยังไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดปัญหาโรคติดต่อที่สำคัญ ได้แก่ โรคไข้หวัดนก (H5N1) โรคไข้หวัดใหญ่ (H1N1) 2009 องค์การอนามัยโลกรายงานผู้ป่วยยืนยัน ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553 มีรายงานผู้เสียชีวิตจากไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ (H1N1) 2009 อย่างน้อย 15,292 ราย การศึกษาวิจัยเรื่อง การดูแลสุขภาพโรคติดต่อด้วยตนเองของครอบครัวประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ทราบปัญหาครอบครัวอำเภอบางกรวยและการดูแลสุขภาพโรคติดต่อด้วยตนเองทั้งในภาวะปกติและเมื่อเกิดการเจ็บป่วยเป็นอย่างไร ผลการศึกษาจะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสุขภาพระดับครอบครัวของอำเภอบางกรวย ให้สามารถดูแลสุขภาพโรคติดต่อด้วยตนเองได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาปัญหาสุขภาพของครอบครัวในด้าน โรคติดต่อและผลกระทบ
- (2) เพื่อศึกษาการดูแลสุขภาพของครอบครัวในด้าน โรคติดต่อด้วยตนเองทั้งในภาวะปกติและเมื่อเกิดการ

เจ็บป่วย ประโยชน์ของงานวิจัย

- (1) เพื่อเป็นข้อมูลปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับโรคติดต่อ ผลกระทบต่อครอบครัว ความรู้เรื่องการป้องกันโรค และวิธีการดูแลสุขภาพผู้ป่วยด้วยตนเองของครอบครัวอำเภอบางกรวย

- (2) เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัวสามารถดูแลสุขภาพด้วยตนเองได้อย่างยั่งยืน

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดูแลโรคติดต่อด้วยตนเองของครอบครัวในอำเภอบางกรวย ได้พบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามประเด็นได้แก่ สุขภาพและการดูแลสุขภาพด้วยตนเองระดับครอบครัว งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุขภาพและการดูแลสุขภาพด้วยตนเองระดับครอบครัว

มัลลิกา มัดโก ได้สรุปความหมายของการดูแลสุขภาพตนเองว่า เป็นการปฏิบัติในภาคประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ใน 2 ลักษณะคือ 1) การดูแลสุขภาพตนเองในภาวะปกติ (Self care in health) 2) การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย (Self care in illness)

1) การดูแลสุขภาพตนเองในภาวะปกติ (Self care in health) เป็นการดูแลตนเองเพื่อสุขภาพอนามัย เป็นพฤติกรรมดูแลตนเองและสมาชิกในครอบครัวให้มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ

2) การดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วย (Self care in illness) หมายถึง ความรับรู้ของบุคคลที่มีต่อตัวเองว่ามีความผิดปกติ

แนวคิดและบทบาทการดูแลสุขภาพระดับครอบครัว

Genevieve Cresson และ Agnes Pitrou (The role of family in creating and maintaining healthy lifestyles : 1991) กล่าวว่า ทุกสังคมจะมีการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาชีพเฉพาะทาง ที่สามารถจัดปัดเป่าปัญหาการเจ็บป่วยและโรคร้ายต่าง ๆ โดยครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญของสังคม ที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลา ดูแลให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิกทั้งในยามสุขและทุกข์ พลังที่ยิ่งใหญ่ที่เป็นพลังสร้างสรรค์ของครอบครัว

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาสุขภาพของครอบครัว

1) ปัญหาสุขภาพเจ็บป่วยเล็กน้อย สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545) ได้สำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2544 ในครัวเรือนทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่า มีอัตราการเจ็บป่วยปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปี 2542

2) ปัญหาสุขภาพในกลุ่มโรคติดต่อ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (2540-2544) พบว่า หลายโรคที่เป็นปัญหาที่มีแนวโน้มการตายลดลง เช่น ท้องร่วง โรคเอดส์ เป็นต้น (สำนักนโยบายและแผนฯ, 2544)

การดูแลสุขภาพของครอบครัวเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

1) วิธีการดูแลสุขภาพเมื่อเกิดการเจ็บป่วยเล็กน้อย อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยาและกอบกุล สามัคคี(2543) ศึกษาพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนที่ป่วยมีอาการไข้หวัด ท้องเสีย เป็นกลุ่มที่มีอาการเจ็บป่วยมากที่สุด

2) วิธีการดูแลเมื่อป่วยเป็นโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น(2544) ศึกษาการเจ็บป่วยด้วยอาการท้องร่วงในเด็กอายุ 0-5 ปี พบว่ามีอัตราสูง 2.1 ครั้ง/คน/สัปดาห์

พฤติกรรมป้องกันโรค

1) พฤติกรรมเสี่ยง/ยาเสพติด วิชัย เทียนถาวร และคณะ(2542) พบว่า กลุ่มวัยแรงงานมักนิยมสูบ

บุหรี่ในกลุ่มชายมากกว่าผู้หญิงร้อยละ 42.5 ส่วนสำนักงานสถิติแห่งชาติ(2542) พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 45.3 เพศชาย สูบเฉลี่ยวันละ 11 มวน กลุ่มอายุระหว่าง 15-19 ปี สูบบุหรี่ร้อยละ 57.2

2) การรับวัคซีนและการตรวจสุขภาพประจำปี สถาบันวิจัยสาธารณสุขไทย(2541) สำรวจสภาวะสุขภาพประชาชนทั่วประเทศ พบว่า เด็ก 0-5 ปี มีสมุดบันทึกสุขภาพสามารถพัฒนาการเดินและการพูดได้ตามวัย ร้อยละ 84.0 ส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนป้องกันโรค คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน(2545) พบว่า ครอบครัวนำบุตรหลานไปรับวัคซีนตามนัดร้อยละ 93.2

วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครอบครัวไทยในทุกตำบลของอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยใช้จำนวนบ้านแทนจำนวนครอบครัว เพราะคำว่า “บ้าน” ในความหมายของทะเบียนราษฎรน่าจะใกล้เคียงกับคำว่า “ครอบครัว” ที่อยู่อาศัยร่วมกัน

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรขนาดตัวอย่างของคอกเครน (Cochran 1977: 76) การสุ่มตัวอย่าง สุ่ม

ตัวอย่างแบบ Purposive Sampling ตามสัดส่วนประชากรของแต่ละตำบล

เครื่องมือในการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ตามแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพระดับครอบครัว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ (1) นำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาและขอรับคำแนะนำกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Content validity) ในข้อคำถาม โดยตรวจสอบความเหมาะสมของคำถาม ทั้งในส่วน โครงสร้าง เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ (2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์และไปทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างอื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยประสานงานสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกรวย และสาธารณสุขตำบลทุกแห่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอเป็นความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างครอบครัวในอำเภอบางกรวยทั้งหมด 385 ครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 86.8 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี และ 51-60 ปี ร้อยละ 42.9 และ 33.2 ตามลำดับ อายุเฉลี่ย 51.9 ปี แต่งงานแล้วอยู่กับคู่สมรส ร้อยละ 90.4 ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ร้อยละ 83.1 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 100.0 สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 53.2 รองลงมาจบประถมศึกษา ร้อยละ 22.8 ประกอบอาชีพหลักคือค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 47.5 รองลงมารับจ้างทั่วไปร้อยละ 20.0 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 35.8 และรายได้มากกว่า 25,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 16.9 อยู่ในระดับพอมีพอใช้ ร้อยละ 87.3 มีสมาชิกในครอบครัว 4-5 คน ร้อยละ 63.4

การดูแลรักษาโรคติดต่อเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

1. โรคท้องร่วง/ท้องเดิน/ท้องเสีย หรืออุจจาระร่วง วิธีการดูแลรักษา ครอบครัวส่วนใหญ่รู้วิธีการดูแลรักษา เมื่อเกิดอาการท้องร่วง/ท้องเดิน/ท้องเสียร้อยละ 96.9 กลุ่มอายุ 41-50 ปี และ 61-80 ปี รู้มากที่สุดร้อยละ 98.2 และ 98.3 กลุ่มอายุ 25-40 ปี รู้น้อยที่สุดร้อยละ 87.9
2. โรคไข้เลือดออก วิธีการดูแลรักษา ครอบครัวส่วนใหญ่รู้วิธีการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วยด้วยโรค ไข้เลือดออก ร้อยละ 96.4 กลุ่มอายุ 41-50 ปี และ 61-80 ปี รู้มากที่สุดร้อยละ 98.2 และ 98.3 กลุ่มอายุ 25-40 ปี รู้น้อยที่สุด ร้อยละ 90.9
3. โรคไข้หวัด คัดจมูก วิธีการดูแลรักษา ครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้ในวิธีการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วยด้วย โรคไข้หวัด คัดจมูกร้อยละ 96.1 กลุ่มอายุ 41-50 ปี และ 61-80 ปี รู้มากที่สุดร้อยละ 98.2 และ 98.3 กลุ่มอายุ 25-40 ปี รู้น้อย ที่สุดร้อยละ 90.9
4. โรคไข้หวัดใหญ่ วิธีการดูแลรักษา ครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้ในวิธีการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วยด้วยโรค ไข้หวัดใหญ่ร้อยละ 96.4 กลุ่มอายุ 41-50 ปี และ 61-80 ปี รู้มากที่สุดร้อยละ 97.6 และ 98.3 กลุ่มอายุ 25-40 ปี รู้น้อยที่สุดร้อย ละ 87.9
5. โรคเอดส์ วิธีการดูแลช่วยเหลือ ครอบครัวส่วนใหญ่รู้วิธีการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ ร้อยละ 94.8 กลุ่มอายุ 41-50 ปี รู้มากที่สุดร้อยละ 97.0 กลุ่มอายุ 51-60 ปี รู้น้อยที่สุดร้อยละ 93.0
6. วันโรค วิธีการดูแลช่วยเหลือ ครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้ในวิธีการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยวัน โรคร้อยละ 95.3 กลุ่มอายุ 41-50 ปี รู้มากที่สุดร้อยละ 97.6 กลุ่มอายุ 25-40 และ 51-60 ปี รู้น้อยที่สุดร้อยละ 93.5 และ 93.0

พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติดูแลโรคติดต่อในภาวะปกติ

1. พฤติกรรมการปฏิบัติดูแลไข้หวัด/ไข้หวัดใหญ่ ครอบครัวส่วนใหญ่ล้างมือบ่อย ๆ ปฏิบัติสม่ำเสมอร้อย ละ 64.7 ปิดปาก ปิดจมูกด้วยกระดาษทิชชูเมื่อไอหรือจาม หลีกเลี่ยงการใช้ของร่วมกัน และใช้ช้อนกลางเมื่อกิน อาหาร ปฏิบัติสม่ำเสมอร้อยละ 67.3 ออกกำลังกายสม่ำเสมอสัปดาห์ละ 3-5 วัน นานครั้งละ 30 นาที ร้อยละ 30.9
2. พฤติกรรมการปฏิบัติดูแลโรคไข้เลือดออก ครอบครัวส่วนใหญ่ทำลายภาชนะขังน้ำไม่ให้ยุงวางไข่ ปฏิบัติสม่ำเสมอร้อยละ 78.7 ปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม/น้ำใช้ป้องกันยุงวางไข่ คลุมด้วยผ้าขาวหรือพลาสติก ปฏิบัติสม่ำเสมอ ร้อยละ 73.8 ใส่ถุงซังฟอก เกลือแกงในงานรองขาปฏิบัติสม่ำเสมอร้อยละ 72.5 ใส่ปลากินลูกน้ำในภาชนะอ่างปลูก บัว ถังเก็บน้ำในห้องน้ำ ปฏิบัติสม่ำเสมอร้อยละ 71.4
3. พฤติกรรมการปฏิบัติดูแลผู้ป่วยวันโรค คนในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 79.2 มีคนสูบบุหรี่ 1 คนร้อยละ 17.9 ครอบครัวที่ออกกำลังกายสม่ำเสมอร้อยละ 37.1 ออกกำลังกายเป็นบางครั้งร้อยละ 56.9 คนใน ครอบครัวเคยตรวจวันโรคทุกคนร้อยละ 71.9
4. พฤติกรรมการปฏิบัติพาเด็กอายุ 0-5 ปี ไปรับวัคซีนตามนัดทุกครั้ง ครอบครัวส่วนใหญ่พาเด็กอายุ 0-5 ปี ไปตามนัดทุกครั้งร้อยละ 79.7 ไม่พาเด็กไปตามนัดในบางครั้งร้อยละ 7.5 ไม่มีเด็กอายุ 0-5 ปี ร้อยละ 12.7
5. พฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของคนในครอบครัว คนในครอบครัวไม่เที่ยว ไม่เสี่ยงร้อยละ 80.5 รองลงมา คือ ดื่มสุราเบียร์ ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน มีเพศสัมพันธ์สำล่อน และเที่ยวกลางคืน ร้อยละ 15.6, 2.1, 1.0 และ 0.8 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า โรคติดต่อที่พบบมากที่สุดคือ ไข้หวัด/ ไข้หวัดใหญ่ และอุจจาระร่วงร้อยละ 30.6 และ 21.0 ตามลำดับ เป็นการเจ็บป่วยที่พบบากในระดับครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องปกติในชุมชนไทย ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการสำรวจของสำนักสถิติแห่งชาติ (2545) พบว่า ประชากรที่ป่วยรู้สึกไม่สบายจะเป็นโรกระบบทางเดินหายใจมากที่สุดร้อยละ 40.0

2. ผลกระทบต่อครอบครัวในปัญหาโรคติดต่อ พบว่า มีผลกระทบมากที่สุดร้อยละ 87.5 เกี่ยวกับการทำงาน/ประกอบอาชีพ การดูแล/เวลาเจ็บป่วย ค่าใช้จ่าย สุขภาพด้านจิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ป่วย ผลกระทบจะมากกว่าการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2545) พบว่า ปัญหาสุขภาพมีผลกระทบต่อครอบครัวในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน

3. สถานที่ไปรับบริการเมื่อเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อมากที่สุด คือ สถานีอนามัยร้อยละ 86.2 โรงพยาบาลชุมชนร้อยละ 78.4 โรงพยาบาลจังหวัดร้อยละ 26.2 โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยร้อยละ 26.2 คลินิกเอกชนร้อยละ 19.5 โรงพยาบาลเอกชนร้อยละ 19.5 หมอแผนโบราณร้อยละ 5.9 และซื้อยากินเองร้อยละ 4.7 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน

4. วิธีการป้องกันและการดูแลรักษาโรคติดต่อเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

4.1 โรคท้องร่วง/ท้องเดิน/ท้องเสีย หรืออุจจาระร่วง ครอบครัวทราบวิธีป้องกันและดูแลรักษาโรคนี้อยู่ร้อยละ 97.4 และ 96.9 ตามลำดับ วิธีป้องกันคือ การล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังใช้ส้วมร้อยละ 95.3 กินอาหารที่สุกสะอาดร้อยละ 94.5 วิธีดูแลรักษา คือ การใช้ผงน้ำตาลเกลือแร่ (ORS) น้ำเกลือชาวบ้านร้อยละ 92.2 กินยาแก้ท้องเสียร้อยละ 77.4 สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2545) ศึกษา ทราบวิธีป้องกันร้อยละ 89.1 ทราบวิธีดูแลรักษาร้อยละ 89.5 โดยดื่มสารละลายเกลือแร่ ร้อยละ 70.3 กินยาแก้ท้องเสียร้อยละ 36.8

4.2 โรคไข้เลือดออก ครอบครัวทราบวิธีป้องกันและดูแลรักษาร้อยละ 96.9 และ 96.4 ตามลำดับ วิธีการป้องกันไข้เลือดออก คือ การป้องกันยุงกัด เช่น นอนในมุ้ง ร้อยละ 95.6 ป้องกันยุงวางไข่ เช่น เลี้ยงปลาหางนกยูง ใสทรายอะเบท คว่ำภาชนะขังน้ำ ร้อยละ 93.5 วิธีการดูแลรักษา คือ เช็ดตัวผู้ป่วยเพื่อลดไข้ร้อยละ 94.5 ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำมากๆ ชดเชยการเสียน้ำร้อยละ 90.6 ห้ามกินยาลดไข้แอสไพรินร้อยละ 89.6 สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน(2545) ศึกษาพบว่า เป็นไข้เลือดออก ทราบวิธีป้องกันร้อยละ 93.9 ทราบวิธีดูแลผู้ป่วยร้อยละ 83.8

4.3 โรคไข้หวัด คัดจมูก ครอบครัวทราบวิธีการดูแลรักษาร้อยละ 96.1 คือ กินยาแก้หวัดลดน้ำมูก ร้อยละ 92.2 ใ้ใส่เสื้อผ้าให้ร่างกายอบอุ่นร้อยละ 87.8 ทายาแก้หวัดคัดจมูกร้อยละ 85.9 การกินยาแก้หวัดมากกว่า การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2545) พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่ทราบวิธีดูแลเมื่อเป็นไข้หวัด/คัดจมูกร้อยละ 96.6 เมื่อป่วยเป็นไข้หวัด/คัดจมูก ครอบครัวเกือบสี่ในห้า (ร้อยละ 78.7) ดูแลสุขภาพโดยการกินยาแก้หวัด

4.4 โรคไข้หวัดใหญ่ ครอบครัวทราบวิธีป้องกันและการดูแลรักษาร้อยละ 96.0 และ 96.4 ตามลำดับ วิธีป้องกัน คือ ปิดปากและจมูกเมื่อไอหรือจามร้อยละ 9.4 กินอาหารที่ปรุงสุก/ใช้ช้อนกลางร้อยละ 91.4 ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำสบู่ร้อยละ 90.1 ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 89.1

4.5 โรคเอดส์ ครอบครัวทราบวิธีป้องกันและการดูแลช่วยเหลือร้อยละ 95.6 และ 94.8 ตามลำดับ

วิธีการป้องกัน คือ ไม่มีเพศสัมพันธ์กับคนเป็นเอดส์ร้อยละ 94.3 ไม่ใช่เข็มฉีดยา/ของมีคมร่วมกันร้อยละ 92.9 สวมถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 90.9 วิธีการดูแล

4.6 วันโรค ครอบครัวทราบวิธีป้องกันและการดูแลช่วยเหลือร้อยละ 94.8 และ 95.3 ตามลำดับ วิธีการป้องกันคือ อยู่ในสถานที่อากาศถ่ายเทสะดวกร้อยละ 92.5 สูบบุหรี่เป็นผลร้ายต่อวันโรคปอดร้อยละ 91.7 ฉีดวัคซีน บีซีจีร้อยละ 91.2 วิธีการดูแลช่วยเหลือ คือ กินยาวันโรคสม่ำเสมอร้อยละ 92.5 กำจัดเสมหะผู้ป่วยร้อยละ 90.1 ไปตรวจตามแพทย์นัดร้อยละ 89.4 รักษาพยาบาลระยะสั้นร้อยละ 86.5

5. พฤติกรรมการปฏิบัติต่อ โรคติดต่อในภาวะปกติ

5.1 การออกกำลังกาย พบว่า การปฏิบัติต่อไข้หวัด/ไข้หวัดใหญ่ และการป่วยวันโรค ครอบครัวออกกำลังกายสม่ำเสมอ ร้อยละ 30.9 และ 37.1 ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประสิทธิ์ ธีระพันธ์ (2544) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ออกกำลังกายเป็นประจำร้อยละ 42.2 ออกกำลังกายเป็นประจำร้อยละ 21.9 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 35.9 ไม่ได้ออกกำลังกาย เช่นเดียวกับการศึกษาของคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน(2545) ครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ออกกำลังกายหรือออกนาน ๆ ครั้งร้อยละ 80.2

5.2 สุขวิทยาส่วนบุคคล พบว่า การปฏิบัติต่อไข้หวัด/ไข้หวัดใหญ่ ครอบครัวส่วนใหญ่ล้างมือบ่อย ๆ ร้อยละ 64.7 ปิดปาก ปิดจมูกด้วยกระดาษทิชชูเมื่อไอหรือจามร้อยละ 71.4 ใช้ช้อนกลางเมื่อกินอาหารสม่ำเสมอร้อยละ 67.3 ส่วนพฤติกรรมการปฏิบัติต่อวันโรค พบว่า คนในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 79.2 สำหรับการปฏิบัติต่อโรคเอดส์ พบว่า คนในครอบครัวไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงร้อยละ 80.5

5.3 การปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า การปฏิบัติต่อไข้เลือดออก ครอบครัวส่วนใหญ่ทำลายภาชนะขังน้ำไม่ให้ยุงวางไข่ร้อยละ 78.7 ปิดฝาโอ่งน้ำดื่มน้ำใช้ป้องกันยุงวางไข่ปฏิบัติสม่ำเสมอร้อยละ 73.8 ใส่ผงซักฟอก เกลือแกงในจานรองขาตู้ร้อยละ 72.5 ใส่ปลากินลูกน้ำในภาชนะขังน้ำร้อยละ 71.4

5.4 การไปรับบริการตรวจ พบว่า ครอบครัวเคยตรวจวันโรคทุกคนร้อยละ 71.9 ครอบครัวส่วนใหญ่พาเด็กอายุ 0-5 ปี ไปตามนัดทุกครั้งร้อยละ 79.7 ซึ่งต่ำกว่าการศึกษาของคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2545) พบว่า ครอบครัวนำบุตรหลาน ไปรับวัคซีนตามนัดร้อยละ 93.2

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดระบบการดูแลปัญหาโรคติดต่อด้วยตนเอง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ร่วมกับชุมชนเฝ้าระวังปัญหาสาธารณสุขให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมป้องกันโรคติดต่อประจำ

2. การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพในภาวะปกติ ส่งเสริมให้ครอบครัวมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ด้วยการจัดกิจกรรมสุขภาพในชุมชน โดยจะต้องไม่เน้นกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่บุคลากรทางการแพทย์ต้องการเท่านั้น แต่เน้นกระบวนการสร้างเสริมให้ครอบครัวเพิ่มสมรรถนะในการกำหนดกิจกรรมที่จะดูแลสุขภาพตนเอง โดยเฉพาะการส่งเสริมผู้ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของครอบครัว

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนวิชาการ งบประมาณที่เพียงพอ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพของครอบครัว องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยเอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ

4. พัฒนารูปแบบการดูแลในระดับครอบครัว เนื่องจากครอบครัวอยู่ในชุมชนที่มีบริบทของสังคมและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้พฤติกรรมสุขภาพของแต่ละชุมชนแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมสุขภาพของครอบครัว รูปแบบใดที่จะพัฒนาให้เหมาะสมในแต่ละชุมชน จะต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนา ในลักษณะการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จึงจะทราบถึงรูปแบบในการพัฒนาการดูแลสุขภาพในระดับครอบครัว อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสุขภาพชุมชนนำไปสู่การสร้างครอบครัวสุขภาพดีต่อไป

บรรณานุกรม

- กองสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2544). การสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- คณะกรรมการอำนวยการจัดการทำแผนพัฒนาการสาธารณสุข(2540). แผนพัฒนาสาธารณสุขในช่วงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8(2540-2544). กรุงเทพฯ. องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- คณะกรรมการจัดทำแผน 9 ของกระทรวงสาธารณสุข. แผน 9 ของกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9(2545-2549). หน้า 6, 42-43
- คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน (2545). การดูแลสุขภาพด้วยตนเองของครอบครัวไทย. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ (2543). สถานะสุขภาพคนไทย. กรุงเทพฯ. อูษาการพิมพ์.
- ประเวศ วะสี (2545). สุขภาพ สังคมสู่สังคมสันติภาพ. จังหวัดนนทบุรี. สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพและสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขมูลฐาน
- พรรณพิมล หล่อตระกูล(2545). สถาบันครอบครัวกับสุขภาพ. ใน โภมาศ จึงเสถียรทรัพย์ และสุภาภรณ์ แซ่ลิ้ม(บรรณาธิการ). 30 ประเด็นสู่แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 9 (หน้า 323-338). กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสหประชาพานิชย์.
- มานิต วีระตันติกานนท์ และคณะ(2544). แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- มัลลิกา มดีโก(2530). ครอบครัวกับการดูแลสุขภาพตนเอง. ในพิมพ์วิทย์ ปรีดาสวัสดิ์ และคณะ (บรรณาธิการ). การดูแลสุขภาพตนเองที่สนใจทางสังคมวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ. บริษัทสำนักพิมพ์ แสงแดด จำกัด.
- วิชัย เทียนถาวร และคณะ(2542). การศึกษาสภาพครอบครัวที่มีลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ของประเทศไทย. จังหวัดนนทบุรี. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- วิพุธ พูลเจริญ และคณะ. คู่มือปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ หนังสือสุขภาพคนไทย ปี พ.ศ. 2543. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, หน้า 71-72.
- ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย. เศรษฐศาสตร์สาธารณสุขในยุคปฏิรูประบบสุขภาพ. ศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2543 หน้า 11-12
- สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ และคณะ(2542). การสาธารณสุขไทย พ.ศ. 2540-2541. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย : สกว. และภาคี(2543). เด็กเยาวชน และครอบครัว : อนาคตของชุมชน. ในเอกสารประกอบการประชุมประจำปีว่าด้วยเรื่องชุมชนครั้งที่ 1 “ชุมชนท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง”. กรุงเทพฯ.

WHAT DO THAI UNIVERSITY
STUDENTS THINK OF
PROJECT BASED ESL LEARNING ?

Author: **Samantha Lowe**

 Faculty of Liberal Arts

 Southeast Bangkok University, Bangna, Bangkok

 March 2013

Abstract

This study investigates Thai University students' responses to questions regarding their experience of L2 study through Project Based Learning (PBL), as opposed to more traditional teaching methods. The participants were final year Business English undergraduates from a Bangkok University. These perceptions are important for all stakeholders of the educational environment. This research aimed to identify if; (1) student satisfaction may vary according to method of instruction; (2) student perception of skills gain may vary according to method of instruction; and; (3) levels of student satisfaction and perceived skills gain may vary according to age, gender and/or GPA.

Introduction

Numerous studies have researched ESL students' perceptions of learning but much of this has focused on 'traditional' teaching methods with a 'final exam', rather than 'content-based' instruction with an assessed 'project'. In recent years, studies have researched students' experience of learning English through subject specific topics, but few have looked at the use of case studies or projects in ESL. In this field, the existing studies have focused mainly on the perspective of the instructor, or investigated the views of foreign, rather than native language students.

Changes in globalization have made education a *commodity* or *service* that can be bought and sold at a national or international level (Altbach & Umakoshi, 2004). As competition between universities has risen at an international level, Thai universities have found themselves at a disadvantage due to the culturally low level of competitiveness (Srisa-an, 1999). Over time, the pressure of international competition has led to domestic competition and the introduction of

Thai education facility rankings. Shank, Walker and Hayes (1995) purport that, Higher education possesses the characteristics of a service industry. Educational services are intangible, heterogeneous, inseparable from the person delivering it, variable, perishable, and the customer (student) participates in the process. In addition, colleges and universities are increasingly finding themselves in an environment that is conducive to understanding the role and importance of service quality; this environment is a fiercely competitive one.

In light of the above views, this study identifies students as ‘customers’ and the teaching method, as the ‘service’ provided by the education facility. In this fast changing environment, it is expected that customers’ service requirements and needs may be different from recent years. It is vital that the education service provides today’s students with the skills and knowledge needed for the future. This research is important because if learners are dissatisfied with the service they receive, they may not acquire the skills they need. This could have a negative impact on student retention and/or learners’ future careers, which may lead to an adverse affect on the Thai economy.

Teaching methods

Teaching English as a second language has been practiced, in various adaptations, in language classrooms all around the world for centuries. The method of teaching English as a second language (ESL) has been subject to tremendous change, especially throughout the 20th and 21st centuries. The findings of Stein (1995) and Massis (2009), demonstrate that methods of teaching are becoming more customer driven. It is therefore important that we are well informed with regard to students’ satisfaction with teaching methods. The participants of this study, were instructed through a content based course culminating in a Business related project. The sample, were also taught a separate L2 course unit by more traditional methods.

Traditional methods

Brown (2000) asserts that the Traditional method is still one of the most popular and favourite models of language teaching, although claiming that this method has been rather stalwart and impervious to educational reforms, retaining a standard methodology. It is noted that its contribution to language learning has been limited, since it has shifted the focus from the real language to a "dissected body" of nouns, adjectives, and prepositions, doing nothing to enhance a student's communicative ability in the foreign language.

Content based instruction (CBI)

Over time, the word *content* has changed its meaning in language teaching. Content used to refer to the methods of grammar translation, audio-lingual methods and vocabulary, or sound patterns in dialog form. More recently, content is interpreted as the use of *subject matter* as a vehicle for second or foreign language teaching/learning (Page and Simmons, 2010). This method of integrated language and subject matter instruction has become an increasingly popular alternative to traditional foreign language teaching. According to Brinton, Snow, & Wesche (1989), Content-Based Instruction (CBI) is a significant approach in providing second-language learners skills, in both content and language. Advocates of the integration of language and content method, perceive it as "an excellent way of making progress in a foreign language" (European Commission, 2008).

Researchers have recommended this instructional approach to develop students' academic language ability at the same time as teaching subject matter. Short (1991a) describes this approach as especially beneficial to University L2 learners for several reasons; it can help prepare students for mainstream subjects, increase learners' motivation and interest with subject specific themes, and it can assist in making students feel part of the mainstream curriculum. Short (1993) purports that CBI, effectively increases learners' target language proficiency. CBI

teaches the necessary skills for success in various fields. Students gradually acquire greater control of the English language, enabling them to participate more fully in an increasingly complex academic and social environment, thus preparing them for the Business world.

Furthermore, Mohan (1998) argues that when using language, we are making choices about the appropriateness of language for a given context. Knowing how to use language in a discourse appropriate way, or understanding what is referred to as field, tenor, and mode, is what we want to accomplish in an L2 learning environment. Mohan (1998) pointed out that, very often, in thinking about language learning and teaching, we are not attentive to the role of language as a medium of learning, and do not acknowledge that content is being communicated in the language learning classroom. Research also suggests that teaching ESL students advanced literacy and discipline appropriate language is better done through authentic subject matter content, rather than basic practice courses (Adamson, 1993; Early & Hooper, 2001; Mohan & Beckett, 2001; Smoke, 2001).

However, the findings of Burger et al.(1984) suggest that subject matter language teaching courses may not be necessary to ensure gains in second language proficiency. Nonetheless, if students are sufficiently advanced to be ready for corrections and polishing, and if the correcting and polishing are done in a reassuring environment, the extra practice will not harm their progress but can lead to a greater sense of confidence of the students, and a feeling of satisfaction with their efforts at learning a second language (Burger et al., 1984).

Many studies have focused on instruction in the teaching aspect of Content based instruction (CBI) in second language contexts (Flowerdew & Miller, 1996). Much thought has gone into developing, implementing, and refining strategies and techniques that effectively integrate language and subject matter instruction (Nation & Macalister,2010), however, as recognized by

Moss (1998), the issue of assessment is still a concern. It is argued that neither traditional language tests nor subject knowledge tests are adequate in defining L2 learners' achievement accurately (Short, 1991b.). This concern regarding assessment is due to the difficulty in isolating the language features from the content objectives, in a way that one does not adversely influence the other. The majority of research in the area of integrated learning concurs in recommending the use of alternative assessment measures, namely, checklists; portfolios; interviews; performance-based tasks; and projects (Moss, 1998).

Projects can encompass all of the aforementioned assessment measures and can therefore be deemed as one of the most effective methods of assessment for CBI.

Project based learning (PBL)

Since the late 20th century, Project based learning (PBL) has become more established in education programs around the world (Barnes et al., 1994; Erskine et al.,1998). At the core of this method is a project, “a description of an actual situation, commonly involving a decision, a challenge, an opportunity, a problem or an issue faced by a person (or persons) in an organization” (Erskine et al.,1998). This method of instruction is designed to present learners with real issues and to encourage the development of interpersonal, analytical, and decision making skills as they link theory with practice.

Various forms of PBL were introduced into second-language education in response to perceived inadequacies in Krashen's (1981) input hypothesis. Krashen purported that comprehensible input is the most important variable in second-language acquisition. He argued that L2 learners need extensive exposure to the target language, as is the case when children learn their first language. However, Swain's (1985) evaluation of students' learning demonstrated that comprehensible input alone is not enough. Swain's study showed that years of comprehensible

input did not enable learners to achieve native-like competence, and this led to the proposition that second language learners need to produce comprehensible output through meaningful interaction with native speakers. In order to produce comprehensible output, Swain concluded that students needed a variety of communicative opportunities, where they could engage in meaningful negotiation and interaction with native speakers in cultural settings. This change in perspective led to the popularity of Brumfit's (1984) project-based communicative language teaching methodology. Hence, project based teaching has been applied to L2 learners (Beckett, 2000).

PBL also reflects the Vygotskian theory that learning occurs through social interaction and encourages individuals to deal with the kind of cognitive challenges that are just above their current levels of ability (Wertsch, 1985).

With PBL it is important that students feel interested and involved to an extent that stimulates their desire to learn, research topics, and produce a project. The project should reflect the interests and concerns of the learners (Fried-Booth, 1997). Teachers can begin determining project topics at the start of the instructional cycle by conducting a class needs assessment to identify topic areas and skills to be developed. As the teacher and students talk about project ideas, they get to know each other and a communicative bond is formed. New topics and issues may come to light that are appropriate for project learning. A project may focus on the objectives of one instructional unit, or in many cases, it may be the culminating event of several units learnt throughout the course. With PBL, teachers need to let the students decide on, and take ownership of a project. The teacher becomes the facilitator. The project is usually only part of the instruction, other instructional methods and materials such as course books, current examples and articles are incorporated as well. With the growing amount of information

available via the internet today, project based work also enables students to acquire valuable research skills. Moss (1998) maintains that, whatever the project, learners need to be involved in the decision making from the outset.

Team work

Much PBL involves group work. Students choose their own teams, or instructors may allocate the group members. Generally, there is no set number of learners required for each team.

According to Moss (1998), group work in the education environment encourages team spirit, individual responsibility, negotiation skills and a sense of achievement. When learners work in teams, they find they need skills to come up with ideas, plan, organize, negotiate, make their points, and arrive at a consensus about issues such as what tasks to perform, who will be responsible for each task, and how information will be researched and presented. These skills have been identified by learners as important for living successful lives (Stein, 1995). The collaborative nature of project work encourages development of these skills even among learners at low levels of language proficiency (Moss, 1998). Within the group work integral to projects, individuals' strengths and preferred ways of learning (e.g., by reading, writing, listening, or speaking) strengthen the work of the team as a whole (Lawrence, 1997).

Attitudes towards PBL

Numerous studies report that PBL encourages students to really think about what they are doing, the consensus being that such active involvement in the learning process enhances learning (Benek-Rivera & Matthews, 2004; Sarason & Banbury, 2004).

However it has also been acknowledged that not all PBL is successful (Schwartz, 1997, p.27).

Some teachers do not have enough subject matter experience to guide the process well.

Instructors may assume too much ability on the part of the learners and expect them to take

control of the project without having laid the necessary groundwork. Similarly some teachers may fail to let students take the lead when they are capable. Wrigley (1998) claims that learners do not necessarily take to project work wholeheartedly, hence an energetic encouraging approach is required of the instructor. Schwartz (1997) also purports that some students may feel teachers are abdicating their roles if they do not provide adequate answers, leaving the students to feel unsure of direction. Schwartz also claims that some students are not entirely comfortable to learn with and from their classmates.

Jackson (2004) researched perceptions of project-based business teaching in L2 learning in Hong Kong, from the perspective of the professors. Whilst the general opinion was that PBL is one of the best learning methods in the area of business, concerns arose with regard to the method of instruction. The professors in this study instructed through content specific discussion. They reported that this method did not work well, because the students were too shy to join in the discussion. Hence they reverted to presentation methods for instruction.

Epstein et al. (2006) researched undergraduates' perceptions of PBL in the information technology field. It was found that their participants perceived a more intimate academic experience than in their other classes, where many felt as if they were just a number. The students reported that a variety of skills were developed during this PBL experience, those most frequently mentioned were teamwork, communication and research skills.

A study undertaken by Wang (2009) investigated L2 hospitality students' responses toward their learning experiences from undertaking web based group projects. Student attitudes toward PBL were sought through questionnaires and final reports. The findings showed that the students held mainly positive views towards PBL. In fact the participants' responses revealed that the group

project work had advantages in promoting cognitive skills and improving subject awareness. However, negative comments were observed regarding the time consuming nature of group work.

Student Satisfaction.

As previously mentioned, the findings of Stein (1995) and Massis (2009) demonstrate that methods of teaching are becoming more customer driven. It is therefore important that we are well informed with regard to student satisfaction.

“Student satisfaction is a short-term attitude that results from the evaluation of their experience with the education service received” (Elliot & Healy, 2001).

Whilst student satisfaction is generally positively related to exam results, it is important to identify satisfaction with the actual learning experience, rather than just assume that satisfaction is high because students attain high grades. Researching students’ perceptions provides a way that universities can identify satisfaction levels, and focus directly on issues of quality management, in order to ensure that educational standards are high (Wiers-Jenssen et al., 2002). It is widely acknowledged that customer (student) satisfaction is not only positively related to customer loyalty, but also to corporate image, corporate reputation and brand reputation (Anderson *et al.*, 1994; Johnson & Gustafsson, 2000). Similarly, Marzo-Navarro *et al.*, (2005) report that student satisfaction gives cause to recommend courses to others. Thus, student satisfaction and retention are closely linked and student satisfaction has become an extremely important issue for universities and their management. Measures of student satisfaction can also assist in identifying and implementing areas for development (Oller, et al. (1977). Furthermore Murakami (1980) studied behavioral and attitudinal correlations of Japanese students and established a positive relationship between student satisfaction and second language acquisition.

One way in which we identify student satisfaction is through the implementation of attitude and perception surveys.

Measuring Satisfaction

Devereaux-Ferguson (2000) suggests that Likert (1932) type scales are useful when asking participants to indicate how strongly they agree or disagree with statements designed to elicit attitudes towards some object, concept or person. For this reason, this was chosen as the most appropriate scoring method for this study for the quantitative questions.

Theoretical issues

Constructivist theory suggests that individuals create conceptual structures to form perceptions and attitudes. Bartlett's (1932) Schema theory proposed that individuals create integrated chunks of knowledge that allow us to form expectations and to draw inferences, referred to as schemata. Similarly Schank and Abelson (1975), suggested that our opinions are drawn from stereotypical situations, from which individuals create 'scripts'.

This is highly relevant to this paper, as the primary aim of this investigation has been to explore whether perceptions diverge according to individual variables. The above mentioned theories have been noted in studies about the way humans perceive people, objects, situations and environments while actually viewing them, however the focus here remains on the human ability to create an individual perception of acquired benefit to oneself.

It is reported that perceptions vary according to social groups (such as gender and age), and more so than an individual's attributes and idiosyncrasies (Bodenhausen & Macrae, 2003).

Group dynamics have been seen to impact upon individuals' attitudes and perceptions, for many

reasons. The paradigm of collective cultural beliefs and norms within an educational environment may be a powerful force in shaping and maintaining perceptions of achievement or satisfaction.

Hypotheses

It was hypothesized that;

H1: L2 students' course satisfaction will be higher, if the method of teaching is project based, rather than traditional instruction.

H2: L2 students' perceived improvement in language acquisition, will be higher if the method of teaching is project based, rather than traditional instruction.

H3: The levels of course satisfaction, and perceived improvement, may vary according to age, gender, or GPA.

Method and design

A course questionnaire was distributed to the sample of n.78 students, for qualitative discourse analysis and to identify themes that emerged with regard to student course satisfaction. An online survey method for a within group analysis of variation was also used on a sample of n.58 final year L2 undergraduates, with contextual independent variable (IV) 'method of teaching' and individual IV's 'age' ('19-21', '21-23', '23-24', '24-26'), 'gender' ('male', 'female') and 'GPA' ('below 3.00', '3.00 and over').

Results

The qualitative analysis revealed discursive expressions of enjoyment, satisfaction and optimism for the skills and material learnt through PBL. Participants demonstrated a high level of satisfaction for this method of instruction. Moreover, students' responses revealed that during

PBL course, they developed: (1) improved language and cognitive skills, (2) greater confidence, (3) interest in course topics, (4) team synergy, and (5) improved research skills. A small number of comments were interpreted as negative such as the (1) 'difficulty encountered' by some students with a specific topic (namely Finance) and (2) 'time wasting' by some teams' lack of preparation for class presentations. Some discursive constructs were particularly encouraging including; (1) interesting; (2) active; (3) exciting; suggesting that participants enjoyed the interactive method of instruction, and the challenge of learning and researching their group projects, and lastly, over 70% of the participants wrote that they would; (4) use the skills they had learnt in the future.

The quantitative findings revealed that the students hold positive views towards Project Based Learning when compared to traditional methods of instruction. Over 80% of the participants perceive their 'level of satisfaction' and their 'language skills improvement' to be higher with Project Based Learning than with traditional instruction. Due to the unequal distribution of the sample (female (n.47), male (n.11)), the Kruskal Wallis test was used for further analysis.

Significant differences were noted between the responses of females and males in regard to their overall comparison of perceived skills gain when comparing PBL and traditional methods, (Sig = 0.096 < 0.1), (F = 5.83 > M = 5.27)

Significant differences were also noted for variables: 'enjoyment level' (sig = 0.038 < 0.05), ('GPA 3.00 and over' = 4.49 > 'GPA below 3.00' = 4.11) and 'overall satisfaction' (sig = 0.014 < 0.05), (GPA 3.00 and over' = 6 > 'GPA below 3.00' = 5.43).

No significant differences were noted between the responses of students in different age groups with regard to the tested variables.

Conclusion

Supporting the hypotheses, it is concluded that students experience a high level of satisfaction with Project based learning when compared to traditional teaching methods. Although 'age' does not show any significant effect in this study, both 'gender' and 'GPA' were seen to affect perceived levels of satisfaction. Females reported a higher level of satisfaction than males, and students with a higher GPA reported higher levels of satisfaction than those with a lower GPA.

If resources permit it may be worth offering a wider range of PBL courses to female students, and to students with a higher GPA. Consideration could be given to tailoring some PBL courses to better suit their interests of male learners, so that they too may benefit more from this rewarding method of learning. Some project based courses could be geared towards students with a lower GPA, for example using less specialized subject matter which would enable the students to enjoy the learning experience more and benefit from learning without being distracted by difficulties they may encounter.

This research has investigated what today's students think about Project based instruction. It is hoped that the findings may lead to service improvements that benefit all stakeholders of the education environment.

Bibliography

Adamson, H. D. (1993). *Academic competence theory and classroom practice: Preparing ESL students for content courses*. London: Longman

Altbach, P. G., & Umakoshi, T. (2004) *Asian Universities, Historical Perspectives and Contemporary Challenges*

Anderson, E. W., Fornell, C., & Lehmann, D. R. (1994). *Customer satisfaction, market share, and profitability*. *Journal of Marketing*, 58, 53 – 66.

Barnes, L. B., Christensen, C. R., & Hansen, A. J. (1994). *Teaching and the case method (3rd ed.)*. Boston: Harvard Business School Press.

Bartlett, F. C. (1932). *Remembering*. London: Cambridge University Press.

Benek-Rivera, J., & Mathews, V. E. (2004). *Active learning with jeopardy: Students ask the questions*. *Journal of Management Education*, 28, 104–118.

Bodenhausen, G. V., Macrae, C. N., & Hugenberg, K. (2003). *Activating and inhibiting social identities: Implications for perceiving the self and others*. In G. V. Bodenhausen & A. J. Lambert (Eds.), *Foundations of social cognition* (pp. 131-154). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Brinton, D., Snow, M. A., & Wesche, M. J. (1989). *Content-based second language instruction*. Boston, MA: Heinle & Heinle

Brown, H. D. (2000) *Principles of Language Learning and Teaching*. New York: Longman

Brumfit, C. (1984). *Communicative methodology in language teaching: The roles of fluency and accuracy*. Cambridge: Cambridge University.

Burger, S., M. Chretien, M. Gingras, P. Hauptman, and M. Migneron. (1984). *Le role du professeur de langue dans un cours de matiere academique en langue seconde*. *The Canadian Modern Language Review* 41(2), 397-402.

Devereaux-Ferguson, S. (2000) *Researching the Public Opinion Environment (Sage Series)*

Early, M., & Hooper, H. (2001). *Implementation of the Vancouver School Board's ESL initiatives*.

Elliot, K.M. & Healy, M.A. (2001). *Key factors influencing student satisfaction related to recruitment and retention*. *Journal of Marketing for Higher Education*, 10 (4), 1-11.

Epstein, A.W., Bras, R., Hodges, K., & Lipson, A., (2006). *Team-oriented, project-based learning as a path to undergraduate research*. In K.K. Karukstis and T. Elgren (Eds.),

Erskine, J. A., Leenders, M. R., & Mauffette-Leenders, L. A. (1998). *Teaching with cases (3rd ed.)*. London, ONT: Ivey Publishing, Ivey School of Business Administration, The University of Western Ontario.

Flowerdew, J. & Miller, L. 1996. *Lecturers' Perceptions, problems and strategies in second language lecture lectures*. *RELC journal*, 21/1: 23-60

Fried-Booth, D. L. (1997). *Project work*. (8th Ed.) Oxford: Oxford University Press.

Jackson, J. (2004). *Case-based Teaching in a Bilingual Context: Perceptions of Business Faculty in Hong Kong* "English for Specific Purposes, 23 (3), pp. 213-232. 2004.

Johnson, M. D., & Gustafsson, A. (2000). *Improving customer satisfaction, loyalty and profit: an integrated measurement and management system*. San Francisco, CA: Jossey-Bass

Krashen, S. (1981). *Second language acquisition and second language learning*. Oxford, UK: Pergamon Press.

Lawrence, A. (1997.) *Expanding capacity in ESOL programs (EXCAP): Using projects to enhance instruction*. *Literacy Harvest: The Journal of the Literacy Assistance Center*, 6(1), 1-9.

Likert, R. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*. *Archives of Psychology*, 140, 1-55.

Page, A., Simmons, M., (September 2010). "Motivating Students through Power and Choice". *English Journal* 100 (1): 65-69.

Marzo-Navarro, M., Pedraja-Iglesias, M. and Rivera-Torres, M.P. (2005). *Measuring customer satisfaction in summer courses*. *Quality Assurance in Education*, Vol. 13 No. 1, pp. 53-65.

Massis, B. (2009) "Creating the Customer-driven Academic Library", *New Library World*, Vol. 110 Iss: 7/8, pp.391 - 392

Mohan, C. Leung, & C. Davison (1998). *English as a second language in the mainstream: Teaching, learning, and identity* (pp. 138-150). Harlow, England: Pearson Education.

Moss, D. (1998). *Project-based learning and assessment: A resource manual for teachers*. Arlington, VA: The Arlington Education and Employment Program (REEP).

Moss, D., Van Duzer, C. (1998). *Principles of Project Based Learning*, National Center for ESL Literacy Education.

Murakami, M. (1980) *Behavioral and attitudinal correlates of progress in ESL by native speakers of Japanese*. In J. Oller and K. Perkins (Eds.) *Research in Language Testing*. Rowley, Ma.: Newbury House. pp. 227-232.

Nation, I.S.P, & Macalister, J. (2010). *Language Curriculum Design*. New York, NY: Routledge

Oller, J., BACA, L. and VIGIL, A. (1977) *Attitudes and attained proficiency in ESL: a sociolinguistic study of Mexican Americans in the southwest*. *TESOL Quarterly* 11: 173-183.

Sarason, Y., & Banbury, C. (2004). *Active learning facilitated by using a game-show format or who doesn't want to be a millionaire?* *Journal of Management Education*, 28, 509-519.

Schank, R. C., & Abelson, R. P. (1975). *Scripts, plans, and knowledge. Advance Papers of the Fourth International Joint Conference on Artificial Intelligence, Tbilisi, 151-157.*

Schwartz, J. (1997). *Assessment in Project-Based Learning: A Study of Three GED Students. Literacy Harvest/Project-Based Instruction. New York. 6(1), 27-28*

Shank, M. D., Walker, M. & Hayes, T. (1995). *Understanding professional service expectations: do you know what our students expect in a quality education? Journal of Professional Service Marketing, 13(1), 71-89*

Short, D. (1991a). *How to integrate language and content instruction: A training manual. Washington, DC: Center for Applied Linguistics.*

Short, D. (1991b). *Integrating language and content instruction: Strategies and techniques. Washington, DC: National Clearinghouse for Bilingual Education.*

Short, D. J. (1993). *Assessing integrated Language and content instruction. TESOL Quarterly, 27(4), 627-656.*

Smoke, T. (2001). *Instructional strategies for making ESL students integral to the university. In T. Silva & P. K. Matsuda (Eds.). On second language writing (129-141). NJ: Lawrence Erlbaum Associations, Inc.*

Stein, S. (1995). *Equipped for the future: A customer-driven vision for adult literacy and lifelong learning. Washington, DC: National Institute for Literacy. (ED 384 792)*

Swain, M. (1985). *Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In S. Gass & C. Madden (Eds.), Input in second language acquisition (pp. 235-253). Rowley, MA: Newbury House.*

Wang, M. (2009). *Web based projects enhancing English language and generic skills development for Asian hospitality industry students Australasian Journal of Educational Technology 2009, 25(5), 611-626*

Wiers-Jenssen, J., Stensaker, B., & Grøgaard, J. B. (2002). *Student satisfaction: Towards an empirical deconstruction of the concept. Quality in Higher Education, 8, 183-195. doi: 10.1080/135383202200000437*

Wertsch, J. (ed) (1985). *Culture Communication and Cognition: Vygotskian Perspectives. Cambridge, CB2 1RP. Cambridge University Press.*

Wrigley, H.S. (1998). *Knowledge in action: The promise of project-based learning. Focus on Basics, 2 (D), 13-18.*

การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

QUALITY OF EARNING ANALYSIS FOR HOSPITAL BUSINESS ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

สุพัตรา อภิชัยมงคล

อาจารย์ประจำ สาขาการบัญชี คณะบัญชี Email: suapic@rc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาล จำนวน 13 แห่ง โดยใช้ 2 วิธีการ คือ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จำนวน 7 อัตราส่วน และการวิเคราะห์รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พร้อมทั้งหมายเหตุประกอบงบการเงิน จำนวน 7 ประเด็น ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลทศนิยมซึ่งผู้วิจัยดาวน์โหลดข้อมูลงบการเงินจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – 2553 ผลการวิจัยพบว่า มี 12 บริษัทที่มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่สูงกว่ากำไรสุทธิประจำปี และค่าเฉลี่ยของอัตรากำไรขั้นต้นอยู่ระหว่าง 20-30% โดยทุกบริษัทมีการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น หากพิจารณาความสัมพันธ์ของสัญญาณเตือนภัยพบว่า บริษัทที่มีรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้หลัก คิดเป็น 46.15% สำหรับบริษัทที่ไม่มีรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้หลัก คิดเป็น 38.46% สรุปผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธีการ พบว่า โรงพยาบาลกรุงธน มีสัญญาณเตือนภัยที่เป็นผลกระทบด้านลบต่อคุณภาพกำไร คือมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่ำกว่ากำไรสุทธิ และมีการลดลงของอัตรากำไรขั้นต้น

คำสำคัญ : คุณภาพกำไร ธุรกิจโรงพยาบาล

ABSTRACT

This research aims to analyze the quality of earnings for 13 companies in a hospital group on the Stock Exchange of Thailand. Using 2 methods for analyze are the 7 financial ratio analysis and reading auditor report and disclosure on 7 issues. Using data which were downloaded from the website of the Stock Exchange of Thailand from

2006 – 2010. The study found that 12 companies had cash flow from operations exceeded net profit and gross profit margin averaged between 20-30%. All companies increased in accounts receivable was not consistent with core income growth. If the consistency of the warning signs that 46.15% for companies had once income and expense depend on executive not related core income. And 38.46% for companies no had once income and expense depend on executive not related core income. The summary that Krung Thon hospital had negative warning signs for cash flow from operation less than net profit and decrease in gross margin.

Keyword : Quality of earning , Hospital Business

บทนำ/Introduction

ปัจจุบันผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมาที่ผู้คนจะไปพบแพทย์ หรือไปโรงพยาบาลเพื่อทำการรักษาเมื่อเจ็บป่วยเท่านั้น การที่พฤติกรรมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ เป็นเหตุให้ธุรกิจโรงพยาบาลมีการเติบโต และขยายขอบเขตการให้บริการเพิ่มขึ้นจากเดิมที่ให้บริการเพียงการรักษาพยาบาลให้ผู้ป่วยหายจากการเจ็บป่วย โดยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพ การให้คำแนะนำในการดูแลร่างกาย ศัลยกรรมความงาม ชะลอการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ อีกทั้งเพื่อให้ชีวิตยืนยาวขึ้น

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ (2552) คุณภาพกำไรมีนิยามที่แตกต่างกันไป ผู้วิเคราะห์บางคนก็มองคุณภาพกำไรในแง่ของความยั่งยืนของผู้บริหาร ไปจากหลักความระมัดระวังในการจัดทำตัวเลขกำไร บางคนก็มองคุณภาพกำไรในแง่ของบทบาทของหลักการบัญชีที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวเลขกำไรของบริษัท บางคนก็มองคุณภาพกำไรในแง่ของการแปรเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่จะสามารถนำไปจัดสรรได้มากน้อยเพียงใด (Distributable Cash) ซึ่งก็คือมุมมองของผู้ลงทุนที่สนใจในศักยภาพของกิจการในการจ่ายเงินปันผลทั้งในปัจจุบันและในอนาคต นอกจากนี้คุณภาพกำไรอาจนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป บางคนก็ใช้คุณภาพกำไรเป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงของหลักทรัพย์ บางคนก็ใช้คุณภาพกำไรเป็นเครื่องมือเพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัยของตัวเลขทางบัญชีที่กิจการจัดทำขึ้น สัญญาณเตือนภัยดังกล่าวอาจเป็นตัวบ่งชี้ว่าลักษณะโครงสร้างของกิจการอาจกำลังเปลี่ยนไปจากเดิมหรือเป็นตัวบ่งชี้ว่าตัวเลขต่างๆ ที่ปรากฏในงบการเงินอาจทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดการหลงคิดได้ สัญญาณดังกล่าวจะเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้ใช้งบการเงินใช้ความระมัดระวังในการวิเคราะห์งบการเงินให้มากขึ้น

ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยปีละมากกว่า 10% เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง และในปี พ.ศ.2555 จะมีนักท่องเที่ยวจากต่างชาติเข้ามาใช้บริการด้านการแพทย์ในประเทศไทย ประมาณ 4.5 แสนล้านบาท (บอสตัน คอนเซ็ปต์ดิงกรุ๊ป : อังโน ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์, 2554) อีกทั้งมีการควบรวมกิจการของกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพ กับกลุ่มโรงพยาบาลพญาไท เมื่อช่วงปลายปี พ.ศ.2553 และมีแนวโน้มการแข่งขันที่

รุนแรงกันมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน และวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธุรกิจโรงพยาบาลซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/Objectives

เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของกำไรสุทธิที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์คงค้างในงบกำไรขาดทุนโดยใช้อัตราส่วนการวิเคราะห์งบกระแสเงินสด

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ถึงแม้งานวิจัยฉบับนี้ จะทำการวิเคราะห์คุณภาพกำไรจากงบกระแสเงินสดเพื่อลดปัญหาในการปันส่วนกำไรจ่ายที่เกิดขึ้นกับการบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง แต่ในงบกระแสเงินสดอาจได้รับผลกระทบจากการชะลอจ่ายกำไรจ่ายบางอย่าง เพื่อช่วยให้กระแสเงินสดของกิจการดูดีขึ้น
2. เนื่องจากการวิเคราะห์คุณภาพกำไรจากงบกระแสเงินสด โดยส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์ในกิจกรรมกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดการตกแต่งการจำแนกกิจกรรมของกระแสเงินสด เช่น การถ่ายเทจากกิจกรรมลงทุน หรือกิจกรรมจัดหาเงินเข้าสู่กิจกรรมดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัย/Methods

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลรายงานประจำปีของบริษัทมหาชนที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการแพทย์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2554 จำนวน 13 บริษัท ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2549-2553) โดยใช้ 2 วิธีการ คือ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จำนวน 7 อัตราส่วน ประกอบด้วย

1. ดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Operating cash index) = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{กำไรสุทธิ}}$

2. อัตราส่วนความเพียงพอของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash flow adequacy)

$$= \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{หนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระในระหว่างปี} + \text{เงินปันผลจ่าย} + \text{เงินสดที่จ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ฝ่ายทุน}}$$

3. อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio)

$$= \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่าย และภาษีเงินได้}}{\text{เงินสดที่จ่ายเป็นดอกเบี้ยระหว่างปี}}$$

4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้ (Cash debt coverage)

$$= \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน} - \text{เงินปันผลจ่าย}}{\text{หนี้สิน}}$$

5. อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash flow from operation ratio)

= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

หนี้สินหมุนเวียน

6. อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์ (Cash return on assets)

= กระแสเงินสดจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่าย และภาษีเงินได้

สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

7. อัตราส่วนผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Cash return on stockholder's equity)

= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย

และการวิเคราะห์รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน จำนวน 7 ประเด็น ประกอบด้วย

1. หน้าที่รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องไม่เป็นหน้าที่รายงาน ไม่ถูกต้อง หรือไม่แสดงความเห็น
2. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารกับรายได้หลักของกิจการ
3. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และกระทบต่อกำไรของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ
4. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าหรือรายได้ค้างรับ ไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น
5. การเพิ่มขึ้นของยอดคงเหลือในบัญชีเงินให้กู้ยืมกรรมการ และบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างมีนัยสำคัญ
6. เกิดรายได้จากรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคตอันใกล้
7. การลดลงในอัตรากำไรขั้นต้นอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัย/Results

ตาราง 1 ค่าอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 5 ปีของแต่ละบริษัท

งบการเงินเฉพาะบริษัท เฉลี่ย 5 ปี	BGH	CMR	BCH	KDH	NTV	BH	M- CHAI	RAM	VIBHA	AHC	NEW	SKR	SVH
1. Operating cash index	1.71	1.57	1.10	-0.95	1.44	1.19	1.09	1.31	1.74	1.78	2.50	1.74	2.21
2. Cash flow adequacy	0.59	0.60	0.80	0.47	1.13	0.90	0.63	0.96	0.90	1.36	0.49	0.91	1.25
3. Interest coverage ratio	4.72	46660.69	28.00	553.09	46.75	18.85	9.39	10.14	16.06	12.04	3.36	12.28	16.36
4. Cash debt coverage	0.05	1.80	0.21	-0.07	0.98	0.27	0.12	0.21	0.22	0.35	0.10	0.35	0.41
5. Cash flow from operation ratio	0.51	0.84	0.69	0.47	1.58	0.73	0.35	0.34	0.48	0.86	0.24	0.72	0.79
6. Cash return on assets	0.09	0.15	0.20	0.06	0.31	0.27	0.11	0.22	0.14	0.16	0.05	0.18	0.18
7. Cash return on stockholder's equity	0.13	0.14	0.22	0.06	0.30	0.35	0.12	0.34	0.16	0.18	0.04	0.22	0.24

1. ดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Operating cash index) เกือบทุกบริษัทมีดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่า 1 เท่า แสดงว่า กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีมากกว่ากำไรสุทธิ ยกเว้น โรงพยาบาลกรุงธน
2. อัตราส่วนความเพียงพอของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash flow adequacy) เกือบทุกบริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อการจ่ายชำระหนี้สินระยะยาว เงินปันผลจ่าย และเงินสดที่จ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ฝ่ายทุน ยกเว้น โรงพยาบาลนนทเวช โรงพยาบาลเอกชล และ สมิติเวช
3. อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio) กระแสเงินสดจากการดำเนินงานของทุกบริษัทสามารถจ่ายชำระดอกเบี้ยได้
4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้ (Cash debt coverage) เกือบทุกบริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อภาระหนี้สิน โดยเฉพาะ โรงพยาบาลกรุงธนที่มีขาดทุนสุทธิ
5. อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash flow from operation ratio) โรงพยาบาลนนทเวชมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเพียงพอต่อภาระหนี้สินหมุนเวียนเพียงแห่งเดียว
6. อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์ (Cash return on assets) บริษัทที่มีผลตอบแทนที่เป็นเงินสดจากการบริหารสินทรัพย์มากที่สุด คือ โรงพยาบาลนนทเวช
7. อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Cash return on stockholder's equity) บริษัทที่มีผลตอบแทนที่เป็นเงินสดจากการลงทุนของผู้ถือหุ้น คือ โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

สรุปผล/Conclusion

จากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน และการวิเคราะห์รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ในประเด็นที่คาดว่าจะป้จจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ทั้งด้านบวก และด้านลบ ตามรายละเอียดตารางที่ 2

ตาราง 2 สรุปผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรเปรียบเทียบทุกบริษัท

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร	กรุงเทพดุสิตเวชการ	เชียงใหม่รณัฐการจัดการแพทย์	บางกอก เชน ฮอสปิเทล	โรงพยาบาลกรุงธน	โรงพยาบาลนนทเวช	โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์	โรงพยาบาลมหาลชัย	โรงพยาบาลรามคำแหง	โรงพยาบาลวิภาวดี	โรงพยาบาลเอกชล	วัดนาการแพทย์	ศิริรินทร์	สมิติเวช
ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่กระทบต่อกำไรอย่างมีนัยสำคัญ	-	+	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-
การเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้าสอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับรายได้การรักษาพยาบาล	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-
ไม่มีการลดลงของอัตรากำไรขั้นต้น	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+
กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
กระแสเงินสดจากการดำเนินงานเพียงพอจ่ายคืนหนี้	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่มีรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+

1. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ BGH

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราร่วม Cash return on assets เฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 17.94% (งบการเงินรวม) 9.23% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) อัตราร่วม Cash return on stockholder's equity เฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 29.48% (งบการเงินรวม) 12.71% (งบการเงินเฉพาะกิจการ)

3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ในงบการเงินเฉพาะกิจการ : ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ค่ารักษาพยาบาล

2. เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเรื่องอายุการให้ประโยชน์อาคาร สิ่งปลูกสร้าง และส่วนปรับปรุง จากเดิม 5-50 ปี เป็น 5-40 ปี และเรื่องการบันทึกราคาที่ดินจากเดิมแสดงมูลค่าตามราคาทุนหรือราคาประเมินใหม่ เป็นที่ดินแสดงมูลค่าตามราคาประเมินใหม่

3. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น

4. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อการจ่ายคืนหนี้ ซึ่งโดยส่วนมากเป็นการให้หุ้นกู้และหุ้นกู้แปลงสภาพ

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท เชียงใหม่ร่วมธุรกิจการแพทย์ จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ CMR

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่สำคัญและกระทบต่อกำไรของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ

3. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตรากำไรส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 14.72% (งบการเงินรวม) 18.00% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) อัตรากำไรส่วน Cash return on stockholder's equity เฉลี่ยเท่ากับ 14.05% (งบการเงินรวม) 22.47% (งบการเงินเฉพาะกิจการ)

4. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น

2. ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญทั้งจำนวนสำหรับบัญชีเงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บริษัท ภูมิปัญญาอินเตอร์เนชั่นแนล

จำกัด

3. ขาดทุนจากการซื้อขายในค่าความนิยม 85.86 ล้านบาท

4. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้สินหมุนเวียน และการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร

3. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท บางกอก เซน ฮอสปิทอล จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ BCH

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราส่วน Cash return on assets เฉลี่ย 5 ปีเท่ากับ 26.45% (งบการเงินรวม) 19.57% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) อัตราส่วน Cash return on stockholder's equity เท่ากับ 29.97% (งบการเงินรวม) 22.09% (งบการเงินเฉพาะกิจการ)

3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ และกระแสเงินสดไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้สิน สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จากวิธีการตีราคาใหม่เป็นวิธีราคาทุน

2. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น

3. ค่าเผ่อนหนี้สงสัยจะสูญของรายได้ค้างรับ ซึ่งเป็นรายได้จากสำนักงานประกันสังคม และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพิ่มขึ้นในปี 2552 เท่ากับ 150.59% (งบการเงินรวม) และ 138.01% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) และระหว่างปี 2553 ยกเลิกการให้บริการผู้ป่วยจากโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า

4. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท โรงพยาบาลกรุงธน จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ KDH

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น

2. รายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคตอันใกล้ คือ ในปี 2550 บัญชีกำไรจากการขายเงินลงทุนในบริษัทย่อย 79.28 ล้านบาท(งบการเงินรวม) และ 3.21 ล้านบาท(งบการเงินเฉพาะกิจการ) และบัญชีโอนกลับค่าเผ่อนการด้อยค่าเงินลงทุนในบริษัทย่อย 74.21 ล้านบาท(งบการเงินเฉพาะกิจการ)

3. อัตรากำไรขั้นต้น จากปี 2549-2552 เท่ากับ 30.16% 23.78% 18.60% และ 18.28% ตามลำดับ ซึ่งเป็นการลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 6.08% อัตราส่วน Cash return on stockholder's equity เฉลี่ยเท่ากับ 5.70%

4. ขาดทุนสุทธิตั้งแต่ปี 2551-2553 และมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานติดลบเท่ากับ 6.06 ล้านบาทในปี 2552

5. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท โรงพยาบาลนนทเวช จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ NTV

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับรายได้จากการรักษาพยาบาล

3. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่กระทบต่อกำไร

4. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราส่วน Cash return on assets เฉลี่ย 5 ปีเท่ากับ 30.51% อัตราส่วน Cash return on stockholder's equity เท่ากับ 30.24%

5. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ และกระแสเงินสดเพียงพอต่อจ่ายคืนหนี้ และดอกเบี้ย สิ่งที่มีผลกระทบต่อด้านลบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. การเพิ่มขึ้นของ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระดับบัญชี (บัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตน) อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีทางการแพทย์มาใช้เพื่อขยายการให้บริการ

6. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ BH

สิ่งที่มีผลกระทบต่อด้านบวกต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 27.05% (งบการเงินรวม) 27.21% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) อัตราส่วน Cash return on stockholder's equity เฉลี่ยเท่ากับ 33.89% (งบการเงินรวม) 35.08% (งบการเงินเฉพาะกิจการ)

3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ และตั้งแต่ปี 2552 มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เพียงพอต่อหนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระในระหว่างปี เงินปันผลจ่าย และการลงทุนสินทรัพย์ แต่ไม่เพียงพอต่อภาระหนี้สินทั้งหมด

สิ่งที่มีผลกระทบต่อด้านลบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการรักษาพยาบาล

2. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น

3. ปี 2550 มีการยกเลิกใช้สินทรัพย์ จึงตั้งค่าเผื่อการด้อยค่าสำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 370.2 ล้านบาท

4. ปี 2551 ตั้งค่าเผื่อการด้อยค่าสำหรับเงินชดเชยการรวมธุรกิจ(เดิม ค่าความนิยมในการซื้อธุรกิจ) จำนวน 127.02 ล้านบาท โดยมีเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเป็น บริษัทมีการทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยมทุกปีหรือเมื่อใดก็ตามที่มีข้อบ่งชี้ของการด้อยค่าเกิดขึ้น และบริษัทไม่สามารถกลับบัญชีขาดทุนจากการด้อยค่าได้ในอนาคต และมีการกำหนดอายุการให้ประโยชน์ของบัญชีเงินชดเชยการรวมธุรกิจ (จำนวนเงินเท่ากับค่าความนิยมคิดลบ) เท่ากับ 10 ปี ซึ่งเดิมบริษัทใช้วิธีการตัดจำหน่ายโดยวิธีเส้นตรงเป็นเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปีดังกล่าวไม่มีการบันทึกค่าตัดจำหน่าย

7. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท โรงพยาบาลมหาชัย จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ M-CHAI

สิ่งที่มีผลกระทบต่อด้านบวกต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตรากำไรส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 15.18% (งบการเงินรวม) 10.54% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) อัตรากำไรส่วน Cash return on stockholder's equity เฉลี่ยเท่ากับ 22% (งบการเงินรวม) 12% (งบการเงินเฉพาะกิจการ)

3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อภาระค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เจ้าหนี้การค้า เงินเบิกเกินบัญชี เงินกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคาร และเจ้าหนี้ตามสัญญาปรับ โครงสร้างหนี้ซึ่งเป็นหนี้ของบริษัทย่อย

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร (ค่าตอบแทนกรรมการ) ไม่สัมพันธ์กับรายได้หลัก
2. บัญชีลูกหนี้การค้าเพิ่มขึ้นไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น
3. ปี 2551 บริษัทมีบัญชีเงินให้กู้ยืมบริษัทย่อยที่เพิ่มขึ้น 519.51% ซึ่งเป็นของบริษัท ไทย แวลู แคร่ จำกัด จำนวน 200 ล้านบาท และบัญชีเงินให้กู้ยืมแก่บริษัท เวสต์เฮลท์แคร์ จำกัด จำนวน 42.78 ล้านบาท ไม่มีการทำสัญญาและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการชำระคืน

8. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท โรงพยาบาลรามคำแหง จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ RAM

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข
2. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่กระทบต่อกำไร บริษัทเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการบันทึกเงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม ในงบการเงินเฉพาะกิจการจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุน ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี
3. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตรากำไรส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 17.89% (งบการเงินรวม) 21.86% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) อัตรากำไรส่วน Cash return on stockholder's equity เฉลี่ยเท่ากับ 25.76% (งบการเงินรวม) 34.32% (งบการเงินเฉพาะกิจการ)

4. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ แต่กระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อภาระหนี้สิน และการลงทุนในสินทรัพย์

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากการรักษาพยาบาล
2. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น
3. มีการโอนกลับค่าเผื่อการด้อยค่าเงินลงทุน และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเงินให้กู้ยืมหลายรายการ

9. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท โรงพยาบาลวิภาวดี จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ VIBHA

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข
 2. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 13.83% (งบการเงินรวม) 13.79% (งบการเงินเฉพาะกิจการ) อัตราส่วน Cash return on stockholder's equity เฉลี่ยเท่ากับ 15.48% (งบการเงินรวม) 15.76% (งบการเงินเฉพาะกิจการ)
 3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ แต่กระแสเงินสดไม่เพียงพอต่อภาระหนี้สิน
- สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่
1. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น
 2. มีรายการของรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคตอันใกล้ คือ ในปี 2549 (ปรับปรุงใหม่) กำไรจากการเลิกกิจการของบริษัทย่อย ปี 2551 กำไรจากการขายเงินลงทุนในบริษัทย่อย ปี 2552 กลับรายการค่าเผื่อการลดมูลค่าเงินลงทุน

10. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท โรงพยาบาลเอกชล จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ AHC

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข
 2. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่สำคัญ
 3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ แต่กระแสเงินสดไม่เพียงพอต่อภาระหนี้สิน
- สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่
1. ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้หลัก
 2. มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้นต่อรายได้ค่ารักษาพยาบาลจากปี 2549 เท่ากับ 25.10% เป็น 15.46% ในปี 2550 หรือลดลงเท่ากับ 9.56% และมีอัตราส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 16% อัตราส่วน Cash return on stockholder's equity เท่ากับ 17.61%

11. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท วัฒนาการแพทย์ จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ NEW

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข
 2. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราส่วน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 4.70% อัตราส่วน Cash return on stockholder's equity เท่ากับ 4.14%
 3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ แต่กระแสเงินสดไม่เพียงพอต่อภาระหนี้สิน
- สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่
1. ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้จากกิจการ โรงพยาบาล

2. บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงอายุการใช้งานเพื่อคำนวณค่าเสื่อมราคาของอาคารและสิ่งปลูกสร้าง จากเดิม 20 ปี เป็น 10-40 ปี

3. ในปี 2550 เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่ดิน และอาคารจากวิธีราคาที่ดินใหม่เป็นวิธีราคาทุน บริษัทฯ ได้ทำการปรับปรุงย้อนหลังงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2549

4. การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น

12. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท สติรินทร์ จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ SKR

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับรายได้ค่ารักษาพยาบาล

3. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราสวน Cash return on assets เฉลี่ยเท่ากับ 18.21% อัตราสวน

Cash return on stockholder's equity เท่ากับ 22.49%

4. กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสูงกว่ากำไรสุทธิ แต่กระแสเงินสดไม่เพียงพอต่อการหนี้สิน

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ในงบการเงินปี 2551 มีการเพิ่มขึ้นของส่วนปรับปรุงที่ดินบนสิทธิการเช่า (สินทรัพย์ไม่มีตัวตน) 7.53 ล้านบาท และในงบการเงินปี 2553 มีการเพิ่มขึ้นของอาคารบนสิทธิการเช่าที่ดินและสิทธิการใช้ส่วนปรับปรุงที่ดิน รวม 48.98 ล้านบาท ซึ่งเกิดจากการโอนจัดประเภทบัญชีใหม่

2. เกิดรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคต คือ ปี 2549 กำไรสุทธิจากการปรับโครงสร้างหนี้ 5.64 ล้านบาท ปี 2552 กำไรจากการตีราคาทรัพย์สิน 7.90 ล้านบาท และปี 2553 โอนกลับผลขาดทุนจากการตีราคาทรัพย์สิน 28.70 ล้านบาท

13. ผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัท สมิตีเวช จำกัด (มหาชน) ชื่อย่อ SVH

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข

2. ไม่มีการลดลงในอัตรากำไรขั้นต้น และมีอัตราสวน Cash return on assets เฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 17.92% อัตราสวน

Cash return on stockholder's equity เท่ากับ 23.99%

3. มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่สูงกว่ากำไรสุทธิ ตั้งแต่ปี 2550 มีแนวโน้มลดลง และมีกระแสเงินสดที่ไม่เพียงพอต่อการจ่ายคืนหนี้ โดยเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน

สิ่งที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่

1. มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเรื่องประมาณการอายุการใช้งานของอาคารบางส่วนจาก 20 ปี เป็น 40 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค.52

2. มีการเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้การค้าที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้หลัก

อภิปรายผล/Discussion

ธุรกิจโรงพยาบาลเป็นธุรกิจบริการ ซึ่งมีลักษณะที่มีการลงทุนในสินทรัพย์ค่อนข้างมาก หากผู้วิจัยมุ่งเน้นในประเด็นเรื่องของกระแสเงินสดเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์คุณภาพกำไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการค้นหาสัญญาเดือนกึ่ง มาใช้เพื่อประกอบการวิจัย จากผลการวิจัย พบว่า

1. เกือบทุกบริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่สูงกว่ากำไรสุทธิประจำปี ยกเว้น โรงพยาบาลกรุงธน แสดงว่า กำไรสุทธิที่ปรากฏในงบการเงินเป็นกำไรที่อยู่ในรูปของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เป็นบวก แต่ด้วยความที่เป็นธุรกิจบริการที่ต้องลงทุนในสินทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นอาคาร อุปกรณ์การแพทย์ต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีภาระหนี้สินจำนวนมาก จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าเกือบทุกบริษัทกระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่เพียงพอต่อการจ่ายคืนหนี้ ยกเว้น โรงพยาบาลนนทเวช

2. บริษัทโดยส่วนใหญ่สามารถรักษาระดับอัตรากำไรขั้นต้นได้เป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ยของอัตรากำไรขั้นต้นอยู่ระหว่าง 20-30% ยกเว้น กรุงเทพดุสิตเวชการ สมิติเวช และโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ ที่มี อัตรากำไรขั้นต้นที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย ส่วน โรงพยาบาลกรุงธน มีการเปลี่ยนแปลงอัตรากำไรขั้นต้นระหว่างปี 2549-2551 และ โรงพยาบาลเอกชล มีการเปลี่ยนแปลงอัตรากำไรขั้นต้น ระหว่างปี 2549-2550

3. ความสอดคล้องกันของสัญญาเดือนกึ่ง รายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว กับค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ค่ารักษาพยาบาล พบว่า

3.1 บริษัทที่มีรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ค่ารักษาพยาบาล คือ เชียงใหม่รามธุรกิจการแพทย์ โรงพยาบาลกรุงธน โรงพยาบาลมหาชัย โรงพยาบาลรามคำแหง โรงพยาบาลวิภาวดี และ โรงพยาบาลเอกชล

3.2 บริษัทที่มีรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แต่ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับรายได้ค่ารักษาพยาบาล คือ ศิครินทร์

3.3 บริษัทที่ไม่มีรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แต่ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ค่ารักษาพยาบาล คือ กรุงเทพดุสิตเวชการ บางกอกเจน ฮอลพิทอล โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ วัฒนาการแพทย์ และ สมิติเวช

3.4 บริษัทที่ไม่มีรายได้ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับรายได้ค่ารักษาพยาบาล คือ โรงพยาบาลนนทเวช

4. ทุกบริษัทมีการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้าไม่สอดคล้องกับรายได้หลักที่เพิ่มขึ้น โดยอาจมีสาเหตุการรับประกันสังคม ซึ่งบริษัทต้องรอการเบิกจ่ายจากหน่วยงานราชการ อีกทั้งการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน อันเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ค่อนข้างสูง หากบริษัทสามารถบริหารจัดการได้ อาจทำให้บริษัทมีกำไรสุทธิที่ดีและมีคุณภาพได้ ดังเช่น โรงพยาบาลนนทเวช

5. เนื่องจากในช่วงปีที่ทำการวิจัย ระหว่างปี 2549-2553 มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีบางมาตรฐาน ซึ่งทำให้เกือบทุกบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีให้เป็นที่ไปตามการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี

6. บริษัทที่มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่ำกว่ากำไรสุทธิ และมีการลดลงของอัตรากำไรขั้นต้น อีกทั้งพบสัญญาณเตือนภัยที่เป็นผลกระทบด้านลบต่อคุณภาพกำไร ยกเว้นการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต คือ โรงพยาบาลกรุงธน

ข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไร ควรมีช่วงระยะเวลาในการวิเคราะห์ที่นานกว่านี้ เพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มของกำไรของธุรกิจที่แท้จริง เนื่องจากช่วงระยะเวลาในงานวิจัยฉบับนี้ใช้เพียง 5 ปี จะเห็นว่า มีบางบริษัทเป็นช่วงกำลังฟื้นฟูกิจการหลังประสบปัญหา จึงอาจวิเคราะห์ไม่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง / References

จรรุวรรณ ชันธอุบล. 2551. “การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธุรกิจโรงแรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชญาอนุช กลังวิเชียร. 2553. “การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ช่อทิพ โภกิม. 2547. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธุรกิจโรงพยาบาลไทยยุครวมตัวสู่ศึก “บารุงราษฎร์” ยันกลยุทธ์โตเดี่ยว กลุ่ม รพ.กรุงเทพรับผลเต็มที่ 2 ต่อ. 2554. ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์. 25 กุมภาพันธ์ 2554 เวลา 16.11 น. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2554, จาก

<http://www.manager.co.th/mgrWeekly/ViewNews.aspx?NewsID=9540000025157>.

วารศักดิ์ ทุมมานนท์. 2552. มิติใหม่ของการเงินและการวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ เพรส.

สร้อยเพชร สุขเสริม. 2550. “การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของธนาคารของรัฐ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. เข้าถึงได้จาก

http://capital.sec.or.th/webapp/corp_fin2/cgi-bin/findFS.php?lang=t&ref_id=74&content_id=1. สืบค้นเมื่อวันที่

21 พฤษภาคม 2554.

Bradshaw M.T., Richardson S.A. and Sloan R.G. 1999. “Earnings Quality and Financial Reporting Credibility.” An Empirical Investigation.

Earl K.Stice, James D.Stice, and W.Steve Albrecht. 2011. **Financial Accounting Concept.** (Eleventh Edition). South-Western : Cengage Learning.

**ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP
ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**

**Influential Marketing Mix factors which effect purchasing behavior of OTOP products produced by Koh Kred
community enterprise, Nonthaburi province.**

นางสาวทัศนีย์ หงษ์มา*

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: sanana_0007@hotmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ระหว่างความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภค การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ใช้เครื่องมือเชิงสำรวจ แบบสอบถาม สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ผลจากการสำรวจพบว่าผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าประเภทอาหาร คิดเป็น ร้อยละ 43.30 มากที่สุด เพื่อเป็นของฝาก/ของที่ระลึกในวันเสาร์ วันอาทิตย์และซื้อทันทีเมื่อเห็นสินค้า ส่วนปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP พบว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีความสำคัญมากที่สุดคือผลิตภัณฑ์ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านราคา และปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย สรุปว่าผู้บริโภคที่มี เพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ABSTRACT

Marketing mix factors effecting shopping behavior. OTOP production by platelets island communities. Nonthaburi. The objective aims to study the OTOP product marketing mix factors and personal factors, This study was conducted by using questionnaires interviewing 400 peoples, The sample was randomly selected by using a random sampling technique. The data was statistically analyzed by using descriptive statistics such as frequency, percentage, and means. The study showed that most of the consumers were bough food as much as 43.30 percent of deposits /s memorial on Saturday. Once on Sundays and buy a product. The marketing mix factors that affect the product OTOP show that in the promotion the most important factor is product subordinate to the price factor. And the last priority is

distribution factor. Concluded that consumers' gender, age, occupation, education and income differences affect the decision to buy OTOP goods produced by the enterprise community of Koh Kret in Nonthaburi Province.

Keywords.: shopping behavior OTOP products , marketing mix factors.

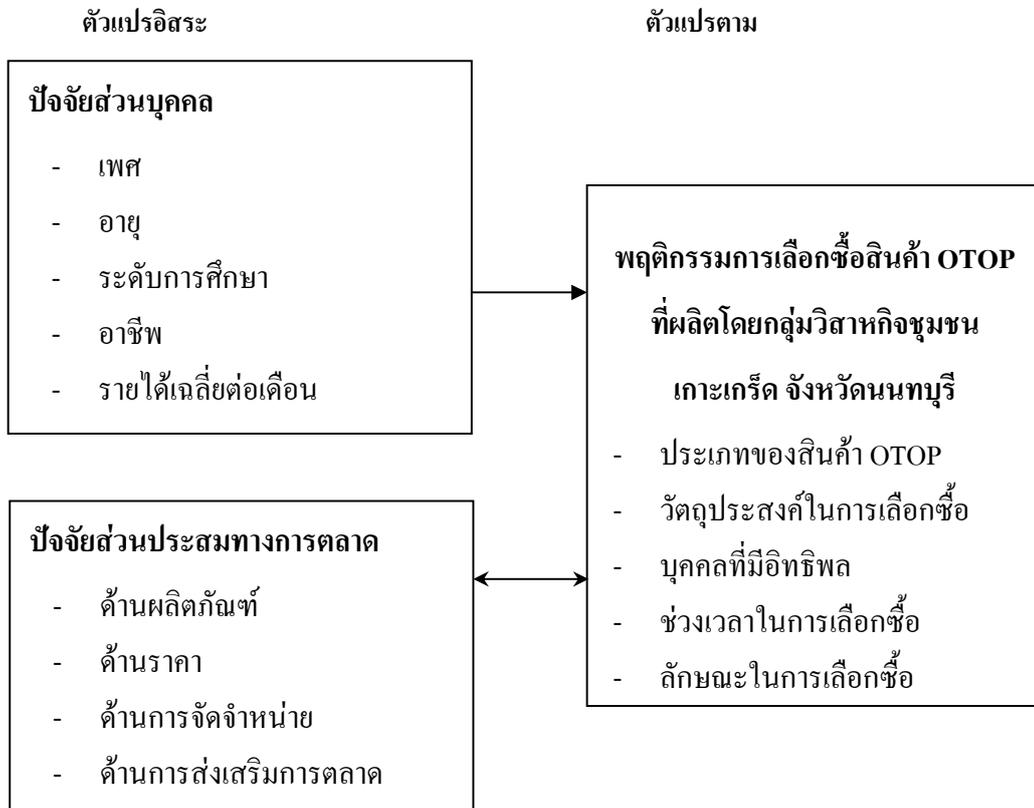
1.บทนำ

โครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” (One Tambol One Product หรือ OTOP) เป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นสามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ข้อ คือ (อรพรรณ บุลสถาพร, 2548: 1)

จากแนวคิดของโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” นี้เองจึงทำให้หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหันมาให้ความสนใจและให้ความร่วมมือที่จะพัฒนาสินค้า OTOP ให้มีคุณภาพที่ดี และเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกมากยิ่งขึ้นเพราะในแต่ละตำบลในประเทศไทยนั้นล้วนมีของดีที่ควรให้การส่งเสริมทั้งสิ้น เกาะเกร็ดเป็นเกาะกลางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง และมีฐานะเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 4.12 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,489 ไร่ เป็นที่อยู่ของชาวไทยเชื้อสายมอญที่มีอาชีพปั้นเครื่องปั้นดินเผาเป็นส่วนใหญ่ (หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, คอลัมน์: ผู้หญิงท่องโลก: เกาะเกร็ดแหล่งท่องเที่ยวยั่งยืน, อาทิตย์ 27 กุมภาพันธ์ 2554) เกาะเกร็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีเครื่องปั้นดินเผา เป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์หรือ สินค้า OTOP ที่ผลิตโดยชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP อื่นๆ อีกหลายประเภทเช่น อาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ของใช้และของประดับตกแต่ง และศิลปประดิษฐ์และของที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความสนใจจากผู้ที่มาเที่ยวที่เกาะเกร็ด จึงควรให้การสนับสนุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ของผู้บริโภค ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการเป็นแนวทางในการวางแผนการตลาดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวความคิด

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิต โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิต โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของผู้บริโภค
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิต โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภค
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิต โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้กลุ่มผู้ซื้อสินค้า ทั้งหมด 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) มีขั้นตอนการสร้างกรอบตัวอย่าง โดยการให้หมายเลขหน่วยต่างๆ และใช้การสุ่มโดยตารางเลขสุ่มจนได้ครบ

ตามตัวอย่างที่ต้องการ และมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในระดับความเชื่อมั่น 95% โดยการหาขนาดตัวอย่างด้วยสูตร Yamane

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถาม มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นคำถามปลายเปิด

การกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็น โดยใช้หลักของลิเคิร์ต (Likert's Scales) ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ยที่ได้นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

คะแนน 5	หมายถึง มีผลต่อการเลือกซื้อมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง มีผลต่อการเลือกซื้อมาก
คะแนน 3	หมายถึง มีผลต่อการเลือกซื้อปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง มีผลต่อการเลือกซื้อน้อย
คะแนน 1	หมายถึง มีผลต่อการเลือกซื้อน้อยที่สุด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

- ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ใช้ตัวแปรทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน กับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า โดยใช้สถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรตลอดจนการใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi-Square ซึ่งเป็นค่าสถิติที่ใช้กับข้อมูลที่มีลักษณะเป็นนามบัญญัติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามที่แจกให้กับผู้บริโภคที่ซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 40 ชุด และรอรับกลับทันที

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา 40 ชุด มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งวิเคราะห์ได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	ค่าความเชื่อมั่น
ด้านผลิตภัณฑ์	0.783
ด้านราคา	0.810
ด้านการจัดจำหน่าย	0.852
ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.858
ค่าความเชื่อมั่นรวม	0.941

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้วิจารณญาณ (Judgment Sampling) ผู้วิจัยจะสอบถามเฉพาะผู้บริโภคที่ซื้อสินค้า OTOP ที่ผลิตโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ณ ชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในช่วงระยะเวลาเดือนตุลาคม 2554 – กุมภาพันธ์ 2555 โดยเก็บข้อมูลเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์

4. ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้ลงรหัสแล้วโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย และแจกแจงความถี่ของทุกตัวแปร แล้วนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.0 จำนวน 222 คน จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50

ดังตารางสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	21 - 30 ปี	143	35.80
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	214	53.50
อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	153	39.30
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	10,000 บาท หรือต่ำกว่า	166	41.50

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าประเภทอาหาร จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 วัตถุประสงค์ที่เลือกซื้อผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เลือกซื้อ เพื่อเป็นของฝาก/ของที่ระลึก จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อ คือตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีช่วงเวลาที่ซื้อ ส่วนใหญ่เป็นวันเสาร์-วันอาทิตย์ จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.25 และ ลักษณะการเลือกซื้อสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือซื้อทันทีเมื่อเห็นสินค้า จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.25 ดังตารางสรุปผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP

พฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP	กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของสินค้า	อาหาร	173	43.25
วัตถุประสงค์ในการซื้อ	ของฝาก/ของที่ระลึก	158	39.50
บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อ	ตนเอง	174	43.50
ช่วงเวลาเลือกซื้อสินค้า	วันเสาร์-วันอาทิตย์	277	69.25
ลักษณะการเลือกซื้อสินค้า	ซื้อทันทีเมื่อเห็นสินค้า	261	65.25

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อสินค้า OTOP

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP มากที่สุด ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การออกแบบและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้หลากหลาย ด้านราคา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับราคาผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน, สามารถต่อรองราคาได้ ด้านการจัดจำหน่าย ต้องหาซื้อได้ความสะดวก สถานที่จำหน่ายสะอาด สวยงาม, มีสินค้าพร้อมสำหรับการขายอยู่เสมอในด้านการส่งเสริมการตลาดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับพนักงานขายมีอัธยาศัยดี, พนักงานขาย มีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และความรวดเร็วในการให้บริการ โดยให้ระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ดังตารางสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP ผลิตโดยกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.94	.520	มาก
2. ด้านราคา	3.93	.660	มาก
3. ด้านการจัดจำหน่าย	3.70	.760	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.12	.658	มาก
รวม	3.92	.548	มาก

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้า OTOP

5. สรุปและอภิปรายผล

1. เพศของผู้บริโภค มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านประเภทของสินค้า ในการเลือกซื้อสินค้า OTOP แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสินค้า OTOP เป็นเพราะว่า ในการซื้อสินค้า OTOP ส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นของฝาก/ของที่ระลึก จึงทำให้ไม่มีความแตกต่างกันมากนักในการเลือกซื้อของผู้หญิงและผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลินี ฤชตุกุล (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค ในจังหวัดนครราชสีมา มีผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไม่แตกต่างกัน

2. อายุของผู้บริโภค มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านประเภทของสินค้า OTOP ในการเลือกซื้อสินค้า OTOP, ด้านวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสินค้า ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สินค้า OTOP บางอย่างเป็นสินค้าที่มีราคาค่อนข้างสูง เช่น ผ้าไหม เป็นต้น และผ้าไหมนิยมสวมใส่สำหรับผู้ที่มียุมากกว่านักเรียนนักศึกษา ทำให้เกิดความแตกต่างกันในระดับอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลินี ฤชตุกุล (2550) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน

3. ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกซื้อ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่สินค้า OTOP ที่ผู้บริโภคเลือกซื้อเป็นสินค้าประเภทอาหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ แสงทอง (2550) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

4. ผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สินค้า OTOP ส่วนใหญ่ผลิตโดยชาวบ้านที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน แต่มีฝีมือในการประดิษฐ์รวมกลุ่มกันผลิตสินค้า OTOP ทำให้อาชีพที่เป็นผู้บริโภคสินค้า OTOP มีอาชีพอื่นๆ ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ แสงทอง (2550) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

4. ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สินค้า OTOP บางอย่างเป็นสินค้าที่มีราคาค่อนข้างสูง เช่น ผ้าไหม เป็นต้น ทำให้ผู้บริโภคที่ต้องการซื้อสินค้าต้องมีรายได้เหมาะสมกับสินค้า OTOP แต่ละประเภทซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ แสงทอง (2550) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

1. พบว่า ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้า ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในระดับมาก ในเรื่องคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และมีการออกแบบและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ดังนั้นผู้ประกอบการสินค้า OTOP ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรให้คำปรึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตภัณฑ์ในทุกด้าน เพื่อให้สามารถผลิตสินค้า OTOP ได้ตามความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในท้องตลาด

2. พบว่า ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้า OTOP ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา อยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรตั้งราคาให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้บริโภคเห็นถึงประโยชน์ความแตกต่าง และมีคุณค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งวิธีนี้จะช่วยเพิ่มปริมาณการบริโภคของลูกค้าปัจจุบัน และดึงผู้ไม่บริโภคให้กลับมาบริโภคได้อีกด้วย

3. พบว่า ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้า ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมีการกระจายสินค้าให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกช่องทางการจัดจำหน่าย เพิ่มช่องทางให้มากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการสินค้า OTOP ควรมีการรวมกลุ่มกันและจัดสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้า OTOP ของกลุ่ม ทำให้เกิดอำนาจต่อรองในการจำหน่ายสินค้า OTOP ได้

4. พบว่า ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้า OTOP ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมีพนักงานให้คำแนะนำสินค้า เพื่อให้ลูกค้าทราบถึง คุณประโยชน์และความแตกต่างของสินค้า และกระตุ้นการทดลองบริโภคให้กับลูกค้า อีกทั้งหน่วยงานการท่องเที่ยวและองค์การบริหารส่วนตำบลควรทำการประชาสัมพันธ์สื่อให้มากขึ้น เป็นการช่วยให้ สินค้า OTOP เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

5. จากการศึกษาสะท้อนให้เห็นปัญหาทางด้านเงินทุน บ่งชี้ให้เห็นว่าทางกลุ่มยังมีปัญหาในด้านการวางแผนการเงินและการบัญชี ทำให้กลุ่ม OTOP มี ศักยภาพในการพัฒนาแต่ละด้านของสินค้าได้น้อย ประเด็นสำคัญที่จะพัฒนาสินค้า OTOP ให้มีความเข้มแข็งนั้น ต้องทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้วิธีการวางแผนธุรกิจ หรือการดำเนินงานวางแผนการตลาด ก่อนการผลิตสินค้าออกจากหน้า

8. เอกสารอ้างอิง

กิตติ ลิมสกุล. 2544. แนวทางการดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน.

กิตติ ลิมสกุล. 2548. แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วม หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. จาก <http://www.thaitambon.com>

กิตตินาถ นิธิธรรมกร และคณะ. 2550. “แนวโน้มกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”. รายงานวิจัยปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต(การตลาด), คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

โฆมพัฒน์ สงเกื้อ. 2545. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคน้ำมันปาล์มบรรจุขวดในเขต**

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

คมสัน รัชตพันธ์. 2551. **ปัจจัยการตลาดของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อตลาดการ**

ท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. 2545. **หนึ่งปี หนึ่งตำบล หนึ่ง**

ผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ธงชัย สันติวงษ์. 2546. **พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด CONSUMER BEHAVIOR IN**

MARKETING. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชุมช่าง จำกัด.

ธนวรรณ ชมภู. 2550. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ใน**

จังหวัดเพชรบูรณ์. รายงานวิจัย, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ธิดา นาคฤทธิ. 2548. **ความคิดเห็นและพฤติกรรมผู้บริโภคน้ำพริกสำเร็จรูปในโครงการ “หนึ่ง**

ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสตรีในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา

คหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประสาธ อิศรปริดา. 2549. **จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน.** กรุงเทพฯ: กราฟิเคอาร์ท.

ปานทิพย์ เปลี่ยนโมฬี. 2548. **บทบาทกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในการพัฒนาขีดความสามารถการ**

แข่งขันวิสาหกิจชุมชน. อุตสาหกรรมสาร, หน้า 48, 5-8.

พฤติกรรมการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย

ในจังหวัดนนทบุรี

The Behavior of Male's Customer on Using Beauty Clinic Service in Nonthaburi Province.

กรัณย์พัฒน์ อิมประเสริฐ

อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์ E-mail. ta_ton2512@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการใช้บริการคลินิกเสริมความงาม และศึกษาถึงลักษณะ

ส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย ในจังหวัดนนทบุรี กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 420 คน ที่เป็นลูกค้าผู้ชายที่เข้ามาใช้บริการในสถานเสริมความงามใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ ใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย ใช้วิธีหา ค่า ไค-สแควร์ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 21-35 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และมีสถานภาพโสด โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกใช้บริการเนื่องจากสถานที่บริการแห่งนั้นมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีสาเหตุในการเลือกใช้บริการเพื่อดูแลและคงสภาพผิวพรรณให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ เลือกใช้บริการรักษาสิว มีเหตุผลในการเลือกช่วงเวลาใช้บริการ คือ วันว่าง หรือวันหยุด มีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการต่อครั้ง 501 – 1,000 บาท มีความถี่ในการเข้ารับบริการ เดือนละ 2 ครั้ง มีระยะเวลาในการใช้บริการต่อครั้ง มากกว่าครึ่งชั่วโมง และส่วนใหญ่มีเพื่อนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ สิ่งที่ต้องการให้คลินิกเสริมความงามปรับปรุงการให้บริการ ต้องการให้ปรับปรุงเพิ่มที่นั่งรอหรือขยายคลินิกให้กว้างขึ้น ทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการใช้บริการในคลินิกเสริมความงามเกือบทุกเรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ พฤติกรรมการใช้บริการ คลินิกเสริมความงาม

ABSTRACT

This research is aimed to study to Behavior of the service beauty clinic and To study the personal relationship with Behavior of Male's Customer on Using Beauty Clinic Service in Nonthaburi Province. The 420 samples. Using descriptive statistics i.e. frequency, percentage, and Inferential statistics to test the hypothesis and Analyze the relationship between Personal factors and Behavior of Male's Customer on Using Beauty Clinic Service. Using a chi - square. with level of statistics significance at 0.05.

The findings were as follows; Most of samples aged 21-35 years bachelor degree level of education, occupation official, Average monthly income less than 10,000 Baht ,and single status. The majority decided to use it as a place of prominence, Reasons for choosing to care for and maintain healthy skin always, Choosing treatment, the reasons for choosing the service is busy or on holiday, the cost of the service at a time from 501 to 1000 Baht, the frequency of the service two times per month, Service at a time More than half an hour, And most have a part in the decision to use the service. Want to improve or expand the clinic waiting to be expanded.

The findings hypothetical test as follows; Age, education, occupation, income and marital status. Is associated with clinical behavior in the service of beauty Almost every subject Statistically significant at the 0.05 level.

KEYWORDS: Service Behavior , Beauty Clinic

บทนำ

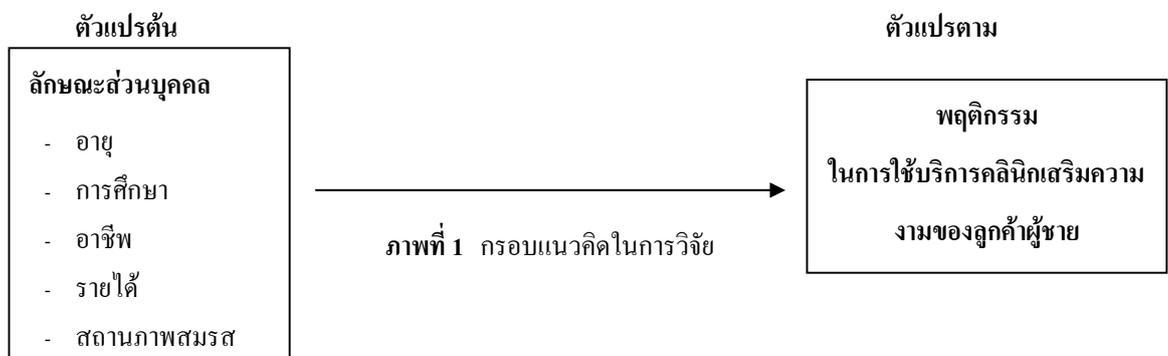
วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกวันนี้ มีการติดต่อกับโลกภายนอกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อเพื่อสังคม หรือเพื่อธุรกิจ หรืออื่นใดก็ตาม ดังนั้น การที่มีรูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ บุคลิกภาพที่ดี จะช่วยสร้างความมั่นใจเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะมีรูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณที่ดีอยู่แล้วก็ต้องใช้บริการสถานเสริมความงามเพื่อคงสภาพสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ธุรกิจเสริมความงามกันมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะมีการขยายตัวของกลุ่มลูกค้า จากเดิมจะเป็นกลุ่มลูกค้าผู้หญิง แต่ปัจจุบันได้มีกลุ่มผู้ชายหันมาให้ความสนใจและดูแลตัวเอง เรียกผู้ชายกลุ่มนี้ว่า “เมโทรเซ็กซ์ชวล” (Metro Sexual) คือกลุ่มผู้ชายที่ให้ความสนใจกับการดูแลสุขภาพ ผิวพรรณ รูปร่าง การใช้เครื่องสำอาง รวมถึงการแต่งกาย แต่ไม่ใช่เกย์ (สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554) ทำให้ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้ชาย (For Men) เติบโตขึ้น

ในอนาคตที่ลูกค้ากลุ่มนี้จะเติบโตและมาใช้บริการที่เพิ่มขึ้นตามกำลังซื้อที่มากขึ้น โดยพิจารณาจากมูลค่าตลาดเสริมความงามโดยรวมในปี 54 มีมูลค่าประมาณ 3,000 ล้านบาท และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยปีละ 10 % (ThaiBiz Center, 2554) อันมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนั้น การที่สถานประกอบการ จะต้องตระหนักถึงคุณภาพในการให้บริการ ความปลอดภัย กลยุทธ์ที่แตกต่างจากคู่แข่ง การส่งเสริมการตลาด การอบรมพนักงานให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในผลิตภัณฑ์

จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ากลุ่มลูกค้าที่เป็นผู้ชายมีพฤติกรรมในการใช้บริการคลินิกเสริมความงาม และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเผยแพร่ให้กับสถานประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริโภคกลุ่มลูกค้าผู้ชายให้เหมาะสมต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย

1. ทฤษฎีส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix)

จัตยาพร เสมอใจ (2549: 23) ได้อธิบาย ส่วนประสมการตลาด หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งใช้ร่วมกันเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ดังนั้น องค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนนั้น ถูกกำหนดให้ดำเนินไปโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคเป้าหมายเป็นหลัก และมุ่งที่จะตอบสนองความต้องการเหล่านั้นให้ได้ดีที่สุด

ภาพที่ 2 ส่วนประสมการตลาดกับการตอบสนองความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ที่มา : จัตยาพร เสมอใจ (2549: 23)

2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

พิบูล ทีปะปาล (2549: 110) อ้างถึงใน ทฤษฎีของ ฟิลิป คอตเลอร์ ว่า พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีสาเหตุที่ทำให้เกิด ประกอบด้วยสิ่งเร้า 2 ส่วน คือ สิ่งเร้าทางการตลาด ได้แก่ 4 P และสิ่งเร้าภายนอกอื่น ๆ

สรุปว่า พฤติกรรมของผู้บริโภค คือ การกระทำที่จะให้ได้มาเพื่อการซื้อสินค้าและบริการ โดยนำมาตอบสนองความต้องการของตนเอง เริ่มต้นจากมีสิ่งเร้า (Stimulus) มากระตุ้น (Stimulate) ความรู้สึกของเขา ทำให้รู้สึกถึงความต้องการ จนต้องทำการหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของเขาเพื่อทำการตัดสินใจซื้อ และเกิดพฤติกรรมการซื้ออันเป็นการตอบสนอง (Response) ในที่สุด

3. ทฤษฎีการจูงใจ (theories of motivation)

โลเวลล์ (Lovell, 1980) อ้างถึงใน พิบูล ทีปะปาล (2549: 119) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า "เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ"

สรุปว่าการจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยจงใจให้ กระทำเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่าง เช่น ผู้ขายสมัยใหม่ต้องการให้ตนเองดูดีทั้งรูปร่าง หน้าตา และผิวพรรณ จึงต้องใช้บริการเสริมความงาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมในการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย ในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะส่วนบุคคลในด้านอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรสที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย ในจังหวัดนนทบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คือลูกค้าผู้ชายที่เข้ามาใช้บริการคลินิกเสริมความงาม ที่ตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขาบางมดจตุจักร จังหวัดนนทบุรี จำนวน 12 แห่ง ประกอบด้วย วุฒิสถิต์คลินิก นิตินคลินิก รมย์วินท์คลินิก พรเกษมคลินิก พกษาศคลินิก แพนคลินิก ยศการคลินิก ยาชาซ์คลินิก คลินิกหมอมวลชน เมโกะคลินิก คลินิกสนามบินน้ำ และอิงฟ้า

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยแจกแบบสอบถาม ลูกค้าผู้ชายที่เข้ามาใช้บริการในคลินิกเสริมความงามในแต่ละแห่งที่ได้ระบุไว้แล้ว ด้วยตารางสำเร็จรูป ของทาโร ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ค่าเท่ากับ 400 ตัวอย่าง เพื่อสะดวกต่อการกระจายแบบสอบถามให้จำนวนแบบสอบถามเท่ากันทุกคลินิก จึงแจกแบบสอบถามผู้มาใช้บริการ คลินิกละ 35 ชุด ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย ในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของลูกค้าผู้ชายที่มาใช้บริการคลินิกเสริมความงาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่าง ๆ และนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยง ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ 0.80 หลังจากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มลูกค้าผู้ชายและสถานที่ที่กำหนดและขอคืนทันทีที่ทำแบบสอบถามเสร็จ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สุวิมล ติรกันันท์ (2544) ได้กล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative) มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลทั่วไปด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล
2. สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้ ไค-สแควร์ (Chi-Square Test)
3. แปลความหมายและสรุปผลในการวิเคราะห์ ด้วยตาราง และแผนภาพ

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชายในจังหวัดนนทบุรี” จากกลุ่มตัวอย่าง 420 คน สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างมีอายุช่วงระหว่าง 21-35 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีสถานภาพโสด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย**ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล แยกตามพฤติกรรมที่มีผู้ตอบมากที่สุดในแต่ละประเภท**

พฤติกรรมของผู้ใช้บริการ	ประเภท	ร้อยละ
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ	ชื่อเสียงคลินิก	10.20
สาเหตุในการเข้ารับบริการ	ดูแลผิวพรรณ	12.95
บริการที่เลือกใช้	รักษาสิว	13.74
เวลาที่เข้ารับบริการ	18.00-21.00 น.	11.26
เหตุผลที่เลือกเวลานั้น ๆ	ว่าง/วันหยุด	11.15
ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการ	500 – 1,000 บ.	7.55
ความถี่ในการเข้ารับบริการ	เดือนละสองครั้ง	7.90
ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละครั้ง	> ครั้งชั่วโมง	12.90
ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	เพื่อน	12.35

กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกใช้บริการเนื่องจากสถานที่บริการแห่งนั้นมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีสาเหตุในการเลือกใช้บริการเพื่อดูแลและคงสภาพผิวพรรณให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ เลือกใช้บริการรักษาสิว มีเหตุผลในการเลือกช่วงเวลาใช้บริการ

คือวันว่างหรือวันหยุด มีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการต่อครั้ง 501 – 1,000 บาท มีความถี่ในการเข้ารับบริการ เดือนละ 2 ครั้ง มีระยะเวลาในการใช้บริการต่อครั้ง มากกว่าครึ่งชั่วโมง และมีเพื่อนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยสถิติ Chi-square วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมในการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมในการใช้บริการในคลินิกเสริมความงาม

พฤติกรรมการใช้บริการคลินิกเสริมความงาม	ปัจจัยส่วนบุคคล				
	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้	สถานภาพสมรส
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ	0.046*	0.107	0.220	0.007*	0.014*
สาเหตุในการเลือกใช้บริการ	0.068	0.474	0.268	0.352	0.163
ประเภทบริการที่เลือกใช้	0.001*	0.027*	0.009*	0.244	0.001*
ช่วงเวลาในการเข้ารับบริการ	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
เหตุผลในการเลือกช่วงเวลาใช้บริการ	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการต่อครั้ง	0.000*	0.000*	0.140	0.000*	0.000*
ความถี่ในการเข้ารับบริการ	0.000*	0.001*	0.000*	0.000*	0.002*
ระยะเวลาในการใช้บริการต่อครั้ง	0.016*	0.000*	0.097	0.003*	0.158
ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ	0.000*	0.001*	0.000*	0.001*	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

อภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้บริการคลินิกเสริมความงามของลูกค้าผู้ชาย ใน จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ตัดสินใจเลือกใช้บริการเนื่องจากสถานที่บริการแห่งนั้นมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีสาเหตุในการเลือกใช้บริการเพื่อดูแลและคงสภาพผิวพรรณให้มีความสุขคืออยู่เสมอ เลือกใช้บริการรักษาสิว ในสามส่วนนี้ตรงกับทฤษฎีส่วนประสมการตลาด (ชนวรรณ แสงสุวรรณ และคณะ, 2547: 520) ว่า ส่วนประสมการตลาด หมายถึง เครื่องมือที่องค์กรธุรกิจนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาด ในงานวิจัย ผู้บริโภคเลือกใช้บริการจากความมีชื่อเสียงของคลินิก ในการดูแลผิวพรรณและรักษาสิว ถ้าคลินิกสามารถสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการให้มีประโยชน์ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าผู้ชายได้ ก็จะทำให้คลินิกสามารถคงอยู่ในใจลูกค้าได้อย่างยาวนาน

มีค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการต่อครั้ง 501 – 1,000 บาท เกี่ยวข้องกับส่วนประสมการตลาดในด้านราคา แสดงว่าลูกค้าคำนึงถึงราคาที่ไม่สูงจนเกินไป ดังนั้นคลินิกต้องพิจารณาถึงเกณฑ์ในการตั้งราคาให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายด้วย มีเหตุผลในการเลือกช่วงเวลาใช้บริการ คือ เวลาว่าง หรือวันหยุด มีความถี่ในการเข้ารับบริการ เดือนละ 2 ครั้ง มีระยะเวลาในการใช้บริการต่อครั้ง มากกว่าครึ่งชั่วโมง ตรงนี้เกี่ยวข้องกับส่วนประสมการตลาดในด้านช่องทางการจัด

จำหน่าย ที่ (ฉัตรยาพร เสมอใจ, 2549: 23) กล่าวไว้ว่า การจัดจำหน่ายต้องคำนึงถึงความสะดวกของลูกค้า ผลจากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงว่า ลูกค้าจะไปใช้บริการก็ต่อเมื่อมีเวลาว่างหรือวันหยุด และไม่ใช้บริการบ่อยครั้ง และในแต่ครั้งก็ต้องใช้เวลาไม่นาน ดังนั้น คลินิกจะต้องอำนวยความสะดวกในด้านเวลาให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด

สุดท้ายส่วนใหญ่มีเพื่อนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ตรงกับโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค ที่ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2541: 128) กล่าวไว้ว่า เหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการซื้อ เริ่มต้นจากสิ่งกระตุ้น เข้ามาในความรู้สึกนึกคิด จนกระทั่งเกิดการตัดสินใจในซื้อในที่สุด แต่ในกระบวนการตัดสินใจซื้อ ได้กล่าวถึงเกณฑ์ที่ต้องพิจารณาไว้ 3 ประการ หนึ่งในนั้นก็คือทัศนคติของบุคคลอื่น ที่มีผลทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อการตัดสินใจซื้อ ซึ่งผลการวิจัย ก็แสดงให้เห็นว่าเพื่อน คนรัก แพทย์ และบิดามารดา ล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ามาใช้บริการคลินิกเสริมความงามทั้งสิ้น

อภิปรายเกี่ยวกับความเห็นของลูกค้าผู้ชายที่มารับบริการคลินิกเสริมความงาม

ความเห็นของลูกค้าผู้ชายที่มารับบริการ ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงเพิ่มที่นั่งรอหรือขยายคลินิกให้กว้างขึ้น ตรงกับทฤษฎีการบริการ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541: 342) ว่าด้วยคุณภาพการบริการ (Service quality) ในด้านการเข้าถึงลูกค้า (Access) ที่ต้องอำนวยความสะดวกในด้านเวลา สถานที่แก่ลูกค้า ดังนั้นคลินิกเสริมความงามควรมีสถานที่ที่เหมาะสมในการให้บริการได้อย่างดีที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ กิตติคุณ ทองเดชศรี (2548) เรื่อง พฤติกรรมการใช้บริการสถานพยาบาล โรคผิวหนังของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ผลวิจัยพบว่า ลูกค้าให้ความสำคัญในด้านการให้บริการ การให้ความสนใจ ความสุภาพ และความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ ซึ่งตรงนี้คลินิกเสริมความงามจะต้องนำไปพิจารณาปรับปรุงการบริการให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น การจัดเวลาให้เหมาะสม การออกแบบสถานที่นั่งระหว่างรอรับบริการให้เพียงพอ การอบรมเจ้าหน้าที่ที่คอยแนะนำหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานควรมีมโนธรรมสัมพันธที่ดี มีความอดทนในการให้บริการอย่างเต็มใจ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

คลินิกเสริมความงามควรมีผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการตั้งราคาให้เหมาะสม และจัดเวลาที่ลูกค้าสะดวกในการมารับบริการ โดยการเตรียมที่นั่ง เจ้าหน้าที่ ให้เพียงพอไว้คอยบริการในช่วงเวลาที่ลูกค้ามารับบริการเป็นจำนวนมาก ให้การอบรมกับเจ้าหน้าที่ที่คอยแนะนำและให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ และสุดท้ายก็คือการให้บริการด้วยมารยาทอันดีงาม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำ และสามารถที่จะนำไปบอกต่อให้กับเพื่อนหรือคนรู้จัก มาใช้บริการในคลินิกต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจควรกำหนดขอบเขตการวิจัยให้กว้างขึ้นหรือทำการสำรวจความพึงพอใจจากการใช้บริการคลินิกเสริมความงามและเปรียบเทียบความพึงพอใจในการให้บริการของคลินิกแต่ละแห่ง

เอกสารอ้างอิง

กิตติคุณ ทองเดชศรี. (2548). พฤติกรรมการใช้บริการสถานพยาบาลโรคผิวหนังของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รายงานการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ฉัตยาพร เสมอใจ. (2549). การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธนวรรณ แสงสุวรรณ และคณะ. (2547). การจัดการการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอช เอ็น กรุ๊ป

พิบูล ทีปะปาล. (2549). การบริหารการตลาด ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). พฤติกรรมผู้บริโภค. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สามัคคีสาร (ดอกหญ้า).

สุวิมล ตรีภานนท์. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทัศนคติและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ:

กรณีศึกษาพนักงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Attitude and Information Awareness Towards Corporate Social Responsibility: A Case Study of the Employees in the Stock Exchange of Thailand's Companies

ลักษณาดี บุญยะศิรินันท์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์

luxanawadee.b@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม ในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ: กรณีศึกษาพนักงานบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม ในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (3) หารูปแบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 400 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Factor Analysis, t-Test, ANOVA, และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การสนับสนุนหลักของกิจกรรมส่วนใหญ่คือ องค์กรภาคเอกชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุน้อยกว่า 30 ปี การศึกษาในระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนมากกว่า 45,000 บาท สถานะภาพโสด ระยะเวลาในการทำงาน ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ไม่เป็นสมาชิกชมรม แต่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม และผลการวิเคราะห์จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญของกิจกรรม เป็นลำดับที่หนึ่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกิจกรรมตามลำดับคือ การศึกษา ร้อยละ 31.2 สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 23.5 ชุมชน ร้อยละ 19 ทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 12.8 ศาสนา ร้อยละ 9.8 และวัฒนธรรม ร้อยละ 3.8 การเปิดรับข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.55 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.17 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเปิดรับ

ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.06 ทศนคติการให้ความสำคัญ ต่อการมีส่วนร่วมในในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1. การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม 2. การตลาดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม 3. การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคม 4. การบริจาคเพื่อการกุศล 5. การอาสาช่วยเหลือชุมชน 6. ประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม 7. พัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ตามกำลังซื้อ ซึ่งมีระดับการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ในทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ตัวแปรองค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยการเปิดรับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล มีรูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกรุงเทพมหานคร ไม่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกรุงเทพมหานคร ไม่มีผลต่อทัศนคติการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ

คำสำคัญ: ทศนคติ การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the attitude and information awareness behavior toward corporate social responsibility, to study influenced factors effects the attitude and information awareness behavior toward corporate social responsibility, and to study the relationship between information awareness behavior and attitude toward corporate social responsibility of the employees in the stock exchange of Thailand's companies. Four hundred employees have been systematic sampled from several sectors in the set 50th stock exchange of Thailand's companies. The frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, factor analysis, t-Test, ANOVA, and LSD have been used for statistic analysis.

The results have been shown that a majority of CSR events have been sponsored by private sector organizations. The majority samples are older than 30 years old single female with a bachelor degree and earn more than 45,000 baths monthly income. They have more than eleven years of experience in their companies. Almost of them are not enrolled as a CSR member but have an experience in CSR activities. In term of the importance activities factors, the samples rate 31.2% in education, 23.5% in environment, 19% in community, 12.8% in natural resource, 9.8% in religion, and 3.8% in culture, respectively. The information awareness in electronic media, related persons, and printed media, are average at 3.55, 3.17, and 3.06, respectively. The important attitude of participations in the social responsibility of business can be divided into 7 aspects, promoting awareness of social issues, marketing on social issues, marketing in order to solve social problems, donating to charity, volunteering to help the community, doing business and social responsibility, developing and delivering products based on purchasing power. All aspects are in medium rate. The hypothesis results have been shown that the confirmatory factors of the information awareness of printed media, electronic media, and related persons, are consistent with the empirical data. Personal factors of the samples have no effect to both attitude and the information awareness toward cooperate social responsibility of business.

Keyword: Attitude, Information Awareness, Corporate Social Responsibility

บทนำ

ปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญด้านการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการขององค์กรขนาดใหญ่ที่มีการสร้างคุณประโยชน์เชิงพาณิชย์ สร้างผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค แต่การดำเนินธุรกิจนั้นส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้องค์กรธุรกิจจึงมีความพยายามสร้างเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมขึ้น หรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรอื่นๆ จัดกิจกรรมขึ้น เพื่อลดผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลเสียหาย ลดโอกาสการเกิดทัศนคติเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยสาเหตุดังกล่าวองค์กรธุรกิจ จึงมีการสร้างกิจกรรมเพื่อสังคม ตลอดจนให้การสนับสนุน หรือมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อ

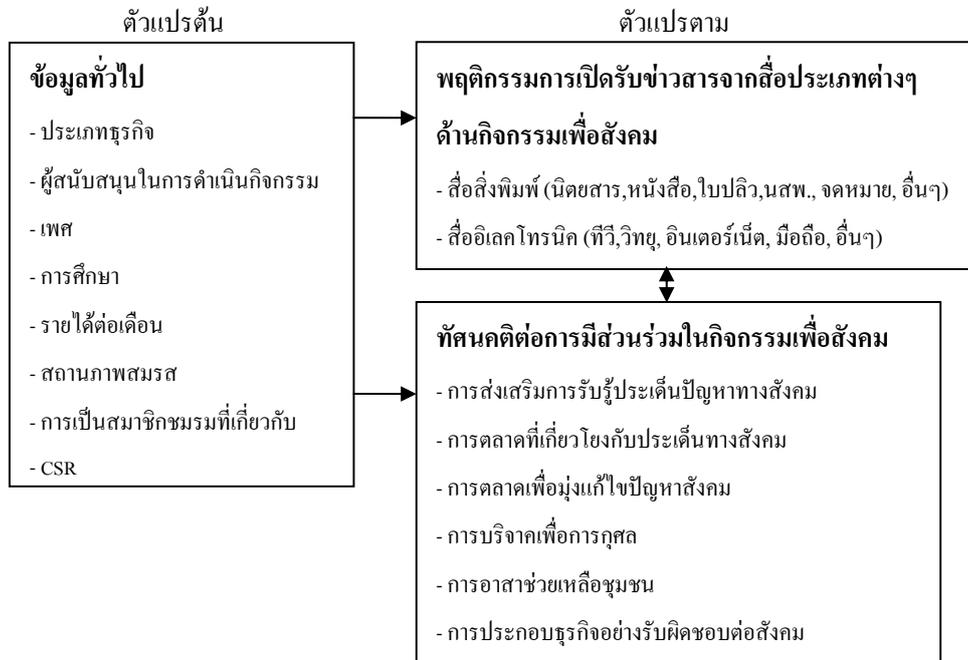
สังคมในรูปแบบต่างๆ แต่รูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารในแต่ละรูปแบบกิจกรรมอาจไม่สอดคล้องกับทัศนคติการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของผู้รับสารหรือผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้การสร้างสรรคกิจกรรมไม่เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามจุดประสงค์ ทำให้สูญเสียปัจจัยในหลายๆ ด้าน มากกว่าคุณภาพที่ควรเกิดขึ้น การทำวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการหาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อหาแนวทางการสร้างรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติของผู้รับสาร เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการให้การสนับสนุน หรือเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR) จึงเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรควรให้ความสำคัญ ซึ่งมีหลักการและเหตุผลดังนี้ คือมีการดำเนินกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข กระแส CSR ในประเทศไทย ได้ถูกจุดประกายขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2549 และได้ถูกบรรจุเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจ แนวคิดในเรื่อง CSR จะมุ่งสร้างให้องค์กรมีความ “ดี” ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนของธุรกิจ เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากหลักคุณธรรม

การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่ประชาชนทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และได้รับการส่งเสริมสนับสนุน แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมเพื่อสังคมที่เกิดขึ้นมากมาย ในหลายรูปแบบ อาจไม่ได้รับการเปิดรับข่าวสารจากประชาชนอย่างทั่วถึง ซึ่งอาจเกิดจากการสร้างสรรค์รูปแบบข่าวสารในแต่ละรูปแบบของกิจกรรมเพื่อสังคมไม่สอดคล้องกับทัศนคติหรือตรงความต้องการของผู้รับสาร ไม่กระตุ้นจูงใจ มากพอที่จะก่อให้เกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ หรือแม้แต่การกระจายข่าวสารที่ไม่ครอบคลุม ขาดความต่อเนื่อง ก็เป็นสาเหตุทำให้ประชาชนเพิกเฉยหรือไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัยเพื่อลดจุดบกพร่องของการวิจัยแต่ละประเภทลง เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยให้ได้ในหลากหลายแง่มุม เป็นไปตามจุดประสงค์การวิจัย และสามารถตอบปัญหาของการวิจัยในครั้งนี้ให้ได้รายละเอียดที่ดียิ่งขึ้นซึ่งจะทำให้ได้ผลงานวิจัยที่มีรูปแบบสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ: กรณีศึกษาพนักงานบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ
3. เพื่อหารูปแบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทัศนคติและการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ: กรณีศึกษาพนักงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจาก 3 องค์กร และพนักงานบริษัท 400 ราย ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2555 โดยวัดผลครั้งเดียว ประกอบด้วย การใช้ข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งใช้วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทางปฐมภูมิ (Primary Data) จากผู้บริหาร และพนักงานบริษัท ศึกษาหาข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไปจัดทำโครงสร้างของแบบสอบถาม จัดทำแบบสอบถามและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้ (Try Out) ร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของ Cronbach ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปจัดทำเป็นฉบับจริง การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารของบริษัทฯ การสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 3 แห่ง ๆ ละ 1 ท่าน การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามสำหรับพนักงานบริษัท ได้กลุ่มตัวอย่างที่ประมาณ 400 ราย โดยแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานบริษัท บริษัทละเท่าๆ กัน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารมีแนวคิดในว่า

- การถ่ายทอดแนวคิด CSR ของบริษัทไปสู่พนักงาน ควรใช้อินทราเน็ต เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงภายในองค์กร และมีการเผยแพร่ภาพกิจกรรมที่ผ่านมาแล้ว และประชาสัมพันธ์กิจกรรมครั้งต่อๆ ไปที่จะมีขึ้น และควรมีการอบรมตั้งแต่เข้ามาในเดือนแรกให้รับทราบและเข้าใจร่วมกันในแนวทางขององค์กร
- การเผยแพร่สู่ภายนอก เพื่อหาผู้ให้ความร่วมมือ สนับสนุน ควรมีการเผยแพร่และหาผู้สนับสนุนกิจกรรม ควรทำการเผยแพร่ผ่านหลายรูปแบบ หลายช่องทาง โดยมีผู้ให้การสนับสนุนหลายภาคส่วนไม่เจาะจง อาจส่งจดหมายถึงผู้ที่คาดหวังว่าจะให้การร่วมมือ สนับสนุนในกิจกรรมโดยตรงกิจกรรม ตามความเกี่ยวข้องของลักษณะกิจกรรมในโครงการแต่ละเรื่องที่มีความแตกต่างกันออกไป โดยทำกิจกรรมที่หลากหลายแนวทางตามความเหมาะสมของแต่ละโครงการ ซึ่งก็จะได้รับการร่วมมือ สนับสนุนเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้สนใจเข้าร่วมทั่วไปที่สนใจ
- กลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ด้าน CSR ของบริษัท ควรทำผ่านหลายรูปแบบหลายช่องทาง อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ใช้เครือข่ายในแต่ละสาขา และพันธมิตรทางธุรกิจ ตามความเหมาะสมตามแต่ละลักษณะของกิจกรรม อาจเนื่องด้วยมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ
- การศึกษารูปแบบการดำเนินกิจกรรมอย่างที่เคยมักทำมา หรือ การสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือควรคงรูปแบบที่มีมา มีการปรับในรายละเอียดบางอย่าง เสริมสร้างจุดอ่อน พัฒนาจุดแข็งทำงานตามความต้องการของสังคมและชุมชนอย่างแท้จริง และเปิดโอกาสให้พนักงานทำโครงการ นำเสนอแนวคิดใหม่ๆ มีการหาแนวทางป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู และสร้างความเข้าใจอันดีต่อประชาชนทั้งในและต่างประเทศ และควรทำให้ครอบคลุมใน 4 กลุ่ม คือ Good Governance, Human Development, Environment, Social Contribution และมีกิจกรรมใหม่ๆ หรือโครงการที่ดี น่าสนใจองค์กรก็ให้การสนับสนุนในการให้ทุนและการดำเนินการ เช่น ส่งเสริมให้พนักงาน รวมตัวกันจัดตั้งโครงการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ขึ้นนำเสนอ
- การวัดผลสำเร็จ การบรรลุเป้าหมายในกิจกรรมในแต่ละโครงการ ได้มีตัวชี้วัด เพื่อประเมินโครงการควรใช้ปริมาณ โครงการในรอบปี การดำเนินการได้ตามจุดประสงค์ของโครงการ และความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย และการมีผู้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลักการทั้ง Qualitative และ Quantitative
- การรักษากระแสความนิยมด้าน CSR ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง ในองค์กรควรให้พนักงานมีส่วนร่วม ไม่ละเลยการทำ After Process ทำบนพื้นฐานความต้องการของชุมชน ทำอย่างต่อเนื่อง การสร้างสรรค์โครงการเพื่อสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นที่ยอมรับ และได้รับการสนับสนุน ควรมีการมอบรางวัลเกียรติยศให้โครงการดีเด่น และให้เงินรางวัลสนับสนุนโครงการ และควรปลูกฝังให้อยู่ใน DNA ของทุกคน
- สิ่งที่ต้องทำและไม่ควรทำในการทำCSR ควรทำตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ให้บรรลุผลสำเร็จในการทำงานแต่ละครั้ง ไม่ควรทำตามกระแสเพียงอย่างเดียวต้องดูความเหมาะสมและเป็นไปได้จริงโครงการ

ดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งหวังที่ประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมครั้งนั้นๆ เป็นหลักไม่มองว่าสิ่งไหนควรหรือไม่ควรทำ แต่จะมองว่าอย่างน้อยที่สุดคือมุ่งหวังผลเพื่อคน ชุมชน หรือเป้าหมายที่ดีในจุดประสงค์ของการสร้างกิจกรรมเพื่อสังคมขึ้นมา ซึ่งก็ควรโปร่งใสตรวจสอบได้ด้วย

- การพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการสร้างสมดุลใน 3 ด้าน เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุด การเชื่อมต่อแต่ละส่วนไม่กระทบกัน โดยเฉพาะต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับความถูกต้อง เหมาะสมตรงกับความต้องการ และความเป็นไปได้ของพื้นที่นั้นๆ และจุดประสงค์ของการดำเนินงานด้วย
- CSR ในอนาคต ก็น่าจะเชื่อมต่อกับแนวคิด ISO 26000 ยึดตามเกณฑ์มาตรฐาน GRI (Global Reporting Initiative) ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยสากล และใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องโดยหลายภาคส่วนร่วมมือกันทำ คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางสังคมร่วมมือกันให้แนวความคิดเห็นและหาแนวทางการพัฒนา ทำได้ครอบคลุมมากกว่า ซึ่งในปัจจุบันเป็น G3 คือมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ รายงานของบริษัท วิธีบริหารจัดการ และตัวชี้วัดประสิทธิผล เน้นมากกว่า ISO 26000 ที่เพิ่งจะมีขึ้นมาดูเป็นองค์ประกอบ ซึ่งก็เห็นว่าในประเด็นสิทธิมนุษยชนควรพัฒนา และมีให้มากขึ้น
- หัวใจของ CSR (แท้/เทียม) เริ่มที่ผู้บริหาร โดยผู้บริหารสูงสุดเห็นความสำคัญของ CSR เชื่อใจในการทำงาน และให้การสนับสนุนส่งเสริมในด้านต่างๆ ด้วยดี ซึ่งต้องทำให้เห็นผลได้จริง 2. ไม่ควรทำ CSR เพื่อ PR ควรให้รายละเอียด ทำงานอย่างซื่อสัตย์จะทำให้เกิดความยั่งยืนได้ 3. การสื่อสารการทำความเข้าใจในหลักการและพร้อมการทำงานร่วมกันทั้งองค์กร เริ่มที่ความต้องการที่แท้จริงที่มาจากชุมชน สังคมเป็นหลักต้องเห็นชอบ ไม่ใช่การยึดเยียดจากคนอื่น หรือกลุ่มใดๆ ซึ่งก็ต้องร่วมมือกันสร้างสรรค์โครงการหรือกิจกรรม ทำคนเดียวไม่ได้ เพราะจะไม่ใช่หัวใจของการทำ CSR ที่แท้จริง และมีความมุ่งมั่นตั้งใจดีในการสร้างกิจกรรม โดยไม่ได้มีผลประโยชน์ของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดแอบแฝง
- การปลูกฝัง CSR ให้กับคนรุ่นใหม่ และผู้บริหารอื่นๆ เริ่มที่แต่ละคนมีจิตสำนึกที่ดี ทุกคนช่วยกัน ผลักดันส่งเสริม ส่งเสริมเยาวชนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปลูกฝังให้ทำงานเป็นทีมต้องเข้าใจหลักการอย่างแท้จริง ต้องมีความมั่นคง พอประมาณ พยายามปลูกฝังให้อยู่ใน DNA ให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญ
- การให้ความสำคัญต่อกิจกรรมในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านชุมชน ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม และด้านศาสนา เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของพนักงานบริษัท การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของพนักงาน ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ผู้ให้การสนับสนุนหลักของกิจกรรมมากที่สุดคือ องค์กรภาคเอกชน ร้อยละ 42 เพศที่มีมากที่สุดคือ เพศหญิง อายุน้อยกว่า 30 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 33.2 ระดับการศึกษาที่มีมากที่สุด คือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 55.8 รายได้ต่อเดือนที่มากที่สุดคือ มีรายได้มากกว่า 45,000 บาท ร้อยละ 29.2 สถานะภาพที่มากที่สุดคือ โสด ร้อยละ 64.2 ระยะเวลาในการทำงาน ที่มากที่สุดคือ ตั้งแต่ 11 ปี

ขึ้นไป ร้อยละ 41.5 การเป็นสมาชิกชมรมที่มีมากที่สุดคือ ไม่เป็นสมาชิกชมรมร้อยละ 82.5 การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมที่มีมากที่สุดคือเคยเข้าร่วมกิจการเพื่อสังคม ร้อยละ 75.8 และผลการวิเคราะห์จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการให้ความสำคัญของกิจกรรม เป็นลำดับที่หนึ่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกิจกรรมตามลำดับคือ การศึกษา ร้อยละ 31.2 สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 23.5 ชุมชน ร้อยละ 19 ทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 12.8 ศาสนา ร้อยละ 9.8 และวัฒนธรรม ร้อยละ 3.8

2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม ได้แก่ การเปิดรับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ การเปิดรับข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการเปิดรับข้อมูลจากสื่อบุคคล พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับการเปิดรับข่าวสารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.55 มีระดับการเปิดรับข่าวสารเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.17 มีระดับการเปิดรับข่าวสารเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเปิดรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.06

3. ทักษะการมีส่วนร่วมในในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ผลการวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่าการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1. การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม 2. การตลาดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม 3. การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาสังคม 4. การบริจาคเพื่อการกุศล 5. การอาสาช่วยเหลือชุมชน 6. ประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม 7. พัฒนาและส่งมอบผลิตภัณฑ์ตามกำลังซื้อ ซึ่งมีระดับการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ในทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในประเด็นย่อยของแต่ละด้านจะมีระดับการให้ความสำคัญแตกต่างกันออกไปบ้าง

4. รูปแบบความสัมพันธ์ของทัศนคติการเปิดรับข่าวสารการมีส่วนร่วมในในความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ตัวแปรองค์ประกอบเชิงยืนยัน ของปัจจัยการเปิดรับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล มีรูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุป

การวิจัยนี้กล่าวได้ว่าผลสัมฤทธิ์จะเกิดอรรถประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อประเทศไทยในการนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาต่อ ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ส่งผลถึง การเข้าร่วม การให้การสนับสนุนกิจกรรมกับองค์กรต่างๆ และสามารถจัดกิจกรรมประเภทต่างๆ ในการให้บริการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมในด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นประโยชน์ในการวางพื้นฐานการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน หรือผู้สนใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ได้รับความสนใจ ร่วมมือสนับสนุน การดำเนิน โครงการ ลดความสูญเสีย หรือได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่า ในหลายๆ ด้าน ดังนั้น การวิจัยดังกล่าวทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ จะนำไปสู่คำตอบในรูปแบบเนื้อหาสาระการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และประเภทกิจกรรม CSR ที่อยู่ในความสนใจและตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้ให้การสนับสนุน

แล้วยังสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรจัดขึ้น ลดความเสี่ยงในผลกระทบด้านลบดังกล่าวได้ อีกทั้งยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างสรรค์กิจกรรม และการดำเนินงานในด้านต่างๆ ได้อย่างเอนกอนันต์

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา.2548. **การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:

บริษัทธรรมสาร จำกัด.

ประมวล บุตรดี (พระ). 2552. “การดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

กับการพัฒนาชุมชน”: วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, ภาควิชาการ พัฒนาชุมชน.

ณัฐยา สีนตระการผล (ผู้แปล).2554 .“คัมภีร์สำหรับผู้บริหาร” จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด. โดย

C.K. Prahalad & Allen Hammond บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด กรุงเทพฯ.

Hongmei Shen. 2006. “Public Relations and MNCS’ Corporate Social Responsibility from a

Developing Country’s Perspective”, Thesis, Graduate School of the University of Maryland, College Park.

Pava, M. L. and Krausz, J. 1995. “Corporate responsibility and financial performance: The

paradox of social cost”. Westport, CT: Quorum.

Philip Kotler.2003. **Rethinking Marketing. “ Sustainable Marketing Enterprise in Asia”**.

Pearson Education Indochina Ltd., Bangkok.

CEO กุญแจสู่ความสำเร็จ CSR...ยุคทุนนิยมมีจิตสำนึก. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2553, จาก

<http://www.give2all.com/writer/view.php?id=378>

สุจิตรา เกิดรัตน์มาตรี.ความรับผิดชอบต่อองค์กรที่มีต่อสังคม : กรณีศึกษาในบริบทของการ

พัฒนาอย่างยั่งยืน สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2554, จาก

<http://www.hr.egat.co.th/technical-50/article/article.htm>

ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อในด้านส่วนประสมการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักของผู้หญิงไทยในกรุงเทพมหานคร

The key factors of purchasing decision in term of marketing mix and consumer behaviors of Thai women in Bangkok for dietary supplements

นางสาวกฤตลักษณ์ ส่องศรีพันธุ์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก ด้านส่วนประสมการตลาด (2) ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก (3) เปรียบเทียบปัจจัย ด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อ โดยจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทาง จิตวิทยา (4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยากับพฤติกรรมการบริโภค กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA Analysis) ทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ โดยวิธี Scheffe' ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ Chi-Square test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 31-40 ปี สมรส (อยู่ด้วยกัน) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001- 20,000 บาท ระดับการศึกษาปริญญาตรี ดัชนีมวลกาย 18.5-22.9 (ปกติ) ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ครอบครัวเดี่ยว มารดาเป็นผู้ ตัดสินใจซื้อ ตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ แรงจูงใจที่สำคัญที่สุด คือ มีปัญหาสุขภาพและรูปร่าง มีการรับรู้ที่สำคัญที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์สามารถช่วยให้ลดน้ำหนักได้อย่างปลอดภัย มีความเชื่อที่สำคัญที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลด น้ำหนักไม่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวันเป็นเพียงตัวช่วยให้สามารถลดน้ำหนักได้ มีทัศนคติเชิงบวก และเรียนรู้จาก ประสบการณ์ของตัวเอง ส่วนใหญ่ปัจจุบันไม่ได้บริโภคแล้ว บริโภคเพื่อรักษาสุขภาพ ปลอดภัยจากโรคที่เกิดจากความ อ้วน เลือกบริโภค เนเจอร์กิฟ ซื้อช่วงต้นเดือน ซื้อ 1 ครั้ง/เดือน ซื้อเพียงพอต่อการบริโภคใน 2 สัปดาห์ ยึดมั่นในตราหือ เดิม และจำนวนเงินที่ซื้อเฉลี่ยต่อครั้ง 1,001-1,500 บาท โดยปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อด้านส่วนประสมการตลาดใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสินค้า เมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการศึกษา แตกต่างกัน จะมีปัจจัยสำคัญด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อ แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคม พบว่าผู้ที่มีความสำคัญในการตัดสินใจซื้อในครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีปัจจัย สำคัญด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อแตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามปัจจัยทางจิตวิทยา พบว่า

แรงจูงใจ การรับรู้ และทัศนคติ ที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยสำคัญด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อแตกต่างกัน รวมถึง ลักษณะประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภค

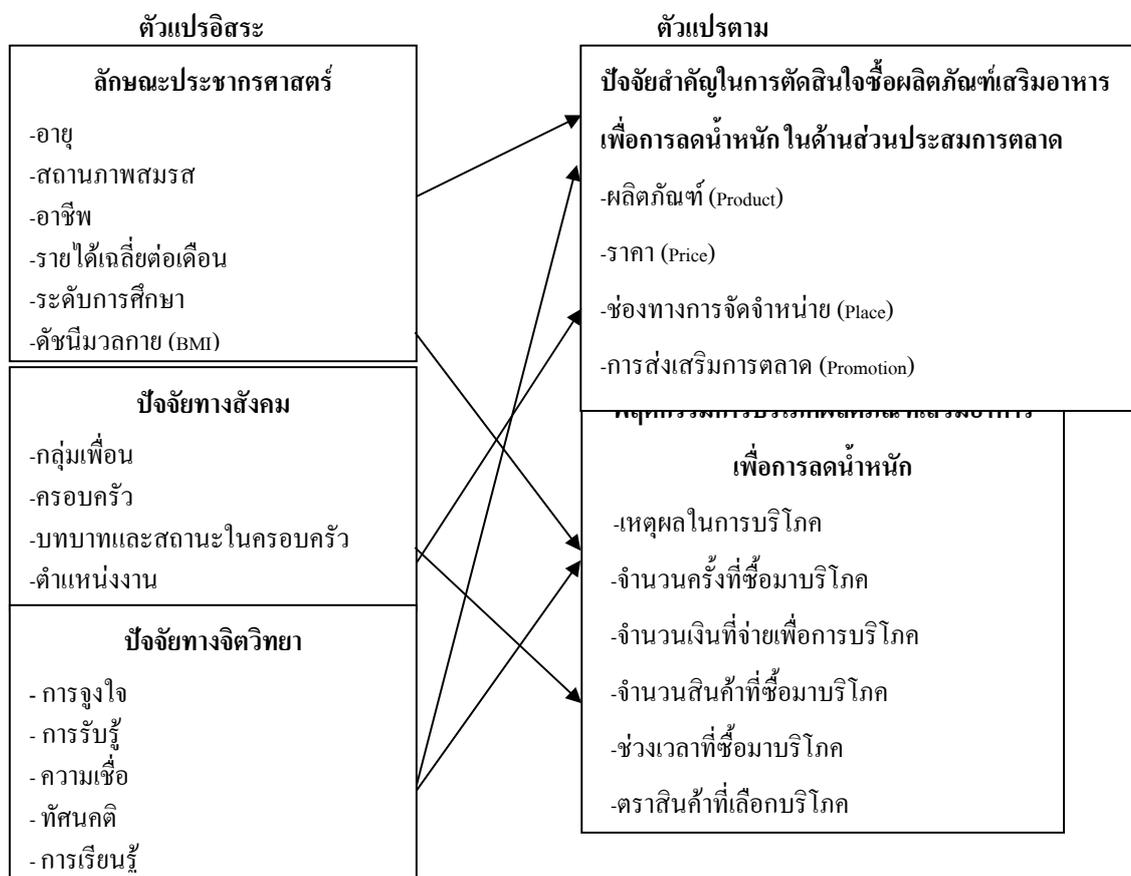
ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study the key factors of purchasing decision in term of marketing mix (2) study the consumer behaviors for dietary supplements (3) compare the marketing mix factors in the purchasing decision for dietary supplements, according to demographic characteristics, social factors. And psychological factors. (4) find the relationship between all of three factors , demographic characteristics, social factors ,psychological factors, and consumer behaviors for dietary supplements. For 400 samples using a questionnaire to collect data. The statistics that used to analyze were frequency, percentage, mean and standard deviation. Hypotheses Testing used t-test and F-test, one-way ANOVA Analysis, in case of its had relationship or difference with statistical significance ,testing a pair of variable by Scheffe' and the relationship between variables by the Chi-Square test. The results of this research could explain that the most samples were 31-40 years old and marital status (living together) private employees, average income per month were 10,001 to 20,000 Baht , bachelor degree , body mass index from 18.5 to 22.9 (normal) , prefer to live with a group of friends, a single family, mother was the most important person of purchasing decision , working position were in a class of action, a powerful incentive or motivation to make purchasing decision and consumption were their health problems and shape. The most important perception were the products can help them lose weight safely, the most important belief were dietary supplement was not necessary for a daily basis living just to help people lose weight .had a positive attitude of the products, learning from their own experience. However, the most consumers used to eat dietary supplement but already stop eating them , had dietary supplements for maintaining their health and keeping out from obesity, selected Naturegift products , purchase once / month and bought products for eating in 2 weeks enough ,had loyalty in a brand, purchased 1001-1500 Baht per a time. The key factors of purchasing decision in term of marketing mix of Thai women in Bangkok for dietary supplements were high- level overall. When considering by factors , the highest value was the product factor, when considering demographic characteristics found that if age, average income per month and levels of education had diffent levels, the key factors of purchasing decision in term of marketing mix for dietary supplement had been different. Posted by social factors found that different family that had different important person to make purchasing decision had the difference. And considering psychological factors found that if the motivation, perception and attitudes had the difference, the key factors of purchasing decision in term of marketing mix for dietary supplement had been different. Moreover ,it found that demographic characteristics, social factors and psychological factors had the relationship with consumer behaviors.

Keywords: Purchasing decision ,Consumer behavior , Dietary supplements

จากการเปิดเผยข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับ “โรคอ้วน” และ “โรคที่เกิดจากความอ้วน” พบว่าปัจจุบันความอ้วนเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติ ผู้หญิงไทยมีปัญหาความอ้วนสูงถึงร้อยละ 58 ซึ่งมากกว่าผู้ชายไทย โดยเฉพาะวัยรุ่นอายุ 15 ปีขึ้นไป จากสถิติเรื่อง “โรคอ้วน” ข้อมูลจากกรมอนามัยเกี่ยวกับความอ้วน และแนวโน้มการรักษาสุขภาพและรูปร่างที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้มีการหลั่งไหลของข้อมูลเกี่ยวกับการลดน้ำหนักมาสู่ผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้บริโภคเชื่อว่ามีอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถทำให้ลดน้ำหนักได้ นอกเหนือจากการอดอาหาร ทานยาลดน้ำหนัก และการออกกำลังกาย คือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก (Dietary supplements) โดยกลุ่มที่ให้ความสนใจผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักมากที่สุด คือ ผู้หญิง ตามท้องตลาดมีตราสินค้าให้ผู้บริโภคเลือกบริโภคหลากหลาย ทำให้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก พยายามแสวงหากลยุทธ์ เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งตลาด (Market share) การศึกษาถึงปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภค ซึ่งอาจแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละบุคคล จะทำให้บริษัทเหล่านั้นนำผลการวิจัยมาสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคอย่างแท้จริง ครองใจผู้บริโภคอย่างยืนยาว และทำให้ผู้บริโภคมีสินค้าคุณภาพให้เลือกซื้อได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด จึงเป็นที่มาของการศึกษา เรื่อง ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อในด้านส่วนแบ่งการตลาดและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักของผู้หญิงไทยในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักด้านส่วนประสมการตลาด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักโดยจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยากับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้หญิงไทยที่มี อายุ 15-50 ปี ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 เขต รวมประชากร จำนวน 1,652,468 คน (กรมการปกครอง, 2555: ออนไลน์)

สมมติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักในด้านส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยทางสังคมที่แตกต่างกันจะมีปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักในด้านส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างกัน
3. ปัจจัยทางจิตวิทยาที่แตกต่างกันจะมีปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักในด้านส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เนื่องจากไม่ทราบขนาดประชากรทั้งหมด เพราะไม่ทราบจำนวนผู้หญิงที่อายุ 15-50 ปี ในกรุงเทพมหานครที่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก จึงใช้สูตรของ W.G. Cochran (1953)

$$n = \frac{p(1-p)z^2}{d^2}$$

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

p แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการ (0.5)

Z แทน ความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

Z ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96 (มั่นใจ 95%)

d แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ (0.05)

ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรใช้ระดับความ

ความผิดพลาดสูงสุดที่

จะเกิดขึ้น 0.05 ค่าสัดส่วนประชากร 0.5 ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 384 คน โดยเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็น

คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ

ปัจจัยทางจิตวิทยา ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก ใช้ Nominal Scale และส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) ของ Likert Scale และในการศึกษานี้ได้มีการหาคุณภาพเครื่องมือทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) จำนวน

50 ชุด ก่อนการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับสลากกลุ่มตัวอย่าง 5 เขต จาก 50 เขต ในกรุงเทพมหานคร และหาจำนวนตัวอย่างในแต่ละเขตใช้วิธีเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรเพศหญิงอายุ 15-50 ปี ในแต่ละเขตกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (400 คน) จากนั้นเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตโดยไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-Probability) แบบสะดวก (Convenience Sampling) ทั้งนี้ เก็บข้อมูล ระหว่างเดือน ธันวาคม 2555 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2556 แบ่งขั้นตอนการดำเนินงาน เป็น 2 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลประชากรแต่ละเขต 5 เขต คือ เขตสายไหม บางแค บางเขน คลองสามวา และจตุจักร ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละเขตเทียบกับประชากรที่ต้องการศึกษาทั้งหมด **ขั้นตอนที่ 2** ผู้ศึกษาจะเลือกเฉพาะเพศหญิงและตั้งคำถามคัดกรองเพื่อคัดเลือกผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยตั้งคำถามเกี่ยวกับการเคยหรือไม่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก และอายุของผู้ต้องการให้ตอบแบบสอบถามก่อน เพื่อให้ได้ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงที่มีอายุอยู่ในช่วงที่กำหนดและเป็นผู้ที่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักเท่านั้น (Screening question) **การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ คือ** ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติวิเคราะห์ t-test (Independent Statistic) สถิติวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis Of Variance) F-test และกรณีผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แล้ว ต้องทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้วิธี Scheffe' และใช้ Chi-Square Test เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัย

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางจิตวิทยา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุ 31-40 ปี สถานภาพสมรส แบบสมรส (อยู่ด้วยกัน) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ระดับการศึกษาปริญญาตรี ดัชนีมวลกาย 18.5-22.9 (ปกติ) ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ลักษณะครอบครัวเดี่ยว ผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการตัดสินใจในครอบครัวคือมารดา มีตำแหน่งงานในระดับปฏิบัติการ มีแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อคือ มีปัญหาสุขภาพและรูปร่าง มีการรับรู้ที่สำคัญที่สุด คือผลิตภัณฑ์สามารถช่วยให้ลดน้ำหนักได้อย่างปลอดภัย มีความเชื่อที่สำคัญที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักไม่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน เป็นเพียงตัวช่วยให้สามารถลดน้ำหนักได้ มีทัศนคติเชิงบวก เรียนรู้จากประสบการณ์ของตัวเอง **ข้อมูลด้านพฤติกรรมกรบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก**

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปัจจุบันไม่ได้บริโภคแล้ว คิดเป็นร้อยละ 61.5 เหตุผลสำคัญที่สุดในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก คือ บริโภคเพื่อรักษาสุขภาพ ปลอดภัยจากโรคที่เกิดจากความอ้วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.0 และเพื่อให้มีรูปร่างสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 43.0 ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักที่ผู้บริโภคเลือกบริโภคมากที่สุด พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกบริโภคผลิตภัณฑ์เนเจอร์กิฟ คิดเป็นร้อยละ 37.75 ผู้บริโภคส่วนใหญ่ซื้อเดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.0 ซื้อ 1 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 50.75 ซื้อปริมาณที่เพียงพอต่อการบริโภคใน 2 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 30.5 ผู้บริโภคส่วนใหญ่ซื้อที่ร้านในตรयीหือเดิม คิดเป็นร้อยละ 64.25 โดยจำนวนเงินที่ซื้อเฉลี่ยในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่ซื้อ 1,001-1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.75 โดยผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก ดังนี้ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยสำคัญด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก ในภาพรวม

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	ระดับความสำคัญ		
	\bar{x}	S.D.	แปล
1. ด้านสินค้า	4.17	0.675	มาก
2. ด้านราคา	3.91	0.633	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.88	0.746	มาก
4. ด้านส่งเสริมการตลาด	3.98	0.745	มาก
รวม	3.98	0.6	มาก

จากการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.98, S.D.=0.6$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสินค้า มีระดับความสำคัญระดับมาก ($\bar{x}=4.17, S.D.=0.675$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีระดับความสำคัญระดับมาก ($\bar{x}=3.98, S.D.=0.745$) ปัจจัยด้านราคามีระดับความสำคัญระดับมาก ($\bar{x}=3.91, S.D.=0.633$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านช่องทางการจำหน่าย มีระดับความสำคัญระดับมาก ($\bar{x}=3.88, S.D.=0.746$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักโดยจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยา พบว่าเมื่อจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา และค่าดัชนีมวลกาย มีระดับความสำคัญระดับมากทุกด้าน และในภาพรวมมีระดับความสำคัญระดับมาก และจากผลการทดสอบปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อโดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการศึกษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) และ ($p<0.05$) เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคม รูปแบบการใช้ชีวิตในสังคม ลักษณะครอบครัว บทบาทสถานะในครอบครัวที่มีความสำคัญในการตัดสินใจ และตำแหน่งงาน มีระดับความสำคัญระดับมากทุกด้าน และในภาพรวมมีระดับความสำคัญระดับมาก และจากผลการทดสอบปัจจัยด้านส่วน

ประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อ โดย จำแนกตามปัจจัยทางสังคมที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามบทบาทสถานะในครอบครัวที่มีความสำคัญในการตัดสินใจ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และ ($p < 0.05$) และเมื่อจำแนกตามแรงจูงใจ การรับรู้ ความเชื่อ ทศนคติ และการเรียนรู้ มีระดับความสำคัญระดับมากทุกด้าน และในภาพรวมมีระดับความสำคัญระดับมาก และจากผลการทดสอบปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักโดย จำแนกตามปัจจัยทางจิตวิทยาที่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามแรงจูงใจ การรับรู้ และทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และ ($p < 0.05$)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยากับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนัก พบว่า อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน แรงจูงใจ การรับรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ มีความ สัมพันธ์กับการบริโภคในปัจจุบัน อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว ตำแหน่งงาน แรงจูงใจ และความเชื่อ มีความสัมพันธ์กับเหตุผลสำคัญในการบริโภค อายุ ระดับการศึกษา แรงจูงใจ และการรับรู้ มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ที่เลือกบริโภค อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาที่ซื้อ สถานภาพสมรส รายได้ ตำแหน่งงาน และความเชื่อ มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่ซื้อ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ความเชื่อ และทัศนคติ มีความ สัมพันธ์กับปริมาณที่ซื้อ ลักษณะครอบครัว การรับรู้ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า และอายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา บทบาทสถานะที่สำคัญในการตัดสินใจ ตำแหน่งงาน แรงจูงใจ ความเชื่อ ทัศนคติ และการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินที่ซื้อ

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสินค้า สอดคล้องกับแนวความคิดของ รัทท์เกียรติ จิรันทร และคณะ (2550) ผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่ได้บริโภคแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ เลิศสุชาติวนิช และมณฑา เก่งการพานิช (2550) และบริโภคเพื่อรักษาสุขภาพ ปลอดภัยจากโรคที่เกิดจากความอ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวัณท์ กิจชนะไพบุลย์ (2550) การที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกบริโภคผลิตภัณฑ์เนเจอร์กิฟ เนื่องจากการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ รัทท์เกียรติ จิรันทร และคณะ (2550) ส่วนใหญ่ดื่มเดือน ซ้อ 1 ครั้ง/เดือน ซ้อปริมาณที่เพียงพอต่อการบริโภคใน 2 สัปดาห์ ซ้อครั้งละ 1,001-1,500 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติญาณี พวงสมบัติ (2550) ส่วนใหญ่ชื้อดมั้น

ในตราฮี้อเคิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Leingpibul ,Thaweephan; Thomas, Sunil;Broyles,S Allen;Ross,

Robert H (2009) ผลการทดสอบปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักโดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์พบความแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัทท์เกียรติ จิรันทร และคณะ (2550) และงานวิจัยของ Nicolae ISTUDOR, Corina PELAU. (2011). เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคม พบความแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kambiz Heidarzadeh Hazae (2011) เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางจิตวิทยา พบความแตกต่างสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Chung, Jae-Eun; Stoel, Leslie; Xu, Yingjiao; Ren, Jing (2012) และปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภค สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nicolae ISTUDOR , Corina PELAU (2011)

ข้อเสนอแนะ

บริษัทผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อการลดน้ำหนักหรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ สามารถกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับลักษณะประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางจิตวิทยา การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมการบริโภค และอาจพิจารณาเพิ่มงบประมาณการส่งเสริมการตลาดโดยใช้วิธีการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้อย่างเรียบร้อยนั้น ผู้วิจัยได้ทุ่มเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บทความวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ดร.ปีทมา รูปสุวรรณกุล และ ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ ที่ปรึกษาบทความวิจัย อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล และนายยศรนา แจ่มกระจ่าง ที่แนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำบทความวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างดี สุดท้ายนี้หากปรากฏด้วยคุณค่าและความดีของบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้เสนอบทความวิจัยขออุทิศให้แก่ บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. 2554. ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนประชากร . สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2555, จาก

<http://www.dopa.go.th,2553>).

กระทรวงสาธารณสุข. 2555. [โรคอ้วน]. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2555, จาก

http://www.thairunning.com/not_overweight.htm

กฤติญาณี พวงสมบัติ. 2550. “พฤติกรรมของผู้บริโภคอาหารเสริมเพื่อการควบคุมน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล”. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

รัศมีเกียรติ จิรันทร และคณะ. 2550. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ใน เขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”. งานวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศิริวรรณ เลิศสุชาตวนิช และมณฑา เก่งการพานิช . 2550. “พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ใช้ควบคุมน้ำหนักของบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดราชบุรี”. งานวิจัย.

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศิริรักษ์ กิจชนะไพบุลย์. 2550. “วิถีคิดและกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพฤติกรรมการลดน้ำหนักของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

Chung, Jae-Eun.; et al. (2012). “Predicting Chinese Consumers’ purchase Intentions for Imported soy-base

Dietary Supplements”. **Brith Food Journal**. United Kingdom: Bradford University.

Kambiz Heidarzadeh Hazae. 2011. "Influence of Family Structure on Consumer Decision-making Style in Iran. Department of Business Management", Science and Research Branch Islamic Azad University.

Leingpibul.; et al. 2009. "Loyaltys influence on the consumer satisfaction and (RE) purchase behavior relationship". **Journal of consumer satisfaction, Dissatisfaction and Complaining behavior.** Western Michigan University.

Nicolae ISTUDOR, Corina PELAU. 2011. "Cluster of Consumer Behavior for Food and Near-Food Products in Romania". Academy of Economic Studies Bucharest.

พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์ ในกรุงเทพมหานคร

Consumer Selecting Behavior in Online Shopping Store in Bangkok

Metropolitan

ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก n_ampol@yahoo.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์ การศึกษานี้เริ่มต้นด้วยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีเพื่อนำมากำหนดสมมติฐานวิจัย และให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้บริโภคที่เลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ของผู้บริโภค คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์ และปัจจัยทางสังคมของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์

คำสำคัญ: ร้านค้าออนไลน์ พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางสังคม

ABSTRACT

The objectives of this study were to study and to analyze the affecting factors of product buying decision behavior in online shopping store. The theoretical foundation of the study influenced the formation of the research hypotheses posed. A mail survey was conducted to focus on quantitative results. The questionnaire-based survey was applied to a sample of 400 consumer of buying on online shopping store. The notable finding of the research was that the consumer demographic characteristic,

marketing mix factors, consumer psychological characteristic factors and consumer social factors were the main factors affecting the buying decision behavior towards online shopping store.

keywords: online shopping store, consumer selecting behavior, demographic characteristic, marketing mix factors, consumer psychological characteristic factors, consumer social factors

บทนำ

พฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าได้เปลี่ยนไปอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา การซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือออนไลน์ได้กลายมาเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทางการตลาด การศึกษาในต่างประเทศอย่างเช่น Hoffman and Novak (1996) พบว่าสภาพแวดล้อมทางตลาดได้เปลี่ยนไปเป็นอย่างมากในรอบทศวรรษที่ผ่านมา อัตราส่วนยอดขายในตลาดออนไลน์ได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นทวีคูณ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตและการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามช่องทางการจัดจำหน่ายแบบใหม่ทางอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่าร้านค้าแบบออนไลน์ ได้เริ่มวางตลาดสินค้าในหลายประเภท และสามารถเพิ่มยอดขายและส่วนแบ่งตลาดได้อย่างรวดเร็วจนกระทั่งถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญมากที่สุดกลยุทธ์หนึ่งของร้านค้าปลีกที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มยอดขายและขยายส่วนแบ่งการตลาดในปัจจุบัน แทบจะทุกประเทศทั่วโลก (Kotler, 2010)

การเลือกซื้อสินค้าทางออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ตเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดที่เรียกว่า พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ (electronic commerce หรือ e-commerce) โดยเริ่มตั้งแต่ปี 1990 (Beiermann, 2007) โดยได้กลายมาเป็นทางเลือกของผู้บริโภคผ่านทางทีวี โทรศัพท์ และร้านค้าแบบดั้งเดิมสำหรับลูกค้าที่ซื้อสินค้าและบริการ การพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีศักยภาพทางธุรกิจสูงมากแทบจะทุกประเทศทั่วโลก (Kotler, 2010) ความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจและศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อการเลือกซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งถือว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้้น้อยมาก แต่ข้อเท็จจริงกลับพบว่าพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการการตลาดและช่องทางเลือกซื้อของผู้บริโภคสำหรับคนรุ่นใหม่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้มีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการตลาดและมีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภครุ่นใหม่ ๆ อย่างมาก (Charlesworth, 2009)

การดำเนินธุรกิจค้าปลีก ไม่ว่าจะเป็นแบบซูเปอร์สโตร์ ดิสคาน์สโตร์ ร้านค้าแบบเงินสดและบริการตนเอง ห้างสรรพสินค้า หรือแม้แต่กิจการร้านสะดวกซื้อ ซึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในการ

แย้งซึ่งผู้บริโภค เพื่อเพิ่มยอดขายและสร้างกำไรให้กับร้านค้าของตน งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค พบว่า นอกจากทำเลที่ตั้งที่สะดวก เป็นแหล่งชุมชน มีการบริหารที่เป็นระบบ บริการที่ดี มีความสะดวกรวดเร็ว และความหลากหลายของสินค้าที่ลูกค้าสามารถเลือกซื้อได้ตามความพึงพอใจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคแล้ว ยังพบว่าปัจจัยสำคัญที่สุดของการตัดสินใจซื้อสินค้าอีกประการหนึ่งก็คือการที่สินค้านั้นมีราคาต่ำกว่าสินค้าประเภทเดียวกันซึ่งสามารถเลือกซื้อได้จากช่องทางออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต (Degeratu et al., 2000)

การจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์จึงเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งของห้างค้าปลีกขนาดใหญ่เหล่านี้ โดยใช้ช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ (Hasslinger et al., 2007) เนื่องจากช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ มีต้นทุนสินค้าในด้านการส่งเสริมการตลาดที่ต่ำกว่า ไม่มีหรือมีค่าใช้จ่ายในการโฆษณาและส่งเสริมการขายต่ำกว่าร้านค้าสมัยใหม่ที่มีที่ตั้งร้านค้า ดังนั้นจึงพบว่า มีผู้บริโภคจำนวนมากให้ความสนใจในการซื้อสินค้าผ่านช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์

งานวิจัยของนักวิชาการด้านการตลาดได้ทำการศึกษาผู้ค้า ผู้จัดจำหน่ายที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงจำนวน 97 ราย โดยในงานวิจัยนี้ได้ชี้ชัดว่า 1 ใน 12 กลยุทธ์การตลาดที่เป็นหัวใจสำคัญ คือ การจัดจำหน่ายสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ต (Kotler, 2010) อย่างไรก็ตาม ยอดขายสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ ในประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และสหภาพยุโรปยังอยู่ในอัตราส่วนที่ต่ำมาก ทั้ง ๆ ที่สินค้าในช่องทางร้านค้าแบบออนไลน์เหล่านี้มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างมาก และราคาถูกกว่าสินค้าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ จึงมีประเด็นที่ควรพิจารณาว่าปัจจัยอะไรที่มีผลต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านคุณลักษณะสินค้า ราคาสินค้า และราคา ปัจจัยด้านจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคม เป็นต้น ปัญหาและอุปสรรคของร้านค้าออนไลน์ ในประเทศไทยคืออะไร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการวางแผนสำหรับการกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับร้านค้าออนไลน์ ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ และสำหรับอุตสาหกรรมค้าปลีกในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผล มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework)

ระเบียบวิธีวิจัย

หน่วยการวิเคราะห์ในการศึกษานี้ คือผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร

1. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณจะใช้วิธีการสำรวจด้วยการสร้างมาตรวัดออนไลน์ซึ่งผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของมาตรวัด และทำการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดกับผู้บริโภค จำนวน 30 ตัวอย่าง ค่าสถิติทดสอบ Cronbach's Alpha ในทุกข้อคำถามได้ค่า Alpha มากกว่า 0.60 ซึ่งถือว่ามาตรวัดอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริโภคที่เป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุระหว่าง 18 – 60 ปี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศไทยตามสำมะโนประชากรและเคหะ โดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปี พ.ศ.2554 มีจำนวนทั้งสิ้น 63.8 ล้านคน เป็นเพศชายจำนวน 31.4 ล้านคน และเพศหญิง จำนวน 32.4 ล้านคน อายุระหว่าง 18-60 ปี จำนวน 43.0 ล้านคน และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประมาณ 6.67 ล้านคน เป็นเพศชาย 3.19 ล้านคน เพศหญิง 3.68 ล้านคน และมีอายุในระหว่าง 18-60 ปี จำนวน 1.70 ล้านคน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554)

ตัวอย่าง คือผู้ซื้อหรือเคยซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกแบบออนไลน์ โดยเป็นผู้บริโภคเพศชายหรือเพศหญิง อายุระหว่าง 18 – 60 ปี คำนวณได้โดยใช้สูตรของ Cochran ซึ่งจำนวน 400 ตัวอย่าง เพียงพอต่อการเป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานครและเคยเข้าไปเลือกซื้อและซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ สูตรของ Cochran แสดงดังต่อไปนี้

$$n_0 = \frac{t^2 s^2}{d^2}$$

โดยที่ $t =$ ค่า z ที่ $\alpha = .025$ ซึ่งเท่ากับ 1.96

$s =$ ค่าประมาณความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

$d =$ ค่าความขอบเขตผิดพลาดที่ยอมรับได้

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ ส่วนประสมทางการตลาดสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ ปัจจัยทางสังคมของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์

3. นิยามศัพท์

3.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค หมายถึงลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

3.2 ส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix) หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจต้องใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาด หรือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาด มีอิทธิพลต่อการกระตุ้นให้เกิดการซื้อและพฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (product) ราคา (price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) และการส่งเสริมการตลาด (promotion)

3.3 ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้บริโภค หมายถึง ปัจจัยที่เกิดขึ้นอยู่ภายในตัวผู้บริโภคแต่ละคน ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคแต่ละบุคคลในร้านค้าแบบออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วย การจูงใจ (motivation) การรับรู้ (perception) การเรียนรู้ (learning) ทศนคติ (attitudes) และบุคลิกภาพ (personality)

3.4 ปัจจัยทางสังคมของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าในร้านค้าแบบออนไลน์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยทางสังคมของผู้บริโภค หมายถึง ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายนอก นอกเหนือจากปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค ซึ่งได้แก่กลุ่มทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ซึ่งประกอบด้วย ครอบครัว (family) กลุ่มอ้างอิง (reference group) ชั้นทางสังคม (social class) วัฒนธรรมย่อย (subculture) และวัฒนธรรม (culture)

3.5 พฤติกรรมการเลือกซื้อ (consumer selecting behavior) คือ กระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในร้านค้าแบบออนไลน์ที่เกี่ยวกับการเลือกซื้อ ซื้อและการใช้สินค้า

4. นิยามปฏิบัติการ

ในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามปฏิบัติการสำหรับตัวแปรที่ค้นพบจากการทบทวนวรรณกรรมได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการ

ตัวแปร	นิยามปฏิบัติการ
ภูมิหลัง ร้านค้าออนไลน์	ท่านรู้จักร้านค้าออนไลน์ หรือไม่ ท่านเคยซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์หรือไม่
ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์	ผู้บริโภครู้จักตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์เพราะความแตกต่างทางด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
พฤติกรรมการซื้อ	ผู้บริโภครายจ่ายเงินซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ แต่ครั้งละน้อยเท่าใด ซื้อในช่วงใดของเดือนมากที่สุด ซื้อเพื่อให้ใครใช้บ้าง ซื้อในหมวดสินค้าใดบ้าง ซื้อบ่อยเพียงใด
ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในร้านค้าออนไลน์	ผลิตภัณฑ์
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีคุณภาพดี
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ ได้มาตรฐานและความปลอดภัย
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีคุณภาพเท่า หรือใกล้เคียงร้านค้าสมัยใหม่ที่มีชื่อเสียง อื่น ๆ
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีบรรจุภัณฑ์สวยงามน่าซื้อ
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ อยู่ในเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงทำให้น่าเชื่อถือ
	สินค้า ในร้านค้าออนไลน์ ใช้/ทำงาน ตรงความคาดหวังของเรา

	สินค้า ในร้านค้าออนไลน์ มีตราสินค้าที่ จดจำได้ง่าย
	โดยสรุปสินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีคุณภาพได้มาตรฐาน
	ราคา
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ ราคาถูกกว่า ร้านค้าสมัยใหม่ที่มีชื่อเสียงอื่นๆ ไม่น้อยกว่า 10- 20 %
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์สามารถเปรียบเทียบราคาได้
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีราคาถูก มีผลต่อการตัดสินใจซื้อแม้ว่าจะต่อรองราคาไม่ได้
	เมื่อเปรียบเทียบสินค้าในร้านค้าออนไลน์ กับร้านค้าที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ แล้ว ราคาน่าจะสมเหตุสมผลมากกว่า
	โดยสรุป สินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีราคาที่เหมาะสมกับสินค้า
	ช่องทางการจัดจำหน่าย
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ สามารถหาซื้อได้ง่ายเพราะวางในเว็บไซต์ยอดนิยม
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ วางในเว็บเพจสะดุดตา เลือกซื้อได้ง่าย
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ หาซื้อยากเพราะไม่ได้วางขายในเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียง
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์วางในเว็บไซต์ยอดนิยม ทำให้น่าเชื่อถือ
	โดยสรุป สินค้าในร้านค้าออนไลน์มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่ทั่วถึง
	การส่งเสริมทางการตลาด
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์มีการลด แลก แจก แถม ทำให้ตัดสินใจซื้อ
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์มีการจัดกิจกรรมทางการตลาด ทำให้ตัดสินใจซื้อ
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์มีพนักงานขายคอยแนะนำสินค้า ทำให้

	ตัดสินใจซื้อ
	สินค้ามีในร้านค้าออนไลน์การจัดเว็บเพจแสดงสินค้าอย่างโดดเด่น ทำให้ตัดสินใจซื้อ
ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์	แรงจูงใจ
	สามารถหาซื้อสินค้าได้ง่ายและมีความหลากหลาย
	กระบวนการซื้อง่าย ประหยัดเวลา และรวดเร็ว
	ประหยัดค่าใช้จ่ายและพลังงานในการเลือกซื้อสินค้า
	การซื้อทางออนไลน์มีความสนุกและเพลิดเพลินมากกว่าร้านค้าแบบเดิม
	การมีสินค้าบนร้านค้าออนไลน์เชื่อมโยงกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นเหตุผลหนึ่งของการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์
	ทัศนคติ
	สินค้าในร้านออนไลน์มีคุณภาพดีกว่าร้านค้าแบบเดิม
	ร้านค้าออนไลน์ไม่สามารถสัมผัสกับสินค้าได้โดยตรงแต่ไม่ถือว่าเป็นข้อจำกัดในการเลือกซื้อ
	สินค้าในร้านออนไลน์ไม่มีความแตกต่างจากร้านค้าแบบเดิมทั้งตราสินค้า และคุณภาพสินค้า
	ร้านค้าออนไลน์ให้ทางเลือกในการเลือกซื้อที่น่าสนใจกว่าร้านค้าแบบเดิม
	การรับรู้
	การชักถามหรือขอรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าบนร้านค้าออนไลน์ สะดวกสบายมากกว่าร้านค้าแบบเดิม
	ในร้านออนไลน์การจัดส่งสินค้าให้ลูกค้าถือเป็นข้อได้เปรียบกว่า

	ร้านค้าแบบเดิม
	ร้านค้าออนไลน์เป็นการเลือกซื้อสินค้าที่เชื่อถือได้ทั้งในด้านของสินค้าและคุณภาพสินค้า
	ร้านค้าออนไลน์ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตง่ายขึ้น สะดวกสบายมากขึ้น
ปัจจัยทางสังคมของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์	ครอบครัว
	สมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์
	การตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ บางครั้งต้องปรึกษาสมาชิกในครอบครัว
	สมาชิกในครอบครัวมีการแนะนำหรือบอกต่อสมาชิกครอบครัวคนอื่นๆ เข้าไปซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์
	กลุ่มอ้างอิง
	บุคคลที่รู้จักมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์
	เพื่อนมักแนะนำให้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์
	ผู้นำเสนอสินค้าในโฆษณามักมีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์
	การตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ เพราะราคาถูก คุณภาพดี สอดคล้องกับค่าครองชีพและรายได้ของตนเอง
	สินค้าในร้านค้าออนไลน์ เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ที่มีความทันสมัย นิยมใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี
	วัฒนธรรม
	การตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ เพราะเชื่อว่ากลุ่มคนรุ่น

	ใหม่ส่วนใหญ่นิยมซื้อสินค้าทางร้านค้าออนไลน์
	การตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ เพราะทำให้มีเครือข่ายสังคมออนไลน์วัฒนธรรมสื่อสังคมออนไลน์ทำให้การเลือกซื้อสินค้าทางออนไลน์เป็นที่น่าสนใจ

5. สมมติฐานการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์ มีสมมติฐานดังนี้

สมมติฐาน 1: อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ น่าจะมีผลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์

สมมติฐาน 2: ผลិតภัณฑ์ (product) ราคา (price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) และการส่งเสริมการตลาด (promotion) ของสินค้าในร้านค้าออนไลน์ น่าจะมีในเชิงบวกผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์

สมมติฐาน 3: แรงจูงใจ (motivation) ทักษะคติ (attitudes) และการรับรู้ (perception) ของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ น่าจะมีผลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์

สมมติฐาน 4: ครอบครัว (family) กลุ่มอ้างอิง (reference group) ชั้นทางสังคม (social class) และวัฒนธรรม (culture) ของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้า ในร้านค้าออนไลน์น่าจะมีผลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์

ผลการศึกษา

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อแรกของงานวิจัยนี้ คือศึกษาปัจจัยที่มีผล มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์ ตารางที่ 2 แสดงถึงผลการศึกษาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ

ตัวแปรอิสระ	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ สินค้าในร้านค้าออนไลน์
ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้า ออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 18-22 ปี (53.2%) รองลงมา มีอายุ 23-30 ปี (28.8%) ● สถานภาพโสด (73.8%) รองลงมา มีสถานภาพสมรส (24.2%) ● การศึกษาระดับปริญญาตรี (58.0%) รองลงมา ระดับประกาศนียบัตรและประกาศนียบัตรชั้นสูง (28.0%) ● อาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา (59.3%) รองลงมา เป็นลูกจ้าง/พนักงานเอกชน (25.0%) ● รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท (50.5%) รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท (29.3%)
ส่วนประสมทางการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> ● สินค้าในร้านค้าออนไลน์อยู่ในเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงทำให้น่าเชื่อถือ (87.5%) รองลงมา เห็นว่าสินค้าในร้านค้าออนไลน์มีคุณภาพเท่าหรือใกล้เคียงร้านค้าสมัยใหม่ที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ (85.2%) ● สินค้าในร้านค้าออนไลน์สามารถเปรียบเทียบราคาได้ (83.7%) รองลงมา เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบราคาสินค้าในร้านค้าออนไลน์กับราคาสินค้าในร้านค้าที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ แล้ว ราคาสินค้าในร้านค้าออนไลน์มีราคาที่สมเหตุผลมากกว่า (82.5%) ● สินค้าในร้านค้าออนไลน์วางในเว็บไซด์ยอดนิยมทำให้น่าเชื่อถือ (85.2%) รองลงมา เห็นว่าสินค้าในร้านค้าออนไลน์สามารถหาซื้อได้ง่ายเพราะวางในเว็บไซด์ยอดนิยม (83.7%) ● มีการจัดกิจกรรมทางการตลาด ทำให้ตัดสินใจซื้อ (85.2%) รองลงมา เห็นว่าสินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีการลด แลก แจก แถม ทำให้ตัดสินใจซื้อ (83.7%)

<p>ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สินค้าในร้านค้าออนไลน์สามารถหาซื้อสินค้าได้ง่ายและมีความหลากหลาย (88.5%) รองลงมา กระบวนการซื้อง่าย ประหยัดเวลาและรวดเร็ว ร้อยละ (86.2%) ● ร้านค้าออนไลน์ให้ทางเลือกในการเลือกซื้อที่น่าสนใจกว่าร้านค้ารูปแบบเดิม (88.5%) และสินค้าในร้านค้าออนไลน์ไม่มีความแตกต่างจากร้านค้าแบบเดิมทั้งตราสินค้า และคุณภาพสินค้า (78.3%) ● ร้านค้าออนไลน์ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตง่ายขึ้น สะดวกสบายมากขึ้น (89.8%) รองลงมาเห็นว่าในร้านค้าออนไลน์การจัดส่งสินค้าให้ลูกค้าถือเป็นข้อได้เปรียบกว่าร้านค้ารูปแบบเดิม (73.7%)
<p>ปัจจัยทางสังคมของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● สมาชิกในครอบครัวมีการแนะนำหรือบอกต่อสมาชิกครอบครัวคนอื่น ๆ เข้าไปซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ (82.2%) รองลงมาเห็นว่าสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ (79.7%) ● ร้านค้าออนไลน์เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ที่มีความทันสมัย นิยมใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี (80.7%) รองลงมาเห็นว่าผู้นำเสนอสินค้าในโฆษณามักมีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ (75.7%) ● ร้านค้าออนไลน์เหมาะกับกลุ่มคนชั้นกลางที่มีความทันสมัย และนิยมชมชอบเทคโนโลยี (89.7%) รองลงมาเห็นว่ากลุ่มคนชั้นกลางที่มีการศึกษาและรายได้ดีนิยมซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์มากกว่าร้านค้าสมัยใหม่รูปแบบเดิม (82.2%) ● วัฒนธรรมสื่อสังคมออนไลน์ทำให้การเลือกซื้อสินค้าทางออนไลน์เป็นที่น่าสนใจ (83.2%) รองลงมาเห็นว่า การตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ เพราะทำให้ผู้ซื้อ มีเครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้นร้อยละ (83.2%)

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ กล่าวคือเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผล มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภคในร้านค้าออนไลน์ ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาโดยใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ตารางที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ทำนายในสมการถดถอยพหุคูณโดยพิจารณาพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ จากความถี่ในการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์

ตัวพยากรณ์	Beta	t	เป็นไปตามสมมติฐาน
ลักษณะทางประชากรศาสตร์			
อายุ 18-22 ปี	.547	11.384	✓
อายุ 23-30 ปี	.432	3.679	✓
สถานภาพโสด	.303	8.123	✓
ระดับการศึกษา ปวช./ปวส.	.305	3.295	✓
ระดับการศึกษาปริญญาตรี	.423	6.148	✓
อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	.059	8.551	✓
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	.037	4.129	✓
รายได้ 5,000 – 10,000 บาท	.218	8.110	✓
รายได้ 10,001 – 20,000 บาท	.511	9.210	✓
ส่วนประสมทางการตลาด			
ผลิตภัณฑ์	.132	1.026	✓
ช่องทางการจัดจำหน่าย	.434	8.483	✓
การส่งเสริมการตลาด	.221	3.002	✓
ปัจจัยทางจิตวิทยา			
แรงจูงใจ	.741	8.735	✓

การรับรู้	.321	5.780	✓
ทัศนคติ	.124	8.847	✓
ปัจจัยทางสังคม			
กลุ่มอ้างอิง	.322	8.114	✓
ชั้นทางสังคม	.630	9.712	✓
วัฒนธรรม	.334	11.249	✓
a = 0.668 R = 0.487 R ² = 0.691 SE est= 0.224 F = 162.758			

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ ค่า Beta (B) ของแต่ละตัวพยากรณ์ โดยใช้เกณฑ์ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อในร้านค้าออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนประสมทางการตลาดสินค้าในร้านค้าออนไลน์ของมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัจจัยทางสังคมของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมการพยากรณ์ ซึ่งมีตัวแปรอิสระคือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ปัจจัยทางสังคมของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ และตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์โดยพิจารณาจากความถี่ในการซื้อ ตัวแปรอิสระทั้งหมด สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ คิดเป็นร้อยละ 69.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีตัวแปรอิสระที่มีผล มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์

กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์มากที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจของผู้บริโภค (ค่า $B = .741$) รองลงมา ได้แก่ ชั้นทางสังคมของผู้บริโภค (ค่า $B = .630$) และอายุของผู้บริโภคระหว่าง 18 - 22 ปี (ค่า $B = .547$) ตามลำดับ

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์โดยพิจารณาจากความถี่ในการซื้อ แสดงได้ดังนี้

$$Y1 = 0.668 + 0.547 (\text{อายุ 18-22 ปี}) + 0.432 (\text{อายุ 23-30 ปี}) + 0.303 (\text{สถานภาพโสด}) + 0.305 (\text{การศึกษาระดับ ปวช./ปวส.}) + 0.423 (\text{การศึกษาระดับปริญญาตรี}) + 0.059 (\text{อาชีพนักเรียน/นักศึกษา}) + 0.37 (\text{อาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน}) + 0.218 (\text{รายได้ 5,000 บาท - 10,000 บาท}) + 0.511 (\text{รายได้ 10,001 - 20,000 บาท}) + 0.132 (\text{ผลิตภัณฑ์}) + 0.434 (\text{ช่องทางการจัดจำหน่าย}) + 0.221 (\text{ส่งเสริมการตลาด}) + 0.322 (\text{กลุ่มอ้างอิง}) + 0.630 (\text{ชั้นทางสังคม}) + 0.334 (\text{วัฒนธรรม}) + 0.741 (\text{แรงจูงใจ}) + 0.321 (\text{ทัศนคติ}) + 0.124 (\text{การรับรู้})$$

ตารางที่ 4 ตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ทำนายในสมการถดถอยพหุคูณโดยพิจารณาพฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์จากจำนวนเงินในการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์

ตัวพยากรณ์	Beta	t	เป็นไปตามสมมติฐาน
ลักษณะทางประชากรศาสตร์			
อายุ 18-22 ปี	.459	.257	✓
อายุ 23-30 ปี	.382	1.354	✓
สถานภาพโสด	.389	3.156	✓
สถานภาพสมรสแล้ว	.241	1.123	✓
ระดับการศึกษา ม.3 - ม.6	.125	3.256	✓
ระดับการศึกษา ปวช./ปวส.	.388	2.143	✓
ลักษณะทางประชากรศาสตร์			
ระดับการศึกษาปริญญาตรี	.412	10.709	✓

อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	.216	.751	✓
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	.246	7.852	✓
รายได้ 5,000 – 10,000 บาท	.513	12.453	✓
รายได้ 10,001 – 20,000 บาท	.322	.563	✓
ส่วนประสมทางการตลาด			
ผลิตภัณฑ์	.452	12.123	✓
ช่องทางการจัดจำหน่าย	.433	12.513	✓
การส่งเสริมการตลาด	.515	11.443	✓
ปัจจัยทางจิตวิทยา			
แรงจูงใจ	.342	12.104	✓
ทัศนคติ	.489	15.126	✓
การรับรู้	.442	17.123	✓
ปัจจัยทางสังคม			
กลุ่มอ้างอิง	.589	14.124	✓
ชั้นทางสังคม	.404	13.518	✓
วัฒนธรรม	.332	12.060	✓
a = -0.012 R = 0.681 R ² = 0.723 SE est= 0.021 F = 4242.159*			

ตารางที่ 4 สมการพยากรณ์ ซึ่งมีตัวแปรอิสระคือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ปัจจัยทางสังคมของผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์ และตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์โดยพิจารณาจากจำนวนเงินในการซื้อ ตัวแปรอิสระทั้งหมด สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ คิดเป็นร้อยละ 72.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีตัวแปรอิสระที่มีผล มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์มากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอ้างอิง (ค่า B = .589) การส่งเสริมการตลาด (ค่า B = .515) และทัศนคติ (ค่า B = .489) ตามลำดับ

สมการพยากรณ์พฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์โดยพิจารณาจากจำนวนเงินในการซื้อ แสดงได้ดังนี้

$$Y2 = -0.012 + 0.459 (\text{อายุ } 18-22 \text{ ปี}) + 0.382 (\text{อายุ } 23-30 \text{ ปี}) + 0.389 (\text{สถานภาพโสด}) \\ + 0.388 (\text{การศึกษาระดับ ปวช./ปวส.}) + 0.412 (\text{การศึกษาระดับปริญญาตรี}) + 0.216 (\text{อาชีพนักเรียน/นักศึกษา}) \\ + 0.246 (\text{อาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน}) + 0.513 (\text{รายได้ } 5,000 \text{ บาท} - 10,000 \text{ บาท}) + 0.322 (\text{รายได้ } 10,001 - 20,000 \text{ บาท}) \\ + 0.452 (\text{ผลิตภัณฑ์}) + 0.433 (\text{ช่องทางการจัดจำหน่าย}) + 0.515 (\text{ส่งเสริมการตลาด}) + 0.589 (\text{กลุ่มอ้างอิง}) + 0.404 (\text{ชั้นทางสังคม}) + 0.332 (\text{วัฒนธรรม}) + 0.342 (\text{แรงจูงใจ}) \\ + 0.489 (\text{ทัศนคติ}) + 0.442 (\text{การรับรู้})$$

ข้อค้นพบที่สำคัญและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบที่สำคัญจากงานวิจัยนี้ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ปัจจัยทางสังคมของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ของผู้บริโภค ตารางที่ 5 แสดงสรุปข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 5 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ส่วนใหญ่มีอายุ 18-22 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็น

	<p>นักเรียน/นักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท</p> <p>ดังนั้นลูกค้ากลุ่มนี้จึงเป็นลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่เลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ดังนั้นเจ้าของร้านค้าออนไลน์จึงควรจัดส่วนประสมทางการตลาดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว</p>
<p>ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในร้านค้าออนไลน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าของร้านค้าออนไลน์ควรสร้างชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับร้านค้าออนไลน์ ด้วยการเลือกสรรและนำเสนอขายเฉพาะสินค้าที่มีคุณภาพเท่านั้น ● ข้อได้เปรียบในการแข่งขันของร้านค้าออนไลน์ คือผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบราคาได้กับราคาสินค้าในร้านค้าที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ และการตั้งราคาสินค้าในร้านค้าออนไลน์สมเหตุสมผลมากกว่า ดังนั้นเจ้าของร้านค้าออนไลน์ควรกำหนดราคาสินค้าที่จำหน่ายแสดงการเปรียบเทียบกับราคาสินค้าที่จำหน่ายในท้องตลาด เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบราคาได้ และควรตั้งราคาไม่สูงกว่าราคาในร้านค้าสมัยใหม่รูปแบบเดิมที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ
<p>ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าในร้านค้าออนไลน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ที่น่าเชื่อถือและมีชื่อเสียงเท่านั้น ดังนั้นผู้บริหารร้านค้าออนไลน์จึงควรสร้างความน่าเชื่อถือและสร้างชื่อเสียงให้เกิดขึ้น พร้อมทั้งนำเสนอสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ให้มีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ● การจัดกิจกรรมทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริโภคเข้ามาเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์และทำการตัดสินใจซื้อ อาทิ การลด แลก แจก แถม เป็นต้น
<p>ปัจจัยทางจิตวิทยาของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● แรงจูงใจที่สำคัญในการซื้อสินค้าคือการที่สินค้าในร้านค้าออนไลน์มีสินค้าที่หลากหลาย สามารถหาซื้อได้ง่าย ประหยัดเวลา และรวดเร็ว ดังนั้นผู้บริหารร้านค้าออนไลน์ควรนำเสนอขายสินค้าที่มีความหลากหลาย ออกแบบเว็บ

	<p>เพื่งเพื่อให้เข้าไปเลือกซื้อสินค้าได้ง่าย ใช้เวลาในคาวน์โหลดในแต่ละหน้าเว็บเพื่งน้อยที่สุดและเร็วที่สุด และลดขั้นตอนและกระบวนการสั่งซื้อให้เหลือน้อยที่สุดและง่ายที่สุด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้บริโภคสินค้าในร้านค้าออนไลน์มีความเห็นว่าร้านค้าออนไลน์ให้ทางเลือกซื้อที่น่าสนใจกว่าร้านค้ารูปแบบเดิมและสินค้าในร้านค้าออนไลน์มีความแตกต่างจากร้านค้าแบบดั้งเดิมทั้งตราสินค้าและคุณภาพสินค้า ผู้บริหารร้านค้าออนไลน์ควรสร้างเว็บเพื่งของร้านให้น่าสนใจและดึงดูดใจลูกค้ากลุ่มเป้าหมายซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นและวัยเริ่มต้นชีวิตการทำงานให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย และควรวางจำหน่ายเฉพาะสินค้าที่มีตราสินค้าที่มีชื่อเสียงและคุณภาพดีเท่านั้น ● ร้านค้าออนไลน์ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตง่ายขึ้น สะดวกสบายมากขึ้น มีการจัดส่งสินค้าให้ลูกค้าซึ่งถือว่าเป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันกับร้านค้าสมัยใหม่รูปแบบเดิม ผู้บริหารร้านค้าออนไลน์จึงควรใช้ข้อได้เปรียบนี้ในการบริหารจัดการร้านค้าออนไลน์เพื่อตอบสนองรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคสมัยใหม่ และทำให้ผู้บริโภคได้รับความสะดวกสบายจากการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ให้มากที่สุด
<p>ปัจจัยทางสังคมของผู้ซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์มักได้รับคำแนะนำและบอกต่อจากสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นผู้บริหารร้านค้าออนไลน์จึงควรบริหารร้านค้าออนไลน์ให้ตอบสนองต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวของผู้บริโภคด้วย เช่น การจัดวางจำหน่ายสินค้าที่ใช้ได้กับสมาชิกทั้งครอบครัว เป็นต้น ● คนรุ่นใหม่ที่มีความทันสมัย นิยมใช้เทคโนโลยีเป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่สำคัญของร้านค้าออนไลน์ ดังนั้นผู้บริหารร้านค้าออนไลน์ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคม

	<p>ออนไลน์เป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างค่านิยมให้กับร้านค้าออนไลน์</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้ซื้อในร้านค้าออนไลน์ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อเข้ามาเยี่ยมชมในร้านค้าออนไลน์ ดังนั้นผู้บริหารร้านค้าออนไลน์ต้องใช้กลยุทธ์การสร้างสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือในร้านค้าออนไลน์เพื่อดึงดูดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายเข้ามาเยี่ยมชมในร้านค้าออนไลน์และสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านร้านค้าออนไลน์ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น
--	---

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ส่วนใหญ่มีอายุ 18-22 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน/นักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ดังนั้นลูกค้ากลุ่มนี้จึงเป็นลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่เลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ ดังนั้นเจ้าของร้านค้าออนไลน์จึงควรจัดส่วนประสมทางการตลาดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ได้แก่ นำเสนอสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ให้ความสำคัญในการดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า การจัดกิจกรรมทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริโภคเข้ามาเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์และทำการตัดสินใจซื้อ ควรกำหนดราคาสินค้าที่จำหน่ายแสดงการเปรียบเทียบกับราคาสินค้าที่จำหน่ายในท้องตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบราคาได้ และควรตั้งราคาไม่สูงกว่าราคาในร้านค้าสมัยใหม่รูปแบบเดิมที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ ด้านปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อ ได้แก่ การออกแบบเว็บเพจเพื่อให้เข้าไปเลือกซื้อสินค้าได้ง่าย ใช้เวลาในดาวน์โหลดในแต่ละหน้าเว็บเพจน้อยที่สุดและเร็วที่สุด และลดขั้นตอนและกระบวนการสั่งซื้อให้เหลือน้อยที่สุดและง่ายที่สุด ควรสร้างเว็บเพจของร้านให้น่าสนใจและดึงดูดใจลูกค้ากลุ่มเป้าหมายซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นและวัยเริ่มต้นชีวิตการทำงานให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย และควรวางจำหน่ายเฉพาะสินค้าที่มีตราสินค้าที่มีชื่อเสียงและคุณภาพดีเท่านั้น ตอบสนองรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคสมัยใหม่ และทำให้ผู้บริโภคได้รับความสะดวกสบายจากการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าออนไลน์ให้มากที่สุด ในด้านปัจจัยทางสังคม ผู้บริหารร้านค้าออนไลน์จึงควรบริหาร

จัดการร้านค้าออนไลน์ให้ตอบสนองต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวของผู้บริโภคด้วย ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญในการสร้างความนิยมให้กับร้านค้าออนไลน์ และใช้กลยุทธ์การสร้างสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เป็นเครื่องมือในร้านค้าออนไลน์เพื่อดึงดูดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายเข้ามาเยี่ยมชมในร้านค้าออนไลน์และสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านร้านค้าออนไลน์ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. 2548. การสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่าง : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. 2554. ประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2554. มหาวิทยาลัยมหิดล.

สารประชากร. ปีที่ 20 มกราคม 2554.

Beiermann, Rane. 2007. **Online Shopping: Does Age Matter?** Thesis of Briar Cliff

University. Spring.

Degeratu M.A.,Rangaswamy,A. and Wu.J., 2000. Consumer Choice Behavior in Online

and Traditional Supermarkets: The Effects of Brand Name,Price, and other

Search Attributes. **eBusiness Research Center Working Paper. 3-1999.** School

of Information Sciences and Technology.

Hasslinger .A,Hodzic S., and Opazo.C. 2007. **Consumer Behavior Online Shopping.**

Department of Business Studies. Kristanstad University.

ผลสัมฤทธิ์ของการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร : กรณีศึกษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

The Achievement of Household Accounting of Agriculturist
: Case Study Suphaya District ,Chainat Province

ภัทรี ตั้งจิรวงษ์

PatareeTangjeerawong

วิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail : p1_sirirat@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ในการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท รวมถึงศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มีการนำแนวทางการทำบัญชีครัวเรือนไปใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจโดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนหลัก ๆ 3 ส่วน ได้แก่ลักษณะทางประชากร ข้อมูลเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน และแบบวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีการทำบัญชีครัวเรือน มีผลสัมฤทธิ์ทั้งในด้านของการวางแผนการใช้จ่าย ทำให้สามารถควบคุมการใช้จ่ายในครอบครัวได้ ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน มีการปรึกษาหารือร่วมกัน และส่งผลต่อความสัมพันธ์ในชุมชน โดยการทำบัญชีครัวเรือนทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และทำให้เกิดความคิดและเชื่อในสิ่งที่ทำเมื่อคิดแล้วนำมาทำจริงจึงเห็นผล อย่างไรก็ตามการศึกษายังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างเพียงประมาณร้อยละ 50 ที่มีการทำบัญชีครัวเรือน จึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเห็นประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือนและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องต่อไป

Abstract

This research aimed to study the Achievement problems and obstructions of Household Accounting of Agriculturist: Case Study Suphaya District, Chainat Province.

The populations of the studied are agriculture in Suphaya District, Chainat Province. Researcher used questionnaire and interview as the instruments. Questionnaire were divided into 3 parts : personal data, household accounting data and efficiency and effective in doing household accounting.

The study revealed that the farmers who do Household Accounting can achieve in planning, control and can reduce their expenses. The relations in the family are increase, they can utilize and talk to each other more that make the relationship in their communities better. To make Household Accounting help them to know and learn more about His Majesty the King's notion "Sufficiency Economy" and make them in deep believe that think, believe and strongly in actions can help them to have the better life. The studied also found that only 50 %of the populations do Household Accounting so researcher suggest that we should have to invite and support agriculture to continuously do Household Accounting for utilize their life and communities more better.

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ในสังคมของระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมเช่นในปัจจุบัน การบริหารจัดการด้านการเงินเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ไม่เพียงแต่เฉพาะองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ เจ้าของกิจการขนาดเล็ก หรือแม้แต่ในระดับบุคคล ก็ควรที่จะต้องมีการวางแผนทางการเงิน เพื่อบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นให้มีความเหมาะสมและเกิดความสมดุลกับรายได้ของตนเอง สำหรับองค์กรธุรกิจโดยทั่วไปที่อยู่ในระบบจะต้องจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ซึ่งเป็นเสมือนเกณฑ์ขั้นพื้นฐานที่เป็นกรอบแนวทางให้ธุรกิจมีการใช้ประโยชน์จากตัวเลขทางบัญชีในการบริหารจัดการทางการเงิน แต่สำหรับหน่วยธุรกิจในระบบเศรษฐกิจระดับชุมชน อย่างเช่น เกษตรกรซึ่งไม่ได้ถูกบังคับด้วยเกณฑ์ที่จะต้องจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบริหารจัดการด้านการเงิน จึงขึ้นอยู่กับความสมัครใจ รวมถึงความเข้าใจและความรู้ความสามารถส่วนบุคคล ทำให้มีจำนวนน้อยที่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคที่มีความฟุ่มเฟือย ก่อให้เกิดหนี้สินอันเป็นปัญหาลูกโซ่ตามมา

เนื่องจากระบบเศรษฐกิจระดับชุมชนนั้นเป็นรากฐานของสังคมไทยที่คนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงต้องพึ่งพากับการทำเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เมื่อกระแสของวัฒนธรรมสมัยใหม่ได้ชี้้นำให้เกิดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยและทำลายสมดุลของการบริโภคอย่างพอเพียง ดังนั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรให้จัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมการบริโภคของตนเอง จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งที่จะทำให้เกิดการวางแผนทางการเงิน เป็นการลดปัญหาเศรษฐกิจในระดับชุมชน และสร้างความแข็งแกร่งให้เกิดขึ้นกับชุมชนและสังคม

หลังจากที่เกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาทได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาแล้ว ได้นำแนวคิดในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาปรับใช้เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรื่องการใช้จ่ายและการเก็บออมและเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมการบริโภคของตนเองรวมถึงมีเจตคติต่อการณรงค์ให้จัดทำบัญชีครัวเรือน

วิทยาลัยราชพฤกษ์ในฐานะที่เป็นสถานการศึกษา จึงมีหน้าที่หนึ่งที่จะต้องทำประโยชน์ให้กับสังคม และประเทศชาติในการพัฒนาความรู้และสร้างความแข็งแกร่งให้กับสังคม และประเทศชาติ เพื่อที่จะเติบโตอย่างยั่งยืนไปด้วยกัน การส่งเสริมให้ชุมชนในอำเภอสรรพยา จังหวัด ชัยนาท ซึ่งคนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม ได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำหลักการทำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางให้กับวิทยาลัยในการพัฒนาความรู้ให้กับชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่จะทำให้เกษตรกรในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการทำบัญชีครัวเรือน ผลสัมฤทธิ์ในการทำบัญชีครัวเรือน ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกษตรกรไม่ทำบัญชีครัวเรือน รวมถึงประเด็นในเรื่องความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การจัดทำบัญชีครัวเรือน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ของการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีครัวเรือนให้กับเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัด ชัยนาทให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ทราบผลสัมฤทธิ์ของการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัด ชัยนาท
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการทำบัญชีครัวเรือนให้กับเกษตรกรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาทให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร: ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรที่อยู่ในอำเภอสรรพยาจังหวัดชัยนาทมีจำนวนครัวเรือน 11,110 ครัวเรือน

ขอบเขตด้านสถานที่ :อำเภอสรรพยา จังหวัด ชัยนาท ซึ่งมี 7 ตำบลได้แก่ ตำบลสรรพยา ตำบลตุ๊ก ตำบลเขาแก้วตำบลโพนางคำคอก ตำบลโพนางคำออกตำบลบางหลวง และตำบลหาดอาษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ผลที่เกิดจากการปฏิบัติได้ตรงตามเป้าหมายและเกิดผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงหรือเป็นที่พึงพอใจ

ผลสัมฤทธิ์ของการทำบัญชีครัวเรือน หมายถึงการจัดทำบัญชีครัวเรือนได้อย่างสม่ำเสมอตรงตามเป้าหมายและผลของการปฏิบัติก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้จัดทำอย่างแท้จริง

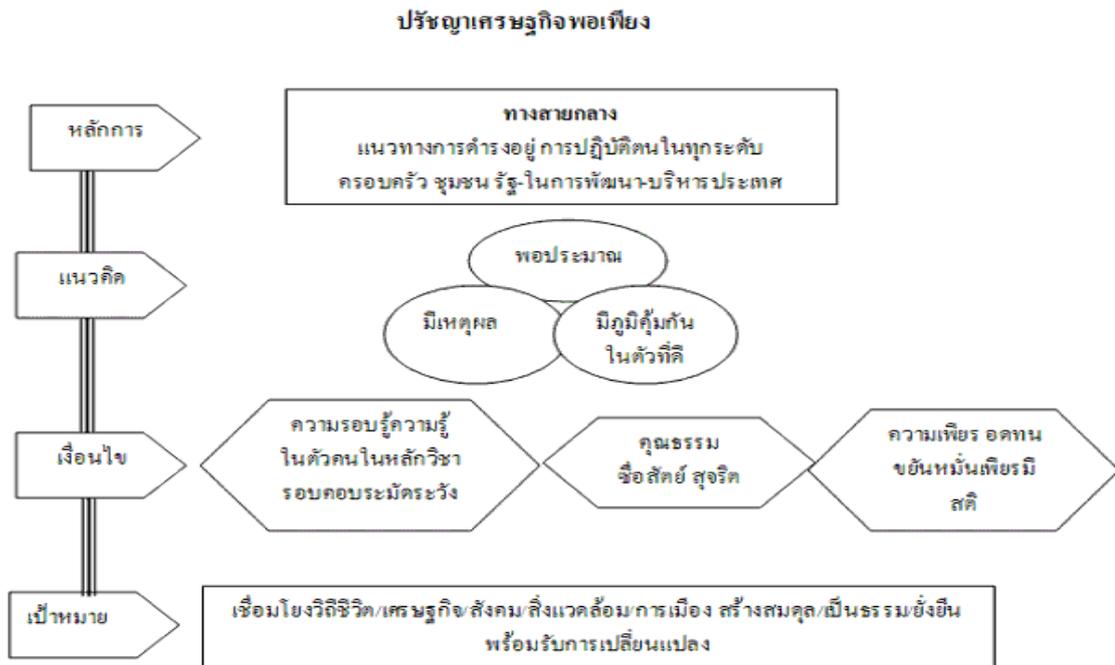
บัญชีครัวเรือน หมายถึงการบันทึกจำนวนเงินรายรับหรือรายจ่ายประจำวันของครัวเรือนในรูปแบบฟอร์มซึ่งประกอบด้วยข้อมูลวันที่ รายการ รายรับ รายจ่าย และจำนวนเงิน

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ทำอาชีพการเกษตรในอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สุภาคย์ (2550) บรรยาย เรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชีวิต: กรณีการออม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชีครัวเรือน ในวันที่ 19 เมษายน 2550 ณ ชุมชนบ้านพรุเตาะ ตำบลทุ่งใหญ่และชุมชนน้ำน้อย ต.น้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา บรรยายเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนไว้ดังนี้

การทำบัญชีครัวเรือนในด้านเศรษฐกิจหรือการบันทึกรายรับรายจ่ายที่ทางราชการพยายามส่งเสริมให้ทำกันนั้น เป็นเรื่องการบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันประจำเดือนว่า มีรายรับจากอะไรบ้างจำนวนเท่าใด มีรายจ่ายอะไรบ้าง จำนวนเท่าใดในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือน และ ปี เพื่อจะได้เห็นภาพรวมว่า เรารับเท่าใด จ่ายเท่าใด เหลือเท่าใด หรือเกิน คือจ่ายเกินรับเท่าใด รายการใดจ่ายน้อยจ่ายมาก จำเป็นน้อยจำเป็นมาก จำเป็นน้อย อาจลดลงจ่ายเฉพาะที่จำเป็นมาก เช่น ซื้อกับข้าว ซื้อยา ซื้อเสื้อผ้า ซ่อมแซมบ้าน การศึกษาเป็นต้น ซื้อบุหรี่ปื้อเหล้า เข้าบาร์ บ้าหวย จำนวนเท่าใดเมื่อนำมาบวกลบคูณหารกันแล้วขาดดุลเกินดุลไปเท่าใด เมื่อเห็นตัวเลขก็อาจคิดว่าสิ่งไม่จำเป็นนั้นมันก็จ่ายเยอะ ลดมันได้ไหม เลิกมันได้ไหม ถ้าไม่ลดไม่เลิกมันจะเกิดอะไรกับเรา กับครอบครัวเรา กับประเทศเรา ถ้าคิดได้ก็เท่ากับว่ารู้จักความเป็นคนได้พัฒนาตนเอง ให้เป็นคนมีเหตุมีผล เป็นคนรู้จักพอประมาณ เป็นคนรักตนเอง รักครอบครัว รักชุมชนและรักประเทศชาติมากขึ้น จึงเห็นได้ว่า การทำบัญชีครัวเรือนในเรื่องรายรับรายจ่ายก็ดี เรื่องอื่น ๆ ก็ดี ก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมพอดี สอดคล้องถูกต้องตามกฎหมายธรรมชาติที่มี

ทั้งความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอ เป็นกลางไม่เอียง ไม่อคติ เข้าข้างใคร หรือข้างไหน เป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ตามรูปที่ 1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รูปที่ 1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา :สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนพัฒนาฉบับ 10, 2550:หน้า 34

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีครัวเรือนดังนี้

วาริพิน (2551) ทำการศึกษาการจัดทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกร บ้านเหมืองกวั๊ก ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ทำรายโยบแห่ง จำนวน 49 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการจัดเวทีชุมชน บันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรบ้านเหมืองกวั๊กมีความรู้ด้านบัญชีครัวเรือน เนื่องจากการให้ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และพบว่าปัญหาในการบันทึกบัญชีครัวเรือนเกิดขึ้นจากการมีรายได้ไม่สม่ำเสมอในแต่ละปี ทำให้เกิดความท้อใจในการบันทึกบัญชี อย่างไรก็ตามยังคงมีการบันทึกบัญชีอย่างสม่ำเสมอ โดยมีทัศนคติว่าการที่ครอบครัวบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายจะทำให้เด็กมีวินัยในเรื่องการใช้จ่ายเงิน และผลของการบันทึกบัญชีทำให้ชุมชนสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดกำลังใจในการหารายได้เข้าสู่ครอบครัวได้มากขึ้น

สุพรรณิ (2551) ศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทัศนคติ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรที่เป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรใน 5 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

โดยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 ราย ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน แต่มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่การขาดความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมถึงขาดการช่วยเหลือ แนะนำจากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหาในการทำบัญชีครัวเรือน

สุนีย์ และ นิยะดา (2551) ทำการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน และ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจัดทำ รวมทั้งสาเหตุที่ทำให้ไม่จัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ให้จัดทำบัญชีครัวเรือน โดยมีช่องทางการรับรู้จากโทรทัศน์ การแนะนำของผู้ในชุมชน และการประชุมชี้แจงของบุคลากรเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามลำดับ ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน ได้แก่ปัจจัยด้านการจัดการทางการเงิน โดยมีปัจจัยย่อยคือการได้เรียนรู้การบริหารและวางแผนการใช้จ่ายเงิน รองลงมาได้แก่ปัจจัยด้านครอบครัว โดยมีปัจจัยย่อยคือ การเห็นคุณค่าของเงินมากขึ้น และปัจจัยด้านชุมชน โดยมีปัจจัยย่อยคือความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน และยังพบอีกว่าสาเหตุหลักที่ทำให้ไม่จัดทำบัญชีครัวเรือนได้แก่ความคิดว่าเสียเวลาในการจัดทำ

วันชัย และคณะ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกรและพบว่า ผู้ทำบัญชีครัวเรือนมีหลากหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกรรายย่อยทำเกษตรเพื่อเลี้ยงชีพ และเกษตรกรรายใหญ่ทำเกษตรเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือน ซึ่งในกลุ่มเกษตรกรมีทั้งเป็นเจ้าของที่ดินทำกินเอง เช่าที่ดินทำกิน ผู้สูงอายุ ข้าราชการบำนาญ การทำบัญชีครัวเรือนเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนความจริงของชีวิตกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจแก้ปัญหาจากสภาพความเป็นจริงของชีวิตที่กำลังเผชิญอยู่ 5 แนวทาง

ไพษา (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร และศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 46 ปีขึ้นไป ศึกษาในระดับประถมศึกษา รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท ส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร ในด้านการเพิ่มศักยภาพ ด้านการปฏิรูปการศึกษา ด้านการสร้างปัญญา และด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จากการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร จำแนกตาม อายุ การศึกษา รายได้ และขนาดของครอบครัว พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในด้านการกินคืออยู่ดีของเกษตรกร นอกจากจะประกอบด้วยเรื่องของการศึกษาการพัฒนาชีวิตของคน ลักษณะหนึ่ง คือ การฝึกให้รู้ ให้คิด และให้ทำในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ การออมชีวิต ออมเงิน ออมทรัพยากรธรรมชาติมีป่าไม้ แหล่งน้ำ แหล่งดิน ก็ต้องเริ่มต้นที่การเรียนรู้การคิดและการปฏิบัติเช่นเดียวกันปัจจุบัน เรารู้จักการออมกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการออมเงินทั้งภาครัฐและภาคประชาชน มีการส่งเสริมการออมกันอย่างคึกคัก กล่าวโดยรวม การออมให้

ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาชีวิตของเรา ไม่ว่าจะเป็นการออมเงินและออมทรัพย์สินอื่น รวมทั้งการออมชีวิต หากจะแยกให้เห็นเป็นเรื่อง ๆ ก็แยกได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจ แปลว่า กิจที่ประเสริฐ คือเป็นกิจที่ช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่และเปิดโอกาสให้คนได้พัฒนาชีวิตคนให้เจริญให้สูงขึ้นได้ การประกอบอาชีพ เช่น การปลูกพืชผัก เพื่อบริโภคเพื่อแจกจ่ายแก่เพื่อนบ้าน หรือเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมาเพื่อนำไปแลกกับปัจจัยด้านอื่น เช่น ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ เป็นต้น เรียกกันว่า เป็นเรื่องกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ คือ เรื่องการผลิตการแจกจ่าย และการบริโภค เงินเป็นตัวกลางของการแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายปัจจัยทั้งหลาย จึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีพสูงมาก โดยเฉพาะปัจจุบันการจะมีเงินได้ก็เป็นเรื่องยาก ดังนั้น เมื่อได้มาก็ต้องรู้จักประหยัดรู้จักออมเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งของปัจจัยในการดำรงชีพต่อไป

2. ด้านสังคม

ในกระบวนการออมถ้ารวมกลุ่มการออมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ถึงจังหวัดที่ปฏิบัติกันอยู่ขณะนี้ เห็นได้ชัดว่า มีผลดีด้านสังคม คือเป็นกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ให้คนคิดถึงกัน เอื้ออาทรต่อกันหรือรักกันมากขึ้น อย่างกรณีการออมสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทเป็นเครื่องมือให้คนที่เป็นสมาชิกคิด เอื้ออาทรต่อเพื่อนสมาชิก ต่อผู้ด้อยโอกาสผู้พิการช่วยตัวเองไม่ได้ และได้มีส่วนช่วยเพื่อนตั้งแต่วันลิมตามาคูโลกจนถึงวันตายถ้าได้ปฏิบัติกันอย่างจริงจังก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและชุมชนได้ทางหนึ่ง

3. ด้านวัฒนธรรม

กิจกรรมที่คนส่วนใหญ่ถือปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย มีสาระทั้งที่เป็นความรู้ ความคิดการปฏิบัติที่มีแบบแผนแน่นอน และทำอย่างต่อเนื่อง และให้ผลเป็นความดีแก่ผู้ปฏิบัติเราจัดว่าเป็นวัฒนธรรม พฤติกรรมการออม กิจกรรมการออม ผลการออมมีลักษณะเช่นว่านี่จึงจัดว่าเป็นวัฒนธรรมสำคัญของชุมชนได้อย่างหนึ่งถ้าได้ปฏิบัติกันอย่างจริงจังตลอดไป เพราะเนื้อหาของการออมนั้นมีองค์ประกอบของความเป็นวัฒนธรรมครบถ้วน คือ มีทั้งองค์ความรู้ วิธีปฏิบัติและผลการปฏิบัติที่ชัดเจน ให้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติได้ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกายด้านสังคม ด้านใจ และด้านจิตวิญญาณ

4. ด้านการศึกษา

ภาพรวมทางกระบวนการการออมเป็นเรื่องของการเรียนรู้ การฝึกตนเอง ผู้ทำการออมหรือเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อออมเพราะต้องรู้หลักคิด หลักการและหลักปฏิบัติตลอดถึงผลลัพธ์ที่พึงได้พึงมี การที่ทุกคน

เดินเข้าสู่กระบวนการนี้ได้ชื่อว่าเดินเข้าสู่กระบวนการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ดังได้กล่าวแล้วในตอนต้นผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ อย่างตั้งใจจะเรียนรู้ก็จะได้รับประโยชน์ส่วนนี้อย่างครบถ้วนโดยไม่รู้ตัว และจะพบว่าตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านการรู้ การคิดการพูด และการทำ

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม

ดิน น้ำ ป่า เขา สัตว์พืชที่เราได้เห็น อยู่รอบ ๆ ตัวเรา บ้านเรา ชุมชนเรา คือ ชีวิตเรา เพราะเราต้องอาศัยดิน น้ำ ป่า เขา พืช สัตว์เหล่านั้น จึงมีชีวิตอยู่ได้ ดินหด น้ำแห้งฝนแล้ง ป่าถูกเผา ภูเขาพัง สัตว์ล้มตายด้วยโรคบางชนิด ภาวะเช่นนี้ คือสัญญาณเตือนภัยอันใหญ่หลวง ได้เกิดขึ้นแก่มนุษย์แล้ว เพราะเราเป็น อยู่ได้ พัฒนาได้ก็โดยอาศัยสิ่งเหล่านี้ การพูดถึงการออมทรัพย์สินหรือทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นเรื่องใหญ่ยิ่งเท่ากับออมชีวิต เงินทองจะมีความหมายก็เมื่อมีสิ่งนี้เมื่อ ไม่มีสิ่งนี้ เงินทองก็หมดความหมาย กลายเป็นเศษกระดาษ เศษโลหะที่กินไม่ได้ช่วยชีวิตมนุษย์ไม่ได้โดยการใช้จ่ายเงินเพื่อจัดการทรัพยากรให้คงอยู่ในภาวะปกติ จึงเป็นเรื่องต้องคิดต้องทำ

การออมที่เริ่มด้วยการเรียนรู้เรื่องสัจจะ คือ ความจริงที่รู้ที่คิด ที่พูด ที่ทำ ของตนเอง ว่าจะต้องพูดจริง ทำจริง คิดจริง และรู้จริงนั้นนับเป็นการเรียนรู้เพื่อรู้จักตนเอง รู้จักความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผู้คนในครอบครัวในชุมชน เป็นต้น โดยเฉพาะคนในครอบครัว มีภรรยา หรือสามี และลูก ๆ รวมไปถึงญาติพี่น้องในครอบครัวรู้จักสัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง จริงใจ จริงวาจาจริงการทำความดี รู้จักข่มใจในบางโอกาสบางกรณี รู้จักอดทนอดกลั้นรู้จักสละสิ่งของให้แก่กัน และรู้จักสละอารมณ์มัวหมอง เป็นต้น ก็มีคุณค่าต่อชีวิตของคนในครอบครัวอย่างมากมายแล้ว ยิ่งไปกว่านั้นถ้าได้ศึกษาให้ลึกกลงไปในสัจจะของชีวิตทั้งตนเอง ผู้อื่น สิ่งอื่นรอบ ๆ ตัวอีกด้วยแล้ว ก็จะยังเพิ่มคุณประโยชน์ให้อีกมากมาย จนถึงขั้นเข้าใจสัจธรรมทั้งที่ตนเอง ผู้อื่นก็ถือว่าถึงขั้นสุดยอดของการพัฒนาชีวิตแล้ว

จะเห็นได้ว่า คุณประโยชน์ของการออมนั้นมีมากมายมหาศาลถึงเวลาที่จะต้องศึกษาเรียนรู้และฝึกฝนเรื่องการออมกันอย่างจริงจังและกว้างขวางมากขึ้น ทั้งออมชีวิตออมสิ่งของเงินทอง และทรัพยากรธรรมชาติ

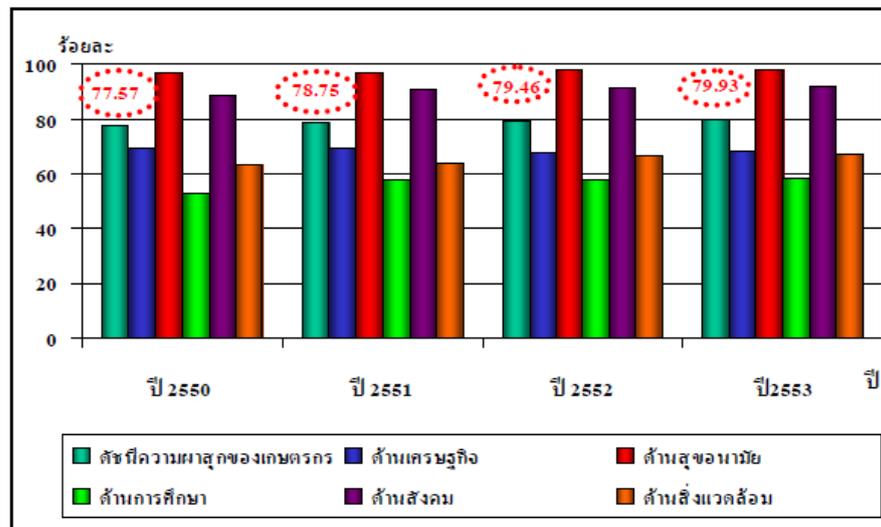
ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรปี 2550 – 2553

ตัวชี้วัด	ดัชนี (ร้อยละ)			
	ปี 2550	ปี2551	ปี2552	ปี2553
ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร	77.57	78.75	79.46	79.93
1. ด้านเศรษฐกิจ	68.86	69.39	67.63	68.06
2. ด้านสุขอนามัย	96.76	96.75	98.11	98.56
3. ด้านการศึกษา	52.84	57.61	57.85	58.62
4. ด้านสังคม	88.73	90.98	91.52	91.91
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	63.46	63.63	66.52	67.11

ที่มา: สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ: ระดับ 5 คะแนนอยู่ระหว่าง 90.00 – 100.00 คือ ดีมาก
 ระดับ 4 คะแนนอยู่ระหว่าง 80.00 – 89.99 คือ ดี
 ระดับ 3 คะแนนอยู่ระหว่าง 70.00 – 79.99 คือ ปานกลาง
 ระดับ 2 คะแนนอยู่ระหว่าง 60.00 – 69.99 คือ ต้องปรับปรุง
 ระดับ 1 คะแนนน้อยกว่า 60.00 คือ ต้องเร่งแก้ไข

ดัชนีคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากร (Demographic Data) ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของของกลุ่มเกษตรกรที่เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน เงินออมต่อเดือน

ส่วนที่ 3 แบบวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการทำบัญชีครัวเรือน ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และให้คะแนนตามลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยการวิเคราะห์ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้รับจากการตอบ ได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการทำบัญชีครัวเรือน

การเก็บรวบรวมข้อมูล : ข้อมูลที่ทำการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้โดยใช้วิธีการสำรวจจากการสร้างแบบสอบถามโดยสำรวจกลุ่มเกษตรกรตามตำบลในอำเภอสรรพยา 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลสรรพยา ตำบลตลุก ตำบลเขาแก้ว ตำบลโพนางคำตัก ตำบลโพนางคำออก ตำบลบางหลวง และตำบลหาดอาษา
- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)** ได้จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เอกสารตำราวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ จากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ห้องสมุดสถาบันวิจัยแห่งชาติ และอื่น ๆ รวมทั้งค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ (Website) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 ($\alpha = 0.05$) เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานในการศึกษา การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)** เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลทั่วไปด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล

1.2 ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง (Mean sample) ใช้ในการอธิบายระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรตำบลในอำเภอสรรพยา 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลสรรพยา ตำบลตลุก ตำบลเขาแก้ว ตำบลโพนางคำตัก ตำบลโพนางคำออก ตำบลบางหลวง และตำบลหาดอาษา โดยให้คะแนนตามลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5432 และ 1 ตามลำดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์เบสท์(Best)ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic) ในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis test) เพื่อตรวจสอบหาระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรตามตำบลในอำเภอสรรพยา 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลสรรพยา ตำบลตลุก ตำบลเขาแก้ว ตำบลโพนางคำตัก ตำบลโพนางคำออก ตำบลบางหลวง และตำบลหาดอาษา โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ค่า t – test ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของตัวแปรอิสระที่มีค่าคำตอบ 2 กลุ่ม

2.2 ค่า F – test ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของตัวแปรอิสระที่มีค่าคำตอบตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป

การสรุปผลการวิจัย

ผลจากการสำรวจข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 63.99 เป็นเพศหญิง มากกว่าร้อยละ 70 มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 มีการศึกษาอยู่ระหว่างประถมต้นถึงมัธยมปลาย และมีประมาณร้อยละ 75 ที่มีบุตรอย่างน้อย 1 คน

การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีแหล่งที่มาของรายได้มากกว่า 1 แหล่งขึ้นไป โดยพบว่าแหล่งรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรที่เกิดจากการผลิตหรือแรงงานของตนเองมีส่วนมากที่สุด หรือมีส่วนร้อยละ 60.36 รองลงมา

ได้แก่รายได้จากค่าจ้างการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 56.22 การศึกษายังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้ประเภทที่ไม่แน่นอนและอาจมีภาระผูกพัน ได้แก่รายได้จากการเลี้ยงโชค และได้รับจากการกู้ยืมในสัดส่วนถึงร้อยละ 34.72 และ 32.38 ตามลำดับ

ในส่วนของค่าใช้จ่าย การสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายประจำที่ใช้ในการดำรงชีวิตสูงสุดได้แก่ค่าอาหารหรือมีสัดส่วนร้อยละ 86.79 รองลงมาได้แก่ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 55.96 ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 53.37 และค่ายา สุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 50.78 ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายจร เป็นค่างานสังคม ทำบุญ/บริจาค สูงถึงร้อยละ 64.25 รองลงมาได้แก่การเลี้ยงโชค คิดเป็นร้อยละ 38.60 และการพักผ่อน หย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 32.12 ตามลำดับ

การสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.78 มีหนี้สินจากการลงทุนทางการเกษตร รองลงมาได้แก่หนี้สินที่เกิดจากการกู้เงินมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำที่ใช้ในการดำรงชีวิต หรือคิดเป็นร้อยละ 50.52 และหนี้สินจากการซื้อสินค้าผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 33.42 ทั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินที่เกิดจากการพนันคิดเป็นร้อยละ 9.33

ในส่วนของคุณสมบัติเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 50.52 มีการทำบัญชีครัวเรือน ในขณะที่ร้อยละ 49.48 ไม่ทำบัญชีครัวเรือน ทั้งนี้การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำบัญชีครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนส่งผลต่อการวางแผนการใช้จ่ายมาก โดยมีความคิดเห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนทำให้สามารถควบคุมการใช้จ่ายในครอบครัวได้ รองลงมาได้แก่การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และทำให้การวางแผนการใช้จ่ายตามลำดับความสำคัญ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวมาก ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ครอบครัวมีการปรึกษาหารือร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนส่งผลต่อความสัมพันธ์ในชุมชนมาก โดยมีความคิดเห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และทำให้เกิดความคิดและเชื่อในสิ่งที่ดีที่ทำได้เมื่อคิดแล้วนำมาทำจริงจึงเห็นผล ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ด้านพบว่าการทำบัญชีครัวเรือนส่งผลต่อการวางแผนการใช้จ่าย และส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากัน รองลงมาคือการทำบัญชีครัวเรือนส่งผลต่อความสัมพันธ์ในชุมชน

การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อการทำบัญชีครัวเรือนระหว่างกลุ่มเกษตรกรอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ที่มีการทำบัญชีครัวเรือนและไม่ได้ทำบัญชีครัวเรือน พบว่า กลุ่มที่มีการทำบัญชีครัวเรือนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการทำบัญชีครัวเรือนแตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้ทำในเกือบทุกหัวข้อ อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยกเว้นเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้นและการทำบัญชีครัวเรือนส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มที่ทำบัญชีครัวเรือนนั้น มีคะแนนระดับความคิดเห็นในแต่ละหัวข้อมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกรที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้นั้นมีผลสัมฤทธิ์ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง สำหรับการวางแผนการใช้จ่าย รวมถึงส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ทั้งในครอบครัวและความสัมพันธ์ในชุมชน

นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน พบว่าผู้ทำบัญชีครัวเรือน จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป และมีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย

บรรณานุกรม

- ไชยา ทองด้อย และคณะ. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์. บัญชีมหาดิน. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปฐมา อาแว และคณะ. 2553. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และผลการเรียนระดับมหาวิทยาลัย กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีปีการศึกษา 2546-2550. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีปีการศึกษา
- วาริพิน มงคลสมัย. 2551. การจัดการความรู้ทางการบัญชีเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในการผลิตผลิตภัณฑ์ ลำไยอบแห้งสีทองของกลุ่มเกษตรกรบ้านเหมืองก๊วก ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุนีย์ ตฤณขจี และ นิยะดาวิเศษบริสุทธ์. 2551. ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจัดทำ รวมทั้งสาเหตุที่ทำให้ไม่จัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา. ค้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2555 จาก http://www2.cgd.go.th/library/cgd_journal51.htm
- สุพรรณิ ด้อนรับ. (2551). การจัดทำบัญชีของเกษตรกรลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตรใน 5 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุทิน ลิ้มยะชาติ. 2551. ,การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง. ณ สวนอัมพร กรุงเทพมหานคร
- สุภาภย์ อินทองคง. 2550. การศึกษากับการพัฒนาชีวิต: กรณีการออม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการทำบัญชีครัวเรือน. ค้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2555 จาก <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=376>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10: หน้า 34. กรุงเทพมหานคร.

บรรษัทภิบาลและการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย

Corporate Governance and prediction of financial failure of companies on Stock Exchange of Thailand

อ.ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข
Sirirat Pungsangasuk
p1_sirirat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรของบรรษัทภิบาล (Governance Variable) และ อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) ที่มีอิทธิพลในพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินและทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ของแบบจำลองต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากการศึกษา การพัฒนาแบบจำลองโดยใช้แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก และการวิเคราะห์แบบจำแนกกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินและกลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ปี พ.ศ. 2549-2551

แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2549 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.4 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 98.3 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 71.4 แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2550 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 96.9 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 98.3 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 57.1 แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 95.7 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 97.5 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 42.9 แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2549-2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.4

พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 98.8 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 57.1

แบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2549 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.19 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 97.07 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 100.00 แบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2550 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.54 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 97.54 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 100.00 แบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 98.84 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 98.80 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 100.00 และแบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2549 - 2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 96.65 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 96.51 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 100.00

จากผลการศึกษา สรุปว่า แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ที่ใช้ข้อมูล ปี 2549 เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดที่จะเป็นแบบจำลองพยากรณ์ข้อมูลความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ให้ค่า R^2 สูง สามารถพยากรณ์ข้อมูลล่วงหน้าไปยัง ปี 2552 ได้ถูกต้องสูงสุด และมีความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type I error) ต่ำที่สุด

Abstract

This study aimed to investigate the governance variables and financial Ratios that were influential in predicting the financial failure and to test the predictive ability of the model on the companies listed on the Stock Exchange of Thailand. The study developed simulation models using logistic regression analysis and discriminant analysis. The sample used in this study was divided into 2 groups: a group with no financial problems and those with financial problems. The study period was year 2006 - 2008.

The overall accuracy of the logistic regression analysis model using the data year 2006 to forecast for the year 2009 was 97.4 percent with the accuracy in the non-failed group of 98.3 percent and the accuracy in the failed group of 71.4 percent. The overall accuracy of the logistic regression analysis

model using the data year 2007 to forecast for the year 2009 was 96.9 percent with the accuracy in the non-failed group of 98.3 percent and the accuracy in the failed group of 57.1 percent. The overall accuracy of the logistic regression analysis model using the data year 2008 to forecast for the year 2009 was 95.7 percent with the accuracy in the non-failed group of 97.5 percent and the accuracy in the failed group of 42.9 percent. The overall accuracy of the logistic regression analysis model using the data year 2006-2009 to forecast for the year 2009 was 97.4 percent with the accuracy in the non-failed group of 98.8 percent and the accuracy in the failed group of 57.1 percent.

The overall accuracy of the discriminant analysis model using the data year 2006 to forecast for the year 2009 was 97.19 percent with the accuracy in the non-failed group of 97.07 percent and the accuracy in the failed group of 100.00 percent. The overall accuracy of the discriminant analysis model using the data year 2007 to forecast for the year 2009 was 97.54 percent with the accuracy in the non-failed group of 97.54 percent and the accuracy in the failed group of 100.00 percent. The overall accuracy of the discriminant analysis model using the data year 2008 to forecast for the year 2009 was 98.84 percent with the accuracy in the non-failed group of 98.80 percent and the accuracy in the failed group of 100.00 percent. The overall accuracy of the discriminant analysis model using the data year 2006-2009 to forecast for the year 2009 was 96.65 percent with the accuracy in the non-failed group of 96.51 percent and the accuracy in the failed group of 100.00 percent.

The study concluded that the logistic regression analysis model using the data year 2006 is the most appropriate prediction model on the financial failure of the companies listed on the Stock Exchange as it has high R^2 and the ability to predict in advance to year 2009 with the highest accuracy and the lowest Type I error.

บทนำ

จากการที่ตลาดหลักทรัพย์ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนให้เป็นที่น่าเชื่อถือมากขึ้น โดยได้เริ่มศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบตั้งแต่ พ.ศ. 2538 ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2541 ได้ออกข้อบังคับให้บริษัทจดทะเบียนต้องจัดตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบภายในปี พ.ศ. 2542 และในปีเดียวกัน ตลาดหลักทรัพย์ได้จัดทำข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียน (Code of Best Practice for Directors of Listed

Companies) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานของกรรมการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 คณะอนุกรรมการ เพื่อ พัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance Committee) ประกอบด้วยผู้แทน จากองค์กร วิชาชีพต่าง ๆ ได้เผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการฉบับล่าสุด เพื่อให้องค์กรในตลาดทุนที่จะ พัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการของตนได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปฏิบัติตามที่เห็นว่าเหมาะสม

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการ เชื่อมโยง ทฤษฎีตัวแทน และ ทฤษฎีความเป็นผู้ดูแลควบคุม ทรัพย์สิน เนื่องจากในการทำธุรกิจ เจ้าของกิจการไม่สามารถที่จะดำเนินงาน ด้วยความเชี่ยวชาญในทุกๆ ด้าน ต้องจ้างตัวแทน ที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ มาเพื่อบริหารกิจการเพื่อให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่องค์กร ได้ตั้งเป้าหมายไว้ การจ้าง นอกจากจะดูจากความเชี่ยวชาญ ตามที่กล่าวมาใน ทฤษฎีตัวแทนแล้ว ในเรื่องของ ผู้ที่มาดูแลต้องทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ ดูแลทรัพย์สินอย่างเต็มที่ และ สร้างมูลค่าก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และทางเจ้าของกิจการก็ต้องมอบอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระใน การตัดสินใจดำเนินนโยบายต่างๆ ที่ชัดเจนให้แก่ผู้ว่าจ้าง เพื่อสะดวกได้ปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

บรรษัทภิบาลและการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงิน ใช้เป็นตัวชี้วัดความล้มเหลวทางการเงิน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปรของบรรษัทภิบาล (Governance Variable) และ อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) ที่มีอิทธิพลในพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อสร้างแบบจำลองทางการเงิน สำหรับทำนายภาวะความล้มเหลวทางการเงินของธุรกิจ
3. เพื่อทดสอบแบบจำลองว่าสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือสัญญาณเตือนภัยด้านการล้มเหลวทางการเงินของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

ตัวชี้วัดความล้มเหลวทางการเงินที่ประกอบด้วยบรรษัทภิบาลและอัตราส่วนทางการเงินสามารถชี้วัดความคู่กันในรูปแบบจำลอง ทำให้มีความแม่นยำมากกว่าการใช้อัตราส่วนทางการเงินเพียงอย่างเดียว

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นหรือผู้มีส่วนได้เสีย สามารถนำโมเดลไปพยากรณ์ เพื่อ วางแผนป้องกันไม่ให้ธุรกิจประสบปัญหาด้านการเงิน จนเป็นผลทำให้เกิดความล้มเหลวทางการเงิน
2. ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการใช้ข้อมูลเพื่อจะจัดจ้างตัวแทนที่มีประสบการณ์มาทำงานเปรียบเทียบกับการบริหารด้วยตัวเอง
3. การตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องทำให้บริษัทมีความมั่นคง ไม่ต้องประสบปัญหาการปรับโครงสร้างหนี้ และทำให้
4. นักลงทุนสามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์จากอัตราส่วนทางการเงิน หรือ โมเดลในการทดสอบความล้มเหลวทางการเงินของบริษัท รวมไปถึงการขอ สินเชื่อกับ สถาบันทางการเงินและวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจได้

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. มีการแบ่งกลุ่มบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน และกลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน
2. ตัวแปรของบรรษัทภิบาลและอัตราส่วนทางการเงินผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรที่มีความสามารถในการพยากรณ์และชี้วัดความล้มเหลวทางการเงินจากกลุ่มธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามรายละเอียดดังนี้

วิธีการวิจัย

การศึกษาเพื่อการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของกลุ่มการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีรูปแบบของการวิจัยเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ใช้ข้อมูลบรรษัทภิบาลและอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจที่มีปัญหาทางการเงินและไม่มีปัญหาทางการเงิน ในการสร้างแบบจำลองด้วยวิธีการทางสถิติซึ่งจะทำการวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบจำลองเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์

ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis)

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ กลุ่มธุรกิจที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้น กลุ่มธนาคาร,สถาบันการเงิน,ประกันภัยและประกันชีวิต

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกอบด้วย

1. กลุ่มธุรกิจการเงินที่มีปัญหาทางการเงิน

1.1 ปี 2549 จำนวน 19 บริษัท

1.2 ปี 2550 จำนวน 18 บริษัท

1.3 ปี 2551 จำนวน 15 บริษัท

2. กลุ่มธุรกิจการเงินที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน

2.1 ปี 2549 จำนวน 398 บริษัท

2.2 ปี 2550 จำนวน 404 บริษัท

2.3 ปี 2551 จำนวน 405 บริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเพื่อการพยากรณ์ความเสี่ยงทางการเงินของกลุ่มการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วยวิธีวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่รวบรวมได้จากงบการเงินรายปี เป็นข้อมูลที่สามารถสืบค้นได้จาก กรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ และข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ ตำรา และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลงบการเงินในปี พ.ศ. 2549– 2551 โดยใช้งบการเงินปี 2552 เป็นโมเดลในการทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ที่ใช้ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองเพื่อการพยากรณ์ความเสี่ยงทางการเงินของกลุ่มบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่ง

ประเทศไทย ได้แก่ ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD.)

สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ สถิติที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองเพื่อการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของกลุ่มบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression Analysis) และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเป็นเทคนิคทางสถิติของการใช้ตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนาย (Predictor Variables) อย่างน้อย 1 ตัวทำนายหรืออธิบายความผันแปรของตัวแปรตาม (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (ตัวแปรตาม) และเพื่อพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจจากสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเชิงคุณภาพ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546)

สรุปผลการศึกษา

สรุปข้อมูลเบื้องต้น

จากการศึกษา สรุปว่า ข้อมูลปี 2549 ในส่วนตัวแปรเชิงปริมาณ ก่อนข้างมีความแตกต่างกัน ในตัวแปร OWN_S, RETA, WCTA และ CACL ซึ่งตัวแปรดังกล่าวส่วนใหญ่กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ส่วนตัวแปรเชิงคุณภาพ กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน และกลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีความแตกต่างกันชัดเจน คือ AUD_O และ TLOSS

ข้อมูลปี 2550 ส่วนตัวแปรเชิงปริมาณ ก่อนข้างมีความแตกต่างกัน ในตัวแปร OWN_S, RETA, EBIT, ROA และ WCTA ซึ่งตัวแปรดังกล่าวกลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ส่วนตัวแปรเชิงคุณภาพ กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน และกลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีความแตกต่างกันชัดเจน คือ AUD_O และ TLOSS

ข้อมูลปี 2551 ตัวแปรเชิงปริมาณ ก่อนข้างมีความแตกต่างกัน ในตัวแปร OWN_S , BOA_S และ RETA ซึ่งตัวแปรดังกล่าวกลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ตัวแปร

เชิงคุณภาพ กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน และ กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีความแตกต่างกันชัดเจน คือ AUD_O

ข้อมูลปี 2552 ตัวแปรเชิงปริมาณ ค่อนข้างมีความแตกต่างกัน ในตัวแปร OWN_S และ FOR_2 ซึ่งตัวแปรดังกล่าวกลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ส่วนตัวแปรเชิงคุณภาพ กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน และ กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงิน มีความแตกต่างกันชัดเจน คือ AUD_O และ TLOSS

ตัวแปรอิสระ 18 ตัว จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกเบื้องต้น จะพิจารณาตัดตัวแปรที่มีค่า SE สูงสุดออกทีละ 1 ตัว โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์โดยแยกข้อมูลเป็น 4 ชุด ได้แก่ ปี 2549-2551 ปี 2551 ปี 2550 และปี 2549 สรุปได้ว่าต้องตัดตัวแปร ทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ตัวแปร CON_R ตัวแปร FOR_1 และตัวแปร TLOSS ตัวแปรดังกล่าวจะถูกตัดออกไปไม่นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบจำลอง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว เพื่อดูค่า Correlations Coefficient หรือค่า R ว่าตัวแปรอิสระคู่ใดให้ค่าสูง ก็จะทำให้การพิจารณาตัดออกจากการวิเคราะห์เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา Multi Collinearity ซึ่งในการวิเคราะห์จะพิจารณาตัดตัวแปรอิสระคู่ที่ให้ค่า R สูงกว่า 0.95 สรุปว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่ให้ค่า R สูงกว่า 0.95 ดังนั้นตัวแปรอิสระทุกตัวของทุกชุดข้อมูล สามารถใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกเพื่อสร้างแบบจำลองได้

สรุปการสร้างแบบจำลอง

สรุปการสร้างแบบจำลองโดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

จากการศึกษาสรุปว่า เมื่อใช้ข้อมูล ปี 2549 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ดังนี้

$$P = \frac{1}{1 + e^{-(Z)}}$$

$$\text{เมื่อ } \text{FIN_F} = -3.005 * \text{EDU} + 5.958 * \text{AUD_O} - 0.504 * \text{BOA_S} - 0.01 * \text{BETD} + 0.00 * \text{TA}$$

แบบจำลองนี้สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ ร้อยละ 95.9 ตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองสามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

ตัวแปร EDU เมื่อเมื่อผู้ถือหุ้นใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีลงมา จะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน สูงเป็น 20.00 เท่า เมื่อเทียบกับผู้ถือหุ้นใหญ่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ตัวแปร AUD_O เมื่อผู้ตรวจสอบบัญชีมีความพึงพอใจจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน เท่ากับ 386.975 เท่า เมื่อผู้ตรวจสอบบัญชี

ตัวแปร AUD_O เมื่อ AUD_O = 1 จะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน เท่ากับ 386.975 เท่า เมื่อ AUD_O = 0

ตัวแปร BOA_S เมื่อค่าของตัวแปร BOA_S เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร BOA_S ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร BOA_S มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร BETD เมื่อค่าของตัวแปร BETD เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร BETD เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร BETD มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร TA เมื่อค่าของตัวแปร TA เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร TA ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร TA มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

เมื่อใช้ข้อมูล ปี 2550 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ดังนี้

$$P = \frac{1}{1 + e^{-(Z)}}$$

$$\text{เมื่อ } FIN_F = -2.44 * EDU + 3.419 * AUD_O - 0.621 * BOA_S - 0.806 * CACL$$

จากแบบจำลองนี้ สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ ร้อยละ 95.5 (Nagelkerke R Square = 0.955) ตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองสามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

ตัวแปร EDU เมื่อเมื่อผู้ถือหุ้นใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีลงมา จะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน สูงเป็น 11.49 เท่า เมื่อเทียบกับผู้ถือหุ้นใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตัวแปร AUD_O เมื่อ AUD_O = 1 จะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน เท่ากับ 38.42 เท่า (ค่า $\text{Exp}(B) = 38.42$) เมื่อ AUD_O = 0

ตัวแปร BOA_S เมื่อค่าของตัวแปร BOA_S เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร BOARD SIZE ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร BOARD SIZE มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร CACL เมื่อค่าของตัวแปร CACL เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลงและเมื่อค่าของตัวแปร CACL ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร CACL มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

เมื่อใช้ข้อมูล ปี 2551 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ดังนี้

$$P = \frac{1}{1 + e^{-(Z)}} \dots \dots \dots \text{แบบจำลองที่ 2}$$

$$\text{เมื่อ } \text{FIN_F} = 3.419 * \text{AUD_O} - 0.021 * \text{RETA} + 0.003 * \text{BETD} + 0.140 * \text{ROA} - 1.309 * \text{CACL}$$

จากแบบจำลองนี้ สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ ร้อยละ 96.1 (Nagelkerke R Square = 0.961) ตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองสามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

ตัวแปร AUD_O เมื่อ AUD_O = 1 จะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน เท่ากับ 30.55 เท่า (ค่า $\text{Exp}(B) = 30.55$) เมื่อ AUD_O = 0

ตัวแปร RETA เมื่อค่าของตัวแปร RETA เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร RETA ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร RETA มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร BETD เมื่อค่าของตัวแปร BETD เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น และเมื่อค่าของตัวแปร BETD ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง หมายความว่าตัวแปร BETD มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร ROA เมื่อค่าของตัวแปร ROA เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น และเมื่อค่าของตัวแปร ROA ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง หมายความว่าตัวแปร ROA มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร CACL เมื่อค่าของตัวแปร CACL เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลงและเมื่อค่าของตัวแปร CACL ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร CACL มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

เมื่อข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี ได้แก่ ปี 2551 - 2549 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ดังนี้

$$P = \frac{1}{1 + e^{-(Z)}}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } \text{FIN_F} &= -2.176 * \text{EDU} + 3.973 * \text{AUD_O} - 0.025 * \text{BOA_I} - 0.47 * \text{BOA_S} - \\ & 0.009 * \text{RETA} \\ & - (2.26\text{E-}4) * \text{ROE} - (2.28\text{E-}10) * \text{TA} - 0.967 * \text{CACL} \end{aligned}$$

จากแบบจำลองนี้ สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ ร้อยละ 94.4 (Nagelkerke R Square = 0.944) ตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองสามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

ตัวแปร EDU เมื่อผู้ถือหุ้นใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีลงมา จะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน สูงเป็น 8.85 เท่า เมื่อเทียบกับผู้ถือหุ้นใหญ่จบการศึกษามากกว่าระดับปริญญาตรี

ตัวแปร AUD_O เมื่อ $AUD_O = 1$ จะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน เท่ากับ 53.167 เท่า ($Exp(B) = 53.167$) เมื่อ $AUD_O = 0$

ตัวแปร BOA_I เมื่อค่าของตัวแปร BOA_I เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร BOA_I ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร BOA_I มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร BOA_S เมื่อค่าของตัวแปร BOA_S เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร BOA_S ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร BOA_S มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร RETA เมื่อค่าของตัวแปร RETA เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลงและเมื่อค่าของตัวแปร RETA ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร RETA มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร TA เมื่อค่าของตัวแปร TA เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร TA ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร TA มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

ตัวแปร CACL เมื่อค่าของตัวแปร CACL เพิ่มขึ้นจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินลดลง และเมื่อค่าของตัวแปร CACL ลดลงจะทำให้โอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงินเพิ่มขึ้น หมายความว่าตัวแปร CACL มีความสัมพันธ์ทางลบกับโอกาสที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะล้มเหลวทางการเงิน

สรุปการสร้างแบบจำลองโดยการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

จากการศึกษา สรุปว่า เมื่อใช้ข้อมูล ปี 2549 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยวิธีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \hat{D}_{diff(49)} = & [(-17.714)-(-11.769)] + [(35.16)-(1.323)]*AUD_O + [(0.019)-(0.018)]*OWN_S \\ & - [(-0.011)-(-0.078)]*RETA + [(0.039)-(-0.008)]*EBIT + [(-0.007)-(-0.008)]*ROA \\ & [(0.002)-(-0.005)]*ROE + [(0.006)-(0.041)]*WCTA + [(0.187)-(0.02)]*LIQ + \\ & [(8.22E-06)-(-3.16E-05)]*CAPSTR \end{aligned}$$

จากแบบจำลองที่ได้ดังกล่าว สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ ร้อยละ 66.6

เมื่อใช้ข้อมูล ปี 2550 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยวิธีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \hat{D}_{diff(50)} = & [(-16.47)-(-14.94)] + [(32.7)-(2.35)]*AUD_O + [(0.03)-(0.02)]*OWN_S + \\ & [(-0.02)-(-0.1)]*RETA+[(0.06)-(0)]*EBIT + [(-0.01)-(-0.02)]*ROA + [(0.02)- \\ & (0.06)]*WCTA + [(0)-(0)]*CAPSTR \end{aligned}$$

จากแบบจำลองที่ได้ดังกล่าว สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ ร้อยละ 66.3

เมื่อใช้ข้อมูล ปี 2551 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยวิธีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \hat{D}_{diff(51)} = & [(-12.94)-(-14.89)] + [(25.52)-(1.84)]*AUD_O + [(0.01)-(0.01)]*OWN_S + \\ & [(0.28)-(0.19)]*BOA_S + [(-0.01)-(-0.08)]*RETA + [(0.01)-(0.02)]*EBIT + \\ & [(-0.01)-(0.12)]*ROA+[(0.01)-(0.04)]*WCTA \end{aligned}$$

จากแบบจำลองที่ได้ดังกล่าว สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ ร้อยละ 58.7

เมื่อใช้ข้อมูล ปี 2549 - 2551 สามารถเขียนแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยวิธีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \hat{D}_{diff(49-51)} = & [(-15.5)-(-11.38)] + [(30.6)-(1.99)]*AUD_O + [(0.02)-(0.01)]*OWN_S + \\ & [(0.26)-(0.28)]*BOA_S + [(-0.01)-(-0.07)]*RETA + [(0.01)-(0.04)]*WCTA + \\ & [(0)-(0)]*CAPSTR \end{aligned}$$

จากแบบจำลองที่ได้ดังกล่าว สามารถใช้ทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้ ร้อยละ 60.5

สรุปการใช้แบบจำลองพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

จากการศึกษา สรุปว่า แบบจำลองทั้ง สามารถพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ของข้อมูลปี 2552 ได้ดังนี้

แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2549 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.4 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 98.3 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงิน ถูกต้อง ร้อยละ 71.4 แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2550 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 96.9 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 98.3 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 57.1 แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 95.7 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 97.5 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 42.9 แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ข้อมูลปี 2549-2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.4 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 98.8 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 57.1

แบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2549 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.19 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 97.07 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหา

ทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 100.00 แบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2550 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 97.54 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 97.54 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 100.00 แบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 98.84 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 98.80 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 100.00 และแบบจำลองจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ข้อมูลปี 2549 - 2551 พยากรณ์ข้อมูลปี 2552 โดยรวมถูกต้อง ร้อยละ 96.65 พยากรณ์กลุ่มที่ไม่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 96.51 และพยากรณ์กลุ่มที่มีปัญหาทางการเงินถูกต้อง ร้อยละ 100.00

สรุปผลการเลือกแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด

จากผลการศึกษา สรุปว่า แบบจำลองจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ที่ใช้ข้อมูล ปี 2549 เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดที่จะเป็นแบบจำลองพยากรณ์ข้อมูลความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ให้ค่า R^2 สูง สามารถพยากรณ์ข้อมูลล่วงหน้าไปยัง ปี 2552 ได้ถูกต้องสูงเช่นกัน และที่สำคัญมีความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type I error) ต่ำที่สุด

บรรณานุกรม

ชุมพล เหลืองรัตน์ .2549. การสร้างแบบจำลองเพื่อทำนายความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิราภรณ์ เพ็ญรัตน์ไพฑูรย์. 2550. การสร้างแบบจำลองพยากรณ์ภาวะเศรษฐกิจจากอัตราส่วนทาง

การเงินของธนาคารพาณิชย์ใน SET 50 Index สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณพงศ์วัช โพธิกิจ. 2543. แบบจำลองวัดความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทย สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเสริฐ และ ดร.มนวิภา. 2552. การพยากรณ์ภาวะล้มเหลวทางธุรกิจจากข้อมูลทางบัญชี วารสารวิชาชีพบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2549. หลักการกำกับดูแลกิจการ (ฉบับที่ 2). บริษัท นูญศิริการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร

ศุภราภรณ์ อภิรักษ์วัฒน์. 2542. การวัดความมั่นคงทางการเงินของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย

- ไทย โดยใช้ดัชนีชี้วัดความมั่นคงทางการเงิน ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศิลปพร ศรีจันเพชร. 2552. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท โครงสร้างของผู้ถือหุ้นกับ
มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์. **วารสารวิชาชีพบัญชี** 4. 26-39
- สมชาย สุภธาดา. 2548. คณะกรรมการบรรษัทภิบาลวัฒนธรรมองค์กร: เส้นทางสู่ธรรมาภิบาลและการ
เติบโตที่ยั่งยืน. **TBS on Corporate Governance** การกำกับดูแลที่ดี. คณะพาณิชย์ศาสตร์และ
การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- สราริ นันทมนตรี. 2546. สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าภาวะวิกฤตเศรษฐกิจไทยจากอัตราส่วนทางการเงิน:
กรณีศึกษา SET 50 Index ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- Bauer, R., N. Guenster, and R. Otten, 2003, Empirical Evidence on Corporate Governance in Europe.
The Effect on Stock Returns, Firm Value and Performance, EFMA 2004 Basel Meeting
Paper, <http://www.ssrn.com>.
- Bhagat, S., and B. Black, 2002, The Non-Correlation Between Board independence and Long-Term
Performance, **Journal of Corporation Law** 27, 231-273
- Brown, L.D., and M.L.Caylor, 2004, Corporate Governance and Firm Performance, Working Paper,
Georgia State University
- Jensen, M., and W, Meckling, 1976, Theory of the firm: Managerial Behavior, Agency Costs, and
Ownership Structure, **Journal of Financial Economics** 3, 305-360
- Klapper, L.F., and I. Love, 2004, Corporate Governance, Investor Protection and Performance in
Emerging Markets, Working Paper No.2818, World Bank Policy Research
- Pham, P., J.Suchrd, and J.Zein, 2007, Corporate Governance and Alternative Performance Measures :
Evidence from Australian Firms, <http://ssrn.com/abstract=1015985>, (Date of Access: 16
April 2008)

ผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท ที่มีผลต่อผู้บริหารกิจการและลูกจ้าง

ของธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

THE IMPACT OF 300 BAHT MINIMUM DAILY WAGE POLICY EFFECTED TO
ENTREPRENEURS AND EMPLOYEES OF HOTEL BUSINESS IN BANGKOK

METROPOLIS

นายสุภชัย แซ่เตาะ

ช่างภาพอาวุโส สำนักข่าวไทย อสมท.จำกัด(มหาชน)

Supachai_jubejune@hotmail.com

บทคัดย่อ

การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแต่ละครั้งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้บริหารกิจการที่เกิดจากภาระต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้นแล้วลูกจ้างซึ่งเหมือนจะได้ประโยชน์โดยตรงจากการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน เช่น ความมั่นคงในการทำงาน จากความเสี่ยงที่กิจการอาจจะต้องลดคนงานหรือปิดกิจการลง เป็นต้น รวมถึงอัตราค่าครองชีพที่สูงขึ้นทุกครั้งภายหลังการปรับอัตราค่าจ้าง การวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาผลกระทบค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ300บาทที่มีผลต่อผู้บริหารกิจการและลูกจ้างของธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจบริการที่ต้องอาศัยแรงงานจำนวนมากในการทำธุรกิจ โดยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารกิจการเห็นด้วยกับการปรับเพิ่มขึ้นของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ300 บาท แม้จะส่งผลกระทบต่อให้ค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้น กิจการจะต้องมีการปรับโครงสร้างอัตราค่าจ้างคนปรับโครงสร้างเงินเดือนใหม่เพื่อให้พนักงานที่เข้าทำงานใหม่และพนักงานที่ทำอยู่แล้วได้รับผลประโยชน์เหมือนกัน และจะต้องมีการลดการทำงานล่วงเวลา ลดสวัสดิการบางส่วนลง เพื่อให้สอดคล้องกับภาระต้นทุนที่เพิ่ม มีการเพิ่มกระบวนการทดสอบเพื่อรับคนงาน โดยเลือกคัดกลุ่มที่มีทักษะฝีมือ และเร่งพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้ทำงานเต็มศักยภาพของตน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ300บาทด้านบริหารจัดการด้านการเงิน ด้านทรัพยากรมนุษย์ด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันได้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ300บาทด้านบริหารจัดการ ด้านการเงิน ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการตลาด ไม่แตกต่างกัน ส่วนของลูกจ้างพบว่ามีความวิตกกังวลในการปรับลดคนงานในกิจการลง ด้านผลตอบแทนมีการปรับลดเบี้ยขยัน การทำงานล่วงเวลา และสวัสดิการบางอย่างลงซึ่ง

สอดคล้องกับผลวิจัยจากฝ่ายผู้บริหารกิจการ นอกจากนี้ยังพบว่า มีการปรับเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพในด้านต่างๆเช่น ราคาอาหาร ค่าที่พัก ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นต้นระดับความคิดเห็นและระดับความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ300บาทด้านผลตอบแทนในการทำงานอยู่ในระดับมาก ด้านค่าครองชีพและด้านความมั่นคงในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันพบว่า เพศ ที่แตกต่างกันได้ระดับความคิดเห็นหรือระดับความวิตกกังวลที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300บาท ด้านค่าครองชีพไม่แตกต่างกัน ด้านผลตอบแทนในการทำงานแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01ด้านความมั่นคงในการทำงานแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ลูกจ้างที่มีอายุแตกต่างกัน ด้านผลตอบแทนในการทำงาน ด้านค่าครองชีพ ไม่แตกต่างกัน มีแตกต่างกันด้านความมั่นคงในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับการศึกษาต่างกัน ด้านค่าครองชีพ ด้านผลตอบแทนในการทำงานและด้านความมั่นคงในการทำงาน แตกต่างกัน ด้านผลตอบแทนในการทำงาน ด้านค่าครองชีพและความมั่นคงในการทำงานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ:ผลกระทบค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ การปรับค่าจ้าง ธุรกิจโรงแรม

ABSTRACT

Minimum wage rate adjustment not only affects entrepreneurs directly in term of increasing cost of employment but also employees that are affected by working stability due to decreasing workforce, business closure, as well as increasing cost of living after wage adjustment. This research studies about The impact of 300 baht minimum daily wage policy effected to entrepreneurs and employees of hotel business in Bangkok metropolis that requires a large amount of workforce. Questionnaire is used as data collection tool and data will be analyzed by using statistics in terms of frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. t-test and ONE WAY ANOVA are used to test hypothesis. Research findings show that entrepreneurs agree with 300-Baht minimum wage increase although this policy affects cost of employment. Therefore, businesses require workforce and compensation restructuring so that new hires and current employees earn comparable benefits. Companies need to decrease overtime and welfare to manage high cost and increase assessment in order to select employees by skills and enhance capabilities of current employees. Respondents think that effects of 300-Baht minimum wage increase toward management, finance, human resource, and marketing at high level. Regarding demographic factor, 300-Baht minimum wage doesn't have significant effects toward in terms of gender, age, education. Employees concern about business downsizing, incentives, overtime, and welfares. This result corresponds to research findings from entrepreneurs. Moreover, costs of livings are increased such as foods, accommodation, transportation cost. Concern about effects of 300-Baht minimum wage increase toward working compensation is considered moderate. Different genders show insignificant difference of concern toward 300-Baht minimum wage increase. Working incentives are different at significance level of 0.01. Working stabilities are different at significance level of 0.05. Different ages of employees show no difference in working incentives and costs of living. However, working stability shows difference at significance level of 0.01. Different education, cost of living, working incentive, and working stability show difference significance level of 0.01.

Keyword: Impact of minimum wage, Adjusted wages, Hotel business

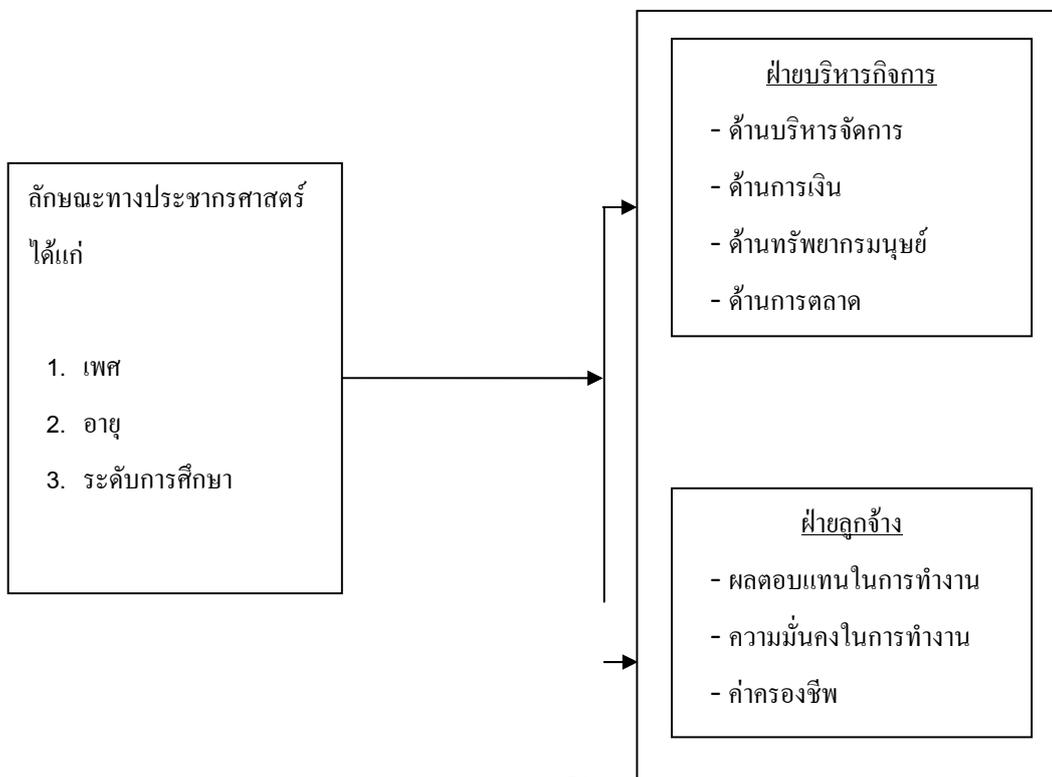
บทนำ

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แถลงต่อรัฐสภา เกี่ยวกับนโยบายแรงงาน ข้อหนึ่งมีใจความว่า“ให้การคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย โดยให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน และดูแลหลักประกันความมั่นคงในการทำงานแก่ผู้ใช้แรงงาน” โดยตามแนวนโยบายดังกล่าว ต่อมาในวันที่ 20 พ.ย.2555 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เห็นชอบตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ ให้ตั้งแต่วันที่ มกราคม 2556 เป็นต้นไป อัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศปรับเป็นวันละ 300 บาทซึ่งในการปรับค่าจ้างแต่ละครั้งจะมีผลกระทบตามมาเสมอทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น ผลด้านบวก ผู้ใช้แรงงานมีรายได้เพิ่ม ทำให้มีความสามารถในการจับจ่ายใช้สอยหรือกำลังซื้อเพิ่ม เกิดการปรับตัวในการใช้ องค์ความรู้และทักษะ ผลด้านลบ ต้นทุนภาคธุรกิจสูงขึ้น โดยประมาณการจากค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 12 อาจทำให้ระดับราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น มีความเสี่ยงในการถูกการเลิกจ้างงาน เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษา ผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างแรงงานขึ้นต่อ 300 บาท ที่มีผลต่อผู้บริหารกิจการและลูกจ้างของธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบถึงผลกระทบในด้านต่างๆ ของฝ่ายผู้บริหารและลูกจ้างที่เกิดขึ้นหลังการปรับค่าจ้างแรง

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบจากนโยบายการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท ที่มีต่อผู้บริหารกิจการ และ ลูกจ้าง

สมมุติฐานการวิจัย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความคิดเห็นจากผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทที่แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้เลือกมาจากโรงแรมที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทยและมีจำนวนห้องพักต่ำกว่า 60 ห้องในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งโรงแรมที่อยู่ในหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีทั้งสิ้น 4 โรงแรม แบ่งเป็น โรงแรมระดับ 3 ดาว จำนวน 2 โรงแรม และ โรงแรมระดับ 2 ดาว จำนวน 2 โรงแรมมีจำนวนระดับผู้บริหารหรือระดับหัวหน้าฝ่ายขึ้นไป 52 คน และลูกจ้าง 673 คน รวม 725 คน โดยใช้ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan จะได้กลุ่มตัวอย่างส่วนผู้บริหารกิจการ 46 คน กลุ่มตัวอย่างของลูกจ้าง จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ส่วนผู้บริหารกิจการ 46 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้ โรงแรมที่หนึ่ง 14 คน โรงแรมที่สอง 12 คน โรงแรมที่สามและสี่อย่างละ 10 คน กลุ่มตัวอย่างของลูกจ้าง จำนวน 250 คน เลือกกลุ่มแบบโควต้า กำหนดโรงแรมที่มีพนักงานมากกว่า 200 คน มี 2 โรงแรม แจกแบบสอบถามโรงแรมละ 75 คน และต่ำกว่า 200 คน แจกแบบสอบถามโรงแรมละ 50 คนรวมทั้งหมด 250 คน แจกโดยการสุ่มแบบบังเอิญในสถานที่ที่โรงแรมกำหนด เช่น โรงอาหาร เป็นต้น

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถาม

1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด 2 จัดสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ และลักษณะของการศึกษา

3 นำแบบสอบถามไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อ พิจารณาแก้ไขปรับปรุง

4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างโดยผลทดสอบ ฝ่ายบริหารกิจการจำนวน 12 คน ได้ค่า Cronbach's Alpha 0.811 และฝ่ายลูกจ้าง 30 คน ได้ค่า Cronbach's Alpha 0.802

ผลการวิจัย

1 ส่วนของผู้บริหารกิจการ ข้อมูลทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 56.5 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 43.5 เป็นเพศชาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.2 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 84.8

มีตำแหน่งงานเป็นผู้บริหารของกิจการหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยมีจำนวนลูกจ้างในกิจการมากที่สุดจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 ระบบการจ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างมี 2 แบบ คือ แบบรายเดือน และ รายวัน

ตารางที่ 1 ภาพรวมระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับค่าจ้างขึ้นต่ำ300บาท ส่วนผู้บริหาร

ด้านรวม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านบริหารจัดการ	4.33	0.28	มากที่สุด
ด้านทรัพยากรมนุษย์	4.10	1.03	มาก
ด้านการตลาด	3.80	0.67	มาก
ด้านการเงิน	4.04	0.53	มาก
รวม	4.06	0.62	มาก

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับค่าจ้างขึ้นต่ำ300บาท ส่วนผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านบริหารจัดการมีระดับความคิดเห็นมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.33 รองลงมาคือด้านทรัพยากรมนุษย์มีระดับความคิดเห็นมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.10 ด้านการเงินมีระดับความคิดเห็นมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.04 และอันดับสุดท้ายด้านการตลาดมีระดับความคิดเห็นมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.80

ตารางที่ 2 ภาพรวมระดับความคิดเห็นเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์กับผลกระทบการปรับค่าจ้างขึ้นต่ำ300บาท ส่วนผู้บริหาร

ตัวแปร	ระดับความคิดเห็น	สถิติทดสอบ		สรุปผล
		T test / F test	Sig	
เพศ	ด้านบริหารจัดการ	-1.02	0.31	ไม่แตกต่าง
	ด้านการเงิน	-0.59	0.55	ไม่แตกต่าง
	ด้านทรัพยากรมนุษย์	-1.64	0.11	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตลาด	-1.29	0.20	ไม่แตกต่าง
อายุ	ด้านบริหารจัดการ	1.14	0.33	ไม่แตกต่าง
	ด้านการเงิน	0.16	0.86	ไม่แตกต่าง
	ด้านทรัพยากรมนุษย์	0.20	0.81	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตลาด	0.10	0.39	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ด้านบริหารจัดการ	0.10	0.74	ไม่แตกต่าง
	ด้านการเงิน	0.14	0.70	ไม่แตกต่าง
	ด้านทรัพยากรมนุษย์	0.76	0.39	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตลาด	0.00	0.94	ไม่แตกต่าง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน ได้ระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับผลกระทบการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ300บาท ไม่แตกต่างกัน

2. ส่วนของลูกจ้าง ข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.6 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 34.4 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.2 และการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 28.4 ได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน คิดเป็นร้อยละ 73.1 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับค่าจ้างขั้นต่ำรายวัน 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.5 ค่าจ้างเฉลี่ยรายวัน จะได้รับค่าจ้างประมาณวันละ 300-399 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.8 การดำเนินชีวิตหลังปรับค่าจ้างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเป็นอยู่เหมือนเดิม คิดเป็นร้อยละ 53.5 โดยส่วนใหญ่จะมีรายรับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 58.4 หลังการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าบริษัทจะมีกำไรลดลง คิดเป็นร้อยละ 68 และมีความกังวลใจว่าบริษัทจะเลิกจ้างงาน คิดเป็นร้อยละ 47.2

ตารางที่ 3 ภาพรวมระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ300บาท ส่วนลูกจ้าง

ด้านรวม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านผลตอบแทนในการทำงาน	2.36	0.86	มาก
ด้านค่าครองชีพ	2.25	0.45	ปานกลาง
ด้านความมั่นคงในการทำงาน	1.63	0.61	ปานกลาง
รวม	2.08	0.64	ปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ300บาท ส่วนลูกจ้างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านผลตอบแทนในการทำงานมีระดับความคิดเห็นมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ2.36 รองลงมาด้านค่าครองชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดเท่ากับ1.63คือด้านความมั่นคงในการทำงาน มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

ตารางที่ 4 ภาพรวมระดับความคิดเห็นเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์กับผลกระทบการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ300บาท ส่วนลูกจ้าง

ตัวแปร	ระดับความคิดเห็นหรือความวิตกกังวล	สถิติทดสอบ		สรุปผล
		T test / F test	Sig	
เพศ	ด้านผลตอบแทนในการทำงาน	-3.40**	0.00	แตกต่าง
	ด้านค่าครองชีพ	-0.79	0.43	ไม่แตกต่าง
	ด้านความมั่นคงในการทำงาน	-2.17*	0.03	แตกต่าง
อายุ	ด้านผลตอบแทนในการทำงาน	1.23	0.30	ไม่แตกต่าง
	ด้านค่าครองชีพ	1.97	0.12	ไม่แตกต่าง
	ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.78**	0.01	แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ด้านผลตอบแทนในการทำงาน	4.53**	0.00	แตกต่าง
	ด้านค่าครองชีพ	5.73**	0.00	แตกต่าง
	ด้านความมั่นคงในการทำงาน	7.95**	0.00	แตกต่าง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาพบว่า ลูกจ้างที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยเพศที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกันในด้านผลตอบแทนในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านความมั่นคงในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อายุที่ต่างกันมีความแตกต่างกันในด้านความมั่นคงในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระดับการศึกษาที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปและอภิปรายผล

ส่วนของผู้บริหารกิจการ ด้านบริหารจัดการ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริษัทต้องปรับลดการทำงานล่วงเวลาของพนักงาน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมศรี ศิษย์มัต(2555) ได้ศึกษาผลกระทบของการปรับขึ้นของค่าจ้างขั้นต่ำเป็น300บาท การเพิ่มผลิตภาพและคุณภาพของแรงงาน โดยการเสริมสร้างสังคมการเรียนรู้(Knowledge society) ให้แก่แรงงานปัจจุบันทางภาครัฐและนายจ้างได้มีการฝึกอบรมฝีมือและทักษะให้แก่แรงงาน แต่ยังมีข้อจำกัดอยู่ เนื่องจากแรงงานต้องทำงานล่วงเวลาเพื่อให้ได้เงินเพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการใช้จ่ายหรือดูแลครอบครัว จึงเหนื่อยล้าและไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ในการสะสมความรู้ความชำนาญ ดังนั้น การเพิ่มค่าจ้างจะช่วยให้รายได้ของแรงงานเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็ช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้แรงงานลดการทำงานล่วงเวลาลงได้บ้าง และเอาเวลามาใช้กับการเรียนรู้ได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพแรงงานและเศรษฐกิจในระยะยาว ด้านการเงิน พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือธุรกิจมีต้นทุนการผลิต ด้านค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ(2555) ได้ศึกษา การดำเนินนโยบาย “ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท”พบว่า การขึ้นค่าจ้าง300 บาทจะส่งผลเสียทำให้ต้นทุนรายจ่ายของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น หรือแรงงานฝีมือสูงขึ้นมาก เช่น กลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มอุตสาหกรรมการค้าและบริการ เป็นต้น ด้านทรัพยากรมนุษย์ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริษัทต้องเร่งพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของลูกจ้างให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐา อินทวิทักษ์ (2556) ได้ศึกษาผลกระทบของการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ:การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง พบว่าการเพิ่มผลิตภาพแรงงานจะต้องเพิ่มถึงร้อยละ8.4 ในทุกภาคการผลิตเพื่อจะทำให้จีดีพีไม่ติดลบและผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจไม่สูงเกินไป การเพิ่มผลิตภาพแรงงานทักษะต่ำอาจจะทำได้ยากกว่าการเพิ่มผลิตภาพการผลิตโดยรวม ผู้กำหนดนโยบายจึงควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตโดยรวม ด้านการตลาด พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทด้านการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริษัทต้องจัดทำโปรโมชันเพื่อเพิ่มยอดขายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ**ผลกระทบของการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย**(จินตนา พรพิไลพรรณ . 2549 : 35-36) ผลต่อเศรษฐกิจมหภาค โดยหลักการแล้วการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ โดยอัตราการเพิ่มของค่าจ้างสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อ จะทำให้

ค่าจ้างที่แท้จริงสูงขึ้น ผลดีก็คือ ประชาชนมีอำนาจซื้อ สินค้าและบริการมากขึ้น ขณะเดียวกันผู้ผลิตสินค้าและบริการมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการที่มากขึ้นด้วย การเพิ่มทั้งการบริโภคและการลงทุนจะส่งผลดีต่อเนื่องถึงเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ส่วนของลูกจ้าง ด้านผลตอบแทนในการทำงาน พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท ด้านผลตอบแทนในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริษัทปรับลดเงินตอบแทนจากค่าบริการ(service charge) ด้านค่าครองชีพ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทด้านค่าครองชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีราคาเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ (2555) ได้ศึกษา การดำเนินนโยบาย “ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท”พบว่า ผลกระทบทางด้านเงินเพื่อ การปรับค่าจ้างตามนโยบายจะมีผลกระทบต่อโครงสร้างอุตสาหกรรมเป็นลูกโซ่ทั้งแผงเนื่องจากสินค้ากว่าจะมาถึงผู้บริโภคได้ต้องผ่านห่วงโซ่อุปทานประมาณ 10 อุตสาหกรรม แต่ละช่วงต้องมีการผลักภาระค่าจ้างบางส่วนใส่เข้าไปในตัวสินค้า ทำให้สินค้าเมื่อถึงมือผู้บริโภคมีราคาสูงขึ้น เป็นต้นทุนของภาคการผลิต ซึ่งผู้บริโภคจะเป็นผู้รับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ด้านความมั่นคงในการทำงาน พบว่าระดับความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท ด้านความมั่นคงในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ**บริษัทมีการปรับลดคนงาน** ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว (2555) วิจัยเรื่อง “ค่าแรงขั้นต่ำ: บท เรียน ผลกระทบ และการปรับตัว” พบว่าการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำจะทำให้เกิดการเลิกจ้างในระดับที่แตกต่างกัน ยิ่งค่าแรงขั้นต่ำใหม่มีค่าใกล้เคียงกับค่าแรงเฉลี่ยของประเทศ ผลด้านการเลิกจ้างก็จะยิ่งสูงขึ้น โดยจากการศึกษาพบว่า หากค่าแรงขั้นต่ำ เพิ่มขึ้นจนเกินกว่า 40% ของ ค่าแรงเฉลี่ย (เช่น ถ้าค่าแรงเฉลี่ยเท่ากับ 400 บาทต่อวัน 40% ของค่าแรงเฉลี่ยจะเท่ากับ 160 บาทต่อวัน) จะเกิดปัญหาเลิกจ้างอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการเลิกจ้างแรงงานที่เป็นเยาวชน และแรงงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

การขึ้นค่าแรงในแต่ละครั้งควรขึ้นอย่างเป็นขั้นเป็นระบบให้มีความสอดคล้องระหว่างภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศรวมทั้งระดับค่าครองชีพ เพื่อให้ทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างได้ปรับตัว โดยฝ่ายนายจ้างจะได้เพิ่มทักษะประสิทธิภาพการทำงานของลูกจ้างหรือตัดทอนต้นทุนด้านอื่นๆ ขณะเดียวกันก็มีเวลาให้ลูกจ้างสามารถเพิ่มทักษะฝีมือหรือคุณภาพทางการทำงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางและวิธีดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในส่วนของผู้บริหารกิจการ โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้รู้ถึงรายละเอียด

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ทุ่มเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บทความวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ดร.ปีตมา รูปสุวรรณกุล ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนะการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำบทความวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างดี สุดท้ายนี้หากปรากฏด้วยคุณค่าและความดีของบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้นำเสนอบทความวิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว.(2555). ค่าแรงขั้นต่ำ:บทเรียน ผลกระทบ การปรับตัว. สืบค้นเมื่อ 20 ม.ค. 2556 จาก

[/www.dpu.av.th/researchcenter/poll.php?act=view&id=228](http://www.dpu.av.th/researchcenter/poll.php?act=view&id=228)

จินตนา พรพิไลพรรณ.(2549).ค่าจ้างขั้นต่ำ.วารสารรามคำแหง.ปีที่23(ฉบับพิเศษ):30-31,35-36)

เชษฐา อินทวิทักษ์.(2556).ผลกระทบการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ:การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง.สถาบันเพื่อการพัฒนา

แห่งประเทศไทย.สืบค้นเมื่อ 1ก.พ.2556 จาก tdri.or.th/tdri-insight/tdri-factsheet-07/

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ.(2555).การดำเนินนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ300บาท.สืบค้นเมื่อ 1ก.พ.2556 จาก

tdri.or.th/tdri-insight/labour300/

สมศรี ศึกษมัต.(2555).ผลกระทบการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำเป็น300บาท.สืบค้นเมื่อ 1ก.พ.2556 จาก

www.bot.or.th/Thai/Economic Conditions/Semina/.../Labour300.pdf

TDRI Factsheet 07: ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท: ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

ตีพิมพ์ 2013-01-21

ถึงแม้ว่าการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็น 300 บาททั่วประเทศของรัฐบาลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 ที่ผ่านมาจะส่งผลดีต่อแรงงานไทยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น นโยบายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างไรบ้าง?ไม่ได้งานวิจัย**ผลกระทบของการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ: การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง**ของ ดร. เชษฐา อินทวิทักษ์ ได้ทำการวิเคราะห์ถึง

ผลกระทบของการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำโดยทำการจำลองสถานการณ์ทางเศรษฐศาสตร์ในกรณีต่าง ๆ ที่มีผลจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มค่าจ้างเป็น 300 บาทจะช่วยเพิ่มรายได้ที่แท้จริงให้แก่แรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแรงงานทักษะต่ำได้ถึงร้อยละ 11.24 แต่หากผู้ประกอบการและแรงงานไม่มีการปรับตัวใด ๆ เลย ต้นทุนในการผลิตสินค้าที่สูงขึ้น การหดตัวของการผลิต การลงทุน และการบริโภคจะส่งผลให้ผลผลิตมวลรวมในประเทศ (จีดีพี) จะลดลงร้อยละ 2.55 และการส่งออกลดลงร้อยละ 2.35 โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง ไม้และเฟอร์นิเจอร์จะได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก

เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ
300 บาท/วัน

สถานการณ์ที่ 1: ขึ้นค่าแรงขั้นต่ำอย่างเดียว

- จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาคเป็นอย่างมาก โดยจีดีพีอาจจะหดตัวถึง 2.6%
- การบริโภคภาคเอกชน การลงทุน การส่งออกจะหดตัวประมาณ 2.5% และการบริโภคภาครัฐจะหดตัวประมาณ 4%
- การจ้างงานของแรงงานทักษะต่ำอาจจะลดลงถึง 14% (ประมาณ 1 ล้านคน)

สถานการณ์ที่ 2: ขึ้นค่าแรงขั้นต่ำและเพิ่มผลผลิตการผลิตเล็กน้อย

- หากมีการเพิ่มผลผลิตการผลิตเพียง 0.612% จะทำให้จีดีพีไม่ติดลบเช่นในสถานการณ์ที่ 1 และจะช่วยลดผลกระทบอื่น ๆ ลงไปเป็นอย่างมาก
- การเพิ่มผลผลิตการผลิตโดยรวมหมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เครื่องจักร แรงงาน ระบบขนส่งและโลจิสติกส์ และการประยุกต์ใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อลดต้นทุน

สถานการณ์ที่ 3: ขึ้นค่าแรงขั้นต่ำและเพิ่มผลผลิตของแรงงานทักษะต่ำ

- การเพิ่มผลผลิตแรงงานจะต้องเพิ่มขึ้นถึง 8.4% ในทุกภาคการผลิตเพื่อจะทำให้จีดีพีไม่ติดลบ และผลกระทบต่อภาพรวมเศรษฐกิจไม่สูงเกินไป
- การเพิ่มผลผลิตแรงงานทักษะต่ำจะทำให้ยากกว่าการเพิ่มผลผลิตการผลิตโดยรวม ผู้กำหนดนโยบายจึงควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตโดยรวม

กราฟข้างบนแสดงให้เห็นว่า การส่งออกภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานทักษะต่ำเช่นสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนังและไม้ จะมีสัดส่วนลดลงมาก เนื่องจากราคาสินค้าเหล่านี้สูงขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงเช่นเคมี ไฟฟ้า เครื่องจักรกล และยานยนต์มีการส่งออกลดลงบ้างแต่ไม่มากนักหากเทียบกับอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานทักษะต่ำ ไทยอาจจะถูกแย่งตลาดส่งออกสินค้าในกลุ่มที่ใช้แรงงานทักษะต่ำจากประเทศคู่แข่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียใต้

ทฤษฎีการจูงใจของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg's Theory) เฮร์ซเบิร์ก มอสเนอร์ และซไนเดอร์แมน (Herzberg Mausner ;& Snyderman.1959 : 110-111) ตั้งสมมติฐานว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพอใจในงานจะถูกแยก และทำให้แตกต่างไปจากปัจจัยที่นำไปสู่ความไม่พอใจในงาน ทั้งนี้เฮร์ซเบิร์กและคณะได้ร่วมกันทำวิจัยโดยวิธีสัมภาษณ์วิศวกรและสมุหบัญชี จำนวน 200 คน จากบริษัทต่างๆ 9 แห่งในเมืองพิทสเบิร์ก มลรัฐเพนซิลวาเนียเพื่อหาคำตอบว่า ประสพการณ์จากการทำงานแบบใดที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นเกิดทัศนคติความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีและความรู้สึกที่มีต่อประสพการณ์แต่ละแบบนั้นไปในทางบวกหรือลบ เมื่อได้คำตอบแล้วเฮร์ซเบิร์กและคณะได้นำมาวิเคราะห์และจัดเรียงลำดับโดยแบ่งเป็นสองปัจจัย คือ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยสุขอนามัยซึ่งปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ทัศนคติในทางบวก เพราะทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของการงานโดยตรง ในขณะที่ปัจจัยค้ำจุนเป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานซึ่งมีลักษณะเป็นภาวะแวดล้อม หรือเป็นส่วนประกอบของการงาน ปัจจัยนี้อาจนำไปสู่ความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานได้ ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) และ

ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ซึ่งเฮอริชเบิร์กได้อธิบายไว้มีรายละเอียด ดังนี้ (Herzberg Mausner ;&Snyderman. 1959 : 113-119) ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) มี 6 ประการ คือ

1. ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลทำงานตามความสามารถแห่งสติปัญญาได้อย่างอิสระจน ได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี เกิดความรู้สึกภูมิใจและปลื้มในผลสำเร็จแห่งงานนั้น
 2. การยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาจากเพื่อน จากผู้มาขอรับคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน ในรูปแบบของการยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการยอมรับในความสามารถ
 3. ลักษณะของงาน (Work Itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจ ท้าทาย ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นงานที่มี สามารถทำได้โดยลำพังเพียงผู้เดียว
 4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานและมีอำนาจในการ รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่
 5. ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง ผลหรือการมองเห็นการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพของบุคคลในสถานที่ ทำงาน เช่น การได้รับการเลื่อนตำแหน่งและการมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
 6. โอกาสที่จะได้รับความเจริญรุ่งเรือง (Possibility of Growth) หมายถึง โอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งและประสบความสำเร็จ
- ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) มี 10 ประการ คือ

1. นโยบายและการบริหารงาน (Company Policy and Administration) หมายถึง การจัดการ การบริหารงานของ องค์กรซึ่งสอดคล้องกับนโยบายขององค์กรนั้น
2. การปกครองบังคับบัญชา (Supervision-Technical) หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงาน ความยุติธรรมในการบริหาร
3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Interpersonal Relations-Supervisor) หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับ ผู้บังคับบัญชาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันและเข้าใจซึ่งกันและกัน
4. สภาพการปฏิบัติงาน (Working Conditions) หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ รั้วโงม การ ทำงาน รวมถึงลักษณะสภาพแวดล้อมอื่นๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ
5. เงินเดือน (Salary) หมายถึง รายได้ ค่าจ้างประจำเดือนที่เป็นธรรมซึ่งบุคคลได้รับอันเป็นผลตอบแทนจากการทำงาน ของบุคคลนั้น หากบุคคลได้รับเงินเดือนที่เป็นธรรมจะส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิต มีความพึงพอใจในงานที่ทำและมีผลต่อ ความภักดีกับบริษัท
6. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relations - Peers) หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับเพื่อน ร่วมงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันและเข้าใจซึ่งกันและกัน

7. ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personal Life) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีในชีวิตส่วนตัวซึ่งมีความสัมพันธ์กับการทำงาน
8. ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Interpersonal Relations-Subordinates) หมายถึง การที่บุคคลต่างระดับสามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน
9. สถานภาพของอาชีพ (Status) หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี
10. ความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (Job Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคลากรที่มีต่อความมั่นคงในงาน ความยั่งยืนในอาชีพหรือความมั่นคงขององค์กร ดังนั้น จึงสรุปทฤษฎีของเฮอร์ชเบอร์ก ได้ว่า องค์ประกอบในด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจเท่านั้น ที่จะนำมาสู่ความพึงพอใจทางบวกในการทำงานของคน ปัจจัยค่าจ้าง ไม่ใช่เป็นสิ่งจูงใจที่จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นแต่จะเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานเท่านั้นเอง การค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาของเฮอร์ชเบอร์ก คือปัจจัยที่เรียกว่า ปัจจัยค่าจ้างนั้นจะมีผลกระทบต่อความไม่พอใจในงานที่ทำ และปัจจัยจูงใจจะมีผลกระทบต่อความพอใจในงานที่ทำ กล่าวคือปัจจัยค่าจ้างย่อมจะเป็นเหตุที่ทำให้คนเกิดความไม่พอใจในงานที่ทำ ทั้งนี้ปัจจัยค่าจ้างเป็นเพียงข้อกำหนดเบื้องต้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในงานที่ทำเท่านั้น ส่วนปัจจัยจูงใจก็ไม่ได้เป็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้คนเกิดความพอใจในงานที่ทำ แต่เป็นปัจจัยที่กระตุ้นหรือจูงใจคนให้เกิดความพอใจในงาน ที่ทำเท่านั้น ดังนั้น ข้อเสนอแนะที่สำคัญของเฮอร์ชเบอร์ก ก็คือ ความพอใจในงานที่จะเป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน ทฤษฎีของเฮอร์ชเบอร์ก ได้ชี้ให้เห็นเป็นนัยว่า ผู้บริหารจะต้องมีทักษะเกี่ยวกับงานของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาสองอย่าง คือ สิ่งที่ทำให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีความสุขและสิ่งที่ทำให้พวกเขาไม่มีความสุขในงานที่ทำ ข้อเสนอแนะของทฤษฎีการจูงใจสมัยเดิม มักจะถือว่าสิ่งจูงใจทางการเงิน การปรับปรุงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดี จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น การขาดงานและการออกจากงานที่น้อยลง นับได้ว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ผิดพลาด ปัจจัยเหล่านี้ทั้งหมด เพียงแต่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในงานที่ทำและปัญหาเท่านั้นเอง ปัจจัยจูงใจเท่านั้น จึงจะเป็นสิ่งจูงใจผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เพิ่มผลผลิต ท

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขต
กรุงเทพมหานคร ฝั่งธนบุรี

Satisfactions and Factors Affecting on the selection of After-sales service of Automotive
Service Centers in Bangkok.

นายประสงค์ อุทัย

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

E-mail : Pu20_6@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดลำดับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรี และเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้บริการศูนย์บริการในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรี

ผลการวิจัยในด้านปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการของศูนย์บริการหลังการขายของรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรีโดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$ และ $S.D = 0.80$) เมื่อพิจารณารายชื่อคำถามรายด้านพบว่า 1. ด้านการเริ่มต้นให้บริการ มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมา 2. ด้านการติดต่อหลังการขาย มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมา 3. ด้านที่ปรึกษาบริการ มีความพึงพอใจมาก รองลงมา 4. ด้านการรับรถหลังการรับบริการ มีความพึงพอใจระดับมาก รองลงมา และด้านท้ายสุด คือ 5. ด้านการส่งอำนาจความสะดวกของศูนย์บริการ มีความพึงพอใจระดับมาก ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของผู้ใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ และฝั่งธนบุรี มีผลต่อความพึงพอใจในแต่ละด้านที่ไม่ต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ข้อเสนอแนะผู้ให้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรีด้านการเริ่มต้นให้บริการ คือ ความสะดวกของสถานที่จอดรถของผู้มาติดต่อ ด้านที่ปรึกษางานบริการ คือ การแจ้งกำหนดวันและเวลาซ่อมเสร็จ และ รายงานการคืนหน้าของการซ่อมให้ลูกค้ารับทราบอย่างต่อเนื่อง ด้านส่งอำนาจความสะดวกของศูนย์บริการ คือ ความสะอาดของพื้นที่ภายในศูนย์บริการ ควรเพิ่มที่นั่งสำหรับเด็ก และเพิ่มที่นั่งสำหรับสตรีมีครรภ์ ด้านการรับรถหลังเข้ารับบริการ คือ ความสะอาดของรถหลังการซ่อม (ภายนอก/ภายใน) ส่วนด้านการติดตามหลังการซ่อม ท่านพึงพอใจที่จะกลับมาใช้บริการที่ศูนย์บริการนี้ ผลจากการที่ได้รับข้อเสนอแนะแล้วทางศูนย์บริการในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรี จะนำมาปรับปรุงแก้ไขสำหรับการบริการของศูนย์บริการอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ปัจจัยใจความพึงพอใจ, การเลือกใช้บริการ

ABSTRACT

The purpose of this research. Were (1). to rank the factors that affects the selection of the after-sales service of automotive service centers in Bangkok, and (2). To Study the General information and attitude of customers.

The research findings indicated that the overall service was at the high level ($\bar{X} = 4.34$ and S.D = 0.80) when considering each question specifically and respectively (1). The beginning of the service, (2). Customer contact after repairing, (3). Consulting of the service, (4). Receiving the car after the service, ad (5). The facilities of the centers. There were at the high level and Correlation at the 0.05 level of significance. The customers gave the suggestions that the beginning of the service should be convenient for the customers' parking. The service consulting should be informed the date and time of the completion of repair and report the progress,

From the center of Bangkok. The School has a suggestion for the use of the facility is free of contact. Consulting services is to report the date and time it was completed, and the back page of the service that customers receive ongoing. The facilities of the center of the area are clean in center. The car after the service is clean cars after the repair. (External / internal) side of the track after repairs. Of experience to get this service. Your satisfaction is returning to the Service Center. Result of the feedback and service center in Bangkok Thonburi side will be updated continuously.

Keywords: The research findings indicated that the overall service

บทนำ

ปัจจุบันรถยนต์นับว่าเป็นของใช้ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่หาได้ยากทีเดียว เนื่องจากเราต้องทำการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อทำธุรกรรมท่องเที่ยวและอื่นๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารถแต่ละแบรนด์ต่างก็ทำการส่งเสริมการตลาดกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งการตลาดกันอย่างรุนแรง อันส่งผลให้ยอดขายรถยนต์ในอุตสาหกรรมยานยนต์มียอดจำหน่ายสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ปริมาณความต้องการที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคที่มีประชากรหนาแน่นผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบรถยนต์และผู้ให้บริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องอีกหลายปีข้างหน้าแสดงให้เห็นถึงโอกาสที่ดีสำหรับผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบรถยนต์

ในปัจจุบันได้มีตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ยี่ห้อต่างๆ ได้เริ่มให้ความสำคัญกับการบริการหลังการขายมากขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ธุรกิจสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการได้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด ดังนั้นบริษัทรถยนต์เกือบทุกแห่งจึงให้

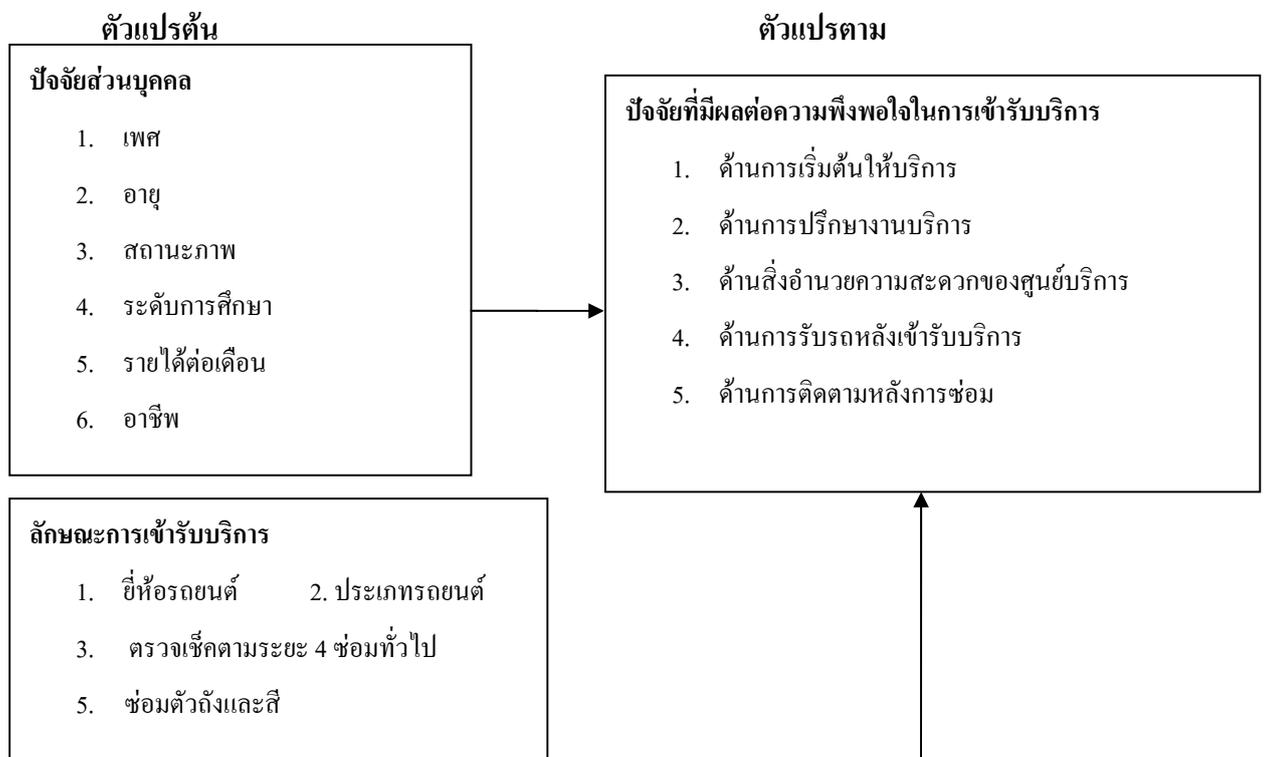
ความสำคัญกับงานบริการหลังการขายโดยเน้นด้านคุณภาพการบริการ การโฆษณา การแข่งขันทางด้านราคา ด้านการเงิน ซึ่งกลยุทธ์ต่างๆ เหล่านี้สามารถใช้ได้บางโอกาส ถ้าในระยะยาวการสร้างภาพพจน์ที่ดีของสินค้าหรือการสร้างค่านาเชื่อถือในยี่ห้อ จะเป็นจุดสำคัญที่ลูกค้าจะบอกต่อกันถึงคุณภาพและสิ่งที่ดีของบริษัท

งานวิจัยนี้ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการหลังการขายรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ทั้งนี้เนื่องจากภายในจังหวัดกรุงเทพฯ มีจำนวนประชากรอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่น อันเนื่องมาจากการเจริญเติบโตของโรงงานนิคมอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมเมือง ผู้เข้ารับบริการบริการจากศูนย์รถยนต์สามารถมั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นจะได้รับการบำรุงดูแลรักษาและตรวจสอบคุณภาพเป็นอย่างดีก่อนการส่งมอบให้แก่ผู้เข้ารับบริการหลังการขาย โดยมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ และผ่านการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์บริการ การให้บริการซ่อมบำรุงอย่างพิถีพิถันทุกชิ้นตอนด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยพร้อมชิ้นส่วนอะไหล่ที่ได้รับการยืนยันในคุณภาพ ตลอดจนการเอาใจใส่ในความต้องการและคำแนะนำของลูกค้าที่ยึดถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อนำไปสู่การสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้ใช้บริการของศูนย์รถยนต์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดลำดับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการหลังการขายของรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้บริการศูนย์บริการในเขตกรุงเทพฯ

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรี โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้ที่ใช้บริการหลังการขายของศูนย์รถยนต์ เก็บข้อมูลจาก ห้างสรรพสินค้าจำนวน 6 แห่ง ในเขตฟังชนบุรี กำหนดช่วงเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 จนถึงสิ้นสุด ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2555

แนวคิด ทฤษฎี

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าและการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในครั้งนี้ดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริการ
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการนั้น

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์ (อ้างถึงใน พงศ์ศักดิ์ นามวรรณ , 2537 หน้า 53-54) ได้ให้แนวคิดที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง คือ ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของมาสโลว์เป็นทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ โดยตั้งสมมติฐานว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีสิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับความตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำสุดไปหาสูงสุด แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีผลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อไม่ได้รับการตอบสนอง
2. ความต้องการชื่อเสียง ยกย่อง ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองมนุษย์ยังมีความต้องการสูงในขั้นต่อไป คือ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่าง ๆ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่าง ๆ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดจากร่างกาย

3. ความต้องการด้านสังคม ความรัก ความพอใจ ภายหลังจากที่ตนได้รับการตอบสนองจากสองขั้นก็จะมีความต้องการที่สูงขึ้น คือ ความต้องการทางสังคม จะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคนความต้องการทางด้านนี้เป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น
4. ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการขั้นต่อมาจะเป็นความต้องการที่จะประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ คือ ความมั่นใจในตนเองในเรื่องความสามารถความรู้ ความสำคัญในตัวของตัวเอง รวมตลอดทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรืออยากให้นักคนอื่น ยกย่องสรรเสริญในความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน การดำรงตำแหน่งที่สำคัญในองค์กร
5. ความต้องการความสมหวังในชีวิต ความต้องการสูงสุดของมนุษย์ คือ ความสำเร็จในชีวิตตามความนึกคิด หรือความคาดหวัง ความทะเยอทะยานความใฝ่ฝัน ภายหลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้ง 4 ขั้น ครบถ้วนแล้ว ความต้องการในขั้นนี้จะเกิดขึ้นและมักจะเป็นความต้องการที่เป็น

ปัจจัยที่ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ

1. ด้านพนักงานและการต้อนรับ มีดังนี้

- 1.1. มีความรู้และรู้รอบในเรื่องของสินค้า บริการ ผู้บริหาร โครงสร้างขององค์กร นโยบายขององค์กร ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลของลูกค้า และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในองค์กร ต้องรู้จักนำความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้การทำงาน
- 1.2. มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นใจในตนเอง และมีความคล่องตัว แสดงถึงความกระตือรือร้น สุภาพ จริงใจเป็นธรรมชาติ การแต่งกายเรียบร้อย สะอาด สวยงามเหมาะสมกับกาลเทศะ เหล่านี้ล้วนทำให้บุคลิกของผู้ให้บริการน่าชมชอบ น่านิยมนับถือ นำเข้าใกล้ และนำความประทับใจต่อผู้มาทำการติดต่อ
- 1.3. ร่างกายแข็งแรง ทำทางคล่องแคล่ว สุขภาพอนามัยเป็นส่วนสำคัญ ผู้ที่มีร่างกายอ่อนแอ มีโรคภัยมาเบียดเบียนอยู่เสมอย่อมเป็นอุปสรรคในการทำงานและการพัฒนาตนเอง
- 1.4. มีจิตสำนึกในการต้อนรับและบริการที่ดีชอบให้บริการผู้อื่นยึดถือว่าบุคคลอื่นหรือผู้มาติดต่อถูกเสมอ ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและอย่างตั้งใจ
- 1.5. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีไมตรีจิต มีเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถรับฟังปัญหาด้วยใจ
- 1.6. เป็นคนช่างสังเกต มีปฏิภาณดี แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ความมีปฏิภาณไหวพริบจะช่วยเสริมบุคลิกภาพ

2. ด้านสถานที่ประกอบการและลักษณะของสถานที่ให้บริการที่ดี (สุวัฒนา ในเจริญ 2540:11)

- 2.1. ท่าเลที่ตั้งเดินทางสะดวก ไม่แออัดในการเดินทาง
- 2.2. สะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่
- 2.3. การจัดป้ายบอกหน่วยงานที่ลูกค้าเลือกใช้บริการในขณะรอรับบริการ

3. ด้านความสะดวกที่ได้รับ ลูกค้าจะรู้สึกประทับใจเมื่อ

- 3.1. มีพนักงานที่คอยให้ความสะดวกกับลูกค้าเพียงพอ
- 3.2. มีความทันสมัยของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงานให้บริการกับลูกค้า
- 3.3. การให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้รับบริการไม่เข้าใจในบริการ

4. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

- 4.1. ความทันสมัยต่อข้อมูลที่ได้รับจากการบริการและประโยชน์ของข้อมูลที่ได้รับบริการจะได้รับ
- 4.2. การให้คำแนะนำตอบปัญหาที่ถูกต้องชัดเจน
- 4.3. การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อลูกค้ารวมถึงรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ง่ายไม่คลุมเครือเข้าใจต่อการฟัง

5. ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ การบริการที่มีการดำเนินการที่ดี ได้แก่

- 5.1. ความรวดเร็วของการให้บริการในแต่ละครั้งแต่ละครั้ง
- 5.2. การลดขั้นตอนหรืออนุโลมให้ลูกค้าในบางกรณี ลูกค้าจะมีความรู้สึกที่ง่ายไม่เสียเวลา
- 5.3. การดำเนินการให้บริการด้านต่าง ๆ ที่ไม่ทำให้ลูกค้าเสียโอกาสหรือผลประโยชน์ที่จะรับ

จากความหมายข้างต้นจึงขอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากความต้องการที่ผู้บริโภคคาดหวัง ถ้าความต้องการของผู้บริโภคได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้

ปัจจัยทางด้านการให้บริการ

Millet, 1954 (อ้างถึงใน มนกันต์ มีบุญลือ, 2547:30) ได้อธิบายความพึงพอใจในการบริการหรือความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ ให้พิจารณาจากองค์ประกอบ 5 ด้านคือ

1. ความสามารถในการบริการอย่างเสมอภาค (equitable service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริการงานที่มีฐานคติที่ว่าทุกคนเท่าเทียมกัน
2. ความสามารถในการบริการตรงเวลา (timely service) หมายถึง การให้บริการจะต้องตรงเวลา รวดเร็ว และทันต่อเวลา
3. ความสามารถในการให้บริการอย่างเพียงพอ (ample service) หมายถึง การให้บริการต้องมีลักษณะที่เหมาะสม (the right geographical location) Millet เห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงต่อเวลาจะไม่มีคามหมาย ถ้าไม่มีการให้บริการที่เพียงพอ

- 4.ความสามารถในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง (continuous service) หมายถึง ให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก
- 5.ความสามารถในการให้บริการอย่างก้าวหน้า (progressive service) หมายถึง การให้บริการที่มีการปรับปรุงคุณภาพและปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน โดยทรัพยากรเท่าเดิมและพัฒนาการให้บริการทั้งในด้านการบริการและในด้านคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้าตามลักษณะของการบริการนั้นๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรทั้งหมดคือ ลูกค้าผู้ที่นำรถยนต์มาใช้บริการหลังการขายของศูนย์รถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรี การคำนวณกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบไม่ทราบจำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ลูกค้าที่นำรถยนต์มารับบริการหลังการขายในศูนย์รถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรี จำนวน 390 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในกรณีไม่ทราบขนาดประชากร

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณี ไม่ทราบขนาดของประชากร ใช้สูตร W.G.cochran (1953)

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

p แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการจะสุ่ม ซึ่งสามารถนำค่าสถิติในอดีตมาใช้แทนได้

Z แทน ความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เช่น

Z ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.95 (มั่นใจ 95%)

d แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้

$$\begin{aligned} \text{สูตร } n &= \frac{P(1-P)Z^2}{d^2} \\ &= \frac{(0.5)(1-0.5)(1.95)^2}{(0.05)^2} \end{aligned}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 390 คน งานวิจัยชิ้นนี้จะเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 390 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรี โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งลักษณะออกเป็น 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความปัจจัยที่ส่งผลด้านความพึงพอใจ เป็น 5 ด้าน

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยวิธีการวัดความตรงของเนื้อหา

(Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบประเด็น ความถูกต้องและภาษาที่ใช้ มีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ฉบับ = 0.81 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จากนั้นจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ Independent Sample t-test, One-Way ANOVA เพื่อหาความแตกต่างรายคู่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ราย ชุดที่ได้รับคืนมาจัดเป็นหมวดหมู่ คัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก และนำเอาแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์ให้เป็นตัวแทนของลูกค้าที่ใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังธนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วกรอกลงในแบบฟอร์มการลงรหัสทั่วไป (General coding form) ซึ่งเป็นการเตรียมข้อมูล เพื่อส่งไปบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการหลังการขายของศูนย์รถยนต์ ในเขตกรุงเทพฯ เขตฟังธนบุรีคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

1	หมายถึง	น้อยที่สุด
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	มาก
5	หมายถึง	มากที่สุด

ตาราง 1 มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.50-5.00	ดีมาก
3.50-4.49	ดี
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	ต้องปรับปรุง

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย โดยหาค่าปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรี ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยดังนี้

จากการวิจัยในด้านภาพรวมพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรีค่าเฉลี่ยของระดับความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านการบริการ โดยรวมในแต่ละด้านอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$ และ $S.D = 0.80$) เมื่อพิจารณารายข้อคำถามพบว่า 1. ด้านการเริ่มต้นให้บริการ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$ และ $S.D = 0.78$) รองลงมา 2. ด้านการติดต่อหลังการซ่อม มีความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.36$ และ $S.D = 0.82$) รองลงมา 3. ด้านที่ปรึกษาบริการ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$ และ $S.D = 0.76$) รองลงมา 4. ด้านการรับรถหลังการรับบริการ มีความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.30$ และ $S.D = 0.83$) รองลงมา และด้านสุดท้าย คือ 5. ด้านการส่งอำนวยความสะดวกของศูนย์บริการ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$ และ $S.D = 0.82$) ตามลำดับ

สรุปอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ของปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรี มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

ตาราง 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ

1. ด้านการเริ่มต้นให้บริการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรบอกให้ทราบถึงรายละเอียดของสินค้าและบริการต่างๆ ที่ถูกต้อง ชัดเจน อยู่ในระดับมาก และพนักงานใช้ภาษาในการสื่อสารที่ลูกค้าเข้าใจ
2. ด้านการติดต่อหลังการขาย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพนักงานมีความสามารถในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ พนักงานมีจิตความสามารถทำตามคำร้องขอของผู้ใช้บริการได้ และพนักงานสามารถให้ความเข้าใจได้เป็นอย่างดีในการตอบคำถามของผู้ใช้บริการ
3. ด้านที่ปรึกษาบริการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพนักงานมีความสามารถในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ พนักงานมีจิตความสามารถทำตามคำร้องขอของผู้ใช้บริการได้ และพนักงานสามารถให้ความเข้าใจได้เป็นอย่างดีในการตอบคำถามของผู้ใช้บริการ

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ	จัดลำดับ	\bar{X}	S.D	การแปลความหมาย
1.ด้านการเริ่มต้นให้บริการ	1	4.39	0.78	มาก
2.ด้านที่ปรึกษาบริการ	3	4.34	0.76	มาก
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์บริการ	5	4.28	0.82	มาก
4.ด้านการรับรถหลังเข้ารับบริการ	4	4.30	0.83	มาก
5.ด้านการติดต่อหลังการซ่อม	2	4.36	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.34	0.80	มาก

4. ด้านการรับรถหลังเข้ารับบริการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพนักงานพูดจาสุภาพอ่อนโยน และมีกริยาวาจาสุภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และพนักงานมีบุคลิกดี ทำทางน่าประทับใจ และพนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี
5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์บริการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพนักงานสามารถให้บริการตรงต่อเวลา อยู่ในระดับมาก และพนักงานแต่งกายสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และพนักงานนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องเสมอ

ข้อเสนอแนะ

จากผู้เข้าใช้ศูนย์บริการในเขตกรุงเทพฯ ฟังชนบุรีได้ให้ข้อเสนอแนะด้านการเริ่มต้นให้บริการ คือ ความสะดวกของสถานที่จอดรถของผู้มาติดต่อ ด้านที่ปรึกษาบริการ คือ การแจ้งกำหนดวันและเวลาซ่อมเสร็จ และ

รายงานการคืนหน้าของการซ่อมให้ลูกค้ารับทราบอย่างต่อเนื่อง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์บริการ คือ ความสะอาดของพื้นที่ภายในศูนย์บริการ ด้านการรับรถหลังเข้ารับบริการ คือ ความสะอาดของรถหลังการซ่อม (ภายนอก/ภายใน) ส่วนด้านการติดตามหลังการซ่อม ท่านพึงพอใจที่จะกลับมาใช้บริการที่ศูนย์บริการนี้ ผลจากการที่ได้รับข้อเสนอแนะแล้วทางศูนย์บริการในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรี จะนำมาปรับปรุงแก้ไขสำหรับการบริการของศูนย์บริการอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณ รศ.ดร.สมบัติ ทิฆม-ทรัพย์ ที่ได้ช่วยแนะนำและวางแผนขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย ขอคุณ ดร.บัญชา เกตุมณี ดร.นภวรรณ เข้มชุตติ และดร.อุไรรัตน์ เข้มชุตติ คณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน รศ.ศรีอรุณ เรศานนท์ ผศ.ดร.พิชัย จันทน์มณี และดร.ณัฐรัตน์ สมนาม ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยฉบับนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการเขียนวิจัยนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้บริการหลังการขายของศูนย์บริการรถยนต์ ในเขตกรุงเทพฯ ฝั่งธนบุรี ผู้ตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณบิดา มารดา ครูบาร้ออาจารย์ รวมเพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

พยุหศักดิ์ นามวรรณ. (2537). ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่สืบสวนของเจ้าหน้าที่

ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น. มปป.

สถาบันยานยนต์ (2553) สภาวะอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยไตรมาส 2 ปี 2553 เข้าถึงจาก: <http://www.thaiauto.or.th/> (สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554).

สุวัฒนา ในเจริญ. (2540). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มนกานต์ มีบุญถือ. (2547). ความพึงพอใจในการใช้บริการ วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Oliver, Richard L (1977) . Satisfaction : behavioral perspective on the consumer.

New york : Mcgraw-Hill.

Shelly, Maynard W.(1975). Responding to social change. Strondsburg, Penn

:Powden,Hutohison & Rose.

Wolman, Thomas E. (1973). Education and Organizational Leadership in

Elementary Schools. Englewood Cliff,NJ: Prentice- Hall.

**ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม**

**The Influencing of Factors for Select the Homestay and Eco-Tourism
Of Thai Tourist's Behaviour in Samutsongkram Province.**

นายชัยอนันต์ ปันชู

ผู้ประกาศข่าว บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด (ช่อง 7 สี)

Kla.chaianan@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาใช้บริการบ้านพักโฮมสเตย์ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ในระหว่างเดือนมกราคม 2556 จำนวน 400 ตัวอย่าง สุ่มโดยใช้หลักความสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบและแบบปลายเปิด ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1. วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และส่วนที่ 2. วิเคราะห์สมมติฐาน โดยหาค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square test) และสถิติทดสอบหาความแตกต่างค่า (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง 2 กลุ่ม และสถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) เพื่อเปรียบเทียบมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธีบอนเฟอร์โรนี (Bonferoni test) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-30 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีสมาชิกที่ไปพักด้วย จำนวนน้อยกว่า 5 คน ค่าใช้จ่ายในการไปพัก 3,001-6,000 บาท ช่วงระยะเวลาในการไปพัก ไปช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์กับไม่มีกำหนดช่วงเวลาแน่นอน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ ด้านบ้านพักแบบโฮมสเตย์ ในระดับมาก อันดับ 1 คือบ้านพักเป็นแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความเป็นธรรมชาติ ด้านราคา ในระดับมาก อันดับ 1 คือ การกำหนดราคาที่เป็นมาตรฐาน ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ในระดับมาก อันดับ 1 คือ ที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เดินทางสะดวก ด้านส่งเสริมการตลาด ในระดับมาก อันดับ 1 คือ ให้สามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความสำคัญด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกพักแบบโฮมสเตย์และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดทั้ง 4 ด้าน ที่

แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเลือกพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ: โฮมสเตย์, การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, นักท่องเที่ยวชาวไทย

ABSTRACT

This study was conducted with the objective of investigating the factors influencing the homestay lodging choices and economical tourism behaviors of Thai tourists in Samutsongkram Province. The sample group for this study comprised Thai tourists traveling to use homestay services in Samutsongkram Province during January of 2013. Use sample size 400 samples by which were random by convenience sampling. The data collection instruments comprised questionnaires with multiple-choice questions and open-ended questions. Data analysis was divided into the following two parts: 1. Analysis of descriptive statistics by determining frequency distribution, percentage, mean values and standard deviation and 2. Analysis of the hypotheses by determining chi-square test statistics and t-test statistics to compare the differences between two groups and determining f-test statistics or one way ANOVA to compare two groups and up with multiple comparisons using the Bonferoni test. According to the findings, most of the Thai tourists in Samutsongkram are single females aged 26-30 years and employed by private sector companies with educational attainments at the bachelor's degree level and mean income per month of 15,001-20,000 baht with lower than 5 people staying together. The samples spent 3,001-6,000 baht in homestay expenses with homestay taking place over weekends and indefinitely. The findings further indicate that the factors contributing to the selection of homestay lodgings as the number-one choice were the fact that the homes maintained local cultural characteristics and were made of natural materials. In terms of price, the number-one factor was standard price specifications. As for distribution channels, the number-one factor was lodgings' close proximity to other tourist sites and convenient travel. Regarding market promotion, the number-one factor was that data can be found on the Internet. According to the hypothesis testing to compare the differences between population characteristics with the significance of market components in the selection of the homestay lodgings and ecological tourism behaviors of the Thai population in Samutsongkram, the differences in population characteristics were found to have no impact on opinions toward four different market component factors. The hypotheses testing to compare relationships between the population characteristics and behaviors in selecting the homestay lodgings of Thai tourists in Samutsongkram Province, educational attainments and occupations were found to be related to the home stay selection behaviors of tourists.

Keywords: Homestay, Eco-tourism

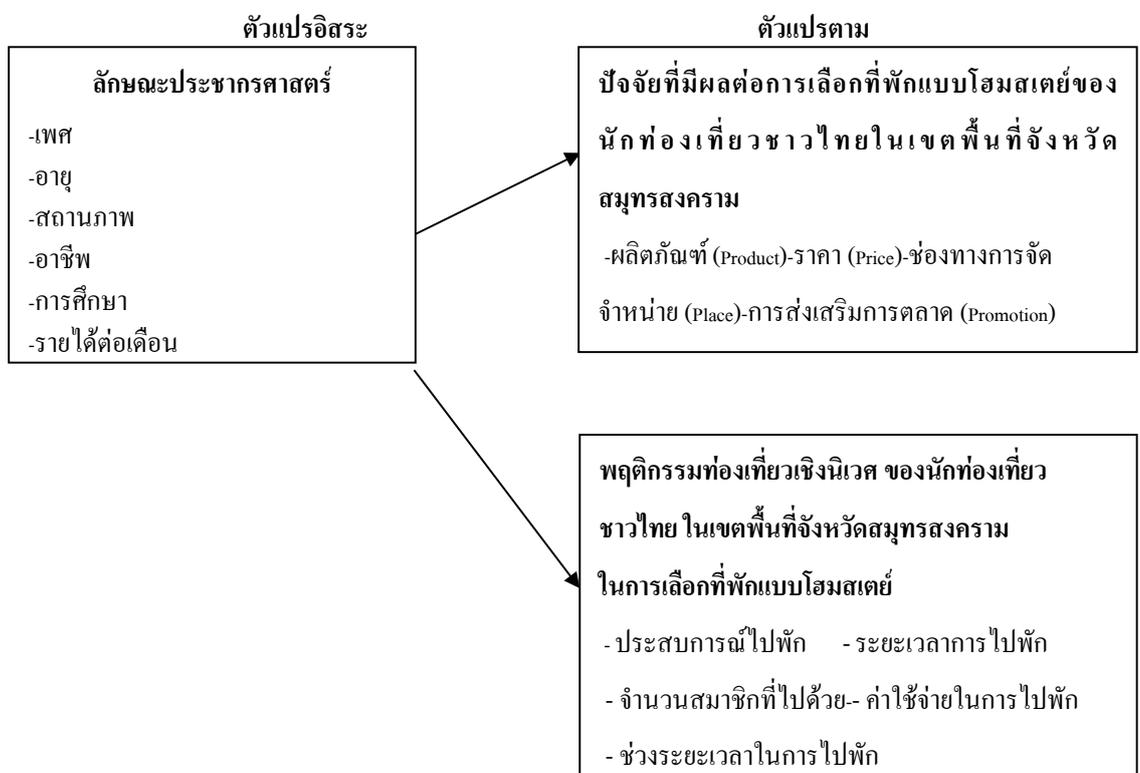
บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ Eco-tourism กำลังได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เนื่องจากการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสและใกล้ชิดกับธรรมชาติ ควบคู่ไปกับการศึกษาถึงสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นๆ ไปด้วย โดยเฉพาะการรณรงค์ เรื่องการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปแบบของโฮมสเตย์ จึงทำให้นักท่องเที่ยวหันมานิยมพักแบบโฮมสเตย์กันมากขึ้น โฮมสเตย์ เป็นที่พักที่ได้รับความนิยมมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้พักในบ้านของชาวบ้านจริงๆ โดยได้เรียนรู้วิถีชีวิตภายในชุมชนอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เช้าจรดค่ำ นอกจากกินอยู่ในบ้านของชาวบ้านแล้ว ยังมีกิจกรรมให้ทำอีกหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่ไปพัก เช่น ถ้าพักโฮมสเตย์ในหมู่บ้าน

ชาวประมง ก็จะได้ออกไปตกปลา กู้ฮวน เป็นต้น(ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556:ออนไลน์) หรือถ้าพักในหมู่บ้าน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม หัตถกรรมของท้องถิ่น โดยมีโฮมสเตย์ที่มีความหมายมากกว่า เป็นที่พักเป็นตัวเชื่อม เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วย ซึ่งการจัดการบริการ ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนา และวางแนวทางเพื่อให้กิจกรรมโฮมสเตย์เป็นการท่องเที่ยว ที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น (ที่มา:เรณู ปิ่นทอง, 2552:ออนไลน์)

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม โดยนำหลักทฤษฎีส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix) มาประกอบด้วยกัน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์(Product), ราคา(Price), การจัดจำหน่าย(Place)และการส่งเสริมการตลาด(Promotion) และทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค (Theory of Consumer Behavior) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความสำคัญด้านส่วนประสมการตลาด ทั้งนี้เพื่อทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังคงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่มีเสน่ห์อันล้ำค่าในสายตานักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่าง ซึ่งไม่แพ้ประเทศใดในโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม การเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความสำคัญด้านส่วนประสมการตลาดในการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม
4. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเลือกพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ บุคคลทั้งชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 16 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัย ศึกษาหรือทำงานอยู่ในประเทศไทย จำนวน 51,729,425 คน (ที่มา : AC Nielsen, 1999)

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มี เพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีปัจจัยต่อการเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มี เพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ประชาชนไทยที่มีอายุระหว่าง 16 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เลือกพักแบบโฮมสเตย์ จำนวน 400 คน จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ(Yamane, 1973, pp.886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N = ขนาดของประชากรเป้าหมาย
e = ระดับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05

$$= \frac{51729425}{1+51729425*(0.05)^2}$$

$$= 399.97 = 400 \text{ คน}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างคิดจำนวน 400 คน

ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตาม ที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เข้ามาท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 400 คน โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วง เดือน มกราคม 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบและแบบปลายเปิด โดยแบ่งโครงสร้างของคำถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ข้อใหญ่ตามกลยุทธ์ทางการตลาด ดังนี้ ข้อที่ 1 ด้านการบริการ ข้อที่ 2 ด้านราคา ข้อที่ 3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายข้อที่ 4 ด้านโฆษณา และ ประชาสัมพันธ์ ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเลือกพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่ จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) จำนวน 30 ชุด ก่อนการเก็บ ข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างที่ซึ่งอยู่ ณ สถานที่ที่ได้กำหนดไว้ในการสุ่มตัวอย่างกรอกตามเขตที่ได้กำหนดไว้ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2556 หลังจากเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการลงรหัส (Coding) จากนั้นจึงประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ อนึ่ง ผู้วิจัยใช้สถิติดังต่อไปนี้ในการคำนวณข้อมูล 1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายข้อมูลลักษณะทางประชากร 2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยไค-สแควร์ (Chi - Square) จากตารางไขว้ (Cross tabulation) ในการทดสอบความเป็นอิสระระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเลือกพักโฮมสเตย์ โดยยึดค่านัยสำคัญสถิติ (Significance) ที่ระดับ .05 และ ในการอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการพักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งจำแนกตามลักษณะทางประชากรที่ได้กำหนดไว้ 3. นำข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถาม ทำการลงรหัส เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ 4. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล วิเคราะห์ แปลความหมาย สรุปผลและข้อเสนอแนะการรายงาน การวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 4.1. ข้อมูลที่เป็นส่วนบุคคลของผู้บริโภคใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่ 4.2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด 4.3. ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม โดยหาค่าร้อยละ และการนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่ 4.4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยให้สถิติ t-test และ F-test

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-30 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท

ข้อมูลด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ ในระดับมาก อันดับ 1 คือบ้านพักเป็นแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นธรรมชาติ ด้านราคา ในระดับมาก อันดับ 1 คือ การกำหนดราคาที่เป็นมาตรฐาน ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ในระดับมาก อันดับ 1 คือ ที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เดินทางสะดวก ด้านส่งเสริมการตลาด ในระดับมาก อันดับ 1 คือ ให้สามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลด้านพฤติกรรมการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ในหนึ่งปีมีประสบการณ์การไปพัก จำนวน 2 ครั้ง ระยะเวลาการไปพักน้อยกว่า 3 วัน มีจำนวนสมาชิกที่ไปพักด้วย จำนวนน้อยกว่า 5 คน มีค่าใช้จ่ายในการไปพัก 3,001-6,000 บาท มีช่วงระยะเวลาในการไปพัก ช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์กับไม่มีกำหนด ช่วงเวลาแน่นอน

โดยมีผลการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากร ศาสตร์กับความสำคัญด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยสำคัญด้านส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจเลือกพักแบบโฮมสเตย์ ในภาพรวม

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	ระดับความสำคัญ		
	\bar{x}	S.D.	แปล
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.50	0.091	ปานกลาง
2. ด้านราคา	3.49	0.830	ปานกลาง
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.47	0.852	ปานกลาง
4. ด้านส่งเสริมการตลาด	3.48	0.854	ปานกลาง
รวม	3.48	0.65	ปานกลาง

จากการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเลือกพักแบบโฮมสเตย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, S.D.=0.65) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสินค้า มีระดับความสำคัญระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.50$, S.D.=0.091) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านราคามีระดับความสำคัญระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.49$, S.D.=0.830) ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาดมีระดับความสำคัญระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$, S.D.=0.854) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านช่องทางการจำหน่าย มีระดับความสำคัญระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.47$, S.D.=0.852) ตามลำดับ

ตาราง ที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความสำคัญด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม

ตัวแปร	ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด	ผลการทดสอบ		สรุปผล
		t/F	p-value	
เพศ	ด้านผลิตภัณฑ์	0.078	0.938	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	0.964	0.336	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	-0.149	0.882	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	-0.044	0.965	ไม่แตกต่าง
สถานภาพ	ด้านผลิตภัณฑ์	1.365	0.173	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	-0.162	0.871	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	-1.002	0.317	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	-0.1	0.92	ไม่แตกต่าง
อายุ	ด้านผลิตภัณฑ์	1.455	0.172	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	0.72	0.674	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	1.496	0.157	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.585	0.791	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ด้านผลิตภัณฑ์	1.618	0.185	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	1.123	0.339	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	0.96	0.411	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.051	0.37	ไม่แตกต่าง
อาชีพ	ด้านผลิตภัณฑ์	2.066	0.069	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	1.753	0.122	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	0.128	0.986	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.555	0.172	ไม่แตกต่าง
รายได้ต่อเดือน	ด้านผลิตภัณฑ์	0.48	0.75	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	1.158	0.329	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	1.364	0.246	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.147	0.334	ไม่แตกต่าง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน สถานภาพที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน การศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน อาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่าง

ตาราง ที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเลือกพัก โฮมสเตย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม

ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวในการเลือกที่พัก	χ^2	p-value	สรุปผล
เพศ	ประสบการณ์การเข้าพัก	2.85	0.723	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนวันเข้าพัก	3.18	0.364	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนสมาชิกที่ไปพัก	1.98	0.575	ไม่มีความสัมพันธ์
	ค่าใช้จ่ายในการไปพัก	1.28	0.734	ไม่มีความสัมพันธ์
	ช่วงระยะเวลาในการไปพัก	4.45	0.216	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	ประสบการณ์การเข้าพัก	29.49	0.889	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนวันเข้าพัก	25.12	0.399	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนสมาชิกที่ไปพัก	27.52	0.280	ไม่มีความสัมพันธ์
	ค่าใช้จ่ายในการไปพัก	24.96	0.408	ไม่มีความสัมพันธ์
	ช่วงระยะเวลาในการไปพัก	15.48	0.906	ไม่มีความสัมพันธ์
ตัวแปร	พฤติกรรมการท่องเที่ยวในการเลือกที่พัก	χ^2	p-value	สรุปผล
ระดับการศึกษา	ประสบการณ์การเข้าพัก	20.92	0.139	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนวันเข้าพัก	18.58*	0.029	มีความสัมพันธ์
	จำนวนสมาชิกที่ไปพัก	3.72	0.929	ไม่มีความสัมพันธ์
	ค่าใช้จ่ายในการไปพัก	8.86	0.450	ไม่มีความสัมพันธ์
	ช่วงระยะเวลาในการไปพัก	6.98	0.639	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานภาพ	ประสบการณ์การเข้าพัก	8.86	0.115	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนวันเข้าพัก	2.24	0.523	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนสมาชิกที่ไปพัก	0.20	0.976	ไม่มีความสัมพันธ์
	ค่าใช้จ่ายในการไปพัก	0.96	0.810	ไม่มีความสัมพันธ์
	ช่วงระยะเวลาในการไปพัก	1.09	0.778	ไม่มีความสัมพันธ์
อาชีพ	ประสบการณ์การเข้าพัก	24.59	0.486	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนวันเข้าพัก	15.09	0.445	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนสมาชิกที่ไปพัก	2.88	1.000	ไม่มีความสัมพันธ์
	ค่าใช้จ่ายในการไปพัก	15.53	0.414	ไม่มีความสัมพันธ์
	ช่วงระยะเวลาในการไปพัก	26.00*	0.038	มีความสัมพันธ์
รายได้ต่อเดือน	ประสบการณ์การเข้าพัก	8.77	0.985	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนวันเข้าพัก	5.48	0.940	ไม่มีความสัมพันธ์
	จำนวนสมาชิกที่ไปพัก	9.10	0.694	ไม่มีความสัมพันธ์

	ค่าใช้จ่ายในการไปพัก	6.87	0.866	ไม่มีความสัมพันธ์
	ช่วงระยะเวลาในการไปพัก	9.02	0.701	ไม่มีความสัมพันธ์

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเลือกพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านประสบการณ์การเข้าพัก จำนวนวันเข้าพัก จำนวนสมาชิกที่ไปพัก ค่าใช้จ่ายในการไปพัก และช่วงระยะเวลาในการไปพัก มีผลสรุปดังนี้การศึกษา และ อาชีพที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับด้านจำนวนวันเข้าพัก และช่วงระยะเวลาในการไปพักแบบโฮมสเตย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนเพศ อายุ สถานภาพ และรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เข้าพัก จำนวนวันเข้าพัก จำนวนสมาชิกที่ไปพัก ค่าใช้จ่ายในการไปพัก ช่วงระยะเวลาในการไปพัก ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเข้าพัก จำนวนสมาชิกที่ไปพัก ค่าใช้จ่ายในการไปพัก และช่วงระยะเวลาในการไปพัก อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การไปพัก จำนวนวันเข้าพัก จำนวนสมาชิกที่ไปพัก และค่าใช้จ่ายในการไปพัก

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม” โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการศึกษา คือ 1.ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน 2.ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย สถานภาพโสด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา อภิวิสุทธิรักษ์, ปรียาพร ดิสสะมาน(2552) ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีสมาชิกที่ไปพักด้วย จำนวนน้อยกว่า 5 คน ค่าใช้จ่ายในการไปพัก 3,001-6,000 บาท ช่วงระยะเวลาในการไปพัก ไปช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์กับไม่มีกำหนดช่วงเวลาแน่นอน ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ ด้านบ้านพักแบบโฮมสเตย์ ในระดับมาก อันดับ 1 คือ บ้านพักเป็นแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความเป็นธรรมชาติ ด้านราคา ในระดับมาก อันดับ 1 คือ การกำหนดราคาที่เป็นมาตรฐาน ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ในระดับมาก อันดับ 1 คือ ที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เดินทางสะดวก ด้านส่งเสริมการตลาด ในระดับมาก อันดับ 1 คือ ให้สามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความสัมพันธ์ด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกพักแบบโฮมสเตย์และพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าลักษณะ

ทางด้านประชากรศาสตร์ ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนผสมการตลาดทั้ง 4 ด้าน ที่แตกต่างกัน จาก การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเลือกพัก โฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการเลือกพัก โฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย มีข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามเช่น ควรมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดีกว่านี้ เช่นบ้านพักบางแห่งมีสภาพเก่าเกินไป มีผู้มาใช้บริการจำนวนมากในช่วงวันหยุด ทำให้การบริการลูกค้าไม่ทั่วถึง ควรเพิ่ม หรือคิดสิ่งป้ายบอกทางท่องเที่ยวไปยังจุดอื่นๆ ให้เห็นชัดเจนมากกว่าเดิม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางไปท่องเที่ยวจุดอื่นได้ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้อย่างเรียบร้อยนั้น ผู้วิจัยได้ทุ่มเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บทความ วิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ดร.ปัทมา

รูปสุวรรณกุล และ ศศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ ที่ปรึกษาบทความวิจัย อาจารย์सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล และเพื่อนๆ M.B.A.9 ทุกคน ที่ แนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำบทความวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างดี สุดท้ายนี้ หากปรากฏด้วยคุณค่าและความดีของบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้นำเสนอบทความวิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2556 จาก <http://thai.tourismthailand.org/>

ขวัญข้าว พูลเพิ่ม, ศศิธร เจตananท์, เอื่องบุญ อุรัตน. (2550) การวางแผนการตลาดเพื่อส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในปี พ.ศ. 2551. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ศศ.ม., มหาวิทยาลัย, พิษณุโลก.

จาดรนต์ ภัคดีวานิช, นุชเนตร กาฬสมุทร, วิรุญา บริบูรณ์. (2551) การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม,การศึกษาค้นคว้าด้วย

ตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก

จันทิมา อภิวิสุทธิรักษ์ และปรียาพร คิสสะมาน. (2552) พฤติกรรมและปัจจัยด้านการท่องเที่ยว ที่มีผลต่อ

การตัดสินใจใช้บริการบ้านพักโฮมสเตย์ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ของนักท่องเที่ยวชาวไทย.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม.,มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก

ชานิกา นัตรสูงเนิน. (2551). สักยภาพในการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ ในเขตเทศบาลตำบลเวียงแสน

อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้

โพสท์ทูเดย์ (2552) สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2556 จาก <http://www.holidaythai.com/board/topic/15>

พรพิมล ปาฐะเดชะ. (2550). การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หมู่บ้านป่าสักงาม

ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภูวดล เนตรประชา. (2551). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ในชุมชนริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี.

วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทฤษฎีความพึงพอใจ (2556) สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2556 จาก

http://krufonclass9.blogspot.com/p/blog-page_10.html

ทฤษฎีการตัดสินใจ (2556) สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2556 จาก

http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Decision_Making.htm

ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2556 จาก การจัดการความรู้ สำนักบรรณสารและสารสนเทศ

มหาวิทยาลัย วงษ์ชวลิตกุล

ทฤษฎีสวนผสมทางการตลาด สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2552 จาก <http://www.learners.in.th/blogs/posts/273170>

นิตย์ สัมมาพันธ์ และเอมอร ณรงค์. (2550) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ณ จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารร่วมพฤษภมหาวิทยาลัยเกริก, 25 (2), 145.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ (2556) สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2556 จาก

<http://phetchabun.mots.go.th/index.php?lay=show&ac=article&Id=53909847>

1

สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม (2556) สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2556 จาก

<http://thai.tourismthailand.org/ข้อมูลจังหวัด/จังหวัดสมุทรสงคราม>

ศุภทัศน์ ละงู. (2551). วิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์: กรณีศึกษาชุมชน

ชาวเลบ้านสังกาอู่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

อุไรวรรณ จอมชื้อตรง และเสาวลักษณ์ เลิศเจริญบัณฑิต, (2550). การจัดการทางการตลาดของ

ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในภาคกลาง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บศ.ม, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, พิษณุโลก

**แรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง ในด้านส่วน
ประสมการตลาด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา**

เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

**Motivations and important marketing mix factors in undergraduate female student
uniform purchasing criteria in Bangkok district higher-education institutes, Bangkok**

ยศธนา แจ่มกระจ่าง

แผนกกิจกรรมและพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Yodthana.ja@hotmail.co.th ; Yodthana.ja@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “แรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง ในด้านส่วนประสมการตลาด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการเลือกซื้อเครื่องแบบของนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง โดยจำแนกตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษา 4 แห่ง ในเขตบางเขน จำนวน 25,969 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาหญิงผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษารัฐบาล มีอายุระหว่าง 20-21 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 เป็นส่วนมาก มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5000 – 10000 บาท มีที่มาของรายได้มาจากผู้ปกครองเป็นหลัก ในแต่ละเดือนนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ระหว่าง 5000 – 10000 บาท มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยอยู่ที่ 5 คนขึ้นไปต่อครอบครัว อาชีพของผู้ปกครองนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย และการซื้อเครื่องแบบของนักศึกษาในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 400 – 600 บาท การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงต่อส่วนประสมการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านช่องทางการจัดจำหน่ายลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์และแรงบันดาลใจที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาดในทุก ๆ ด้าน มีเพียงแรงจูงใจภายนอกเท่านั้นที่ส่งผลต่อความคิดเห็นด้านส่วน

ประสมการตลาดที่แตกต่าง การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง พบว่าอายุ ประเภทสถานศึกษา ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องแบบนักศึกษาแต่ละครั้งมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงในทุกด้าน

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, ปัจจัยส่วนประสมการตลาด, การตัดสินใจเลือกซื้อ

ABSTRACT

The study in “Motivations and important marketing mix factors in undergraduate female student uniform purchasing criteria in Bangkok district higher-education institutes, Bangkok” aims to research into the motivations and important factors in undergraduate student uniform purchasing criteria of the female students studying in Bangkok district higher-education institutes, Bangkok, and to compare important marketing mix factors in undergraduate female student uniform purchasing criteria, classified by demographic characteristics. This study is a survey research. Population used in the study were undergraduate students from 4 universities in Bangkok district of 25,969 people. The data was collected from 400 sample respondents with the questionnaires as a data collecting tool. The result revealed that most female respondents were students from government education institutes at the age of 20-21 years old and most of them were first-year students. By overall image, most of the students had got average monthly income between 5,000-10,000 bahts. The main income source was from their parents. Most of the student spent about 5,000-10,000 bahts monthly. Average family members were at more than 5 persons per family. Most of their parents carried out personal business or commercial business. It took 400-600 bahts to purchase student uniforms each time. It appeared in difference comparison between demographic characteristics and marketing mix opinions in female student uniform purchasing criteria that overall female students' marketing mix opinions were in the level of “extremely agree”. The aspect with the highest mean was “distributing access”. Demographic characteristics and different inspirations did not affect all terms of the marketing mix opinions. It was only external motivations that led to

different marketing mix opinions. Hypothesis test result in comparing the relationship of the demographic characteristics to the motivations and important marketing mix factors in female student uniform purchasing criteria said that Age, kind of education institute, level of education, monthly incomes and expenses and expenses for purchasing female student uniforms were relative to female student uniform purchasing criteria in all terms.

Keyword : Motivation , Factors marketing mix, purchasing decision

บทนำ

ปัจจุบันแฟชั่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ทำให้การแต่งกายของนักศึกษาในปัจจุบันมีการนำแฟชั่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความหลากหลายและแตกต่างกันออกไป ทำให้ชุดนักศึกษาที่นักศึกษาสวมใส่นั้นผิดไปจากเครื่องแบบนักศึกษา เช่น การใส่กระโปรงสั้น การสวมใส่เสื้อรัดรูป อันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เครื่องแบบนักศึกษาเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์การเป็นนักศึกษาของแต่ละสถาบัน ซึ่งจะแสดงถึงตราสัญลักษณ์หรือการเป็นตัวแทนของสถานศึกษานั้น ๆ เครื่องแบบนักศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของนักศึกษา มิใช่เพียงแต่การนำมาสวมใส่เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น แต่เครื่องแบบนักศึกษาเป็นสิ่งที่แสดงถึงการให้เกียรติสถาบัน ความมีระเบียบ วินัย ความเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน การแต่งกายชุดนักศึกษานับว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่แสดงถึงคุณภาพของบัณฑิต เพราะนอกจากบัณฑิตจะต้องมีความรู้ ความสามารถแล้ว คุณธรรม จริยธรรม อันรวมไปถึงระเบียบวินัย นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งแสดงถึงความเป็นตัวตนแห่งความเป็นผู้รู้ที่จะออกไปรับใช้สังคมอย่างมีคุณภาพ การรณรงค์ให้นักศึกษาแต่งกายชุดนักศึกษาจึงพบว่าเป็นประเด็นการศึกษาที่สำคัญ เพราะเป็นการเสริมสร้างระเบียบวินัยซึ่งเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเบื้องต้นก่อนที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นทรัพยากรมนุษย์ในสังคมต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวการศึกษาถึงแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาคงเป็นส่วนประสมการตลาด จะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่อนโยบายรณรงค์การแต่งกายชุดนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1.) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกซื้อเครื่องแบบของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
- 2.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจซื้อเครื่องแบบนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

- 3.) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง โดยจำแนกตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์
- 4.) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์
- อายุ
- ประเภทของสถานศึกษา
- ชั้นปี
- รายรับเฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน
- ที่มาของรายได้
- ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- อาชีพของผู้ปกครอง
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องแต่งกายแต่ละครั้ง

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

1. แรงจูงใจที่สำคัญในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
- แรงจูงใจภายใน
1. ความต้องการ
2. ความพอใจ
3. ความสนใจ
4. แรงบันดาลใจ
- แรงจูงใจภายนอก
1. ครอบครัว
- ราคา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self Administration) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี จากสถาบันอุดมศึกษา 4 แห่ง ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างเท่ากับ 382 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเทียบสัดส่วนประชากรจากตารางการ Determining Sample Size From a Given Population ของ Krejcie & Morgan

วิธีการเก็บข้อมูลเป็นการสุ่มจากนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งหมด 4 มหาวิทยาลัย ไม่แยกคณะ ไม่แยกสาขาวิชา โดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มเก็บแต่ละมหาวิทยาลัยดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 219 คน ที่มาของจำนวนการเก็บข้อมูลมาจากการคำนวณการเทียบ บัญญัติไตรยางค์ ดังนี้ $14,947 / 25,969 * 380 = 219$ คน

2. มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 100 คน ที่มาของจำนวนการเก็บข้อมูลมาจากการคำนวณการเทียบ บัญญัติไตรยางค์ ดังนี้ $6,774 / 25,969 * 380 = 100$ คน

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 42 คน ที่มาของจำนวนการเก็บข้อมูลมาจากการคำนวณการเทียบ บัญญัติไตรยางค์ ดังนี้ $2,839 / 25,969 * 380 = 42$ คน

4. มหาวิทยาลัยเกริก จำนวน 21 คน โดย ที่มาของจำนวนการเก็บข้อมูลมาจากการคำนวณการเทียบ บัญญัติไตรยางค์ ดังนี้ $1,409 / 25,969 * 380 = 21$ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช่แบบสอบถาม (Questionnaire) ในลักษณะที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้กรอกข้อมูลด้วยตนเอง (Self Administration) โดยโครงสร้างแบบสอบถามมีอยู่ด้วยกัน 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา

ส่วนที่ 2 แรงจูงใจที่สำคัญในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด

เพื่อให้การประมวลผลของข้อมูลในแบบสอบถามส่วนที่ 3 มีความชัดเจน ผู้วิจัยได้กำหนดการประมวลผล

ความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นช่วงคะแนน โดยกำหนดตามหลักเกณฑ์ลิเคิร์ต (Likert) ตามสูตร $\frac{MAX - MIN}{C^2} =$

$\frac{5 - 1}{5} = 0.80$ แบ่งเป็น 5 ระดับ (ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.80	หมายถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	1.81 – 2.60	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	2.61 – 3.40	หมายถึง เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	3.41 – 4.20	หมายถึง เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	4.21 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่านักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษารัฐบาล มีอายุระหว่าง 20-21 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 เป็นส่วนมาก โดยภาพรวมแล้วนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5000 – 10000 บาท มีที่มาของรายได้มาจากผู้ปกครองเป็นหลัก รองลงมาคือเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ในแต่ละเดือนนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ระหว่าง 5000 – 10000 บาท มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยอยู่ที่ 5 คนขึ้นไปต่อครอบครัว อาชีพของผู้ปกครองนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย และการซื้อเครื่องแบบของนักศึกษาในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 400 – 600 บาท เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงต่อส่วนประสมการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง พบว่าลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงในทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง ในด้านส่วนประสมการตลาด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร”

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่านักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาดอยู่ในระดับมากทุกปัจจัยในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาแต่ละครั้ง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อส่วนประสมการตลาด ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณภาพของวัสดุ มากกว่าความทันสมัย ยี่ห้อของสินค้า และบรรจุภัณฑ์
2. ปัจจัยด้านราคา กลุ่มนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องของราคาตามคุณภาพของสินค้า หรือวัสดุ มากกว่าราคาตามงบประมาณที่ตั้งไว้ กล่าวคือหากราคาเกินงบประมาณแต่คุณภาพของสินค้าที่ได้รับนั้นคุ้มค่ากว่า ผู้ซื้อก็จะยอมจ่ายในราคาที่สูงกว่างบประมาณที่ตั้งเอาไว้ก่อนหน้านี้
3. ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการไปหาซื้อตามแหล่งอื่นมากกว่าที่จะเลือกไปซื้อตามแหล่งช้อปปิ้งที่มีสินค้าหลากหลาย

4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดโปรโมชั่นและการได้รับส่วนลดมากกว่าการที่จะได้รับของในการซื้อแต่ละครั้ง

ผลลัพธ์การทดสอบสมมติฐานพบว่า

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงต่อส่วนประสมการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย รองลงมาคือด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กนกวรรณ ตั้งจินตวิวัฒน์ และคณะ,(2550) พบว่า การเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินงบประมาณที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิริฉัตร เขียมสถาน.(2550) พบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแต่งกายของนักศึกษาในระดับปานกลาง เพราะสมาชิกในครอบครัวเป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อเครื่องแบบนักศึกษา และผลการวิจัยสรุปได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าการแต่งกายหล่อแหลม เช่นการใส่เสื้อรัดรูป สวมกระโปรงสั้น นั้นมีผลทำให้เกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้นในสังคมอีกด้วย

2. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง พบว่า อายุ ประเภทสถานศึกษา ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องแบบนักศึกษาแต่ละครั้ง มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงในทุกด้าน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด ในภาพรวม

ด้านส่วนประสมการตลาด	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์	3.78	0.629	เห็นด้วยมาก
ด้านราคา	3.80	0.631	เห็นด้วยมาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.03	0.659	เห็นด้วยมาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.88	0.794	เห็นด้วยมาก
รวม	3.87	0.678	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 2 การทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับแรงจูงใจและปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงด้านบุคคลที่เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง

ตัวแปร	χ^2	P-Value	แปรผล
อายุ	19.41*	0.035	มีความสัมพันธ์กัน
ประเภทสถานศึกษา	20.29**	0.001	มีความสัมพันธ์กัน
ชั้นปี	27.70*	0.024	มีความสัมพันธ์กัน
รายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน	23.25	0.079	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	41.72**	0.000	มีความสัมพันธ์
จำนวนสมาชิก	11.32	0.333	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
อาชีพผู้ปกครอง	32.52	0.143	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องแบบแต่ละครั้ง	19.73	0.475	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 , ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 ด้านแรงบันดาลใจภายในที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง

ตัวแปร	χ^2	P-Value	แปรผล
อายุ	11.19*	0.025	มีความสัมพันธ์กัน
ประเภทสถานศึกษา	4.67	0.097	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ชั้นปี	10.96	0.090	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
รายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน	12.68*	0.048	มีความสัมพันธ์กัน
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	8.01	0.234	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
จำนวนสมาชิก	0.56	0.968	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
อาชีพผู้ปกครอง	16.00	0.100	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องแบบแต่ละครั้ง	18.96*	0.015	มีความสัมพันธ์กัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ด้านแรงบันดาลใจภายนอกที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง

ตัวแปร	χ^2	P-Value	แปรผล
อายุ	13.63	0.092	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ประเภทสถานศึกษา	12.69*	0.013	มีความสัมพันธ์กัน
ชั้นปี	22.48*	0.032	มีความสัมพันธ์กัน
รายได้เฉลี่ยส่วนบุคคลต่อเดือน	10.66	0.558	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	4.58	0.970	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
จำนวนสมาชิก	10.60	0.226	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
อาชีพผู้ปกครอง	20.11	0.451	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องแบบแต่ละครั้ง	20.83	0.185	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 การทดสอบระดับความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด การเลือกซื้อเครื่องแบบนักเรียนหญิง จำนวนตามประเภทสถานศึกษา

ประเภทสถานศึกษา						
ระดับความคิดเห็น	สถานศึกษารัฐบาล		สถานศึกษาเอกชน		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านผลิตภัณฑ์	3.74	.640	3.89	0.593	-2.311	0.210
ด้านราคา	3.79	.633	3.82	0.628	-.462	0.644
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.07	.635	3.94	0.703	1.699	0.090
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.86	.773	3.92	0.836	-.746	0.456

ตารางที่ 6 การทดสอบระดับความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักเรียนหญิง

ตัวแปร	ปัจจัย	T / F	P-Value	แปรผล
ชั้นปีการศึกษา	ด้านผลิตภัณฑ์	2.498	0.059	ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	1.565	0.197	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	1.340	0.260	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.692	0.168	
รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน	ด้านผลิตภัณฑ์	1.388	0.245	ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	1.675	0.171	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.842	0.471	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.355	0.255	
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	ด้านผลิตภัณฑ์	2.496	0.060	ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	0.934	0.424	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.134	0.939	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.025	0.381	

ตารางที่ 6 การทดสอบระดับความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาด ในการเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิง (ต่อ)

ตัวแปร	ปัจจัย	T / F	P-Value	แปรผล
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	ด้านผลิตภัณฑ์	0.448	0.638	ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	1.779	0.170	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.791	0.454	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.012	0.988	
อาชีพของผู้ปกครอง	ด้านผลิตภัณฑ์	1.638	0.148	ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	0.317	0.902	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	2.617	0.224	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.491	0.780	
ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องแบบนักศึกษาแต่ละครั้ง	ด้านผลิตภัณฑ์	0.448	0.638	ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	1.779	0.170	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.791	0.454	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.0120	0.988	
บุคคลที่เป็นแรงจูงใจต่อการตัดสินใจ	ด้านผลิตภัณฑ์	0.448	0.638	ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	1.779	0.170	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.791	0.454	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.0120	0.988	
แรงจูงใจภายนอกที่มีความสำคัญ	ด้านผลิตภัณฑ์	2.376	0.051	ส่งผลต่อความคิดเห็นในด้านราคาที่แตกต่างกัน
	ด้านราคา	3.004*	0.018	
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	1.631	0.165	
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.484	0.206	

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

นักการตลาดหรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจเสื้อผ้า เครื่องแบบนักศึกษาหญิงควรทำการวางแผนการตลาด และปรับปรุงการให้บริการ การเลือกทำเลที่ตั้งของร้าน รวมถึงการตั้งราคาสินค้าและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เพื่อให้ตรงตามความต้องการของนักศึกษาหญิง ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการตลาด ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาหญิงและนโยบายของสถานศึกษาในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแรงจูงใจและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและการแต่งกายของนักศึกษาหญิง ระดับปริญญาตรี ซึ่งมีพฤติกรรมแต่งกายที่แตกต่างกัน
 2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมแต่งกายของนักศึกษาหญิงในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย หรือการปรับปรุงพัฒนานโยบายเพื่อรองรับการเข้ามาศึกษาต่อของนักศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน
- กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ และ อาจารย์สานิตศิริวิศิษฐ์กุล ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ความรู้ คำแนะนำ เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัย ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ นางสาวกฤตลักษณ์ สังศรีพันธุ์ ที่ช่วยในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอำนวยความสะดวกในการติดตามเอกสารเพื่อขออนุญาตเข้าถึงข้อมูลแบบสอบถามมาด้วยดี ขอขอบคุณนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยศรีปทุมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ ให้ความเมตตา และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณพี่ และเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท ที่ช่วยเป็นกำลังใจ และคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจทั้งเรื่องการทำงาน การเรียน และการดำเนินชีวิตมาโดยตลอด ทั้งนี้คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ตั้งจินตวิวัฒน์ และคณะ. (2550). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อผ้าของนักศึกษาหญิง ระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์ บธ.ม.(บริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร
- กาหลง กลิ่นจันทร์. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการแต่งกายของนักศึกษา. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร
- ดวงศักดิ์ นุ่งทอง. (2553). /การศึกษาปัญหาการแต่งกายนักศึกษา. / ปัญหาสังคมไทยการแต่งกายของนักศึกษา. / มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. /สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.learners.in.th/blogs/posts/336076>
- ภาณิน ภูมิสามพราน. (2551). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องแบบนักศึกษาหญิงภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. กรุงเทพฯ: วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร
- ปัญชลี ดวงเอียด. (2552). /พฤติกรรมการแต่งกายของคนในยุคนี้. /วารสารศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม./สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. /สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2555, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/351198?>
- ศิริฉัตร เขี่ยมสถาน. (2550). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแต่งกายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต. ถ่ายเอกสาร
- ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2550). /กรุงเทพโพลสำรวจชุด นักศึกษา. / บทความ แบบสำรวจการแต่งกายของนักศึกษา. / สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.sci.nu.ac.th/websci/project/sciweek2550/website/T/02/html/page3.htm>

**การศึกษาศักยภาพการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยัง
ประเทศในกลุ่มอาเซียน**

THE STUDY OF THAI RUBBER POTENTIAL EXPORTING TO THE ASEAN COUNTRIES

ขวัญดาว หนูแบ

พนักงาน การกีฬาแห่งประเทศไทยE-mail : khwan.nu@gmail.com

บทคัดย่อ:

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการนำเข้ายางพาราของประเทศไทย วิเคราะห์ศักยภาพในการส่งออกยางพาราของประเทศไทย และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการขยายตัวในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยทำการศึกษาเฉพาะประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่ไทยมีการส่งออกยางพารามากที่สุดในกลุ่มอาเซียน โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) และแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model : CMS) ในการวิเคราะห์ถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง และการขยายตัวหรืออัตราการขยายตัวของ การส่งออกสินค้าดังกล่าวของประเทศไทย ผลการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทั้ง 2 ชนิดนี้ สามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนการส่งออกยางพาราคือมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดสูงกว่าการส่งออกยางพาราของอาเซียนต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของอาเซียน โดยมีทิศทางของความได้เปรียบที่ลดลงจาก ปี พ.ศ. 2554 ทั้ง 2 ประเทศ นอกจากนี้ ไทยยังมีการส่งออกยางพาราไปยังตลาดในอาเซียน โดยส่วนใหญ่ คือ ประเทศ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ซึ่ง 2 ประเทศนี้มีอัตราการขยายตัวที่ไม่สูงมากนัก สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยไม่อาจกระจายสินค้าไปจำหน่ายยังตลาดอื่นๆ ที่มีอัตราการนำเข้าสูงกว่าตลาดปัจจุบันได้เท่าที่ควร และส่วนแบ่งในตลาดอาเซียนของการส่งออกยางพาราของประเทศไทยลดลง แสดงว่า ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกยางพาราในตลาดอาเซียนลดลง

คำสำคัญ: ศักยภาพการส่งออก ยางพารา อาเซียน

ABSTRACT:

This studied aimed to investigate the exported structure of natural rubber of Thailand, analyze the potential exported of natural rubber and studied other various factors affecting the growth in the exported of natural rubber from Thailand to ASEAN countries. The researched was studied specifically of Malaysia and Singapore. The value of the Revealed Comparative Advantage Index: RCA, Constant Market Share Model: CMS were used in the analysis of the specifically specialization production comparative advantage and the expansion and growth of exported of such product of Thailand. The results of the analysis by both methods were able to summarize the exported potential of the Thai product to the ASEAN that, Thailand has a rubber exported ratio of Thailand to the total product exported value of Thailand higher than the rubber exported of ASEAN to total product exported value of ASEAN. The

direction of the advantages was decreased from the year 2011 of the two countries. Addition ,Thailand was rubber exported mainly to the ASEAN market such as Malaysia and Singapore. Which in the two countries was growth rate not very high. This result would affect the export of Thailand, which may not distribute products to other markets that has an importing rate higher than the current market as it could be and the market share in ASEAN's rubber exporting of Thailand has decreased. This showed that Thailand has the competing ability in the rubber exporting in ASEAN that is decreased. **Keyword:** Potential Exporting , The rubber , ASEAN

บทนำ

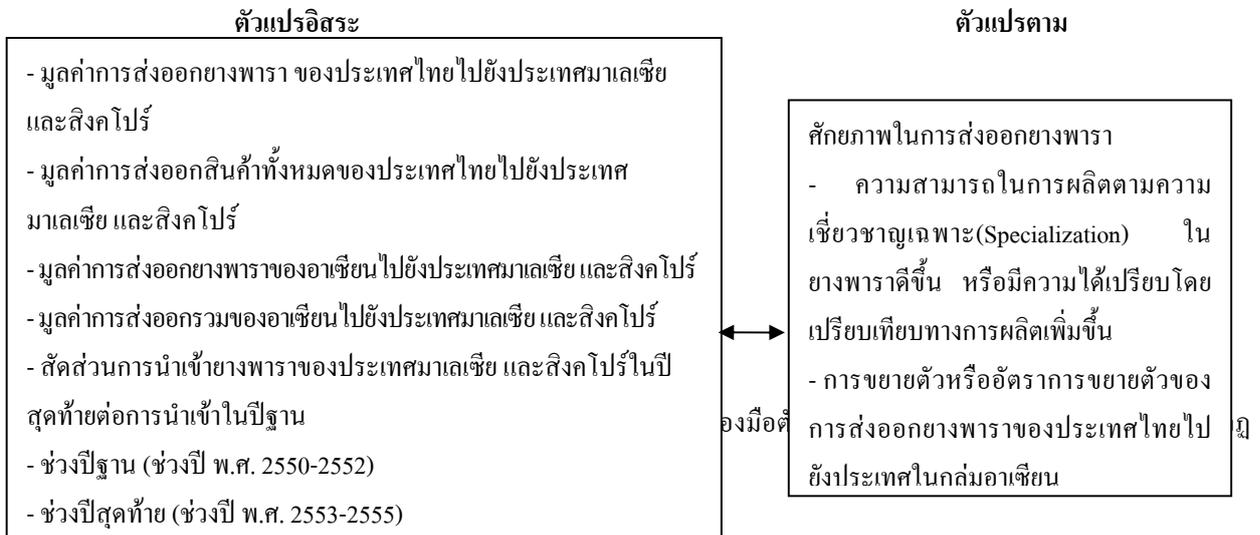
สำหรับประเทศไทย ตลาดอาเซียนเป็นตลาดส่งออกสำคัญอันดับ 1 ของไทยและมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น ดังนั้นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอาเซียน จะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มมูลค่าการส่งออกของไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูง โดยภาคอุตสาหกรรมของไทยจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางการพัฒนาใหม่ๆ ไปสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ที่ใช้ทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ หรือทรัพย์สินทางปัญญา และการสร้างสรรค์มูลค่าเป็นปัจจัยขับเคลื่อนใหม่ มุ่งเน้นไปที่การเพิ่มคุณค่า หรือสร้างมูลค่าให้กับสินค้ากลุ่มที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันอยู่แล้ว รวมถึงการมุ่งเน้นส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับกลุ่มสินค้าที่ไทยมีศักยภาพ หรือความสามารถหลัก (Core Competency) เป็นการเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

ยางพาราเป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศไทยในการส่งออกไปยังต่างประเทศ รวมทั้งกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งนี้ ยังมีอีกหลายประเทศที่มีการส่งออกยางพาราไปสู่ประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้งประเทศที่เป็นประเทศสมาชิกและไม่เป็นประเทศสมาชิก เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย อินเดีย เวียดนาม เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นคู่แข่งสำคัญของไทย ดังนั้น การทราบถึงศักยภาพการส่งออกยางพาราของไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดแนวทาง และพัฒนาแนวคิดในการส่งเสริมคุณภาพยางพาราของไทย รวมถึงการก่อให้เกิดประโยชน์เชิงยุทธศาสตร์ให้กับประเทศไทยโดยเฉพาะอุตสาหกรรมยางพาราในภาพรวม เพื่อให้มีความได้เปรียบ และศักยภาพมากพอที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการขยายตัวในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังในกลุ่มอาเซียน

กรอบแนวความคิดและทฤษฎี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สินค้าที่นำมาวิเคราะห์ คือ ยางพารา ส่วนประเทศที่นำมาวิเคราะห์ คือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ไทย เวียดนาม กัมพูชา พม่า ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน และฟิลิปปินส์ แต่พิจารณาเฉพาะประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัววัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) เป็นดัชนีที่แสดงถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างของประเทศใดประเทศหนึ่งในสินค้าใดๆ เทียบกับอัตราการส่งออกรวมของโลก มาเป็นเลขดัชนีชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการส่งออก ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$RCA_{ik} = \frac{\frac{X_{ik}}{X_i}}{\frac{X_{wk}}{X_w}}$$

โดยกำหนดให้

- RCA_{ik} = ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i
- X_{ik} = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศอาเซียนที่ศึกษา
- X_i = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศไทย ไปยังประเทศอาเซียนที่ศึกษา
- X_{wk} = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของอาเซียนไปยังประเทศอาเซียนที่ศึกษา
- X_w = มูลค่าการส่งออกสินค้ารวมทั้งหมดของอาเซียนไปยังประเทศอาเซียนที่ศึกษา
- i = ประเทศผู้ส่งออก และ k = สินค้าที่ทำการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดแบบคงที่ ในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2552 เปรียบเทียบกับช่วงปี พ.ศ. 2553-2555 มูลค่าการส่งออกยางพาราของประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2552 มีมูลค่าเท่ากับ 1,070.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในระหว่างปี พ.ศ. 2553-2555 มีมูลค่าเท่ากับ 1,552.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นเท่ากับ 482.33 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดแบบคงที่แล้ว พบว่า สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกยางพาราของประเทศไทยที่เปลี่ยนไปนั้นมีผลมาจากปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ผลจากการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของอาเซียน มีมูลค่าเท่ากับ 770.47 ล้านดอลลาร์-สหรัฐ เนื่องจากการส่งออกสินค้าทุกชนิดของอาเซียนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้ผลจากการขยายตัวการส่งออกของอาเซียนมีค่าเป็นบวก

2. ผลจากการกระจายตลาด มีมูลค่าเท่ากับ 63.61 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมีค่าเป็นลบ เนื่องจากประเทศไทยมีการส่งออกยางพาราไปยังตลาดในอาเซียนโดยส่วนใหญ่ คือ ประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ พิจารณาแล้วพบว่า ในตลาดมาเลเซีย มีอัตราการขยายตัว เท่ากับ 1.87 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนในตลาดสิงคโปร์ มีอัตราการขยายตัว เท่ากับ 1.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่ไม่สูงมากนัก เมื่อดูจากอัตราการส่งออกรวมของอาเซียน สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยไม่อาจกระจายสินค้าไปจำหน่ายยังตลาดอื่นๆ ที่มีอัตราการนำเข้าสูงกว่าตลาดปัจจุบันได้เท่าที่ควร เนื่องจากตลาดเหล่านี้เป็นตลาดส่งออกหลักของประเทศไทย จึงเป็นสาเหตุทำให้ผลการกระจายตลาดมีค่าเป็นลบ

3. ผลจากการแข่งขันมีมูลค่า เท่ากับ 136.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่มีค่าเป็นลบ ซึ่งแสดงว่า ส่วนแบ่งในตลาดอาเซียนของการส่งออกยางพาราของประเทศไทยลดลง ถือว่า ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกยางพาราในตลาดอาเซียนลดลง

4. ผลจากการส่งออกที่ถูกและผิดทิศทาง มีมูลค่าเท่ากับ 361 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีค่าเป็นลบ แสดงว่า มีการขยายการส่งออกที่ผิดทิศทางในตลาดส่งออกยางพาราของประเทศไทย โดยอาจใช้ความพยายามการส่งออกยางพาราในตลาดที่หดตัวหรือลดการส่งออกในตลาดที่กำลังขยายตัว (ตาราง 3)

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ในช่วงปี 2550 - 2552 เปรียบเทียบกับช่วงปี 2553 - 2555

(หน่วย:

ดอลลาร์สหรัฐ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออก	ช่วงปี 2550 - 2552 เปรียบเทียบกับช่วงปี 2553 - 2555
ผลจากการขยายตัวการส่งออกทั้งหมดของอาเซียน	770.47
ผลจากการกระจายตลาด	-63.61
ผลจากการแข่งขัน	-136.01
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทิศทาง	-361

ที่มา : จากการคำนวณ

สรุปและอภิปรายผล

สำหรับประเทศไทยเขตการค้าเสรีอาเซียนถือเป็นกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากทิศทางการส่งออกของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงตลาดส่งออกจาก สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรปไปเป็นกลุ่มอาเซียน และมีแนวโน้มมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น เขตการค้าเสรีอาเซียนจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการค้าระหว่าง

ประเทศของไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยมีการตื่นตัวที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกไปยังตลาดอาเซียน ผลจากการวิจัยที่ได้ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน คือ ประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงระยะเวลา 6 ปี (พ.ศ. 2550-2555) พบว่า ประเทศไทยมีส่วนการส่งออกยางพาราต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดที่สูงกว่าการส่งออกยางพาราของอาเซียนต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของอาเซียน ซึ่งหมายความว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกยางพารา โดยมีทิศทางของความได้เปรียบที่ลดลงจากปี พ.ศ. 2554 ในการส่งออกไปยัง 2 ประเทศ

2.2 ผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดแบบคงที่ พบว่า ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเมื่อได้วิเคราะห์แล้วพบว่า สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกยางพาราของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นนั้นมีผลมาจากปัจจัยเดียว คือ ผลจากการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของอาเซียน เนื่องจากการส่งออกสินค้าทุกชนิดของอาเซียนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้ผลจากการขยายตัวของส่งออกของอาเซียนมีค่าเป็นบวก ซึ่งผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 วิธีข้างต้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

1. กุลกัลยามณีท่าโพธิ์ เจริญ รัตนสุธีรานนท์ และชาตรี เตชะวิจิตร (2555) การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกยางแผ่นรมควันของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น จากการศึกษา RCA พบว่า ประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย ต่างก็มีค่า RCA มากกว่า 1 ของทุกช่วงการศึกษา แสดงให้เห็นว่าประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางแผ่นรมควันไปยังประเทศญี่ปุ่น แต่มีแนวโน้มลดลง

2. นฤมล อารณพิโมกข์. (2553). การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2547-2551) โดยยางพาราพิกัดย่อยที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก ได้แก่ ยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้นยางผสม และอื่นๆ

3. จารุตร สมวงศ์ (2551) ความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทยในประเทศจีน ในช่วงระหว่างปี 2542-2549 ผลการวิเคราะห์ความสามารถแข่งขันการส่งออกด้วยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) และปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกด้วยแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) พบว่า สินค้าที่มีดัชนี RCA เหนือประเทศคู่แข่งส่วนใหญ่ คือ สินค้าในหมวดยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง รองลงมาคือ สินค้าในหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยของผู้วิจัย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทราบว่าประเทศไทยมีตลาดส่งออกยางพาราในกลุ่มอาเซียนที่น้อยมาก ประเทศหลักๆ มีแค่ 2 ประเทศ ดังนั้น เพื่อการขยายตัวทางการค้าระหว่างไทยกับตลาดในอาเซียนที่เพิ่มขึ้น และเพื่อรับมือกับการเข้ามาของอาเซียนในปี 2558 ที่กำลังจะมาถึง ซึ่งสามารถนำมาเสนอแนะแนวทางได้ดังนี้

1.1 ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือและมีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นร่วมกัน ทั้งในด้านของข้อมูล ข่าวสาร ข้อคิดเห็น ระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่เจรจาของภาครัฐและภาคเอกชน ตัวแทนภาคธุรกิจ สมาคมผู้ประกอบการ นักวิชาการ และองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งควรมีการร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านต่างๆ ภายในประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

1.2 ไทยก็ต้องพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยยกระดับมาตรฐานสินค้าให้สูงขึ้น เพิ่มการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา พัฒนาด้านบุคลากร รวมทั้งทำการขยายตลาดเชิงรุก และติดต่อกับคู่ค้าในตลาดอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ทางการค้าในระยะยาว เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัด ทั้งในด้านความพร้อมของข้อมูล และระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ทำให้ผลการศึกษามีขีดจำกัดในด้านลักษณะกว้างๆ และเพื่อให้เป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาวิจัยอย่างละเอียดในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนต่างๆ ดังนี้

2.1 ในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และส่วนแบ่งตลาดของผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะในตลาดมาเลเซีย และสิงคโปร์เท่านั้น ดังนั้นหากมีการศึกษาเรื่องเดียวกันในครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มเติมตลาดประเทศคู่ค้าอื่นๆ เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ หรือประเทศอื่นๆ นอกกลุ่มอาเซียน เป็นต้น

2.2 ในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและส่วนแบ่งตลาดของผู้วิจัยได้เลือกสินค้าที่ทำการศึกษาแค่ชนิดเดียวคือ ยางพารา ดังนั้นหากมีการศึกษาเรื่องเดียวกันในครั้งต่อไปควรมีการวิจัยสินค้าส่งออกของไทยในรายการอื่นๆ ที่เป็นสินค้าสำคัญในการส่งออกไปยังอาเซียน ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป รถยนต์/อุปกรณ์ น้ำตาลทราย เครื่องมือจักรกล น้ำตาลทราย ข้าว มันสำปะหลัง เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า เหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์ยาง คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.3 ในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและส่วนแบ่งตลาดของผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลที่นำมาวิจัยแค่ 6 ปี คือ พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2555 ดังนั้นหากมีการศึกษาเรื่องเดียวกันในครั้งต่อไปควรมีเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อทราบถึงโครงสร้างในการส่งออกยางพาราที่ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่ช่วยแนะนำแนวทางให้คำปรึกษา ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความตั้งใจจริง ความเสียสละ และความเมตตาจากท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ รวมถึงอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ซึ่งมีมีส่วนส่งเสริมในการศึกษาภาคสารนิพนธ์ ตลอดระยะเวลาที่ผู้ศึกษาทำการศึกษาในครั้งนี้จนสำเร็จ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนๆ ทุกคน และบุคคลอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวถึง ที่คอยสนับสนุน และส่งเสริมกำลังใจเพื่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จนทำให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง และขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต รุ่น 8 ทุกคน ที่เป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ มาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าภาคสารนิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าต่อไป คุณค่า และคุณประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษา และภาคสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูบูชาแด่บิดา มารดา คุณครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณต่อผู้ศึกษาทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์. 2555. มูลค่าการส่งออกของไทยไปอาเซียน.
 _____. 2555 สถิติการส่งออกสินค้าไทยไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน.
 กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. 2555. แนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 _____. 2548 กลไกบริหารของอาเซียน
 _____. 2548 ลักษณะของอาเซียน
 _____. 2550 แผนปฏิบัติการของประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน
 กุลกัลยา มณีท่าโพธิ์ เจษฎ์ รัตนสุธีรานนท์ และชาติรี เตชะวิจิตร. (2555). “การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกอย่างแผ่
 รมควันของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น.”
 เกษร. 2538. แนวคิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ. หน้า 275-286.
 กรุพันธ์ใหม่ By Nuttapon. (2551). ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ
 จารุตร สมวงศ์. (2551). “ความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทยในประเทศจีน
 ในช่วงระหว่างปี 2542-2549.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
 นฤมล อารณพีโมกษ์. (2553). “การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการส่งออก
 ยางพาราของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนคริน
 วิโรฒ.
 ปราปต์ปกรณ์ ธนรัตน์. (2553). “การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกยางพาราของไทยไปรัสเซีย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
 ภาณุวัฒน์ ภัทรอนันตกุล. (2550). “การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยางพาราไทย.” วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
 มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด. (2545) . แนวความคิดดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA).
 วชิราภรณ์ ธรรมรังษี. (2546). “การศึกษาศักยภาพการส่งออกสินค้าหลักของประเทศไทยไปยังประเทศในอาเซียน.”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
 สราวุธ อินแป้น. (2551). “ความได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบในการส่งออกยางพาราไปประเทศสหรัฐอเมริกา.” สาร
 นิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
 สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ.
 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงพาณิชย์. กระทรวงพาณิชย์. 2555 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติของ
 ประเทศไทย
 อรทัย ลุลยศ. (2550). “กลยุทธ์การส่งออกอุตสาหกรรมยางพาราแผ่นดินของประเทศไทย.” สารนิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
 อัครพงศ์ อ้นทอง. (2551). “ศักยภาพสินค้าส่งออกไทยในตลาดกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง.”
 International Trade Center. “Trade by Commodity Statistics 2001-2012”, from www.intracen.org

ปัจจัยที่สำคัญและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือน ในเขตกรุงเทพมหานคร

THE IMPORTANT FACTORS AND MAKETING MIX AFFECTING TO HOUSEHOLD CONSUMERS BEHAVIOR FOR PURCHASING CONSTRUCTION MATERIALS IN BANGKOK METROPOLITAN

ว่าที่ร้อยตรีไทรรงค์ แก้ววิไล (Trairong Kaewwilai)

ธุรกิจส่วนตัว ; Muhum_mud@hotmail.com

บทคัดย่อ

จากการศึกษาปัจจัยที่สำคัญและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือน ในเขตกรุงเทพมหานครวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ต้องการศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ซื้อวัสดุก่อสร้างในครัวเรือน ในเขตกรุงเทพมหานคร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติไคสแควร์ การทดสอบค่า F-test โดยโปรแกรมสำเร็จรูปของคอมพิวเตอร์

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด อายุไม่เกิน 30ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท มีความถี่ในการซื้อวัสดุก่อสร้างน้อยกว่า 1ครั้งต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายในการซื้อต่อครั้ง 3,100 – 4,000 และมากกว่า 5,000บาท สินค้าวัสดุก่อสร้างที่เลือกซื้อมากที่สุด เป็นสินค้าประเภทเครื่องมือช่างช่างหรือผู้รับเหมาเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อวัสดุก่อสร้าง เหตุผลที่เลือกเข้าร้านวัสดุก่อสร้างคือสถานที่จอดรถ กลุ่มตัวอย่างไม่มีร้านประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ(วิชัย เกียรติเดชาณุภาพ,2553)และ(นารีรัตน์ กำโน,2553) ผลการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างมากที่สุด รองลงมาด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคาผู้บริโภคให้ความสำคัญกับราคาของสินค้าที่เหมาะสม ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายกับสถานที่จอดรถของลูกค้า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับทางร้านมีบริการจัดส่งสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ(นารีรัตน์ กำโน,2553)และสุกัญญา ตั้งตรงสิทธิ์ (2550) ตามเนื้อหาในบทความที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือนของเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ : ส่วนประสมทางการตลาด ,พฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้าง

ABSTRACT

Of the study the important factors and marketing mix affecting to household consumer behavior for purchasing construction materials Bangkok metropolitan. The purposes of this research were

to 1) study the key factors and marketing mix that affect to purchasing behaviors for construction materials of household purchasers in Bangkok .2) compare the relationship between the key factors and marketing mix that affect to purchasing behaviors for construction materials of household purchasers in Bangkok. For collecting data from household purchasers in Bangkok used questionnaires. The statistics that used to analyze data were percentage, mean and standard deviation. Hypotheses Testing used t-test and F-test, one-way ANOVA Analysis, in case of its had relationship or difference with statistical significance ,testing a pair of variable by Scheffe' and the relationship between variables by the Chi-Square

The results found that the most samples were male ,30 years old , bachelor's degree,business owner,income per month were less than 20,000 Baht, purchased less than a time per month. The cost to purchase per a time were from 3,100 to 4,000 Baht and more than 5,000 Baht. The most construction materials that purchasers had decision to purchased was the tools for construction technicians , construction technician or contractor is a person who had influence to purchaseing decision for construction materials.The reason for selecting a shop was car- park. For the service the most samples had no fix shop. The results in term of marketing mix that affect to purchasing behaviors for construction materials of household purchasers in Bangkok found that the most samples focus on the products follow by the price,the distribution channel and the promotion respectively. For the products, purchaser focus on the quality of the products. For the price, purchaser focus on the resonable price. For distribution channels, purchaser focus on car- park. And for the promotion, purchaser focus on delivery service.

Keyword : marketing mix , consumer behavior of building materials

บทนำ

สถานการณ์ตลาดก่อสร้างในประเทศไทยที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ธุรกิจเกี่ยวเนื่องต่างๆมีการขยายตัวตามไปด้วย โดยเฉพาะในส่วนของตลาดวัสดุก่อสร้างและของแต่งบ้าน ที่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากอัตราการขยายตัวของธุรกิจของตลาดวัสดุก่อสร้าง จึงทำให้เกิดการแข่งขันกันทางด้านราคาและคุณภาพของฝ่ายอุปทานทางด้านวัสดุก่อสร้างและของแต่งบ้าน จึงทำให้ผู้บริโภคหรือฝ่ายอุปสงค์ทางด้านวัสดุก่อสร้างและของแต่งบ้าน มีทางเลือกในการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างมากขึ้น

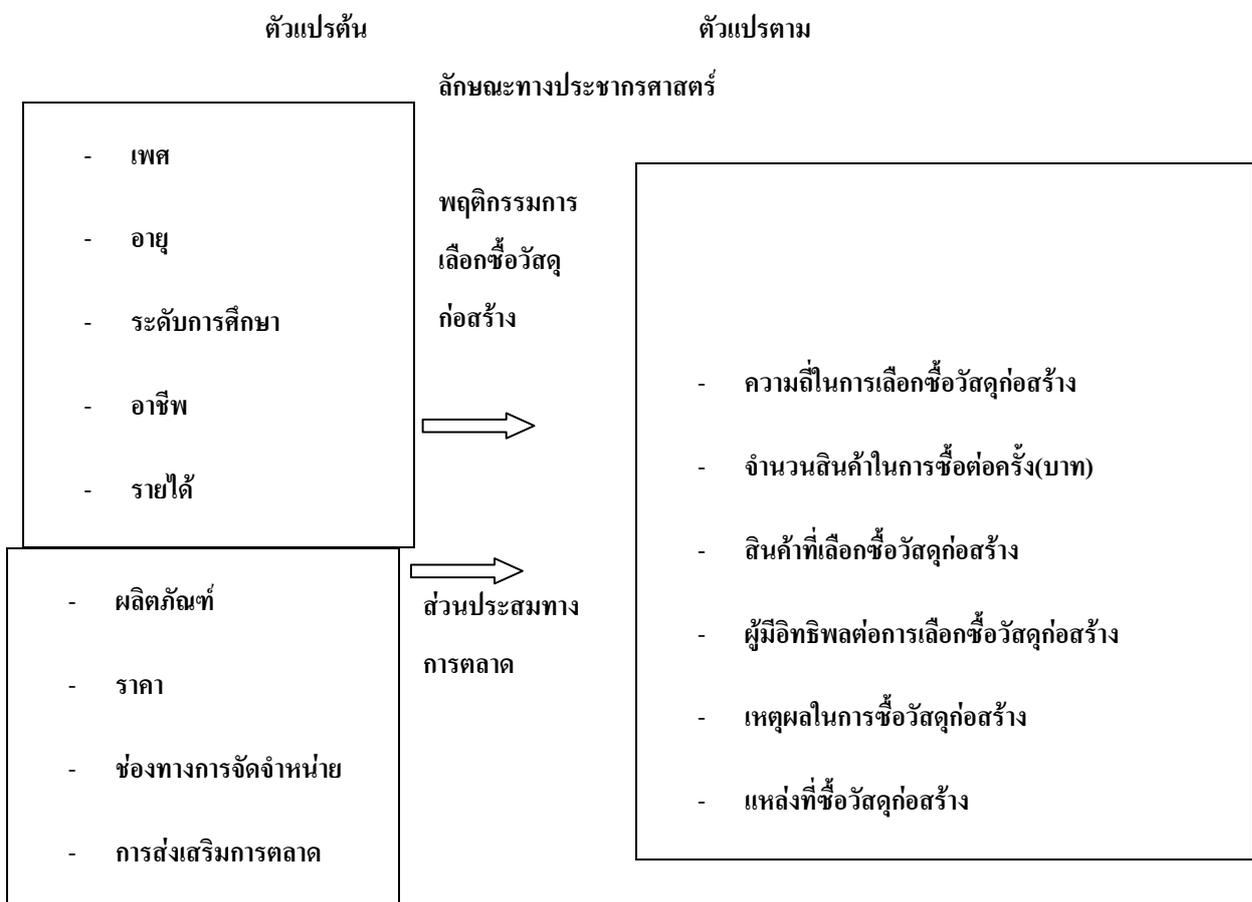
การขยายตัวอย่างต่อเนื่องของตลาดวัสดุก่อสร้าง เห็นได้ชัดจากการทำการตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งในปัจจุบันที่ตลาดวัสดุก่อสร้างในประเทศไทย มีอัตราการแข่งขันที่สูงขึ้น ซึ่งทำให้รูปแบบของการดำเนินธุรกิจจำหน่ายวัสดุก่อสร้างเปลี่ยนแปลงไป ซึ่ง ณ ปัจจุบัน ในการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวัสดุก่อสร้างลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าเกี่ยวกับวัสดุก่อสร้างและของแต่งบ้านได้สะดวกสบายและครบวงจรมากขึ้น จากการเข้าไปทำตลาดของผู้ประกอบการรายใหญ่ ที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค จากรูปแบบของร้านวัสดุก่อสร้างธรรมดา เป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ที่มีสินค้าทั้งวัสดุก่อสร้างและสินค้าตกแต่งบ้านให้เลือกซื้อมากมาย ซึ่งช่องทางเหล่านี้เองที่ทำให้ตลาดวัสดุก่อสร้างขยายตลาดไปยังกลุ่มลูกค้า และมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามผู้ซื้อวัสดุก่อสร้าง อีกทั้งการแข่งขันทางด้านส่วนประสมทางการตลาด สินค้า ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริม

การตลาด ผู้ผลิตสินค้าวัสดุก่อสร้างและของแต่งบ้านมีการพัฒนาและปรับตัวไปตามสภาวะตลาดแข่งขันอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้าง ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับลูกค้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สำคัญและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริโภคที่ซื้อวัสดุก่อสร้างในครัวเรือน ของเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีจำนวน

ประชากร ณ ปี 2555 ทั้งสิ้น 5,710,883 คน (แหล่งข้อมูล:สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย,กองปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคที่ซื้อวัสดุก่อสร้างในครัวเรือนของเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตสายไหม เขตดอนเมือง และเขตบางเขน ซึ่งจากตารางสำเร็จรูปของ(Taro Yamane) คือกลุ่มตัวอย่างมากกว่า100,000 คน จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน5% ซึ่งจะคิดคำนวณในเขตที่สุ่มเลือก3 เขตคือ เขตสายไหม เขตดอนเมืองและเขตบางเขนในกรุงเทพ มหานคร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามต่อไปนี้

- ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้าง ในเขตกรุงเทพมหานคร
- ศึกษาวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และสมมติฐาน
- สร้างแบบสอบถามโดยออกแบบให้ครอบคลุมตัวแปรทุกตัว
- นำแบบสอบถามที่ผ่านการแสดงความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง ทางเนื้อหาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มใน3เขต ในกรุงเทพ มหานคร คือเขตสายไหม เขตดอนเมือง และเขตบางเขน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย(Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก ในการเก็บข้อมูลจากแต่ละเขตจนครบ 400 ตัวอย่าง

สูตรการคำนวณของ (Taro yamane) คือ $n = N / 1 + N (e)^2$

โดย n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า (ในที่นี้ = 146,119)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้

จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก

- 1.ของเขตสายไหม โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 176,376 คน
- 2.ของเขตดอนเมือง โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 164,570 คน
- 3.ของเขตบางเขน โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 183,836 คน

รวมจำนวนประชากรทั้ง3เขต 524,782 คน และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จะใช้ค่า 0.05

$$n = N / (1 + N(e)^2)$$

$$n = 524,782 / (1 + (524,782)(0.0025))$$

$$n = 524,782 / (1 + 1311.955)$$

$$n = 524,782 / 1312.955$$

$$n = 399.695343709$$

จะใช้จำนวนแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยทั้งสิ้น 400 ชุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์และประมวลผลของข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนถูกต้องตามที่กำหนดไว้
2. บันทึกข้อมูลตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในส่วนของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้
 - น้ำหนักการตัดสินใจมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน
 - น้ำหนักการตัดสินใจมาก เท่ากับ 4 คะแนน
 - น้ำหนักการตัดสินใจปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
 - น้ำหนักการตัดสินใจน้อย เท่ากับ 2 คะแนน
 - น้ำหนักการตัดสินใจน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายการให้คะแนน ผู้วิจัยได้แปลผลระดับน้ำหนักการตัดสินใจของผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อวัสดุก่อสร้าง ในบริเวณเขต กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดช่วงวัดเท่ากันดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 ระดับน้ำหนักการตัดสินใจ มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 ระดับน้ำหนักการตัดสินใจ มาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 ระดับน้ำหนักการตัดสินใจ ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 ระดับน้ำหนักการตัดสินใจ น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 ระดับน้ำหนักการตัดสินใจ น้อยที่สุด
-

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์แบบบรรยาย (Descriptive Method) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ร่วมกัน โดยมีการประมวลผลข้อมูลดังนี้

- 1 การตรวจสอบข้อมูล (Editing) เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
- 2 การประมวลผลข้อมูล (Processing) เป็นการนำข้อมูลที่ได้อ่านที่ใส่ในซอฟต์แวร์สำเร็จรูป ของเครื่อง

คอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ประกอบด้วย

- 1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
- 2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความหมายข้อมูลต่างๆ
- 3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ร่วมกับค่าเฉลี่ย เพื่อทดสอบการกระจายของข้อมูล
- 4 สถิติไคสแควร์ (Chi Square) และการทดสอบค่า F-test เพื่อทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

เลือกซื้อวัสดุก่อสร้างในครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับนัยสำคัญทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน เป็นเพศชายมีจำนวน 267 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 ซึ่งมากกว่าเพศหญิงมีที่จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างอายุไม่เกิน 30 ปี มีจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 อายุ 31-40 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.5 และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 ระดับปริญญาตรี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 อาชีพข้าราชการ 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีธุรกิจส่วนตัว 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป 21 คน และแม่บ้าน 5 คน มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 จำนวน 186 คน 46.5 มีรายได้ 20,001-40,000 จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 มีรายได้ 40,001-60,000 จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และมีรายได้ 60,000 ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด อายุไม่เกิน 30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท มีความถี่ในการซื้อวัสดุก่อสร้างน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายในการซื้อ ต่อครั้ง 3,100 – 4,000 และมากกว่า 5,000 บาท สินค้าวัสดุก่อสร้างที่เลือกซื้อบ่อยที่สุด เป็นสินค้าประเภทเครื่องมือช่าง ช่างหรือผู้รับเหมา เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกซื้อวัสดุก่อสร้าง เหตุผลที่เลือกเข้าร้านวัสดุก่อสร้างคือสถานที่จอดรถ ในด้านการเข้าใช้บริการ กลุ่มตัวอย่างไม่มีร้านประจำ ผลการศึกษา ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อ ในครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด รองลงมาด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับราคา

ของสินค้าที่เหมาะสม ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสถานที่จัดรถของลูกค้าหรือผู้ซื้อ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับทางร้านมีบริการจัดส่งสินค้า

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผู้ซื้อวัสดุก่อสร้างในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงวัยทำงาน หรือบุคคลที่มีอายุงานไม่เกิน 10 ปี เมื่อ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) (ไตรรงค์ แก้ววิไลย, 2556:8) ที่มีความต้องการอยู่ในลำดับแรกของการดำรงชีวิตไปจนถึงความต้องการความปลอดภัย การสร้างหรือซ่อมแซมที่พักอาศัยจึงมีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ และผู้ซื้อที่มีพฤติกรรมซื้อที่มุ่งเน้นที่จะเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างประเภทเครื่องมือช่างเป็นส่วนใหญ่ เพื่อใช้ในการซ่อมแซมหรือปรับปรุงที่พักอาศัยของตัวเอง เพื่อให้มีสภาพหรือการใช้งานของส่วนต่างๆ ในบ้านให้ดีขึ้น และผู้ซื้อจะให้ความสำคัญกับช่างหรือผู้รับเหมาเพื่อที่จะเป็นตัวแทนหรือให้ความรู้ในการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างเป็นอย่างมาก และผู้ซื้อจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด รองลงมาด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับราคาของสินค้าที่เหมาะสม ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสถานที่จัดรถของลูกค้าหรือผู้ซื้อ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับทางร้านมีบริการจัดส่งสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นารีรัตน์ กำโน, 2553) และ สุกัญญา ตั้งตรงสิทธิ์ (2550) ตามเนื้อหาในบทความที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อในครัวเรือนของเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ร้านวัสดุก่อสร้างต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการจัดจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ในเรื่องของ สถานที่จัดรถที่สะดวกสบาย มีการบริการจัดส่งสินค้าอย่างรวดเร็วและไม่เกิดความเสียหายกับสินค้าในการจัดส่ง
2. ร้านวัสดุก่อสร้างควรที่จะแสดงความจริงใจหรือทุ่มเทในการดำเนินธุรกิจการค้าวัสดุก่อสร้างอย่างจริงจัง ทั้งผู้ซื้อประจำและผู้ซื้อไม่ประจำ ให้ความเป็นธรรมในการมอบส่วนลดที่เท่าเทียมกัน เพื่อแสดงความจริงใจอย่างเปิดเผยและน่าเชื่อถือ
3. ปัจจุบันความต้องการของผู้ซื้อวัสดุก่อสร้างนั้น มีความถี่ย่น้อยลง แต่มีจำนวนผู้ซื้อมากขึ้น อันเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจและการเพิ่มของจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร อีกทั้งการขยายตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ จึงมีโครงการก่อสร้างที่ตอบสนองความต้องการของประชากรที่มากขึ้น จึงควรติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์อยู่ตลอดเวลาว่าลูกค้านั้นมีความต้องการซื้อที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านใด ผู้ดำเนินธุรกิจวัสดุก่อสร้างจะได้เตรียมการวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้ซื้อได้

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ท่าน ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปัทมา รูปสุวรรณกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติและอ.सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และวิธีการวิเคราะห์ แปลผล ข้อมูล และให้คำแนะนำช่วยเหลือจนสารนิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จ

เอกสารที่อ้างอิง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. (2553). คู่มือจัดทำวิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์. ฉบับปรับปรุง

ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

พงศ์พันธ์ วรสุนทรโรสด; และวรพงศ์ วรสุนทรโรสด. (2555). วัสดุก่อสร้าง. หน้า 1-13

รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร วิทย์อุดม. (2555). หลักการตลาด. หน้า 3-1 ถึง 3-15

Donald R. Cooper; Pamela S. Schindler. การวิจัยการตลาด. แปลและเรียบเรียงโดย ดร. เอกชัย อภิศักดิ์กุล; และ ดร. กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. หน้า 176-77. หน้า 238-302

กิตติบดี คุณโลหิต. (2552). การตัดสินใจซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. (2555). ส่วนประสมทางการตลาด/อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กองปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. (2555). จำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร. อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กิตติบดี คุณโลหิต. (2552). การตัดสินใจซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

Boone, L. E., & Kurtz, D. L. (1989). Marketing (6th ed.). Marianna, FL: The Dryden.

Kotler, P. (1997). Marketing management analysis, planning, implementation and control (9th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall

**ความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังและพฤติกรรม
การรับฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM.99 MHz ของผู้ฟัง
ในกรุงเทพมหานคร**

**THE SATISFACTION TO THE MARKETING MIX THAT AFFECT TO DECISION
MAKING AND LISTENING BEHAVIORS IN FM 99 RADIO CHANNEL OF THE
AUDIENCES IN BANGKOK**

สมยศ แดงยวน (Somyot Dangyoun)

ตำแหน่ง ผู้สื่อข่าวอาวุโส บริษัท บมจ.อสมท (ช่อง 9)

mba92011@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์2.เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ โดยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสดและสมรสเท่ากัน การศึกษาระดับปริญญาโท /ปริญญาเอก อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 15,001-25,000 บาท ระดับความพึงพอใจต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM.99 MHzในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจัดจำหน่ายและด้านโปรโมชั่น สรุปได้ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ มีระดับความพึงพอใจปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.478 ด้านราคามีระดับความพึงพอใจระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.48 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีความพึงพอใจระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.531 ด้านโปรโมชั่น มีระดับพึงพอใจระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.472 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุในเขตกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจในวิทยุ FM 99 MHz เพศ สถานะภาพ การศึกษารายได้ประจำเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันในด้านผลิตภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 อาชีพที่แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันในด้านช่องทางจัดจำหน่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 ส่วนพฤติกรรมการรับฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM.99 MHzของผู้ฟังเขตกรุงเทพมหานครสรุปได้ว่าปริมาณในการรับฟังวิทยุ ส่วนใหญ่รับฟังวิทยุ 4-5 วันต่อสัปดาห์ ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุบ่อย

ที่สุดในวันจันทร์ – ศุกร์ จะฟังในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 ช่วงที่ฟังวิทยุบ่อยที่สุดในวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา 20.01-04.00 ส่วนใหญ่จะฟังคลื่นเพลง/บันเทิง สถานที่รับฟังวิทยุ คนกรุงเทพฯจะฟังในรถยนต์ ประโยชน์ที่ได้รับ จากการฟังวิทยุ รายการวิทยุ FM. 99 MHz เป็นกีฬาออกัสต์ ผู้รับฟังเลือกฟังเนื้อหาของข่าวสาร เนื่องจากได้ความรู้การเล่นกีฬา คนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่เลือกฟังรายการข่าว

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study the satisfaction in the marketing mix that affect to listening decision for sport radio channel, FM.99 MHz, of the audiences in Bangkok, according to demographic characteristics 2) Study the listening behavior for sport radio channel ,FM.99 MHz, of the audiences in Bangkok, according to demographic characteristics. For collecting data used 400 questionnaires. The statistics that used to analyze data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses testing used t-test, F-test, one-way analysis of variance (One Way ANOVA), in case of its had relationship or statistical significance difference had to test a pair of variable by Scheffe' .

The results found that the most samples were male, 21-30 years old, single and married, as well, Master's degree / doctorate, private employees, income per month were 15,001 - 25,000 Baht. The satisfaction level in term of marketing mix could explain that the products were fair-level (mean 3.478), the prices were fair-level (mean 3.48), the distribution channels were high-level (mean 3.531) and the promotions were fair-level (mean 3.472). To Compare the factors that affect to the listening decision of the audiences in Bangkok found that the audiences satisfy in sports radio wave , FM.99 MHz. Even though, gender, marital status, education level, income per month had the difference ,there were no difference in satisfaction levels. Different ages had the different satisfaction level of the products at 0.05 statistically significant . Different occupation had the different satisfaction level of the distribution channels at 0.05 statistically significant. Listening behaviors of the audiences could conclude that the most samples listened to the radio 4-5 days per week , the most often were on Monday - Friday , 09:01 to 12:00 AM , Saturday - Sunday: 8:01 PM to 04:00 AM, music / entertainment channel, listened to the radio in the car. The benefit that could get from listening to sports radio channel , FM.99

MHz, was something about Golf. The most of audiences in Bangkok prefer to listen to the content of sport news because they could get sport knowledges.

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันอย่างสูง ทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การประกอบธุรกิจ ล้วนแต่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ซึ่งวิทยุถือว่าเป็นอีกส่วนหนึ่งที่เป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชนได้รับรู้ถึงข่าวสารในแต่ละวันได้อย่างรวดเร็วทันใจ ปัจจุบันปัญหาของคลื่นวิทยุชุมชนมีเกิดมากมายในเขตกรุงเทพมหานคร หรือต่างจังหวัด ซึ่งแต่ละคลื่นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองที่ทำให้ประชาชนแตกแยกแบ่งพรรคแบ่งพวกกันมากมาย ในขณะที่วิทยุคลื่นเพลงต่างๆมีมากมายในเขตกรุงเทพมหานครที่ประชาชนได้รับฟัง แต่กลับกันคลื่นวิทยุที่เกี่ยวข้องกับกีฬาโดยตรงกลับมีน้อย ด้วยเหตุผลการหาโฆษณาเข้าคลื่นทำได้ยากกว่าคลื่นเพลงทำให้เจ้าของคลื่นต่างๆจะเน้นเกี่ยวกับการทำธุรกิจคลื่นเพลงเป็นส่วนใหญ่ และได้ผลตอบรับเป็นอย่างดีจากคนฟัง โดยคลื่นกีฬามีเพียงไม่กี่คลื่นที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คลื่น FM 99 Sport Active คลื่นเมืองไทยแข็งแรง ของ อสมท. ซึ่งผู้ทำวิจัยเล็งเห็นว่า คลื่นวิทยุกีฬาเป็นสิ่งจำเป็นต่อสังคมและมีประโยชน์ต่อเยาวชน ดังนั้นจึงได้ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง "ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM. 99 MHz. ในเขตกรุงเทพมหานคร "

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

สมมติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

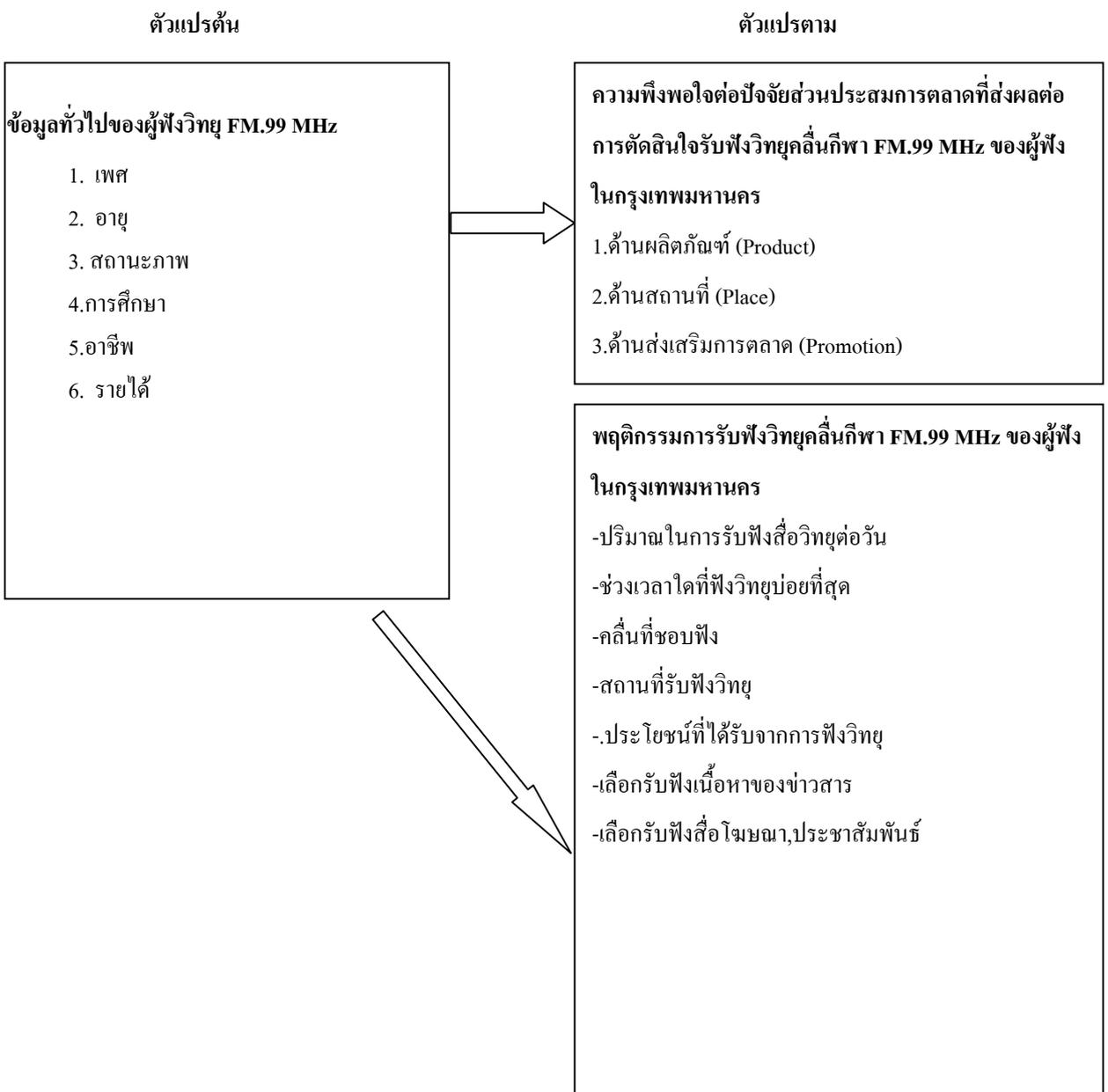
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเนื้อหา และรูปแบบรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้รับฟัง วิทยุคลื่นกีฬา FM. 99 MHz

2. นำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาในด้านความถี่ของสัญญาณคลื่น ให้ดียิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางอ้างอิงในการพัฒนารูปแบบการนำเสนอของนักจัดรายการให้ดียิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ และกำหนดนโยบายในการผลิต เพื่อให้ผู้ฟังได้ติดตามในการฟังวิทยุคลื่นกีฬา

FM.99 MHz เพิ่มมากขึ้น

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM. 99 MHz อายุ 15-60 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 3,880,564 คน (กรมการปกครอง, 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan เก็บข้อมูล จำนวน 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้ฟังต่อวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรับฟังของผู้ฟังต่อวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 โดยคำตอบจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสารทางวิชาการ บทความ นิตยสาร เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากวิจัยต่างๆ เพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนการเก็บข้อมูลจริงโดยทดลองใช้ (Try out) กับประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 15-60 ปีขึ้นไปจำนวน 30 ชุด ($\alpha = 0.889$) เพื่อตรวจสอบว่าคำถามในแต่ละข้อของแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไรหลังจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับสลากกลุ่มตัวอย่าง 5 เขตจาก 50 เขตในกรุงเทพมหานครรวมประชากรทั้งสิ้น 3,880,564 คน โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตใช้วิธีเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากรอายุ 15-60 ปี ในแต่ละเขตกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (400 คน) ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลผู้บริโภคในแต่ละเขตโดยใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2556

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยวิธี Scheffe

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่าผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาโท/ปริญญาเอก อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือน 15,001-25,000 บาท

ตาราง 1 การทดสอบระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM.99 MHz ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ด้านรวม	\bar{x}	S.D.	ความพึงพอใจ
ด้านผลิตภัณฑ์	3.48	.359	ปานกลาง
ด้านสถานที่	3.53	.502	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.48	.347	ปานกลาง
รวม	3.50	.402	ปานกลาง

การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังวิทยุ 4-5 วัน ฟังวิทยุบ่อยในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 วันเสาร์ ละอาทิตย์ ชอบฟังคลื่นเพลง และฟังวิทยุในรถยนต์ จำนวน ส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ จากการฟังวิทยุ FM 99 กอล์ฟ ส่วนใหญ่เลือกรับฟังเนื้อหาของข่าวสาร ได้ความรู้การเล่นกีฬา และ เลือกฟังข่าว

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาโท /ปริญญาเอก อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 15,001-25,000 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ สารีโท และเกียรติศักดิ์ ใจมั่น (2550) การที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM.99 MHz ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านผลิตภัณฑ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการฟังวิทยุคลื่นกีฬา FM 99 MHz ด้านผลิตภัณฑ์ ปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านสถานที่

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านสถานที่ สำหรับการฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz อยู่ที่ความพึงพอใจมาก และเมื่อพิจารณาด้านการส่งเสริมการตลาดพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจด้านการส่งเสริมการตลาด วิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระดับปานกลาง **สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ สมสะอาด (2552)** จากการศึกษาความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศต่างกันในความพึงพอใจต่อด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ และ การส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน อายุต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านสถานที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อาชีพประจำแตกต่างกันมีระดับ ความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน รายได้ประจำต่อเดือน แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจจากด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจรับฟังของผู้ฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน **สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภัทร เร่มศรี (2553)** และจากการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจรับฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา FM.99 MHz ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังวิทยุ 4-5 วัน ส่วนใหญ่ฟังวิทยุบ่อยในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 20.01-04.00 ฟังคลื่นเพลง/บันเทิง ฟังวิทยุในรถยนต์ **สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมทิกา ศิระสิริกุล (2555)** และงานวิจัยของ มนตรี มีเนียม และ พิเชษฐ เพียรเจริญ (2551)

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz ควรนำผลการวิจัย เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนในการขยายเครือข่ายครอบคลุมทั่วประเทศ และเร่งสร้างความประชาสัมพันธ์วิทยุคลื่น FM 99 MHz ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น
2. ผลการวิเคราะห์ที่ได้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เป็นจุดแข็งของ วิทยุคลื่น FM 99 MHz ในด้านการผลิตรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับฟัง
3. วิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz ควรกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาคลื่น และรายการในประเด็นที่เป็นจุดด้อย โดยระดมสมองจัดสัมมนา เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการพัฒนาแก้ไขจุดบกพร่องให้เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญกับการตัดสินใจรับฟังและพฤติกรรมมารับฟังวิทยุคลื่นกึ่งพา เพิ่มเติม เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงรายการวิทยุคลื่นกึ่งพา FM 99 MHz

2.ควรศึกษาความต้องการรับฟัง ปัจจัยการตัดสินใจรับฟัง และความพึงพอใจเฉพาะกลุ่มที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของรายการวิทยุศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก นำไปปรับปรุงและพัฒนารายการวิทยุศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปัทมา รูปสุวรรณกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติและอ.सानิต ศิริ วิศิษฐ์กุล ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และวิธีการวิเคราะห์ แปลผล ข้อมูล และให้คำแนะนำช่วยเหลือจนสารนิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จ

เอกสารที่อ้างอิง

จิรภัทร เริ่มศรี.(2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการรับฟังรายการวิทยุออนไลน์ของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานี
อุดรธานี. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ดวงใจ สมสะอาด.(2552). พฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อรายการวิทยุกระจายเสียงใน
เขตเทศบาลนครอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

นพรัตน์ สารีโท และเกียรติศักดิ์ ใจมั่น. (2550). พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง คลื่น
24 ชั่วโมง ของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี . วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

นันท์วิภา ชีวะอุดม(2553).การศึกษา การให้ความหมาย รูปแบบและกลยุทธ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม
ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) .สารนิพนธ์.(บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนตรี มีเนียม และ พิเชษฐ เพียรเจริญ. (2551). รายการวิทยุ : ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟัง
สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อัมทิกา ศิระสิริกุล. (2555). พฤติกรรมและความพึงพอใจ ในการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ของ
นักเรียน นักศึกษา ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่าน นวัตกรรม 3G ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Effecting on demand of mobile banking of transaction By using innovation 3G In Bangkok district

Chulalak Wongmanee

เคาท์เตอร์เซอร์วิส บริษัท เอ็น วาย เค โลจน์ (ประเทศไทย) จำกัด

Pim0910@hotmail .com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G การศึกษาวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในเขตกรุงเทพมหานคร 12 เขต จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง อายุระหว่าง 20 – 25 ปี สถานภาพ โสด ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ประกอบอาชีพ อื่นๆ เช่น แม่บ้าน พ่อบ้าน รับจ้าง และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G บ่อยมากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าปัจจัยทางด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ที่อยู่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นตัวแปรที่สามารถใช้พยากรณ์ความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G เนื่องจาก ปัจจัยที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการตัดสินใจที่แตกต่างกันด้วย

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่าน นวัตกรรม 3G

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the factors that effect the demand for financial transaction 3G innovative . The study is a survey research ,by collecting data from samples .The samples size were 400 people from sample 12 districts in Bangkok area by means of sampling, most of the sample was female, adge between 20 – 25 years old ,single, with a bachelor degree, occupations such as maid, bulter service, etc. The average income is about 10,000 – 20,000 bath .The results showed that samples of consumer through innovative financial transaction most often use 3G accounted

To test the hypothesis in the level of 0.5, it was found that variables can be use to fore cast the demand for innovative banking through 3G

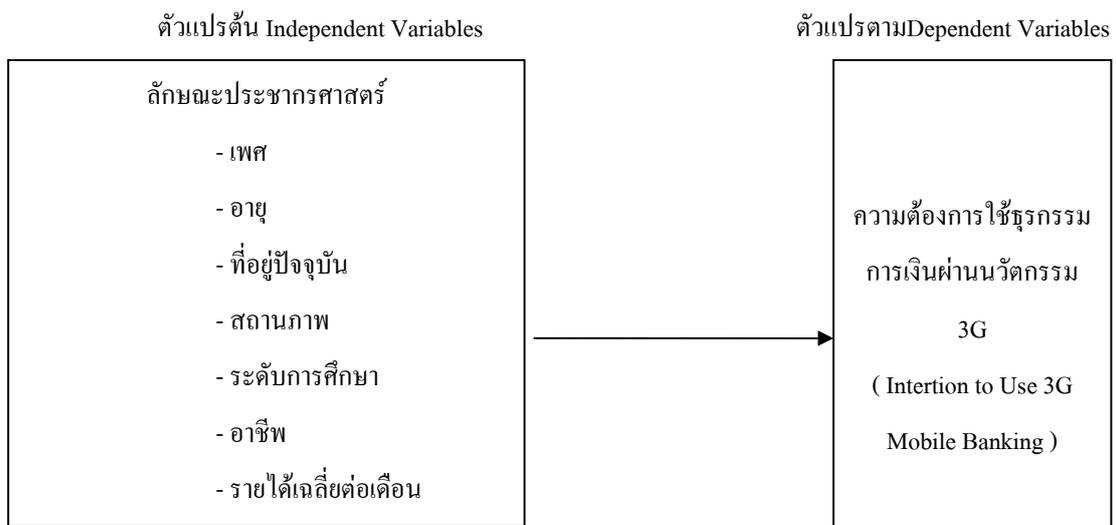
Keyword The Effecting on demand of mobile banking of transaction By using innovation 3G

บทนำ

Mobile Bankinng หรือเทคโนโลยีธนาคารทางมือถือ เป็นเทคโนโลยี ใหม่ ที่เป็นช่องทางในการติดต่อระหว่างลูกค้ากับธนาคารในรูปแบบใหม่โดยผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้ผู้ใช้งานมีความสะดวกสบายและรวดเร็ว โดยรายการที่ถูกค้าสามารถทำผ่านโทรศัพท์ เคลื่อนที่ได้ เช่น บริการสอบถามยอด โอนเงินระหว่างบัญชี โอนเงินไปยังบัญชีบุคคลอื่นที่เป็นธนาคารเดียวกัน ชำระค่าสินค้าและบริการ ดูข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย บริการอายุเช็คสมุด บริการบัตรเครดิต ด้านเงินกู้และ การบริการทั่วไป ซึ่งการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ น่าจะได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆเนื่องจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีขนาดเล็ก สามารถพกพาได้สะดวกกว่าคอมพิวเตอร์พีซี และ โน้ตบุ๊ก ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบไร้สาย ได้เข้ามาบพบาทกับประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยเครือข่ายโทรศัพท์ระบบ 3G ที่กำลังเข้ามาในประเทศไทย คาดว่าจะได้รับความนิยมจากประชาชนมาก เพราะเป็นเทคโนโลยีที่สามารถรับส่งข้อมูลด้วยความเร็วสูงทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และมีรูปแบบใหม่ๆมากมายสามารถให้บริการทั้งระบบเสียง และบริการเสริม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3Gของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วิธีดำเนินงานวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) และการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง ประชากรคือ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taroyamane)

โดยการทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 เขต

1. เขียนชื่อเขตทั้งหมด 50 เขตโดยแยกออกเป็น 6 กลุ่มตามการแบ่งกลุ่มการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการจับฉลากกลุ่มละ 2 เขต ได้จำนวนทั้งหมด 12 เขต คือ เขตจตุจักร เขตบางเขน เขตดุสิต เขตพญาไท เขตสาทร เขตบางรัก เขตมีนบุรี เขตบางกะปิ เขตคลองสาน เขตบางกอกน้อย เขตบางแค และเขตภาษีเจริญ แล้วทำการเก็บข้อมูลเขตละ 35 คน

2. สุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) เป็นจำนวนทั้งหมด โดยเก็บข้อมูลจากผู้ที่มาใช้บริการที่ธนาคารต่าง ๆ หรือตามตู้เอทีเอ็มทั่ว ๆ ไป ตามเขตที่จับฉลากได้จนครบตามจำนวน 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ จัดทำเป็นข้อความเชิงบวก (Positive Statement)

แบบสอบถามความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G มีเกณฑ์การให้คะแนนไว้ 5 ระดับ ดังนี้

- 5 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด
- 4 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นในระดับ มาก
- 3 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง
- 2 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นในระดับ น้อย
- 1 เท่ากับ ระดับความคิดเห็นในระดับ น้อยมาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้บริโภคมีลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมี ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการศึกษาโดยอ้างอิงจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. ความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.35) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคสามารถใช้ธุรกรรมการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่รองรับ GPRS/ EDGE/ 3G ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มาก่อน โดยศูนย์วิจัย กลสิกรไทย กล่าวว่า การที่ผู้บริโภคยังไม่มีการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มากนักเนื่องมาจากผู้บริโภคยังไม่คุ้นเคยในเทคโนโลยีใหม่ ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการทำธุรกรรม ไม่มั่นใจในระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่มีอยู่ และส่วนหนึ่งเกิดจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันระบบ 3G ไม่มีประสิทธิภาพมากพอ จึงมีผลทำให้ความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของผู้บริโภคอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประโยชน์ จากการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และความง่ายในการใช้งาน มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทั้งประโยชน์ และความง่ายในการใช้งาน มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G และมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ซึ่งหมายถึง ถ้าผู้บริโภครู้ถึงประโยชน์ และรู้ความง่ายในการใช้งานของธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G มากขึ้น มีผลทำให้ความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G สูงขึ้นด้วย

3. ความเชื่อมั่นในการออนไลน์ มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นในการออนไลน์ มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G และมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ซึ่งหมายถึง ถ้าผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในการออนไลน์มากขึ้น ความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ก็จะสูงขึ้นด้วย ซึ่งความเชื่อมั่นสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ตลอดเวลา โดยระดับความเชื่อมั่นจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการประเมินของแต่ละบุคคล รูปแบบการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G เป็นการพัฒนาต่อออกมาจากการบริการเสริมต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต

จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัย เพศ อายุ สถานภาพ ที่อยู่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G มากที่สุด แสดงว่า การใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G เป็นวิธีการที่ทันสมัย เป็นประสบการณ์ที่ดี น่าสนใจ และการนำนวัตกรรม 3G มาใช้กับธุรกรรมการเงิน เพื่อให้ชีวิตประจำวันสะดวกสบายมากขึ้น เป็นสิ่งที่สามารถโน้มน้าวให้ผู้บริโภคที่มีความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G มากกว่าปัจจัยอื่น

โดยทัศนคติ มีผลมาจากความเชื่อของบุคคล เป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อไป กล่าวคือ ถ้าผู้บริโภคเชื่อว่าการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G เป็นวิธีการที่ทันสมัย เป็นประสบการณ์ที่ดี น่าสนใจ และจะทำให้ชีวิตประจำวันสะดวกสบายมากขึ้น มีทัศนคติในแง่บวก ก็จะทำให้เกิดการสนใจ อยากจะศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีการใช้งาน ความเชื่อมั่นในการออนไลน์ เป็นเรื่องของธนาคารร่วมกับผู้ให้บริการระบบที่จะพัฒนาธุรกรรมให้เกิดความปลอดภัย เป็นส่วนตัว มีขั้นตอนที่ถูกต้อง แม่นยำ สามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดความไว้วางใจ และมีความตั้งใจที่จะใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ในอนาคต

ผลการศึกษา

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค ให้ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านนวัตกรรม 3 G อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเฉลี่ย 3.35 กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคมีความต้องการใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.62

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การแจกแจงความถี่ (Frequency) สถิติเชิงอ้างอิงใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้ T-test และค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม ใช้สถิติ F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นวัตกรรม 3G เป็นเทคโนโลยีที่สามารถรับส่งข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ และมีความเร็วสูงในการรับส่งข้อมูล ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ธนาคารจึงได้พัฒนารูปแบบของการบริการต่าง ๆ ผ่านนวัตกรรม 3G เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถทำธุรกรรมได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องเดินทางไปทำธุรกรรมที่เคาน์เตอร์ธนาคาร ก่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผลการวิจัยที่ได้นำมาใช้ประโยชน์ในการทาลงทุนทางการตลาดเพื่อให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาจากผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 เขต ได้แก่ เขตจตุจักร เขตบางเขน เขตคูสิต เขตพญาไท เขตสาทร เขตบางรัก เขตมีนบุรี เขตบางกะปิ เขตคลองสาน เขตบางกอกน้อย เขตบางแค และเขตภาษีเจริญ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคบางเขตก็มีความรู้ความเข้าใจระบบ 3G เป็นอย่างดี เช่น เขตสาทร เขตบางรัก ซึ่งเป็นย่านธุรกิจ สามารถรับรู้ข่าวสารและได้รับบริการในรูปแบบใหม่ ๆ ก่อนเขตอื่น

1.2 จากประสบการณ์การใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่รองรับ GPRS/ EDGE/ 3G ของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค พบว่า มีจำนวนผู้ที่ใช้ใช้น้อยมาก ดังนั้นธนาคารและผู้ให้บริการระบบ ควรมีการประชาสัมพันธ์การใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่รองรับ GPRS/ EDGE/ 3G จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเรื่องการใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในขณะที่ผู้บริโภคมาใช้บริการผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร ให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงประโยชน์ของการใช้งาน ขั้นตอนในการใช้งาน และให้ความเชื่อมั่นต่อระบบการป้องกันข้อมูลทางการเงินของผู้บริโภคให้มากขึ้น

1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านนวัตกรรม 3G พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคให้ระดับความคิดเห็นต่อทัศนคติ มีผลต่อความตั้งใจใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านนวัตกรรม 3G มากที่สุด การนำเทคโนโลยี Mobile Banking มาใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินที่หลากหลายรูปแบบบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่รองรับ GPRS/ EDGE/ 3G เป็นวิธีการที่ทันสมัย สามารถเพิ่มประสบการณ์ที่ดีทางธุรกรรมการเงินแบบใหม่ และสร้างความประทับใจให้กับผู้บริโภค

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาต่อยอดจากผลการวิจัยนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อทำการวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการขยายพื้นที่ศึกษาความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของกลุ่มตัวอย่างในเขต หรือจังหวัดอื่น ๆ ที่เป็นเมืองใหญ่ ๆ เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความตั้งใจใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ในภูมิภาคที่ต่างกัน ว่ามีทัศนคติที่แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจะสามารถเป็นข้อมูลประกอบให้หน่วยงานรัฐและผู้ให้บริการระบบสามารถขยายโครงข่ายและให้บริการได้อย่างทั่วถึง

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของธนาคารต่าง ๆ ที่มีระดับการบริการใกล้เคียงกันว่าแตกต่างกันหรือไม่ เช่น ธนาคารกรุงเทพกับธนาคารไทยพาณิชย์ หรือธนาคารกรุงทพกับธนาคารกสิกรไทย เป็นต้น เพื่อให้ธนาคารสามารถนำข้อมูลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาระบบการให้บริการให้เหนือกว่าคู่แข่ง

2.3 หลังจากที่ ระบบ 3G ได้เปิดใช้อย่างเป็นทางการในประเทศไทยแล้ว ควรมีการศึกษากระบวนการตัดสินใจใช้บริการธุรกรรมการเงินผ่านระบบ 3G ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้

2.4 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านรูปแบบการใช้ชีวิต (Lifestyle) เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เชื่อว่ามีผลต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ซึ่งจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้นวัตกรรม 3G พฤติกรรมการใช้ธุรกรรมทางการเงิน ความสนใจในการใช้บริการธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G ของธนาคารต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยมและความทันสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสารภายในประเทศของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน

2.5 เนื่องจากการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม อาจมีข้อจำกัดด้านรายละเอียดของผลการวิจัย ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ทราบถึงทัศนคติในด้านต่าง ๆ ของผู้บริโภคต่อความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G

2.6 ควรใช้เครื่องมือทางสถิติอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพิ่มเติม ในการวิเคราะห์ตัวแปรตามในเรื่องความต้องการใช้ธุรกรรมการเงินผ่านนวัตกรรม 3G โดยการจำแนกกลุ่ม (Categorical Variables) และกำหนดค่าเป็นข้อมูลจัดลำดับแบบ Ordinal Regression เช่น มาก ปานกลาง น้อย แทนการกำหนดค่าเป็นข้อมูลระดับช่วง (Interval Scale) และกำหนดค่าเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กิตติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมยศ อวเกียรติ ที่ปรึกษา และ อาจารย์สาคิน ศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนการวิจัย และให้คำแนะนำ และขอขอบขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม ซึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ความเอื้ออาทร และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณพี่ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจตลอดมา

คุณประโยชน์อันเกิดจากวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2521; หน้า 14) ได้ให้ความหมาย “ นวัตกรรม ” ไว้ว่าหมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่
แปลกไปจากเดิม

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

(Kasikornbank Public Company Ltd.): www.kasikornbank.com

ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)

(TMB Bank Public Company Ltd.): www.tmbbank.com

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

(Krung Thai Bank Public Company Ltd.): www.ktb.co.th

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

(The Siam Commercial Bank Public Company Ltd.): www.scb.co.th

ณัฐพันธ์ เผ่าพันธ์ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทาง
เว็บไซต์

พิเชษฐพล ไทยประสงค์ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่พยากรณ์ความตั้งใจที่จะชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ผ่านอินเทอร์เน็ต

พัริฐพงษ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2552) ศึกษาเรื่องความตั้งใจใช้บริการธนาคารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

วรสิทธิ์ วิมลประภาพร และกมลทิพย์ ชีวะวิชาวาลกุล (2551) เรื่องการศึกษาทัศนคติ และการยอมรับ

และการยอมรับนวัตกรรม 3G บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิไลลักษณ์ เสรีตะกูล (2552) ศึกษาเรื่อง การสังเกตการณ์ระยะยาวของการยอมรับ e-Learning

เสาวรัตน์ สมสุข (2550) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของลูกค้าเกี่ยวกับสภาพการให้บริการผ่านเครื่องธุรกรรม

อิเล็กทรอนิกส์ (Self – Service) ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

**การเปรียบเทียบความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา
ที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต**

**The Comparison of Financial Advisors and Students Expectation
on Certified Public Accountant's auditing**

ธนธร จงศิริวิฑิตศักดิ์

อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครเทพ E-mail: Thanathonn@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา ที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยได้แบ่งประเด็นการพิจารณาเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบทบาทการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี ด้านความเข้าใจและความเชื่อถือได้ในรายงานการสอบบัญชี ด้านความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และด้านความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง และศึกษาแนวทางในการลดความแตกต่างของความคาดหวังของผู้ใช้บริการการเงิน ผลการศึกษา พบว่า ที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา มีความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชี ด้านบทบาทการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ด้านความเข้าใจและความเชื่อถือได้ในรายงานการสอบบัญชี และด้านความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคาดหวังที่แตกต่างกันในด้านความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง แนวทางที่ทั้งที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา เสนอแนะต่อบทบาทของผู้สอบบัญชี โดยมีข้อเสนอแนะให้ใช้วิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพสอบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี ที่ผู้ใช้งบการเงินควรรู้ การปรับปรุงรายงานการสอบบัญชีให้เป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ การเผยแพร่มาตรฐานการสอบบัญชีทางอินเทอร์เน็ต และการเพิ่มมาตรการควบคุมการปฏิบัติของผู้สอบบัญชีในมาตรฐานการสอบบัญชีในเรื่องการปฏิบัติงานบกพร่องอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สามารถลดความแตกต่างของความคาดหวังได้

คำสำคัญ ความคาดหวัง การสอบบัญชี ที่ปรึกษาทางการเงิน

Abstract

This research aimed to study the comparison of financial advisors and students expectation on Certified Public Accountant's auditing. Four aspects including the roles of auditors, understandability and reliability of audit reports, auditors' independence and auditors' legal liability were investigated. The study also focused on how to reduce expectation gap of stakeholder. The study showed the expectation of

financial advisors and students on Auditing. Three aspects were equal including on the roles of auditors, understandability and reliability of audit reports and auditors' independence. But one aspect on difference was auditors' legal liabilities were investigated. Finally, to reduce the expectation gap, to give knowledge or publicized professional auditing and auditing standards for stakeholder, using simple words in audit reports, auditing standards should be more publicized and to decide or to raise Certified Public Accountant's measure action in auditing standard to be deficient should be more beneficial to users.

Keyword expectation, Auditing, financial advisors

บทนำ

ความเสียหายจากการล้มละลายของธุรกิจยักษ์ใหญ่ข้ามชาติหลายแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ปรากฏออกมาให้เห็นเป็นระลอก เช่น ENRON, WORLDCOM, TYCO, IMCLONE, GLOBAL CROSSING และ ADELPHIA รวมไปถึงความไม่โปร่งใสในงบการเงินของบริษัท XEROX, MERCK และ QWEST เกี่ยวกับการฉ้อฉล ตกแต่งบัญชี เพื่อให้ราคาหุ้นของบริษัทพุ่งขึ้นสูง และสร้างความมั่งคั่งร่ำรวยให้กับฝ่ายบริหาร หลักฐานที่บ่งชี้อย่างชัดเจนว่า งบการเงินของบริษัทเหล่านี้ มีความไม่ชอบมาพากล จากการปกปิดซ่อนเร้นรายการบางอย่าง โดยมิได้เปิดเผยไว้ในงบการเงินอย่างครบถ้วน เช่น การทำธุรกรรมในรายการที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้ายหนี้สินเป็นจำนวนมากออกจากบัญชีและงบการเงินของบริษัท

ด้วยสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ใช้งบการเงิน ยังขาดความเชื่อถือต่องบการเงินและขาดความเชื่อมั่นต่อหลักทรัพย์ที่บาลของบริษัทจดทะเบียนต่าง ๆ ซึ่งเคยเป็นสิ่งที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกร้องให้ทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาให้ยึดแนวปฏิบัติในเรื่องของบรรษัทภิบาลมาโดยตลอด สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ ENRON เรื่อยมาจนถึงกรณีของ WORLDCOM ยังคงอยู่ในความทรงจำของผู้ใช้งบการเงินได้เป็นอย่างดี ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเพราะความไม่โปร่งใสของระบบบัญชี ระบบการควบคุมภายใน และระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรที่ขาดการกำกับดูแลที่ดี จึงก่อให้เกิดความกังขาขึ้นว่า บริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแม่แบบของการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือบรรษัทภิบาล กลับเกิดเหตุการณ์กับบริษัทยักษ์ใหญ่ต่าง ๆ ในประเทศของตนเอง ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นนักลงทุน พนักงานของบริษัท และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต คำถามที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ บริษัทเหล่านี้ เกิดปัญหาที่นำมาซึ่งความล้มเหลวจากสาเหตุใด และควรมีการป้องกันแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

ซึ่งในประเทศไทยเองก็ไม่แตกต่างกับประเทศสหรัฐอเมริกา ในหลายปีที่ผ่านมา มีบริษัทที่ประกอบกิจการในประเทศไทย ถูกเปิดเผยเรื่องการทุจริต คอร์รัปชัน หรือความผิดพลาดในการบริหารงาน ซึ่งเกิดจากองค์กรไม่รายงานข้อมูลทางการเงินที่มีสาระสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน อย่างถูกต้องและครบถ้วน ที่เห็นได้ชัดคือ กรณีฟ้องร้องผู้สอบ

บัญชีบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ ธนไทย จำกัด ในฐานะรับรองงบการเงินที่ผิดจากข้อเท็จจริง ซึ่งกิจการเป็นผู้จัดทำ แม้ผู้สอบบัญชีจะมองว่าไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีแต่เพียงผู้เดียว แต่ผู้ใช้งบการเงิน อาจไม่คิดเช่นนั้น อาจถือได้ว่าเป็นปัญหาระหว่างผู้ใช้งบการเงินกับผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับความเข้าใจที่มีต่อการสอบบัญชีได้

ผลกระทบสำคัญที่ตามมาคือ การขาดความเชื่อถือในระบบการจัดทำ และนำเสนอรายงานทางการเงิน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานทางบัญชี การกำกับดูแล รวมทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทันต่อเหตุการณ์ ประเด็นปัญหาทางบัญชี ที่ปรากฏจากบริษัทดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่คือการซ่อนหนี้สิน ซึ่งบริษัทแต่ละแห่ง ต่างก็มีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งบริษัทย่อย เพื่อแยกงบการเงินออกจากงบการเงินของบริษัทใหญ่ การใช้หุ้นส่วนหรือนิติบุคคลเฉพาะกิจ การใช้สัญญาเช่าซื้อระยะยาว รวมไปถึงสัญญาภาวะผูกพันต่าง ๆ กับคู่ค้า ซึ่งเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า

การตรวจสอบบัญชี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินว่างบการเงินนั้นได้จัดทำในส่วนสาระสำคัญเป็นไปตามแม่บทการบัญชีในการรายงานทางการเงินหรือไม่ (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และคณะ, 2550: 1-2) อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการยังคงมีความรับผิดชอบต่อการจัดทำงบการเงินให้มีความถูกต้องและครบถ้วน เพราะฉะนั้นผู้สอบบัญชี จึงมีความรับผิดชอบต่อความถูกต้องตามควรของงบการเงิน มิใช่ความถูกต้องทั้งหมด ทั้งนี้งบการเงินที่ตรวจสอบก็ควรไม่มีข้อผิดพลาดที่เป็นสาระสำคัญจนทำให้ผู้ใช้งบการเงินมีการตัดสินใจที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แม้ว่าผู้ใช้งบการเงินจะคาดหวังว่า ผู้สอบบัญชีจะตรวจสอบพบทุจริตและข้อผิดพลาดใด ๆ ก็ตาม

ความคาดหวังของผู้ใช้งบการเงิน ที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ใช้งบการเงินจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ ที่ปรึกษาทางการเงิน ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจาก ที่ปรึกษาทางการเงิน ต้องทำหน้าที่แนะนำให้บริษัทต่าง ๆ เปิดเผยข้อมูลข้อเท็จจริงให้ครบถ้วนในหนังสือชี้ชวน หรือรายงานประจำปี ซึ่งต้องเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงของบริษัท เพราะข้อมูลทั้งหมดเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน และผู้ที่มีส่วนได้เสีย เพื่อช่วยวิเคราะห์โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้ตามจริง ซึ่งเป็นการสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท และความเชื่อมั่นที่ผู้ใช้งบการเงินมีความเข้าใจตรงกัน และให้เป็นบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อจะได้เป็นบริษัทที่มีคุณภาพในอนาคตและเติบโตอย่างยั่งยืน และผู้ใช้งบการเงินกลุ่มที่ 2 คือ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนวัตกรรมบูรณาการ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 เนื่องจากนักศึกษาดังกล่าว ต้องใช้ข้อมูลทางการเงิน หรืองบการเงินที่ได้รับการตรวจสอบและได้รับการอนุมัติให้เผยแพร่ มาประกอบการเรียน และเพื่อให้มั่นใจได้ว่า งบการเงินที่นำมาประกอบการศึกษานั้น มีความถูกต้อง ครบถ้วนและเชื่อถือได้ และสามารถทำให้เกิดองค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา ที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือที่ปรึกษาทางการเงิน ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 289 คน และนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 118 คน

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 100 % จากประชากรทั้งหมด และได้สำรวจโดยการส่งแบบสอบถามให้กับที่ปรึกษาทางการเงินทางไปรษณีย์ จำนวนทั้งสิ้น 289 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 91 ชุด และได้แจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 118 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 105 ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมาและมีความสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 196 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับที่ปรึกษาทางการเงิน)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับนักศึกษา)

ซึ่งแบบสอบถามแต่ละชุด ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอบบัญชี รายงานการสอบบัญชี และรายงานการเงิน

ส่วนที่ 3 ความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชี

ส่วนที่ 4 ความเป็นไปได้ในการลดความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้ซึ่งปรึกษาการเงิน

คุณภาพของแบบสอบถาม ประกอบด้วย การหาค่าความเที่ยงตรง(Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้องของข้อคำถามกับสิ่งที่มุ่งวัด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.8 และการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ตัวอย่าง แล้วคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามให้กับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม และใช้วิธีการเก็บข้อมูลช่วงเวลาเดียวกัน คือ เดือนกันยายน – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 ซึ่งการจัดส่งแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) นำแบบสอบถามส่งให้กับผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง 2) จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมดจำนวน 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 48

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบาย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา โดยใช้การทดสอบที่ไม่ใช้พารามิเตอร์

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 53.57 และเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน คิดเป็นร้อยละ 46.43

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.48 เพศชาย ร้อยละ 9.52 กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 58.10 และกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 41.90 และเคยเรียนรายวิชาการสอบบัญชี มาแล้วทุกคน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.54 เพศหญิงร้อยละ 38.46 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 89.02 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 8.54 และสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 2.44 สาขาที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เป็นสาขาการบัญชี ร้อยละ 45.05 รองลงมาคือ สาขาการเงินและการธนาคาร ร้อยละ 35.16 สาขาบริหารธุรกิจ ร้อยละ 8.79 สาขาเศรษฐศาสตร์และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ ร้อยละ 8.80 และสาขาที่สำเร็จการศึกษาน้อยที่สุดคือสาขาการตลาด ร้อยละ 2.20 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นที่ปรึกษาทางการเงินของบริษัทของไทย ร้อยละ 70.33 รองลงมาคือ บริษัทที่ไทยร่วมทุนกับต่างประเทศ ร้อยละ 26.37 และบริษัทสาขาของต่างประเทศ ร้อยละ 3.30 มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มากที่สุด ร้อยละ 47.25 รองลงมาคือ 11-15 ปี ร้อยละ 21.98 น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 17.58 และมีประสบการณ์การทำงาน 16-20 ปี และมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 7.69 และ ร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอบบัญชี รายงานการสอบบัญชี และรายงานการเงิน ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอบบัญชี จะเห็นว่าที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา ส่วนใหญ่เข้าใจว่า ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบต่อ

การแสดงความเห็นต่องบการเงิน และควรเป็นผู้ที่ลงนามรับรองในรายงานการสอบบัญชี อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ที่ปรึกษาทางการเงินมีความเข้าใจและเห็นตามประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอบบัญชี ซึ่งแตกต่างกับความเข้าใจของนักศึกษา คือ พนักงานบัญชีของบริษัทต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของงบการเงิน และผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบในเรื่องการให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักการบัญชีที่สำคัญ

ความเข้าใจเกี่ยวกับรายงานการสอบบัญชี จะเห็นว่าที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา ส่วนใหญ่เข้าใจว่า คำว่า “ในสาระสำคัญ” ในรายงานการสอบบัญชี หมายถึง จำนวนเงินในงบการเงินที่ผิดพลาดเมื่อเทียบสัดส่วนกับสินทรัพย์ของบริษัทที่ตรวจสอบ คำว่า “ในสาระสำคัญ” ในรายงานการสอบบัญชี หากเทียบสัดส่วนกับสินทรัพย์ของบริษัทที่ตรวจสอบ ควรมีจำนวนร้อยละ 2 – 5 คำว่า “ในสาระสำคัญ” ในรายงานการสอบบัญชี หากเทียบสัดส่วนกับกำไรจากการดำเนินงานของบริษัทที่ตรวจสอบ ควรมีจำนวนร้อยละ 5 - 10 และคำว่า “ในสาระสำคัญ” ในรายงานการสอบบัญชีหากเทียบสัดส่วนกับรายได้ของบริษัทที่ตรวจสอบ ควรมีจำนวนร้อยละ 10 – 20 เป็นที่น่าสังเกตว่า ที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับรายงานการสอบบัญชีเหมือนกัน

ความเข้าใจเกี่ยวกับรายงานการเงิน จะเห็นว่าที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา ส่วนใหญ่เข้าใจว่า ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้นโยบายบัญชีและหลักการบัญชีกับงบการเงินของบริษัทโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และรายงานการเงินควรเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ใช้งบการเงินในเรื่องฐานะการเงินของบริษัท และผลการดำเนินงานของบริษัท อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ที่ปรึกษาทางการเงินมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายงานการเงิน คือ ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้นโยบายบัญชีและหลักการบัญชีกับงบการเงินของบริษัทโดยคำนึงถึงการแสดงตัวเลขให้เป็นตามที่ต้องการเพื่อดึงดูดนักลงทุน

ความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชี

ผลจากการศึกษาความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงิน และนักศึกษา ที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านบทบาทการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พบว่า ที่ปรึกษาทางการเงินส่วนใหญ่ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ผู้สอบบัญชีควรให้คำแนะนำแก่บริษัทที่ตรวจสอบเกี่ยวกับหลักการบัญชีที่สำคัญ และคาดหวังน้อยที่สุด คือ หากมีการประเมินการควบคุมภายในแล้ว ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องทดสอบระบบการควบคุมภายในอีกด้วย ส่วนนักศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ มีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมากที่สุด คือ ผู้สอบบัญชีควรตรวจสอบเพื่อหาทุจริตที่มีผลกระทบต่องบการเงินในจำนวนเงินที่มีสาระสำคัญ และคาดหวังน้อยที่สุด คือ ผู้สอบบัญชีควรตรวจพบการปฏิบัติที่ผิดข้อกำหนดหรือกฎหมายของลูกค้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ด้านความเข้าใจและความเชื่อถือได้ในรายงานการสอบบัญชี พบว่า ที่ปรึกษาทางการเงินส่วนใหญ่ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ รายงานการสอบบัญชีควรให้ความเชื่อมั่นในเรื่องความเชื่อถือได้ของข้อมูลในงบการเงิน และคาดหวังน้อยที่สุด คือ รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นเครื่องรับประกันว่าไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กร ส่วนนักศึกษา พบว่า

ส่วนใหญ่ มีความคาดหวังเกี่ยวกับความเข้าใจและความเชื่อถือได้ในรายงานการสอบบัญชีมากที่สุด คือ รายงานการสอบบัญชีควรให้ความเชื่อมั่นในเรื่องความเชื่อถือได้ของข้อมูลในงบการเงิน และคาดหวังน้อยที่สุด คือ รายงานการสอบบัญชีควรให้ความเชื่อมั่นในเรื่องความเชื่อมั่นในการเจริญเติบโตของกิจการ

ด้านความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พบว่า ที่ปรึกษาทางการเงินส่วนใหญ่ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ผู้สอบบัญชีไม่ควรมียาตำแหน่งผู้บริหารงานของสมาคมหรือมูลนิธิที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ และคาดหวังน้อยที่สุด ผู้สอบบัญชีไม่ควรรับงานให้คำปรึกษาด้านภาษีอากรแก่บริษัทที่ตรวจสอบ ส่วนนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มากที่สุดคือ ผู้สอบบัญชีไม่ควรมียาตำแหน่งผู้บริหารงานของสมาคมหรือมูลนิธิที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ และมีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ ผู้สอบบัญชีไม่ควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารแก่บริษัทที่ตรวจสอบ

ด้านความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง พบว่า ที่ปรึกษาทางการเงินส่วนใหญ่ มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ในกรณีแสดงความเห็นผิดพลาด ผู้สอบบัญชีควรชดใช้ค่าเสียหายต่อผู้ถือหุ้นของกิจการที่ตรวจสอบ และคาดหวังน้อยที่สุด คือ เมื่อบริษัทที่ตรวจสอบถูกฟ้องร้องจากผู้ใช้งบการเงิน ผู้สอบบัญชีควรชดใช้ค่าเสียหายแบบจำกัด ส่วนนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีความคาดหวังเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรณีที่ถูกฟ้องร้องมากที่สุด คือ ในกรณีแสดงความเห็นผิดพลาด ผู้สอบบัญชีควรชดใช้ค่าเสียหายต่อบริษัทที่ตรวจสอบ และคาดหวังน้อยที่สุด คือ เมื่อบริษัทที่ตรวจสอบถูกฟ้องร้องจากผู้ใช้งบการเงิน ผู้สอบบัญชีควรชดใช้ค่าเสียหายแบบไม่จำกัด

แนวทางในการลดความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษ สามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการลดความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ได้เลือกแนวทางในการลดความแตกต่างที่มีลำดับสูงสุด 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ปรับปรุงรายงานการสอบบัญชีให้เป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ 2) การเผยแพร่มาตรฐานการสอบบัญชีให้สาธารณชนได้ทราบอย่างชัดเจน โดยสื่ออินเทอร์เน็ต และ 3) การเพิ่มมาตรการควบคุมการปฏิบัติของผู้สอบบัญชีในมาตรฐานการสอบบัญชี ในเรื่องการปฏิบัติงานบกพร่องอย่างร้ายแรง ส่วนนักศึกษาก็ได้เลือกแนวทางในการลดความแตกต่างที่มีลำดับสูงสุด 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพสอบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีที่ควรรู้แก่ผู้ใช้งบการเงิน 2) การเพิ่มมาตรการควบคุมการปฏิบัติของผู้สอบบัญชีในมาตรฐานการสอบบัญชี ในเรื่องการปฏิบัติงานบกพร่องอย่างร้ายแรง และ 3) การปรับปรุงรายงานการสอบบัญชีให้เป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ

จากแนวทางในการลดความแตกต่างที่มีลำดับสูงสุด ของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษานั้น สามารถสรุปถึงแนวทางในการลดความแตกต่างได้ มี 4 แนวทางหลัก โดยเลือกจากแนวทางที่มีค่าเฉลี่ยลำดับที่สูงที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ 1) ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพสอบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีที่ควรรู้แก่ผู้ใช้งบการเงิน เนื่องจากการปรับปรุงมาตรฐานการสอบบัญชี จึงเกิดความไม่แน่ใจในตัวผู้สอบบัญชีในการเข้าถึงข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปใน

มาตรฐานการสอบบัญชี 2) ปรับปรุงรายงานการสอบบัญชีให้เป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ อาจเป็นเพราะคำศัพท์ที่ใช้ในรายงานการสอบบัญชีบางคำยังต้องอาศัยการตีความ เช่น สาระสำคัญ โดยถูกต้องตามที่ควร เป็นต้น 3) การเผยแพร่มาตรฐานการสอบบัญชีให้สาธารณชนได้ทราบอย่างชัดเจนทางสื่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากปัจจุบันนี้มีอินเทอร์เน็ตใช้กันทั่วไป ทำให้สะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล และ 4) การเพิ่มมาตรการควบคุมการปฏิบัติของผู้สอบบัญชีในมาตรฐานการสอบบัญชี ในเรื่องการปฏิบัติงานบกพร่องอย่างร้ายแรง อันเนื่องมาจาก ปัจจุบันนี้ ไม่มีการรับผิดชอบต่อการแสดงข้อมูลทางการเงินที่ไม่ชัดเจนหรือขัดต่อข้อเท็จจริง ซึ่งอาจจะไม่มีสาระสำคัญต่องบการเงิน แต่ในทางกลับกัน กลับมีสาระสำคัญต่อผู้ใช้งบการเงิน จึงเห็นว่า ผู้สอบบัญชีควรรับผิดชอบต่อความบกพร่องนั้น

ผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา

ด้านบทบาทการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พบว่า มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน แต่มี 2 ประเด็นที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ผู้สอบบัญชีควรตรวจสอบเพื่อหาทุจริตที่มีผลกระทบต่องบการเงินในจำนวนเงินที่มีสาระสำคัญ และหากมีการประเมินการควบคุมภายในแล้ว ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องทดสอบระบบการควบคุมภายในอีกด้วย

ด้านความเข้าใจและความเชื่อถือได้ในรายงานการสอบบัญชี พบว่า มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน แต่มี 2 ประเด็นที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นเครื่องรับประกันว่าไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กร และรายงานการสอบบัญชีให้ความเชื่อมั่นในเรื่องความเชื่อมั่นในการเจริญเติบโตของกิจการ

ด้านความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พบว่า มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน แต่มี 1 ประเด็นแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ผู้สอบบัญชีไม่ควรรับงานให้คำปรึกษาด้านภาษีอากรแก่บริษัทที่ตรวจสอบ

ด้านความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง พบว่า มีความคาดหวังแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และมีประเด็นที่แตกต่างกัน 2 ประเด็น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 คือ ในกรณีแสดงความเห็นผิดพลาด ผู้สอบบัญชีควรชดเชยค่าเสียหายต่อบริษัทที่ตรวจสอบ และเมื่อบริษัทที่ตรวจสอบถูกฟ้องร้องจากผู้ใช้งบการเงิน ผู้สอบบัญชีควรชดเชยค่าเสียหายแบบจำกัด

ผลการคำนวณค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษาที่มีต่อการสอบบัญชี

ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยมีประเด็น ผู้สอบบัญชีควรตรวจพบการปฏิบัติที่ผิดข้อกำหนดหรือกฎหมายของลูกค้า ในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้สอบบัญชีควรให้คำแนะนำแก่บริษัทที่ตรวจสอบเกี่ยวกับกฎหมายที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับบริษัท และเมื่อผู้สอบบัญชีพบว่าลูกค้ากระทำผิดกฎหมาย หากบริษัทไม่ยินยอม ผู้สอบบัญชีต้องแจ้งไว้ในรายงานการสอบบัญชี มีค่าความแตกต่างมากที่สุดตามลำดับ

ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง เกี่ยวกับความเข้าใจและความเชื่อถือได้ในรายงานการสอบบัญชี โดยมีประเด็น รายงานของผู้สอบบัญชี เป็นเครื่องรับประกันว่าไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กร รายงานการสอบบัญชีให้

ความเชื่อมั่นในเรื่องความเชื่อมั่นในการเจริญเติบโตของกิจการ และคำว่า “ในสาระสำคัญ” หมายถึง จำนวนเงินในงบการเงินที่ผิดพลาดเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 5 ของสินทรัพย์รวม มีค่าความแตกต่างมากที่สุดตามลำดับ

ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากการคำนวณ โดยมีประเด็น ผู้สอบบัญชีไม่ควรรับงานให้คำปรึกษาด้านภาษีอากรแก่บริษัทที่ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องไม่ถือหุ้นในบริษัทที่ตรวจสอบ และผู้สอบบัญชีไม่ควรรับของกำนัลจากบริษัทที่ตรวจสอบ ไม่ว่ามูลค่าจะมากหรือน้อย และผู้สอบบัญชีไม่ควรรับงานเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของบริษัทที่ตรวจสอบ มีค่าความแตกต่างมากที่สุดตามลำดับ

ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง โดยมีประเด็น ในกรณีแสดงความเห็นผิดพลาด ผู้สอบบัญชีควรชดใช้ค่าเสียหายต่อบริษัทที่ตรวจสอบ เมื่อบริษัทที่ตรวจสอบถูกฟ้องร้องจากผู้ใช้งบการเงิน ผู้สอบบัญชีควรชดใช้ค่าเสียหายแบบไม่จำกัด และในกรณีแสดงความเห็นผิดพลาด ผู้สอบบัญชีควรชดใช้ค่าเสียหายต่อเจ้าหน้าที่ของบริษัท มีค่าความแตกต่างมากที่สุดตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา พบว่า มีความเหมือนและแตกต่างในความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชี โดยมีความเหมือนกัน ในด้านบทบาทการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี ความเข้าใจและความเชื่อถือได้ในรายงานการสอบบัญชี และความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และมีความแตกต่างในความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชี ในด้านของความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพร อธิกุลวริน. (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรับผิดชอบบุคคลที่สามของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานต่างๆ โดยผ่านทางกฎหมายที่ออกโดยหน่วยงานนั้นๆ โดยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต บทบาทหน้าที่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ความรับผิดชอบบุคคลที่สามของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต การทดสอบสมมติฐานพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Andrey, Jeffrey & Wanda (2000) ได้ศึกษาเพื่อตรวจสอบความแตกต่างของความเข้าใจเกี่ยวกับการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีผู้จัดทำบัญชีและผู้ใช้งบการเงิน ผลการวิจัยพบว่า มีหลายส่วนที่ยังคงมีความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีระหว่างผู้สอบบัญชี ผู้จัดทำบัญชีและผู้ใช้งบการเงิน นอกจากนี้ยังแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มด้วย และยังพบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ John & Stanley (2001) ซึ่งได้สำรวจความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชี

ระหว่างผู้สอบบัญชีกับนักลงทุน พบว่า ความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีสามารถเกิดกับผู้ใช้งบการเงินทุกกลุ่ม ซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ไม่เพียงพอและอาจก่อให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดของผู้ใช้งบการเงิน

จากการศึกษาแนวทางในการลดความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา ยังคงมีความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีในหลายประเด็น เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมกระตุ้นหรือส่งเสริมความรู้เบื้องต้นด้านการบัญชีและการสอบบัญชีแก่ผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งมาจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้ใช้งบการเงินเอง และควรเน้นการเผยแพร่เกี่ยวกับประเด็นของความเข้าใจและความเชื่อถือได้ของรายงานการสอบบัญชี บทบาทการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง ตามลำดับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นหนทางที่จะช่วยลดความแตกต่างของความคาดหวังที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้ใช้งบการเงินลงได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา ที่มีต่อการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต นั้น พบว่า ความคาดหวังของที่ปรึกษาทางการเงินและนักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านของความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในกรณีที่ถูกฟ้องร้อง โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่า ผู้สอบบัญชีควรชดเชยค่าเสียหายต่อผู้ถือหุ้นของกิจการที่ตรวจสอบในกรณีที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นผิดพลาด ดังนั้นผู้ใช้งบการเงินควรมีความระมัดระวังเกี่ยวกับการนำข้อมูลในงบการเงินมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในมุมมองของแต่ละคน เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ หรือการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ วิเคราะห์โครงสร้างของกิจการ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่สนับสนุนให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมยศ อวเกียรติ คณบดี คณะบริหารธุรกิจ ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้คณาจารย์ของคณะบริหารธุรกิจ ได้สร้างผลงานวิจัย และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด

ขอขอบคุณที่ปรึกษาทางการเงิน และนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ทุกคน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะไม่สามารถสำเร็จได้ หากไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของท่าน รวมทั้งการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาทเวทิตาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากเกิดข้อผิดพลาดในรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อผิดพลาดนั้น และขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

- ชลาลัย ลำไคลด์. 2553. ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้รับการตรวจที่มีต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน กรณีศึกษาบริษัท เอปซี จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธัญพร อธิกุลวริน. 2550 ความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปะพร ศรีจันทเพชร. 2550. การสอบบัญชี. กรุงเทพฯ. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- ภานุมาศ ปรีบัว. 2552. ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อแนวทางการให้บริการของผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีภาษีอากรของกรมสรรพากร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2547. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 วัตถุประสงค์โดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี. กรุงเทพฯ. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2547. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 240 ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการพิจารณาการทุจริตในการตรวจสอบงบการเงิน. กรุงเทพฯ. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2547. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 250 การพิจารณากฎหมายและข้อบังคับในการตรวจสอบงบการเงิน. กรุงเทพฯ. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2547. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 320 ความมีสาระสำคัญในการวางแผนและการปฏิบัติงานสอบบัญชี. กรุงเทพฯ. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2552. แม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552). กรุงเทพฯ. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2554. การรับรู้และความคาดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ในมุมมองของประชาคมมหาวิทยาลัยนเรศวร. งานวิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

**สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. รายชื่อที่ปรึกษาทางการเงินที่ได้รับความเห็นชอบจาก
สำนักงาน [Online]. 2553. แหล่งที่มา: <http://www.sec.or.th/corpfm/approve/advisor.html> [15 กรกฎาคม
2553]**

- Andrey A. Gramling, Jeffrey W. Schwartzberg, Wanda A. Wallace. 2000. An analysis of the perceptions of auditors, preparers, and users of audited financial statements in the United States. *Journal of Forensic Accounting* 1.
- Carol A. Knapp, Michael C. Knapp. 2000. The effects of experience and explicit fraud risk assessment in detecting fraud with analytical procedures, *Accounting Organizations and Society* 26 (2001). 25-37.
- John E. McEnroe and Stanley C. 2001. Martens. Auditors' and investor' perceptions of the "Expectation Gap". *Accounting Horizons* 15, No.4
- Liggo, C.D. 1974. "The expectation gap: the accountant's Waterloo". *Journal of Contemporary Business*. Vol 3, Spring.
- Reeder, William w. 1971. *Partial Theory from the 25 Years Research Program on Directive Factor is Belives and Social Action*. New York: Minigraph.
- Vroom, Victor.H. 1964. *Work and Motivation*. New York: John Wiley & Sons.

การค้นหาคำตกแต่งตัวเลขในงบการเงินด้วยแบบจำลอง Beneish ปี 1999

กรณีศึกษา: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Detection of Creative Accounting in Financial Statements by the Beneish model, 1999

The Case Study of The listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

ธนธร จงศิริฐิติศักดิ์

อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ E-mail: Thanathonn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัย และเพื่อทดสอบความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้เทคนิคแบบจำลองของ Beneish ปี 1999 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ถึงปีพ.ศ. 2554 จำนวน 6 บริษัท และบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 81 บริษัท แต่ไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มฟื้นฟูกิจการ และบริษัทจดทะเบียนที่ไม่มีรอบปีบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินปี พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2554 โดยนำกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน และดัชนีตามแบบจำลองของ Beneish ปี 1999 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

จากการศึกษา พบว่า ลักษณะทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนที่มีการตกแต่งงบการเงินนั้น ในภาพรวมเป็นไปตามแบบจำลองสัญญาณเตือนภัยที่นำมาทดสอบถึงร้อยละ 64.58 โดยมีลักษณะทางการเงิน ดังนี้ มีขนาดเล็ก ขาดสภาพคล่อง และโครงสร้างเงินทุนน้อย กล่าวคือ มีขนาดของสินทรัพย์รวม ยอดขาย มูลค่าตลาด อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม น้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน มีความสามารถในการทำกำไรน้อย แต่มีอัตราการเติบโตที่มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน

ส่วนดัชนีสัญญาณเตือนภัยที่สามารถเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินได้มีจำนวน 4 ดัชนี คือ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำลังขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ และดัชนีอัตรากาเริบโตของยอดขาย มีเพียงดัชนีเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินได้ คือ อัตรารายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม

คำสำคัญ การตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน งบการเงิน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The objectives of this study were to detection and test efficiency the creative Accounting in Financial Statements by the Beneish model, 1999, of listed Companies in The Stock exchange of Thailand. The sample groups used in this study are the six listed companies which SEC, Securities and Exchange Commission, Thailand incriminate to transgress of Creative Accounting in Financial Statements as at 31 December 2003 to 2011 respectively, and eighty and one listed companies in the same industry with the former company, not include the firms which are in a rehabilitation group and also the business without financial statement as at 31 December 2003 to 2011. The samples are analyzed the financial ratio and the indexes of model by using average value and percentage.

The results of the study showed that the financial characteristic of the creative accounting enterprise is consistent with the model by 64.58 percent. The financial characteristics are smaller in terms total asset, Liquidity and Leverage than their counterparts. Videlicet, smaller size, sales, market value, Working Capital to Total Asset, Current Ratio and Total Debt to Total Assets than their counterparts. Moreover, they are also less profitable and more levered. On the other hand, the sales growth is larger than the firms which are not Creative Accounting in Financial Statements.

As for the indexes of model, they are four indexes can indicate the creative Accounting in Financial Statements, days Sales in Receivables Index, Gross Margin Index, Asset Quality Index and Sales Growth Index. There is only one index cannot indicate the creative Accounting in Financial Statements is Accruals to Total Assets.

Keyword Creative Accounting, Financial Statements, The Stock Exchange of Thailand**บทนำ**

ในช่วงเศรษฐกิจซบเซาลง ผลประกอบการของหลายบริษัท มีแนวโน้มลดลง การหมุนเวียนของสินทรัพย์ เพื่อทำรายได้ต่ำลง บริษัทใช้เวลาเพิ่มขึ้นในการขายสินค้าและเก็บเงิน ลูกหนี้ผิดผ่อน ผิดนัดชำระหนี้ ทำให้บัญชีลูกหนี้เพิ่มขึ้น กระแสเงินสดขาดสภาพคล่อง ส่งผลทางลบในงบการเงิน มีหนี้เสียเพิ่มขึ้น เหตุการณ์ทั้งหลายเหล่านี้ จะปรากฏให้เห็นในงบการเงิน ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนถึงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัท ว่ามีความแข็งแกร่งหรืออ่อนแอเพียงใด จึงทำให้บริษัทหลาย ๆ บริษัท คิดหาวิธีการที่จะตกแต่งงบการเงิน เพื่อให้งบการเงินดูดีขึ้นตามที่ผู้บริหารต้องการ โดยอาจอาศัยช่องโหว่ทางมาตรฐานการบัญชี หรือกฎหมายต่าง ๆ

การตกแต่งงบการเงินที่พบเห็นกันทั่วไป มักจะมีทั้งการใช้วิธีการทางบัญชีที่สร้างภาพในงบการเงิน การสร้างภาพอาจมีทั้งการจงใจให้เกิดภาพทางบวก และอาจมีการจงใจให้เกิดภาพทางลบ โดยปกติผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนต่าง ๆ จะมีแรงกดดันในการสร้างผลกำไร เพื่อเพิ่มกำไรต่อหุ้น และเพื่อให้ราคาหุ้นตอบสนองในทางบวก การใช้หลักการบัญชีสามารถเปลี่ยนไปตามที่ผู้บริหารอยากจะทำให้ผลออกมาเป็นสิ่งที่ต้องการ หรือ Earnings Management เช่น การใช้หลักการบัญชีที่มักไม่สอดคล้องกับหลักความระมัดระวัง หรืออาจจะอนุรักษ์นิยมเกินไป (Conservative) เช่น การเลือกใช้วิธีการบัญชีที่แสดงกำไรเร็ว หรือการตั้งสำรองเพื่อความเสียหายแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น โดยอาศัยจุดอ่อนของหลักประมาณการช่วย หรืออีกวิธีหนึ่งที่พบอยู่เสมอ ๆ คือ การดำเนินการโดยการสร้างรายการธุรกิจ ให้มีภาพลักษณ์ของการประกอบการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย โดยรายการเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นจริง เช่น ทำให้มีรายการซื้อขายกัน เพื่อให้เห็นว่า สินค้ามีการเคลื่อนไหว มีการซื้อและขายสินค้าตลอดเวลา ทั้งๆ ที่เศรษฐกิจฝืดเคือง สร้างรายได้เทียมหรืออาจดำเนินธุรกรรม โดยการสร้างมูลค่าหรือราคา ของรายการธุรกิจระหว่างกัน เช่น ซื้อขายแลกเปลี่ยนกันด้วยราคาที่แตกต่างกันจากราคาตามปกติธุรกิจ เช่น ในกรณีบริษัทผู้บรรจุภัณฑ์ที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย

ถึงแม้ว่ารายการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกัน ในหลักบัญชีมีการเปิดเผยรายละเอียดในงบการเงินให้ทราบถึงกิจกรรมธุรกิจที่มีต่อกัน ต้องถูกหักล้างกันออกไป เสมือนหนึ่งไม่มีรายการดังกล่าวเกิดขึ้น ถึงแม้ว่าในทางปฏิบัติ เงื่อนไขของการจัดทำงบการเงินรวมของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกันนั้น มิได้อยู่ที่ปัจจัยในเชิงตัวเลข (Form) เช่น อัตราร้อยละของการถือหุ้นในระหว่างกันเท่านั้น แต่จะรวมไปถึงปัจจัยที่เป็นสาระแก่นสาร (Substances) ซึ่งได้แก่ การมีอิทธิพลต่อกัน หรือมีอำนาจควบคุมกัน (Influence) ทั้งในการบริหารจัดการและการดำเนินธุรกิจ แต่การวัดสาระแก่นสารต่าง ๆ ในทางปฏิบัติ มักจะทำได้ไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริษัทที่มีบริษัทลูก (Subsidiaries) หรือบริษัทร่วม (Associates) และการทำธุรกรรมต่าง ๆ หรือหนี้สินมักทำผ่านบริษัทลูก หรือบริษัทร่วมนั้น ๆ สัก 3-4 ชั้น เพื่อหลีกเลี่ยงการหักล้างกันในรายการระหว่างกันและเพื่อหลีกเลี่ยงการรวมงบการเงินของกิจการ บริษัทเหล่านี้ จึงมีโอกาสดูดี หรือมีแนวโน้มในการบงการหรือทุจริตในการบันทึกบัญชี (Accounting Fraudulent) สูงกว่าบริษัททั่วไป

ปัญหาเรื่องของการตกแต่งงบการเงิน การบงการงบการเงินที่บัญชี เพื่อบิดเบือนฐานะการเงินของกิจการ ไม่ได้เกิดขึ้นในต่างประเทศไทยเท่านั้น ในต่างประเทศ ก็ยังมีปัญหาเหล่านี้อยู่ แม้กระทั่งบริษัทที่ถือว่าเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียง และเป็นบริษัทใหญ่ ไม่มีหนี้สิน มีหุ้นราคาสูง (Blue Chips) เช่น American Insurance Group (AIG), ENRON, XEROX, World com บริษัทเหล่านี้เคยเป็นเป้าหมายในการลงทุนของนักลงทุนสถาบันทั้งสิ้น การบงการทางบัญชี สามารถทำได้โดยการบันทึกรายได้ล่วงหน้า สร้างรายได้ และกำไรเทียม สร้างกำไรที่ไม่ได้เกิดจากผลการดำเนินงาน (Non-core operating profit) หรือกำไรพิเศษ ปิดบังหนี้สินผ่านงบนอกงบดุล (off-balance sheet items) ซ่อนเร้นหนี้สินหรือทำธุรกรรมผ่านบริษัทเครือข่าย หรือบริษัทลูก หรือชะลอค่าใช้จ่าย โยกย้ายเงินจากผู้ถือหุ้นไปยังผู้บริหาร ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นการถดถอยของคุณภาพกำไร ซึ่งในปัจจุบันนี้ กงตวัเลขและงบบัญชีได้พัฒนาถึงขั้นตกแต่งงบกระแสเงินสด แล้ว

การค้นพบการทุจริตด้านการเงินหรือด้านบริหารนั้น มักจะทำได้ยาก กว่าที่จะค้นพบได้นั้น ราคาหุ้นก็อาจตกลงไปมากแล้ว เนื่องจากนักลงทุนจะรู้ตัวเลขในงบการเงินหรืองบการเงินช้ากว่าผู้บริหาร เพราะฉะนั้น นักลงทุนหรือผู้ใช้งบการเงินทั่วไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์งบการเงินและค้นหาสัญญาณเตือนภัย ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของกิจการที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งอาจจะยังไม่ได้มีการสะท้อนเข้าไปในราคาหลักทรัพย์ของกิจการนั้น หรืออาจจะไม่สามารถมองได้อย่างชัดเจนจากตัวฐานะการเงิน หรือตัววัดผลการดำเนินงาน ที่สำคัญ ๆ ได้

ด้วยสาเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเพื่อค้นหาการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินด้วยแบบจำลอง Beneish ปี 1999 อันเป็นปัจจัยที่สามารถเตือนภัยล่วงหน้าให้กับผู้ใช้งบการเงินต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัย และเพื่อทดสอบความสามารถในการค้นหาและเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้เทคนิคแบบจำลองของ Beneish ปี 1999

วิธีดำเนินการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จะเลือกศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ กล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน (ไม่รวมกรณีทำงบการเงินเท็จหรือส่งงบการเงินล่าช้า) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 ถึงปีพ.ศ. 2554 เป็นตัวแทนของกลุ่มบริษัทที่ตกแต่งงบการเงิน จำนวนทั้งสิ้น 6 บริษัท และบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันกับบริษัทจดทะเบียนที่สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ กล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน เป็นตัวแทนของกลุ่มบริษัทที่ไม่มีการตกแต่งงบการเงิน จำนวนทั้งสิ้น 81 บริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษาจะนำมาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนที่ถูกกล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงินและข้อมูลงบการเงินของบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร เอกสารอ้างอิง รายงานการวิจัย รวมทั้งค้นคว้าจากทางเว็บไซต์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม แบ่งเป็นตัวอย่าง 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. อัตราส่วนทางการเงินตามแบบจำลองของ Beneish ปี 1999 ซึ่งแสดงถึงลักษณะทางการเงินพื้นฐานของบริษัท มีดังนี้

1.1 ขนาด (Size)

- 1.1.1 สินทรัพย์รวม (Total Asset)
- 1.1.2 ยอดขาย (Sales)
- 1.1.3 มูลค่าตลาด (Market Value)

1.2 สภาพคล่อง (Liquidity) และโครงสร้างเงินทุน (Leverage)

- 1.2.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (Working Capital to Total Asset)
- 1.2.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)
- 1.2.3 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Assets)

1.3 ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) และการเติบโต (Growth)

- 1.3.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset)
- 1.3.2 อัตราการเติบโตของยอดขาย

2. ดัชนีสัญญาณเตือนภัยตามแบบจำลองของ Beneish ปี 1999

- 2.1 ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย (Days Sales in Receivables Index)
- 2.2 ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น (Gross Margin Index)
- 2.3 ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality Index)
- 2.4 ดัชนีอัตราการเติบโตของยอดขาย (Sales Growth Index)
- 2.5 อัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม (Accruals to Total Assets)

เมื่อได้ค่าของตัวแปรทั้งหมดแล้ว จะนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างบริษัทจดทะเบียนที่สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ กล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน กับบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Average)

เป็นค่าที่คำนวณได้จากการหาผลรวมของค่าข้อมูลทุกจำนวนที่เกี่ยวข้องรวมกันได้ และหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด ดังสูตรต่อไปนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ยเลขคณิต} = \frac{\sum X_i}{N}$$

โดยที่ X_i = แทนค่าของข้อมูลตัวที่ i

N = แทนค่าของข้อมูลทั้งหมด

2. ค่ามัธยฐาน (Median)

เป็นค่าที่ได้จากการแบ่งกลุ่มข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม จึงมีค่าที่เป็นตัวแบ่งกลุ่มอยู่ 1 ค่า ซึ่งอยู่ตรงกึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมด ดังนั้นบางครั้งอาจมีการเรียกค่ามัธยฐานนี้ว่า ค่ากลาง ของข้อมูลซึ่งใช้อธิบายได้ว่าจะมีข้อมูลอยู่ประมาณครึ่งหนึ่ง หรือ 50% ของข้อมูลทั้งหมด ที่มีค่าน้อยกว่า (หรือมากกว่า) ค่ามัธยฐาน หรือค่ากลาง

ผลการวิจัย

จากการศึกษา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. บริษัทจดทะเบียนที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 ถึงปีพ.ศ. 2554 มีจำนวน 6 บริษัท ดังนี้ บริษัท รอยเน็ต จำกัด (มหาชน) (ROYNET) บริษัท กรุงเทพผลิตเหล็ก จำกัด (มหาชน) (BSI) บริษัท ปิคนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (PICNIC) บริษัท ไคโดมอน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (DAIDO) บริษัท เซอร์คิตอิเล็กทรอนิกส์สตรีส์ จำกัด (มหาชน) (CIRKIT) และบริษัท เพาเวอร์-พี จำกัด (มหาชน) (POWER)

2. ลักษณะทางการเงินของบริษัทที่ถูกกล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน เปรียบเทียบกับบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน พบว่า

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีสินทรัพย์รวมมากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 2 บริษัท (ร้อยละ 33.33) และมีสินทรัพย์รวมน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 4 บริษัท (ร้อยละ 66.67)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มียอดขาย มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 1 บริษัท (ร้อยละ 16.67) และมียอดขายน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 5 บริษัท (ร้อยละ 83.33)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีมูลค่าตลาด มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 1 บริษัท (ร้อยละ 16.67) และมีมูลค่าตลาดน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 5 บริษัท (ร้อยละ 83.33)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 1 บริษัท (ร้อยละ 16.67) และมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 5 บริษัท (ร้อยละ 83.33)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 1 บริษัท (ร้อยละ 16.67) และมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 5 บริษัท (ร้อยละ 83.33)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์มากกว่าและน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวนเท่าๆ กัน คือ จำนวน 3 บริษัท (ร้อยละ 50)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษทั้งหมด มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน (ร้อยละ 100)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีอัตรการเติบโตของยอดขายมากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 4 บริษัท (ร้อยละ 66.67) และมีอัตรการเติบโตของยอดขายน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 2 บริษัท (ร้อยละ 33.33)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ลักษณะพื้นฐานทางการเงินของบริษัทที่ถูกกล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก กล่าวคือ มีขนาดของสินทรัพย์รวม ยอดขายรวม และมูลค่าตลาด น้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน มีสภาพคล่องต่ำ และโครงสร้างเงินทุนน้อย คือ มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และมีความสามารถในการทำกำไรน้อย แต่มีอัตรการเติบโตที่มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน

3. ดัชนีเพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งงบการเงินของบริษัทที่ถูกกล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน เปรียบเทียบกับบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน พบว่า

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขายมากกว่าและน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวนเท่าๆ กัน คือ จำนวน 3 บริษัท (ร้อยละ 50)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีดัชนีอัตรากำไรขั้นต้นมากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 2 บริษัท (ร้อยละ 33.33) และมีดัชนีอัตรากำไรขั้นต้นน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 4 บริษัท (ร้อยละ 66.67)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีดัชนีคุณภาพสินทรัพย์มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 1 บริษัท (ร้อยละ 16.67) และมีดัชนีคุณภาพสินทรัพย์น้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 5 บริษัท (ร้อยละ 83.33)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีดัชนีอัตรการเติบโตของยอดขายมากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 2 บริษัท (ร้อยละ 33.33) และมีดัชนีอัตรการเติบโตของยอดขายน้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 4 บริษัท (ร้อยละ 66.67)

- กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษ มีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวมมากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 2 บริษัท (ร้อยละ 33.33) และมีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม น้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 4 บริษัท (ร้อยละ 66.67)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กลุ่มบริษัทที่ถูกกล่าวโทษกระทำผิดเกี่ยวกับการตกแต่งงบการเงิน มีผลลัพธ์ของดัชนีที่เป็นไปในทิศทางที่ไม่ดีและสามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินได้ มี 4 ดัชนี คือ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ และดัชนีอัตรการเติบโตของยอดขาย และมี 1 ดัชนีที่มีผลลัพธ์ของดัชนีเป็นไปในทิศทางที่ดีและไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินได้ คือ ส่วนอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งมีค่าดัชนีที่เป็นไปตามสมมติฐานเพียงร้อยละ 33.3 เท่านั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ และดัชนีอัตรการเติบโตของยอดขาย สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยได้ แต่อัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม ไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยได้

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนที่มีการตกแต่งงบการเงินนั้น ในภาพรวมเป็นไปตามแบบจำลองสัญญาณเตือนภัยที่นำมาทดสอบถึงร้อยละ 64.58 โดยมีลักษณะทางการเงิน ดังนี้ กิจการมีขนาดเล็ก สภาพคล่องต่ำ และโครงสร้างเงินทุนน้อย กล่าวคือ มีขนาดของสินทรัพย์รวม ยอดขาย มูลค่าตลาด อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม น้อยกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน มีความสามารถในการทำกำไรน้อย แต่มีอัตรการเติบโตที่มากกว่าบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยดัชนีที่สามารถเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินได้ มีจำนวน 4 ดัชนี คือ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ และดัชนีอัตรการเติบโตของยอดขาย มีเพียงดัชนีเดียวเท่านั้น ที่ไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าต่อการตกแต่งงบการเงินได้ คือ อัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ฝ่ายบริหารอาจมีความพยายามใช้สภาพคล่องในการตกแต่งงบการเงิน โดยที่ไม่ได้ใช้รายการคงค้างเพื่อการตกแต่งรายได้หรือค่าใช้จ่ายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Beneish ในปี 1999 ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การค้นหาค่าการตกแต่งบัญชี ซึ่งสรุปว่า ดัชนีที่เป็นสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งงบการเงินมี 5 ดัชนี คือ 1) ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย (Days Sales in Receivables Index) 2) ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น (Gross Margin Index) 3) ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality Index) 4) ดัชนีอัตรการเติบโตของยอดขาย (Sales Growth Index) และ 5) อัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม (Accruals to Total Assets)

ผลการศึกษาดัชนีบางตัว ยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ศึกษาด้วย เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Doumplos, Spathis and Zopounidis (2002) และ Kaminski, Wetzel, and Guan (2004) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaminski, Wetzel, and Guan (2004)

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Doumpos, Spathis and Zopounidis (2002) Kaminski, Wetzel, and Guan (2004) และประวิทย์ ต้นตราจันต์ (2543) แต่จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ทำศึกษานั้น แสดงให้เห็นว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น รายงานผู้สอบบัญชี เป็นต้น ที่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยต่อการตกแต่งงบการเงินได้ ดังนั้นผู้ใช้ข้อมูลหรือผู้ลงทุน อาจต้องคำนึงถึงข้อมูลอื่น ๆ ในด้านคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลงบการเงิน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้ใช้งบการเงินหรือผู้ลงทุน ควรให้ความสำคัญกับลักษณะทางการเงินหรืออัตราส่วนพื้นฐานทางการเงิน เพื่อเป็นสัญญาณเตือนภัยต่อการตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน
2. ผู้ใช้งบการเงินควรคำนึงว่าในการวิเคราะห์ดัชนีต่าง ๆ นั้น เป็นการเปรียบเทียบกับบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน หากนำไปเปรียบเทียบกับบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน อาจให้ผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างออกไปจากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะทางการเงินและลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจนั้น ๆ ด้วย
3. ควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมทั้งปัจจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพอื่น ๆ ที่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยเพิ่มเติม และได้ผลการวิเคราะห์ที่ให้ข้อมูลกว้างมากยิ่งขึ้น
4. ควรทำการเปรียบเทียบลักษณะทางการเงิน หรือดัชนีสัญญาณเตือนภัยดังกล่าวกับกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะธุรกิจและขนาดของธุรกิจใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจทำให้ทราบมูลเหตุเชิงใจเพิ่มเติมในการแต่งตัวเลขในงบการเงิน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่สนับสนุนให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมยศ อวเกียรติ คณบดี คณะบริหารธุรกิจ ที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้คณาจารย์ของคณะบริหารธุรกิจ ได้สร้างผลงานวิจัย และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากเกิดข้อผิดพลาดในรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อผิดพลาดนั้น และขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2549. รายงานประจำปี 2548. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.
- คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2550. รายงานประจำปี 2549. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2551. รายงานประจำปี 2550. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.

ประวิทย์ ตันตราจินต์. 2543. การศึกษางบการเงินเพื่อหาสัญญาณเตือนภัยธุรกิจ. รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิรพร ไชยชาดู. 2550. สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี: กรณีศึกษา บริษัท ผลิตภัณฑ์อาหารกวางไสกาล จำกัด (มหาชน) และ บริษัท นิปปอนแพ็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พันทิพา ภาวสุทริวงษ์. 2547. การตกแต่งบัญชี: กรณีศึกษา บริษัท รอยเนท จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภคินี อริยะ 2547. การศึกษาการตกแต่งงบการเงินที่มีผลกระทบต่อคุณภาพกำไร : กรณีศึกษากลุ่มสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาพร เอกอรรถพร 2545. กลบัญชี. กรุงเทพมหานคร: คณะบุคคล ดร. พี. เอกอรรถพร.

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2543. คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไอออนิก อินเทอร์เน็ต ริชอเสส จำกัด

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2549. มิติใหม่ของงบการเงินและการวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ชรรมนิติ เพลส จำกัด
สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2550. การวิเคราะห์งบการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

อิทธิพล พิริยะนิต. 2549. การตกแต่งกำไร (Earnings Management) กับการออกหุ้นสามัญครั้งแรกต่อสาธารณะ (IPO). กรุงเทพมหานคร: การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Beneish, M.D. 1999. "The detection of earnings manipulation." *Financial Analyst Journal*: 24-36.

Ahmed Riahi-Belkaoui. 2004. *Accounting Theory*. Fifth Edition. London: Thomson

Doumpos, M., Spathis, Ch. and Zopounidis, C., 2002. "Detecting falsified financial statements: a comparative study using multicriteria analysis and multivariate statistical techniques" *The European Accounting Review* 2002: 509-535.

Healy, Paul M., Wahlen, James M. 1998. "A review of the earnings management literature and its implications for standard setting" Working paper, Harvard University and Indiana University.

Kaminski, K., T. Wetzel, and L. Guan. 2004. "Can financial ratios detect fraudulent financial reporting?" *Managerial Auditing Journal Bradford* 1 (19): 15-28.

Persons, O.S. 1995. "Using financial statement data to identify factors associated with fraudulent financial reporting" *Journal of Accounting Literature*, Vol. 11 No. 3: 38-46.

Trussel, John. 2003. "Assessing potential accounting manipulation: the financial characteristics of charitable organizations with higher than expected program-spending ratios" *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Vol 32 No. 4: 616-634.

**การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลที่มีผลต่อ
ผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร
คณบดีคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก n_ampol@yahoo.com**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและวิเคราะห์การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว และสร้างตัวแบบการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว การศึกษานี้เริ่มต้นด้วยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีเพื่อนำมา กำหนดสมมติฐานวิจัย และให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้บริหารของธุรกิจครอบครัว จำนวน 172 บริษัทซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และระบบบรรษัทภิบาลบนพื้นฐานของธุรกิจครอบครัว มีผลอย่างยิ่งต่อผลการประกอบการที่ดีของธุรกิจครอบครัวในภาพรวม

คำสำคัญ: บรรษัทภิบาล ธุรกิจครอบครัว การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

ABSTRACT

The objectives of this study are to study and to analyze strategic decision-making and corporate governance in family business affecting in firm performance and to develop model of the strategic decision-making and corporate governance in family business affecting in firm performance. The theoretical foundation of the study influenced the formation of the research hypotheses posed. To test the hypotheses formulated, a mail survey is conducted to focus on quantitative results. The questionnaire-based survey is applied to a sample of 172 family businesses on The Stock Exchange of Thailand. The notable finding of the research is that strategic decision-making quality and corporate governance systems base on family business affecting in so ultimately improving overall firm performance.

keywords: Corporate Governance, Family Business, Strategic Decision- Making

บทนำ

ธุรกิจครอบครัว (family businesses) ถือเป็นรูปแบบธุรกิจพื้นฐานขนาดเล็กในระดับรากหญ้าของระบบเศรษฐกิจในทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามวัฒนธรรมของประเทศแถบเอเชีย หรือแม้แต่ในประเทศแถบตะวันตก ยุโรป ธุรกิจครอบครัวจึงเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีอยู่ทั่วโลก (Montgomery and Sinclair, 2000)

ธุรกิจครอบครัวมีมากถึงร้อยละ 80 ของธุรกิจทั่วโลก (Gersick, Davis, Hampton and Lansberg, 1997) การศึกษาธุรกิจครอบครัวในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ธุรกิจครอบครัวมีมูลค่า คิดเป็นครึ่งหนึ่งของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) และการว่าจ้างประมาณร้อยละ 50 ของแรงงาน ในยุโรปตะวันตกธุรกิจครอบครัวมีถึง ร้อยละ 75 และร้อยละ 95 ของตัวเลขธุรกิจทั้งหมดในประเทศ และเป็นบริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ (Lank, 1994)

ธุรกิจครอบครัวมักเริ่มต้นมาจากกิจการเล็ก ๆ ก่อนจะค่อย ๆ เพิ่มบทบาทในประเทศ และก้าวออกสู่การทำธุรกิจ ในขนาดที่ใหญ่ขึ้น บางครอบครัวขยายธุรกิจไปได้เป็นเครือข่ายในระดับภูมิภาค และบางครอบครัวก็ก้าวไปถึงการเป็นตราสินค้า (brand) ชำนาญของโลก อาทิ BMW, Ford Motors, Estee Lauder, Hallmark, Levi Strass, Motorola, Tetra Pak เป็นต้น หรือแม้แต่ธุรกิจครอบครัวไทย เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ ในกลุ่มเจียรวนนท์ กลุ่มชินวัตร กลุ่มจิราธิวัฒน์ กลุ่มรัตนรักษ์ กลุ่มกรรณสูต กลุ่มสิริวัฒนภักดี เป็นต้น แม้ว่าจะดูเป็นก้าวการเติบโต แต่จริง ๆ แล้ว ช่วงการส่งผ่านธุรกิจนั้นเป็นช่วงเวลาที่ไม่ง่ายนัก บทบาทธุรกิจครอบครัว (family businesses) มีอย่างสูงต่อเศรษฐกิจทั่วโลก และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลก ร้อยละ 75 ถึงร้อยละ 90 ของธุรกิจทั่วโลกเป็นธุรกิจครอบครัวหรือควบคุมโดยบุคคลในครอบครัว (Lank, Owens, Martinez and Riedel, 1994) และในประเทศสหรัฐอเมริกา ธุรกิจครอบครัวมี 2 ใน 3 ของธุรกิจทั้งหมด (Montgomery and Sinclair, 2000) ส่วนในประเทศแถบเอเชียจากการศึกษาพบว่าร้อยละ 75 เป็นธุรกิจครอบครัวของตระกูลใดตระกูลหนึ่งหรือไม่ก็ควบคุมการบริหารโดยคนในตระกูลไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

สำหรับประเทศไทย ธุรกิจครอบครัวมีมากถึงร้อยละ 70 (สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2554; ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554) และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นธุรกิจครอบครัวหรือควบคุมการบริหารโดยบุคคลในครอบครัวถึงร้อยละ 65 คิดเป็นมูลค่าตลาด 2.35 ล้านล้านบาท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

กว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าตลาดดังกล่าว เป็นธุรกิจครอบครัวของคนในตระกูล จำนวน 30 ตระกูล ได้แก่ ตระกูล มาลินนท์, ชินวัตร, ตามาพงศ์, จิราธิวัฒน์, ดำรงชัยธรรม, อัสวโสภณ, จันศิริ, เลี้ยวไพรัตน์, โทธารามิก, กรรณสูต, จรณะจิตต์, วิทยาลัยการณ, เพลินุโชค, โสภณพนิช, วิญญรัตน์, นิรุตดินานนท์, ดำเนินชาญวนิชย์, วัธนเวคิน, ชังมิวิทยา, รัตนรักษ์,

ปิยะอูย, เอื้อชูเกียรติ, ลำซำ, ศรีเฟื่องฟู, หอรุ่งเรือง, โชควัฒนา, กาญจนพาสน์, เศษไพบูลย์, หวังหลี เป็นต้น ซึ่งมีมูลค่าตลาด(market price) ราว 1.175 ล้านล้านบาท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

บริษัทขนาดใหญ่ของประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น มีวิวัฒนาการมาจากบริษัททุนนิยมครอบครัว ไปสู่บริษัททุนนิยมผู้บริหารหรือบริษัทสมัยใหม่(modern corporation) ที่หุ้นของบริษัทถูกถือครองแบบกระจาย มีการแยกแยะระหว่างความเป็นเจ้าของกับผู้บริหาร แต่พบว่ากลุ่มธุรกิจหลัก ๆ ของไทยกลับคงเป็นธุรกิจครอบครัวที่ถือหุ้นแบบกระจุกตัวอย่างสูงมาก ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วได้เปลี่ยนสภาพเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้วก็ตามโดยพบว่า 3 ใน 4 นั้นมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 รายแรกถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 60 และจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดของแต่ละบริษัทก็ยังมีน้อยมาก ส่วนบริษัทที่ถือหุ้นแบบกระจายนั้นมีเพียงร้อยละ 20 ของบริษัททั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่าโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทในกลุ่ม มีการพัฒนาเป็นแบบพีรามิดแบบต่าง ๆ และถือหุ้นในนามนิติบุคคล (νομินี) แทนในนามบุคคล เพื่อให้ครอบครัวยังคงรักษาสิทธิในการบริหารบริษัทไว้ได้ (เนตรนภา ไวทย์เลิศศักดิ์, 2549)

แต่อย่างไรก็ตาม ยังอาจกล่าวได้ว่าธุรกิจครอบครัวของไทยยังมีระบบการบริหารจัดการ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์บนพื้นฐานของความเป็นครอบครัว แม้ว่าจะเป็นบริษัทที่มีชื่อจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้วก็ตาม ซึ่งการเป็นบริษัทที่มีชื่อจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการตามหลักการบริหารบริษัทที่ดี (good governance) คำถามที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งก็คือว่า หากธุรกิจครอบครัวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเหล่านี้มีการบริหารจัดการตามระบบบริษัทที่ดี จะมีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวนั้น ๆ หรือไม่ อย่างไร และหากธุรกิจครอบครัวนั้น สามารถมีคุณภาพการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ด้วยแล้ว จะมีผลต่อผลการประกอบการหรือไม่ อย่างไร

งานวิจัยนี้ศึกษาถึง การที่ผู้บริหารธุรกิจครอบครัวมีคุณภาพการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และการตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักบรรษัทภิบาลบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัวแล้ว จะมีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำให้ธุรกิจครอบครัวสามารถฟื้นฝ่าวิกฤตและจุดเปลี่ยนผ่าน ถ้ายอนธุรกิจไปยังทายาทในรุ่นต่อไปได้ ตลอดจนเป็นธุรกิจครอบครัวมีผลการประกอบการที่ดี และมีการเติบโตที่ยั่งยืนต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว ที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว
2. เพื่อสร้างแบบจำลองการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และบรรษัทภิบาลในธุรกิจครอบครัวที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว
3. เพื่อศึกษารูปแบบความได้เปรียบการแข่งขันให้กับธุรกิจครอบครัว

คำถามวิจัย

ปัจจัยด้านคุณภาพการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยด้านการตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลบนพื้นฐานความเป็นครอบครัว มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวหรือไม่ อย่างไร

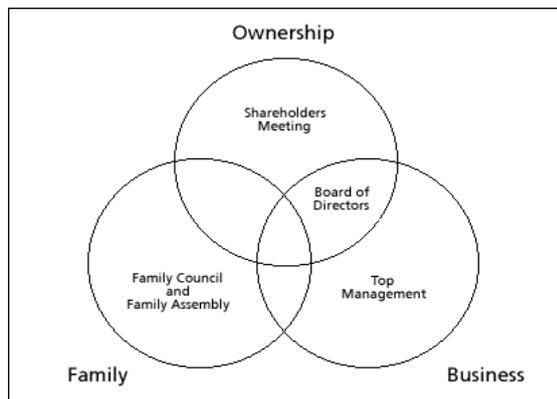
ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้จะทำการศึกษารายบริษัทจดทะเบียนที่มีชื่ออยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 604 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: ข้อมูลสถิติประจำเดือนกรกฎาคม 2555) และจะทำการสุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคัดเลือกบริษัทที่มีลักษณะเป็นธุรกิจครอบครัวตามนิยามปฏิบัติการ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้มีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีระบบ (The Systems Theory)

Gersick, Lansberg, Davis and McCollum (1997:46) ได้อธิบายไว้ในหนังสือ Generation to Generation ว่า ทฤษฎีที่นำมาอธิบายธุรกิจครอบครัว คือ ทฤษฎีระบบ ธุรกิจครอบครัวประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ครอบครัว (family) ธุรกิจ (business) และความเป็นเจ้าของ (ownership) องค์ประกอบทั้งสามส่วนรวมกันขึ้นเป็นระบบ แต่ละองค์ประกอบเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่ ธุรกิจและครอบครัวจึงดำเนินไปเพื่อองค์ประกอบที่ถือเป็นระบบย่อยของระบบใหญ่คือธุรกิจครอบครัว

ภาพที่ 1 แบบจำลองทฤษฎีระบบของธุรกิจครอบครัว

แหล่งที่มา: Gersick, Lansberg, Davis and McCollum, 1997

ทฤษฎีระบบ ได้กล่าวไว้ว่าสำหรับธุรกิจครอบครัว การที่จะบรรลุเป้าหมายความสำเร็จได้ จำเป็นต้องบูรณาการระบบย่อยทั้งสามเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม ความเป็นครอบครัว ธุรกิจ และความเป็นเจ้าของ หากขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ธุรกิจครอบครัวจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ กล่าวคือ ครอบครัวย่อมรู้ดีและเข้าใจดีที่สุดว่าระบบของสังคมมีความสลับซับซ้อนและมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา ครอบครัวจะปรับตัวเข้ากับสมาชิกครอบครัวและระบบสังคมดังกล่าวได้อย่างไร แต่ขณะเดียวกันความเป็นครอบครัวอาจกระทบกับความเป็นเจ้าของและธุรกิจ ระบบย่อยระบบหนึ่งไม่สามารถดำรงอยู่ได้เพียงลำพัง แต่จะต้องอยู่ร่วมกันอย่างสอดคล้องกันและมีความสมดุลกันจึงจะทำให้ระบบใหญ่ที่ประกอบกันขึ้นเป็นธุรกิจครอบครัวอยู่รอดและเติบโตต่อไปได้อย่างยั่งยืน

Poza (2007) แนะนำว่าระบบย่อยครอบครัวควรสร้างคณะกรรมการครอบครัว เพื่อให้มีหน้าที่ในการบริหารจัดการและดูแลสมาชิกครอบครัว โดยทำหน้าที่บ่มเพาะ ให้การศึกษาและเตรียมทายาทเพื่อการสืบทอดธุรกิจในอนาคตต่อไปข้างหน้า ส่วนในระบบย่อยธุรกิจ ควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหาร ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการธุรกิจแยกให้เด็ดขาดจากความเป็นสมาชิกครอบครัว สิ่งนี้จะนำธุรกิจครอบครัวไปสู่ความยั่งยืนได้

2. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทนได้กล่าวไว้ว่าเจ้าของและผู้จัดการ จะลดความต้องการที่จะบริหารธุรกิจครอบครัวอย่างเป็นทางการด้วยการเป็นตัวแทนและเป็นไปตามกลไกของบรรษัทภิบาล ดังนั้นจึงเป็นการลดต้นทุนของการเป็นตัวแทนของเจ้าของในธุรกิจ การจัดการธุรกิจครอบครัวที่แยกความเป็นเจ้าของออกจากธุรกิจ จึงเกิด “ต้นทุนของตัวแทน (agency cost)” ที่เกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อน (conflicts of interest) ระหว่างความต้องการของผู้ถือหุ้นกับการดำเนินงานของผู้จัดการที่เป็นเจ้าของ เพราะฉะนั้นในการแก้ปัญหาตัวแทน หรือที่เรียกกันว่า agency problem เพื่อให้การจัดการธุรกิจครอบครัวเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าของอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของผู้จัดการ ไม่ให้ก่อพฤติกรรมที่ฉ้อฉลและต้องสร้างสิ่งจูงใจให้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพแทน การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์มักเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผู้ถือหุ้นของธุรกิจครอบครัวและผู้จัดการที่เป็นเจ้าของ รวมถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนเพิ่ม อัตราการเติบโต การก่อหนี้ การลงทุน เงินเดือนของผู้จัดการ และผู้จัดการที่มาจากทายาท เป็นต้น

ทฤษฎีตัวแทนที่นำมาใช้สำหรับธุรกิจครอบครัวเชื่อว่า คณะกรรมการของธุรกิจครอบครัวจะเป็นกลไกสำคัญในการจำกัดพฤติกรรมกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนของผู้จัดการในสถานการณ์ที่ผู้จัดการธุรกิจและเจ้าของมีเป้าหมายต่างกัน สำหรับเหตุผลนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรษัทภิบาลได้ให้ความเห็นรวมไปถึงกรรมการจากภายนอกที่มาเป็นประธานของคณะกรรมการซึ่งมีอิสระในการตัดสินใจจากผู้บริหารระดับสูงโดยเชื่อว่าคณะกรรมการที่เป็นอิสระเหล่านี้จะกำกับดูแลให้ธุรกิจครอบครัวเป็นไปอย่างโปร่งใสเพื่อรักษาชื่อเสียงของสมาชิกครอบครัว และกำกับดูแลให้ธุรกิจครอบครัวดำเนินไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

3. ทฤษฎีผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (Stewardship Theory)

ผู้จัดการไม่ได้ถูกจูงใจโดยเป้าหมายส่วนตัว แต่เป็น “ผู้พิทักษ์” (steward) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ตามผลประโยชน์ขององค์กรเป็นสิ่งแรก ผู้พิทักษ์จะเลือกทำเพื่อองค์กรมากกว่าการทำเพื่อส่วนตัว แม้ว่าการตัดสินใจที่ต้องทำตามหลักการจะทำให้เขาได้รับผลประโยชน์ก็ตาม Davis , Schoorman and Donaldson (1997) ได้แสดงให้เห็นว่า Stewardship Theory เป็นส่วนประกอบของ Agency Theory มากกว่าจะอยู่ตรงกันข้ามกับ Agency Theory และสมควรนำทั้งสองทฤษฎีมาใช้ด้วยกัน เพื่อใช้ในการอ้างอิงในการศึกษามากกว่า Zahra (2003) ได้แสดงมุมมองของผู้พิทักษ์ซึ่งเป็นผู้จัดการที่เป็นเจ้าของและได้แสดงบทบาทผู้พิทักษ์ที่ดีในการใช้ทรัพยากรของธุรกิจ แสดงบทบาทที่ทำให้เกิดความพอใจทั้งวัตถุประสงค์ส่วนตัวและวัตถุประสงค์ทางธุรกิจพร้อมกันไป เพื่อบริหารจัดการธุรกิจครอบครัวให้เกิดผลประโยชน์การธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Davis , Schoorman and Donaldson, 1997)

4. ทฤษฎีการถ่ายโอน/เปลี่ยนผ่านธุรกิจ (Organization Transition Theory)

วิวัฒนาการขององค์กรเริ่มต้นจากผู้ก่อตั้ง จากธุรกิจครอบครัวเล็ก ๆ มีผู้ประกอบการเพียงคนเดียวหรือสองคน ไม่มีโครงสร้างองค์กร การจัดการองค์กรมองเพียงแค่ประสิทธิภาพของธุรกิจ เชนิชนำกับภาวะกดดัน โครงสร้างแบบตามหน้าที่ถูกคิดแปลงไปสู่โครงสร้างการจ้ององค์กรแบบไม่เป็นทางการในแนวคิ่ง เป็นการจัดการแบบศูนย์กลางอำนาจ (centralization) ผู้การถ่ายโอน/เปลี่ยนผ่านเป็นองค์กรที่ใหญ่ขึ้น โครงสร้างองค์กรเปลี่ยนไป มุ่งตรงไปที่ความเป็นทางการ (formalization) ความเป็นมาตรฐาน (standardization) การรวมอำนาจ (centralization) ขอบเขตการควบคุม (span of control) ลักษณะเฉพาะเจาะจง (specialization) ลำดับชั้นการสั่งการ (hierarchy of authority) ความซับซ้อน (complexity) ความเป็นมืออาชีพ (professionalism) และสัดส่วนของพนักงาน (personnel ratios) เพิ่มมากยิ่งขึ้น (Hall , 1988 ; Daft , 2001)

Chandler (1980) ได้อธิบายลักษณะขององค์กรด้วยขนาดองค์กรที่เริ่มใหญ่ขึ้นและเติบโตขึ้น ซึ่งทำทนายองค์กรให้ปรับตัวเปลี่ยนแปลงเพื่อเติบโตหรือแม้แต่ล้มเหลว ไม่ว่าจะเป็นอย่างไ โครงสร้างและการจัดการเป็นประเด็นที่ผู้บริหารต้องพิจารณาให้สำคัญอย่างยิ่ง การเปลี่ยนถ่ายจากผู้ก่อตั้งสู่โครงสร้างองค์กรที่ซับซ้อนขึ้นต้องการการประหยัดจากขนาดและประสิทธิภาพ (economies of scales and efficiencies) ความต้องการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติในองค์กรที่เป็นทางการ และรูปแบบของการจัดการ (style of management) ของผู้บริหารเริ่มเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จและผลการประกอบการที่ดีขององค์กร

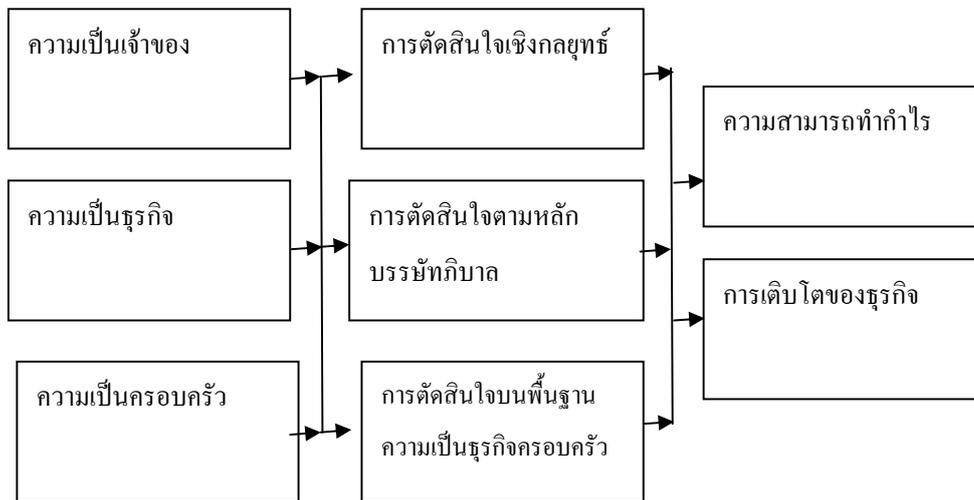
5. ทฤษฎีบรรษัทภิบาล (Corporate Governance Theory)

เนตรนภา ไวกษ์เลิศศักดิ์ (2549:49-58) อธิบายทฤษฎีบรรษัทภิบาลว่า “เจ้าของ (principal)” ของบริษัทมหาชนที่ขายหุ้นแก่สาธารณชน คือ “ตัวแทน (agent)” ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถือหุ้นให้บริหารบริษัท ซึ่งได้รับการแต่งตั้งในที่ประชุมผู้ถือหุ้น แต่ทว่าไม่มีสิ่งใดที่จะรับประกันได้ว่า ผู้บริหารบริษัทจะดำเนินการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้นที่เป็นเจ้าของ ผู้บริหารอาจใช้เงินลงทุนของผู้ถือหุ้นและเงินกู้จากสถาบันการเงินเลือกทำโครงการที่มี

ความเสี่ยงสูง ซึ่งไม่เป็นที่ชื่นชอบของผู้ถือหุ้นและสถาบันการเงิน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ซึ่งก็คือ ผู้บริหารมีสิ่งจูงใจที่จะก่อพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของบริษัทขาดการตระหนักหรือระมัดระวังเพียงพอถึงผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก (moral hazard) นอกจากนี้ ผู้ถือหุ้นและสถาบันการเงินเจ้าหนี้เอง ก็ตรวจสอบพฤติกรรมของผู้บริหารได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากได้มอบสิทธิในการควบคุม (control rights) การตัดสินใจบริหารให้แก่ผู้บริหารแล้ว พวกเขาจึงรู้ข้อมูลการใช้เงินทุนและคุณค่าที่แท้จริงของบริษัทน้อยกว่าผู้บริหาร (information asymmetries) (Jensen and Meckling, 1976) ทั้งนี้ บริษัทมหาชนที่แยกความเป็นเจ้าของออกจากการบริหาร จึงเกิด “ต้นทุนของตัวแทน (agency cost)” ที่เกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อน (conflicts of interest) ระหว่างความต้องการของผู้ถือหุ้นกับการดำเนินงานของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารอาจจะดำเนินการเพื่อประโยชน์ของตนเองมากกว่าของเจ้าของเพราะฉะนั้นในการแก้ปัญหาตัวแทน หรือที่เรียกกันว่า agency problem เพื่อให้การบริหารบริษัทเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าของอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของผู้บริหาร ไม่ให้ก่อพฤติกรรมที่ฉ้อฉลและต้องสร้างสิ่งจูงใจให้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพแทน ซึ่งโครงสร้างดังกล่าว เรียกว่า “บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ (corporate governance)”

กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยเรื่องการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลในธุรกิจครอบครัวที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว หน่วยการวิเคราะห์ในการศึกษานี้คือธุรกิจครอบครัวซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนที่มีชื่ออยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงทั้งโครงสร้างและเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตามมาตรฐานระเบียบวิธีการวิจัย เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารธุรกิจครอบครัว นำมาสร้างค่าทางสถิติและนำไปใช้ในแบบจำลองการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลในธุรกิจครอบครัว สถิติที่ใช้ในการวิจัยนี้คือสถิติเชิงพรรณนา อาทิ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด สถิติวิเคราะห์ที่ใช้ได้แก่ สถิติถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic regressions) เพื่อใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และบรรษัทภิบาลในธุรกิจครอบครัวที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว

2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้จะทำการศึกษารายบริษัทจดทะเบียน ที่มีชื่ออยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 604 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: ข้อมูลสถิติประจำเดือนกรกฎาคม 2555) และได้ทำการสุ่มตัวอย่างธุรกิจครอบครัว ที่มีชื่อจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 172 บริษัท

2. ตัวแปร

(1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาล การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว

(2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวซึ่งได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร และการเติบโตของธุรกิจ

3. นิยามศัพท์

ธุรกิจครอบครัว หมายถึง ขอบเขตที่แสดงความเป็นเจ้าของธุรกิจของกลุ่มตระกูลหนึ่งที่ใหญ่ที่สุดซึ่งมีความสัมพันธ์กันทางสายเลือดหรือการแต่งงาน ถูกยอมรับโดยประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการผู้จัดการ ว่าเป็นธุรกิจครอบครัว และหนึ่งคนหรือมากกว่าของทีมบริหารจัดการถูกวางตัวจากกลุ่มของตระกูลครอบครัวที่ใหญ่ที่สุดซึ่งเป็นเจ้าของ มีการวางแผนเพื่อถ่ายโอนไปสู่ทายาทรุ่นที่สองหรือรุ่นต่อไป และมีส่วนแบ่งผู้มีสิทธิออกเสียงเพียงพอที่จะควบคุมการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย และสามารถทำการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ ของธุรกิจได้

การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การจัดการของผู้ก่อตั้งหรือ CEO ที่เป็นสมาชิกของครอบครัวในเรื่อง แผนการสืบทอดธุรกิจ (succession planning) การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการเติบโตของธุรกิจ บทบาทที่สำคัญของ

CEO ที่ไม่ใช่สมาชิกครอบครัวที่มีต่อการจัดการธุรกิจครอบครัว การควบคุมดูแลธุรกิจครอบครัว การบริหาร การจัดการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม

การตัดสินใจบนพื้นฐานหลักการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล หมายถึง การตัดสินใจ การบริหารจัดการบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ความตระหนักในภาระหน้าที่ (accountability) ความรับผิดชอบ (responsibility) ความยุติธรรม (fairness) ความโปร่งใส (transparency) มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (excellency)

การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว หมายถึง การบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย ความสามารถในการตัดสินใจบนพื้นฐานขององค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กันระหว่างครอบครัว (family) การจัดการ (management) และความเป็นเจ้าของ (ownership)

4. นิยามปฏิบัติการ

ธุรกิจครอบครัว หมายถึง ธุรกิจที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีครอบครัวตระกูลใด ตระกูลหนึ่งเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทที่ออกหลักทรัพย์เกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ การถือหุ้นดังกล่าวให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องหมายถึง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ห้างหุ้นส่วนสามัญ บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนที่ถือหุ้นแทนสมาชิกในครอบครัว โดยมีจำนวนหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละ 10 ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

ผู้มีอำนาจควบคุม หมายความว่า ผู้ถือหุ้นหรือบุคคลซึ่งโดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าอิทธิพลดังกล่าวจะสืบเนื่องจากการเป็นผู้ถือหุ้น หรือได้รับมอบอำนาจตามสัญญา หรือการอื่นใดก็ตาม และผู้มีอำนาจควบคุมเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกันกับผู้ก่อตั้งธุรกิจ

5. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน 1: การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว น่าจะมีผลในเชิงบวกต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว

สมมติฐาน 2: การตัดสินใจบนหลักธรรมาภิบาลของธุรกิจครอบครัว น่าจะมีผลในเชิงบวกต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว

สมมติฐาน 3: การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัวน่าจะมีผลในเชิงบวกต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว

ผลการศึกษาวิจัย

พบว่า การศึกษาปัจจัยด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การตัดสินใจบนหลักธรรมาภิบาล และการจัดการบนพื้นฐานความเป็นครอบครัว ที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาตัวแปรเดียว มี ผล การศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาตัวแปรอิสระตัวแปรเดียว ที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว

ตัวแปรอิสระ	ปัจจัยที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว
การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	การตัดสินใจของธุรกิจมุ่งสู่ความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรม (77.6%) มุ่งสู่ความสามารถในการทำกำไรสูงสุด (75.4%) มุ่งสู่เป้าหมายของ การแยกการจัดการการเงินออกจากครอบครัว (73.22%) และการ ตัดสินใจของธุรกิจมุ่งสู่ผลตอบแทนในการลงทุนสูงสุด (71.89%)
การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาล	รายงานทางการเงินที่เป็นทางการจะต้องนำเสนอต่อผู้บริหาร ระดับสูงและทบทวนในการประชุมคณะกรรมการ (81.5%) ผลตอบแทนจากการลงทุนในการลงทุนขนาดใหญ่เป็นสิ่งที่ถูก กำกับติดตามโดยคณะกรรมการ (79.5 %) เกณฑ์ผลตอบแทน เช่น ผลตอบแทนในสินทรัพย์ ผลตอบแทนการลงทุน มีการรายงานและ ติดตามเป็นเรื่องปกติในการประชุมคณะกรรมการ (78.2%) คณะกรรมการจะกำกับติดตามการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ระดับสูงอย่างใกล้ชิด (75.7%)
การจัดการบนพื้นฐานความเป็น ครอบครัว	สมาชิกครอบครัวมีพันธะสัญญาในการมีส่วนร่วมต่อเป้าหมายของ ธุรกิจ (78.5%) ผู้บริหารระดับสูงกับเจ้าของธุรกิจที่เป็นสมาชิก ครอบครัวมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (76.1%) การเจรจา ระหว่างเจ้าของที่เป็นสมาชิกของครอบครัวกับผู้บริหารระดับสูง เป็นไปด้วยความยุติธรรม (74.3%) สมาชิกของครอบครัวมีส่วนใน การเสนอวิสัยทัศน์ในการจัดการของธุรกิจ (72.3%)

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ กล่าวคือเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาล และการจัดการบนพื้นฐานความเป็นครอบครัว ที่มีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว ใช้สถิติเชิงวิเคราะห์หลายตัวแปร ได้แก่ สถิติถดถอยโลจิสติกส์ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ในขั้นตอนนี้จะทำการสร้างสมการพยากรณ์ว่า ตัวแปรอิสระใดบ้างที่มีผลต่อการผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว โดยใช้สถิติถดถอยโลจิสติกส์

กำหนดให้ 0 ถ้าเป็นธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบดี

1 ถ้าเป็นธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบไม่ดี

ผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว ความเชื่อถือได้และความเหมาะสมของสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นได้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ความเชื่อถือได้และความเหมาะสมของสมการพยากรณ์

Step	-2Log likelihood	Cox&Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	77.558	.621	.730

ตารางที่ 2 เป็นการแสดงความเชื่อถือได้และความเหมาะสมของสมการพยากรณ์ ซึ่งสมการพยากรณ์ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว (X_1) การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลของธุรกิจครอบครัว (X_2) การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว (X_3) โดยตัวแปรตามคือ ธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบการที่ดี ($Y = 0$) และธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบการที่ไม่ดี ($Y = 1$)

ค่า Cox & Snell $R^2 = 0.621$ โดยที่

$$\text{Cox \& Snell } R^2 = 1 - \left[\frac{L(0)}{L(B)} \right]^{2/n}$$

โดยที่ $L(0)$ = Likelihood สำหรับสมการ ที่มีเพียงค่าคงที่

$L(B)$ = Likelihood สำหรับสมการ ที่มีตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวดังกล่าว

ค่า Nagelkerke $R^2 = 0.730$ โดยที่

$$\text{Nagelkerke } R^2 = \frac{\text{Cox \& Snell } R^2}{\text{Cox \& Snell } R^2_{\max}}$$

$$\text{และ } R^2_{\max} = 1 - \left[\frac{L(0)}{L(B)} \right]^{2/n}$$

สำหรับค่า R^2 ของ Cox & Snell และ Nagelkerke หรือเรียกว่าค่า Pseudo R^2 เป็นค่าที่บอกสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่สามารถอธิบายความผันแปรในสมการถดถอยโลจิสติก จากตารางที่ 2 ค่า Nagelkerke $R^2 = 0.730$ หรือ สรุปได้ว่าร้อยละ 73.0 ของความผันแปร สามารถอธิบายได้โดยสมการ ถดถอยโลจิสติก ดังกล่าว คือตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว คือ การ

ตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว (X_1) การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลของธุรกิจครอบครัว (X_2) การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว (X_3) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว (Y) และเมื่อใช้สมการพยากรณ์ เพื่อพยากรณ์ว่าตัวแปรอิสระสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยนี้หรือไม่ ตารางที่ 3 แสดงตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ทำนายในสมการถดถอยโลจิสติก

ตารางที่ 3 ตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ทำนายในสมการถดถอยโลจิสติก

ตัวแปรพยากรณ์	Exp (B) หรือ (B)	Wald (χ^2)	Sig.	เป็นไปตาม สมมติฐาน
การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว	1.725	14.226	.003	✓
การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลของธุรกิจครอบครัว	1.812	22.119	.001	✓
การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว	1.654	18.943	.000	✓

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ค่า Wald Test ค่า Exponential (B) ของแต่ละตัวพยากรณ์ โดยใช้เกณฑ์ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัวมีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลของธุรกิจครอบครัวมีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัวมีผลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ในขั้นตอนนี้จะทำการสร้างสมการพยากรณ์ ตัวแปรอิสระ สมการถดถอยโลจิสติกที่สร้างขึ้นสามารถพยากรณ์ผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร จากตัวอย่างทั้งหมด 172 ตัวอย่าง ค่า $\chi^2 = 12.146$ และตัวแบบหรือสมการถดถอยโลจิสติกให้ความถูกต้องในการพยากรณ์ว่าการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว (X_1) การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลของธุรกิจครอบครัว (X_2) การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว (X_3) สามารถอธิบายผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัวได้ถึงร้อยละ 73.0 สมการถดถอยโลจิสติกธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบการที่ดี ได้แก่

$$\hat{W} = 42.258 + 0.007X_1 + 0.027X_2 + 0.044X_3$$

โดยที่ \hat{W} = ธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบการที่ดี

- X_1 = การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว
 X_2 = การตัดสินใจบนพื้นฐานหลักบรรษัทภิบาลของธุรกิจครอบครัว
 X_3 = การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว

$$\text{ความน่าจะเป็นที่ธุรกิจครอบครัวจะมีผลการประกอบการที่ดี} = \frac{e^{42.258+0.007X_1+0.027X_2+0.044X_3}}{1+e^{42.258+0.007X_1+0.027X_2+0.044X_3}}$$

หรือ

$$\text{Log} \left[\frac{P(\text{ธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบการที่ดี})}{1-P(\text{ธุรกิจครอบครัวที่มีผลการประกอบการไม่ดี})} \right] = 42.258+0.007X_1+0.027X_2+0.044X_3$$

ข้อค้นพบที่สำคัญและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบที่สำคัญจากงานวิจัยนี้ คือ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาลของธุรกิจครอบครัว การตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นธุรกิจครอบครัว มีผล มีอิทธิพลต่อผลการประกอบการของธุรกิจครอบครัว ซึ่งธุรกิจครอบครัวไทยสามารถนำไปใช้ในเชิงนโยบาย เพื่อนำพาธุรกิจครอบครัวไปสู่ผลการประกอบการที่ดี มุ่งสู่ความสำเร็จ และการเติบโตที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือบริษัทจดทะเบียน นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้เป็นประโยชน์ในเชิงการกำหนดนโยบายสาธารณะและในเชิงปฏิบัติการ เพื่อการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวต่อไป ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นบทสรุปผลและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้

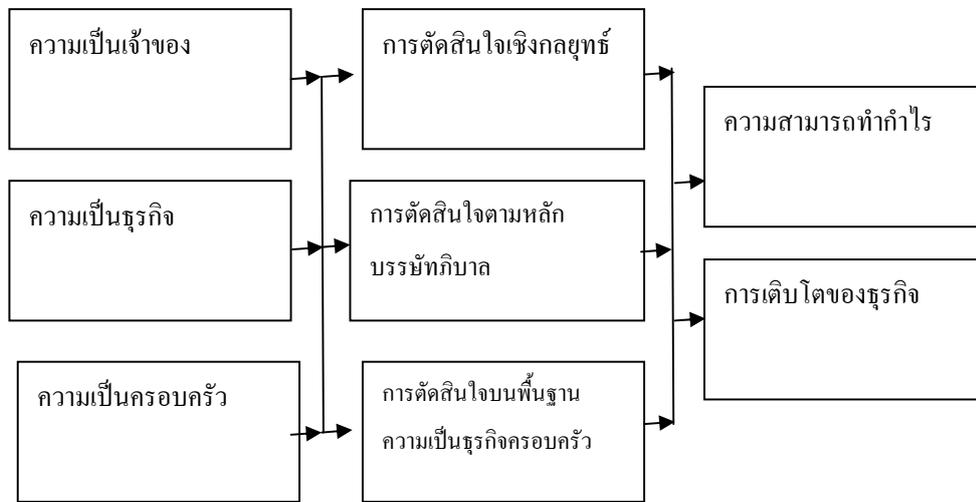
ตารางที่ 4 ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ
การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	ธุรกิจครอบครัวควรมุ่งเป้าหมายการตัดสินใจของธุรกิจเพื่อความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรม ให้ความสำคัญกับความสามารถในการทำกำไรสูงสุด ให้แก่ธุรกิจ ควรแยกการจัดการการเงินออกจากครอบครัว และการตัดสินใจของธุรกิจควรมุ่งเป้าหมายของธุรกิจผู้ผลตอบแทนในการลงทุน

	สูงสุด จึงจะบรรลุผลการประกอบที่ตีบนพื้นฐานการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจครอบครัว เพื่อผลการประกอบการที่ดีของธุรกิจครอบครัว
การตัดสินใจบนหลักบรรษัทภิบาล	การรายงานทางการเงินที่เป็นทางการของธุรกิจครอบครัวควรนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงและทบทวนในการประชุมคณะกรรมการ ผลตอบแทนจากการลงทุนในการลงทุนขนาดใหญ่เป็นเรื่องที่ควรให้มีการกำกับติดตาม โดยคณะกรรมการ เกณฑ์ผลตอบแทน เช่น ผลตอบแทนในสินทรัพย์ ผลตอบแทนการลงทุน ควรจะให้มีการรายงานและติดตามเป็นเรื่องปกติในการประชุมคณะกรรมการ คณะกรรมการของธุรกิจครอบครัวควรจะทำกับติดตามการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารระดับสูงอย่างใกล้ชิด เพื่อผลการประกอบการที่ดีของธุรกิจครอบครัว
การจัดการบนพื้นฐานความเป็นครอบครัว	สมาชิกครอบครัวในธุรกิจครอบครัวควรมีพันธะสัญญาในการมีส่วนร่วมต่อเป้าหมายของธุรกิจ ผู้บริหารระดับสูงกับเจ้าของธุรกิจที่เป็นสมาชิกครอบครัวควรให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเจรจาระหว่างเจ้าของที่เป็นสมาชิกของครอบครัวกับผู้บริหารระดับสูงควรเป็นไปด้วยความยุติธรรม และสมาชิกของครอบครัวควรมีส่วนในการเสนอวิสัยทัศน์ในการจัดการของธุรกิจเพื่อผลการประกอบการที่ดีของธุรกิจครอบครัว

ตัวแบบของธุรกิจครอบครัว

ผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าวมานำมาสร้างตัวแบบของธุรกิจครอบครัวไทยที่ประสบความสำเร็จและสร้างผลการประกอบการที่ดี ซึ่งสามารถปรับและประยุกต์ใช้ได้กับธุรกิจครอบครัวในประเทศไทย ถ้าธุรกิจครอบครัวไทยนำตัวแบบนี้ไปปฏิบัติ และเป็นตัวแบบในการตัดสินใจทางธุรกิจ ดังนี้

ภาพที่ 3 ตัวแบบของธุรกิจครอบครัวไทยที่ประสบความสำเร็จและสร้างผลการประกอบการที่ดี

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2550. การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปีต่าง ๆ. Fact Book. ข้อมูลสถิติการซื้อขายหลักทรัพย์. กรุงเทพฯ: ตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปีต่าง ๆ. ตลาดหลักทรัพย์ (รายเดือน). กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

เนตรนภา ไวทยเลิศศักดิ์. 2549. กลุ่มทุนและธุรกิจครอบครัวไทยก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี

2540. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2541. การสร้างมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: โกลบอลพริ้นติ้ง.

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. 2540 ก. มาทำให้เครื่องมือในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ดียิ่งขึ้น. ในปฏิบัติการ
การวิจัยทางสังคม. พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม. หน้า 29 – 32.

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. 2540 ข. สมมติฐานคู่แข่งขัน ในปฏิบัติการเหนือตำราการวิจัยทาง

สังคม. พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม. หน้า 223-230.

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. 2548. การสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่าง : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2546. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้าพริ้นติ้ง.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ กรรณิการ์ สุขเกษม. 2536. การวิเคราะห์ถดถอย: แนวคิด วิธีการ และ

การประยุกต์ใช้ (Regression Analysis: Concepts Methods and Applications). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ภาพพิมพ์.

สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2554 **ข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมและ**

ผู้ประกอบการ. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.

อำพล นววงศ์เสถียร. 2551. **ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตที่ยั่งยืนของธุรกิจครอบครัวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.**

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Babbie, E. 1990. **Survey Research Methods.** 2nd ed. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company.

Chandler. 1980. **Strategy and Structure: Chapters in the History of the Industrial Enterprise.** Cambridge: M.I.T. Press.

Daft, Richard L. 2001. **Organization Theory and Design.** South-Western, Cincinnati: OH.

Davis, J. H.; Schoorman, F. D. and Donaldson, L. 1997. Toward a Stewardship Theory of Management. **Academy of Management Review.** 22 (1): 20-47.

Gersick, K. E; Davis, J. A; Hampton, M.M. and Lansberg, I. 1997. **Generation to Generation: Life Cycles of the Family Business.** Boston, MA: Harvard Business School Press.

Hall, P.D. 1988. A Historical Overview of Family Firms in the United States. **Family Business Review.** 1 (1): 51-68.

Ibrahim, A.B; Dumas, C. and McGuire, J. 2001. **Strategic Decision Making in Small Family.**

Jensen, M. C. and Meckling, W. H. 1976. Theory of the Firm : Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. **Journal of Financial Economics.** 3 (4): 305-360.

Lank, A. 1994. **Generalisations and Observations about Family Businesses in Eastern Europe.** Chicago: Loyola Press.

Lank, A; Owens, R; Martinez, J.L. and Riedel, H. 1994. The State of Family Businesses in Various Countries around the World. **The Family Business Network Newsletter.** 9: 3-7.

Montgomery, B. J. and Sinclair, A. M. 2000. All in the Family. **Business and Economic Review.** 46 (2): 3-7.

- Poutziouris, P. 2000. Venture Capital and Small-Medium Sized Family Companies: An Analysis from the Demand Perspective. In **Tradition or Entrepreneurship in the New Economy? Academic Research Forum Proceedings**. 11th Annual World Conference.London.
- Poza , Ernesto J. 2004. **Family Business**. South-Western: Thomson Learning.
- Wang, Y . and Poutziouris, P. 2000. Michael Stone Ltd; Balancing Family Tradition with Entrepreneurial Growth. In **The Growing Business Handbook**. Jolly, A., ed. 36th ed. London: Kogan Page. Pp. 137-145.
- Ward, J. L. 1988. The Special Role of Strategic Planning for Family Businesses. **Family Business Review**. 1 (2):105-117.
- Zahra, A. 2003. To Cite this Article: Shaker A. Entrepreneurial Risk Taking in Family Firms **Family Business Review**. 18 (1): 23-40.

**ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลัง
ของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร**

**Marketing Mix Factors Affecting the Decision of People to buy
Energy Drinks in Bangna**

นิพนธ์ ชงชัย¹

¹ โพรโมเตอร์ช้าง (on trade) บริษัทไทยเฟเวอร์เรจ จำกัด มหาชน

E-mail : thong.chai.23@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน การศึกษาใช้ t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษพบว่าระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดส่วนประสมทางการตลาดอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลัง ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ส่วนประสมทางการตลาด, เครื่องชูกำลัง

ABSTRACT

The purpose of this study is to study and compare the marketing mix factors affecting the decision of people buying energy drinks in the Banana district of Bangkok. The sample group consists of 398 people and uses a questionnaire. The statistics used to study are the percentage, average value, standard deviation and test of the research assumption using t-test and One-way ANOVA .

The study found that from the Factors level affect the marketing mix factors that affect the decision of people when buying energy drinks in the Banana district Bangkok overall is at a high level and when considering product, price, distribution channel and marketing promotion they are at a high level.

From the comparison, it is found that the people in Banana that have different ages, monthly education levels, incomes, status and occupations have no different overall opinion on the marketing mix factors affecting the decision of people to buy energy drinks in the Banana district, Bangkok.

Keyword : Marketing mix , Energy drinks

บทนำ

เครื่องดื่มชูกำลังมีบทบาทในหมู่ผู้ใช้แรงงาน และคนที่ทำงานหนักมากขึ้น เพราะมีความเชื่อว่าเมื่อดื่มแล้วจะสามารถช่วยให้ตื่นตัว ป้องกันการง่วงนอน ทำให้กระปรี้กระเปร่า ไม่เกิดความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า อ่อนเพลีย อย่างน้อยก็สามารถช่วยได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (ปานฤทัย เลิศไทรภพ. 2549 : 15) ตราบใดเมื่อร่างกายของคนยังใช้พลังงานมากเกินไปจนทำให้เกิดความอ่อนเพลีย วิธีที่ดีที่สุดที่จะเรียกพลังงานกลับคืนมาคือการรับประทานอาหารและพักผ่อนให้เพียงพอ แต่ในบางครั้งคนเราอาจไม่ได้พักผ่อนตามที่ต้องการได้ เนื่องจากความจำเป็นต่าง ๆ ต้องทำงานในเวลากลางคืน การทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน มีความจำเป็นสำหรับอาชีพบางอาชีพที่มีช่วงระยะเวลาทำงานที่ไม่เหมือนบุคคลโดยทั่วไป เช่น คนขับรถบรรทุกทางไกล คนงานในโรงงานที่จะต้องทำงานในช่วงเวลากลางคืน ยามรักษาการณ์ในเวลากลางคืน นักศึกษาที่ต้องเตรียมตัวสอบ แพทย์ที่ต้องรักษาผู้ป่วยในช่วงเวลากลางคืน เป็นต้น

เครื่องดื่มชูกำลัง เป็นเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของกาเฟอีน การตรวจสอบวิเคราะห์เครื่องดื่มชูกำลังตามหลักการมาตรฐานของประกาศกระทรวงสาธารณสุข คู่มือที่ปริมาณของกาเฟอีน ส่วนผสมอื่น เช่น ทอรีน ซูโครส และวิตามินต่าง ๆ นั้น ไม่มีการบังคับว่าจะต้องมีปริมาณมากน้อยเพียงใด การตรวจวิเคราะห์ตามหลักการมาตรฐานของประกาศกระทรวงสาธารณสุข คือ มีกาเฟอีนได้ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมต่อขนาดรับประทาน หมายถึง ขนาดขนาด 100 ซีซี หรือ 150 ซีซี จะต้องมีปริมาณกาเฟอีนเท่ากับ คือ 50 มิลลิกรัม ในเครื่องดื่มชูกำลัง 1 ขวด มีส่วนประกอบหลักอีก 3 ชนิด คือ ทอรีน อินโนซิทอล และซูโครส (น้ำตาลทราย) ผู้ประกอบการบางรายได้คิดค้นหาวิธีให้ผลิตภัณฑ์ของตนแตกต่างจากคู่แข่ง จึงใช้ส่วนผสมต่าง ๆ ใส่ในเครื่องดื่มชูกำลัง เช่น วิตามินต่าง ๆ ทั้ง วิตามินบี 6 (ไพริดอกซิน ไฮโดรคลอไรด์) วิตามินบี 12 (ไซยาโนโคบาลามิน) วิตามินบี 5 (แพนโทธินอล) วิตามินซี ตลอดจนน้ำผึ้ง ไลซีน โคลีน กรดซิตริกแอซิด เป็นต้น เกสซอร์ ถือว่าทอรีน มีคุณค่า ซึ่งเป็นสารที่มีอยู่ในร่างกาย มีหน้าที่ เช่น ลดคอเลสเตอรอล แก้อาการเมื่อยล้า อาการเมาค้างจากการดื่มสุรา หรือช่วยกระตุ้นความรู้สึกให้รับรู้ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เร็วขึ้น ทอรีนเป็นส่วนประกอบที่มีอยู่ในน้ำนมแม่ เครื่องดื่มสำหรับเด็กบางชนิดจึงมีส่วนผสมทอรีน เพื่อให้มีความคล้ายกับนมแม่ ในเครื่องดื่มชูกำลัง ไม่มีการกำหนดปริมาณทอรีน ส่วนใหญ่มีทอรีนผสมอยู่ประมาณ 800 มิลลิกรัม ซึ่งอยู่ในขนาดที่พอเหมาะ สารกลูคูโร โนแลก โดนที่มีคุณสมบัติคล้ายกับทอรีน เป็นสารที่มีอยู่ตามส่วนที่ให้ความแข็งแรงของร่างกาย เช่น เอ็น กล้ามเนื้อ ข้อต่อ และตับ คุณสมบัติช่วยลดอาการเหนื่อย ในอดีตมีความเชื่อว่าสารกลูคูโร โนแลก โดนช่วยทำลายสารเป็นพิษ ปัจจุบันสารกลูคูโร โนแลก โดนถูกตัดออกจากส่วนผสมของเครื่องดื่มชูกำลัง เพราะมีราคาแพง (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2555 : 1)

ปัจจุบันเครื่องดื่มชูกำลังมีการแข่งขันทางการตลาดอย่างรุนแรง ทั้งผู้ประกอบการรายเดิมและผู้ประกอบการรายใหม่ ตลาดของเครื่องดื่มชูกำลัง มีเครื่องดื่มชูกำลังหลากหลายยี่ห้อ เช่น กระทิงแดง ลูกทุ่ง กล้วย คาราบาวแดง เอ็ม 150 แรงเซอร์ เป็นต้น และยังมีเครื่องดื่มทดแทนกำลังชนิดอื่น ๆ เช่น เครื่องดื่มเกลือแร่ และ เครื่องดื่มผลไม้ผสมเกลือแร่ รวมถึงเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพที่กำลังอยู่ในความนิยมของผู้บริโภค ทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องรักษาส่วนแบ่งการตลาดเอาไว้ เร่งทุ่มงบประมาณส่งเสริมการขายกันหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การจัด

กิจกรรม ณ จุดขาย รวมทั้งการสนับสนุนด้านคนตรีและกีฬา และการควบคุมตามหลักการมาตรฐานของประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ผ่านมาผู้ประกอบการต้องเผชิญกับปัจจัยกดดันจากภาวะกำลังซื้อที่ชะลอตัว อันเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และราคาน้ำมันที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ค่าครองชีพปรับเปลี่ยนประชาชนจึงหันมาประหยัดและชะลอการใช้จ่าย รวมถึงการชะลอตัวการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในส่วนภาคก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ ส่งผลกระทบต่อการใช้งานด้านก่อสร้าง และการขนส่ง ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของตลาด เครื่องดื่มชูกำลัง กลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดที่ผู้ประกอบการเครื่องดื่มชูกำลังนำมาใช้เพื่อกระตุ้นยอดขายและช่วงชิงส่วนแบ่งการตลาด ได้แก่ กลยุทธ์ชิงโชค แจก แคมเปญรางวัลได้ฝา ส่งผลช่วยให้เครื่องดื่มชูกำลังยังสามารถเติบโตในภาวะเศรษฐกิจและกำลังซื้อไม่เอื้ออำนวย โดยตลาดเครื่องดื่มชูกำลังในปี 2551 เติบโตประมาณร้อยละ 5-6 หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ 15,500 - 16,000 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2550 ที่มีมูลค่าตลาด 15,000 ล้านบาท (นันทพร เนตรงาม, 2551 : 1)

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร เพราะมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น เอเจนต์ ซับเอเจนต์ ร้านค้าปลีก ร้านอาหารหากพิจารณาถึงพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ดื่มเครื่องดื่มชูกำลังแล้วจะเป็นข้อมูลให้องค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดและปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ดื่มเครื่องดื่มชูกำลังในกรุงเทพมหานคร ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการศึกษา

ประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เขตบางนา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 99,561 คน (สำนักงานสถิติ.2552 : 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางนา กรุงเทพมหานคร โดยการกำหนด

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Taro Yamane (อังคณา ธรรมสังการ. 2550 :76) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 398 คน

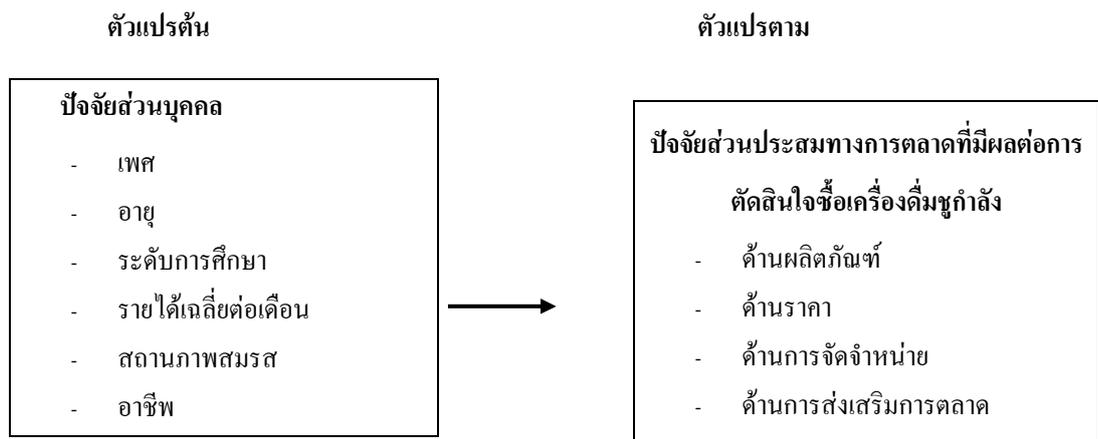
2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และอาชีพ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลัง ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

กรอบแนวคิด

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดด้านส่วนประสมทางการตลาด (ปณิศา ลัญชานนท์. 2549 : 24) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลัง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 23-24) ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทั่วไป (Open End) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับประชากรในเขตบางนาด้วยตนเอง จำนวน 398 ชุด และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 398 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยทั้งภาพรวมและรายข้อมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 23-24)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีผลต่อการตัดสินใจ
4.50 - 5.00	มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
4. การทดสอบสมมติฐานใช้วิธี t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย รองลงมาคือ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของประชาชนในเขตบางนากรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	n = 398		ระดับการมีผลต่อการตัดสินใจ
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.02	0.36	มากที่สุด
2. ด้านราคา	4.12	0.45	มาก

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.19	0.36	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.55	0.47	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.97	0.25	มากที่สุด

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า

เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ อาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลัง ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

1. ด้านผลิตภัณฑ์ ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อเสียของตราयीหือ รองลงมาคือ คุณภาพของตราयीหือ และรสชาติที่ดีของเครื่องดื่มชูกำลัง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ รูปแบบผลิตภัณฑ์มีหลายขนาดให้เลือกเนื่องจากสอดคล้องกับแนวความคิดของปณิศา ลัญชานนท์ (2549 :127) ที่กล่าวว่า การพิจารณาถึงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่สามารถดึงดูดใจตลาดได้ องค์ประกอบผลิตภัณฑ์นั้นเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายผลิตภัณฑ์ซึ่งจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติ กล่าวหาว่า ความสามารถของผลิตภัณฑ์ในการดึงดูด ลักษณะและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ส่วนประสมบริการ และคุณภาพบริการและขณะเดียวกันการตั้งราคานั้นถือเกณฑ์คุณค่าที่ลูกค้ารับรู้ (Value-based Price) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิลาวัลย์ บุญรัตน์ (2551 : 20) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส. ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ 9,001-12,000บาท วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภค พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มชูกำลังตราสินค้า กระทิงแดง ดื่มเมื่อเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน เหตุผลในการดื่มเพื่อเพิ่มพลังงาน ความถี่ในการซื้อ 2-3 วัน/ครั้ง ดื่มครั้งละ 1 ขวด ดื่มเครื่องดื่มชนิดอื่นทดแทน คือ เครื่องดื่มเกลือแร่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มชูกำลัง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับสำคัญมากในด้านผลิตภัณฑ์

2. ด้านราคา ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องดื่มชนิดอื่นราคาเหมาะสมกับปริมาณ และราคาเหมาะสมกับรสชาติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการกำหนดราคาสินค้าไว้อย่างชัดเจนเนื่องจากสอดคล้องกับแนวความคิดของปณิศา ลัญชานนท์ (2549 : 168) ที่กล่าวว่า ราคา หมายถึง จำนวนเงินที่ถูกเรียกเก็บเป็นค่าสินค้าหรือบริการ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือหนึ่งในส่วนประสมทางการตลาด ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้น จะต้องมีการกำหนดราคาให้เหมาะสมกับลักษณะผลิตภัณฑ์ ลูกค้า และวิธีการจำหน่าย ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างกำไรให้ธุรกิจ ตลอดจนความพึงพอใจของลูกค้าและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คเชน เจียกขจร (2552 : 38) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องดื่มชูกำลังของผู้ใช้แรงงานในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง

31-40 ปี สัญชาติไทย การศึกษาระดับประถมศึกษา สมรสแล้ว ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากกว่า 3 ปี เวลาปกติที่เริ่มงานคือ 16.00-17.00 น. มีการทำล่วงเวลาบ้าง โดยเริ่มงานเวลา 18.00 น.เลิกงานในเวลา 21.00 น. รับเงินรายได้เป็นรายเดือน จำนวน 5,001-7,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามคัมเครื่องคัมชูกำลังมาน้อยกว่า 1 ปี ซื้อทุกวัน ครั้งละ 1 ขวด และเปิดคัมทันที ช่วงเวลาการคัมไม่แน่นอน นิยมคัมโดยไม่ผสม สาเหตุในการคัมคือ ทำให้สดชื่น ไม่ง่วง ซื้อเครื่องคัมจากร้านขายของชำมากที่สุดโดยซื้อตราสินค้าเดิมและนิยมคัมยี่ห้อเอ็ม 100 ปัจจุบันส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อโดยรวมในระดับมาก ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีผลต่อการเลือกซื้อเป็นอันดับแรกรองลงมาคือด้านราคา

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด หาซื้อได้ง่ายมีจำหน่ายทั่วไป จำหน่ายตามร้านขายของชำ/ค้าปลีก และจำหน่ายตามซูเปอร์มาเก็ต/ห้างสรรพสินค้า ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการจัดเรียงสินค้าที่เหมาะสม มองเห็นชัดเจนและสะดวกในการเลือกซื้อเนื่องจาก สอดคล้องกับแนวความคิดของวิทวัส รุ่งเรืองผล (2552 :153) กล่าวว่าเส้นทางที่ผลิตภัณฑ์และกรรมสิทธิ์ที่ผลิตภัณฑ์ถูกเปลี่ยนมือไปยังตลาด ในระบบช่องทางการจัดจำหน่าย จึงประกอบด้วยผู้ผลิต คนกลาง ผู้บริโภคคนสุดท้าย หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม โดยมีกิจกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระจายสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง (Transportation) การเก็บรักษาสินค้าคงคลัง (Storage) และการคลังสินค้า (Warehousing) และการบริการสินค้าคงเหลือ (Inventory Management) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสาวิตรี เวศกาวิ (2552 : 29) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องคัมเกลือแร่ของผู้บริโภคในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-25 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัท ห้างฯ ร้าน เอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คัมเครื่องคัมเกลือแร่บ่อยกว่าเดือนละครั้ง ส่วนใหญ่นิยมคัมเครื่องคัมเกลือแร่ยี่ห้อสปอนเซอร์ โดยให้เหตุผลสำคัญที่ทำให้ซื้อเครื่องคัมเกลือแร่ คือ เพื่อทดแทนเกลือแร่ที่สูญเสียไป และซื้อเครื่องคัมเกลือแร่ที่ร้านสะดวกซื้อ เช่น 7 - ELEVEN, LOTUS Express บ่อยที่สุด

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ การประชาสัมพันธ์ เช่น มอบทุนการศึกษา และมีพนักงานแนะนำสินค้า ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดงานบูธแสดงสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่เนื่องจาก สอดคล้องกับแนวความคิดของ วิทวัส รุ่งเรืองผล (2552 : 217) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาด (Promotion) คือ กระบวนการทางด้านการสื่อสารการตลาดระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย และผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการซื้อ เพื่อให้ข้อมูล ชักจูงใจ หรือดอกเบี้ยเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์และตราหือ รวมทั้งเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึกและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัญญณัช นัคราเรือง (2549 : 5) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพกิจกรรมการสื่อสารการตลาดที่มุ่งต่อผู้บริโภคเครื่องคัมชูกำลังคาราบาวแดง ผลการศึกษาพบว่า ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะพื้นที่ที่ทำการศึกษ เครื่องคัมชูกำลังยี่ห้อคาราบาวแดง มีส่วนแบ่งการตลาดประมาณ 30% เป็นที่รู้จัก (ร้อยละ

93.5) ของประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงและเคยดื่มเครื่องดื่มชูกำลังหรือคาราบาวแดง ร้อยละ 67 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมากกว่า เครื่องดื่มชูกำลังยี่ห้ออื่นเมื่อเปรียบเทียบกัน โดยกิจกรรมการสื่อสารการตลาดของเครื่องดื่มชูกำลังยี่ห้อคาราบาวแดงผ่าน สื่อสาธารณะ ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด คือ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ ส่วนสื่อเฉพาะ คือ แอ๊ด คาราบาว เดินทางมาพบปะพูดคุยแจกจ่ายเซ็น และการนำฝาขวดเครื่องดื่มคาราบาวแดง มาแลกของรางวัล ซึ่งสื่อทั้งสอง ประเภทส่งผลต่อการจดจำในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีรายได้เฉลี่ย 10,001-15,000 บาท มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน และมีสถานภาพโสดมากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับคนกลุ่มนี้ให้มากขึ้น เพราะถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงของผู้ประกอบการ ที่จะต้องดำเนินการตอบสนองความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคกลุ่มนี้ เพื่อเพิ่มยอดขายให้มากขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของคนรุ่นใหม่ เช่น การวางตำแหน่งของสินค้า (Brand Positioning) ที่ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับ ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการวางตำแหน่งของสินค้าที่จะต้องสร้างข้อได้เปรียบเมื่อเทียบกับคู่แข่งนั้น นั่นก็หมายความว่า สินค้าจะต้องมีความแตกต่าง และดีกว่าเมื่อเทียบกับสินค้าของคู่แข่งกัน เพื่อเป็นการขยายและรักษากลุ่มผู้บริโภค เครื่องดื่มชูกำลังตลอดไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดบริการกับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชูกำลังในแต่ละยี่ห้อ ซึ่ง ผลการศึกษาจะทำให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ในแต่ละยี่ห้อ ซึ่งจะสามารถพัฒนาปัจจัยทางการตลาด บริการของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชูกำลังให้แตกต่างจากคู่แข่งได้

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้สำเร็จด้วยความเมตตาของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ และให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

กัญญณัฏฐ์ นักราเรือง. 2549. “ประสิทธิภาพกิจกรรมการสื่อสารการตลาดที่มุ่งต่อผู้บริโภคเครื่องดื่มชูกำลังคาราบาวแดง.”

วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กเชน เจียกขจร. 2552. “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องดื่มนมกำลังของผู้ใช้แรงงานในอำเภอ
เมืองเชียงใหม่”วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นันทพร เนตรงาม. 2551. ขั้นตอนในการตั้งราคาผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดเคชั่น.

บุญชม ศรีสะอาด. 2543. การศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปณิศา ลัญจนานนท์. 2549. หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

ปานฤทัย เลิศไตรภพ. 2549. “ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อเครื่องดื่มนมกำลังของผู้ใช้แรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ.”
วิทยานิพนธ์/นิเทศศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วิทวัส รุ่งเรืองผล. 2552. หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิลาวัลย์ บุญรัตน์. 2551. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มนมกำลังของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี.”
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2555. เครื่องดื่มนมกำลัง.[Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org>

สำนักงานสถิติ. 2552. ระบบฐานข้อมูลประชากรระดับทุติยภูมิ.[Online]. เข้าถึงได้จาก : <http://population.m-society.go.th/>.

สาวตรี เวศกาวิ. 2552. “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องดื่มเกลือแร่ของผู้บริโภคใน
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์/บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อังคณา ธรรมสังการ. 2550. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

**การตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชั่นแนล
แอสซัวร์ันส์ จำกัด**

**Decision to Buying Insurance of Customers in Petcherianthong 403 Unit of American International
Assurance Company Limited**

สายเปล บัณฑิต

บริษัท ดี.ที.ซี อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน)

E-mail : saiplay_b@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชั่นแนลแอสซัวร์ันส์ จำกัด โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 161 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานการศึกษา ใช้ t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชั่นแนลแอสซัวร์ันส์ จำกัด ในภาพรวม พบว่ามีระดับผลการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์มีความสำคัญต่อการตัดสินใจในระดับมาก ส่วนด้านราคา ด้านกระบวนการบริการ ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านการจัดจำหน่าย มีความสำคัญต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ลูกค้าที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนลูกค้าที่มีอาชีพ รายได้ และจำนวนบุตรแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การตัดสินใจซื้อ ประกันชีวิต

ABSTRACT

The objective of this independent study is to study the decision to buying insurance of customers in Petcherianthong 403 Unit of American international assurance co.ltd. The sample group consisted of 161 customers, and uses a questionnaire. The statistics used to study are the percentage, average value, standard deviation and test of the research assumption using t-test and One-way ANOVA .

The study found that from decision to buying insurance of customers in Petcherianthong 403 Unit of American international assurance co.ltd. In general, there were important decisions in the middle level and considering that it was also found products are important to the decision at a high level. The price of the services or the physical appearance the marketing campaign and distribution channels it is important to decide at a moderate level.

From the comparison, it is found that the customers have a different sex, age, marital status, level of education pinions on the factors that are important to the decision to buy life insurance. Overall, no difference. The customers of occupation, income, children are different. Opinion concerning the decision to buy life insurance. In general, different. Statistically significant at the 0.05 level.

Keyword : Decision to Buying, Insurance

บทนำ

การประกันชีวิตนับได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ เนื่องจากกิจการประกันทุกบริษัทจะมีกรมการประกันภัย เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่คอยควบคุมดูแล ทำให้เกิดความเชื่อมั่นทางด้านหลักประกันความมั่นคง ความคุ้มครองชีวิต และวางแผนทางการเงินในอนาคต รวมทั้งป้องกันความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นในอนาคตแก่ครอบครัวหรือให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งในวันข้างหน้าซึ่งการประกันชีวิตมีพื้นฐานมาจากการช่วยเหลือให้บุคคลที่มีการเสี่ยงภัยต่าง ๆ สามารถเฉลี่ยความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ การประกันชีวิตจะสนับสนุนให้ประชาชนอยู่ในสังคมได้อย่างมีหลักฐานมั่นคงในอนาคต ทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองรายได้ของสังคม ช่วยขจัดและบรรเทาปัญหาทางเศรษฐกิจของสังคมแล้วยังเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ระดมเงินออม ส่งเสริมการออมทรัพย์ เพื่อให้ประชาชนมีฐานะทางการเงินที่มั่นคงในอนาคต และยังเป็นกลไกที่ป้องกันการสูญเสยรายได้อันเกิดจากเหตุ 4 ประการ คือ ความทุพพลภาพ ความตาย ความไร้งาน หรือมีเหตุอันต้องการใช้เงิน และความชราภาพ (นวพร เรื่องสกุล, 2550 : 89)

สำหรับปัญหาภาวะลูกค้าหน่วยเพชรหรือหญิงทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชั่นแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด พบว่า ปัจจุบันการแข่งขันในธุรกิจประกันชีวิตมีภาวะการณ์ที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยคู่แข่งมีการนำเสนอกลยุทธ์ทางการตลาดด้วยการคิดค้นออกผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีความคุ้มครองความหลากหลายออกมานำเสนอลูกค้าและตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริง มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้บริการลูกค้า นอกจากนี้อัตราเบี้ยประกันภัยก็ได้มีการปรับลดราคาถูกลง มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย มีทางเลือกในการชำระเบี้ยประกันที่สะดวกสบายมากขึ้น รวมถึงมีการส่งเสริมการตลาดไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ผ่านทางโทรทัศน์ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการทำประกันชีวิตและเกิดการสูญเสย มีการออกบูธตามห้างสรรพสินค้า และการทำการตลาดทางตรงผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการดึงดูดใจลูกค้าอีกด้วย ขณะที่หน่วยเพชรหรือหญิงทอง 403 เป็นหน่วยที่เริ่มก่อตั้งขึ้น จึงประสบปัญหาทางการตลาดโดยตรงทำให้การขายประกันไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างแท้จริง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรหรือหญิงทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชั่นแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นตัวแทนประกันชีวิตของบริษัทดังกล่าว และเพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของลูกค้าในการตัดสินใจเลือกซื้อประกันชีวิตและเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของผู้บริหารหน่วยงานในด้านการดำเนินงานของตัวแทนประกันชีวิตและบริการของธุรกิจประกันชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการศึกษา

ลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ลูกค้าที่ถือกรมธรรม์บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชันแนลแอสซัวร์นส์ จำกัด ทั้งหมดในหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 จำนวน 270 ราย (ฐานข้อมูลของลูกค้าที่ถือกรมธรรม์หน่วยเพชรเหรียญทอง 403. 2553:1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกค้าที่ถือกรมธรรม์บริษัทอเมริกันอินเตอร์แนชชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด ทั้งหมดในหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 จำนวน 161 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม Taro Yamane และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (ยูทริ โภยวรรณ. 2551:79)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

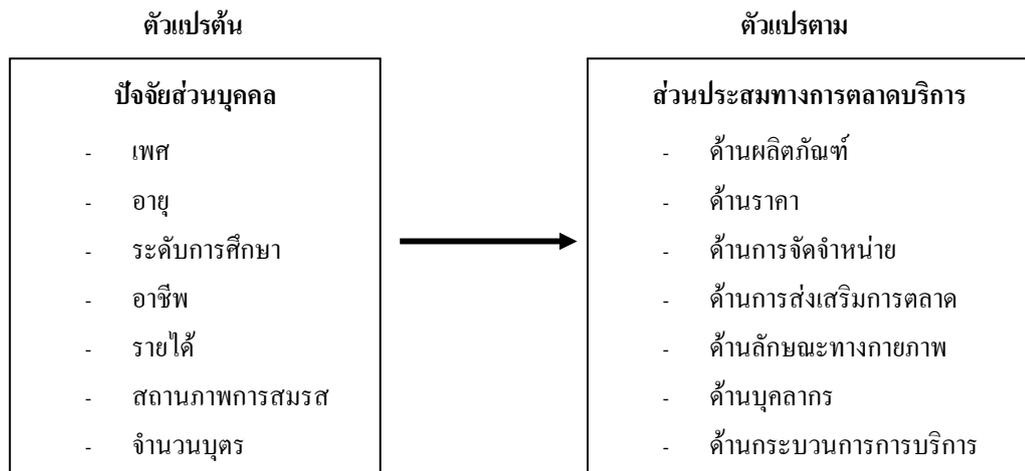
ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนบุตร

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การตัดสินใจซื้อประกันชีวิตโดยพิจารณาตามส่วนประสมทางการตลาดบริการ ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร และด้านกระบวนการบริการ

กรอบแนวความคิด

การศึกษาเรื่อง การตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนล แอสซัวร์ันส์ จำกัด ผู้ศึกษาได้ใช้แนวความคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการของ ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2552 : 63) มาเป็น

กรอบแนวความคิดดังแสดงตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับและตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามให้ลูกค้าด้วยตนเองโดยผ่านตัวแทนภายในหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 จำนวน 161 ชุด และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 161 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยทั้งภาพรวมและรายข้อมีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ระดับการตัดสินใจ
4.51 - 5.00	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. การทดสอบสมมติฐานใช้วิธี t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษา

ระดับผลการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้าหน่วยเพชรเหรียญทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชชั่นแนล แอสซัวร์ันส์ จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ด้านราคา ด้านกระบวนการบริการ ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการส่งเสริมการตลาดและด้านการจัดจำหน่าย ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต ในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อ ความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต	n = 161		ระดับ ผลการตัดสินใจ
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.10	0.43	มาก
2. ด้านราคา	3.67	0.53	ปานกลาง
3. ด้านการจัดจำหน่าย	3.09	0.42	ปานกลาง
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.32	0.41	ปานกลาง
5. ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.41	0.42	ปานกลาง
6. ด้านบุคคล	3.52	0.51	ปานกลาง
7. ด้านกระบวนการบริการ	3.64	0.55	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.54	0.32	ปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ลูกค้ำที่มี เพศ อายุ สถานภาพและระดับการศึกษา แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต ของลูกค้ำหน่วยเพชรหรือยูทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
2. ลูกค้ำที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้ำหน่วยเพชรหรือยูทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน
3. ลูกค้ำที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้ำหน่วยเพชรหรือยูทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบุคคลากรแตกต่างกัน
4. ลูกค้ำที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้ำหน่วยเพชรหรือยูทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการศึกษาคัดสินใจซื้อประกันชีวิตของลูกค้ำหน่วยเพชรหรือยูทอง 403 บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผลประโยชน์ที่ได้รับจากรวมธรรม์การให้ความคุ้มครองตามกรมธรรม์สูงกว่าบริษัทอื่น ความมั่นคงและฐานะทางการเงินของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทที่มีความมั่นคงและฐานะทางการเงินของบริษัทประกันชีวิตอยู่ในระดับมาก ส่วนรูปแบบของกรมธรรม์มีหลากหลายให้เลือกตรงตามความต้องการและการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการทำประกันอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชันแนล แอสซัวร์นส์ จำกัด เป็นบริษัทที่เปิดทำการมานาน เป็นที่รู้จักมีความเชื่อมั่นและได้รับการยอมรับจากลูกค้ำ แต่รูปแบบของกรมธรรม์ยังมีความคุ้มครองที่ไม่แตกต่างจากคู่แข่งในตลาดซึ่งความคุ้มครองมีลักษณะที่คล้ายกันแต่กลับมีการกำหนดเงื่อนไขและความคุ้มครองที่น่าสนใจกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องผลิตภัณฑ์ของ ฉัตรยาพร เสมอใจ และคณะ (2551 :50-53) ที่กล่าวว่า ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์จะพิจารณาถึงการสร้างจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากคู่แข่งและทำให้กลุ่มเป้าหมายยอมรับในความแตกต่างของตัวผลิตภัณฑ์การกำหนดความสามารถของผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปเป็นจุดเด่นในการแข่งขันกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ตลาดกลุ่มเป้าหมายรับรู้และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ของนพินดา หาญจริง (2549 : 1) ผลวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากกับปัจจัย

ทางด้านผลิตภัณฑ์ คือ ความมั่นคงและฐานะทางการเงินของบริษัทประกันชีวิต และยังคงคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครของ กรรณก มีประเสริฐวาจา (2551 : 1) ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดีมากโดยให้ความสำคัญมากที่สุดกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ คือ เรื่องของผลประโยชน์ที่ได้รับจากกรมธรรม์

ด้านราคา ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จ่ายเบี้ยน้อย ได้รับความคุ้มครองมากและการจ่ายเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทอยู่ในระดับมาก ส่วนระยะเวลาการผ่อนชำระเบี้ยประกัน และสามารถเลือกวงเงินประกันได้ตามฐานะทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง และเงื่อนไขการชำระเบี้ยประกัน (รายเดือน สามเดือน หกเดือน หรือ รายปี) อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลูกค้าส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท และยังมีภาระค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบ จึงทำให้ลูกค้าต้องการความคุ้มครองสูง แต่เบี้ยประกันชีวิตต่ำ และการจ่ายเงินปันผลของบริษัท รวมถึงสามารถเลือกชำระค่าเบี้ยประกันและระยะเวลาในการผ่อนค่าเบี้ยประกันเองได้ สอดคล้องกับแนวความคิดของ นัตยาพร เสมอใจ และคณะ (2551 : 54) กล่าวว่า การยอมรับในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ต้องมีความเหมาะสมกับมูลค่าหรือราคาของสินค้า ซึ่งลูกค้าจะตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่ามากเพียงพอ สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของบริษัทเอไอเอกับบริษัทประกันของคนไทยของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ของสุเมธ สุทธาวาสุนทร (2553 : 1) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านราคาให้ความสำคัญในเรื่องจ่ายเบี้ยน้อยได้รับความคุ้มครองมากและสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครของกรรณก มีประเสริฐวาจา (2551 : 1) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านราคาให้ความสำคัญมากที่สุดคือจำนวนเบี้ยประกันของกรมธรรม์

ด้านการจัดจำหน่าย ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สามารถติดต่อกับตัวแทนหรือบริษัทประกันชีวิตได้สะดวกมีช่องทางให้เลือกชำระเบี้ยประกันได้และสามารถซื้อกรมธรรม์ได้จากหลากหลายแหล่ง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนจำนวนสาขาหรือตัวแทนประกันชีวิตและพนักงาน/ตัวแทนบริษัทส่งกรมธรรม์ถึงบ้านหรือที่ทำงานอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากบริษัทฯ มีตัวแทน และสาขาหน่วยของบริษัทเป็นจำนวนมาก แต่ว่าสำนักงานสาขาหน่วยเพชรเจริญทอง 403 โดยอยู่ที่สาทร ซึ่งสำนักงานอยู่ห่างไกลจากลูกค้า ทำให้การติดต่อไม่ค่อยสะดวก ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันไป และไม่ได้ใกล้เคียงกับสำนักงานของหน่วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นัตยาพร เสมอใจ (2547 : 123-125) กล่าวว่าในการขยายช่องทางการจัดจำหน่ายโดยอาศัยความร่วมมือทางธุรกิจซึ่งเป็นแนวทางที่ดี กำลังได้รับความนิยม และประสบความสำเร็จอย่างยิ่งซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ ทั้งการเพิ่มรูปแบบช่องทางการจัดจำหน่าย (New Channel) การหาตัวแทน (Agent) การขยายสาขา (Branch) และการขายแฟรนไชส์ ซึ่งการขยายสาขา ช่วยให้ธุรกิจเข้าถึงลูกค้าเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น และสร้างความสะดวกในการใช้บริการของลูกค้าได้มากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคใน

กรุงเทพมหานคร ของ กรกนก มีประเสริฐวาท (2551 : 1) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยช่องทางการจัดจำหน่าย ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ สามารถติดต่อกับตัวแทนหรือบริษัทประกันชีวิตได้สะดวก

ด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การได้รับส่วนลดพิเศษจากบริษัทประกันภัย อยู่ในระดับมาก ส่วนมีการลุ้นรางวัลต่าง ๆ การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และการโฆษณาของบริษัทมุ่งใจต่อการตัดสินใจเลือกซื้อและมีบริการลูกค้าสัมพันธ์ เช่น Call Center อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากลูกค้ามีความต้องการที่จะติดต่อใช้บริการตัวแทนมากกว่าที่จะติดต่อสอบถามจาก Call Center ซึ่งลูกค้ามีความเชื่อใจตัวแทน สามารถติดต่อได้สะดวก และให้บริการลูกค้าถึงที่บ้านได้ ส่วนการโฆษณาของบริษัทประกันชีวิตเป็นเพียงการแจ้งข้อมูลข่าวสารเท่านั้น ซึ่งจะไม่จูงใจให้ลูกค้าอยากซื้อ หรือยังไม่ตัดสินใจซื้อ ส่วนใหญ่ลูกค้าเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องซื้อ เมื่อถึงเวลาจำเป็นค่อยซื้อประกันก็ได้ ซึ่งการสื่อสารที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อก็คือ ตัวแทนประกันชีวิต โดยจะให้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนได้มากกว่าการโฆษณา ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นัตยาพร เสมอใจและคณะ (2551 : 56-59) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลผลิตภัณฑ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย เป็นการสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การส่งเสริมการตลาด และการติดต่อสื่อสารในธุรกิจบริการที่สำคัญที่ธุรกิจบริการควรพิจารณา ได้แก่ สร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า ใช้การติดต่อด้วยบุคคล เตรียมความพร้อมของลูกค้า การสร้างความแตกต่าง สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของบริษัทเอไอเอกับบริษัทประกันของคนไทยของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ของ สุเมธ สุทธาวาสสุนทร (2553 : 1) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดคือกลุ่มตัวอย่างที่เลือกซื้อกรมธรรม์บริษัทเอไอเอให้ความสำคัญลำดับที่ 1 ในเรื่องสามารถชำระเบี้ยประกันผ่านธนาคารขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เลือกซื้อกรมธรรม์บริษัทของคนไทยให้ความสำคัญในเรื่องมีการร่วมลุ้นรางวัลต่าง ๆ เช่น ทองคำ เสื้อผ้า ฯลฯ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครของ นพินดา หาญจริง (2549 : 1) ผลการศึกษาพบว่า ส่วนปัจจัยทางด้านการส่งเสริมการตลาดที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ คือ การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันชีวิต

ด้านลักษณะทางกายภาพ ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสำนักงานเป็นหลักแหล่งน่าเชื่อถือเหมาะสมกับตำแหน่ง อยู่ในระดับมาก ส่วนมีเครื่องใช้อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย/ระบบคอมพิวเตอร์ สถานที่แบ่งเป็นแผนกให้บริการอย่างชัดเจน สถานที่จอดรถเพียงพอต่อการให้บริการความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่อยู่ในระดับปานกลาง และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่อยู่ในระดับน้อยเนื่องจากชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของบริษัทสามารถสร้างความมั่นใจให้ลูกค้าและเป็นการสะท้อนถึงรสนิยมของลูกค้า และการมีอุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย มีระบบคอมพิวเตอร์ แบ่งแผนกชัดเจนว่าเป็นฝ่ายไหน มีสถานที่จอดรถที่เพียงพอกับลูกค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจเพราะมีความสะดวกต่อการได้รับบริการ ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจใช้บริการ สอดคล้องกับแนวความคิดของ (นัตยาพร เสมอใจและคณะ 2551 : 60) กล่าวว่า การพิจารณาตัดสินใจใช้บริการ เช่น การตกแต่งภายใน ความโปร่ง ความสะอาด ความหรูหรา ความน่าเชื่อถือ ชื่อเสียง

ของบริษัทสร้างความมั่นใจให้ลูกค้าและเป็นการสะท้อนถึงรสนิยมของลูกค้าไปด้วย ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจใช้บริการได้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการทำประกันชีวิต ของพนักงานในอำเภอเมืองสมุทรสาคร ของ วิกานดา เสรีสำนึก (2550 : I) ผลการศึกษาพบว่า เป็นบริษัทประกันชีวิตที่ได้รับรางวัลหรือการรับรองจากสถาบันระหว่างประเทศ ทำให้ผู้นำเชื่อถือ

ด้านบุคคลในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พนักงานที่เป็นตัวแทนประกันชีวิตชี้แจงเงื่อนไขการจ่ายค่าสินไหมทดแทนชัดเจนอยู่ในระดับมาก ส่วนพนักงานตัวแทนประกันชีวิตมีความรู้ความเข้าใจในกรมธรรม์เป็นอย่างดีมีตัวแทนประกันชีวิตให้บริการลูกค้าตลอดเวลา 24 ชั่วโมงและพนักงานตัวแทนประกันชีวิตมีมนุษยสัมพันธ์ กระตือรือร้น และมีความเป็นกันเองอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากพนักงานมีศักยภาพเพียงพอในการให้บริการและมีความรู้ความชำนาญในด้านการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่ทันสมัยและรวดเร็วต่อการให้บริการลูกค้า สอดคล้องกับแนวความคิดของ (นิตยาพร เสมอใจและคณะ 2551 : 61) กล่าวว่าบุคคลที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า และดึงลูกค้ากลับมาซื้อซ้ำ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพเพียงพอในการให้บริการ โดยเฉพาะพนักงานในส่วนที่ต้องติดต่อกับลูกค้าโดยตรง เพราะถ้าบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการไม่มีประสิทธิภาพก็จะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของลูกค้า รวมทั้งบุคลากรผู้ให้บริการ และบุคลากรในส่วนสนับสนุนงานสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ที่มีผลต่อการทำประกันชีวิต ด้านบุคคล ได้แก่ ตัวแทนสามารถชี้แจงรายละเอียดการเบิกเคลมได้อย่างชัดเจนให้บริการด้วยความเป็นมิตรและประทับใจ

ด้านกระบวนการบริการ ในภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระบบการให้ข้อมูลแก่ลูกค้าที่ครบถ้วนและถูกต้องอยู่ในระดับมาก ส่วนมีการติดตามงานและแจ้งความคืบหน้าในการเรียกร้องค่าสินไหม มีระบบบริการชำระเบี้ยประกันที่หลากหลายเพิ่มความสะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากกระบวนการให้ข้อมูลดังกล่าวอาศัยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งบริการลักษณะนี้ลูกค้าจะไม่เคยเข้าไปในสถานบริการและอาจไม่เคยพบหน้าพนักงานให้บริการเลย ดังนั้น ผลลัพธ์ของการให้บริการจึงเป็นสิ่งที่ลูกค้าให้ความสำคัญสอดคล้องกับแนวความคิดของ (นิตยาพร เสมอใจและคณะ 2551 : 61) กล่าวว่า การดำเนินงานทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีและส่งผลให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นการขายสินค้าหรือบริการย่อมต้องมีกระบวนการในการบริการ ตั้งแต่การให้ข้อมูล เช่น การแนะนำการเบิกเคลมค่าสินไหม การให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดกรมธรรม์สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ของ กรรณก มีประเสริฐวาจา (2551 : I) ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการบริการ ให้ความสำคัญมากที่สุดเรื่องมีระบบข้อมูลลูกค้าครบถ้วนและถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ด้านผลิตภัณฑ์ ควรเลือกรูปแบบของกรรมธรรม์มีความหลากหลายให้เลือกตามความต้องการบริษัทควรให้ความสำคัญกับการรูปแบบของกรรมธรรม์ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า เพื่อเป็นการดึงดูดในการตัดสินใจที่จะเลือกซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิตตามที่ลูกค้าต้องการ เช่น กรรมธรรม์ประกันอุบัติเหตุแต่มีเงินสะสม กรรมธรรม์คุ้มครองสายตา กรรมธรรม์คุ้มครองการรักษาฟัน เป็นต้น

ด้านราคา ระยะเวลาการผ่อนชำระเบี้ยประกัน ลูกค้าสามารถเลือกผ่อนชำระเบี้ยประกันขั้นต่ำตามที่ลูกค้าสะดวกได้ เช่น ลูกค้าสามารถผ่อนชำระเบี้ยประกันเป็นรายเดือนหรือให้มีการชำระขั้นต่ำได้เหมือนบัตรเครดิตแต่ต้องมีการแจ้งขอผ่อนชำระขั้นต่ำคิดว่าปล่อยให้ลูกค้ายกเลิกกรรมธรรม์ในเวลาที่มมีปัญหาทางการเงิน และเพื่อรักษาผลประโยชน์ในการถือกรรมธรรม์ของลูกค้าเองด้วยถ้าอายุกรรมธรรม์หลายปีแล้ว

ด้านการจัดจำหน่าย สามารถซื้อกรรมธรรม์ได้จากหลากหลายแหล่งบริษัทควรเพิ่มช่องทางการการซื้อกรรมธรรม์ให้มีความหลากหลาย เช่น การซื้อผ่านระบบออนไลน์ ผ่าน โบรมคเกอร์ เป็นต้น

ด้านการส่งเสริมการตลาด ควร มีบริการลูกค้าสัมพันธ์ Call Center บริษัทควรจะมีบริการ Call Center ตลอด 24 ชั่วโมงในการให้บริการลูกค้า โดยไม่จำกัดเวลาแค่ 8.00-20.00 น.เพราะเหตุการณ์ไม่คาดฝันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

ด้านลักษณะทางกายภาพควรมีสถานที่จอดรถเพียงพอต่อการให้บริการความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ บริษัทควรมีที่จอดรถให้ลูกค้าที่มาใช้บริการอย่างเพียงพอและรถสามารถเข้าออกอย่างสะดวกสบาย มีระบบวงจรปิด รักษาความปลอดภัย เพื่อลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการจะได้รับความสะดวกสบายและรู้สึกว่าการมีความปลอดภัยระหว่างเข้ารับบริการ

ด้านบุคคลควรมีตัวแทนประกันชีวิตให้บริการลูกค้าตลอด 24 ชั่วโมง บริษัทควรมีพนักงานคอยให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง เพราะมีความเสี่ยงที่เกิเกิดขึ้นกับลูกค้าเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

ด้านกระบวนการบริการมีระบบบริการชำระเบี้ยประกันที่หลากหลาย บริษัทควรให้ความสำคัญ กับการมีระบบการส่งมอบกรรมธรรม์และใบเตือนต่ออายุ การมีระบบที่สะดวกและสามารถสร้างความพึงพอใจกับลูกค้าและทำให้ลูกค้าอยากใช้บริการกับบริษัท เช่น การมีกระบวนการทำงานการส่งมอบกรรมธรรม์ ภายใน 3 วันหลังจากรับความคุ้มครองและแจ้งใบเตือนต่ออายุกรรมธรรม์ก่อนวันหมดอายุล่วงหน้า 1 เดือน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันวินาศภัยในนิคมอุตสาหกรรม” เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากรรมธรรม์ให้มีความหลากหลายนอกจากประกันชีวิตและมีบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าตลอดจนวางแผนกลยุทธ์การให้บริการ

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้สำเร็จด้วยความเมตตาของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ และให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก มีประเสริฐวาจา. 2551. “ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.”
กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. 2547. การจัดการและการตลาดบริการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศ.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. 2550. พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : วิ.พรินท์ (1991) จำกัด.
- ฉัตยาพร เสมอใจและคณะ. 2551. หลักการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : วิ.พรินท์ (1991) จำกัด.
- ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. 2552. การตลาดบริการ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : บริษัท ศ.เอเชีย.
- นพินดา หาญจริง. 2549. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้บริโภคที่อยู่ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร” กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นวพร เรืองสกุล. 2550. ออมก่อน รวยกว่า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2551. วิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- วิกานดา เสรีสำนึก. 2550. “ปัจจัยส่วนประทางทางการตลาดที่มีผลต่อการทำประกันชีวิตของพนักงานในอำเภอเมืองของสมุทรปราการ.” เชียงใหม่ : การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุเมธ สุทธาวาสสุนทร. 2553. “การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตของบริษัทเอไอเอกับบริษัทประกันของคนไทย” เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หน่วยเพชรเหรียญทอง 403. 2553. ลูกค้าที่ถือกรมธรรม์ประจำปี 2553 จำนวน 270 คน หน่วยเพชรเหรียญทอง 403. : ฐานข้อมูลของลูกค้าที่ถือกรมธรรม์หน่วยเพชรเหรียญทอง 403.

การรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

Perception Through Media Releases Responsible for Corporate Networks in Moral Promotion Center (Public Organization)

ประมวล บุญมา₁

₁หัวหน้ากลุ่มงานสมัชชาคุณธรรม ศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน)

E-mail : pb1529@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐานการศึกษาใช้ t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่าระดับการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในภาพรวม พบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อเฉพาะกิจ ด้านสื่อบุคคล และด้านสื่อสมัยใหม่มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง และด้านสื่อมวลชนมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่มีเพศ ระดับ การศึกษาอาชีพ และจังหวัดที่ตั้งของเครือข่ายองค์กรแตกต่างกัน มีการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ในภาพรวมและราย ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่มีอายุ และประเภทของ เครือข่ายองค์กรที่ต่างกันมีการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : สื่อประชาสัมพันธ์ การรับรู้

ABSTRACT

This research is aimed at studying and comparing the perception level through media releases of the people that are responsible for corporate networks in the Moral Promotion Center (public organization) towards media releases of the Moral Promotion Center. The sample group

consists of 210 people and uses a questionnaire. The statistics used to study are the percentage, average value, standard deviation and test of the research assumption using t-test and One-way ANOVA.

The study found that from the perception level though media releases of people responsible for corporate networks in the Moral Promotion Center (public organization) in perspective is found at an intermediate level. Upon individual consideration, it is found that with specific media, private media and modern media, the perception is at an intermediate level, and the media releases include the perception at a low level.

From the comparison, it is found that the people responsible for corporate networks in the Moral Promotion Center (public organization) with different sex, education levels, occupations and provinces as the location of the corporate networks has indifferent perceptions through the media releases in perspectives and at individual levels. The people responsible for the corporate networks in the Moral Promotion Center (public organization) with different sex and categories of the corporate network has a different perception through media releases in perspective and an individual level significance at a level of 0.05.

Keyword : Though Media Releases, Perception

บทนำ

การประชาสัมพันธ์เป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อสื่อสาร ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว องค์กร สถาบันและหน่วยงานทั้งหลายต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการประชาสัมพันธ์ เพราะการสื่อสารประชาสัมพันธ์จะช่วยแลกเปลี่ยนเชื่อมโยง เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์กรและสถาบันทางสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจ ความสนใจของประชาชนกลุ่มเป้าหมายและมวลชน ผ่านสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือการจัดแสดงนิทรรศการนอกสถานที่ เป็นต้น (เต็มเดือน สายะตานันท์.2548 : 20-21)

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐประเภทหนึ่งที่ไม่แสวงหากำไร(Nonprofit Organization) ที่มีบทบาทภารกิจในการเผยแพร่รูปแบบวิธีการในการประพฤติปฏิบัติ การเป็นคนดีของสังคม มีจริยธรรม เพื่อให้คนสามารถเลือกนำรูปแบบการประพฤติปฏิบัติไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของตนเองต่อไป และมีการจัดสรรงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์โดยไม่ได้มุ่งหวังผลกำไร ซึ่งที่ผ่านมาสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์คุณธรรมที่ดำเนินการผลิตและเผยแพร่อยู่ในวงจำกัด (แบบคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งศูนย์คุณธรรมเป็นองค์การมหาชน. ศูนย์คุณธรรม. 2554 : 25)

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของศูนย์คุณธรรม (แผนยุทธศาสตร์ศูนย์คุณธรรม.ศูนย์คุณธรรม.2555 : 34) จากการประชุมของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการวิเคราะห์ศูนย์คุณธรรมโดยใช้หลัก SWOT Analysis พบว่า ศูนย์คุณธรรมยังขาดการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารเพื่อสนับสนุนพันธกิจและวิสัยทัศน์ให้บรรลุเป้าหมาย การจัดการที่ทำหน้าที่รณรงค์สื่อสารและประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ด้านคุณธรรมยังไม่ปรากฏชัดเจน การแปลงองค์ความรู้ให้เป็นสารด้านคุณธรรม (Message) ที่พร้อมจะสื่อสารไปยังกลุ่มประชาชนเป้าหมายต่าง ๆ ยังมีน้อย การนำเสนอสารด้านคุณธรรมยังไม่น่าสนใจและไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ อีกทั้งสื่อ

ประชาสัมพันธียังขาดความหลากหลาย ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรม และสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ทำให้ประชาชนและสื่อมวลชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักศูนย์คุณธรรม ทั้งในด้านการกิจและผลการดำเนินงาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้บริหารระดับต้นของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ซึ่งรับผิดชอบในส่วนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประชาสัมพันธึเพื่อสร้างการรับรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรและประชาชนทั่วไป ให้เข้ามาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์คุณธรรม จึงสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงแผนการประชาสัมพันธึ รวมถึงแนวทางการผลิตและเผยแพร่ข้อมูล องค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เครือข่ายองค์กรของศูนย์คุณธรรมสามารถรับรู้และเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธึของศูนย์คุณธรรมได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธึของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธึของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

สมมุติฐานของการศึกษา

ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธึที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จำนวน 460 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เครือข่ายองค์กรประเภทศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 80 คน เครือข่ายองค์กรประเภทห้องสมุดศูนย์คุณธรรม จำนวน 113 คน และเครือข่ายห้องสมุดศูนย์คุณธรรม จำนวน 267 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรประเภทศูนย์การเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรประเภทห้องสมุดศูนย์คุณธรรม โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970 : 608-609) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 210 คน

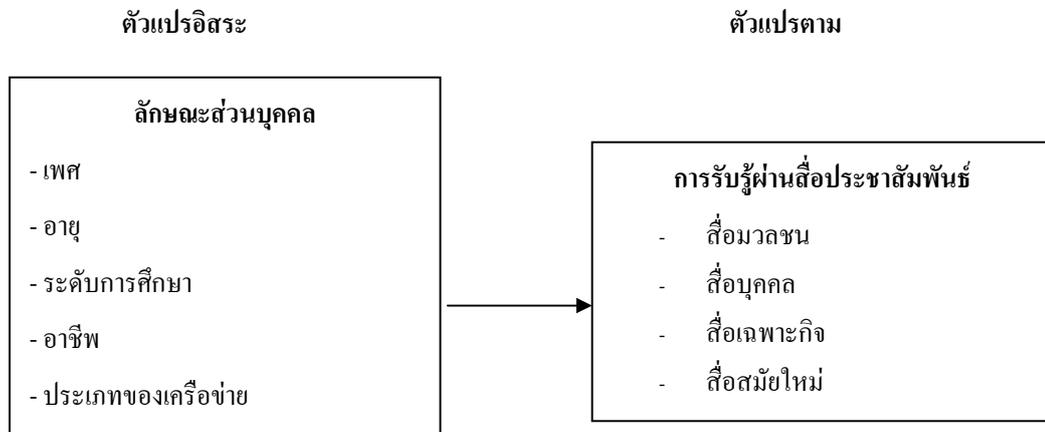
2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประเภทของเครือข่าย และจังหวัดที่ตั้งของเครือข่าย

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และสื่อสมัยใหม่

กรอบแนวคิด

การศึกษาเรื่องนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดด้านการประชาสัมพันธ์ในการเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์ (กัญพัชร วรรณสูตร. 2553 : 26-34) แบ่งเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และสื่อสมัยใหม่ มาใช้เป็นกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 23-24) ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทั่วไป (Open End) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จำนวน 210 ชุด พร้อมแนบจดหมายขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และกำหนดวันในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้ศึกษาทางไปรษณีย์ จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้ รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 210 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยทั้งภาพรวมและรายข้อมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 23-24)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
4.21 - 5.00	รับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	รับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก
2.61 - 3.40	รับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	รับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.80	รับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. การทดสอบสมมติฐานใช้วิธี t-test and One-way ANOVA

ผลการศึกษา

ระดับการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสื่อเฉพาะกิจ รองลงมาคือ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อสมัยใหม่ และด้านสื่อมวลชนตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในภาพรวมและรายด้าน

การรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์	n = 210		ระดับการรับรู้
	\bar{X}	s.d.	
1. ด้านสื่อมวลชน	2.54	0.67	น้อย
2. ด้านสื่อบุคคล	3.19	0.72	ปานกลาง
3. ด้านสื่อเฉพาะกิจ	3.31	0.74	ปานกลาง
4. ด้านสื่อสมัยใหม่	2.90	0.72	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	2.98	0.71	ปานกลาง

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า

1. เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และจังหวัดที่ตั้งของเครือข่ายองค์กร ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์คุณธรรมทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. อายุ ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่มีอายุแตกต่างกันมีการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์คุณธรรม ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรับรู้ด้านสื่อบุคคลและด้านสื่อสมัยใหม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ประเภทของเครือข่ายองค์กร ผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่มีประเภทเครือข่ายองค์กรแตกต่างกันมีการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อเฉพาะกิจ และด้านสื่อสมัยใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการศึกษารับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านสื่อมวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์คมชัดลึก รองลงมาคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์เคเบิลทีวี ทีวีผ่านดาวเทียม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางวิทยุกระจายเสียง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางวิทยุชุมชนน้อยที่สุด ตามลำดับ เนื่องจากผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรได้รับข้อมูลผ่านทางสื่อโทรทัศน์ช่องฟรีทีวี ทางวิทยุกระจายเสียงค่อนข้างน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์มติชน และคมชัดลึกเท่านั้น ทำให้การติดตามข่าวสารขาดความต่อเนื่อง เนื้อหาประเด็นข่าวไม่น่าสนใจ อีกทั้งงบประมาณในด้านการประชาสัมพันธ์ของศูนย์คุณธรรมมีอยู่อย่างจำกัด โดยส่งผลต่อความถี่และความต่อเนื่องในการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ของกัณฑ์พร วรรณสุด (2553 : 23) กล่าวว่า เนื้อหาสาระหรือข่าวสารเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดหรือเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมเพื่อนำเสนอเนื้อหาข่าวสารต่าง ๆ เพราะคุณสมบัติในการถ่ายทอดข่าวสารของสื่อแต่ละประเภทแตกต่างกัน และหากงบประมาณในการประชาสัมพันธ์มีอยู่อย่างจำกัด ย่อมส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์ขององค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ขององค์กรที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร กรณีศึกษาอุทยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ของเต็มเดือน สายะดำนันท์ (2548 : 1-2) พบว่า อุปสรรคในการดำเนินงาน

ประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน คือ ปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณเนื่องจากเป็นองค์กรไม่มุ่งแสวงหากำไร จึงทำให้งบประมาณในการบริหารจัดการองค์กรมีจำกัด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านอื่น ๆ

ด้านสื่อบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์คุณธรรมผ่านการบรรยายของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์คุณธรรมในกิจกรรมและวาระโอกาสต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์คุณธรรมผ่านการบรรยายให้ความรู้จากวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์คุณธรรม และรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์คุณธรรมโดยตรงจากการสนทนากับผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์คุณธรรม และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์คุณธรรมผ่านบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับศูนย์คุณธรรมน้อยที่สุด เนื่องจากสื่อบุคคลที่เป็นผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์คุณธรรมเมื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรเป้าหมายให้รับรู้ แต่มีข้อจำกัดคือการบอกต่อ ทำให้เกิดการคาดเคลื่อนของข้อมูล การรับรู้จากตัวบุคคลสามารถทำได้ซ้ำ และการถ่ายทอดข้อมูลต้องขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของบุคคลที่ถ่ายทอดข้อมูลด้วยจึงจะสัมฤทธิ์ผลซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่อง คุณลักษณะสื่อมวลชน ของรุ่งฤดี พร้อมเพรียง (2551 : 26) ได้เปรียบเทียบคุณลักษณะของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไว้ว่าลักษณะการไหลของข่าวสารสื่อบุคคลเป็นการสื่อสารแบบสองทางมีลักษณะแบบคดงตัว มีโอกาสที่จะได้รับการสื่อสารกลับมาก แต่ความเร็วในการส่งสารไปยังคนจำนวนมากช้ากว่าสื่อมวลชน ความถูกต้องเมื่อส่งข่าวสารไปยังคนจำนวนมากจะน้อยลง และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การรับรู้โครงการประชาสัมพันธ์นโยบายเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล กรณีศึกษาผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ของกัญท์พร วรรณสุด (2553 : 1) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรับจากสื่อมวลชน รองลงมาคือสื่อบุคคล สื่อสมัยใหม่(เว็บไซต์) และสื่อเฉพาะกิจ ตามลำดับ

ด้านสื่อเฉพาะกิจ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรับรู้สื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รับรู้ข้อมูลผ่านทางวารสารคุณธรรมรายเดือน หรือ จดหมายข่าวของศูนย์คุณธรรม รองลงมา คือ การรับรู้ข้อมูลความรู้จากหนังสือ คู่มือ หนังสือวิจัย และหนังสือถอดองค์ความรู้โครงการต่าง ๆ ของศูนย์คุณธรรม การรับรู้ข้อมูลจากการจัดประชุมสัมมนาฝึกอบรม จัดเวทีต่าง ๆ ของศูนย์คุณธรรมและการรับรู้ข้อมูลจากวิทยุทัศน์แนะนำของศูนย์คุณธรรม และการรับรู้ข้อมูลจากซีดีการ์ตูนแอนิเมชัน“ รู้โอ โหน่ อีเหน่” น้อยที่สุด เนื่องจากสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่ผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจง และมีจุดมุ่งหมายหลักที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม ซึ่งศูนย์คุณธรรมได้มีการผลิตวารสารคุณธรรมเป็นรายเดือนและมีการจัดส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรของศูนย์คุณธรรมโดยตรง และมีเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของเครือข่ายองค์กร จะมีข้อจำกัดในการเผยแพร่เฉพาะผู้ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์คุณธรรมโดยตรงเท่านั้น จึงทำให้การกระจายข้อมูลข่าวสารกับกลุ่มเป้าหมายไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องการเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของ กัญท์พร วรรณสุด(2553 :32) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจไว้ว่า มีความสำคัญต่อการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพราะสื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นการให้ความรู้และข่าวสารที่เป็นเรื่องราวเฉพาะอย่าง โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่

กำหนดไว้แน่นอน และสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของสมาชิกต่อ กบข.ศึกษากรณีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อประชาสัมพันธ์ กบข.ของ อรรถกร รังษีวงศ์ (2552 :1) พบว่า ข้อมูลข่าวสารรายละเอียดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลงทุน การบริการสมาชิก และการจัดสวัสดิการต่างๆ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สมาชิกได้มีความรู้และความเข้าใจ ดังนั้น ควรมีการนำเสนอหรือชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ในแต่ละเรื่องให้มีความกระจ่างชัด เข้าใจง่าย และเพียงพออย่างต่อเนื่องแก่สมาชิก กบข. ที่มีอยู่ครอบคลุมทั่วประเทศ นอกจากนี้ ควรมีการพิจารณาภาษาที่ใช้/คำศัพท์ทางวิชาการที่ง่ายต่อความเข้าใจของสมาชิกโดยผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ที่เข้าถึงสมาชิกได้เป็นอย่างดี เช่น วารสาร กบข. รายเดือน เป็นต้น

ด้านสื่อสมัยใหม่ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรับรู้ผ่านสื่อสมัยใหม่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รับรู้การเผยแพร่สื่อผ่านเว็บไซต์ของศูนย์คุณธรรม รองลงมา คือ การรับรู้จากการสืบค้นข้อมูลทางห้องสมุดดิจิทัลศูนย์คุณธรรม รับรู้ข้อมูลข่าวสารทาง face book รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางเว็บลิง (Web link) ผ่านเว็บไซต์อื่น ๆ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารทาง twitter ของศูนย์คุณธรรมน้อยที่สุด เนื่องจากทางศูนย์คุณธรรมใช้เป็นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเน้นประเด็นเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น face book หรือ twitter ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น แต่ประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจยังไม่น่าสนใจ ล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์

ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใช้หรือกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรของศูนย์คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่อง ข้อจำกัดของการเผยแพร่ผ่านสื่อสมัยใหม่ ของกันท์พร กรรณสูตร (2553:33) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่องค์กรใช้ในการประชาสัมพันธ์ ดังนั้นองค์กรจะต้องมีความสามารถในการผลิตเว็บไซต์ของตนเอง หากเว็บไซต์ที่ผลิตไม่มีจุดดึงดูดความสนใจก็อาจทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใช้หรือกลุ่มเป้าหมาย ทำให้เสียค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ของประไพ จันทร์อินทร์ (2552 :1) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) มากที่สุด และความต้องการในด้านเนื้อหาของข่าว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการการแนะนำข่าวสารผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ส่วนในด้านรูปแบบของสื่อประชาสัมพันธ์ที่ต้องการมากที่สุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ด้านสื่อมวลชน ควรเพิ่มเครื่องมือสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทางในการเผยแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้นกว่าเดิม เช่น ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี ทีวีผ่านดาวเทียม เป็นต้น โดยเลือกนำเสนอเนื้อหาภาษาที่ตรงกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชนซึ่งจะทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้รับความสนใจและการรับรู้มาก

ด้านสื่อบุคคลควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรม (องค์กรมหาชน) โดยทำWorkshop เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งเชิงวิชาการ สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายผู้รับสาร และ

กระจายในแต่ละพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนบุคคลที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลและการรับข้อมูลที่ไม่คาดเคลื่อนจากการบอกต่อโดยตัวบุคคล

ด้านสื่อเฉพาะกิจควรปรับปรุงการผลิตสื่อเฉพาะกิจต่าง ๆ เช่น หนังสือองค์ความรู้ แผ่นพับ วิทยุทัศน์แนะนำองค์กร ละคร เป็นต้น โดยเฉพาะสารคดีสั้น 3 นาที รายการดอกไม้บ้านสื่อสารความดีให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย และง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ที่ตรงกับความต้องการของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรและกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นผู้รับสื่อโดยตรง

ด้านสื่อสมัยใหม่ควรปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบ เทคนิคในการสร้างสรรค์หน้าต่าง website ประเด็นเนื้อหาที่จะนำเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และพัฒนาระบบแอปพลิเคชันต่าง ๆ ให้ผู้เข้าใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น face book twitter E-Newsletter E-mail เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการของผู้รับผิดชอบเครือข่ายองค์กรในศูนย์คุณธรรมทั่วประเทศ” เพื่อจะได้ นำข้อมูลรอบด้านครบถ้วนในการประกอบการวางแผนพัฒนางานสื่อสารองค์กร และการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้สำเร็จด้วยความเมตตาของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ และให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจนทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

กัญพัชร วรรณสุด. 2553. “การรับรู้โครงการประชาสัมพันธ์ นโยบายเรียนฟรี 15 ปี ของรัฐบาลกรณีศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ”. สารนิพนธ์วารสารศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เต็มเดือน สายะदानันท์. 2548. “กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ขององค์กรไม่มุ่งแสวงหาผลกำไร กรณีศึกษาอุทยาน

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบุรี” คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น

ประไพ จันทร์อินทร์. 2552. “การรับรู้และความต้องการข่าวสารประชาสัมพันธ์ห้องสมุดของนักศึกษาและ

อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่”. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รุ่งฤดี พร้อมเพรียง. 2551. “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการบริโภคอาหารกล่องสำเร็จรูป แช่แข็ง”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะนิเทศศาสตร์.ภาควิชาการประชาสัมพันธ์. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

ศูนย์คุณธรรม . 2554. แบบคำชี้แจงประกอบการขอจัดตั้งศูนย์คุณธรรมเป็นองค์การมหาชนในกำกับ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม . ฝ่ายอำนวยการ

ศูนย์คุณธรรม. 2555. แผนยุทธศาสตร์ศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน) .ฝ่ายอำนวยการ

อรภัทร รังมีวงศ์ .2552. “ความพึงพอใจของสมาชิกต่อ กบข. ศึกษากรณีการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารจาก

สื่อมวลชนและสื่อประชาสัมพันธ์ กบข”. เอกสารวิชาการส่วนบุคคลหลักสูตรผู้บริหารการ

สื่อสารมวลชนระดับกลาง. สถาบันอิศรามูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

ความต้องการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

Training Needs of the Employees of Cosmo Group Public Company Limited

อรวรรณ จันทร์วีโรจน์¹

¹เจ้าหน้าที่ข้อมูลและประสานงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

E-mail : orawan_ju@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด(มหาชน) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานการศึกษาใช้ t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ในภาพรวมพบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ด้านฝึกปฏิบัติ ด้านทักษะ ด้านความสนใจ และด้านความเข้าใจ เกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบพบว่า บุคลากรบริษัทคอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ที่มี เพศ อายุ ระดับตำแหน่งและ ประสบการณ์การทำงาน มีความต้องการฝึกอบรมในภาพรวมไม่แตกต่างกันส่วนที่มีระดับการศึกษาและหน่วยงานที่สังกัด มีความต้องการฝึกอบรมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความต้องการ ฝึกอบรม

ABSTRACT

The purpose of this study is to study and compare the about staff training needs in Cosmo Group Public Company Limited .The sample group consists 340 people and uses a questionnaire. The statistics used to study are the percentage, average value, standard deviation and test of the research assumption using t-test and One-way ANOVA .

The study found that from the opinions level, training need in Cosmo Group Public Company Limited included such as knowledge, attitude, practice, skills, interest and understanding, All areas are high significance for training needs

From the comparison, it is found that there were no remarkable differences in the need of training among the employees who were in the same gender, age and have the similar of working experience. The educational level departments of the samples are the factors causing the diversity in their training needs at the significant level of 0.05

Keyword : Requirements , Training**บทนำ**

การฝึกอบรมมีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ต่างก็มีแนวโน้มที่จะจัดฝึกอบรมให้แก่บุคลากรของตนเพิ่มมากขึ้น บางหน่วยงานได้ตระหนักถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมอย่างแท้จริง ซึ่งขณะที่อีกหลายหน่วยงานจัดฝึกอบรมเพียงเพื่อให้ดูทันสมัยเหมือนหน่วยงานอื่น ๆ หรือเพื่อใช้งบประมาณประจำปีให้หมดไปตามเวลา ซึ่งจะเสียทั้งเวลาอันมีค่าของบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และยังเสียค่าใช้จ่ายโดยได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า คือไม่สามารถใช้การฝึกอบรมไปแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรได้อย่างแท้จริง โครงการฝึกอบรมที่มีค่าทั้งหลายจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรม ได้หาความจำเป็น และความต้องการในการฝึกอบรมบุคลากร ในองค์กรของตนเองอย่างแท้จริง นั่นคือองค์กรจะได้รับโครงการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบุคลากรและสถานการณ์ที่จำเป็นจริง ๆ ซึ่งความต้องการฝึกอบรมบุคลากรจะเกิดขึ้นเมื่อบุคลากรขององค์กรขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่องค์กรกำหนด (สมชาย กิจจรยง. 2550 : 1)

บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทเอกชนที่ เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนนาฬิกาและกล่องบรรจุภัณฑ์ เป็นองค์กรที่กำลังเติบโตมากขึ้น และมีจำนวนบุคลากรทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งต่างก็มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกันไปตามอำนาจหน้าที่ ที่ผ่านมามีการสำรวจความต้องการการฝึกอบรม (Training need) หรือความจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคลากรอย่างเป็นทางการ จะใช้วิธีการทดสอบสถานการณ์ในการจัดอบรมเท่านั้น ทำให้การฝึกอบรมไม่ตรงตามความต้องการและทักษะที่แท้จริงของบุคลากร จึงไม่อาจสามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้ นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังไม่มีรูปแบบการฝึกอบรมที่แน่นอน มีกระบวนการฝึกอบรมที่ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งใช้การบรรยายโดยเน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ไม่มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการฝึกอบรม เกิดการต่อต้านจากบุคลากร ไม่มีการประเมินผลที่เป็นทางการและถูกต้องสำหรับการพัฒนาทักษะและความรู้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทำให้บุคลากรไม่เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะความรู้ทางด้านทัศนคติในการทำงาน โดยบางหลักสูตรไม่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นในขณะที่สภาพการแข่งขันของธุรกิจชิ้นส่วนนาฬิกาและกล่องบรรจุภัณฑ์ต้องใช้ทักษะ ความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก จึงส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของบริษัท (ศศิณา บัวคำ เจ้าหน้าที่พัฒนาบุคลากร. 2554 : 22)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของบริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) จึงสนใจศึกษาเรื่อง “ความต้องการในการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ” เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้ตอบสนองความต้องการของบุคลากร ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ถูกต้อง ตรงตามสายงานในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการฝึกอบรมพนักงานของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

บุคคล

สมมติฐานของการศึกษา

พนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความต้องการฝึกอบรมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ พนักงานในบริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) โดยแบ่งออกเป็น 5 สังกัด ได้แก่ สังกัด Group Box จำนวน 885 คน สังกัด Group Die จำนวน 482 คน สังกัด Group Tooling จำนวน 127 คน สังกัด Cosmo Industries จำนวน 534 คน และสังกัด Cosmo Office จำนวน 240 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,268 คน (ศศิณา บัวคำ. 2554 : 3)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานบริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) จำนวน 5 สังกัด โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (ยูทช โทยวรณ. 2551 : 76) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 340 คน

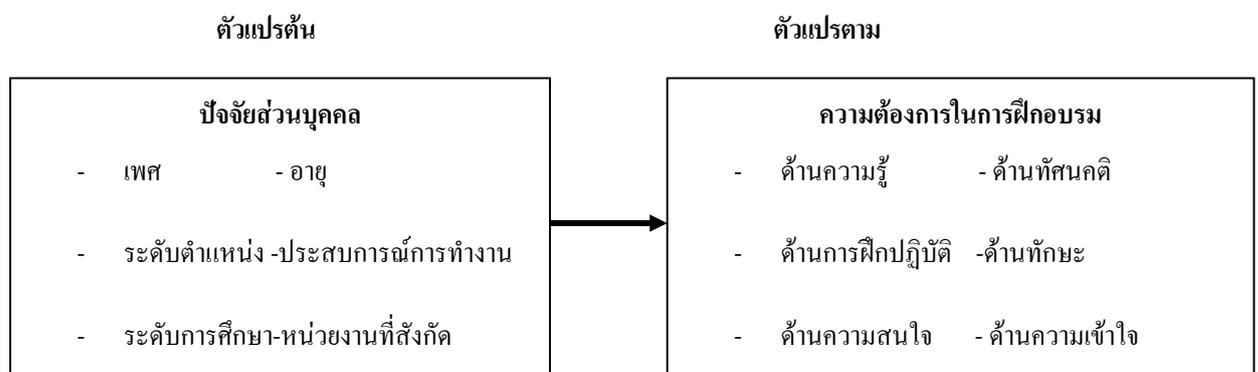
2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการในการฝึกอบรม ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ด้านฝึกปฏิบัติ ด้านทักษะ ด้านความสนใจ และด้านความเข้าใจ

กรอบแนวความคิด

การศึกษาเรื่องนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวความคิดความจำเป็นในการฝึกอบรม (วิจิตร อาวะกุล. 2550 :63-64) มาใช้เป็นกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรมของพนักงานบริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทั่วไป (Open End) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ณ บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) จำนวน 340 ชุด และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 340 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 - 5.00	มีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. การทดสอบสมมติฐานใช้วิธี t-test และ One-way ANOVA

ผลการศึกษา

ระดับความต้องการฝึกอบรมของพนักงานบริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติ รองลงมา คือ ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านฝึกปฏิบัติ ด้านความสนใจ และด้านความเข้าใจ ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการฝึกอบรมของพนักงานบริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ในภาพรวมและรายด้าน

ความต้องการฝึกอบรมของพนักงานบริษัท	n = 340		ระดับความต้องการ ฝึกอบรม
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านความรู้	4.36	0.38	มาก
2. ด้านทัศนคติ	4.38	0.38	มาก
3. ด้านฝึกปฏิบัติ	4.32	0.41	มาก
4. ด้านทักษะ	4.37	0.37	มาก
5. ด้านความสนใจ	4.29	0.43	มาก
6. ด้านความเข้าใจ	4.22	0.59	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.32	0.21	มาก

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า

1. เพศ ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรม ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
2. อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรม ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะแตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรมในภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสนใจ และด้านความเข้าใจแตกต่างกัน
4. หน่วยงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรม ในภาพรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านฝึกปฏิบัติแตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการศึกษารวบรวมเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมของพนักงาน บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านความรู้ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบริษัทยังไม่ให้ความสำคัญกับพนักงานฝ่ายการผลิตซึ่งเป็นงานแกนหลักสำคัญของบริษัทฯ แต่กลับให้ความสำคัญแก่พนักงานสังกัดสำนักงานซึ่งจะทำให้การพัฒนาความรู้แก่บุคลากรไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาขีดความสามารถให้สูงขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ 2550 : 2) กล่าวว่าการฝึกอบรม คือกิจกรรม

การเรียนรู้เฉพาะอย่างบุคคลเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญการ และทัศนคติอันเหมาะสม เพื่อยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้นและทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในงาน

2. ด้านทัศนคติ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากเนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่คิดว่าหัวข้อที่ทางบริษัทจัดฝึกอบรมไม่น่าสนใจ ไม่ตรงกับลักษณะงานที่ทำ ฝึกอบรมแล้วไม่ทำให้รายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้พนักงานเกิดความเบื่อหน่ายและไม่อยากเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีความต้องการการดำรงอยู่ ความสัมพันธ์ และความก้าวหน้า (ERG) ของ Alderfer (อ้างใน ฉวีรัฐพันธ์ เจริญนันท์, 2551:86) กล่าวว่า โดยหลักการความพอใจ- ความก้าวหน้า (Satisfaction - progression Principle) และหลักการความไม่พอใจ-ถดถอย (Frustration - regression Principle) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าความต้องการของบุคคลไม่ได้รับการตอบสนอง เขาก็จะให้ความสำคัญกับความต้องการอื่นแทน เช่นถึงแม้บุคคลจะไม่ภาคภูมิใจกับงานที่ซ้ำซากและน่าเบื่อแต่ก็ยังคงปฏิบัติงานนั้นอยู่ เนื่องจากรายได้ที่ดีและความมั่นคงของงาน เป็นต้น

3. ด้านการฝึกปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากเนื่องจากบริษัท มียอดการสั่งซื้อจากลูกค้าเป็นจำนวนมาก ทำให้พนักงานไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ซึ่งการสั่งซื้อเครื่องจักรชนิดใหม่ ๆ เข้ามาจำนวนมาก พร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนวิธีกระบวนการผลิตให้เกิดความรวดเร็วและทันสมัย แต่พนักงานไม่มีความพร้อมและความรู้ทันต่อกระบวนการทำงานในรูปแบบใหม่ ดังนั้น จึงไม่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดฝึกอบรม (อาชญญา รัตนอุบล, 2551: 8) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญ และจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากร และบุคลากรซึ่งทำให้ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วโดยการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาและฝึกปฏิบัติการแก้ปัญหาเหล่านั้น อันเกิดจากความรู้ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเสริมความรู้ให้แก่บุคลากร เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคลากร รวมทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานให้แก่บุคลากร และส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

4. ด้านทักษะ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากเนื่องจากพนักงานส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจึงมีทักษะในการเรียนรู้ที่น้อย ซึ่งมักจะใช้วิธีการถ่ายทอดทักษะในการทำงานด้วยวิธีการรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ส่งผลให้การทำงานยังไม่ถูกต้องตามวิธีในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจูงใจในการฝึกอบรม (ขงยุทธ เกษสาคร, 2550:18) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ๆ ส่งผลทำให้มีความจำเป็นจะต้องมีการฝึกอบรมด้านทักษะและกระบวนการทำงานใหม่ๆ

5. ด้านความสนใจ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากหัวข้อในการฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการฝึกอบรมของพนักงาน จึงทำให้พนักงานไม่สนใจอยากเข้าร่วมในการฝึกอบรม และการจัดฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นวันธรรมดาทำให้พนักงานห้วงงานมากกว่าที่จะเข้ารับการฝึกอบรม รวมถึงหัวหน้างานไม่ยอมส่งพนักงานในสังกัดเข้าฝึกอบรม เพราะกลัวงานจะเสีย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัด

ฝึกอบรม (สุพล เพชรานนท์, 2549 :16-17) กล่าวว่า การฝึกอบรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากการฝึกอบรมจะ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้สามารถนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว การฝึกอบรมยังมีส่วนในการช่วยกระตุ้นบุคลากรให้มีความสนใจ ในการปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีจิตใกรักงาน มีความผูกพันกับองค์กรสามารถทำงาน ได้ผลดียิ่งขึ้น และจะมีส่วนช่วยในการแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของงานอยู่เสมอ

6. ด้านความเข้าใจ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงาน ส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ ในการทำงานอย่างถูกต้องจึงทำให้การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและรับผิดชอบ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของบริษัทฯ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการจัดฝึกอบรม (สมชาย กิจ ยรรยง, 2550 : 14) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเข้าใจ (understand) ที่ดี กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามวัตถุประสงค์ของการ ฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ควรมีการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมของบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของพนักงาน โดยจัดทำแบบสำรวจให้กับพนักงานทุก ๆ ปลายปี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้แก่บุคลากรที่ตรงตามวัตถุประสงค์ ของพนักงานและบริษัทฯ
2. ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์และเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศการทำงาน ซึ่งทำให้พนักงานเกิดการเรียนรู้ และไม่ดิ่งเครียด
3. ควรมีรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่ทันสมัย ไม่จำเจ และไม่เน้นผู้สอนเป็นจุดศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว แต่ควรหากิจกรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการจัดฝึกอบรมตามลักษณะงานหรือแยกตามความชำนาญของพนักงานออกเป็นแต่ละด้าน เพื่อเพิ่ม ทักษะและความชำนาญในการทำงานเฉพาะให้มากยิ่งขึ้น
5. ควรมีการจูงใจให้กับพนักงานเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เข้ารับการฝึกอบรม เช่น มีกิจกรรมสนับสนุนการ มีของ รางวัล หรือมีการเพิ่มตำแหน่งให้กับพนักงาน เป็นต้น
6. ควรจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรมให้กับพนักงานทุกครั้ง เพื่อให้พนักงานได้เรียนรู้ เข้าใจ โดยสามารถ เปิดอ่านหรือจดรายละเอียดจากวิทยากรได้ รวมทั้งพนักงานสามารถทบทวนความรู้ หลังจากฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการฝึกอบรมกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)”

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำ แนวคิดและขอขอบคุณพนักงานบริษัทคอสโมกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำรายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

เครือวัลย์ ลีมอกษิตา. 2550. **หลักและเทคนิคการจัดฝึกอบรมและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. 2551. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ยงยุทธ เกษสาคร. 2550. **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**. กรุงเทพฯ : SK Booknet.

ยุทธ ไกยวรรณ. 2551. **วิธีวิจัยทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

วิจิตร อาวะกุล. 2550. **คู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต.

ศศิณา บัวคำ. รายงานการพัฒนาบุคลากรประจำปี 2554. บริษัท คอสโม กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) กรุงเทพฯ.

สมชาย กิจยรรยง. 2550. **เทคนิคการจัดฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สุพล เพชรรานนท์. 2549. **เทคนิคการจัดฝึกอบรมและประชุม**. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

อาชัญญา รัตนอุบล. 2551. **เทคนิคการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช.

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Satisfaction of Users, Auditors allowed in Bangkok.

นายมิตร ทองกาบ

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Star_saimai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การบริหารการเงินของธุรกิจที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ และการบันทึกบัญชีที่จัดทำขึ้นก็เพื่อแสดงฐานะของกิจการ ณ วันสิ้นงวด ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย ผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร ฝ่ายจัดการ ผู้ลงทุน และส่วนราชการได้ทราบ งบการเงินดังกล่าวจะเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอหรือไม่ขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในการตรวจสอบความถูกต้อง ตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปกับหลักฐานและเอกสารต่าง ๆ

พระราชบัญญัติการบัญชี กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนบริษัทจำกัดบริษัทมหาชนจำกัดที่ ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยกิจการร่วมค้าตาม ประมวลรัษฎากรเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและจัดให้มีผู้ทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนดต้องจัดให้งบการเงิน และกำหนดให้ งบการเงินต้องผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลที่ผ่านการกลั่นกรองในคุณสมบัติว่ามีความรู้ ความสามารถเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินเพื่อแสดงความเห็นต่อความถูกต้องตามควรของงบการเงินนั้น ฉะนั้น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องเป็นผู้ที่มีความเที่ยงธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่รับสอบบัญชีในกิจการที่ตนขาดความเป็น อิสระ และขาดความเป็นกลาง

จึงเป็นมูลเหตุและแรงจูงใจให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการต่อไป โดย วิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ สถิติที่ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยวิธี t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความหมายแตกต่างกันโดยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่า

1. ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือผู้จัดการฝ่ายบัญชี และหัวหน้าแผนกบัญชี ของธุรกิจขายสินค้า อุปโภคบริโภค สามารถตัดสินใจได้เองในการเลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาทระยะเวลาการดำเนินงาน 1- 5 ปีผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของลูกค้าที่เลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชี

อยู่ในระดับมากได้แก่คุณภาพในการให้บริการสอบบัญชีเป็นอันดับแรกรองลงไปคือประสิทธิภาพในการให้บริการและด้านความมีชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี

2. เมื่อประเมินจุดแข็งของสำนักงานสอบบัญชี ที่ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ผู้ใช้บริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความเป็นกันเองมีความสุขพอใจให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจต่อการบริหารธุรกิจสามารถให้คำปรึกษาปัญหาทางด้านบัญชีภาษีอากรและด้านอื่นๆแก่ธุรกิจแก้ไขปัญหาให้ลูกค้าได้อย่างรวดเร็วตรงตามความต้องการผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อย ได้แก่สถานที่ตั้งของสำนักงานมีความสะดวกในการติดต่อผู้ใช้บริการได้ศึกษาถึงระบบการควบคุมภายในของธุรกิจมาก่อนการดำเนินการสอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบบัญชีสามารถสร้างความมั่นใจในการตรวจสอบให้ลูกค้า

คำสำคัญ : ผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต

Abstract

Financial Management of business was made for show performance of Management team and accounting record was made to show status of business at the end date to related person including shareholder, Management, investor, and government. Whether such financial budget will reveal enough information or not depended on analysis of auditor to check accuracy based on accounting principle certified by evidence and any document.

According to the Act of Accounting B.C. 2543, business owner, registered partnership, limited company, public company established under Thai Law, entity established under foreign law located in Thailand. The company must set financial budget and financial budget must be audited by certified public accountant which is qualified and have much ability to be financial auditor. This must be legally correct as of financial principle.

This is the reason why the researcher was interested to examine the factors affected to user's satisfaction and service of auditor in Bangkok in order to study and analyze user's satisfaction and service of auditor in Bangkok and to be the guideline for further improve service providing. The data was collected from 420 participants. Tool used for collect data was selective questionnaire and analyzed statistic were frequency, average, standard deviation and t-test to analyze one way change value and test with LSD in some case.

The result found that:

1. Most participants were accounting manager and section chief of accounting department of consumption trading business. The participant could make a decision to use the auditing office. It was small business that registered capital is not over 5 million baht and the period of business was 1-5 years. The research result found that customer 'satisfaction used the auditing office was quality of auditing and effectiveness of service and finally the reputation of auditing office.

2. When evaluated the strong of accounting office that customer satisfied the most was that good relationship of service providers, politeness, good suggestion for business running and can be consulted about accounting, tax and other concerning business. Also, they can solve the problem of customer rapidly. In contrast, customer had less prefer was close distance and easy to contact. Service provider has learned internal control of business before auditing and auditor can make confident to customer.

Key word: Certified public accountant

บทนำ

วิชาชีพสอบบัญชีเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมในธุรกิจต่างๆอย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นการทำให้บัญชีการบริหารการวางระบบบัญชี การบัญชีภาษีอากรหรือบริการด้านอื่นมีแนวทางการปฏิบัติงานกำหนดเป็นมาตรฐานไว้เพื่อที่ผู้สอบบัญชีจะสามารถวินิจฉัยและแสดงความคิดเห็นได้ว่างบการเงินที่นิติบุคคลได้จัดทำขึ้นนั้นมีความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปมาน้อยเพียงใด

ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนบริษัทจำกัดมหาชนจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากรเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีและจัดให้มีผู้ทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนดและต้องจัดให้งบการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2556 : ออนไลน์) ดังนั้นเพื่อให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงกำหนดให้งบการเงินต้องผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลที่ผ่านการกลั่นกรอง ในคุณสมบัติว่ามีความรู้ความสามารถเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อความถูกต้องตามควรของงบการเงินนั้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร และด้วยข้อจำกัดในส่วนของข้อมูลของห้างหุ้นส่วนจำกัดขนาดใหญ่ที่ต้องใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนดนั้นไม่สามารถแยกได้ว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดใดเป็นห้าง

หุ้นส่วนขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กจึงศึกษาเฉพาะนิติบุคคลที่เป็นบริษัทจำกัดซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ยังคงต้องใช้บริการจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการการสอบบัญชีเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

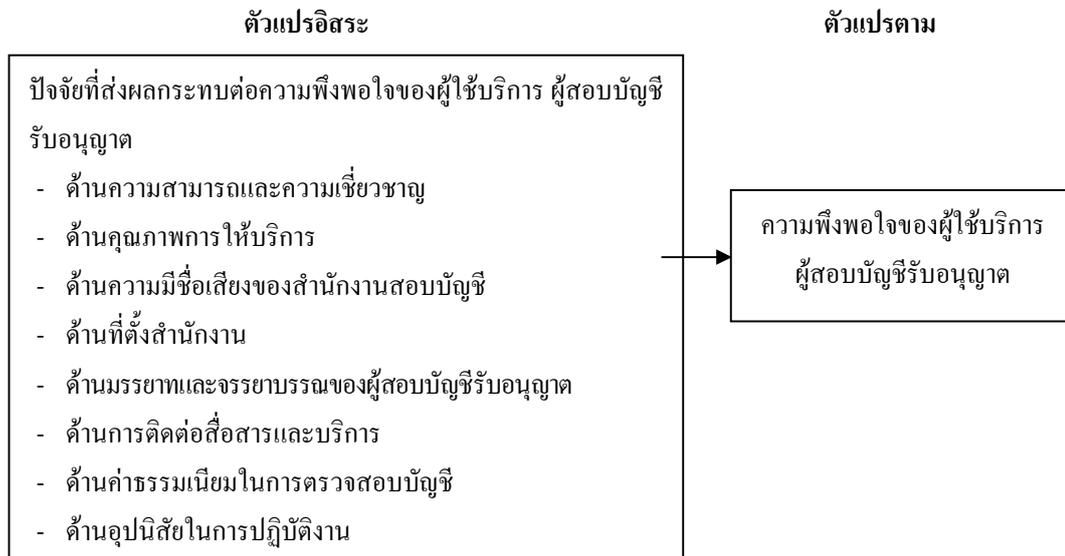
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ดำเนินการศึกษาวินิจฉัยต้องการทดสอบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ได้แก่ ด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญ ด้านคุณภาพการให้บริการด้านความมีชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี ด้านที่ตั้งสำนักงาน ด้านบรรยากาศและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ด้านการติดต่อสื่อสารและบริการ ด้านค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบบัญชี และด้านอุปนิสัยใน

การปฏิบัติงานเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โดยมีสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญ ส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ปัจจัยด้านความมีชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี ส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
4. ปัจจัยด้านที่ตั้งสำนักงานส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
5. ปัจจัยด้านบรรยากาศและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
6. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและบริการส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
7. ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบบัญชีส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

8. ปัจจัยด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงานในการตรวจสอบบัญชีส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการศึกษาค้นคว้าและดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัยในครั้งนี้ คือ บริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 176,119 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มี.ค. 2556) โดยมีแหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ บริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 176,119 บริษัท (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2556 : ออนไลน์) จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของยามานะ ผู้วิจัยคำนวณโดยการเปิดตารางของยามานะ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 บริษัทแต่เนื่องจากการเก็บแบบสอบถามบางตัวอย่างอาจเกิดการไม่สมบูรณ์ จึงได้สำรองเพื่อไว้ 5 % เท่ากับ 20 ตัวอย่าง รวมเป็นขนาดตัวอย่างทั้งหมด 420 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ต้องการ โดยแบบสอบถามที่ใช้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นคำถามปลายเปิด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้กรอกแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงานของผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทเป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับบริษัท

เป็นคำถามแบบปิด เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และมีช่อง “อื่น ๆ โปรดระบุ” ไว้สำหรับตอบคำถามที่นอกเหนือไปจากที่ผู้วิจัยสร้างเป็นตัวเลือกไว้ วัตถุประสงค์ของส่วนนี้ เพื่อให้ทราบถึงระยะเวลาที่บริษัทจดทะเบียนจัดตั้งขึ้น สำนักงาน สอบบัญชีที่กิจการใช้บริการอยู่ในปัจจุบัน ผู้มีอิทธิพลในการเลือกผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจแต่งตั้ง และช่วงค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีต่อปีของบริษัทจำกัด

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการสอบบัญชี

เป็นคำถามที่วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทสำคัญของการตรวจสอบบัญชี และขอทราบทัศนคติต่อการสอบบัญชีในความคิดของผู้บริหารว่าเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ ถ้าหากกฎหมายไม่บังคับให้มีการสอบบัญชีแล้ว บริษัทยังจะแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตอีกหรือไม่ และขอทราบสาเหตุที่กิจการจัดให้มีการสอบบัญชี โดยมีคำถามทั้งหมด 6 ข้อ เป็นคำถามที่มีคำตอบ 2 ประเภทให้เลือก ได้แก่ ใช่ หรือ ไม่ใช่ หากผู้ตอบคำถามมีความเข้าใจในการสอบบัญชีที่ถูกต้องจะได้ คะแนน 0.5 คะแนนหากผู้ตอบคำถามไม่มีความเข้าใจในการสอบบัญชีที่ถูกต้องจะได้ คะแนน 0 คะแนน

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต

เป็นคำถามที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินระดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ในการเลือกใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัท

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจในรายละเอียดในด้านเนื้อหา เพื่อที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริโภครึ่งส่วนหนึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ชุด

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970. อ้างถึงใน ยุทธโกยวรรณ, 2550)

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัท และตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่อการสอบบัญชี

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต

3. การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต

4. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : ANOVA) โดยใช้ F-test และ LSD สำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการลงข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้พิจารณาใช้ตามความเหมาะสมของการจัดข้อมูลในระดับต่าง ๆ โดยแบ่งสถิติที่ใช้มี 2 ลักษณะ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการอธิบายและแสดงค่าของข้อมูลที่เป็นจำนวนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. สถิติเชิงอนุมาน เป็นสถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรตลอดจนการพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยในระดับนัยที่สำคัญที่ 0.05 เป็นเบื้องต้น สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าการแจกแจงความถี่ t-test ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความแปรปรวน (ANOVA) ในการวิเคราะห์สมมติฐาน

2.1 ค่าแจกแจงที่ t-test

2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญ

ด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญ	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	3.63	0.66	ปานกลาง
2. ความสามารถของทีมงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	3.75	0.68	มาก
3. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในการตรวจสอบ	3.56	0.64	ปานกลาง
4. ความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์	3.71	0.63	มาก
5. ประสบการณ์ในการสอบบัญชีของทีมงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	3.64	0.65	ปานกลาง
รวม	3.66	0.65	ปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 1 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่างในด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ความสามารถของทีมงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 รองลงมาได้แก่ความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และประสบการณ์ในการสอบบัญชีของทีมงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญต่ำสุด ได้แก่ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในการตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านคุณภาพการให้บริการ

ด้านคุณภาพการให้บริการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. คุณภาพงานตรวจสอบบัญชี (เมื่อเปรียบเทียบกับบริการที่ผ่านมา)	4.41	0.62	มากที่สุด
2. คุณภาพงานสอบบัญชีคุ้มค่ากับเงินที่จ่าย	4.47	0.63	มากที่สุด
3. การเสนอรายงานที่ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง	4.42	0.63	มากที่สุด
4. การให้คำแนะนำ ปรับปรุง ประสิทธิภาพของระการตรวจสอบภายใน	4.37	0.69	มากที่สุด
5. การให้ความช่วยเหลือเมื่อบริษัทถูกหน่วยงานอื่นตรวจสอบ เช่น การถูกตรวจสอบภาษีอากร	4.17	0.78	มากที่สุด
รวม	4.37	0.67	มากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 2 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่างในด้านคุณภาพการให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณภาพงานสอบบัญชีคุ้มค่ากับเงินที่จ่าย มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 รองลงมาได้แก่ การเสนอรายงานที่ถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญต่ำสุด ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือเมื่อบริษัทถูกหน่วยงานอื่นตรวจสอบ เช่น การถูกตรวจสอบภาษีอากร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านความมีชื่อเสียงและความชำนาญของสำนักงานสอบบัญชี

ด้านความมีชื่อเสียงและความชำนาญของสำนักงานสอบบัญชี	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ความมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของสำนักงานสอบบัญชี	3.85	0.62	มาก
2. การเป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการบริหาร	3.90	0.61	มาก
3. การมีผู้แนะนำสำหรับผลงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	3.91	0.67	มาก
4. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีอย่างเคร่งครัด	3.37	0.59	ปานกลาง
5. มีประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชีสูง	3.35	0.63	ปานกลาง
รวม	3.68	0.62	มาก

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 3 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่างในด้านความมีชื่อเสียงและความชำนาญของสำนักงานสอบบัญชี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีผู้แนะนำสำหรับผลงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 รองลงมาได้แก่ การเป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการบริหาร ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญต่ำสุด ได้แก่ มีประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชีสูง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านที่ตั้งสำนักงาน

ด้านที่ตั้งสำนักงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ที่ตั้งสำนักงานสอบบัญชีตั้งอยู่ใกล้กับกิจการ	3.66	0.65	ปานกลาง
2. ที่ตั้งสำนักงาน/สถานที่ติดต่อมีความน่าเชื่อถือ	3.68	0.62	มาก
3. สามารถเดินทางไปสำนักงานสอบบัญชีได้สะดวก	4.37	0.67	มากที่สุด
4. มีช่องทางการติดต่อที่สะดวก เช่น การติดต่อผ่านเว็บไซต์	4.38	0.64	มาก
5. สำนักงานสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะกับสำนักงานสอบบัญชี	4.02	0.65	มาก
รวม	3.66	0.65	ปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 4 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีช่องทางการติดต่อที่สะดวก เช่น การติดต่อผ่านเว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.38 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ สามารถเดินทางไปสำนักงานสอบบัญชีได้สะดวก ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ที่ตั้งสำนักงานสอบบัญชีตั้งอยู่ใกล้กับกิจการ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านมรรยาทและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ด้านมรรยาทและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต	3.58	0.68	ปานกลาง
2. ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	3.25	0.50	ปานกลาง
3. ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ	3.48	0.69	ปานกลาง
4. การรักษาความลับของลูกค้า	3.55	0.73	ปานกลาง
5. ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือนักลงทุน หรือนิติบุคคล ที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ให้	3.69	0.72	ปานกลาง
รวม	3.51	0.66	ปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่ม

ตัวอย่างในด้านมรรยาทและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 รองลงมาได้แก่ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริตค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.58 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านการติดต่อสื่อสารและบริการ

ด้านการติดต่อสื่อสารและบริการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้ช่วย มีความสุภาพในการปฏิบัติงาน	3.64	0.62	มาก
2. สามารถติดต่อสื่อสารผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้สะดวก	3.79	0.60	มาก
3. ความเป็นระบบในการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	3.33	0.60	ปานกลาง
4. มีความกระตือรือร้นและมีความยินดีในการให้ความช่วยเหลือลูกค้า	3.62	0.65	ปานกลาง
5. ความรวดเร็วตรงต่อเวลาในการให้บริการตามเวลาที่กำหนด	3.71	0.68	มาก
รวม	3.62	0.63	มาก

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 6 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่างในด้านการติดต่อสื่อสารและบริการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถติดต่อสื่อสารผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้สะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 รองลงมาได้แก่ ความรวดเร็วตรงต่อเวลาในการให้บริการตามเวลาที่กำหนด ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ความเป็นระบบในการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านค่าธรรมเนียม

ด้านค่าธรรมเนียม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีต่ำกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่น	3.13	1.03	ปานกลาง
2. ค่าธรรมเนียมคำนวณจากชั่วโมงการทำงานต่ำกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่น	3.12	1.07	ปานกลาง
3. ความสามารถในการเจรจาต่อรองราคาระหว่างลูกค้าและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	3.07	1.06	ปานกลาง
4. ความคุ้มค่าของอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ	2.86	1.08	ปานกลาง

5. มีการให้บริการเสริมด้านอื่นโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม	2.94	1.10	ปานกลาง
รวม	3.02	1.07	ปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 7 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่างในด้านค่าธรรมเนียม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีต่ำกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 รองลงมาได้แก่ ค่าธรรมเนียมคำนวณจากชั่วโมงการทำงานต่ำกว่าสำนักงานสอบบัญชีอื่น ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ส่วนข้อที่มีค่าน้อยสุด ได้แก่ ความคุ้มค่าของอัตราค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงาน

ด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นกันเอง	3.07	1.07	ปานกลาง
2. มีความเป็นผู้นำ	2.95	1.05	ปานกลาง
3. แสวงหาความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการอยู่เสมอ	3.22	1.05	ปานกลาง
4. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	2.97	1.10	ปานกลาง
5. มีจรรยาบรรณในการสอบบัญชี	2.98	1.09	ปานกลาง
รวม	3.04	1.07	ปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จากตาราง 7 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกลุ่มตัวอย่างในด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แสวงหาความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 รองลงมาได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นกันเอง ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ส่วนข้อที่มีค่าน้อยสุด ได้แก่ มีความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่สำคัญของธุรกิจบริการ ได้แก่ คุณภาพการให้บริการและประสิทธิภาพในการให้บริการเป็นหลัก

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญด้านคุณภาพของการให้บริการเป็นอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมาเป็นอันดับสองได้แก่ ความพึงพอใจด้านความมีชื่อเสียงและความชำนาญของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.68 และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต อันดับที่สามเท่ากันทั้งสองด้านได้แก่ ความพึงพอใจด้านความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และความพึงพอใจด้านที่ตั้งสำนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 เท่ากัน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการติดต่อสื่อสารและบริการ พบว่าผู้ให้บริการให้ความสำคัญเป็นอันดับสี่ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ด้านมรรยาทและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พบว่าผู้ให้บริการให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ห้า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.51 ด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พบว่าผู้ให้บริการให้ความสำคัญเป็นอันดับที่หก อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.04 และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตที่ผู้ให้บริการให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านค่าธรรมเนียม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรหมินทร์ ธรนิษฐ์ เรื่องปัจจัยในการเลือกใช้บริการสอบบัญชีของบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่ที่พบว่าระดับความสำคัญของปัจจัยในการเลือกใช้บริการสอบบัญชีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นอันดับแรกได้แก่คุณภาพในการให้บริการอันดับสองได้แก่ประสิทธิภาพในการให้บริการและการบริการที่แตกต่างจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นเป็นอันดับสุดท้าย

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกัญญา จันทระประภาพร เรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้สำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ใหม่ที่พบว่าระดับความสำคัญของปัจจัยในการเลือกใช้บริการสอบบัญชีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นอันดับแรกได้แก่คุณภาพในการให้บริการอันดับสองได้แก่ประสิทธิภาพในการให้บริการและการบริการที่แตกต่างจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นเป็นอันดับสุดท้าย

แต่อย่างไรก็ตามพบว่าสิ่งที่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุกัญญา จันทระประภาพร ได้แก่คุณภาพในการให้บริการยังเป็นอันดับแรกเหมือนกันส่วนอันดับสองได้แก่การให้บริการที่ครบวงจรและอันดับสุดท้ายได้แก่อัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการไม่สอดคล้องกัน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัชรินทร์ รินคำ เรื่องความพึงพอใจของธุรกิจ ในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการสอบบัญชีเนื่องจากการเป็นนักศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจที่ธุรกิจได้คาดหวังว่าจะได้รับการสอบบัญชีและระดับความพึงพอใจที่ธุรกิจได้รับจากการสอบบัญชีสรุปว่าธุรกิจคาดหวังจะได้รับความพึงพอใจในระดับสูงมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการให้ทีมงานตรวจสอบมีความรู้ด้านบัญชีและการสอบบัญชีเป็นอย่างดีและมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตร่วมอยู่ในทีมงานตรวจสอบในขณะที่ความพึงพอใจที่ได้รับจากการสอบบัญชีมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญแต่ธุรกิจส่วนใหญ่ไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนผู้สอบบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นผู้สอบบัญชีรายใหม่เนื่องจากการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอย่างมากและเป็นเรื่องสำคัญอีกทั้งจำนวนผู้สอบบัญชีมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนธุรกิจ

ข้อค้นพบจากการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตในครั้งนีพบว่าระดับความพึงพอใจและค่าเฉลี่ยแปลผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีต่อการใช้บริการสอบบัญชีโดยเรียงลำดับจากอันดับแรกไปจนถึงอันดับสุดท้ายเพื่อประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของสำนักงานสอบบัญชีโดยกำหนดสามอันดับแรกเป็นจุดแข็งและสามอันดับสุดท้ายเป็นจุดอ่อนสามารถประเมินได้ดังนี้

จุดแข็ง	ลำดับที่
1. ผู้ให้บริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความเป็นกันเองมีความสุขภาพ	1
2. ผู้ให้บริการได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจต่อการบริหารธุรกิจ	2
3. ผู้ให้บริการสามารถให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาทางด้านบัญชีภาษีอากรและด้านอื่นๆ	
แก่ธุรกิจและผู้ให้บริการสามารถแก้ไขปัญหาให้ธุรกิจได้อย่างรวดเร็วตรงตามความต้องการ	3

จุดอ่อน	ลำดับที่
1. สถานที่ตั้งของผู้ให้บริการมีความสะดวกในการติดต่อ	1
2. ผู้ให้บริการได้ศึกษาถึงระบบการควบคุมภายในของธุรกิจมาก่อนการดำเนินการสอบบัญชี	2
3. ทีมงานตรวจสอบบัญชีสามารถสร้างความมั่นใจในการตรวจสอบให้ธุรกิจ	3

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นการปรับปรุงการให้บริการเพื่อให้เป็นที่พึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการสอบบัญชีของสำนักงานให้มากยิ่งขึ้นผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สิ่งที่ต้องปรับปรุงเกี่ยวกับการให้บริการเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยอันดับแรกได้แก่ระยะเวลาในการให้บริการอันดับสองได้แก่ความถูกต้องรวดเร็วและความสม่ำเสมอในการให้บริการและสถานที่ตั้งของสำนักงานอันดับสุดท้ายได้แก่การให้บริการหลังจากเสร็จการตรวจสอบผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้สำนักงานประสานงานไปยังลูกค้าที่ตอบแบบสอบถามในรายที่เห็นว่าควรปรับปรุงเรื่องดังกล่าวว่ามีรายละเอียดใดบ้างที่ลูกค้าต้องการให้ปรับปรุงเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขการให้บริการให้ดีขึ้นต่อไป

2. ควรเพิ่มการศึกษาถึงระบบการควบคุมภายในของธุรกิจมาก่อนการดำเนินการสอบบัญชีให้มากขึ้นเพื่อจะได้ทราบถึงประเด็นที่ควรให้ความสนใจตรวจสอบการป้องกันตลอดจนการแก้ไขจะได้เพิ่มคุณภาพในการบริการความถูกต้องในการบริการและลดระยะเวลาในการตรวจสอบให้สั้นลง

3. ควรมีการอบรมทีมงานตรวจสอบให้มีความรู้ความสามารถความชำนาญรวมถึงเทคนิคในการตรวจสอบเพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบให้มากขึ้น

4. อาจพิจารณารับสมัครบุคลากรด้านตรวจสอบบัญชีเพิ่มขึ้นหากเห็นว่าบุคลากรมีไม่เพียงพอเพื่อช่วยในการให้บริการดีขึ้น

5. ควรมีการทบทวนแผนการปฏิบัติงานแนวทาง การสอบบัญชีที่มีอยู่ว่าจะสามารถปรับปรุงแก้ไขในจุดใดได้บ้างเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการให้ดีขึ้น

6. เพิ่มระยะเวลาในการตรวจสอบระหว่างปีให้มากขึ้นเพื่อให้เหลืองานตรวจสอบและระยะเวลาที่ต้องตรวจสอบในตอนสิ้นปีให้น้อยลงจะช่วยให้งานตรวจสอบมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้นเนื่องจากในช่วงตรวจสอบหลังวันสิ้นปีเป็นช่วงเวลาที่สิ้นเป็นการลดความเสี่ยงที่จะผิดพลาดให้น้อยลง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และความกรุณาจากท่านผู้บริหารทุกท่าน ตลอดจน ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สดโกสม ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงจนสารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้ศึกษารัฐศึกษาซึ่งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวของข้าพเจ้าที่กรุณาส่งเสริม สนับสนุน และคอยช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งยังคอยเป็นกำลังใจเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นพยายามจนประสบความสำเร็จ

สุดท้ายผู้ศึกษาขอขอบคุณ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้ศึกษาสามารถทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ครอบครัว ตลอดจน ครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญ ทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2556. สถิติเปรียบเทียบจำนวนนิติบุคคลทั่วประเทศกับจังหวัด. [ระบบออนไลน์],
 แหล่งที่มา:http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=442&no_cache=1
- กรมสรรพากร. 2556. รายงานข้อมูลของผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่เผยแพร่ในเว็บไซต์. [ระบบออนไลน์],
 แหล่งที่มา:http://taxaudit.rd.go.th/ta2/TaxAuditor_Inf.jsp
- คุณทลีเวชสาร. การวิจัยตลาด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546
- ชูศรีวงศ์ธนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2530
- พยอมสิงห์แสนห้. 2550. การสอบบัญชี. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2550
- ยงยุทธพุงศ์ศิริพันธ์และคณะ. การจัดการตลาด. พิมพ์ครั้งที่4.กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2548
- ศิริวรรณเสวีรัตน์. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์จำกัด, 2541
- นฤนาถมาลัยรัตนนา. 2541. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่เลือกใช้บริการการวางระบบบัญชีของบริษัทสำนักงานเอสจีวี-ณถกลางจำกัดสาขาภาคเหนือ. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรินทร์รินคำ. 2546. ความพึงพอใจของธุรกิจจังหวัดเชียงใหม่ต่อการสอบบัญชี. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรหมินทร์ธนรัช. 2538. ปัจจัยในการเลือกใช้บริการการสอบบัญชีของบริษัทจำกัดในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุกัญญาจันทร์ประภาพร. 2542. ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้สำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีในอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Applewhite, P.B. (1965). **Organization Behavior**. Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice – Hall.

Mullins, L.J. (1999). **Management and organizational behavior** (5th ed). London : Financial Times/Pitman

Vecchio, R.P. (1991). **Organizational behavior**. (2rd ed). Chicago : The Dryden Press.

Vroom, H Victor. 1964. **Work and Motivation**. Now York : Wiley and Sons Inc.

**THE PREPARATION OF THE ACCOUNTS OF THE ROYAL TEMPLE
IN THE SUBURBAN AREA OF BANGKOK**

พีรณัฐ ยาทิพย์ (Mr.PheeranadhYathip)

กรรณิการ์ จะกอ (Miss KunnikaJakor)

อาจารย์ประจำคณะบัญชี วิทยาลัยราชพฤกษ์ kengchakad@hotmail.com

อาจารย์ประจำคณะบัญชี วิทยาลัยราชพฤกษ์ ninninan11@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอนและวิธีการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงและเพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพและความเป็นมาตรฐาน ในการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงอ้างอิงตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ประชากรที่นำมาใช้ในการสำรวจ คือ ผู้จัดทำบัญชีและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ที่มีคำถามทั้งชนิดปลายปิดและคำถามชนิดปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางแจกแจงความถี่ด้วยร้อยละเพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะประชากร ได้แก่ ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลทั่วไปของพระอารามหลวง การจัดทำบัญชีและรายงาน ได้แก่ การรับเงิน การจ่ายเงิน ทรัพย์สินของวัด การควบคุมภายใน และปัญหา ในการจัดทำบัญชี

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 170 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุอยู่ในช่วงระหว่างอายุ 45 ปีขึ้นไป-55 ปี โดยมีระดับการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในด้านการทำบัญชีมาก่อน และเป็นพระสงฆ์ ซึ่งเขตพื้นที่ที่พระอารามหลวงตั้งอยู่ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรปราการ โดยพระอารามหลวงส่วนใหญ่เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี

หลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงส่วนใหญ่ทำตามกฎระเบียบของพระอารามหลวงเอง ส่วนผู้จัดทำบัญชีและออกรายงานของพระอารามหลวงคือ วยาวัจกร ผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

ของบัญชีภายในพระอารามหลวงส่วนใหญ่คือเจ้าอาวาส และส่วนใหญ่ไม่มีการตรวจสอบบัญชีจากหน่วยงานภายนอก

การได้มาซึ่งรายได้ของพระอารามหลวง พบว่าส่วนใหญ่แหล่งที่มาของเงินมาจากการผู้รับบริจาค ตามวัตถุประสงค์และเงินทำบุญ รองลงมาคือการให้เช่าพื้นที่พระอารามหลวง ทั้งนี้ ในการปฏิบัติเมื่อได้รับเงิน พระอารามหลวงส่วนใหญ่มีการจัดเก็บเอกสารการรับเงินอย่างเป็นทางการ โดยส่วนใหญ่มีการออกอนุโมทนาบัตรให้ โดยขึ้นอยู่กับการร้องขอของผู้บริจาค เมื่อได้รับเงินจากผู้บริจาคแล้วพระอารามหลวงส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุเอาไว้ ส่วนวิธีปฏิบัติในการเปิดผู้รับบริจาคมีการเปิดผู้ตามกำหนดระยะเวลา

พระอารามหลวงส่วนใหญ่จะมีการสำรองเงินสดไว้ในวัน 3,000 ขึ้นไป-5,000 บาท โดยการจัดเก็บเงินสำรองเจ้าอาวาสเป็นคนเก็บ รองลงมาคือ ใวยาวัจกร การเก็บรักษาเงินสดส่วนที่เหลือจากเงินสดสำรองส่วนใหญ่จะฝากไว้กับธนาคาร โดยเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคาร ในชื่อของพระอารามหลวง

การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของพระอารามหลวงส่วนใหญ่จ่ายเป็นเงินสด และจะมีการจัดเก็บเอกสารในการจ่ายเงินอย่างเป็นทางการเป็นระเบียบเรียบร้อย แนวทางในการเบิกถอนเงินส่วนใหญ่ใวยาวัจกรเป็นผู้จัดทำ ผู้มีอำนาจในการเบิกถอนเงินจากบัญชีธนาคารส่วนใหญ่ คือ เจ้าอาวาสเป็นหลักร่วมกับคณะกรรมการ

การกำกับดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวงหน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวงส่วนใหญ่พระสงฆ์เป็นผู้ดูแล ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินของพระอารามหลวง ส่วนใหญ่คือใวยาวัจกร การจัดการทรัพย์สินของของพระอารามหลวงมีการแยกประเภทออกเป็นหมวดหมู่ ส่วนการจัดสรรที่ดินของพระอารามหลวงจะให้เช่าที่ดินเพื่อจัดงานต่าง ๆ และให้ชาวบ้านเช่าที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานครเห็นด้วยกับกำหนดแบบพิมพ์ต่าง ๆ ให้พระอารามหลวงในการจัดประโยชน์และส่งเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตามกฎกระทรวง เก็บรักษาหนังสือสำคัญของที่ดินพระอารามหลวง และออกระเบียบให้พระอารามหลวงถือปฏิบัติ

การควบคุมภายในของรายได้ของพระอารามหลวง เมื่อออกใบเสร็จรับเงินแล้ว ลงบัญชีรายรับและอ้างเลขที่ใบเสร็จไว้มีการควบคุมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับเงิน และพระอารามหลวงส่วนใหญ่ได้มีการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือที่ถือไว้ในมือกับยอดในบัญชีทุกวัน

การควบคุมภายในเกี่ยวกับการจัดการค่าใช้จ่ายของพระอารามหลวง ส่วนใหญ่ได้กำหนดระเบียบในการนำทรัพย์สินของพระอารามหลวงไปใช้ มีการเปรียบเทียบยอดการตรวจนับทรัพย์สินกับทะเบียน

ทรัพย์สินทุกครั้ง และสิ่งใดเป็นสังหาริมทรัพย์ให้นำลงทะเบียนสังหาริมทรัพย์ สิ่งใดเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้นำลงทะเบียนอสังหาริมทรัพย์

ปัญหาและอุปสรรคพบว่า พระอารามหลวงไม่มีการแบ่งหน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินกับผู้ดูแลบัญชี ซึ่งการที่มีการแบ่งแยกนี้ อาจก่อให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้นได้ เพราะอาจมีการเปลี่ยนแปลงตัวเลขโดยที่ไม่มีผู้ใดทราบในบางพระอารามหลวง ไม่มีการใช้ออกสาร ใบเสร็จรับเงิน และเอกสารใบอนุโมทนาบัตร รวมไปถึงการรับจากรายรับอื่น ๆ ทำให้ขาดเอกสารสำคัญหลัก ๆ ในการที่จะติดตามยอดของรายรับจากการบริหารจัดการเรื่องทรัพย์สิน ไม่มีการให้เลขรหัส อาจทำให้ทรัพย์สินเสียหายได้ เนื่องจากทรัพย์สินมีจำนวนมาก ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมดการจัดทำรายงาน ไม่ว่าจะป็นรายรับรายจ่าย รายการทรัพย์สินส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเป็นรายปี ทำให้ไม่สามารถมองเห็นภาพโดยรวมของเงินภายในพระอารามหลวง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หรืออาจเกิดสิ่งผิดปกติขึ้นในระหว่างปี

ABSTRACT

This study “The Preparation of the Accounts of the Royal Temple in the Suburban Area of Bangkok” is a survey research. The objective was to study the process and how to prepare the accounting of the royal temples and to study the performance and quality in the accounting preparation of the temples in accordance with the Regulation No. 2 (BE 2511). The population used in the survey was the accountants and individuals involved in the accounting preparation of 17 temples in the suburban Bangkok. The measurement used in this study was questionnaire, both closed and open-ended question types. The statistics used in the analysis are the descriptive statistic. The data was presented in the form of percentage tables to describe the data on the demographic characteristics. These include the data on the respondents and general information of the royal temples, the accounting and financial reporting; including the income, expenses, and assets; internal control and accounting issues.

The study found that the majority of 170 respondents were male, ranging from 45 years old-55 years old with undergraduate education. Most of them had previous experience in accounting and they were in monkhood. The temples were situated mostly in Nakhon Pathom and Samutprakarn. Most of the temples were third-grade royal monasteries.

The accounting rules of the monasteries follow their self-imposed rules. Temple wardens were responsible for the accounting and reporting of the temples. Abbots were to check the accuracy of the accounts in the monasteries. Mostly, there was no account auditing of the monasteries from the outside.

On the income acquisition of the temples, it is found that main source of the funds was donated through donation boxes for specific causes and merit pay. The second source was renting out the space in the monasteries. The practice when receiving income for most of the monasteries had been keeping financial document in an orderly manner. Most of the miss used Anuomtnabatr depending on the request of the donors. Upon the receipt of the money from the donation boxes, most will follow the previously determined causes. The donation boxes were opened at the scheduled time.

The temples mostly had cash reserved at 3,000 -5,000 baht. Mostly, the pastor kept the cash while, at some temples, it was kept by the temple wardens. The leftover of the cash reserve would be deposited with banks under the temples' names.

On the monasteries' expense management, most paid cash and files the payment documents in order. On the protocol for money withdrawal, mostly the temple wardens prepared the withdrawal. The abbots would mainly authorize the withdrawal from the bank accounts jointly with the committee.

On the temples' asset regulating, the duty of regulating the temples' assets belongs to the monks. The people responsible for the preparation of property records of the monasteries mostly were the temple wardens. The royal temples' assets were classified into categories and the monasteries' land would be allocated for renting out to different event organizers and to lay people to build housing.

On the opinions on the regulations of the Office of National Buddhism, the royal temples in the suburban Bangkok agreed with enforcing different forms on the monasteries to deal with their benefits and sending the staff to assist in complying with regulations, storing the important of land documents of the monasteries and issuing the regulations for them to follow.

On the internal control on the proceeds of the monasteries, upon issuing the receipts, there were accounting on the revenue, recording of the reference numbers, and controlling the documentation

relating to the received funds. Most royal temples balanced their cash in hand with their accounts every day.

On the internal control on management expenses of the temples, most had the regulations on utilizing the monasteries' property. There was a comparison of physical properties with property records every time. Chattels were recorded on chattel records and real estates were recorded on real estate records.

On problems and barriers, it was found that there was no division of responsibilities between the trustees and the accountants in the temples. The lack of division may cause corruption as the records can be manipulated without anyone's knowledge. In some monasteries, there was no document, receipt or Anuomnabatr documents including revenues received from other sources. The lack of major documents resulted in no reference code to track the amount of receipts from the endowment. This may result in property damage because there is no overall control on the property. Reporting, whether it is revenue, expenditure or inventory, mostly was made annually. The overall picture, changes, or abnormality is not visible within the temples during the year.

คำสำคัญ

การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวง พระอารามหลวง ไวยาวัจกร พื้นที่ปริมณฑลของ
กรุงเทพมหานคร

Keyword:

The Preparation of the Accounts of the Royal Temple, The Royal Temple, Churchwarden, The
Suburban Area of Bangkok

บทนำ

การจัดทำบัญชีมีความสำคัญต่อกิจการ เพราะจะทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินหรือการเปลี่ยนแปลง ฐานะทางการเงิน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ การควบคุมภายใน และสามารถตรวจสอบได้ขององค์กร ทั้งองค์กร ที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร และองค์กรที่เป็นสถาบันที่ไม่มีหวังผลกำไร องค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหา กำไรย่อมมีระบบบัญชีที่ดี เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีเงินทุนในการจ้างบุคลากรผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการบัญชีเป็น

ผู้ออกแบบและวางระบบบัญชีซึ่งต้องจัดทำบัญชีตามกฎหมาย ในขณะที่องค์กรที่เป็นสถาบันที่มีได้หวังผลกำไรยังขาดระบบบัญชีที่เหมาะสม ดังเช่นกรณีของวัดซึ่งเป็นสถาบันการกุศล มีรายได้จากการรับบริจาคและจากการทำกิจกรรมทางศาสนา

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 วัดในพระพุทธศาสนาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ดังนั้นกิจการและทรัพย์สินของนิติบุคคลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการปกครองดูแลคือ เจ้าอาวาสจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ข้อ 6 “ให้เจ้าอาวาสจัดให้ไวยาวัจกรหรือผู้จัดประโยชน์ของวัดซึ่งเจ้าอาวาสแต่งตั้งทำบัญชีจ่ายเงินของวัดและเมื่อสิ้นปีปฏิทินให้ทำบัญชีเงินรับจ่ายและคงเหลือ ทั้งนี้ให้เจ้าอาวาสตรวจราคาดูแลให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและถูกต้อง” และข้อ 8 ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กำหนดแบบทะเบียน บัญชี แบบสัญญาและแบบพิมพ์อื่น ๆ และให้คำแนะนำการปฏิบัติแก่วัด เกี่ยวกับการดูแลรักษาและการจัดการศาสนสมบัติของวัด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้” โดยกฎกระทรวงข้อนี้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้กำหนดแบบพิมพ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้วัดใช้

ทั้งนี้ บางวัดยังมีได้จัดทำบัญชีตามคำแนะนำของกรมการศาสนา ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษา และจัดการศาสนสมบัติของวัด แต่ละวัดมีการจัดทำบัญชีกันเอง โดยส่วนใหญ่แล้วเจ้าอาวาสเป็นผู้จัดทำบัญชีตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของการบันทึกรายการทางบัญชี บางวัดไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่กันระหว่างผู้หน้าที่ความรับผิดชอบดูแลทรัพย์สินกับผู้จัดทำบัญชี เนื่องจากมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ รวมถึงผู้ทำบัญชีของวัดขาดความรู้ความสามารถทางด้านกรวางระบบบัญชีและการบริหารจัดการทรัพย์สิน ขาดเอกสารสำคัญในการรับเงิน และการจ่ายเงินในแต่ละกิจกรรมของวัด ทำให้ไม่สามารถแสดงข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง หรือ ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลทางการเงินได้อย่างถูกต้อง ทำให้การควบคุมดูแลทรัพย์สินไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริตได้ ดังจะเห็นได้จากกรณีของวัดที่มีการนำเงินที่ได้รับจากการบริจาคไปใช้ลักษณะที่สุ่อทุจริต เช่น การนำไปซื้อที่ดินเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เป็นของพระสงฆ์ระดับผู้บริหาร ของวัด การขาดหลักฐานในการรับบริจาคเงิน เป็นต้น

คณะผู้วิจัยเห็นความสำคัญว่า วัดจำเป็นต้องบริหารจัดการวัดให้เรียบร้อยไปทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารบุคลากรภายในวัด การส่งเสริมการศึกษาการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนการบริหารจัดการศาสนสมบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนสมบัติของวัดนั้นมิใช่เข้าใช้สอยมากมาย หรือ บางครั้งชาวบ้านมีการมึนงานอาจจะต้องยืมของภายในวัดไปจัดงาน นอกจากนี้แล้วที่ดินที่ตั้งวัดก็ดี หรือ ที่ธรณีสงฆ์วัด ควรจะทำโฉนดและขึ้นทะเบียนให้เรียบร้อย เพราะหากไม่ดูแลให้ดี อาจมีการบุกรุกที่วัด หรือ ที่ธรณีสงฆ์ ทำให้เกิดคดีความขึ้นมาแล้วมากมาย ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้น วัดทุกวัดควรมีการจัดศาสนสมบัติตามแนวปฏิบัติที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กำหนด ทว่า บางวัดอาจจะมีศักยภาพไม่เท่าเทียมกัน วัดใหญ่มีการรับจ่ายเงินมากมีศาสนสมบัติมาก วัดเล็กมีการรับจ่ายเงินน้อย และมีศาสนสมบัติน้อย แต่ไม่ว่าจะเป็นวัดใหญ่หรือวัดเล็กจะต้องมีการจัดการศาสนสมบัติไปในแนวเดียวกัน ทั้งนี้ตามศักยภาพของวัด หากวัดจัดการศาสนสมบัติด้วยความเรียบร้อย ปัญหาที่จะเกิดตามมาก็จะน้อยลงไปด้วยหรืออาจ

การศึกษาในเรื่องการจัดทำบัญชีของวัด คณะผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากยังมีผู้สนใจศึกษาหัวข้อการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในพื้นที่ดังกล่าวไม่มากนัก ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา โดยนำระบบบัญชีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะ

การดำเนินงานของพระอารามหลวง เพื่อนำผลการศึกษามาเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ทราบ ถือเป็นต้นแบบแก่วัดต่าง ๆ และเป็นรูปแบบในการบริหารจัดการวัดในพระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาขั้นตอนและวิธีการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร
- 2 เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพและความเป็นมาตรฐานในการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร(อ้างอิงตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511))

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานครคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้จัดทำบัญชีและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 18 พระอารามหลวง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบแบบสอบถาม ศึกษาจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างเดือน มิถุนายน-สิงหาคม 2555 การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ด้วยร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและพระอารามหลวง

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างแสดงรายละเอียดของข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 170 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 74.12 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่างอายุ 45ปีขึ้นไป-55 ปี ร้อยละ 31.76 รองลงมาคือ 55 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.29 ตามลำดับ โดยมีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 43.53 รองลงมามีการศึกษาช่วงมัธยมศึกษา-อนุปริญญา ร้อยละ 27.65 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในด้านการทำบัญชีมาก่อน ร้อยละ 84.12 และเป็นพระสงฆ์ ร้อยละ 27.06 รองลงมา คือ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 21.76 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 15.88 พระอารามหลวง ส่วนใหญ่เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ร้อยละ 74.44 และพระอารามหลวงชั้นโทร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การจัดทำบัญชีและรายงานทางบัญชี

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างแสดงรายละเอียดของหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีพบว่า หลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงส่วนใหญ่ทำตามกฎระเบียบของพระอารามหลวงในอัตรา ร้อยละ 78.24 ตามหลักเกณฑ์ทางการบัญชีทั่วไป ร้อยละ 11.76 และตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ร้อยละ 10 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่จัดทำบัญชีและออกรายงานของพระอารามหลวง คือ ไวยาวัจกร ร้อยละ 56.47 รองลงมา คือ เจ้าอาวาส ร้อยละ 18.24 ผู้

ตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีภายในพระอารามหลวงส่วนใหญ่ คือ เจ้าอาวาส ร้อยละ 60 รองลงมา คือ ไวยาวัจกร ร้อยละ 18.24 และส่วนใหญ่ร้อยละ 64.12 ไม่มีการตรวจสอบบัญชีของพระอารามหลวงจากหน่วยงานภายนอก

ตอนที่ 3 การได้มาซึ่งรายได้ของพระอารามหลวง

การได้มาซึ่งรายได้ของพระอารามหลวงพบว่า แหล่งที่มาของเงินมาจากการผู้รับบริจาคตามวัตถุประสงค์และเงินทำบุญร้อยละ 44.12 รองลงมา คือ การให้เช่าพื้นที่พระอารามหลวงร้อยละ 29.41 ตามลำดับ

วิธีปฏิบัติเมื่อได้รับเงินของพระอารามหลวงพบว่า พระอารามหลวงส่วนใหญ่มีการจัดเก็บเอกสารการรับเงินอย่างเป็นระเบียบร้อยละ 52.35 รองลงมาคือมีเอกสารแต่ไม่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ และส่วนใหญ่มีการออกอนุโมทนาบัตรให้โดยขึ้นอยู่กับการร้องขอของผู้บริจาค ร้อยละ 72.94 เมื่อได้รับเงินจากผู้บริจาคแล้วพระอารามหลวงร้อยละ 59.41 จะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุเอาไว้ ส่วนวิธีปฏิบัติในการเปิดผู้รับบริจาคร้อยละ 51.76 มีการเปิดผู้ตามกำหนดระยะเวลา ร้อยละ 31.76 ขึ้นอยู่กับคำสั่งของเจ้าอาวาส พระอารามหลวงส่วนใหญ่จะมีการสำรองเงินสดไว้ 3,000 ขึ้นไป-5,000 บาท และ 5,000 ขึ้นไป-10,000 บาท ร้อยละ 35.88 รองลงมาคือ 10,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 14.71 การจัดเก็บเงินสำรองเจ้าอาวาสเป็นคนเก็บร้อยละ 77.65 รองลงมา คือ ไวยาวัจกร ร้อยละ 18.24 การเก็บรักษาเงินสดส่วนที่เหลือจากเงินสดสำรองส่วนใหญ่จะฝากไว้กับธนาคารร้อยละ 90.59 โดยเปิดบัญชี เงินฝากกับธนาคาร ในชื่อของพระอารามหลวงร้อยละ 91.76

ตอนที่ 4 การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของพระอารามหลวง

จากการสอบถามพบว่า ลักษณะการจ่ายเงินของพระอารามหลวงส่วนใหญ่จ่ายเป็นเงินสดร้อยละ 71.11 จ่ายเป็นเงินสดและเช็ครวมกันร้อยละ 24.44 และมีการจัดเก็บเอกสารในการจ่ายเงินอย่างเป็นระเบียบ ร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ไม่มีการจัดเก็บเอกสารในการจ่ายเงินร้อยละ 27.78 มีวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินส่วนใหญ่โดยจ่ายเงินตามคำสั่งของเจ้าอาวาส ร้อยละ 34.44 รองลงมา คือ ต้องมีหลักฐานถูกต้องจึงจะมีการจ่ายเงินร้อยละ 33.33 แนวทางในการเบิกถอนเงินส่วนใหญ่ไวยาวัจกรเป็นผู้จัดทำร้อยละ 36.67 และถอนทุกครั้งเมื่อมีการต้องการใช้เงิน ร้อยละ 23.33 ผู้มีอำนาจในการเบิกถอนเงินจากบัญชีธนาคาร ส่วนใหญ่เจ้าอาวาสเป็นหลักร่วมกับคณะกรรมการ ร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ ไวยาวัจกรของพระอารามหลวง ร้อยละ 28.89

ตอนที่ 5 การกำกับดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวง

หน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวงส่วนใหญ่พระสงฆ์เป็นผู้ดูแล ร้อยละ 52.35 รองลงมา คือ เจ้าอาวาสร้อยละ 23.53 ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินของ พระอารามหลวงส่วนใหญ่ คือ ไวยาวัจกร ร้อยละ 35.88 รองลงมา คือ พระสงฆ์ ร้อยละ 31.18 การจัดการทรัพย์สินของพระอารามหลวง ร้อยละ 94.71 มีการแยกประเภทออกเป็นหมวดหมู่ ส่วนการการจัดสรรที่ดินของพระอารามหลวงจะให้เช่าที่ดินเพื่อจัดงานต่าง ๆ และให้ชาวบ้านเช่าที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ร้อยละ 45.88

ตอนที่ 6 การควบคุมภายในของพระอารามหลวง

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

การควบคุมภายใน	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กำหนดแบบพิมพ์ต่าง ๆ ให้พระอารามหลวงในการจัดประโยชน์	126	74.12	44	25.88
2. ออกระเบียบให้พระอารามหลวงถือปฏิบัติ	112	65.88	58	34.12
3. เก็บรักษาหนังสือสำคัญของที่ดินพระอารามหลวง	115	67.65	55	32.35
4. รับฝากหนังสือสัญญา และหรือหนังสือสำคัญให้พระอารามหลวง	124	72.94	46	27.06
5. รับฝากเงินของพระอารามหลวง	123	72.35	47	27.65
6. พิจารณาการกันที่ดินพระอารามหลวงเป็นที่จัดประโยชน์	116	68.24	54	31.76
7. พิจารณานิติบุคคลที่พระอารามหลวงจะฝากเงิน	135	79.41	35	20.59
8. ให้ความเห็นชอบในการให้เช่าที่ดินของพระอารามหลวงมากกว่า 3 ปี	99	58.24	71	41.76
9. ช่วยเหลือเงินพระอารามหลวงในการดำเนินคดีเกี่ยวกับศาสนสมบัติ	119	70.00	51	30.00
10. ส่งเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตามกฎกระทรวง	126	74.12	44	25.88

จากตารางที่ 1 พบว่าพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานครเห็นด้วยกับกำหนดแบบพิมพ์ต่าง ๆ ให้พระอารามหลวงในการจัดประโยชน์และส่งเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตามกฎกระทรวง ร้อยละ 74.12 เก็บรักษาหนังสือสำคัญของที่ดินพระอารามหลวงร้อยละ 67.65 ออกระเบียบให้พระอารามหลวงถือปฏิบัติ ร้อยละ 65.88

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

การควบคุมภายใน	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การได้มาซึ่งรายได้ของพระอารามหลวง				
1. เมื่อออกใบเสร็จรับเงินแล้ว ลงบัญชีรายรับและอ้างเลขที่ใบเสร็จไว้	102	60.00	68	40.00
2. พิมพ์หมายเลขใบเสร็จรับเงินทุกฉบับเรียงลำดับล่วงหน้า	80	47.06	90	52.94
3. นำเงินสดและเช็คที่ได้รับไปฝากธนาคารทันที	75	44.12	95	55.88
4. มีการรายงานยอดเงินคงเหลือประจำวัน	84	49.41	86	50.59
5. ตรวจสอบยอดเงินคงเหลือที่ถือไว้ในมือกับยอดในบัญชีทุกวัน	92	54.12	78	45.88

6. ตรวจสอบเอกสารทุกฉบับว่ามีการบันทึกบัญชี	47	27.65	123	72.35
7. มีการควบคุมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับเงิน	98	57.65	72	42.35
การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของพระอารามหลวง				
8. มีการตรวจสอบเอกสารก่อนจ่ายเงินทุกครั้ง	132	77.65	38	22.35
9. จ่ายเงินทุกครั้งเป็นเช็คยกเว้นค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนไม่มาก	74	43.53	96	56.47
10. พิมพ์เลขที่เอกสารการจ่ายเงินทุกฉบับไว้ล่วงหน้า	112	65.88	58	34.12
11. ระบุวงเงินและผู้มีอำนาจลงนามในการจ่ายเงินด้วยเช็ค	123	72.35	47	27.65
การกำกับดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวง				
12. ลงทะเบียนทรัพย์สินที่ได้มาในทะเบียนสินทรัพย์ทุกครั้ง	96	56.47	74	43.53
13. เมื่อต้องจำหน่ายทรัพย์สินได้จำหน่ายออกจากทะเบียน	74	43.53	96	56.47
14. สิ่งใดเป็นสังหาริมทรัพย์ให้นำลงทะเบียนสังหาริมทรัพย์ สิ่งใดเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้นำลงทะเบียนอสังหาริมทรัพย์	99	58.24	71	41.76
15. กำหนดระเบียบในการนำทรัพย์สินของพระอารามหลวงไปใช้	126	74.12	44	25.88
16. สถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินต้องปลอดภัย	86	50.59	84	49.41
17. เปรียบเทียบยอดการตรวจนับทรัพย์สินกับทะเบียนทรัพย์สินทุกครั้ง	132	77.65	38	22.35

จากตารางที่ 2 พบว่าการควบคุมภายในของรายได้ของพระอารามหลวง เมื่อออกใบเสร็จรับเงินแล้ว ลงบัญชีรายรับและอ้างเลขที่ใบเสร็จไว้ ร้อยละ 60.00 มีการมีการควบคุมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับเงิน ร้อยละ 57.65 และทางพระอารามหลวงได้มีการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือที่ถือไว้ในมือกับยอดในบัญชีทุกวัน ร้อยละ 54.12

การควบคุมภายในเกี่ยวกับการจัดการค่าใช้จ่ายของพระอารามหลวง ได้นำกำหนดระเบียบในการนำทรัพย์สินของพระอารามหลวงไปใช้ ร้อยละ 74.12 มีการเปรียบเทียบยอดการตรวจนับทรัพย์สินกับทะเบียนทรัพย์สินทุกครั้ง ร้อยละ 77.65 และสิ่งใดเป็นสังหาริมทรัพย์ให้นำลงทะเบียนสังหาริมทรัพย์ สิ่งใดเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้นำลงทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 58.24

สรุปและอภิปรายผล

ข้อมูลทั่วไปของพระอารามหลวง

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพระสงฆ์ที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่างอายุ 45 ปีขึ้นไป-55 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในด้านการทำบัญชีมาก่อน และจากการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นไปตามกฎระเบียบของพระอารามหลวง และมีปริมาณน้อยมากที่เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ส่วนผู้ที่จัดทำบัญชีและออกรายงานของพระอารามหลวงคือ ใวยาวังจร รองลงมาเป็นเจ้าของวัด โดยมีผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

ของบัญชีภายในพระอารามหลวง คือ เจ้าอาวาส รองลงมา คือ ไวยาวัจกร และพบว่าส่วนใหญ่ ไม่มีการตรวจสอบบัญชีของพระอารามหลวงจากหน่วยงานภายนอก

การได้มาซึ่งรายได้ของพระอารามหลวงและบัญชีพระอารามหลวง

จากข้อมูลของพระอารามหลวงที่ทำการศึกษพบว่า แหล่งที่มาของเงินมาจากการได้รับบริจาคตามวัตถุประสงค์รองลงมา คือ การให้เช่าพื้นที่ พระอารามหลวงส่วนใหญ่มีการจัดเก็บเอกสารการรับเงินอย่างเป็นระเบียบ โดยมีเอกสารหลักฐานในการจัดเก็บและรับเงิน โดยจะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ ส่วนวิธีปฏิบัติในการเปิดตู้รับบริจาคจะมีการเปิดตู้รับบริจาคตามกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมและจะขึ้นอยู่กับคำสั่งของเจ้าอาวาส

พระอารามหลวงส่วนใหญ่จะมีการสำรองเงินสดไว้ในวัด 3,000 ขึ้นไป-5,000 บาท และเป็นส่วนน้อยที่มีเงิน 10,000 บาทขึ้นไปเก็บไว้ซึ่งจะมีเจ้าอาวาสเป็นผู้ถือเงินแต่เพียงผู้เดียว รองลงมา คือ ไวยาวัจกร ส่วนการเก็บรักษาเงินสดส่วนที่เหลือจากเงินสดสำรองส่วนใหญ่จะฝากไว้กับธนาคาร โดยเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคาร ในชื่อของพระอารามหลวง

การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของพระอารามหลวง

จากการศึกษาพบว่าลักษณะการจ่ายเงินของพระอารามหลวงจะจ่ายเป็นเงินสด มีการจัดเก็บเอกสารในการจ่ายเงินอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งจะมีการจ่ายเงินส่วนใหญ่มีการจ่ายเงินตามคำสั่งของเจ้าอาวาส โดยต้องมีหลักฐานถูกต้องจึงจะมี การจ่ายเงิน แนวทางในการเบิกถอนเงินส่วนใหญ่ ไวยาวัจกรเป็นผู้จัดทำ และถอนทุกครั้งเมื่อมีการต้องการใช้เงิน ผู้มีอำนาจในการเบิกถอนเงินจากบัญชีธนาคาร คือ เจ้าอาวาสเป็นหลักร่วมกับคณะกรรมการ

การกำกับดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวง

จากการศึกษาพบว่าหน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวงส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์เป็นผู้ดูแลรองลงมา คือ เจ้าอาวาส ส่วนผู้มีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินของพระอารามหลวง คือ ไวยาวัจกร รองลงมาคือ พระสงฆ์ ในการจัดการทรัพย์สินของของพระอารามหลวง มีการแยกประเภทออกเป็นหมวดหมู่ ส่วนการจัดสรรที่ดินของพระอารามหลวงจะให้เช่าที่ดินเพื่อจัดงานต่าง ๆ และให้ชาวบ้านเช่าที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย

อภิปรายผล

แสดงการเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานครกับการจัดทำบัญชีที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 และตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงกับมาตรฐาน ประเด็นการได้มาซึ่งรายได้

การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวง ในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร	พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 และตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511)
จากข้อมูลของพระอารามหลวงที่ทำการศึกษาพบว่าแหล่งที่มาของเงินมาจากการได้รับบริจาคตามวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ การให้เช่าพื้นที่ พระอาราม	เงินผลประโยชน์ของวัดให้วัดเก็บได้ไม่เกิน 3,000 บาท ส่วนที่เหลือฝากธนาคาร ในการเปิดบัญชีเงินฝากหรือทำใบส่งฝากแต่ละคราว ให้ระบุชื่อบัญชีว่า “เงินฝาก

<p>หลวงส่วนใหญ่มีการจัดเก็บเอกสารการรับเงินอย่างเป็นระเบียบโดยมีเอกสารหลักฐานในการจัดเก็บและรับเงิน โดยจะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ ส่วนวิธีปฏิบัติในการเปิดตู้รับบริจาคจะมีการเปิดตู้รับบริจาคตามกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมและจะขึ้นอยู่กับคำสั่งของเจ้าอาวาส</p> <p>พระอารามหลวงส่วนใหญ่จะมีการสำรองเงินสดไว้ในวัด 3,000 ขึ้นไป-5,000 บาท และเป็นส่วนน้อยที่มีเงิน 10,000 บาทขึ้นไปเก็บไว้ ซึ่งจะมีเจ้าอาวาสเป็นผู้ถือเงินแต่เพียงผู้เดียว รองลงมา คือ ไวยาวัจกร ส่วนการเก็บรักษาเงินสดส่วนที่เหลือจากเงินสดสำรองส่วนใหญ่จะฝากไว้กับธนาคาร โดยเปิดบัญชีเงินฝากในชื่อพระอารามหลวง</p>	<p>ของวัด...” ห้ามฝากในนามบุคคล หรือระบุชื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง</p> <p>การรับเงินผลประโยชน์และเงินการกุศลวัด จะต้องออกใบเสร็จรับเงินทุกครั้ง ทุกราย การ เมื่อออกใบเสร็จรับเงินแล้ว วัดจะออกใบอนุโมทนาอีกต่างหากหรือไม่ก็แล้วแต่จะเห็นสมควร ใบเสร็จรับเงินให้ใช้ตามสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ</p>
--	---

จากการเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่าพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานครมีการจัดเก็บรายได้และมีระเบียบวิธีการในการจัดเก็บและการดูแลเป็นไปตามกฎหมายของคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) โดยเงินผลประโยชน์ของวัดให้วัดเก็บได้ไม่เกิน 3,000 บาท ส่วนที่เหลือฝากธนาคาร ในการเปิดบัญชีเงินฝากหรือทำใบส่งฝากแต่ละคราว ให้ระบุชื่อบัญชีว่า “เงินฝากของวัด...” ห้ามฝากในนามบุคคล หรือระบุชื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และได้มีการออกใบอนุโมทนาตามที่มีคนร้องขอ

มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ คือ งานวิจัยของขวัญสุรงค์ จำเริญ (2543) ทำการศึกษาการจัดทำบัญชีของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาถึงลักษณะการจัดทำบัญชี การควบคุมภายใน การตรวจสอบและการจัดทำรายงาน รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำบัญชีของวัด ซึ่งทำการสำรวจโดยการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 33 วัด พบว่าเจ้าอาวาสเป็นผู้จัดทำบัญชีและตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของการบันทึกรายการทางบัญชี นอกจากนี้ วัดได้มีการจัดส่วนงานทางบัญชีการเงินเป็นหน่วยงานย่อย ๆ เพื่อดูแลทรัพย์สินและจัดทำบัญชีโดยมีพระสงฆ์ผู้ได้รับมอบหมายหน้าที่เฉพาะ และการศึกษาพบว่ามีปัญหา คือ วัดไม่มีการใช้ใบเสร็จรับเงินและเอกสารการอนุโมทนาบัตรทุกครั้งเมื่อมีการรับบริจาค ทำให้ขาดเอกสารในการติดตามยอดเงินจากการรับบริจาค มีการจัดทำรายงานเป็นรายปีทำให้ไม่สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีที่อาจเกิดขึ้นระหว่างปี

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงกับมาตรฐาน ประเด็นการบริหารจัดการค่าใช้จ่าย

การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวง ในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร	พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 และตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511)
จากการศึกษาพบว่าลักษณะการจ่ายเงินของพระอารามหลวงจะจ่ายเป็นเงินสดร้อยละ มีการจัดเก็บเอกสารในการจ่ายเงินอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งจะมีการจ่ายเงินส่วนใหญ่มีการจ่ายเงินตามคำสั่งของเจ้าอาวาส โดยต้องมีหลักฐานถูกต้องจึงจะทำการจ่ายเงิน แนวทางการเบิกถอนเงินส่วนใหญ่ไวยวัจกรเป็นผู้จัดทำ และถอนทุกครั้งเมื่อมีการต้องการใช้เงิน ผู้มีอำนาจในการเบิกถอนเงินจากบัญชีธนาคารคือเจ้าอาวาสเป็นหลักร่วมกับคณะกรรมการ	ในกรณีไว้กับธนาคารให้ระบุชื่อผู้มีอำนาจถอนอย่างน้อย 3 คน คือ เจ้าอาวาส ไวยวัจกรหรือผู้จัดประโยชน์ที่เจ้าอาวาสแต่งตั้ง และผู้ที่เจ้าอาวาสเห็นสมควรในการสั่งจ่าย ให้ลงนามในเช็คสั่งจ่ายพร้อมกัน โดยมีเจ้าอาวาสลงนามด้วยทุกครั้ง จึงจะถอนได้

จากการเปรียบเทียบในตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายเป็นไปตามกฎหมายของคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) โดยในกรณีไว้กับธนาคารให้ระบุชื่อผู้มีอำนาจถอนอย่างน้อย 3 คน คือ เจ้าอาวาส ไวยวัจกรหรือผู้จัดประโยชน์ที่เจ้าอาวาสแต่งตั้ง และผู้ที่เจ้าอาวาสเห็นสมควรในการสั่งจ่าย ให้ลงนามในเช็คสั่งจ่ายพร้อมกัน โดยมีเจ้าอาวาสลงนามด้วย จึงจะถอนได้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีของพระอารามหลวงกับมาตรฐาน ประเด็นการกำกับดูแลทรัพย์สิน

การจัดทำบัญชีของพระอารามหลวง ในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร	พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 และตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511)
หน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวงส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์เป็นผู้ดูแล รองลงมาคือเจ้าอาวาส ส่วนผู้มีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินของพระอารามหลวง คือ ไวยวัจกร รองลงมา คือ พระสงฆ์ ในการจัดการทรัพย์สินของของพระอารามหลวง มีการแยกประเภทออกเป็นหมวดหมู่ ส่วนการจัดสรรที่ดินของพระอารามหลวงจะให้การเช่าที่ดินเพื่อจัดงานต่าง ๆ และให้ชาวบ้านเช่าที่ดินเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย	กิจการและสินทรัพย์ของนิติบุคคลซึ่งผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปกครองดูแล คือ เจ้าอาวาส จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ข้อ 6 “ให้เจ้าอาวาสจัดให้ไวยวัจกรหรือผู้จัดประโยชน์ของวัดซึ่งเจ้าอาวาสแต่งตั้ง ทำบัญชีจ่ายเงินของวัด และเมื่อสิ้นปีปฏิทิน ให้ทำบัญชีเงินรับจ่ายและคงเหลือ ทั้งนี้ให้เจ้าอาวาสตรวจตราดูแลให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและถูกต้อง” และ

	<p>ข้อ 8 “ให้สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดแบบทะเบียนบัญชี แบบสัญญา แบบพิมพ์อื่น ๆ และให้คำแนะนำการปฏิบัติแก่วัดเกี่ยวกับการดูแลรักษา และการจัดการศาสนสมบัติของวัด ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้” กฎกระทรวงข้อนี้ สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้กำหนดแบบพิมพ์ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้วัดนำไปใช้ได้แก่ ทะเบียนทรัพย์สินของวัด ทะเบียนทรัพย์สินจัดประโยชน์ ทะเบียนผู้เช่าหรือผู้อาศัย แบบสัญญาต่าง ๆ บัญชีรับจ่ายเงิน บัญชีงบประมาณ ใบเสร็จรับเงิน กระดาษเขียนแผนผังวัด</p>
--	--

จากการเปรียบเทียบในตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานครมีการกำกับดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวงไม่เป็นไปตามกฎหมายของคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ทั้งนี้เนื่องจากทรัพย์สินมีจำนวนมากมายการดูแลอาจไม่ทั่วถึง ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดูแลทรัพย์สิน ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี และขาดการกำกับดูแลทรัพย์สินของพระอารามหลวงที่ดี

มีงานวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ คือ งานวิจัยของ กนก แสนประเสริฐ และคณะผู้วิจัย (2545) ที่ได้ทำการศึกษาการจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัด ที่กล่าวว่าวัดส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำทะเบียนคลังพัสดุ การตรวจสอบรายงานผลต่อคณะปกครองฝ่ายสงฆ์ ส่วนใหญ่เจ้าอาวาสมักจะบริหารจัดการแต่เพียงผู้เดียว ไม่มีการกระจายอำนาจหรือแบ่งแยกหน้าที่ให้พระสงฆ์หรือกรรมการวัดอย่างชัดเจน รวมทั้งขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัด ส่วนกรรมการวัดที่เข้ามาช่วยเหลือกิจการดูแลทรัพย์สินของวัดและศาสนสมบัติส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความชำนาญในด้านการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายวัดที่อยู่ในเขตชนบทมักจะได้รับอิทธิพลจากกรรมการวัด ในพื้นที่วัดที่มีทรัพย์สินรายได้จำนวนมากมักมีผู้มีอิทธิพลเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์การจัดสรรผลประโยชน์ของวัดบางส่วนยังไม่เหมาะสมและไม่ได้อปฏิบัติตามกฎระเบียบของคณะสงฆ์และมหาเถรสมาคม การบริหารจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัดเจ้าคณะปกครองไม่ได้เข้มงวดและขาดการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง พุทธศาสนิกชนไม่สามารถเข้าไปรู้เห็นหรือรับทราบผลการดำเนินการบริหารจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากคณะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยคือ อาจารย์ ดร.รัฐกร สุขอ้วน ในการแนะนำตรวจแก้ไขให้ข้อเสนอแนะ

ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยผู้ศึกษาซึ่งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่งขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร อาจารย์สันธยา ดารารัตน์ ที่เห็นความสำคัญและได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมงานวิจัยฉบับนี้ รวมทั้งคณาจารย์ในคณะบัญชี วิทยาราชพฤกษ์ทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา และให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยครั้งนี้จนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ชุตินา วัฒนะศิริ อาจารย์จุฑามาศ ชูจินดา คุณเศรษฐศาสตร์ ไชยแสง คุณกิตติยานภักดิ์ ภูตระกูล คุณชนานุช สายเย็น และคุณณภัทร โชคชนินกุล คณะทำงานของศูนย์วิจัยและพัฒนา วิทยาลัยราชพฤกษ์ รวมทั้งกรรมการสอบโครงการวิจัยที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะแก้ไขและให้แนวคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณ เจ้าอาวาส พระภิกษุที่เกี่ยวข้อง ไวยาวัจกรของพระอารามหลวงในเขตพื้นที่ปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามเพื่อให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาในการทำวิจัยฉบับนี้ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้เวลาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติสืบไป

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505. กฎหมายสงฆ์ในพระราชบัญญัติ

คณะสงฆ์ ปรับปรุง พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล, 2547.

กนก แสนประเสริฐ และคณะ. การจัดการดูแลทรัพย์สินและศาสนสมบัติของวัด. รายงานวิจัย สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ

การจัดการสำหรับนักบริหาร หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545

กรมการศาสนา, มูลนิธิปูนซีเมนต์ไทย, สำนักงานภาสสถาบันราชภัฏ. หลักการบริหารและการจัดการวัดในยุคโลกาภิวัตน์. ม.ส.พ., ม.ป.ป.

กองแผนงาน, กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติกฎระเบียบ และคำสั่งของ

คณะสงฆ์. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, 2542.

กัลยา วานิชย์ปัญญา. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ขวัญสุราง ขำแจ้ง. การจัดทำบัญชีของวัดในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

คณะสงฆ์จังหวัดลำพูน. คู่มือปฏิบัติงานไวยาวัจกร. ม.ส.พ., ม.ป.ป.

จำนง อุดิวัฒน์สิทธิ์. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. แนวทางการจัดระบบการควบคุมภายใน.กรุงเทพมหานคร :บุญศิริการพิมพ์, 2540.

ธานินทร์กรวิเชียร. คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร. นนทบุรี : ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สถาบันข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2547.

ปราชญา กล้าผจญ และ สมศักดิ์ คงเที่ยง. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2545.

พระครูวิสิฐนนทวุฒิ. เอกสารโรเนียวแผนพัฒนาพระธาตุแช่แห้ง. ม.ส.พ., ม.ป.ป.

พระเมธีธรรมาภรณ์. ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ไทย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม.ส.พ., ม.ป.ป.

มหาเสริมชัย ชยมงกุล. การบริหารวัด. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอช ที พี เพรส จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ 5, 2540.

มานพ พลไพรินทร์. คู่มือการบริหารกิจการคณะสงฆ์.กรุงเทพมหานคร: หจก.ชุดิมาการพิมพ์, 2531.

ระพี สาคริก. คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร. วารสารวิทยบริการ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, 2541.

วันดี ขงชูยศ. การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของวัดกับมัสยิด ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

ศิริอร ชันธหัตต์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์ จำกัด, 2533.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กองพุทธศาสนสถาน. ข้อมูลและสถิติของวัดในประเทศไทย.[Online]. 2555.

แหล่งที่ค้นพบ:<http://www.moe.go.th/main2/main-43up2.htm> [15 มิถุนายน 2555]

สภาวิชาชีพบัญชี. แม่บทการบัญชีและการนำเสนองบการเงิน. [Online]. 2555. แหล่งที่ค้นพบ :

http://www.fap.or.th/st_accounting.php [15 มิถุนายน 2555]

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การบัญชีขั้นต้น และหลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ. นนทบุรี :

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553.

**ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน
ที่พึงประสงค์ของนายจ้าง**

**The important factor in determining the degree of Bachelor of financial that is desirable to
employer.**

นางสาวสุกัญญา สิริโท

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

sisukunya_nbc@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง 2.) เพื่อการพัฒนาสมรรถภาพของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินให้สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้าง 3.) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความสามารถในการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงาน ในการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2549 - 2552 ซึ่งได้ข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้จ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.58 อายุของผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.58 และอายุน้อยกว่า 30 ปีไม่มียกเว้น มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีตำแหน่งงานผู้ใช้บัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน คิดเป็นร้อยละ 85.42

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
เทพตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ในภาพรวม พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) ส่วนใหญ่ผู้ใช้บัณฑิตที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{x} = 2.85$)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามที่คณะของผู้ใช้บัณฑิตด้านคุณธรรมในภาพรวมพบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ พบว่า ส่วนใหญ่มีจุดเด่นในเรื่อง มีความขยันและอดทนสูง คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา ความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 77.08 น้อยที่สุดอื่นๆ ได้แก่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ คิดเป็นร้อยละ 41.66 ตามลำดับ ส่วนด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดด้อยของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ พบว่า ส่วนใหญ่จุดด้อยในเรื่อง ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ ขาดความมั่นใจ คิดเป็นร้อยละ 20.83 น้อยที่สุดคือ ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ตามนายจ้างผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความต้องการรับบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเข้าทำงาน **คิดเป็นร้อยละ 100** ด้วยเหตุผลดังนี้ บัณฑิตสถาบันสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ขยัน อดทน ในการทำงาน และบัณฑิตมีคุณภาพและศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ , บัณฑิต , นายจ้าง

ABSTRACT

This research aims to: 1.) Study the major factor in determining the degree of financial desirable employer. 2) To developed competencies of graduates Finance to meet the needs of employers. 3) To study the behavior and the ability to run the Finance degree by manager. According to the opinion of the head, in this study a questionnaire was used to collect the data from supervisors or employers who employ the Graduate student who graduated master degree of North Bangkok in year 2549 – 2552. 48 samples were collected in the questionnaire. The statistics used to analyze the frequency, percentage, mean and standard deviation. The results are summarized below. The results of the data analysis showed most respondents were male which are accounted for 64.58 percent of the graduates aged mainly between 31-40 years. And No less than of respondent was younger than 30 years old which hold undergraduate degree or equivalent in the majority with showed at 66.67 percent by the head showed 85.42%.

1. Opinions on desirable Graduate Institute College of North Bangkok.

Most of sampling perceived by the graduates the knowledge, skills, technical overview shows that the bachelor majority opinion at a high level (= 3.58), most of the graduates to comment about the features of

the scribe in medium satisfaction is the ability to use foreign languages (= 2.85).

2. According to desirable Graduate School of North Bangkok in personality as a whole, the graduates are placed on the level (= 3.91).

3. Opinions on desirable Graduate School of North Bangkok.

According to the degree of virtue as a whole shows that the bachelor is at the high level (= 3.90) in the comments about the strength of the Graduate School of North Bangkok found that the majority have been featured with diligence and patience at 81.25 percent, ability 77.08 percent, other including generous 41.66 percent. Respectively for the weaknesses of the Graduate School on North Bangkok found that most of the weaknesses are lack of creativity which is accounted for 33.33 percent, followed by lack of confidence at 20.83 percent, lack of good human relations. 6.25 percent. Respectively on the needs of Graduate Studies North Bangkok by an employer who is required by most graduate degree in Finance of North Bangkok university with 100 percent for the following reasons. Graduate Institute of Finance of North Bangkok University was the ability and patience to work hard and graduate with the ability to function.

Keywords: Desirable characteristic employees, graduate student, and employers.

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของประเทศประสบปัญหาหลายด้าน ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับมีความสามารถไม่เหมาะสมกับโลกของงานที่ต้องปฏิบัติ และไม่สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ส่วนหนึ่งยังมีความบกพร่องในเรื่องความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และความมุ่งมั่นในการประกอบวิชาชีพ ส่งผลต่อการพัฒนาคนและความก้าวหน้าของประเทศ

นอกจากนี้สถาบันการศึกษายังต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ และเข้าใจถึงบทบาทของตนเองที่จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง การเมือง เศรษฐกิจ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถเข้ากับสังคม รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม รับผิดชอบต่อการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้และเสริมสร้างความงอกงามทางปัญญาและจาก โครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาบัณฑิตไทยเรื่องกระบวนการทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนานักศึกษา บนเส้นทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เกษม วัฒนชัย (2545) กล่าวถึงบัณฑิตในอุดมคติต้องมี 1. ความรู้ความสามารถทางวิชาการในศาสตร์ของตนเอง มีความรู้ในลักษณะของงานที่จะ

ประกอบธุรกิจ จะประกอบอาชีพใดก็ควรมีความรู้ความสามารถของตนเองไปใช้ในการประกอบอาชีพได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต จิตวิทยา ศาสนา 2. มีทักษะทางวิชาการและมีความรอบรู้ในศาสตร์ของตนเอง สามารถเรียนรู้ต่อยอดหรือศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองได้ และทักษะในงานของตนเองสามารถปฏิบัติงานได้และเข้าใจในลักษณะงานของตนเอง และต้องมีลักษณะเกี่ยวกับชีวิต การแสดงออกเมื่อดีใจ เสียใจ เศร้าใจ ว่าต้องทำอะไร แสดงออกอย่างไร 3. มีเจตคติ คุณธรรม จรรยาบรรณ ในวิชาชีพที่ควรอยู่ในทุกรายวิชา มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและงานที่ทำ และมีเจตคติที่ดีต่อชีวิตเห็นคุณค่าของชีวิต และนอกจากนี้ บัณฑิตในอุดมคติควรจะต้องมีคือ จิตใจอาสาสมัคร เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่หนึ่ง ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง และมีจิตวิญญาณประชาธิปไตย

จากเหตุผลข้างต้นย่อมแสดงให้เห็นถึงรูปลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในยุคปัจจุบันนั่นเอง

ดังนั้นการผลิตบัณฑิตซึ่งถือเป็นทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีคุณภาพ คือ มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และคุณธรรม นอกจากนี้ ดัชนีอย่างหนึ่งในการวัดความสำเร็จของสถาบันการศึกษา ก็คือ การที่บัณฑิตของสถาบันศึกษานั้น ๆ เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพหรือไม่ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพของบัณฑิตถูกกำหนดจากคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สถาบันศึกษาพยายามที่จะสร้างขึ้นในตัวบัณฑิต คุณลักษณะของบัณฑิตต่างสถาบันการศึกษา อาจแตกต่างกันไปตามปรัชญา ปณิธานของแต่ละสถาบันการศึกษา และยังคงแตกต่างกันไปแต่ละยุคแต่ละสมัย เนื่องจากในโลกปัจจุบันความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนนายจ้างของแต่ละสาขาวิชาที่มีความแตกต่างกันมากขึ้น

ดังนั้น ในการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการเงินของวิทยาลัยให้มีคุณภาพที่ดีนั้นควรจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะและความต้องการของนายจ้าง ว่านายจ้างมีความต้องการบัณฑิตมีคุณลักษณะอย่างไร นอกจากนี้สถาบันแต่ละแห่งมีแนวทางในการผลิตบัณฑิตที่แตกต่างกันเพราะไม่ได้ดูหรือศึกษาจากความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนขาดการประสานงานและขาดความร่วมมือจากสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน ซึ่งในบางครั้งบัณฑิตอาจประสบปัญหาในการสมัครเข้าทำงาน เนื่องจากนายจ้างแต่ละแห่งได้มีการกำหนดคุณสมบัติของแรงงานไว้ต่างกัน อีกทั้งตลาดแรงงานมีแนวโน้มที่ให้ความสนใจในการรับผู้จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษา ของภาครัฐและเอกชนเข้าปฏิบัติงานมากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย เพราะเห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากกว่า

เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาการเงินของนายจ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและบริหารหลักสูตรตลอดจนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพผลเพื่อให้คุณลักษณะของบัณฑิตที่จบในสาขาวิชาการเงินตรงกับความต้องการของนายจ้างมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตสาขาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง

2. เพื่อการพัฒนาสมรรถภาพของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินให้สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้าง

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความสามารถในการทำงานของบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการผลิต ปรับกระบวนการผลิตบัณฑิต การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการพัฒนาสมรรถภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในอนาคต ซึ่งส่งผลให้บัณฑิตมีคุณธรรมและมีงานทำของบัณฑิตด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1.) ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2549 – 2552 ซึ่งได้ข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา จำนวน 48 คน

2.) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตของสาขาวิชาการเงิน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการผลิตบัณฑิต ปรับกระบวนการผลิต การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในทางวิชาการ ด้านทักษะวิชาชีพ และประสบการณ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต เพื่อการพัฒนาสมรรถภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับนายจ้าง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย เป็นดังนี้

คุณลักษณะของบัณฑิต หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบัณฑิต ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถวิชาการ ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล และด้านคุณธรรม จริยธรรม

บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการเงิน สำเร็จปีการศึกษา 2549 -2552

นายจ้าง หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรในระดับผู้บริหารที่มีผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการบริหารว่ากล่าวตักเตือนผู้บังคับบัญชาได้ โดยผู้บังคับบัญชาเป็นบัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตของสาขาวิชาการเงิน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการผลิตบัณฑิต ปรับกระบวนการผลิต การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในทางวิชาการ ด้านทักษะวิชาชีพ และประสบการณ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต เพื่อการพัฒนาสมรรถภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับนายจ้าง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

สมมุติฐานของการวิจัย

ประเภทของหน่วยงานมีผลต่อปัจจัยในการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยนอร์ททรวงเทพ ปีการศึกษา 2549-2552 ซึ่งได้ข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา จำนวน 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้จ้าง / ผู้บังคับบัญชา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ จำนวน 11 ข้อ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 7 ข้อ และด้านคุณธรรม จำนวน 5 ข้อ โดยกำหนดตัวเลือกดังนี้

5	หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยมาก
3	หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง มีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการบัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ ตามทัศนะของนายจ้าง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 1 ข้อ และคำถามปลายเปิด (Open End) จำนวน 1 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้จ้าง

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.58 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 17 ส่วนอายุของผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.58 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.84 และอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.58 ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 66.67 และปริญญาโทหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีตำแหน่งงาน ผู้ใช้บัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน คิดเป็นร้อยละ 85.42 ผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 14.58 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตจากสถาบันวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ในภาพรวม พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก จำนวน 10 รายการ คือ ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.72$) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.53$) ความสามารถในการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.58$) คุณภาพของผลงาน ($\bar{x} = 3.75$) การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ ($\bar{x} = 3.69$) ความสามารถในการสื่อสารและแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 3.53$) ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา ($\bar{x} = 3.46$) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.49$) ความสามารถในการทำงานที่มอบหมายให้สำเร็จ ($\bar{x} = 3.94$)

ส่วนใหญ่ผู้ใช้บัณฑิตที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{x} = 2.85$)

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทุกรายการ จำนวน 7 รายการ คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.76$) ความสามารถในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.90$) ความสนใจแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาคน ($\bar{x} = 3.93$) ความเป็นผู้นำ ($\bar{x} = 4.10$) ความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 3.85$) ความเป็นประชาธิปไตย ($\bar{x} = 3.91$) ความขยัน อดทน สู้งาน ($\bar{x} = 3.93$)

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิตด้านคุณธรรมในภาพรวมพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ทุกรายการ จำนวน 5 รายการ คือ ความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.00$) ความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{x} = 3.96$) ความมีวินัย ($\bar{x} = 3.75$) ความมีน้ำใจ/ความเสียสละ ($\bar{x} = 3.88$) การตรงต่อเวลา ($\bar{x} = 3.86$)

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ พบว่า ส่วนใหญ่มีจุดเด่น ในเรื่อง มีความขยันและอดทนสูง คิดเป็นร้อยละ 81.25 ความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 77.08 ใกล้เคียงกัน รองลงมา มีความรับผิดชอบและมีน้ำใจคิดเป็นร้อยละ 72.92 น้อยที่สุดอื่นๆ ได้แก่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คิดเป็นร้อยละ 41.66 ตามลำดับ

ส่วนด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดด้อยของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ พบว่า ส่วนใหญ่จุดด้อยในเรื่อง ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ ขาดความมั่นใจ คิดเป็นร้อยละ 20.83 น้อยที่สุดคือ ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ตามนายจ้าง

ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความต้องการรับบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเข้าทำงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้วยเหตุผลดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสถาบัน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

1. การรับหรือไม่รับบัณฑิตเข้าทำงานนั้น ไม่ได้อยู่ที่สถาบัน แต่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของตัวบุคคล เป็นสำคัญ
2. เป็นสถาบันที่จัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ดี มีมาตรฐานทางการศึกษาเป็นที่ประจักษ์มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้
3. สถาบันได้ผลิตบัณฑิตที่เหมาะสมกับตำแหน่งที่ต้องการ
4. วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้ผลิตบัณฑิตตรงความมุ่งหมาย มีคุณภาพ มีความรู้และความสามารถมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบัณฑิตของสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

1. บัณฑิตสถาบันสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ชยัน อดทน ในการทำงาน
2. บัณฑิตมีคุณภาพและศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่
3. บัณฑิตมีความรอบรู้ สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาวะเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้ดี
4. บัณฑิตที่จบสาขาวิชาการเงิน มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาและสายงาน
5. บัณฑิตมีความขยัน มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรมสูง และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ได้ดี

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยที่สำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงินที่พึงประสงค์ของนายจ้าง วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2549-2552 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้จ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.58 อายุของผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.58 และอายุน้อยกว่า 30 ปีไม่มียุ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีตำแหน่งงานผู้ใช้บัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน คิดเป็นร้อยละ 85.42

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ในภาพรวม พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) ส่วนใหญ่ผู้ใช้บัณฑิตที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{x} = 2.85$) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิจัยและบริการวิชาการ . 2547 ความต้องการบัณฑิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.86$) ใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก จำนวน 10 รายการ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอยู่ในระดับมากทุกรายการ จำนวน 5 รายการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สำนักวิจัยและบริการวิชาการ . 2547 ความต้องการบัณฑิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ แตกต่างกันด้านความรับผิดชอบมากอันดับแรก ($\bar{x} = 4.00$) ความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 3.96$) ลำดับรอง
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพตามทัศนะของผู้ใช้บัณฑิต ด้านคุณธรรมในภาพรวม พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จันทน์ไธสง (ม.ป.ป.) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยหัวข้อที่ผู้จ้างมีความเห็นต้องการมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ท

กรุงเทพ พบว่า ส่วนใหญ่มีจุดเด่น ในเรื่อง มีความขยันและอดทนสูง คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมา ความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 77.08 น้อยที่สุดอื่นๆ ได้แก่แ่เอื่อเพื่อแ่เอื่อ คิดเป็นร้อยละ 41.66 ตามลำดับ ส่วนด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดค้อยของบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ พบว่า ส่วนใหญ่จุดค้อยในเรื่อง ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ ขาดความมั่นใจ คิดเป็นร้อยละ 20.83 น้อยที่สุดคือ ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ตามนายจ้างผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความต้องการรับบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเข้าทำงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้วยเหตุผลดังนี้ บัณฑิตสถาบันสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ขยัน อดทน ในการทำงาน และบัณฑิตมีคุณภาพ และศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุป ความต้องการของนายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2549-2552 การศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ความคิดเห็นของนายจ้างต่อคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการเงิน ที่พึงประสงค์ของนายจ้าง พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาการเงิน วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ควรเป็นผู้มีความรู้และทักษะในเนื้อหาที่ได้เรียนมาหรือสาขาที่จบเป็นอย่างดี ซึ่งโครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาบัณฑิตไทย เรื่องกระบวนการทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนานักศึกษา บนเส้นทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เกษม วัฒนชัย (2545) กล่าวถึงบัณฑิตในอุดมคติต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาการในศาสตร์ของตนเอง มีความรู้ในลักษณะของงานที่จะประกอบธุรกิจ จะประกอบอาชีพใดก็ควรมีความรู้

การพัฒนาและยกระดับตัวเองอยู่เสมอให้เป็นบุคคลที่ทันต่อเหตุการณ์ มีภาพลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ที่สามารถจะบ่งชี้ถึงความมีประโยชน์ อันความสำคัญต่อหน่วยงานของนายจ้าง ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการในยุคปัจจุบัน บัณฑิตควรมีโอกาสได้ฝึกทักษะ ไม่เพียงแต่ในเชิงวิชาการแต่ควรมีการปฏิบัติงานหรือฝึกงานกับหน่วยงานภายนอก ควรมีความรู้ทางด้านสาขาอื่นๆ ประกอบด้วย สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้ง ควรกล้าแสดงออกมีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าทำ โดยมีข้อมูลและเหตุผลประกอบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม บัณฑิตสาขาวิชาการเงิน ควรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

ซึ่งสอดคล้องหลักการ แนวคิด การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 5 มาตรา 80 (3) ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

แนวคิดการพัฒนาให้นักศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ตระหนักว่าบัณฑิตควรมีความรู้จริงในวิชา การ และวิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถนำความรู้ไปพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศชาติเพื่อแข่งขันกับนานาชาติได้ ตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ในสาขาวิชาการ/วิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม/จริยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เร่งรัดและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา ให้มีความรู้อย่างแท้จริงในสาขาวิชาการ วิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม/จริยธรรม เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้อย่างเรียบร้อยนั้น ผู้วิจัยได้ทุ่มเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บทความวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ ที่ปรึกษาบทความวิจัย อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่แนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำบทความวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยอย่างดี สุดท้ายนี้หากปรากฏด้วยคุณค่าและความดีของบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้นำเสนอบทความวิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ บุญมา. 2542. ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อ
คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่าง
อุตสาหกรรมจากโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ
บุญเลิศ จันทโรไศย์ (ม.ป.ป.) บัณฑิตที่พึงประสงค์ และความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทัศนะของผู้จ้าง
มหาวิทยาลัยเกริก.
ปรีชา เมธาวัศรภักย์. 2544 รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพบัณฑิต
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญในทัศนะของผู้ประกอบการ.เอกสารวิชาการนำเสนอในการ
สัมมนาวิชาการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วันที่ 11 พฤษภาคม 2544 ณ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต, 2544
มาลี บุญยะมา. 2538 คุณลักษณะที่ต้องการของผู้ปฏิบัติงานสถานประกอบการเอกชน ตาม
ทัศนะของผู้จัดการฝ่ายบุคคล. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร

วรรณวิภา จัตุชัย และคณะ . 2541 . **ความต้องการบัณฑิต และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ**

บัณฑิตสถาบันราชภัฏ ตามทัศนะของผู้ประกอบการ

सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล และนพวรรณ ทับทอง.2551. **ความพึงพอใจของนายจ้างต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต**

วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ปีการศึกษา 2551

สำนักวิจัยและบริการวิชาการ . 2547 **ความต้องการบัณฑิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์**

ของบัณฑิตสถาบันราชภัฏนครสวรรค์

โปรแกรมวิชาเศรษฐรัฐกิจ . 2547 **คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ตามความ**

ต้องการของตลาดแรงงาน . สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร.

โสภณ ฟองเพชร . 2545 **ความต้องการบัณฑิตสาขาวิชาการเงินขององค์การธุรกิจใน**

เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

เอกจิตร ศิริธรานนท์.2553. **"แรงจูงมศึกษาสร้างบัณฑิตไม่ตรงความต้องการ" หนังสือพิมพ์คมชัดลึก**

ฉบับวันอังคารที่ 9 มีนาคม 2553.

แอ็กกรัก ประทิวัด. 2541 **ความพึงพอใจของผู้ประกอบการ จังหวัดชลบุรีต่อคุณสมบัติของลูกจ้าง**

ที่สำเร็จอาชีวศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาเฉพาะบริษัทไทย ซี อาร์ ที

จำกัด. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การ มหาวิทยาลัยเกริก.

ภาษาอังกฤษ

Cormick, C.A.1947. Leadership.New York: Harmonds Worth.

Elia, D;& G.M. Partick. 1972. The Determinants of Job Satisfaction Among Beginnng

Librarians. Library Quaarterly,49(7): 283-302.

Morse, Nancy C. 1985. Satisfaction in the White Collar Job. Michigan:University of Michigan

Press.

การศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

A Study of User's Behaviors and Attitudes toward Air-Conditioners.

นางสาว นุชบา อู่อรุณ

สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

pandabusaba@yahoo.com

บทคัดย่อ : การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ รวมทั้งยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ จำแนกตามสถานภาพทั่วไป จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในอาคารที่มีลักษณะเป็น บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ หรือ คอนโดมิเนียม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคร้สแควร์ t-test และ ANOVA และวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วย Schaffe's Analysis .

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการซื้อเครื่องปรับอากาศชนิดแยกส่วนติดฝาผนังหรือแบบ แวนวน ยี่ห้อยี่ห้อในแต่ละบ้านติดตั้งไว้ 1 เครื่อง โดยมีขนาด 12,500 – 25,000 บีทียู ในราคาประมาณ 15,000-25,000 บาท จะมีการซื้อเครื่องใหม่หลังจากใช้ไปประมาณ 5-10 ปี การรับรู้ข้อมูลมาจากการแสดงสินค้าที่เกี่ยวกับ เครื่องใช้ไฟฟ้าและโดยส่วนใหญ่เลือกซื้อเครื่องปรับอากาศจากห้างสรรพสินค้าเนื่องจากมีสินค้าให้เลือกมาก การเลือกซื้อใช้วิธีการเปรียบเทียบคุณภาพ หรือ ประสิทธิภาพเป็นหลัก และส่วนใหญ่เลือกซื้อเป็นเงินสด เทคโนโลยีที่ต้องการ เป็นพิเศษคือเครื่องปรับอากาศที่มีระบบฟอกอากาศหรือกำจัดแบคทีเรีย การเลือกซื้อผู้บริโภคมักคำนึงถึงการอนุรักษ์ พลังงานและสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : พฤติกรรม, ทัศนคติ, ผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

Abstract: The purposes of this study were to investigate and attitudes of users of air-conditions, to examine the relationship among users of different backgrounds, and to compare their attitudes. The sample of this study was 400 people living in single houses, townhouses, and condominiums in Bangkok. Questionnaires were used to collect the data . Data was analyzed through percentage, frequency, standard Deviation, chi-square test, anovas and Scheff's method .

The result showed that most of sample used Samsung split-type air-conditions of 12,500-25,000 Btu, one machine per house .The product's price ranged from 15,001-25,000 baht. The new machine would be replaced after 5-10 years .Users obtained the information from electrical axhitibitions. Most of them bought the products from shopping centers as there were varieties of them. Basically, users considered the product's quality, as well as energy and environment conservation, and they paid in cash. With respect to special technology, air freshening and bacteria eliminating systems were favorably required.

Keywords: Behaviors, Attitudes, Air-Conditioner.

บทนำ

การนอนหลับพักผ่อนถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง แต่จะอย่างไรจึงจะนอนหลับได้อย่างมีความสุข เรื่องของห้องนอนที่ต้องมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้อให้การนอนหลับเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบ อากาศที่เย็นสบายภายในห้องนอนคงทำให้การพักผ่อนในห้องนอนนั้นน่าอนยิ่งขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตอากาศร้อนอบอ้าว โดยเฉพาะในฤดูร้อนและในเมืองที่มีสิ่งปลูกสร้าง โดยเฉพาะอาคารและตึกต่าง ๆ มากมายที่ปลูกสร้างจนบดบังกระแสลมอย่างเช่นกรุงเทพมหานคร การที่อากาศร้อนจึงส่งผลไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อมที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพลดลง เครื่องปรับอากาศจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้นมาเพื่อเอาชนะธรรมชาตินั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ชัย ,2546:457 ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคนหลังจากได้ปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละวันมาแล้วทั้งวันย่อมต้องการการพักผ่อน ซึ่งการพักผ่อนก็มีหลายวิธี หนึ่งในวิธีเหล่านั้นคือการได้นอนหลับพักผ่อน โดยปกติทั่วไปแล้วนั้นคนเราควรนอนหลับพักผ่อนให้ได้อย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง เพื่อให้ร่างกายและจิตใจได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะได้มีกำลังวังชาไว้ปฏิบัติภารกิจในวันรุ่งขึ้นต่อไป (ณรงค์ชัย, 2546:45)

1. กรอบแนวคิด

การตลาดหมายถึง กิจกรรมที่ผู้ผลิตใช้เป็นเครื่องมือในการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการไปสู่ผู้บริโภค โดยผู้บริโภคได้รับความพึงพอใจในการซื้อสินค้าและบริการ ส่วนผสมทางการตลาด หมายถึง กิจกรรมทางการตลาดที่ผู้ผลิตใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดและดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำใด ๆ ของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับารได้รับ การใช้ การจับจ่ายสินค้าและบริการ รวมถึงกระบวนการการตัดสินใจซื้อ ทักษะคิด หมายถึง แนวความคิด ความเชื่อ อุปนิสัย ผู้บริโภค หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่เคยซื้อเครื่องปรับอากาศมาใช้ภายในที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านลักษณะเฉพาะของบุคคล หมายถึง การตัดสินใจของผู้ซื้อที่ได้รับอิทธิพลมาจากลักษณะเฉพาะส่วนบุคคลของคนด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อเครื่องปรับอากาศ ลักษณะของบ้าน รายได้ต่อเดือนของสมาชิกที่พักอาศัยอยู่ร่วมกัน พื้นที่ใช้สอยภายในตัวอาคารที่พักอาศัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศกับสถานภาพส่วนบุคคล
4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ . การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ ที่ใช้ในที่พักอาศัยเท่านั้น ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1 .ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อเครื่องปรับอากาศ 2. ลักษณะของที่อยู่อาศัย 3. รายได้ต่อเดือนของสมาชิกที่พักอาศัยอยู่ร่วมกัน 4. พื้นที่การใช้สอยภายในตัวอาคารที่พักอาศัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริโภคที่อาศัยในอาคารที่มีลักษณะเป็น บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ หรือคอนโดมิเนียมในกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ การเก็บข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ เก็บระหว่าง เดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม พ. ศ. 2555

4. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ตอนที่ 2 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของการซื้อเครื่องปรับอากาศ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริโภค ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการซื้อเครื่องปรับอากาศชนิดแยกส่วนติดฝาผนัง หรือแบบแขวน ยี่ห้อซัมซุงในแต่ละบ้านติดตั้งไว้ 1 เครื่อง โดยมีขนาด 12,500 – 25,000 บีทียู ในราคาประมาณ 15,000-25,000 บาท จะมีการซื้อเครื่องใหม่หลังจากใช้ไปประมาณ 5-10 ปี การรับรู้ข้อมูลมา จากงานแสดงสินค้าเกี่ยวกับเครื่องไฟฟ้าโดยส่วนใหญ่เลือกซื้อจากห้างสรรพสินค้าเนื่องจากมีสินค้าให้เลือกมาก การเลือกซื้อใช้วิธีการเปรียบเทียบคุณภาพ หรือ ประสิทธิภาพเป็นหลัก และซื้อส่วนใหญ่เลือกซื้อเป็นเงินสด เทคโนโลยีที่ต้องการเป็นพิเศษคือเครื่องปรับอากาศที่มีระบบฟอกอากาศหรือกำจัดแบคทีเรีย การเลือกซื้อผู้บริโภคมักคำนึงถึงการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

6. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ จำแนกตามเพศของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ จำแนกตามลักษณะของบ้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กัน จำแนกตามลักษณะของบ้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กัน จำแนกตามพื้นที่ใช้สอย พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ จำแนกตามเพศของผู้มีอำนาจการตัดสินใจซื้อพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับด้านลักษณะของบ้าน พบว่าด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ด้านส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีความแตกต่างกัน ด้านการส่งเสริมการตลาดไม่ต่างกัน ส่วนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีความแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้มีระดับความนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

7. ประโยชน์ของการวิจัย

ด้านธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศ ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องปรับอากาศที่เป็นผู้ผลิตทั้งรายเดิม และผู้ประกอบการรายใหม่ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการผลิตเครื่องปรับอากาศให้ตรงกับความ ต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการลดการนำเข้าของเครื่องปรับอากาศจากต่างประเทศ ด้านผู้จัดจำหน่ายเครื่องปรับอากาศ สามารถนำผลการวิจัย

ครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนทางการตลาดเพื่อส่งเสริมด้านการจัดจำหน่าย ด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสทางการตลาดและเป็นการเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจ ด้านการศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการทำวิจัยในหัวข้ออื่น ๆ ที่มีลักษณะการศึกษาวิจัยในแนวทางเดียวกัน หรืออาจเป็นข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในลักษณะต่อยอดจากหัวข้อเดิมแต่คนละแบบ ตลอดจนเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทั่วไป อาจารย์ นักศึกษา ในสาขาวิชาการตลาดหรือสาขาวิชาอื่น ๆ

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ได้สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

9. รายชื่อเอกสารอ้างอิง

- [1] กรมเจรจาการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2546) รายงานการนำเข้าเครื่องปรับอากาศของประเทศไทย
- [2] ชูชีพ อ่อน โลกสูง (2518) เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาการศึกษา
- [3] ณรงค์ชัย ปานสกุล. (2546) การสร้างบรรยากาศในการ พักผ่อน
- [4] บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. (2540) พฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องปรับอากาศของลูกค้านักสะสมของร้านค้าเครื่องปรับอากาศในเขตกรุงเทพมหานคร
- [5] ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2546) แนวโน้มตลาดเครื่องปรับอากาศ
- [6] สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2538) ทักษะคิดของผู้รับการฝึกต่อหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน

**พฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์มือสองของประชาชน
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี**

Consumer Behavior Towards Purchasing Second Hand

Motorcycles in Mueang Chonburi District

กมลทิพย์ เหมือนสุวรรณ

สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-Mail: noeychan@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ซื้อรถจักรยานยนต์มือสองจากแหล่งจำหน่ายต่าง ๆ ในอำเภอเมืองชลบุรีจำนวน 400 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 26-30 ปี สถานภาพโสด การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานเอกชน โดยมีรายได้เฉลี่ย 10,000-15,000 บาท ด้านพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อพบว่า ผู้ซื้อส่วนใหญ่เคยซื้อสินค้ามือสอง โดยเหตุผลในการเลือกซื้อคือ ราคาถูกกว่ารถใหม่ คิดเป็นร้อยละ 63.5 บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อคือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 68.7 โดยจะเลือกซื้อจากร้านจำหน่ายรถจักรยานยนต์มือสอง คิดเป็นร้อยละ 54.7 โดยรับทราบข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 65.3 โดยส่วนใหญ่จะเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ยี่ห้อ HONDA คิดเป็นร้อยละ 64.6 และงบประมาณในการซื้อระหว่าง 20,000-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.2 ซื้อโดยใช้การผ่อนชำระเป็นรายเดือน คิดเป็นร้อยละ 75.6

ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดแบ่งเป็น ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่จัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและพบว่าปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) โดยพิจารณาในรายด้านแล้วพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ด้านราคา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.85$) และด้านสถานที่จัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.81$) ตามลำดับ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้ประกอบการร้านค้ารถจักรยานยนต์มือสอง สามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมการขายของตนเองเพื่อให้มียอดขายเพิ่มขึ้นได้ รวมทั้งหน่วยงานราชการสามารถนำไปกำหนดมาตรฐานของรถจักรยานยนต์มือสอง เพื่อความปลอดภัยของประชาชน

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้บริโภค, รถจักรยานยนต์มือสอง

ABSTRACT:

This study aims to examine consumer behavior in buying a motorcycle second-hand in Mueang Chonburi district. The sample was purchased second-hand vehicles from different suppliers in Chonburi District 400 patients used in this study were analyzed using descriptive statistics include query frequency, percentage and mean.

The results showed that The majority of respondents were male, aged 26-30 years, the highest single degree. Most private sector employees. The median income. 10000-15000 The behavior of the purchasing decisions. Most buyers never buy a product. The reason to buy is. Cheaper than a new car for 63.5 percent of the people who have influenced your decision to buy the 68.7 percent of stores will choose to buy a motorcycle. 54.7 percent were receiving information from friends. 65.3 percent, mainly due to buying a brand HONDA MOTORCYCLE 64.6 percent, and the budget for the purchase. 20,000 to 25,000 baht, or 55.2 percent, with a monthly payment. 75.6 percent.

Factor into the marketing mix. Product Price Place and Promotion. A research study has found that the marketing mix. Overall level ($\bar{x} = 3.96$) were determined in the field and found that Consumer Focus is the first product in its class. The mean ($\bar{x} = 4.18$), followed by the price of the average ($\bar{x} = 4.08$), the promotion, the mean ($\bar{x} = 3.85$) and the property place with mean ($\bar{x} = 3.81$). respectively

The results of this study the two motorcycle shops. The findings could lead to strategies to promote the sale of their own in order to get more sales. The Government is to set a standard motorcycle. To public safety.

KEYWORDS: Consumer Behavior , Second-hand Motorcycles

1. บทนำ

จากภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยผนวกกับปัจจัยลบต่าง ๆ ภายในประเทศทำให้ผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคโดยมีความระมัดระวังการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้นพลังงานเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบัน แหล่งพลังงานค่อย ๆ เปลี่ยนไปเป็นแหล่งพลังงานที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีในการผลิตมากยิ่งขึ้น เช่น จากน้ำมันปิโตรเลียมไปเป็นพลังงานแสงอาทิตย์ ประเทศไทยมีแหล่งพลังงานหลายประเภทด้วยกัน แต่อาจจะมิมีในปริมาณค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ บางครั้งวิกฤตการณ์ของโลกอาจจะทำให้ประเทศไทยได้รับอิทธิพลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยยังต้องมีการนำเข้าน้ำมันเป็นจำนวนมาก จากสถานการณ์ราคาน้ำมันในช่วงที่ผ่านมา ราคาน้ำมันในตลาดโลกนอกจากจะมีความผันผวนค่อนข้างสูงแล้ว หากพิจารณาถึงราคาน้ำมัน และการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย จะพบว่ามิมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นั้นหมายความว่าภาคประชาชนจะต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ประชาชนก็เริ่มตระหนัก และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จะใช้จ่ายอย่างประหยัดมากขึ้น และแนวทางหนึ่งที่ประชาชนได้ใช้ คือการที่เลือกจะประหยัดทางด้านน้ำมัน โดยการเลือกใช้รถจักรยานยนต์มือสอง ซึ่งจากการเปิดเผยตัวเลขและแนวโน้มของตลาดการประมูลรถมือสองของบริษัทสหการประมูล 1 นั้นพบว่าสามารถขยายได้เกือบ 100%เนื่องจากพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการซื้อที่ประหยัด และตัดสินใจเลือกใช้รถจักรยานยนต์ มือสอง เนื่องจากทำให้ประหยัดขึ้นและรถจักรยานยนต์มือสองก็มีคุณภาพที่ใกล้เคียงกับรถออกใหม่

จากการปรับลดพฤติกรรมการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย และหันมาให้ความสนใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสอง ซึ่งเหตุผลหนึ่งอาจเกิดจากราคาน้ำมันที่นับวันจะเพิ่มสูงขึ้น ผู้ศึกษาคิดว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ที่น่าสนใจที่จะทำให้เกิดการใช้รถจักรยานยนต์มือสองและประเด็นที่สำคัญรถจักรยานยนต์มือสอง หรือของมือสองทั่วไปในอดีตอาจจะมีผู้ใช้อยู่ในกลุ่มที่มีรายได้น้อย แต่ด้วยสภาพปัจจุบันนี้จะมีคนกลุ่มอื่นเข้ามาใช้ของมือสองกันหรือไม่

2. ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด

สิ่งที่จะสนองความต้องการของลูกค้าได้ มีอยู่ 4 ประการ คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด ทั้ง 4 ประการจะต้องสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้สนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างกลมกลืน

1. ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์หมายถึง สิ่งที่จะสนองความต้องการของลูกค้า อาจมีตัวตนหรือไม่มีตัว ตนก็ได้ จะต้องพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- คุณสมบัติผลิตภัณฑ์ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพ ทางเคมี ทางชีววะ ความงาม ความทนทาน รูปร่างรูปแบบของผลิตภัณฑ์

- ผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์ เป็นผลประโยชน์ที่ผลิตภัณฑ์มีต่อลูกค้า มี 2 ด้านคือ ผลประโยชน์โดยหน้าที่ของผลิตภัณฑ์ และผลประโยชน์ทางด้านอารมณ์

- ส่วนประสมผลิตภัณฑ์ คือความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ โดยทั่วไปเรามักจะมีผลิตภัณฑ์มากกว่า 1 ชนิด ส่วนประสมทางผลิตภัณฑ์อาจแบ่งออกตามชนิด ตามรุ่น ตามขนาด ตามลักษณะจัดจำหน่ายหรือตามความเกี่ยวข้องกันของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

- ตราสินค้า เป็นการบรรยายถึงลักษณะของผลิตภัณฑ์ซึ่งอาจเป็นคำพูด สัญลักษณ์ หรือรวมกัน โดยทั่วไป เจ้าของผลิตภัณฑ์มักใช้ตราสินค้า มาจำแนกสินค้าให้เห็นว่าแตกต่างจากสินค้าของคนอื่นและทำให้ผู้บริโภคจดจำ สินค้าได้ง่าย ตราสินค้ามีส่วนสำคัญมากที่ทำให้ผู้บริโภคหันกลับมาซื้อสินค้าของเรา ในโอกาส หน้าอีก

2. ราคา

- องค์ประกอบหลักในการกำหนดราคาต่ำสุดคือ ต้นทุนการผลิต และองค์ประกอบในการกำหนดราคาสูงสุดคือ คุณค่าในสายตาของผู้บริโภค

- การกำหนดราคาเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญมาก ในการกำหนดราคาจะต้องมีความชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์ของการกำหนดราคา เช่น ลดราคาเพื่อสกัดคู่แข่ง ลดราคาเพื่อไล่ตามคู่แข่ง สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การทำให้ลูกค้ายอมรับในการเปลี่ยนแปลงราคา

- ประเด็นสำคัญของราคาไม่ได้อยู่ที่ตั้ง ไว้ที่ราคาเท่าไร หากแต่ขึ้นกับการเปรียบเทียบระหว่างราคาของสินค้า กับคุณค่าของสินค้าที่มีต่อผู้บริโภค

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจัดจำหน่าย มีความหมายครอบคลุมในเรื่อง การนำสินค้าจากผู้ผลิตไปถึงมือผู้บริโภค การควบคุมปริมาณสินค้า การขนส่ง การติดต่อสื่อสาร จนกระทั่งเรื่องประเภทของร้านจำนวนของร้าน โกดัง การกระจายทางกายภาพ วิธีการกระจายสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายต้องคำนึงถึง การเข้าถึง รักษาไว้ พื้นที่ครอบคลุม

4. การส่งเสริมการตลาด

หมายถึง ความพยายามทั้งสิ้นที่จะส่งเสริมให้การตลาดบรรลุเป้าหมายได้ ทำให้ลูกค้ามาซื้อสินค้าสนใจสินค้าของเรา ลูกค้าเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสินค้าและรักษาไว้ไม่ให้เปลี่ยนแปลง

การส่งเสริมการตลาด ประกอบไปด้วย 1) การโฆษณา 2) การส่งเสริมการขาย 3) การขายโดยใช้พนักงาน 4) การประชาสัมพันธ์ 5) การพูดแบบปากต่อปาก

- การโฆษณา เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว ที่มีประสิทธิภาพสำหรับตลาดแบบมวลชน มีลักษณะเป็นการเสนอข่าวสาร ทำให้เกิดการรับรู้ สร้างสรรค์ความรู้สึกที่ดีต่อสินค้า และทำการสร้างการเรียนรู้ เร่งเร้าให้เกิดการซื้อ

- การส่งเสริมการขาย เป็นการสื่อสารทางเดียวเกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจเฉพาะอย่าง ทำให้เกิดแรงจูงใจระยะสั้น ๆ มีวัตถุประสงค์ทำให้เกิดการรับรู้ การเรียนรู้และแนวทางการใช้สินค้า

- การขายด้วยพนักงานขาย เป็นการสื่อสารสองทางที่มีคุณภาพสูง โดยผ่านการพูดคุยหรือชี้แนะการใช้สินค้า ต่อผู้บริโภคแต่ละคนโดยตรง มีลักษณะเป็นการเสนอข่าวสารข้อมูลพิเศษให้กับผู้ที่จะเป็นลูกค้า

- การประชาสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารทางเดียวเกี่ยวกับข่าวสารในเชิงพาณิชย์ของสินค้าผ่านสื่อสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรับรู้ การเรียนรู้ และ สนับสนุนการตัดสินใจ

- การพูดปากต่อปาก เป็นการสื่อสารสองทาง มีลักษณะเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการพูดแบบปากต่อปากมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคมาก โดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาสูง และสินค้าที่ไม่มีรูปร่าง

ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภค คือ การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ได้มาและการใช้ซึ่งสินค้าและบริการ ทั้งนี้หมายรวมถึงกระบวนการตัดสินใจซึ่งมีมาอยู่ก่อนแล้ว และซึ่งมีส่วนในการกระทำดังกล่าว (ธงชัย สันติวงศ์, 2517:29)

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรม การซื้อและการใช้ของผู้บริโภค เพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการและพฤติกรรม การซื้อ โดยใช้คำถามเพื่อค้นหาคือ 6 Ws1H ได้มาซึ่งคำตอบ 7 ประการ (7Os) ได้แก่

1. ใครคือกลุ่มเป้าหมาย (Who is in the target market) เพื่อตอบคำถามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย (Occupants) ได้แก่ด้านประชากรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จิตวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์

2. ผู้บริโภคซื้ออะไร (What does the consumer buy) เพื่อตอบคำถาม อะไรคือสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการจากผลิตภัณฑ์นั้นๆ (Objects) ซึ่งรวมถึงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ ความแตกต่างจากคู่แข่ง
3. ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the consumer buy) เพื่อตอบคำถามอะไรคือวัตถุประสงค์ของการซื้อผลิตภัณฑ์ (Objects)
4. ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who participates in the buying) เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ (Organization)
5. ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the consumer buy) เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับโอกาสในการซื้อ (Occasion)
6. ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the consumer buy) เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับช่องทางหรือแหล่งที่ผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์ (Outlet)
7. ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the consumer buy) เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ (Operation)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยของนางสาวชนิดดา ชัยประสาน ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อเครื่องแต่งกายมือสองในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ซื้อรถจักรยานยนต์มือสองให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับดี

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์มือสองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้ที่ซื้อรถจักรยานยนต์มือสองจากแหล่งจำหน่ายรถจักรยานยนต์มือสองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยเก็บข้อมูลบริเวณร้านขายรถจักรยานยนต์มือสอง

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพ ระดับการศึกษา

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสอง และ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสองทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.3.1 แบบสอบถาม เรื่อง พฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์มือสองในเขต อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สำหรับผู้ที่เข้ามาใช้บริการ ณ ร้านจำหน่ายรถจักรยานยนต์มือสอง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 ราย

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาคัดเลือกรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ประมวลผล ดังนี้

1. รวบรวมแบบสอบถามที่ทำการเก็บตัวอย่างและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามมาลงรหัส (Code) โดยใส่หมายเลขกำกับแบบสอบถามตั้งแต่ฉบับแรก จนถึงฉบับสุดท้าย
3. ประมวลผลข้อมูลโดยการหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาคำนวณเพื่อหาข้อสรุป
4. ข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) ได้นำมาประเมิน (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert) ในระดับต่างกัน ซึ่งเกณฑ์การแปรผลนั้นผู้วิจัยได้ใช้สูตรในการคำนวณอัตราภาคชั้น คือ

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับชั้น}} = \frac{(5 - 1)}{5} = 0.8$$

การแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เป็นส่วนประเมินค่าตามแนวคิดของ (Best, 1983) ดังนี้

1.00 – 1.80	อยู่ในเกณฑ์	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	อยู่ในเกณฑ์	น้อย
2.61 – 3.40	อยู่ในเกณฑ์	ปานกลาง
3.41 – 4.20	อยู่ในเกณฑ์	มาก
4.21 – 5.00	อยู่ในเกณฑ์	มากที่สุด

5. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสอง ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสองดังนี้

ด้านพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อพบว่า ผู้ซื้อส่วนใหญ่เคยซื้อสินค้ามือสอง โดยเหตุผลในการเลือกซื้อคือ ราคาถูกกว่ารถใหม่ คิดเป็นร้อยละ 63.5 บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อคือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 68.7 โดยจะเลือกซื้อจากร้านจำหน่ายรถจักรยานยนต์มือสอง คิดเป็นร้อยละ 54.7 โดยรับทราบข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 65.3 โดยส่วนใหญ่จะเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ยี่ห้อ HONDA คิดเป็นร้อยละ 64.6 และงบประมาณในการซื้อระหว่าง 20,000-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.2 ซื้อโดยใช้การผ่อนชำระเป็นรายเดือน คิดเป็นร้อยละ 75.6

ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดแบ่งเป็น ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและพบว่าปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) โดยพิจารณาในรายด้านแล้วพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ด้านราคา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.08$) ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.85$) และด้านสถานที่จัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.81$) ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

จากผลงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายผลได้ว่า ผู้ที่ตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของนางสาวชนิดดา ชัยประสาน ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อเครื่องแต่งกายมือสองในอำเภอ

เมืองเชียงใหม่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ซื้อรถจักรยานยนต์มือสองให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วน
ประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับดี

7. สรุปผลการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสองในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่าผู้ที่ตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์มือสองโดยให้
ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านราคา ด้านการส่งเสริม
การตลาด และด้านสถานที่จัดจำหน่าย ตามลำดับ

8. ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์
รถจักรยานยนต์มือสองได้ดังนี้

1. แนวทางสำหรับผู้ประกอบร้านค้ารถจักรยานยนต์มือสอง ผู้ประกอบการสามารถนำผล
การศึกษาไปกำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมการขายของตนเองเพื่อให้มียอดขายเพิ่มขึ้น ได้
2. แนวทางสำหรับหน่วยงานราชการที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับร้านขายรถจักรยานยนต์มือสอง
สามารถนำไปกำหนดมาตรฐานของรถจักรยานยนต์มือสอง เพื่อความปลอดภัยของประชาชน และเพื่อ
เป็นหนทางป้องกันเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดจากการใช้รถจักรยานยนต์มือสอง

9. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิที่ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนวิจัย

10. เอกสารอ้างอิง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2534. การบริหารตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ. พัฒนาศึกษา.

ศุภร เสรีรัตน์. 2540. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

จิราภา เดโช. 2546. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อบ้านมือสองจากธนาคารพาณิชย์หนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ.

ชนิดตา ชัยประสาน. พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อเครื่องแต่งกายมือสองในอำเภอเมืองเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบ
อิสระ.

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน
บริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง

The relationship between factors related to work and the organizational commitment of
employees in Ladkabang

วันทนา สุขอนุเคราะห์

สาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

Email: C_heart453@hotmail.com

บทคัดย่อ :

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตลาดกระบังและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตลาดกระบัง

ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานบริษัทเอกชนในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยรวม ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กรอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการบังคับบัญชา ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการและด้านความก้าวหน้าในอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ (2) พนักงานบริษัทเอกชนในเขตลาดกระบัง มีความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมด้านความตั้งใจ ทุ่มเททำงานเพื่อองค์กร มีความผูกพันอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร และด้านความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานในองค์กรต่อไป อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ (3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความผูกพัน

ABSTRACT:

The purpose of this research have a objective for level comment of the factor in work and Engagement of private employees in Ladkabang. Study relation between the factor of Engagement of private employees in Ladkabang.

Result of research (1) The private have comment of factor total for Engagement in work and organization in high level, for environment in work, mastery ,compensation and welfare and career progression in medium level, respective. (2) The private employees in Ladkabang have Engagement for organization total have intention , Dedicated to their work, have Engagement in high level , feeling past of the organization and longing in the next work have medium level, respective. (3) Finally, the researcher found that the factors related to work were positively correlated with organizational commitment in an overall picture at the rather high statistically significant level of .01

Keywords : Engagement

1. บทนำ

จากสภาวะการณ์ทางธุรกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในปัจจุบัน รวมทั้งเศรษฐกิจที่ผกผันอยู่อย่างต่อเนื่อง องค์กรต่างๆ จึงมีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่ง และ สามารถอยู่ในตลาดของธุรกิจได้ หลายองค์กรจึงได้มีการพัฒนา ปรับปรุง ทรัพยากรขององค์กรด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า ทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในองค์กร คือ ทรัพยากรมนุษย์ โดยการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์เป็นที่สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กร การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยด้านกำลังเป็นสำคัญ ดังนั้นการได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเข้ามา ปฏิบัติงานในองค์กรก็จะส่งผลต่อความเจริญเติบโตขององค์กร สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม การที่องค์กรใดที่จะบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของการบริหารงานให้ครอบคลุมทุกชั้นตอน ตั้งแต่ก่อนการจัดการคนเข้าทำงาน ขณะ ปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร และที่สำคัญองค์กรต้องบำรุงรักษาบุคลากร ซึ่งจะต้องกระทำเป็นกระบวนการ ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน (เอกชัย เหล่าอิสรียะ , 2551) ทั้งนี้เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้ องค์กรประสบความสำเร็จ และสามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าองค์กรจะมีวิธีการหรือแนวทางในการจัดการในรูปแบบต่างๆ แต่องค์กรส่วนใหญ่ยัง ประสบกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรอยู่ เช่นการลาออกของพนักงาน พนักงานทำงานไม่มีประสิทธิภาพ หรือ แม้แต่ปัญหาการแย่งชิงพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ ได้มีการเสนอแนวความคิดในการสร้างความพึงพอใจ ในการทำงานของพนักงาน นั่นคือ การสร้างความความรู้สึก และการยอมรับต่อที่ทำงาน และการวัดระดับความ พึงพอใจของพนักงาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้เพียง ส่วนหนึ่งเท่านั้น ในปัจจุบันได้มีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อที่จะทำความเข้าใจในระดับที่ลึกกว่าเรื่องความพึงพอใจใน งานของพนักงาน นั่นคือ การศึกษาเรื่องความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร (employee engagement)

ความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกทัศนคติและค่านิยมของบุคคลที่มีต่อองค์กรตลอดจนพฤติกรรมอัน แสดงถึงความพยายามอย่างมุ่งมั่นของบุคคลที่จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ทุ่มเทให้กับงานที่ปฏิบัติ มีความรู้สึก เป็นหนึ่งเดียวกับบริษัท มีความจงรักภักดีต่อองค์กร และมีความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานและเป็นสมาชิกของ องค์กรต่อไป ในแต่ละปีมีพนักงานที่ลาออกหรือเปลี่ยนงานในเขตตลาดกระบังเป็นจำนวนค่อนข้างสูง (สำนักงาน สถิติแห่งชาติ) ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อระบบงานขององค์กรเป็นอย่างมากทำให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างไม่ ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและปัญหาที่ต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของ พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตตลาดกระบัง เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาความรู้สึก และพฤติกรรม รวมถึงทัศนคติที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงาน และเป็นการ รักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังช่วยสร้างเสริมบรรยากาศที่ดีในการ ทำงานร่วมกันต่อไปอย่างยั่งยืน

2. ทบทวนวรรณกรรม

ชูศักดิ์ เชนประ โคน (2550, หน้า 38-39) ได้สรุปทฤษฎีลำดับขั้นตอนของ Maslow (1970) ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการในขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการแก้ความหิวและความกระหาย ความต้องการพักผ่อน ความต้องการปัจจัย 4 ความต้องการการจัดความเจ็บปวดและความไม่ปกติสุขของกายภาพอื่นๆ
2. ความต้องการความปลอดภัย ซึ่งเป็นความต้องการที่แสวงหาความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม และได้รับความคุ้มครองจากบุคคลอื่น ได้แก่ ต้องการความปลอดภัยต่างๆ ต้องการความเป็นอิสระจากอันตรายต่างๆ ต้องการภาคคะเนเพื่ออนาคตของตนเองได้
3. ความต้องการความรักหรือความต้องการทางสังคม ซึ่งเป็นการรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วม และมีการเข้ากลุ่มหรือเข้าพวก ได้แก่ ต้องการเพื่อน ต้องการสมาคมกับคนอื่น ต้องการมีส่วนร่วมสัมพันธ์ในเพศตรงข้าม
4. ความต้องการที่จะได้รับการนับถือหรือได้รับการยกย่องจากผู้อื่น โดยให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติและให้ความสำคัญแก่ตนเอง ได้แก่ ต้องการได้รับสัมมาคารวะ ต้องการความมั่นใจจากความคิดเห็นของคนอื่นต้องการที่จะได้รับการยอมรับ ต้องการความมั่นใจในตนเอง ต้องการแสดงให้เห็นว่าคุณค่าต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น
5. ความต้องการเป็นคนที่มีสมรรถนะหรือความต้องการความสำเร็จอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการบรรลุเป้าหมายสูงสุดในชีวิต ได้แก่ ต้องการบรรลุเป้าหมายตามความสามารถของตนเอง ต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ต้องการกระทำในสิ่งที่เหมาะสมและดีที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

ต้องการให้มีความต่อเนื่องของเนื้อหาจึงยกเอาทฤษฎีแรงจูงใจตามลำดับขั้น 5 ขั้น มาประยุกต์ใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้พนักงานในองค์กร ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน(basic) จนถึงระดับซับซ้อน (complex) ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกายในองค์กร (Physiological needs in organization) ได้แก่
 - การระบายอากาศ บรรยากาศปลอดโปร่ง ไม่อึดอัด ทึบ/ฝุ่น/ควัน/กลิ่น/ร้อน เงินเดือนพื้นฐานที่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต คุณค่าของงาน ความรู้ความสามารถ โรงอาหารที่มีอาหารอร่อย สะอาด ถูกหลักโภชนาการ ราคาไม่แพง และ สภาพการทำงานที่เอื้อต่อการทำงานให้สำเร็จตามหน้าที่ความรับผิดชอบ
2. ความต้องการความปลอดภัยในองค์กร (Safety needs in organization) ได้แก่
 - สภาพการทำงานที่เหมาะสม ปลอดภัยต่ออาชีวอนามัย สวัสดิการ การขึ้นเงินเดือนทั่วไป และงานที่มั่นคง
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของในองค์กร (Belongingness and love needs in organization) ได้แก่
 - คุณภาพของการกำกับดูแล ความเข้ากันได้กับกลุ่มผู้ร่วมงาน และมิตรภาพแบบมีอาชีพ
4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่องในองค์กร (Esteem needs in organization) ได้แก่
 - ชื่อตำแหน่ง การจ่ายเพิ่มขึ้นตามระบบคุณธรรม ไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ การได้รับการยกย่องชมเชยจากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงาน การทำงานได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ และหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีคุณค่า
5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงในองค์กร (Self-actualization needs in organization) ได้แก่
 - งานที่ท้าทาย การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความสำเร็จในการทำงาน และความก้าวหน้าในองค์กร

องค์ประกอบของผลตอบแทน ในองค์กรธุรกิจแต่ละแห่งจะมีการกำหนดค่าตอบแทนให้กับพนักงานในรูปแบบที่ต่างกัน ซึ่งในการกำหนดค่าตอบแทนนี้จะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม ความพึงพอใจ และความเหมาะสม เป็นสำคัญ ซึ่ง กิ่งพร ทองใบ (2545 , หน้า 11) ได้กำหนดผลตอบแทนไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ค่าตอบแทนทั้งหมด เป็นผลตอบแทนที่พนักงานจะได้รับจากการทำงานทั้งหมด ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด

1.1 ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

1.2 ค่าตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน

2. ผลตอบแทนด้านความสัมพันธ์ เป็นผลตอบแทนของพนักงานที่ไม่สามารถบอกเป็นจำนวนได้ ซึ่งจากการจ้างงาน เช่นความพึงพอใจทางด้านสังคม มนุษยสัมพันธ์ หรือความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จ ตัวอย่างผลตอบแทนด้านความสัมพันธ์ที่สำคัญได้แก่

2.1 การยกย่องและการให้ตำแหน่ง

2.2 การมอบหมายงานที่ท้าทายความสามารถ

2.3 การให้ความมั่นคงในการจ้างงาน

2.4 การให้โอกาสในการเรียนรู้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน ลิทธิชัย เลี้ยงถนอม (2547 , หน้า 67) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อบุคลากรในการทำงาน เนื่องจากในการทำงานในองค์กรในวันทำงานจะต้องพบเจอกับสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในองค์กรที่หลากหลาย ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรจะต้องสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน และจะส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมการทำงาน และประสิทธิภาพในการทำงานด้วยเช่นกัน

จากแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า ความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ส่วนแล้วแต่เป็นพื้นฐานและจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ทุกคน ความต้องการจึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ใช้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการ ที่พักอาศัยเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ ที่ใช้สำหรับ การกินอยู่ หลับนอน เป็นที่สำหรับคุ้มครองปกป้องร่างกายมนุษย์ให้รอดพ้นจากอันตราย เพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติสุข จากความสำคัญของที่พักอาศัยนี้ องค์กรต่าง ๆ ในสังคมจึงให้ความสำคัญในการจัดที่พักอาศัยให้พนักงานหรือบุคลากรของตนในรูปแบบของสวัสดิการ สวัสดิการด้านที่พักอาศัยจึงเป็นสิ่งที่องค์กรจัดให้กับพนักงานเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล อำนวยความสะดวก เสริมสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย มั่นคง พึงพอใจ และเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเหมาะสม จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมกำลังใจ บำรุงขวัญ สร้างศรัทธา ซึ่งบริษัทจำเป็นต้องให้ความสำคัญในด้านดังกล่าวเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตภาคกระบี่

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง
3. เพื่อข้อเสนอแนะในการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาโดย จะศึกษาในขอบเขต 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ ด้านสภาพในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านการบังคับบัญชา ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กร

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จะทำการศึกษาเฉพาะประชากรพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากหน่วยย่อยของประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยเปิดโอกาสให้หน่วยย่อยของประชากรทุกหน่วยมีสิทธิ์ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน สุ่มจนได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครบตามต้องการ

ขอบเขตด้านระยะเวลาโดยจะทำการศึกษาในช่วงวันที่ 1 ธันวาคม 2555 ถึง วันที่ 1 มีนาคม 2556 ในการกรอกแบบสอบถามและวิเคราะห์ผล

4. ระเบียบวิธีวิจัย

- 4.1 ประชากรคือ พนักงานบริษัทเอกชนในเขตลาดกระบัง
- 4.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชนในเขตลาดกระบัง จำนวน 399 (Yamane 1973, อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ 2545)
- 4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
● ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ
● สวัสดิการ ด้านสภาพในการทำงาน
● ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ
● ด้านการบังคับบัญชา
● ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กร
● ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร
● ความตั้งใจที่จะทุ่มเททำงานเพื่อองค์กร
● ความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานในองค์กรต่อไป

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความผูกพันต่อองค์กร
2. แบบสอบถามได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์กำหนดไว้โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง และแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง
3. แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความผูกพันต่อองค์กร โดยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานของพนักงาน มีข้อคำถามแบ่งรายด้าน 5 ด้านและศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของ

พนักงานจำนวน 3 ด้าน แต่ละข้อแบ่งระดับความเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน กับกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง และหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา พบว่ามีความเชื่อมั่น 0.98

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความและสิ่งพิมพ์ต่างๆเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม 5 ด้าน

2. กำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง และแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง

3. นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข จนสมบูรณ์ ไปเก็บจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 400 คน

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย หาค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ Pearson (Pearson 's product-moment correlation)

5 ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง ผลการวิจัยเป็นดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ	2.98	0.75	ปานกลาง
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	3.37	0.6	ปานกลาง
3. ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ	2.79	0.81	ปานกลาง
4. ด้านการบังคับบัญชา	3.30	0.74	ปานกลาง
5. ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กร	3.61	0.63	มาก
รวม	3.21	0.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัย พบว่าเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้าน พบว่า ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.61$) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{x}=3.37$) และด้านบังคับบัญชา ($\bar{x}=3.30$) ตามลำดับ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
1. ด้านความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร	3.45	0.7	ปานกลาง
2. ด้านความตั้งใจ ทุ่มเททำงานต่อองค์กร	3.71	0.54	มาก
3. ด้านความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานในองค์กรต่อไป	3.37	0.7	ปานกลาง
รวม	3.51	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัย พบว่าระดับความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก (=3.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความตั้งใจ ทุ่มเททำงานเพื่อองค์กร (=3.71) ด้านความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร (=3.45) ด้านความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานในองค์กรต่อไป (=3.37) ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตภาคกระบุง ดังข้อมูลที่ปรากฏตาราง 3

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

1. ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ (X_1) 2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (X_2) 3. ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (X_3) 4. ด้านการบังคับบัญชา (X_4) 5. ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กร (X_5)

ความผูกพันต่อองค์กร ประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

1. ด้านความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร (Y_1) 2. ด้านความตั้งใจที่จะทุ่มเททำงานเพื่อองค์กร (Y_2) 3. ด้านความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานในองค์กรต่อไป (Y_3)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	ความสัมพันธ์ (r)			
	ความผูกพันต่อองค์กร			
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	รวม
	(Y_1)	(Y_2)	(Y_3)	(Y)
1. ด้านที่ 1. (X_1)	.479**	.363**	.433**	.479**
2. ด้านที่ 2. (X_2)	.462**	.403**	.498**	.511**
3. ด้านที่ 3. (X_3)	.459**	.297**	.483**	.470**
4. ด้านที่ 4. (X_4)	.416**	.447**	.467**	.494**
5. ด้านที่ 5. (X_5)	.740**	.637**	.666**	.763**
รวม	.632**	.527**	.631**	.671**
**p < .01				

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .671$) กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6 อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ เพ็ญสุดา ว่องวิญญพงศ์ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพนักงานสังกัดรองผู้ว่าการบริหารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1. พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านทุ่มเทแรงกาย แรงใจให้กับงานอย่างเต็มที่ ท่านมีทัศนคติในเชิงบวกต่องานที่ปฏิบัติหรืองานที่ได้รับมอบหมาย ท่านรู้สึกว่าการงานของท่านท้าทายกับความสามารถ

2. พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านปฏิบัติงานท่ามกลางเพื่อนร่วมงานที่มีมิตรไมตรีและมีความช่วยเหลือกันดี ท่านได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานทุกครั้งเมื่อต้องการช่วยเหลือ ท่านเห็นด้วยว่าเวลาในการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ปัจจุบันมีความเหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของท่าน

3. พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ด้านการบังคับบัญชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บังคับบัญชารับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างตั้งใจในการทำงานผู้บังคับบัญชาของท่านให้คำแนะนำแก่ท่านอย่างเป็นกันเอง ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของท่านแจ้งข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงภายในบริษัท ให้ท่านทราบอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และสม่ำเสมอ ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของท่านดูแล ควบคุมติดตามการปฏิบัติงานของท่านอย่างสม่ำเสมอ

4. พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การดำเนินการด้านสิทธิประโยชน์ต่างๆ เป็นต้น

5. พนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านยังปฏิบัติงานในองค์กร แม้ว่าได้รับผลประโยชน์ตอบแทนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมงาน ท่านมีความก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จในตำแหน่งหน้าที่การงานที่มากกว่า ท่านเห็นว่าองค์กรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างเป็นธรรมและมีประโยชน์

ความสัมพันธ์ต่อองค์กรของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตลาดกระบัง มีความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุทธิวรรณ ศรีสุพรรณ (2550) ศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า พนักงานมีความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และช่อสุดา โสระดา (2551) ศึกษาเรื่อง ความผูกพันของพนักงานต่อบริษัท มโนราห์อุตสาหกรรมอาหาร จำกัด พบว่า พนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านทุ่มเทแรงกาย แรงใจให้กับงานอย่างเต็มที่ ท่านมีทัศนคติในเชิงบวกต่องานที่ปฏิบัติหรืองานที่ได้รับมอบหมาย ท่านรู้สึกว่างานของท่านท้าทายกับความสามารถ
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ตามลำดับ
3. ด้านการบังคับบัญชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าพนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ตามลำดับ
4. ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ตามลำดับ
5. ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
6. ด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความผูกพันอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร และด้านความผูกพันที่จะปฏิบัติงานในองค์กรต่อไปอยู่ในระดับปานกลาง

8 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ ควรมีการมอบหมายงานที่ทำให้มีความเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติและต้องให้สอดคล้องกับเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับ และองค์กรต้องมีการกำหนดค่าตอบแทนการเบิกจ่ายในรูปแบบของสวัสดิการให้เป็นรูปธรรมและชัดเจนมากกว่านี้ กล่าวคือ สวัสดิการควรมีการยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบที่พนักงานมีความต้องการมากกว่านี้
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน องค์กรควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งสาธารณูปโภคให้กับพนักงานอย่างเพียงพอ
3. ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ องค์กรควรมีการกำหนดเป็นนโยบายในการวางแผนงานอาชีพ ในการทำงานเพื่อเป็นการจูงใจให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น และองค์กรควรให้การสนับสนุนกับพนักงานที่มีอายุงานมากหรือพนักงานที่มีความสามารถได้เลื่อนตำแหน่งและปรับตำแหน่งตามความเหมาะสม
4. ด้านการบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาควรให้ความเสมอภาคกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการกระจายงานและการมอบหมายงาน ต้องมีการมอบหมายงานให้เท่าเทียมกันเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งภายในหน่วยงาน และผู้บังคับบัญชาควรให้พนักงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้การ

ทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้คำปรึกษาและคำชี้แนะเมื่อเกิดปัญหาขึ้น และเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาทำงานได้ตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บังคับบัญชาควรให้คำชมเชย เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรได้เช่นกัน

5. ด้านทัศนคติต่อการทำงานและองค์กร องค์กรควรปลูกฝังให้พนักงานทุกคนมีความรู้สึกเปรียบเสมือนเป็นเจ้าของและเปลี่ยนทัศนคติโดยการสร้างกิจกรรมให้พนักงานเกิดทัศนคติในทางบวกกับองค์กรมากที่สุด

6. ด้านความผูกพันต่อองค์กร องค์กรควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจยิ่งขึ้นในกรณีที่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานก็ร่วมกันเรียนรู้ และแก้ไขปัญหา ส่งผลให้พนักงานมีความรู้สึกอยากปฏิบัติงานและเกิดความทุ่มเทในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น และองค์กรควรมีการส่งเสริมการสอนงานและสนับสนุนเพื่อให้พนักงานทุกคนได้มีการเรียนรู้และเกิดความผูกพันระหว่างตัวบุคคลเกิดขึ้น และองค์กรต้องให้ความสำคัญและการสนับสนุนระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งจะส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรอีกทางหนึ่งด้วย

9 กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ได้สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

10 เอกสารอ้างอิง

กิ่ง ทองใบ. (2545). การบริหารค่าตอบแทน.กรุงเทพมหานคร: Diamond in Business World.

ช่อสุดา โสระดา. (2551). ความผูกพันพนักงานบริษัท มโนราห์อุตสาหกรรมอาหาร จำกัด .วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชูศักดิ์ เจนประโคน . (2550). เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชญญลักษณ์ บรรจงแก้ว. (2548). ความผูกพันต่อองค์กร : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสรรพากร พื้นที่กรุงเทพมหานคร 7 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นฤมล นิราทร. (2534) การวางแผนอาชีพงานและการพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, งานวิจัยเสริมหลักสูตร.

เพ็ญสุดา ว่องวิษณุพงศ์. (2550). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพนักงานสังกัดรองผู้ว่าการบริหารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2546). การบริหารทรัพยากรมนุษย์.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไพบีฑ.

สิทธิชัย เลียงถนอม.(2547) . ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมการทำงาน.วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 4 , 67-75.

สุทธิวรรณ ศรีสุพรรณ . (2550). ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกชัย เหล่าอิสริยะกุล. (2551). การบริหารทรัพยากรมนุษย์สำคัญจริงหรือ.ค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2556 , จาก <http://www.hu.ac.th>

**ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในงาน
อุตสาหกรรม ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร**

*The Relationship between Job satisfaction and the need of self Development of persons
in Amatanakorn Industrial Estate*

นางสาวณัฐชญา พิมพ์ภรณ์

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

บทคัดย่อ :

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจในงานของบุคลากร เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาตนเองของบุคลากร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพให้แก่บุคลากร โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสถานประกอบการในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จำนวน 400 คน ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามด้านระดับความพึงพอใจในงาน และแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-test ค่า One-way ANOVA และค่าวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน และด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน ที่แตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน และระดับความพึงพอใจในงานกับความต้องการพัฒนาตนเองในการทำงานมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย

คำสำคัญ : ความพึงพอใจในการทำงาน , ความต้องการการพัฒนาตนเอง

ABSTRACT:

The purpose of this research was to study (1) The satisfaction on the job (2) The personal factors which effect to self Development (3) The relationship between Job satisfaction and the need of self Development and (4) Approach for promote career development. The sample for this study is persons work in Amatanakorn Industrial Estate. . The questionnaires used for this research consisted of the following ; An level of Job satisfaction questionnaires and the need of self Development questionnaires. The statistical methods that were used in and

this research are as follow; percentages, mean, standard deviation, T-test, One-way ANOVA and Regression analysis

The results were as follows : (1) For personal factors ,length of working time had significant effect to need of self Developme and sex, age, marital status, level of education and salary level these factors had no significant effect to burn out. (2) Level of Job satisfaction and the need of self Development had a slightly relation.

Keywords : Job satisfaction and the need of self Developmen

บทนำ

ปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารธุรกิจประกอบด้วย คน เงินทุน เครื่องจักร และวัตถุดิบ ซึ่งหากพิจารณาทั้ง 4 ปัจจัยนี้แล้วจะพบว่า คนจะเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการบริหารจัดการ เงินทุน เครื่องจักร วัตถุดิบ ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และยังถือว่าเป็นกำลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนและนำพาองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าได้อีกด้วย

การพัฒนา ตรงกับภาษาอังกฤษว่า self-development ซึ่งความหมายโดยสรุปของคำว่า การพัฒนาตน หมายถึง การที่บุคคลพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนด้วยตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งจะทำได้สามารถดำเนินกิจกรรม แสดงพฤติกรรม เพื่อสนองความต้องการ แรงจูงใจ หรือเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ เพื่อให้ตนเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตลอดจนเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขของตน

สถานการณ์ทางธุรกิจในปัจจุบัน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้แต่ละองค์กรต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์และมีความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งแนวทางหนึ่งในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าก็คือ การพัฒนาบุคลากร แต่เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านลักษณะส่วนบุคคล ความคิด ทักษะ การศึกษา เป็นต้น ทำให้บางครั้งองค์กรไม่สามารถส่งเสริมหรือพัฒนาบุคลากรเหล่านั้นให้เป็นที่ตามที่ต้องการคาดหวังได้ และยังเป็นอุปสรรคต่อการค้นหาวิธีที่เหมาะสมในการพัฒนาคนขององค์กรอีกด้วย ด้วยเหตุนี้หากองค์กรสามารถทราบได้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะทำบุคลากรเกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ย่อมจะส่งผลดีต่อองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้องค์กรสามารถส่งเสริม สนับสนุน หรือวางแผนโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ ให้แก่บุคลากรแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม และที่สำคัญหากคนเรามีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง แน่ใจว่าองค์กรจะมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ตลอดจนได้งานที่มีคุณภาพ และมีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจได้ต่อไป

3. ทบทวนวรรณกรรม

หัทธรัตน์ ประทุมสูตร (2542, หน้า 14) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นเรื่อง ที่เปรียบเทียบ ได้กับความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติจะวัดได้โดยการสอบถามจากบุคคลที่ต้องการจะถาม มีเครื่องมือที่ ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลาย ๆ อย่าง อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการวัดอยู่หลายแนวทางแต่การศึกษาความ พึงพอใจอาจแยกตามแนวทางวัด ได้สองแนวความคิดตามความคิดเห็นของ ซาลีซนิคค์ คริสเทนส์ กล่าวคือ วัดจากสภาพทั้งหมดของแต่ละบุคคล เช่น ที่ทำงาน ที่บ้านและทุก ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การศึกษา ตามแนวทางนี้จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ แต่ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการที่จะวัดและเปรียบเทียบ และวัดได้ โดยแยกออกเป็นองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบที่เกี่ยวกับงาน การนิเทศงานเกี่ยวกับนายจ้าง

องค์ประกอบของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน Gilmer (1971: 280-283) สรุปองค์ประกอบ ต่าง ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานไว้ 10 ประการ คือ ลักษณะของงานที่ทำ การนิเทศงาน ความ มั่นคงในงาน (Security) ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน เพื่อนร่วมงานและการดำเนินงานภายใน ค่าจ้าง ความก้าวหน้าในการทำงาน ลักษณะทางสังคม การติดต่อสื่อสาร และผลตอบแทนที่ได้จาก การทำงาน

การพัฒนาตนคือการพัฒนาศักยภาพของตนด้วยตนเองให้ดีขึ้นทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และ สังคม เพื่อให้ตนเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตลอดจนเพื่อการดำรงชีวิต อย่างสันติสุขของตน

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาตน กล่าวคือ บุคคลที่จะพัฒนาตนเองได้ จะต้องเป็นผู้ มุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงตัวเอง โดยมีความเชื่อหรือแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาตนที่ถูกต้อง ซึ่งจะ เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาตนเองประสบความสำเร็จ แนวคิดที่สำคัญมีดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเอง ทำให้สามารถฝึกหัดและพัฒนาตนได้ในเกือบ ทุกเรื่อง
2. ไม่มีบุคคลใดที่มีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน จนไม่จำเป็นต้องพัฒนาในเรื่องใดๆ อีก
3. แม้บุคคลจะเป็นผู้ที่รู้จักตนเองได้ดีที่สุด แต่ก็ไม่สามารถปรับเปลี่ยนตนเองได้ในบางเรื่อง ยัง ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการพัฒนาตน การควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของ ตนเอง มีความสำคัญเท่ากับการควบคุมสิ่งแวดล้อมภายนอก
4. อุปสรรคสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง คือ การที่บุคคลมีความคิดติดขัด ไม่ยอม ปรับเปลี่ยนวิธีคิด และการกระทำ จึงไม่ยอมสร้างนิสัยใหม่ หรือฝึกทักษะใหม่ๆที่จำเป็นต่อตนเอง
5. การปรับปรุงและพัฒนาตนเองสามารถดำเนินการได้ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบปัญหา หรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับตนเอง

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในงานของบุคลากร
- 2 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาตนเองของบุคลากร
- 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร
- 4 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพให้แก่บุคลากรในสถานประกอบการ

5. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา โดยจะศึกษาด้านความพึงพอใจในงาน และ ความต้องการพัฒนาตนเอง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในงานอุตสาหกรรม ในเขตนิคมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตด้านระยะเวลา โดยจะทำการศึกษาในช่วงวันที่ 1 ธันวาคม 2555 ถึง วันที่ 1 มีนาคม 2556 ในการกรอกแบบสอบถามและวิเคราะห์ผล

6. ระเบียบวิธีวิจัย

5.1 ประชากร คือ บุคลากรในงานอุตสาหกรรม ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในงานอุตสาหกรรม ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

-ความพึงพอใจในงาน

-ความต้องการพัฒนาตนเอง

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4. เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในงาน และความต้องการพัฒนาตนเอง

5. แบบสอบถามได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์กำหนดไว้โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในงาน และแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนาตนเอง

a. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่างๆเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

6. กำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในงาน จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนาตนเอง จำนวน 13 ข้อ

7. นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น

เพศ	N	\bar{X}	SD	T	Sig.
ชาย	169	3.8257	.56042	-9.28	.354
หญิง	212	3.8777	.53012		

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไข จนสมบูรณ์ ไปเก็บจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 400 คน

b. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้เก็บมาทำการแจกแจงหาความถี่และนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ หากค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่า T-test ค่า One-way ANOVA และค่าวิเคราะห์การถดถอย

7. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานประกอบการ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ผลการวิจัยเป็นดังต่อไปนี้ ตารางที่ 1 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเพศและความต้องการพัฒนาตนเอง

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า การทำงานในองค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบัน บุคคลทั้ง ชายและหญิง มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีโอกาสรับผิดชอบตำแหน่งสูงและมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานได้เท่าๆกัน ด้วยเหตุนี้หากบุคลากรที่มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ อยู่เสมอ ย่อมมี โอกาสก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้มากกว่า จึงทำให้เพศชายและหญิง สนใจต่อการพัฒนาตนเองเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอายุและความต้องการพัฒนาตนเอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.871	3	.624	2.129	.096
ภายในกลุ่ม	110.444	377	.293		
รวม	112.316	380			

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน

อาจกล่าวได้ว่าการทำงานในองค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบัน บุคคลทั้งในระดับอายุต่างๆ มีโอกาสรับผิดชอบตำแหน่งสูงและมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานได้ หากสามารถแสดงความสามารถในการทำงานได้จริง ด้วยเหตุนี้บุคคลในช่วงอายุต่างๆ หากใส่ใจต่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ อยู่เสมอ ย่อมมีโอกาสก้าวหน้า ได้รับการยอมรับและสามารถประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสถานภาพและความต้องการพัฒนาตนเอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.093	2	.046	.156	.856
ภายในกลุ่ม	112.223	378	.297		
รวม	112.316	380			

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าการทำงานในองค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบัน บุคคล มีโอกาสรับผิดชอบตำแหน่งสูงและมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานได้เท่าเทียมกัน หากสามารถแสดงความสามารถในการทำงานได้จริง ด้วยเหตุนี้ หากบุคคลที่มีสถานภาพต่างกัน แต่มีความสามารถในการบริหารเวลาและใส่ใจต่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ อยู่เสมอ ย่อมมีโอกาสก้าวหน้า และสามารถประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระยะเวลาในการทำงานและความต้องการพัฒนาตนเอง

อายุ	ต่ำกว่า 2 ปี (3.958)	3-4 ปี (3.779)	มากกว่า 4 ปี (3.804)
ต่ำกว่า 2 ปี (3.958)		.17837*	.15447
3-4 ปี (3.779)			-.02390
มากกว่า 4 ปี (3.804)			

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า จากการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ พบว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาในการทำงาน ต่ำกว่า 2 ปี มีความต้องการพัฒนาตนเองมากกว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาในการทำงาน 3-4 ปี อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่อยู่กับองค์กรใดเป็นเวลานาน อาจเกิดความเคยชิน และเข้าใจวัฒนธรรมองค์กรดีกว่า จึงเกิดความเข้าใจต่อความก้าวหน้าในงาน โดยใช้วิธีการอื่นๆ ที่ไม่ใช่การพัฒนาตนเอง แต่สำหรับบุคคลที่เข้ามาอยู่ในองค์กรน้อยกว่า 2 ปี อาจมีความกระตือรือร้น หรือมีไฟในการทำงาน มากกว่า จึงมีความต้องการพัฒนาตนเองมากกว่า

ตารางที่ 5 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาและความต้องการพัฒนาตนเอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.194	2	.097	.327	.721
ภายในกลุ่ม	112.122	378	.297		
รวม	112.316	380			

จากตารางที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าการทำงานในองค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบัน บุคคล มีโอกาสรับผิดชอบตำแหน่งสูงและมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานได้เท่าเทียมกัน หากสามารถแสดงความสามารถในการทำงานได้จริง ด้วยเหตุนี้ หากบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แต่มีความสามารถรอบด้าน มีความพยายามและใส่ใจต่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ อยู่เสมอ ย่อมมีโอกาสก้าวหน้า และสามารถประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 6 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับเงินเดือนและความต้องการพัฒนาตนเอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.506	3	.169	.569	.636
ภายในกลุ่ม	111.810	377	.297		
รวม	112.316	380			

จากตารางที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีระดับเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าการทำงานในองค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบัน บุคคลมีความพึงพอใจในงานต่างกัน และมีแรงจูงใจ มีจุดหมายในการทำงานต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามหากบุคคลต้องการความสำเร็จในงาน ย่อมต้อง มีความพยายามและใส่ใจต่อการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ อยู่เสมอ เพื่อโอกาสก้าวหน้าในงานและโอกาสในการประสบความสำเร็จในงานได้ตามที่คาดหวังต่อไป

ตารางที่ 7 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความต้องการพัฒนาตนเอง

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.478	1	1.478	4.078	.044 ^a
	Residual	137.020	378	.362		
	Total	138.498	379			

จากตารางที่ 7 ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในงาน มีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับความต้องการพัฒนาตนเอง อาจกล่าวได้ว่า ระดับความพึงพอใจในงานมีผลต่อความต้องการพัฒนาตนเองของ

บุคคล แต่การที่บุคคลจะมีความต้องการพัฒนาตนเองมากหรือน้อยเพียงใด อาจต้องมีปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร ร่วมด้วย

8. อภิปรายผล

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน ที่แตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า การทำงานในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันสูง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานการณ์ ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานได้มากกว่า จึงส่งผลให้บุคคลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน นั้นมีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน กล่าวคือ บุคคลที่คงอยู่กับองค์กรเป็นเวลามากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีความเคยชินและเข้าใจวัฒนธรรมองค์กรได้ดี จึงอาจเข้าใจเส้นทางก้าวหน้าในงานได้ โดยใช้แนวทางอื่น ๆ ร่วมด้วย มากกว่าที่จะเน้นแต่การพัฒนาตนเองเพียงอย่างเดียว แต่บุคคลที่เข้ามาอยู่กับองค์กรน้อยกว่า 2 ปี อาจอยู่ระหว่างเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรและมีความไฟในการทำงานมากกว่า มีความกระตือรือร้นที่จะก้าวหน้าในงานมากกว่า จึงมีความต้องการพัฒนาตนเองมากกว่านั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความต้องการพัฒนาตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในงานอาจมีผลต่อการลาออก การคงอยู่ในองค์กร การขาด ลา มาสาย ของบุคลากรมากกว่าที่จะมีผลต่อการพัฒนาตนเอง เนื่องจากว่าความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรนั้น เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลต่างก็ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะบุคลากรจะมีความพึงพอใจในงานนั้นหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ต่อไป

9. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน ที่แตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน และพบว่าด้านระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า การทำงานในยุคปัจจุบันมีการแข่งขันสูง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย จากการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานได้มากกว่า จึงส่งผลให้บุคคลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน นั้นมีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าด้านระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน กล่าวคือ บุคคลที่คงอยู่กับองค์กรเป็นเวลามากกว่า 2 ปีขึ้นไป มีความเคยชินและเข้าใจวัฒนธรรมองค์กรได้ดี จึงอาจเข้าใจเส้นทางก้าวหน้าในงานได้ โดยใช้แนวทางอื่น ๆ ร่วมด้วย มากกว่าที่จะ

เน้นแต่การพัฒนาตนเองเพียงอย่างเดียว แต่บุคคลที่เข้ามาอยู่กับองค์กรน้อยกว่า 2 ปี อาจอยู่ระหว่างเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรและมีความไฟในการทำงานมากกว่า มีความกระตือรือร้นที่จะก้าวหน้าในงานมากกว่า จึงมีความต้องการพัฒนาตนเองมากกว่านั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความต้องการพัฒนาตนเอง พบว่า มีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในงานอาจมีผลต่อการลาออก การคงอยู่ในองค์กร การขาด ลา มาสาย ของบุคลากรมากกว่าที่จะมีผลต่อการพัฒนาตนเอง เนื่องจากว่าความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรนั้น เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลต่างก็ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะบุคลากรจะมีความพึงพอใจในงานนั้นหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาต่อในเรื่องสาเหตุของความพึงพอใจในงาน และไม่พึงพอใจในงาน
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความพึงพอใจในงาน และ ความต้องการพัฒนาตนเอง
3. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นบุคลากรในงาน อุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จึงควรมีการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงาน และ ความต้องการพัฒนาตนเอง ในพื้นที่อื่นๆ หรือศึกษากับกลุ่มอาชีพอื่นๆ เนื่องจากแต่ละอาชีพมีเนื้อหาของงานและลักษณะในการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับความพึงพอใจในงานและความต้องการพัฒนาตนเองที่แตกต่างกัน

11. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ได้สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

12. เอกสารอ้างอิง

- [1] อุกฤษฏ์ กุฬพันธ์, ปวีร์ ศรีศรีวรเวทย์, สุพรรณิ จงวิวัฒสกุล (2548) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงาน : กรณีพนักงานระดับ หัวหน้างานในสายการผลิตของธุรกิจตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
- [2] ปราณี [คุณเจริญไพศาล](#), (2545) ความพึงพอใจของผู้บริโภคในฐานะผลที่ตามมาของความพึงพอใจในงานของพนักงานขายตรงในระบบการตลาดหลายชั้น
- [3] มะลิ เผือกจิตร. (2545) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร กรณีศึกษา บริษัทกิมเบอร์ลี่-คัลลัค ประเทศไทย จำกัด

[4] รติกานต์ มลิวัดย์. (2546) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในบริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านการลงทุนและเข้าไปบริหารบริษัทอื่น : กรณีศึกษา

บริษัท เอสซี แอสเสท จำกัด

[5] จารุวรรณ ชิตโชติ (2540) ความพึงพอใจในงาน : ศึกษากรณีพนักงานระดับล่างในโรงงานอุตสาหกรรม

[6] สิริอิสริย์ บุญยภักดีโกวิท (2544) การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของข้าราชการกองคลัง ในกระทรวงศึกษาธิการ

[7] วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ (2552) รูปแบบการพัฒนาตนเองในการสร้างเสริมความสุขของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีการศึกษา 2552

[8] มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์ และ สุนันทา สุวรรณศิลป์ (2544) ผลการปรับเปลี่ยนองค์กรเป็นองค์กรมหาชนต่อการพัฒนาบุคลากร

[9] อุทัย สุมิพันธ์ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

**ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนใน
เขตลาดกระบัง**

**The factors affecting for decision to choose the travel patterns of people
in Lat Krabang district.**

ภณสิทธิ์ อ้นยะ

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-Mail: jabjune_jabjune@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ส่วนตัวต่อเดือน อาชีพ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวทั่วไปของประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตบางลาดกระบังจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวในเขตลาดกระบังให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุดและสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่เดินทางมาท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, รูปแบบการท่องเที่ยว, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ

ABSTRACT:

This paper educational about. The factors affecting for decision to choose the travel patterns of people in Lat Krabang district Bangkok. This research is a quantitative research. This research is a survey research by questionnaires. As an instrument for data collection. From a sample of 400 respondents for demographic

characteristics such as gender, age, education , personal income per month , career and behavior of people in Lat Krabang to choose the travel patterns. The results of the study can be used as a guide in the development of tourism in the Lat Krabang, Bangkok for the needs of most tourists and can be the basis for the operation of the business travel or business. relevant to the needs of the traveling public, the most satisfaction.

KEYWORDS: Travel, Travel patterns, the factors affecting for decision.

1.รายละเอียดทั่วไป

1.1 บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในแต่ละรูปแบบมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจที่แตกต่างกัน เนื่องจากรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีหลากหลายแล้วก็ยังมีปัจจัยอีกหลายๆด้านที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว ตามการศึกษางานวิจัยของ ธัชมาศ มิ่งขวัญ (2551) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องมากที่สุดในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม รองลงมาเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวิถีพันธุ์ และการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อน และการท่องเที่ยวความสนใจเป็นพิเศษ ตามลำดับ

เนื่องจากยังไม่มีผู้วิจัยคนใดศึกษาทำการวิจัยในเขตลาดกระบัง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว ของประชาชนในเขตลาดกระบัง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาว่าประชาชนนั้นมีการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใด เพราะเขตลาดกระบังมีรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น รูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวิถีพันธุ์ และการท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้ตรงกับความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นในด้านความชอบที่มีต่อรูปแบบการท่องเที่ยวในแบบต่างๆ รวมไปถึงปัจจัยใจในหลายๆด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยรวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการวางแผน พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ของเขตลาดกระบังให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดเป็น เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แล้วนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเป็นแนวทางและสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขตลาดกระบังให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 มีอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 มีสถานภาพโสด จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 มีอาชีพพนักงานบริษัทจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 มีรายได้ 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5

1.5 การวิเคราะห์พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของประชาชนในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน โดยส่วนใหญ่ชอบเดินทางในรูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 มีการตัดสินใจเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากความมีชื่อเสียง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ชอบท่องเที่ยวภาคตะวันออก จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 เดินทางท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินและสนุกสนาน จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 ใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว 1 – 3 วัน/ครั้ง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 เดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 ใช้พาหนะชนิดรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 งบประมาณที่ใช้ในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งเป็นจำนวน 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตบางนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว อันดับแรกคือมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย รองลงมาคือ รองลงมาคือมีธุรกิจโรงแรมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้บริการเป็นจำนวนมาก และมีธุรกิจร้านอาหารในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้บริการเป็นจำนวนมาก ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวน้อยที่สุดคือ มีพนักงานของสถานที่ท่องเที่ยวให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวได้ชัดเจน

ด้านราคา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว อันดับแรก คือ ราคาสินค้าบริเวณแหล่งท่องเที่ยวชายตามราคาที่เป็นอยู่จริง รองลงมา นักท่องเที่ยวสามารถต่อรองราคาได้ และมีโปรโมชั่นพิเศษในช่วงโอกาสพิเศษตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวที่น้อยที่สุดคือ มีการแจกคู่มือส่วนลดหรือของแถม

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว อันดับแรก คือ สถานที่จัดจำหน่ายสามารถติดต่อได้ง่ายและสะดวกต่อนักท่องเที่ยว รองลงมา นักท่องเที่ยวสามารถซื้อ จอง หรือสำรองที่นั่งได้จากที่ต่างๆ ที่นอกเหนือจากบริษัททัวร์เช่น Internet และมีตัวแทนจำหน่ายรายการนำเที่ยว เป็นอันดับสุดท้าย

1.7 สรุปผลการศึกษา

จากการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตภาคตะวันออก จังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญมาอภิปราย ได้ดังนี้

การวิเคราะห์พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของประชาชนในเขตภาคตะวันออก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน โดยส่วนใหญ่ชอบเดินทางในรูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการตัดสินใจเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวโดย พิจารณาจากความมีชื่อเสียง ชอบท่องเที่ยวภาคตะวันออก เดินทางท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินและสนุกสนาน ใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว 1 – 3 วัน/ครั้ง เดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อน ใช้พาหนะชนิดรถยนต์ส่วนตัว งบประมาณที่ใช้ในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งเป็นจำนวน 1,001 – 5,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ ยุพนา วงษ์ประยูร (2548) ศึกษาวิจัยในหัวข้อ “พฤติกรรมกรท่องเที่ยวและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ ท่องเที่ยวภายในประเทศของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา”

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตภาคตะวันออก จังหวัดกรุงเทพมหานครปัจจัยที่มีผลกับนักท่องเที่ยวในเขตภาคตะวันออก ในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว โดยพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยว อันดับแรก คือ ด้านราคา (ค่าเฉลี่ย 4.05) อยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยทางราคาสินค้าบริเวณแหล่งท่องเที่ยวชายตามราคาที่เป็นอยู่จริง และ นักท่องเที่ยวสามารถต่อรองราคาได้ รองลงมา ด้านแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.01) อยู่ในระดับมาก โดยมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีธุรกิจโรงแรมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้บริการเป็นจำนวนมาก ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 3.72) อยู่ในระดับมาก โดยมีสถานที่จัดจำหน่ายสามารถติดต่อได้ง่าย และสะดวกต่อนักท่องเที่ยว และ นักท่องเที่ยวสามารถซื้อ จองหรือสำรองที่นั่งได้จากที่ต่างๆ ที่นอกเหนือจากบริษัททัวร์เช่น Internet ตามลำดับ

1.8 ข้อเสนอแนะ

1. ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องเดิมแต่เปลี่ยนแนวทางในการสอบถามจากการแจกแบบสอบถามเป็นการสอบถามข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และลึกซึ้งมากกว่าเดิม

2. ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องของการประสบปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้งเพราะเมื่อเราหาข้อบกพร่อง และทราบถึงปัญหาต่างๆแล้ว มาทำการปรับปรุงเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และ เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองบริการท่องเที่ยว. 2550. รูปแบบการท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- [2] กรุงเทพมหานคร. 2550. ข้อมูลพื้นฐานกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
- [3] ชัชมาศ มิ่งขวัญ. 2551.ทัศนคติของคณวิยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรูปแบบการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [4] ยูพนา วงษ์ประยูร. 2548.พฤติกรรมกรท่องเที่ยวและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ ท่อเที่ยวภายในประเทศของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา.บธ.ม. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- [5] สำนักงานเขตลาดกระบัง ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม. 2551

คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมตามความต้องการของสถาน ประกอบการ

The quality of The Bachelor of Tourism and Hotel

นางสาวปิยาภา พรหมทอง

คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ(p_promthong@hotmail.com)

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ที่สถานประกอบการต้องการ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย (Thai Qualification Framework - TQF) 5 ด้านการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการศึกษาเชิงสำรวจ ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการที่นักศึกษาสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 37 แห่ง และทำการวิเคราะห์ ด้วยการแปลงสภาพแนวคิดเห็นหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และเพื่อทำการคำนวณค่าทางสถิติ แล้วสรุปผลการศึกษาในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย จากผลการวิจัยพบว่าสถานประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมด้านคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด รองลงมาเป็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับสามด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อันดับที่ดีคือด้านความรู้และสุดท้ายคือด้านทักษะทางปัญญา

คำสำคัญ: บัณฑิต คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ABSTRACT:

The purposes of this study the Bachelor of Tourism and Hotel establishments needs. According to the Higher Learning Commission (Thai Qualification Framework - TQF) This study collected data from the quantitative a Research. In a study exploring. By the Questionnaire. As a tool to collect data. Of an establishment of 37 locations and analyzed. With the conversion of the variables that are studied as quantitative data. And to calculate statistics. The results of the study, the frequency distribution table. Percentages and averages.

The results showed that the establishment of the importance of morality. Morality is the first second. The relationship between individual skills and responsibilities. The third skill of numerical analysis. Communication and information technology. The fourth and last was the knowledge and intellectual skills.

KEYWORDS: Graduate attributes. Desirable features.

1. บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีการขยายตัวของตลาดแรงงานค่อนข้างสูง สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมีหน้าที่ผลิตบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมเพื่อตอบสนองกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน แต่ปัจจุบันพบว่าบัณฑิตที่ทำงานเป็นจำนวนมากซึ่งน่าจะเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน แต่สาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่น่าจะมีผลเกี่ยวข้องคือ คุณลักษณะของบัณฑิตเหล่านั้นไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของบัณฑิตจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญ ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมตามความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยใช้คุณลักษณะ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย (Thai Qualification Framework - TQF) 5 ด้าน คือ

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethical and moral development)
2. ด้านความรู้ (Knowledge)
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive skill)
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility)
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Analytical and communication skills)

2. ทบทวนวรรณกรรม

คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น หรือลักษณะประจำของแต่ละบุคคล เป็นการแสดงออกที่สามารถสังเกตและเห็นได้ ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต หลายท่าน เช่น ปราณี คูเจริญไพศาล (2543) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจขององค์กรต่างๆในเขตภาคเหนือตอนบน จากผลการวิจัยในแง่คุณสมบัติบัณฑิตทางบริหารธุรกิจที่เป็นที่ต้องการขององค์กรต่างๆ พบว่าบัณฑิตระดับปริญญาตรีและปริญญาโทต้องมีความรับผิดชอบมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ และมีความภาคภูมิใจต่อองค์กร บัณฑิตระดับปริญญาตรีจำเป็นต้องมีความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ และบัณฑิตปริญญาโทจำเป็นต้องมีความสามารถด้านภาษานอกจากนั้นบัณฑิตต้องมีคุณสมบัติด้านความมีไหวพริบและ

ปฏิภาณ รวมถึงมีบุคลิกภาพที่ดีด้วยนอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ รัญจวน คำชिरพิทักษ์ และบุญศรี พรหมพันธุ์ (2538) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบที่พึงประสงค์ของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่าวิเคราะห์องค์ประกอบที่พึงประสงค์ของบัณฑิตประกอบด้วยด้านการปฏิบัติงาน คุณลักษณะด้านการจรรยาวิชาชีพ คุณลักษณะด้านการปฏิบัติตน คุณลักษณะด้านการควบคุมอารมณ์ คุณลักษณะด้านความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว คุณลักษณะด้านความอดทนอดกลั้น คุณลักษณะด้านปฏิสัมพันธ์ในสังคม

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่สถานประกอบการต้องการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ สถานประกอบการที่นักศึกษาสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 37 แห่งโดยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 ตัวแปรอิสระ คือสถานประกอบการที่นักศึกษาสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4.2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์และการสื่อสารและด้านทักษะพิสัย

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยลักษณะของแบบสอบถามมีโครงสร้างรายละเอียดของคำถามที่ระบุคำถามชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประกอบไปด้วยคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) และคำถามปลายปิด (Close-ended Question) 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถานประกอบการ

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะและคุณสมบัติ 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethical and moral development) มีลักษณะย่อย 5 ด้าน คือ

1.1 มีความขยัน อดทนในการทำงาน

1.2 มีระเบียบวินัยในการทำงาน

1.3 การตรงต่อเวลา

1.4 มีความซื่อสัตย์

1.5 มีสัมมาคารวะและอ่อนน้อมถ่อมตน

2. ด้านความรู้ (Knowledge) มีลักษณะย่อย 5 ด้าน คือ

- 2.1 มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการโรงแรม
- 2.2 มีความเข้าใจขั้นตอน วิธีการในการปฏิบัติงานในหน้าที่และมีความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ
- 2.3 มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2.4 มีความสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์
- 2.5 มีการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมและแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive skill) มีลักษณะย่อย 5 ด้าน คือ
 - 3.1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีปฏิภาณ และไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานได้
 - 3.2 มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลและแนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจ
 - 3.3 มีความกล้าแสดงออกซึ่งวิสัยทัศน์ในด้านต่าง ๆ
 - 3.4 มีความสามารถในการวางแผน และบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 3.5 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจแก้ปัญหาในงานได้อย่างเป็นระบบ
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility) มีลักษณะย่อย 5 ด้าน คือ
 - 4.1 ความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี
 - 4.2 มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน
 - 4.3 มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม
 - 4.4 มีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยคำนึงถึงเป้าหมายของความสำเร็จของงานเป็นหลัก
 - 4.5 สามารถถ่ายทอดความรู้ในงานที่ได้รับมอบหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Analytical and communication skills) มีลักษณะย่อย 5 ด้าน คือ
 - 5.1 มีทักษะในการวิเคราะห์ และจัดการข้อมูลเชิงตัวเลข
 - 5.2 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อ สื่อสาร (การพูด การอ่าน การเขียน)
 - 5.3 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อ สื่อสาร (การพูด การอ่าน การเขียน)
 - 5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน และการสื่อสาร
 - 5.5 ความสามารถในการติดต่อ ประสานงานกับบุคคลอื่นในหน่วยงานเดียวกัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด 2538 : 99) ซึ่งมีเกณฑ์แต่ละระดับดังนี้

- 5 มีความต้องการระดับมากที่สุด
- 4 มีความต้องการระดับมาก
- 3 มีความต้องการระดับปานกลาง
- 2 มีความต้องการระดับน้อย
- 1 มีความต้องการระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะ 5 ด้านของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่สถานประกอบการต้องการ

คุณลักษณะ 5 ด้าน	สถานประกอบการ	
	\bar{X}	Std.
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.50	.407
ด้านความรู้	4.34	.443
ด้านทักษะทางปัญญา	4.24	.427
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.40	.420
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.39	.341
เฉลี่ยรวม	4.37	.407

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณลักษณะ 5 ด้าน ของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่สถานประกอบการต้องการ พบว่าสถานประกอบการมีความต้องการบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมาเป็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.40 อันดับสามด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.39 อันดับสี่คือด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.34 และสุดท้ายคือด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ย 4.24 โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการมีความต้องการมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย

4.50 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า อันดับแรกที่สถานประกอบการต้องการคือ การตรงต่อเวลา โดยมีค่าเฉลี่ย

4.54 รองลงมาคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51

และสุดท้าย คือ การมีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการอันดับที่สอง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า อันดับแรกที่สถานประกอบการต้องการคือมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.65 รองลงมาคือ มีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยคำนึงถึงเป้าหมายของความสำเร็จของงานเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ย 4.46 ต่อมาความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ย 4.35 ต่อมาความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.32 และสุดท้ายสามารถถ่ายทอดความรู้ในงานที่รับมอบหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.24

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการเป็นอันดับที่สาม เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าอันดับแรกที่สถานประกอบการต้องการคือความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อ สื่อสาร (การพูด การอ่าน การเขียน) มีค่าเฉลี่ย 4.68 รองลงมาคือความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อ สื่อสาร (การพูด การอ่าน การเขียน) มีค่าเฉลี่ย 4.54 ต่อมาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน และการสื่อสาร และความสามารถในการติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นในหน่วยงานเดียวกัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.30 และสุดท้าย มีทักษะในการวิเคราะห์ และจัดการข้อมูลเชิงตัวเลข โดยมีค่าเฉลี่ย 4.16

ด้านความรู้เป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการมีความต้องการอันดับที่สี่ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.34 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า อันดับแรกที่สถานประกอบการต้องการคือ มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมา มีความเข้าใจขั้นตอน / วิธีการในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และมีความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบและมีความสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย 4.35 ต่อมามีการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม และแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ย 4.30 และสุดท้ายคือมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27

ด้านทักษะทางปัญญาเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการอันดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.24 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า อันดับแรกที่สถานประกอบการต้องการคือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีปฏิภาณ และไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.43 รองลงมา มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลและแนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.24 ต่อมา มีความกล้าแสดงออกซึ่งวิสัยทัศน์ในด้านต่าง ๆ และ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจแก้ปัญหาในงานได้อย่างเป็นระบบ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22 สุดท้าย มีความสามารถในการวางแผน และบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.14

6.อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าสถานประกอบการมีความต้องการบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและโรงแรมด้านคุณธรรม

จริยธรรมเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับสาม ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อันดับที่ดีที่สุดคือด้านความรู้ และสุดท้ายคือด้านทักษะทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของปราณี กุเจริญไพศาลที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการบัณฑิตทางบริการธุรกิจขององค์กรต่างๆในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าคุณสมบัติของ บัณฑิตทางบริการธุรกิจที่เป็นที่ต้องการขององค์กรต่างๆ คือต้องมีความรับผิดชอบ และมีจริยธรรม

7.สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่สถานประกอบการต้องการ ตามคุณลักษณะ 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย (Thai Qualification Framework - TQF) พบว่าสถานประกอบการต้องการนักศึกษาสาขาการท่องเที่ยวและโรงแรมที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับสามด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อันดับที่ดีที่สุดคือด้านความรู้ และสุดท้ายคือด้านทักษะทางปัญญา

8.ข้อเสนอแนะ

1.งานวิจัยเล่มนี้เป็นเพียงการศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของสถานประกอบการที่นักศึกษาสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพเท่านั้นซึ่งผลที่ได้อาจจะยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด ดังนั้นจึงควรมีการศึกษากลุ่มประชากรในพื้นที่มากกว่านี้

2. งานวิจัยเล่มนี้จะเกิดประโยชน์ถ้าสถาบันการศึกษานำเอาผลการวิจัยไปพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

9. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิที่ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนวิจัย

10. เอกสารอ้างอิง

ปราณี กุเจริญไพศาล, 2543 ความต้องการบัณฑิตทางบริการธุรกิจขององค์กรต่างๆในเขตภาคเหนือตอนบน .

เชียงใหม่:

อรดา สุภทรัพย์, 2534. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตบริหารธุรกิจที่นายจ้างต้องการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มนัส สุวรรณ, 2541. แนวทางการทำวิจัย. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541. ลักษณะของบุคลากรที่ เหมาะสมกับการทำงานในอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว.

จุลสารการท่องเที่ยวน. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2530

ปราโมทย์ พงศ์พสุภาวดี ส้อมหามงคล, 2539. คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานที่พึงประสงค์ของธุรกิจนำเที่ยว

สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

สาริณี ต้นประยูร, 2545. ความต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรมระดับปริญญาตรีของ
นักเรียนมัธยมปลายหรือเทียบเท่า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. คณะศิลปศาสตร์ สาขา
อุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้บริการบริษัททัวร์จำลองของนักศึกษา

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม

Attitudes of Tourist available to use of Services Tour Dummy Of Students

Tourism and Hotel Management

อุทุมพร เรืองฤทธิ์

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail: Noeychan@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าใช้บริการจัด นักท่องเที่ยวของนักศึกษาสาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เข้าใช้บริการ บริษัททัวร์จำลอง ของนักศึกษาสาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 38 คน

โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้บริการ จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการนำเสนอผลการศึกษานั้น จะนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนของสาขาการจัดการท่องเที่ยวและการโรงแรม เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้ตรงความต้องการของ ตลาดแรงงานด้านการบริการในปัจจุบัน ที่ยังต้องการแรงงานฝีมือในด้านนี้อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งหมายถึง ภาวะการมีงานทำของนักศึกษาในอนาคตเมื่อสำเร็จการศึกษา

คำสำคัญ: ทัศนคติ, บริษัททัวร์จำลอง

ABSTRACT

This study was to investigate for the attitudes of tourists towards the use of services to students of tourism and hotel management. Includes access to the Virtual Tours students of

tourism and hotel management. Bangkok suvarnabhumi college .The second semester of the academic 2555

This study, Researchers student a group of 38 people Tools used in the research questionnaire was used in this research is to find the mean and standard deviation. The results of the study will be presented by means of descriptive analysis.

Results of research apply of development to improve teaching and learning of Tourism and Hospitality management to improve the quality of graduates to meet the needs of the labor market for current service. Workers still need to work in field a lot of refers to the condition of students in the future employment graduation.

KEYWORDS: Attitudes. Tour Dummy

**ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน
กรณีศึกษา บริษัทโตโยต้า ในพื้นที่ลาดกระบัง
THE EMPLOYEES' JOB MORALE
A CASE STUDY OF TOYOTA COMPANY IN LADKRABANG AREA**

นายอศวิน เสนิชัย นายธาวิณ เกสรสังข์ นายสมศักดิ์ สุริย์ณโณทัย

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ

Atsavin555@hotmail.com

Tavin.bsc@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท โตโยต้า จำกัด (ในเขตลาดกระบัง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเรื่องขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานของบริษัทโตโยต้า) และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบริษัท โตโยต้า จำกัด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 247 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย \bar{X} (และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้สถิติทดสอบ One Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า

พนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี การศึกษาอยู่ที่ต่ำกว่าปริญญาตรีและมีประสบการณ์ในการทำงาน 1- 3 ปี เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเรื่องขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านลักษณะทั่วไปของห้องทำงาน ด้านสถานที่ตั้งขององค์กร ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นในเรื่องความขัดแย้งของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์หรือให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม โครงการ เพื่อให้เกิดการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยในการกำหนดกิจกรรมหรือ โครงการต้องคำนึงถึงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: ขวัญกำลังใจ , พนักงาน

ABSTRACT

This study. Purposes. To study the performance of the employee morale in the Toyota Co.) in Bangkok. To compare opinions about the morale in the performance of the employees of Toyota Limited (the study offers guidance to enhance the morale of the company's operations Toyota limited by the sample size. 247 data with mean and standard deviation (SD) using one Way ANOVA test results showed that Most employees are male, aged between 21-30 years of education, the lower degree and work experience 1-3 years considering opinions about the morale of the workers were the focus. factors affecting the morale of the workers. The general appearance of the office. The location of the organization. Environment. Included in the medium. And opinions about the controversial plan. Included in the medium. Management should focus on public relations or their employees to participate in project activities, motivation to achieve in practice. In the activity or Project, regardless of the morale of the workers is critical.

Keywords: MORALE , EMPLOYEES

บทนำ

การปฏิบัติงานขององค์กรหรือหน่วยงานใดๆ จะให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ขึ้นอยู่กับขั้นตอนอยู่กับการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เพราะการบริหารบุคคลเป็นกิจกรรมที่ควบคุมกิจกรรมทั้งหมดเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การสรรหาบุคคล การพัฒนาบุคคล การแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานที่ตรงกับความสามารถและความรู้ การสร้างขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้บุคลากรของหน่วยงาน มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการที่จะเกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานนั้น บุคลากรในหน่วยงานเหล่านั้นจะต้องได้รับการสนองตอบความต้องการของแต่ละบุคคลเป็นอย่างดี ผู้บริหารจึงควรที่จะตระหนักและศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของพนักงานและบุคลากรในหน่วยงานของตน ทั้งนี้เพื่อการสนองตอบความต้องการตามความเหมาะสม และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานอย่างยั่งยืน และดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ซึ่งปัจจุบันผู้บริหารให้ความสำคัญต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในหน่วยงานมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานของ

พนักงานของหน่วยงานมีความกระตือรือร้นและมีความร่วมมือร่วมใจกันเพื่องานที่มีประสิทธิภาพต่อไป ผลกระทบของการพัฒนาองค์กรดังกล่าวทำให้ บริษัท โตโยต้า ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคที่มีข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับพนักงานโดยตรงนั้น คือ การที่มีพนักงานจำนวนมาก แต่ขาดขวัญกำลังใจโดยมีภาวะการขาดทุนที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ทำให้พนักงานขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจเสื่อม ขวัญกำลังใจเสื่อมถอย สูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพเนื่องจากพนักงานบางท่านที่มีความสามารถลาออกเนื่องจากทนภาวะการขาดทุนไม่ไหว และไม่สามารถหาทดแทนได้ อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีข้อจำกัด แต่ถ้ามองในแง่ของข้อได้เปรียบที่ บริษัท โตโยต้า จำกัด มีในด้านพนักงานคือ การที่มีพนักงานจำนวนมากและมีความสามารถ ถึง 650 คน ถึงแม้จะเป็นบริษัทจำกัดขนาดเล็กก็ตาม และการที่บุคลากรจะมีความสามารถและความชำนาญในการทำงานต้องมีการพัฒนาศักยภาพอีกมาก ทั้งนี้ต้องมีการจัดรูปแบบองค์กรที่เหมาะสม และสามารถนำศักยภาพของพนักงานเพื่อมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับองค์กร โดยจัดให้มีการฝึกอบรมที่เหมาะสม สร้างขวัญกำลังใจให้พนักงานทุกคน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพของบริษัท ให้พนักงานได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับงานรวมทั้งการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปก็จะสามารถลดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไปได้มาก (รายงานประจำเดือน บริษัท โตโยต้า จำกัด, 2550) บริษัท โตโยต้า จำกัด นับว่าเป็นบริษัทที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ทั้งในด้านการพัฒนางานบริหารบุคคล การพัฒนาศักยภาพ คุณภาพและขวัญกำลังใจในการทำงานของพนักงาน ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ มีขีดความสามารถและศักยภาพสูง และมีแรงจูงใจเป็นแผนที่มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจการ เพื่อให้ระบบการ

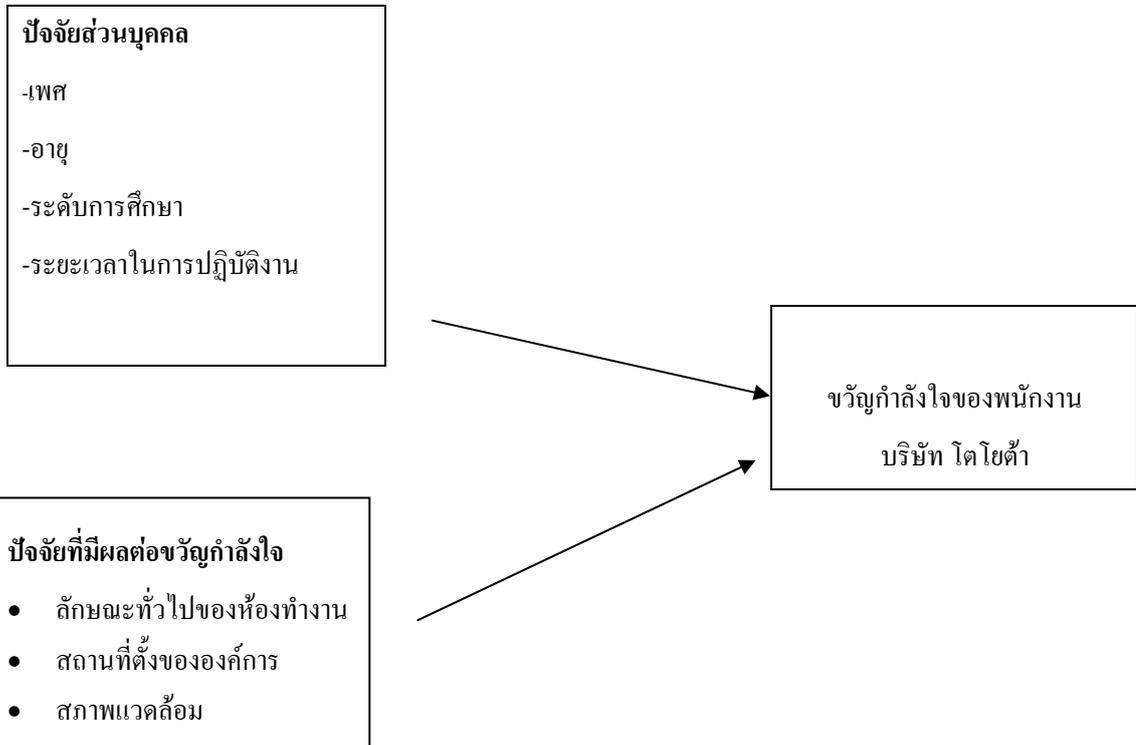
พัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพื่อมิให้ บริษัท โตโยต้า จำกัด ต้องรับภาระด้านเงินเดือน และสวัสดิการต่อไป

จากเหตุผลและข้อมูลดังกล่าวเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณี บริษัท โตโยต้า จำกัด ซึ่งผลจากการศึกษาจะนำไปเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพนักงานใน บริษัท โตโยต้า จำกัด ให้เป็นผู้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ดีต่อองค์กรต่อไป

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

จากแนวคิดทางการศึกษาขวัญกำลังใจในการทำงานของพนักงาน มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่เดียวกันทางผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เบื้องต้น กับบริษัท โตโยต้า จำกัด ซึ่งทางผู้บริหารมีความสนใจใน 3 ประเด็นเท่านั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันของบริษัท สำหรับปัจจัยอื่น ๆ บริษัทตระหนักถึงความพร้อมที่จะปฏิบัติงานและ ขวัญกำลังใจในการทำงานเสมอมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของพนักงาน บริษัท โตโยต้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงาน กรณีบริษัท โตโยต้า จำกัด เขตลาดกระบัง จำนวน 650 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบุคลากรในแผนกต่าง ๆ การกำหนดกลุ่ม

ตัวอย่างใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane . 1973) ที่ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนจากจำนวนประชากรทั้งหมด 5 % ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling error)

ตัวอย่างการคำนวณเมื่อ N = 650 คน

$$e = 0.05$$

$$n = 650$$

$$1 + 650 (0.05)^2$$

$$n = 247 \text{ คน}$$

จะได้ประชากรเป้าหมายในบริษัท โตโยต้า จำกัด มีจำนวน 247 คน ซึ่งได้จากการคำนวณ ตามสูตรการคำนวณของ (Taro Yamane) การเก็บข้อมูลจะทำการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยการสุ่มแบบบังเอิญไม่เฉพาะเจาะจงจากจำนวนทั้งหมดของบุคลากร บริษัท โตโยต้า จำกัด

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1. พนักงานบริษัท โตโยต้า จำกัด ที่มีเพศต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
2. พนักงานบริษัท โตโยต้า จำกัด ที่มีอายุต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
3. พนักงานบริษัท โตโยต้า จำกัด ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
4. พนักงานบริษัท โตโยต้า จำกัด ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจ ได้แก่

1. ลักษณะของห้องทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
2. สถานที่ตั้งขององค์กรที่แตกต่างกันมีผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
3. สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันมีผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอความร่วมมือจากพนักงาน บริษัทโตโยต้า จำกัด โดยใช้แบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำการแจกแบบสอบถาม
2. จัดเก็บแบบสอบถาม
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว มีการเตรียมข้อมูลให้พร้อมเพื่อที่จะดำเนินการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOW ดังนี้

1. สถิติ ค่าร้อยละ (Frequencies) ใช้ทดสอบกับแบบสอบถามส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคล
2. สถิติ T- test และ F- test ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจของพนักงาน
3. สถิติ ANOVA ในการหาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน
4. สถิติ Pearson Correlation ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงาน ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของห้องทำงาน สถานที่ตั้งขององค์กร สภาพแวดล้อม เพื่อนำมาอธิบายเกี่ยวกับค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการคำนวณของ โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละกำหนดตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	212	85.5
หญิง	35	14.2
รวม	247	100

จากตารางที่ 1 พบว่า พนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 และเป็นพนักงานหญิงจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละกำหนดตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 – 20 ปี	65	26.3
21-30 ปี	161	65.2
31-40 ปี	21	8.5
รวม	247	100

จากตารางที่ 2 พบว่า พนักงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมา คือ อยู่ในช่วงอายุ ต่ำกว่า 20 – 20 ปี และ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.3 คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละกำหนดตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	128	51.8
ปริญญาตรี	77	31.2
สูงกว่าปริญญาตรี	42	17.0
รวม	247	100

จากตารางที่ 3 พบว่า พนักงานส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 และปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละตามจำนวนระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	72	29.1
1-3 ปี	147	59.5
4-6 ปี	21	8.5
10 ปีขึ้นไป	7	2.8
รวม	247	100

จากตารางที่ 4 พบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานประมาณ 1-3 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และ 4-6 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

ตารางที่ 5 ระดับปัจจัยที่มีผลขวัญกำลังใจในการทำงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ลักษณะทั่วไปของห้องทำงาน -ท่านคิดว่าห้องทำงานของท่านมีแสงสว่างและอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการทำงานและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอเหมาะสมแล้ว	2.51	.555	ปานกลาง

-ท่านคิดว่าห้องทำงานของท่านมีความปลอดภัยเมื่อท่านทำงาน ในช่วงโครงการทำงานเหมาะสมเพียงพอ	2.20	.668	ต่ำ
-ห้องทำงานของท่านมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพียงพอ	2.43	.550	ปานกลาง
-ห้องทำงานมีเส้นทางในการเดินทางไปยังสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องเหมาะสม	2.57	.550	ปานกลาง
สถานที่ตั้งขององค์กร			
-ท่านคิดว่าสถานที่ตั้งขององค์กรเหมาะสมต่อการทำงานของท่าน	2.43	.825	ปานกลาง
-ท่านคิดว่าสถานที่ตั้งขององค์กรทำให้ท่านเดินทางมาทำงานได้ลำบาก	2.83	.546	ปานกลาง
-ท่านคิดว่าสถานที่ตั้งขององค์กรทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน	2.83	.577	ปานกลาง
-ท่านคิดว่าที่ตั้งขององค์กรทำให้เกิดอันตรายเมื่อท่านเดินทางมาทำงาน	2.94	.532	ปานกลาง
-ท่านคิดว่าที่ตั้งขององค์กรทำให้ชุมชนเกิดประโยชน์สูงสุด	2.66	.575	ปานกลาง
-ท่านคิดว่าที่ตั้งขององค์กรทำให้ชุมชนเกิดประโยชน์สูงสุด	2.46	.512	ปานกลาง
สภาพแวดล้อม			
-ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมที่ดีจะส่งผลต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพ	2.86	.541	ปานกลาง
-ท่านคิดว่าสภาพแวดล้อมภายในองค์กรควรได้รับการปรับปรุง			ปานกลาง

จากตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงาน ด้านลักษณะทั่วไปของห้องทำงาน ด้านสถานที่ตั้งขององค์กร ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นในเรื่องความขัดแย้งของพนักงาน

ความคิดเห็นในเรื่องความขัดแย้ง	\bar{x}	S.D.	ระดับ
-ท่านมีสัมพันธภาพระหว่างผู้บังคับบัญชาในระดับดี			
-ท่านรู้สึกว่าการดำเนินงานของท่านในปัจจุบันมีผลต่อการดำรงชีวิต	2.66	.825	ปานกลาง

อย่างมาก	2.60	.546	ปานกลาง
-ท่านรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทอย่างแท้จริง	2.80	.577	ปานกลาง
-ท่านมีโอกาสพัฒนาตนเองตามที่คาดหวัง	2.66	.532	ปานกลาง
-ท่านรู้สึกท้อแท้กับการทำงาน เพราะแม้จะทำงานเก่งแต่ก็สู้กับพวกที่ใกล้ชิดกับผู้บริหารไม่ได้	2.68	.575	ปานกลาง
-ท่านรู้สึกไม่พอใจหรือไม่ชอบเมื่อมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม	2.71	.512	ปานกลาง
-ท่านมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่	2.86	.541	ปานกลาง
-เมื่อถึงเวลาเลิกงานแต่ท่านยังทำงานไม่เสร็จท่านยินดีจะอยู่ทำงานต่อจนเสร็จก่อนกลับบ้าน	2.74	.648	ปานกลาง
-ท่านจะทุ่มเททั้งร่างกายและใจเพื่อแก้ปัญหาให้กับหน่วยงานอย่างเต็มที่	2.83	.559	ปานกลาง
-ท่านอยากทำงานที่ทำในปัจจุบันต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย	2.86	.486	ปานกลาง
-ท่านไม่คิดที่จะลาออกไปทำงานที่อื่นเลย	2.86	.423	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นในเรื่องความขัดแย้งของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันจะมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ทดสอบค่าสมมติฐานระหว่างเพศกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				t	P
	ชาย (n=212)		หญิง (n=35)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
-ท่านมีสัมพันธภาพระหว่างผู้บังคับบัญชาในระดับดี	2.64	.835	2.80	.759	-1.085	0.653
-ท่านรู้สึกว่างานของท่านในปัจจุบันมีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก	2.60	.491	2.60	.812	-.007	0.000
-ท่านรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทอย่างแท้จริง	2.80	.543	2.80	.759	-.021	0.001

-ท่านมีโอกาสพัฒนาตนเองตามที่	2.67	.539	2.60	.439	0.669	.806
คาดหวัง						
-ท่านรู้สึกท้อแท้กับการทำงาน	2.70	.497	2.60	.587	0.935	.485
เพราะแม้จะทำงานเก่งแต่ก็สู้กับพวก						
ที่ใกล้ชิดกับผู้บังคับบัญชาไม่ได้	2.73	.497	2.60	.514	1.405	.389
-ท่านรู้สึกไม่พอใจหรือไม่ชอบเมื่อมี						
การทำงานร่วมกันเป็นทีม	2.87	.497	2.80	.561	.687	.235
-ท่านมีโอกาสใช้ความรู้						
ความสามารถในการทำงานได้อย่าง						
เต็มที่	2.73	.406	2.80	.680	-0.830	.001
-เมื่อถึงเวลาเลิกงานแต่ท่านยังทำงาน	2.83	.406	2.80	.581	.342	.067
ไม่เสร็จท่านยินดีจะอยู่ทำงานต่อจน						
เสร็จก่อนกลับบ้าน	2.87	.406	2.80	.498	.766	.705
-ท่านจะทุ่มเททั้งร่างกายและใจเพื่อ	2.87	.406	2.80	.426	.879	.550
แก้ปัญหาให้กับหน่วยงานอย่างเต็มที่						
-ท่านอยากทำงานที่ทำในปัจจุบัน						
ต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย						
-ท่านไม่คิดที่จะลาออกไปทำงานที่						
อื่นเลย						

จากตารางที่ 7 พบว่าทดสอบหาค่าสมมติฐานระหว่างเพศกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้วยค่าสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งค่า sig ส่วนใหญ่มากกว่า 0.05 แสดงว่าเพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็น ไม่มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 อายุที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ทดสอบหาค่าสมมติฐานระหว่างอายุกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ข้อความ	SS	df	Ms	F	P
-สัมพันธภาพระหว่างผู้บังคับบัญชา					
ในระดับดี	40.391	2	20.195	38.787	.000
ระหว่างกลุ่ม	127.043	244	.521		
ภายในกลุ่ม	167.433	246			
รวม					

-งานของท่านในปัจจุบันมีผลต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก	9.171	2	4.586	17.442	.000
ระหว่างกลุ่ม	64.148	244	.263		
ภายในกลุ่ม	73.320	246			
รวม	2.397	2	1.199	3.680	.027
-ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทอย่างแท้จริง	79.481	244	.326		
ระหว่างกลุ่ม	81.879	246			
ภายในกลุ่ม	4.502	2	2.251	8.417	.000
รวม	65.247	244	.267		
รวม	69.749	246			
-มีโอกาสพัฒนาตนเองตามที่คาดหวัง					
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม	5.249	2	2.624	8.413	.000
รวม	76.120	244	.312		
รวม	81.368	246			
-รู้สึกท้อแท้กับการทำงาน เพราะแม้จะทำงานเก่งแต่ก็สู้กับพวกที่ใกล้ชิดกับผู้บังคับบัญชาไม่ได้					
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม					

ข้อความ	SS	df	Ms	F	P
-ท่านรู้สึกไม่พอใจหรือไม่ชอบเมื่อมี การทำงานร่วมกันเป็นทีม	2.472	2	1.236	4.854	.009
ระหว่างกลุ่ม	62.120	244	.225		
ภายในกลุ่ม	64.591	246			
รวม					
-ท่านมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถ ในการทำงาน ได้อย่างเต็มที่	19.533	2	9.767	45.386	.000
ระหว่างกลุ่ม	52.507	244	.215		
ภายในกลุ่ม	72.040	246			
รวม					
-เมื่อถึงเวลาเลิกงานแต่ท่านยังทำงาน	15.389	2	7.694	21.328	.000
ไม่เสร็จท่านยินดีจะอยู่ทำงานต่อจน	88.028	244	.361		
เสร็จก่อนกลับบ้าน	103.417	246			
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม	10.554	2	5.277	19.420	.000
รวม	66.304	244	.272		
	76.858	246			
-ท่านจะทุ่มเททั้งแรงกายและใจเพื่อ แก้ปัญหาให้กับหน่วยงานอย่างเต็มที่	9.997	2	4.999	25.387	.000
ระหว่างกลุ่ม	48.043	244	.197		
ภายในกลุ่ม	58.040	246			
รวม					
-ท่านอยากทำงานที่ทำในปัจจุบัน ต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย	9.997	2	4.999	35.827	.000
ระหว่างกลุ่ม	34.043	244	.140		
ภายในกลุ่ม	44.040	246			
รวม					
-ท่านไม่คิดที่จะลาออกไปทำงานที่อื่น					
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม					
รวม					

จากตารางที่ 8 ทดสอบหาค่าสมมติฐานระหว่างอายุกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้วยค่าสถิติ One – Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งค่า sig ส่วนใหญ่น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า อายุ มีระดับความคิดเห็น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ทดสอบหาค่าสมมติฐานระหว่างระดับการศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ข้อความ	SS	df	Ms	F	P
-สัมพันธ์ภาพระหว่างผู้บังคับบัญชา ในระดับดี					
ระหว่างกลุ่ม	6.153	2	3.077	4.655	.010
ภายในกลุ่ม	161.280	244	.661		
รวม	167.433	246			
-งานของท่านในปัจจุบันมีผลต่อการ ดำรงชีวิตอย่างมาก					
ระหว่างกลุ่ม	4.245	2	2.123	7.498	.001
ภายในกลุ่ม	69.075	244	.283		
รวม	73.320	246			
-ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทอย่าง แท้จริง					
ระหว่างกลุ่ม	4.960	2	2.480	7.867	.000
ภายในกลุ่ม	76.918	244	.315		
รวม	81.879	246			
-มีโอกาสดำเนินงานตนเองตามที่คาดหวัง					
ระหว่างกลุ่ม	3.026	2	1.513	5.532	.004
ภายในกลุ่ม	66.723	244	.273		
รวม	69.749	246			
-รู้สึกท้อแท้กับการทำงาน เพราะแม่ จะทำงานเก่งแต่ก็สู้กับพวกที่ใกล้ชิด กับผู้บังคับบัญชาไม่ได้					
ระหว่างกลุ่ม	81.368	2	.860	2.636	.074
ภายในกลุ่ม	1.721	244	.326		
รวม	79.648	246			
ระหว่างกลุ่ม	1.065	2	.532	2.044	.132
ภายในกลุ่ม	63.527	244	.260		
รวม	64.591	246			

รวม					
-ท่านรู้สึกไม่พอใจหรือไม่ชอบเมื่อมี การทำงานร่วมกันเป็นทีม					
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม					
รวม					

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อความ	SS	df	Ms	F	P
-ท่านมีโอกาใช้ความรู้ความสามารถใน การทำงานได้อย่างเต็มที่					
ระหว่างกลุ่ม	4.878	2	2.439	8.860	.000
ภายในกลุ่ม	67.163	244	.275		
รวม	72.040	246			
-เมื่อถึงเวลาเลิกงานแต่ท่านยังทำงานไม่ เสร็จท่านยินดีจะอยู่ทำงานต่อจนเสร็จก่อน กลับบ้าน					
ระหว่างกลุ่ม	9.211	2	4.605	11.928	.000
ภายในกลุ่ม	94.206	244	.386		
รวม	103.417	246			
-ท่านจะทุ่มเททั้งร่างกายและใจเพื่อ แก้ปัญหาให้กับหน่วยงานอย่างเต็มที่					
ระหว่างกลุ่ม	9.150	2	4.575	16.487	.000
ภายในกลุ่ม	67.708	244	.277		
รวม	76.858	246			
-ท่านอยากทำงานที่ทำในปัจจุบันต่อไป เรื่อย ๆ โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย					
ระหว่างกลุ่ม	2.299	2	1.150	5.032	.007
ภายในกลุ่ม	55.741	244	.228		
รวม	58.040	246			
ระหว่างกลุ่ม	.289	2	.144	.805	.448
ภายในกลุ่ม	43.752	244	.179		
รวม	44.040	246			

รวม					
-ท่านไม่คิดที่จะลาออกไปทำงานที่อื่นเลย					
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม					
รวม					

จากตารางที่ 9 ทดสอบหาค่าสมมติฐานระหว่างระดับการศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้วยค่าสถิติ One – Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งค่า Sig ส่วนใหญ่น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ระดับการศึกษามีระดับความคิดเห็น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 ทดสอบหาค่าสมมติฐานระหว่างระยะเวลาในการปฏิบัติงานกับแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงาน

ข้อความ	SS	df	Ms	F	P
-สัมพันธ์ภาพระหว่างผู้บังคับบัญชา ในระดับดี					
ระหว่างกลุ่ม	27.114	3	9.038	15.652	.000
ภายในกลุ่ม	140.319	243	.577		
รวม	167.433	246			
-งานของท่านในปัจจุบันมีผลต่อการ ดำรงชีวิตอย่างมาก					
ระหว่างกลุ่ม	3.987	3	1.329	4.658	.003
ภายในกลุ่ม	69.333	243	.285		
รวม	73.320	246			
-ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทอย่าง แท้จริง					
ระหว่างกลุ่ม	1.337	3	.446	1.344	.261
ภายในกลุ่ม	80.542	243	.331		
รวม	81.879	246			
-มีโอกาสพัฒนาตนเองตามที่คาดหวัง					
ระหว่างกลุ่ม	3.763	3	1.254	4.619	.004
ภายในกลุ่ม	65.986	243	.272		
รวม	69.749	246			

ภายในกลุ่ม	8.702	3	2.091	9.700	.000
รวม	72.667	243	.299		
รู้สึกท้อแท้กับการทำงาน เพราะเมื่อ	81.368	246			
จะทำงานเก่งแต่ก็สู้กับพวกที่ใกล้ชิด					
กับผู้บังคับบัญชาไม่ได้	7.383	3	2.461	10.453	.000
ระหว่างกลุ่ม	57.208	243	.235		
ภายในกลุ่ม	64.591	246			
รวม					
-ท่านรู้สึกไม่พอใจหรือไม่ชอบเมื่อมี					
การทำงานร่วมกันเป็นทีม					
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม					
รวม					

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อความ	SS	df	Ms	F	P
-ท่านมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถ					
ในการทำงานได้อย่างเต็มที่	22.499	3	7.500	36.785	.000
ระหว่างกลุ่ม	49.542	243	.204		
ภายในกลุ่ม	72.040	246			
รวม					
-เมื่อถึงเวลาเลิกงานแต่ท่านยังทำงาน					
ไม่เสร็จท่านยินดีจะอยู่ทำงานต่อจน	24.306	3	8.102	24.886	.000
เสร็จก่อนกลับบ้าน	79.111	243	.326		
ระหว่างกลุ่ม	103.417	246			
ภายในกลุ่ม					
รวม	24.539	3	8.180	37.991	.000
-ท่านจะทุ่มเททั้งร่างกายและใจเพื่อ	52.319	243	.215		
แก้ปัญหาให้กับหน่วยงานอย่างเต็มที่	76.858	246			
ระหว่างกลุ่ม					

ภายในกลุ่ม	15.054	3	5.018	28.367	.000
รวม	42.986	243	.215		
58.040		246			
-ท่านอยากทำงานที่ทำในปัจจุบัน ต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย					
ระหว่างกลุ่ม	7.374	3	2.458	16.289	.000
ภายในกลุ่ม	36.667	243	.151		
รวม	44.040	246			
-ท่านไม่คิดที่จะลาออกไปทำงานที่อื่น เลย					
ระหว่างกลุ่ม					
ภายในกลุ่ม					
รวม					

จากตารางที่ 10 ทดสอบหาค่าสมมติฐานระหว่างระยะเวลาในการปฏิบัติงานกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้วยค่าสถิติ One – Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งค่า Sig ส่วนใหญ่น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทโตโยต้า จำกัด ผู้ศึกษาได้นำเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

พนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 และเป็นพนักงานหญิงจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมา คือ อยู่ในช่วงอายุ ต่ำกว่า 20 – 20 ปี และ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.3 คิดเป็นร้อยละ 8.5 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 และปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 พนักงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานประมาณ 1-3 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และ 4-6 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านลักษณะทั่วไปของห้องทำงาน ด้านสถานที่ตั้งขององค์กร ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นในเรื่องความขัดแย้งของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันจะมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบ ปฏิเสธสมมติฐาน สรุปได้ว่า เพศที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่าง สมมติฐานที่ 2 อายุที่แตกต่างกันจะมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบ ยอมรับสมมติฐาน สรุปได้ว่า อายุที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบ ยอมรับสมมติฐาน สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบ ยอมรับสมมติฐาน สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบระหว่างพนักงาน บริษัทโตโยต้า กับองค์กรอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้อย่างเรียบร้อยย่น ผู้วิจัยได้ท่อมเท ความรู้และกำลังใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บทความวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ทั้งนี้ ผู้นำเสนอบทความวิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำบทความวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา วสุศิริกุล. (2540). ขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กาญจนาท เรืองวารากร และ ประพัฒน์ โพธิวรคุณ. (2546). แรงงานสัมพันธ์และการจัดการธุรกิจ

อุตสาหกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชนม์พิสุทธ์ นาคสุวรรณ. (2545). ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา จังหวัด นนทบุรี.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐพลจันทร์ไชย. (2517). สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.

ศจี อนันต์นพลคุณ. (2542). กลวิธีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ. สงขลา: ชลบุตร กราฟฟิก.

สมใจ เขียวสด. (2536). มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: พิษณุการพิมพ์.

สมชาย น้อยฉ่ำ. (2540). การศึกษาวิจัยกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สมพงษ์ เกษมสิน.(2519). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุพรรณิ อินค้ำ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทประกันภัย: ศึกษากรณีบริษัทไทย
ศรีชูริคประกันภัย จำกัด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การพัฒนาศักยภาพนักบัญชีก้าวสู่การเป็นอาเซียน

Development towards an Asean Accountants

พัทธ์ธีรา จิระอุดมสาโรจน์

สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

Email: Nid_2555@hotmail.com

บทคัดย่อ:

ปัจจุบัน โลก ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกันอย่างรวดเร็ว และมีการติดต่อทางการค้ากันอย่างกว้างขวางและมีเศรษฐกิจเป็นตัวผลักดันให้แต่ละประเทศรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้มีการติดต่อการค้ากับหลายๆประเทศ อาทิเช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป และในกลุ่มอาเซียน จากแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจ กลุ่มอาเซียน ถือว่ามีอัตราการขยายตัวสูงกว่าตลาดอื่นจึงได้เกิดการร่วมตัวกันในกลุ่มอาเซียนในปี 2536 จากการร่วมกลุ่มในกลุ่มอาเซียน จึงทำให้เกิดการค้าเสรีกันอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น รวมถึงการลงทุน แหล่งเงินทุน ตลอดจนฝีมือแรงงาน มีการเคลื่อนย้ายกันอย่างรวดเร็ว และเป็นวงกว้างเพิ่มมากขึ้น จากผลจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายการบริการ สินค้า แรงงาน การลงทุนอย่างเสรี โดยกำหนดให้ผู้มีคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพ หรือแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ 7 สาขาสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานที่ประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ได้อย่างเสรีและถูกกฎหมาย เพื่อเป็นการเพิ่มอัตราการแข่งขันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโลก ส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดเดียวและมีฐานการผลิตร่วมกัน โดยจะเริ่มในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) ในเบื้องต้นนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน ใน 7 สาขาวิชาชีพแรก คือ 1.อาชีพวิศวกร (Engineering Services) 2.อาชีพพยาบาล (Nursing Services) 3.อาชีพสถาปนิก (Architectural Services) 4.อาชีพการสำรวจ (Surveying Qualifications) 5.อาชีพนักบัญชี (Accountancy Services) 6.อาชีพทันตแพทย์ (Dental Practitioners) 7.อาชีพแพทย์ (Medical practitioners)

ดังนั้น การพัฒนาฝีมือแรงงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราควรตระหนักและต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ อาชีพนักบัญชีก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อสามารถแข่งขันในกลุ่มอาเซียน และยกระดับให้เป็นสากลมากยิ่งขึ้น

ABSTRACT:

Current world is linked to information quickly. Contact and widely trade and economy is pushing the country to advance rapidly. Our country is a country that has had dealings with many countries such as Japan, USA, Europe and ASEAN. Economic growth of ASEAN's growth rate is higher than other markets, so the group gathered in San Diego, in 2536 with the merger of the Ming Chien. Thus trade more widely. Including investment capital and skilled labor. Have to move quickly. And a broad increase. The results of the 9th ASEAN Summit in Bali, Indonesia. A mutually acceptable agreement. On moving labor services, investment products freely. Given by a qualified professional in the field. Or workers who have professional expertise in 7 areas to move to the other countries in ASEAN are free and legal. In order to increase the economic competitiveness of the region. Promote ASEAN as a single market and production base together. It started in the year 2558 (AD 2015) in the introduction to this ASEAN mutual recognition agreement.

In the first seven fields. Is 1. Career Engineer (Engineering Services) 2. Vocational nurses (Nursing Services) 3. Career Architect (Architectural. Services) 4. Career exploration (Surveying Qualifications) 5. Career Accountant (Accountancy Services) 6. Career in dentistry (Dental Practitioners) 7. Occupational therapist (Medical practitioners).

The mobile workforce skill development, it is important that we should be aware of and to accelerate development to compete with other countries. The professional accountants. Occupation is another one that has the potential to be competitive in Ocean Beach. And elevated to the international level.

บทนำ

นักบัญชีเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ในสายงานด้านบัญชี และเป็นอาชีพหนึ่งที่มีส่วนสำคัญสำหรับธุรกิจ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นนักบัญชีจึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับในปี 2558

กลุ่มอาเซียนจะเปิดการค้าเสรีอย่างเป็นทางการ การพัฒนาฝีมือแรงงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น นักบัญชีจึงต้องพัฒนาศักยภาพให้สามารถทัดเทียมกับระดับนานาชาติและก้าวให้เป็นระดับสากลให้ได้ หากนักบัญชียังไม่สามารถพัฒนาศักยภาพให้เกิดขึ้นได้ อนาคตนักบัญชีของไทยอาจจะต้องประสบปัญหาที่ยากในการทำงานมากยิ่งขึ้น บทความเรื่องนี้จะนำเสนอ ประเด็นต่างๆ ดังนี้ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องอาเซียน การพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีทั้ง 5 ด้าน คือ ทักษะทางด้านปัญญา ทักษะทางวิชาการ เชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร และทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ ผู้เขียนหวังว่าจะเป็นการกระตุ้นให้นักบัญชีได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนให้เป็นระดับสากล และรองรับกับการก้าวสู่การเป็นอาเซียน ในปี 2558 นี้

อาเซียน (ASEAN)

รูปภาพที่ 1 สัญลักษณ์อาเซียน

รูปภาพที่ 2 กลุ่มสมาชิกอาเซียน

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) ซึ่งได้มีการลงนามที่วังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย ซึ่งผู้แทนทั้ง 5 ประเทศ ประกอบด้วยนายอาดัม มาลิก (รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย) ตุน อับดุล ราชัก บิน ฮุสเซน (รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหมและรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมาเลเซีย) นายนาซิโซ รามอส (รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์) นายเอส ราชารัตนัม (รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์) และพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีต่างประเทศไทย) ในเวลาต่อมาได้มีประเทศต่างๆ เข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม (เป็นสมาชิกเมื่อ 8 ม.ค.2527) เวียดนาม (วันที่ 28 ก.ค. 2538) สปป.ลาว พม่า (วันที่ 23 ก.ค. 2540) และ กัมพูชา เข้าเป็นสมาชิกล่าสุด (วันที่ 30 เม.ย. 2542) ให้ปัจจุบันมีสมาชิกอาเซียนทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และ เวียดนาม

วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน

เพื่อให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน คือ [1]

1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base) โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน)

3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ

4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าที่ร่วมกันอย่างชัดเจน

การพัฒนาศักยภาพนักบัญชีก้าวสู่การเป็นอาเซียน

นักบัญชี คือ บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในสายงานเฉพาะด้านบัญชี และเป็นบุคคลที่ต้องมีประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีมาพอสมควรและพัฒนาตนเองจนสามารถที่จะเป็นนักบัญชีได้อย่างสมบูรณ์ การที่นักบัญชีจะพัฒนาตนเองได้ก็ต้องมีศักยภาพในด้านบัญชีจึงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นนักบัญชี การเริ่มต้นในการเป็นที่ยอมรับต้องพัฒนามาจาก ผู้ทำบัญชี ผู้ทำบัญชี คือ [2] ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะกระทำในฐานะลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตามซึ่งได้แก่บุคคลต่อไปนี้ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี สมุหบัญชี หัวหน้าแผนกบัญชี หัวหน้าสำนักงานบัญชี หรือผู้ประกอบอาชีพอิสระ ศักยภาพ คือ [3] พลังหรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ สามารถพัฒนาให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ได้ คนที่มีศักยภาพคือคนที่มีความสามารถซ่อนอยู่ภายใน หากได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มที่และถูกทาง ความสามารถสูงสุดก็จะปรากฏขึ้น การพัฒนา คือ [4] การเติบโต ความเจริญ ความก้าวหน้า ความรุ่งเรือง โดยพัฒนาต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันและทันสมัยตลอดเวลา

จากคำจำกัดความดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาศักยภาพนักบัญชี คือ การที่ให้นักบัญชีได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีขีดความสามารถในงานด้านบัญชี เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน รองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

ศักยภาพของนักบัญชีต้องประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ[5] ได้แก่

1. ความรู้ในวิชาชีพ(knowledge) ซึ่งแบ่งความรู้ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจการเมืองการปกครองทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผล กระทบที่มีต่อธุรกิจ และเศรษฐกิจโดยรวมได้ รวมถึงความรู้ในวัฒนธรรมของโลก ของภูมิภาคและของประเทศ ตลอดจนความสามารถในการคิด การถาม การเขียน และสื่อสารด้วยภาษาที่ง่าย และเข้าใจได้

1.2 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ธุรกิจ และการจัดการ เช่น เศรษฐศาสตร์ การเงิน การตลาด การบริหาร การวิเคราะห์ เชิงปริมาณ และสถิติ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4 ความรู้เกี่ยวกับการบัญชี และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การบัญชี เช่น กฎหมายบัญชี กฎหมายธุรกิจ ภาษีอากร และ จรรยาบรรณวิชาชีพ

2. ทักษะทางวิชาชีพ (skills) ประกอบด้วยทักษะ 5 ประการ ดังนี้

2.1 ทักษะการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถที่จะระบุได้ สามารถจัดระบบ และเข้าใจสารสนเทศ จากผู้คน สิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลต่างๆ ความสามารถในการซักถาม การทำวิจัย การคิดอย่างมีเหตุผลและเชิงวิเคราะห์ การให้ เหตุผล การวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบ และความสามารถที่จะระบุปัญหา และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยได้

2.2 ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ทักษะสำหรับศาสตร์การบัญชีและทักษะทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย การคำนวณ การจำลองการตัดสินใจ การวิเคราะห์ความเสี่ยง การวัดมูลค่าการรายงาน และการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อ บังคับต่างๆ

2.3 ทักษะด้านบุคคล เกี่ยวข้องกับทัศนคติ และ พฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการคิดริเริ่ม การมี อิทธิพล การเรียนรู้ที่เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด การบริหาร จัดการตนเอง การจัดลำดับและจัดระบบการทำงาน ความสามารถ คาดคะเน การพิจารณานำคุณค่าแห่งวิชาชีพ จริยธรรม และ ทัศนคติไปใช้ในการตัดสินใจ และการแสวงหาหรือสงสัยเชิง นักบัญชีมืออาชีพ รวมถึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ได้

2.4 ทักษะด้านความสัมพันธ์ และการสื่อสาร การ ทำงานร่วมกับผู้อื่นการรับและถ่ายทอดสารสนเทศ การมีดุลยพินิจบัญชีจึงจะนำไปให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสุจริตและเหมาะสมการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงความสามารถที่ จะทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในการเป็นฝ่ายรับ และฝ่ายให้คำปรึกษา และการแก้ไขความขัดแย้ง สามารถทำงานเป็นหมู่คณะโดยมี ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายในองค์ความรู้ ความ สามารถ ภาษา และวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถนำเสนอ อภิปราย รายงาน และป้องกันความคิด ในรูปแบบของการสื่อสารทางวาจา หรือลายลักษณ์อักษร ทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึง การรับ ฟังและการทำความเข้าใจต่อการสื่อสารจากผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ทักษะด้านองค์กร และทักษะผู้บริหารธุรกิจ ซึ่ง ประกอบด้วย การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารโครงการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การตัดสินใจ และมอบหมายงาน ความเป็นผู้นำและการจูงใจ

3. **คุณค่าแห่งวิชาชีพ (professional values)** ได้แก่ การ ปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม เทียงธรรม ซื่อสัตย์สุจริต สำนึกถึง ความรับผิดชอบทางสังคม ยึดมั่นประโยชน์ของสาธารณชน เป็น อิสระ และ ตั้งใจที่จะพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

4. **จรรยาบรรณ (ethics)** ของผู้ประกอบการวิชาชีพ พับ ญชชี ตาม ที่พระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ. 2547 มาตรา 46 กำหนดว่า “ผู้ ประกอบการวิชาชีพบัญชี หรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพ บัญชี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีหรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนด ตามพระราชบัญญัตินี้” และมาตรา 47 กำหนดว่า “ให้สภาวิชาชีพ บัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

2. ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

3. ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ

4. ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคล หรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้”

5. **ทัศนคติ (attitudes)** หมายถึง ทำที่ความรู้สึกของคน เป็นอำนาจหรือแรงขับภายในจิตใจมนุษย์ ที่พร้อมจะกระทำอย่าง ใดอย่างหนึ่ง ทัศนคติของบุคคลประกอบขึ้นจาก 3 ส่วน คือ ความ รู้สึก ความรู้ และพฤติกรรม กล่าวคือทัศนคติเป็นเงื่อนไขภายใน ตัวบุคคลที่มีส่วนในการกำหนดการแสดงออก ทิศทางของ พฤติกรรม และมีส่วนในการกำหนดการรับรู้ ทัศนคติที่ดีของนักบัญชี

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีที่ควรพัฒนา ด้านความรู้ในวิชาชีพ ได้กล่าวไว้ในข้อเสนอแนะว่านักบัญชีควรเห็นความสำคัญของการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพตามพระราชบัญญัติการบัญชีปี 2543 [6] และมีความรู้ความสามารถของนักบัญชีในการจัดทำรายงานการเงินตามหลักการบัญชีที่ถูกต้อง โดยต้องอาศัยการเรียนรู้ ฝึกฝนประสบการณ์ ดังนั้นนักบัญชีที่ดีจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ตลอดเวลาและต่อเนื่อง [7] ด้านวิชาชีพ ได้แก่ ทักษะทางการเรียนรู้ การปฏิบัติหน้าที่ ทักษะทางด้านบุคคล และการสื่อสาร มีข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มทักษะในด้านต่างๆ โดยการพัฒนาทักษะความคิดให้รู้จักคิด ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี [8] ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพโดยพบว่าความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีลักษณะด้านคุณค่า จรรยาบรรณ เป็นที่ต้องการมากที่สุดขององค์กร โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านความโปร่งใส ความเป็นอิสระความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต [9]

ข้อเสนอแนะและข้อสรุป

นักบัญชีจึงต้องเห็นความจำเป็นในการพัฒนาศัภยภาพของตนเอง ซึ่งจะทำให้ให้นักบัญชีสามารถก้าวสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพและก้าวสู่ระดับสากล สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างทัดเทียมกับนานาประเทศได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเห็นความสำคัญในการพัฒนานักบัญชี ไม่ว่าจะเป็ย ภาควิชาชีพบัญชี สถานศึกษาที่เปิดหลักสูตรสาขาบัญชีจึงควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศูนย์ประชาสัมพันธ์อาเซียน, สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 จาก http://region7.prd.go.th/ewt_news.php?nid=10690&filename=aseanMay
- [2] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- [3] ราชบัณฑิตยสถาน, 22 พฤศจิกายน 2553
- [4] ราชบัณฑิตยสถาน, 2526
- [5] ชัยนรินทร์ วีระสภาวณิชช์, 2548
- [6] กรรณิการ์ ลำลือ, คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ธันวาคม 2552.
- [7] สุวรรณ หวังเจริญเดช, ผลกระทบของความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีต่อคุณลักษณะบรรษัทภิบาลของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคใต้, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ตุลาคม 2548
- [8] บวร เงินมา, คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีในความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- [9] เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 2547.

การ Claims ประกันในกรณีนำเข้าเครื่องจักรใหญ่ที่ใช้สิทธิประโยชน์ BOI

เกิดความเสียหาย

Insurance Claims in the case of imported machinery the damage to the BOI

privileges

รณรงค์ แสงมงคล

สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail : Mixza_50@hotmail.com

บทคัดย่อ:

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการส่งออกมากเป็นลำดับต้นๆของโลก ภาครัฐจึงมีนโยบายการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนขึ้นคณะหนึ่งซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการสนับสนุนการลงทุนในประเทศสำหรับกิจการที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยเริ่มที่จะสร้างภาคอุตสาหกรรมให้เป็นปึกแผ่น เพื่อที่จะให้รัฐบาลเป็นหลักประกันที่ว่าจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ และจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับสิทธิส่งเสริมการลงทุน(BOI) ซึ่งรัฐบาลจะให้สิ่งจูงใจในด้านภาษีอากรทั้งเครื่องจักร วัตถุดิบ และภาษีรายได้

คำสำคัญ: ประกันภัย , กรมการส่งเสริมการลงทุน , ภาษีอากร

ABSTRACT:

Since Thailand is a country with an export order of the world. Government's policy to encourage Investment (BOI) under the Investment Promotion Act BE 2520 as amended by the Investment Promotion Act (No. 2) Act 2534 requires the Board to the Board of Investment. The Prime Minister is the Chairman of the Board. Is responsible for setting policy to encourage investment in the country for business and was instrumental in the economic and social stability of the country. Began to create a unified industry. In order to ensure that the government does not transfer to the private affairs of the state. And will not engage in a new competition to receive

Investment (BOI), which the government will provide tax incentives for the machinery, raw materials and income taxes.

Keyword: Insurance , Board of Investment , Tax

บทนำ

บริษัท มาบตาพุด โอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทหนึ่งที่ประกอบกิจการในด้านอุตสาหกรรมธุรกิจปิโตรเคมี มีความจำเป็นที่ต้องการนำเข้าวัตถุดิบ รวมถึงเครื่องจักรใหญ่ที่ใช้ในกระบวนการผลิตจากต่างประเทศ และในการนำเข้าแต่ละครั้งมีต้นทุนที่สูง ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆรวมไปถึงภาษีนำเข้า (พรก.พิกัดอัตราศุลกากร 2530 มาตรา 4, มาตรา 5) ซึ่งบางครั้งอาจมีมูลค่าสูงเกินกว่าที่ทางบริษัทจะสามารถชำระได้หมดภายในครั้งเดียว จึงเห็นถึงความสำคัญของนโยบายการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ของภาครัฐ ด้วยสิทธิประโยชน์ BOI ที่ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ประกอบการและป้องกันในเรื่องของภาษีนำเข้า ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 เพื่อให้ธุรกิจขนาดใหญ่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการลงทุนในเรื่องการขอรับสิทธิประโยชน์ BOI และตระหนักถึงผลกระทบของการละเลยสิทธิ์ที่พึงได้รับจากภาครัฐ

ทางบริษัท มาบตาพุด โอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) มีความต้องการที่จะนำเข้าเครื่องจักรใหญ่โดยใช้สิทธิประโยชน์ BOI ในการนำเข้า และทำการขนส่งสินค้าทางทะเล ใช้เงื่อนไขในการส่งมอบสินค้าแบบ EXW (Ex-works) และได้ทำประกันภัยกับบริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) ไว้สองลักษณะ คือ ในช่วงแรกได้ทำประกันภัยในลักษณะ Institute Cargo Clauses (ICC) ในเงื่อนไข Institute Cargo Clauses (A) และซื้อกรมธรรม์ประกันภัยแบบ Open policy เพิ่มไว้ในช่วงที่สอง (ในบริบทนี้ถือว่าบริษัท มาบตาพุด โอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้เอาประกัน และบริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้รับประกัน) ประกันภัยในลักษณะ ICC(A) นี้จะคุ้มครองความปลอดภัยของสินค้าจนกระทั่งมาถึงท่าเรือปลายทาง ต่อจากนั้นในการขนส่งสินค้าจากท่าเรือปลายทางมายังโรงงานจะมีประกันภัยที่ซื้อเพิ่มไว้ คือ Open Policy ซึ่งจะคุ้มครองต่อจากท่าเรือปลายทางมาถึงโรงงาน รวมทั้งการติดตั้งเครื่องจักร ตลอดจนการทดลอง ว่าเครื่องจักรสามารถใช้งานได้ตามปกติ ไม่เกิดความเสียหาย หลังจากสินค้าผ่านพิธีการทางศุลกากรและได้รับสิทธิประโยชน์ BOI เรียบร้อยแล้ว จึงทำการขนส่งสินค้าไปยังโรงงานและได้ทำการทดลองเครื่องจักรใหญ่ พบว่าเครื่องจักรใหญ่ที่ทำการทดลองนั้นเกิดการระเบิดขึ้น จากนั้นผู้รับประกัน จึงเข้ามาดำเนินการในเรื่องของการ Claims ประกัน และทำการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกัน จากนั้นผู้เอาประกันจะโอนกรรมสิทธิ์ (Assignment of Policy) ให้กับผู้รับประกันในเรื่องของเครื่องจักรใหญ่ที่ได้รับความเสียหาย ส่งผลให้ทางผู้เอาประกัน หมดภาระหน้าที่ในเรื่องของกรรมสิทธิ์ของตัววัตถุที่เอาประกันนั้น

เนื่องจากกรณีศึกษาดังกล่าวเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีน้อย หรืออาจจะไม่มีเลยเนื่องจากไม่เคยมีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น จึงทำให้บริษัทรับทำประกันภัยนั้น ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาแก้ไขได้ และยากต่อการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เพราะข้อมูลที่จะต้องนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหากรณีดังกล่าว

ไม่ใช่แค่ข้อมูลในการ Claims ประกันเท่านั้นแต่จะต้องมีข้อมูลในเรื่องของสิทธิประโยชน์ BOI และพิธีการทางด้านศุลกากรเข้ามาเพิ่ม เกิดเป็นแนวคิด และมิติใหม่ เพื่อเปิดกว้างทางการประกันภัยโดยมุ่งเน้นในเรื่องของการ Claims ประกัน ส่งผลต่อการศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน หรือเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้ ดังนั้นจึงทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้อง มีความสะดวกรวดเร็ว และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามหลักการที่ถูกต้องในเชิงการพัฒนา เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

1. ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำรายงาน

ด้วยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการส่งออกมากเป็นลำดับต้นๆของโลก ภาครัฐจึงมีนโยบายการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534¹ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนขึ้นคณะหนึ่งซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการสนับสนุนการลงทุนในประเทศสำหรับกิจการที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยเริ่มที่จะสร้างภาคอุตสาหกรรมให้เป็นปึกแผ่น เพื่อที่จะให้รัฐบาลเป็นหลักประกันที่ว่าจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ และจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับสิทธิส่งเสริมการลงทุน(BOI) ซึ่งรัฐบาลจะให้สิ่งจูงใจในด้านภาษีอากรทั้งเครื่องจักร วัตถุดิบ และภาษีรายได้

บริษัท มาบตาพุดโอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) ก็เป็นบริษัทหนึ่งที่ประกอบกิจการในด้านอุตสาหกรรมธุรกิจปิโตรเคมี มีความจำเป็นต้องการนำเข้าวัตถุดิบ รวมถึงเครื่องจักรใหญ่ที่ใช้ในกระบวนการผลิตจากต่างประเทศ และในการนำเข้าแต่ละครั้งมีต้นทุนที่สูง ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆรวมไปถึงภาษีนำเข้า (พรก.พิกัด อัตราศุลกากร 2530 มาตรา 4, มาตรา 5)² จึงเห็นถึงความสำคัญของนโยบายการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ของภาครัฐ ซึ่งสามารถช่วยลดหย่อนในเรื่องของภาษีในการนำเข้าได้ และในกรณีศึกษาบริษัท มาบตาพุดโอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) มีความต้องการที่จะนำเข้าเครื่องจักรใหญ่เพื่อมาใช้ในกระบวนการผลิตทางด้านปิโตรเคมี จึงขอใช้สิทธิประโยชน์ BOI ในเรื่องภาษีศุลกากรสำหรับการนำเข้าเครื่องจักรใหญ่ โดยการขนส่งทางทะเลและใช้เงื่อนไขในการส่งมอบสินค้าแบบ EXW (Ex-works)³ ทางบริษัท มาบตาพุดโอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) ได้ทำประกันภัยใน

ลักษณะ Institute Cargo Clauses (ICC)⁴ ไว้ในเงื่อนไข Institute Cargo Clauses (A)⁵ และชื่อกรมธรรม์ประกันภัยแบบ Open policy⁶ เพิ่มไว้กับบริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) (ในบริบทนี้ถือว่าบริษัทมาบตาพุด โอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้เอาประกัน และบริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้รับประกัน) จนกระทั่งสินค้ามาถึงท่าเรือปลายทางเมื่อได้ผ่านพิธีการทางศุลกากรและได้รับสิทธิประโยชน์ BOI เรียบร้อยแล้ว ต่อมาได้ขนส่งสินค้าไปยังโรงงานและได้ทำการทดลองเครื่องจักรใหญ่ พบว่าเครื่องจักรใหญ่ที่ทำการทดลองนั้นเกิดการระเบิดขึ้นจากนั้นผู้รับประกัน จึงเข้ามาดำเนินการในเรื่องของการ Claims ประกัน และทำการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกัน จากนั้นผู้เอาประกันจะโอนกรรมสิทธิ์ (Assignment of Policy)⁷ ให้กับ ผู้รับประกัน แทนในเรื่องของเครื่องจักรใหญ่ที่ได้รับความเสียหาย ส่งผลให้ทางผู้เอาประกัน หมดภาระหน้าที่ในเรื่องของกรรมสิทธิ์ของตัววัตถุที่เอาประกันนั้น

จากกรณีศึกษาข้างต้นเป็นกรณีที่เกิดขึ้นจริง และเป็นกรณีแรกของประเทศไทยที่มีการ Claims วัตถุที่เอาประกันในลักษณะของสินค้าที่ใช้สิทธิประโยชน์ BOI ในการนำเข้าเกิดความเสียหาย จะเห็นได้ว่ากรณีศึกษาดังกล่าวนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้ว แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นมีน้อย หรืออาจจะไม่มีเลยเนื่องจากไม่เคยมีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น จึงทำให้บริษัท รับทำประกันภัยนั้น ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาแก้ไขได้ และยากต่อการแก้ไขปัญหา เพราะข้อมูลที่จะต้องนำมาใช้ในการแก้ไขเหตุการณ์ดังกล่าวไม่ใช่แค่ข้อมูลในการ Claims เท่านั้นแต่จะต้องมีข้อมูลในเรื่องของสิทธิประโยชน์ BOI และพิธีการทางด้านศุลกากรเข้ามาเพิ่ม อีกทั้งในการขอใช้สิทธิประโยชน์ BOI นั้น มีขั้นตอนที่ซับซ้อนและใช้ระยะเวลาเพื่อดำเนินการขอสิทธิประโยชน์ BOI รวมทั้งข้อจำกัดของ กฎหมายทางด้านศุลกากร ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ถ้าดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนนั้นแล้ว (โดยจะกล่าวในบทที่ 3) โดยจะถือเป็นการละเมิดข้อกำหนดกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469⁸ พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530⁹ ซึ่งจะทำให้ถูกปรับ และเกิดเป็นดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น หรืออาจจะถูกยึดบัตรส่งเสริมการลงทุน BOI ส่งผลกระทบต่อการให้สิทธิประโยชน์ BOI ที่ได้ดำเนินการขอไว้ นั่นถือว่าเป็นโมฆะหากว่ามีการตรวจพบจากกรมการส่งเสริมการลงทุน BOI ดังนั้นไม่ว่าจะด้วย

กรณีความเสียหายใดๆที่เกิดขึ้นกับสินค้าที่ใช้สิทธิประโยชน์ BOI ในการนำเข้ามาภายในประเทศ ในขั้นแรกควรจะต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนในการขอใช้สิทธิประโยชน์ BOI อย่างละเอียดรอบคอบ และมีความถูกต้องแม่นยำมากที่สุด ขั้นต่อมาจะต้องมีการทำประกันภัยกับตัวสินค้าให้ครอบคลุมไปจนถึงการทำทอลดอง และทำการตรวจสอบสภาพสินค้านั้นๆ เพื่อเป็นการป้องกันในกรณีเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับตัวสินค้า ดังเช่นกรณีศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น และยังสามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่าในกรณีดังกล่าวนี้ได้อย่างทันท่วงที เนื่องจากเคยมีเหตุการณ์ในลักษณะข้างต้นเกิดขึ้น จึงเป็นผลดีกับบริษัทผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องอุตสาหกรรมต่างๆที่มีความต้องการขอลดหย่อนภาษีเพื่อการนำเข้าวัตถุดิบ เครื่องจักร เพื่อใช้ในกระบวนการการผลิตต่างๆนั้น ในการขอใช้สิทธิประโยชน์ BOI โดยการนำเข้ามาภายในประเทศ และถ้าสินค้าที่ใช้สิทธิประโยชน์ BOI เข้ามาแล้วเกิดความเสียหาย กรณีศึกษานี้ก็ยังเป็นแนวทางในการให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาในเชิงแก้ไข และป้องกันได้เป็นอย่างดี

2. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการ ประกันภัย

สิทธิประโยชน์ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะมอบให้ นั้นมีดังต่อไปนี้ แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการ และดุลยพินิจของคณะกรรมการว่าจะให้สิทธิประโยชน์ขนาดไหนตามแต่ละประเภทธุรกิจไป ดังนั้น ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนแต่ละรายอาจได้สิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกัน

1. ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรตามที่คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ แต่เครื่องจักรนั้นต้องไม่เป็นเครื่องจักรที่ผลิตหรือประกอบได้ในราชอาณาจักร ซึ่งมีคุณภาพใกล้เคียงกันกับชนิดที่ผลิตในต่างประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้

2. เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า การให้การส่งเสริมแก่กิจการใดหรือผู้ขอรับการส่งเสริมรายใดไม่สมควรให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ตามมาตรา 28 คณะกรรมการจะให้การส่งเสริมแก่กิจการนั้นหรือผู้ขอรับการส่งเสริมรายนั้นและรายต่อไป โดยให้ได้รับลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรเพียงกึ่งหนึ่ง หรือจะไม่ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรเลยก็ได้

3. รายได้ที่ต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิที่ได้จากการประกอบกิจการตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงรายได้จากการจำหน่าย ผลพลอยได้และรายได้จากการจำหน่ายสินค้าสำเร็จรูป ตามที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

4. ในกรณีประกอบกิจการขาดทุนในระหว่างเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามวรรคหนึ่งผู้ได้รับการส่งเสริม จะได้รับอนุญาตให้นำผลขาดทุนประจำปีที่เกิดขึ้นในระหว่างเวลานั้นไปหักออก

จากกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นภายหลังระยะเวลาได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลมีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นกำหนดเวลานั้น โดยจะเลือกหักจากกำไรสุทธิ ของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้

5. เงินปันผลจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 31 ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตลอดระยะเวลาที่ผู้ได้รับกาส่งเสริมได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น

วิธีการขอรับการส่งเสริมการลงทุน

การขอรับการส่งเสริมการลงทุนจะขอเอกสารเผยแพร่ขอคำแนะนำด้านการลงทุน และแบบฟอร์มคำขอรับการส่งเสริม (กกท.01) หรือแบบคำขอสำหรับกิจการบริการ (กกท.01/บริการ) หรือคำขอรับการส่งเสริมสำหรับกิจการซอฟต์แวร์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (กกท.01/ซอฟต์แวร์) ได้ที่ ศูนย์บริการลงทุนทั้งนี้ เมื่อกรอกคำขอในแบบฟอร์ม เรียบร้อยแล้ว ให้ยื่นคำขอจำนวน 2 ชุด ที่สำนักบริหารการลงทุน 1-4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภูมิภาค หรือสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุนในต่างประเทศ และทำสำเนาคำขออีก 1 ชุด เพื่อผู้ขอรับการส่งเสริมเก็บไว้เป็นสำเนา

- คำขอรับการส่งเสริมที่มีโครงการลงทุนมากกว่า 500 ล้านบาท จะต้องยื่นรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ FEASIBILITY STUDY (รายละเอียดตามประกาศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน 50 / 2534 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2534)

- ในกรณีที่ผู้ขอรับการส่งเสริมยังไม่ได้จัดตั้งบริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์ ผู้ขออาจยื่นคำขอรับการส่งเสริมได้ในนามบุคคลธรรมดา แต่ผู้ขอรับการส่งเสริมนั้นจะต้องจัดตั้ง บริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์ ให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ผู้ขอรับการส่งเสริม ได้ตอบรับมติคณะกรรมการให้การส่งเสริมแล้ว

การพิจารณาโครงการที่ขอรับการส่งเสริม

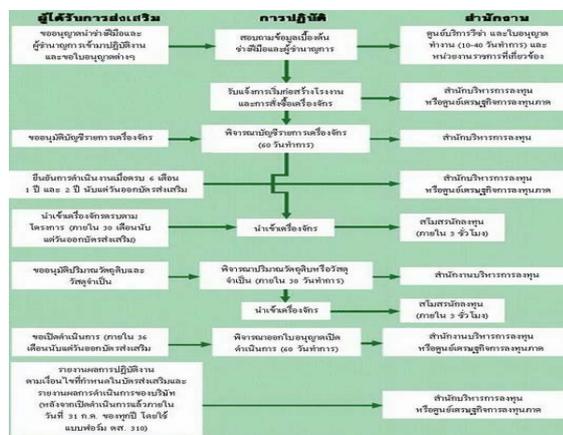
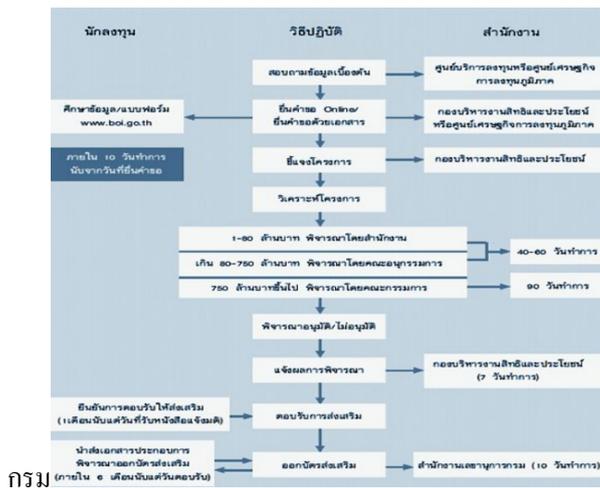
สำนักงานจะพิจารณาคำขอรับการส่งเสริมให้แล้วเสร็จภายใน 40-60 วันทำการนับแต่วันที่สำนักงาน ได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสาร และหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาครบถ้วน (รายละเอียดตามระเบียบสำนักงานฯฉบับที่ 1 / 2547 ลงวันที่ 22 กันยายน 2547และระเบียบสำนักงานฯฉบับที่ 1/2549 ลงวันที่ 11 สิงหาคม 2549) ส่วนคำขอรับการส่งเสริมที่มีขนาด การลงทุน ตั้งแต่ 500 ล้านบาทขึ้นไปที่ผลิตเพื่อการจำหน่ายภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่จะต้องเสนอมติคณะกรรมการพิจารณา ซึ่งจะใช้เวลาเพิ่มขึ้นอีก 30 วัน รวมเป็น 90 วันทำการ

การแจ้งมติอนุมัติหรือไม่อนุมัติการส่งเสริม

หลังจากคำขอรับการส่งเสริมฯได้ผ่านการพิจารณาแล้ว สำนักบริหารการลงทุนจะแจ้งมติอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้การส่งเสริมแก่ผู้ขอให้แล้วเสร็จภายใน 7 วันทำการ

การออกบัตรส่งเสริม

ผู้ขอรับการส่งเสริมจะต้องตอบรับมติให้การส่งเสริมภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ หากไม่สามารถตอบรับมติภายในระยะเวลาที่กำหนด สามารถขอขยายเวลาตอบรับมติและขอขยายเวลาเพื่อส่งเอกสารประกอบการออกบัตรส่งเสริมได้ เมื่อตอบรับแล้วจะต้องส่งเอกสารและหลักฐานประกอบการออกบัตรส่งเสริม ตามที่สำนักงานกำหนดไว้ภายใน 180 วัน นับตั้งแต่วันที่ตอบรับมติได้ที่สำนักงานเลขานุการ

3. กรณีศึกษาจากเหตุการณ์จริง

บริษัท มาบตาพุดโอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) ต้องการนำเข้าเครื่องจักรใหญ่จากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมซึ่งทำการขนส่งทางทะเลเพื่อมาติดตั้งที่โรงงาน โดยในการนำเข้าเครื่องจักรใหญ่นั้นใช้ประกันภัย Institute Cargo Clauses (ICC) หรือ ข้อกำหนดการประกันภัยสินค้าในทอม Ex works ซึ่งประกันภัยตัวนี้จะหมดภาระความคุ้มครองของบริษัทเทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) หรือมีการคุ้มครองสินค้าเมื่อถึงท่าเรือปลายทาง และเมื่อสินค้ามาถึงท่าเรือปลายทางผ่านพิธีการทางด้านศุลกากรและได้รับสิทธิ BOI เรียบร้อยแล้ว พร้อมกับได้ทำการเปิดเที่ยวเรือไว้ในช่วงของการทำพิธีการทางด้านศุลกากร หลังจากนั้นได้ทำการขนส่งสินค้าไปยังโรงงานและได้ทำ

การทดลองเครื่องจักรใหญ่ และพบว่าเครื่องจักรใหญ่ที่ได้ทำการทดลองนั้นเกิดการระเบิดขึ้น ซึ่งการประกันภัย Institute Cargo Clauses (ICC) ที่ได้ทำไว้นั้นคุ้มครองแค่ท่าเรือปลายทาง ดังนั้นบริษัทจึงได้มีการซื้อประกันภัยเพิ่ม คือ ประกันภัย Open policy ทำให้สินค้าได้รับความคุ้มครองไปถึงโรงงาน และในกรณีที่สินค้าเกิดการระเบิดจากการนำไปทดลอง จึงทำให้ต้องมีการดำเนินการในเรื่องของการ Claims จากบริษัททะเลประกันภัย จำกัด (มหาชน) และมีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเงิน 235,000,000 บาท (คิดเป็น 30% ของราคาสินค้า) หลังจากนั้นบริษัท มาบตาพุดโอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน) ได้ทำการปลดภาระสิทธิประโยชน์ BOI อีกครั้งเพื่อเป็นการดำเนินการตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2469 เมื่อมีการปลดภาระสิทธิประโยชน์ BOI เสร็จสิ้นแล้วจึงได้ทำการโอนสิทธิ์ให้อยู่ในกรรมสิทธิ์ของบริษัททะเลประกันภัย จำกัด (มหาชน) จากนั้นผู้รับประกันภัยได้นำซากเครื่องจักรใหญ่ที่เกิดจากการระเบิดนั้น ไปทำการประมูล เศษซากเป็นมูลค่าทั้งหมด 2,500,000 บาท และดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

4. เปรียบเทียบหลักการปฏิบัติกับสิ่งที่ปฏิบัติจริง

ในกรณีการประกันภัยทางทะเลที่วัตถุประสงค์แห่งการประกันภัยเป็นสินค้าซึ่งซื้อขายกันนั้น การทำประกันภัยจะเป็นไปตามข้อตกลงตามสัญญาซื้อขาย (sale contract) ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายว่าการซื้อขายสินค้านั้น ฝ่ายผู้ขายจะต้องทำประกันภัยสินค้าและโอนกรรมกรรมประกันภัยให้แก่ผู้ซื้อด้วยหรือไม่ซึ่งในการค้าระหว่างประเทศนิยมตกลงกันให้เป็นไปตามกฎ INCOTERMS จัดทำขึ้นโดยสภาหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce) อันเป็นกฎที่ระบุหน้าที่แต่ละฝ่ายว่าผู้ซื้อและผู้ขายต่างมีหน้าที่ต้องทำอะไรบ้างรวมทั้งเรื่องของการทำประกันภัยสินค้าและยังได้ระบุถึงการโอนความเสี่ยงภัยในสินค้าจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อไว้อีกด้วย

กรรมกรรมประกันภัยสินค้าทางทะเลส่วนมากจะเป็นกรรมกรรมประกันภัยแบบเฉพาะเที่ยวเดินทางหรือแบบรายเที่ยว (voyage policy) และมีลักษณะเป็นกรรมกรรมที่กำหนดมูลค่า (valued policy) ซึ่งมีการกำหนดทุนประกันหรือจำนวนเงินเอาประกันภัย (sum insured) ไว้และให้ความคุ้มครองเฉพาะการขนส่งในเที่ยวใดเที่ยวหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น (at and from) ซึ่งความคุ้มครองตามกรรมกรรมประกันภัยในลักษณะนี้จะสิ้นสุดลงทันทีเมื่อสินค้าได้ถูกขนส่งมาถึงท่าเรือปลายทาง แต่หากสินค้าเสียหายสิ้นเชิง (total loss) และความเสียหายนั้นเกิดจากภัย (perils) ที่ได้รับความคุ้มครอง บริษัทประกันภัยก็จะชดใช้ให้เต็มตามทุนประกันภัย อย่างไรก็ตาม กรรมกรรมประกันภัยสินค้าทางทะเลอาจเป็นกรรมกรรมประกันภัยเปิด (“open cover” หรือในประเทศสหรัฐอเมริกานิยมเรียกว่า “open policy”) อันเป็นกรรมกรรมประกันภัยแบบไม่กำหนดมูลค่า (unvalued policy) แบบหนึ่ง โดยนิยมกำหนดไว้เป็นระยะเวลา 12 เดือน กรรมกรรมประกันภัยเปิดนี้จะมีข้อตกลงอย่างกว้างๆ ถึงชนิดของทรัพย์สินที่จะได้รับความคุ้มครองและเบี้ยประกันภัยรวมทั้งข้อสัญญาอื่นๆ ด้วย

ในการขอทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองสินค้าในระหว่างการขนส่งทางทะเล ฝ่ายเจ้าของสินค้าหรือผู้เอาประกันภัยที่มีส่วนได้เสีย (interest) ในสินค้านั้นจะต้องเป็นฝ่ายที่ให้รายละเอียดแก่บริษัทผู้รับประกันภัยเกี่ยวกับเรื่องของสินค้าที่จะทำประกันภัย เพื่อให้บริษัทผู้รับประกันภัยทราบและสามารถตัดสินใจในการรับประกันภัยรวมทั้งกำหนดค่าเบี้ยประกันภัยด้วย โดยในปฏิบัติเจ้าของสินค้าที่จะทำประกันภัยอาจส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้ผู้รับประกันภัยโดยทางโทรสาร (fax) เช่น ใบกำกับสินค้า (invoice) ใบตราส่ง (bill of lading) เป็นต้น เพื่อเป็นการแจ้งข้อมูลรายละเอียดในการทำประกันภัยให้ผู้รับประกันภัย

5. สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากกรณีศึกษาข้างต้น สรุปได้ดังนี้คือ เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับตัวสินค้าที่ได้รับสิทธิประโยชน์ BOI ผู้เอาประกัน (บริษัท มาบตาพุดโอเลฟินส์ จำกัด (มหาชน)) เป็นผู้เรียกร้องความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้รับประกัน (บริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน)) โดยขอใช้เป็นค่าสินไหมทดแทนและผู้รับประกันยินยอมจะชดเชยค่าสินไหมทดแทน ให้กับผู้เอาประกัน ตามสัญญาที่ได้ทำการตกลงกันไว้ซึ่งสามารถประเมินเป็นมูลค่าตามสภาพสินค้าที่เสียหายในจำนวน 235,000,000 บาท (30% ของราคาสินค้า) จากนั้นผู้เอาประกันได้ออกรวมสิทธิในกรมธรรม์ประกันภัยให้กับผู้รับประกันเป็นผู้มีสิทธิในวัตถุประสงค์ที่เอาประกันนั้น หลังจากนั้นผู้รับประกันได้นำเศษซากจากการระเบิดของเครื่องจักรไปทำการประมูล เพื่อเปลี่ยนเป็นเงินทุนโดยการขายทอดตลาด แต่เนื่องจากตัวสินค้ายังติดภาระ BOI ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการปลดภาระสิทธิประโยชน์ BOI อีกครั้ง โดยเป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันที่จะต้องดำเนินการในการปลดภาระสิทธิประโยชน์ BOI ในส่วนนี้

สรุปผลการดำเนินงาน

เนื่องจากกรณีศึกษาดังกล่าว เป็นกรณีที่เกิดขึ้นจริงและส่งผลต่อการศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นจริง เพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานหรือเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเหตุการณ์เช่นเดียวกันในกรณีศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องและมีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทั้งความรู้ในเรื่องของการใช้สิทธิประโยชน์ BOI, การ claims ประกันภัย, พิธีการทางด้านศุลกากร รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

[1] พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 ว่าด้วยเรื่องการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆแก่ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เพื่อเป็นสิ่งตอบแทนในการเข้ามาลงทุนในประเทศ

[2] พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ.2530

มาตรา 4 ของที่นำเข้าหรือพาเข้ามาในหรือส่งหรือพาออกไปนอกราชอาณาจักรนั้น ให้เรียกเก็บและเสียอากรตามที่กำหนดไว้ในพิกัดอัตราอากร

มาตรา 5 ของใดที่ระบุอัตราอากรทั้งตามราคาและตามสภาพ ให้เสียอากรในอัตราที่คิดเป็นเงินสูงกว่า

[3] EXW (Ex-works) ผู้ขายจะสิ้นสุดภาระการส่งมอบสินค้าเมื่อ ผู้ขายได้เตรียมสินค้าไว้พร้อมสำหรับส่งมอบให้กับผู้ซื้อ ณ สถานที่ของผู้ขายเอง โดยผู้ซื้อจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการขนส่งสินค้าไปยังคลังสินค้าของผู้ซื้อเอง

[4] Institute Cargo Clauses (ICC) 1/1/09 (ข้อกำหนดการประกันภัยสินค้าฉบับใหม่) มีหลักสำคัญที่บัญญัติไว้ใน Marine Insurance Act 1906.

ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ข้อ คือ ICC (A),(B) และ (C)

[5] ICC (A) ระบุให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือสูญหายจากภัยทุกชนิด ยกเว้นภัยที่ระบุไว้ในข้อยกเว้น

[6] กรมธรรม์ประกันภัยเปิด (Open Policy) กำหนดระยะเวลาของสัญญาประกันภัย (Period of insurance) ตามกรมธรรม์ประกันภัยเปิดเป็นเวลาหนึ่งปี (12 เดือน) หรืออาจกำหนดไว้ว่า ให้เปิดไว้โดย

ไม่มีกำหนดเวลาจนกว่าจะมีการยกเลิกกรมธรรม์ประกันภัยโดยผู้รับประกันภัยหรือผู้เอาประกันภัย

[7] การโอนกรมธรรม์ประกันภัย (Assignment of Policy) หลักการเบื้องต้นของการโอนกรมธรรม์ประกันภัยก็คือ กรมธรรม์ประกันภัยย่อมโอนกันได้ถ้าไม่มีข้อสัญญาโดยชัดแจ้งว่าห้ามโอน

[8] พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 เป็นกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของศุลกากร หลักปฏิบัติทั่วไปในการนำเข้า/ส่งออก การควบคุมสินค้า ทำเนียบท่าเรือ คลังสินค้า การตรวจปล่อยสินค้า มาตรการส่งเสริมการส่งออก ความผิดและความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำของเข้าและส่งออก รวมทั้งบทบัญญัติว่าด้วยดำเนินคดีและของกลาง

[9] พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530

“การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว :ศึกษากรณีพื้นที่อุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จ.สระบุรี และพื้นที่เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี”

“Ecology Development of Travelling Area for Respond Tourist Demand: Case in Nam Tok Jed Sao Noi, (Saraburi province) and KohKred, (Nontaburi province).”

ผศ. ดร.ทวีพันธ์ พัวสรรเสริญ

คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ Email:boonpengsaepua999@yahoo.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาแหล่งนิเวศวิทยาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว: ศึกษากรณีเฉพาะพื้นที่ จ.สระบุรีและ จ.นนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของพื้นที่ในจังหวัดที่ศึกษาโดยเฉพาะพื้นที่หลักของการท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกเจ็ดสาวน้อย จ.สระบุรี และพื้นที่เกาะเกร็ดในจังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในเชิงนิเวศวิทยาในพื้นที่เป็นตัวอย่าง โดยเฉพาะพื้นที่หลักว่ามีสิ่งใดที่นักท่องเที่ยวต้องการและสิ่งใดที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการในเชิงนิเวศวิทยาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนด้วย กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวคนไทยที่ไปท่องเที่ยว น้ำตกเจ็ดสาวน้อยจำนวน 138 คน และนักท่องเที่ยวบริเวณเกาะเกร็ดจำนวน 128 คนเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามสำหรับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเป็นการใช้วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน

คำสำคัญ : การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา, การตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว, น้ำตกเจ็ดสาวน้อย (จ.สระบุรี), เกาะเกร็ด (จ.นนทบุรี)

Abstract

This studying is Ecology development of travelling area for respond tourist demand: case in Nontaburi and Saraburi province aimed ata) to study the important travelling area in provincial study, especially the core travelling area such as Nam Tok Jed Sao Noi Rainfall Forest at Saraburi Province and KohKred Area in Nontaburi Province. b) To find the important problems in ecology in sample area, especially the core area that the things for travelling demand or satisfaction and what ecology demand for traveler for better improvement travelling area and complementary with environmental conservative for sustaining development. The sample size as the 138 travelers

whom travel in Nam Tok Jed Sao Noi waterfall area and 128 travelers in KohKred Island. The accidental random sampling is the tool are the questionnaire for ecotourism traveler demand and used mix the quantitative research and qualitative research.

KEYWORDS: Ecology Development of Travelling Areas, Respond Tourist Demand, Nam TokJedsaonoi Rainfall (Saraburi), KohKred(Nontaburi)

1. รายละเอียดทั่วไป

บทนำ/Introduction

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ และแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขาดการติดตามผลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาจากแหล่งธรรมชาติในเชิงนิเวศวิทยาอย่างเป็นระบบ เพื่อการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มาเที่ยวชม และใช้บริการเป็นที่กล่าวขวัญของผู้ที่มาท่องเที่ยวในความประทับใจอย่างมีรูปลักษณ์ และสัมผัสธรรมชาติ นำไปสู่การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือการแนะนำประชาสัมพันธ์ให้กับบุคคลอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ไปท่องเที่ยว มีลักษณะของการบอกต่อกันไป โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี และสระบุรี ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่จำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างความพร้อมในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาเปรียบเทียบจากความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และนักท่องเที่ยวของไทย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศวิทยา พร้อมกับการอนุรักษ์ผืนป่าธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของพื้นที่ในจังหวัดที่ศึกษา โดยเฉพาะพื้นที่หลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา ในจังหวัดนนทบุรี และสระบุรี
2. เพื่อแสวงหาปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในเชิงนิเวศวิทยาในพื้นที่ที่ศึกษา โดยเฉพาะพื้นที่หลักเพื่อค้นความต้องการของนักท่องเที่ยวในเชิงนิเวศวิทยาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีลักษณะดังนี้

- 3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยออกแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึกและทำการประมวลผลข้อมูลจากคำถามปลายเปิดเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลข้อมูล

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ในส่วนของแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยววนอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จำนวน 138 คน และนักท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ด จำนวน 128 คน รวมแบบสอบถามทั้งสองพื้นที่ 266 คน ข้อมูลที่ได้นำมาประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ในรูปร้อยละ (Percentage) เพื่อนำไปประกอบในการอธิบายในข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อรับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และการสังเกตการณ์จากพื้นที่ท่องเที่ยวทางนิเวศวิทยา

ผลการทดลอง/ผลการวิจัย

ข้อค้นจากการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา ในพื้นที่ที่ศึกษาคือน้ำตกเจ็ดสาวน้อย และเกาะเกร็ด

ก. ข้อค้นพบทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทั่วไปของประชากร

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบสำรวจประชากรในพื้นที่ที่ศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยส่วนบุคคล จากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากตัวอย่างประชากรทั้งพื้นที่อุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย และเกาะเกร็ด ซึ่งปรากฏผลดังนี้

เพศ นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 58 (80 คน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่เป็นชายคิดเป็นร้อยละ 42 (58 คน) สำหรับนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เป็นหญิงเช่นเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 54.7 (70 คน) และนักท่องเที่ยวที่เป็นชายคิดเป็นร้อยละ 45.3 (58 คน)

อายุ สำหรับอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว พบว่า อายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยเท่ากับ 30.95 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.35 ส่วนอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเกาะเกร็ดเท่ากับ 34.89

ระดับการศึกษา ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 72.1 (93 คน) รองลงมาเป็นผู้ที่มีการศึกษา

ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.3 (30 คน) เป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.3 (3 คน) เท่ากับผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาเอก สำหรับระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเช่นเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 56.8 (71 คน) รองลงมาเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 37.6 (47 คน) เป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโท ร้อยละ 4.8 (6 คน) และเป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาเอกร้อยละ 0.8 (1 คน)

อาชีพ นักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอาชีพประกอบกิจการส่วนตัว โดยคิดเป็นร้อยละ 28.8 (40 คน) รองลงมาเป็นผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 24.5 (34 คน) เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ร้อยละ 20.9 (29 คน) เป็นพนักงานบริษัทร้อยละ 12.2 (17 คน) รับราชการ ร้อยละ 10.1 (14 คน) และว่างงานร้อยละ 3.6 (5 คน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวประกอบกิจการส่วนตัว ร้อยละ 28.9 (37 คน) รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเท่ากับนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ร้อยละ 20.2 (26 คน) เป็นผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 16.4 (21 คน) เป็นผู้ที่รับราชการ ร้อยละ 9.4 (12 คน) และว่างงาน ร้อยละ 4.7 (6 คน)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในช่วง 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 (45 คน) รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 25 (30 คน) เป็นผู้ที่มีรายได้ในช่วง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 18.3 (22 คน) เป็นผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 20,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 11.7 (14 คน) และเป็นผู้ที่มีรายได้ในช่วง 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 7.5 (9 คน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือนเช่นเดียวกัน โดยมีร้อยละ 31.4 (38 คน) รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 24.8 (30 คน) เป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 22.3 (27 คน) เป็นผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 14 (17 คน) และเป็นผู้ที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 7.4 (9 คน)

สรุปข้อค้นพบการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาศึกษาจากความต้องการของนักท่องเที่ยว

บริเวณพื้นที่อุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการมาพักผ่อนมากที่สุด และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการคือการเล่นน้ำ และสิ่งที่ต้องการชมในการเที่ยวอุทยานคือน้ำตกหรือเกาะแก่ง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเคยมาเฉลี่ย 3 ครั้ง ได้รับข้อมูลจากเพื่อนหรือญาติเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 60.2 สำหรับเหตุผลที่มาท่องเที่ยวอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อยพบว่าต้องการพักผ่อนมากที่สุดร้อยละ 65.4 รองลงมาต้องการความสวยงามตามธรรมชาติร้อยละ 24.5 ดังนั้นการมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดจากความต้องการพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่านักท่องเที่ยวต้องการคลายเครียดจากภารกิจการทำงานที่ทำ และต้องการมาเที่ยวธรรมชาติที่ทำให้ได้รับการพักผ่อนจากบรรยากาศธรรมชาติ สำหรับกิจกรรมที่ทำเมื่อมาท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวนิยมเล่นน้ำมากที่สุด (44.8%) รองลงมานิยมปีนหิน (28.6%) และการเที่ยวชมสถานที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (9.5%) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเล่นน้ำเป็นกิจกรรมที่ผู้มาท่องเที่ยวโปรดปรานมากที่สุด เพราะในปัจจุบันอิทธิพลภาวะโลกร้อนจึงทำให้นักท่องเที่ยวต้องการกิจกรรมที่มีความเย็นของน้ำตามธรรมชาติช่วยให้เกิดความสุขสนุกสนาน และเย็นสบายมากกว่าจะสนุกสนานกับกิจกรรมอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายที่ใช้โดยเฉลี่ยประมาณ 1,359 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการบริการของอุทยาน ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์, และพอใจกับความสวยงามตามธรรมชาติของระบบนิเวศ รวมถึงความพึงพอใจในการสงวนรักษาธรรมชาติของอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อยในระดับเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องต่อการจัดอันดับความสวยงามตามธรรมชาติของน้ำตกเจ็ดสาวน้อยที่มีชื่อเสียงมาเป็นเวลานานแล้ว

บริเวณพื้นที่เกาะเกร็ด พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระบบนิเวศในระดับปานกลาง เพราะว่าในบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ดจากการสำรวจพื้นที่พบว่าผู้มาท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมจับจ่ายใช้สอยสินค้า และภูมิปัญญาของประชาชนในพื้นที่ซึ่งมักเป็นของที่ระลึก และการมากราบไหว้บูชาตามวัดวาอารามต่าง ๆ ภายในเกาะเกร็ด และมีการพักผ่อนหย่อนใจในบริเวณสวนหย่อมไกล่วัดและไกล่ริมแม่น้ำรอบเกาะ และทำให้การอนุรักษ์เชิงนิเวศมีความเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งการค้าขายที่เกิดขึ้นในเกาะเกร็ดอาจมีการบดบังทิศทางลมจากแม่น้ำก็จะเกิดปัญหาภาวะความร้อนเนื่องจากขาดการระบายทางลม และนิเวศเชิงเกษตรกรรมเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ มักอยู่ในใจกลางเกาะเกร็ดซึ่งปัจจุบันไม่ค่อยได้เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากเท่ากับการเน้นจับจ่ายใช้สอยสินค้ามากกว่า หากเปรียบเทียบกับอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อยจะพบว่านักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อน และชมทิวทัศน์ธรรมชาติมากกว่าบริเวณเกาะเกร็ด และการรักษาความเป็นธรรมชาติเชิงนิเวศนั้นอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อยมีความสวยงาม และมีความเป็นธรรมชาติมากกว่าเกาะเกร็ด

ข้อค้นพบจากการวิจัยคุณภาพ

นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงน้ำตกเจ็ดสาวน้อย

สรุปข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้โดยจำแนกความสำคัญของการปรับปรุงตามลำดับ 5 อันดับดังนี้

1. นักท่องเที่ยวต้องการให้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั่วไป ๆ รอบ ๆ น้ำตก โดยเน้นเรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์รอบ ๆ น้ำตกให้สวยงาม เพิ่มสวนไม้ดอกไม้ประดับ เพิ่มการรักษาความสะอาดและการจัดการขยะ มีการจัดระเบียบสถานที่ให้เป็นสัดส่วน
2. นักท่องเที่ยวต้องการให้เพิ่มจำนวนห้องน้ำ และปรับปรุงในเรื่องสภาพห้องน้ำและ ความสะอาดของห้องน้ำให้มากกว่าเดิม รวมทั้งเพิ่มจำนวนห้องอาบน้ำ
3. นักท่องเที่ยวต้องการให้เจ้าหน้าที่อุทยานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ให้บริการด้วยความสุภาพ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว และเพิ่มมาตรการในเรื่องความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เพิ่มจุดสำรวจนักท่องเที่ยวที่ลงเล่นน้ำให้มากขึ้น
4. นักท่องเที่ยวต้องการให้เพิ่มจำนวนร้านอาหาร และปรับปรุงในเรื่องสภาพร้านอาหาร ความสะอาดและความเป็นระเบียบของร้านอาหารเพิ่มขึ้น รวมทั้งควรมีการควบคุมร้านอาหารไม่ให้จำหน่ายสินค้าในราคาที่สูงจนเกินไป และควบคุมไม่ให้มีการแย่งลูกค้าและไม่ให้ก่อความรำคาญให้แก่นักท่องเที่ยว
5. นักท่องเที่ยวต้องการให้เจ้าหน้าที่อุทยานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ให้บริการด้วยความสุภาพ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว และเพิ่มมาตรการในเรื่องความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เพิ่มจุดสำรวจนักท่องเที่ยวที่ลงเล่นน้ำให้มากขึ้น (จำนวน 13 คน)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ด

สรุปข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 5 อันดับได้แก่

1. นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการจัดระเบียบการจราจร ควรมีการห้ามรถจักรยานยนต์วิ่งในช่องทางเดินเท้า เพิ่มช่องทางการจราจร ปรับปรุงพื้นผิวถนนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
2. ควรปรับปรุงในเรื่องของความสะอาดเพิ่มถังขยะให้มากขึ้นและจัดระเบียบของร้านค้า และปรับปรุงในเรื่องสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น ปลุกต้นไม้เพิ่มขึ้น และเพิ่มสถานที่สำหรับนั่งพักผ่อนบริเวณริมน้ำให้มากขึ้นสวยงามขึ้น
3. ควรเพิ่มวิทยากรให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักท่องเที่ยว มีจุดประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเพิ่มเติม มีจุดบริการนักท่องเที่ยว
4. เกาะเกร็ดควรเปิดขายสินค้าทุกวัน ไม่ใช่แค่เสาร์ – อาทิตย์
5. ควรเพิ่มกิจกรรมในเกาะเกร็ดให้หลากหลายมากขึ้น และมีการจำหน่ายโปสการ์ดของเกาะเกร็ด เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เกาะเกร็ด และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีจำนวนมากขึ้น

ในประเด็นเรื่องนักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะที่สำคัญมีดังนี้

1. ควรรักษาสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี รักษาความสะอาดให้มากขึ้น มีระบบในการบริหารจัดการขยะมีการจัดทำสวนหย่อม ที่นั่งพักผ่อน จุดชมทิวทัศน์ให้นักท่องเที่ยวเป็นระยะ ๆ
2. ควรปลูกต้นไม้เพิ่มเติม เพื่อให้มีความร่มรื่นมากขึ้น และมีป้ายบอกชื่อต้นไม้ และประโยชน์ของส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้ เพื่อเป็นความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว
3. ควรเพิ่มร้านจำหน่ายอาหารให้มากขึ้น และจัดระเบียบร้านจำหน่ายอาหาร และควรให้ร้านอาหารสร้างปล่องควันเพื่อระบายอากาศออกไปให้เกิดควัน และกลิ่นเหม็นรบกวนนักท่องเที่ยว
4. ไม่จำเป็นต้องปรับปรุง ปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ
5. ควรปรับปรุงเรื่องห้องน้ำ ทั้งเรื่องจำนวน สภาพ และความสะอาด และควรมีห้องน้ำเป็นจุดในหลาย ๆ ส่วนเพราะห้องน้ำใกล้มาก

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่น้ำตกเจ็ดสาวน้อย จ.สระบุรีมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับความพึงพอใจซึ่งสูงกว่าบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ด ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเชิงนิเวศนั้นในด้านธรรมชาติมีการอนุรักษ์ได้คืออยู่แล้ว แต่เพียงมีการปรับปรุงแหล่งนิเวศที่เพิ่มสีสันในด้านที่พักผ่อน, ร้านค้า, และบริเวณใกล้เคียงน้ำตกเจ็ดสาวน้อยควรมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ และยกระดับภูมิทัศน์ระหว่างชุมชนใกล้เคียงกับน้ำตกเจ็ดสาวน้อยให้มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ และทันสมัยสวยงาม ส่วนบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ดควรปรับปรุงการพัฒนาแหล่งนิเวศธรรมชาติของภายในเกาะเกร็ดโดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในตัวเกาะเกร็ด เช่นการจัดให้มีสวนเกษตรธรรมชาติการปลูกพืชธรรมชาติที่สวยงาม ไม้ดอกไม้ประดับ และสวนหย่อมในการพักผ่อนหย่อนใจทั้งในกลางเกาะเกร็ด และบริเวณรอบ ๆ พื้นที่เกาะเกร็ดให้มากกว่านี้ เพราะปัจจุบันเกาะเกร็ดได้กลับกลายเป็นสถานที่มุ่งในการซื้อขายสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นจนละเลยในด้านการปรับปรุงนิเวศธรรมชาติให้สวยงาม

บรรณานุกรม

พิเชษฐไพบูลย์ศิริ, 2544. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี, ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

วรรณพร วณิชชานุกร วรรณวิภา จัตุชัย และมาลี บุญยะมา 2541, รายงานวิจัย แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สฤษฎ์ แสงอรุณ. 2548. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ (Ecotourism).

http://www.dnp.go.th/NPO/html/Tour/Eco_Tour.html

References

Bennett, John W. and Roy F. Ellen (eds.) 1979."Social and Ecological Systems."ASA Monograph
18. Academic

"**Ecotourism: The New Face of Travel: Year In Review 1998.**" Encyclopædia Britannica.

2009. Encyclopædia Britannica Online. 24 Nov. 2009

เจตคติของนักศึกษาต่อรายวิชา ภาษีอากร

Study the attitude of the students for Tax Accounting

วฤตดา พิพัฒน์กุล

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี, Email: buoyant_wp@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี 2) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้ดีขึ้น 3) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ในด้านวินัยในห้องเรียน, ด้านความขยันอดทนต่อการเรียนและด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจำแนกตาม เพศ และหลักสูตร จำนวน 100 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test Independent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) เพศชายมีเจตคติในด้านความขยันอดทนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=3.50$, $SD=0.13$) และ เพศหญิงมีเจตคติด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ($\bar{x}=4.65$, $SD=0.48$) ในขณะที่ด้านหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปีเทียบโอนมีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากร มากที่สุดคือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความเหมือนกัน คือด้านวินัยในห้องเรียน ($\bar{x}=4.72$, $SD=0.47$) และ ($\bar{x}=4.59$, $SD=0.16$) ตามลำดับ 2) แสดงข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเจตคติของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน พบว่าเจตคติของนักศึกษาไม่มีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะอาจารย์มีการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.00 แสดงให้เห็นถึงการให้บทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: เจตคติและภาษีอากร

ABSTRACT:

The purposes of this research were: 1) to study the attitude of student in Accountancy Program. 2) to guide and explicate the opinion to improve the behavior of students. 3) to approach and develop the methodology for teaching and learning include which were: Disciplined in the classroom, the diligence, patience and motivation towards learning achievement by gender and courses with 100 students. The instrument to collect data was the rating scale questionnaire. The statistical methods and procedures for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, frequency and t-test.

The results of the study were as follows: 1) Male attitudes in the diligence, patience are the highest level at ($\bar{x}=3.50$, $SD=0.13$) and female attitudes were achievement motivation at the most ($\bar{x}=4.65$, $SD=0.48$). While, the courses “4 years” and “4 years of transfer” were; the diligence, patience and motivation towards learning achievement is same the highest at $\bar{x}=4.72$, $SD=0.47$ and the $\bar{x}=4.59$, $SD=0.16$ respectively. 2) To comments and suggestions of the students participating in the study.

However, to consider about overall attitude of students who study in different gender and courses that cannot be set was statistical significant level at 0.05. The student participation in the comments and recommendations the furthest for teaching and learning at 20.00 percentages.

KEYWORDS: Attitude and Taxation

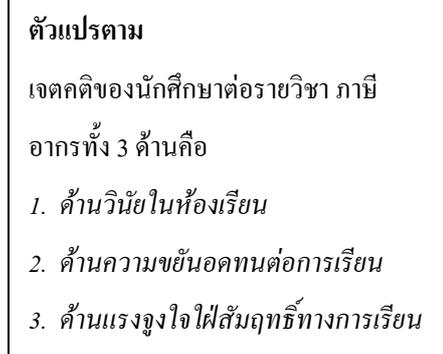
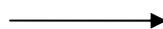
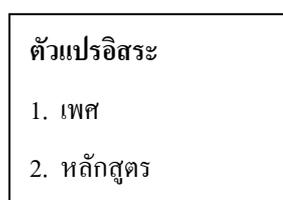
1. บทนำ

ปัจจุบันการจัดการศึกษา ที่มุ่งไปสู่เป้าหมายอันสูงสุด (Ultimate Goals) คือ “ผู้เรียนมีคุณภาพ” และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยผลผลิตของการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์ที่ได้ คือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์ (ปรัชญา เวสารัชช, 2546)[1] แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2555-2558)[2] ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการไว้ว่าจัดการศึกษาโดย “ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” มุ่งกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั้งภาคเมืองและภาคชนบทพร้อมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน

โดยทั่วไปในการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนหรือนักศึกษาเป็นศูนย์กลางนั้นจำเป็นอย่างย่งที่ นักศึกษาควรจะต้องมีวินัยในตนเอง นั่นคือ การมีความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ ความกระตือรือร้น ซึ่งเป็นการกระทำและจิตสำนึกภายในของบุคคลที่ต้องตระหนักรู้ ประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามกฎเกณฑ์ต่างๆซึ่งสังคมกำหนดและยอมรับไว้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่มีความบกพร่องต่อระเบียบวินัยในตนเองก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ช้าและไม่มีประสิทธิภาพพอ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลเจตคติของนักศึกษา ในรายวิชา ภาษีอักษร

1.1 กรอบแนวความคิดของงานวิจัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี
2. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้ดีขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชา ภาษาอังกฤษ

1.3 สมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เจตคติของนักศึกษาต่อรายวิชา ภาษาอังกฤษ ใน ด้านวินัยในห้องเรียน, ด้านความขยันอดทนต่อการเรียนและด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของเพศที่แตกต่างกัน
2. เจตคติของนักศึกษาต่อรายวิชา ภาษาอังกฤษ ใน ด้านวินัยในห้องเรียน, ด้านความขยันอดทนต่อการเรียนและด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของหลักสูตรที่แตกต่างกัน

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือหลายสิ่งหรือทำที่บุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุประสงค์ของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึก หรือทำที่จะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ สภาพความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่างๆ อาจเป็นวัตถุประสงค์ ความคิด ผู้คน ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่ หรือวิถีทางที่บุคคลเกิดความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่าง ความรู้สึกอาจจะเป็นในด้านการจูงใจหรืออารมณ์คือดูได้จากพฤติกรรม [3]

องค์ประกอบของเจตคติที่สำคัญ 3 ประการ คือ การรู้ (Cognition) ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ, ความรู้สึก (Feeling) หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ นั้น เป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ และแนวโน้มพฤติกรรม (Action tendency) หมายถึง ความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ [4] จึงทำให้เกิดเจตคติจากการเรียนรู้และโดยมากก็เป็นการเรียนรู้ทางสังคม [5] ได้อธิบายว่า ดังนั้น ปัจจัยที่ทำให้เกิดเจตคติจึงมีหลายประการ เช่น ประสบการณ์เฉพาะ, การสอน และสภาพแวดล้อม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลเจตคติ ตามแนวทางต่างๆจากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ในคณะบริหารธุรกิจ สาขา การบัญชีโดยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) รวมทั้งหมด จำนวน 100 คน ประกอบไปด้วย นักศึกษาหลักสูตร 4 ปี จำนวน 25 คน และนักศึกษาหลักสูตรเทียบโอน 4 ปี จำนวน 75 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามเจตคติของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเจตคติของนักศึกษามีลักษณะเป็นตารางประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้านคือ

1. ด้านวินัยในห้องเรียน
2. ด้านด้านความขยันอดทนต่อการเรียน
3. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended form question) การสร้างแบบสอบถามในครั้งนี้ได้ทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา จำนวน 30 คน (นอกกลุ่มตัวอย่าง) แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .7985

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ในการหาค่าความเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละด้านตามการจำแนกเพศและหลักสูตรที่ต่างกัน ในการวิเคราะห์นั้นได้มีการรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปร ต่อจากนั้นผู้ทำวิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งมีการให้คะแนนเป็นรายข้อในแบบสอบถามตอนที่ 2 ของแต่ละฉบับตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเพื่อจัดระดับพฤติกรรมการปรับตัวใน การศึกษา ออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

- 4.45-5.00 หมายถึง นักศึกษามีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากรตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง นักศึกษามีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากรตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง นักศึกษามีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากรตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง นักศึกษามีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากรตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด
- 1.00-1.49 หมายถึง นักศึกษามีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากรไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ในงานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เจตคติของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชีของแต่ละคู่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี จำแนกตามเพศ และหลักสูตร โดยใช้ค่าที (T-test Independent)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสภาพบุคคล, เปรียบเทียบเจตคติของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชีที่มีการจำแนกตามเพศและหลักสูตร รวมไปถึงข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของนักศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1- 4

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชีที่มีการจำแนกตามเพศและตามหลักสูตร

	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	20	20.00
หญิง	80	80.00
รวม	<u>100</u>	<u>100</u>
จำนวน		
4 ปี	25	25.00
4 ปีเทียบโอน	75	75.00
รวม	<u>100</u>	<u>100</u>

ในตารางที่ 1 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการตอบแบบสอบถามและร้อยละของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี ในด้านวินัยในห้องเรียน, ด้านความขยันอดทนต่อการเรียนและด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 100 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 20 และจำแนกตามหลักสูตรพบว่า หลักสูตร 4 ปีปกติ คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 4ปีเทียบโอนคิดเป็นร้อยละ 75.00

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ เจตคติของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชีที่มีการจำแนกตามเพศ

เจตคติต่อรายวิชา ภาชีอากร	ชาย			หญิง			p	Sig.
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ		
ด้านวินัยในห้องเรียน	4.15	0.24	มาก	4.25	0.17	มาก	-1.145	.261
ด้านความขยันอดทนต่อการเรียน	3.50	0.13	มากที่สุด	4.29	0.21	มาก	1.859	.017
ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.32	0.22	มาก	4.65	0.48	มากที่สุด	0.218	.072

ในตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน 100 คน เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าเพศชาย มีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากร มากที่สุด คือด้านวินัยในห้องเรียน ($\bar{x}=4.50$, $SD=0.15$) และเพศหญิงที่มีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากร มากที่สุดคือด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{x}=4.65$, $SD=0.34$)

ในขณะที่พิจารณาในแต่ละด้านโดยจำแนกตามเพศระหว่าง เพศชายและเพศหญิงพบว่า เจตคติของนักศึกษาต่อรายวิชาภาษีอากร ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีเจตคติที่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ เจตคติของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชีที่มีการจำแนกตามหลักสูตร

เจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากร	หลักสูตร 4 ปี			หลักสูตร 4 ปี เทียบโอน			p	Sig.
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
ด้านวินัยในห้องเรียน	3.68	0.21	มาก	4.38	0.14	มาก	0.218	.829
ด้านความขยันอดทนต่อการเรียน	4.12	0.15	มาก	3.43	0.09	มาก	1.086	.286
ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.72	0.47	มากที่สุด	4.59	0.16	มากที่สุด	0.856	.214

เมื่อพิจารณาตามหลักสูตรในตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปี เทียบโอนมีเจตคติต่อรายวิชา ภาษีอากร มากที่สุดคือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความเหมือนกัน คือด้านวินัยในห้องเรียน ($\bar{x}=4.72$, $SD=0.47$) และ ($\bar{x}=4.59$, $SD=0.16$) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยจำแนกตามหลักสูตรพบว่า เจตคติของนักศึกษาต่อรายวิชา ภาษีอากร ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงความถี่ของข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาจารย์ให้คำปรึกษา ให้คำติชม ให้ตัวอย่าง และข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดีและง่ายขึ้น	70	17.00
2. การวางตัวของอาจารย์ผู้สอนเป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ มีอัธยาศัยดี น่านับถือ มีจิตวิญญาณในการสอน และสอนให้เหมาะสม	68	16.00
3. อาจารย์เข้าใจในความรู้สึกของนักศึกษา เช่นมีการให้พักช่วงในเวลาเรียน สามารถส่งงานย้อนหลังได้	54	13.00

4. รู้สึกไม่เครียดในขณะที่เรียน อาจารย์เข้าใจในความรู้สึกของนักศึกษา เช่นมีการให้พักช่วงในเวลาเรียน สามารถส่งงานย้อนหลังได้ และรับฟังสาเหตุของการขาดเรียน เป็นต้น	62	15.00
5. มีการสอน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอน เช่น การแสดงบทบาทในห้องเรียน	84	20.00
6. มีกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน	78	19.00

อย่างไรก็ตามในการทำวิจัยได้มีการทำการสำรวจข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในตารางที่ 4 เห็นได้ว่าอาจารย์มีการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนมากที่สุด มีการวัดค่าความถี่ 84 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20 แสดงให้เห็นถึงการให้บทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการร่วมสร้างกฎกติกาให้การคะแนน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป ในทางตรงกันข้าม นักศึกษารู้สึกไม่เครียดในขณะที่เรียน อาจารย์เข้าใจในความรู้สึกของนักศึกษา ซึ่งมีค่าความถี่น้อยที่สุด อาจเป็นเพราะไม่อนุญาตให้มีการส่งงานย้อนหลัง

5. บทสรุป

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า เจตคติของนักศึกษาที่มีการจำแนกตามเพศระหว่าง เพศชายและเพศหญิงรวมไปถึงการจำแนกตามหลักสูตร ระหว่างหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปีเทียบโอน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุผลของการมีระบบการเรียนการสอนและการวัดผลสัมฤทธิ์ที่เหมือนกันรวมถึงการให้คำปรึกษาหรือข่าวสาร เช่นเดียวกัน ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องของ อาจารย์มีการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.00 แสดงให้เห็นถึงการให้บทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีส่งเสริมความมีวินัยตนเอง เช่น สนับสนุนให้นักศึกษามีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ตลอดจนสร้างข้อตกลงร่วมกัน
2. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการให้คำแนะนำของนักศึกษาแต่ละคนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา
3. ควรมีการสำรวจเจตคติที่มีวินัยในตนเองของนักศึกษาในรายวิชาอื่น เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] เขวากัทร มากสกุล. (2544). ความพึงพอใจและความต้องการสารสนเทศในข่าว รามคำแหงของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [2] พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2555 จาก rirs3.royin.go.th/word19/word-19-a0.asp
- [3] สมเจตน์ นาคเสวี อูสมาน ราฎร์นิยม และสุสนา เจะเลาะ. (2550). เจตคติต่อการวิจัยและปัจจัยที่เอื้อต่อการ ทาวิจัยของบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัย
- [4] จุฑารัตน์ เอื้ออานวย. (2549). จิตวิทยาสังคม (3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ดลฤดี สุวรรณศิริ. (2549).
- [5] ลักขณา สรีวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ: โอเดียนส โตร์.

ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของนักศึกษาในสาขาการบัญชี

The need to develop accounting students' knowledge in the field of accounting

สุภาภรณ์ จันทโชติ

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี, Email: Aun_daman@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึง 1) ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของนักศึกษา สาขาการบัญชี 2) ปัญหาในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของนักศึกษาสาขาการบัญชี ในด้านหลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผล และ ด้านการนำไปใช้งาน โดยจำแนกตาม เพศ และหลักสูตร จำนวน 112 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test Independent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ส่วนใหญ่นักศึกษาสาขาการบัญชี เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.77 และมีนักศึกษาสาขาการบัญชี ที่เรียนในหลักสูตร 4ปี เทียบโอนมีมากกว่าหลักสูตร 4 ปกติ คิดเป็นร้อยละ 53.34 2) เพศชายมีความต้องการ ในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ด้านการนำไปใช้มากที่สุด และเพศหญิงมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี มากที่สุดคือด้านการเรียนการสอน ในขณะที่หลักสูตร 4 ปี มีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี มากที่สุดคือด้านการประเมินผลและ ด้านการนำไปใช้ ส่วนหลักสูตร 4 ปี (เทียบโอน) มีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ด้านการนำไปใช้ มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านของเพศและ หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสาขาการบัญชี เพศชายและเพศหญิงมีความต้องการ ในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีด้านการนำไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่นักศึกษาที่เรียนหลักสูตร 4 ปี และ หลักสูตร 4 ปีเทียบโอนมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยเหตุผลของนักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี รวมไปถึงการมีระบบการเรียนการสอนและการวัดผลสัมฤทธิ์ที่เหมือนกัน

คำสำคัญ: ความต้องการ, พัฒนาความรู้ และ การบัญชี

ABSTRACT:

The purposes of this study were 1) to investigate needs for accounting knowledge development of accountants of student in Accountancy Program 2) to study a problems

encountered on accounting development of accountants include which were: course, teaching and learning, evaluation and implement by gender and courses with 112 students. The instrument to collect data was the rating scale questionnaire. The statistical methods and procedures for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, frequency and t-test.

The results showed that: 1) largely, the student in Accountancy program were female for 80.77 and transfer course have the student more than normal course at 53.34 percentile 2) males have a need to develop knowledge to implement the most, and female, there is a need to develop knowledge related to accounting for learning and teaching. While, the most of the students in the normal course of four years with the development of knowledge for teaching and learning, evaluation. Together with the transfer course is a need to develop knowledge related to accounting. The most used.

However, to consider about overall attitude of students who study in different gender and courses that Accounting students, male and female, there is a need for the development of knowledge related to the application account. The difference is statistically significant at the 0.05 level, while courses for 4 years, and of course four-year transfer needs in the development of knowledge related to accounting, including four in the no distinction. differences are statistically significant at the .05 level. Forasmuch, the students need to develop knowledge of accounting included a system for teaching and learning and the achievement of the same.

KEYWORDS: needed, knowledge and Accounting

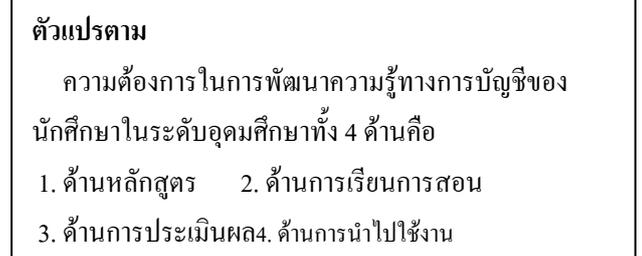
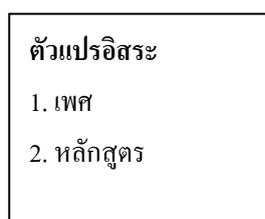
1. บทนำ

ในปัจจุบัน โลกมีการผ่นิประเทศต่างๆ เข้าร่วมกันเป็นกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจ เกิดการเปิดเสรีการค้า การลงทุน เงินทุน และการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงาน วิชาชีพบัญชีของไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพ บุคลากรให้มีศักยภาพสูงที่จะสามารถแข่งขันได้กับนักวิชาชีพบัญชีของต่างประเทศทั้งในกลุ่มภูมิภาคและในระดับสากล บทความนี้เพื่อนำเสนอการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการ มาตรการต่างๆ เช่น การกำหนดมาตรฐานการบัญชีการสอบบัญชีและมาตรฐาน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตาม มาตรฐานสากล การเข้าร่วมเป็นกรรมการในองค์กรวิชาชีพระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจ และ แนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ การจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพบัญชี โดยมุ่งเน้นการ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีแก่วิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็น ฐานธุรกิจที่สำคัญของไทย และ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านวิชาชีพการ บัญชีตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นการยกระดับศักยภาพบัญชี บัณฑิตไทยให้พร้อมรับมือและเพิ่ม โอกาสเมื่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น[1] และ กำลังจะเข้าสู่ประชาคม อาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) [2] เพื่อส่งเสริมให้เป็นตลาด และฐานผลิตเดียวที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายให้ในปีที่มีลักษณะของการ รวมกลุ่มประเทศ เปลี่ยนเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน แรงงาน จะมีการถ่ายเทแรงงานฝีมือ เพื่อให้สามารถทำงานในประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น ใน 8 สาขาอาชีพ คือ วิศวกรรม การสำรวจ สถาปัตยกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล บัญชี และการบริการ / การท่องเที่ยว อาชีพ อีสาระที่ได้มาตรฐานได้รับการรับรองสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศแถบอาเซียนได้ทันที ไม่มีการปิดกั้น อาชีพที่ได้ตกลงไว้ คือ แพทย์ พยาบาล บัญชี สถาปนิก วิศวกร

ดังนั้น นักศึกษาสาขาการบัญชี จะไปเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในอนาคต จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการภาษีอากร ระบบสารสนเทศทางการบัญชี การควบคุมภายใน มาตรฐานการบัญชี เป็นต้น

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษาของสาขาการบัญชีใน ระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจแนวคิดทางการบัญชี เป็นเครื่องมือในการบริหาร การ นำวิธีและหลักการต่าง ๆ ทางบัญชีมาพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับด้านกฎหมาย เศรษฐกิจและสังคม สามารถ วิเคราะห์ตลาด การเงิน และตลาดทุนในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตได้เป็นอย่างดี

1.1 กรอบแนวความคิดของงานวิจัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีของนักศึกษาสาขาการบัญชี
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการพัฒนาความรู้ด้านการบัญชีของนักศึกษาสาขาการบัญชี

1.3 สมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของนักศึกษาสาขาการบัญชี เพศที่แตกต่างกัน
2. ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของนักศึกษาสาขาการบัญชี หลักสูตรที่แตกต่างกัน

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาวรรณกรรมรวมไปถึงบทความต่างๆและงานวิจัยต่างๆในแง่มุมต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สมยศ นาวิการ) [3] ได้เรียบเรียงทฤษฎีความต้องการไว้ในหนังสือการบริหารและพฤติกรรมองค์กร ดังนี้ 1)ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ สามารถลำดับความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และ ความต้องการความสมหวังของชีวิต จากต่ำสุดของไปหาจุดสูงสุด ตามลำดับ 2) ทฤษฎี ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ มีความต้องการในด้าน ความต้องการการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการความสัมพันธ์ และ ความต้องการเจริญเติบโต 3)ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคคลีแลนด์ McClelland ได้เน้นความต้องการไว้ 3 ประการคือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความผูกพัน ความต้องการอำนาจ

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี [4] ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี โดยเรื่องที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือมาตรฐานการบัญชี แต่สำหรับการบัญชีเพื่อการจัดการผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกลับไม่ให้ความสนใจที่จะพัฒนาดังจะเห็นได้ว่ายังคงให้ความสำคัญกับบัญชีทางการเงินจึงทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่คือไม่สามารถนำไปใช้ในการช่วยตัดสินใจบริหารธุรกิจซึ่งอันที่จริงแล้วควรให้ความสนใจและพัฒนาบัญชีเพื่อการจัดการเท่า ๆ กับด้านอื่น ๆ สำหรับวิธีการพัฒนาความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีคือการเข้าอบรม สัมมนา รองลงมาคือการศึกษาต่อขอเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีนั่น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี [5] ส่วนใหญ่ยังมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางและเป็นความเข้าใจในมาตรฐานฉบับที่ไม่มีการปรับปรุง เช่น มาตรฐานการบัญชีเรื่องการเช่าซื้อทางด้านผู้ให้เช่า แต่หากเป็นมาตรฐานที่ออกมาใหม่ เช่น มาตรฐานการบัญชีเรื่องการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา หรือ มาตรฐานการบัญชีเรื่องการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความเข้าใจในระดับต่ำขอเสนอแนะในการแก้ไขการพัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี นั้นเป็นไปตามคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี [6] เรื่อง “กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2543”

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ในคณะบริหารธุรกิจ สาขา การบัญชีโดยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) รวมทั้งหมด จำนวน 112 คน ประกอบไปด้วย นักศึกษาหลักสูตร 4 ปี จำนวน 52 คน และนักศึกษาหลักสูตรเทียบโอน 4 ปี จำนวน 60 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีของนักศึกษามีลักษณะเป็นตารางประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผล และด้านการนำไปใช้งาน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open-ended form question)

การสร้างแบบสอบถามในครั้งนี้ได้ทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา จำนวน 35 คน (นอกกลุ่มตัวอย่าง) แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .830

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ในการหาค่าความเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละด้านตามการจำแนกเพศและหลักสูตรที่ต่างกัน ในการวิเคราะห์นั้นได้มีการรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปร ต่อจากนั้นผู้ทำวิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งมีการให้คะแนนเป็นรายชื่อในแบบสอบถามตอนที่ 2 ของแต่ละฉบับตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเพื่อจัดระดับพฤติกรรมการปรับตัวใน การศึกษาออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

4.45-5.00 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก

2.50-3.49 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด

1.00-1.49 หมายถึง นักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ในงานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชีของแต่ละคู่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี จำแนกตามเพศ และหลักสูตรโดยใช้ค่าที่ (t-test Independent)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสภาพบุคคลรวมไปถึงเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของนักศึกษาสาขาการบัญชี ต่อการจำแนกตามเพศและหลักสูตร ดังแสดงในตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละของนักศึกษาสาขาการบัญชี สาขาการบัญชีที่มีการจำแนกตามเพศและตามหลักสูตร

	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	10	19.23
หญิง	42	80.77
รวม	<u>100</u>	<u>100</u>
จำนวน		
4 ปี	14	23.33
4 ปีเทียบโอน	56	76.67
รวม	<u>100</u>	<u>100</u>

ในตารางที่ 1 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการตอบแบบสอบถามและร้อยละของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี ที่มีต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีในด้านหลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผล, ด้านการนำไปใช้งาน จำนวน 112 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงโดยคิดเป็นร้อยละ 19.23 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 80.77 และจำแนกตามหลักสูตรพบว่า หลักสูตร 4 ปีปกติ คิดเป็นร้อยละ 23.33 และ 4ปีเทียบโอน คิดเป็นร้อยละ 76.67

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักศึกษาสาขาการบัญชี ที่มีการจำแนกตามเพศ

ความต้องการในการ พัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้อง กับการบัญชีในด้านต่างๆ	ชาย			หญิง			p	Sig.
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
ด้านหลักสูตร	3.86	0.66	มาก	4.32	0.72	มาก	-.432	.668
ด้านการเรียนการสอน	4.14	0.49	มาก	4.62	0.59	มากที่สุด	-1.703	.096
ด้านการประเมินผล	3.79	0.80	มาก	4.25	0.64	มาก	1.663	.104
ด้านการนำไปใช้	4.56	0.66	มากที่สุด	4.14	0.72	มาก	-2.432	.020

ผลการวิจัยพบว่าในตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน 112 คน เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าเพศชายมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ด้านการนำไปใช้มากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, $SD=0.66$) และเพศหญิงมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ด้านการนำไปใช้ มากที่สุดคือด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.62$, $SD=0.59$)

ในขณะที่พิจารณาในแต่ละด้านโดยจำแนกตามเพศระหว่าง เพศชายและเพศหญิงพบว่าความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี พบว่า นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีด้านการนำไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักศึกษาสาขาการบัญชี สาขาการบัญชีที่มีการจำแนกตามหลักสูตร

ความต้องการในการ พัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้อง กับการบัญชีในด้านต่างๆ	หลักสูตร 4 ปี			หลักสูตร 4 ปี (เทียบโอน)			p	Sig.
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
ด้านหลักสูตร	4.14	0.66	มาก	3.96	0.61	มาก	-2.015	.051
ด้านการเรียนการสอน	4.07	0.82	มาก	3.45	0.85	มาก	1.164	.251
ด้านการประเมินผล	4.68	0.46	มากที่สุด	4.23	0.46	มาก	-2.026	.049
ด้านการนำไปใช้	4.76	0.66	มากที่สุด	4.57	0.78	มากที่สุด	-.928	.359

ในขณะที่ ตารางที่ 3 แสดงความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี โดยการจำแนกตามหลักสูตรเพศพบว่าหลักสูตร 4 ปี มีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี มากที่สุดคือด้านการประเมินผลและ ด้านการนำไปใช้ ($\bar{x} = 4.68$, $SD=0.46$) และ ($\bar{x} = 4.76$, $SD=0.66$) ตามลำดับ ส่วนหลักสูตร 4 ปี (เทียบ โอน) มีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี ด้านการนำไปใช้ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, $SD=0.78$)

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านตามการจำแนกของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาทั้งหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปีเทียบโอนมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีของนักศึกษาสาขาการบัญชีในด้านหลักสูตร, ด้านการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผลและด้านการนำไปใช้งาน ดังแสดงผลในตารางที่ 1-3 ที่มีผลการจำแนกตามเพศระหว่าง เพศชายและเพศหญิงรวมไปถึงการจำแนกตามหลักสูตร ระหว่างหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 4 ปีเทียบโอนพบว่า นักศึกษาสาขาการบัญชีเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีด้านการนำไปใช้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่นักศึกษาที่เรียนหลักสูตร 4 ปี และ หลักสูตร 4 ปีเทียบโอนมีความต้องการในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยเหตุผลของนักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี รวมไปถึงการมีระบบการเรียนการสอนและการวัดผลสัมฤทธิ์ที่เหมือนกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรหาวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น และนำเทคโนโลยีสารสนเทศและโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น
2. ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาความรู้ทางการบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากบัญชีเป็นวิชาเฉพาะ จึงยากสำหรับคนที่ไม่มีพื้นฐานทางบัญชีแต่ต้องการที่จะเรียน
3. อาจารย์ควรอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาให้มากขึ้น เพื่อที่จะทำข้อสอบและแบบฝึกหัดได้เข้าใจมากขึ้นและควรมีเฉลยประกอบการทำแบบฝึกหัด

เอกสารอ้างอิง

- [1] ณัฐชา วัฒนวิไล และ จุฑามน สิทธิพลวนิชกุล. การพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชีไทยเมื่อเปิดเสรีทาง เศรษฐกิจ, Executive Journal,
- [2] 8 อาชีพ ที่คาดว่าจะเป็นที่ต้องการที่สุดในอาเซียน สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 255 จาก <http://campus.sanook.com/1091581/8-อาชีพ-ที่จะ-hot-ที่สุดใน-asean>
- [3] สมยศ นาวิการ. การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผู้จัดการ, 2540.
- [4] จุรี วิจิตรนบดี. รายงานการวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, 2543.
- [5] รัชณี แสงศิริ. รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, 2544.
- [6] กรมทะเบียนการค้า. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สวัสดิการกรมทะเบียนการค้า, 2543.

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากร

งานอุตสาหกรรม

The study for factors which effect to burn out of personels work in industry

นางสาวณัฐชญา พิมพาภรณ์

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

acdt7@hotmail.com

บทคัดย่อ :

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากรในงานอุตสาหกรรม และ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการความเครียดให้แก่บุคลากร โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามด้านระดับความเครียด และแบบสอบถามด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-test ค่า One-way ANOVA และค่าวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ มีปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานต่างกัน และด้านเพศ สถานภาพ ระยะเวลาในการทำงาน ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน ระดับความเครียดกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย

คำสำคัญ: ภาวะหมดไฟในการทำงาน

ABSTRACT:

The purpose of this research was to study, the factors which effect to burn out of personels work in industry and approach for stress management . The sample for this study is personels whom work in industry . The questionnaires used for this research consisted of the level of stress and factors which effect to burn out . The statistical methods that were used in and this research are as follow; percentages, mean, standard deviation, T-test, One-way ANOVA and Regression analysis

The results were as follows : (1) For personal factors ,age had significant effect to burn out and sex, marital status, length of working time, level of education and salary level these factors had no significant effect to burn out. (2) Level of stress and factors which effect to burn out had a slightly relation. **Keywords :** Burn out

13. บทนำ

ในชีวิตการทำงานหากเราได้ทำงานที่ตนเองรัก หรืองานที่ถนัด มักจะทำให้คนเรามีความสุขในการทำงานและจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานตลอดจนมีการทุ่มเทการทำงานอย่างเต็มที่เพราะเป็นการทำงานด้วยความเต็มใจ แต่หากคนเราได้ทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถอย่างต่อเนื่อง และพบว่าผลตอบกลับไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง อาทิเช่น การไม่ได้รับคำชื่นชม ไม่ได้รับข้อมูลการประเมินผลการทำงาน การโดนตำหนิจากผู้ร่วมงาน ไม่ได้รับการประสานงานที่ดี และการได้รับการระงับเพิ่มขึ้นมากจนเกินไป ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลอย่างยิ่งที่ทำให้คนเรากเกิดความเครียดมากขึ้นและอาจนำไปสู่การเกิด ภาวะการหมดไฟในการทำงาน (Burn Out) ได้ ซึ่งลักษณะอาการที่แสดงออกมา เช่น ไม่มีกำลังใจ ท้อแท้ เหนื่อยหน่ายทั้งทางกายและทางจิตใจ ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง มีอาการเครียดจากการทำงานอย่างหนักจนเกิดการเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าความเครียดในระดับต่ำ จะส่งผลให้งานบรรลุตามเป้าหมายได้ แต่ความเครียดในระดับสูงจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน เกิดปัญหาในด้านมนุษยสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน และยิ่งส่งกระทบต่อผลสำเร็จของงานอีกด้วย

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวว่า ความเครียดจากการทำงานในระดับสูง มีผลก่อให้เกิดภาวะหมดไฟในการทำงานได้ และผลของการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานล้วนมีแต่ความเสียหายทั้งต่อตัวบุคลากร ต่อผู้ร่วมงาน และต่อองค์กรอีกด้วย ดังนั้นหากองค์กรใดที่สามารถดูแลบุคลากรให้ทำงานได้อย่างมีความสุขแล้ว ความเจริญก้าวหน้าขององค์กรก็จะเป็นไปได้โดยง่ายขึ้นนั่นเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากร เพื่อวางแผนการจัดการความเครียดให้แก่บุคลากรและเพื่อพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆอย่างเหมาะสม

14. ทบทวนวรรณกรรม

ความเครียด หมายถึง การรับรู้ถึงกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นจากสภาวะที่ร่างกาย และจิตใจเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ อันเนื่องมาจาก มีสิ่งมาขัดขวางความต้องการหรือมีความกดดันจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่คาดคิดว่าหนักหรือเกินกว่าความสามารถที่จะแก้ไข มีผลทำให้ร่างกายเกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อภาวะดังกล่าว เช่น เกิดความวิตกกังวล เหนื่อยล้า ท้อแท้ ไม่พึงพอใจในงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และความรู้สึกทั่วไปเกี่ยวกับงาน (จุฑารัตน์, 2541:20)

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดความเครียดของบุคคลนั้น อาจแบ่งได้ 3 ส่วน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งจะมีผลโดยตรง หรือโดยอ้อมที่ทำให้เกิดความเครียดขึ้นกับเรา เช่น อุบัติเหตุจากรถยนต์ อุณหภูมิร้อนหนาว หรือการเกิดภัยธรรมชาติ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ คือสภาพแวดล้อมที่จัดเป็นพวกสิ่งมีชีวิตที่สามารถทำอันตรายกับเราได้ เช่น สัตว์ร้าย แมลง หรือเชื้อโรค และสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ อาจเป็นระดับกลุ่ม สังคมองค์กร หรือการทำงานกับผู้คน ทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งสภาพแวดล้อมทั้ง 3 ส่วนนี้เกี่ยวข้องกับสาเหตุการเกิดความเครียดทั้งทางตรงและทางอ้อม

15. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากรในงานอุตสาหกรรม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากรในงานอุตสาหกรรม
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการความเครียดให้แก่บุคลากรในงานอุตสาหกรรม

16. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านปัจจัยที่จะศึกษา ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความเครียด และปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างจะทำการศึกษาเฉพาะบุคลากรที่ทำงานสายสนับสนุนในภาคอุตสาหกรรม จำนวน 400 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านระยะเวลาโดยจะทำการศึกษาในช่วงวันที่ 1 ธันวาคม 2555 ถึง วันที่ 1 มีนาคม 2556 ในการกรอกแบบสอบถามและวิเคราะห์ผล

17. ระเบียบวิธีวิจัย

- 5.4 ประชากรคือ บุคลากรสายสนับสนุนในงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร
- 5.5 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุนในงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน
- 5.6 ตัวแปรที่ศึกษา
 - ระดับความเครียด
 - ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน
- 5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 6. เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความเครียด และปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน
 7. แบบสอบถามได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์กำหนดไว้โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือแบบสอบถามด้านปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามวัดระดับความเครียด ของกรมสุขภาพจิต และแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน
 8. แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน มีข้อคำถามแบ่งรายด้าน 4 ด้าน รวมจำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อแบ่งระดับความเห็นเป็น 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่แน่ใจ และไม่ ใช่ และนำไปทดลองใช้ (Try Out)
- 5.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 9. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความและสิ่งพิมพ์ต่างๆเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมทุกตัวแปรที่จะศึกษา

10. กำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามวัดระดับความเครียดของกรมสุขภาพจิต และแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน โดยครอบคลุมลักษณะงาน 4 ด้าน นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น

11. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไข จนสมบูรณ์ ไปเก็บจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 400 คน

5.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้เก็บมาทำการแจกแจงหาความถี่และนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) T-test ค่า One-way ANOVA และค่าวิเคราะห์การถดถอย

18. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากรในงานอุตสาหกรรม ผลการวิจัยเป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเพศ ที่มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

เพศ	N	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	135	1.9846	.28528	-.179	.858
หญิง	246	1.9905	.32406		

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า เพศต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า การทำงานในยุคปัจจุบัน เพศหญิง และเพศชาย มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ซึ่งหากต้องเผชิญกับปัญหาในการทำงาน ย่อมมีส่วนทำให้เกิดความเครียด จนนำไปสู่การเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานได้อย่างไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอายุ ที่มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.605	2	.302	3.172*	.043
ภายในกลุ่ม	36.032	378	.095		
รวม	36.636	380			

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานแตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าบุคคลที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความรับผิดชอบ และมีจุดมุ่งหมายในการทำงานที่ต่างกัน จึงส่งผลให้มีความรู้สึกต่อปัญหาและความเครียดในการทำงานต่างกัน

ตารางที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสถานภาพ ที่มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.080	2	.040	.414	.661
ภายในกลุ่ม	36.556	378	.097		
รวม	36.636	380			

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า บุคคลที่มีสถานภาพต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าในการทำงานยุคปัจจุบัน มีการแข่งขันกันสูงมาก ผู้ที่มีความสามารถและทุ่มเทกับงาน จึงจะมีโอกาสก้าวหน้าได้ดี ดังนั้นไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในสถานภาพใด ต่างก็ต้องใช้ความพยายามและความสามารถอย่างเต็มที่ที่จะประสบความสำเร็จ ทำให้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระยะเวลาในการทำงาน ที่มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.283	3	.094	.977	.404
ภายในกลุ่ม	36.354	377	.096		
รวม	36.636	380			

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า บุคคลที่มีระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าในการทำงานยุคปัจจุบัน มีการแข่งขันกันสูงมาก ผู้ที่มีความสามารถและทุ่มเทกับงาน จึงจะมีโอกาสก้าวหน้าได้ดี ดังนั้นไม่ว่าบุคคลเข้ามาในองค์กรต่างๆ ย่อมต้องใช้ความพยายามและความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมให้ตนเองมีความมั่นคงในงาน ทำให้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา ที่มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.196	2	.098	1.016	.363
ภายในกลุ่ม	36.440	378	.096		
รวม	36.636	380			

จากตารางที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า บุคคลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าในการทำงานยุคปัจจุบัน มีการแข่งขันกันสูงมาก ผู้ที่มีความสามารถและทุ่มเทกับงาน จึงจะมีโอกาสก้าวหน้าได้ดี ดังนั้นบุคคลที่ต้องการความมั่นคงในงาน ย่อมต้องพยายามพัฒนาตนเองในด้านต่างๆแม้ว่าจะมีระดับการศึกษาที่ต่างกันก็ตาม เพื่อส่งเสริมให้ตนเองมีโอกาสก้าวหน้าและมีความมั่นคงในงาน ทำให้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 : ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับเงินเดือน ที่มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.174	3	.058	.599	.616
ภายในกลุ่ม	36.463	377	.097		
รวม	36.636	380			

จากตารางที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า บุคคลที่มีระดับเงินเดือนต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าบุคคลในองค์กรต่างๆ มีความรู้สึกต่อปัญหาและมีความเครียดต่อสิ่งต่างๆที่พบในการทำงาน เช่น ความขัดแย้ง ความไม่ยุติธรรม ฯลฯ ไม่ต่างกัน จึงส่งผลให้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียด กับ ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	18.281	1	18.281	56.807	.000 ^a
Residual	121.965	379	.322		
Total	140.246	380			

จากตารางที่ 7 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเครียดมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน กล่าวคือ การที่บุคคลต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆในการทำงาน จะก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งหากมีความเครียดในระดับสูง อาจส่งผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานได้ไม่มากนัก ดังนั้นการวางแผนจัดการความเครียดที่ดีสำหรับบุคลากรในระดับต่างๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานได้อีกทางหนึ่ง

19. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากรในงานอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ ระยะเวลาในการทำงาน ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน ที่แตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าในชีวิตการทำงานในยุคปัจจุบันนี้ บุคคลต้องเผชิญกับการแข่งขันต่างๆมากมาย เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ มีโอกาสก้าวหน้าและมีความมั่นคงในงาน เหล่านี้จึงส่งผลให้บุคคลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความรู้สึต่อการเผชิญปัญหา และมีระดับความเครียดต่อการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าปัจจัยด้านอายุ ที่แตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานต่างกัน กล่าวคือ บุคคลที่มีช่วงอายุต่างกัน จะมีความสามารถต่อการเผชิญปัญหาต่างกัน มีจุดมุ่งหมายในการทำงานต่างกัน เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานแตกต่างกัน

ด้านระดับความเครียด จากการศึกษาวิจัย พบว่า ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา บุคลากรมีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ระดับความเครียดมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน อาจกล่าวได้ว่า ระดับความเครียดอาจไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่การที่บุคคลจะเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานอาจเกิดจากสาเหตุ อื่นๆ หรือ มีปัจจัยอื่นๆร่วมด้วย เช่น บุคลิกภาพ ปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร เป็นต้น

20. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงาน จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ ระยะเวลาในการทำงาน ระดับการศึกษา ระดับเงินเดือน ที่แตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า การทำงานที่มีการแข่งขันกันสูงในยุคปัจจุบัน ย่อมส่งผลให้บุคคลมีความกระตือรือร้น หรือ ใส่ใจต่อการพัฒนาตนเองให้ทันต่อสถานการณ์มากขึ้น เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในการทำงาน และมีความมั่นคงในงาน จึงทำให้บุคคลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวข้างต้นแตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าปัจจัยด้านอายุ ที่แตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานต่างกัน กล่าวคือ อายุเป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้านความต้องการ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการเผชิญปัญหา ในแต่ละช่วงวัย จึงส่งผลให้บุคคลที่มีอายุต่างกัน มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานแตกต่างกัน

ด้านระดับความเครียด จากการศึกษาวิจัย พบว่า ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา บุคลากรมีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ระดับความเครียดมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหมดไฟในการทำงานซึ่งอาจกล่าวได้ว่าระดับความเครียดอาจไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่การที่บุคคลจะเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานอาจ

เนื่องมาจากหลายสาเหตุ หรือมีปัจจัยอื่นๆที่ร่วมด้วย เช่น ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ปัจจัยภายในและภายนอกองค์การ เป็นต้น

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงาน จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านสาเหตุ ความเครียด 4 ด้าน มีผลที่ทำให้เกิดความเครียดในระดับสูง ซึ่งเมื่อบุคคลเกิดความเครียดในระดับสูงแล้วย่อมมีโอกาสที่จะเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานได้สูงตามไปด้วย

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงาน จากผลการวิจัยพบว่า ความเครียดกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย

21. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาต่อในเรื่องสาเหตุของความเครียดในการทำงาน
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความเครียดและภาวะหมดไฟ ในการทำงาน
3. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นบุคลากรในงานอุตสาหกรรม ประเภทต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงควรมีการศึกษาเรื่องความเครียด ภาวะหมดไฟในการทำงาน โดยการเจาะจงกลุ่มอาชีพ หรือเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรม เพราะแต่ละอาชีพมีเนื้อหาของงานและลักษณะในการทำงานแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเครียดหรือเกิดภาวะหมดไฟในการทำงานได้จากสาเหตุที่ต่างกัน

22. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ได้สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

23. เอกสารอ้างอิง

- [1] สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และคณะ (2545) ความแตกต่างของเพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่มีต่อระดับความเครียดของนิสิตจุฬาฯ
- [2] สุภาพรรณ จันทร์เรือง (2548) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการประเมินทางปัญญาในสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดของวัยรุ่นตอนกลาง
- [3] จตุพร (2540) ศึกษาความเครียดของพนักงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม
- [4] ชวัลญา (2547) ศึกษาปัจจัยในการทำงานและกลวิธีในการเผชิญปัญหา ที่มีผลต่อความเครียดของพนักงานฝ่ายสินเชื่อ ธนาคารทหารไทย จำกัด(มหาชน)
- [5] กมลมาลย์ อุปพันธ์. (2551) การจัดการความเครียดของพนักงานสายการบินที่ทำหน้าที่ตรวจบัตรผู้โดยสารสายการบินไทย
- [6] พิษญา ทองอยู่เย็น (2547) การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเหนื่อยหน่ายในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
- [7] ทัชยา รักษาสุข (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนเขต 3
- [8] กรมสุขภาพจิต. (2543) คู่มือคลายเครียด. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข

ปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลก

Factors affecting the gold price in the world market

นางสาวสุภาวดี ศิริวัฒน์

นางสาวนพพัชร ทองเรือนดี

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

siriwat_91@hotmail.com naphachakorn@yahoo.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลก โดยเลือกศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร และอัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2550 ถึงเดือนธันวาคม 2554 เป็นจำนวน 60 เดือน มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยวิธีทางเทคนิคของสมการถดถอยโดยทดสอบด้วยโปรแกรม Eviews ซึ่งเป็นโปรแกรมทางสถิติ เพื่อดำเนินการหาความสัมพันธ์ดังกล่าว

ผลการศึกษานี้มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลก พบว่า ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาทองคำในตลาดโลกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนอัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ไม่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลก และยังพบว่าตัวแบบที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้สามารถพยากรณ์ทิศทางราคาทองคำในตลาดโลก โดยมีความแม่นยำ 89.75%

คำสำคัญ : ทองคำ ปัจจัย

ABSTRACT

_____This research aimed to study the factors affecting the gold price in the world market through relationships of factors, for example, crude oil price in the world market, silver price in the world market, platinum price in the world market, palladium price in the world market, US Dollar currency exchange rate, Euro currency exchange rate and the policy rate of the US government by using the monthly secondary data from January 2007 to December 2011 (for 60

months) to analyze the relationship by the regression equation technique and the Eviews program, the statistical program to examine the relationship.

According to the research, crude oil price in the world market, silver price in the world market, platinum price in the world market, palladium price in the world market, US Dollar currency exchange rate, Euro currency exchange rate and the policy rate of the US government were factors affecting the changes of the gold price in the world market through relationships of factors with statistical significance at 0.05 level. The policy rate of the US government had no effects to the gold price in the world market. Moreover, the result showed that the model of this research could predict the gold price direction in the world market with an accuracy of 89.75%.

Keywords: Gold, Factors

บทนำ

ทองคำ (Gold) มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินเป็นอย่างมาก โดยเริ่มตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เศรษฐกิจโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเงินเข้าสู่มาตรฐานทองคำ (Gold standard system) ซึ่งเป็นระบบที่มีการกำหนดค่าของหน่วยเงินตราเทียบกับน้ำหนักของทองคำ โดยเงินตราสามารถแลกเปลี่ยนเป็นทองคำได้ทุกโอกาส และทางการไม่สามารถเข้ามาจำกัดปริมาณการส่งออก และนำเข้าทองคำได้จึงเปิดโอกาสให้มีการเคลื่อนย้ายทองคำได้อย่างเสรีทั่วโลก ทองคำเป็นสินค้าโภคภัณฑ์เนื่องจากมีลักษณะ มีคุณสมบัติที่เหมือนกันเกือบทุกประการไม่ว่าจะผลิตจากแหล่งใดในโลก โดยกำหนดมาตรฐานในแง่ของน้ำหนักที่ทำการซื้อขายรวมทั้งมีการกำหนดระดับความบริสุทธิ์ที่ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน ทองคำเป็นโลหะที่มีค่าในตัวมันเองสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและบริการหลายๆประเภท รวมทั้งยังถูกใช้เป็นสินทรัพย์ที่เป็นทางเลือกที่ดีในการลงทุนเพื่อกระจายความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพที่มีลักษณะที่ราคาจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับตัวบ่งชี้เศรษฐกิจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทองคำสามารถคงคุณลักษณะที่ไม่มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาแห่งความตึงเครียดของตลาด ยามใดที่เกิดความไม่มั่นคงทางการเมือง ยามที่สถานการณ์ทางการเงินผันผวน หรือช่วงที่ค่าเงินเฟ้อสูง ทองคำจะเป็นแหล่งลงทุนที่ปลอดภัยในการกระจายความเสี่ยงของการลงทุน และทองคำมีความผันผวนน้อยกว่าสินทรัพย์ชนิดอื่นๆ โดยเฉพาะสินทรัพย์ที่มีความผันผวนต่ำจะสามารถลดความเสี่ยงในภาพรวมของพอร์ตการลงทุนและยังช่วยเพิ่มผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนอีกด้วย

ปัจจุบันกระแสการลงทุนในทองคำกำลังได้รับความนิยมอย่างมากไม่แพ้การลงทุนประเภทอื่น จากแนวโน้มราคาทองคำในตลาดโลกยังมีโอกาสปรับตัวขึ้นได้อีก ดังแสดงในภาพที่ 1

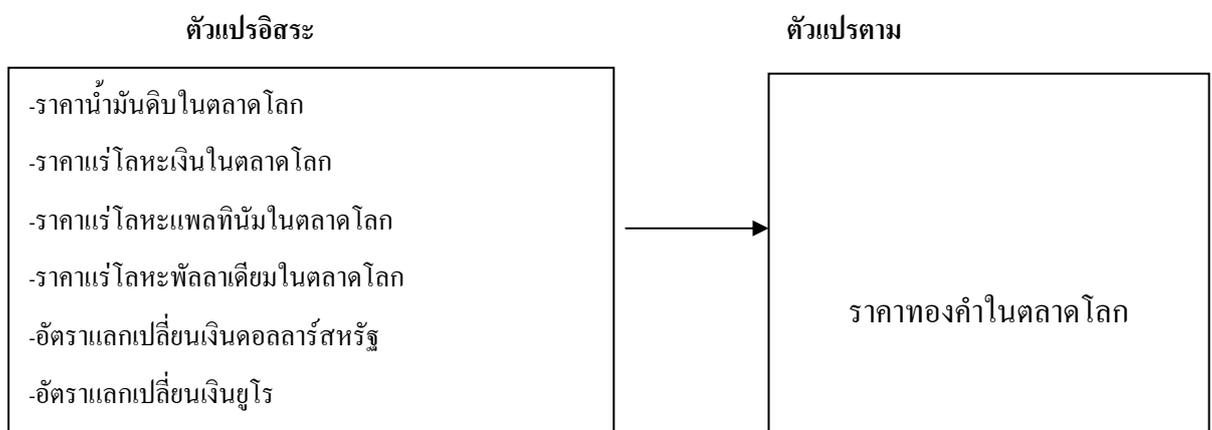

ที่มา : Thai Gold Price

เป็นผลมาจากความต้องการในอุตสาหกรรมเครื่องประดับ การใช้ทองเป็นเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ

รวมถึงความต้องการลงทุนในทองคำรูปพรรณต่างๆซึ่งประเทศไทยราคาทองคำส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลจากราคาทองคำที่ซื้อขายกันในตลาดโลกซึ่งราคาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกประเทศ ได้แก่ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐเมื่อเทียบกับยูโร อัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (คมสิทธิ์ เชิดชูศักดิ์สกุล, 2551) และทองคำในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นทองคำที่มาจากหรือนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลทำให้ราคาทองคำในประเทศมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับราคาทองคำในตลาดโลก จึงทำให้ทองคำเป็นเครื่องมือสะท้อนถึงความปลอดภัยของเศรษฐกิจโลกและเป็นอีกทางเลือกในการกระจายความเสี่ยงจากการออมเพื่อลดความผันผวนที่มาจากผลกระทบของปัจจัยภายในประเทศ

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี

Regression Analysis วิธีการทางสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหนึ่งตัวหรือหลายตัวกับตัวแปรตามหนึ่งตัว ใช้วิธีพล็อตค่าของตัวแปรตามบนแกนตั้งและตัวแปรอิสระบนแกนนอนของกราฟ เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร แล้วหาเส้นความสัมพันธ์ที่เหมาะสมที่สุดกับข้อมูล เส้นความสัมพันธ์นี้ใช้ในการหาค่าของตัวแปรอิสระที่จะทำนายค่าของตัวแปรตามได้ดีที่สุด

การวิเคราะห์ถดถอยที่มีตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียวเรียกว่า “การถดถอยอย่างง่าย” (simple regression) และการวิเคราะห์ถดถอยที่มีตัวแปรอิสระสองตัวขึ้นไปเรียกว่า “การถดถอยหพ” (multiple regression)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีสมมติฐานว่าข้อมูลหนึ่งๆ จะมีความสัมพันธ์กับข้อมูลอื่นๆ เมื่อสามารถทราบความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้น ก็จะนำความสัมพันธ์นั้นมาใช้ในการพยากรณ์วิธีการทางสถิติที่นิยมคือการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น ซึ่งเป็นการนำเอาค่าของตัวแปรในอดีตมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามอยู่ในรูปของสมการดังนี้

$$Y = a + bX_1 + bX_2 + \dots + bX_j + \epsilon$$

เมื่อ

Y คือ ค่าของตัวแปรตามจากการพยากรณ์

x_j คือ ค่าของตัวแปรอิสระ

j คือ จำนวนตัวแปรอิสระ

งานวิจัย

คมสิทธิ์ เชิดชูศักดิ์ (2551) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเป็นรายวันตั้งแต่วันที่ มกราคม 2545 ถึง 31 ธันวาคม 2549 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ราคาทองคำปรับตัวสูงขึ้นมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ต่อปี การศึกษาครั้งนี้ได้รูปแบบการถดถอยเชิงเส้นในการวิเคราะห์ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างราคาทองคำในตลาดโลก, เป็นตัวแปรตามกับปัจจัยที่มีผลกระทบคือตัวแปรอิสระได้แก่ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก, ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก, ราคาแร่โลหะแพลทินัม ในตลาดโลก, ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก, อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐเมื่อเทียบกับยูโร, และอัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลรายวันของตัวแปรต่างๆ

ผลการศึกษานี้พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาทองคำในตลาดโลก คือราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก, ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก, ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก, ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก, และอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐเมื่อเทียบกับยูโร โดยมีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ปริญญา ธีรภาพไพบุลย์ (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลก โดยทำการทดสอบกับข้อมูลตลาดทองคำแท่งในตลาดโลก ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ.2542 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2548 สำหรับกำหนดราคาของสินทรัพย์เชิงกำไรทางการเงินหรือสินค้าเชิงกำไรคงทน โดยใช้แบบจำลองอุปสงค์ อุปทาน และแบบจำลองอุปทานคงที่ ทำให้ได้สมการระดับราคาคงที่ประมาณแบบจำลองโดยวิธี Multiple Regression ในรูป Linear และ Log-linear Form ในรูปสมการราคาทองคำที่มีผลจากปัจจัยต่างๆอันได้แก่ ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโรต่อดอลลาร์สหรัฐเป็นตัววัด, ราคาโลหะเงิน, ราคาหุ้นดาวนโจน, อัตราดอกเบี้ยธนาคารกลางสหรัฐ, อัตราเงินเฟ้อสหรัฐ, ราคาน้ำมันดิบ, ราคาทองคำในช่วงเวลา $t-1$ และดัชนีชี้วัดความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างประเทศ

ผลการศึกษาโดยใช้ข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจของสหรัฐ และราคาทองคำในตลาดโลกช่วง พ.ศ.2542 ถึง พ.ศ.2548 โดยสามารถสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำ การเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นดาวนโจนมี

ความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำมีนัยสำคัญน้อยมาก แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีในตลาดหุ้นมีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำน้อยมากจากการย้ายการลงทุนในทองคำไปเป็นลงทุนในตลาดหุ้น ราคาโลหะเงินมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ การเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันดิบมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำอย่างมีนัยสำคัญน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักลงทุนในตลาดทองคำจะได้รับอิทธิพลจากสภาพอุปสงค์-อุปทานของน้ำมันในตลาดโลกมากกว่าการตัดสินใจในการกำหนดราคาจากกลุ่มผู้ผลิตน้ำมัน แต่ราคาน้ำมันจะส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อแทน ราคาทองคำในอดีตส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาในปัจจุบันค่อนข้างน้อย แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลไม่ได้เกี่ยวข้องอย่างสมบูรณ์ต่อพฤติกรรมปัจจุบัน ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาทองคำในตลาดโลกอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากราคาทองคำจะไม่มีกรปรับลดลงทันทีที่ค่าเงินดอลลาร์แข็งค่าขึ้นในระยะสั้น อัตราเงินเฟ้อของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับราคาทองคำในตลาดโลกอย่างไม่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงโดยตรง

สุชาติ ยิ่งภักดี (2547) ได้ทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของราคาทองคำแท่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ และความเชื่อมโยงราคาของทองคำแท่งระหว่างตลาดในประเทศไทย กับ ตลาดในต่างประเทศ ได้แก่ ตลาดลอนดอน ตลาดนิวยอร์ก และตลาดฮ่องกง วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำแท่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ โดยใช้วิธีทางสถิติ ในการวิเคราะห์อนุกรมเวลาและสมการถดถอยในการวิเคราะห์

ผลการศึกษการเคลื่อนไหวของราคาทองคำแท่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ พบว่า ราคาทองคำแท่งผันแปรอันเนื่องมาจากฤดูกาลน้อย โดยดัชนีฤดูกาลมีค่ามากที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ เท่ากับ 102.24 และมีค่าน้อยที่สุดในเดือนสิงหาคม เท่ากับ 97.74 ราคาทองคำ ณ ตลาดกรุงเทพฯ มีแนวโน้มเพียงสูงขึ้นด้วยอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.62 ต่อปี และผลการศึกษาเชื่อมโยงราคาทองคำแท่งพบว่าราคาทองคำแท่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ มีความเชื่อมโยงกับราคาทองคำแท่งของฮ่องกงมากที่สุด รองลงมา คือ ตลาดนิวยอร์ก และลอนดอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความยืดหยุ่นของการส่งผ่านราคาเท่ากับ 0.929, 0.918, 0.916 ตามลำดับ สำหรับราคาทองคำแท่ง ณ ตลาดฮ่องกงพบว่า มีความเชื่อมโยงราคากับราคาทองคำแท่ง ณ ตลาดลอนดอน และ นิวยอร์กเป็นอย่างมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความยืดหยุ่นของการส่งผ่านราคาเท่ากับ 0.992 และ 0.991 ตามลำดับ จากการศึกษาจึงสรุปได้ว่า ราคาทองคำแท่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ มีความสัมพันธ์และความอ่อนไหวตามราคาทองคำแท่งของตลาดโลกและมีความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอก ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโรต่อดอลลาร์สหรัฐ, ดอกเบี้ยเงินกู้ระหว่างธนาคารของสหรัฐ, ราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยโอเปก และดัชนีหุ้นเป็นต้น

Levin and Wright (2006) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Short-run and Long-run determinants of the price of Gold ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลกทั้งในระยะสั้น และระยะยาว โดยศึกษาในแนวทางที่ให้ราคาทองคำมีความสัมพันธ์กับอัตราเงินเฟ้อ โดยเพิ่มปัจจัยทางด้านความเสี่ยงด้านการเงิน และการเมือง พบว่าราคาทองคำมีความสอดคล้องกับอัตราเงินเฟ้อในสหรัฐอเมริกาในระยะยาว อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น 1% ก็จะทำให้ราคาทองคำเพิ่มขึ้น 1% ด้วยเช่นกัน ราคาทองคำในระยะสั้นซึ่งเป็นส่วนที่เบี่ยงเบนจากไปจากแนวโน้มทองคำในระยะยาวเป็นผลจากอุปสงค์ และอุปทานของทองคำในตลาดโลก ผลการศึกษายังสรุปได้ว่าเนื่องจากการที่ค่าเงินดอลลาร์

อ่อนตัวลงจะทำให้ประเทศอื่นๆหันมาซื้อทองคำเพิ่มขึ้น จึงทำให้ราคาทองคำเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นการถือครองทองคำในช่วงที่เงินดอลลาร์อ่อนตัวก็สามารถป้องกันความเสี่ยงจากค่าเงินที่อ่อนตัวนั้นได้ ผลการศึกษานั้นยังไม่รวมถึงบทบาทของการถือครองทองคำเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อในประเทศอื่นๆที่บริโภคทองคำในสกุลเงินของประเทศนั้นๆ เช่น ประเทศอินเดีย, จีน, ตุรกี และซาอุดีอาระเบีย พบว่าในระยะ 30 ปีที่ผ่านมา ราคาทองคำในสกุลเงินท้องถิ่นมีราคาที่สูงกว่าราคาทองคำที่จะเป็นเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้ออย่างไรก็ตามผลการศึกษาไม่ได้ครอบคลุมถึงประเทศไทย

Pulvermacher, Dempster and Mulligan (2007) ได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทองคำ สินค้าโภคภัณฑ์ และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา พบว่า โลหะเงินมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.73 และน้ำมันดิบเบรนท์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.33 ตีความหมายได้ว่า ราคาโลหะเงินและน้ำมันดิบเบรนท์มีทิศทางของราคาเป็นไปในทิศทางเดียวกับราคา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำในตลาดโลก
2. เพื่อคาดคะเนราคาทองคำในตลาดโลก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร อัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐอเมริกาประกาศโดยสหรัฐอเมริกา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนในทองคำของนักลงทุนและผู้สนใจทั่วไป
2. สามารถระบุถึงตัวแปรที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงการพยากรณ์ราคาทองคำในตลาดโลกได้

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยอิสระ ซึ่งประกอบด้วย ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร อัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลก
2. แบบจำลองการคาดคะเนราคาทองคำในตลาดโลกมีความแม่นยำ มากกว่าร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากราคาปัจจัยต่าง ๆ ในตลาดโลก (secondary data) โดยมีลำดับขั้นนำเสนอ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบจำลองของปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำตลาดโลก สามารถเขียนได้ดังนี้

$$GOLD = f(OIL, SIL, PLA, PAL, EURO, US, FED)$$

โดย	GOLD = ราคาทองคำในตลาดโลก (ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อออนซ์)
	OIL = ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก (ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อบาร์เรล)
	SIL = ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก (ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อออนซ์)
	PL = ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก (ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อออนซ์)
	PAL = ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก (ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อออนซ์)
	EURO = อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร
	US = อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ
	FED = อัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (เปอร์เซ็นต์ต่อปี)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลและช่วงเวลาการเก็บข้อมูลดังนี้

ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก
ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร อัตรา
ดอกเบี้ยนโยบายโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 7 ปัจจัย ได้แก่ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก
ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร อัตรา
ดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว จากนั้นจึงนำตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่ผ่านการทดสอบ มาหาค่าความสัมพันธ์กับค่าตัวแปรตาม โดยใช้เทคนิคดังนี้สมการถดถอยจะถูกทดสอบจากโปรแกรม Eviews ซึ่งเป็นโปรแกรมทางสถิติ โดยมีการทดสอบสมมติฐาน และตรวจสอบผลดังต่อไปนี้

1. ทดสอบโดยค่าสถิติ F เป็นการทดสอบสมมติฐานว่ามีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่
2. ทดสอบโดยค่าสถิติ t เป็นการทดสอบตัวแปรอิสระแต่ละตัวในสมการถดถอยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่
3. ตรวจสอบค่า R ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถในการอธิบายตัวแปรตามของแบบจำลองนั้นๆ

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบสมการถดถอยเชิงเส้นในการวิเคราะห์ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างราคาทองคำในตลาดโลก(GOLD) เป็นตัวแปรตาม กับปัจจัยที่มีผลกระทบ คือตัวแปรอิสระ ได้แก่ ราคาโลหะเงิน (SIL),ราคาพัลลาเดียม(PAL),ราคาแพลทินัม(PLA), ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ(U.S.), ค่าเงินยูโร(EURO), ราคาน้ำมันดิบ(OIL)

และอัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (FED) โดยใช้ข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ เป็นรายเดือน สามารถสรุปความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{GOLD} = & 0.017 + 0.094\text{OIL} + 0.286\text{SIL} + 0.204\text{PLA} + 0.189\text{PAL} - 0.389\text{US} - 0.123\text{EURO} \\ & (3.775)^{\text{ns}} \quad (1.721)^{\text{**}} \quad (5.520)^{\text{**}} \quad (2.519)^{\text{**}} \quad (2.916)^{\text{**}} \quad (1.146)^{\text{**}} \quad (0.620)^{\text{**}} \\ & + 0.033\text{FED} \\ & (1.715)^{\text{ns}} \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.765545 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.753462 \quad \text{D.W.} = 2.290460 \quad \text{F-statistic } 10.48091$$

โดยที่ ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่า t - statistic

*** แสดงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากสมการที่ศึกษาได้ข้างต้นแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกนั้นพบว่า ค่า Adjusted R^2 มีค่าเท่ากับ 0.7534 แสดงว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของราคาทองคำในตลาดโลก คิดเป็นร้อยละ 75.3462 โดยสมมติให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ส่วนอีก 24.66 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มาจากตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวแปรอิสระดังกล่าว จึงแสดงได้ว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก(OIL) ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก (SIL) ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก (PLA) ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก (PAL) อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโร และอัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำในตลาดโลกได้ ประมาณร้อยละ 75.34 ส่วนอีกร้อยละ 24.66 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรภายนอกสมการและเมื่อพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับราคาทองคำพบผลการวิจัย ดังนี้

พิจารณาจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก (OIL) พบค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.094 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ราคา น้ำมันดิบในตลาดโลกมีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกไปในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เมื่อราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงไป 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลจะส่งผลให้ราคาทองคำในตลาดโลกเพิ่มขึ้นเปลี่ยนแปลงไป 0.094 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

พิจารณาจากราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก (SIL) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.286 แสดงให้เห็นว่า ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลกมีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เมื่อราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงไป 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ จะส่งผลให้ราคาทองคำในตลาดโลกเพิ่มขึ้นเปลี่ยนแปลงไป 0.286 ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

พิจารณาจากราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก (PLA) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.204 แสดงให้เห็นว่า ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลกมีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เมื่อราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงไป 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์จะส่งผลให้ราคาทองคำในตลาดโลกเพิ่มขึ้นเปลี่ยนแปลงไป 0.204 ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

พิจารณาจากราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก (PAL) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.189 แสดงให้เห็นว่า ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลกมีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เมื่อราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงไป 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์จะส่งผลให้ราคาทองคำในตลาดโลกเพิ่มขึ้นเปลี่ยนแปลงไป 0.189 ดอลลาร์สหรัฐต่อออนซ์ในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ (US) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.389 แสดงให้เห็นว่า อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไป 1 ดอลลาร์สหรัฐจะส่งผลให้ราคาทองคำในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงลดลงไป 0.389 ดอลลาร์สหรัฐในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลยูโร (EURO) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.123 แสดงให้เห็นว่า อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลยูโร มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลยูโร เปลี่ยนแปลงลดลงไป 1 ยูโรจะส่งผลให้ราคาทองคำในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไป 0.123 ดอลลาร์สหรัฐในทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

ส่วนอัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (FED) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.033 แสดงให้เห็นว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายประกาศโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ไม่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาทองคำในตลาดโลก มี 6 ปัจจัยหลัก คือ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก ราคาแร่พัลลาเดียมในตลาดโลก อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลยูโร โดย

ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก (OIL) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางเดียวกัน การที่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเพิ่มขึ้น เป็นสาเหตุให้ราคาทองคำในตลาดโลกเพิ่มขึ้นไปได้นี้เนื่องจากว่า ทองคำจัดเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องและเป็นสินทรัพย์ที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อได้ ประกอบกับราคาน้ำมันในปัจจุบันสามารถนำมาเป็นเชื้อสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมภาวะเงินเฟ้อของทั่วโลก ได้ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนให้ราคาทองคำนั้นมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับราคาน้ำมันในตลาดโลก อีกทั้งน้ำมันยังมีปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการทำเหมืองแร่ทองคำ ดังนั้นหากราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น ก็ย่อมส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตทองคำเพิ่มขึ้นโดยตรง ทำให้นักลงทุนสามารถคาดคะเนหรือทำนายได้ว่าถ้าหากราคาน้ำมันในตลาดโลกยังคงปรับตัวสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ เช่นนี้ ราคาทองคำก็จะขยับตัวตามราคาน้ำมันไปเรื่อย ๆ ด้วยเช่นกัน

ราคาแร่โลหะเงินในตลาดโลก (SIL) เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางเดียวกัน อันเนื่องมาจากโลหะเงินนั้นเป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกับทองคำในการทำเครื่องประดับ หรือในอุตสาหกรรมอัญมณี คือ ถ้ามีการนำทองคำมาใช้เป็นปริมาณที่มากขึ้น ก็จะทำให้ต้องบริโภคโลหะเงินในปริมาณที่มากขึ้นตามไปด้วย สาเหตุเนื่องมาจากทองคำและแร่โลหะเงินนั้นเป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกัน

ราคาแร่โลหะแพลทินัมในตลาดโลก (PLA) และ ราคาแร่โลหะพัลลาเดียมในตลาดโลก (PAL) เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยเหตุผลที่ว่านักลงทุนมีการเก็งกำไรของกองทุนสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์มากขึ้น กอปรกับเกิดกระแสที่นักลงทุนนิยมเข้าไปทำธุรกรรมในตลาดซื้อขายสินค้าน้ำมันในกลุ่มสินค้าโภคภัณฑ์ จึงเป็นการส่งผลกระทบต่อราคาของกลุ่มสินค้าโภคภัณฑ์ให้มีทิศทางการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับราคาทองคำและยังทำให้เกิดความผันผวนมากยิ่งขึ้น

อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐ (US) นั้นเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกที่สำคัญตัวหนึ่ง เนื่องจากการซื้อขายทองคำในตลาดโลกกำหนดราคาส่งมอบกันเป็นหน่วยดอลลาร์สหรัฐต่อน้ำหนักออนซ์ เมื่อค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงจากวิกฤติเศรษฐกิจซบพุ่มภายในประเทศสหรัฐอเมริกา ยิ่งทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนเพื่อไปลงทุนในทองคำแทน ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐจึงมีความสัมพันธ์แบบผกผัน จึงทำให้ราคาทองคำปรับตัวเพิ่มขึ้น

อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลยูโร (EU) มีผลกระทบต่อราคาทองคำในตลาดโลกในทิศทางตรงกันข้ามหรือมีความสัมพันธ์แบบผกผัน ซึ่งส่วนหนึ่งเนื่องมาจากวิกฤติหนี้ยุโรป หลังจากเกิดกรณีวิกฤติไซปรัส ส่งผลให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในค่าเงินยูโร ทำให้นักลงทุนปรับตัวในการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนออกจากยุโรปทำให้อัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินยูโรมีความผันผวนปรับตัวลดลง เงินลงทุนที่เคลื่อนย้ายไปลงทุนในสินทรัพย์อื่น ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งหนึ่งในสินทรัพย์ดังกล่าว คือ ทองคำ จึงทำให้ราคาทองคำในตลาดโลกเกิดความผันผวนปรับตัวเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลเป็นรายเดือน จำนวน 60 เดือน ระหว่างปี 2550 ถึง 2554 ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาทองคำในตลาดโลกและในประเทศไทยเกิดความผันผวนเป็นอย่างมาก ดังนั้นควรมีการศึกษาพิจารณาเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลรายเดือน รายไตรมาสประกอบกัน
2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลกในครั้งนี้ จำนวนตัวแปรยังมีจำนวนไม่มากนัก หากผู้สนใจที่จะศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปอาจนำไปปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาทำการวิเคราะห์เพิ่มเติม เช่น ความกังวลเรื่องอัตราเงินเฟ้อ อุปสงค์และอุปทานในตลาด ผลผลิตจากเหมืองแร่ ตลอดจนธุรกรรมการซื้อขายทองคำล่วงหน้า เพื่อป้องกันความเสี่ยงของผู้ผลิต เป็นต้น
3. หากมีการนำการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปใช้ควรมีการปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่จะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์นั้น ๆ เนื่องจากในการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการออมและการลงทุน ผู้สนใจและนักลงทุนควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อทางมหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ ที่สนับสนุนให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้ และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ

อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล อาจารย์วัชร น่วมแก้ว และอาจารย์วิยะดา วรานนท์วนิช ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านคณบดี คณะบริหารธุรกิจ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้คณาจารย์ของคณะบริหารธุรกิจ สร้างผลงานวิจัย และขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่น้อง และเพื่อน ๆ ในคณะบริหารธุรกิจทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาทเวทิตาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากเกิดข้อผิดพลาดในรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อผิดพลาดนั้น และขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

- คมสิทธิ์ เชิดชูศักดิ์สกุล.2551. “ปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลก.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจ บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตประพันธ์ ชื่นสง่ามันคง. 2549. “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาทองคำในประเทศไทยและการพยากรณ์ราคาทองคำด้วยแบบจำลองบ็อกซ์และเจนกินส์.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นริสา สมุทรสาคร. 2547. “การพยากรณ์ราคาทองคำโดยวิธีอาร์มา.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บริษัท ออสิริส จำกัด. 2548. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาทองคำ. <http://www.ausiris.com>
- ปริญญา ธีรภาพไพบุลย์. 2549. ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อราคาทองคำในตลาดโลก. งานวิจัย เฉพาะเรื่อง เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริประภา แก้วมณี.2549. “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันกับราคาทองคำ” การศึกษาค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.2548. สรุปผลเกี่ยวกับการบริโภคทองคำ. <http://www.mtsgold.co.th>
- สุชาดา ยิ่งภักดี. 2547. “ความเชื่อมโยงของราคาทองคำแห่งระหว่างตลาดในประเทศไทยกับตลาดในต่างประเทศ.” ภาคนิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- อภิชาติ มงคลเกษตร. 2551. “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของราคาทองคำ.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- Eric J Levin and Robert E Wright.2006. Shot-run and Long-run determinants of the price of Gold, USA: World Gold Council.
- Katharine Pulvermacher, Natalie Dempster, John Mulligan. 2007. Gold Investment Digest. World Gold Council.
- January 24, 2013, from <https://www.goldpricethai.com/~goldpri/>

ความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนัก
ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Opinion Level of Marketing Mix Strategy Affected to Purchasing Decision to Slim

Coffee in Bangkok Metropolitan

นายพีระยุทธ คุ้มศักดิ์

นายจารึก สิมพลีวงศ์

อาจารย์สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

pkumsak@hotmail.com

อาจารย์สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

chareuk_beckham@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1)ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร(2)ศึกษาระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร(3)ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวิธี Scheffe ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 18-25 ปี เป็นส่วนใหญ่ สถานภาพโสด ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ความคิดเห็นของผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟลดน้ำหนักในกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 4 ด้าน คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดโดยรวมจัดอยู่ในระดับมาก ปริมาณการซื้อในแต่ละครั้ง 1-5 ขอบ บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อคือ ตนเอง สถานที่ซื้อมากที่สุดคือห้างสรรพสินค้า ครัวเรือนที่ซื้อมากที่สุดคือเนเจอร์กิฟ ซื้อ 2-4 ครั้ง/เดือน จำนวนเงินที่ซื้อเฉลี่ยต่อครั้ง 100-300 บาท และสาเหตุที่ซื้อเพราะน้ำหนักเกินมาตรฐาน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้บริโภคที่มีเพศ สถานภาพ และอาชีพที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนัก แตกต่างกัน แต่ผู้บริโภคที่มีอายุ การศึกษา

และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักรวม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจซื้อ, กาแฟสดน้ำหนัก

per month which affect the level of opinion in market mix strategy which affect to purchasing decision to slim coffee in Bangkok (2) to study the level of opinion in market mix strategy which consists of product, price, distribution and promotion in a purchasing decision to slim coffee in Bangkok (3) to study about the behavior of consumer in buying slim coffee in Bangkok. For 400 samples using a questionnaire to collect data. The statistics that used to analyze were frequency, percentage, mean and standard deviation. Hypotheses Testing used t-test and F-test, one-way ANOVA Analysis, in case of its had relationship or difference with statistical significance, testing a pair of variables by Scheffe method. The research results are as follows: Most respondents are female aged between 18-25, single, education in Bachelor level, average income between 10,001-20,000. The opinions of slim coffee buyers which affect the marketing mix strategy are as follows: Product, Price, Distribution and Promotion are high level of significance, each buying is 1-5 package, influential person is himself, mostly places for buying are department store, most popular brand is Nature Gift with 2-4 times per month, average buying per time 100-300 baht and reason for buying is gaining overweight. From the hypothesis test we found that consumers with different gender, status, and career have different opinion in marketing mix strategy which affects the purchasing decision, but the consumers with different age, education, and income do not have the difference in level of opinion in marketing mix strategy which affect to the purchasing decision of slim coffee.

Keywords: Marketing Mix, Purchasing decision, Slim Coffee

บทนำ

ในปัจจุบันหน่วยงานหลายๆแห่งได้รณรงค์หาวิธีลดอัตราการเพิ่มของประชากรที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐาน เช่น การแนะนำให้ออกกำลังกาย การกินอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ทำให้คนยุคปัจจุบันนิยมหันมาสนใจและใส่ใจในสุขภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการดำเนินชีวิตในสังคมยุคปัจจุบันก็เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ทำให้ผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพมากขึ้น และยินดีที่จะลงทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งสุขภาพที่ดีและยังส่งผลให้ธุรกิจอุตสาหกรรมเจริญเติบโตและเรียกธุรกิจนี้ว่า อุตสาหกรรมธุรกิจอาหารเสริมสุขภาพ ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อัตราการเจริญเติบโตของอาหารเพื่อสุขภาพในปัจจุบันมีอัตราการเจริญเติบโตแบบก้าวกระโดด เฉลี่ยปีละ 10-15% จากมูลค่าตลาดรวมในประเทศ 2.5 หมื่นล้านบาท (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2556:ออนไลน์) เพราะโรคอ้วนกำลังมีปัญหามากขึ้นเรื่อยๆในปัจจุบัน นอกจากนี้เยาวชนไทยยังนิยมรูปร่างที่ผอม โดยเชื่อว่าจะทำให้ตนเองดูมีบุคลิกภาพที่ดีและสร้างความเชื่อมั่นให้ตนเองเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพจึงมีแนวโน้มที่ดีในตลาดเมืองไทยโดยเฉพาะกาแฟสดน้ำหนักเพื่อสุขภาพ กาแฟถือเป็นเครื่องดื่มที่คุ้นเคยของผู้บริโภคไทยมาช้านาน จากอดีตที่เคยมีเฉพาะกาแฟโบราณซึ่งขายตามร้านโดยเฉพาะ ซึ่งร้านกาแฟเหล่านี้จะเป็นแหล่งรวมผู้คนทีนินมนิรสาขิตของกาแฟโดยเฉพาะหรือไม่ก็เป็นทีพบปะหรือเสวนากัน โดยมีกาแฟเป็นสื่อกลาง จนถึงปัจจุบันนี้ความนิยมในกาแฟก็ไม่มีทีท่าว่าจะลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามความนิยมในกาแฟกลับเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กาแฟนั้นได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบและรูปลักษณะไปมาก ไม่ว่าจะเป็นชนิดของกาแฟ บรรจุภัณฑ์ สถานที่จำหน่ายหรือให้บริการ รวมไปถึงการชง

เพราะปัจจุบันกาแฟได้ถูกแปรรูปไปเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น กาแฟสำเร็จรูป กาแฟพร้อมดื่มบรรจุกล่องหรือกระป๋อง กาแฟผง กาแฟผสมรสชาติต่างๆ เป็นต้น เมื่อรวมเข้ากับกระแสรักสุขภาพและกระแสความหอมของผู้บริโภคในปัจจุบันแล้ว ส่งผลให้กาแฟเข้ามาสู่ตลาดเพื่อสุขภาพอย่างเต็มตัวในรูปแบบกาแฟลดน้ำตาลหรือกาแฟลดความลดยี่ห้อตัวเอง ซึ่งผลิตภัณฑ์จะเป็นกาแฟสำเร็จรูป ที่จะมีส่วนประกอบของกาแฟ น้ำตาล และครีมเทียมไว้ในซองเดียวกันหรือเรียกว่า รูปแบบ ทรีอินวัน เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความสะดวกในการรับประทานของผู้บริโภคและยังสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน จากระดับความคิดเห็นที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพในประเทศไทยเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจถึงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภค และยังสามารถนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะมุ่งศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารเสริมกาแฟลดน้ำตาลเพื่อสุขภาพ ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดใหม่ที่สามารถเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการในกลุ่มผลิตภัณฑ์นี้ เพื่อโอกาสเติบโตทางธุรกิจอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคที่เคยซื้อและเคยบริโภคกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริโภครุ่นนี้เป็นผู้มีอำนาจการตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง จึงไม่ทราบจำนวนจำนวนของประชากรที่แน่นอน

สมมติฐานในการวิจัย

1. เพศที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. อายุที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
4. สถานภาพที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำตาลในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

5. อาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด (4Ps)

Kotler (2000) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด คือ ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ และผลิตภัณฑ์นั้นต้องมีสรรพประโยชน์ มีคุณค่า ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องพยายามคำนึงถึงระดับความคิดเห็น

2. ราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่าผลิตภัณฑ์กับราคา ผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา ผู้บริโภคก็ตัดสินใจซื้อ

3.การจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางใช้เพื่อย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์การไปยังตลาดสถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมาย ก็คือสถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการติดต่อสื่อสารมีหลายประการซึ่งอาจเลือกใช้นึ่งหรือหลายเครื่องมือต้องใช้หลักการเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารแบบประสมประสานกัน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ คู่แข่งขัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายรวมกันได้

แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อ

Kotler & Armstrong (2001) กล่าวว่า ในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการใดของผู้บริโภคจะต้องผ่านขั้นตอนหลัก ๆ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรับสิ่งเร้า (stimulus) หมายถึง สิ่งกระตุ้น (cue) หรือ แรงขับ (drive) ซึ่งเป็นเหตุจูงใจให้บุคคลกระทำหรือปฏิบัติบางสิ่งบางอย่าง ผู้บริโภคจะได้รับสิ่งเร้าจากหลาย ๆ แหล่ง คือ สิ่งเร้าจากสังคม (social cue) เกิดจากการติดต่อสังสรรค์กันระหว่างบุคคลซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับผู้ขายสินค้า

2. การรับรู้ปัญหา (problem recognition) เมื่อผู้บริโภคได้รับสิ่งเร้าจะมีส่วนจูงใจทำให้เกิดการรับรู้ปัญหา ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่สมดุลระหว่างสถานะที่เป็นจริง (actual state) กับสถานะที่ปรารถนา (desired state) และความพยายามของบุคคลที่อยากจะให้บรรลุสถานะที่ปรารถนาจะเป็นผลทำให้เกิดความต้องการ ซึ่งความต้องการนี้เองที่เป็นรากเหง้าหรือต้นตอแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งหมด

3. การแสวงหาข้อมูล (information search) หลังจากผู้บริโภคได้รับรู้ปัญหาแล้วก็จะเริ่มแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่ซื้อนั้น โดยเบื้องต้นจะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในตัวผู้บริโภคเองก่อน (internal search) ซึ่งมาจากความรู้ที่เกิดจากความทรงจำที่สั่งสมจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

4. การประเมินทางเลือก (evaluation of alternatives) ผู้บริโภคจะใช้ข้อมูลความรู้ที่เก็บไว้ในความทรงจำ และรวบรวมข้อมูลที่แสวงหามาได้จากภายนอกโดยกำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียสำหรับทางเลือกแต่ละทางได้

5. การซื้อ (purchase) หลังจากประเมินทางเลือกอย่างดีที่สุดแล้วผู้บริโภคร่วมที่จะซื้อสินค้า แต่ทั้งนี้ก็มีสิ่งที่จะต้องพิจารณาอีก 3 ประการ คือ สถานที่ซื้อซึ่งอาจซื้อที่ร้านจำหน่าย เงินใจในการซื้อ และประการสุดท้ายในเรื่องความพร้อมในการส่งมอบสินค้าหรือให้บริการให้ลูกค้าได้ทันที

6. พฤติกรรมหลังการซื้อ (post-purchase behavior) หลังจากการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์แล้วผลที่ตามมาอาจทำให้ได้รับความพอใจหรือไม่พอใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งหากได้รับความพอใจความแตกต่างระหว่างสภาวะที่เป็นจริงหรือสภาวะที่เป็นอยู่เดิมกับสภาวะที่พึงปรารถนาอยากจะเป็นก็จะเป็นก็จะหมดไปซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกพอใจหากสิ่งที่เขาคาดหวังทั้งหมดได้รับการตอบสนอง

จากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาตัดสินใจซื้อจึงจำเป็นต้องเข้าใจความหมายเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนัสวรรณ ทองประเสริฐกุล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อุปสงค์การบริโภคกาแฟสดน้ำหนักในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 20,000 บาท และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า กาแฟสดน้ำหนักที่ซื้อมากที่สุดคือ เนเจอร์กิฟ บุคคลที่มีอิทธิพลในการซื้อคือตัวเอง และสาเหตุที่ซื้อเพราะต้องการลดน้ำหนัก

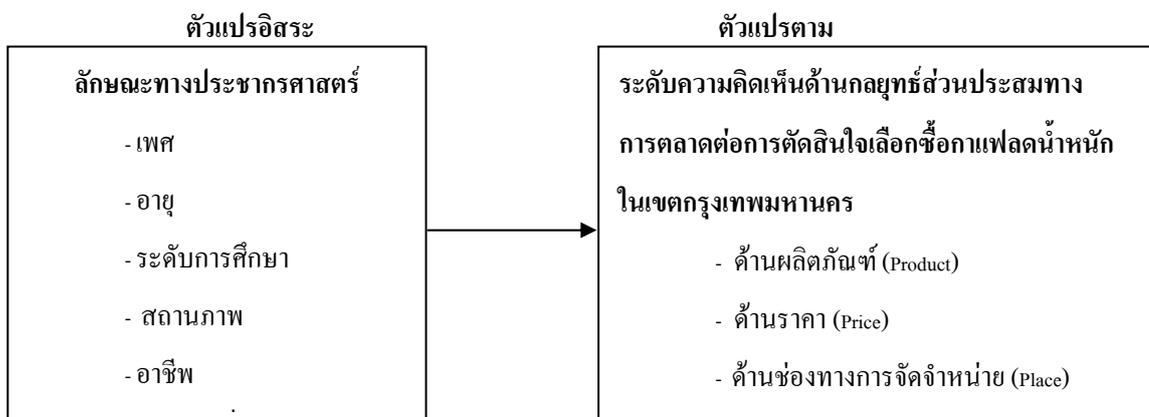
อัญชญา มาลาคำ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อกาแฟสดน้ำหนักเพื่อสุขภาพในร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 25-34ปี มีสถานภาพโสด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 20,000 บาท ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือก คือ เนเจอร์กิฟ บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อคือตัวเอง โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าผู้บริโภคที่มีเพศ สถานภาพ อาชีพ ที่ต่างกัน จะมีระดับพฤติกรรมการบริโภคกาแฟเพื่อลดน้ำหนักแตกต่างกัน

จิตชัญญา ไทยสวัสดิ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคกาแฟของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ส่วนใหญ่จะบริโภคกาแฟทุกวัน ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคกาแฟมากที่สุดคือ รสชาติ รองลงมาคือคุณภาพ

นุสรณา เข้มมา (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทลดน้ำหนัก พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

อาภรณ์ วาฤทธิ์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้อกาแฟสำเร็จรูปพร้อมดื่มบรรจุกระป๋องของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 22 -31 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท มีอาชีพรับจ้าง ส่วนปัจจัยที่ผลต่อการซื้อด้านส่วนประสมทางการตลาด เรียงจากมากไปน้อย คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ส่วนด้านปัญหา พบว่า ผลิตภัณฑ์บางยี่ห้ออาจมีรสชาติไม่ถูกปากผู้บริโภค

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เนื่องจากไม่ทราบขนาดประชากรทั้งหมด เพราะไม่ทราบจำนวนผู้บริโภคที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในกรุงเทพมหานครที่เลขซื้อและเลขบริโภคกาแฟลดน้ำหนัก จึงใช้สูตรของ W.G. Cochran (1953) และ อภินันท์ จันตะนี

(2549)

$$\text{สูตร } n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการ (0.5)

Z แทน ความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

Z ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96 (มั่นใจ 95%)

d แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (0.05)

ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดย

การคำนวณประชากรใช้ระดับ

ความเชื่อมั่น 95% ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่จะเกิดขึ้น 0.05 ค่าสัดส่วนประชากร 0.5 ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 385 คน โดยจะเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้

เฉลี่ยต่อเดือน ใช้ มาตรฐานนามบัญญัติ (Nominal Scale) และ มาตรฐานเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ส่วนที่ 2 เป็นคำถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟคั่วหน้าหนัก ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) ของ Likert Scale มี 5 ระดับตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	คะแนนที่ได้	ช่วงคะแนน
ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	5	4.21-5.00
ระดับความคิดเห็นมาก	4	3.41-4.20
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	3	2.61-3.40
ระดับความคิดเห็นน้อย	2	1.81-2.60
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1	1.00-1.80

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมของผู้บริโภคที่ซื้อกาแฟคั่วหน้าหนักใช้มาตรฐานนามบัญญัติ (Nominal Scale) และ มาตรฐานเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ทำโดยเมื่อผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย จำนวน 40 คน ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่า แอลฟา เกิน 0.7 ทั้งสามส่วน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับสลากกลุ่มตัวอย่าง 5 เขต ได้แก่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม เขตจตุจักร เขตลาดพร้าว และเขตบางกะปิ การหาจำนวนตัวอย่างในแต่ละเขตใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบโควตา ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างไว้ทั้งหมด 400 คน จึงได้แบ่งแจกแบบสอบถามในแต่ละเขตๆ ละ 80 คน และจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความสะดวก

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติวิเคราะห์ t-test (Independent Statistic) สถิติวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis Of Variance) F-test และกรณีผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แล้ว ต้องทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้วิธี Scheffe'

ผลการวิจัย

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมีอายุ 18-25 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพโสด อาชีพนักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นด้านเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟคั่วหน้าหนัก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟคั่วหน้าหนัก ในภาพรวม

กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
5. ด้านผลิตภัณฑ์	4.00	0.431	มาก
6. ด้านราคา	3.09	0.732	ปานกลาง
7. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.91	0.549	มาก
8. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.24	0.663	ปานกลาง
รวม	3.56	0.346	มาก

จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟลดน้ำหนัก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.56$, S.D. = 0.346) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ มีระดับความสำคัญระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D.=0.431) รองลงมาคือ กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D.=0.549) กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดมีระดับความคิดเห็นระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$, S.D.=0.633) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กลยุทธ์ด้านราคามีระดับความคิดเห็นระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$, S.D.=0.732) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการซื้อกาแฟลดน้ำหนักของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปริมาณในการซื้อกาแฟลดน้ำหนักผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือก 1-5 ซอง เป็นจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการซื้อกาแฟลดน้ำหนักผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือก ตัวเอง เป็นจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 สถานที่ที่ทานซื้อกาแฟลดน้ำหนักผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือก ห้างสรรพสินค้า เป็นจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ยี่ห้อกาแฟที่ผู้บริโภคซื้อผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือก เนเจอร์กิฟ เป็นจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ความถี่ในการซื้อกาแฟลดน้ำหนักผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือก 2-4 ครั้งต่อเดือน เป็นจำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซื้อแต่ละครั้งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือก 100-300 บาท สาเหตุที่จะซื้อกาแฟลดน้ำหนักผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือก เพราะน้ำหนักเกินมาตรฐาน เป็นจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า

1. เพศที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านผลิตภัณฑ์ที่ระดับ 0.001 และด้านการส่งเสริมการตลาดที่ระดับ 0.044
2. อายุที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟลดน้ำหนักในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

4. สถานภาพที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านราคาที่มีระดับ 0.020 และด้านสถานที่ที่มีระดับ 0.014

5. อาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านราคาที่มีระดับ 0.036 และด้านสถานที่ที่มีระดับ 0.026

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมีอายุ 18-25 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพโสด อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท เนื่องจากเพศหญิงในปัจจุบันจะให้ความสำคัญเรื่องการลดน้ำหนักโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในสถานภาพโสดและมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนซึ่งมีรายได้ที่เหมาะสม เพื่อให้ตนเองมีรูปร่างที่ดีซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัญชญา มาลาคำ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นเพื่อสุขภาพในร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนัสวรรณ ทองประเสริฐกุล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อุปสงค์การบริโภคกาแฟสดน้ำหนักรุ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับความคิดเห็นด้านเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับความคิดเห็นในส่วนประสมการตลาดจากมากไปน้อยได้แก่ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด และกลยุทธ์ด้านราคาตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนุสรุา เข้มมา (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทลดน้ำหนัก และมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อารมณ์ วาฤทธิ์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้อกาแฟสำเร็จรูปพร้อมดื่มบรรจุกระป๋องของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปริมาณในการซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นต่อครั้ง 1-5 ซอง บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นคือ ตัวเอง สถานที่ซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นคือ ห้างสรรพสินค้า ยี่ห้อกาแฟที่ผู้บริโภคซื้อมากที่สุด คือเนเจอร์กิฟ ความถี่ในการซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นคือ 2-4 ครั้งต่อเดือน ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการซื้อแต่ละครั้งคือ 100-300 บาท สาเหตุที่จะซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่น เพราะว่า น้ำหนักเกินมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัญชญา มาลาคำ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่นเพื่อสุขภาพในร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนัสวรรณ ทองประเสริฐกุล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อุปสงค์การบริโภคกาแฟสดน้ำหนักรุ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้บริโภคที่มีเพศ สถานภาพ และอาชีพที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักรุ่น แตกต่างกัน แต่ผู้บริโภคที่มี

อายุ การศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นด้านกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดน้ำหนักรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัญญา มาลาคำ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อกาแฟสดน้ำหนักรวมเพื่อสุขภาพในร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กาแฟสดน้ำหนักรวมหรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ สามารถกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดให้เหมาะสมกับลักษณะประชากรศาสตร์ การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมการบริโภค ดังนี้

1. ผู้ผลิตกาแฟสดน้ำหนักรวมควรรีไต่ใจเรื่องความสะดวกต่อการรับประทาน โดยควรพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัย พกพาสะดวก ควรมีรสชาติที่หลากหลายตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเพิ่มสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายเข้าไป
2. ผู้ผลิตควรกำหนดราคาขายของผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับคุณภาพที่ได้รับตามความรู้สึกรับของผู้บริโภค โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจความพึงพอใจในเรื่องของราคาต่อการตัดสินใจซื้อซึ่งเป็นการวิจัยต่อเนื่องจากเรื่องนี้
3. ผู้ผลิตควรใส่ใจในตลาดเป้าหมายที่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด อายุระหว่าง 18-25 ปี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 10,001-20,000 บาท เนื่องจากเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ที่บริโภคกาแฟสดน้ำหนักรวม
4. ผู้จัดจำหน่ายควรแบ่งกลุ่มลูกค้าออกอย่างชัดเจนเพื่อกระจายสินค้าให้ถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น ในห้างสรรพสินค้า และตัวแทนจำหน่าย
5. ผู้ผลิตควรใส่ใจด้านการส่งเสริมการตลาดโดยจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้กาแฟสดน้ำหนักรวมเพื่อสุขภาพ โดยให้ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมกิจกรรมนั้นๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและน้ำใจจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่ให้เงินทุนสนับสนุน และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาผลงานวิจัยนี้ทุกท่าน ที่ช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง รวมถึงคณาจารย์ในคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ทุกท่านที่ช่วยให้ผลงานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้ที่ให้ความร่วมมือในการให้คำสัมภาษณ์และสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกาแฟสดน้ำหนักรวม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณความเมตตา กรุณาของบิดามารดา ผู้ที่คอยให้ความสนับสนุนและกำลังใจในการทำวิจัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ผู้ซึ่งประสิทธิ์ประสาทวิชา เป็นความรู้เพื่อทดแทนคุณต่อผู้มีพระคุณตลอดจนสังคมและประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2546. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: วีระฟิล์ม และไซเทกซ์
 อภินันท์ จันตะนี และคณะ. 2549. วิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร

ฐิติชญาณ์ ไทยสวัสดิ์. 2550. “ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคกาแฟของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นุสรรา เข้มมา. 2542. “ความคิดเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของ
ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทลดน้ำหนัก”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนัสวรรณ ทองประเสริฐกุล. 2553. “อุปสงค์การบริโภคกาแฟลดน้ำหนักในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่”. การ
ค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อารรณ์ วาฤทธิ. 2542. “ศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้อกาแฟสำเร็จรูปพร้อมดื่มบรรจุกระป๋องของผู้บริโภคในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัญชญา มาลาคำ. 2552. “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อกาแฟลดน้ำหนักเพื่อสุขภาพในร้านขายยาในเขต
กรุงเทพมหานคร”. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฐานเศรษฐกิจออนไลน์. “ภาวะตลาดอาหารเพื่อสุขภาพ”. ปีที่33,ฉบับที่2,832. วันที่ 4-6 เมษายน พ.ศ. 2556 จาก
<http://www.thanonline.com/index.php>

Kotler Philip. 2000. “Marketing Management”. 13th ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Kotler Philip; & Gary Armstrong. 2001. “Principles of Marketing”. 9th ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

W.G. Cochran. 1953. “Sampling Techniques”. New York: Wiley.

**ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจคุณภาพการบริการกับความภักดีของลูกค้า :
กรณีศึกษาผู้ใช้บริการศูนย์บริการรถยนต์ โตโยต้า
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**

**The Relationship between the Satisfactory Service Quality to Customer Loyalty : A
Case Study of Service users Center Service Automobile Toyota
in Amphoe Mueang Nakhon Ratchasima Province**

ผู้วิจัย นางสาวเบญจมาศ ศรีสุวรรณค์

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Prasa123pra@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจคุณภาพการบริการกับความภักดีของลูกค้า : กรณีศึกษาผู้ใช้บริการศูนย์บริการรถยนต์ โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้บริโภคที่เคยใช้บริการศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-Test และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความพึงพอใจคุณภาพการบริการของศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ อยู่ในระดับมาก และด้านการเข้าใจ รู้จัก รับผิดชอบต่อความต้องการของผู้รับบริการ เป็นลำดับสุดท้าย

2) ความภักดีของลูกค้าผู้ใช้ศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านการบอกต่อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ พฤติกรรมด้านการใช้ซ้ำ อยู่ในระดับมาก

3) ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจคุณภาพการบริการกับความภักดีของลูกค้ากรณีศึกษาผู้ใช้บริการศูนย์บริการรถยนต์ โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวม ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์กับความภักดีต่อศูนย์บริการรถยนต์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ผลวิจัยในครั้งนี้นำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจด้านต่าง ๆ ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริการ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการของพนักงานต้อนรับลูกค้า กระบวนการรับแจ้งซ่อมการให้คำปรึกษา การบริการของพนักงาน และการสร้างความจงรักภักดีของลูกค้าผู้มาใช้บริการ รวมถึงเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการใช้เป็นข้อมูล สำหรับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริการ อีกทั้งนำมาเป็นข้อมูลในการประเมินผลการดำเนินงาน และ

ระบบการให้บริการ เพื่อเป็นการยกระดับการให้บริการให้เป็นมาตรฐาน และมีระดับเดียวกับในแต่ละสาขาของศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า รวมทั้งศูนย์บริการอื่น ๆ อีกต่อไป

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ คุณภาพการบริการ ความภักดี

Abstract

This research aimed to study the relationship between the satisfactory service quality to customer Loyalty : A case study of service users center service automobile toyota in amphoe mueang nakhon ratchasima province by there a sample group used of this research was group customers service users center service automobile toyota in amphoe mueang nakhon ratchasima province amount 400 sample which use way purposive sapling method. Questionnaire was used as the research tool for collecting data. Statistical methods used for analyzing data (percentage, mean and standrd deviation) and inductive statistics (t-test, F-Test and correlation coefficient)

The results revealed that

1) The satisfactory service quality service users center service automobile toyota in amphoe Mueang Nakhon Ratchasima Province that general in many level, when consider each side that confidence side to user service general in many levels, next is reliability side can trust in many levels , and understanding side , know , acknowledge the requirement of user is order final.

2) The customer loyalty of customers service users center service automobile toyota in amphoe mueang nakhon ratchasima province that general in many level, when consider each side that side Word-of-Mouth behaviour have practice is in many level, next is side using repeated behavior in many level

3) The relationship between the satisfactory service quality to customer loyalty of service users center service automobile toyota in amphoe mueang nakhon ratchasima, that by overall satisfactory service quality service users center service have relationship with customer loyalty of service users center service automobile toyota in amphoe mueang nakhon ratchasima.

The result of the research in this time to apply with other business of customer receptionist the procedure takes to inform repair guidance the service of an officer and the loyalty of a customer person come to use service include both way gives the entrepreneur uses to are the data for the development and adjust serve quality bring the data in work evaluation of an officer and system service, for improving services to standard and high class one in each a branch of center Toyota other, next.

Keyword : Satisfactory , Service Quality , Loyalty

บทนำ

อุตสาหกรรมรถยนต์มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ปริมาณการใช้รถยนต์เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการที่รัฐบาลมีนโยบายคืนภาษีรถคันแรก ในปี 2555 ทำให้มีรถป้ายแดงจดทะเบียนถึง 3,723,339 คัน เป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลจำนวน 894,183 คัน ตั้งแต่รัฐบาลมีนโยบายคืนภาษีรถคันแรก ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความต้องการซื้อรถยนต์เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ มีผู้มาจดทะเบียนรถยนต์ใหม่จำนวน

321,446 คัน (กรมการขนส่งทางบก, 2555) ยี่ห้อรถยนต์ที่เข้าร่วมโครงการรถคันแรกที่มียอดขายมากที่สุด 3 อันดับ คือ

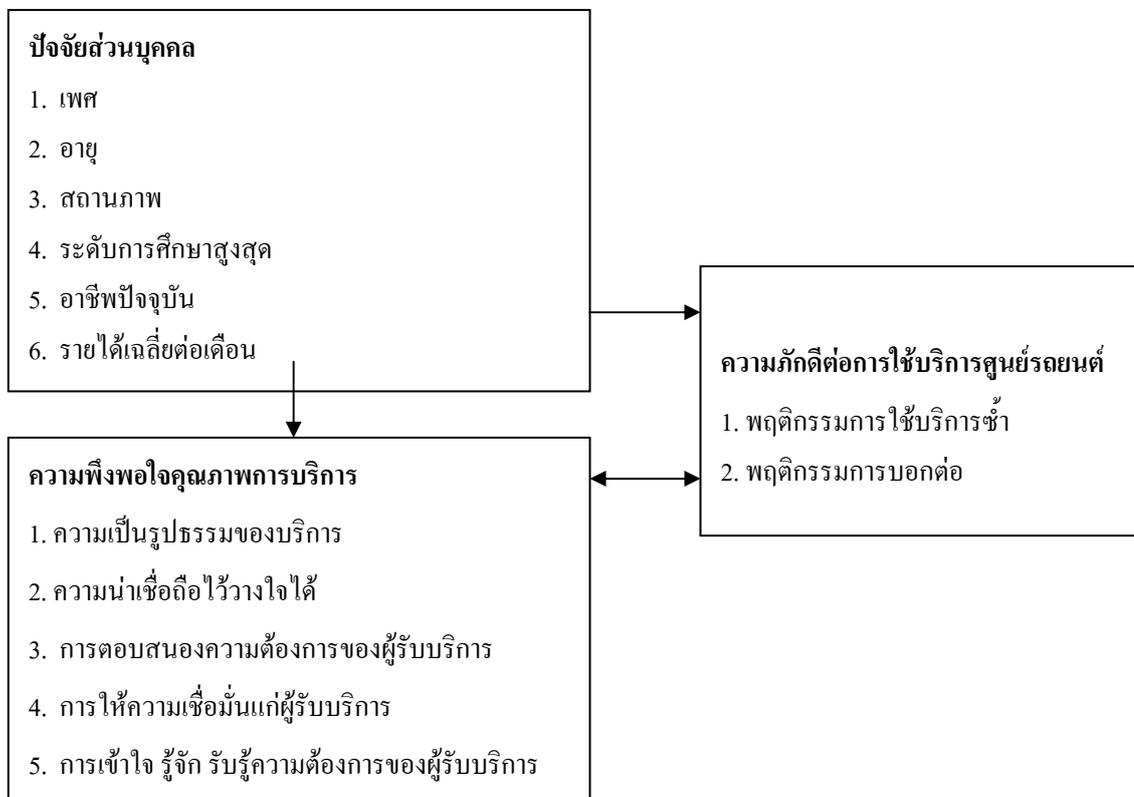
อันดับ	ยี่ห้อรถยนต์	จำนวน (คัน)
1	โตโยต้า	80,410
2	ฮอนด้า	44,079
3	นิสสัน	35,279

ฐานเศรษฐกิจ, 2555. (ออนไลน์). สืบค้นจาก : www.thanonline.com

จากรายข้างต้น รถยนต์ยี่ห้อโตโยต้า เป็นยี่ห้อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ซึ่งทำให้ธุรกิจรถยนต์มีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะด้านการบริการเกี่ยวกับศูนย์บริการรถยนต์ในแต่ละแห่งให้มีมาตรฐานคุณภาพการบริการที่เท่ากัน เพื่อที่จะรักษาลูกค้าเก่าในปัจจุบันและการได้ลูกค้าใหม่

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจคุณภาพการบริการกับความภักดีของลูกค้าผู้ใช้ศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจของลูกค้าผู้ใช้ศูนย์บริการรถยนต์ เป็นการได้รับรู้ถึงคุณภาพการบริการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในศูนย์บริการรถยนต์ โตโยต้าแต่ละแห่ง ที่สร้างคุณค่าทางจิตใจให้แก่ผู้ใช้บริการจนเป็นความไว้วางใจและทำให้เกิดความภักดีที่จะเลือกใช้บริการต่อไป

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจคุณภาพการบริการของศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความภักดีของลูกค้าผู้ใช้ศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจคุณภาพการบริการกับความภักดีของลูกค้าผู้ใช้ศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชากร ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบบสุ่ม (Satisfy Random Sample) ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามกับผู้บริโภคที่เคยใช้บริการศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นการถามเพื่อให้เลือกตอบตามความเป็นจริง (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจคุณภาพการบริการของศูนย์บริการรถยนต์ ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์มาจากการศึกษาของ Berry, Zeithaml, & Parasuraman, 2008; Zeithaml & Bitner, 2010 แล้วนำมาประยุกต์เป็นข้อคำถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความภักดีการใช้บริการศูนย์รถยนต์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม, f-Test โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ในการทดสอบความสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 400 คนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 20 – 30 ปี สถานภาพสมรสมีการศึกษาระดับปริญญาตรีประกอบอาชีพนักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความพึงพอใจคุณภาพการบริการของผู้ใช้บริการศูนย์รถยนต์ จำแนกตามอายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความพึงพอใจคุณภาพการบริการประเด็นต่าง ๆ	ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	F	Sig
ความเป็นรูปธรรมของบริการ	อายุ	0.53	0.66
	สถานภาพ	1.47	0.23
	ระดับการศึกษา	5.31	0.00*
	อาชีพ	2.70	0.02*
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1.97	1.00
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้	อายุ	2.31	0.08
	สถานภาพ	0.06	0.94
	การศึกษา	0.98	0.41
	อาชีพ	0.59	0.71
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1.04	0.38
การตอบสนองความต้องการของผู้บริการ	อายุ	0.86	0.46
	สถานภาพ	0.15	0.86
	ระดับการศึกษา	4.28	0.00*
	อาชีพ	0.87	0.50
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.01	0.40
การให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ	อายุ	1.94	0.12
	สถานภาพ	3.90	0.02*
	ระดับการศึกษา	6.36	0.77
	อาชีพ	1.65	0.15
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	3.39	0.01*
การเข้าใจ รู้จัก รับรู้ ความต้องการของผู้รับบริการ	อายุ	0.47	0.71
	สถานภาพ	0.28	0.75
	ระดับการศึกษา	7.72	0.00*
	อาชีพ	0.85	0.51
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.98	0.42

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ใช้บริการศูนย์รถยนต์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีเพศต่างกัน มีระดับความพึงพอใจคุณภาพการบริการแตกต่างกัน ในภาพรวม ผู้ที่มาใช้บริการศูนย์รถยนต์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจคุณภาพการบริการ แตกต่างกัน สถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจคุณภาพในการบริการแตกต่าง โดยเฉพาะความพึงพอใจคุณภาพในการการ

บริการเกี่ยวกับ การให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจคุณภาพในการบริการด้านความเป็นรูปธรรมแตกต่างกัน ระดับมัธยมศึกษามีความพึงพอใจในคุณภาพการบริการแตกต่างกัน ระดับการศึกษาอื่น ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจคุณภาพการบริการแตกต่างกันกับมัธยมศึกษา และปริญญาตรี ด้านการเข้าใจ รู้จัก รับรู้ ความต้องการของผู้รับบริการ ผู้ที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา, ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจคุณภาพการบริการแตกต่างกันกับมัธยมศึกษา อาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจคุณภาพในการบริการแตกต่างกัน ที่มีความพึงพอใจคุณภาพการบริการไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันในด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจคุณภาพในการบริการแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันในด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความภักดีของผู้ใช้บริการศูนย์รถยนต์โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ความภักดีของผู้ใช้บริการ	ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	F	Sig
พฤติกรรมการใช้ซ้ำ	อายุ	2.54	0.06
	สถานภาพ	0.08	0.92
	ระดับการศึกษา	4.01	0.01*
	อาชีพ	1.76	0.12
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1.00	0.41
พฤติกรรมการบอกต่อ	อายุ	1.79	0.15
	สถานภาพ	0.01	0.99
	การศึกษา	1.68	0.17
	อาชีพ	1.08	0.37
	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	2.15	0.07

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ที่มาใช้บริการศูนย์รถยนต์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาที่มีเพศต่างกัน มีความภักดีต่อศูนย์บริการโตโยต้า แตกต่างกันในภาพรวม ลูกค้ายี่มาใช้บริการศูนย์รถยนต์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความภักดี แตกต่างกันใน สถานภาพแตกต่างกัน มีความภักดี แตกต่างกันใน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความภักดีแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างในด้านพฤติกรรม การใช้ซ้ำระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความภักดีแตกต่างกันกับระดับมัธยมศึกษาอาชีพแตกต่างกัน มีความภักดีแตกต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความภักดีแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์กับความภักดีต่อศูนย์บริการรถยนต์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการ	ความภักดี
ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการ	4.01	0.43	1	.56*
ความภักดี	3.96	0.47	.56*	1

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจคุณภาพในการบริการของผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์กันกับความภักดีต่อศูนย์บริการรถยนต์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การอภิปรายผล

ความพึงพอใจคุณภาพการบริการของศูนย์บริการรถยนต์ โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจมากที่สุด คือ การให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ โดยมีค่า ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.71) และรองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 1.05) และด้านที่มีความพึงพอใจเป็นลำดับสุดท้าย คือ การเข้าใจ รู้จัก ได้รับความต้องการของผู้รับบริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.99) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Joseph Yu et al (2005) ได้นำโมเดลดัชนีวัดความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction Index: CSI) ของ Fomell et al (1996) มาปรับใช้ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ ความคาดหวังของลูกค้า การรับรู้คุณภาพ ความพึงพอใจโดยรวม ข้อร้องเรียน และความภักดีของลูกค้า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นลูกค้าของธุรกิจรถยนต์ Lexus ในประเทศไต้หวัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพบริการมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจโดยรวมของลูกค้า แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อระดับข้อร้องเรียนและความภักดีของลูกค้า ขณะที่ความคาดหวังของลูกค้ามีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจ โดยมีคุณภาพการบริการเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของลูกค้ามีอิทธิพลในทางลบต่อระดับข้อร้องเรียน แต่มีอิทธิพลในทางบวกต่อความภักดีของลูกค้า

ความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการของศูนย์บริการรถยนต์ โตโยต้า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ด้านพฤติกรรมการใช้บริการซ้ำ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการใช้บริการซ้ำ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.86$, S.D. 0.76) มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผู้ใช้บริการมีพฤติกรรมการบอกต่อในการใช้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์บริการรถยนต์ โตโยต้า (Tunder Service) เป็นศูนย์บริการหลังการขายของรถยนต์ยี่ห้อโตโยต้า สำหรับรถโตโยต้าที่พ้นระยะประกันหรืออยู่ในระยะเวลาประกัน ให้บริการในด้านการบำรุงรักษาการซ่อมตัวถังและเครื่องยนต์และจะทราบราคาล่วงหน้า ด้วยระบบเมนูค่าซ่อมที่กำหนดให้บริการให้เลือกในราคาที่ยุติธรรมและเท่ากัน ทุกสาขาและรู้กำหนดระยะเวลาเสร็จล่วงหน้าด้วยระบบการควบคุมการบริการที่ได้มาตรฐานรวดเร็ว นอกจากนี้จะรู้มาตรฐานคุณภาพล่วงหน้าโดยช่างผู้ชำนาญและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเฉพาะแล้ว ดำเนินงานภายใต้บริษัทตัวแทนจำหน่ายภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวัดความภักดีของผู้รับบริการ จะต้องคำนึงถึงพฤติกรรม ทศนคติ และกระบวนการคิดของผู้รับบริการ ซึ่งทั้งหมดสามารถวัดจากมาตรวัด (Behavioral Intentions Battery) ซึ่ง พัฒนาโดย Zeithaml, Berry, and Parasuraman (1996) โดยมีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวัดความตั้งใจของผู้รับบริการ (Behavioral Intentions) ซึ่งสามารถนำไปใช้พิจารณาว่าลูกค้ามีความจงรักภักดีกับองค์กรธุรกิจที่ให้บริการอยู่มากน้อยเพียงใดได้เช่นกัน ซึ่งประกอบด้วยมิติ 4 มิติ ได้แก่ 1. พฤติกรรมการบอกต่อ (Word of Mouth Communications) 2. ความตั้งใจที่จะซื้อ (Purchase Intention) 3. ความอ่อนไหวต่อปัจจัยราคา (Price Sensitivity) 4. พฤติกรรมการร้องเรียน (Complaining Behavior)

ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความพึงพอใจกับความภักดีของศูนย์บริการรถยนต์ ของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง นครราชสีมา พบว่าความพึงพอใจคุณภาพในการบริการของผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์กันกับความภักดีต่อศูนย์บริการรถยนต์ จากผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่า การที่ผู้บริโภคเข้ามาใช้บริการศูนย์บริการรถยนต์นั้นคุณภาพการบริการทางด้านความเป็นรูปธรรม ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการตอบสนอง

ความต้องการของผู้บริโภค ด้านการให้ความเชื่อมั่น และด้านการเข้าใจ รู้จัก รับรู้ความต้องการของผู้บริโภคเป็นการชี้วัดความพึงพอใจของผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความภักดีให้กลับมาใช้บริการจนเกิดการบอกต่อในสิ่งที่ดีเกี่ยวกับการบริการ ศูนย์บริการรถยนต์ และกระตุ้นให้คนอื่นสนใจอยากมาใช้บริการ

ข้อเสนอแนะ

ศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้าในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ควรมีสถานที่ให้บริการที่มีขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการรองรับรถยนต์ของลูกค้าผู้มาใช้บริการได้มากยิ่งขึ้น และเป็นการอำนวยความสะดวกให้ลูกค้ามากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรมีการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน โดยเฉพาะพนักงานจะต้องมีความรวดเร็วในการบริการ เพื่อไม่ให้ลูกค้ารอนาน และเป็นความต้องการของลูกค้าที่ต้องการบริการที่รวดเร็ว ควรมีการจัดการบริการรับรถนอกสถานที่ และในขณะที่รถเข้าซ่อมควรมีรถให้ใช้สำรองในระหว่างซ่อม ควรมีกล่องรับข้อเสนอแนะ หรืออาจจะร้องเรียนกับผู้ให้บริการ

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตซึ่งผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณ ดร.บุษยา วงษ์ขงลิตกุลอาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้มีส่วนช่วยให้งานวิจัยดังกล่าวนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ฐานเศรษฐกิจ, 2555. (ออนไลน์).สืบค้นจาก: www.thanonline.com

สถาบันยานยนต์, 2554.(ออนไลน์).สืบค้นจาก: <http://www.thaiauto.or.th/>

กรมการขนส่งทางบก, 2555.(ออนไลน์).สืบค้นจาก: <http://www.dltkorat.go.th/>

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2550). การตลาดการบริการการ.กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล และคณะ. (2549). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Zeithaml, Berry, and Parasuraman (1996). **The behavioral consequences of service quality.** The behavioral consequences of service quality." *the Journal of Marketing* (1996): pp. 31-46.

Joseph, et al. (2005). "Perceived quality, customer satisfaction, and customer loyalty: the case of Lexus in Taiwan." *Total quality management & business excellence* 16.6 (2005): pp.707-719.

**ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ**

**THE MARKETING MIX INFLUENCE THE BEHAVIOR CONSUMER'S TO BUY
GREEN PRODUCT IN SAMUTPRAKARN PROVINCE**

นัทธีรา พุมมาพันธุ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

E-mail : kuku_2599@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ 2) ศึกษาระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้ t-test F-test, One-way ANOVA และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-35 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/สถาบันการเงินเอกชน ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท สถานภาพสมรสโสด ด้านพฤติกรรม ส่วนใหญ่ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพราะมีฉลากสีเขียวและฉลากประหยัดไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ที่ซื้อประเภททำความสะอาดร่างกาย เช่น สบู่ คริมอาบน้ำ และใช้สำหรับรับประทาน เช่น น้ำดื่ม อาหาร เหตุผลที่ซื้อ เพราะตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมและเพื่อความปลอดภัยของตนเองและครอบครัว สถานที่ซื้อคือห้างสรรพสินค้าสมัยใหม่ เช่น บิ๊กซี โลตัส เซ็นทรัล จะซื้อเมื่อมีการลดราคาหรือเมื่อเกิดความต้องการจะใช้ การตัดสินใจซื้อมาจากตนเองและเพื่อน ๆ ต่อครั้งใช้เงินในการซื้อระหว่าง 500-1,000 บาท ระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อมากที่สุดได้แก่ด้านผลิตภัณฑ์ และน้อยที่สุดได้แก่ด้านการส่งเสริมการตลาด

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันเนื่องจากความแตกต่างกันของ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและสถานภาพสมรส ทำให้ผู้บริโภคมีความนึกคิด พิจารณาต่างกันตามสถานะไปด้วย ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตโดยทั่วไปต่างกัน และส่วนประสมการตลาดแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ในภาพรวมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์มีมากที่สุด รองลงมาด้านการจัดจำหน่าย เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ผลิตภัณฑ์จากองค์กรที่ได้รับการยอมรับ น่าเชื่อถือ มีสัญลักษณ์ ฉลากเพื่อการรับรอง เป็นการยืนยันถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการจัดจำหน่ายในสถานที่ที่

บ่งบอกว่าเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม หรือร้านที่จำหน่ายเฉพาะโดยตรง จะช่วยเพิ่มความมั่นใจและส่งผลต่อพฤติกรรมกรซื้อได้ง่าย

คำสำคัญ : ส่วนประสมการตลาด พฤติกรรมกรซื้อของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ABSTRAC

This research aims to: 1) Study the purchasing behavior of green products of consumers in Samut Prakan province; 2) study the marketing mix that affect the purchasing behavior of green products and; 3) analyze the personal factors and marketing mix that affect the purchasing behavior of green products. Data collection was performed using a query, from a sample of 400 people. The statistics used mean and standard deviation. The t-test, F-test and one-way ANOVA methods were used to test the research hypotheses. Comparison of pairs was done by LSD method.

The research shows that the majority are female, aged 31-35 years, employees of private companies / private financial institutions, at a bachelor's degree level, with a monthly income of 15,001 to 20,000 THB and single marital status. Concerning behavior, consumers notice green products from the green label and power-saving label, and the product types purchased are food and drinking water, and body cleaners such as soap and shower cream. The reasons to buy these products are by sense of social responsibility and for the safety of themselves and their families. Places to buy these products include modern shopping malls such as Big C, Lotus, and Central. Consumers purchase green products when there is a discount or when they have a need for them. The decision to purchase these products is self-motivated or by the influence of friends. The amount of money used to buy these products falls somewhere between 500–1,000 Baht per time. The level of marketing mix factors that influence the purchasing behavior the most are the products themselves and the least is the promotion.

The result of the tested hypothesis: Different personal factors affect the purchasing behavior of green products. Difference of gender, age, occupation, education level, monthly income and marital status influences consumer purchase behavior. Distinct marketing mix influence the purchasing behavior of green products differently overall in all aspects. In particular, the first factor is the product itself and the second is distribution. It is perceived that quality products are manufactured from reliable recognized organizations. Symbolic labels for certification confirm that they are environmentally friendly. A store that sells a particular product directly can boost customer confidence and affect purchasing behavior easily.

Keywords : marketing mix , purchasing behavior of consumers, green products

บทนำ

การตลาดเป็นการถ่ายโอนกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของในตัวผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้ที่มีความต้องการในตัวผลิตภัณฑ์ หรือที่เรียกว่า “ผู้บริโภค” การจะเกิดการแลกเปลี่ยนได้ผู้บริโภคต้องมีความต้องการในตัวผลิตภัณฑ์หรือองค์ประกอบในตัวผลิตภัณฑ์นั้น ดังนั้นผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการจำเป็นต้องเข้าใจความต้องการของผู้บริโภคก่อนเพื่อจะได้จัดผลิตภัณฑ์ได้ตรงกับความต้องการนั้น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนด้วยความเต็มใจ การตลาดจึงได้มีการพัฒนาไปตามแต่ละยุคสมัยเพื่อให้เข้าถึงความต้องการของผู้บริโภค เริ่มตั้งแต่ 1) การตลาดเน้นการผลิต คือ เน้นผลิตครั้งละมาก ๆ ไม่สนใจคุณภาพ เพื่อให้ได้ต้นทุนต่ำและขายได้ในราคาถูกเนื่องจากผู้บริโภคชอบผลิตภัณฑ์ราคาถูก 2) การตลาดเน้นผลิตภัณฑ์ คือ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมากขึ้น มีความแตกต่างในการตอบสนองผู้บริโภคที่มีความพร้อมในการซื้อ 3) การตลาดเน้นการขาย คือ เน้นใช้พนักงานขายช่วยกระตุ้นผู้บริโภคให้เกิดความต้องการซื้อ 4) การตลาดเน้นการตลาด คือ เน้นความต้องการของผู้บริโภค โดยพิจารณาถึงความต้องการของผู้บริโภคในตลาดก่อนจะทำการผลิต และ 4) การตลาดเน้นการตลาดเพื่อสังคม คือ เน้นความต้องการของผู้บริโภคและให้ความสำคัญกับสังคมด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องใดก็ตามที่จะช่วยให้สังคมดีขึ้น เช่น ช่วยเหลือสังคม ไม่ทำลายสังคมจากกระบวนการผลิต โดยเฉพาะปัจจุบันการตลาดเป็นยุคไร้พรมแดน ผู้บริโภคมีความต้องการมากขึ้นตามจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการผลิตราย่างมากมาย ส่งผลต่ออากาศเป็นพิษ สารพิษตกค้าง ขยะ น้ำเสีย ซึ่งล้วนมาจากกระบวนการผลิตทั้งสิ้น และเพื่อตอบสนองแนวคิดดังกล่าวหลายองค์การจึงต้องผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่เรียกว่า “ผลิตภัณฑ์สีเขียว”

(สันทนา อมรไชย, 2552) สีเขียว เป็นสีที่นำมาใช้ในความหมายของการอนุรักษ์น้ำ การอนุรักษ์พลังงาน การลดขยะ การลดสารพิษ การมีมาตรฐานการรับรองผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้กระบวนการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติทั้งในบ้านและสำนักงาน กระแสกระบวนการนี้ทำให้เกิด “ยุคแห่งสีเขียว” เพราะผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก และกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสร้างแรงกดดันให้รัฐบาลออกข้อบังคับกฎระเบียบหรือพระราชบัญญัติในการควบคุมภาคธุรกิจไม่ให้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดสำนึกถึงส่วนร่วม แนวคิดของคำว่า “สีเขียว” เมื่อถูกนำมาใช้กับผลิตภัณฑ์ เรียกว่า “ผลิตภัณฑ์สีเขียว (Green Product)” ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตให้พอดีกับความต้องการของผู้บริโภค โดยปราศจากความฟุ่มเฟือย 2) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้สารพิษที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ 3) เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้อีก 4) เป็นผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์พลังงานธรรมชาติ ผลิตแล้วไม่เปลืองพลังงานเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิต การใช้ไปถึงการสิ้นสภาพ 5) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภาชนะหีบห่อน้อยที่สุด การออกแบบบรรจุหีบห่อไม่ฟุ่มเฟือย 6) กระบวนการผลิตในโรงงานไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ทิ้งของเสียลงสู่ธรรมชาติ 7) ห้ามทารุณกรรมสัตว์ เช่น สุนัข แมว หรือลิง โดยการนำไปเป็นสัตว์เลี้ยงหรือเพื่อการวิจัยผลิตภัณฑ์ 8) ห้ามนำสัตว์สงวนพันธุ์มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เด็ดขาด โดยสรุป “ผลิตภัณฑ์สีเขียว (Green Product)” ต้องประกอบด้วยหลักการคือ การลดของเสีย การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการซ่อมบำรุง

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดจังหวัดหนึ่ง จึงอยากศึกษาถึงส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเผยแพร่ข้อมูล นำมาปรับปรุงกระบวนการซื้อ การผลิต การใช้ ตลอดจนกิจกรรมทางการตลาดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน
2. ระดับส่วนประสมการตลาดแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน
3. พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนประสมการตลาด

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลทั่วไปที่ซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อายุ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยจะเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลทั่วไปที่ซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อายุ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางบ่อ อำเภอบางพลี อำเภอบางเสาธง อำเภอเมืองสมุทรปราการ และอำเภอมะขามสมุทรเจดีย์ ทำการสุ่มโดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก โดยจะใช้การจัดสรรแบบสัดส่วน โดยผู้วิจัยพิจารณากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

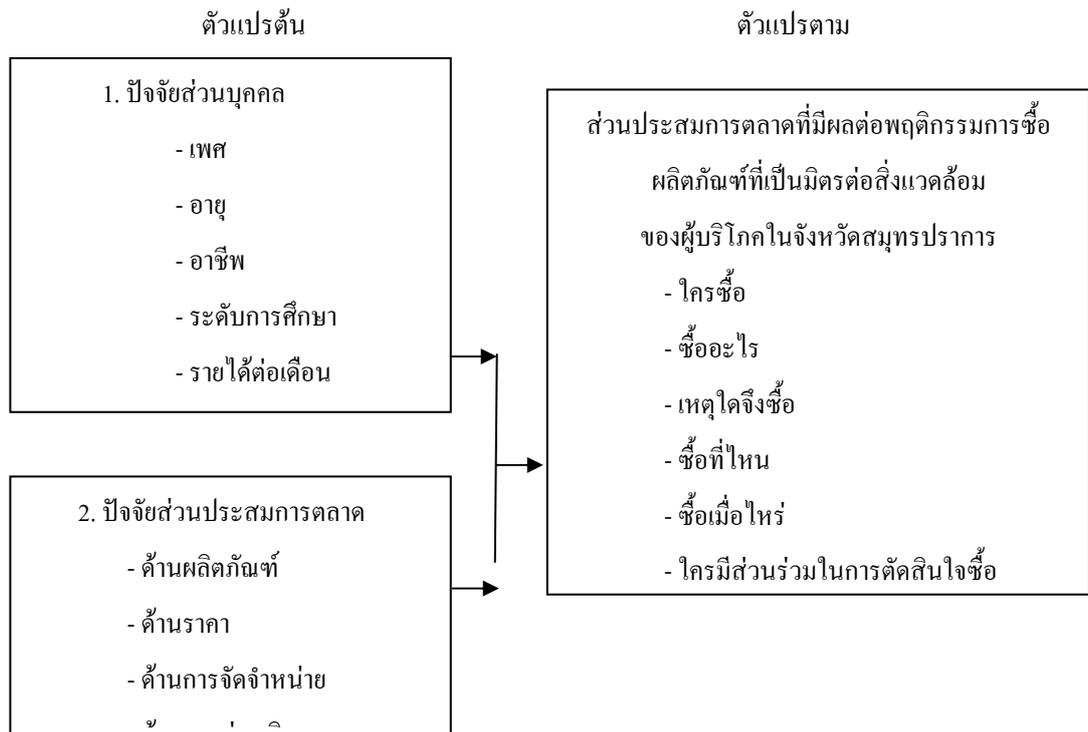
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้

ตัวแปรต้น ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส และด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด

ตัวแปรตาม ด้านพฤติกรรมการณ์ซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ใครซื้อ ซื้ออะไร เหตุใดจึงซื้อ ซื้อที่ไหน ซื้อเมื่อไหร่ ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ และซื้ออย่างไร

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 : กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและสถานภาพสมรส ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ใครซื้อ ซื้ออะไร เหตุใดจึงซื้อ ซื้อที่ไหน ซื้อเมื่อไหร่ ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อและซื้ออย่างไร ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 3 เกี่ยวกับระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ลักษณะแบบมาตราประมาณ (Rating Scale)

การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมการตลาด พฤติกรรมการซื้อ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อประมวลแนวคิดเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและตัวแปร
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จากการศึกษาเอกสารการวิจัยเบื้องต้น ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดทั้ง ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้านส่วนประสมการตลาด ด้านพฤติกรรมการซื้อ และด้านผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา และ ความสมบูรณ์ตลอดจนความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยมีการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เรียบร้อย พร้อมนำไปทดสอบเบื้องต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 40 ชุด
4. แจกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมรอเก็บ รวบรวมข้อมูลและดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยวิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) หากความสัมพันธ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ โดยใช้สถิติ t - test ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรที่มีประชากร 2 กลุ่ม วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One - way ANOVA ใช้ทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในประชากรมากกว่า 2 กลุ่มและทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD : Least Significant Difference

ผลการวิจัย

ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง อายุระหว่าง 31-35 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/สถาบันการเงินเอกชน ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท

สถานภาพสมรสโสด พฤติกรรมส่วนใหญ่ ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพราะมีฉลากสีเขียวและฉลากประหยัดไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ที่ซื้อประเภททำความสะอาดร่างกาย เช่น สบู่ ครีมนวดน้ำ และใช้สำหรับรับประทาน เช่น น้ำดื่ม อาหาร เหตุผลที่ซื้อ เพราะตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมและเพื่อความปลอดภัยของตนเองและครอบครัว สถานที่ซื้อคือห้างสรรพสินค้าสมัยใหม่ เช่น บิ๊กซี โลตัส เซ็นทรัล และร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นฯ จะซื้อเมื่อมีการลดราคาหรือเมื่อเกิดความต้องการจะใช้ การตัดสินใจซื้อมาจากตนเอง เพื่อน ๆ หรือพนักงานขาย ต่อครั้งใช้เงินในการซื้อระหว่าง 500-1,000 บาท

ตารางที่ 1 แสดงระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
รวมทุกด้าน

ด้านส่วนประสมการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.03	.047	มาก
2. ด้านราคา	3.96	.041	มาก
3. ด้านการจัดจำหน่าย	3.96	.040	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.93	.043	มาก
รวม	3.97	.042	มาก

ตารางที่ 2 แสดงระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
แยกตามรายด้าน

ด้านผลิตภัณฑ์	\bar{X}	S.D.	ระดับมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ
1. สินค้ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับ	4.22	.040	มากที่สุด
2. สินค้ามีคุณภาพโดยมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ	4.13	.041	มาก
3. สินค้ามีหลากหลาย มีให้เลือกหลายแบบ	4.01	.043	มาก
4. สินค้ามีเครื่องหมายแสดงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.05	.041	มาก
5. สินค้ามีการรับประกันหรือมีการรับประกัน	4.01	.043	มาก
6. สินค้าออกแบบสวยงาม	3.92	.044	มาก
7. คุณประโยชน์ของสินค้าตรงตามความต้องการ	4.10	.109	มาก
8. สินค้าใช้ง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อน	3.98	.044	มาก
9. บรรจุภัณฑ์สะอาด ปลอดภัย สวยงาม ทันสมัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.05	.040	มาก
10. บรรจุภัณฑ์มีเครื่องหมายแสดงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	3.98	.041	มาก
11. กลิ่น สี รสชาติของสินค้าแสดงถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	3.95	.040	มาก
12. แหล่งที่มาของวัตถุดิบในการผลิตสินค้าเชื่อถือได้	4.03	.043	มาก
13. วัตถุดิบมาจากธรรมชาติ	4.03	.042	มาก

รวม	4.03	.0473	มาก
ด้านราคา	\bar{X}	S.D.	ระดับมีผลต่อพฤติกรรมกรซื้อ
1. ราคาถูกกว่าสินค้าตราอื่นที่จำหน่ายอยู่ในตลาด	4.01	.044	มาก
2. ราคามีความเหมาะสม คุ่มค่ากับคุณภาพสินค้า	4.00	.041	มาก
3. ราคาเท่ากับสินค้าตราอื่นที่จำหน่ายอยู่ในตลาด	3.92	.041	มาก
4. ราคาไม่ให้เลือกตามระดับคุณภาพของสินค้า	3.91	.041	มาก
รวม	3.96	.041	มาก
ด้านการจัดจำหน่าย			
1. สถานที่จำหน่ายอยู่ใกล้บ้าน ไม่ต้องเดินทางไกล ลดการใช้พลังงาน	4.01	.041	มาก
2. สถานที่จำหน่ายมีให้เลือกหลายแห่ง	3.88	.039	มาก
3. สถานที่จำหน่ายน่าเชื่อถือ มีชื่อเสียง	3.90	.037	มาก
4. สถานที่จำหน่ายเดินทางสะดวก กว้างขวาง สบาย เดินซื้อสินค้าง่าย มีที่จอดรถ	4.06	.044	มาก
5. สินค้ามีจำหน่ายตลอดเวลา	3.98	.039	มาก
6. สินค้าวางอยู่ในชั้นวางจำหน่ายที่มองเห็นได้ง่าย	3.96	.042	มาก
รวม	3.96	.040	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด			
1. โฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ใ้รู้ พบเห็นบ่อยครั้งและผู้บริโภคจำสินค้าได้	3.98	.042	มาก
2. มีการจัดบูธแสดงสินค้าเพื่อแสดงถึงสินค้าและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	3.92	.040	มาก
3 มีการแจกสินค้าตัวอย่างให้ทดลอง	3.88	.044	มาก
4. มีพนักงานขาย หรือผู้เชี่ยวชาญ คอยให้คำแนะนำ	3.91	.043	มาก
5. มีเครื่องหมายรับรองจากสถาบันที่น่าเชื่อถือว่าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือไปประกาศมาตั้งโชว์คู่กับสินค้าเพื่อยืนยัน	3.99	.042	มาก
6. มีส่วนลดหรือของแถม	3.90	.047	มาก
7. มีการสื่อสารข้อความว่าเป็นสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น บรรจุภัณฑ์สามารถย่อยสลายได้ ผักปลอดสารพิษ ฯ	3.98	.043	มาก
รวม	3.93	.043	มาก

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

	เพศ	อายุ	อาชีพ	การศึกษา	รายได้	สถานภาพ	ผลิตภัณฑ์	ราคา	จัดจำหน่าย	ส่งเสริม
1. ตัวอย่างไร่ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม										
1.1 มีฉลากสีเขียว	.056	.633	.037	.000	.000	.187	.000	.330	.054	.005
1.2 มีฉลากประหยัดไฟฟ้า	.917	.109	.001	.011	.001	.103	.003	.023	.111	.001
1.3 มีรูปหรือสัญลักษณ์แสดง	.131	.050	.025	.014	.012	.021	.000	.001	.001	.210
1.4 มีคำว่าปลอดภัย ฯลฯ	.060	.647	.051	.109	.000	.189	.343	.684	.320	.457
1.5 ผลิตมาจากวัตถุดิบธรรมชาติ	.000	.827	.049	.087	.412	.742	.010	.201	.443	.053
1.6 บรรจุภัณฑ์ย่อยสลายได้	.917	.162	.057	.253	.524	.063	.434	.696	.398	.064
1.7 เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดเติม	.522	.002	.054	.004	.051	.012	.000	.000	.080	.055
2. ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ซื้อ										
2.1 ใ้รับประทาน เช่น ขนม น้ำดื่ม	.029	.664	.238	.273	.191	.995	.032	.012	.376	.431
2.2 ทำความสะอาดร่างกาย	.000	.154	.185	.067	.178	.024	.010	.025	.176	.092
2.3 เกี่ยวกับความงาม	.174	.089	.519	.763	.266	.398	.000	.093	.005	.406
2.4 ทำความสะอาดสุขภัณฑ์	.199	.002	.000	.220	.216	.990	.017	.170	.340	.367
2.5 อุปกรณ์เครื่องเขียน ใช้สำนักงาน	.000	.096	.145	.037	.319	.979	.003	.015	.001	.023
2.6 เครื่องใช้ไฟฟ้า	.113	.000	.000	.001	.252	.000	.000	.000	.000	.000
2.7 ตกแต่งบ้านหรือใช้ดูแลบ้าน	.120	.088	.055	.001	.093	.011	.420	.145	.395	.839
2.8 สำหรับสวมใส่ เช่น เสื้อ กางเกง	.372	.055	.454	.120	.774	.071	.215	.508	.003	.025
2.9 ด้านเชื้อเพลิง	.538	.042	.063	.000	.003	.001	.000	.001	.000	.000
3. เหตุผลที่ซื้อ										
3.1 ตระหนักในความรับผิดชอบ	.077	.507	.021	.084	.097	.252	.000	.000	.060	.000
3.2 เพื่อความปลอดภัยของตนเอง	.601	.657	.324	.081	.416	.043	.003	.399	.270	.335
3.3 ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	.025	.109	.025	.802	.010	.063	.000	.004	.170	.756
3.4 เป็นกฎหมาย ข้อบังคับ	.873	.414	.074	.001	.110	.052	.052	.054	.126	.144
3.5 ตามกระแสค่านิยมของสังคม	.010	.003	.104	.051	.027	.597	.000	.000	.000	.000
3.6 เห็นบ่อยมีวางจำหน่ายทุกที่	.000	.004	.191	.000	.274	.017	.062	.100	.000	.000
4. ซื้อจากสถานที่ใด										

4.1 ตลาดสด ตลาดใกล้บ้าน ทำงาน	.688	.264	.123	.304	.997	.174	.055	.000	.000	.000
4.2 ร้านค้าสะดวกซื้อ	.102	.018	.040	.735	.856	.067	.067	.023	.003	.083
4.3 ห้างสรรพสินค้าสมัยใหม่	.605	.111	.415	.047	.192	.128	.137	.026	.006	.781
4.4 ร้านจำหน่ายสินค้าเฉพาะอย่าง	.016	.000	.001	.038	.000	.000	.000	.000	.000	.012
	เพศ	อายุ	อาชีพ	การศึกษา	รายได้	สถานภาพ	ผลิตภัณฑ์	ราคา	จัดจำหน่าย	ส่งเสริม
4.5 ร้านเฉพาะผลิตภัณฑ์สิ่งแวดล้อม	.002	.148	.010	.008	.002	.196	.125	.035	.028	.160
4.6 ตามงานหรือบูธแสดงสินค้า	.017	.007	.008	.068	.089	.011	.000	.000	.000	.002
5. ซื้อผลิตภัณฑ์เมื่อไหร่										
5.1 เมื่อลดราคา	.088	.057	.005	.165	.179	.055	.000	.016	.000	.021
5.2 พบเห็นโดยบังเอิญ	.000	.000	.062	.055	.001	.892	.000	.268	.111	.121
5.3 จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	.901	.397	.216	.280	.086	.522	.002	.044	.018	.001
5.4 สินค้าหมด	.680	.544	.056	.004	.576	.829	.017	.016	.080	.210
5.5 ทุกสิ้นเดือน	.448	.348	.109	.000	.207	.039	.000	.000	.160	.056
5.6 เกิดความต้องการ	.612	.117	.006	.051	.037	.402	.000	.000	.000	.100
6. ก่อนซื้อผลิตภัณฑ์ปรึกษาใคร										
6.1 ตัวเอง	.100	.000	.001	.001	.032	.841	.015	.031	.022	.012
6.2 สามี-ภรรยา	.656	.003	.088	.254	.458	.000	.005	.570	.216	.135
6.3 เพื่อน ๆ	.354	.010	.024	.450	.062	.156	.551	.556	.139	.082
6.4 พ่อ-แม่	.000	.060	.054	.063	.051	.000	.268	.382	.083	.345
6.5 พี่-น้อง หรือญาติ	.004	.029	.062	.918	.012	.175	.100	.513	.519	.069
6.6 บุคคลที่เคยใช้มาก่อน	.183	.523	.016	.001	.055	.057	.063	.077	.115	.010
6.7 พนักงานขายผลิตภัณฑ์	.044	.080	.510	.000	.048	.856	.006	.015	.010	.140
7. ซื้อต่อครั้งใช้เงินเท่าไร										
	.224	.001	.014	.016	.000	.000	.035	.010	.046	.056

*p < 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31–35 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/สถาบันการเงินเอกชน ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 15,001–20,000 บาท สถานภาพสมรสโสด เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ชอบเดินซื้อผลิตภัณฑ์มากกว่า ทำงานในบริษัทเอกชน เพราะจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนมากเป็นสถานประกอบการของบริษัทเอกชนซึ่งส่วนใหญ่พื้นฐานการศึกษาต้องจบระดับปริญญาตรี และอาจทำงานมาสักระยะหนึ่งแล้วทำให้มีรายได้มากกว่าขั้นต่ำที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ขาวะโน

ภาส (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จลลากลดคาร์บอน กรณีศึกษานักศึกษาปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคพิเศษ) เป็นพนักงานบริษัทเอกชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายพิน วิศัลยางกูร (2554:บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ด้านพฤติกรรม ส่วนใหญ่ดูว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพราะมีฉลากสีเขียวและฉลากประหยัดไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ที่ซื้อประเภททำความสะอาดร่างกาย เช่น สบู่ ครีมอาบน้ำ และใช้สำหรับรับประทาน เช่น น้ำดื่ม อาหาร เหตุผลที่ซื้อเพราะตระหนักในความรับผิดชอบต่อต่อสังคมและเพื่อความปลอดภัยของตนเองและครอบครัว สถานที่ซื้อคือห้างสรรพสินค้าสมัยใหม่ เช่น บิ๊กซี โลตัส เซ็นทรัล และร้านค้าสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นฯ จะซื้อเมื่อมีการลดราคาหรือเมื่อเกิดความต้องการจะใช้ การตัดสินใจซื้อมาจากตนเองและเพื่อนๆ หรือพนักงานขาย ต่อครั้งใช้เงินซื้อระหว่าง 500-1,000 บาท เนื่องจากฉลากสีเขียวและฉลากประหยัดไฟฟ้า เป็นฉลากที่รับรู้โดยทั่วไปขึ้นพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้ซื้อดูได้ง่าย สินค้าที่ซื้อบ่อยส่วนมากเป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และผู้บริโภคปัจจุบันให้ความสำคัญกับสังคมมากขึ้น มีความตระหนักและนึกถึงความปลอดภัยของตนเองและคนใกล้ชิด สถานที่นิยมเดินซื้อของได้ ห้างสรรพสินค้าสมัยใหม่ เพราะมีความสะดวก สบาย สามารถหาซื้อได้ทุกสิ่งในสถานที่เดียว แบบ One-stop shopping โดยทั่วไปหากซื้อและได้ลดราคาก็จะชอบมากเพราะชอบได้ของดีแต่ราคาถูกกว่าปกติ และจะซื้อในราคาที่พอจ่ายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายพิน วิศัลยางกูร (2554:บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครพบว่า เลือกซื้อ เพราะอยากมีสุขภาพดี ส่วนใหญ่ซื้อเพื่อบริโภคเอง สถานที่ซื้อ คือห้างสรรพสินค้า และจะซื้อเป็นประจำ จะซื้อเมื่อของเดิมหมด มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่า 500 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินัญญา ลิมวิสัย (2552:วารสารวิชาการ การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 เรื่องนวัตกรรมกับการวิจัยและพัฒนาแบบสหวิทยาการ หน้า 5.5-5.6) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคต่อกระดายนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมตราสินค้า ไอเดีย กรีน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการใช้กระดายนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมตราสินค้า ไอเดีย กรีน มีมากเพราะตระหนักต่อความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้า เมื่อมีสินค้ากระดายนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมออกวางจำหน่ายจึงเป็นที่พึงพอใจกับผู้บริโภคที่รักษาสิ่งแวดล้อม

ด้านระดับส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ พบว่า ด้านที่มีผลในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ เมื่อพิจารณา พบว่า สินค้ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักได้รับการยอมรับ และมีคุณภาพโดยมีเครื่องหมายรับรอง มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อมากที่สุด ด้านราคา ราคาถูกกว่าสินค้าตราอื่นที่จำหน่ายอยู่ในตลาด และราคามีความเหมาะสม คู่แข่งกับคุณภาพสินค้า มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อมากที่สุด ด้านการจัดจำหน่าย สถานที่จำหน่ายอยู่ใกล้บ้าน ไม่ต้องเดินทางไกล ลดการใช้พลังงานในการขนส่ง เดินทางสะดวก กว้างขวาง เดินซื้อง่าย มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อมากที่สุด ด้านการส่งเสริมการตลาด มีเครื่องหมายรับรองจากสถาบันที่น่าเชื่อถือถือว่าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือไปประกาศมาตั้งโชว์คู่กับสินค้าเพื่อยืนยัน มีการสื่อสารข้อความว่าเป็นสินค้าที่เป็นมิตร

ต่อสิ่งแวดล้อม เช่น บรรจุภัณฑ์สามารถย่อยสลายได้ ผักปลอดสารพิษ และโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ให้รู้ พบเห็นบ่อยครั้งและผู้บริโภคจำได้ มีผลต่อพฤติกรรมกรซื้อมากที่สุด เนื่องจาก เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือการได้รับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม จะทำให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับเชื่อถือได้ง่าย และการได้สินค้าดีมีราคาถูกก็ยังคงอยู่ในความต้องการของผู้บริโภค หากมีการเดินทางสะดวก ง่ายต่อการค้นหา และมีข้อความสื่อสารยืนยันที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมกรซื้ออีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ยาวะโนภาส (2553:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หลากหลายคาร์บอน : กรณีศึกษานักศึกษาปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า เหตุผลการตัดสินใจซื้อ (สำหรับผู้ไม่เคยใช้) เพราะด้านสิ่งแวดล้อม จะช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกอันเป็นเหตุภาวะโลกร้อน ด้านผลิตภัณฑ์คุณภาพต้องดีกว่าผลิตภัณฑ์ทั่วไป ด้านราคา เหมาะกับคุณภาพ ด้านสถานที่ หาซื้อง่ายตามร้านค้าสะดวกซื้อ ด้านการส่งเสริมการขาย มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมกรซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างกันของ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพสมรส นั้น ทำให้ผู้บริโภคมีความนึกคิดต่างกันตามสถานะไปด้วย ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการดำรงชีวิต โดยทั่วไปเพศหญิงมักจะให้ความสนใจในข้อมูล และมีการพิจารณาเปรียบเทียบ มากกว่าเพศชาย กลุ่มคนที่มีอายุมากกว่าก็จะมีเหตุผล ตระหนักในความรับผิดชอบ พิจารณาการซื้อที่ดีกว่า ตามกระแสและค่านิยมของสังคม เพราะเห็นการเปลี่ยนแปลงมามาก ระดับศึกษานำมาซึ่งการวิเคราะห์ถึงเหตุและความสำคัญของการซื้อ รายได้เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่ออำนาจในการซื้อสินค้า เพราะสินค้าที่มีความแตกต่างกันก็จะมีราคาที่แตกต่างกันด้วย สถานภาพสมรสส่งผลต่อขนาดของจำนวนสมาชิกในครอบครัว ทำให้พฤติกรรมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัชชา บางท่าไม้และคณะ (2552:บทคัดย่อ) เรื่อง ทศนคติและพฤติกรรมกรใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายพิน วิศัลยางกูร (2554:บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมกรเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครพบว่า ปัจจัยด้านประชากรที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ส่วนประสมการตลาดแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมกรซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ในภาพรวมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์มีมากที่สุด รองลงมาด้านการจัดจำหน่าย เนื่องจาก ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ผลิตจากองค์การที่ได้รับการยอมรับ นำเชื่อ มีสัญลักษณ์ ฉลากเพื่อการรับรอง เป็นการยืนยันถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการจัดจำหน่ายในสถานที่ที่บ่งบอกว่าเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม หรือร้านที่จำหน่ายเฉพาะ โดยตรง จะช่วยเพิ่มความมั่นใจและส่งผลต่อพฤติกรรมกรซื้อได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมรัฐ บุรีรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทศนคติของผู้บริโภควัยรุ่นต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ความรู้สึกที่มีต่อส่วนประสมการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมากกับแนวโน้มพฤติกรรมกรบริโภค

ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันญญา ลิ้มวิสัย (2552:วารสารวิชาการ การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 2 เรื่อง นวัตกรรมกับการวิจัยและพัฒนาสหวิทยาการ หน้า 5.5-5.6) พบว่า ความรู้สึกของของผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมากกับแนวโน้มพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมในการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมคโดนัลด์และคณะ (McDonald, Oates, Thyne, Alevisou, & McMorland, 2009 , อ้างถึง ตรีทิพ บุญเยี่ยม : รูปแบบการบริโภคสีเขียว,31-35 และบรรณานุกรม) ที่ต้องการค้นหาว่าสินค้าหรือบริการประเภทแตกต่างกัน ผู้บริโภคจะมีรูปแบบการซื้อการใช้แตกต่างกันอย่างไร พบว่า ภาพรวมของการซื้อการใช้สินค้า ผู้บริโภคคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สินค้าที่ซื้อประเภทอาหาร ทำความสะอาด ควรมีสัญลักษณ์ที่ระบุว่าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สินค้าไม่ควรใช้สัตว์ทดลอง จะหาซื้อจากร้านเฉพาะหรือร้านที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ด้านผลิตภัณฑ์ สินค้ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ได้รับการยอมรับและมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ มาก ดังนั้นผู้ประกอบการควรผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพหรือมีการบ่งบอกว่าเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม อาจไม่เน้นสวยงามแต่เน้นความเป็นสิ่งแวดล้อมให้มาก เพิ่มความน่าเชื่อถือ

ด้านราคา คุณภาพถึงแม้มีผลต่อพฤติกรรมแต่ผู้บริโภคก็ยังให้ความสำคัญในเรื่องของราคา และชอบที่ราคาถูกกว่าตราอื่น ดังนั้นราคาไม่ควรสูงเกินไป แต่ควรมีความเหมาะสมกับคุณภาพผลิตภัณฑ์ และควรเป็นราคาที่ผู้บริโภคมีความสามารถในการซื้อ

ด้านการจัดจำหน่าย สถานที่จัดจำหน่ายใกล้ ไม่ต้องเดินทางไกล สะดวก มีพื้นที่กว้างขวาง มีผู้บริโภคมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ มาก เพราะปัจจุบันมีสินค้าให้เลือกมาก ทำให้ผู้บริโภคมองว่าอาจไม่จำเป็นต้องเดินทางไกล ดังนั้นผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายควรอยู่ในแหล่งชุมชน หรือ ห้างสรรพสินค้าใกล้บ้าน เพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความสะดวก ไม่ยุ่งยากในการหาซื้อผลิตภัณฑ์

ด้านการส่งเสริมการตลาด การมีเครื่องหมายรับรอง ใบประกาศมาตั้งโชว์ หรือมีการสื่อสารข้อความว่าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อ มาก ผู้ประกอบการ ควรส่งเสริมในด้านให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นั้นว่าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร หากผู้บริโภคไม่สามารถทราบข้อมูลได้ ก็จะทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่มีความน่าเชื่อถือในสายตาผู้บริโภค ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา ถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านส่วนประสมการตลาด ที่มีผลต่อพฤติกรรม การซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ด้านทัศนคติ ด้านการรับรู้ ด้านความคิดเห็น หรือ แนวโน้มในอนาคตที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อ

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรรศึกษาผู้บริโภครุ่นอื่น ๆ ในหลาย ๆ จังหวัด เพื่อนำมาข้อมูลที่ได้มาแล้วทำ

การเปรียบเทียบ เพื่อดูปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากแต่ละจังหวัดมีสภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ รายได้ การประกอบอาชีพ ตลอดจนนโยบายการดำเนินงาน ฯลฯ แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์ และการช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ลำดับแรก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยเซารัสท์บางกอกและท่านอธิการบดี ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ ดร.ทิวา พงศ์ชนไพบุลย์ ที่ให้ความหวังใยระหว่างการทำวิจัยฉบับนี้ ตลอดจนขอขอบคุณ ผศ.ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์ รศ.ดร.วินัย รังสีนันท์ ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร ดร.สิทธิชัย ฝรั่งทอง ในการตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข ด้านความถูกต้องเชิงเนื้อหา และขอขอบคุณ อาจารย์ธีรปัติ์ โสคติวรรณ ในการตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข ด้านความถูกต้องเชิงเนื้อหา และด้านสถิติ คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในทุก ๆ เรื่องแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก และขอบคุณ อาจารย์เรวัต วงศ์เดอริ และอาจารย์นันทน์ภัส สว่างการ ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณท่านเจ้าของหนังสือ ตำราวิชาการ บทความ วารสาร งานวิจัย เว็บไซต์ ทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการอ้างอิงเพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย และขอขอบคุณผู้ดำเนินงานรวบรวมแบบสอบถามและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วน

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่เอ่ยถึงข้างต้นที่ทำให้บทความวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย และต้องขออภัยหากมิได้กล่าวถึงผู้ที่ให้ความช่วยเหลือบางท่าน จึงขอมอบความดีในการดำเนินงานทั้งหมดแก่ผู้มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งผู้ที่เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนาม ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วยความเคารพอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2544. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Window. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กฤติยา วงศ์ก้อม.2546. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. โปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม
- ขนิษฐา ยาวะโนภาส. 2553. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ลดคาร์บอน. กรณีศึกษานักศึกษาปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ ๑
- ณัชชา บางท่าไม้ และคณะ .2552. ทศนคติและพฤติกรรมการใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนิสิต นักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ฉบับที่ 31 มกราคม .

- ตรีทิพ บุญเยี่ยม . รูปแบบการบริโภคสีเขียว. Executive Journal : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (หน้า 31-35 และ
บรรณานุกรม)
- ฉัญญา ลิ้มวิลัย.(2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคต่อกระดาษ
นวัตกรรมการเพื่อสิ่งแวดล้อมตราสินค้า ไอเดีย กรีน ในเขตกรุงเทพมหานคร .ปริญญาโท สาขาบริหาร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศัญญา รัตน์พงศ์พร.2553.แบบจำลองพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค.
คุณุภนิพนธ์สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สายพิน วิศัลยางกูร. 2554. พฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร
. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต สาขาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ .
- สันทนา อมรไชย .2552. “ผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ” บทความวารสารกรมวิทยาศาสตร์
บริการ 29 -36
- สมรัฐ บุรีรัตน์. 2552 .ทัศนคติของผู้บริโภควัยรุ่นต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร.
การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: บัณฑิต
วิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อนุวัติ สงสม. 2555.การตลาดสีเขียว : มโนทัศน์ และพฤติกรรมผู้บริโภค . วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ . ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2555
- วารสารวิชาการ การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 เรื่องนวัตกรรมกับการวิจัยและพัฒนาแบบสหพัฒนา
วิทยาการ หน้า 5-1 ถึง 5-7)
- บทความจาก “ตลาดสีเขียวในยุคโลกออนไลน์ ความเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจที่ต้องปรับตัว” ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (environNET.in.th)
- McDonald,S.,Oates,c., Thyne,M.,Alevius.P,&Mcmorland. L-A. (2009) Comparing sustainable consumption
pattern across product sectors. International Journal of Consumer Studies,33,137-145
- Yamane, Taro.1967. Statistics : An Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- <http://mhtml:file//G:/กรุงเทพ ๑/>.
- <http://mhtml:file//G:/กรุงเทพ ๑/>.
- <http://www.bigc.co.th>
- <http://www.tesgolotus.co.th>
- <http://www.gotomanager.com/news/details.aspx?id=3141>

การรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

PERCEPTIONS AND EXPECTATIONS CONSUMER'S

TOWARD PRIVATER BRAND IN BANGKOK METROPOLIS

นัทธีรา พุมมาพันธุ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

E-mail : kuku_2599@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาดตามระดับการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายทางการตลาดเกี่ยวกับสินค้าไพรเวทแบรนด์ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้ t-test F-test, One-way ANOVA และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 23 - 30 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท สถานภาพสมรสโสด ลักษณะพฤติกรรมรู้จักสินค้าไพรเวทแบรนด์และใช้มาตราเทสโก้โลดัส รองลงมาตราบิกซี ชื่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ประเภทประกอบอาหาร เช่น เครื่องปรุงรส น้ำปลา ซอส น้ำมันพืช ผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม และผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน ล้างห้องน้ำ ผงซักฟอก น้ำยาปรับผ้านุ่ม ฯลฯ เหตุผลที่ซื้อเพราะราคาถูก จะซื้อเมื่อสินค้าหมด แต่ครั้งใช้เงินซื้อประมาณ ต่ำกว่า 1,000 บาท และรู้จักสินค้าไพรเวทแบรนด์จากแผ่นโฆษณาของห้างสรรพสินค้า

ด้านที่มีระดับการรับรู้มากที่สุดคือ ด้านราคา ในประเด็นที่ว่ามีราคาถูกกว่าสินค้าตราทั่วไป และโดยมากผู้บริโภคจะรับรู้ได้เพราะเห็นสินค้าวางบนชั้นที่อยู่ในระดับสายตา หรือห้างสรรพสินค้าที่จำหน่ายแจกแผ่นพับ ซึ่งส่วนมากเป็นสินค้าสะดวกซื้อ ใช้ในชีวิตประจำวัน ซื้อบ่อยครั้ง วางคู่กับสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งเป็นสินค้าตราทั่วไปในราคาที่ต่ำกว่า ทำให้ผู้บริโภคมีการรับรู้ในด้านราคาว่าถูกกว่าตราสินค้าทั่วไป ส่วนด้านที่มีระดับความคาดหวังมากที่สุดคือ ด้านราคา ส่วนมากผู้บริโภครับรู้ว่าราคาประหยัด ถูกกว่าตราสินค้าทั่วไป คุณภาพพอใช้ได้ ส่วนมากเป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำยาล้างทำความสะอาด น้ำดื่ม กระดาษทิชชู ฯลฯ ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความถี่ในการใช้บ่อย ซื้อบ่อย ไม่ต้องการคุณภาพมากนัก จึงเน้นที่ราคาถูก ซื้อแล้วรู้สึกว่าจะประหยัดเงินกว่าสินค้าตราทั่วไป จึงมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าว

ผลการเปรียบเทียบ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสถานภาพสมรสที่รับรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านปัจจัยส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อความคาดหวังคือ ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การรับรู้ ความคาดหวัง ไพรเวทแบรนด์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ABSTRACT

This research aims to 1) examine the perception level and expectation towards private brand products of consumers in Bangkok; 2) compare elements of the marketing mix factors according to the level of awareness and expectations with regard to private brand products classified by personal factors; and 3) bring the research results to be applied to determine a policy on private brand products. Data was collected using a query from a sample of 400 people. Statistics were used with mean and standard deviation. The research hypotheses were tested by t-test, F-test and one-way ANOVA methods. Comparisons were performed by LSD method.

The research shows that the majority private brand customers are female, aged between 23-30 years, employees of private companies, at bachelor degree level, with a monthly income of 15,001 to 20,000 THB, and with single marital status. The most used brand is Tesco Lotus followed by the Big C brand. Private purchased products include cooking condiments such as fish sauce, vegetable oil, drinking water, dishwashing liquid, bathroom detergent, washing powder, fabric softener, etc. A reason to buy these products is that it is cheaper or because the customer is out of stock. The purchase price is under 1,000 Baht and the private brand products are seen from the department store leaflet.

The most important observed aspect is the price. The products are cheaper than the branded products and are recognized by many consumers because they are placed on the floor at eye level. Another observation is that department stores distribute leaflets advertizing everyday convenience goods with the same branded products but at lower price. This method makes consumers notice the price differences. Price is the aspect that holds the highest level of expectation. Most consumers recognize that the private brand price is cheaper than the branded products with comparable quality. Most items used in daily life, such as cleaning solution, drinking water, tissues etc. which are used often do not need to be bought at high quality. Therefore, consumers focus on cheap prices when purchasing private brand products and feel that they save money in comparison to branded products. There is an expectation to this matter.

The research results found that various personal factors created different perceptions, except marital status which influenced no difference in perception. However, personal factors did not affect expectations, that is to say different personal factors influencing expectations for private brand products made no difference.

Keywords : perception, expectation, private brand

บทนำ

วิทวัส รุ่งเรืองผล (2546:120) ตราสินค้า (Brand) หมายถึง ถ้อยคำ สัญลักษณ์ รูปทรง การออกแบบ สี อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน เพื่อระบุบุคลิกเฉพาะของผลิตภัณฑ์หนึ่ง ๆ ขององค์กรที่แตกต่างจากผู้อื่น จากความหมายเป็นการแสดงให้เห็นว่า ตราสินค้าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของสินค้าและบริการ เป็นชื่อใช้เรียกสินค้าและบริการเพื่อชี้เฉพาะของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย เป็นการสร้างภาพลักษณ์ ความแตกต่าง

ความเป็นเอกลักษณ์ ของสินค้าและบริการให้เกิดในใจผู้บริโภคเมื่อเปรียบเทียบกับของคู่แข่ง ตราสินค้าเป็นสัญลักษณ์สำคัญในการสร้างคุณประโยชน์ ด้านความเชื่อ ความจงรักภักดีและการเจริญเติบโตของสินค้าและบริการตลอดจนองค์การให้มีชีวิตที่ยั่งยืน ดังนั้นผู้ประกอบการ ผู้เป็นเจ้าของสินค้าและบริการ จำเป็นต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับตราสินค้าไม่น้อยไปกว่าตัวสินค้าและบริการหรือกลยุทธ์ทางการตลาดที่นำมาใช้กับสินค้าและบริการนั้น ตราสินค้าโดยทั่วไปอาจมีลักษณะเป็นตัวอักษร ตัวเลข รูปทรง ขนาด สี ที่สามารถอ่านออกเสียงได้ หรือไม่สามารถอ่านออกเสียงได้ จะมีเพียงหนึ่งลักษณะหรือหลายลักษณะรวมกันก็ได้ หากตราสินค้าเป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภคและบริกาจะสามารถจำหน่ายได้ดี โดยเฉพาะในปัจจุบันตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเนื่องด้วยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของผู้บริโภค ที่อาจมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น การที่ตลาดมีสินค้าและบริการออกมาจำหน่ายมากเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค การศึกษาที่สูงขึ้นของผู้บริโภค การรับรู้และความคาดหวังจากสินค้าและบริการที่ได้รับจากการซื้อและการใช้ จึงต้องมีการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างตัวสินค้าและบริการ ตราสินค้า คุณภาพ ราคาและสิ่งที่ได้รับจากการใช้สินค้าและบริการว่าคุ้มค่ากับการจ่ายเงินนั้นหรือไม่ ปัจจุบันตลาดมีลักษณะแบบไร้พรหมแดน ผู้บริโภคมีข้อมูลข่าวสารมาก จึงเกิดการเปรียบเทียบระหว่างตราสินค้า ในขณะที่เป็นชนิดเดียวกันหรือเป็นสิ่งที่สามารถทดแทนกันได้ โดยทั่วไปตลาดมีตราสินค้าหลายประเภท เช่น วิทวัส รุ่งเรืองผล (2546:123) ตราสินค้าของผู้ผลิต (Manufacturing Brand) คือตราสินค้าที่เจ้าของผลิตภัณฑ์หรือบริการสร้างขึ้นเพื่อใช้กับผลิตภัณฑ์และบริการของตนเอง นิติยา จิตรัถย์ธรรม (2550:73) ตราครอบครัว (Family Brand) คือการใช้ชื่อตราสินค้าเดียวกันกับสินค้าทุกชนิดขององค์การ ตราสินค้าเอกเทศ (Individual Brand) คือการใช้ชื่อตราสินค้าแยกจากกันของผลิตภัณฑ์ ตราสินค้าที่ได้รับสิทธิ (License Brand) คือการใช้ตราสินค้าของเจ้าของลิขสิทธิ์ ตราสินค้าของคนกลาง (Middlemen Brand) คือการใช้ตราสินค้าของผู้จัดจำหน่าย เป็นต้น ถึงแม้จะมีตราสินค้าหลายประเภทในตลาด ก็ไม่ได้แสดงว่าผู้เป็นเจ้าของสินค้าและบริการแต่ละรายจะใช้ตราสินค้าประเภทเดียว เพราะจะเป็นการสูญเสียโอกาสในการทำตลาดอย่างมากเนื่องด้วยผู้บริโภคในตลาดมีความต้องการที่หลากหลายแตกต่างกันซึ่งมีผลมาจากความแตกต่างกันของลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล ทำให้พฤติกรรมในแสดงออกของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน การสร้างตราสินค้าให้เข้าไปอยู่ในใจผู้บริโภคได้สำเร็จและรวดเร็วจะทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขัน จึงเป็นเหตุผลให้เจ้าของตราสินค้าควรกำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับตราสินค้า เพราะตราสินค้าสามารถบ่งบอกอะไรได้หลายอย่างภายใต้กฎหมาย เครื่องหมายการค้า ผู้ขายได้รับสิทธิผูกขาดให้เป็นผู้ใช้ชื่อตราสินค้านั้นเพียงผู้เดียวในตลาด และหนึ่งในทางเลือกที่นำมาใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดคือการใช้ความสำคัญการสร้างตราสินค้าประเภทไพรเวทแบรนด์หรือตราของคนกลางในการจัดจำหน่าย

ดร.ณิ อัสวปรีชา (โครงการจัดทำข้อมูลองค์ความรู้) Private Brand (ตราสินค้าของผู้จัดจำหน่ายหรือสินค้าตราห้าง) เริ่มเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคเมื่อห้างสรรพสินค้าสมัยใหม่เริ่มนำมาจำหน่ายในหมวดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน ใช้ง่าย ใช้ทุกวัน หาซื้อง่าย ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ในระดับหนึ่งที่คุณภาพปานกลางแต่เน้นราคาที่รับรู้ว่าถูกกว่าตราสินค้าทั่วไปที่จำหน่ายในตลาด เนื่องจากไม่ต้องโฆษณาสร้างตราผลิตภัณฑ์ แต่สามารถส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความซิมซับที่ละน้อยและจดจำในที่สุด จัดเป็นกลยุทธ์ทาง

การตลาดโดยการนำซื้อตัวกลางในการจัดจำหน่าย (ห้าง) มาเป็นชื่อตราสินค้า ส่วนมากจะเป็นห้างสรรพสินค้าที่มีสาขามาก มียอดขายและมีส่วนแบ่งทางการตลาดมาก ทำให้ปัจจุบันตราไปรษณีย์ตราสินค้าหลายชนิดด้วยไปรษณีย์ตราสินค้าทั่วไป ปัจจุบันห้างสรรพสินค้าที่มีสาขามากได้วางจำหน่ายสินค้าหลายชนิดด้วยไปรษณีย์ตราสินค้าร่วมกับตราสินค้าทั่วไป การแข่งขันค่อนข้างรุนแรงเพื่อแข่งขันส่วนครองตลาด ให้ได้มาด้วยยอดขายอันจะนำมาซึ่งกำไร โดยเฉพาะห้างสรรพสินค้ารายใหญ่ เช่น เทสโก้โลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์ บิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ คาร์ฟูร์ไฮเปอร์มาร์เก็ต ท็อปซูเปอร์มาร์เก็ต พบว่าผู้บริโภคจำนวนมากให้ความสนใจสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้า เนื่องจากความแตกต่างด้านราคาที่ถูกกว่าสินค้าตราทั่วไปดีหรือสินค้าตราสากล คุณภาพสินค้า ตลอดจนพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันที่มีอัตราการใช้บ่อย ความถี่ในการซื้อค่อนข้างสูง การเคลื่อนไหวของสินค้าค่อนข้างมากและตัวกลางในการจำหน่ายมีอำนาจมากในการต่อรองกับผู้ผลิต

สินค้าไปรษณีย์ตราสินค้าโดยส่วนใหญ่ไม่มีการโฆษณาตราสินค้าหรืออาจมีบ้างแต่น้อย หรือไม่เลย ดำเนินกิจกรรมทางการตลาดเหมือนตราสินค้าประเภทอื่นเพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความภักดีอย่างรวดเร็ว ทำให้มีประเด็นน่าสนใจในเรื่องการรับรู้ว่าคุณสมบัติที่ซื้อสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้ามีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้าอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการรับรู้ ในขณะที่ผู้บริโภคเข้าใจว่าสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้ามีราคาถูกกว่าตราสินค้าทั่วไป ความต้องการหรือความคาดหวังที่ผู้บริโภคอยากได้จากการใช้สินค้าไปรษณีย์ตราสินค้าเป็นอย่างไร จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยอยากศึกษาถึงการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

มหานคร

5. เพื่อเปรียบเทียบด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาดตามระดับการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้า

ไปรษณีย์ตราสินค้าจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล

6. เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในการกำหนดนโยบายทางการตลาดเกี่ยวกับสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้า

สมมติฐานของการวิจัย

4. ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อระดับการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้า

ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

5. ปัจจัยส่วนประสมการตลาดแตกต่างกันมีผลต่อระดับการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไปรษณีย์ตราสินค้า

ไปรษณีย์ตราสินค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

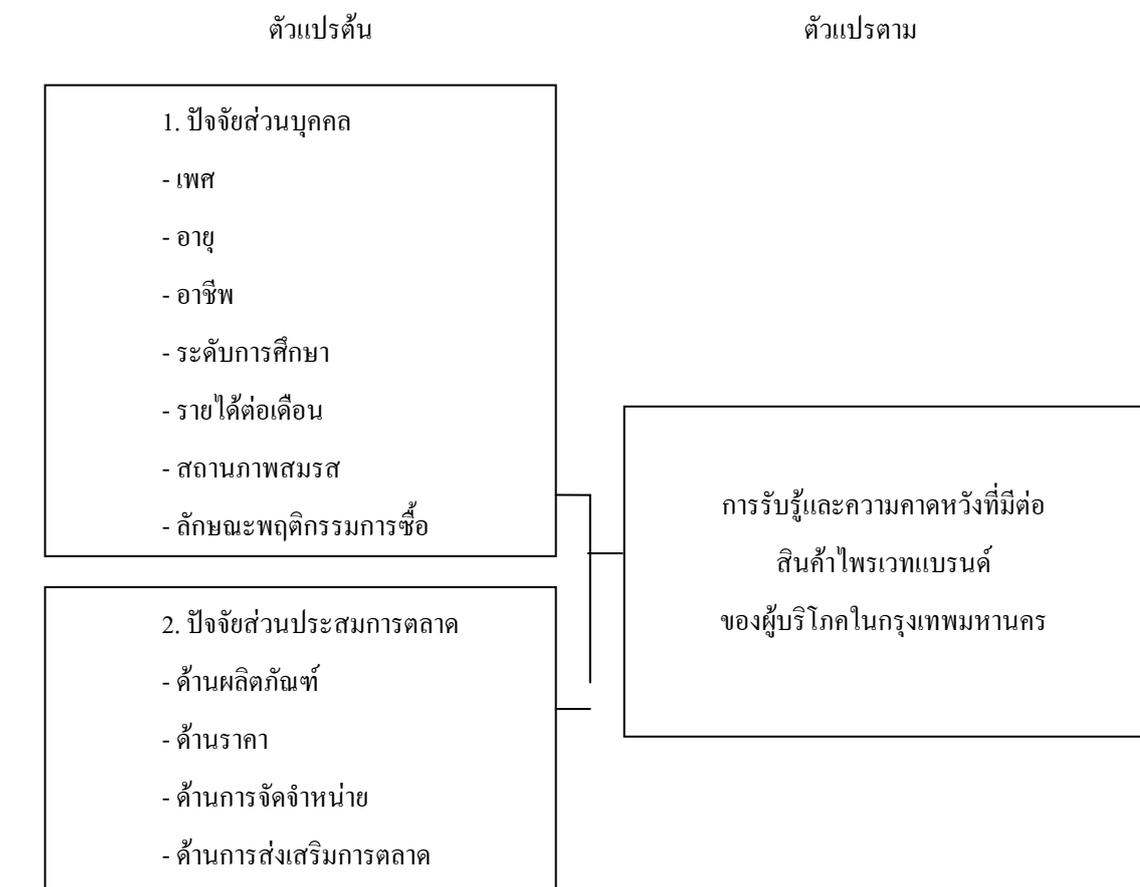
ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลทั่วไปที่ซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ อายุ 18 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เขตชั้นกลาง (Urban Fringe) ซึ่งเป็นเขตที่มีประชากรอยู่หนาแน่นและเป็นเขตกิจกรรมทางการค้า

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มบุคคลทั่วไปที่ซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ อายุ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เขตชั้นกลางหรือเขตต่อเมือง มีทั้งหมด 18 เขต (<http://mhtml:file://G:\> กรุงเทพฯ ปัจจุบัน, สืบค้น 30 มกราคม 2555) ทำการสุ่มโดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาเขตในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ขึ้นมา 8 เขตจาก 18 เขตได้แก่ 1) บางแค 2) บางเขน 3) สายไหม 4) จอมทอง 5) ประเวศ 6) บึงกุ่ม 7) ภาษีเจริญ และ 8) ลาดพร้าว ทั้งนี้จะใช้การจัดสรรแบบสัดส่วน โดยผู้วิจัยพิจารณากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส ลักษณะพฤติกรรมการซื้อและการรับรู้สินค้าไพรเวทแบรนด์ และปัจจัยส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

ตัวแปรตาม การรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 1 : กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส และลักษณะพฤติกรรมการซื้อและการรับรู้สินค้าไพรเวทแบรนด์ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับการรับรู้และความคาดหวังต่อด้านส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ(Rating Scale)

การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

5. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความ

คาดหวัง ปัจจัยส่วนประสมการตลาด สินค้าไพรเวทแบรนด์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อประมวลแนวคิดเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและตัวแปร

6. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากการศึกษา

เอกสารการวิจัยเบื้องต้น

7. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดทั้ง ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะพฤติกรรม

การซื้อและการรับรู้ ด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาด

8. นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและ

ความสมบูรณ์ ตลอดจนความเหมาะสมของแบบสอบถาม

9. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ

เป็นที่เรียบร้อยแล้วไปทดสอบเบื้องต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 40 ชุด

10. แจกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ พร้อมรอเก็บ รวบรวมข้อมูลและดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

4. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยวิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าสถิติ ร้อย ละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล และลักษณะพฤติกรรม การซื้อและการรับรู้สินค้าไพรเวทแบรนด์
5. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ระดับการรับรู้ ความคาดหวัง ด้านส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้าน การส่งเสริมการตลาด
6. ทดสอบโดยสถิติ t - test ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรที่มีประชากร 2 กลุ่ม วิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว One - way ANOVA ใช้ทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในประชากรมากกว่า 2 กลุ่มและทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD : Least Significant Difference

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 23 - 30 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน การศึกษา ระดับปริญญาตรี รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท สถานภาพสมรสโสด ส่วนใหญ่รู้จักสินค้าไพรเวทแบรนด์ตราเทสโก้โลตัส และใช้สินค้าไพรเวทแบรนด์ตราเทสโก้โลตัส รองลงมาตราบิ๊กซี ซู้สินค้าไพรเวทแบรนด์ประเภท ประกอบการทำอาหาร เช่น เครื่องปรุงรส น้ำปลา ซอส น้ำมันพืช ผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม และผลิตภัณฑ์ น้ำยาล้างจาน ล้างห้องน้ำ ผงซักฟอก น้ำยาปรับผ้านุ่ม ฯลฯ เหตุผลที่ซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์เพราะราคาถูก ซู้สินค้าเมื่อสินค้าหมด แต่ละครั้งใช้เงินประมาณต่ำกว่า 1,000 บาท และรู้จักสินค้าไพรเวทแบรนด์จากแผ่นโฆษณาของห้างสรรพสินค้า

ตารางที่ 1 แสดงระดับการรับรู้และระดับความคาดหวังรวมทุกด้าน

ด้านส่วนประสมการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1.ด้านผลิตภัณฑ์	3.48	.891	มาก	3.81	.971	มาก
2.ด้านราคา	3.72	.941	มาก	4.21	1.20	มากที่สุด
3.ด้านการจัดจำหน่าย	3.54	.991	มาก	4.02	1.32	มาก
4.ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.25	.991	ปานกลาง	4.15	.988	มาก
รวม	3.49	.953	มาก	4.04	1.11	มาก

ตารางที่ 2 แสดงระดับการรับรู้และระดับความคาดหวังแยกตามรายด้าน

ด้านส่วนประสมการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับความคาดหวัง
ด้านผลิตภัณฑ์						
1.ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมีให้เลือกหลายขนาด	3.75	1.17	มาก	4.23	1.922	มากที่สุด
2.ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัย	3.72	.922	มาก	3.86	.771	มาก
3.ตราหมีหมีชื่อเสียงได้รับความนิยม	3.52	.831	มาก	3.77	.829	มาก
4.คุณภาพของผลิตภัณฑ์สูงกว่าผลิตภัณฑ์ตราทั่วไป	3.49	.849	มาก	3.75	.767	มาก
5.การออกแบบผลิตภัณฑ์สวยงาม	3.27	.787	ปานกลาง	3.64	.791	มาก
6.บรรจุหีบห่อสวยงาม	3.18	.787	ปานกลาง	3.62	.746	มาก
รวม	3.48	.891	มาก	3.81	.971	มาก
ด้านราคา						
1.ราคาถูกกว่าผลิตภัณฑ์ตราทั่วไปในตลาด	3.88	.863	มาก	4.39	2.181	มากที่สุด
2.ราคามีความเหมาะสมกับปริมาณคุณภาพผลิตภัณฑ์	3.80	.874	มาก	4.25	1.08	มากที่สุด
3.เป็นราคาที่ผู้บริโภคสามารถซื้อได้	3.76	1.27	มาก	4.15	1.04	มาก
4.ราคาคู่แข่งกับประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ผลิตภัณฑ์	3.67	.841	มาก	4.13	.837	มาก
5.ราคามีให้เลือกหลายระดับ	3.52	.860	มาก	4.13	.865	มาก
รวม	3.72	.941	มาก	4.21	1.20	มาก
ด้านการจัดจำหน่าย						
1.มีจำหน่ายครอบคลุมทุกพื้นที่	3.67	1.18	มาก	4.17	1.96	มาก
2.ทำเลที่ตั้งในการจำหน่ายเดินทางสะดวก	3.63	1.00	มาก	4.10	2.00	มาก
3.มีจำหน่ายเฉพาะในห้างสรรพสินค้าเท่านั้น	3.49	.819	มาก	3.96	.897	มาก
4.ผลิตภัณฑ์มีจำหน่ายตลอดเวลา	3.49	1.05	มาก	3.96	.904	มาก
5.ผลิตภัณฑ์วางอยู่ในชั้นจำหน่ายที่มองเห็นได้ง่าย	3.43	.906	มาก	3.95	.846	มาก
รวม	3.54	.991	มาก	4.02	1.32	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด						
1.มีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	3.37	1.08	ปานกลาง	4.28	1.74	มากที่สุด
2.มีการทำการส่งเสริมการขาย (ลด แลก แจก ฯลฯ)	3.32	1.11	ปานกลาง	4.18	.813	มาก
3.มีการทำกิจกรรมส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่อง	3.22	1.07	ปานกลาง	4.17	.829	มาก
4.ห้างสรรพสินค้าให้ความรู้เกี่ยวกับสินค้าไพรเวทแบรนด์	3.18	1.08	ปานกลาง	4.14	.751	มาก
5.มีการจัดบู๊ทแนะนำผลิตภัณฑ์เสมอ	3.16	1.04	ปานกลาง	3.99	.811	มาก

รวม	3.25	.991	ปานกลาง	4.15	.988	มาก
-----	------	------	---------	------	------	-----

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการรับรู้และระดับความคาดหวังต่อส่วนประสมการตลาดที่มี

ต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์จําแนกตามเพศ

แหล่งความแปรปรวน	ด้านการรับรู้					ด้านความคาดหวัง			
	เพศ	\bar{X}	S.D.	t	p-value	\bar{X}	S.D.	t	p-value
ด้านผลิตภัณฑ์	หญิง	3.45	.603	1.409	.236	3.80	.721	4.524	.034*
	ชาย	3.54	.831			3.81	.523		
ด้านราคา	หญิง	3.73	.649	.975	.324	4.17	.729	3.347	.068
	ชาย	3.70	.800			4.12	.539		
ด้านการจัดจำหน่าย	หญิง	3.58	.892	2.992	.084	4.10	.837	3.036	.082
	ชาย	3.46	.703			3.89	.637		
ด้านการส่งเสริมการตลาด	หญิง	3.25	.959	3.466	.063	4.18	.758	6.888	.009*
	ชาย	3.25	.821			4.10	.630		

P < 0.05

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการรับรู้และระดับความคาดหวังต่อส่วนประสมการตลาดที่มี

มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์จําแนกตาม อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส

แหล่งความแปรปรวน		ด้านการรับรู้					ด้านความคาดหวัง				
		SS	df	MS	F	Sig	SS	df	MS	F	Sig
อายุ	ระหว่าง	15.686	5	3.137	9.321	.000*	2.635	5	.527	1.698	.134
	กลุ่ม	132.60	394	.337			122.26	394	.310		
	ภายในกลุ่ม										
อาชีพ	ระหว่าง	10.924	5	2.731	7.853	.000*	2.926	5	.731	2.369	.042*
	กลุ่ม	137.36	394	.348			121.97	394	.309		
	ภายในกลุ่ม										
ระดับการศึกษา	ระหว่าง	11.789	5	2.947	8.529	.000*	.244	5	.061	.193	.942
	กลุ่ม	136.49	394	.346			124.65	394	.316		
	ภายในกลุ่ม										

รายได้ต่อเดือน	ระหว่าง	8.009	5	2.670	7.536	.000*	1.118	5	.373	1.192	.312
	กลุ่ม	140.28	394	.354			123.78	394	.313		
	ภายในกลุ่ม										
สถานภาพสมรส	ระหว่าง	.117	5	.058	.156	.855	.866	5	.433	1.386	.251
	กลุ่ม	148.17	394	.373			124.03	394	.312		
	ภายในกลุ่ม										

P < 0.05

ด้านการรับรู้ พบว่า ผู้บริโภคที่มีอายุ 18-22 ปี แตกต่างจากผู้บริโภคที่มีอายุ 23 -30 ปี, 31-36 ปี, 37-42 ปี, 43-50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ผู้บริโภคที่มีอายุ 23 -30 ปี แตกต่างจากผู้บริโภคที่มีอายุ 43-50 ปี ผู้บริโภคที่มีอายุ 31- 36 ปี แตกต่างจากผู้บริโภคที่มีอายุ 37 -42 ปี, 43-50 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป **อาชีพ** ผู้บริโภคที่มีอาชีพ นักศึกษา แตกต่างจากผู้บริโภคที่มีอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัทเอกชน และธุรกิจส่วนตัว **ระดับการศึกษา** ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา ม 6/ปวช. แตกต่างจากผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา ปวส, ปริญญาตรี, ปริญญาโทและปริญญาเอก ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา ปวส. แตกต่างจากผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโทและรายได้ต่อเดือน ผู้บริโภคที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001–15,000 บาทแตกต่างจากผู้บริโภคที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท, รายได้มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป และไม่มีรายได้

ด้านความคาดหวัง พบว่า อาชีพ ผู้บริโภคที่มีอาชีพนักศึกษาคือแตกต่างจากผู้บริโภคที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ผู้บริโภคที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน แตกต่างจากผู้บริโภคที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะพฤติกรรมกรรมการซื้อและการรับรู้ ผู้ตอบแบบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 23-30 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท สถานภาพสมรส โสด ทั้งนี้อาจเพราะเพิ่งจบการศึกษาและเริ่มมีรายได้จากการทำงานหรือทำงานมาระยะหนึ่ง หรือทำงานราชการ ทำให้รายได้ยังไม่สูงมากนัก ยังไม่ได้สมรส จึงนิยมซื้อสินค้าที่มีราคาไม่สูงนักแต่คุณภาพพอใช้ได้ตรงกับความต้องการ ส่วนมากเป็นเพศหญิงเพราะเพศหญิงชอบซื้อสินค้าและให้เวลาเดินเลือกสรรสินค้ามากกว่าเพศชาย ทำงานในบริษัทเอกชนซึ่งเป็นสถานประกอบการที่มีมากกว่าสถานประกอบการของรัฐบาล และพนักงานบริษัทเอกชนปัจจุบันควรจบระดับปริญญาตรี เพราะสถานประกอบการส่วนมากกำหนดขั้นต่ำระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ปฐมศิริกุล (2553:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าแฮตแบรนด์ “คาร์ฟูร์”ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคที่เคยซื้อสินค้าแฮตแบรนด์ “คาร์ฟูร์” อย่างน้อย 1 ครั้ง ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอายุตั้งแต่ 20 ปี พบว่า

ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-39 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน/ห้างร้าน แต่ไม่สอดคล้องกับรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001- 30,000 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ รัตนมงคล (2551:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความจงรักภักดีของผู้บริโภคที่มีต่อธุรกิจค้าปลีกข้ามชาติขนาดใหญ่ ในเขตจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริโภคที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ซื้อสินค้าในดิสเคาท์สโตร์ในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 20,000 - 29,999 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รู้จักสินค้าไพรเวทแบรนด์ตราเทสโก้โลดัสต์ และใช้สินค้าไพรเวทแบรนด์ตราเทสโก้โลดัสต์ ซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ประเภท ประกอบการทำอาหาร เช่น เครื่องปรุงรส น้ำปลา ซอส น้ำมันพืช ผลิตภัณฑ์น้ำดื่ม และผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน ล้างห้องน้ำ ผงซักฟอก น้ำยาปรับผ้านุ่ม ฯลฯ เหตุผลที่ซื้อเพราะราคาถูก ซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์เมื่อสินค้าหมด แต่ละครั้งใช้เงินโดยประมาณ ต่ำกว่า 1,000 บาท รู้จักสินค้าไพรเวทแบรนด์จากแผ่นโฆษณาของห้างสรรพสินค้า เนื่องจากตราไพรเวทแบรนด์คือตราที่ตัวกลางจัดจำหน่ายตั้งขึ้น และนิยมใช้กับสินค้าประเภทที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่ราคาไม่แพง มีความถี่ซื้อบ่อย แต่ไม่เน้นคุณภาพมากนัก ซึ่งคนกลางในปัจจุบันที่มีสาขาจำหน่ายมากมีเพียงไม่กี่ตรา คือ เทสโก้โลดัสต์ บิ๊กซี แมคโคร ดังนั้นจึงทำให้ตราเป็นที่รู้จัก และตราที่หือโดมีสาขามาก อยู่ใกล้ที่อยู่อาศัยผู้บริโภคก็จะนิยมเข้าไปใช้บริการประจำ เนื่องจากตราประเภทนี้ไม่ค่อยทำการสื่อสารเท่าใดนักจึงทำให้มีราคาที่ถูกกว่าตราทั่วไปที่ต้องเสียต้นทุนในการสื่อสาร แต่ที่รู้เพราะวางในห้างนั้นและห้างก็จะทำแผ่นพับแจกเป็นระยะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาริรัตน์ พุทธิพรชัย (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าแฮตส์แบรนด์ประเภทกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องปรุงอาหารตรา Tesco ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา และปัจจัยด้านการส่งเสริม การตลาด มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าแฮตส์แบรนด์ประเภทกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องปรุงอาหารตรา Tesco ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะปัจจัยด้านราคา และการส่งเสริมการตลาด ข้อเสนอแนะจาก งานวิจัยครั้งนี้ คือ ห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลดัสต์ ตลอดจนผู้ประกอบการทั่วไปที่สนใจผลิต หรือจำหน่ายสินค้าแฮตส์แบรนด์ ในกลุ่มเครื่องปรุงอาหาร ควรให้ความสำคัญในเรื่องของราคา เพราะราคาเป็นปัจจัยหลักที่สร้างแรงจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้าบ่อยขึ้น และมากขึ้น โดยราคาของสินค้าต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม และเป็นราคาที่ผู้บริโภคยินดีจะจ่ายไม่ต่ำ หรือสูงจนเกินไปจนเกือบจะเทียบเท่าสินค้าที่เป็นแบรนด์ชั้นนำทั่วไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ รัตนมงคล (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความจงรักภักดีของผู้บริโภคที่มีต่อธุรกิจค้าปลีกข้ามชาติขนาดใหญ่ ในเขตจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริโภคที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ซื้อสินค้าในดิสเคาท์สโตร์ในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ 501-1,000 บาทต่อครั้ง ประเภทของสินค้าที่เลือกซื้อเป็นประจำคือส่วนใหญ่เป็นของใช้ประจำวัน อาหารแห้งและเครื่องปรุงรส ต้องการให้มีการส่งเสริมการขายในรูปแบบการลดราคา

ด้านระดับการรับรู้และความคาดหวัง

การรับรู้ ระดับการรับรู้ที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์โดยรวมมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา พบว่า ด้านที่มีระดับการรับรู้มากที่สุดคือ ด้านราคา เนื่องจากสินค้าไพรเวทแบรนด์คือสินค้าที่ใช้ตราสินค้าของคนกลางในการจัดจำหน่าย หรือชื่อของห้างสรรพสินค้าที่จำหน่ายเป็นตราสินค้า เช่น ปัจจุบัน ห้างบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ ใช้ชื่อตราสินค้าว่า “ตราบิ๊กซี” ห้างเทสโก้ โลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์ ใช้ชื่อตราสินค้าว่า “ตราโลตัส” ฯลฯ และโดยมากผู้บริโภคจะรับรู้ได้เพราะเห็นสินค้าวางบนชั้นที่อยู่ในระดับสายตา หรือห้างที่จำหน่าย แจกแผ่นพับ ทำให้คนกลางที่จำหน่ายตราสินค้าประเภทนี้ไม่ต้องลงทุนงบประมาณในการสื่อสารตราสินค้าและสามารถนำสินค้า ซึ่งส่วนมากเป็นสินค้าสะดวกซื้อที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซื้อบ่อยครั้ง วางคู่กับสินค้าชนิดเดียวกัน ซึ่งเป็นตราสินค้าทั่วไปในราคาที่ต่ำกว่า ทำให้ผู้บริโภคมีการรับรู้ในด้านราคาว่าถูกกว่าตราสินค้าทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพล นววงศ์เสถียร (2551:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามถามผู้บริโภคสินค้าไพรเวทแบรนด์ในกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน และได้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่า ผู้บริหารสินค้าไพรเวทแบรนด์ควรรักษา ระดับราคาสินค้าไพรเวทแบรนด์ไว้ในราคาต่ำกว่าสินค้าตราสากลหรือตราปกติเนื่องจากผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ส่วนใหญ่เห็นว่าสินค้าไพรเวทแบรนด์มีราคาประหยัดเหมาะสมกับปริมาณ คุณภาพ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดา สธนกุลพานิช (2553 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการบริโภค แฮสแบรนด์ : กรณีศึกษาห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส เขตลาดพร้าว พบว่า พฤติกรรมการซื้อสินค้าแฮสแบรนด์ของผู้บริโภค ส่วนใหญ่ซื้อเพราะราคาสินค้าแฮสแบรนด์ถูกกว่าราคาสินค้าทั่วไป การรู้จักตราสินค้าจากการเห็นตราสินค้าบนชั้นวางของสินค้า การเลือกซื้อสินค้านั้นผู้บริโภคจะไปคนเดียว ซื้อสินค้าแฮสแบรนด์ประเภทอาหาร โดยเฉลี่ยซื้อ 1-2 ครั้งต่อเดือน ช่วงวันและเวลาในการซื้ออยู่ที่วันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ ดอนเย็น จำนวนเงินที่ใช้ซื้อประมาณ 100-500 บาท และคิดว่าถ้ามีโอกาสจะกลับมาซื้อสินค้าอีก การแปรผลของปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการซื้อสินค้าแฮสแบรนด์ ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก ผู้บริโภคที่มีอายุต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ สินค้าด้านผลิตภัณฑ์ และราคาแตกต่างกัน ส่วนอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าด้านผลิตภัณฑ์ ทางด้านการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าด้านผลิตภัณฑ์และราคา ส่วนทางด้านรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าด้านสถานที่และการส่งเสริมการตลาด

ความคาดหวัง ระดับความคาดหวังที่มีต่อสินค้าไพรเวทแบรนด์โดยรวมมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา พบว่าข้อที่มีระดับความคาดหวังมากที่สุดคือ ด้านราคา เนื่องจากสินค้าไพรเวทแบรนด์คือการใช้ตราสินค้าของคนกลางในการจัดจำหน่าย หรือชื่อของห้างสรรพสินค้าที่จำหน่าย เช่น ปัจจุบัน ห้างบิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ ใช้ชื่อตราสินค้าว่า “ตราบิ๊กซี” ห้างเทสโก้ โลตัสซูเปอร์เซ็นเตอร์ ใช้ชื่อตราสินค้าว่า “ตราโลตัส” ฯลฯ ส่วนมากผู้บริโภคทราบว่าราคาประหยัด ถูกกว่าตราสินค้าทั่วไป คุณภาพพอใช้ได้ ส่วนมากเป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำยาล้างทำความสะอาด น้ำดื่ม กระดาษทิชชู ฯลฯ ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความถี่ในการใช้บ่อย ซื้อบ่อย ไม่ต้องการคุณภาพมากนัก จึงเน้นที่ราคาถูก ซื้อแล้วรู้สึกว่าการประหยัดเงินกว่าสินค้าตราทั่วไป จึงมี

ความคาดหวังในเรื่องของราคาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพล นววงศ์เสถียร (2551:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ ในกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่า ผู้บริหารสินค้าไพรเวทแบรนด์ควรรักษาระดับราคาสินค้าไพรเวทแบรนด์ไว้ในราคาต่ำกว่าสินค้าตราสากลหรือตราปกติเนื่องจากผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ส่วนใหญ่เห็นว่าสินค้าไพรเวทแบรนด์มีราคาประหยัดเหมาะสมกับปริมาณ คุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพดล กรรณิกา (2554:บทคัดย่อ) โดยการสนับสนุนทุนวิจัยของธนาคารกรุงศรีฯ เปิดเผยผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง สำรวจพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม House Brand : กรณีศึกษาตัวอย่างผู้ใช้บริการที่มีอายุ 18-50 ปี ที่พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวอย่างประมาณ 3 ใน 4 ที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม House Brand โดยที่นิยมซื้อมากที่สุด ได้แก่ อาหารแห้ง เช่น ข้าวสาร น้ำตาล น้ำปลา รองลงมาคือขนมขบเคี้ยว เช่น ข้าวเกรียบทอด คุกกี้ และเครื่องดื่ม เช่น น้ำอัดลม น้ำดื่ม น้ำหวาน และเมื่อวิเคราะห์จำแนกตามรายได้ พบว่ากลุ่มที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือนมีแนวโน้มซื้อ House Brand มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า สอดคล้องกับผลสำรวจที่พบว่าปัจจัยเรื่องราคาถูกเป็นปัจจัยแรกที่ทำให้คนตัดสินใจซื้อ House Brand และสอดคล้อง ปรานี เอี่ยมลอกักดี (2552:บทความทางธุรกิจ) เรื่อง การบริหารสินค้าและราคาของตราสินค้าในยุคปัจจุบัน สรุปไว้ว่า การบริหารสินค้าและราคาของตราสินค้าร้านค้า ไม่ว่าจะเป็น แม็คโคร เทสโก้ คาร์ฟูร์ หรือบิ๊กซีก็ตาม มีการเริ่มต้นที่เหมือนกันคือ เริ่มจากสินค้า commodity เพื่อกระตุ้นในการเกิดการทดลองใช้กับกลุ่มที่คนที่ซื้อไม่มากนัก แต่ปริมาณการใช้สูง โดยกำหนดราคาต่ำกว่าสินค้าที่มีชื่อเสียง 20 % และถ้าซื้อมากจะได้รับส่วนลดถึง 25 %

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคมีการรับรู้ในเรื่องผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย มีให้เลือกหลายขนาด ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของตราสินค้าจึงควรเพิ่มผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายให้มาก เพราะส่วนมากเป็นสินค้าสะดวกซื้อที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อัตราการใช้และความถี่ในการซื้อมีมาก สินค้าใช้หมดไว จึงควรมีการหมุนเวียนเปลี่ยนให้สินค้ามีความหลากหลาย ควรเพิ่มขนาดหรือรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่สำหรับความคาดหวังผู้บริโภคให้ความคาดหวังผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยมากที่สุด ถึงแม้ว่าผลิตภัณฑ์จะมีราคาที่ถูกกว่าสินค้าตราทั่วไป แต่ผู้บริโภคก็ยังคำนึงถึงความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและโดยเฉพาะที่เป็นสินค้าที่ต้องใช้ประจำทุกวัน ดังนั้นเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและให้เกิดความภักดีในตราสินค้า ผู้เป็นเจ้าของตราสินค้าไพรเวทแบรนด์ควรคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากขึ้นด้วย

ด้านราคา ผู้บริโภคมีระดับการรับรู้ด้านราคาถูกกว่าผลิตภัณฑ์ตราทั่วไปในตลาด แสดงว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของราคา สนใจข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวกับราคา และด้านความคาดหวังก็คาดหวังว่าราคามีความเหมาะสมกับปริมาณคุณภาพผลิตภัณฑ์ ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของตราผลิตภัณฑ์สินค้าไพรเวทแบรนด์จึงควรตั้งราคาสินค้าให้ต่ำกว่าราคาของสินค้าตราทั่วไป เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดซื้อเพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ควรละเลยใน

เรื่องของคุณภาพ เพราะถึงแม้ว่าราคาจะต่ำกว่าสินค้าตราทั่วไปหากคุณภาพไม่ดี ผู้บริโภคไม่พึงพอใจ ก็จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อในอนาคตได้

ด้านการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคมีระดับการรับรู้ในเรื่องมีจำหน่ายครอบคลุมทุกพื้นที่ เพราะส่วนมากจะวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าของเจ้าของตราสินค้าไปรษณีย์แบรนด์ หากห้างสรรพสินค้ามีสาขามาก การจำหน่ายก็จะครอบคลุมมากตามจำนวนสาขาที่มี แต่ผู้บริโภคมีความคาดหวังว่าสินค้าไปรษณีย์แบรนด์จะวางจำหน่ายเฉพาะในห้างสรรพสินค้าเท่านั้น ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของตราสินค้าไปรษณีย์แบรนด์ ต้องวางจำหน่ายเฉพาะในห้างสรรพสินค้าเท่านั้นเพื่อป้องกันการสับสนและการเข้าใจผิด แต่ให้ความคาดหวังน้อยสุดในด้านมีจำหน่ายครอบคลุมทุกพื้นที่ เพราะมีการรับรู้ว่าเป็นตราของเจ้าของห้างสรรพสินค้าที่ตั้งขึ้นเพื่อวางจำหน่ายในห้างของตนเอง ดังนั้นจึงรับรู้และคาดหวังว่าถึงอย่างไรก็มีจำหน่ายครอบคลุมทุกห้างแน่นอน

ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคมีระดับการรับรู้ในเรื่องมีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะส่วนมากสินค้าไปรษณีย์แบรนด์จะวางจำหน่ายในห้างอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว แต่ด้านความคาดหวังมีความคาดหวังอย่างมากในการทำการส่งเสริมการขาย (ลด แลก แถม สินค้าตัวอย่าง พนักงานขายให้คำแนะนำ ฯลฯ) เพราะส่วนมากเป็นสินค้าสะดวกซื้อที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อัตราการใช้ มีความถี่ในการซื้อมาก ดังนั้น การทำการส่งเสริมการขาย จะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการซื้อไว้อีกมากขึ้น และซื้อซ้ำบ่อยขึ้น และอาจทำให้เกิดความภักดีในตราสินค้าได้ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาทัศนคติ ความคิดเห็น การยอมรับของผู้บริโภค โดยทำการศึกษาแต่ละตราสินค้าไปรษณีย์แบรนด์ และนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบว่าเป็นอย่างไร
2. ศึกษาทัศนคติ ความคิดเห็น การยอมรับของผู้บริโภค ที่มีต่อตราสินค้าทั่วไปที่เป็นสินค้าชนิดเดียวกันและนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบ
3. ศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะเกิดตราสินค้าไปรษณีย์แบรนด์ในอนาคต ทั้งที่เป็นสินค้าสะดวกซื้อ สินค้าเปรียบเทียบซื้อ สินค้าเจาะจงซื้อ หรือ สินค้าไม่ตระหนักซื้อ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ลำดับแรก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกและท่านอธิการบดี ดร.สมศักดิ์ รุ่งเรือง ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ ขอบพระคุณ ดร.ทิวา พงศ์ธนไพบุลย์ ที่ให้ความหวังใยระหว่างการทำวิจัยฉบับนี้ ตลอดมา ขอบพระคุณ ผศ.ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์ ดร.ภูษิตย์ วงษ์เล็ก ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร ดร.สิทธิชัย ฝรั่งทอง ในการตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข ด้านความถูกต้องเชิงเนื้อหา และขอบพระคุณ อ.ธิปไตย โสคติวรรณ ในการตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข ด้านความถูกต้องเชิงเนื้อหาและด้านสถิติ คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในทุก ๆ เรื่องแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก และขอบคุณ อ.เรวดี วงศ์เดอริ และอ. นันทน์ ภัส สว่างกร ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา

ขอบพระคุณท่านเจ้าของหนังสือ ตำราวิชาการ บทความ วารสาร งานวิจัย เว็บไซต์ ทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการอ้างอิงเพื่อความสมบูรณ์ของบทความวิจัย และขอบพระคุณผู้ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วน

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่เอ่ยถึงข้างต้นที่ทำให้บทความวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์และสำเร็จ ล่วงตามเป้าหมายและต้องขออภัยหากมิได้กล่าวถึงผู้ที่ให้ความช่วยเหลือบางท่าน จึงขอมอบความดีในการดำเนินงานทั้งหมดแก่ผู้มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งผู้ที่ย่อนนามและไม่ได้เอ่ยนาม ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วยความเคารพอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา.2544. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Window. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กันยา สุวรรณแสง.2532.จิตวิทยาทั่วไป.กรุงเทพฯ ฯ:อักษรพิทยา
- กฤติยา วงศ์ก้อม.2546. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. โปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม
- ขวัญใจ รัตนมงคล.2551. ความจงรักภักดีของผู้บริโภคต่อธุรกิจค้าปลีกข้ามชาติขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดปทุมธานี.การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จินดา สรณกุลพานิช.2553.ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการบริโภคแฮนด์แบรนด์ กรณีศึกษาห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส เขตลาดพร้าว. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ดรุณี อัสวปรีชา.โครงการจัดทำข้อมูลองค์ความรู้ งวดที่ 1 : นิยามธุรกิจ การตลาด
- นิตยา จิตรภักษ์ธรรม.2550. นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
กรุงเทพฯ ฯ : หจก.ภาพพิมพ์
- นภวรรณ คณานุกรักษ์.2549. นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา. กรุงเทพฯ ฯ:บริษัท ซี วี แอล การพิมพ์ จำกัด
- นพดล กรรณิกา.2554. พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม House Brand . ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย
เอแบคนวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ โดยการสนับสนุนทุนวิจัยของธนาคารกรุงศรี ฯ
- นฤมล ปฐมศิริ.2553. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าแฮนด์แบรนด์ “คาร์ฟูร์” ของผู้บริโภค
ใน
เขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- รณชัย ต้นตระกูล.2550.การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ ฯ:ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซีเคแอนด์เอส โฟโต้สตูดิโอ
- ปราณี เอี่ยมลลอกักดี.2552. งานวิจัยเรื่อง การบริหารสินค้าและราคาของตราสินค้าในยุคปัจจุบัน บทความทางธุรกิจ สุกรีที่ 25 ธันวาคม 2552
- วิหวัศ รุ่งเรืองผล. 2546. หลักการตลาด.คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์
- อำพล นววงศ์เสถียร.2551. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าไพรเวทแบรนด์ในกรุงเทพมหานคร. ทุนวิจัยวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก.
- วาริรัตน์ พุทธิพรชัย.2554. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าแฮนด์แบรนด์ ประเภทกลุ่มผลิตภัณฑ์ เครื่องปรุงอาหารตราเทสโก้ ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญา บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Yamane, Taro.1967. Statistics : An Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper & Row.

<http://mhtml:file//G://กรุงเทพ.ฯ>

<http://www.bigg.co.th>

<http://www.tesgolotus.co.th>

<http://www.gotomanager.com/news/details.aspx?id=3141>

**การพิจารณาเลือกใช้บริการการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี โดยผู้ประกอบการ ธุรกิจที่จัด
ทะเบียน ในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ใน เขตจังหวัดนครปฐม**
**The Consideration in Selection on Accounting Offices Providing Accounting
Services for New Registered Business in Nakhonpathom Province**
During 2550 to 2552

ธนวรรณ แฉ่งขำโถม
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี
Mamablue_th@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การพิจารณาเลือกใช้บริการการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี โดยผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียน ในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ในเขตจังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์ ศึกษาถึงปัจจัยที่ผู้ประกอบการธุรกิจใช้ในการพิจารณาเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชี และเปรียบเทียบให้เห็นถึงระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีในเขตจังหวัดนครปฐมและพื้นที่ใกล้เคียงในการนำไปปรับปรุงกลยุทธ์การให้บริการ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจในการเลือกใช้อำนาจหน้าที่ให้บริการที่ดี เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดนครปฐม ในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2552 โดยได้ผลการวิจัยที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้ประกอบการธุรกิจยังคงให้ความสำคัญกับปัจจัยในด้านผลิตภัณฑ์คือคุณภาพการให้บริการโดยเฉพาะความรับผิดชอบในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ในเรื่องความถูกต้องของงบการเงินและการเสียภาษีที่ถูกต้อง ปัจจัยด้านราคา คือค่าบริการก็ยังมี ความสำคัญแต่เป็นรองลงมา แต่กลับมีความสำคัญในแง่การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงผู้ให้บริการถ้าหากถูกปรับราคาค่าบริการ และปัจจัยในด้านสถานที่ตั้งของสำนักงานไม่ค่อยมีความสำคัญ เพราะจังหวัดนครปฐมเป็นเขตรอบนอกของกรุงเทพมหานครและเทคโนโลยีการสื่อสารยุคใหม่ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการติดต่อสื่อสารได้มาก

คำสำคัญ ธุรกิจบริการ, การพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้บริการจัดทำบัญชี, สำนักงานบัญชี

Abstract

This research is about the consideration of choosing accounting offices for their book-keeping services by the [entrepreneur](#) of the new registered business offices in Nakhon Pathom province during 2550 to 2552 . The purpose of this research is to study the factors that the entrepreneurs consider useful in choosing the service from their accounting firms. And to show the levels of various important factors which will be beneficial and useful in improving the service strategy to entrepreneurs of Accounting firms in Nakhon Pathom province and the areas nearby. And it is also beneficial to the business entrepreneurs in choosing the right accounting firms that provide good service.

Using the questionnaires in collecting the data from the entrepreneurs of registered businesses in Nakhon Pathom province during the years 2550 to 2552 , the results of the research is interesting. The business entrepreneurs are still focusing on the factors in the product that is the quality in servicing especially the responsibility to coordinate with government agencies in the accuracy of financial statements and payment of the correct tax. The price factor which is the service value is still important but it's only a minor one. But it is important in terms of the decision in changing service providers if the service charges were adjusted. Factor in the location of the firms is not so important because Nakhon Pathom is the joint area of Bangkok and modern communication in technology that can help solve many problems.

Key words: Service business, Accounting firms,

1. บทนำ

การดำเนินธุรกิจในโลกปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น และมีการแข่งขันสูงขึ้น ธุรกิจจะต้องปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้ อยู่รอดได้ และสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ธุรกิจจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่ดีที่สามารถนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง แม่นยำ โดยเฉพาะ ข้อมูลสารสนเทศทางการเงินและการบัญชี ถือว่าเป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีความสำคัญมากที่สุด ถือเป็นหัวใจสำคัญในการนำไปใช้พิจารณาตัดสินใจ ซึ่งบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในกิจการอันได้แก่ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ลูกค้า พนักงาน ส่วนราชการ และชุมชน มีความจำเป็นต้องนำข้อมูลทางการเงินบัญชีไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่างๆกัน ดังนั้นข้อมูลทางการเงินบัญชีที่ได้นั้นจะให้ประโยชน์ต่อผู้ใช้

เต็มทีก็ต่อเมื่อข้อมูลที่ใช้ในการบันทึกบัญชีนั้น เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ รัฐจึงมีการกำหนดวิธีปฏิบัติกรควบคุมการจัดทำบัญชีเพื่อให้บันทึกบัญชีได้สามารถแสดงความเชื่อมั่นในข้อมูลทางการเงินนั้นได้ นักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานรวบรวมข้อมูลทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ดังกล่าวได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเภทธุรกิจ หลักการดำเนินงาน หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติของอุตสาหกรรมที่กิจการดำเนินงานอยู่ ลักษณะของรายงาน เกณฑ์ทางบัญชีที่ใช้ในการแสดงข้อมูลทางการเงิน (ศิลปพร ศรีจันเพชร. 2546 : 8) และความรู้ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ 117 ปีพ.ศ.2543 ซึ่งกำหนดให้ธุรกิจจะต้องจัดทำบัญชี โดยผู้ประกอบการ ในฐานะ กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบที่จะต้องจัดให้มีการทำบัญชี โดยจะต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีของกิจการ ซึ่งผู้มีหน้าที่ทำบัญชี เรียกว่า “ ผู้ทำบัญชี” หรือ “พนักงานบัญชี” หรือ “เสมียนบัญชี” (Bookkeeper) ซึ่งผู้ทำบัญชีของกิจการอาจจะอยู่ในฐานะพนักงานลูกจ้างของกิจการ เอง หรือ เป็นผู้ทำบัญชีของสำนักงานบริการรับทำบัญชีก็ได้ ผู้ทำบัญชีจึงต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และ การเลือกใช้บริการจัดทำบัญชีจากสำนักบัญชี เป็นอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งธุรกิจส่วนหนึ่งเลือกที่จะใช้ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก และธุรกิจขนาดกลาง ซึ่งมีปัจจัยหลายด้านที่เป็นเหตุผลสำคัญในการเลือกใช้บริการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี ไม่ว่าจะเป็นการทำบัญชีเต็มรูปแบบทั้งระบบ หรือ บางส่วน แต่ในความเป็นจริงแล้วการใช้บริการจากสำนักงานบัญชีก็ยังมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งในงานวิจัยนี้จะได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาเพื่อนำเสนอและหาแนวทางในการปรับปรุงร่วมกัน เพื่อที่จะให้บริการจากสำนักงานบัญชีมีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการและสามารถยกระดับของวิชาชีพบัญชีให้ดียิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้องตรงตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และถูกต้องตรงตามมาตรฐานที่ถูกกำหนดใช้ เพื่อให้ได้งบการเงินที่มีคุณภาพ สามารถให้ข้อมูลที่มีคุณภาพต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน

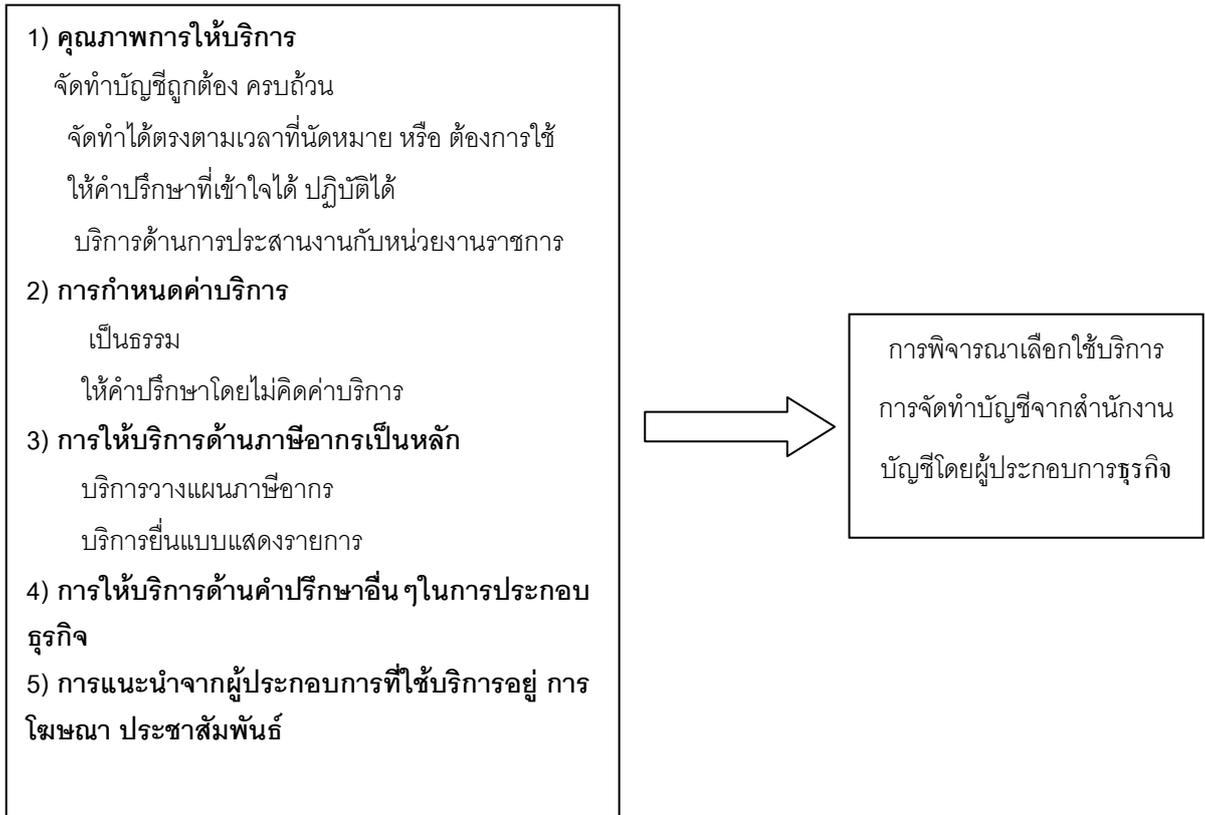
2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ใช้พิจารณาเลือกใช้บริการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี โดยผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียน ในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ใน เขตจังหวัดนครปฐม

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพิจารณาเลือกใช้บริการการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี โดยผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียน ในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ใน เขตจังหวัดนครปฐม ที่มีรูปแบบธุรกิจ ทุนจดทะเบียน ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจที่แตกต่าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดงานวิจัย การพิจารณาเลือกใช้บริการการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ลักษณะแวดล้อมทั่วไปของการบัญชี
2. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547
3. ส่วนผสมทางการตลาดของตลาดบริการ
4. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ
5. แนวความคิดทั่วไปในการเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ลักษณะแวดล้อมทั่วไปของการบัญชี

เนื่องจากความสำคัญของการใช้ข้อมูลทางบัญชี ที่ผู้บริหารในกิจการต้องมีข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้อง ครบถ้วน เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และทันท่วงที เพื่อใช้ในการตัดสินใจที่ดี นั้น ต้องมาจากการจัดทำบัญชีที่มีมาตรฐาน ถูกต้องตามหลักการที่รับรองทั่วไป และอยู่ในกรอบของแม่บทการบัญชีซึ่งความหมายของการบัญชีหมายถึงศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือ การให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายและผู้สนใจในกิจกรรมของกิจการ โดยกระบวนการ วิเคราะห์ จัดประเภท และบันทึกรายการโดยมีแผนที่ได้จัดวางไว้

เพื่อความเป็นระเบียบในการดำเนินกิจการ และสามารถแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของการประกอบกิจการได้ (ศิลปพร ศรีจันเพชร. 2546 : 8)

2. ในส่วนของพระราชกฤษฎีกา 2543 จะกำหนดหน้าที่ของกิจการที่จะต้องจัดให้มีการทำบัญชี โดยกำหนดในมาตราต่างๆทั้งในด้านคุณสมบัติของผู้ทำบัญชี บัญชีที่จะต้องจัดทำ และระเบียบวิธีปฏิบัติต่างๆที่จำเป็น และ ในส่วนของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี 2547 จะเป็นการกำหนดให้มืองค์กรทางวิชาชีพคือ “สภาวิชาชีพบัญชี” ที่จะป็นองค์กรในการเข้ามากำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้ป็นไปตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ (พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547)

3. ส่วนผสมทางการตลาดของตลาดบริการซึ่งนับเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีประกอบด้วย 1) ผลិតภักดิ์ หรือการบริการ ได้แก่คุณภาพของการบริการ 2) ราคา การกำหนดค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพของการบริการ 3) ช่องทางการจัดจำหน่ายหรือการให้บริการได้แก่ช่องทางต่างๆในการเสนอบริการ 4) การส่งเสริมทางการตลาด ซึ่งได้แก่การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ 5) พนักงาน 6) กระบวนการให้บริการได้แก่กระบวนการให้บริการต้องอาศัยพนักงานที่มีประสิทธิภาพหรือเครื่องมือที่ทันสมัย 7) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่คุณลักษณะอื่นที่แสดงถึงคุณภาพของการบริการ เช่นความทันสมัย สะดวกสบาย เป็นต้น (จัตราพร เสมอใจ : 2545)

การศึกษาถึงแนวความคิดด้านธุรกิจการให้บริการ ได้แบ่งแยกงานบริการออกป็นดังนี้ 1) บริการหลัก 2) บริการพื้นฐาน 3) บริการที่คาดหวัง 4) บริการพิเศษเพิ่มเติม 5) บริการที่ไม่ได้คาดหวัง(ชัยสมพล ชาวประเสริฐ: 2546)

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538 : 351) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคไว้ว่า ลักษณะการตัดสินใจซื้อ (Decision) หมายถึง การเลือกกิจกรรมจากสองทางเลือกขึ้นไป (Schiffman and Kanuk . 1994 : 555) เมื่อบุคคลมีทางเลือกในการตัดสินใจซื้อระหว่างสองตราสินค้า บุคคลอยู่ในภาวะที่จะทำการตัดสินใจซื้อ ในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค มีทัศนะ 4 ประการ คือ

1. บุคคลที่ตัดสินใจซื้อโดยถือเกณฑ์เศรษฐกิจ (Economic Man)
2. บุคคลที่ตัดสินใจซื้อโดยคล้อยตามบุคคลอื่น (Passive Man)
3. บุคคลที่ตัดสินใจซื้อด้วยความเข้าใจ (Cognitive Man)
4. บุคคลที่ตัดสินใจซื้อด้วยอารมณ์ (Emotion Man) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บุคคลที่ตัดสินใจซื้อ โดยถือเป็นเกณฑ์เศรษฐกิจ (Economic man หรือ Economic Man Theory) ทฤษฎีนี้สมมติว่าผู้บริโภคใช้หลักเหตุผลประเมิน จัดลำดับทางเลือกแต่ละผลิตภัณฑ์และทางเลือกซึ่งให้มูลค่าสูงสุด (Schiffman and Kanuk. 1994 : 660)

2. บุคคลตัดสินใจซื้อโดยคล้อยตามบุคคลอื่น (Passive Man หรือ Passive Man Theory) หมายถึง ทฤษฎีมนุษย์ที่แสดงว่าผู้บริโภคเป็นผู้ยอมจำนนต่อการใช้ความพยายามทางการตลาดของนักการตลาด (Schiffman and Kanuk. 1994 :664)

3. บุคคลที่ตัดสินใจซื้อด้วยความเข้าใจ (Cognitive Man) โดยทฤษฎีนี้กำหนดโมเดลความเป็นมนุษย์ซึ่งระบุว่าผู้บริโภคเป็นผู้ค้นหาข้อมูลที่เหมาะสมซึ่งสามารถทำให้เกิดการตัดสินใจ ซื้ออย่างเหมาะสม (Schiffman and Kanuk. 1994 :658)

4. บุคคลที่ตัดสินใจซื้อด้วยอารมณ์ (Emotion Man) เป็นโมเดลซึ่งเสนอว่าผู้บริโภคทำการตัดสินใจโดยอาศัยหลักเกณฑ์ดุลพินิจของผู้บริโภค หรือความรู้สึกส่วนตัว เช่น ความรัก ความภาคภูมิใจ ความกลัว ความรู้สึกการยกย่องมากกว่าการประเมินข้อมูลที่ได้มาจริง (Schiffman and Kanuk. 1994 :660)

5. แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกใช้สำนักงานบัญชี

ซึ่งพบว่าจะให้ความสำคัญกับ ราคาค่าบริการ ซึ่งจะต้องเหมาะสมกับคุณภาพการให้บริการ ซึ่งหมายถึงทั้งบริการหลัก บริการพื้นฐาน และ บริการพิเศษเพิ่มเติม แนวความคิดในการเปลี่ยนสำนักงานบัญชี จนกว่าจะพบการให้บริการที่ดีสมราคาการจัดตั้งสำนักงานบัญชีตัวแทน ซึ่งหมายถึง สำนักงานบัญชีที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพากรให้สามารถยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษี หรือดำเนินการอื่นใดตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดในนามของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร www.rd.go.th โดยสำนักงานบัญชีดังกล่าวกรมสรรพากรให้สามารถยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษี หรือดำเนินการอื่นใดตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดในนามของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร www.rd.go.th โดยสำนักงานบัญชีดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดตามประกาศกรมสรรพากร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธรรมศักดิ์ รัชชธรรมธัญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกสำนักงานบัญชี ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้สำนักงานบัญชี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร และด้านราคา ส่วนปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ปัจจัยด้าน

ผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้สำนักงานบัญชี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากคือการตอบสนองและแก้ไขปัญหาให้ได้อย่างถูกต้อง ปัจจัยด้านราคา ที่มีความสำคัญซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

เบญจมาภรณ์ เทพวิญญาภิจ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการให้บริการการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า สำนักงานบัญชีส่วนใหญ่มีวิธีการจัดทำบัญชีโดยระบบคอมพิวเตอร์และจัดทำด้วยมือร่วมกันมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.4 ความต้องการของลูกค้าในการใช้บริการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชีในระดับมากที่สุดคือเพื่อยื่นเสียภาษีต่อกรมสรรพากร และเพื่อนำส่งงบประจำปีต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.64 และ 4.50 ตามลำดับ ส่วนด้านการคิดอัตราค่าบริการจะพิจารณาจากปริมาณงานมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.71 อยู่ในระดับมากที่สุด

อัญชญา เหมวงศ์กุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการในการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจนิติบุคคลในจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่ใช้บริการจากสำนักงานบัญชีมีความเห็นว่า การใช้บริการจากสำนักงานบัญชีมีความน่าเชื่อถือมากในเรื่องการจัดทำบัญชี การให้คำปรึกษาตลอดจนคำปรึกษาด้านภาษีอากร และสามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าพนักงานเมื่อผู้ประกอบการมีปัญหา ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการจัดทำงบการเงินเพื่อยื่นเสียภาษีต่อกรมสรรพากร ขณะเดียวกันก็เห็นด้วยในการจัดทำบัญชี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน และตัดสินใจ ผู้ประกอบการต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีเป็นเครื่องมือในการ

นงนุช สารทอง (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจ ในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา และเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้บริการจัดทำบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการศึกษาพบว่า ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีของสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็น กรรมการผู้จัดการหรือหุ้นส่วนผู้จัดการ โดยอาศัยแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีจาก การแนะนำของผู้อื่น โดยจะเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีที่มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ในเขตจังหวัดพะเยา และส่วนใหญ่เคยเปลี่ยนการใช้บริการสำนักงานบัญชีมาก่อน สาเหตุของการเปลี่ยนเนื่องมาจากผู้ให้บริการเดิมขาดความรับผิดชอบ และเมื่อจำแนกตามปัจจัยในการพิจารณาเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีพบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการให้ผู้ให้บริการมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการทำบัญชีได้ถูกต้อง ไม่มีปัญหากับกรมสรรพากร และสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังกับกรมสรรพากรได้ ปัจจัยด้านราคาผู้ตอบแบบสอบถามส่วน

ใหญ่ต้องการให้มีการคิดค่าธรรมเนียมในการให้บริการ โดยพิจารณาจากเอกสารที่ให้บริการที่บัญชี และดูจากประเภทของกิจการ ปัจจัยด้านสถานที่ หรือช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานบัญชีที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดพะเยา และได้ให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารที่สะดวก ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสนใจต่อการให้บริการที่ครบวงจร โดยมีการแจ้งข่าวสารด้านภาษีอากร มีการให้คำแนะนำด้านเอกสารตามความต้องการของการให้บริการ ต้องการให้ผู้บริการมีความรับผิดชอบจัดทำบัญชีได้ถูกต้องไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสรรพากร หรือเมื่อเกิดปัญหาภายหลังก็สามารถแก้ปัญหาได้ มีการติดต่อสื่อสารที่สะดวก คิดค่าบริการที่เหมาะสมและสามารถเก็บรักษาความลับของลูกค้าได้

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยที่ได้ศึกษานี้ ส่วนใหญ่ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการพิจารณาเลือกใช้บริการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี โดยพิจารณาจากส่วนประสมทางการตลาดของตลาดบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณภาพของบริการ ความน่าเชื่อถือมากในเรื่องการจัดทำบัญชี การให้คำปรึกษาตลอดจนคำปรึกษาด้านภาษีอากร และสามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าพนักงานเมื่อผู้ประกอบการมีปัญหา ด้านราคา พิจารณาจากค่าบริการที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากเอกสารที่ให้บริการที่บัญชีและดูจากประเภทของกิจการ ซึ่งตรงกับงานวิจัยนี้ที่ให้ผลเหมือนกัน แต่ที่แตกต่างกันก็คือ การเลือกใช้บริการในเขตจังหวัดนครปฐมเองกลับไม่เป็นนัยสำคัญ เนื่องจากความเจริญของเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และการเปลี่ยนแปลงผู้ทำบัญชี ก็จะมีสาเหตุมาจากการปรับราคาค่าบริการ โดยผู้ประกอบการมองว่าเป็นการเอาเปรียบ

3. วิธีวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำมาเป็นกรอบแนวทางการศึกษาวิจัย เรื่อง การพิจารณาเลือกใช้บริการการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี โดยผู้ประกอบการ ธุรกิจที่จดทะเบียนในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ใน เขตจังหวัดนครปฐม มีวิธีดำเนินการศึกษาตามลำดับ ดังนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 1,502 ราย โดยแบ่งตามการจดทะเบียนพาณิชย์ในรูปแบบธุรกิจที่ต่างกัน ดังนี้ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์)

1. บริษัท จำกัด	1,201 ราย
2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด	301 ราย

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample Groups) ได้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 316 ราย ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) โดยกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เป็น 0.05 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่

(Yamane, 1967, p. 191)

จากจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ ผู้วิจัยได้ทำการกระจายการเลือกเก็บตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

ลำดับ	ธุรกิจ	ตัวอย่าง	ทุนจดทะเบียน (บาท)		
			เกิน 50 ล้าน	5-50 ล้าน	ต่ำกว่า 5 ล้าน
1	บริษัทจำกัด	215	9	23	183
2	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	101	0	11	90

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ในเขตจังหวัดนครปฐม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการพิจารณาเลือกใช้บริการการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี

โดย ผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ในเขตจังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ตรวจสอบความถี่เป็นร้อยละ

ตอนที่ 2 ให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด 2543 : 69)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
4.51 – 5.00	ความสำคัญมากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานได้แก่

1. ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และ
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งได้ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

จากข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ข้อสรุปดังนี้คือ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 317 คน (เนื่องจากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามเผื่อไว้เป็นจำนวนหนึ่ง และได้ใช้เวลาส่งหลายรอบ เมื่อได้ตัวอย่างมา 317 ราย จึงไม่ได้ตัดออก) เป็นชาย 74 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และเป็นหญิง 243 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 ซึ่งมีอายุ ส่วนใหญ่ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.9 รองลงมาคืออายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.9 และในอันดับที่สาม มีอายุ 25-35 ปี และอายุมากกว่า 50 ปี ซึ่งจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 17.0 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและสมุหบัญชีของกิจการคิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมาเป็นตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ หรือหุ้นส่วนผู้จัดการคิดเป็นร้อยละ 24.0 อันดับที่สามผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพนักงานบัญชีของกิจการมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 20.5 และอันดับที่สี่ เป็น หุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นอื่นๆ อีกร้อยละ 25.8 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีคุณวุฒิทางการศึกษา มากที่สุดในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาเป็นคุณวุฒิมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 26.5 และอันดับที่สาม คุณวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 14.8

สำหรับประเภทของธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบริษัทจำกัดคิดเป็นร้อยละ 67.5 และเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดคิดเป็นร้อยละ 32.5 โดยเป็นกิจการที่ดำเนินธุรกิจ การให้บริการคิดเป็นร้อยละ 50.5 ธุรกิจการพาณิชย์กรรมคิดเป็นร้อยละ 35.3 และธุรกิจอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 14.2 ซึ่งธุรกิจเหล่านี้มีการจดทะเบียนจัดตั้งกิจการในปีพ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 10.7 จดทะเบียนจัดตั้งกิจการในปีพ.ศ. 2551 คิดเป็นร้อยละ 33.4 และจดทะเบียนจัดตั้งกิจการในปีพ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 55.8 ซึ่งกิจการที่ตอบแบบสอบถามเป็นกิจการที่มีทุนจดทะเบียนดังนี้คือ ทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 5 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 73.2 ทุนจดทะเบียน ตั้งแต่ 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 50 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 22.7 และ ทุนจดทะเบียนเกิน 50 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 4.1 ในส่วนของกิจการของผู้ตอบแบบสอบถามที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดนครปฐมทุกกิจการมีการจ้างพนักงานบัญชีไว้อย่างน้อยมีจำนวน 1 คน และจำนวนมากที่สุด ถึง 12 คน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 3 คนและกิจการส่วนใหญ่จะมีพนักงานบัญชีอย่างน้อย 2 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 31.9 พนักงานบัญชีที่มีอยู่เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการบัญชีทั้งหมด โดยกิจการที่มีพนักงานบัญชีที่มีวุฒิอยู่ในระดับ ปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 48.89 และเป็นผู้ที่มีวุฒิทางการบัญชีในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.10

สำหรับลักษณะงานของพนักงานบัญชีที่มีอยู่ในกิจการ จะได้รับการมอบหมายให้ทำงานด้านบัญชีดังต่อไปนี้คือ ทำหน้าที่รวบรวมเอกสารเบื้องต้นและตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 96.21 ได้รับมอบหมายให้จัดทำสมุดรายวันขั้นต้นมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 66.25 ได้รับมอบหมายให้จัดทำสมุดแยกประเภทต่างๆไปคิดเป็นร้อยละ 61.83 ได้รับมอบหมายให้จัดทำบัญชีแยกประเภทย่อย สต็อกสินค้า บัญชีลูกหนี้และเจ้าหนี้รายตัวคิดเป็นร้อยละ 79.18 ได้รับมอบหมายให้จัดทำงบทดลองคิดเป็นร้อยละ 32.18 ได้รับมอบหมายให้จัดทำงบการเงิน คิดเป็นร้อยละ 15.77 และได้รับมอบหมายให้จัดทำรายงานประเภทอื่นๆ เช่น รายงานการจัดชั้นลูกหนี้การค้าคิดเป็นร้อยละ 11.67

ดังนั้นกิจการจึงต้องใช้บริการจากสำนักงานบัญชีโดยการมอบหมายให้ทำงานด้านบัญชีดังต่อไปนี้คือ ทำหน้าที่รวบรวมเอกสารเบื้องต้น คิดเป็นร้อยละ 1.89 ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบเอกสารขั้นต้น คิดเป็นร้อยละ 100 มอบหมายให้จัดทำสมุดรายวันขั้นต้นมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 42.90 ได้รับมอบหมายให้จัดทำสมุดแยกประเภทต่างๆไปคิดเป็นร้อยละ 47.95 ได้รับมอบหมายให้จัดทำบัญชีแยกประเภทย่อย สต็อกสินค้า บัญชีลูกหนี้และเจ้าหนี้รายตัวคิดเป็นร้อยละ 37.22 ได้รับมอบหมายให้จัดทำงบทดลองคิดเป็นร้อยละ 84.22 ได้รับมอบหมายให้จัดทำงบการเงิน คิดเป็นร้อยละ 87.38 และได้รับมอบหมายให้จัดบริการประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะ การตรวจสอบบัญชี คิดเป็นร้อยละ 97.16

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการเลือกใช้บริการของสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีพบว่าผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกใช้บริการในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี เป็น กรรมการ

ผู้จัดการ/หุ้นส่วนผู้จัดการ ส่วนใหญ่โดย คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมาเป็นสมุห์บัญชี/พนักงานบัญชี คิดเป็นร้อยละ 18.9 และอันดับสุดท้ายเป็น ผู้ถือหุ้น/หุ้นส่วนคิดเป็นร้อยละ 12.9 โดยกิจการมีวิธีการหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี ดังนี้คือ จากการแนะนำของผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 35.33 จากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ หรือเว็บไซต์คิดเป็นร้อยละ 25.79 จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่นกรมสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า พาณิชยจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 11.04 จากการแนะนำตัวเองของสำนักงานบัญชี คิดเป็นร้อยละ 17.98 จากกิจการในเครือเดียวกันซึ่งใช้บริการอยู่ก่อนและคิดเป็นร้อยละ 6.94 และจากกรณีอื่นๆเช่น รู้จักกันเป็นการส่วนตัวมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 9.46

การเลือกใช้บริการของสำนักงานบัญชี โดยคำนึงถึงที่ตั้งของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการกิจการผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกใช้สำนักงานบัญชีที่ไม่ได้มีสถานประกอบการในเขตจังหวัดนครปฐม ถึงร้อยละ 44.8 รองลงมาเป็นการใช้บริการจากบุคคลธรรมดาที่รับจัดทำบัญชีร้อยละ 25.9 และ อันดับสุดท้ายเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีในเขตจังหวัดนครปฐมร้อยละ 24.0

กิจการที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยเปลี่ยนการใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีมาก่อนเลยคิดเป็นร้อยละ 50.79 ส่วนที่เคยเปลี่ยนการใช้บริการสำนักงานบัญชีมีสาเหตุต่างๆกัน ดังนี้คือ ผู้ให้บริการเดิมไม่มีความรู้ความชำนาญคิดเป็นร้อยละ 1.26 ผู้ให้บริการเดิมไม่มีความรับผิดชอบคิดเป็นร้อยละ 4.73 ผู้ให้บริการเดิม ไม่สามารถจัดทำบัญชีให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดคิดเป็นร้อยละ 2.84 ผู้ให้บริการเดิมทำบัญชีไม่ถูกต้อง ทำให้กิจการต้องเสียเบี้ยปรับเงินเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 4.10 ผู้ให้บริการเดิมไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า(กรณีมีปัญหาทางภาษีอากร)คิดเป็นร้อยละ 2.52 ผู้ให้บริการเดิมคิดค่าธรรมเนียม ค่าบริการสูงไป คิดเป็นร้อยละ 23.97 ไม่สะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการคิดเป็นร้อยละ 4.10 และสถานที่ตั้งของสำนักงานบัญชีไม่สะดวกในการติดต่อคิดเป็นร้อยละ 5.68

สำหรับการให้ความสำคัญต่อคุณภาพของการให้บริการในการจัดทำบัญชีในแต่ละเรื่อง ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญโดยมีระดับความสำคัญและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เรื่องความสำคัญของคุณภาพการให้บริการ

คุณภาพของการให้บริการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ผู้ให้บริการ มีความรู้ความชำนาญ	4.44	0.61
2. ผู้ให้บริการ มีความรับผิดชอบ	4.84	0.37
3 ผู้ให้บริการ มีการอธิบายงาน และจัดทำรายละเอียด ประกอบงบการเงินที่จัดทำได้	4.04	0.90
4 การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเองของผู้ให้บริการ	4.26	0.71
5 ผู้ให้บริการสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในบริการ	4.82	0.44

6 ผู้ให้บริการ สามารถจัดทำบัญชีเสร็จภายในเวลาที่กำหนด	4.94	0.24
7 ผู้ให้บริการ สามารถ จัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้องไม่มีปัญหา กับหน่วยงานของรัฐ	4.78	0.52
8 สามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังจากการส่งงบการเงินให้หน่วยงานของรัฐ	4.78	0.52
9 เก็บรักษาความลับของลูกค้าได้	4.76	0.43
10 เข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าและให้ความสนใจที่จะ ตอบสนองความต้องการของลูกค้า	4.55	0.67
11 ให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชี การรวบรวม และการตรวจสอบข้อมูลขั้นต้น	4.16	0.97

ปัจจัยในการพิจารณาเลือกใช้บริการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ	3.73	1.18
2. ชื่อเสียงและประสบการณ์ของสำนักงานบัญชี	3.92	1.24
3. การบริการหลังจกปฏิบัติงานเสร็จสิ้นตามข้อตกลง	4.27	0.74
4. สถานที่ตั้งของสำนักงานบัญชีสะดวกต่อการติดต่อ	3.94	0.99
รวม	4.58	0.49

ในการให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคิดค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความคิดเห็นว่าควรคิดคำนวณจาก ปริมาณเอกสารทางบัญชี เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.7 อันดับรองลงมาเป็น ประเภทของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 23.7 และอันดับสุดท้าย เป็นทุนจดทะเบียนคิดเป็นร้อยละ 22.1

สำหรับการให้ความสำคัญต่ปัจจัยในการพิจารณาเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีได้ให้ความสำคัญต่ปัจจัยต่างๆ โดยมีระดับของความสำเร็จและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เรื่อง ปัจจัยในการพิจารณาเลือกใช้บริการ

5. ค่าธรรมเนียมบริการที่เหมาะสม	4.77	0.42
6. คำแนะนำจากบุคคลที่มีความเชื่อถือ เช่น ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ของกิจการ	4.11	0.75
7.สามารถอธิบายหลักเกณฑ์ทางบัญชีและภาษีให้กิจการเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องโดยเฉพาะการวางแผนภาษีให้เสียภาษีประหยัดอย่างถูกต้อง	3.72	1.05
รวม	4.07	0.91

ส่วนของบริการอื่นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้สำนักงานบัญชีมีส่วนในการให้บริการด้วย นอกเหนือจากงานด้านการจัดทำบัญชีมีดังต่อไปนี้คือ การวางระบบบัญชีคิดเป็นร้อยละ 11.0 ด้านการตรวจสอบบัญชีคิดเป็นร้อยละ 97.16 ด้านการให้คำปรึกษาปัญหาภาษีอากร กฎหมาย ธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 87.10 ด้านการบริการจดทะเบียนจัดตั้งกิจการหรือเปลี่ยนแปลงรายการจด

ทะเบียนอื่นๆ การเพิ่มทุน การลดทุน คิดเป็นร้อยละ 15.10 ด้านการจัดหาบุคลากรทางด้านบัญชีคิดเป็นร้อยละ 45.40 ด้านการให้คำแนะนำการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดทำบัญชีคิดเป็นร้อยละ 32.80 ด้านการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในคิดเป็นร้อยละ 18.60 และด้านการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ เช่น ช่องทางการตลาด กลยุทธ์ในการแข่งขันคิดเป็นร้อยละ 4.40 ซึ่งกิจการผู้ตอบแบบสอบถามทุกรายได้ใช้บริการสำนักงานบัญชี ในด้านอื่นที่นอกเหนือจากการจัดทำบัญชีด้วย ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นในด้านการสอบบัญชีโดยสำนักงานบัญชี จะดำเนินการให้แบบครบวงจร กล่าวคือเมื่อจัดทำบัญชีให้แล้วก็จะจัดหาผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้สอบบัญชีภาษีอากรเพื่อมาลงนามรับรองงบการเงินให้ด้วย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การพิจารณาเลือกใช้บริการการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชี โดยผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียน ในช่วงปี 2550 ถึงปี 2552 ในเขตจังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์ ศึกษาถึงปัจจัยที่ผู้ประกอบการธุรกิจใช้ในการพิจารณาเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชี และเปรียบเทียบให้เห็นถึงระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีในเขตจังหวัดนครปฐมและพื้นที่ใกล้เคียงในการนำไปปรับปรุงกลยุทธ์การให้บริการ การดำเนินงานให้บริการแก่ลูกค้าซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจที่ต้องจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี 2547 และเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจในการเลือกใช้อำนาจสำนักงานบัญชีที่ให้บริการที่ดี เหมาะสมสามารถจัดทำงบการเงินที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการได้ใช้ข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจทางธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น จากงานวิจัยนี้ได้ผลที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษามาแล้วในบางประการ และมีความขัดแย้งในบางประการ อันเนื่องจากสภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ในงานวิจัยครั้งนี้ได้พบประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นธุรกิจที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดนครปฐมในช่วงเวลาปี 2550 ถึง 2552 ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจการให้บริการ ที่มีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 5 ล้านบาท และทุกธุรกิจมีการจ้างพนักงานบัญชีไว้อย่างน้อย 1 คน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงว่าผู้ประกอบการธุรกิจให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชี แต่ส่วนใหญ่เป็นในระดับการรวบรวมเอกสาร จัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชีในเบื้องต้น ในส่วนของการจัดทำงบการเงินจะมอบหมาย หรือไว้ใจให้สำนักงานบัญชีเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้งบการเงินมีความถูกต้องตามที่หน่วยงานราชการ เช่น กรมสรรพากร และกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจมีความคาดหวังให้สำนักงานบัญชีเป็นผู้ที่จะต้องดูแลอย่างครบวงจร กล่าวคือการยื่นแบบ ซ้ำระภาษีให้ทันตามกำหนด ด้วยจำนวนเงินที่ถูกต้อง ซึ่งหมายถึงไม่ต้องเสียเบี้ยปรับ

เงินเพิ่ม และไม่ต้องถูกเจ้าพนักงานสรรพากรเรียกพบเพื่อประเมินภาษีเพิ่มเติม และคาดหวังให้สำนักงานบัญชีสามารถชี้แจงปัญหาให้สรรพากรเข้าใจได้ โดยเจ้าของธุรกิจไม่ต้องเข้าพบเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรเอง ดังนั้นปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมากที่สุดที่ผู้ประกอบการธุรกิจใช้ในการตัดสินใจเลือกใช้สำนักงานบัญชี โดยจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์คือคุณภาพของการให้บริการ โดยอันดับ 1 คือการจัดทำบัญชีเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งมีระดับความสำคัญถึง 4.94 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.24 อันดับสองให้ความสำคัญที่ผู้ให้บริการมีความรับผิดชอบซึ่งมีระดับความสำคัญถึง 4.84 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.37 และอันดับสามเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีได้ถูกต้องไม่มีปัญหากับหน่วยงานภาครัฐ และสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังจากการส่งงบการเงินให้หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีระดับความสำคัญเท่ากันคือ 4.78 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52

ในปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ปัจจัยด้านราคาคือค่าบริการ ผู้ประกอบการธุรกิจให้ค่าเฉลี่ยความสำคัญ 4.77 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 และมีความเห็นว่าการคิดค่าบริการควรจะคำนวณจากปริมาณงาน เอกสารการบันทึบบัญชี เป็นหลักมิใช่คำนวณจากทุนจดทะเบียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ในส่วนของบริการที่นอกเหนือจากการจัดทำบัญชี ซึ่งเป็นบริการที่สำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้มอบหมายให้สำนักงานบัญชีดำเนินการให้ครบวงจรอยู่แล้วคือการสอบบัญชีเพื่อรับรองงบการเงินซึ่งเป็นไปตามกฎหมายพระราชบัญญัติการบัญชี ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้ใช้บริการด้านนี้ด้วยสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 97.16 และรองลงมาคือด้านการให้คำปรึกษาปัญหาภาษีอากรและ กฎหมายธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 87.10 และในลำดับสุดท้าย คือ การให้บริการด้านการจัดหาบุคลากรทางด้านบัญชีคิดเป็นร้อยละ 45.40 สำหรับเรื่องของการทำเลที่ตั้งผลการวิจัยพบว่า สำนักงานบัญชีที่ให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจในเขตจังหวัดนครปฐมไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่ในเขตจังหวัดนครปฐม เนื่องจาก จังหวัดนครปฐมมีเขตรอยต่อกับกรุงเทพมหานคร และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ระยะทางไม่เป็นอุปสรรคในการให้บริการ ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจในเขตจังหวัดนครปฐมจึงสามารถใช้บริการจากสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร หรือเขตจังหวัดปริมณฑลใกล้เคียง เช่น สมุทรสาคร และนนทบุรี เป็นต้น สำหรับการเปลี่ยนแปลงสำนักงานบัญชีผู้ให้บริการจากงานวิจัยพบว่ามีประมาณร้อยละ 50 ที่ได้เคยเปลี่ยนแปลงสำนักงานบัญชีผู้ให้บริการเนื่องจากการเก็บข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียนในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลจนถึงปี พ.ศ. 2555 จึงพบว่าประมาณครึ่งหนึ่งได้เปลี่ยนแปลงการใช้บริการของสำนักงานบัญชี ซึ่งนับเป็นเรื่องปกติเนื่องจาก ผู้ประกอบการธุรกิจมีเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงการใช้บริการของสำนักงานบัญชีโดยสาเหตุสำคัญอันดับหนึ่ง คือ การปรับค่าบริการให้สูงขึ้นของสำนักงานบัญชี เนื่องจากทางสำนักบัญชีก็เห็นว่าได้ให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจมากขึ้น ธุรกิจเติบโตขึ้น เอกสารทางบัญชีมากขึ้น

หรือ ธุรกิจมีความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจมากขึ้นจึงจำเป็นต้องปรับราคาค่าบริการให้สูงขึ้น แต่ทางฝ่ายผู้ประกอบการธุรกิจมองว่าเป็นการเอาเปรียบจึงแสวงหา ผู้ให้บริการรายใหม่ ซึ่งนับเป็นสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงการใช้บริการสำนักงานบัญชี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในคราวต่อไป ผู้วิจัยอาจศึกษาถึงผลกระทบต่อการค้าเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ว่าจะมีผลกระทบต่อการค้าดำเนินธุรกิจการให้บริการของสำนักงานบัญชีอย่างไร และสำนักงานบัญชีจะต้องมีการปรับตัวอย่างไรเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ตลอดไป

บรรณานุกรม

- [1] กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม,กระทรวงอุตสาหกรรม.ลักษณะการประกอบการและปัญหาอุสรรคของ SMEs ไทยในภาคการค้า สิงหาคม, 2545.
- [2] จุรีรัตน์ หล่อวิรัชสุธี.(2548). การตลาดธุรกิจบริการเฉพาะอย่าง.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมหานคร
เทคโนโลยีราชมงคลมหานคร
- [3] ฉัตรภาพร เสมอใจ. (2545). การตลาดธุรกิจบริการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็กเปอร์เน็ท จำกัด
- [4] ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. การตลาดบริการ.กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น,2546.
- [5] ธรรมศักดิ์ รัชชธรรมธัญ. ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาค้นคว้าพิเศษ บธ.ม.เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- [6] นงนุช สารทอง.ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา.รายงานการศึกษาค้นคว้าพิเศษ บธ.ม.เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
ราชภัฏเชียงใหม่, 2550.
- [7] เบญจมาภรณ์ เทพวิญญาติก. ปัญหาการให้บริการการจัดทำ บัญชีของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปางรายงานการศึกษาค้นคว้าพิเศษ บธ.ม.เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- [8] วิฑูรย์ สิมะโชคดี. คุณภาพคือความอยู่รอด. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น)

2541.

[9] ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ.(2541).การบริหารการตลาดยุคใหม่.กรุงเทพมหานคร : บริษัทธีระ

ฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด

[10] ศิลปพร ศรีจันเพชร. “การรวบรวมข้อมูลทางการบัญชี” วารสารบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์

การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 26(100) : 8; ตุลาคม-ธันวาคม ,2546.

[11] สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า (2550-2552) ทะเบียนพาณิชย์. นครปฐม

[12] อัญชณา เหมวงศ์กุล. การศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการในการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจนิติบุคคลในจังหวัดลำปาง. รายงานการศึกษาค้นคว้าพิเศษ บธ.ม.เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

, 2545.

[13] Sciffman, Leon G. and Leslie Lazar Kanuk. Consumer Behavior, 5th ed. Englewood Cliffs, Newjersey : Prentice—Hall, Inc., 1994.

[14] Yamane, Taro Statistic An Introductory Analysis. 3rd ed. New York: Harper & Row, Publishers, Inc., 1973.

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Evaluation of Leadership of Business Administration Student Board

of North Bangkok University

ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ (Panyawat Chutamas)

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

econ_nbc@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาประเภทของกิจกรรมที่ดำเนินงานโดยคณะกรรมการนักศึกษาในระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ (2) เพื่อประเมินคุณลักษณะของผู้นำของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ โดยศึกษาการจัดกิจกรรมนักศึกษาของคณะบริหารธุรกิจ โดยคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ ประจำปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยอาศัยการสังเกตสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์กลุ่ม ซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 5 คนและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยคณะอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมคณะบริหารธุรกิจจำนวน 4 ท่าน โดยนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์แบบสามเส้า ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมของคณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ในโครงการต่าง ๆ ตลอดปีการศึกษา 2555 ครอบคลุมหน้าที่ที่กำหนดไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักศึกษาคณะ และเป็นไปตามการประกันคุณภาพการศึกษาในองค์ประกอบที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ซึ่งให้การจัดกิจกรรม 5 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกีฬาหรือส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีสิ่งแวดล้อม กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการนักศึกษาเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของคณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านกายภาพ ด้านความรู้ความสามารถและด้านสังคมแล้ว ถือว่าคณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ประจำปีการศึกษา 2555 มีคุณลักษณะผู้นำ แต่ควรมีการปรับปรุงในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ การสร้างความมั่นใจในตนเอง การประชาสัมพันธ์งานที่ได้ทำ การจัดทำเอกสารรายงาน และการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร และจากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมคณะบริหารธุรกิจ ก็แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการคณะบริหารธุรกิจยังต้องเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงาน และการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและมหาวิทยาลัยต่อไป

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้นำ, กิจกรรมนักศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study the types of activities undertaken by the student Board of the Business Administration Faculty (2) to study the characteristics of the leader of the student Board

of Business Administration. By studying the activities of the student Board of Business Administration Faculty.in academic year 2555, the tools used to collect data was based on in-depth interviews. Group Interview. To the five Student Representative of, Board. And participating observation by faculty advisor to the student Board of Business Administration of 4 members by Methodology Triangulation of the leading advisors to the Board of Business Administration. The results are summarized that the activities in various projects throughout the academic year 2555 to fulfill the duties set forth in the performance of the student. And according to the quality assurance elements in the third indicator 3.2, which provides five types of academic activities. Or health promotion activities. Activity or environmental benefit. To strengthen ethics. And cultural activities. From an interview with the student Board of Business Administration, considering the physical features, personality and social skills. Administration Committee considered a student. The academic year 2555 featured leaders. But there should be improvements in creativity. Building self-confidence. Public relations work that has been done. Preparation of the report. And use a foreign language to communicate. And evaluation of an advisor to the Board of Administration. It shows that The Board must also learn to work experience. And activities to meet the needs of students and the university.

Keywords: Leadership, Student Activities.

บทนำ

การดำเนินงานด้านการศึกษายภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thailand Qualifications Framework for Higher Education , TQF : HED) ที่กำหนดขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาไว้ 5 ด้านคือ

1. คุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น
2. ทักษะด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวาง รู้ทฤษฎีและหลักการ การต่อยอดองค์ความรู้
3. ทักษะด้านปัญญา ค้นหาข้อเท็จจริงและความเข้าใจจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย การศึกษาปัญหาที่ซับซ้อนและการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงแนวคิดทฤษฎีมาประกอบการตัดสินใจ
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำ มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาตนเอง
5. ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความ สามารถศึกษา และทำความเข้าใจประเด็นปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน และสามารถเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม

โดยในทักษะดังกล่าวนี้สามารถแสดงในเอกสารต่าง ๆ คือ มคอ.1 – มคอ.7 ซึ่งสามารถใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน และการเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check) และการเสนอแนะแนวทางปรับปรุง (Act) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า PDCA โดยผ่านการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้

และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งถือเป็นความหมายของการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ไว้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2553

การดำเนินงานด้านกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา เป็นกิจกรรมที่สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติเทียบพร้อม นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อพัฒนาความสามารถและความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ความสามารถทางปัญญา (Intelligent Quotient : IQ) ตามแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 กล่าวว่ายุคอุดมศึกษาความส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเพิ่มพื้นที่การเรียนรู้ของเยาวชน และนักศึกษา ในรูปแบบของทักษะชีวิต ทักษะสังคม (Socialization) สมรรถนะพื้นฐานที่ข้ามพื่นความรู้วิชาการ (Base line competencies) การสะสมความรู้และความสามารถเชิงบูรณาการที่ฝังตัว (Tacit knowledge and ability) ที่หาไม่ได้จากการเรียนการสอนในห้องที่ขาดปฏิสัมพันธ์ โดยปรับรูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม, การบูรณาการกิจกรรมนอกหลักสูตรและชีวิตจริงเข้ากับหลักสูตรเป็นอีกแนวทางหนึ่ง เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ เป็นความท้าทายต่อนักศึกษาและต่ออาจารย์มากกว่าการสอนจากตำราเพียงอย่างเดียว

การจัดกิจกรรมนักศึกษานามมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เริ่มเปิดการเรียนการสอน ตั้งแต่ปี 2543 และมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยในปัจจุบัน กิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มีหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา คือ สำนักกิจการนักศึกษา และมีสโมสรนักศึกษาเป็นองค์กรขับเคลื่อนกิจกรรมของนักศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยมีวาระ 1 ปี และเมื่อสิ้นสุดวาระจะมีการเลือกตั้งจากนักศึกษาผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ว่าด้วยสโมสรนักศึกษา พ.ศ. 2553 นอกจากองค์กรหลักระดับมหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีองค์กรกิจกรรมระดับชมรม และคณะกรรมการ การดำเนินกิจกรรมนักศึกษาระดับคณะ โดยทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพจัดให้มีคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะที่มีหน้าที่หลักในการจัดกิจกรรมร่วมกับสโมสรนักศึกษา และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาในคณะเดียวกัน ซึ่งคณะบริหารธุรกิจ มีคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมภายในคณะร่วมกับคณาจารย์ในคณะ เพื่อให้ผู้นำนักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ การสร้างความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงทักษะความเป็นผู้นำของผู้นำนักศึกษา ภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาของคณาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมของคณะจำนวน 4 ท่าน และ คณบดีคณะบริหารธุรกิจเป็นผู้บังคับบัญชาในองค์กรที่ให้นโยบายในการดำเนินกิจกรรม

เพื่อให้การทำกิจกรรมของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ และลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยเน้นไปที่การพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้นำของผู้นำนักศึกษาของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะของคณะบริหารธุรกิจ อันนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมและผู้นำนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเภทของกิจกรรมที่ดำเนินงานโดยคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ
2. เพื่อประเมินคุณลักษณะของผู้นำของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คุณลักษณะผู้นำ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ (กวี วงศ์พุ่ม, 2539) คือ

1. บุคลิกภาพ (Personality) เป็นเรื่องที่ติดตัวบุคคลมา การปรับตัว ความมั่นคงทางอารมณ์ ความอดทน ความคิดสร้างสรรค์ ความทะเยอทะยาน ซึ่งเป็นลักษณะที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้
2. ความรู้ความสามารถ (Intelligence) ได้แก่ ความฉลาด ความรู้ ความรอบรู้ ความรับผิดชอบ มีวิสัยทัศน์ คิดเป็นระบบ การตัดสินใจ ความสามารถทางภาษา เป็นต้น
3. คุณลักษณะทางสังคม (social traits) ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการสื่อสาร การสื่อความหมาย เข้าใจองค์การและวัฒนธรรมของสังคม มีความสามารถในการต่อรอง เป็นต้น
4. คุณลักษณะด้านร่างกาย (physiological traits) ได้แก่ ความสมบูรณ์แข็งแรง มีสง่าราศี ท่าทีที่เป็นมิตร และน้ำเสียง เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ ประจำปีการศึกษา 2555 ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 9 คน และมีผู้ปฏิบัติงานโดยตลอดจำนวน 5 คนอันประกอบด้วย

1. นายอานนท์ เฟ็งสุนทร	ประธาน
2. นางสาวน้ำทิพย์ คำเอียด	รองประธานฝ่ายวิชาการ
3. นายปิยศักดิ์ กิจสมักร	รองประธานฝ่ายกิจกรรม
4. นางสาวสเตฟานี ฟรุติเกอร์	เหรัญญิก
5. นายเชิดศักดิ์ สงัด	ประชาสัมพันธ์

และมีคณะอาจารย์ที่ปรึกษาคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจจำนวน 4 ท่านคือ อาจารย์สุภาวดี สิริวัฒน์, อาจารย์ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ, อาจารย์พินิจ แก้วเกษตรกรณ์ และอาจารย์พีระยุทธ คุ้มศักดิ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของคณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมี

ส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยมีแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง (semi structure Interview) โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัว และประวัติการทำกิจกรรมต่าง ๆ คุณลักษณะความเป็นผู้นำของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ และวิธีการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) มีข้อคำถามในประเด็น การจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะกับนักศึกษาและคณาจารย์ รวมทั้งลักษณะการทำงานร่วมกันขององค์กรต่าง ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Document Study) เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลทฤษฎีที่จำเป็นในการวิจัย และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจจากภาคสนาม (Field Study) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเป็นหนึ่งในคณะอาจารย์ที่ปรึกษาคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการนักศึกษาแต่ละรายก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรมต้นภาคการศึกษา การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) คณาจารย์ที่ปรึกษาจะร่วมดำเนินกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาตั้งแต่การเริ่มต้นอบรมผู้นำ การวางแผนในการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การตรวจสอบความเรียบร้อยของการดำเนินงาน และการสรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานต่าง ๆ และการสัมภาษณ์กลุ่ม จะกระทำขึ้นเมื่อสิ้นปีการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลสิ่งที่เกิดการพัฒนา สิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในฐานะผู้นำนักศึกษา โดยการตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลใช้การตรวจสอบสามเส้า (Methodological Triangulation) จากการตรวจเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการนำข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาจำแนกและเรียบเรียงสังเคราะห์เนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการศึกษา และนำแนวคิดทฤษฎีรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบในการเขียนพรรณนาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจะเป็นการวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

คณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ พ.ศ.2553 ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะไว้คือ การจัดกิจกรรมและรับผิดชอบการประสานงานด้านกิจกรรมนักศึกษา ทั้งกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างอาจารย์ นักศึกษา รุ่นพี่ รุ่นน้องภายในคณะ และภายในมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ซึ่งในปีการศึกษา 2555 ที่ผ่านมา คณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจได้จัดกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย โดยมีโครงการหลัก

ๆ ได้แก่ โครงการสัมมนานักศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำให้กับผู้นำนักศึกษาทุกส่วนในมหาวิทยาลัย การรับทราบนโยบายการจัดกิจกรรมจากผู้บริหาร และการเขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติจากทางมหาวิทยาลัย โครงการรับน้องประชุมเชียร์ คณะบริหารธุรกิจ เป็นการจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเสริมสร้างวัฒนธรรมประเพณีอันดีของมหาวิทยาลัย พิธีมอบธงคณะ อันเป็นสานสัมพันธ์อันดีร่วมกัน และสร้างสัญลักษณ์อันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โครงการไทโรเกมส์ เป็นโครงการที่สนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กีฬาเป็นเครื่องมือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง และการประสานงานร่วมกันระหว่างคณะและสโมสรนักศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้นักศึกษาได้รวมกลุ่มกันเพื่อการออกกำลังกาย โครงการค่ายคุณธรรม เป็นโครงการที่นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาตนเองโดยใช้หลักคำสอนทางพุทธศาสนาประกอบ และโครงการสานสัมพันธ์คณะบริหารธุรกิจ อันเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพี่น้องในคณะ และคณาจารย์ ซึ่งโครงการที่คณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ โดยส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักกิจการนักศึกษา สโมสรนักศึกษา เป็นต้น จะมีโครงการที่รับผิดชอบจัดเองอยู่ 2 โครงการคือ โครงการประชุมเชียร์รับน้อง และโครงการสานสัมพันธ์ คณะบริหารธุรกิจ ซึ่งทำให้การดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการคณะยังมีน้อย ขาดความหลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีตามปฏิทินกิจกรรม โดยกิจกรรมที่ยังมีน้อยหรือไม่มีเลยคือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคม อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีตามที่ทางมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 สรุปการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2555

ประเภทของโครงการ	โครงการที่ดำเนินการ	สถานะ
1. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	โครงการบริจาคโลหิตเฉลิมพระเกียรติ	ผู้ร่วมกิจกรรม
2. กิจกรรมวิชาการ	โครงการปฐมนิเทศ	ผู้ร่วมจัดกิจกรรม
	โครงการสัปดาห์วิชาการ	ผู้ร่วมจัดกิจกรรม
3. กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ	โครงการกีฬาไทโรเกมส์	ผู้ร่วมจัดกิจกรรม
	โครงการสานสัมพันธ์ คณะบริหารธุรกิจ	ผู้จัดกิจกรรม
	โครงการประชุมเชียร์รับน้อง	ผู้จัดกิจกรรม
	โครงการประกวดกองเชียร์ ฟุตบอลยูทีก	ผู้ร่วมจัดกิจกรรม
4. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	โครงการแห่เทียนพรรษา	ผู้ร่วมจัดกิจกรรม
	โครงการค่ายคุณธรรม นำชีวิต	ผู้ร่วมจัดกิจกรรม
	โครงการไหว้ครู	ผู้ร่วมจัดกิจกรรม
5. กิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคม	-	-

เมื่อนำการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักศึกษาระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจมาทำการวิจัยคุณลักษณะผู้นำ ตามคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน (กวี วงศ์พุ่ม, 2550) ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

คุณลักษณะด้านกายภาพ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ และคุณสมบัตินด้านสังคม ดังตารางที่ 2 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์กลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม สรุปลงได้ดังนี้

(J.D.Barrow,1997)

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (General Personality Trait) โครงการส่วนใหญ่ที่ดำเนินการเป็นโครงการที่ปฏิบัติเป็นประจำตามปฏิทินกิจกรรมที่กำหนดไว้ จึงทำให้คณะกรรมการมักดำเนินการตามแนวทางที่ได้วางไว้ในปีที่ผ่านๆ มา จึงทำให้กิจกรรมนั้นเป็นไปเหมือนเช่นปีที่ผ่านๆ มา อาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้เห็นได้บ้าง เช่น พิธีเปิดกีฬาไตรกีฬา แต่โดยรวมแล้วก็ยังเป็นการนำเอาการดำเนินงานในปีที่ผ่านๆ มา มาแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งอาจไม่ได้เกิดสิ่งใหม่เกิดขึ้นสักเท่าใดนัก จึงทำให้คณะกรรมการนักศึกษาในระดับคณะ คณะบริหารธุรกิจ ยังไม่เกิดแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ให้กับกิจกรรมของคณะ อย่างไรก็ตามก็ดีคณะกรรมการชุดนี้มีความเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สูง กล่าวคือมีความพยายามที่จะทำให้กิจกรรมสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ถึงแม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้น การเกิดความขัดแย้งทางความคิดของนักศึกษาที่สามารถหาข้อสรุปได้เป็นอย่างดี

2. คุณลักษณะด้านกายภาพ (Physical Characteristics) ในการดำเนินงานของคณะกรรมการนั้น คณะกรรมการทุกคนได้มีการแต่งตั้งจากทางคณะ และมหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้คณะกรรมการทุกคนมีความภาคภูมิใจในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความภาคภูมิใจในการเป็นผู้นำนักศึกษา ไม่ต้องบังคับให้เข้ามาทำ แต่สมัครเข้ามาด้วยความตั้งใจและเต็มใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประธานคณะ และเหรัญญิกที่มีบุคลิกลักษณะที่เป็นมิตรต่อผู้มาติดต่อ หรือประสานงาน เป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน รู้จักที่จะเข้าพบเพื่อปรึกษาหาทางออกที่ดีที่สุด สุภาพ อ่อนโยน ทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปด้วยความง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น

3. คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ (Intelligence) คณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจยังคงมีปัญหาเรื่องทักษะทางภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษที่ต้องใช้ในการจัดทำเอกสาร โครงการต่าง ๆ ยังต้องมีการแก้ไขปรับปรุง อีกทั้งยังขาดความกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติม และขาดความกล้าหาญในการแสดงความสามารถ นอกจากนี้ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาของคณะกรรมการนักศึกษายังน้อย ทำให้การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อาจล่าช้า และได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามก็ดีผลการเรียนของคณะกรรมการนักศึกษานั้นถือว่าอยู่ในระดับผลการเรียนที่ดี การทำกิจกรรมไม่ได้ส่งผลให้ผลการเรียนของคณะกรรมการนักศึกษาลดลงและมีผลการเรียนในระดับที่ดีด้วย

4. คุณลักษณะด้านสังคม (Social Skill) คณะกรรมการยังมีระบบการทำงานด้านเอกสาร การบันทึกการจัดทำรายงานต่าง ๆ ที่ไม่ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการ การแสวงหาหลักฐานประกอบการจัดทำรายงานทำได้ยาก ขาดยุทธวิธีในการทำงานที่ดี อย่างไรก็ตามก็ดีการทำงานร่วมกันเป็นทีมสามารถดำเนินไปได้จากการสื่อสารงานกันอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดการผิดพลาดในการสื่อสารกันน้อยลง มีความร่วมมือในการช่วยงานให้บรรลุผลโดยไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะหน้าที่ของตน เป็นบรรยากาศของการร่วมมือกันปฏิบัติงาน อันเป็นที่ประจักษ์ต่อนักศึกษาและคณาจารย์ทุกท่าน

ตารางที่ 2 การพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า

คุณลักษณะผู้นำ	เอกสาร	สังเกต	สัมภาษณ์
ด้านบุคลิกภาพ/7	6	4	5
ด้านความรู้ความสามารถ/4	1	1	1
ด้านสังคม/5	3	2	3
ด้านกายภาพ/4	4	4	4

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า คณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่สร้างขึ้นเพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมนักศึกษาตามโครงสร้างขององค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เป็นการดำเนินกิจกรรมตามที่วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2521: 1) ได้กล่าวไว้ว่า คือ กิจกรรมต่างๆ ที่นิสิตนักศึกษาได้ร่วมจัดขึ้นในรูปของ สโมสร องค์กร กลุ่ม ชุมชน ชมรมหรือโครงการ เพื่อจัดการกิจกรรมต่างๆ เพื่อกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีความสนใจร่วมกัน การกิจเหล่านั้นจัดโดยนิสิตนักศึกษาเพื่อนิสิตนักศึกษาในด้านการปกครองตนเอง กิจกรรมด้านกีฬา และนันทนาการ การพัฒนาด้านวัฒนธรรมและศีลธรรม วิชาการ และการพัฒนาสังคมและการเมือง โดยที่กิจกรรมต่างๆ ได้รับความสนับสนุนยอมรับจากมหาวิทยาลัย และไม่เป็นส่วนหนึ่งที่ยังคับอยู่ในหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาศึกษาอยู่ กิจกรรมดังกล่าวควรจัดขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผน และถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นๆ โดยคณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ได้จัดกิจกรรมขึ้นในปีการศึกษา 2555 นั้น เป็นกิจกรรมที่ครบถ้วนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากทางมหาวิทยาลัย และเป็นไปด้วยความเต็มใจและจิตอาสาในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เฟรดเดอริค (Frederick, 1995: 6) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า เป็นกิจกรรมทั้งหลายในสถานศึกษา ซึ่งนิสิตนักศึกษามีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องยอมรับและสนับสนุนกิจกรรมเหล่านั้น และการเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ จะไม่มีผลในการนับเป็นส่วนหนึ่งเพื่อพิจารณาผลการศึกษา และเป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา (มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2555) ในองค์ประกอบที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ที่กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬาหรือการส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือรักษาสีงแวดล้อม กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม สำหรับการศึกษาคุณลักษณะผู้นำ โดยภาพรวมของคณะกรรมการนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ พบว่า ยังมีคุณลักษณะผู้นำที่ไม่ชัดเจนนัก จากการสัมภาษณ์ ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ความกลัวในการคิดนอกกรอบ การขาดประสบการณ์ในการตัดสินใจ คิดโครงการใหม่ๆ การสื่อสารภาษาต่างประเทศ และทักษะการจัดทำเอกสารและรายงานต่าง ๆ ซึ่งทักษะด้านภาษาของผู้นำนักศึกษานี้เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพัฒนาซึ่งเป็นไปตามบทความของ เทียนธวัช ศรีใจงาม (2555) ที่ระบุว่า ภายใต้อาการเข้าร่วมประชามคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 นักศึกษาไทยต้องตระหนักถึงการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และภาษาจีนที่จะกลายเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสารภายใน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. คณะกรรมการนักศึกษาต้องมีการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ การตัดสินใจ และประสบการณ์ในการทำงานให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และเป็นประโยชน์ในชีวิตการทำงานต่อไป

2. ควรจัดให้มีการอบรมการเขียนรายงานของโครงการต่าง ๆ การจัดทำเอกสาร หลักฐานการดำเนินงานให้ชัดเจนและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรจัดให้มีการเปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอื่น ๆ เพื่อการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กวี วงศ์พุด. 2550. “ภาวะผู้นำ”. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาวิสัยทัศน์นักบริหาร.

เทียนธวัช ศรีใจงาม. 2555. “ปัญหาด้านภาษาอังกฤษของเด็กไทยกับ AEC”. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2556, จาก

<http://blog.eduzones.com/tean4praya/99880#teansama@gmail.com>

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 2555. “คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ปี 2555”.

รัตนา เพ็ชรสูงเนิน. 2551. “คุณลักษณะของผู้นำเทศบาลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วัลลภา เทพหาดิน ณ อุซุชา. 2526. “องค์การและกิจกรรมนิสิตนักศึกษา” เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา 421650.

ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. 2552. ,” [National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand](#)”

IMPLEMENTATION HANDBOOK

อภิรัตน์ พิริยานสรณ์. 2555. “การศึกษาความเป็นผู้นำของนิสิตปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจภาคค่ำ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Frederick, Robert W. 1959. “[The Third Curricular](#)”. New York: Appleton Century Crofts, Inc.

J.D.Barrow. 1987. “The Variable of Leadership : A Rview and Conceptual Framework”. Academy of Management Review. Chicago : Irwin

การรับรู้ของประชาชนต่อความอยู่ดีมีสุขในชุมชนบางไผ่ : ตำบลบางไผ่

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

Perception of People on Well-being in Bang Phai Community :

Tambon bangpai Amphoe mueang Nonthaburi Province

นิตยา สุภาภรณ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยราชพฤกษ์

E – mail : nisupa@rc.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของประชาชนชุมชนบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อความอยู่ดีมีสุข ประกอบด้วย สุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้ และการกระจายรายได้ ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต และการบริหารจัดการที่ดินของภาครัฐ และเพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนตำบลบางไผ่ จำนวน 401 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย และวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขในตัวดัชนีชี้วัดทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยเรียงลำดับการรับรู้จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรายได้และการกระจายรายได้ ด้านชีวิตการทำงาน ด้านความรู้ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต ด้านการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ ด้านสุขภาพ ตามลำดับ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันมีการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขในตัวชี้วัดทั้ง 7 ด้าน พบว่าผลการเปรียบเทียบด้านเพศโดยรวมเพศชายรับรู้มากกว่าเพศหญิง ผลการเปรียบเทียบช่วงอายุต่อการรับรู้ความอยู่ดีมีสุข พบว่า ประชาชนมีช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไปรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือช่วงอายุที่รับรู้ต่ำกว่า 30 ปี สำหรับช่วงอายุ 41 – 50 ปีรับรู้น้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบระดับการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีรับรู้น้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบอาชีพพบว่า ประชาชนที่มีข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว สำหรับอาชีพเกษตรกรรับรู้น้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชนพบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชนในช่วงเวลา 21 – 30 ปีมากที่สุด รองลงมาคือระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชนในช่วงเวลา 31 ปีขึ้นไป สำหรับระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชนต่ำกว่า 5 ปีรับรู้น้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยครอบครัว พบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไปรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขในระดับมากที่สุด สำหรับประชาชนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทรับรู้น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การเสริมสร้างความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ควรส่งเสริมในด้านการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมให้มีความสามัคคีในหมู่บ้าน/ชุมชน มีน้ำใจซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมกันในหมู่บ้านเพื่อทำให้

ทุกคนในหมู่บ้านมีความใกล้ชิด มีความสัมพันธ์ที่ดีทำให้หมู่บ้านและชุมชนมีความเข้มแข็ง และการส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง

คำสำคัญ การรับรู้ ความอยู่ดีมีสุข

SBSTRACT

The purposes of this study are to study the level of public awareness on the well-being of the Bangpai community Tambon bangpai Amphoe mueang Nonthaburi Province, including health, knowledge working life, income and income distribution, family life, living environment. and good governance. and to compare the level of perceived well-being of the Bangpai community Tambon bangpai Amphoe mueang Nonthaburi Province. by personal factors. The sample size is 401 people, random sampling from Bangpai residences. Data query tool for research. And analyzed using the software. The statistics used in research is that the percentages.

The results show that. Most of the samples has been the well-being of the indicators as well. 7 and in all aspects. This sort of recognition from descending below the income and income distribution. The life, work and knowledge of family life. Environment for living. The good management of public health, respectively. The samples with different personal characteristics and perceptions of well-being indicators, 7 and found that the comparison by gender, male and female perceptions. Comparison of age on the perceived well-being found that people aged 61 years to get to know the most. The age range was recognized at least 30 years for those aged 41-50 years to a minimum. The comparison showed that the level of education. People with higher education degree is recognized as possible. Followed by a Bachelor's degree. Education Bachelor's degree and at least get a minimum. The comparison showed that occupation. People with government / state to recognize the most. The second is a commercial / business. For farmers get a minimum. Comparison of duration of residence in the village / community found. Period of residence in the village / community in the 21-30 years the most, followed by the length of time living in the village / community during 31 years for the period of residence in the village / community under 5 years. to a minimum. Comparison of average family income, found that people with average incomes ranging from 40,001 up to recognize the well-being at the most. For people who have a household income of less than 10,000 baht been minimal.

The respondents were additional suggested that the coexistence of people in society, there should be harmony in the village / community. The generosity of each other. The activities in the village, keeping everyone in the village are very close. The village has a good relationship and community is strengthened. And promoting physical activity to health. Encourage people to have a job. When the village / community strengths. Good mental health and physical health .Be made public well-being around everyone.

บทนำ

การมีชีวิตอยู่ดีมีสุข เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาและแสวงหา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 – 2554) ได้บัญญัติพระราชดำรัส “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยให้ความสำคัญต่อการสร้างภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก และมุ่งการพัฒนาที่สมดุล มีการบูรณาการเชื่อมโยงทุกมิติทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการรวมตัวเรียนรู้และขยายเครือข่ายการพัฒนาอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องที่มีคนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

การพัฒนาความอยู่ดีมีสุขดังกล่าวควรให้ทุกฝ่ายรับรู้และเห็นความสำคัญ ยอมรับที่จะนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา หรือกำหนดนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ รวมทั้งการติดตามประเมินผลนโยบาย เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักและเปลี่ยนวิถีคิด ค่านิยมในสังคมเกิดเป็นคุณค่าใหม่ในการอยู่ร่วมกันอย่างอยู่ดีมีสุข สำหรับบทบาทภาครัฐควรเป็นผู้สนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อให้ชาวบ้านมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนการสังเคราะห์องค์ความรู้จากพื้นที่ชุมชนมาเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยให้เกิดความอยู่ดีมีสุขในประชาชนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2550)

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชาชนในชุมชนประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เช่น ทำสวนผลไม้ ค้าขาย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้เริ่มการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้าน / ชุมชนอยู่ดีมีสุข โดยในปีงบประมาณ 2550 โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกันทุกระดับ ทุกภาคพื้นที่ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ท้องถิ่น และด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน นำไปสู่การอยู่ดีมีสุขของประชาชน ดังนั้นจากนโยบายและขั้นตอนการดำเนินงานในจังหวัดนนทบุรี ในทุกอำเภอจะมีการดำเนินการพัฒนาที่มีทิศทางเดียวกัน โดยหลักการสำคัญของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข โดยหน่วยงานภาครัฐต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ เข้าสู่กระบวนการทำงานในลักษณะบูรณาการของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่, 2552)

จากการประชาสัมพันธ์และความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่ชุมชนยังขาดความชัดเจนในการดำเนินงานและประเมินผลต่อการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขในระดับพื้นที่ ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาการรับรู้ของประชาชนต่อความอยู่ดีมีสุข ในชุมชนบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ นำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาความอยู่ดีมีสุขให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนชุมชนบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีที่มีต่อความอยู่ดีมีสุข ประกอบด้วย สุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต และการบริหารจัดการที่ดินของภาครัฐ
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

นิยามศัพท์

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้สึกและแปลความหมายหรือตีความจากสิ่งเร้าที่รับเข้ามา ผ่านการวิเคราะห์โดยอาศัยความจำ ความรู้ ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ ออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุข ซึ่งประกอบด้วย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ ด้านชีวิตการทำงาน ด้านรายได้ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการที่ดินของภาครัฐ

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่อยู่อาศัยในเขตตำบลบางไผ่ อำเภอบางไผ่ จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

ความอยู่ดีมีสุข หมายถึง การมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความรู้ มีชีวิตการทำงานที่ดี มีรายได้เพียงพอและเกิดการกระจายรายได้ มีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี และการบริหารจัดการที่ดินของภาครัฐ

สุขภาพอนามัย หมายถึง ภาวะที่ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บอันเกิดจากการสร้างสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา รวมถึงการมีภาวะโภชนาการที่ดี การรู้จักป้องกันดูแลสุขภาพที่ดีของตนเอง และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข ซึ่งจะทำให้คนมีอายุยืนยาว สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

ความรู้ หมายถึง ทักษะความสามารถ ซึ่งช่วยพัฒนาสติปัญญาและกระบวนการเรียนรู้ของคนที่สามารถ “คิดเป็น ทำเป็น” เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองและใช้ประสบการณ์ ศักยภาพ และทักษะของตนให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจในสังคมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ชีวิตการทำงาน หมายถึง การมีงานทำและเป็นที่มาของรายได้ อำนาจซื้อ ซึ่งนำไปสู่การสร้างความสำเร็จและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การมีงานทำที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน มีรายได้อย่างต่อเนื่อง

ชีวิตครอบครัว หมายถึง ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น อบอุ่นบทบาทหน้าที่ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ลดปัจจัยเสี่ยงของครอบครัว สามารถพึ่งตนเองได้ และมีการถือศีลสังคม มีการเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมทุกข์ร่วมสุข ปรึกษาหารือและแก้ปัญหาพร้อมกัน

การมีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต หมายถึง การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง การได้รับการบริการสาธารณสุขปกอที่พอเพียง และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อมที่ดี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อคุณภาพการดำรงชีวิตให้เกิดการสนับสนุนความอยู่ดีมีสุขของคน

การบริหารจัดการที่ดีของรัฐ หมายถึง การดูแลคนในสังคมให้มีสิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบภาครัฐ ได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันตามกฎหมาย และรัฐกับประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นำไปสู่สังคมที่คนในสังคมจะอยู่ดีมีสุขตลอดไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้วิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีทั้งหมด 7,984 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มจากสุตรยามานะ(Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 381 คนแต่ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 401 รายเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาความอยู่ดีมีสุข 7 ด้านคือสุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้ ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ โดยสัมภาษณ์จำนวน 10 รายซึ่งมีทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยแต่ละรายใช้เวลา 20 – 30 นาทีโดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูล

2. ตัวแปรใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนชุมชนบางไผ่ใน 6 ด้าน คือ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว ระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุข ในองค์ประกอบ 7 ด้าน ประกอบด้วยสุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้ ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2549)

3. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าทางสถิติ มาสรุปผลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ การนำเสนอข้อมูลใช้วิธีการพรรณาประกอบการวิเคราะห์เป็นหลักโดยนำข้อมูลจากการรวบรวมเอกสารและผลวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามรวบรวมวิเคราะห์และเชื่อมโยงด้วยเหตุผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ โดยการนำผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 401 ตัวอย่าง ซึ่งผลจากการสำรวจรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ 7 ด้าน โดยผลการศึกษาวิจัยผู้วิจัยนำเสนอ 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.40 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.60 ช่วงอายุ พบว่าช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.10 รองลงมาในช่วงอายุ 30 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ

ละ 37.20 มีช่วงอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.50 มีช่วงอายุ 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.50 และมีช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.70 ระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด อาชีพ พบว่ามีอาชีพ รับจ้าง/ลูกจ้างเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.60 ระยะเวลาการอาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการอาศัยในหมู่บ้านชุมชนช่วงเวลา 5 – 15 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.70 รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อความอยู่ดีมีสุขในตัวชี้วัด 7 ด้าน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขโดยภาพรวมของประชาชนชุมชนบางไผ่

ความอยู่ดีมีสุข	การรับรู้	
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านสุขภาพ	291	72.60
ด้านความรู้	391	80.00
ด้านชีวิตการทำงาน	325	81.00
ด้านรายได้และการกระจายรายได้	349	87.00
ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต	305	76.10
ด้านชีวิตครอบครัว	308	76.80
ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ	293	73.10
รวม	301	75.10

ในภาพรวมการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขในตัวชี้วัดในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขคิดเป็นร้อยละ 71.60 และไม่รับรู้ร้อยละ 32.90 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน พบว่ามีการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขอยู่ในระดับมากโดยสามารถเรียงลำดับการรับรู้จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านรายได้และการกระจายรายได้ ด้านชีวิตการทำงาน ด้านความรู้ ด้านชีวิตและครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ และด้านสุขภาพ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ พบว่าการรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุข เพศชายรับรู้มากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายรับรู้คิดเป็นร้อยละ 84.14 และเพศหญิงรับรู้คิดเป็นร้อยละ 76.29

ช่วงอายุ พบว่าการรับรู้ความอยู่ดีมีสุข พบว่าในตัวชี้วัดทั้ง 7 ด้านโดยภาพรวมพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไปรับรู้มากที่สุด

ระดับการศึกษา การรับรู้ความอยู่ดีมีสุขในตัวชี้วัดทั้ง 7 ด้านในภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีรับรู้มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านสุขภาพประชาชนมีการศึกษาระดับปริญญาตรีรับรู้มากที่สุด ด้านความรู้ประชาชนการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีรับรู้มากที่สุด ด้านชีวิตการทำงานประชาชนการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีรับรู้มากที่สุด ด้านรายได้และการกระจายรายได้ประชาชนการศึกษาระดับปริญญาตรีรับรู้มากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต ประชาชนการศึกษาระดับสูงกว่า

ปริญญาตรีที่รับร้มากที่สุด ด้านชีวิตครอบครัว ประชาชนการศึกษาาระดับสูงกว่าปริญญาตรีที่รับร้มากที่สุด ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ประชาชนการศึกษาาระดับสูงกว่าปริญญาตรีที่รับร้มากที่สุด

อาชีพ ผลการการรับร้ความอยู่ดีมีสุขในตัวด้ชนนี้ชีวิตทั้ง 7 ด้านในภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจรับร้มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านสุขภาพประชาชนมีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวรับร้มากที่สุด ด้านความรู้อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจรับร้มากที่สุด ด้านชีวิตการทำงานอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวรับร้มากที่สุด ด้านรายได้และการกระจายรายได้อาชีพนักศึกษารับร้มากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตอาชีพนักศึกษารับร้มากที่สุด ด้านชีวิตครอบครัวอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจรับร้มากที่สุด และด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจรับร้มากที่สุด

ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ผลการรับร้ความอยู่ดีมีสุขในตัวด้ชนนี้ชีวิตทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวมพบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชนในช่วงเวลา 21 – 30 ปีมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านสุขภาพประชาชนอาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วงเวลา 5 – 10 ปีรับร้มากที่สุด ด้านความรู้ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วงเวลา 31 ปีขึ้นไปรับร้มากที่สุด ด้านชีวิตการทำงานประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วงเวลา 31 ปีขึ้นไปรับร้มากที่สุด ด้านรายได้และการกระจายรายได้ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วงเวลา 5 – 15 ปีรับร้มากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วงเวลา ต่ำกว่า 5 ปีรับร้มากที่สุด ด้านชีวิตครอบครัว ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วงเวลา 16 – 20 ปีรับร้มากที่สุด ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ พบว่าประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วงเวลา 30 ปีขึ้นไปรับร้มากที่สุด

รายได้เฉลี่ยครอบครัว ผลการเปรียบเทียบการรับร้ความอยู่ดีมีสุขในตัวด้ชนนี้ชีวิตทั้ง 7 ด้านในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไปรับร้ต่อความอยู่ดีมีสุขในระดับมากที่สุด ร้อยละ 100.00 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไปรับร้ต่อความอยู่ดีมีสุขในระดับมากที่สุดทุกด้าน และพบว่าประชาชนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทรับร้ต่อความอยู่ดีมีสุขน้อยที่สุดทุกด้าน

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางความอยู่ดีมีสุขในตัวชีวิตทั้ง 7 ด้านพบว่า ประชาชนได้ให้ความเห็นแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ ดังนี้ **ด้านสุขภาพ** ผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า คนในชุมชนจะอยู่ดีมีสุขได้จะต้องมีสุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บไม่ไข้ ไม่มีความเครียด ไม่มีโรคประจำตัว การมีสุขภาพแข็งแรงทำให้อยู่ดีไม่ก่อให้เกิดความเครียดก็ทำให้การดำเนินชีวิตมีความสุข **ด้านความรู้** ผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นแนวทางการพัฒนาได้ว่า การส่งเสริมให้บุตรหลานมีการศึกษาจะช่วยให้เกิดการพัฒนามุมบ้านขึ้น การให้บุตรหลานมีการศึกษาที่ดีโดยการส่งเสริมให้เรียนสูง ๆ มีความรู้ ทำให้มีงานทำและสามารถนำความรู้กลับมาช่วยพัฒนามุมบ้านและคนในชุมชนต่อไป **ด้านชีวิตการทำงาน** ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นแนวทางการพัฒนาชีวิตการทำงานต่อความอยู่ดีมีสุขว่า การมีงานทำ ทำให้ชีวิตมีความมั่นคง มีรายได้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ และทำให้ชุมชนมีความมั่นคง ควรมีการฝึกอาชีพให้คนว่างงาน ให้คนในชุมชนมีการงานที่มั่นคง **ด้านรายได้และการกระจายรายได้** ให้แนวทางการพัฒนา ความอยู่ดีมีสุขต้องมีรายได้และการประหยัด มีเงินออม ซึ่งความอยู่ดีมีสุขในการมีรายได้แล้วยังรวมถึงการไม่มีหนี้สินจึงเป็นความสุขที่

แท้จริง รวมถึงการประหยัดคอคออม อยู่อย่างพอเพียง **ด้านชีวิตครอบครัว** ผู้สัมภาษณ์ให้ความแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ควรมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน การมีเหตุผลซึ่งกันและกัน เมื่อครอบครัวมีความอบอุ่น มีความเข้าใจ มีเหตุผลทำให้ครอบครัวมีภูมิคุ้มกัน ทำให้สมาชิกห่างไกลจากสิ่งเสพติด ทำให้ครอบครัวมีความเข้มแข็ง มีความรักความอบอุ่น ทำให้ครอบครัวสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ **ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ** ผู้สัมภาษณ์ได้ให้แนวทางการพัฒนาของภาครัฐ ควรให้ภาครัฐเข้ามาช่วยชุมชน โดยการสนับสนุน มีโครงการอบรมให้ความรู้ให้ประชาชนมีความรู้เพิ่มเติมหลากหลาย สามารถประยุกต์ใช้การประกอบอาชีพทำให้มีงานทำมีรายได้ เมื่อชุมชน/หมู่บ้านมีรายได้ทำให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้ ทำให้สังคมมีความอยู่ดีเป็นสุขที่ยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การรับรู้จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปีมากที่สุด มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด มีอาชีพ รับจ้าง/ลูกจ้างเอกชนมากที่สุด มีระยะเวลาการอาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชนช่วงเวลา 5 – 15 ปีมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาทมากที่สุด

2. การรับรู้ต่อความอยู่ดีมีสุขในตัวชี้วัด 7 ด้าน และแนวทางในการพัฒนาความอยู่ดีมีสุข อภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านสุขภาพ มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ซึ่งภาวะที่บ่งบอกถึงความอยู่ดีมีสุขด้านสุขภาพ อันได้แก่ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลมาจากการสร้างสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา รวมถึงการมีภาวะโภชนาการที่ดี การทานอาหารครบตามหลักโภชนาการ ทำให้สุขภาพแข็งแรง การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สุขภาพแข็งแรงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริชัย รอดทัศนาศนา(2550: บทคัดย่อ) ผลการศึกษาระดับความอยู่ดีมีสุขของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยด้านสุขภาพอนามัยและด้านชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง และข้อเสนอแนะผลจากการศึกษาพบว่า ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมให้ประชาชนออกกำลังกาย และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักโภชนาการเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

ด้านความรู้ ซึ่งความรู้เป็นดัชนีการชี้วัดการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง โอกาสการพัฒนาสติปัญญา การศึกษาทำให้สามารถ อ่านออก เขียนได้ สามารถนำความรู้มาปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าคุณค่าความรู้เป็นตัวชี้วัดต่อความอยู่ดีมีสุขในระดับมาก ทั้งนี้ในบริเวณชุมชนมีโรงเรียนหลายโรงเรียนอยู่บริเวณรอบๆและมีห้องสมุดให้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายการเรียนรู้ของลักษณะ สรวิวัฒน์(2549:53) โดยการเรียนรู้เกิดจากค้นพบและความสำคัญการเรียนรู้ต้องพยายามหาทางศึกษา และนำหลักการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์

ด้านชีวิตการทำงาน ความอยู่ดีมีสุขด้านชีวิตการทำงาน ซึ่งประชาชนกลุ่มตัวอย่างรับรู้จากการมีงานทำก่อให้เกิดการมีรายได้ การมีประกันสังคม จะได้รับการดูแลช่วยเหลือเมื่อประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน การมีความซื่อสัตย์ สุจริต ทำให้มีงานทำที่มั่นคง รวมทั้งการมีงานทำ สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัว และทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าคุณค่าความอยู่ดีมีสุขในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชีรา สนธิสายสิงห์(2550 : 54) ผลจากการศึกษาการรับรู้ด้านชีวิตการทำงานพบว่า ความอยู่ดีมีสุขจากการทำงานเกิดจากการทำงานมีรายได้ซึ่งนำมาซึ่งอำนาจการซื้อ ซึ่งการมีงานทำที่มั่นคงและปลอดภัยใน

ชีวิตการทำงานก่อให้เกิดรายได้ที่ต่อเนื่อง ขอมส่งผลให้สามารถดูแลตนเองและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และยังส่งผลดีต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมด้วย

ด้านรายได้และการกระจายรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ความอยู่ดีมีสุขด้านรายได้และการกระจายรายได้ได้ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากความอยู่ดีมีสุขด้านรายได้และการกระจายรายได้ โดยประชาชนรับรู้เกิดว่าการมีรายได้ ทำให้ฐานะครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมีรายได้เพียงพอไม่ก่อให้เกิดภาวะหนี้สิน

ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต ความอยู่ดีมีสุขด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตเกิดจากการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตดีขึ้น การร่วมมือกันช่วยกำจัดขยะ สิ่งปฏิกูลของคนในชุมชนช่วยส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี และการได้รับสาธารณูปโภคที่เพียงพอ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการดำรงชีวิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ความอยู่ดีมีสุขด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับมาก

ด้านชีวิตและครอบครัว ความอยู่ดีมีสุขในด้านชีวิตและครอบครัวเกิดจากครอบครัวอบอุ่น คือการมีความรัก มีสายใยที่ดีต่อกัน การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันของคนในครอบครัว ช่วยลดภาวะความเครียดที่เกิดขึ้นกับครอบครัว ความเข้มแข็งของครอบครัว ช่วยลดภาวะปัจจัยความเครียดที่เกิดขึ้นต่อสังคมและครอบครัวที่สามารถพึ่งตัวเองทางเศรษฐกิจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ความอยู่ดีมีสุขด้านชีวิตและครอบครัวอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรีภัสสรณ พิพัฒนชากร(2552:91) ผลการวิจัยด้านครอบครัวอยู่ดีมีสุขอยู่ในระดับมาก โดยการอบรมเลี้ยงดูคนในครอบครัวอย่างใกล้ชิดให้เป็นคนดีสนับสนุนให้มีการศึกษาสูงหัวหน้าครอบครัวมีอาชีพมั่นคง รวมถึงการมีสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัวทำให้ครอบครัวเกิดความอบอุ่น และการมีกิจกรรมนันทนาการภายในครอบครัวช่วยลดภาวะความเครียดที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว รวมถึงการพึ่งตนเองของครอบครัวทำให้ครอบครัวเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้

ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ ความอยู่ดีมีสุขด้านการบริหารจัดการของภาครัฐประชาชนรับรู้อยู่ในระดับมากถึง โดยรับรู้ในเรื่องการใช้สิทธิในการไปเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การที่รัฐดูแลคนในสังคมภายใต้การปกครองกรอบของกฎหมาย การที่ภาครัฐส่งเสริมให้คนในสังคมมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการบริหารจัดการ และภาครัฐมีการดูแลคนในสังคมโดยมีสิทธิในการดำรงชีวิตอย่างเสมอภาค

ข้อเสนอแนะ
จากผลการวิจัยการรับรู้เกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชุมชนบางไผ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าควรมีการพัฒนาปรับปรุงดังนี้

1. ด้านชีวิตและครอบครัวควรเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านชีวิตครอบครัว โดยการจัดโครงการหรือจัดกิจกรรมร่วมกันของบุคคลภายในครอบครัวเพื่อสร้างเสริมความอบอุ่นให้ครอบครัว
2. ด้านรายได้และการกระจายรายได้ ควรส่งเสริมการสร้างรายได้และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและครบวงจรเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญในการลดรายจ่ายและส่งเสริมให้ครอบครัวทำบัญชีครัวเรือนเพื่อสามารถวางแผนการเงินและการใช้จ่ายโดยการจัดโครงการอบรมการทำบัญชีครัวเรือนให้แก่ประชาชน

3. ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมการรวมกลุ่ม และการสร้างเครือข่ายร่วมมือแก้ไขปัญหา พัฒนาชุมชนเพื่อให้ตรงกับความต้องการของชุมชนที่แท้จริง

4. ด้านการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมควรมีความสามัคคีในหมู่บ้าน/ชุมชนการมีน้ำใจซึ่งกันและกัน โดยจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันในหมู่บ้านทำให้ทุกคนในหมู่บ้านมีความใกล้ชิด มีความสัมพันธ์ที่ดีทำให้หมู่บ้านและชุมชนมีความเข้มแข็ง และการส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง ส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ เมื่อหมู่บ้าน/ชุมชนมีความเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการรับรู้ของประชาชนทุกชุมชนในจังหวัดนนทบุรี เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างการรับรู้ด้านต่างๆของแต่ละชุมชน/พื้นที่ รวมทั้งนำผลที่ได้มาทำการพัฒนา ปรับปรุงการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละกลุ่มพื้นที่

2. ควรนำแนวทางการวิจัยครั้งนี้ไปส่งเสริมและปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ที่ดีมีสุขแบบยั่งยืนและศึกษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ภัทราวดี เจตนะวิบูลย์.(2552). การศึกษาความอยู่ดีมีสุขของชุมชนหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนต์กัศตรณ พิพัฒเตชากร.(2552). ปัจจัยที่เสริมสร้างการมีครอบครัวอยู่ดีมีสุข ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพัฒนาศึกษา. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลักขณา สรวิวัฒน์.(2549). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุชีรา สันธิ์สายสิงห์.(2550). *การรับรู้ของประชาชนต่อความอยู่ดีมีสุข* : กรณีศึกษาบ้านสนุ่น ตำบลท่าหลวง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดนครราชสีมา. บัณฑิตวิทยาลัย. สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์. มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศูนย์ธุรกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550). *สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิด เรื่องความอยู่เย็นเป็นสุขในระดับพื้นที่ชุมชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศูนย์ธุรกิจและสังคมแห่งชาติ.
- .(2549). กรอบแนวคิด. “การพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมไทย จังหวัดนนทบุรี”. บริษัทสามดี พรินติ้ง.
- ศิริชัย รอดทัศน.(2550). *ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่.(2552).*แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2552 – 2554)*. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.bangpai.go.th/UserFiles/Plans/pdf1.pdf>.

การศึกษาปัญหาและวิธีการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

Problems and Strategic Adjustments Studies of Traditional Retailers in

Saimai District, Bangkok Province

นางสาวอภิษา นิเวศน์

อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

nart-ap@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและวิธีการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมและเพื่อศึกษาการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมจำนวน 40 ราย

ผลการศึกษาพบว่า โอกาสของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความนิยมของลูกค้าที่มีต่อสินค้าขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีราคาถูก ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมาก การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าทำให้เกิดลูกค้าประจำที่จงรักภักดี และนิยมใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม และมีกระแสด้านธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นคู่แข่งกัน ข้อจำกัดของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ขยายสาขาเพิ่มเป็นจำนวนมากและรวดเร็ว สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้กำลังซื้อลดลง ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่มีความก้าวหน้ามากขึ้นและรวดเร็ว ทักษะของผู้บริโภคร้านค้าปลีกเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ นิยมใช้บริการร้านค้าปลีกสมัยใหม่มากขึ้น

จุดแข็งของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ร้านค้าอยู่ในทำเลที่ดีใกล้แหล่งชุมชนและผู้บริโภค ผู้ประกอบการเป็นผู้บริหารงานด้วยตัวเองสามารถให้บริการ แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ผู้ประกอบการเน้นการบริการที่เป็นกันเอง สามารถจดจำลูกค้าดี แม้ว่าจะไม่มีการบันทึกข้อมูลลูกค้าก็ตาม

จุดอ่อนของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีบริเวณพื้นที่ร้านที่จำกัด คับแคบไม่กว้างขวาง ไม่มีบริเวณที่จอดรถ สินค้าและการบริการไม่มีความหลากหลาย รูปแบบการตกแต่งร้านไม่ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานน้อย เงินทุนน้อยไม่สามารถขยายและปรับปรุงร้านได้ เวลาปิดบริการเร็วกว่าร้านค้าปลีกสมัยใหม่ นอกจากนี้ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมไม่มีการส่งเสริมการขายที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อและไม่มีการดำเนินการวิจัยการตลาด ปัญหาของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร คือ ไม่สามารถดำเนินกลยุทธ์ราคาต่ำ ไม่สามารถทำการ

โฆษณาและการส่งเสริมการขายได้ต่อเนื่อง ตลอดปี สินค้าไม่มีความหลากหลายและไม่มีศูนย์บริการที่ครบวงจร
เงินทุนหมุนเวียนน้อย ต้นทุน การดำเนินงานสูง ผู้ประกอบการขาดความเข้าใจในการบริหารงานสมัยใหม่

ABSTRACT

This study was on Problems and Strategic Adjustments of Traditional Retailers in Saimai District, Bangkok. The objective of this study is to study the problems and effects from the operation of modern retailers towards traditional retailers, and to study strategic adjustments of the traditional retailers in Saimai District, Bangkok. This study conducted in-depth interviews of 40 traditional retailing entrepreneurs.

According to the finds, it was found that opportunities of the traditional retailers in Saimai District, Bangkok were presented as follows. The low price of small and medium size products was in high demand. There were located in communities with a large population and was to create relationships with clients resulting in repeat customers and were client who preferred service from the traditional retailers. In addition, there was protest against modern trade which was the traditional retailer competitor.

Threats of the traditional retailers in Saimai District, Bangkok, were mentioned. The modern retail were outlets and a lot faster. Economic recession had caused a decrease in purchasing power. Modern technology had progressed, more and faster. On the other hand, they favored using services from the modern retailers. The strengths of the traditional retailers in Saimai District Bangkok, were noted. They had a good location which was close to communities and consumers. The entrepreneurs managed and operated their business on their own, so they could offer fast services and problem-solving solutions. The entrepreneur could remember profiles even if they did not record customer database. In contrast, the weakness of the traditional retailers in Saimai District, Bangkok, were discussed. There were limited and confined space and no parking areas. There were not various kinds of products and services. The decoration was not modern. The use of new technology in operating their business was rare. Capital was limited, so they could not expand or their stores. Closed time of service was faster than modern retailers. Furthermore, there was no sale promotion, which influenced the buying decision, and the entrepreneurs themselves did not conduct any marketing research. The followings were problems of the traditional retailers in Saimai District, Bangkok. The entrepreneurs could not use low-price strategy, all year round advertising and promotion. There were not various kinds of products, and one-stop service centers. The capital was limited while operating costs were high. The entrepreneurs did not understand modern management.

Keywords: Problems, Strategic Adjustments, Traditional Retailers

บทนำ

ในปัจจุบันธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมหรือโชห่วยซึ่งมีแนวโน้มลดลงอันเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอกโดยตรงจากการขยายตัวของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีการลงทุนจากชาวต่างชาติที่เพิ่มมากขึ้นและมุ่งขยายสาขาให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อแข่งขันส่วนแบ่งทางการตลาด จากความสามารถของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่นั้นได้มีการบริหารจัดการอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งได้นำเอกลักษณ์ทางการตลาดมาปรับใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญให้เข้ากับวิถีชีวิตของผู้บริโภคในปัจจุบันที่เปลี่ยนไป ซึ่งประกอบกับรสนิยมของผู้บริโภคที่ชื่นชอบความสะดวกสบายและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการบริการจากธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้นทำให้มีการพัฒนารูปแบบการทำธุรกิจใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นเห็นได้จากการทำธุรกรรมผ่านเครื่องอัตโนมัติที่มีเพิ่มมากขึ้นจากความเชื่อมั่นในมาตรฐานสินค้าทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อได้เองเพื่อความความสะดวกสบาย ในทุกวันนี้โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อได้เพิ่มสูงมากขึ้นจึงได้มุ่งหาทางเลือกที่

ตอบสนองความต้องการของคนได้โดยตรงโดยเลือกใช้บริการร้านค้าปลีกใกล้บ้านที่มีมาตรฐานในการบริการที่มีความหลากหลายและคุ้มค่ากับเงินได้ตลอดเวลา ทำให้ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ มุ่งปรับตัวเพื่อการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนทำให้มีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่กับธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมของไทยที่ยังขาดมาตรการในการควบคุมรับรองดูแลจากทางภาครัฐบาลที่เปิดโอกาสให้ธุรกิจข้ามชาติเข้ามาลงทุนและขยายสาขาอย่างขาดความยุติธรรมประกอบกับความไม่มั่นคงและแน่นอนทางสถานการณ์ทางการเมือง ทำให้สภาวะเศรษฐกิจซบเซาผู้บริโภคลดการใช้จ่ายใช้สอยลงและจากสถานการณ์เหตุอุทกภัยเริ่มตั้งแต่วันที่ 4 ก.ย.54 – 22 พ.ย.54 ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการต่างๆ จำนวน 7,023 แห่ง ในเขตสายไหม (สำมะโนประชากรและเคหะ 2553)

ความต้องการขยายสาขาของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่เพื่อเพิ่มยอดขายจากการดำเนินงานและครองส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งร้านค้าปลีกประเภทร้านสะดวกซื้อ (Convenience Store) มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่เขตสายไหม โดยร้านค้าปลีกประเภทร้านสะดวกซื้ออย่าง มินิบิ๊กซี มีจำนวน 3 แห่ง (บิ๊กซี, 2555: ออนไลน์) ที่อปัส เดลี่ มีจำนวน 2 แห่ง (ที่อปัส , 2555: ออนไลน์) เทสโก้ โลตัส เอ็กซ์เพรส มีจำนวน 5 แห่ง (เทสโก้ โลตัส, 2555: ออนไลน์) เซเว่นอีเลฟเว่น จำนวน 74 แห่ง (ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สำนักรงเขตสายไหม , 2555) แฟมมิลี่ 14 แห่ง (ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สำนักรงเขตสายไหม , 2555) ร้อยแปดช้อป จำนวน 6 แห่ง (ร้อยแปดช้อป , 2555: ออนไลน์) และร้านค้าปลีกประเภทซูเปอร์มาร์เก็ตอย่าง บิ๊กซีมาร์เก็ต มีจำนวน 2 แห่ง (บิ๊กซี, 2555: ออนไลน์) ซึ่งจำนวนร้านค้าปลีกสมัยใหม่ได้มีการนำเอาแผนกลยุทธ์ทางด้านต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางการค้า พร้อมทั้งสร้างความพึงพอใจและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีรายได้ลดน้อยลงจนบางรายไม่สามารถทนกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้จนต้องปิดตัวลงไปในที่สุด

จากปัญหาของการขยายตัวของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมทำให้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาปัญหาและการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งนำกลยุทธ์ที่ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมใช้ในการแข่งขันเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำรงอยู่ได้ในตลาดค้าปลีก

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

- ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมได้แก่ ที่ตั้ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำธุรกิจค้าปลีก
- ตัวแปรตาม คือ คุณภาพด้านการดำเนินงานและการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ ใน ด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านการผลิตและการดำเนินการ ด้านการเงิน สภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา และผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่รูปแบบ ต่าง ๆ ที่มีต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตสายไหม จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 133 ร้าน (สำนักงานเขตสายไหม, 2555)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จากจำนวนประชากรทั้งหมดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม 133 ร้าน (สำนักงานเขตสายไหม, 2555) จำนวน 40 ร้าน โดยคำนวณจากเกณฑ์เป็นร้อยละของประชากร หากขนาดประชากรเป็นหลักร้อย ควรใช้ กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 25% (ธีรวิฑูถิ เอกะกุล, 2543) ในการพิจารณา และเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจะกระจายการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกในแต่ละแขวง ดังนี้

ตำบล/แขวง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
สายไหม	75 ราย	$\frac{75}{133} \times 100 = 56.39\%$
ออเงิน	18 ราย	$\frac{18}{133} \times 100 = 13.53\%$
คลองถนน	40 ราย	$\frac{40}{133} \times 100 = 30.80\%$

การถ่วงน้ำหนัก

ตำบล/แขวง	ถ่วงน้ำหนัก	กลุ่มตัวอย่าง
สายไหม	56.39% \times 40 ราย	23 ราย
ออเงิน	13.53% \times 40 ราย	5 ราย
คลองถนน	30.08% \times 40 ราย	12 ราย
รวมกลุ่มตัวอย่าง		40 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบเชิงลึก (Depth Interview) ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยตัวอย่างต้องมีความสมัครใจและยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ เจ้าของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 ราย (สำนักงานเขตสายไหม)
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือและตำราทางวิชาการต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและผลกระทบ และวิธีการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ แนวคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์จะมีประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ที่ตั้ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำธุรกิจค้าปลีก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายนอกธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับปัญหา และวิธีการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมทั้งมหภาคและจุลภาค เช่น การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี ลูกค้า สถานะการแข่งขัน คู่แข่งขันรายใหม่ ผู้จำหน่ายและผู้ขาย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อนและโอกาสจะประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ การตลาด การเงิน การจัดซื้อและการบริหารสินค้าคงคลัง การบริหารทรัพยากรบุคคล การวิจัยและพัฒนา และการจัดการ

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในอนาคตเป็นการสัมภาษณ์ถึงแนวโน้มการดำเนินงาน ทิศทางการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ เช่น แนวคิดในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์

เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาหาข้อสรุปปัญหา และผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่รูปแบบ ต่าง ๆ ที่มีต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมและการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) และการเก็บรวบรวมข้อมูลทฤษฎีของธุรกิจการค้าปลีกแบบสมัยใหม่ เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมาประมวลผลและรายงานในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นเจ้าของกิจการจำนวน 40 ราย ไม่มีกรจ้างพนักงานขายจะขายด้วยตัวเองทั้งสิ้นและผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีถึง 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.5 จากการศึกษาทั้งสิ้น 40 ราย ในเขตสายไหม มีเพียง 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 เท่านั้นที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และอีก 5 รายคิดเป็น ร้อยละ 12.5 ไม่ทราบการระดับการศึกษาจากการสัมภาษณ์พบว่า ร้านค้าที่มีอายุในการทำธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่มากที่สุดอยู่ที่ 5-10 ปี มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 จากจำนวนทั้งสิ้น 40 ราย ส่วนที่ดำเนินธุรกิจ อยู่ระหว่าง 11-20 ปี มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 และในส่วนที่ดำเนินธุรกิจมากกว่า 20 ปี มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 และที่ไม่ทราบมีจำนวน 1 ราย ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมจะมีชื่อร้านจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 60 ที่มีชื่อร้านเป็นของตนเอง ส่วนอีกจำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 ไม่มีชื่อร้านจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมจำนวน 40 ราย โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของกิจการ 40 ราย ประวัติการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 25 ราย ระดับปริญญาตรี 10 ราย และไม่ทราบระดับการศึกษา 5 ราย ประสบการณ์ในการประกอบการธุรกิจค้าปลีกต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 9 ราย ; 5-10 ปี จำนวน 12 ราย ; 11-20 ปี จำนวน 8

ราย : มากกว่า 20 ปี จำนวน 10 ราย และไม่ทราบประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจจำนวน 1 ราย ขนาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่จะมีขนาดพื้นที่ร้านไม่เกิน 1-2 คูหา มีป้ายแสดงชื่อร้านค้าจำนวน 24 ราย และไม่มีป้ายแสดงชื่อร้านจำนวน 16 ราย ลักษณะของการตกแต่งหน้าร้านเรียบง่าย ชั้นวางสินค้าเน้นความคงทนและใช้ประโยชน์ใช้สอยที่สะดวกและสวยงาม ผู้โชว์สินค้าจะเป็นของเดิมที่โชว์อยู่แล้วและเป็นผู้โชว์จากผู้ผลิตสินค้าและผู้ขายส่ง (Supplier) ไม่มีหลักในการจัดวางสินค้า ส่วนใหญ่เน้นการจัดวางตามความสะดวกและความเคยชินของเจ้าของร้านมีการแบ่งประเภทของสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันไว้ในหมวดเดียวกัน ลูกค้าไม่สามารถเลือกซื้อสินค้าได้เอง ผู้ประกอบการจะเป็นผู้ให้บริการแก่ลูกค้า ส่วนใหญ่ได้นำคู่แข่งเครื่องดื่มน้ำดื่มที่เป็นสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินธุรกิจสินค้าที่จำหน่ายส่วนใหญ่จะเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน อาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม น้ำแข็ง เนื้อสัตว์ ผักสด ขนมคบเคี้ยว บุหรี่ สุรา อุปกรณ์เครื่องเขียน เช่น ปากกา ยางลบ สมุด และสินค้าที่เป็นในลักษณะของสินค้าหัตถกรรม และบางรายเป็นทั้งร้านขายปลีกและขายส่ง

สรุปปัญหาการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ลักษณะของผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่คล้ายคลึงกันเกือบทั้งหมด นอกเหนือจากนั้นเกิดปัญหาต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมหลายประการด้วยกัน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ไม่สามารถดำเนินกลยุทธ์ราคาสินค้าต่ำ
2. ไม่สามารถดำเนินกลยุทธ์การโฆษณาและการส่งเสริมการขายตลอดทั้งปี
3. ไม่สามารถแข่งขันโดยใช้กลยุทธ์สินค้าหลากหลายและเป็นศูนย์บริการครบวงจร (One Stop Shopping)
4. ไม่สามารถแข่งขันโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงาน
5. ผู้ประกอบการขาดความเข้าใจในการบริหารงานสมัยใหม่
6. การขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน
7. ต้นทุนดำเนินการสูง
8. ความช่วยเหลือจากภาครัฐ
9. พฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป

การปรับตัวของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

จากการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ ได้มีการปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1. การตลาดร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ปรับตัวแล้วในเขตสายไหม ได้มุ่งเน้นรักษาลูกค้าเดิมโดยการให้บริการอย่างเป็นกันเองและตรงตามความต้องการของลูกค้า สร้างความพอใจและความประทับใจให้ลูกค้าเพื่อจะได้มาเป็นลูกค้าประจำ ด้วยการสังเกตความต้องการของลูกค้าจัดหาสินค้าและบริการมาตอบสนองให้ตรงตามความต้องการ บริการที่ดีมีความจริงใจให้ลูกค้า บริหารจัดการสินค้าให้หมุนเวียนเร็วจัดหาสินค้าราคาถูกคุณภาพปานกลาง เพิ่มสินค้าให้หลากหลาย เช่น ขนม เครื่องดื่ม พร้อมทั้งจัดหาสินค้าต้นทุนต่ำจากแหล่งอื่น เช่น ร้านค้าส่ง แนะนำผู้บริโภคว่าควรเลือกสินค้าที่มีตรารี่ห้อเพราะมีคุณภาพดีและราคาเหมาะสม ไม่ควรเลือกเพราะราคาถูกที่สุดบางรายมีบริการเปลี่ยนหรือคืนสินค้า ผู้ประกอบการทำหน้าที่เป็นพนักงานขาย จึงให้บริการที่ดีซื่อสัตย์ต่อลูกค้า จัดจ้าลูกค้าได้แม่นยำ แก้ปัญหาได้ทันทีช่วยให้ลูกค้ามีความประทับใจและมาใช้**

บริการสมาชิกเสมอ นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางร้านได้ทำการปรับปรุงภาพลักษณ์ของร้านค้า เช่น เปลี่ยนการจัดวางสินค้าให้คล้ายกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ แยกสินค้าเป็นหมวดหมู่ สร้างชั้นวางสินค้าใหม่ให้ลูกค้าเดินซื้อสินค้าได้ จัดร้านให้สะอาด สวยงาม เพิ่มผู้เขียนแช่อาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

2. การเงินผู้ประกอบการมีการวางแผนการใช้จ่าย ใช้ความรอบคอบและระมัดระวัง เงินรายได้จากการขายแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งจะเก็บเป็นเงินทุนสำรอง ส่วนที่สองไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และส่วนที่สามไว้ซื้อสินค้านำมาขายในร้าน ระวังแผนการปรับปรุงร้านไม่เก็บรักษาสินค้าคงคลังในปริมาณมาก

3. การจัดซื้อและการบริหารสินค้าคงคลัง ผู้ประกอบการจะเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสม โดยการสั่งซื้อสินค้าปริมาณน้อยและไม่เก็บสินค้าคงคลังไว้มาก เพราะทำให้เสี่ยงต่อการขาดเงินทุนหมุนเวียนหรือสินค้าเก่าล้าสมัยสามารถสั่งซื้อจากร้านค้าส่งในท้องถิ่นได้สินค้าราคาถูกและล้าสมัยถ้าเปลี่ยนหรือคืนไม่ได้จึงนำมาใช้ส่วนตัว

4. การจัดการ ผู้ประกอบการมีความอดทน มีความรอบคอบ มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจค้าปลีกมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันกับพฤติกรรมของลูกค้าได้ต้องมีความรู้และติดตามข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ตลอดจนรู้สถานการณ์ของคู่แข่ง

อนาคตของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ในอนาคตมุ่งเน้นการให้บริการที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความซื่อสัตย์จริงใจ บริการส่งถึงบ้าน ในเทศกาลสำคัญก็มีของแถม ของแจกให้ลูกค้าประจำบ้าง จัดหาสินค้าให้ความหลากหลายราคาถูกหรือใกล้เคียงกับคู่แข่งจะมีผลให้กิจการสามารถดำรงอยู่ได้ อีกทั้งคาดว่าผู้จำหน่ายสินค้ายังคงให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในอนาคต เพราะร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม เป็นช่องทางที่เข้าถึงผู้บริโภคมากที่สุด มีจำนวนร้านค้ามาก ส่วนใหญ่มียอดขายไม่ถึง 30,000 บาท จึงทำให้ผู้จำหน่ายสินค้าไม่มีปัญหาเรื่องการเรียกเก็บเงิน ผู้จำหน่ายสินค้าไม่มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มในเรื่องต่าง ๆ เช่น การทำการส่งเสริมการขาย การโฆษณา ทำแผ่นพับการต่อรองราคา

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่ามีลักษณะของผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่คล้ายคลึงกันเกือบทั้งหมด มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากเป็นผู้ค้าปลีกและผู้ค้าส่งในตัวเองด้วย นอกจากนี้ยังมีปัญหาต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมยังไม่สามารถทำให้ธุรกิจแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางการปรับตัวเชิงกลยุทธ์เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ดังนี้

การตลาด

1. ลูกค้าเป้าหมาย ผู้ประกอบการต้องสามารถระบุลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ว่าเป็นใครควรปรับตัวโดยการเจาะตลาดเฉพาะ (Niche Market) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกค้าประจำที่อยู่ให้สะดวกใกล้เคียง เมื่อทราบกลุ่มลูกค้าเป้าหมายแล้วผู้ประกอบการควรสังเกตและจัดหาบันทึกข้อมูลลูกค้าในเรื่องพฤติกรรม การซื้อสินค้าที่ซื้อ จำนวนเงินในแต่ละครั้ง ความถี่ในการซื้อ เมื่อได้ข้อมูลจึงสามารถนำมากำหนดและเลือกสินค้าได้

การศึกษานี้พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ พงศา นวมครุฑ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการค้าปลีกของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีผลต่อการซื้อของผู้บริโภคพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ การมีสินค้าตรงตามต้องการ มีสินค้าหลายประเภท การมีสินค้าที่มีคุณภาพ ใหม่ สด สะอาด การคิดเงินถูกต้อง การมีสินค้าจำหน่ายหลายขนาด

รูปแบบ รุ่ง มีบริการศูนย์อาหาร มีสินค้าตามโอกาสและเทศกาลจำหน่ายและสามารถตรวจสอบราคาสินค้าได้จากเครื่องตรวจสอบราคา ปัจจัยด้านราคาผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับสำคัญมาก ได้แก่ การมีป้ายราคาที่เห็นได้ชัดเจน ราคาสินค้าถูกกว่าร้านค้านอื่น ๆ มีการลดราคาสินค้าตามเทศกาลและโอกาส การจำหน่ายสินค้ายกแพ็คเกจซึ่งมีราคาต่อหน่วยถูกลงอีก การมีสินค้าราคาพิเศษสลับเปลี่ยนมาจำหน่าย ด้านช่องทางจัดจำหน่ายให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ การมีรถเข็นและตะกร้าไว้ให้บริการ การจัดร้านสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็นและสิ่งสกปรก การจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ เลือกซื้อได้สะดวก พื้นที่ภายในร้านกว้าง การมีป้ายแสดงตำแหน่งวางสินค้าชัดเจน การวางผังภายในร้านให้มีทางเดินกว้าง การสัญจรในร้านสะดวก การมีที่จอดรถในที่ร่ม เพียงพอปลอดภัยและไม่เสียค่าบริการ มีป้ายชื่อหรือสัญลักษณ์ของร้านขนาดใหญ่ สังเกตเห็นได้ง่าย เวลาเปิดปิดบริการ และการไม่มีเสียงรบกวน นำราคาขาย ด้านการส่งเสริมการตลาดให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ การแจกแผ่นพับรายการสินค้าราคาพิเศษ การโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ และการจัดแสดงสินค้า ณ จุดจำหน่าย

2. สินค้าและการจัดเรียงสินค้า ซึ่งผู้ประกอบการได้ดำเนินการอยู่แล้ว คือ การจัดเรียงสินค้าตามแบบร้านค้าปลีกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสิ่งดี แต่อาจไม่เหมาะสมกับทุกร้านค้า เพราะ ว่าลักษณะลูกค้าแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น การคัดเลือกสินค้าที่เหมาะสมต้องพิจารณาประกอบกับข้อมูลที่ได้จัดทำไว้ เช่น ปัจจุบันนี้ผู้บริโภคคำนึงเรื่องสิ่งแวดล้อม ภาวะมลพิษ การรักษาสุขภาพให้แข็งแรง และมีแนวโน้มว่าผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น ดังนั้นสินค้าประเภทปลอดสารพิษ สินค้าชีวเวช มีโอกาสขายดีมากขึ้น และในการจัดเรียงสินค้าควรใช้หลักการ ดังนี้

- สินค้าขายดี สินค้าที่มีอัตราการหมุนเวียนสูง ควรจัดวางไว้บริเวณที่ลูกค้าสามารถสังเกตเห็นได้สะดวก เลือกซื้อได้ง่าย
- สินค้าที่ส่งเสริมการขาย สินค้าที่จัดรายการจากบริษัทผู้จำหน่าย ควรจัดวางให้เห็นเด่นชัด และควรทำป้ายแสดงให้ผู้บริโภคทราบด้วย
- สินค้าใหม่ที่กำลังอยู่ในช่วงแนะนำและมีการโฆษณาอยู่ในปัจจุบัน จัดวางไว้ให้เห็นชัดเจน ทำป้ายแสดงว่า “สินค้าใหม่”

ในการจัดเรียงสินค้าควรจะต้องมีชั้นวางสินค้าที่เหมาะสม ควรทำชั้นวางต่างระดับสำหรับวางสินค้าขายดี สินค้าส่งเสริมการขาย และสินค้าใหม่บริเวณตรงกลางของร้านค้าปลีกด้านข้างรอบ ๆ ร้านค้า ให้จัดทำชั้นเหล็กฉากหรือประยุกต์ใช้ของเดิม จัดวางเรียงเป็นรูปเกือกม้าหรือตัว U สำหรับจัดเรียงสินค้าทั่ว ๆ ไป โดยจัดให้เป็นหมวดหมู่ ติดป้ายแสดงกลุ่มสินค้าและควรเว้นทางเดินไว้สำหรับผู้บริโภคให้เดินเลือกซื้อสินค้าได้สะดวก

3. ราคา ควรติดป้ายแสดงราคาสินค้าทุกชนิดด้วย หรืออาจจะใช้วิธีเขียนราคาสินค้าไว้ได้ชั้นวางสินค้านั้น ผู้ประกอบการควรรวมกลุ่มกันกำหนดราคากลางของสินค้า เพราะผู้บริโภคในปัจจุบันจะเปรียบเทียบราคาสินค้า และเคยชินกับการซื้อสินค้าตามราคาที่ติดแสดงไว้โดยไม่ต้องรองราคาสินค้า

4. ทำเลที่ตั้งและการตกแต่งร้าน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นร้านค้าที่เปิดดำเนินการมานานแล้วมีทำเลที่ดีอยู่ใกล้แหล่งชุมชน แต่มีปัญหาคือ ร้านค้าไม่สะดวกสำหรับผู้บริโภคขาจร ดังนั้นมี ร้านค้าสามารถตกแต่งบริเวณหน้า

ร้านให้สะดวก เช่น การใช้ป้ายผ้าที่มีสีสันสดใสปักแสดงอยู่หน้าร้าน (ไม่ควรใช้ป้ายชนิดแขวน เพราะจะบังหน้าร้าน)

5. การส่งเสริมการขาย สามารถทำได้ง่าย เช่น เปิดรับสมาชิกและบันทึกยอดสั่งซื้อ (จะทำให้ทราบข้อมูลลูกค้าและข้อมูลทางการตลาด) เมื่อครบกำหนดช่วงเวลาให้มีของแจก แคม การจัดการการแลกซื้อสินค้า หรือ ส่งคูปองชิงโชค ก็สามารถทำได้ง่าย ๆ

2. **เงินทุน** เนื่องจากร้านค้ามียอดขายลดลงทำให้เงินทุนหมุนเวียนลดลงจึงขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาใช้ปรับปรุงร้านค้าและลงทุนสั่งซื้อสินค้ามาขายในร้าน แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีโครงการ โฆษกช่วยเหลือชาติ “ร้านค้าถูกใจ” ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถมีเงินทุนหมุนเวียนในร้านเพิ่มมากขึ้น จากต้นทุนของราคาสินค้าที่ถูกกลงจากการเข้าร่วมโครงการ

3. **การจัดซื้อและบริหารคลังสินค้า** ผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ควรมีการรวมกลุ่มร้านค้าที่อยู่ในละแวกใกล้เคียงกันเพื่อจัดซื้อสินค้าร่วมกันเป็นการสร้างปริมาณการซื้อจำนวนมาก โดยไม่คำนึงว่า ร้านค้าปลีกของไทยที่อยู่ใกล้กันจะเป็นคู่แข่งกัน แต่ให้คิดว่าร้านค้าปลีกของไทยเป็นเพื่อนคู่ค้ากัน ควรระมัดระวังในการบริหารคลังสินค้าให้มีการหมุนเวียนมากที่สุด ถ้ามีการหมุนเวียนมากจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายมากขึ้น

4. **การจัดการ** ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรสร้างพันธมิตร กับผู้ประกอบการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในย่านนั้นๆ เข้ามาขายร่วมกันทำให้มีความหลากหลาย

ข้อค้นพบจากการศึกษา

ในการศึกษาปัญหาและวิธีการปรับตัวเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีข้อค้นพบดังนี้ ผู้ประกอบการสามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่มด้วยกัน จากการศึกษาวิธีการสัมภาษณ์พบว่า

กลุ่มที่ 1 มีความต้องการปรับเปลี่ยนพัฒนาร้านค้าปลีกของตนให้ดียิ่งขึ้น มีความทันสมัยขึ้นด้วยการปรับแต่งหน้าร้านจัดสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ จัดวางสินค้าให้เป็นจุดเด่นและสะดุดตา มีป้ายบอกราคาอย่างชัดเจน มีการสาธิตสินค้าใหม่ ๆ จัดหาสินค้าที่ลูกค้าสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า จัดหาสินค้าที่ทันสมัยเสมอด้วยแนวความคิดรักษาลูกค้าเก่าเพิ่มและเสริมลูกค้าใหม่ใช้กลยุทธ์ (wo) โดยการปรับตัวจัดหาสินค้าที่มีราคาพอเหมาะ เน้นการบริการที่ดี สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า ซื้อสินค้าครั้งละไม่มาก เพื่อไม่ให้สินค้าคงคลังมาก ควบคุมและลดค่าใช้จ่ายและกลุ่มที่ 1 ยังใช้กลยุทธ์ (st) มาใช้ในการบริหารและบริการที่ดี เป็นกันเองใกล้ชิดกับลูกค้า สินค้าบางรายการสามารถแบ่งขายเป็นหน่วยเล็ก ๆ ได้ ปรับปรุงภาพลักษณ์โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่รูปแบบต่าง ๆ มาใช้ดำเนินงาน เช่นเครื่องคิดเงินอัตโนมัติ ตู้แช่สินค้า เครื่องดื่ม ตู้ไอศกรีม เครื่องปรับอากาศ ให้ผู้บริโภคสามารถเดินเลือกซื้อสินค้าได้เอง เพื่อตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

กลุ่มที่ 2 มีความต้องการขยายธุรกิจของตนจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม มาเป็นร้านส่งขนาดใหญ่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการค้าและการเงิน โดยดำเนินกลยุทธ์เชิงรุก (so) มุ่งหมายขยายการลงทุนมุ่งการเจริญเติบโต เพื่อมุ่งความเป็นร้านค้าส่งที่มีลูกค้าประจำเป็นร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม

กลุ่มที่ 3 มีความคิดว่าอยู่ในสภาพอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ไม่คิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไร รอวันที่จะปิดตัวเองใช้กลยุทธ์ตั้งรับหรือถอนตัว (WT) ใช้วิธีควบคุมทางการเงิน ลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยออกไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ธุรกิจแบบดั้งเดิมในเขตสายใหม่ กรุงเทพมหานคร ควรมีการกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) 7 ประการดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) เพื่อสร้างความพึงพอใจของลูกค้าโดยการตอบสนองความต้องการ ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขาย มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ประกอบด้วย สินค้า บริการ และความคิด ดังนั้นร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ควรสังเกตความต้องการของลูกค้าแสวงหาสินค้ามาตอบสนองให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงบริการที่ดีต่อลูกค้าประจำในละแวกใกล้เคียง รักษาลูกค้าเดิมและเพิ่มลูกค้าใหม่ ให้บริการที่เป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ และจดจำลูกค้าได้อย่างแม่นยำ

2. ราคา (Price) ถือว่าเป็นต้นทุนของลูกค้า (Cost) ในการตัดสินใจซื้อ ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างมูลค่า (Value) กับราคาของผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรคำนึงถึงการบริหารสินค้าให้หมุนเร็ว เก็บรักษาสินค้าคงคลังปริมาณน้อย เนื่องจากสั่งซื้อสินค้าปริมาณน้อย ต้นทุนของสินค้าจึงสูงไม่สามารถแข่งขันเรื่องราคาได้ ผู้ประกอบการควรจัดหาสินค้าต้นทุนต่ำจากแหล่งต่าง ๆ มาจำหน่าย เช่น สั่งซื้อจากร้านค้าส่งในท้องถิ่น ควรควบคุมและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

3. การจัดจำหน่าย (Place) ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรคำนึงการตกแต่งหน้าร้านให้มีความทันสมัยขึ้น รูปแบบการจัดวางสินค้าผู้ประกอบการควรที่จะจัดวางให้มีลักษณะเหมือนกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เนื่องจากผู้บริโภคมีพฤติกรรมและทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป ชอบความทันสมัย ดังนั้นผู้ประกอบการควรที่จะปรับปรุงภาพลักษณ์โดยใช้เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ ที่ใช้ดำเนินงาน เช่น เครื่องคิดเงินอัตโนมัติ ตู้แช่สินค้าและเครื่องดื่ม ตู้ไอศกรีม เครื่องปรับอากาศและผู้บริโภคสามารถเดินเลือกซื้อสินค้าได้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถตอบสนองพฤติกรรมของผู้บริโภคและควรใช้วิธีคิดป้ายโฆษณาหน้าร้าน จัดวางสินค้าให้สะอาดตา ตกแต่งหน้าร้านตามเทศกาล และจัดหาสินค้าที่มีบริษัทฯ มาสาธิตเพื่อแนะนำสินค้าแก่ผู้ซื้อ รวมถึงของแถมของแจกฟรีจากบริษัทฯ ผู้ที่มาสาธิตด้วย ตลอดจนมีการโฆษณาผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อของท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุท้องถิ่น เป็นต้น

5. บุคลากรบริการ (People) เนื่องจากธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีการดำเนินธุรกิจ โดยเจ้าของเพียงคนเดียว ไม่มีการจ้างพนักงาน ดังนั้นจึงไม่มีการบริหารบุคลากรในการดำเนินธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม สิ่งที่ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ควรใช้ในเรื่องของการพัฒนาบุคลากรคือ ผู้ประกอบการควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานธุรกิจค้าปลีกแบบสมัยใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาธุรกิจของตนให้ดีขึ้นสามารถแข่งขันกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ได้

6. ขั้นตอนการทำงาน (Process) ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรมีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ตั้งแต่การบริการลูกค้าที่มาซื้อสินค้า การคิดเงินที่เร็วและถูกต้องเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้ามากที่สุด และทำให้เกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง

7. สภาพแวดล้อม (Physical Evidence) ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของร้านเป็นสิ่งสำคัญ ควรตกแต่งบรรยากาศภายในร้านให้มีความสวยงาม สะอาด และสะดวกในการเลือกซื้อสินค้า รวมถึงบริเวณร้านควรมองดูสะอาด มีบริเวณที่จอดรถให้กับลูกค้าที่มาซื้อสินค้า หน้าร้านควรมีลักษณะโปร่ง มีการตกแต่งหน้าร้านเพื่อดึงดูดลูกค้า และการบริการที่เป็นกันเองของผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีก ซึ่งได้แก่ กรมการค้าภายใน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. การอบรมเพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพร้านค้าขนาดเล็กและขนาดกลางที่จัดโดยภาครัฐ เช่น กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ข้อมูลการอบรมควรจัดทำเป็นคู่มือพัฒนาประสิทธิภาพในการแข่งขันกับธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่แจกฟรีให้ผู้ประกอบการรายย่อย

2. สมาคมผู้ค้าปลีกไทย ควรจัดทำโฆษณาประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีกต่างชาติ (เช่นเดียวกับการโฆษณาประหยัดพลังงาน 2 ที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคช่วยกันประหยัดพลังงาน) รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริโภคตรวจสอบสินค้าที่ซื้อไป ถ้าพบว่ามีปัญหาให้ร้องเรียนกลับมา ที่สมาคม หรืออาจจะตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนของธุรกิจค้าปลีกของไทยและต่างชาติ

3. รัฐบาลควรริบดำเนินการอย่างเร่งด่วน เกี่ยวกับมาตรการล่าสุดที่จะช่วยเหลือธุรกิจค้าปลีกไทยคือ โครงสร้างระบบศูนย์รวมซื้อและกระจายสินค้า แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการทันที และตั้งเป้าโครงการนาน 5 ปี ในขณะที่ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีแนวโน้มปิดกิจการลงเรื่อย

4. ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนระบบการจัดการและบริหารหรือเครื่องมือที่ต้องใช้การลงทุนสูง ที่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดเล็ก เช่น การประสานงานกับเนคเทค เพื่อพัฒนาซอฟต์แวร์สำหรับร้านค้าปลีกขนาดเล็ก โดยจำหน่ายในราคาถูก

5. รัฐบาลควรเร่งพิจารณาออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย พระราชบัญญัติค้าปลีกในเรื่องราวต่าง ๆ ดังนี้

- ออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้สินค้าบางชนิดมีจำหน่ายเฉพาะร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมเท่านั้น เช่น น้ำตาล บุหรี่ ไม้ขีดไฟ เป็นต้น ซึ่งเป็นสินค้าชิ้นเล็กและใช้ในชีวิตประจำวัน จะเป็นการผลักดันให้ผู้บริโภคไปซื้อสินค้าที่ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมทางอ้อมและอาจจะซื้อสินค้าอื่นตามไปด้วย

- ออกกฎหมายผังเมืองในระดับประเทศและท้องถิ่น โดยกำหนดให้ร้านค้าปลีกสมัยใหม่อยู่นอกเมืองที่ไม่มีชุมชนและตลาดสด อย่างน้อย 10-15 กิโลเมตร การขยายสาขาต้องสัมพันธ์กับจำนวนประชากรรวมทั้งการจำกัดสาขา

- ออกพระราชบัญญัติประกอบอาชีพให้คนต่างด้าว โดยคนต่างด้าวต้องเข้ามาสอบภาษาไทย ซึ่งเป็นการยึดหลักการการค้าปลีกว่าเป็นอาชีพที่รัฐต้องการให้คุ้มครอง ควรมีข้อกำหนดให้ธุรกิจค้าปลีกต่างชาติชำระภาษีการค้า ภาษีบำรุงท้องถิ่น ภายในจังหวัดนั้น ๆ เพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่ตลาดสดหรือบริเวณร้านค้าในเมืองให้ทันสมัย สร้างที่จอดรถ ห้องน้ำสะอาด ไม่คิดค่าบริการเป็นการสร้างจุดขายของตลาดสดในภาพลักษณ์ใหม่

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. มูลค่าธุรกิจค้าปลีก, อัตราการขยายตัวของธุรกิจค้าปลีก .2554. สืบค้นเมื่อ 16

กรกฎาคม 2555. กระทรวงพาณิชย์.

_____. การบริหารจัดการสำหรับธุรกิจค้าปลีกไทย. “กลยุทธ์การแข่งขัน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้

จาก <http://www.siaminfobiz.com>.

ฉัตรชัย ดวงรัตนพันธ์. วิวัฒนาการค้าปลีก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.Marketeer.co.th>

ท็อปส์ ซูเปอร์มาร์เก็ต. จำนวนสาขา ท็อปส์ เดลี่ ในเขตสายไหม. กรุงเทพฯ. [ท็อปส์ ,2555: ออนไลน์]. เข้าถึงได้

จาก <http://www.tops.co.th/en/index.html>. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2555.

_____. จำนวนสาขา ท็อปส์ เดลี่ ในเขตสายไหม. กรุงเทพฯ. [ท็อปส์ ,2555: ออนไลน์]. เข้าถึงได้

จาก <http://www.tops.co.th/en/index.html>. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2555.

เทสโก้โลตัส. จำนวนสาขา เทสโก้โลตัสเอ็กซ์เพรส ในเขตสายไหม. กรุงเทพฯ. [เทสโก้โลตัส,2555: ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก <http://www.tescolotus.net/th/index.html>. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2555.

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) วารสารการบริหารความเสี่ยง .2555 การขยายตัวของดิสเคาน์ทรีตอร์. กรุงเทพฯ:

ธนาคารกรุงไทย

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). วารสารฝ่ายวิจัย .งานวิจัยธุรกิจบริการ. 2555 กรุงเทพฯ: ธนาคารกรุงศรี

อยุธยา

ปฤษฎางค์ ปันกองงาม. (2545). ศึกษาเรื่อง ปัญหาและวิธีการเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการ

ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง.

พงศาน นวมครุฑ. (2544). ศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการค้าปลีกของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ในจังหวัด

เชียงใหม่

ไพโรจน์ ทิพมาตร.2547. การบริหารการค้าปลีก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.

ภาณุ ลิ้มมานนท์ . 2550. กลยุทธ์การบริหารการค้าปลีก. กรุงเทพฯ :

ไววิทย์ พรพัสตก. 2546. ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานและปัญหาของค้าปลีกขนาดเล็กในอำเภอเมือง:

จังหวัดเชียงใหม่

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ . การบริหารการค้าปลีก. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร, 2546

สำนักงานเขตสายไหม ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ. จำนวนสาขา เซเว่นอีเลฟเว่น ในเขตสายไหม.

กรุงเทพฯ.2555. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifranchisecenter.com>. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2555.

_____.จำนวนสาขา ร้อยแปดช้อป ในเขตสายไหม. กรุงเทพฯ. [ร้อยแปดช้อป ,2555: ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifranchisecenter.com>. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2555.

_____. จำนวนประชากรในเขตสายไหม, จำนวนร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม, ประวัติ

ความเป็นมา เขตสายไหม. กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555. จากฝ่ายสิ่งแวดล้อม

สำนักงานเขตสายไหม.

_____ . รายชื่อผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตสายไหม. กรุงเทพฯ.

สืบค้นเมื่อ 21 กรกฎาคม 2555. จากฝ่ายสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตสายไหม.

ห้างบิ๊กซี จำกัด (มหาชน) .จำนวนสาขาบิ๊กซี ในเขตสายไหม.กรุงเทพฯ. [บิ๊กซี,2555: ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก <http://www.bigc.co.th>. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2555.

_____ . เข้าถึงได้จาก <http://www.thaifranchisecenter.com>. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2555.

Kotler Philip; & Gary Armstrong. 2001. "Principles of Marketing". 9th ed. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

W.G. Cochran. 1953. "Sampling Techniques". New York: Wiley.

การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินด้วยแบบจำลอง Altman's financial failure prediction models Altman's

นางสาววิยะดา วรรณท้วนิช

อาจารย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ waranon_w@yahoo.com

บทคัดย่อ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถือเป็นตลาดการเงินที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย เพราะเป็นแหล่งระดมเงินทุนของนักลงทุน โดยจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการระดมเงินทุนจากภาคครัวเรือนและหน่วยธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ และจัดสรรเงินทุนนั้น ไปให้แก่ผู้ที่ต้องการเงินทุน

ในการศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินด้วยแบบจำลอง Altman's Z เป็นการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2554 จำนวน 20 บริษัท เพื่อนำมาพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทโดยผลของการศึกษาพบว่า บริษัท AEONTS มีความแข็งแกร่งทางการเงินมากที่สุด เนื่องจากอัตราส่วนที่นำมาศึกษาทั้ง 5 อัตราส่วน มีแนวโน้มที่ดี ทั้งอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนสินทรัพย์รวม กำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม ยอดขายต่อสินทรัพย์รวม มีอัตราส่วนที่สูงกว่าบริษัทอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาถึงโอกาสในการล้มละลายทางการเงินด้วย ตัวแบบ Altman's ก็พบว่าบริษัท AEONTS มีค่าเท่ากับ 3.58521 ซึ่งเป็นค่าที่สูงกว่าค่า Cut-off ในตัวแบบของ Altman's ซึ่งหมายความว่า บริษัทมีสุขภาพทางการเงินที่เข้มแข็งดีมาก ไม่จัดอยู่ในบริษัทที่มีโอกาสในการประสบความล้มเหลวทางการเงิน สรุปได้ว่า ตัวแบบการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของ Altman สามารถทำนายได้ถูกต้อง 100 %

คำสำคัญ : การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงิน ตัวแบบ Altman's Z Score

ABSTRACT

The Stock Exchange of Thailand is an important monetary market in Thailand. It acts as intermediate to raise funds from households and businesses in various forms and the allocation of capital to those who need funds.

In the study. Financial failure prediction model Altman's was studied by collecting data from secondary data of the financial statements of companies listed on the Stock Exchange of Thailand in the period 2550 to 2554 amounts. 20 companies to be able to predict the failure of the financial results of the study revealed that the company has a strong financial AEONTS most. The ratio of the study present that good prospects. The total asset turnover ratio, Retained earnings to total assets, Sales to total assets. The ratio is higher than any other company, and considering the possible bankruptcy of financial models Altman's it was discovered that the AEONTS is equal to 3.58521, which is higher than the Cut-off in the form of Altman's, which means that The company has a very strong financial health.

Companies that do not have a chance to fail financially. In conclusion, the model failed to predict the financial Altman can predict 100% accurate.

Keywords: Financial Failure Prediction , Altman's Z Model

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับการชะลอตัวของเศรษฐกิจอันเกิดจากปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความไม่แน่นอนทางการเมืองรวมทั้งวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับตัวอย่างสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านลบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในขณะนี้และยังมีแนวโน้มที่จะส่งผลอย่างต่อเนื่อง ไปอีกระยะหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่วัด โดยอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

ตาราง 1 : อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2550-2554

ปี พ.ศ.	อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (%)
2550	7.6
2551	9.3
2552	9.0
2553	9.1
2554	7.4

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากการที่เศรษฐกิจไทยยังอยู่ในภาวะชะลอตัว ทำให้การดำเนินงานของบริษัทต่าง ๆ ยังไม่มีการขยายตัวเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจะทำให้ธุรกิจนั้นมีเงินทุนไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจการ จนเกิดปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน จนทำให้กิจการไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคง และท้ายที่สุดก็ต้องเข้าสู่ภาวะล้มละลายหรือถูกฟ้องร้องจากเจ้าหนี้ต่าง ๆ อันเป็นเหตุที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตในช่วงปีที่เกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้น ถ้าผู้บริหาร นักลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สามารถนำการพยากรณ์ไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ในปี 2540 นักวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจสามารถพยากรณ์การเกิดความล้มเหลวทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก อีกทั้งยังสามารถดำเนินการหาวิธีป้องกันการเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้ล่วงหน้า ซึ่งการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินนี้จำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากงบการเงินเป็นส่วนสำคัญ เพื่อให้ทราบถึงโอกาสในการเกิดความล้มเหลวทางการเงิน

งบการเงินของบริษัทถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่จะให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการประเมินสถานะทางการเงินของบริษัทได้เป็นอย่างดีผู้ใช้งบการเงินส่วนมาก จึงมักจะทำการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในแต่ละส่วน เพื่อประเมินสถานะทางการเงินของกิจการว่ามีแนวโน้มไปในทิศทางใด ซึ่งการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนในแต่ละส่วนโดยไม่ได้อาศัยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของแต่ละอัตราส่วนนี้ อาจจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถพบสิ่งผิดปกติที่ซ่อนเร้นอยู่ได้ เนื่องมาจากอัตราส่วนใดอัตราส่วนหนึ่งเพียงอัตราส่วนเดียวอาจจะไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการได้ การไม่พบสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ดังกล่าวจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด และนำมาซึ่งความเสียหายในที่สุด นอกจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการพยากรณ์แล้ว การที่ผู้ใช้งบการเงินไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น นักลงทุน หรือแม้กระทั่งเจ้าหนี้ต่าง ๆ จะสามารถคาดคะเนสถานะของธุรกิจว่ามีแนวโน้มในการดำเนินธุรกิจไปในทิศทางใด จำเป็นที่ต้องมีแบบจำลองที่มีความแม่นยำในการพยากรณ์ความล้มเหลวทาง

การเงิน เพื่อใช้คาดคะเนสถานการณ์ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับกิจการที่กำลังให้ความสนใจว่าโดยแท้จริงแล้วสถานะทางการเงินของกิจการมีแนวโน้มที่จะเกิดความล้มเหลวทางการเงินหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการนำอัตราส่วนทางการเงินมาใช้ในการพยากรณ์สภาพของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนมูลค่าตลาดของส่วนผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม และอัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม
2. เพื่อศึกษาความแม่นยำของแบบจำลองพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของ Altman สำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินตามแบบจำลอง Altman's Z ในครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงทุติยภูมิ (Secondary data) โดยทำการเก็บข้อมูลของงบการเงินตั้งแต่ช่วงเวลา ปี 2550-2554 เป็นระยะเวลา 5 ปี โดยศึกษาเพื่อดูถึงการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงิน โดยศึกษาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย จำนวน 20 บริษัท โดยอาศัยอัตราส่วนทางการเงินและรูปแบบพยากรณ์ของ Altman เพื่อเป็นแนวคิถฤษฎีในการสร้างแบบจำลองความล้มเหลวทางการเงิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้บริษัท หรือธุรกิจต่าง ๆ สามารถนำตัวแปรทางการเงินมาสร้างเป็นสัญญาณเตือนความล้มเหลวในอนาคตได้
2. เพื่อให้ผู้ลงทุน นักวิเคราะห์ หรือประชาชนทั่วไป หรือผู้ที่สนใจในการลงทุนในบริษัทที่จะทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สามารถทราบถึงตัวแปรทางการเงินที่มีความสำคัญที่จะสามารถบ่งชี้ได้ถึงความเสี่ยงหรือความมีประสิทธิภาพของบริษัทที่จะทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นการช่วยในการประเมินประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุนในบริษัทนั้น ๆ ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความล้มเหลวทางการเงิน หมายถึง การล้มละลาย หรือไม่มีความสามารถในการชำระหนี้

แบบจำลอง Altman หมายถึง แบบจำลองที่ใช้วัดความแม่นยำของแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัท โดยมีรูปแบบดังนี้

$$Z = 0.012X1 + 0.014X2 + 0.033X3 + 0.006X4 + 0.999X5$$

โดยที่ $Z =$ ดัชนีวัดความล้มละลาย

$X1 =$ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

$X2 =$ อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

x3 = อัตราส่วนกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม

x4 = อัตราส่วนมูลค่าตลาดของส่วนผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม

x5 = อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม

x1 หมายถึง เงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่บ่งบอกบ่อยครั้งในการศึกษาถึงปัญหาของบริษัท เนื่องจากเป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดความเกี่ยวข้องของสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสุทธิตกกับเงินทุนรวมหรือสินทรัพย์รวมของบริษัท เพราะสภาพคล่องและขนาดเป็นสิ่งที่สามารถพิจารณาได้อย่างชัดเจน และบริษัทที่มีประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าผลการดำเนินงานที่ขาดทุนจะแสดงให้เห็นถึงการลดลงของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งจะเกี่ยวพันกับสินทรัพย์รวม อีกทั้งจากการประเมินอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง 3 อัตราส่วนพบว่าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมนี้มีความสำคัญมากที่สุด

x2 หมายถึง กำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรสะสมตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาและการพิจารณาอายุของกิจการที่บอกเป็นนัย ก็สะท้อนอยู่ในอัตราส่วนทางการเงินนี้ยกตัวอย่างเช่นบริษัทที่เพิ่งก่อตั้งขึ้นมาใหม่มีโอกาสที่แสดงอัตราส่วนนี้ในมูลค่าที่ต่ำ เนื่องจากยังมีเวลาในการดำเนินงานไม่มากนักในการสร้างกำไรจากการดำเนินงานสะสม เพราะฉะนั้น อาจเกิดการโต้แย้งว่าการใช้อัตราส่วนทางการเงินนี้ จะทำให้บริษัทที่เพิ่งก่อตั้งได้ไม่นานมีโอกาสที่จะถูกจัดกลุ่ม อยู่ในพวกล้มเหลวทางการเงินมากกว่าบริษัท ที่ก่อตั้งมานานอย่างไรก็ตามในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นการเกิดความล้มเหลวทางการเงินมีโอกาสเกิดกับบริษัทที่เพิ่งก่อตั้งได้ไม่นานมากกว่าบริษัทที่ก่อตั้งมานาน

x3 หมายถึง กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรที่แท้จริงจากสินทรัพย์ของบริษัท โดยปราศจากปัจจัยเรื่องภาษีและการชำระหนี้ เนื่องจากพื้นฐานการดำรงอยู่ของบริษัทขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำกำไร จากสินทรัพย์ของบริษัท และอัตราส่วนทางการเงินนี้ก็จะได้พบได้ในการศึกษาความล้มเหลวของ กิจการนอกจากนี้ การเกิดภาวะล้มละลายจะปรากฏขึ้นเมื่อหนี้สินรวมมากกว่ามูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ของกิจการ ซึ่งการประเมินมูลค่านั้นก็กำหนดจากความสามารถในการทำกำไร จากสินทรัพย์ของบริษัทนั่นเอง

x4 หมายถึง มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงให้เห็นว่ามูลค่าของสินทรัพย์ (ที่วัดด้วยมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นบวกด้วยหนี้สิน) สามารถลดลงได้มากน้อยเพียงใดก่อน ที่หนี้สินจะมีค่ามากกว่าสินทรัพย์ และเข้าสู่การล้มละลาย ซึ่งอัตราส่วนนี้ได้เพิ่มมุมมองทางด้านมูลค่าตลาดที่ การศึกษาความล้มเหลวทางการเงินอื่นไม่ได้ทำการพิจารณาและยังแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนนี้เป็นตัวแปรในการพยากรณ์การล้มละลายที่มีประสิทธิภาพมากกว่าอัตราส่วนของผู้ถือหุ้นสุทธิต่อหนี้สินรวม (มูลค่าตามบัญชี) ที่ใช้กันอยู่ทั่วไป

x5 หมายถึง ยอดขายต่อสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนทางการเงินมาตรฐาน ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถ ของสินทรัพย์ของ กิจการในการก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งที่ไว้วัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ ภายใต้สภาวะการแข่งขันอัตราส่วนนี้จึงเป็นอัตราส่วนที่มีความสำคัญอัตราส่วนหนึ่งในการพิจารณาพร้อมกับอัตราส่วนอื่นๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเพื่อพยากรณ์ความเป็นไปได้ของธุรกิจที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลทฤษฎีซึ่งได้แก่ งบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2550 – 2554 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บริษัทที่ศึกษานั้นแบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ บริษัทที่ล้มเหลวทางการเงินและบริษัทที่ไม่ล้มเหลวทางการเงิน โดยกลุ่มแรกที่เป็นบริษัทที่ล้มเหลวทางการเงินนั้น จะคัดเลือกจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่อยู่ ในหมวดบริษัทจดทะเบียนถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี 2550 ถึงปี 2554 ซึ่ง สามารถคัดเลือกได้จำนวน 10 บริษัทหลังจากนั้น จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random sampling เพื่อคัดเลือกกลุ่ม ที่สองที่เป็นบริษัทที่ไม่ล้มเหลวทางการเงิน ซึ่งอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันกับบริษัทที่ล้มเหลวทางการเงินที่ ได้คัดเลือกมาข้างต้นและมีขนาดสินทรัพย์ใกล้เคียงกันมากที่สุดโดยสามารถคัดเลือกบริษัทดังกล่าวได้อีกจำนวน 10 บริษัท รวมเป็นทั้งสิ้น 20 บริษัท สำหรับสถานภาพทางการเงินของบริษัทและข้อมูลจากงบการเงินที่ใช้ในการ วิเคราะห์นั้น จะใช้งบการเงินก่อนที่บริษัทจะเข้าสู่หมวด ถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์และเข้าข่ายถูกเพิก ถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ อาศัยแบบจำลองของ Altman's Z มาเป็นเครื่องมือในการ ช่วยวิเคราะห์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัท โดยมีรูปแบบจำลอง ดังนี้

$$Z = 0.012X1+0.014X2+0.033X3+0.006X4+0.999X5$$

โดยที่ Z = ดัชนีวัดความล้มละลาย

x_1 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

x_2 = อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

x_3 = อัตราส่วนกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม

x_4 = อัตราส่วนมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม

x_5 = อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาจะเก็บรวบรวมข้อมูลทฤษฎี ได้แก่ สถานการณ์ทางการเงินของบริษัทและข้อมูลจาก งบการเงิน ในช่วงปี 2550 ถึงปี 2554 โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของบริษัท ซึ่งได้แบ่งข้อมูล ของบริษัทเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บริษัทที่ล้มเหลวทางการเงิน จำนวน 10 บริษัท และบริษัทที่ไม่ล้มเหลวทาง การเงิน จำนวน 10 บริษัท

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะทำการ

วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดตัวแปรอิสระของแต่ละแบบจำลอง ที่ใช้ในการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงิน ซึ่งจะใช้อัตราส่วนทางการเงินก่อนเกิดความเสี่ยงทางการเงินหรือก่อนถูกเพิกถอนและเข้าข่ายถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี ตามลำดับ
2. นำตัวแปรอิสระที่คำนวณได้มาแทนค่าในสมการ การวัดความเสี่ยงทางการเงินของแต่ละแบบจำลอง
3. กำหนดค่าดัชนีวัดความเสี่ยงทางการเงินหรือจุด Cut-off ของแต่ละแบบจำลอง เพื่อหาผลการพยากรณ์สถานภาพทางการเงินของบริษัท สำหรับจุด Cut-off ของแต่ละแบบจำลองมีรายละเอียดดังที่แสดงในตารางด้านล่าง

ตาราง 2 : ค่าดัชนีวัดความเสี่ยงทางการเงินหรือ Cut-Off point

แบบจำลอง	สมการ	Cut – Off	ผลการพยากรณ์
Altman	$Z = 0.012X1 + 0.014X2 + 0.033X3 + 0.006X4 + 0.999X5$	น้อยกว่า 1.81	ล้มเหลวทางการเงิน
		1.81 ถึง 2.99	อาจจะล้มเหลวหรือไม่ล้มเหลว
		สูงกว่า 2.99	ไม่ล้มเหลวทางการเงิน

แบบจำลองของ Altman นั้น มีจุด Cut-off หรือค่า Z Score ที่เหมาะสมอยู่ที่ค่า 2.99 และ 1.81 ซึ่งสามารถอธิบาย ได้ดังนี้คือ ถ้า Z Score มีค่าสูงกว่า 2.99 จะพยากรณ์ได้ว่ากิจการจะไม่ล้มละลาย แต่ถ้า Z มีค่าต่ำกว่า 1.81 จะพยากรณ์ได้ว่ากิจการจะล้มละลาย และในกรณีที่ Z Score มีค่าอยู่ระหว่าง 1.81 ถึง 2.99 จะเรียกว่า Zone of Ignorance โดยจะหมายถึงกิจการอาจจะล้มละลายหรือไม่ล้มละลายก็ได้

ผลการวิจัย

ตาราง 3 : ผลดัชนีวัดความเสี่ยงทางการเงินหรือ Cut-Off point (Z score)

ชื่อ หลักทรัพย์	Altman Z										ค่าเฉลี่ย
	2550		2551		2552		2553		2554		
	ครึ่งปี แรก	ครึ่งปี หลัง									
APX	0.17977	-0.0019	-0.0134	-0.0137	0.00164	-0.0005	-0.0020	0.00389	-0.0121	-0.0076	0.01337
BRC	0.30226	1.33638	0.41745	1.47182	0.36211	1.47391	0.31755	1.50730	0.38921	1.85799	0.94360
CPICO	-0.0216	-0.0273	-0.0169	0.01540	0.12601	0.00675	0.17453	0.23601	0.64882	0.23298	0.13745
ITV	-0.0569	0.11691	-0.0723	-0.0817	-0.1037	-0.0855	-0.1027	-0.0970	-0.1085	-0.0941	-0.0685
NFC	0.05199	0.25470	0.09822	0.51584	0.03860	0.51972	0.05124	0.35297	0.23530	0.53861	0.26572

SAFARI	0.06515	0.16353	0.04105	0.19949	0.02923	0.17288	0.12054	0.25896	0.13089	0.23058	0.14123
SGF	0.02609	0.22011	0.37388	0.59313	0.02579	0.34118	0.01824	0.17233	0.15264	0.48179	0.24052
STRD	0.01000	0.05994	0.01814	0.03784	0.00202	0.01665	-0.0045	0.43096	0.00748	0.05334	0.06318
TPROP	0.00338	0.05994	0.01814	0.03797	0.00197	0.01665	-0.0045	0.43096	0.00730	0.05334	0.06251
USC	2.32442	8.57949	1.43556	3.71351	1.75922	5.25366	0.03024	0.08991	0.31591	1.16598	2.46679
ชื่อ หลักทรัพย์	Altman Z										ค่าเฉลี่ย
	2550		2551		2552		2553		2554		
	ครึ่งปี แรก	ครึ่งปี หลัง									
AEONTS	5.10908	4.21910	2.50858	4.21832	2.50132	2.41975	5.11782	2.42002	4.11682	3.22128	3.58521
AH	2.95554	1.95555	2.41132	2.82343	5.11024	3.11261	1.32541	1.30738	1.62657	2.21677	2.48448
AIT	1.70373	3.00211	1.27565	2.90024	0.96456	2.01726	3.00309	1.93197	1.91345	1.78928	2.05013
AOT	1.30005	2.50790	1.99154	1.97621	1.54314	1.89821	1.85518	1.90029	1.81018	1.91554	1.86982
BANPU	3.96022	2.99494	2.97721	1.99861	1.88396	3.00392	2.99025	1.76965	2.58029	1.98197	2.61410
NC	1.75230	1.29128	1.50820	1.95682	1.26529	1.56020	1.70907	1.08116	1.88916	1.77604	1.57895
PTT	2.95779	3.91830	2.90271	3.20812	2.57541	3.79735	2.81586	2.28824	1.90139	2.70315	2.90683
RS	2.96137	3.43929	2.35591	2.74943	1.85367	2.96493	1.90824	2.96911	1.90064	1.62236	2.47249
SCB	2.57820	1.97513	2.97927	2.98409	1.79787	3.05306	2.84182	1.98409	2.78744	1.98426	2.49652
TIP	1.86323	2.46258	1.60885	2.97915	1.89751	2.68257	2.46236	3.06216	1.69922	1.90463	2.26223

ที่มา: จากการคำนวณ Altman' Z Score

จากตาราง พบว่า Z Score ของหลักทรัพย์ต่างๆ หลักทรัพย์ที่มีแนวโน้มที่จะล้มเหลวทางการเงินจำนวน 10 บริษัทจากจำนวนบริษัททั้งหมด 20 หลักทรัพย์ที่นำมาศึกษาได้แก่ APX BRC CPICO ITV NFC TPROP SAFARI SGF USC และ STRD ซึ่งมีค่า Cut-off ต่ำกว่า 1.81 โดยบริษัทที่มีค่า Z Score โดยบริษัทที่มีค่า Z Score ต่ำที่สุดได้แก่ บริษัท APX รองลงมาคือ TPROP และ STRD ตามลำดับโดยมีค่า Z Score เท่ากับ 0.01357 0.06251 และ 0.06318 ตามลำดับ

บริษัทที่อยู่ในเกณฑ์อาจจะล้มเหลวหรืออาจจะไม่ล้มเหลวทางการเงินมีจำนวน 9 บริษัทได้แก่ USC PTT RS SCB TIP AH ATT AOT และ BANPU บริษัทที่มีค่า Cut-off สูงที่สุดได้แก่บริษัท PTT รองลงมาได้แก่ BANPU และ SCB โดยมีค่า Cut-off เท่ากับ 2.90683 2.61410 และ 2.49652 ตามลำดับ

บริษัทที่มีความแข็งแกร่งทางการเงินหรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นบริษัทที่ไม่น่าจะประสบปัญหาทางการเงิน ได้แก่ บริษัท AEONTS ซึ่งมีค่า Altman Z สูงกว่า 2.99 หรือเท่ากับ 3.58521

สรุปได้ว่า ตัวแบบการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของ Altman สามารถทำนายได้ถูกต้อง 100 %

สรุปและอภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินด้วยแบบจำลอง Altman's Z Score เป็นการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2554 จำนวน 20 บริษัท เพื่อนำมาพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดความล้มเหลวทางการเงินของบริษัท โดยผลการศึกษสรุปได้ดังนี้

ในส่วนของการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในแบบจำลองการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงิน ทั้ง 5 อัตราส่วน สามารถสรุปได้ดังนี้

x1=อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัทที่นำมาศึกษาทั้ง 20 บริษัทในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2554 พบว่าบริษัท ITV มีอัตราส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นบริษัท AEONTS และ SGF โดยมีค่าของอัตราส่วนเท่ากับ 0.99899 0.96779 และ 0.94144 ตามลำดับ โดยบริษัท APX มีอัตราส่วนที่ต่ำที่สุด โดยมีค่าเท่ากับ 0.00002

x2=อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวมพบว่าอัตราส่วนของบริษัท AEONTS มีอัตราส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นบริษัท AH และ SAFARI ตามลำดับ โดยมีค่าของอัตราส่วนดังกล่าวเท่ากับ 0.10529 0.04145 และ 0.02706 ตามลำดับ โดยบริษัทที่น่าจะมีปัญหาในอัตราส่วนนี้ คือบริษัท ITV ที่ให้อัตราส่วนเป็นลบที่แสดงให้เห็นถึงการขาดทุนของกิจการตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 ถึง พ.ศ.2554 โดยขาดทุนมากที่สุดในปี พ.ศ.2554 และมีค่าอัตราส่วนเท่ากับ -8.62888

x3=อัตราส่วนกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีและภาษีต่อสินทรัพย์รวม

อัตราส่วนกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีและภาษีต่อสินทรัพย์รวมซึ่งแสดงให้เห็นถึงกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีพบว่า บริษัท SAFARI มีค่าของอัตราส่วนนี้สูงที่สุด รองลงมาเป็นบริษัท AIT และ RS โดยมีค่าของอัตราส่วนเท่ากับ 0.79270 0.22260 และ 0.15366 ตามลำดับโดยมีบริษัทที่มีอัตราส่วนที่ต่ำที่สุดและมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาด้านการเงินได้แก่บริษัท CPICO โดยมีค่าของอัตราส่วนที่ต่ำที่สุดในปี พ.ศ.2553 เท่ากับ -1.62612

x4=อัตราส่วนมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นตามมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม

จากอัตราส่วนมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นตามมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวม พบว่า บริษัท CPICO ซึ่งมีค่าเท่ากับ 8.88811 ในปี พ.ศ.2554 รองลงมาคือบริษัท RS มีอัตราส่วนเท่ากับ 6.15119 ตามลำดับ ส่วนบริษัทที่มีอัตราส่วนนี้ต่ำที่สุดได้แก่บริษัท ITV โดยมีค่าของอัตราส่วนเท่ากับ -0.70035 ในปี พ.ศ.2551

x5=อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม

อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวมพบว่า บริษัท AEONTS มีค่า ของอัตราส่วนนี้สูงที่สุด เท่ากับ 8.60362 ในปี พ.ศ. 2550 รองลงมาได้แก่ USC มีค่าของอัตราส่วนเท่ากับ 5.27669 ในปีพ.ศ. 2552 และ AH มีค่าเท่ากับ 5.10942 ในปี พ.ศ.2552 ส่วนบริษัทที่มีอัตราส่วนต่ำที่สุดได้แก่บริษัท ITV ซึ่งมีค่าของอัตราส่วนเท่ากับ -0.75597 ในปีพ.ศ.2553 ตามลำดับ

สำหรับค่า Altman's Z ซึ่งแสดงค่าถึงโอกาสความอยู่รอดและความล้มเหลวทางการเงิน พบว่า บริษัทที่มีปัญหาทางการเงิน และประสบปัญหาความล้มเหลวทางการเงินมีจำนวนทั้งสิ้น 10 บริษัท ได้แก่ APX BRC CPICO ITV NFC SAFARI STRD SGF TPROP NC และบริษัทที่มีความเข้มแข็งทางการเงิน หรือกล่าวได้ว่าไม่มีโอกาสในการล้มละลายทางการเงิน มีจำนวน 2 บริษัท ได้แก่ บริษัท AEONTS และ PTT ส่วนบริษัทที่อาจจะมีโอกาสล้มเหลวทางการเงินหรือไม่ก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานในอนาคต มีจำนวนทั้งสิ้น 8 บริษัท ได้แก่ USC AH AIT AOT BANPU RS SCB และ TIP

จากการศึกษาพบว่า บริษัท AEONTS มีความแข็งแกร่งทางการเงินมากที่สุด เนื่องจากอัตราส่วนที่นำมาศึกษาทั้ง 5 อัตราส่วน มีแนวโน้มที่ดี ทั้งอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนสินทรัพย์รวม ถ้าไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม ยอดขายต่อสินทรัพย์รวม มีอัตราส่วนที่สูงกว่าบริษัทอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาถึงโอกาสในการล้มละลายทางการเงินด้วย Altman's Z ก็พบว่าบริษัท AEONTS มีค่าเท่ากับ 3.58521 ซึ่งเป็นค่าที่สูงกว่าค่า Cut-off ที่กำหนดในสูตรของ Altman's Z

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าบริษัทส่วนใหญ่ที่มีค่า Altman's Z Score อยู่ในระดับต่ำจะมีปัญหาทางการเงินและนำไปสู่โอกาสในการล้มละลายทางการเงิน และปิดกิจการในที่สุด ซึ่งพบต่อไปอีกว่า บริษัทส่วนใหญ่จะมีปัญหาในอัตราส่วนถ้าไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม ถ้าไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม และเป็นที่น่าสังเกตว่า บริษัทที่มีความล้มเหลวทางการเงินส่วนใหญ่จะมีค่าของอัตราส่วนของผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินรวมอยู่ในระดับที่สูง เช่น บริษัท CPICO ซึ่งอยู่ในข่ายล้มละลายมีค่าของอัตราส่วนสูงถึง 8.88811 และ APX มีค่าของอัตราส่วนเท่ากับ 4.60830 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริษัทดังกล่าวต้องมีการเพิ่มทุนเพื่อนำเงินมาจ่ายชำระหนี้ รวมไปถึงจนถึงการรักษาสภาพคล่องของบริษัทไว้ในขณะที่บริษัทอื่น ๆ มีค่าของอัตราส่วนนี้อยู่ระหว่าง 0.00168 ถึง 1.46123 จากผลการศึกษาที่สอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาเพิกถอนหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่กำหนดไว้ว่าบริษัทจดทะเบียนรายใดที่มีการขาดทุนติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่ง บริษัทจะถูกเพิกถอนหลักทรัพย์ หรือในกรณีของอัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้นก็เช่นกัน ถ้าบริษัทใดมีอัตราส่วนดังกล่าวลดลง บริษัทที่อาจถูกเพิกถอนหลักทรัพย์ได้เช่นกันหากกรณีนั้นทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น

จากการที่บริษัท AEONTS มีความแข็งแกร่งทางการเงินสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายในการเก็บหนี้จากผู้กู้รายย่อยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นหมายถึงทางบริษัทมีขั้นตอนในการอนุมัติสินเชื่อรายย่อย และการเก็บหนี้ที่ดีอีกทั้งยังมีมาตรการคิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกับลูกค้าที่มีการผิดนัดชำระหนี้ ดังนั้นจึงทำให้

ลูกหนี้ส่วนใหญ่จ่ายหนี้ตรงตามระยะเวลา และการบริหารทางการเงินของบริษัทเองก็ทำได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรภาคย์ สุขภาคกุล (2541) ที่ได้ศึกษาถึงแบบจำลองในการทำนายความล้มเหลวทางธุรกิจของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่จดทะเบียนระหว่างปี 2539 – 2540 จำนวน 29 บริษัท โดยนำตัวแปรทางการเงินจำนวน 28 ตัวแปร โดยใช้ตัวแบบของ Altman เช่นกัน ได้ผลสรุปจากการวิจัยว่าแบบจำลองมีความสามารถในการจำแนกกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่ล้มเหลวทางธุรกิจได้ถูกต้อง 100 %

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดแนวทางในการตรวจสอบบัญชีของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ให้มีความโปร่งใสชัดเจน ถูกต้อง เพื่อป้องกันไม่ให้นักลงทุนเกิดความวิตกกังวลต่อการดำเนินงานของบริษัท อันจะส่งผลให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนผิดพลาด และอาจนำไปสู่การขาดความเชื่อมั่นต่อระบบของตลาดหลักทรัพย์ได้
2. ควรมีประชาสัมพันธ์ อบรม สัมมนา ให้ความรู้แก่นักลงทุนเกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินใจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ให้มีความเหมาะสม
3. ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระ คือ อัตราส่วนทางการเงินที่คำนวณได้จากงบการเงินของบริษัทเพียงอย่างเดียว ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจนำตัวแปรอื่น ๆ เข้ามาพิจารณาเพิ่มเติม เช่น สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม หรือ โครงสร้างของผู้ถือหุ้น การควบรวมกิจการ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างเรียบร้อยนั้น ผู้วิจัย ได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ และ อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการทำงานวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณครอบครัววารานทวันนิช และนางสาว เบญจรงค์พลายงามที่คอยให้กำลังใจในการทำงานวิจัยจนลุล่วงด้วยดี สุดท้ายนี้หากปรากฏด้วยคุณค่าและความดีของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- จรินา ธาราวิมล. 2543. การพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นราศรี ไวนิชกุล. 2552. ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ. (พิมพ์ครั้งที่ 20). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรภาคย์ สุขภาคกุล. 2541. การทำนายความล้มเหลวทางธุรกิจของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพชร จุมทรัพย์. 2538. วิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Altman , Edward I. (1993) Corporate Financial Distress and Bankruptcy. New York ; John Wiley and Sons Inc

Altman , Edward I. (2002). Corporate Distress Prediction Models in a Turbulent Economic and Basel II

Environment. NYU Working Paper No. S-CDM-02-11. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=>

1295810

Altman , Edward I. (2005). Emerging Market Credit Scoring System for Corporate Bonds. **Emerging Markets**

Review, Vol.6 (4): 311-323.

<http://www.set.or.th/index.html>

<http://www.set.or.th/market>

http://www.capital.sec.or.th/webapp/corp_fin/cgi-bin/find FS.php

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน

อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

The Tourist's opinion of Wat Thakien Floating Market,

Bangkruey district, Nonthaburi

อาภรณ์ อินฟ้าแสง

อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

aob_infahsaeng@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 2.) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี จำแนกตามเพศ อาชีพ และรายได้ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวรวมทั้ง 400 ตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ การหาร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง t-test , One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 57.50 เป็นกลุ่มอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 24.00 มีภูมิลำเนาในจังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 52.30 สถานภาพโสด ร้อยละ 46.50 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 42.80 อาชีพพนักงานเอกชน ร้อยละ 24.80 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,001 บาท ร้อยละ 27.00 และรับรู้ข้อมูลข่าวสารตลาดน้ำวัดตะเคียนจากบุคคล (ญาติพี่น้อง/เพื่อน) ร้อยละ 48.80 ในภาพรวม นักท่องเที่ยวมีความความคิดเห็นต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านบริการของร้านค้า เรือขายสินค้า ด้านความสะดวก ด้านพื้นที่ด้านวัฒนธรรมประเพณี และด้านความปลอดภัย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดด้านพื้นที่ ในเรื่องความเพียงพอของที่นั่งพัก ด้านความสะดวก ในเรื่องความเพียงพอของที่จอดรถ ด้านความปลอดภัย ในเรื่องความปลอดภัยจากการจราจร ด้านบริการของร้านค้า เรือขายสินค้า ในเรื่องความหลากหลายของสินค้า อาหาร พืช ผักไม้ และด้านวัฒนธรรมประเพณี ในเรื่องสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ภายในวัดตะเคียน และพิธีกรรมทางศาสนาของวัดตะเคียน

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว ตลาดน้ำวัดตะเคียน

ABSTRACT

The Objectives of this study are 1. To study opinions of tourists Wat Thakien Floating Market, Bangkrui district, Nonthaburi 2 .To compare varying opinions of tourists about Wat Thakien Floating Market, Bangkrui district, Nonthaburi that classifying by Sex, Occupation, Income. We collected data from 400 questionnaires which have been answered by random tourists and analyzed those data by using various methods; Statistics, Frequency, Percentile, Standard, Starvation and reference t-Test, One-way ANOVA statistics.

The result of study found that most of the sample groups with the proportion of 57.50 percents are female, 24 percents are ages between 21 and 30 years old, 52.30 percents have a Birthplace in Nonthaburi, 46.50 percents are single, 42.80 percents graduated in Bachelor's degree, 24.80 percents are private companies' employees, 27 percents have lower than 10,001 baht monthly salary and 48.80 percents get Wat Thakien Floating Market is information from relatives and friends. In this study found that the tourists' opinions about Wat Thakien Floating Market, Bangkrui district, Nonthaburi is medium level, from most to less degree in following topic are shop service, boat service, convenience, market area, cultural and safety factors. When considering from each side, it has been found that the tourists satisfied with market area the most in term of seats, convenience, parking area, safety, traffic safety, boat service and selling, food diversity and culture, holy place and religious ritual of Wat Thakien

Keyword: Travel, Wat Thakien Floating Market

บทนำ

ตามนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้เวลาว่างจากวันหยุดท่องเที่ยวภายในประเทศ ด้วยแนวคิดในการพัฒนาชุมชนที่มีความพร้อมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงวัฒนธรรม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553) จากเหตุผลดังกล่าวการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพื่อยกระดับเศรษฐกิจโดยรวม ในการพัฒนาชุมชน ระบบบริการ การคมนาคมสะดวกขึ้นในชุมชนที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากนโยบายดังกล่าวท่านเจ้าอาวาสวัดตะเคียน ซึ่งตั้งอยู่ ต.บางคูเวียง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ได้ดำเนินการพัฒนาบริเวณท่าน้ำวัดตะเคียนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวมทั่วไปของตำบลบางคูเวียงซึ่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบางกรวย มีพื้นที่ทั้งหมด 3,385 ไร่ แบ่งออกเป็นสวนไม้ผล 2,592 ไร่ ไม้ดอกไม้ประดับ 25 ไร่ คราวเรือนเกษตร 410 ไร่ อื่นๆ 458 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วม

ซึ่งตลอดปี มีลำคลองผ่านหลายสาย ได้แก่ คลองบางคูเวียง คลองบางรวนก คลองช่อขวาง และคลองหัวคู คลองส่วนใหญ่ใช้เป็นเส้นทางส่งน้ำเข้าสวน ใช้สอยรวมทั้งกมนาคมนอันเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญต่อกิจกรรมทางการเกษตรที่ไหลผ่านระหว่างเขตติดต่อบริเวณอำเภอบางกรวย อำเภอเมืองรวมถึงอำเภอบางใหญ่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยราชพฤกษ์, 2553)

ด้วยความพร้อมที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คลองน้ำวัดมีความเหมาะสมที่จะทำเป็นตลาดน้ำ ผลไม้ของชาวสวนที่อยู่บริเวณโดยรอบวัดตะเคียนซึ่งอยู่ไม่ห่างจากถนนนครินทร์ การกมนาคมนสะดวก สภาพแวดล้อมโดยรวมยังคงเป็นสวนเหมาะสำหรับเปิดเป็นตลาดน้ำ ประกอบกับเจ้าอาวาสมีแนวความคิดที่ต้องการพลิกฟื้นวิถีชีวิตในอดีตให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษาเรียนรู้ พร้อมทั้งช่วยเหลือชาวบ้านที่อาศัยบริเวณลำคลองได้มีโอกาสนำพืชผักที่หลากหลายชนิดมาขายเรือขาย อันเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปในตัวด้วย จึงได้ดำริจัดตั้งตลาดน้ำวัดตะเคียนขึ้น โดยเชิญชวนประชาชนชาวสวนนำสินค้า ผัก ผลไม้ ขนมไทย ตามฤดูกาล เปิดทะเล่ กว๊ายเดี่ยวเรือ นำสมุนไพรรักษาโรคให้นักท่องเที่ยวพร้อมจัดบริการล่องเรือสำหรับให้นักท่องเที่ยวชมทัศนียภาพ วิถีชีวิตของชาวบ้านริมคลองที่ยังรักษาบ้านเรือนไทยโบราณ ซึ่งเต็มไปด้วยสีสันของธรรมชาติ และร่องรอยอารยธรรมศิลปกรรม พร้อมทั้งภายในวัดยังมีการทำบุญสะเดาะเคราะห์ต่อชะตาด้วยการนอนโลง, ลอดโบสถ์ เสือ-มังกรหนึ่งเดียวในโลก เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต, บริการตัดผม, บริการนวดแผนโบราณ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย (www.holidaythai.com, 2553)

ถึงแม้ว่าตลาดน้ำวัดตะเคียนได้ดำเนินการตามแนวคิดของเจ้าอาวาสตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2552 ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวพอสมควร แต่ตลาดน้ำวัดตะเคียนยังจัดได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เพิ่งเกิดใหม่มาได้ไม่นาน หากเทียบกับตลาดน้ำอื่นๆ ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมนำเที่ยวชมตลาดน้ำวัดตะเคียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อไป

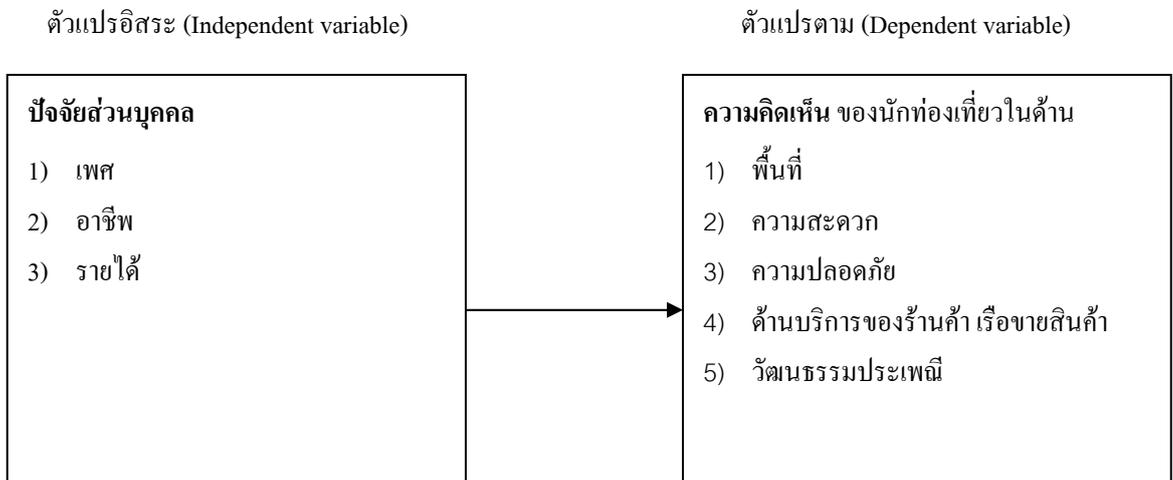
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

จำแนกตามเพศ อาชีพ และรายได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

การกำหนดขนาดและกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูป (ศิริชัย กาญจนวาตีและคณะ, 2551) โดยให้ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 95 และยอมให้คลาดเคลื่อนได้ + 10 ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรจึงใช้จำนวนเป็น infinity ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 400 คน

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี และสมัครใจในการให้ข้อมูล โดยจะสอบถามในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ เวลาตั้งแต่ 07.00-15.00น.

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี โดยผู้ศึกษาทำการ Try out แบบทดสอบจำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ค่า α ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงใช้ได้ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ .87 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ภูมิลำเนา สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 คำถามระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 5 ด้าน คือ

1. ด้านพื้นที่
2. ด้านความสะดวก

3. ด้านความปลอดภัย
4. ด้านบริการของร้านค้า เรือขายสินค้า
5. ด้านวัฒนธรรมประเพณี

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในตอนต้นที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะของคำถามในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ เพื่อวัดระดับความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ดีที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
ดี	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ควรปรับปรุง	เท่ากับ	2	คะแนน
ควรปรับปรุงที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ให้ตรงตามเนื้อหา และทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยกระทำการแจกแบบสอบถามทันทีใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 1 เดือน (พฤษภาคม พ.ศ.2554)

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปแจกให้แก่นักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนตามเวลาที่กำหนด
2. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้วิธีทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความพึงพอใจของประชากรจากข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจ
 - 2.1 ใช้ค่า t-test เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างเพศ
 - 2.2 ใช้ค่า One way ANOVA ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง อาชีพ และรายได้

เกณฑ์การแปลความหมาย พิจารณาคะแนนของคำตอบ ซึ่งแบ่งการวัดความคิดเห็นดังนี้

เกณฑ์ในการวัดความคิดเห็น

เกณฑ์ในการวัด 4.50-5.00	หมายถึง ดีที่สุด
เกณฑ์ในการวัด 3.50-4.49	หมายถึง ดี
เกณฑ์ในการวัด 2.50-3.49	หมายถึง ปานกลาง
เกณฑ์ในการวัด 1.50-2.49	หมายถึง ควรปรับปรุง
เกณฑ์ในการวัด 1.00-1.49	หมายถึง ควรปรับปรุงที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 เป็นกลุ่มอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 มีภูมิลำเนาในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 สถานภาพโสด จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 ปริญญาตรี จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80 พนักงานเอกชน จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.80 รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,001 บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 และรับรู้ข้อมูลข่าวสารตลาดน้ำวัดตะเคียนจากบุคคล (ญาติพี่น้อง/เพื่อน) จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

(n=400)

ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1.ด้านพื้นที่	3.53	0.54	มาก
2.ด้านความสะดวก	3.55	0.49	มาก
3.ด้านความปลอดภัย	3.29	0.63	ปานกลาง
4.ด้านบริการของร้านค้า เรือขายสินค้า	3.60	0.56	มาก
5.ด้านวัฒนธรรมประเพณี	3.40	0.57	ปานกลาง
ภาพรวม	3.48	0.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยงมีความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$ และ S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริการของร้านค้า เรือขายสินค้า ($\bar{X} = 3.60$ และ S.D. = 0.56) ด้านความสะดวก ($\bar{X} = 3.55$ และ S.D. = 0.49)

ด้านพื้นที่ ($\bar{X} = 3.53$ และ S.D. = 0.54) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ($\bar{X} = 3.40$ และ S.D. = 0.57) และด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.29$ และ S.D. = 0.63) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความสำคัญของความพึงพอใจต่อการรับบริการ อเนก สุวรรณบัณฑิต และ ภาสกร อดุลพัฒนกิจ (2548) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการเป็นเป้าหมายที่ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการทั้งหลายต่างคิดค้นหากลยุทธ์ทางการจัดการ กลยุทธ์ทางการตลาดมากมายมาประยุกต์ใช้โดยมีจุดมุ่งหวังที่จะสร้างให้ผู้รับบริการให้เกิดความประทับใจในการบริการและกลับมาใช้บริการซ้ำ ดังนั้นความพึงพอใจของผู้รับบริการจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่บุคคลทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญ โดยผู้รับบริการมุ่งหวังความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย และคุณภาพการบริการที่ดี ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นตัวผลักดันคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการนั่นเอง จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ความความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี เป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านพื้นที่ จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มธุวรรณ พลวัน (2546) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยว กรณีศึกษาตลาดน้ำท่าคา ตำบลท่าคา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวในด้านคุณลักษณะทางกายภาพ คือ สภาพแวดล้อมทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวและความสวยงาม จากแนวคิดของ บุญเลิศ จิตังวัฒนา (2543) กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่า เมื่อคนเรามีความต้องการอยากเดินทางท่องเที่ยวก็ต้องตัดสินใจก่อนว่าจะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ใด จะใช้บริการประเภทไหน จะใช้เวลาในการท่องเที่ยวกี่วัน ซึ่งการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต้องมีกระบวนการตัดสินใจ โดยสิ่งจูงใจทางด้านกายภาพ จะเป็นแรงกระตุ้นจากความต้องการพักผ่อนร่างกายและจิตใจให้สดชื่น รักษาบำรุงสุขภาพ เช่น การชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความสวยงาม การอาบน้ำแร่ การร่วมกิจกรรมกีฬา เป็นต้น

2. ด้านความสะดวก จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี อยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการจัดการด้านความเพียงพอของที่จอดรถมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสะดวก โดยงานวิจัยพัชรา ลาภสิทธิ์ชัย (2546) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ในเรื่องการปรับปรุงปัจจัยพื้นฐานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกของตลาดน้ำดำเนินสะดวก และตลาดน้ำท่าคา ได้แก่ สถานที่จอดรถ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความสะดวกในการมีที่จอดรถที่เพียงพอในการไปท่องเที่ยวตลาดน้ำ

3. ด้านความปลอดภัย จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับด้านความปลอดภัย จากงานวิจัยของ คลรวิ บุญนาค (2550) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะดังนี้ หน่วยงานของรัฐ องค์กรบริหาร ตำบลส่วนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรร่วมกันประสานงานและมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งด้านพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ซึ่งความปลอดภัยถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหมายถึง ธุรกิจและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบต่างๆ 8 ประการ ดังนี้ การคมนาคมขนส่ง ที่พัก ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก ความปลอดภัย การเผยแพร่และโฆษณา (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ ,2532)

4. ด้านบริการของร้านค้า เรือขายสินค้า จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี อยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรชนก กุลชล (2551) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับปัจจัยสี่สารที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวตลาดน้ำลำลิ่งชัน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวมักจะเที่ยวแบบการจับจ่ายใช้สอยเพื่อซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยมักจะซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ ขณะทำงานวิจัยของ พัชรา ลากลือชัย (2546) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนผลิตสินค้าหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในตลาดน้ำ และควรแสดงอัตราค่าบริการต่างๆ ไว้อย่างเปิดเผยให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับทราบ

5. ด้านวัฒนธรรมประเพณี จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ คลรวิ บุญนาค (2550) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ งานวิจัยของ จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล (2551) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในของแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนา คือ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมีเอกลักษณ์ทางท้องถิ่น เพราะเป็นพื้นที่สวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท่อนร่อง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี 2520 รวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนาด้านคมนาคม สาธารณูปโภคต่างๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำวัดตะเคียน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี โดยพิจารณาจากแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559

การพัฒนาด้านพื้นที่ทางกายภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

- ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคมนาคม การเดินทางจากปากทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียนให้มีความสะดวกสบาย ควรมีรถรับจ้างสาธารณะบริการตลอดเวลา เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัวสามารถเดินทางมาได้สะดวกยิ่งขึ้น

- ปรับปรุงป้ายบอกทางของแหล่งท่องเที่ยว สื่อความหมายให้ถูกต้องตามหลักสากล รวมถึงภาษาอังกฤษด้วย

- ปรับปรุงภูมิทัศน์ ลานจอดรถ ทางลาดสำหรับคนพิการ และคนชรา

- จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

- ผู้ประกอบการร้านค้าควรดูแลรักษาความสะอาดบริเวณร้านค้า รวมไปถึงบริเวณโดยรอบของตลาดน้ำวัดตะเคียน

การพัฒนาด้านสินค้า บริการ กิจกรรม เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว

- ส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของตลาดน้ำวัดตะเคียน หรือจัดเทศกาล ประเพณีประจำปีที่เป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะ

- สร้างจุดเด่นของตลาดน้ำวัดตะเคียนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมแสดงออก โดยประชาสัมพันธ์จุดเด่นให้ประชาชนในชุมชนทราบพร้อมนำเสนอต่อสาธารณชน

- สนับสนุนการลงทุนของชุมชนเพื่อสร้างสินค้าท้องถิ่น ของที่ระลึก สินค้า OTOP ที่ได้มาตรฐาน โดยการสนับสนุนจากภาครัฐ

- พ่อค้า แม่ค้า ควรมีอัธยาศัยไมตรี ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและอยากกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง

การสร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์ของตลาดน้ำวัดตะเคียน

- ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของตลาดน้ำ ทำแผ่นพับ ถ่ายทำเป็นVTR คิดตั้งป้ายขนาดใหญ่ที่มีเรื่องราวกิจกรรมตามจุดต่าง ๆ ทำเว็บไซต์ของตลาดน้ำวัดตะเคียน โดยเฉพาะ

การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- สร้างระบบ และกลไกในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยมีประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับองค์กรท้องถิ่นเพื่อร่วมกันคิด พัฒนาตลาดน้ำวัดตะเคียนให้ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล. 2551. การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์มหาวิทาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2532. ปกิณกะบทความทางวิชาการด้านการท่องเที่ยว เล่มที่ 1-2. เชียงใหม่ ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คลรวี บุญนาค. 2550. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

เนตรชนก กุลชล. 2551. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับปัจจัยสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวตลาดน้ำตลิ่งชัน. นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พัชรา ลากลือชัย. 2546. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม. ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มธุวรรณ พลวัน. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว:กรณีศึกษาตลาดน้ำท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546

ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, ดิเรก ศรีสุโข. 2551. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อเนก สุวรรณบัณฑิต และ ภาสกร อกุลพัฒน์กิจ, 2548. จิตวิทยาบริการ. กรุงเทพฯ บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.

เอกสารเชิงวิชาการ ประกอบการสัมมนา สื่อมวลชนนันทบุรีกับการส่งเสริมวัฒนธรรม ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยราชพฤกษ์. 2553. เล่าเรื่องเมืองนนท์, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท คัลเลอร์ไอเดีย อินโนเวชั่น จำกัด,

เว็บไซต์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรอบนโยบายคณะกรรมการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แหล่งที่มา : <http://www.tat.or.th>, 17 พฤศจิกายน 2553.

www.holidaythai.com/.../ตลาดน้ำวัดตะเคียน-จังหวัดนนทบุรี-2803.html, 17 พฤศจิกายน 2553

**การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการแหล่งทุนวิจัยภายนอก
ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**

**The study of problem for finding on outsource scholarship research in private
university, Bangkok metropolitan region**

ธนิตศักดิ์ พุฒิพัฒน์โมษิต

ชัญรัตน์ โชติวิฑูมิพงษ์

ชไมพร ไกยสิทธิ์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, tnorthbkk@gmail.com

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, katchaphan@gmail.com

วิทยาลัยการวิจัยและวิทยาการปัญญา, มหาวิทยาลัยบูรพา, kachamaiporn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการแหล่งทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการจัดการแหล่งทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการจัดการแหล่งทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับสูงในการหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก เมื่อพิจารณาจากปัญหาที่พบจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ด้านลักษณะขององค์กร ด้านข้อมูลข่าวสาร มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับสภาพปัญหาการจัดการแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านบรรยากาศการวิจัย ด้านลักษณะขององค์กร ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สภาพปัญหา แหล่งทุนวิจัยภายนอก

ABSTRACT

This article aims to study the problems of external funding of private universities in Bangkok metropolitan region, for compare personal factors related to the problems of sources of

external funding of private universities. The study found that the sources of external funding of private universities in Bangkok and the overall problems with high levels of external funding sources when considered from the problems of descending the knowledge about the research. There are problems at a high level on all sides. The results, were compared with the personal problems of sources of external funding by location, age, education and time working at the university, found that the success of the operation, environmental and the nature of the organization have no difference. Only the information and knowledge about the study that have the difference that show in statistically significant at the 0.05 level.

KEYWORDS: problem in searching, outsource scholarship research

บทนำ

การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เป็นพันธกิจหลักข้อหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาและเป็นปัจจัย สำคัญที่บ่งชี้ คุณภาพทางวิชาการของสถาบันการศึกษาเพราะจำนวนงานวิจัยและการเผยแพร่งานวิจัยได้ถูกกำหนดให้เป็นมาตรฐาน การบ่งชี้ข้อหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาคือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรของสถาบัน ได้พัฒนา ประสิทธิภาพในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาองค์ความรู้ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการสอน และการพัฒนาผู้เข้ารับ การศึกษา สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของสถาบันสร้างผลงานด้านการวิจัยได้ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546) สถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่งอาจมีจุดเน้นในเรื่องการวิจัยที่แตกต่างกันขึ้นกับสภาพแวดล้อมและความพร้อมของแต่ละสถาบัน อย่างไรก็ตามทุกสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีพันธกิจนี้เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถาบัน ดังนั้น จึงต้องมีระบบ และกลไกควบคุมให้สามารถดำเนินการในพันธกิจด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพและ คุณภาพภายใต้จุดเน้นเฉพาะของแต่ละสถาบัน เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่เกิดประโยชน์ การวิจัยจะประสบความสำเร็จและเกิด ประโยชน์จำเป็นต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญสามประการ คือ 1) สถาบันต้องมีแผนการวิจัย มีระบบและกลไก ตลอดจนมีการสนับสนุนทรัพยากรให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน 2) คณาจารย์มีส่วนร่วม ร่วมในการวิจัยอย่างเข้มแข็ง โดยบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอนและพันธกิจด้านอื่น ๆ ของสถาบัน 3) ผลงานวิจัยมีคุณภาพ มี ประโยชน์ สอนองยุทธศาสตร์ของชาติและมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

ในปัจจุบันระบบวิจัยของประเทศไทยยังไม่เข้มแข็งพอ จึงทำให้การวิจัยไม่พัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากมี ปัญหาและอุปสรรคของการวิจัยในภาพรวมของประเทศพอสรุปที่สำคัญได้ 4 ประเด็นคือ ด้านทรัพยากรทางการ วิจัยและพัฒนา ด้านกระบวนการบริหารจัดการงานวิจัย ด้านผลผลิต และด้านผลลัพธ์ สำนักงานคณะกรรมการ การวิจัยแห่งชาติ ได้จัดสัมมนาเผยแพร่การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศประจำปี

2550 ซึ่งเป็นผลการสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยปี พ.ศ.2548 พบว่า ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาจำนวนทั้งสิ้น 16,667 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 0.24 ของผลผลิตรวมภายในประเทศ (GDP) (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550: 7-8) ขณะนี้ประเทศไทยมีนักวิจัย และงานวิจัยจำนวนมากขึ้น แต่ในทุกสาขาวิชาชีพยังคงขาดแคลนบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนา และนักวิจัยอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบสัดส่วนนักวิจัยไทยกับต่างประเทศ ซึ่งถือว่ายังน้อยอยู่มาก ดังนั้นคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจึงมีนโยบายและแผนพัฒนา เพื่อเร่งสร้างนักวิจัยเพิ่มมากขึ้น (อานนท์ บุญยะรัตเวช, 2549: 31-32)

จากตัวเลขข้างต้นจะเห็นได้แหล่งทุนวิจัยภายนอกมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาด้านการวิจัยในแต่ละปีอย่างชัดเจน และเป็นเงินจำนวนมากแต่มหาวิทยาลัยต่างๆ ยังขาดศักยภาพที่จะดำเนินการวิจัย หรือไม่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัย หรือมีความรู้ด้านการวิจัยค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอที่จะ สามารถเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กร มีขนาดเล็กและกระจัดกระจายมากจนเกินไป ไม่สามารถประสานเชื่อมโยงในลักษณะเครือข่ายการวิจัยหรือร่วมมือกันทำงานวิจัยระหว่างภาครัฐ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยมีข้อจำกัดในการทำงานร่วมกันต่าง ๆ มากมาย เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ผลงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการนำไปใช้ประโยชน์ได้ในภาคอุตสาหกรรม และขาดช่องทางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเรียนรู้ระหว่างกัน ทำให้ทรัพยากรการวิจัยที่มีอยู่อย่างจำกัดได้ถูกใช้ไปอย่างไม่คุ้มค่า อีกทั้งในด้านของการบริหารงบประมาณในการวิจัยและการจัดสรรงบประมาณการวิจัย: การบริหารงบประมาณการวิจัยของประเทศยังไม่เป็นเอกภาพ มีกระจัดกระจายอยู่หลายหน่วยงาน ด้านผลผลิต มีปัญหาใน 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรงจูงใจในการให้นักวิจัยไปจดสิทธิบัตร ประเด็นจำนวนผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ และประเด็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550: 8-10)

ในปัจจุบันหลายหน่วยงานเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ดังนั้น คณะวิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดหาแหล่งทุน วิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการสำหรับการวางแผนพัฒนาด้านการวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหาการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และ อาจารย์ ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 22 แห่ง (สารสนเทศอุดมศึกษา (สกอ.). 2553)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และ อาจารย์ ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 22 แห่ง กำหนดกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร ผู้วิจัยจึงพิจารณาจากสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล F-test แบบ One way ANOVA จึงคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G-Power³ ของ Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. (1996: 1-11) โดยขนาดอิทธิพลที่ 0.25 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 Power (1-B err prob) 0.95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 305 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

1. ศึกษาเอกสารแนวคิทธิคุณและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอกเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม
2. ร่างและเขียนข้อความตามขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม
3. จัดทำแบบสอบถามโดยเรียงลำดับคำถามตามความสำคัญ
4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC)
5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ หากค่า IOC ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำนวณจากสูตรค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ , 2553)

ใช้สูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อถามกับประเด็นการวิจัย

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่า IOC ที่ได้จะต้อง ≥ 0.50 ขึ้นไปจึงจะใช้ได้ ถ้าต่ำกว่าจะต้องปรับปรุง

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ยุ่เชี่ยวชาญแนะนำ

7. นำแบบสอบถามไป Tryout กับคณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และอาจารย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับต้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2553: 343-344)

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามบางข้อที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำ

9. จัดทำแบบสอบถามให้อยู่ในรูปที่สมบูรณ์อีกครั้งและนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 305 ฉบับ และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเดินทางไปเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และส่งทีมเก็บข้อมูลลงพื้นที่เก็บข้อมูล จึงได้แบบสอบถามกลับคืนมาทุกฉบับ และอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ทั้ง 305 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดหมวดหมู่ ลงรหัสข้อมูล นำไปคีย์ข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการจัดการแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการบรรยายข้อมูล และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 64-65)

4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพปัญหามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพปัญหา

2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพปัญหาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพปัญหาน้อย

1.00 -1.50 หมายถึง มีสภาพปัญหาน้อยที่สุด

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นของ คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการแหล่งทุนวิจัยภายนอก

ของมหาวิทยาลัยเอกชน ในการทดสอบสมมติฐานจึงใช้ค่าสถิติ t-test กรณีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล มี 2 กลุ่ม และทำการทดสอบด้วยสถิติ F-test กรณีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล มี 3 กลุ่มขึ้นไป และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธี Scheffe ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

สรุปผล และอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ในภาพรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ด้านลักษณะขององค์กร ด้านข้อมูลข่าวสาร มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า

2.1 การทดสอบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านบรรยากาศการวิจัย ด้านลักษณะขององค์กร ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธี LSD พบว่า อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากกว่า ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และคณบดี และด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และ อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากกว่า คณบดี

2.2 การทดสอบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามอายุ พบว่า ด้านบรรยากาศการวิจัย และด้านลักษณะขององค์กร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน และด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธี LSD เพิ่มเติม พบว่า อายุมากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มากกว่า 35-50 ปี ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อายุมากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากกว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และ 35-50 ปี และด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อายุมากกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มากกว่า มีอายุ 35-50 ปี

2.3 การทดสอบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงไม่ได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้ด้วยวิธี LSD เพิ่มเติม

2.4 การทดสอบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านบรรยากาศการวิจัยด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านลักษณะขององค์กร ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ไม่แตกต่างกันมีเพียงด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้ด้วยวิธี LSD เพิ่มเติม พบว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านบรรยากาศการวิจัย ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านลักษณะขององค์กร ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธี LSD พบว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย มากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากกว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยน้อยกว่า 10 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. นำผลการวิจัย ไปเป็นข้อมูลและแนวทางกำหนดนโยบายในการจัดหาแหล่งทุนวิจัยภายนอก เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
2. นำผลการวิจัย ไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
3. เป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนการให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยขอทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การทำวิจัยเรื่องนี้ควรดำเนินการในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยในเชิงปริมาณควรมีการดำเนินการเก็บข้อมูลการทำวิจัยของบุคลากรในมหาวิทยาลัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อดูแนวโน้มของการทำงานวิจัยของบุคลากรในมหาวิทยาลัย
2. การทำวิจัยเรื่องนี้ควรมีการเปรียบเทียบการดำเนินการในการทำวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดูสัดส่วนทุนสนับสนุนวิจัยที่ได้รับจากภายนอก จำแนกตามรายละเอียด
3. การทำวิจัยเรื่องนี้ควรแยกประเภทสาขาวิชาของทุนสนับสนุนจากภายนอกที่ได้รับ เพื่อจะให้เห็นสภาพปัญหาการขอทุนในแต่ละสาขาวิชาการมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้จัดทำงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นผู้สนับสนุนทุนวิจัย เพื่อให้สามารถสร้างผลงานวิจัยฉบับนี้ขึ้นมา

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น: กรุงเทพมหานคร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2553. **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**(พิมพ์ครั้งที่ 7). ศรีอนันต์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร
- สารสนเทศอุดมศึกษา (สกอ.). 2553. **ข้อมูลมหาวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา**. www.info.mua.go.th เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553. **คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553**. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2550). **นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ พ.ศ. 2551 -2553**. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546.
- อานนท์ บุญยรัตเวช. 2549. **งานวิจัยบูรณาการกับมหกรรมพีชสวนโลกเทิดพระเกียรติฯ**. จดหมายข่าว วช. ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 เมษายน-พฤษภาคม 2549 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. (1996). **GPOWER: A general power analysis program**. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 28, 1-11.

ความคิดเห็นต่อการนำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการ จัดการการสั่งซื้อของบริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด

Opinions Toward Using Electronic Data Interchange : EDI in Purchasing Management of The Mall Group Company Limited

จรัมจิต เกิดบ้านชั้น

วัลภา คงพัวะ

สาขาวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, charimchit@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการนำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange : EDI) มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อ และศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการนำระบบ Electronic Data Interchange : EDI มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อ ของบริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นไว้ล่วงหน้าแต่สามารถยืดหยุ่นปรับปรุงคำถามได้ระหว่างการสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานจริงจำนวน 16 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและพนักงานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้ระบบ EDI ของบริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำนวน 8 คน และผู้ใช้งานระบบ EDI จากบริษัทคู่ค้าจำนวน 8 คน จาก 8 บริษัท ผลการวิจัยพบว่า

บริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด และบริษัทคู่ค้าได้รับประโยชน์จากระบบ EDI โดยสรุปดังนี้ (1) สามารถลดต้นทุนในกระบวนการสั่งซื้อประกอบด้วย การใช้กระดาษ ต้นทุนด้านแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการจัดส่งเอกสาร ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้าคงเหลือ (2) เพิ่มประสิทธิภาพในการสั่งซื้อ โดยสามารถติดต่อสื่อสารกับคู่ค้ารวดเร็วขึ้น ลดความผิดพลาดและลดเวลาในการทำงานเอกสาร ลดขั้นตอนในการทำงาน สามารถทำงานได้รวดเร็วขึ้น (3) เพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้า (4) สร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า

สำหรับด้านปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ระบบ EDI พบว่า (1) มีการลงทุนสูง ทำให้จำกัดการใช้กับบริษัทคู่ค้าที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น (2) มาตรฐานของคอมพิวเตอร์ของบริษัทคู่ค้าต้องเทียบเคียงกันได้ (3) อุปสรรคด้านการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร (4) ระบบ EDI ยังไม่สามารถเชื่อมต่อกับระบบโอนเงินโดยตรง (5) มีความไม่ปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ที่ไม่มีสิทธิ์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ บริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด ควรศึกษาเรื่องการลดต้นทุนจากการใช้ระบบ EDI ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปพัฒนาปรับปรุงระบบให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป บริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด ควรวางแผนขยายการใช้ระบบ EDI กับบริษัทคู่ค้าที่เหลืออีก 51 บริษัท ทั้งนี้บริษัท

อาจจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือบริษัทขนาดเล็กในการพัฒนาระบบงาน อบรมพนักงาน หรืออาจเสนอสิทธิพิเศษสำหรับคู่ค้าที่สมัครใจเข้าร่วม

คำสำคัญ ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ คู่ค้า เครือข่ายเสริมคุณค่าทางธุรกิจ การบริหารการจัดซื้อ

ABSTRACT

The purpose of this study were to study opinions toward using electronic data interchange : EDI in purchasing management of the Mall Group Company Limited and to investigate problems and limitations of using EDI in purchasing management of the Mall Group Company Limited. Qualitative semi-structure in-depth interview was used for this research methodology. 16 users including 8 persons from the Mall Group Company Limited and 8 representatives from suppliers who work directly with the EDI system were interviewed separately with designed questions but flexible to change during interviewing. The results of this study are as follows:

The Mall Group Company Limited and suppliers gain advantages from using the EDI system summarized as follows: (1) EDI provides cost savings by eliminating paper using, reducing labor cost, documents transfer cost, and inventory cost. (2) Documents can be transferred more quickly and processing errors can be decreased allowing business to be done more efficiently. (3) Improve customer service. (4) Improve customer satisfaction.

Problem and limitations of using EDI summarized as follows: (1) EDI systems are expensive making it limit to use with large suppliers. (2) Business partners must have compatible systems. (3) Limitation of using English for communications. (4) The using system is not able to connect to money transfer system. (4) Security problems from unauthorized access.

This research suggest that The Mall Group Company Limited should specified study in cost saving of using EDI so that it can be used to develop the more efficient EDI system. The Mall Group Company Limited should extend the EDI using to another 51 suppliers. The company may have necessity to help small organizations to develop their systems, train users, or promote incentives to use EDI system.

KEYWORDS Electronic Data Interchange, Trade Partners, Value Added Network Business, Purchasing Management

บทนำ

เนื่องจากการเปิดเสรีทางการค้าใน ประเทศไทย ทำให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในประเทศมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ทั้งรายเล็กและรายใหญ่ ต่างต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ (สุธี พนาวาร, 2553) ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมได้ลดลงและถูกแทนที่ด้วยร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงธุรกิจและโครงสร้างค้าปลีกตลอดเวลา ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องมีความสนใจและให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เพื่อเตรียมความพร้อมรับและปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อความอยู่รอดและประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน (วิรัตน์ แสงทองคำ, 2544)

การแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange : EDI) เป็นระบบสารสนเทศอีกประเภทหนึ่งที่หลายองค์กรได้นำมาใช้เพื่อสามารถประหยัดงบประมาณและเวลาในการทำธุรกรรมซื้อขายสินค้าระหว่างกัน เช่นเดียวกับบริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป ซึ่งได้นำระบบ EDI เข้ามาบริหารจัดการการสั่งซื้อ ทั้งนี้ถึงแม้ว่าระบบ EDI จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัท และบริษัทลูกค้า แต่การปรับเปลี่ยนระบบก็ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ในการวิจัยเพื่อ สํารวจความคิดเห็นต่อการนำระบบ Electronic Data Interchange : EDI มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อของบริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด เพื่อทราบถึง ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการระบบ EDI และ ศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการนำระบบ EDI มาใช้แทนระบบเดิม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการนำระบบ Electronic Data Interchange : EDI มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อของบริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการนำระบบ Electronic Data Interchange : EDI มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อ ของบริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange : EDI)

EDI (Electronic Data Interchange) คือการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการรับส่งเอกสารธุรกิจระหว่างหน่วยงานตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไปที่มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยผ่านเครือข่ายสื่อสาร เช่น สายโทรศัพท์ สัญญาณดาวเทียม เป็นต้น หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การใช้สื่อ หรือรูปแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือเอกสารธุรกิจ เช่น ใบสั่งซื้อสินค้า บัญชีราคาสินค้า ใบส่งของ รายงาน ฯลฯ ภายใต้อาณาเขตที่กำหนดไว้

การรับ/ส่งเอกสารข้อมูลดังกล่าว จะถูกกระทำภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยระดับหนึ่ง เพื่อป้องกันมิให้คู่แข่งทางการค้าสามารถดึงข้อมูลของตนเองไปใช้ได้ ซึ่งหากมีการใช้ EDI ในกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างครบวงจรแล้ว

จะช่วยให้ไม่ต้องอาศัยเอกสารต้นฉบับที่ต้องตรวจสอบโดยพนักงานหรือป้อนข้อมูลซ้ำอีก ซึ่งสามารถสนับสนุนให้องค์กรธุรกิจเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอน การทำธุรกิจที่ต้องใช้เอกสารเป็นพื้นฐาน ไปสู่การทำธุรกิจภายใต้สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่จำเป็นต้องใช้กระดาษอีกต่อไป

ในการทำงานตามขั้นตอนของระบบ EDI นี้จำเป็นต้องมีที่ระบบคอมพิวเตอร์ขององค์กรต่าง ๆ จะต้องมีส่วนการสื่อสารเป็นระบบเปิด คือเป็นระบบที่ใช้ฮาร์ดแวร์ (Hardware) และซอฟต์แวร์ (Software) ที่ไม่ปิดกั้นการติดต่อจากโลกภายนอก โดยการใช้มาตรฐานที่เป็นสากล เช่น UN/EDIFACT, IEEE, ACM, ISO เป็นต้น ซึ่งได้กำหนด และวางกฎเกณฑ์ของการส่งผ่าน หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้คอมพิวเตอร์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถติดต่อ และรับ/ส่งข้อมูลกันได้โดยไม่จำกัดข้อห้อยของอุปกรณ์

การบริหารการจัดซื้อ

การจัดซื้อ (Purchasing) หมายถึง การดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบ วัสดุ และสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็น โดยมีคุณสมบัติ ปริมาณ ราคา ช่วงเวลา แหล่งขาย และการนำส่ง ณ สถานที่ถูกต้อง แผนการจัดซื้อจะต้องทำการจัดซื้อเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดซื้อ โดยต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. คุณสมบัติ ของวัตถุดิบที่ต้องจัดซื้อให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน
2. ปริมาณ ของความต้องการวัตถุดิบ ซึ่งต้องจัดซื้อให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป
3. ราคา ของวัตถุดิบฝ่ายจัดซื้อต้องหาแหล่งวัตถุดิบที่มีราคาให้อยู่ระดับมาตรฐานของต้นทุนหรือต่ำกว่า
4. ช่วงเวลา ฝ่ายจัดซื้อต้องวางแผนเกี่ยวกับเวลาการซื้อวัตถุดิบให้ทันต่อการใช้งาน
5. แหล่งขาย ฝ่ายจัดซื้อต้องแสวงหาแหล่งขายที่ได้มาตรฐานและมีอำนาจในการต่อรองมากที่สุด
6. การนำส่ง การกำหนดการนำส่งของผู้ขายให้ชัดเจน เช่น วัน เวลา สถานที่จัดส่ง เพื่อให้ทันต่อการใช้งาน

การจัดซื้อทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Procurement) จะช่วยให้องค์กรสามารถลดงานที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่ากับองค์กรลง และทำให้ฝ่ายจัดซื้อใช้เวลาวางแผนในส่วนของการจัดซื้อเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญมากขึ้น นอกจากนี้การที่ข้อมูลการทำธุรกรรมต่างๆอยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ทำให้บริษัทสามารถนำข้อมูลไปเชื่อมโยงกับระบบอื่นๆ เช่นระบบสินค้าคงเหลือ ระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการวางแผนที่ดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรพล พรหมมาพันธ์ (2552) ศึกษาเรื่อง การปรับเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กลยุทธ์เพื่อความสำเร็จ โดยศึกษาพบว่า การปรับเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กลยุทธ์สามารถประหยัดงบประมาณ และเวลาได้มาก

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และเทียนสว่าง ธรรมวณิช (2547) ศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลประโยชน์จากการใช้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (EDI) ของ 7-eleven พบว่า สามารถลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการจัดซื้อได้ และประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่สามารถประมาณค่าออกมาได้โดยง่าย เช่น สามารถลดความผิดพลาดในการจัดซื้อ ตัดปัญหาเรื่องเอกสารหาย สืบค้นและตรวจสอบข้อมูลง่าย และลดพื้นที่ในการเก็บเอกสาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าคิดเห็นในการนำระบบ EDI มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อของบริษัทเคอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาประวัติและสถานภาพการใช้ระบบ EDI ของบริษัทเคอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้ใช้งานระบบ EDI ฝ่ายโกรเซอร์รี่ ซูเปอร์มาร์เก็ต โฮมเฟรชมาร์ท บริษัทเคอะมอลล์กรุ๊ป จำนวน 8 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 3 คน และพนักงานจำนวน 5 คน ผู้ใช้งานระบบ EDI จากบริษัทคู่ค้าบริษัทละ 1 คน จำนวน 8 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดที่มีการกำหนดหัวข้อไว้ล่วงหน้า แต่สามารถยืดหยุ่นหรือปรับปรุงคำถามได้ตามสถานการณ์ โดยใช้เวลาสัมภาษณ์คนละ 30 นาที แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการนำระบบ EDI มาใช้แทนระบบเดิม

ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ระบบงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

แก้ไข

โดยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) มีค่าเท่ากับ 0.73

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ใช้งานระบบ EDI ของบริษัทเคอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด จำนวน 8 คน และตัวแทนผู้ใช้งานระบบงานจากบริษัทคู่ค้าจำนวน 8 บริษัท ซึ่งแบ่งเนื้อหาการให้สัมภาษณ์เป็น 2 ส่วน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ส่วนที่ 1 ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำ EDI มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อ

1. ผู้บริหารของบริษัทเคอะมอลล์กรุ๊ป เห็นว่าการนำระบบ EDI มาใช้ในกระบวนการสั่งซื้อทำให้ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านเอกสาร ลดภาระงานด้านเอกสารของพนักงาน ทำให้การทำงานมีรวดเร็วและลดความผิดพลาด ลดค่าใช้จ่ายในการใช้กระดาษ การรับส่งเอกสารมีความรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น ลดปัญหาสินค้าขาดสต็อก สร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า และเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้า
2. พนักงานระดับปฏิบัติงานของบริษัทเคอะมอลล์กรุ๊ป มีความคิดเห็นว่าเป็นการลดขั้นตอนการทำงาน ลดการใช้กระดาษ ลดหน้าที่การปฏิบัติงานด้านเอกสาร การทำงานมีความรวดเร็วและแม่นยำขึ้น การรับส่งเอกสารมีความรวดเร็วและผิดพลาดน้อยลง การทำงานสะดวกมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการรับส่งเอกสาร และเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้า
3. บริษัทคู่ค้าของ บริษัทเคอะมอลล์กรุ๊ป มีความคิดเห็นว่าเป็นการลดขั้นตอนการทำงานในทุกแผนกที่เกี่ยวข้อง ลดค่าใช้จ่ายด้านกระดาษและด้านการรับส่งเอกสาร ลดความซ้ำซ้อนในงานเอกสาร สามารถนำข้อมูล

จากระบบมาใช้ประโยชน์ เพิ่มความรวดเร็วในการจัดส่งสินค้าในสภาวะที่มีการแข่งขันสูงขึ้น และเพิ่ม
ความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า

ส่วนที่ 2 ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ระบบงาน

1. ระบบคอมพิวเตอร์ของคู่การค้าจะต้องมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกัน
2. แบบฟอร์มเอกสารต้องใช้แบบฟอร์มที่เป็นมาตรฐานสากลเดียวกัน
3. ข้อจำกัดเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร
4. ระบบ EDI ที่นำมาใช้ยังไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรมทางธุรกิจ เช่น ยังไม่สามารถโอนเงินผ่านระบบ ยังไม่มีการเชื่อมโยงกับระบบบริหารคลังสินค้า
5. มีการลงทุนสูง ทำให้จำกัดการใช้กับบริษัทลูกค้าที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น
6. มีความไม่ปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ที่ไม่มีสิทธิ์

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นต่อการนำระบบ Electronic Data Interchange : EDI มาใช้ในการจัดการ
การสั่งซื้อของบริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด พบว่า บริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด และบริษัทลูกค้าได้รับประโยชน์
จากระบบ EDI ดังนี้

1. ประโยชน์ด้านการลดต้นทุนในกระบวนการสั่งซื้อ ทั้งบริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด และบริษัทลูกค้า
สามารถลดการใช้กระดาษ ต้นทุนด้านบุคลากร ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร
2. การเพิ่มความเชื่อถือทางธุรกิจ (Business Trust) ระหว่างลูกค้า เนื่องจากระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์
สามารถลดข้อผิดพลาดและเวลาในการป้อนข้อมูลและการจัดทำเอกสาร รวมถึงการได้รับเอกสาร
ตรงเวลาและถูกต้อง สามารถส่งสินค้าได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
3. เป็นการสร้างภาพพจน์องค์กรที่มีความทันสมัยและได้มาตรฐาน
4. เป็นโอกาสขององค์กรในการได้รับประโยชน์ในอนาคต เช่น การบริหารคลังสินค้าให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

โดยผลจากการศึกษา นี้สอดคล้องกับการศึกษาของสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และเทียนสว่าง ธรรมวณิช
เรื่อง ต้นทุนและผลประโยชน์จากการใช้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (EDI) ของ 7-eleven พบว่า
สามารถลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการสั่งซื้อได้ และประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่สามารถประมาณค่าออกมาได้โดยง่าย เช่น
สามารถลดข้อผิดพลาดในการสั่งซื้อ ตัดปัญหาเรื่องเอกสารหาย สืบค้นและตรวจสอบข้อมูลง่าย และลดพื้นที่
ในการเก็บเอกสาร

ผลการศึกษาค้นคว้าด้านปัญหาและข้อจำกัด ต่อการนำระบบ Electronic Data Interchange : EDI
มาใช้ในการจัดการการสั่งซื้อของบริษัทเดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด พบว่า การนำระบบ EDI มาใช้มีการลงทุนสูง ทำ
ให้จำกัดการใช้กับบริษัทลูกค้าที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น มาตรฐานของคอมพิวเตอร์ของบริษัทลูกค้าต้องเทียบเคียงกันได้
อุปสรรคด้านการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ระบบ EDI ยังไม่สามารถเชื่อมต่อกับระบบอื่นๆ และมีความไม่
ปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ที่ไม่มีสิทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และเทียน

สว่าง ธรรมวณิช เรื่อง ต้นทุนและผลประโยชน์จากการใช้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (EDI) ในกรณีศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์พบว่าซัพพลายเออร์มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเมื่อนำระบบ EDI มาใช้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่อระหว่างประเทศยังมีต้นทุนที่สูง และควรพัฒนาระบบการบริการแปลงข้อมูลจากบริษัทผู้ผลิตให้อยู่ในรูปแบบที่สะดวกต่อการใช้งาน

ข้อเสนอแนะ

บริษัทเคอะมอลด์กรุ๊ป จำกัด ควรศึกษาเรื่องการลดต้นทุนจากการใช้ระบบ EDI ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปพัฒนาปรับปรุงระบบให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป บริษัทเคอะมอลด์กรุ๊ป จำกัด ควรวางแผนขยายการใช้ระบบ EDI กับบริษัทคู่ค้าที่เหลืออีก 51 บริษัท ทั้งนี้บริษัทอาจจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือบริษัทขนาดเล็กในการพัฒนาระบบงาน อบรมพนักงาน หรืออาจเสนอสิทธิพิเศษสำหรับคู่ค้าที่สมัครใจเข้าร่วม

บริษัทคู่ค้าหรือซัพพลายเออร์ของบริษัทเคอะมอลด์กรุ๊ป จำกัด จะได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นหากมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นต่อการบริหารห่วงโซ่อุปทานระหว่างผู้ค้าปลีกและคู่ค้ามากขึ้น เช่น การแสดงสถานะของคลังสินค้า (Inventory Report) ขอดขายรายเดือนของผู้ค้าปลีก (Sale Report) สถานะของการรับสินค้า (Receiving Report) ซึ่งจะช่วยให้ซัพพลายเออร์ทราบถึงความต้องการสินค้าล่วงหน้า ทำให้การวางแผนการผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดปริมาณการสต็อกสินค้าทั้งในส่วนของผู้ผลิตและผู้ค้าปลีก และมีสินค้าวางจำหน่ายให้ลูกค้าตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

กรมศุลกากร. 2545. “โครงการศึกษาผลตอบแทนการลงทุนด้านไอทีของภาครัฐ”. กรมศุลกากร. กระทรวงการคลัง. ปรานี ต้นประยูร. 2546. “การบริหารการจัดซื้อ”. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์นันทพร.

โลจิสติกส์และการจัดการขนส่งทางมลจันทบุรี . 2554. “ระบบ EDI คืออะไร และสำคัญกับงานด้าน โลจิสติกส์อย่างไร”. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ,dik8, 2556 จาก

<http://logisticsrmuttochan.blogspot.com/2011/08/edi.html>

วิทยา สุหฤตดำรง. 2546. “โลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน อธิบายได้....ง่ายนิดเดียว”. กรุงเทพมหานคร. ซีเอ็ด ยูเคชั่น.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และเทียนสว่าง ธรรมวณิช. 2547. “ต้นทุนและผลประโยชน์จากการใช้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (EDI) “. สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.

สุรพล พรหมมาพันธ์. 2552. “การศึกษาการสับเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กลยุทธ์เพื่อความสำเร้ง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการขนส่งและโลจิสติกส์, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ของนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี

**Factor relating to the Academic Achievement in Auditing of Students,
Faculty of Accountancy, Thonburi University**

ดร.สมชาย เลิศภิรมย์สุข

คณะบัญชี, มหาวิทยาลัยธนบุรี, alert_ac@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ของนักศึกษา คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาคณะบัญชีที่ลงทะเบียนเรียน วิชาการสอบบัญชี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งสิ้น 73 คน ใช้แบบบันทึกคะแนน และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการศึกษา พบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง มีอายุระหว่าง 22 ถึง 26 ปี มีเกรดเฉลี่ยเทอมก่อนหน้า อยู่ในช่วง 2.00 ถึง 2.99 ส่วนใหญ่ทำงานขณะกำลังศึกษาอยู่ ทำงานสัปดาห์ละ 6 วัน และต้องทำงานล่วงเวลาเฉลี่ยวันละ 2-3 ชั่วโมง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าระหว่าง 34 ถึง 95 คะแนน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 65.0 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.0 คะแนน (2) นักศึกษาได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในระหว่างที่ศึกษาวิชาการสอบบัญชี โดยมีการเตรียมตัวในการสอบมากกว่ากิจกรรมอื่น นักศึกษามีความสัมพันธ์ทั้งกับอาจารย์และเพื่อนที่ดีในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และ 4.26 ตามลำดับ มีเจตคติที่ดีในการเรียน ทั้งในเรื่องการยอมรับในตัวอาจารย์ และการยอมรับในคุณค่าของการศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาการสอบบัญชี ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ในส่วนของนิสัยในการเรียนนั้น นักศึกษา มีการ จัดการเวลา หรือการ หลีกเลี่ยงการ ผัดเวลาในระดับมาก แต่มีวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง (3) การทำกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ได้แก่ การทำที่บ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย และการเตรียมตัวในการสอบทุกครั้ง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.270 และ 0.232 ตามลำดับ และมีเพียง เกรดเฉลี่ยของเทอมก่อนหน้าเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.696

คำสำคัญ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบบัญชี เจตคติต่อวิชาการสอบบัญชี

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the factors relating to academic achievement and 2) to study the relationship between the factors and academic achievement in Auditing of students, faculty of Accountancy, Thonburi University. The samples of this study were 73 students who enrolled in Auditing during the second semester of the 2012 academic year. The results of the research were as follow: (1) The major group of respondents were female, 22-26 years of age, and 2.00 - 2.99 of previous GPA. During their study, most of the students were working 6 days a week and 2-3 hours a day of overtime. The academic achievement was between 34 to 95 point with mean of 65.0 and standard deviation of 15.0. (2) The activity that students mostly did was test preparation. There were very good level of relationship with their teacher and friends. They had good level of teacher approval, education acceptance, delay avoidance, and attitude toward Auditing; however, moderate level of work method. Doing homework or assignment and preparing for a test were related to academic achievement with the correlation coefficient of 0.270 and 0.232, respectively. Only previous grade point average (GPA) was related with academic achievement at .05 level of statistical significance. The Pearson's correlation coefficient was 0.696.

Keyword

Academic Achievement, Auditing, Attitude toward Auditing

บทนำ

วิชาชีพสอบบัญชี ทำให้ผู้ใช้งบการเงิน เกิดความเชื่อมั่น ได้ว่าข้อมูลในงบการเงิน มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ จึงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ โดยสมาคมการบัญชีอเมริกา (The American Accounting Association: AAA) ได้ให้ความหมายของ การสอบบัญชี (Auditing) ไว้ว่า "การสอบบัญชี คือ กระบวนการของการรวบรวมและการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศ เพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต้องกันของสารสนเทศนั้น กับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการสื่อสารผลลัพธ์ให้ผู้ใช้งที่สนใจ การสอบบัญชีควรปฏิบัติโดยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเป็นอิสระ" (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2554, หน้า 1-1)

ในราชกิจจานุเบกษา ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 15 ได้ให้ความหมายของผู้สอบบัญชี ว่าหมายถึง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountants: CPA) (ราชกิจจานุเบกษา, 2550, เล่ม 124 ตอนพิเศษ 204 ง) บุคคลทั่วไปมักเรียกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตว่า *ผู้สอบบัญชี (Auditor)* เพราะเป็นนักบัญชีที่ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชี และแสดงความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี และเนื่องจากผลงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อสาธารณชน ดังนั้นจึงต้องมีกฎหมายเข้ามากำกับดูแล โดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีก่อนจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ จึงเรียกว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต การปฏิบัติงานส่วนใหญ่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะเป็นการตรวจสอบงบการเงิน แต่ผู้สอบบัญชียังสามารถ

ให้บริการประเภทอื่นๆ ได้อีก เช่น การสอบทานงบการเงิน การรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบวิธีการที่ตกลงร่วมกัน การตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นต้น (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2554, หน้า 1-9)

สภาวิชาชีพบัญชี ฯ ได้ออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 1/2555 เรื่อง การรับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิกสามัญ และการพิจารณาคุณสมบัติเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยสภาวิชาชีพบัญชีจะพิจารณารับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาการบัญชีในระดับปริญญาตรีเฉพาะหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards : IES) และมีโครงสร้างหลักสูตรเป็นไปตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ สภาวิชาชีพฯ ยังได้กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ต้องการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี ว่าต้องสอบผ่าน 8 รายวิชา โดยมีวิชาการสอบบัญชีเป็น 1 ใน 8 รายวิชา ดังกล่าวด้วย (สภาวิชาชีพบัญชี, 2555: 1)

โครงสร้างหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธนบุรี ในกลุ่มวิชาเอกบังคับได้กำหนดให้นักศึกษาทุกคน ต้องศึกษาในวิชา 41 3209 การสอบบัญชี เป็นวิชาที่ศึกษาแนวคิดทั่วไป และแม่บทของมาตรฐานการสอบบัญชี กฎหมายและพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการสอบบัญชี จรรยาบรรณ และความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี การทุจริต และข้อผิดพลาด การวางแผนงานสอบบัญชี ความเสี่ยงในการสอบบัญชี และความมีสาระสำคัญ การประเมินความเสี่ยง หลักฐานการสอบบัญชี วิธีการรวบรวมหลักฐาน และวิธีการตรวจสอบ การเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี การทดสอบแบบแจ้งข้อความของกรรมการหรือผู้ป็นหุ้นส่วน หรือผู้จัดการ กระดาษทำการของผู้สอบบัญชี การตรวจสอบสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้ และค่าใช้จ่าย รายงานการสอบบัญชีรับอนุญาต รายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีภาษีอากร แนวทางการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ และการควบคุมคุณภาพ การสอบบัญชี (มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2554: 238) ซึ่งในการศึกษาวิชานี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา เพราะการเรียนวิชาการสอบบัญชีจะทำให้ นักศึกษาสามารถ เข้าสู่กระบวนการเพื่อขอรับการทดสอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต อย่างไรก็ตาม การศึกษาในรายวิชานี้ที่ผ่านมา พบว่ามีนักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานี้ต่ำกว่าเกณฑ์ในการประเมินผลที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการสอบบัญชีนี้ เพื่อนำไปใช้ประกอบการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น มีตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่ง ไพศาล หวังพานิช (2526 : 89) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าหมายถึง คุณลักษณะและความ สามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมหรือจากการสอน ซึ่งได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การนำไปใช้ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยในการศึกษารุ่นนี้ ตัวแปรที่สนใจศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ซึ่งเป็นคะแนนที่นักศึกษาทำได้เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน

ตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ คือ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี โดยพิจารณาทั้งปัจจัยทางสติปัญญาและปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ได้แก่ การใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ , เกรดเฉลี่ย ภาคการเรียน 1/2555, การยอมรับในตัวอาจารย์, การยอมรับในคุณค่าของการศึกษา , การจัดการเวลา, วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ , เจตคติต่อวิชาการสอบบัญชี , ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และความสัมพันธ์กับเพื่อน มีรายละเอียด ดังนี้

1. การใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ หมายถึง ลักษณะการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักศึกษา เช่น การเข้าห้องเรียนตรงตามตารางเวลาที่กำหนด การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด การทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือวัดของ พัชรภรณ์ วรรณพุด (2541)

2. เกรดเฉลี่ยของเทอมก่อนหน้า หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) จากการเรียนทุกวิชาของนักศึกษาแต่ละคน จนถึง ปีการศึกษา 2555 ภาคการเรียนที่ 1

3. เจตคติและนิสัยในการเรียน ตามแนวคิดของ บราวน์ และ โฮลท์ซแมน (Brown & Holzman, 1965) อ้างถึงใน อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์, 2531: 28 - 30) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนดีนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด แต่จำเป็นต้องมีทักษะในการเรียนที่ดี โดยพวกเขาได้สร้าง แบบ วัดและได้ทำการศึกษาลหลายครั้ง พบว่า เจตคติและนิสัยในการเรียนเป็นสิ่งที่ดี และมีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

3.1) เจตคติต่อการเรียน (Study Attitude) แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การยอมรับในตัวอาจารย์ (Teacher Approval) ซึ่งเป็นความรู้สึก ความเชื่อถือ ความศรัทธาของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ในวิธีการสอน การประเมินผล ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน การแต่งกาย กิริยา วาจา ท่าทาง การวางตนกับนักศึกษา การปกครอง การให้สิทธิเสรีภาพ และการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษา และการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา (Education Acceptance) ซึ่งเป็นการเห็นความสำคัญของการศึกษา การเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา สภาพทางการศึกษา ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา ความต้องการที่จะศึกษา และความสำเร็จในการเรียน เพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนปรารถนาหรือเพื่อการศึกษาต่อ

3.2) นิสัยในการเรียน (Study Habit) เป็นพฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกสม่ำเสมอ แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การจัดการเวลา หรือ การหลีกเลี่ยงการผัดเวลา (Delay Avoidance) เป็นเรื่องเกี่ยวกับแรงจูงใจ คือ ความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้สำเร็จ โดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ความรับผิดชอบในตนเอง การตัดสินใจที่แน่นอนในการทำงาน การวางแผนการเรียนไว้ล่วงหน้า การจัดระบบการเรียนและการทำงาน การรู้จักคาดการณ์ล่วงหน้า และการจัดแบ่งเวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน และวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ หรือวิธีการทำงาน (Work Method) เป็นการใช้วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะในการเรียนให้ได้ผลดีในด้านการอ่าน การท่องจำบทเรียน การจดบันทึกย่อ การทำรายงานหรือการบ้าน การทบทวนบทเรียน การใช้หนังสือและห้องสมุด การใช้อุปกรณ์การเรียนอื่นๆ การเตรียมตัวสอบ และการทำข้อสอบ

4. เจตคติต่อวิชาการสอบบัญชี คือ ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาที่มีต่อวิชาการสอบบัญชี ซึ่งดัดแปลงจากแบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ของ พยอม กิจจำปา (2538)

5. ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยนักศึกษาคณะบัญชีนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาจากต่างจังหวัดและทำงานพร้อมกับศึกษาไปด้วย ดังนั้น สภาพแวดล้อมได้แก่มหาวิทยาลัย ทั้งอาจารย์และเพื่อน นักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาของนักศึกษามาก ซึ่งจากการศึกษาของ แอสติน (Astin, 1993: 7-31 อ้างถึงใน ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์, 2543: 18-19) ได้ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนาของนักศึกษา พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพล โดยตรงต่อนักศึกษาที่ทำให้เกิดแนว โน้มที่จะเปลี่ยนแปลงค่านิยม พฤติกรรมและแผนการเรียน ลักษณะและพฤติกรรมของอาจารย์ก็มีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาของนักศึกษา ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ระดับความตั้งใจ การจบการศึกษาด้วยปริญญาเกียรตินิยม การศึกษาต่อในระดับสูง และความพึงพอใจในอาชีพ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมต่างๆ ของนักศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางวิชาการ การมีส่วนร่วมกับอาจารย์ และการมีส่วนร่วมในกลุ่มเพื่อน ก็ส่งผลทางบวกต่อการเรียน ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคงอยู่ในสถาบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ของนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ของนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาคณะบัญชีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการสอบบัญชี รหัสวิชา 41 3209 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งสิ้น 73 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบบันทึกคะแนน และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้ทำการสอบถามข้อมูลกับนักศึกษาในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2555 ในวันที่ 7 เมษายน 2556 และหลังจากให้คะแนนกับคำถามทั้งเชิงบวก (Positive) และเชิงลบ (Negative) แล้ว ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปออก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 73 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.3 มีอายุระหว่าง 22 ถึง 26 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.5 มีเกรดเฉลี่ย เทอมก่อนหน้า (ภาคการเรียน 1/2555) อยู่ในช่วง 2.00 ถึง 2.99 คิดเป็นร้อยละ 59.7 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 86.1 นักศึกษาส่วนใหญ่ทำงานขณะกำลังศึกษาอยู่ คิดเป็นร้อยละ 95.9 โดยนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่ทำงานสัปดาห์ละ 6 วัน คิดเป็นร้อยละ 79.4 ต้องทำงาน

ล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 48.2 โดยต้องทำงานล่วงหน้าเฉลี่ยวันละ 2-3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 61.6 นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยที่หอพักเอกชน บ้านเช่า คอนโดมิเนียม คิดเป็นร้อยละ 45.2 โดยนอกจากเงินส่วนตัวที่ใช้ในการศึกษาแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่กู้ยืมจากทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.7 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 100) มีค่าระหว่าง 34 ถึง 95 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 65.0 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.0 คะแนน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในระหว่างที่ศึกษาวิชาการสอบบัญชี โดยมีการเตรียมตัวในการสอบมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเข้าห้องเรียนตรงตามตารางเวลาที่กำหนด และการทำการบินหรืองานที่ได้รับมอบหมาย อย่างไรก็ตาม นักศึกษามีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดน้อยที่สุด

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการสอบบัญชี

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย*
การยอมรับในตัวอาจารย์	3.51	0.52	มาก
การยอมรับในคุณค่าของการศึกษา	4.03	0.29	มาก
การจัดการเวลา	3.49	0.42	มาก
วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.28	0.40	ปานกลาง
เจตคติต่อวิชาการสอบบัญชี	3.58	0.38	มาก
ความสัมพันธ์กับอาจารย์	4.27	0.45	มากที่สุด
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	4.26	0.40	มากที่สุด

* เกณฑ์ในการแปลความหมาย : คะแนน 4.21 – 5.00 ระดับมากที่สุด, 3.41 – 4.20 ระดับมาก,

2.61 – 3.40 ระดับปานกลาง, 1.81 – 2.60 ระดับน้อย, 1.00 – 1.80 ระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ในปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งอาจารย์และเพื่อนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และ 4.26 ตามลำดับ มีเจตคติที่ดีในการเรียน ทั้งในเรื่องการยอมรับในตัวอาจารย์ และการยอมรับในคุณค่าของการศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาการสอบบัญชี ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ในส่วนของนิสัยในการเรียนนั้น นักศึกษามีการจัดการเวลาในระดับมาก แต่มี วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการสอบบัญชี

การศึกษาความสัมพันธ์ในส่วนนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ซึ่งพบว่า การทำกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี มีอยู่ 2 กิจกรรม ได้แก่ การ ทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย และการเตรียมตัวในการสอบทุกครั้ง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.270 และ 0.232 ตามลำดับ (รายละเอียดดังตารางที่ 2) และเมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆ ดังตารางที่ 3 พบว่า มีเพียงเกรดเฉลี่ยของเทอมก่อนหน้า (ภาคการเรียน 1/2555) เพียงปัจจัยเดียวที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.696 กล่าวคือ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยของเทอมก่อนหน้าสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานี้สูง

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการสอบบัญชี

การใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ	ค่าสหสัมพันธ์	Sig. (2-tailed)
1. เข้าห้องเรียนตรงตามตารางเวลาที่กำหนด	0.224	.059
2. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด	0.010	.935
3. ทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย	0.270*	.022
4. เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย	-0.013	.918
5. ใช้ความรู้ที่เรียนมา ทหารายได้พิเศษ	0.162	.174
6. เตรียมตัวในการสอบทุกครั้ง	0.232*	.050
7. มีการอภิปรายปัญหาด้านวิชาการต่างๆ ในชั้นเรียน	0.138	.249
8. ร่วมกิจกรรมด้านทัศนศึกษากับมหาวิทยาลัย	0.026	.828
9. ร่วมฟังการอภิปรายจากผู้ทรงคุณวุฒิ	-0.003	.979

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการสอบบัญชี

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ค่าสหสัมพันธ์	Sig. (2-tailed)
เกรดเฉลี่ยเทอมก่อนหน้า (ภาคการเรียน 1/2555)	0.696*	.000
การยอมรับในตัวอาจารย์	0.055	.648
การยอมรับในคุณค่าของการศึกษา	0.018	.885
การจัดการเวลา	0.134	.261
วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	0.010	.931
เจตคติต่อวิชาการสอบบัญชี	- 0.014	.904
ความสัมพันธ์กับอาจารย์	- 0.156	.190
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	0.037	.759

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากคำถามปลายเปิดที่ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นถึงปัญหา/อุปสรรคในการเรียนวิชาการสอบบัญชีนี้พบว่า นักศึกษาระบุว่าวิชาการสอบบัญชีนี้มีเนื้อหาเยอะมาก ทำให้ไม่สามารถจดจำได้หมด นอกจากนี้ นักศึกษายังได้ระบุว่าวิชาการสอบบัญชีนี้เข้าใจได้ยาก จึงอ่านเองไม่เข้าใจ หรือเป็นวิชาบรรยาย ที่ต้องอาศัยการจดจำ ไม่ใช่วิชาคำนวณอย่างที่ตนเองถนัด โดยในส่วนี้ นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะต่อปัญหา/อุปสรรคนี้ว่านักศึกษาจะต้องแบ่งเวลา หาเวลาในการอ่านทบทวนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอยากให้มีการเน้นเนื้อหาที่เข้าใจยาก หรือบอกถึงสิ่งที่ต้องจดจำให้ได้แต่เนิ่นๆ เพื่อจะได้ทบทวนให้ได้ นอกจากนี้ อยากให้เพิ่มแบบฝึกหัดหรือมีการฝึกปฏิบัติการสอบบัญชี เพื่อให้มีความเข้าใจดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ในส่วนนี้ นักศึกษามีความคิดที่จะทำงานเกี่ยวกับการสอบบัญชี เนื่องจากศึกษามาทางบัญชี เป็นอาชีพที่มีผลตอบแทนสูง มั่นคง มีความก้าวหน้า และเป็นอาชีพอิสระที่ไม่ต้องเป็นลูกน้องใคร อย่างไรก็ตาม มีนักศึกษาส่วนหนึ่งไม่ต้องการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสอบบัญชี เพราะคิดว่ายากเกินความสามารถของตน มีรายละเอียดต้องจดจำมาก ต้องมีความละเอียดรอบคอบ หรือไม่เหมาะกับลักษณะของตนเอง เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามีความสัมพันธ์ ที่ดีกับ ทั้งอาจารย์และเพื่อนในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ยังมีเจตคติที่ดีในการเรียน ทั้งในเรื่องการยอมรับในตัวอาจารย์ การยอมรับในคุณค่าของการศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาการสอบบัญชีในระดับมาก สาเหตุสืบเนื่องมาจาก การเรียนการสอนในคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรีนั้น คณาจารย์มีความใกล้ชิดกับนักศึกษาอย่างมาก มีกิจกรรมต่างๆ ที่กระทำร่วมกัน และนักศึกษาสามารถเข้าพบอาจารย์เพื่อปรึกษาปัญหาต่างๆ ได้ ทำให้นักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน นอกจากนี้ คณาจารย์ยังได้มุ่งสอดแทรกให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของการศึกษา และความสำคัญของวิชาต่างๆ ในคณะอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีเพียงเกรดเฉลี่ยของเทอมก่อนหน้า เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา บรรจงกาลกุล (2539) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยในการจำแนกนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ในสถาบันผลิตครูสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งพบว่า มีตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำได้ จำนวน 7 ตัวแปร โดยตัวแปรสำคัญหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาในการจำแนกได้ ก็คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือก็เทียบได้กับเกรดเฉลี่ยของเทอมก่อนหน้านั้นเอง

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาที่พบว่า การทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย และการเตรียมตัวในการสอบทุกครั้ง เป็น 2 กิจกรรมในการเรียน ที่มี ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการสอบบัญชี ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีระพร จันทโนทก (2538) ที่ได้ทำการศึกษาดัชนีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ โดยพบว่าตัวแปรนิสัยในการเรียน ด้านการทำการบ้าน และด้านการวางแผนในการเรียน สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

ปัญหาประการสำคัญของนักศึกษาในการเรียนนี้ สาเหตุสำคัญน่าจะเกิดจากการทำงาน ขณะกำลังศึกษาอยู่ โดยในการศึกษารั้งนี้ พบว่า นักศึกษาเกือบทั้งหมดต้องทำงานประจำไปด้วยระหว่างเรียน ส่วนใหญ่ทำงานถึงสัปดาห์ละ 6 วัน และต้องทำงานล่วงเวลา อีกด้วย จึงส่งผลให้นักศึกษากลุ่มนี้มีเวลาในการทบทวนหรืออ่านหนังสือไม่เพียงพอ ประกอบกับวิชาการสอบบัญชีนี้มีเนื้อหามาก ซึ่งต้องอาศัยการจดจำ มาตรฐานและกฎเกณฑ์ต่างๆ ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องแบ่งเวลาในการทำงานและเรียนหนังสือให้ดี โดยอาจารย์อาจจะต้องใช้เวลากับเนื้อหาที่เข้าใจได้ยาก และเน้นประเด็นสำคัญที่ต้องทราบในการสอบบัญชี

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 15. (2550, 27 ธันวาคม). เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเข้ารับ

การฝึกอบรม หรือเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนืองทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชี

รับอนุญาต พ.ศ. 2550, **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124 ตอนพิเศษ 204 ง, หน้า 40-47.

ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์. (2543). “การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.” **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาวิทยาลัยจิต (การบริหารและนโยบาย**

สวัสดิการสังคม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2554). **การสอบบัญชี**. กรุงเทพมหานคร:

หจก.ทีพีเอ็น เพรส.

พยอม กิจจำปา. (2538). “การศึกษาปัจจัยทางด้านสติปัญญาและปัจจัยด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาที่สัมพันธ์กับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” **วิทยานิพนธ์การศึกษา**

มหาวิทยาลัยจิต (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พรนภา บรรจงกาลกุล. (2539). “การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่เกี่ยวกับการเรียนของกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ในสถาบันผลิตครู สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์**

มหาวิทยาลัย (อุดมศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชราภรณ์ วรรณพุด. (2541). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาการ

เลขานุการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยพาณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา.”

วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัย (บริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ไพศาล หวังพานิช. (2526). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มหาวิทยาลัยธนบุรี. (2554). **คู่มือนักศึกษา หลักสูตรระดับปริญญาตรีและบัณฑิตวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ

ศรีระพร จันทโททก. (2538). “การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะ

บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร.” **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยา**

การศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2555). ประกาศ ฉบับที่ 1/2555 เรื่อง การรับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิกสามัญ และการพิจารณาคุณสมบัติเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต. ลงวันที่ 13 มีนาคม 2555.

อรพินทร์ ชูชม และอังฉรา สุขารมณ. (2531). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาตรี ปัญหาส่วนตัว ทักษะคติและนิสัยในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาโท. รายงานการวิจัยฉบับที่ 41 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

Astin, A. W. (1993). **Assessment for Excellence: The Philosophy and Practice of Assessment and Evaluation in Higher Education**. Phoenix: The Oryx Press

Brown, William F. and Wayne H. Holzman. (1965). **SSHA Manual Survey of Study Habits and Attitudes**. NY: Psychological Corporation.

นวัตกรรมการใช้ State Transition Model ในการพัฒนาโมเดลการปฏิสัมพันธ์ ของสถานการณ์จำลอง

Innovation Using State Transition Model in Characterizing Interaction Simulation

ลินีภคณัญ จรุงศารทูล (Ms. Sineepknan Charoonsaratul)¹

¹อาจารย์สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธนบุรี,

248 เพชรเกษม 110 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160

โทร 08-9497-9175

Email Address : junensn_t@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นตัวอย่างรูปแบบและแนวทาง นวัตกรรมการใช้ State Transition Model ในการพัฒนาโมเดลการปฏิสัมพันธ์ จำลองสถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ซึ่งอธิบายพฤติกรรมของสถานการณ์จำลอง (ตัวอย่างกรณีศึกษา "แบบจำลองรถไฟอาเซียน") โดยเป็น โมเดลการปฏิสัมพันธ์ ที่เราสามารถกำหนดจำลองโมเดลรถไฟอาเซียนให้มีสถานะที่เริ่มต้นที่ต่างกัน 10 สถานะที่ นอกจากนี้โมเดลดังกล่าวยังสามารถช่วยอธิบายในแต่ละกรณีสถานะที่เริ่มต้นที่ต่างกัน และจาก 10 กรณีศึกษา "แบบจำลองรถไฟอาเซียน" ด้วยนวัตกรรมการใช้ State Transition Model พบว่า การปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ควรต้องพิจารณาถึงสถานะที่เริ่มต้น

ในการดำเนินการใช้สถานการณ์จำลองในการสอนกระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ อันเป็นเนื้อหาเรื่องหนึ่งในวิชาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ซึ่งเน้นในเรื่องการออกแบบกระบวนการทำงาน สถานะการทำงาน สิ่งป้อนเข้า และผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการทำงานในแต่ละสถานะนั้น มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนให้มากที่สุด หรือเน้นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพและเข้าใจกระบวนการออกแบบได้ดียิ่งขึ้นตลอดจนผู้เรียนใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ผู้เรียนรู้ ผู้ดำเนินการจึงได้นำหลักการนวัตกรรมการใช้แบบจำลองการเปลี่ยนแปลงสถานะ (State Transition Model) มาใช้จำลองสถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ สำหรับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ก็เพื่อเอื้อโอกาสให้ผู้เรียนได้เพิ่มความรู้ของตนทั้งภายในกลุ่มเรียนและระหว่างกลุ่มเรียน รวมทั้งสามารถพัฒนาโมเดลจำลองสถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ด้วยนวัตกรรม การใช้ State Transition Model สำหรับประยุกต์ใช้สร้างเป็นต้นแบบการปฏิสัมพันธ์ต่อไป

คำสำคัญ: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์, กระบวนการออกแบบส่วนประสานกับผู้ใช้, แบบจำลองการเปลี่ยนสถานะของปฏิสัมพันธ์

ABSTRACT:

This article is an example and the approach of an Innovation Using State Transition Model in Characterizing Interaction Simulation; human and computer interaction which describes the behavior of a simulation (for example, case study " ASEAN Train Model "). This model of interaction provides a framework from which we can define the ASEAN Train simulation set to be 10 started place. We also show how this model helps us to describe by focusing on each case of different started place. By going through the case study of mapping asean trains simulation to this transition model, we identify a reasonably started place that should be considered in a general user interaction.

In the use of simulation in teaching on interaction design process ; a matter of course in the humans and computers interaction (HCI) course ,which focused on the design process, the state status , the input and output of each state. The main teaching aim is to focus the students to participate in class as much as possible, or focus on child center learning. Especially for students to visualize and understand the design process as well as to better take advantage of what the students learn, We have adopted an innovation using state change model (State Transition Model) to characterize the humans and computers interaction, for teaching using simulation to highlight the student center. This is to facilitate opportunities for students to increase their knowledge, both within the team and between classes ; include be able to characterize Interaction simulation by an Innovation Using State Transition Model for applying as a interaction prototype respectively.

KEYWORDS: HCI (Human and Computer Interaction), The process of design ,

Interaction state transition model

บทนำ

ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (HCI: Human and Computer Interaction) ซึ่งสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบของปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์และคอมพิวเตอร์ การวิเคราะห์ที่งาน กระบวนการของการออกแบบ การออกแบบปฏิสัมพันธ์ การใช้งาน การจำลองเหตุการณ์และการสร้างต้นแบบเป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการของการออกแบบ ได้มุ่งเน้นไปที่การออกแบบกระบวนการทำงาน สถานะการทำงาน สิ่งป้อนเข้า และผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการทำงานในแต่ละสถานะของการปฏิสัมพันธ์

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นการสอนที่จำลองสถานการณ์จริงในไว้ในชั้นเรียน โดยพยายามทำให้เหมือนจริงที่สุด มีการกำหนดเงื่อนไข แล้วผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มให้เข้าไปในสถานการณ์จำลองนั้นๆ ด้วยกิจกรรมนี้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการเผชิญกับปัญหาซึ่งอาจต้องมีการตัดสินใจ

ดังนั้น ในการเรียนการสอนปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (HCI) เกี่ยวกับกระบวนการของการออกแบบการปฏิสัมพันธ์ โดยใช้ สถานการณ์จำลอง มักต้อง มุ่งเน้นให้ความสำคัญที่คุณลักษณะของแบบจำลองที่จะใช้ กล่าวคือ สำหรับใช้เป็น โมเดลการปฏิสัมพันธ์ที่อธิบายพฤติกรรมของสถานการณ์จำลอง เรื่องที่ศึกษานั้นเอง

กระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์

เป็นกระบวนการออกแบบส่วนประสานกับผู้ใช้ อันประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์ผู้ใช้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ผู้ใช้ระบบ
- 2) พัฒนาโมเดลการปฏิสัมพันธ์ (Charaterizing)
- 3) การสร้างต้นแบบส่วนประสาน (Prototyping)
- 4) การประเมินส่วนประสาน (Evaluation)

แบบจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ (The interaction state transition model)

- การสร้างคำอธิบายที่ปฏิบัติการอย่างเป็นทางการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับระบบบนพื้นฐานตามแผนภาพของแบบจำลองการเปลี่ยนแปลงสถานะ

(AI Wasserman - Software Engineering, IEEE Transactions on, 1985)

- รูปแบบสัญลักษณ์

 สถานะปฏิสัมพันธ์(State)

- สิ่งป้อนเข้า และ/หรือ ผลลัพธ์ที่ได้
- จากกระบวนการทำงานในแต่ละ
- สถานะ (input or output condition)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อดำเนินการตามเนื้อหาขั้นตอนของกระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์(The process of interaction design)
- 2) เพื่อนำนวัตกรรมการใช้ State Transition Model จำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ เป็นสถานการณ์จำลองใช้ในการสอนกระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์
- 3) เพื่อพัฒนาโมเดลขั้นตอนของกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (Human and computer interaction Model) โดยนวัตกรรมการใช้ State Transition Model ซึ่งโมเดลกระบวนการปฏิสัมพันธ์นี้ก็คือผลลัพธ์ที่ได้จากผู้เรียนร่วมกันดำเนินการในกระบวนการออกแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ในกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย ข้างต้น
- 4) เพื่อใช้ โมเดลกระบวนการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว ในการเสริมแทรกสถานการณ์จำลองในการสอนปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (กระบวนการออกแบบ)
- 5) เพื่อให้ผู้เรียนได้ ร่วมกันพัฒนาโมเดลจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ด้วยนวัตกรรมการใช้ State Transition Model เพื่อใช้ประยุกต์สร้างเป็นต้นแบบการปฏิสัมพันธ์ต่อไป โดยได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาในสถานการณ์ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

ขอบเขตโครงการ

- 1) ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการในการออกแบบปฏิสัมพันธ์การเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (The process of interaction design)
- 2) ศึกษาและวิเคราะห์ถึงเครื่องมือและ /หรือ นวัตกรรมที่จะนำมาใช้จำลองสถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้นำหลักการของ State Transition Model มาใช้เป็นนวัตกรรมจำลองสถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์
- 3) ศึกษาข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ด้วยการพัฒนาเป็นโมเดลของขั้นตอนกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และ คอมพิวเตอร์ และ ขั้นตอนการเปลี่ยนสถานะของปฏิสัมพันธ์ โดยใช้ State Transition Model
- 4) จำลองสถานการณ์การปฏิสัมพันธ์ในกรณีศึกษา ที่ได้รับมอบหมาย
- 5) ทดสอบจำลองเส้นทางเดิน(path)ในกระบวนการทำงานตามรูปแบบโมเดลที่ออกแบบไว้ในข้างต้น
- 6) จัดทำแบบสอบถามและประเมินการใช้งาน โมเดลขั้นตอนของกระบวนการปฏิสัมพันธ์

- 7) แนะนำการใช้ Model
- 8) สรุปผล

กลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่เรียนวิชาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ในปีการศึกษา 2555

สถานที่และระยะเวลาดำเนินโครงการ

ห้องเรียนมหาวิทยาลัยธนบุรี ปีภาคการศึกษา 2555 (โดยประมาณและเพื่อการขยายผลโครงการปีการศึกษาต่อไป)

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) สถานการณ์จำลองโมเดลขั้นตอนกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ สำหรับการเรียนการสอนเพื่อผู้เรียนได้มองเห็นภาพและเข้าใจกระบวนการออกแบบได้ดียิ่งขึ้น
- 2) ผู้สอนสามารถนำสถานการณ์จำลองขั้นตอนในการออกแบบกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์โดยนวัตกรรมใช้ State Transition Model ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนได้
- 3) ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ปัญหาใน สถานการณ์ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด
- 4) ผู้เรียนสามารถ พัฒนาโมเดลจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ด้วยนวัตกรรมการใช้ State Transition Model แล้วประยุกต์ใช้สร้างเป็นต้นแบบการปฏิสัมพันธ์ต่อไป

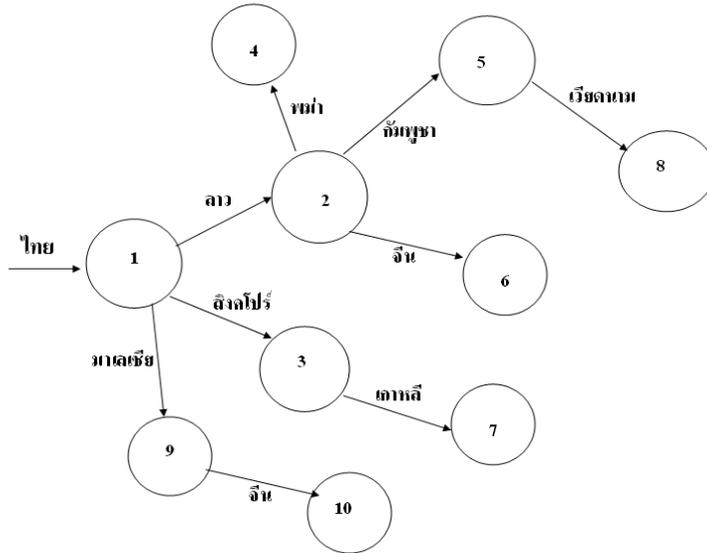
วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้เรียนจะจัดแบ่งกันเป็น 10 กลุ่มเรียน ภายในแต่ละกลุ่มจะระดมสมองแสดงความคิดเห็นช่วยกัน ใช้ State Transition Model ออกแบบการปฏิสัมพันธ์ของงานที่ได้รับมอบหมายสรุปเป็นแบบจำลองการเปลี่ยนสถานะของการปฏิสัมพันธ์ แล้วทุกกลุ่มนำเสนอและร่วมกันแสดงความคิดเห็น

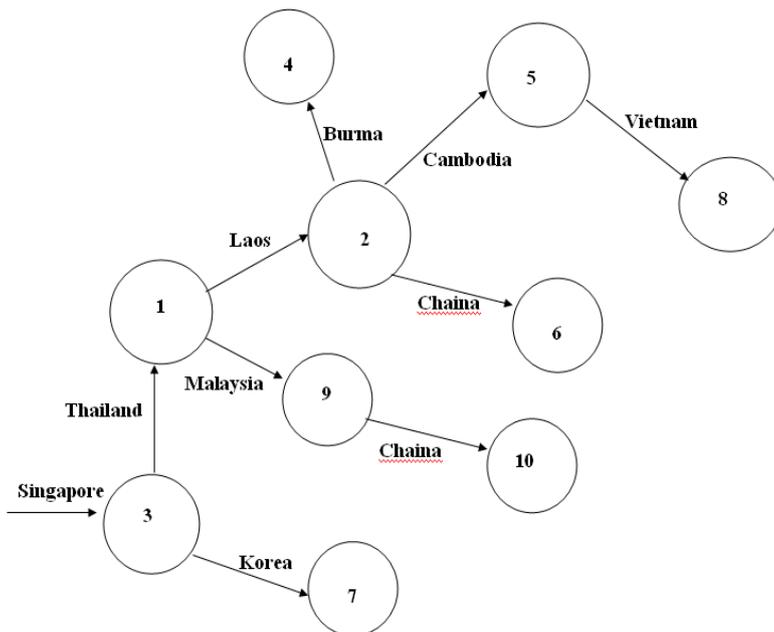
โครงการมีการพัฒนาแบบจำลองการเปลี่ยนสถานะปฏิสัมพันธ์กรณีศึกษารถไฟอาเซียน 10 สถานการณ์ที่แตกต่างกันแต่อยู่ภายใต้ 5 เส้นทางที่มีอาเซียนสมมุติกำหนดไว้ (ผู้เรียน ร่วมกัน สมมุติถือเป็น มติอาเซียน ดังรายละเอียดด้านล่าง) โดยโมเดลจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ พัฒนาด้วยนวัตกรรมการใช้ State Transition Model สามารถอธิบายแต่ละกรณีศึกษารถไฟอาเซียนที่เส้นทางแตกต่างกันได้ (ตัวอย่างกรณีศึกษา โมเดลจำลองรถไฟไทยอาเซียน และโมเดลจำลองรถไฟสิงคโปร์อาเซียน ดังรูปที่ 1 และรูปที่ 2 ตามลำดับ)

เส้นทางเดินรถไฟอาเซียนสมมุติ 5 เส้นทาง

- ไทย-ลาว-พม่า
- ไทย-ลาว-กัมพูชา-เวียดนาม
- ไทย-ลาว-จีน
- ไทย-สิงคโปร์-เกาหลี
- ไทย-มาเลเซีย-จีน

รูปที่ 1 แบบจำลองการเปลี่ยนสถานะปฏิสัมพันธ์ (กรณีศึกษา รถไฟไทยอาเซียน)

รูปที่ 2 แบบจำลองการเปลี่ยนสถานะปฏิสัมพันธ์ (กรณีศึกษา รถไฟสิงคโปร์อาเซียน)

สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์แนวทาง การนำ นวัตกรรมมาใช้ State Transition Model ในการพัฒนาโมเดลการปฏิสัมพันธ์ มาจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ของสถานการณ์จำลอง (ตัวอย่างกรณีศึกษา "แบบจำลองรถไฟอาเซียน") ปรากฏ โดยพิจารณาจากคำตอบในการสำรวจความคิดเห็นผู้เรียนพบว่าต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยเห็นว่านวัตกรรมที่ใช้ State Transition Model ในการพัฒนาโมเดลการปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์จำลอง เป็นปัจจัยเพิ่มศักยภาพ เช่น ด้านสนับสนุนบรรยากาศของการทำงานการเรียนรู้เป็นทีม (ร้อยละ 82) ด้านคำตอบที่ถูกต้องสำหรับการพัฒนาโมเดลจำลองสถานการณ์การปฏิสัมพันธ์ด้วยนวัตกรรมที่ใช้ State Transition Model (ครั้งแรกร้อยละ 56 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 68 และครั้งที่ 3 ร้อยละ 84)

เอกสารอ้างอิง

- Human-Computer Interaction, Third Edition, Alan Dix, Janet Finlay, Gregory D. Abowd, Russell Beale
Gregory D. Abowd, Russell Beale, Human-Computer Interaction, Third Edition, Alan Dix, Janet Finlay,
The state transition model, AI Wasserman - Software Engineering, IEEE Transactions on, 1985.
Educational Psychology For Multimedia Technology, ผศ.ดร. ไพบุลย์ เกียรติโกมล, 2545.
ศ.ดร. จีระ หงส์ดารมภ์, นวัตกรรมจัดการ, 2554
รศ.ยุพิน บุญสูงศรี, การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง, 2556

การพัฒนาแบบเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี

Web – based Learning System Development to Increase Student’s performance

Case Study : Faculty of Account, Thonburi University

ศิริวัลย์ จันทร์แก้ว

คณะบัญชี, มหาวิทยาลัยธนบุรี, Email: siriwan_au23@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ (Web – based Learning, WBL) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ โดยเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ (ภายในชั้นเรียน) กับวัดความพึงพอใจผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ สำหรับรายวิชา การบัญชีชั้นกลาง 1 (Intermediate Accounting 1) ซึ่งกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เรียนผ่านเว็บไซต์ จำนวน 38 คน และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปัจจุบัน (ภายในชั้นเรียน) จำนวนอีก 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บทเรียนรายวิชา การบัญชีชั้นกลาง 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่ม และแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มด้วยสถิติที (Independent Sample t-test) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนผ่านเว็บไซต์ มีความพึงพอใจโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือระดับ 3.78

คำสำคัญ : การเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบัญชีชั้นกลาง 1

Abstract

This research aims to develop a Web-based Learning (WBL) system and to study the student achievement after using WBL in comparison with the students who follow the conventional method in the classroom for Intermediate Accounting 1 Course. The sample of the study is the Accounting students studying in the Faculty of Account, Thonburi University. The

sample was divided into two groups comprising of 38 students per group. One group was used for experimental purpose and the other one was used as the control group. The research tools were Intermediate Accounting 1 course materials, test papers and satisfaction survey form. Independent Sample t-test was the Statistical analysis tools. The result shows that the learning achievement of WBL student is higher than the control group with statistical significant difference at 0.05. The WBL satisfaction was very high due the score of 3.78.

Keywords : Web-Base Learning, Achievement of the students, Intermediate Accounting 1.

บทนำ

แนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา องค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการเรียนการสอนจึงต้องอาศัย สื่อ ทั้งนี้สื่อจะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในบทเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี [1]

บทเรียนที่เกี่ยวกับข้อกับคอมพิวเตอร์เป็นสื่อการเรียนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์หรือคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ ได้รวดเร็ว โดยเฉพาะรูปแบบการนำเสนอที่แปลกใหม่กว่า โดยรวมการทำงานของภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ เสียงข้อความ ที่ใช้ร่วมกันกับระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้บทเรียนที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มีชีวิตชีวาขึ้นตามความต้องการมากขึ้น [3]

กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษา (พ.ศ.2550-2554) ไว้ดังนี้ ทางด้านวิสัยทัศน์ ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและประชาชน ใช้ประโยชน์จาก ICT ในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ได้เต็มศักยภาพ อย่างมีจริยธรรม มีสมรรถนะทาง ICT ตามมาตรฐานสากล อีกทั้งยังได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่า สถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ICT เป็นฐาน (ICT-base Learning) และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายภายในและเครือข่ายภายนอกที่มีความเร็วสูง โทรทัศน์การศึกษาและสื่อ ICT อื่นๆตามมาตรฐานที่กำหนด เป็นต้น [6]

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ได้มีการเรียนการสอนในรายวิชา การบัญชีชั้นกลาง 1 (Intermediate Accounting 1) เนื่องจากมีความสำคัญในด้านการทำงานของนักศึกษาในอนาคต กอปรกับสภาวิชาชีพบัญชีได้

กำหนดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้พัฒนารูปแบบการเรียนให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ และเพิ่มช่องทางให้นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ในช่องทางใหม่เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งมีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่ผ่านมามาสถาบันอุดมศึกษาต่างๆในประเทศไทยนั้น ยังมีได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวให้เป็นลักษณะการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ เท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนในรายวิชา การบัญชีชั้นกลาง 1 ให้มีการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ โดยมีการผสมผสานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีการใช้ตัวหนังสือ กราฟฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ ซึ่งจะทำให้ นักศึกษามีความสนใจในการเรียน มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียน และส่งเสริมให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ โดยเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบปัจจุบัน (ภายในชั้นเรียน)
- 2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยคือ ผลสัมฤทธิ์การเรียนหลังการเรียนของ นักศึกษากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบปัจจุบันอย่างน้อย สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขอบเขตของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่ศึกษาในรายวิชา การบัญชีชั้นกลาง 1 สำหรับกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
- การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ จะทำการพัฒนาสำหรับรายวิชา การบัญชีชั้นกลาง 1 ในหัวข้อ “ลูกหนี้และตัวเงินรับ” จำนวนกลุ่มละ 38 คน
- ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ
 - 1) การเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์
 - 2) การเรียนการสอนแบบปัจจุบัน (ภายในชั้นเรียน)

- ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
- 2) ความพึงพอใจต่อการเรียนของนักศึกษา

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์
- 3) แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

Rating scale 5 ระดับ คือ

ความพึงพอใจมากที่สุด	ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00
ความพึงพอใจมาก	ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20
ความพึงพอใจปานกลาง	ระดับคะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40
ความพึงพอใจน้อย	ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.80 [2]

วิธีการดำเนินงานวิจัย

- การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบและจัดเตรียมเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1) ดำเนินการออกแบบและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมการเรียนและการสอนจะดำเนินการบนโปรแกรม E-Moodle การพัฒนาบทเรียนนั้นจะมีการผสมผสานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีการใช้ตัวหนังสือ กราฟฟิก ภาพนิ่ง ภาคเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ

2) ดำเนินการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน โดยสร้างแบบทดสอบ ในแบบเลือกตอบ (Multiple – Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และสร้างแบบทดสอบในแบบอัตนัย อีกจำนวน 2 ข้อ

3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ที่เรียนผ่านเว็บไซต์ ซึ่งแบบสอบถามจะประกอบด้วย 3 ตอนคือ ข้อมูลทั่วไป ความพึงพอใจของผู้เรียน และข้อเสนอแนะ

- การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากมีการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ สำหรับกลุ่มทดลองและการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยมีอาจารย์เป็นผู้สอนสำหรับกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) นำข้อมูล ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2) นำข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอนที่ 2) มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน) ของทั้งสองกลุ่มโดยใช้สถิติ Independent Sample T-test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้โดยสมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบประกอบด้วย $H_0 : \mu_1 \leq \mu_2$, $H_a : \mu_1 > \mu_2$

โดยกำหนดให้ μ_1 แทนคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่เรียนผ่านเว็บไซต์ μ_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่เรียนแบบปัจจุบัน (ภายในชั้นเรียน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ โดยแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ซึ่งผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังตาราง 1-3

ตาราง 1 จำแนกตามเพศ

	ค่าความถี่	ร้อยละ
ชาย	4	10.5
หญิง	34	89.5
Total	38	100.0

การจำแนกตามเพศ พบว่าสัดส่วนของนักศึกษาเป็นเพศชายจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และเป็นเพศหญิงจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 ตามลำดับ

ตาราง 2 ประสภการณ์ในการเรียนผ่านเว็บไซต์

	ค่าความถี่	ร้อยละ
เคย	7	18.4
ไม่เคย	31	81.6
Total	38	100.0

การจำแนกตามลักษณะผู้ที่เคยเรียนผ่านเว็บไซต์ กับผู้ที่ไม่เคยเรียนผ่านเว็บไซต์ พบว่า ผู้ตอบ
สอบถามส่วนใหญ่เคยเรียนผ่านเว็บไซต์มีจำนวน 7 คน โดยคิดเป็น ร้อยละ 18.4 และผู้ที่ไม่เคยเรียนผ่านเว็บไซต์
จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 ตามลำดับ

ตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนผ่านเว็บไซต์

	ค่าความถี่	ร้อยละ
เห็นด้วย	35	92.1
ไม่เห็นด้วย	1	2.6
ไม่ตอบ	2	5.3
Total	38	100.0

การจำแนกตามลักษณะผู้ที่เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยกับการเรียนผ่านเว็บไซต์ พบว่า ผู้ตอบสอบถาม
ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเรียนผ่านเว็บไซต์ โดยคิดเป็น ร้อยละ 92.1 และผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเรียนผ่านเว็บไซต์
คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ที่เรียนผ่านเว็บไซต์ (Web – Based Learning, WBL)
สรุปผลโดยการวิเคราะห์เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านบทเรียน ด้านโครงสร้างของบทเรียน และด้านการออกแบบ
บทเรียนสามารถสรุปผลได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 ตารางผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามรายด้าน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย
บทเรียน	3.76	.606	พึงพอใจมาก
โครงสร้างบทเรียน	3.75	.579	พึงพอใจมาก
การออกแบบบทเรียน	3.84	.621	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย ทั้ง 3 ด้าน	3.78	.542	พึงพอใจมาก

1. ด้านบทเรียน พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 38 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ (Mean) 3.76 ซึ่งอยู่ในระดับมาก
 2. ด้านโครงสร้างของบทเรียน พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 38 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ (Mean) 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก
 3. ด้านการออกแบบบทเรียน พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 38 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ (Mean) 3.84 ซึ่งอยู่ในระดับมาก
 4. ผลโดยรวมของความพึงพอใจของผู้ที่เรียนผ่านผ่านเว็บไซต์ (Web – Based Learning, WBL) ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 38 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ (Mean) 3.78 ซึ่งอยู่ในระดับมาก
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน สามารถแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ตารางผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม

เรื่อง	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	t
คะแนน	ควบคุม	38	11.59	4.98	4.359*
	ทดลอง	38	18.41	9.03	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองกลุ่มซึ่งปรากฏผลดังนี้ ค่าเฉลี่ยของคะแนนสำหรับกลุ่มทดลองนั้น มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 18.41 มีค่าเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ 9.03 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 11.59 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.98 และจากการวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการแจกแจงที่ พบว่า ค่า P-value = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า ค่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติคือ 0.05 ดังนั้นผลการทดสอบสมมติฐานจึงปฏิเสธ สมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับ สมมติฐานรอง (H_a) จึงเป็นการสรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ สูงกว่า กลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบปัจจุบัน (ภายในชั้นเรียน) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีรูปแบบการเรียนให้มีความหลากหลายมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์และการเรียนการสอนแบบปัจจุบัน (ภายในชั้นเรียน) เรื่อง “ลูกหนี้และตัวเงินรับ” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ทดลองกับนักศึกษาสาขาวิชา

การบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า กลุ่มที่เรียนผ่านเว็บไซต์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบปัจจุบัน และนักศึกษาที่เรียนผ่านเว็บไซต์มีความพึงพอใจในระดับมาก

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างสถาบันการศึกษาเพียงแห่งเดียว อาจจะมีการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถาบันอื่นๆด้วย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ และประสิทธิภาพของบทเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังสามารถที่จะทำการศึกษาเปรียบเทียบการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ เปรียบกับการเรียนในห้องเรียน กับ การเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และทดสอบดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีความแตกต่างกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

ธนพัฒน์ ถึงสุข และชนนทร์ สุขวาริ. 2539. *เปิดโลกมัลติมีเดีย*. นำอักษรการพิมพ์ กรุงเทพฯ.

นิรมล ชุสุสาหกิจ. 2531. *จิตวิทยา (โครงการตำราจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

ไพฑูริย์ ปลงสนธิ. 2548. “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียน e-Learning กับการเรียนในชั้นเรียนปกติเรื่อง ทฤษฎีเบื้องต้นของออปแอมป์.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*.

เอกสาร การประชุมสรุปและประเมินผลโครงการจัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มเผยแพร่และพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (สทร.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ.

Buzan t and Buzan b.(1977) *The mind map book : Thinking* , bbc book,london, pp. 93

<http://www.pyo1.obec.go.th/kmc/modules.php?name=News&file=article&sid=449>

ผลของนโยบายการเงินที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน

THE EFFECTS OF MONETARY POLICIES ON INTERNATIONAL NET PRIVATE CAPITAL FLOWS

อภิชา ที่รักษ์

อาจารย์ประจำสาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

E – mail : model2549@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้นโยบายการเงินที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน โดยใช้แบบจำลอง ประมาณค่าสัมประสิทธิ์แต่ละสมการด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) โดยใช้ข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2539 - พ.ศ. 2554 และทำการทดสอบความเชื่อมั่นของสมการทั้งระบบในแบบจำลอง โดยทำการ Historical Simulation ก่อนที่จะนำมาทำการวิเคราะห์นโยบาย (policy simulation) โดยใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นตัวแปรของนโยบายการเงิน

ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนโดยตรง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และดัชนีการลงทุนภาคเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการลงทุนในหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ ส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบจำลอง ผลการทดสอบพบว่า แบบจำลองมีความเชื่อมั่นที่ดีพอสมควร สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์นโยบาย (policy simulation) ได้ ในการวิเคราะห์นโยบาย สรุปได้ว่าการใช้นโยบายการเงินภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการมีผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงมากที่สุด รองลงมาคือ เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน และการลงทุนในหลักทรัพย์ ตามลำดับ โดยการใช้นโยบายการเงินแบบหดตัว ในระยะสั้นและระยะปานกลาง มีผลกระทบต่อการลงทุนเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชนน้อยกว่าในระยะยาว

คำสำคัญ : นโยบายการเงิน เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน

ABSTRACT

The objective of this study is to examine the impact caused by the application of monetary policies on overall international net private capital flows using model. The coefficient value of each equation is estimated by the Ordinary Least Squares (OLS) method and based on annual data during 1996-2011. The entire credibility of the model is verified by a

historical simulation before proceeding to a policy simulation. Policy rate served as the variables for monetary policy.

The study finds that actual consumption by the direct investment is related in the same direction with inflation rate, exchange rate and private investment index at a statistically significant level. The portfolio investment is related in the same direction with deposit interest rates gap between Thailand and The US at a statistically significant level.

After testing the model, it was found that the model possessed a high degree of credibility and could be applied to policy simulations.

In terms of the policy analysis, it can be summed up that the monetary policy under a buoyant and managed exchange rate has the greatest impact on the actual direct investment sector. It bears greater significance than the actual international net private capital flows and portfolio investment respectively. The application of short-term and medium-term extended monetary policy will result in an reduce of policy rate in the system. The spending on international net private capital flows less than long – term.

Keyword : monetary policy, international net private capital flows

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายการเงิน (Monetary Policies) นั้นมีบทบาทสำคัญอย่างมากในฐานะที่เป็นเครื่องมือของธนาคารแห่งประเทศไทยในการดำเนินนโยบายให้บรรลุตามเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic growth) และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Economic stabilization) ซึ่งเป้าหมายทางด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น เป็นหน้าที่หลักอย่างหนึ่งของภาครัฐที่ต้องพยายามเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสังคมในอันที่จะยกระดับรายได้ต่อหัวให้สูงขึ้นเพื่อรองรับกำลังแรงงานภายในประเทศที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เป้าหมายทางด้านการรักษาเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจนั้น ประกอบด้วยการรักษาเสถียรภาพภายใน ได้แก่ การรักษาอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทภายในประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ ส่วนการรักษาเสถียรภาพภายนอกนั้น ประกอบด้วย การรักษาดุลการค้าและบริการ ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลการชำระเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ

การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจหากว่าการเคลื่อนย้ายดังกล่าวเป็นการลงทุนที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) เช่น ในปี พ.ศ. 2546 เงินทุนจากต่างประเทศเคลื่อนย้ายเข้ามาเพิ่มขึ้นร้อยละ 44.87 เมื่อ

เทียบกับปี 2545 ที่ (ติดลบ) ร้อยละ 34.39 ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการขยายตัวของ GDP ในปี 2546 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 เมื่อเทียบกับปี 2545 ที่ร้อยละ 5.3 (ตาราง 1)

ปี	เงินทุนเคลื่อนย้ายภาคเอกชน (เงินลงทุนจากต่างประเทศ)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง ของเงินทุนเคลื่อนย้าย	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง ของ GDP	ดอกเบี้ย นโยบาย (ร้อยละ)	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)
2538	49,887.00	50.07	8.1	9.47	5.25
2539	57,472.00	15.2	5.7	10.96	5.10
2540	117,696.00	104.79	-2.8	22.22	4.66
2541	209,888.00	78.33	-7.7	3.98	7.18
2542	134,592.00	-35.87	4.6	1.48	1.80
2543	115,286.00	-14.34	4.5	1.50	0.71
2544	224,842.00	95.03	3.4	2.46	1.30
2545	147,526.00	-34.39	6.2	1.75	0.40
2546	213,723.00	44.87	7.2	1.25	0.20
2547	198,880.00	-6.94	6.3	1.90	0.40
2548	262,597.10	32.04	4.2	3.94	1.60
2549	399,381.69	52.09	4.9	5.00	2.30
2550	355,401.04	-11.01	5.4	3.25	1.10
2551	248,329.93	-30.13	1.7	2.75	2.40
2552	154,014.47	-37.98	-0.9	1.25	0.30
2553	158,085.27	2.64	7.3	2.00	1.00

ตาราง 1 : เงินทุนเคลื่อนย้ายภาคเอกชน อัตราดอกเบี้ยนโยบาย และอัตราเงินเฟ้อ

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

แต่ถ้าหากว่าการเคลื่อนย้ายเงินทุนดังกล่าวเป็นเพียงการเข้ามาแสวงหาส่วนเกินทางด้านเศรษฐกิจในการเก็งกำไรในตลาดเงินตลาดทุนภายในประเทศแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม ดังที่เคยเกิดขึ้นมาเมื่อครั้งช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 ซึ่งถึงแม้ว่าเงินทุนเคลื่อนย้ายจะเข้ามาภายในประเทศมากแต่ GDP กลับหดตัว (ติดลบ)

ในปัจจุบันโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยยังต้องพึ่งพาเงินลงทุนจากต่างประเทศ กอปรกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเป็นไปอย่างเสรี ทำให้บางครั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศมีความผันผวนเป็นอย่างมาก เช่น ในเดือนตุลาคม 2549 เงินทุนจากต่างประเทศเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 22,817.97 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 275.99 เมื่อเทียบกับเดือน กันยายนในปีเดียวกัน ในขณะที่เดือนมกราคม 2550 เงินทุนจากต่างประเทศเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 28,481.18 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ (ติดลบ) 22.09 เมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม ปี 2549 ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลเสถียรภาพดังกล่าวจึงต้องมีหน้าที่ในการบริหารจัดการเม็ดเงินนโยบายการเงินให้มีความเหมาะสมกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเพื่อก่อให้เกิดเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจในระยะยาวของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการใช้นโยบายการเงินที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน

สมมติฐานการวิจัย

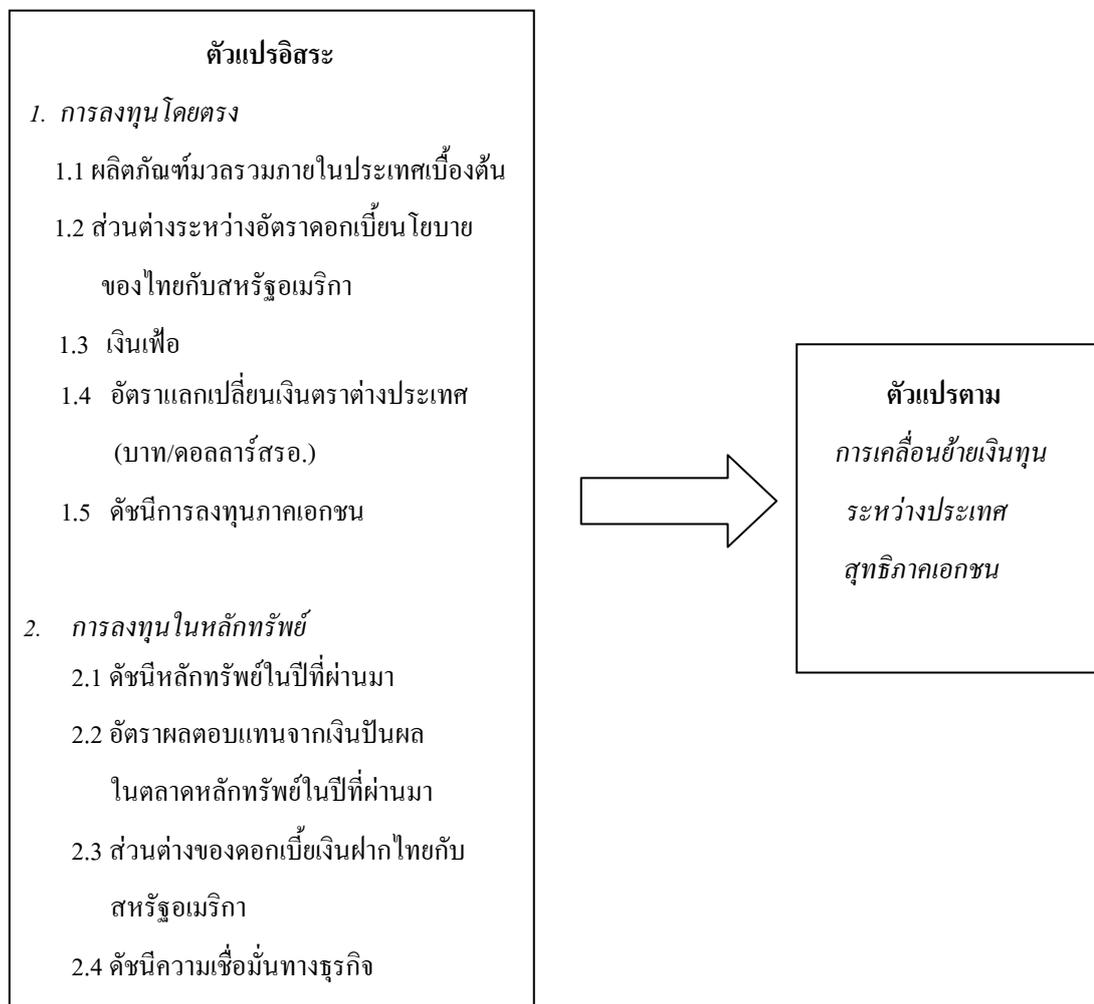
1. การใช้นโยบายการเงินแบบหดตัว ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชนเข้ามาภายในประเทศเพิ่มขึ้น
2. ในระยะสั้นและระยะกลาง การใช้นโยบายการเงินมีผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน น้อยกว่า ระยะยาว

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาผลของนโยบายการเงินที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน ใช้ข้อมูลรายปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2554 โดยใช้ปริมาณเงิน (M_2) และอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (R/P 1 วัน) ในประเทศเป็นตัวแปรของนโยบายการเงิน โดยผู้ศึกษาได้ เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาผลของนโยบายการเงินที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธภาคเอกชน สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยสรุปเป็นกรอบความคิดได้ตามภาพดังนี้

วิธีการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์แบบเชิงพรรณนา (descriptive study) ทำการวิเคราะห์เพื่อศึกษาผลของการดำเนินนโยบายการเงินที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธภาคเอกชน ได้แก่ การลงทุนโดยตรง และการลงทุนในหลักทรัพย์ ในช่วงที่ผ่านมาว่ามีความสัมพันธ์กันเพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงปริมาณ (quantitative study) ทำการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ค่าสัมประสิทธิ์ของการดำเนินนโยบายการเงินที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธภาคเอกชน ได้แก่ การลงทุนโดยตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์ โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน

(multiple regression model) แล้วทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square- OLS) โดยใช้โปรแกรมการประมวลผลทางสถิติ การศึกษาเชิงปริมาณ แบ่งออกได้ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ทำการประมาณค่าสมการแสดงพฤติกรรม (behavioral equation) ทั้ง 2 สมการในแบบจำลองด้วยวิธี OLS โดยสมการแสดงพฤติกรรม 2 สมการ ประกอบด้วย สมการการลงทุนโดยตรงและสมการการลงทุนในหลักทรัพย์ สำหรับสมการเอกลักษณ์ (identity equation) 2 สมการคือ สมการปริมาณเงิน และสมการการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชน

เมื่อประมาณค่าสมการตามแบบจำลองด้วยวิธี OLS แล้ว จึงทำการประเมินผลแต่ละสมการซึ่งเป็นการพิจารณาถึงความเชื่อมั่นของแต่ละสมการโดยพิจารณาจากค่าสถิติของแต่ละสมการประกอบด้วยค่า R^2 , Adjusted R^2 , t-test, F-test, D.W. (Durbin-Watson) แล้วจึงทำการประเมินผลแบบจำลอง ซึ่งเป็นการทดสอบความเชื่อมั่นของสมการทั้งระบบในแบบจำลองสามารถทำได้โดยการ Historical Simulation คือ การนำผลจากการทำนาย (simulation) แต่ละตัวแปรเปรียบเทียบกับค่าที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาเดียวกัน และพิจารณาค่าสถิติ (Root Mean Squares Error- RMSE) และค่า U (theil's inequality coefficient)

ส่วนที่ 2 นำแบบจำลองซึ่งได้ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นของระบบสมการมาทำการวิเคราะห์นโยบาย (policy simulation) โดย

1. ใช้นโยบายการเงิน โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระบบการเงินในปี พ.ศ. 2551 แล้วศึกษาผลจากการใช้นโยบายที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชน ได้แก่ การลงทุนโดยตรง และการลงทุนในหลักทรัพย์

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้มีแบบจำลองประกอบด้วยสมการพฤติกรรม 2 สมการ และสมการเอกลักษณ์ 2 สมการ โดยสมการแสดงพฤติกรรม 2 สมการ ประกอบด้วย สมการการลงทุนโดยตรง และสมการการลงทุนในหลักทรัพย์ ส่วนสมการเอกลักษณ์ 2 สมการ คือ สมการปริมาณเงิน และสมการการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชน ดังนี้

สมการพฤติกรรม

$$1. DI = a_0 + a_1 GDP + a_2 DPR + a_3 CPI + a_4 Ex + a_5 PII$$

$$2. PI = b_0 + b_1 SETindex_{(t-1)} + b_2 MDY_{(t-1)} + b_3 DS + b_4 BSI$$

สมการเอกลักษณ์

$$NPCF = DI + PI$$

$$M = m (G - R + E)$$

ตัวแปรในระบบ (endogenous variables)

$$NPCF = \text{เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน}$$

DI	=	การลงทุนโดยตรง
PI	=	การลงทุนในหลักทรัพย์
M	=	ปริมาณเงิน (Money supply) โดยใช้ปริมาณเงินตามความหมายแบบกว้าง (M_2)

ตัวแปรนอกระบบ (exogenous variables)

GDP	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น
DPR	=	ส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยนโยบายของไทยกับสหรัฐอเมริกา
CPI	=	เงินเฟ้อ
Ex	=	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (บาท/ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา)
PII	=	ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน
BSI	=	ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ
SETindex _(t-1)	=	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ ปี t - 1
MDY _(t-1)	=	อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ) ณ ปี t - 1
DS	=	ส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกา
G	=	รายจ่ายรัฐบาลที่เป็นตัวเงิน
m	=	ตัวคูณทางการเงิน
R	=	รายได้รัฐบาลที่เป็นตัวเงิน
E	=	ผลรวมของการเปลี่ยนแปลงในเงินสำรองระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงในสินเชื่อที่ธนาคารกลางให้กับภาคเอกชน การเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อที่ธนาคารกลางให้กับภาครัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อที่ธนาคารกลางให้กับธนาคารพาณิชย์ และปริมาณของฐานเงินในช่วงก่อน หรือ $\Delta CG: (G - R)$

1. สมการการลงทุนโดยตรง

$$DI = a_0 + a_1 GDP + a_2 DPR + a_3 CPI + a_4 Ex + a_5 PII \dots (1)$$

ในสมการที่ (1)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรง (DI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $a_1 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าหากประเทศมีเศรษฐกิจที่ขยายตัว (หดตัว) การลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนก็จะเพิ่มมากขึ้น (ลดน้อยลง)

ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยกับสหรัฐอเมริกา (DPR) มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรง (DI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $a_2 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มา

จากสมมติฐานที่ว่าถ้าหากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น (ลดลง) การลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนก็จะเพิ่มมากขึ้น (ลดน้อยลง) ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีและแบบจำลองมันเดล-เฟลมมิ่ง (Mundell-Fleming Model)

เงินเฟ้อ (CPI) มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรง (DI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $a_3 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าหากเงินเฟ้อที่เกิดจากแรงดึงด้านอุปสงค์ (Demand – pull Inflation) ในความต้องการซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นจนผลักดันให้ระดับราคาของสินค้าและบริการสูงขึ้นก็จะเกิดแรงจูงใจให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Ex) มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรง (DI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $a_4 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าหากอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้นซึ่งก็คือค่าเงินบาทอ่อนค่าลงจะทำให้ให้นักลงทุนจากต่างประเทศเคลื่อนย้ายเงินมาลงทุนมากขึ้นเนื่องจากแลกเปลี่ยนได้เงินบาทมากขึ้น

ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PII) มีอิทธิพลต่อการลงทุนโดยตรง (DI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $a_5 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าหากดัชนีการลงทุนภาคเอกชนสูงขึ้นก็จะสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนเคลื่อนย้ายเงินมาลงทุนเพิ่มขึ้น

2. สมการการลงทุนในหลักทรัพย์

$$PI = b_0 + b_1 SETindex_{(t-1)} + b_2 MDY_{(t-1)} + b_3 DS + b_4 BSI \quad \dots (2)$$

ในสมการที่ (2)

ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ ปีที่ผ่านมา ($SETindex_{(t-1)}$) มีอิทธิพลต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ (PI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $b_1 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นก็จะสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนในปีถัดไป ทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์ก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ ณ ปีที่ผ่านมา ($MDY_{(t-1)}$) มีอิทธิพลต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ (PI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $b_2 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ ณ ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นก็จะสร้างแรงจูงใจให้กับนักลงทุนในปีถัดไป ทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์ก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกา (DS) มีอิทธิพลต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ (PI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $b_3 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกามากขึ้น ก็จะให้นักลงทุนนำเงินมาลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่สูง (ราคาหลักทรัพย์ต่ำลง) นักลงทุนก็จะซื้อหลักทรัพย์เก็บเอาไว้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความต้องการถือเงิน (demand for money) ของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSD) มีอิทธิพลต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ (PI) โดยมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน (positive marginal propensity) หรือ $b_4 > 0$ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้มาจากสมมติฐานที่ว่าถ้าความเชื่อมั่นทางธุรกิจสูงขึ้นนั้นย่อมแสดงว่านักธุรกิจมีความมั่นใจว่าเศรษฐกิจจะดีขึ้นทำให้มีการขยายการลงทุน จึงส่งผลให้การลงทุนในหลักทรัพย์เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากนักลงทุนคาดว่าจะได้รับผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ที่ถือมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลอง ซึ่งทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares Method - OLS) ในสมการแสดงพฤติกรรม 2 สมการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สมการที่ 1 สมการการลงทุนโดยตรง

$$DI = -433,580.8 - 0.0328 GDP - 916.55 DPR + 25,677.44 CPI + 12,764.95 Ex + 1,872.75 PII$$

(1.697)* (-1.392) (-0.163) (2.386)** (2.386)** (1.882)*

$$R^2 = 0.591 \qquad \text{Adjusted } R^2 = 0.386$$

$$D.W. = 1.325 \qquad F\text{-statistic} = 2.891$$

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่า t-statistic

* แสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** แสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรต่าง ๆ ทางด้านขวามือของสมการได้แก่ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยกับสหรัฐอเมริกา เงินเพื่อ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และดัชนีการลงทุนภาคเอกชน มีความเหมาะสมสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนโดยตรงได้ร้อยละ 38 (Adjusted $R^2 = 0.386$) และจากการทดสอบสหสัมพันธ์ในตัว (autocorrelation) ผลปรากฏว่าค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.325 ซึ่งตกอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถบอกได้ว่าเกิดปัญหาสหสัมพันธ์ในตัวหรือไม่ และการทดสอบค่า t-statistic ได้ผลดังนี้

1. ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนโดยตรงซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลอง และพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นเปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะทำให้การลงทุนโดยตรงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม 32,800 บาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การที่ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นเพิ่มขึ้นทำให้การลงทุนโดยตรงลดลง อธิบายได้ว่า เนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นครั้งที่รุนแรงครั้งหนึ่งของประเทศทำให้มีเงินทุนไหลออกเป็นจำนวนมาก เพราะไม่แน่ใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ ขณะที่นักลงทุนภายในประเทศก็ไม่กล้าใช้จ่ายในการลงทุนมากนัก ส่วนนักลงทุนต่างประเทศก็นำเงินไปลงทุนในประเทศอื่นที่ไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติดังกล่าว ดังนั้นถึงแม้ว่าผลผลิตมวลรวม

ภายในประเทศเบื้องต้นในช่วงดังกล่าวจะสูงขึ้นแต่ก็ไม่สามารถชักจูงให้เกิดการลงทุนโดยตรงทั้งจากภายในและจากต่างประเทศได้มากนัก

2. ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยกับสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนโดยตรง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลอง และพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยกับสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้การลงทุนโดยตรงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม 916.55 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การที่เมื่อส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยกับสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นทำให้การลงทุนโดยตรงลดลง อธิบายได้ว่า เนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 เป็นครั้งที่รุนแรงครั้งหนึ่งของประเทศทำให้มีเงินทุนไหลออกเป็นจำนวนมาก เพราะไม่แน่ใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ ขณะที่นักลงทุนภายในประเทศก็ไม่กล้าใช้จ่ายในการลงทุนมากนัก ส่วนนักลงทุนต่างประเทศก็นำเงินไปลงทุนในประเทศอื่นที่ไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติดังกล่าว ดังนั้นถึงแม้ว่าส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยในช่วงดังกล่าวจะสูงขึ้นแต่ก็ไม่สามารถช่วยชะลอการไหลออกของเงินทุนได้มากนัก

3. อัตราเงินเพื่อมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรงซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยเมื่ออัตราเงินเพื่อเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้การลงทุนโดยตรงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 25,677.44 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไป 1 บาท จะทำให้การลงทุนโดยตรงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 12,764.95 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

5. ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนโดยตรง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยเมื่อดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเปลี่ยนแปลงไป 1 จุด จะทำให้การลงทุนโดยตรงเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 1,872.75 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

สมการที่ 2 สมการการลงทุนในหลักทรัพย์

$$PI = 482,957.7 + 90.49 SETindex_{(t-1)} - 43,399.80 MDY_{(t-1)} + 58,575.60DS - 7,260.40 BSI$$

(1.639)* (0.655) (-1.822)* (2.154)** (-1.583)*

$$R^2 = 0.441 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.238$$

$$D.W. = 1.923 \quad F - \text{statistic} = 2.172$$

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่า t-statistic

* แสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** แสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรต่าง ๆ ทางด้านขวามือ ได้แก่ ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ ปีที่ผ่านมา อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ) ณ ปีที่ผ่านมา ส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกา และดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ มีความเหมาะสมสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนในหลักทรัพย์ได้ร้อยละ 23 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.238$) และจากการทดสอบสหสัมพันธ์ในตัว (autocorrelation) ผลปรากฏว่าค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.923 ซึ่งตกอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถบอกได้ว่าเกิดปัญหาสหสัมพันธ์ในตัวหรือไม่ และการทดสอบค่า t-statistic ได้ผลดังนี้

1. ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลอง โดยเมื่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์ในปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไป 1 จุด จะทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 90.49 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

2. อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ) ในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลอง โดยเมื่ออัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ) ในปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม 43,399.80 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การที่เมื่ออัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์ลดลง อธิบายได้ว่า เนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 เป็นครั้งที่รุนแรงครั้งหนึ่งของประเทศทำให้มีเงินทุนไหลออกเป็นจำนวนมาก เพราะไม่แน่ใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ ขณะที่นักลงทุนภายในประเทศก็ไม่กล้าใช้จ่ายในการลงทุนมากนัก ส่วนนักลงทุนต่างประเทศก็นำเงินไปลงทุนในประเทศอื่นที่ไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตดังกล่าว ดังนั้นถึงแม้ว่าอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลในตลาดหลักทรัพย์ (ร้อยละ) ในปีที่ผ่านมาจะสูงขึ้นแต่ก็ไม่สามารถดึงดูดหรือชักจูงให้นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศมาลงทุนในหลักทรัพย์มากนัก

3. ส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยเมื่อส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกา เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 58,575.60 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

4. ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในแบบจำลอง โดยเมื่อดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป 1 จุด จะทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม 7,260.40 ล้านบาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ

คงที่ การที่เมื่อดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจสูงขึ้นทำให้การลงทุนในหลักทรัพย์ลดลง อธิบายได้ว่า เนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 เป็นครั้งที่รุนแรงครั้งหนึ่งของประเทศทำให้มีเงินทุนไหลออกเป็นจำนวนมาก เพราะไม่แน่ใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ ขณะที่นักลงทุนภายในประเทศก็ไม่กล้าใช้จ่ายในการลงทุนมากนัก ส่วนนักลงทุนต่างประเทศก็นำเงินไปลงทุนในประเทศอื่นที่ไม่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติดังกล่าว ดังนั้นถึงแม้ว่าดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจในช่วงดังกล่าวจะสูงขึ้นแต่ก็ไม่สามารถช่วยชะลอการไหลออกของเงินทุนได้มากนักอีกทั้งยังไม่ดึงดูดให้เกิดการลงทุนในหลักทรัพย์ทั้งจากนักลงทุนภายในประเทศและนักลงทุนจากต่างประเทศเพราะมองถึงความเสี่ยงที่ยังคงมีอยู่นั่นเอง

เมื่อทำการประมาณค่าสมการในแบบจำลองแล้ว นำแบบจำลองมาทำ Simulation เพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบจำลองและการวิเคราะห์นโยบาย (policy simulation)

การที่จะนำเอาผลการประมาณค่าทางสถิติของสมการในแบบจำลอง ไปใช้ในการวิเคราะห์นโยบาย จะต้องมีการประเมินผลของแบบจำลอง โดยการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบจำลองว่าแบบจำลองซึ่งประกอบด้วยสมการทั้งระบบ สามารถอธิบายหรือเลียนแบบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตได้ดีมากน้อยเพียงใด เพราะถึงแม้ว่าค่าสถิติต่าง ๆ ของแต่ละสมการซึ่งได้แก่ R^2 , Adjusted R^2 , t-test, F-test, D.W. (Durbin-Wasson) ตลอดจนเครื่องหมายที่มีระดับความเชื่อมั่นที่สูงเป็นที่น่าพอใจ แต่เมื่อนำสมการเหล่านั้นมารวมกันเข้าเป็นระบบสมการแล้ว ค่าคำตอบที่ได้จากการแก้ระบบสมการดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในอดีตเลยก็ได้ และในบางครั้งแม้ว่าค่าสถิติของสมการแสดงพฤติกรรมบางสมการจะไม่น่าพอใจนักก็ตาม แต่ปรากฏว่าสามารถให้คำตอบจากการแก้ระบบสมการ ที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในอดีตได้มากกว่า (Pindyck & Rubinfeld, 1991, p. 355)

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบจำลองในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนยกกำลังสอง (Root Mean Squares Error- -RMSE) และค่าสัมประสิทธิ์แห่งการไม่เท่าของ Theil (Theil's Inequality Coefficient- -U) ค่าสถิติดังกล่าวสามารถคำนวณจากค่าจริงและค่าพยากรณ์ที่ได้จากการทำ Simulation ดังนี้

1. Root Mean Squares Error- -RMSE

$$RMSE = \sqrt{\frac{1}{T} \sum_{t=1}^T (Y_t^s - Y_t^a)^2}$$

โดยที่ Y_t^s = ค่าคำตอบที่ได้จากระบบสมการ (simulation value)

Y_t^a = ค่าที่เกิดขึ้นจริง (actual value)

T = จำนวนช่วงเวลาในการจำลองสถานการณ์

ค่าสถิติ RMSE แสดงถึงความคลาดเคลื่อนของค่าคำตอบที่ได้จากระบบสมการเมื่อเทียบกับค่าที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นถ้าค่าของ RMSE มีค่าต่ำ ก็จะแสดงให้เห็นว่าแบบจำลองสามารถเลียนแบบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตได้ดี

2. Theil's Inequality Coefficient- -U

$$U = \frac{\sqrt{\frac{1}{T} \sum_{t=1}^T (Y_t^s - Y_t^a)^2}}{\sqrt{\frac{1}{T} \sum_{t=1}^T (Y_t^s)^2 + \frac{1}{T} \sum_{t=1}^T (Y_t^a)^2}}$$

เศษ (numerator) ของค่า U ก็คือ RMSE การที่นำเอาส่วน (denominator) มาหารนี้ก็เพื่อเป็นการทำให้ $0 < U < 1$ ถ้า $U = 0$ การพยากรณ์จะถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด ในขณะที่ถ้า $U = 1$ แสดงถึงการพยากรณ์ที่แย่ที่สุด ค่าของ U ที่น้อยกว่า 0.3 หรือ 0.4 จะถือว่าเป็นค่าที่ไม่สูงเกินไปนัก (Theil, 1971, pp. 30-39)

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบจำลอง โดยพิจารณาจากค่าสถิติ RMSE และค่า U พบว่าแบบจำลองที่ได้จากการประมาณค่าในการศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายพฤติกรรมในอดีตได้ดี (ตาราง 2) คือ ตัวแปรการลงทุนโดยตรง (DI) ส่วนตัวแปรที่อธิบายลักษณะการเคลื่อนไหวในอดีตได้ค่อนข้างดี คือ ตัวแปรการลงทุนในหลักทรัพย์ (PI) ดังนั้น จากการพิจารณาค่าสถิติ RMSE และค่า U โดยรวม ถือได้ว่าแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถอธิบายพฤติกรรมในอดีตได้ดีพอสมควร

ตาราง 2

ค่าสถิติ RMSE และค่า U ที่ใช้ในการวัดประสิทธิภาพการจำลองสถานการณ์

ตัวแปร	ค่าสถิติ	
	RMSE	U
DI (การลงทุนโดยตรง)	63672.32	0.179966
PI (การลงทุนในหลักทรัพย์)	103989.3	0.429939

ที่มา. จากการคำนวณ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์นโยบาย (policy simulation) เป็นการศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงตัวแปรภายนอก (exogeneous variables) ที่มีต่อตัวแปรภายใน (endogeneous variables) การทำ Policy Simulation มีวิธีการคือ กำหนดค่าจริงของตัวแปรภายนอก กำหนดค่า (predetermined variable) แล้วทำการคำนวณค่าตัวแปรร่วม (jointly dependent variable) โดยผ่านกระบวนการ Simulation ผลลัพธ์ที่ได้เป็นค่าแรก (initial value) ของตัวแปรตามร่วม ซึ่งจะถูกใช้เป็นฐาน (bench mark) จากนั้นกำหนดให้ตัวแปรนโยบายตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากค่าจริงโดยสิ่งอื่นที่ ซึ่งในการทำการศึกษานี้เป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายแบบชั่วคราว คือ มีการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรของนโยบายเพียงปีเดียวตามที่กำหนดไว้ แล้วผ่านกระบวนการ Simulation อีกครั้งหนึ่ง ผลลัพธ์ที่ได้เป็นค่าของตัวแปรร่วมอีกชุดหนึ่ง ผลลัพธ์ที่ได้จากการเปรียบเทียบค่าของตัวแปรตามทั้งสองชุดจะเป็นผลของนโยบายที่มีต่อตัวแปรตามร่วม ซึ่งผลการวิเคราะห์นโยบายมีรายละเอียดดังนี้

ผลการใช้นโยบายการเงิน โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายในประเทศร้อยละ 2.25 ในปี พ.ศ. 2551

จากผลการศึกษาในตาราง 3 พบว่า การใช้นโยบายการเงิน โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จะส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนมากที่สุด รองลงมาคือ การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชน และการลงทุนในหลักทรัพย์ ตามลำดับ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้น มีดังนี้

ผลกระทบระยะสั้น การใช้นโยบายการเงินแบบหดตัว โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.25 การที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้นจะทำให้ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยนโยบายระหว่างไทยกับสหรัฐเพิ่มขึ้น ทำให้เงินทุนเคลื่อนย้ายของภาคเอกชนไหลเข้ามาสู่ประเทศมากขึ้น โดยส่งผลให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชน (International Net Private Capital Flow) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.453 ในส่วนของการลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนและการลงทุนในหลักทรัพย์ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.568 และ 0.586 ตามลำดับ ผลกระทบในระยะกลาง การใช้นโยบายการเงินแบบหดตัว โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายนั้น ในระยะกลางนี้ ทำให้มีเงินทุนไหลเข้าเพิ่มขึ้น โดยที่การลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.858 และการลงทุนในหลักทรัพย์ลดลงร้อยละ 0.926 อธิบายได้ว่า การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (เงินกู้) ในระบบตลาดการเงินเพิ่มขึ้น ดังนั้นนักลงทุนที่กู้ยืมเงินมาลงทุนในหลักทรัพย์จึงมีความเสี่ยงสูงทำให้การลงทุนดังกล่าวลดลง ส่วนเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.305

ผลกระทบระยะยาว จากการที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้นจะทำให้การลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.957 ส่วนการลงทุนในหลักทรัพย์ลดลงร้อยละ 0.253 และเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.568

ดังนั้นการใช้นโยบายการเงินแบบหดตัว โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายในประเทศร้อยละ 2.25 ในปี 2551 ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชนเข้ามาภายในประเทศเพิ่มขึ้น โดยในระยะสั้นและระยะกลาง การใช้นโยบายการเงินดังกล่าวมีผลกระทบต่อการลงทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน น้อยกว่า ระยะยาว ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตาราง 3

แสดงผลกระทบจากการใช้นโยบายการเงิน โดยเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 2.25 ในปี 2551

หน่วย : ร้อยละ

ช่วงเวลา	เงินทุนเคลื่อนย้าย ระหว่างประเทศ สุทธิภาคเอกชน	การลงทุนโดยตรง	การลงทุนใน หลักทรัพย์
1	0.453	0.568	0.586
2	-0.114	0.288	-0.450
3	-0.034	1.002	-1.062
4	0.295	-0.172	-0.800
5	0.165	1.602	0.555
6	-0.197	-0.331	0.918
ระยะกลาง	0.305	1.858	-0.926
ระยะยาว	0.568	2.957	-0.253

หมายเหตุ: ผลกระทบระยะกลางได้จากผลรวมของการเปลี่ยนแปลงใน 3 ช่วงเวลา

ผลกระทบระยะยาวได้จากผลรวมของการเปลี่ยนแปลงใน 6 ช่วงเวลา

ที่มา. จากการคำนวณ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการใช้นโยบายเศรษฐกิจมหภาคซึ่งได้แก่ นโยบายการเงินที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชน โดยใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นตัวแปรของนโยบายการเงิน

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบไปด้วย สมการเอกลักษณ์ 2 สมการ ได้แก่ สมการเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน และสมการปริมาณเงิน ส่วนสมการแสดงพฤติกรรม 2 สมการ ได้แก่ สมการการลงทุนโดยตรงและสมการการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งผลการประมาณค่าสมการพบว่า ในสมการการลงทุนโดยตรง อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และดัชนีการลงทุนภาคเอกชน มีผลต่อการลงทุนโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนสมการการลงทุนในหลักทรัพย์ พบว่า ส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากไทยกับสหรัฐอเมริกา มีผลต่อการลงทุนในหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโดยวิธี Simulation เพื่อวัดความเชื่อมั่นของแบบจำลอง พบว่า แบบจำลองนี้สามารถอธิบายสมการพฤติกรรมในอดีตได้ดีพอสมควร ซึ่งจะเห็นได้จากค่าการเปรียบเทียบค่าของตัวแปรภายในจริง กับค่าของตัวแปรภายในที่ได้จากการทำ Simulation โดยสมการส่วนใหญ่ให้ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนยกกำลังสอง (RMSE) อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไปมากนัก และค่าสัมประสิทธิ์แห่งการไม่เท่ากันของ Theil (U) เข้าใกล้ศูนย์ทุกสมการ

ในการนำแบบจำลองไปใช้ในการวิเคราะห์นโยบาย (policy simulation) เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน ได้ผลดังนี้

การใช้เงินนโยบายการเงินภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวที่มีการจัดการ โดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จะส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนมากที่สุด รองลงมาคือ เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน และการลงทุนในหลักทรัพย์ ตามลำดับ โดยเมื่อมีการใช้นโยบายในระยะแรก จะทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้มีเงินลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนไหลเข้ามามากขึ้นรวมทั้งมีเงินทุนไหลเข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์มากขึ้น ส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชนสูงขึ้นทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว โดยที่ในระยะสั้นและระยะกลางนั้นมีผลกระทบน้อยกว่าในระยะยาว

จากผลการวิจัยโดยการนำแบบจำลองไปใช้ในการวิเคราะห์นโยบาย (policy simulation) สรุปได้ว่า ผลของการใช้นโยบายการเงินแบบหดตัวโดยการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ในระยะสั้นและระยะปานกลาง มีผลกระทบต่อเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิภาคเอกชน ได้แก่ การลงทุนโดยตรง และการลงทุนในหลักทรัพย์ น้อยกว่าในระยะยาว และมีผลทำให้เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายการเงินที่มีเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชน ได้แก่ การลงทุนโดยตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งจากการวิจัยโดยใช้นโยบายการเงินแบบหดตัวโดยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะส่งผลกระทบต่อเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชนแตกต่างกันตามช่วงระยะเวลา โดยในระยะสั้นและระยะกลางจะมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสุทธิของภาคเอกชนไม่สูงมากนัก และค่อย ๆ ปรับตัวเพิ่มขึ้นในระยะยาว แต่ในการนำนโยบายการเงินไปใช้นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ภาวะเงินเฟ้อ (เฟ็ด) การลงทุนในตราสารอนุพันธ์ ความล่าช้าของผลกระทบของการดำเนินนโยบาย เป้าหมายของเศรษฐกิจ และเสถียรภาพของเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งหากนำเอาปัจจัยเหล่านี้มาพิจารณาประกอบด้วยกันจะทำให้การใช้นโยบายการเงินมีเป้าหมายชัดเจน และส่งผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. http://www.set.or.th/th/market/market_statistics.html#annual.

สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2555.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2545. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2546. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2549. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2550. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2555. ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคไทย. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2556, จาก

<http://www.bot.or.th/bothomepage/databank/econdata/econfinance/tap81-1.asp>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2555. ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคไทย. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2556, จาก

<http://www.bot.or.th/bothomepage/databank/econdata/econfinance/tap81-1.asp>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. ข้อมูลสถิติ : บัญชีประชาชาติ.

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2556 จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=95>

Fleming, Marcus.1962. “Domestic Financial Policies Under Fixed and Under Floating Exchange Rates,”

International Monetary Fund Staff Paper. 9 (November 1962)

Kopcke, Richard W. (1993, January). **The determinants of business investment: Has capital spending been**

surprisingly low?. *New England Economic Review*,3-31. Retrieved June 22, 2004, from

<http://econpapers.repec.org/scripts/searchasp?.ft=investment+spending&pg=16>

Mundell, Robert.1963. “Capital Mobility and Stabilization Policy Under Fixed and Flexible Exchange

Rates” *Canadian Journal of Economics And Political Science*.29 (November 1963)

Pindyck, Robert S., & Rubinfeld, Daniel L.1991. **Econometric model and economic forecasts (3rd ed.)**.

New York: McGraw-Hill.

Theil, H. 1971. **Applied economic forecasting**. Amsterdam, Netherland: North-Holland Publishing.

ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกสถานบริการสปาในเขตกรุงเทพมหานคร

The Marketing Factors affecting to select the SPA place in Bangkok Metropolitan

ปัญญวัฒน์ จุฑามาศ (Panyawat Chutamas)

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ econ_nbc@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพตลาดของธุรกิจบริการสปาเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพตลาดของธุรกิจสปาในประเทศไทย จำนวนผู้ประกอบการ มูลค่าตลาด ภาวะแข่งขันต่างๆ ที่กำหนดขึ้นโดยกระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ในประเด็นการศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการสปา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การดำเนินธุรกิจสปาในประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวในอัตราที่สูง นักท่องเที่ยวต่างให้ความสนใจเข้ามาใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพในประเทศไทย และต้องการกลับมาใช้บริการอีกครั้ง ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านธุรกิจสปาในเอเชีย สำหรับสถานประกอบการสปาในประเทศไทยมีจำนวนมาก แต่มีสถานประกอบการที่มีการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงสาธารณสุขเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น ซึ่งทำให้ผู้ใช้บริการ ขาดความเชื่อมั่นในการใช้บริการ โดยมีสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับมาตรฐานระดับโลก 5 แห่งจาก 321 แห่ง สำหรับประเภทของสปาที่ผู้ใช้บริการ นิยมใช้ คือ เดย์สปา ซึ่งเป็นที่นิยมในผู้ใช้บริการ ชาวไทย และสปาในโรงแรมและรีสอร์ท เป็นบริการสปาที่นิยม ในผู้ใช้บริการชาวต่างชาติ นอกจากนี้ ผลการวิจัย ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกสถานบริการสปาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสนใจในช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากร สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ราคา กระบวนการ และผลิตภัณฑ์ที่ผู้ใช้บริการให้ความสนใจในระดับคะแนนที่น้อยที่สุด โดยปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเลือกสถานบริการสปาที่แตกต่างกัน คือ เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน

คำสำคัญ : ธุรกิจสปา, ส่วนประสมการตลาด

ABSTRACT

This research aims to (1) study the marketing mix of a business service health spa in Bangkok Metropolitan (2) to study the factors that affect the selection of a health spa in Bangkok by collecting the data of SPA market condition of SPA business in Thailand., the market value of the various rules set up by the Ministry

of Health. Questionnaire was using as a tool for collecting data. Issues in the study of factors affecting the decision to place the spa. The results were summarized that the spa business in Thailand was in a high growth rate. Tourists to pay attention to the music, a health spa in Thailand. And the need to service again. Thailand was a leading spa in Asia. For enterprises with large spa in Thailand. However, there were establishments that had registered with the Ministry of Health, only 20 percent, which gives the user confidence in the service. By the establishment. In Bangkok has been the global standard for 5 of the 321 type of spa service users used the day spa which was popular in Thai users and Hotel & Resort SPA was popular in foreign users. In the service of foreigners also study factors that affected selection of spa in Bangkok found that users were interested in the distribution channels and marketing at the highest level. followed by the physical environment, personnel, processes, price at higher level and product get least point. By personal factors that affected the selection of spa at different age and monthly income.

Keyword : SPA Business, Marketing Mix

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยได้เกิดการขยายตัวของมูลค่าการผลิตสู่ภาคการผลิตที่ไม่ใช่ภาคเกษตรกรรม (Non-agriculture) อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของภาคธุรกิจบริการ ในภาคโรงแรมและร้านอาหาร รวมทั้งการบริการด้านสุขภาพ จากข้อมูลผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP) ปี 2555 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าอัตราการขยายตัวของ GDP ในปี 2555 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.25 โดยที่ภาคธุรกิจบริการโรงแรมและร้านอาหาร มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 5.82 และภาคบริการเพื่อสุขภาพและสวัสดิการสังคมมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 8.72 โดยในภาคธุรกิจทั้งสองภาคนี้ มีแรงงานที่ทำงานอยู่ถึงร้อยละ 8.8 ของแรงงานทั้งหมดในประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธุรกิจบริการด้านโรงแรมและการให้บริการด้านสุขภาพกำลังเป็นภาคธุรกิจที่สำคัญและมีอัตราการขยายตัวที่สูงอันเป็นธุรกิจที่อาจแสดงถึงภาวะการท่องเที่ยว การพักผ่อนหย่อนใจ และภาวะด้านสุขภาพของประชากรของประเทศ จากข้อมูลด้านสุขภาพจิตของกรมสุขภาพจิต พบว่า คะแนนสุขภาพจิตของประชากรเขตกรุงเทพมหานครนั้น มีระดับคะแนนที่ต่ำที่สุดของประชากรไทยทั้งประเทศ โดยมีระดับคะแนน 31.93 คะแนน ลดลงจากปี 2554 มีระดับคะแนน 32.09 ซึ่งค่าเฉลี่ยของสุขภาพจิตของประชากรทั้งประเทศอยู่ที่ 33.30 คะแนน ซึ่งเป็นสภาพที่สวนทางกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การที่ประชากรบางส่วนต้องประสบกับภาวะการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่สูงนั้นอาจทำให้เกิดความเครียด ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ความเครียด ซึ่งเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่จะนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตที่รุนแรง เช่น การคิดสุรา ที่มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 9.09 จากปีก่อน ภาวะซึมเศร้า การฆ่า

ตัวตาย เป็นต้น การศึกษาที่ผ่านมา พบว่า การเกิดอุบัติเหตุและการขาดงานมีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพจิตของลูกจ้าง ดังนั้นกรมสุขภาพจิตจึงได้มีการสำรวจภาวะสุขภาพจิตของลูกจ้าง ในสถานประกอบการ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนางานการส่งเสริมและป้องกันสุขภาพจิตในสถานประกอบการ มีข้อเสนอแนะความทุกจากความเครียดสูงและรุนแรง ภาวะซึมเศร้า และ Alcohol use disorder ในลูกจ้าง พบว่า มีอัตราสูง ดังนั้นควรมีนโยบายเรื่องสุขภาพจิต และมาตรการในการจัดการความเครียด ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง (กลุ่มงานระบาดวิทยาสุขภาพจิต กองสุขภาพจิตสังคม , 2555) ซึ่งหนึ่งในวิธีการที่จะผ่อนคลายความเครียดในการทำงาน หรือความเครียดที่เกิดจากชีวิตประจำวันก็คือ สปาเพื่อสุขภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ รูป เน้นความสดชื่นจากธรรมชาติ เช่น บ่อน้ำพุร้อน มุมสงบของทะเล ป่าเขา หรือการตกแต่งสถานบริการด้วยสีต้นของธรรมชาติ รส การให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อการลดมลพิษในร่างกาย มีการนำอาหารและเครื่องดื่มที่มาจากธรรมชาติ ใช้ศาสตร์ว่าด้วยการโภชนาการเพื่อให้อาหารและเครื่องดื่มที่มาจากธรรมชาติ มีปัญหาในด้านสุขภาพ กลิ่นหอม ใช้หลักของสุนทรบำบัด (Aromatherapy) ในการบำบัด เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ที่จะกระตุ้นให้คนแสดงความรู้สึกรักและสงบสุข ช่วยบรรเทาอาการไม่สบายต่างๆ ด้วยกลิ่นหอมของดอกไม้ (Flower Essence) เสียง วัฒนธรรมโบราณเชื่อว่า เสียงมีพลังบำบัดโรค นำเสียงมาใช้ในการรักษาโรค มีการนำอุปกรณ์คลื่นเสียง (อัลตราซาวด์) มาใช้ในแผนกกายภาพบำบัดของโรงพยาบาลแผนปัจจุบันสมัยใหม่มากมาย เปิดโอกาสแก่ผู้คนที่ให้หลบหนีจากเสียงรบกวน มาเสาะแสวงหาความสงบในสปาเพื่อผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ และการนวด (Massage) เป็นวิธีบำบัดโดยใช้สัมผัส ให้ความใส่ใจต่อองค์ประกอบของความเป็นมนุษย์ แบบองค์รวม คือทั้งร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ เสริมพลังกาย พลังใจ ช่วยปรับปรุงระบบไหลเวียนโลหิต กล้ามเนื้อ ระบบประสาท ช่วยร่างกายสลายอาหาร กำจัดของเสีย บรรเทาอาการปวดหลัง ปวดคอ ผ่อนคลายอาการเกร็งของกล้ามเนื้อในนักกีฬา นักเดินรา หรือในผู้ที่ทำงานหนัก

ต้นกำเนิดสปา มาจากชื่อเมืองเล็ก ๆ ในประเทศเบลเยียม เมืองสปาเป็นแหล่งธรรมชาติมีบ่อน้ำร้อนบ่อนกาสิโน ซึ่งชาวยุโรปนิยมไปพักผ่อนกันมาตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 17 แล้ว แต่คนที่ไปต้องเป็นคนระดับนายทหารชั้นสูงผู้ดีชั้นสูงเท่านั้น ในช่วงนั้นสปาหมายถึงไปแช่น้ำพุร้อน เพราะที่เมืองสปาอากาศหนาวจึงมักเรียกติดปากว่าไปสปาจนถึงปัจจุบันเมืองสปา เป็นเมืองท่องเที่ยวของเบลเยียมที่มีผู้คนหลั่งไหลไปพักผ่อนจำนวนมาก โดยทั่วไป บริการบ่อน้ำแร่ มี 7 รูปแบบ คือ บ่อน้ำแร่ตามสโมสร ให้บริการในเรื่องของการออกกำลังกายและอื่น ๆ ที่หลากหลายแบบมีอาชีพ บริการเฉพาะช่วงกลางวัน บ่อน้ำแร่บนเรือ เป็นบ่อน้ำแร่บนเรือสำราญให้บริการแบบมีอาชีพเช่นเดียวกัน เน้นการออกกำลังกาย สุขสบาย มีบริการอาหารด้วย บ่อน้ำแร่บริการช่วงกลางวัน ให้บริการหลายอย่างแบบมีอาชีพ เปิดเฉพาะช่วงกลางวัน บ่อน้ำแร่แบบมีจุดมุ่งหมายเฉพาะให้บริการเน้นด้านสร้างเสริมสุขภาพเพื่อชีวิตที่ดีกว่า บริการแบบมีอาชีพ เช่น บริการออกกำลังกาย ให้ความรู้ต่าง ๆ มีที่พักแรมให้ด้วย ส่วนบริการอาหารจะแยกไว้ต่างหาก บ่อน้ำแร่เพื่อการรักษา เป็นบริการของกลุ่มบุคคลหรือบุคคล กลุ่มชมรม สถาบัน ที่มีบุคลากรแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญ ให้บริการสุขภาพและการแพทย์แบบครบวงจร ใน

บรรยากาศที่ผสมผสาน ด้วยการอาบน้ำแร่กับการบำบัด รักษาแผนโบราณ บ่อน้ำพุร้อน บริการโดยใช้น้ำแร่ธรรมชาติ ความร้อน และน้ำทะเล ที่เรียกว่า วารีบำบัด บ่อน้ำแร่ในที่พักตากอากาศโรงแรมให้บริการแบบมีมืออาชีพเช่นกัน เน้นเรื่องออกกำลังกาย สุขสบาย มีบริการอาหาร (<http://www.phangngacity.com>)

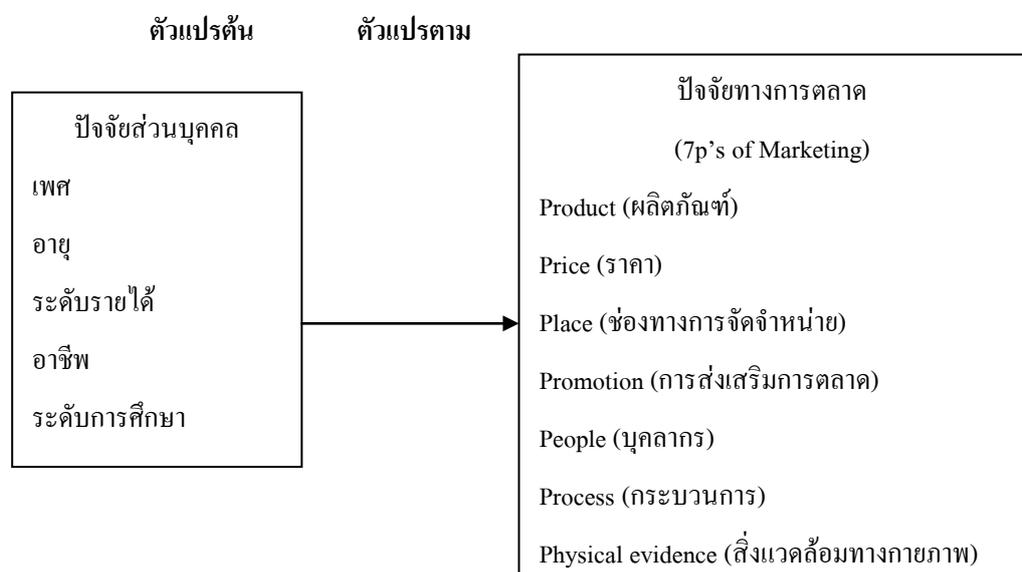
สำหรับบริการสปา นั้น ได้รับความนิยมาจากชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก จากรายงานของ Thailand Paradise for Spa Lover ปี 2554 ได้มีรายงานถึงสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาเพื่อผ่อนคลายและใช้บริการสปา คือ ประเทศไทย ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าประเทศอินโดนีเซียซึ่งรั้งอันดับสองของสถานที่ให้บริการสปา และเมื่อใช้บริการแล้ว ยังยืนยันที่จะกลับใช้บริการสปาในประเทศไทยสูงถึงร้อยละ 42 ทั้งนี้เพราะประเทศไทยได้เปรียบในเรื่องของสมุนไพร โดยในปีที่ผ่านมา มีชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการ 2.6 ล้านคน ก่อให้เกิดรายได้ในประเทศ 3,750 ล้านบาท และในปี 2555 คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 นอกจากนี้ธุรกิจดังกล่าวยังส่งผลให้ประเทศไทย สามารถขยายตลาดสมุนไพร ที่ใช้ในการบำบัดเสริมความงามได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามเชื่อว่าในปีนี้ ธุรกิจสุขภาพและความงามจะทำรายได้ให้กับประเทศประมาณ 40,000 ล้านบาท (วรรณวิภา ปลัณฑนาทร และคณะ)

ธุรกิจสปาในกรุงเทพมหานคร อันเป็น 1 ใน 10 ธุรกิจที่จะมีการขยายตัวอย่างมากรองรับการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาสภาพตลาดโดยทั่วไปของการดำเนินธุรกิจสปา ภาวะการแข่งขันของธุรกิจสปาในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการใช้บริการสปาของผู้ใช้บริการ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการให้บริการเพื่อนำไปสู่การขยายตัวของธุรกิจสปาในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ตลาดของธุรกิจบริการสปาเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อระดับความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานบริการสปาในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร จากสถานประกอบการที่ได้รับมาตรฐานระดับโลก (World Class) จำนวน 5 แห่งโดยแบ่งเป็นระดับ Gold 2 แห่งคือ Banyan Tree SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนสาทร และ Anantara Bangkok Riverside Resort and SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนเจริญนคร และ Platinum จำนวน 3 แห่งคือ Royal Orchid Mendara SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนเจริญกรุง ซอย 30 The SPA by MSPA ตั้งอยู่บริเวณถนนราชดำริ และ Vareena SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนสุขุมวิทซอย 19 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง จากสูตรการคำนวณจำนวนตัวอย่าง ได้ 384.16 ตัวอย่าง (Yamane, 1967) โดยเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการแต่ละแห่ง 80 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ที่พัฒนาขึ้นโดยการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำไปทดสอบกับผู้ใช้บริการสปาจำนวน 40 ชุด แล้วนำมาทดสอบหาความน่าเชื่อถือ โดยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าแอลฟา 0.9112 โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสปา และส่วนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาปัจจัยทางการตลาดของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Document Study) เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลทุติยภูมิที่จำเป็นในการวิจัย และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจจากภาคสนาม (Field Study) จากแบบสอบถามที่จะสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการหาค่าสถิติพื้นฐาน ร้อยละ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ t-test F-test เพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) (สรชัย และคณะ, 2549)

ผลการวิจัย

จากการที่รัฐบาลไทยส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Capital SPA of Asia โดยมีการสร้างมาตรฐานและเอกลักษณ์ของธุรกิจสปาไทยสู่มาตรฐานสากล เพื่อให้เป็นสาขาธุรกิจที่สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจไทย อันถือเป็นธุรกิจบริการที่มีศักยภาพส่งออกได้ ทั้งในรูปแบบการรองรับชาวต่างชาติที่เข้ามาใช้บริการ การออกไปจัดตั้งธุรกิจสปาในต่างประเทศ รวมถึงการส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว และสินค้าเพื่อสุขภาพ อันเป็นที่มาของการสร้างรายได้ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งทำให้ธุรกิจสปาเกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2555 มีธุรกิจสปาที่ขึ้นทะเบียนและได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุขรวม 1,436 แห่ง โดยแบ่งเป็นสปาเพื่อสุขภาพ 454 แห่ง นวดเพื่อสุขภาพ 952 แห่ง และนวดเพื่อเสริมสวย 57 แห่ง ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย โดยในจำนวนสถานประกอบการสปาทั้งหมดนี้ เป็นสถานประกอบการสปาที่จดทะเบียนในกรุงเทพมหานคร 321 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.35 ของสถานประกอบการสปาทั่วประเทศ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานประกอบการสปา ปี 2555

สถานที่ตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	321	22.35
ปริมณฑล	59	4.11
จังหวัดแหล่งท่องเที่ยว	443	30.85
อื่น ๆ	613	42.69
รวม	1,436	100.00

ที่มา : สำนักส่งเสริมธุรกิจบริการ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2555

สปา (SPA) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน Sanus Per Aquam หมายถึงการดูแลสุขภาพโดยการใช้น้ำซึ่งช่วยให้ มีสุขภาพที่ดีและผ่อนคลาย องค์กรสปาระหว่างประเทศ (ISPA) ได้จัดแบ่ง "ประเภทของสปา" ออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 7 กลุ่ม คือ

1. น้ำพุร้อน สปา (Mineral Spring Spa) สปาบริการน้ำพุร้อนและบ่อน้ำแร่ เนื่องจากน้ำพุร้อนและน้ำแร่จะมีแร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละแห่ง แรกเดิมทีของสปากำหนดขึ้นที่ประเทศเบลเยียม จุดประสงค์ในสมัยก่อนนั้นก็เพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วย และร่างกายอ่อนเพลีย

2. คลับ สปา (Club Spa) สปาที่มุ่งเน้นการออกกำลังกาย เสริมสร้างสมรรถนะในความแข็งแรงของร่างกาย เป็นสปานขนาดเล็กที่มักจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งของสถานบริการบริหารร่างกาย (Fitness) หรือศูนย์สุขภาพ

(Health Club) ให้ผู้ที่มีอาการกำลังกายได้ผ่อนคลายความตึงเครียด และมีการให้บริการด้านการนวดแบบสปอร์ต ด้วยน้ำมันผ่อนคลายกล้ามเนื้อ) การอบไอน้ำ การอบเซาณา การแช่น้ำร้อน น้ำเย็น รวมถึงโยคะ หรือการออกกำลังกายอื่น ๆ สปาประเภทนี้จะไม่มีห้องพักผ่อนให้บริการ เหมาะสำหรับนักกีฬาที่ใช้ร่างกายมากและคนทั่วไปด้วย

3. โรงแรมและรีสอร์ท สปา (Hotel & Resort Spa) สปาเน้นความเป็นสถานที่พักผ่อนและการนวด โดยเฉพาะมีการจัดให้สถานที่ที่มีบรรยากาศดี ทิวทัศน์ภาพและภูมิทัศน์ที่สวยงาม ควบคู่ไปกับปรนนิบัติร่างกาย ผิวพรรณและบำบัดความเครียดจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

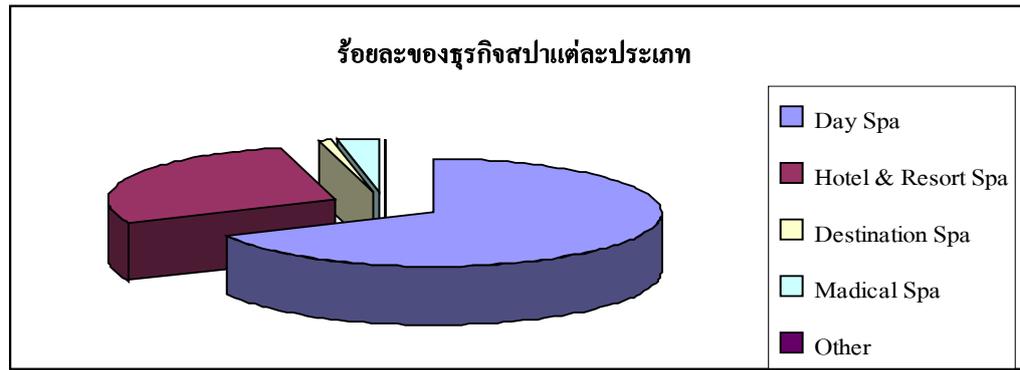
4. เติตดินชั้น สปา (Destination Spa) สปาที่เน้นการพักผ่อนเพื่อทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพของผู้ใช้บริการให้ดีขึ้น เป็นสถานที่บริการสปาแบบองค์รวม มีบริการครบวงจร เช่น มีการให้คำปรึกษาแนะนำ การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การนวดรูปแบบต่าง ๆ การสร้างสมดุลโดยอาศัยความร้อนและความเย็นของน้ำที่เรียกว่า วารีบำบัด การฝึกโยคะ การทำสมาธิ อาจมีแพทย์ทางเลือกประจำสปาเพื่อให้คำแนะนำด้านการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง และตามด้วยเครื่องดื่มและอาหารสุขภาพในรูปแบบครัวสปา (Spa Cuisine) เป็นโภชนาบำบัดที่มีนักโภชนาการคอยให้คำปรึกษาด้านอาหารการกินที่เป็นประโยชน์

5. เดย์ สปา (Day Spa) เป็นสปาที่ไม่มีห้องพักผ่อน ใช้ระยะเวลาอันสั้นประมาณ 1-5 ชั่วโมง ส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องความสวยงามและผ่อนคลาย เดย์ สปา เป็นประเภทของสปาที่เปิดบริการมากที่สุดในเวลานี้ มักจะเน้นเรื่องความงามและการบำบัดให้คลายเครียดในเวลาสั้น ๆ แต่ไม่ถึงชั่วโมง ไม่ต้องเข้าคอร์สปรับเรื่องโภชนาการ อาหารการกิน หรือการออกกำลังกายเป็นธุรกิจที่ขยายตัวค่อนข้างสูงในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากใช้เงินลงทุนไม่มากเหมือนธุรกิจสปาอื่น ๆ อาจจะใช้อาคารสำนักงาน ที่พักอาศัย อาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าในสนามบิน หรือบริเวณบ้านที่รื้อรื้อดัดแปลงเป็นเดย์ สปา ได้ไม่ยาก พบว่าหากเลือกทำเลดีจะมีลูกค้าหมุนเวียนมาใช้บริการในปริมาณมาก

6. เมดิคอล สปา (Medical Spa) สปาที่เน้นการบำบัดสุขภาพ ให้บริการจะเน้นเชิงการแพทย์มากกว่าสปาอื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการนำธรรมชาติบำบัดมาผสมผสานกับวิทยาการทางการแพทย์ ซึ่งอาจเป็นแพทย์แผนปัจจุบันหรือแพทย์ทางเลือก มักจะผสมผสานองค์ความรู้ระหว่างการแพทย์แผนปัจจุบันกับศาสตร์ทางการแพทย์แบบตะวันออกซึ่งมีมาแต่โบราณ เพื่อเสริมสร้างการดูแลสุขภาพแนวใหม่ เน้นแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของการเกิดโรค ตลอดจนการรู้จักดูแลตนเอง โดยอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์เฉพาะทางและบุคคลที่เชี่ยวชาญเฉพาะ เมดิคอล สปา เป็นที่นิยมในต่างประเทศนานแล้ว ปัจจุบันในไทยเองก็ได้รับความนิยม โดยมักเป็นส่วนหนึ่งของคลินิกเอกชนหรือในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ บางแห่งพัฒนามาจากสปาเพื่อความงามมาเป็นสปาเพื่อสุขภาพ

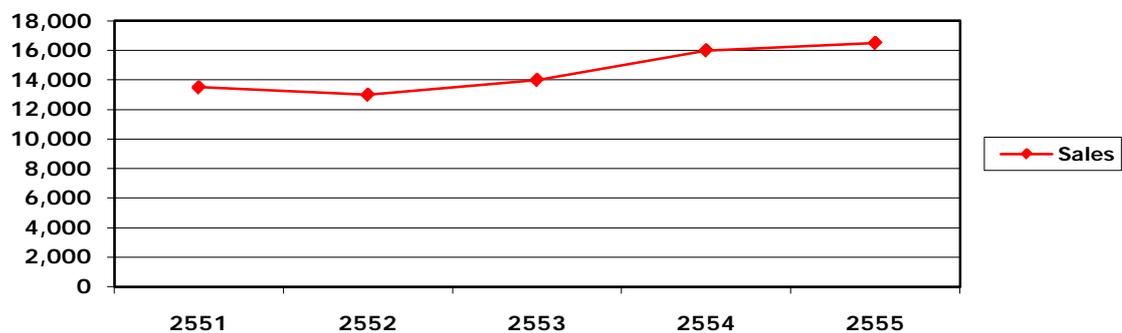
7. สปา บนเรือสำราญ (Cruise Ship Spa) สปาบนเรือสำราญจะเน้นการผ่อนคลายสุขภาพและการจัดเตรียมอาหารเพื่อสุขภาพ โภชนาการบำบัด ความงาม การนวดหรือแม้แต่การจัดทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้จิตใจสงบ เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความสุขสบายและรู้สึกผ่อนคลายในระหว่างการเดินทาง แนวโน้มสปาบนเรือสำราญ จะได้รับความนิยมมากขึ้น

สำหรับในกรุงเทพมหานคร หากทำการแบ่งประเภทของสถานประกอบการตาม ISPA แล้ว สามารถแสดงสัดส่วนของสถานประกอบการสปาแต่ละประเภทได้ดังภาพที่ 2 ซึ่งจะเห็นได้ว่า สถานประกอบการประเภทเดย์สปา มีอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 68 ซึ่งมากกว่า ประเภทโรงแรมและรีสอร์ทสปาอยู่มากถึงร้อยละ 40 ส่วนสปาประเภทอื่น ๆ ยังมีอยู่จำนวนน้อย

ภาพที่ 2 สัดส่วนของสถานประกอบการสปาแต่ละประเภทในกรุงเทพมหานคร

ภายในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาคือ 2551 – 2555 อุตสาหกรรมสปา มีอัตราการขยายตัวของรายได้ที่สูงมาก โดยมีรายได้จากอุตสาหกรรมสปา จาก 4,000 ล้านบาท เป็น 9,000 ล้านบาท (สำนักส่งเสริมธุรกิจบริการ, 2555) และมีการใช้บริการสปาที่มีจำนวนครั้งขยายตัวขึ้น จาก 3.6 ล้านครั้ง เป็น 4 ล้านครั้งต่อปี ซึ่งรายได้ร้อยละ 80 มาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และอีกร้อยละ 20 เป็นผู้ใช้บริการในประเทศไทย ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จะให้ความสนใจในสปาประเภท Hotel & Resort SPA ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง ส่วนผู้ใช้บริการชาวไทยจะใช้บริการเดย์สปา ซึ่งเพื่อพิจารณารายได้จากการประกอบการสปาแล้วพบว่า รายได้ของผู้ประกอบการสปา มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากภาพที่ 3

ภาพที่ 3 รายได้ของผู้ประกอบการสปา ปี 2551 – 2555

ที่มา : สำนักส่งเสริมธุรกิจบริการ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2555

สำหรับสถานประกอบการสปาในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 321 แห่งนั้น เป็นสถานประกอบการสปาที่ได้รับมาตรฐานระดับโลก (World Class) จำนวน 5 แห่ง โดยแบ่งเป็นระดับ Gold 2 แห่ง คือ Banyan Tree SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนสาทร และ Anantara Bangkok Riverside Resort and SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนเจริญนคร และ Platinum จำนวน 3 แห่งคือ Royal Orchid Mendara SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนเจริญกรุง ซอย 30 The SPA by MSPA ตั้งอยู่บริเวณถนนราชดำริ และ Vareena SPA ตั้งอยู่บริเวณถนนสุขุมวิทซอย 19 ส่วนที่เหลือเป็นสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข โดยสถานประกอบการที่ได้รับมาตรฐานระดับโลกจะได้รับโลโก้ SPA Shop ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โลโก้ SPA Shop จากสำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ

ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกใช้บริการสปาในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่างที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 72.50 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.00 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 78.00 มีรายได้เฉลี่ย 30,000 – 45,000 บาท ร้อยละ 48.00 และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทร้อยละ 85.00 โดยสอบถามจากผู้ใช้บริการในสถานประกอบการสปาประดับ World Class ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 5 แห่งข้างต้น โดยการใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7 P's Marketing) ได้ผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานบริการสปา

ส่วนประสมทางการตลาด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความสำคัญ
Product (ผลิตภัณฑ์)	4.02	0.85	มาก
Price (ราคา)	4.11	0.81	มาก
Place (ช่องทางการจัดจำหน่าย)	4.42	0.72	มากที่สุด
Promotion (การส่งเสริมการตลาด)	4.21	0.88	มากที่สุด
People (บุคลากร)	4.19	0.77	มาก
Process (กระบวนการ)	4.08	0.74	มาก
Physical evidence (สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ)	4.17	0.82	มาก
รวม	4.17	0.80	มาก

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจใช้บริการสปาของผู้ใช้บริการ จะพิจารณาจากช่องทางการจัดจำหน่าย 4.42 คะแนน รองลงมาคือ การส่งเสริมการตลาด 4.21 คะแนน บุคลากร 4.19 คะแนน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 4.17 คะแนน ราคา 4.11 คะแนน กระบวนการ 4.08 คะแนน และ ผลิตภัณฑ์ 4.02 คะแนน ซึ่งทำให้ค่าเฉลี่ยรวมของทุกด้านเป็น 4.17 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทุกด้านมีความสำคัญมากในการนำมาตัดสินใจใช้บริการของผู้ใช้บริการ

จากการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้ตัดสินใจเลือกสถานบริการสปา ได้ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกสถานบริการสปาในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยทางการตลาด						
	Product	Price	Place	Promotion	People	Process	Physical
เพศ	*	*	-	*	*	-	*
อายุ	-	*	-	-	-	-	*
ระดับการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-
รายได้ต่อเดือน	-	*	-	*	-	-	-
อาชีพ	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ * หมายถึงยอมรับสมมติฐาน – หมายถึง ปฏิเสธสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางจะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกสถานบริการสปาในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจการของอุตสาหกรรมธุรกิจบริการสปาในประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั้งมูลค่าของธุรกิจกว่า 40,000 ล้านบาท และการขยายตัวของจำนวนครั้งของการใช้บริการสปาในประเทศไทย สำหรับผู้ประกอบการสปาในประเทศไทยที่มีจำนวน 1,436 แห่ง และที่ขึ้นทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานคร 321 แห่งนั้น มีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น ที่ได้มีการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข อันทำให้ผู้ใช้บริการอาจจะไม่มั่นใจในมาตรฐานและผลที่ตามมาหลังจากการใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิปปศิณี บาเรย์ (2555) ที่แสดงข้อมูลของการใช้บริการของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ต้องการสถานประกอบการสปาที่ได้มาตรฐาน เพื่อความมั่นใจในการใช้บริการ สำหรับ การใช้บริการสปานั้น ผู้ใช้บริการนิยมใช้บริการสปา 2 ประเภท คือ เดย์สปา ซึ่งเป็นสปาที่ ผู้ใช้บริการชาวไทย นิยมใช้ และ สปาที่อยู่ในโรงแรมและรีสอร์ท ซึ่งเป็นประเภทที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมมา ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิปปศิณี บาเรย์ ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาใช้บริการสปาในประเทศไทย มีความต้องการใช้บริการสปาแบบโรงแรมและรีสอร์ท เพื่อความสะดวก และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนและชาวต่างชาติ

สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดให้สถานประกอบการสปาสามารถจะสอบและขอใบอนุญาตประกอบการสปาที่ได้มาตรฐาน โดยมีการกำหนดโลโก้เพื่อให้สถานประกอบการที่ได้มาตรฐานนำไปเป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นมาตรฐานให้กับลูกค้าได้รับทราบ และเกิดความมั่นใจในการใช้บริการ ที่เรียกกันทั่วไปว่า SPA Shop Logo และมีสถานประกอบการสปาที่ได้รับมาตรฐานระดับ

World Class จำนวน 5 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็น ระดับ Platinum World Class 3 แห่ง และระดับ Gold World Class 2 แห่ง ทั้งนี้ การ กำหนดให้มีมาตรฐานในการประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี ดันดิวงส์วานิช (2555) ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้บริการสปาเป็นประจำ ต้องการสถานประกอบการสปาที่ได้มาตรฐาน เพื่อความมั่นใจในการใช้บริการ

ผลการวิจัยปัจจัยที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการสปาในเขตกรุงเทพมหานคร จาก ผู้ใช้บริการสปาในธุรกิจระดับ World Class จำนวน 5 แห่ง พบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสนใจเรื่องช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดในระดับที่มาก ทั้งนี้เพราะการได้รับทราบผลดีของการใช้บริการสปา ซึ่งแต่ละแห่งมีผลิตภัณฑ์และบริการที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้ใช้บริการจึงพิจารณาสถานประกอบการที่มีชื่อเสียง มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวารุณี ดันดิวงส์วานิช (2555) ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้บริการสปา นิยมติดตามการให้บริการสปาผ่านเว็บไซต์และนิตยสารที่ให้ข้อมูลครบถ้วน และการมีโปรโมชั่นให้เลือกมาก จะทำให้เกิดความหลากหลายในทางเลือกของการใช้บริการ รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานประกอบการที่ผู้บริการให้ระดับคะแนนที่สูงนั้น ก็เนื่องมาจากการที่ผู้ประกอบการสปาแต่ละรายจะสร้างความแตกต่างและจุดเด่นของตนเองให้ผู้บริการ ได้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนถึง ความสบาย การผ่อนคลาย ที่มากที่สุดของผู้ใช้บริการ

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานบริการสปาที่แตกต่างกันหรือไม่ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้ผลสรุปคือ เพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อการให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ ราคา โปรโมชั่น บุคลากร และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่แตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อการให้ความสำคัญด้าน ราคา และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่แตกต่างกัน และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการให้ความสำคัญด้าน ราคา และ โปรโมชั่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สถานประกอบการสปาเพื่อสุขภาพควรสร้างจุดเด่นบนความแตกต่างให้ผู้บริการได้รับทราบผ่านการสื่อสารที่ครอบคลุม เช่น การประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่าน โซเชียลเน็ตเวิร์ค นิตยสาร เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าได้เห็นการให้บริการที่เป็นรูปธรรม
2. ควรสนับสนุนให้สถานประกอบการทุกแห่งขึ้นทะเบียนการให้บริการเพื่อสุขภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ แก่ผู้บริการ และมีเครื่องหมายที่แสดงมาตรฐานต่าง ๆ ที่รับรองการให้บริการที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริการชาวต่างชาติ จำแนกตามภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ว่าจะมีการพิจารณาเลือกสถานบริการสปาที่แตกต่างกันหรือไม่
2. การศึกษาการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ ว่าใช้ปัจจัยใด ในการ กำหนด ราคา สินค้า และบริการของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2555. “ธุรกิจบริการสปาและนวดไทย (Business Services : SPA and Thai Massage)” กระทรวงพาณิชย์

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. 2555. “ธุรกิจค้าปลีกถูกรเร่งให้ทันรับการแข่งขัน. วารสารผู้ส่งออก. 21(495), 12-14”.

ประชาสัมพันธ์จังหวัดพังงา. 2556. “ประโยชน์ของวารีบำบัด”. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.phangnacity.com>

เมลินดา ไนแคมพ์. 2546. “ปรัชญาและกลยุทธ์ CRM: คู่มือปฏิบัติการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ฉบับสมบูรณ์.” กรุงเทพฯ: เอ พี เอ็ม อินเตอร์ เนชั่นแนล.

วรรณวิภา ปลั่งชนาทร และคณะ. 2550. “ผลกระทบและการประมวลผลประโยชน์ที่ไทยได้จากการเปิดเสรีทางการค้า FTA ในภาคบริการธุรกิจสุขภาพ”. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วารุณี ดันติวังศ์วานิช. 2555. “คู่แข่งในตลาดสปาพื้นที่กรุงเทพมหานคร และพฤติกรรมการใช้บริการสปาของ คนกรุงเทพมหานคร”. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศรีราชา

วารุณี ดันติวังศ์วานิช. 2552. “ธุรกิจการค้าปลีก. กรุงเทพฯ” : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สรชัย พิศาลบุตร ปรีชา อัสวเดชาบุตร และเสาวรส ใหญ่สว่าง. 2549. “การสร้างและการประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม”. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิทย์พัฒน์

สิปปศิณี บารย์. 2555. “ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสปาในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีน กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต”. ภาคนิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. “รายได้ประชาชาติของประเทศไทย พ.ศ. 2554 แบบลูกโซ่”

Yamane Taro. 1967. “Statistics : An Introductory analysis”. Newyork : Harper and Row.

ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีของผู้ประกอบการ SME ในเขตกรุงเทพมหานคร

Decision Factor in Buying The Accounting Software of SME in Bangkok

นางวรรณภา อิมะไชย์

อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,

wanapaimachai@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาถึง ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีของผู้ประกอบการ SME ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเสนอแนะแก่ผู้สนใจ สามารถนำผลการศึกษามาเลือกซื้อ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการใช้งานของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ และเสนอแนะแนวทางการเรียนการสอนวิชาการบัญชีของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยได้จำกัดเฉพาะกลุ่ม SME ใน เขตกรุงเทพมหานคร ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องจัดให้มีการทำบัญชีเพื่อจัดทำงบการเงิน และยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือประจำท้องถิ่นภายในห้าเดือนนับแต่วันปิดบัญชี การศึกษากระทำโดยการออกแบบสอบถามจำนวน 500 ราย โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนจำนวน 400 ราย จากผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีจำนวน 295 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.7 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 295 หรือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป Express ร้อยละ 41.7 รองลงมาโปรแกรม Easy Acc ร้อยละ 25.8 และตามด้วยโปรแกรม ACC PAC ร้อยละ 12.2 กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ณ ระดับความสำคัญมาก 5 อันดับแรกคือ หนึ่ง การประมวลผลรวดเร็วและถูกต้อง สอง เป็นโปรแกรมมาตรฐานที่กรมสรรพากรกำหนด สาม สร้างและเปลี่ยนแปลงรายงานได้ง่ายโดยมีReport Writers Tool ที่ขยายเนื้อที่ในฐานข้อมูลได้ง่าย เสียค่าใช้จ่ายไม่มาก ห้า รองรับรายการได้หลาย Work Station และให้ระดับความสำคัญของปัญหาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ณ ระดับความสำคัญมากที่สุด 4 อันดับแรกคือ หนึ่ง การตรวจสอบการนำเข้าข้อมูล/รายการที่ผิดพลาดใช้เวลานานหรือไม่มีข้อมูลสอง การปรับเปลี่ยน/ขยายฐานข้อมูลทำได้ยากเสียค่าใช้จ่ายสูง สาม การเชื่อมโยงระบบบัญชีย่อย(Module) ใช้เวลานานและไม่สมบูรณ์สี่ การให้บริการและคำปรึกษาหลังการขายต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

คำสำคัญ : โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี โปรแกรมสำเร็จรูป บัญชี

ABSTRACT:

This research was to study decision factor in buying the accounting software of SME in Bangkok. The result of this study could be suggested to any interest in finding the most appropriated accounting software for their business, and also could be suggested the appropriate accounting lesson to North Bangkok University. This study was prepared in the form of prescriptive and the sample of this study was SME in Bangkok who register as enterprise limited, and are legally binding to prepare and submit the financial statement on the due date, five months after close of accounting books. The study were issued 500 questionnaires which were returned 400 questionnaires.

Major findings of this study were that the sample group who used accounting software were highly 295 firms at 74.7 percentage. The accounting software package were popularly Express software package at 41.7 percentage, followed by Easy Acc software package and ACC PAC software package at 25.8 percentage and 12.2 respectively. Found that, there were 5 importance decision factor in buying the accounting software, first: Accuracy and high speed of data processing, second: Application are in accordance with Revenue Department, third: Modification of report are simply workable by having report writer tools, fourth: Expansions of data base are simply workable with reasonable expenses, fifth: Numerous work stations. In addition, there were 4 mostly major issues during processing of accounting software, first: Input examination were not applicable and time consuming, second: Expansions of data base ware not simply workable and costly, third: Incomplete and time consuming during interface between each module, fourth: After sales services ware costly, fifth: Modification of reports ware incomplete and not simply workable.

Keyword : Accounting Software. Software. Accounting.

บทนำ

ยุคเริ่มต้นการบันทึกบัญชีจัดทำด้วยมือ โดยมีเครื่องมือในการทำบัญชีเช่นเครื่องคิดเลข เครื่องพิมพ์ดีดซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความผิดพลาดและขาดการควบคุมข้อมูลที่บ้านพัก และทำให้งบการเงินงบการเงินไม่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้การวัดผลไม่มีประสิทธิภาพ เป็นผลให้ธุรกิจเติบโตช้า และหรือทำให้การจัดส่งงบการเงินให้ส่วนราชการไม่ถูกต้องและอาจจะไม่ตรงตามกำหนด ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าขึ้นมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานอย่างแพร่หลาย จึงมีการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยบันทึกบัญชี โดยระยะแรกเป็นการเขียนโปรแกรมขึ้นมา

เองมาใช้งานภายในกิจการ ต่อมาบริษัทด้านคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปเกี่ยวกับบัญชีออกมาจำหน่ายอย่างแพร่หลาย จากข้อมูลในเว็บไซต์ของกรมสรรพากร พบว่ามีรายชื่อผู้ประกอบการที่จำหน่ายซอฟต์แวร์ตามมาตรฐานซอฟต์แวร์ของกรมสรรพากรมีจำนวน 522 ราย ตามประกาศ ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2554 ซึ่งแต่ละโปรแกรมมีคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างกัน เหมาะกับแต่ละประเภทธุรกิจและความต้องการ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานบัญชี คือโปรแกรมที่มีหน้าที่จัดการระบบสารสนเทศด้านการบัญชี (Accounting Information System : AIS) หมายถึง ระบบงานบัญชีของกิจการที่ใช้โปรแกรมบัญชีในการบันทึก ประมวล จัดประเภท วิเคราะห์ การจัดทำรายงานทางบัญชี ระบบสารสนเทศทางบัญชี อาจประกอบด้วยระบบงานหรือโมดูลย่อย เช่น ระบบงานบัญชีรายได้ ประกอบด้วย ระบบงานในการรับคำสั่งซื้อ การส่งมอบสินค้า การจัดทำบิล การเรียกเก็บหนี้ และระบบงานบัญชีค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย ระบบงานในการอนุมัติคำสั่งซื้อ การรับสินค้า การบันทึกหนี้ การชำระหนี้ ฯลฯ (อุษณา ภัทรมนตรี, 2551) โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปเป็น โปรแกรมที่จัดอยู่ในโปรแกรมประเภทเฉพาะกิจ (Specific Purpose) คือใช้กับงานบัญชีหรือการบัญชีโดยเฉพาะ เน้นการควบคุมทางการบัญชี เพราะเป็นสิ่งจำเป็นต่อระบบบัญชีของธุรกิจ (พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เริงเยี่ยม, 2551) ดังนั้นการตัดสินใจเลือกใช้หรือซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปจึงมีความสำคัญให้เหมาะสมกับความต้องการของกิจการและกฎหมาย ขนาดของกิจการ การเติบโตของธุรกิจ และที่สำคัญให้เหมาะสมกับงบประมาณค่าใช้จ่ายของกิจการ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของโปรแกรมในงานบัญชี และเนื่องด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในตลาดมีความหลากหลายคุณสมบัติ ประเภทบัญชี วัตถุประสงค์และความต้องการใช้งานคุณภาพ และราคา ในความหลากหลายดังกล่าวผู้ใช้งานใช้เหตุผลอะไรและหรือหลักการอะไรในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ยี่ห้อยังกล่าว เนื่องจากการจัดทำบัญชีและงบการเงินเป็นความจำเป็นตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๘ ให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบกิจการในประเทศไทย กิจการร่วมค้า ตามประมวลรัษฎากร เป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชี และต้องจัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจของตน โดยมีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่บัญญัติไว้พระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๑๑ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือสำนักงานบัญชีประจำท้องถิ่นภายในห้าเดือนนับแต่วันที่ปิดบัญชี ดังนั้นผู้ที่ทำธุรกิจเกือบทุกรายไม่ว่ากิจการขนาดย่อม ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ต้องจัดทำบัญชีและงบการเงิน โดยเฉพาะกิจการขนาดย่อมและขนาดกลางซึ่งมีจำนวนมากและมีการแข่งขันสูงต้องพัฒนากิจการให้สามารถแข่งขันในตลาดได้ ตามรายงานของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน SME ในประเทศไทย ณ สิ้นปี 2554 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,646,549 ราย และวิสาหกิจที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (ที่ต้องจัดทำบัญชีและงบการเงิน) มีจำนวน 599,389 ราย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากลุ่ม SME ซึ่งเป็นกลุ่มสำคัญที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาของประเทศ ปัญหาความต้องการ ใช้งานของกลุ่ม SME ย่อมเป็นที่สนใจของตลาดธุรกิจพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์และธุรกิจการศึกษาในการผลิตนักศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการตลาด ดังนั้นผลการศึกษา ผู้ผลิตโปรแกรมสำเร็จรูปจะได้นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา โปรแกรม

สำเร็จรูปบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ใช้งานในธุรกิจขนาดย่อม และขนาดกลาง ให้ตรงกับความต้องการ และสถาน การศึกษาจะได้ปรับปรุงหลักสูตรวิชาการบัญชีให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีของผู้ประกอบการ SME ในเขต กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือกิจการกลุ่ม SME ที่จดทะเบียน และยังคงดำเนินการธุรกิจอยู่ในปัจจุบันใน กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 134,198 ราย (ตามรายงานของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ณ สิ้นปี 2554) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 400 ราย จากการแจกแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 500 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักเกณฑ์และแนวคิด จากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ส่วนโดยส่วน 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและ กิจการส่วน 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ส่วน 3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการ ตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ส่วน 4) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบจากใช้งาน โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ส่วน 5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นปลายเปิด

2.3 ทดสอบค่าความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ (Content Validity) แบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficients) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80

2.5 แจกแบบสอบถามจำนวน 500 ชุดแก่กลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามและคำชี้แจงพร้อมซองตอบรับทาง ไปรษณีย์จำนวน 500 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80 ของแบบสอบถาม ที่ได้จัดส่ง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามจะอภิปรายผลโดยมีการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้สถิติขั้นพื้นฐานในการหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยต่างๆและการทดสอบดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ทางประชากรและข้อมูลสภาพการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของกลุ่ม

ตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประเภทธุรกิจ จำนวนเงินสินทรัพย์ถาวรสุทธิ สภาพการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์/โปรแกรมสำเร็จรูปในงานบัญชี โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ เป็นต้น นำมาแจกแจงความถี่ และใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย

3.2 นำข้อมูลการวัดความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยระดับความสำคัญของปัจจัยมีคะแนนมากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) น้อยที่สุด (1 คะแนน)

3.3 นำข้อมูลในข้อ 3.2 มาทดสอบสมมติฐานทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการทำงาน ประเภทธุรกิจ จำนวนสินทรัพย์ถาวร กับปัจจัยต่างๆ ในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร โดยใช้วิธี One Way Anova (F-test) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post Hoc Test) โดยวิธีสถิติ Scheffe ในการทดสอบต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 500 ราย และได้รับแบบถามคืนมาจำนวน 400 ราย หรือ ร้อยละ 80.0 จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและกิจการ

1.1 การศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 ราย เป็นเพศชายร้อยละ 40.2 และเพศหญิงร้อยละ 59.8 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 7.8 และรองลงมาปริญญาโทร้อยละ 2.5 ผู้ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับสูงเป็นร้อยละ 4.0 และเป็นผู้จัดการบัญชีหรือสมุหบัญชีร้อยละ 58.8 โดยมีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ต่ำกว่า 5 ปีร้อยละ 20.5 ทำงาน 6 – 15 ปีร้อยละ 48.7 ทำงาน 16-25 ปี ร้อยละ 19.3 ทำงาน มากกว่า 25 ปี ร้อยละ 11.5

1.2 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินธุรกิจสูงสุดประเภทขายปลีกและขายส่ง ร้อยละ 48.5 รองลงมาเป็นประเภทงานบริการร้อยละ 34.5 สุดท้ายเป็นประเภทผลิตสินค้าร้อยละ 7.0

1.3 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกขนาดธุรกิจตามขนาดของจำนวนสินทรัพย์ถาวรตามราคาบัญชี ณ สิ้นปี 2554 โดยมีต่ำกว่า 10,000,000 บาท ร้อยละ 35.8 จำนวน 10,000,001 – 30,000,000 บาท ร้อยละ 33.0 จำนวน 30,000,001 – 50,000,000 บาท ร้อยละ 29.7 และจำนวน มากกว่า 50,000,000 บาท ร้อยละ 1.5

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

2.1 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีจำนวน 295 ราย หรือ ร้อยละ 74.7 และ ไม่มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีจำนวน 05 ราย หรือ ร้อยละ 25.3 ในส่วนของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีเหตุผลหลักคือจ้างสำนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำบัญชีร้อยละ 4.8

2.2 จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีจำนวน 295 ราย มีข้อมูลและพฤติกรรมการใช้งานดังนี้ กลุ่มตัวอย่างได้เลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมากที่สุด 5

โปรแกรมคือ โปรแกรม Express ร้อยละ 41.7 รองลงมาเลือกใช้ โปรแกรม Easy ACC ร้อยละ 25.8 ถัดไปเลือกใช้ โปรแกรม ACC PAC ร้อยละ 12.2 เลือกใช้โปรแกรม Win Speed ร้อยละ 7.1 เลือกใช้โปรแกรม Formula ร้อยละ 5.8 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่าย น้อยกว่า 100,000 บาทร้อยละ 52.9 จำนวน 100,001 – 200,000 บาทร้อยละ 24.7 จำนวน 200,001 – 500,000 บาทร้อยละ 12.2 จำนวน 500,001 – 1,000,000 บาทร้อยละ 5.8 และมากกว่า 1,000,000 บาทร้อยละ 4.4

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อยังปัจจัยในการตัดสินใจสูงสุด 10 อันดับคือ อันดับแรกที่พบคือ การประมวลผลรวดเร็วและถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 4.0257 ระดับสำคัญมาก อันดับสอง เป็นโปรแกรมมาตรฐานที่กรมสรรพากรกำหนด มีค่าเฉลี่ย 3.9985 ระดับสำคัญมาก อันดับสาม สร้างและเปลี่ยนแปลงรายงานได้ง่ายโดย Report Writers Tool มีค่าเฉลี่ย 3.9727 ระดับสำคัญมาก อันดับสี่ ขยายเนื้อหาที่ในฐานข้อมูลได้ง่าย เสียค่าใช้จ่ายไม่มาก มีค่าเฉลี่ย 3.621 ระดับสำคัญมาก อันดับห้า รองรับรายการได้หลาย Work Station มีค่าเฉลี่ย 3.9431 ระดับสำคัญมาก อันดับหก มีการจำกัดสิทธิ์ในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 3.9318 ระดับสำคัญมาก อันดับเจ็ด มีรายงานร่องรอยการตรวจสอบการนำเข้าข้อมูลและการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 3.9154 ระดับสำคัญมาก อันดับแปด การให้บริการและคำปรึกษาในการติดตั้งโปรแกรม มีค่าเฉลี่ย 3.8959 ระดับสำคัญมาก อันดับเก้า มีข้อความหรือสัญญาณเตือนกรณีข้อมูลผิดพลาด / ไม่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 3.8793 คือระดับสำคัญมาก อันดับสิบ การให้บริการและการแก้ปัญหาภายหลังการขาย มีค่าเฉลี่ย 3.7034 ระดับสำคัญมาก

3.2 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานหลัก (Ho) ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งในปัจจุบัน ประเภทธุรกิจ และมีจำนวนสินทรัพย์ถาวรที่แตกต่างกัน ใช้ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรโดยใช้วิธี One Way Anova (F-test) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หากมีผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post Hoc Test) ใช้วิธีสถิติ Scheffe ในการทดสอบต่อไป ภายหลังการทดสอบพบว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Ho) ดังกล่าวข้างต้นทุกประเด็น กรณีกลุ่มตัวอย่างด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งในปัจจุบัน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ (Sig) .000 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% F มีค่าเท่ากับ 17.468 กรณีประเภทธุรกิจ โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ (Sig) .000 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% F มีค่าเท่ากับ 22.979 กรณีจำนวนสินทรัพย์ถาวร โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ (Sig) .003 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% F มีค่าเท่ากับ 4.709

4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัญหาในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในปัจจุบัน

ผลจากการศึกษาตัวอย่างพบว่า ระดับความสำคัญของปัญหาในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในปัจจุบัน 5 อันดับแรกคือ การตรวจสอบการนำเข้าข้อมูล/รายการที่ผิดพลาดใช้เวลานานหรือไม่มีข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.6854 ระดับสำคัญมากที่สุด ปัญหาที่สองคือ การปรับเปลี่ยน/ขยายฐานข้อมูลทำได้ยากเสียค่าใช้จ่ายสูง มีค่าเฉลี่ย 4.3611 ระดับสำคัญมากที่สุด ปัญหาที่สามคือ การเชื่อมโยงระบบบัญชี (Module) ใช้เวลานานและไม่สมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.3019 ระดับสำคัญมากที่สุด ปัญหาที่สี่คือ การให้บริการและคำปรึกษาหลังการขายต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง มี

ค่าเฉลี่ย 4.2574 คือระดับสำคัญมากที่สุด ปัญหาอันดับที่ห้าคือ การปรับเปลี่ยนรายงานมีความยุ่งยากไม่ครบถ้วนตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ย คือระดับสำคัญมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาตัวอย่างพบว่าแนวคิดและข้อมูลปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จทางบัญชีมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลการศึกษาและวิจัยของผู้วิจัยอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จ Express ร้อยละ 41.7 รองลงมาเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป Easy Acc ร้อยละ 25.8 และตามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ACC PAC ร้อยละ 12.2 สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานของ บุตรี บุญโรจน์พงศ์ (2546) กล่าวว่าโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปที่ใช้มากที่สุดคือ Express ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจสืบเนื่องมาจาก โปรแกรมชนิดนี้เป็นซอฟต์แวร์สำเร็จทางบัญชีที่พัฒนาโดยคนไทยซึ่งมีราคาถูกกว่าต่างประเทศ และมีระบบใช้งานง่ายดังนั้น จึงทำให้เป็นที่นิยมในการนำมาใช้งาน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญนุก สัจจะวัฒนะ (2551) กล่าวว่า บุคลากรฝ่ายบัญชีส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อการใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปเอ็กเพรส

2. กลุ่มตัวอย่าง มีค่าใช้จ่ายในการจัดหาโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปสูงสุดเป็นจำนวนเงินน้อยกว่า 100,000 บาทร้อยละ 52.9 รองลงมาเป็นจำนวนเงิน 100,000 – 200,000 บาทร้อยละ 24.7 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นธิ เหมมันต์ (2550) กล่าวว่า ต้นทุนการจัดหาซอฟต์แวร์บัญชี พบว่า โดยเฉลี่ยจะอยู่ในระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท

3. กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุด 5 ปัจจัยอันดับแรกในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปมีดังนี้ อันดับแรก การประมวลผลรวดเร็วและถูกต้อง อันดับสอง เป็นโปรแกรมมาตรฐานที่กรมสรรพากรกำหนด อันดับสาม สร้างและเปลี่ยนแปลงรายงานได้ง่ายโดย Report Writers Tool อันดับสี่ ขยายเนื้อที่ในฐานข้อมูลได้ง่าย เสียค่าใช้จ่ายไม่มาก และสุดท้ายอันดับห้า รองรับรายการได้หลาย Work Station สอดคล้องกับ รุ่งทิพย์ อนันต์จรัสสุข (2553) กล่าวว่า ความสามารถในการรองรับ Work Station บนระบบเครือข่าย และสามารถสร้างรายงานตามแบบที่กรมสรรพากรกำหนดได้ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้บ่งชี้ถึงคุณลักษณะที่สำคัญต่อการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ไม่สอดคล้องกับ มานพ สีเหลือง (2549) กล่าวว่า ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อ โปรแกรมสำเร็จทางบัญชีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก โปรแกรมง่ายต่อการเข้าใจ มีระบบสำรองข้อมูล และการเชื่อมโยงโปรแกรมการทำงานด้านอื่นๆ ตามลำดับ

4. กลุ่มตัวอย่างให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญมากที่สุดของปัญหาในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีในปัจจุบัน 3 อันดับ อันดับแรกคือ การตรวจสอบการนำเข้าข้อมูล/รายการที่ผิดพลาดใช้เวลานานหรือไม่มีข้อมูล อันดับที่สองคือ การปรับเปลี่ยน/ขยายฐานข้อมูลทำได้ยากเสียค่าใช้จ่ายสูง อันดับที่สามคือ การเชื่อมโยงระบบบัญชีย่อย (Module) ใช้เวลานานและไม่สมบูรณ์ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ อนันต์จรัสสุข (2553) กล่าวว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจากการใช้โปรแกรมสำเร็จทางการบัญชีเป็นปัญหาเกี่ยวกับพนักงานไม่มีความชำนาญและไม่มีการหลังการขายหรือมีแต่ไม่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนการตัดสินใจซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีเพื่อมาใช้งาน ควรกำหนดลักษณะงานใดบ้างที่ต้องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยงานอะไรและอย่างไร และกำหนดความสำคัญเรียงตามลำดับ เพื่อใช้ในการตัดสินใจต่อไป

1.2 การเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีควรศึกษาปัญหาในการใช้งานและคุณสมบัติของของแต่ละโปรแกรม และปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี จากงานวิจัยต่างๆซึ่งให้ข้อคิดเห็นอย่างหลากหลายอันเป็นประโยชน์ในการเลือกซื้อ

1.3 ค่าใช้จ่ายในการซื้อโปรแกรม ค่าติดตั้ง ค่าอบรม ค่าปรับเปลี่ยนการใช้งาน ควรนำมาพิจารณาในการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปด้วยเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะการเรียนการสอนในสถานการศึกษา ควรให้นักศึกษาฝึกใช้โปรแกรมรูปที่เป็นที่นิยมใช้งานในตลาดอย่างหลากหลาย พร้อมทั้งให้มีความรู้ในความหลากหลายของโครงสร้างโปรแกรม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงต่อทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่สนับสนุนให้เกิงานวิจัยชิ้นนี้ และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล และอาจารย์ยิยะดา วรรณณีที่ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม. 2555. “รายงานจำนวนและการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปี 2554.”

อุษณา ภัทรมนตรีมนตรี. 2553. “การตรวจสอบและการควบคุมด้านคอมพิวเตอร์ทางบัญชี” กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พลพฐ ปิยวรรณ ร.ศ ดร. และ สุภาพร เจริญเยี่ยม ร.ศ ดร. 2551. “ระบบสารสนเทศทางการบัญชี”. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: บริษัท วิทย์พัฒนา จำกัด.

มานพ สีเหลือง. 2549. “การเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีและคุณลักษณะนักบัญชีพึงประสงค์ของสถานประกอบการที่มีที่ตั้งในกรุงเทพและปริมณฑล” วิทยานิพนธ์ บธ.ม. สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยบูรพา

วันเพ็ญ กฤตผล. 2546. “การออกแบบระบบบัญชีในธุรกิจที่ประมวลผลด้วยมือและคอมพิวเตอร์”. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รุ่งทิพย์ อนันต์จรัสสุข. 2553. “การใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ บธ.ม สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

กัญญนุก สัจจะวัฒนะ. 2551. “ความพึงพอใจของบุคลากรฝ่ายบัญชี ที่มีต่อการใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป
กรณีศึกษาโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปเอกเพรส ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขา
วิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุตรี บุญโรจน์พงศ์. 2546. “การใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปสำนักงานบัญชี”. กรณีศึกษาสำนักงานบัญชีในเขต
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะวิทยาการจัดการ.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นธิ เหมมัตต์. 2550. “การใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต. สาขาวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี

Decision Factors in Using Accounting Services Office of SMEs in Pathumthani Province

วิชุดา นาคเลื่อน

สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

6/999 ซ.พลโยธิน 52 เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220

โทรศัพท์ : 0-2972-7200 โทรสาร : 0-2972-7751 Email: wichuta_n@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี ในด้านสินค้าและบริการ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านกายภาพ จำแนกตามรูปแบบธุรกิจ ประเภทของธุรกิจ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ จำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจ และจำนวนพนักงานบัญชี ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 390 องค์กร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-Test, F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสินค้าและบริการมีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีมากที่สุด รองลงมาคือด้านบุคลากร ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการ ด้านสถานที่ ด้านกายภาพ ด้านราคา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมากตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกิจการที่มีรูปแบบของธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ และจำนวนพนักงานบัญชีต่างกัน มีปัจจัยต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีแตกต่างกัน

คำสำคัญ : สำนักงานบัญชี, ธุรกิจ SMEs

ABSTRACT

The purposes of this research was to study decision factors in using accounting services office of SMEs in Pathumthani province. The study was considered product, price, place, promotion, people, physical evidence, and process. The sample groups were defined by type of

business, nature of business, register capital, period of operation, number of total employee, number of accounting employee, The sample groups were 390 firms who answered and returned the questionnaires. The collected data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test and followed by Scheffe's method. The results of study were found that the most importance decision factors were product sector and the importance decision factors were people, process, place, physical evidence, price, promotion respectively. In addition, found that the sample groups were difference in nature of business, type of business, register capital, period of operation, number of accounting employee who also had different decision factors in using accounting services office.

Keywords : Accounting Services Office, SMEs

บทนำ

ในการประกอบธุรกิจนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามประเภทกิจการ โดยมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี คือ "พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543" กำหนดให้ผู้ประกอบการที่เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีเป็นผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของกิจการ ผู้ทำบัญชีของกิจการอาจอยู่ในฐานะของลูกจ้างของกิจการเองหรือสำนักงานบริการรับทำบัญชีก็ได้ ผู้ทำบัญชีจะต้องมีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด ผู้มีหน้าที่ทำบัญชีจะเลือกผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ไว้วางใจได้และเชื่อถือได้ในข้อมูลทางการบัญชีที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อเสียภาษีอากรได้ครบถ้วนถูกต้อง เพื่อไม่ให้กิจการถูกสรรพากรประเมินภาษีย้อนหลัง การเลือกใช้บริการของสำนักงานบริการรับทำบัญชีจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของธุรกิจเพื่อให้การจัดทำบัญชีเป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี สำนักงานบริการรับทำบัญชีจึงต้องมีขอบเขตและมาตรฐานของการดำเนินงานของการให้บริการ เช่น ตรวจสอบและจัดเตรียมเอกสารประกอบการลงบัญชี การจัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี การจัดทำงบการเงินก่อนรับรองโดยผู้สอบบัญชี การจัดทำรายงานภาษีทุกประเภท พร้อมทั้งนำส่งต่อกรมสรรพากร การรับรองงบการเงินโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต การบริการเกี่ยวกับการประกันสังคม รวมทั้งการนำส่งงบการเงินประจำปีต่อกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงหันมาใช้บริการในการจัดทำบัญชีกับสำนักงานบัญชีที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง เพื่อจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และขจัดปัญหาของการขาดความพร้อมของบุคคลากรในเรื่องของการจัดทำบัญชี ประกอบกับนักบัญชีส่วนใหญ่นิยมทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงและให้ค่าตอบแทนสูง สำนักงานบริการรับทำบัญชีจึงได้รับการยอมรับในการจัดทำงบการเงินเพื่อยื่นต่อกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ตามกฎหมายและการบัญชีภาษีอากร รวมทั้งงบการเงินเพื่อยื่นชำระเสียต่อกรมสรรพากรอย่างถูกต้อง ซึ่งถือว่าพนักงานของสำนักงานบริการรับทำบัญชีที่ให้บริการเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญด้านบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทำให้ธุรกิจรับทำบัญชีได้รับความนิยมนับแต่หลายและมีผู้ประกอบการธุรกิจนี้มากขึ้นเรื่อย ๆ ในการใช้บริการของสำนักงานบริการรับทำบัญชี สถานประกอบการจึงมี

ทางเลือกที่จะเลือกใช้บริการกับสำนักงานบริการรับทำบัญชีต่าง ๆ ที่ทราบ ทำให้สำนักงานบริการรับทำบัญชีแต่ละแห่งในแต่ละปีมีจำนวนผู้ใช้บริการลดลง จากเหตุผลดังกล่าวสำนักงานบริการรับทำบัญชีจึงกลายเป็นหน่วยงานที่สำคัญและจำเป็นในการให้บริการด้านการจัดทำบัญชีและบริการอื่นๆ แก่ธุรกิจต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามการแข่งขันทั้งด้านการบริการและการตลาดของสำนักงานรับทำบัญชีที่รุนแรงและต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานบริการรับทำบัญชีต่างๆ มาใช้ในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชีต่อไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด
2. แนวคิดและทฤษฎีของการบริการ
3. ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจการบริการรับทำบัญชี
4. กิจการขนาดกลางและขนาดย่อม
5. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี ในด้านสินค้าและบริการ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านกายภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามรูปแบบธุรกิจ ประเภทของธุรกิจ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ จำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจ และจำนวนพนักงานบัญชี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ และความคิดเห็นต่อการใช้บริการข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ
 - 1) รูปแบบของธุรกิจ
 - 2) ประเภทของธุรกิจ
 - 3) ทุนจดทะเบียน
 - 4) ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ
 - 5) จำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจ
 - 6) จำนวนพนักงานบัญชี

ความคิดเห็นต่อการใช้บริการ

- 1) ประเภทของการใช้บริการ
- 2) การเปลี่ยนสำนักงานที่ใช้บริการ
- 3) วิธีการหาข้อมูลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชี
- 4) เหตุผลที่ใช้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชี
- 5) ลักษณะสำคัญของสำนักงานบริการรับทำบัญชี

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของ

ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี ด้าน

- ด้านสินค้าและบริการ
- ด้านราคา
- ด้านสถานที่
- ด้านการส่งเสริมการตลาด
- ด้านบุคลากร
- ด้านกระบวนการ
- ด้านกายภาพ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 14,154 องค์กร ที่จดทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 390 องค์กร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ และความคิดเห็นต่อการใช้บริการเป็น คำตอบแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการ เป็น คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ ระดับ ความสำคัญมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยจะติดต่อกับธุรกิจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เข้าจัดเก็บ แล้วรอรับแบบสอบถามคืน และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 390 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามว่าสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ และความคิดเห็นต่อการใช้บริการ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้าน และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการ โดยใช้สถิติการทดสอบ t - test และ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ

ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่เป็นห้างหุ้นส่วน ร้อยละ 53.85 บริษัทจำกัด ร้อยละ 46.15 ประเภทของธุรกิจส่วนใหญ่เป็นธุรกิจซื้อขายสินค้า ร้อยละ 43.59 รองลงมาคือธุรกิจบริการ ร้อยละ 36.15 และธุรกิจอุตสาหกรรม ร้อยละ 20.26 มีเงินทุนจดทะเบียนส่วนใหญ่มีน้อยกว่า 5 ล้านบาท ร้อยละ 62.56 รองลงมา มีเงินทุนจดทะเบียนระหว่าง 5 – 10 ล้านบาท ร้อยละ 26.41 และ 10 ล้านบาทขึ้นไป ร้อยละ 11.03 มีระยะเวลาดำเนินธุรกิจ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3 – 5 ปี ร้อยละ 50.26 รองลงมาอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 26.67 น้อยกว่า 3 ปี ร้อยละ 14.87 และ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 8.20 จำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10 – 20 คน ร้อยละ 38.97 รองลงมา ระหว่าง 21 – 30 คน ร้อยละ 30.77 น้อยกว่า 10 คน ร้อยละ 16.67 ระหว่าง 31 – 40 คน ร้อยละ 8.46 และ 40 คนขึ้นไป ร้อยละ 5.13 จำนวนพนักงานบัญชีส่วนใหญ่มี 3 คน ร้อยละ 40.03 รองลงมา มี 2 คน ร้อยละ 26.15 มี 1 คน ร้อยละ 17.18 มี 4 คน ร้อยละ 8.97 และ 5 คนขึ้นไป ร้อยละ 6.67 ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในด้านการจัดทำบัญชี ร้อยละ 54.10 ด้านการสอบบัญชี ร้อยละ 21.03 ด้านที่ปรึกษาทางด้านบัญชีและภาษีอากร ร้อยละ 13.85 และวางระบบบัญชีและวางแผนทางการเงิน ร้อยละ 11.02 การเปลี่ยนสำนักงานบัญชีที่ใช้บริการส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนสำนักงาน ร้อยละ 70.26 และเปลี่ยน ร้อยละ 29.74 มีวิธีการหาข้อมูลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีจากคำแนะนำจากผู้อื่นที่เคยใช้บริการ ร้อยละ 48.21 รองลงมาคือจัดหาเอง ร้อยละ 22.05 จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องแนะนำ ร้อยละ 18.46 จากการโฆษณา ร้อยละ 6.15 และจากการติดต่อโดยตรงจากสำนักงานบริการรับทำบัญชี ร้อยละ 5.13 เหตุผลสำคัญที่ผู้ประกอบการใช้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชีส่วนใหญ่ต้องการรับบริการด้านภาษีอากร ร้อยละ 72.82 รองลงมาคือไม่มีความรู้ด้านการบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี ร้อยละ 16.67 ในสำนักงานไม่มีพนักงาน

บัญชีโดยตรง ร้อยละ 5.38 และไม่มีเวลาทำบัญชี ร้อยละ 5.13 และลักษณะสำคัญของสำนักงานบริการรับทำบัญชีที่พอใจที่สุดส่วนใหญ่คือต้องมีความน่าเชื่อถือ ร้อยละ 79.23 รองลงมาคือมีมาตรฐานการให้บริการ ร้อยละ 8.97 ตองสนองความต้องการของลูกค้า ร้อยละ 6.67 และมีความรอบคอบและรวดเร็ว ร้อยละ 5.13

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชี

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสินค้าและบริการมีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมาคือปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนปัจจัยที่อยู่ในระดับมากได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.38$) ปัจจัยด้านสถานที่ ($\bar{X} = 4.22$) ปัจจัยด้านกายภาพ ($\bar{X} = 4.21$) ปัจจัยด้านราคา ($\bar{X} = 4.13$) และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

1. รูปแบบของธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีรูปแบบธุรกิจต่างกันมีเหตุผลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการสินค้าและบริการ ด้านราคา และด้านกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกิจการห้างหุ้นส่วนให้ความสำคัญมากกว่าบริษัท

2. ประเภทของธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีประเภทธุรกิจต่างกันมีเหตุผลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการสินค้าและบริการ ด้านบุคลากร และด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยธุรกิจซื้อขายสินค้าให้ความสำคัญมากกว่าธุรกิจบริการและธุรกิจอุตสาหกรรม

3. ทุนจดทะเบียน พบว่า ผู้ประกอบการที่มีทุนจดทะเบียนต่างกันมีเหตุผลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการสินค้าและบริการ ด้านราคา และด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกิจการที่มีทุนจดทะเบียนระหว่าง 5 – 10 ล้านบาทให้ความสำคัญมากกว่ากิจการที่มีทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 5 ล้านบาทและ 10 ล้านบาทขึ้นไป

4. ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาดำเนินธุรกิจต่างกันมีเหตุผลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการสินค้าและบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกิจการที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจระหว่าง 3 – 5 ปี ให้ความสำคัญมากที่สุด

5. จำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจต่างกันมีเหตุผลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการสินค้าและบริการ และด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกิจการที่มีพนักงานทั้งหมดอยู่ระหว่าง 10 – 20 คนให้ความสำคัญมากที่สุด

6. จำนวนพนักงานบัญชี พบว่า ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงานบัญชีต่างกันมีเหตุผลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีพบว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจในรูปแบบห้างหุ้นส่วน ที่เป็นธุรกิจซื้อขายสินค้า มีเงินทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 5 ล้านบาท ดำเนินธุรกิจมาแล้วระหว่าง 3 – 5 ปี มีพนักงานทั้งหมดในกิจการระหว่าง 10 – 20 คน มีพนักงานบัญชีจำนวน 3 คน ส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในด้านการจัดทำบัญชี ไม่เปลี่ยนสำนักงานบัญชีที่ใช้บริการ มีวิธีการหาข้อมูลในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีจากคำแนะนำจากผู้อื่นที่เคยใช้บริการ เหตุผลสำคัญที่ผู้ประกอบการใช้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชีส่วนใหญ่ต้องการรับบริการด้านภาษีอากร และลักษณะสำคัญของสำนักงานบริการรับทำบัญชีที่พอใจที่สุด ส่วนใหญ่คือต้องมีความน่าเชื่อถือ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสินค้าและบริการมีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านราคา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยหลาย ๆ ด้านมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีเพื่อให้ธุรกิจสามารถส่งงบการเงินได้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการบัญชี ตลอดจนนำส่งภาษีต่อกรมสรรพากรได้อย่างถูกต้อง ทุกประเภท ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบอพิศ นุดานอก (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมาพบว่าผู้ใช้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชีให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสินค้าและบริการได้แก่ ความแม่นยำของงานบัญชี ความถูกต้องในการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านราคาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าให้ความสำคัญกับอัตราค่าบริการเหมาะสมกับงาน และปัจจัยด้านสถานที่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าให้ความสำคัญมากกับพนักงานมีความรู้ความสามารถในภาษีอากร ปัจจัยด้านกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าให้ความสำคัญมากกับการบันทึกทรายนการและจัดทำงบการเงินด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งปัจจัยต่างๆ สอดคล้องกับทฤษฎีการบริการของศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) ซึ่งกล่าวถึงบริการว่ามีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์การตลาดสำหรับการบริการประเภทไม่สามารถจับต้องได้ คือ การบริการไม่สามารถมองเห็นหรือเกิดความรู้ได้ก่อนที่จะซื้อ ดังนั้นผู้ขายต้องบริการจัดหาสิ่งต่อไปนี้เป็นหลักประกันให้ผู้ซื้อสามารถตัดสินใจซื้อได้เร็วขึ้น คือ สถานที่ (Place) ต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความสะดวกให้กับผู้ที่มาติดต่อใช้บริการ บุคคล (People) พนักงานที่ขายบริการต้องมีการแต่งตัวที่เหมาะสม บุคลิกดี หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใส พุดจาไพเราะเพื่อให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ และเกิดความเชื่อมั่นว่าบริการที่ใช้จะดีด้วย เครื่องมือ (Equipment) อุปกรณ์ภายในสำนักงานจะต้องทันสมัยมีประสิทธิภาพ มีการให้บริการที่รวดเร็วเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจ ราคา (Price) การกำหนดราคาการให้บริการควรเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจนและง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบรูปแบบของธุรกิจ ประเภทธุรกิจ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ จำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจ และจำนวนพนักงานบัญชี โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นจำนวนพนักงานทั้งหมดของธุรกิจโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยหลายๆ ด้านมีผลต่อ การเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชี โดยเฉพาะด้านสินค้าและบริการ ความมีชื่อเสียง ความถูกต้องแม่นยำของงานบัญชี การให้คำปรึกษาด้านบัญชี การจัดทำภาษีทุกประเภท การให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ ความรู้ความสามารถของผู้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชี รวมไปถึงการมีอัตราค่าบริการที่

เหมาะสมกับผลงาน พนักงานมีความรู้ความสามารถในงาน การมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ พนักงานอย่างชัดเจน ตลอดจนเอกสารที่ได้รับกลับคืนมาจัดหมวดหมู่เป็นระเบียบใส่แฟ้มอย่างดี ซึ่งสอดคล้อง กับทฤษฎีของอูดีย์ จาตุรงค์กุล (2546) ซึ่งกล่าวถึงการจัดจำหน่ายบริการต้องพิจารณาบริการให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของบริการและบริการต้องมีคุณภาพ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี ซึ่งผู้มีหน้าที่ จัดทำบัญชีต้องทำบัญชีให้ถูกต้องตามกฎหมายและตรงต่อความเป็นจริง ยังสอดคล้องกับธรรมศักดิ์ รัชชธรรม รัช (2546) ได้ศึกษาส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการในจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ด้าน ผลผลิตกันท์ ด้านช่องทางการจำหน่าย ด้านบุคลากร และด้านราคา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของไพสิฐ นิกายจันกุล (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบริการรับทำ บัญชีของบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีโดยรวมและ จำแนกตามรูปแบบธุรกิจจดทะเบียน มูลค่าสินทรัพย์ รายได้รวมและคุณวุฒิอยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- ธรรมศักดิ์ รัชชธรรมรัช. (2546). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกสำนักงานบัญชีของ ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- ไพสิฐ นิกายจันกุล. (2544). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบริการรับทำ บัญชีของบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนในเขตเทศบาลนครอุดรธานี. การศึกษาปัญหาพิเศษ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บอพิศ บุคดานอก. (2547). ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบริการรับทำบัญชีในเขตอำเภอ เมืองจังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาปัญหาพิเศษ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : ชีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- อูดีย์ จาตุรงค์กุล. (2546). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของแรงงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี

Factors Causing an Accident of Manufacture Industrial Workers in Pathumthani Province

พินิจ แก้วเกษตรกรณ์

สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

6/999 ซ.พลโยธิน 52 เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220

โทรศัพท์ : 0-2972-7200 โทรสาร : 0-2972-7751 Email: phinitk@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของแรงงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี ในด้านการจัดการ ด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย และด้านสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัย จำแนกตามตำแหน่งงาน รูปแบบกิจการ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาดำเนินกิจการ และจำนวนพนักงานในกิจการ ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 370 กิจการ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-Test, F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของแรงงานในอุตสาหกรรมการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัยเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการเกิดอุบัติเหตุ รองลงมาคือปัจจัยด้านการจัดการ และด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบพบว่ารูปแบบกิจการ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาดำเนินกิจการ และจำนวนพนักงานในกิจการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นตำแหน่งงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : อุบัติเหตุ, อุตสาหกรรมการผลิต

ABSTRACT

The purposes of this research was to study factors causing an accident of manufacture industrial workers in Pathumthani province. The study was considered management, risky operation, risky work of which were classified by type of job / position, type of business, register capital, period of operation, number of employee. The sample groups were 390 firms who answered and returned the questionnaires. The collected data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test and followed by Scheffe's method. The results of study were

found that the most importance factors caused an accident were risky work, followed by management, and risky operation respectively. In addition, found that the sample groups were difference in type of business, register capital, period of operation, and number of employee who also had different factors causing an accident of manufacture industrial workers which were significant at .05 level, exception type of job / position were non significant.

Keywords: Accident, Manufacturing

บทนำ

อุบัติเหตุคือปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันและไม่ได้วางแผนไว้ ทำให้มีการบาดเจ็บแก่บุคคลและเกิดการเสียหายแก่ทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดการสูญเสียแก่ส่วนตัวและส่วนรวมได้ อุบัติเหตุทุกประเภททำให้ลดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน นอกจากนั้นยังเป็นดัชนีแสดงให้เห็นว่ามีบางอย่างผิดปกติ เพราะอุบัติเหตุมักเกิดจากความบกพร่องในการจัดการในส่วนที่เกี่ยวกับพนักงาน วัสดุ กระบวนการ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความบกพร่องเหล่านี้ย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเป็นผลมาจากการด้อยประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งยังทำให้พนักงานทุกคนรู้สึกวิตกกังวล และถ้าเกิดอุบัติเหตุมากขึ้นโดยไม่มีมาตรการแก้ไขและป้องกัน พนักงานจะรู้สึกว่าการที่ตนเองไม่สนใจความเป็นอยู่ของพนักงาน ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานทุกคนสูญเสียความมั่นใจและขาดความเอาใจใส่ในการทำงานในที่สุด แต่ถ้าองค์กรให้ความสำคัญและหาทางแก้ไขป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น จะส่งผลให้พนักงานทุกคนมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ตลอดจน ทำให้พนักงานรู้สึกภูมิใจที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความรู้สึกผูกพันกับองค์กรนั้น และจะพยายามทำให้องค์กรได้รับประโยชน์ในทุกวิถีทาง

องค์การสหประชาชาติในประเทศไทยก็ให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอุตสาหกรรม โดยจัดให้มีหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุอันตรายและความปลอดภัยคือกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานทุกประเภทมีหน้าที่กระทำการที่ประกาศไว้ในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุอันตรายจากเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องเคลื่อนย้าย หีบยก หรือลำเลียงวัสดุ ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องจักรใดที่ผู้ผลิต ได้คิดเครื่องป้องกันอันตรายไว้เพื่อความปลอดภัย จะต้องดูแลรักษาเครื่องป้องกันอันตรายของเครื่องจักรดังกล่าว ให้อยู่ในสภาพที่ดีอย่างนั้นเสมอ นอกจากนั้นชิ้นส่วนของเครื่องจักรที่มีการเคลื่อนไหวอันอาจจะเป็นอันตรายต้องมีเครื่องป้องกันอันตรายที่มั่นคงแข็งแรง และห้ามถอดย้ายเครื่องป้องกันอันตรายในขณะที่เครื่องจักรมีการเคลื่อนไหว รวมถึงทางบริษัทจะต้องจัดอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับงานที่พนักงานปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอุบัติเหตุอันสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติงานนั้น นอกจากนี้แล้วทางกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมยังมีบทบาทในการคุ้มครองแรงงานไทยทางด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานด้วย กล่าวคือในสถานประกอบการต้องมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ลูกจ้างใช้จะต้องมีสภาพดีและปลอดภัยในการทำงาน หากพนักงานตรวจแรงงานพบว่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ลูกจ้างใช้จะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ลูกจ้างจะมีอำนาจสั่งให้นายจ้างหยุดการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน

เป็นการชั่วคราวได้ จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและเป็นเขตปริมณฑล เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมไม่ไกลกรุงเทพมหานคร มีเส้นทางคมนาคมสะดวก ทำให้ภาคเอกชนมาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ซึ่งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นธุรกิจที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา เนื่องจากยังต้องหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดในการปฏิบัติงานของพนักงานมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งจะส่งผลดีต่อตัวพนักงานผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนเกิดผลสัมฤทธิ์ในนโยบายด้านความปลอดภัย นอกจากนี้ความสำเร็จส่วนหนึ่งจะช่วยให้เกิดขวัญกำลังใจของพนักงานอีกด้วย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุ
2. แนวคิดและพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุ
3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี ด้านการจัดการ ด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย และด้านสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามตำแหน่งงาน รูปแบบกิจการ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาดำเนินกิจการ และจำนวนพนักงานในกิจการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกิจการ
 - 1.1 ตำแหน่งงาน
 - 1.2 รูปแบบกิจการ
 - 1.3 ทุนจดทะเบียน
 - 1.4 ระยะเวลาดำเนินกิจการ
 - 1.5 จำนวนพนักงานในกิจการ
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี ในด้านการจัดการ ด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย และด้านสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิต SMEs จังหวัดปทุมธานี ที่ขึ้น

ทะเบียนกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวน 4,718 กิจการ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 370 กิจการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกิจการ เป็นคำตอบแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ ระดับความสำคัญมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยจะติดต่อกับธุรกิจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เข้าจัดเก็บแล้วรอรับแบบสอบถามคืน และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามว่าสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้าน และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติการทดสอบ t - test และ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกิจการ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของกิจการส่วนใหญ่ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบุคคล ร้อยละ 45.13 รองลงมาคือตำแหน่งผู้จัดการทั่วไป ร้อยละ 37.84 และหุ้นส่วนผู้จัดการ/กรรมการผู้จัดการ ร้อยละ 17.03 รูปแบบกิจการส่วนใหญ่เป็นกิจการห้างหุ้นส่วน ร้อยละ 57.03 และเป็นบริษัท ร้อยละ 42.97 ทุนจดทะเบียนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5 – 20 ล้านบาท ร้อยละ 43.78 รองลงมาคือน้อยกว่า 5 ล้านบาท ร้อยละ 30.81 และ 20 ล้านบาทขึ้นไป ร้อยละ 25.41 ระยะเวลาดำเนินกิจการส่วนใหญ่ 3 – 5 ปี ร้อยละ 45.95 รองลงมาคือ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.81 และน้อยกว่า 3 ปี ร้อยละ 23.24 จำนวนพนักงานในกิจการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10 – 30 คน ร้อยละ 49.19 รองลงมาคือน้อยกว่า 10 คน ร้อยละ 27.84 และ 30 คนขึ้นไป ร้อยละ 22.97

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาอยู่ในระดับมากคือด้านการจัดการ ($\bar{X} = 4.32$) และด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

2.1 ตำแหน่งงาน พบว่า กิจกรรมที่ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในโรงงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้จัดการฝ่ายบุคคลให้ความสำคัญมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 รูปแบบกิจการ พบว่า กิจกรรมที่มีรูปแบบต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในโรงงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

2.3 ทุนจดทะเบียน พบว่า กิจกรรมที่มีทุนจดทะเบียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในโรงงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกิจกรรมที่มีทุนจดทะเบียน 5 – 20 ล้านบาทให้ความสำคัญมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.4 ระยะเวลาดำเนินกิจการ พบว่า กิจกรรมที่มีระยะเวลาดำเนินกิจการต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในโรงงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกิจกรรมที่ดำเนินมาแล้ว 3 – 5 ปีให้ความสำคัญมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.5 จำนวนพนักงานของกิจการ พบว่า กิจกรรมที่มีจำนวนพนักงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในโรงงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของกิจการส่วนใหญ่ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบุคคล รูปแบบกิจการเป็นกิจการห้างหุ้นส่วน มีทุนจดทะเบียนอยู่ระหว่าง 5 – 20 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินกิจการอยู่ระหว่าง 3 – 5 ปี และมีจำนวนพนักงานในกิจการอยู่ระหว่าง 10 – 30 คน

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาอยู่ในระดับมากคือ ด้านการจัดการ และด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกกิจการให้ความสำคัญกับการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานระหว่างการทำงาน การให้ความสำคัญกับสภาพของงานที่ปฏิบัติงานของพนักงาน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับงานที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับอนุชน วรินทร์เสถียร (2540) ได้ทำการศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้างในอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะเครื่องจักรและ

อุปกรณ พบว่าปัจจัยด้านระบบการบริหารงานความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับการประสบอุบัติเหตุ ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดของระบบการบริหารงานความปลอดภัยในแต่ละด้านพบว่า ด้านการอบรมและสอบสวนอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์กับการประสบอุบัติเหตุของพนักงาน และสอดคล้องกับอุทธรณ์ ศรีหนองโคตร (2540) ได้ทำการศึกษาการลดอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมพบว่าสภาพโรงงานที่มีการปรับปรุงให้มีสภาพที่ปลอดภัยต่อการทำงานตลอดจนการอบรมให้ความรู้แก่พนักงานจะช่วยป้องกันอุบัติเหตุ

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของคณาจารย์ในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นตำแหน่งงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุของคณาจารย์ การมีการบริหารจัดการ มีกฎและมาตรฐานด้านความปลอดภัยเพื่อให้พนักงานปฏิบัติตามกฎ ความปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติงานของท่าน การให้ความสำคัญกับสภาพเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน สภาพการจัดพื้นที่ในการทำงาน สภาพแสงสว่าง เสียง อากาศที่ถ่ายเทในพื้นที่ ตลอดจนการตรวจป้องกัน แก๊ส ฝุ่น ควัน ทราย ทั้งนี้สอดคล้องกับชัชวาล เต็กจินดา (2541) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานระดับต่าง ๆ ในโรงงานแยกก๊าซธรรมชาติเกี่ยวกับระบบและกิจกรรมด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย กรณีศึกษาโรงแยกก๊าซธรรมชาติ จังหวัดระยอง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีพนักงานที่ศึกษาทั้งสิ้น 175 คน ผลการศึกษาพบว่าอุปกรณป้องกันภัยส่วนบุคคลมีผลต่อการป้องกันอุบัติเหตุ ทำให้นำไปสู่ความปลอดภัยยิ่งขึ้น ยังสอดคล้องกับสมชาย ระมาศ (2541) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยของพนักงานในโรงงานแยกก๊าซธรรมชาติจังหวัดระยอง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยได้แก่ระดับการศึกษา รายได้ และการบริหารความปลอดภัยของโรงงานแยกก๊าซระยอง และสอดคล้องกับโกวิทช์ บุญมีพงศ์ (2541) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคและสนับสนุนทางสังคมในการส่งเสริมพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของคณาจารย์ในสถานประกอบการการผลิตผลิตภัณฑ์จากโลหะเครื่องจักรและอุปกรณจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทช์ บุญมีพงศ์. (2541). การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคและสนับสนุนทางสังคมในการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของคณาจารย์ในสถานประกอบการการผลิตผลิตภัณฑ์จากโลหะเครื่องจักรและอุปกรณจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัชวาล เต็กจินดา. (2541). ความคิดเห็นของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงงานแยกก๊าซธรรมชาติเกี่ยวกับระบบและกิจกรรมด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย กรณีศึกษาโรงแยกก๊าซธรรมชาติจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมชาย ระมาศ. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยของพนักงานในโรงงานแยกก๊าซธรรมชาติระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- อนุชน วรินทร์เสถียร. (2540). การศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้างใน
อุตสาหกรรมการผลิต ผลิตภัณฑ์โลหะเครื่องจักรและอุปกรณ์. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุฤทธิ์ ศรีหนองโคตร. (2540). การลดอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตร์
มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การประเมินประสิทธิผลและผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคลากรต่อโครงการเพิ่มขีด

ความสามารถสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสร้างเสริมสุขภาพ

วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

The evaluate of effectiveness and perception impact of people toward an empowerment project to health promotion for private higher education,

Lampang Inter-tech College.

ดวงพร พุทธวงศ์ (Daungporn Puttawong)¹ กุลวรรณ โสทธิกุล (Kullawan Sothikul)²

ยุทธ ใจกันทา (Yuth Jaikantha)³

¹ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนา วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง 173/1 ถ.พหลโยธิน ต.ชมพู อ.เมือง จ.

ลำปาง 52100 E-mail : dputtawong@hotmail.com

²อาจารย์ประจำ สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง 173/1 ถ.พหลโยธิน

ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 E-mail : jaja_69@hotmail.com

³อาจารย์ประจำ สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง 173/1 ถ.พหลโยธิน

ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 E-mail : rungcare55@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโครงการเพิ่มขีดความสามารถสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสร้างเสริมสุขภาพ และประเมินประสิทธิผลของโครงการและผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคลากรวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง การเก็บข้อมูลอาศัยระเบียบวิธีวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ผลการศึกษาจากการประเมินผลตามประเด็นสำคัญๆ ใน 3 ด้าน สรุปได้ว่า (1) สภาพปัจจุบันของโครงการ มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีแผนงาน/โครงการที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน และมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามแผนงาน (2) ประสิทธิภาพและผลกระทบของโครงการ โดยการประเมินจากความสำเร็จของโครงการและประสิทธิผลและผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคลากรและนักศึกษาต่อโครงการ พบว่าอยู่ในระดับดี และหากสรุปการประเมินตามตัวชี้วัดของโครงการ ทั้งตัวชี้วัดเชิงระบบและตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ พบว่าโครงการสามารถบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด และยังพบอีกว่าโครงการนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม แก่บุคลากรและนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำปางเป็นอย่างมาก และ (3) แนวทางในการบริหารโครงการต่อการรับรู้การสร้างเสริมสุขภาพในอนาคต ทำได้โดยการสนับสนุนกิจกรรมเช่นนี้ให้เกิดขึ้นภายใต้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำสำคัญ : สถาบันอุดมศึกษาเอกชน การสร้างเสริมสุขภาพ การประเมินประสิทธิผล การรับรู้ภาวะสุขภาพ

ABSTRACT

This research study aim to analyze the current situation of empowerment project to health promotion for the private higher education. And also aim to evaluate project effectiveness and perception impact of Lampang Inter-Tech College's staff. The data collection methodology were based on both qualitative and quantitative. The conclusion finding from key performance evaluation in 3 indicators were found that (1) The project management structure has been apparent, the project planning has been common understood and the activities were carried out according to planning. (2) Effectiveness and impact on the project were evaluated from project success and perception impact evaluation of LIT's staff which in good level. The evaluation of project indicator both in systematic indicators and outcome indicators were concluded that, the project were achieved by indicators. Besides found that this project were usefulness for a health promotion knowledge in physical, mental, wisdom and social to the private higher education's staff in Lampang province. (3) The suggestion of project management approach for health promotion in the future were that, the government should be support the same activity ongoing by under the cooperation with various departments.

Key word : Private higher education, Health improvement, Effectiveness evaluation, Health perception

บทนำ

โครงการเพิ่มขีดความสามารถสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสร้างเสริมสุขภาพ เป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประเด็น คือ (1) เพื่อให้หน่วยบริหารโครงการและติดตามชุดโครงการของวิทยาลัยราชพฤกษ์ สามารถระดมทรัพยากรและความเชี่ยวชาญไปจุดประกายและเสริมความสามารถให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร และ (2) เพื่อสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร โดยผ่านการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ตั้งแต่การค้นหาคำปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล จนไปสู่การแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรภายในสถาบัน โดยมีสถาบันการศึกษาเอกชนที่เข้าร่วมโครงการ 10 สถาบัน ประกอบด้วย วิทยาลัยราชพฤกษ์ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยเซาร็อสท์บางกอก มหาวิทยาลัยชนบุรี มหาวิทยาลัยปทุมธานี วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง วิทยาลัยนครราชสีมา มหาวิทยาลัยอีสาน วิทยาลัยดาปี และมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ในฐานะสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจ 4 ด้าน โดยมีภารกิจหลักที่สำคัญคือ การพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ตลอดจนการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือและสร้างความเข้มแข็งแก่บุคคลในองค์กรและชุมชน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ แต่

ปัจจุบันพบว่า ทั้งภายในและภายนอกสถาบันมีปัจจัยเสี่ยงมากมายที่ส่งผลต่อสุขภาวะของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร อาทิ อุบัติเหตุการจราจร การขาดการออกกำลังกายที่เหมาะสม ความเครียด โภชนาการ การพนัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด เพศสัมพันธ์ มลภาวะทางอากาศ มลภาวะทางเสียง เป็นต้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ซึ่งเป็นหนึ่งในสถาบันที่เข้าร่วมในโครงการ เพิ่มขีดความสามารถ ฯ จะต้องจัดการศึกษาด้านสุขภาวะ และการสร้างเสริมสุขภาวะให้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากร โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ เจตคติ พฤติกรรม วิถีชีวิตของนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรของวิทยาลัย ฯ ให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน เพื่อให้บัณฑิตของวิทยาลัยฯ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพเข้าสู่สังคม ชุมชน และประเทศชาติ ทั้งด้านความสามารถทางสมอง ความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ การปลูกฝังลักษณะนิสัยในด้านคุณภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างเสริมสุขภาวะให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาและบุคลากรในสถาบัน ตลอดจนบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างทรัพยากรบุคคลให้มีสุขภาพดีครบใน 4 มิติ ได้แก่ กาย จิต สังคม และปัญญา ซึ่งทรัพยากรบุคคลจะมีความเข้มแข็ง จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมศักยภาพและขีดความสามารถของบุคคลในองค์กรและชุมชน โดยเฉพาะการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีแก่บุคลากร นักศึกษา และบุคลากรในชุมชนให้มีสุขภาพที่ดี ที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ด้วยเหตุดังกล่าว ภายใต้โครงการเพิ่มขีดความสามารถสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสร้างเสริมสุขภาพ ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาคมทุกระดับในองค์กร โดยใช้กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่ 1) การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการหลัก (หน่วยบริหารจัดการ : วิทยาลัยราชพฤกษ์) 2) การลงนามความร่วมมือ (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับ สสส. 3) การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการของแต่ละสถาบัน 4) การลงนามสัญญาระหว่างสถาบันกับหัวหน้าหน่วยบริหารโครงการ 5) การสร้างการรับรู้ของบุคลากรในองค์กร โดยรายงานให้สภาสถาบันและคณะกรรมการผู้บริหารขององค์กร และประชาคมทุกระดับในองค์กร 6) การทำแผนการสร้างเสริมสุขภาพของสถาบันแต่ละแห่ง โดยจัดประชุมระดมความคิดของประชาคม (นักศึกษา บุคลากร ทุกระดับ) โดยมีแผนการดำเนินงานกิจกรรม 3 ด้าน คือ กิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ และกิจกรรมการประเมินผลภายใน 7) การรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนัก และรับทราบแผนการสร้างเสริมสุขภาพที่ต้องนำมาดำเนินงานและปฏิบัติงานตามแผน 8) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ ในสถาบัน 9) การรายงานความก้าวหน้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากได้ดำเนินการไปแล้วทุก 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน 10) การสรุปผลงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ (หลังจากดำเนินงานไปแล้ว 12 เดือน) และจัดทำแผนการดำเนินงานปีถัดไป และ 11) การรายงานการประเมินสังเคราะห์องค์ความรู้ของแต่ละสถาบัน

การประเมินผล เป็นกิจกรรมสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลายประการ อาทิ (1) เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิกโครงการ (2) เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ (3) เพื่อปรับปรุงงาน (4) เพื่อศึกษาทางเลือกในการปฏิบัติงาน และ

(5) เพื่อขยายผล (สมพิศ สุขแสน, 2545) ซึ่งในการประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินประสิทธิผลของ โครงการ ตาม เป้าหมายและตัวชี้วัด โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) ของ Stufflebeam (อ้างใน อนุรักษ์ ปัญญาวิวัฒน์, มปป.) ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัดเชิงระบบและตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ และการประเมินผลกระทบต่อการ รับรู้ในระดับบุคคลและระดับองค์กรของ โครงการฯ ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงถูกจัดทำขึ้น เพื่อติดตามและ ประเมินผลความสำเร็จและผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลและองค์กรของโครงการเพิ่มขีดความสามารถฯ โดยผู้ ประเมินภายใน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาโครงการ ดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโครงการฯ เพิ่มขีดความสามารถสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สร้างเสริมสุขภาพ
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการ และผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคลากรวิทยาลัยอินเตอร์ เทคกล้าปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินผลการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในครั้งนี้ ใช้วิธีการประเมินผลแบบผสมผสาน (Mixed Method Evaluation Research) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี และใช้ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูล เชิงคุณภาพ การนำเสนอจำแนกเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียด คือ (1) ข้อมูลและแหล่งข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ประกอบด้วย เอกสาร /หลักฐานของโครงการ ประกอบด้วย ข้อมูลจาก เอกสารโครงการ และสื่อต่างๆ ได้แก่ ข้อเสนอแผนงานโครงการ รายงานความก้าวหน้าโครงการ รายงานการวิจัย รายงานการประเมินโครงการและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ รวมทั้งเว็บไซต์ของ สสส. และองค์กร เครือข่าย เป็นต้น 2) แหล่งข้อมูลจากบุคคล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโครงการ จำนวน 13 คน กลุ่มผู้รับบริการจากโครงการ จำนวน 650 คน ประกอบด้วย อาจารย์และเจ้าหน้าที่ จำนวน 50 คน และนักศึกษา จำนวน 600 คน 2. กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การตรวจเยี่ยม และสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโครงการ เจ้าหน้าที่ รับผิดชอบโครงการ และผู้รับบริการจากโครงการ จำนวน 10 คน (2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบ บันทึกรวบรวมข้อมูลสำหรับการสังเคราะห์ข้อมูล แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม (3) การเก็บ รวบรวมข้อมูล โดยการรวบรวมเอกสาร หลักฐาน และรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การคัดลอกสถิติ ข้อมูลโครงการและผู้รับบริการ การสังเกตการณ์การทำกิจกรรมในพื้นที่เป้าหมายในแต่ละโครงการ การสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก ผู้บริหารโครงการและผู้รับผิดชอบในการบริหารโครงการ ผู้ประสานงาน และคณะทำงาน (4) การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับข้อมูลเชิง คุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ วิทยาลัยอินเตอร์เทคกล้าปาง ได้ตั้งชื่อโครงการดังกล่าวว่า “โครงการวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ” ภายใต้กรอบการดำเนินงานที่คณะกรรมการและคณะทำงานที่ถูกแต่งตั้งขึ้นได้วางแผนไว้ และเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตรงกับประเด็นสำคัญในการวิจัยประเมินผลครั้งนี้ จึงสรุปผลการประเมินตามประเด็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโครงการ โดยการพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้าง

คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ การพิจารณาความเหมาะสมของการบริหารจัดการแผนงานในรูปแบบของคณะกรรมการบริหารโครงการ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจากทุกสภาพเป็นสภาวะ และปัญหา/อุปสรรคของการดำเนินงาน สรุปผลได้ดังนี้

1.1 โครงสร้างของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ กรรมการฝ่ายดำเนินกิจกรรม กรรมการฝ่ายติดตามและประเมินผลภายใน และ กรรมการฝ่ายเลขานุการ (การเงิน/บัญชี) กรรมการแต่ละฝ่ายจะมีสมาชิกฝ่ายละ 3 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนคณาจารย์จากคณะวิชาต่างๆ ได้แก่ คณะบัญชี คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะศิลปศาสตร์ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากอธิการบดี

1.2 การพิจารณาความเหมาะสมของการบริหารจัดการแผนในรูปแบบของคณะกรรมการบริหารโครงการ ซึ่งการวางแผนและบริหารจัดการแผนการดำเนินงานโครงการ เป็นภาระหน้าที่หลักของคณะกรรมการบริหารโครงการหรือคณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสถาบัน/ระดับคณะ/สาขาในวิทยาลัย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษา ซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนนี้พบว่า ไม่มีการดำเนินการ นั่นคือไม่มีการทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ

1.2.1 การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ในด้านการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้และการจัดการความรู้ การสนับสนุนกระบวนการ และการสนับสนุนการขับเคลื่อนสู่สังคม โดยผลการดำเนินงานตามขั้นตอนการวางแผนของคณะกรรมการ เริ่มตั้งแต่การเตรียมการ การดำเนินงาน สรุปและรายงานผล การดำเนินงานดังกล่าวสามารถสรุปผลได้ดังนี้ 1) การเตรียมการ วิทยาลัยฯ ได้จัดตั้งทีมงานโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โดยมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานสภาวะของนักศึกษาและบุคลากร เพื่อนำไปสู่การค้นหาปัญหาและดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรภายในวิทยาลัย ตลอดจนการกำหนดกรอบแผนงานและระบบงานที่ต้องเป็นไปตามสภาพข้อมูลและบริบทของวิทยาลัย ทั้งยังเข้าร่วมการประชุมภายนอกกับหน่วยบริหารโครงการ และจัดประชุมภายในวิทยาลัยกับคณะกรรมการและคณะทำงานในฝ่ายต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 2) การดำเนินงาน วิทยาลัยฯ ได้แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานโครงการแบ่งเป็น 4 ฝ่าย ประกอบด้วย กรรมการฝ่ายการจัดกิจกรรมโครงการ กรรมการฝ่ายการประชาสัมพันธ์ กรรมการฝ่ายการประเมินผลและติดตาม และกรรมการฝ่ายเลขานุการ (การเงิน /บัญชี) โดยกิจกรรมที่วิทยาลัยฯ วางแผนดำเนินการทั้งสิ้น 8 กิจกรรม แต่สามารถดำเนินการได้เพียง 6 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 75.0 เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและบุคลากร และทั้ง 6 กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ได้รับการประเมินผล ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินการอย่างใกล้ชิด ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ วิทยาลัยฯ ได้ตระหนักในการสร้างการรับรู้แก่บุคลากรและนักศึกษา จึงจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ ค่อนข้างหลากหลายและมีรูปแบบที่เหมาะสม นอกจากนั้นการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับก็เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ได้วางแผนไว้ 3) สรุปและรายงานผล วิทยาลัยฯ ได้

วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินงาน โครงการวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ สามารถสรุปการประเมินความสำเร็จของโครงการจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้งในระดับผู้บริหาร โครงการ ระดับสถาบัน คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาของวิทยาลัยฯ โดยพบความสำเร็จของการปฏิบัติกิจกรรมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) และสรุปการประเมินประสิทธิผลและผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคลากรและนักศึกษาต่อโครงการฯ จากการตอบแบบสอบถาม แก่คณะกรรมการ โครงการและผู้เข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมการประเมินอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84)

1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจากทุกภาวะเป็นสุขภาวะ ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา หรือทางจิตวิญญาณ ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนกลุ่มใหญ่ที่มีการปรับตัวผ่านช่วงวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นช่วงที่มีการเรียนรู้ นั่นคือ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิต เป็นช่วงวัยที่ควรส่งเสริมให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีในทุกๆ ด้าน ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานพฤติกรรมสุขภาพในวัยผู้ใหญ่ต่อไป จึงควรต้อง สร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อการสร้างเสริมสุขภาพของตนเองให้แก่ศึกษา โดยให้มีการจัดการกับความเครียด มีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีโภชนาการที่ดี ไม่ใช่สารเสพติด (ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มแอลกอฮอล์) มีการปฏิบัติตามกฎจราจร และไม่ ควรมีเพศสัมพันธ์ ก่อนเวลาอันควร (ฉลองรัฐ อินทรีย์ และพรทิพย์ อนันตกุล, 2553)

1.4 ปัญหา/อุปสรรคของการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน โครงการ มีหลายประการ อาทิเช่น การดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งมี ระยะเวลาในการทำกิจกรรมน้อย การบริหารจัดการโครงการ บุคลากรและทีมงานยังให้ความสำคัญและความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของโครงการ น้อย การใช้จ่ายงบประมาณมีความยุ่งยากและล่าช้า การมอบหมายและกระจายภาระงานไปยังกรรมการฝ่ายต่างๆ ไม่ทั่วถึง และโดยภาพรวมการดำเนินกิจกรรมในโครงการยังได้รับความร่วมมือไม่เต็มที่เท่าที่ควร การพิจารณาสภาพปัจจุบันจากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อแรกของการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารแผนงาน/โครงการ ผู้เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเอกสาร สรุปได้ว่าการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ มีสภาพปัญหาหลักมาจากการบริหารจัดการแผนในรูปแบบของคณะกรรมการบริหาร โครงการ และคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ที่การแต่งตั้งคณะกรรมการทั้งสองชุดเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการให้เดินไปข้างหน้า โดยต้องอาศัยความรับผิดชอบจากบุคลากรทุกระดับของวิทยาลัย หากแต่ไม่ปรากฏผลการดำเนินงานคณะกรรมการ บริหารโครงการที่ชัดเจน จึงทำให้ผลการดำเนินงานตามโครงการวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จะเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการประเมินความสำเร็จของโครงการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

2. ประสิทธิภาพและผลกระทบของโครงการ เป็นการประเมินผลสำเร็จของโครงการและผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในโครงการวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ เป็นการประเมินผลตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัด (indicator) ซึ่งแบ่งออกเป็น ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ/ ระบบ (process/system) และตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ (outcome) ผลการประเมินการดำเนินงานตามโครงการวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ พบว่าวิทยาลัยฯ สามารถบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ตัวชี้วัดเชิงระบบได้ 3 ตัวชี้วัดจากทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด นั่นคือมีการดำเนินงานในตัวชี้วัดเหล่านี้ ได้แก่ 1) มีโครงสร้างการบริหารงานและคณะทำงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพในสถาบัน ได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยฯ 2) มีขีดความสามารถในการค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา จัดทำแผนและดำเนินงานตามแผนได้ด้วยตนเอง 3)

สามารถจัดให้มีกระบวนการติดตามและประเมิน โครงการ จนสามารถนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำแผนการดำเนินงานระยะถัดไปได้ด้วยตนเอง ส่วนตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ไม่สามารถสรุปบทเรียนและจัดทำรูปแบบการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ที่สามารถเป็นตัวอย่างแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอื่นๆ ได้ ผลการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการตามเกณฑ์ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ พบว่าวิทยาลัยฯ สามารถบรรลุเป้าหมายได้ครบทั้ง 3 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ได้แก่ 1) นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ตระหนักและเห็นความสำคัญในการสร้างเสริมสุขภาพและเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 2) นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีขึ้น ตามที่ถูกกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของวิทยาลัย 3) มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและรอบบริเวณ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามที่ถูกกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของวิทยาลัย

2.2 ผลกระทบของโครงการต่อการรับรู้ เป็นการประเมินผลกระทบการรับรู้ของบุคลากรต่อโครงการวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ โดยพิจารณาจากการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการตามเกณฑ์ตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ ซึ่งพบว่า นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรของวิทยาลัย ตระหนักและรับรู้ถึงการดำเนิน โครงการในแง่มุมต่างๆ โดยผลการประเมินอยู่ในระดับดี ในประเด็นเหล่านี้ ได้แก่ โครงการสามารถสร้างเสริมสุขภาพชีวิตที่ดีสำหรับเยาวชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.2) มีสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) บุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปใช้กับการพัฒนาชุมชน/สังคมได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76) และมีพื้นที่และจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเยาวชนมากขึ้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73) เรียงตามลำดับ การตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ ผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการและผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคลากรวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง สรุปได้ว่า ผู้บริหารโครงการในระดับสถาบัน ทั้งคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาของวิทยาลัยฯ ประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยประเมินจากความสำเร็จของการปฏิบัติกิจกรรมในระดับมาก โดยพบความสำเร็จทั้งในด้าน ปัญญาและการเรียนรู้ ด้านสังคมและมนุษยสัมพันธ์ ด้านจิตใจและลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านร่างกายและสุขภาพอนามัย อีกทั้งในการประเมินประสิทธิผลของโครงการ คณะกรรมการโครงการและผู้เข้าร่วมโครงการ ได้ประเมินประสิทธิผลและผลกระทบต่อการรับรู้ของบุคลากรและนักศึกษาต่อโครงการฯ ในภาพรวมระดับดี โดยพบว่าการดำเนินโครงการมีประสิทธิผลเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ และโครงการส่งผลกระทบต่อรับรู้ของบุคลากรต่อโครงการ (ตามตัวชี้วัดผลลัพธ์) ในระดับดี

กล่าวได้ว่า โครงการนี้ เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจในประเด็นเรื่องสุขภาพหรือสุขภาวะทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม ให้แก่บุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัย ซึ่งสุขภาวะที่ดี (well-being) ประกอบด้วย การมีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรค การมีสุขภาพจิตดี ปราศจากความเครียด วิตกกังวล ฯลฯ การมีสังคมแวดล้อมดี และการมีจิตวิญญาณหรือปัญญาที่พัฒนาให้สูงขึ้น (แพทย เชนจิตโสมนัส, 2553) โดยอาศัยการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัย รวมถึงเชื่อมโยงความร่วมมือและสร้างความเข้มแข็งแก่บุคคลในองค์กรและชุมชน ซึ่งพบว่าผลความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลและผลกระทบต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรของวิทยาลัย ได้รับการประเมินในระดับดี แสดงถึงการดำเนินโครงการมีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ไม่สามารถสรุปทเรียนและจัดทำรูปแบบการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ที่สามารถเป็นตัวอย่างแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอื่นๆ ได้ โดยเฉพาะ การจัดกิจกรรม เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งมีสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหลายประการ อาทิ อุบัติเหตุ การใช้สารเสพติด การดื่มแอลกอฮอล์ การทะเลาะวิวาท การมีเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์ ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาทางพฤติกรรม ทั้งนี้อาจอาศัย รูปแบบการดำเนินงานตามแนวคิด WHO UNFPA UNICEF และนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นทั้งในลักษณะของกิจกรรมเชิงรับและกิจกรรมเชิงรุก เพื่อเป้าหมายการดูแลที่เป็นองค์รวม โดยมีรูปแบบกิจกรรมเชิงรับ เช่น การจัดมุมบริการวัยรุ่น การสร้างความไว้วางใจให้ความเป็นกันเอง และการบริการให้คำปรึกษา ส่วนรูปแบบกิจกรรมเชิงรุก เช่น การสร้างอาสาสมัครวัยรุ่นและเยาวชน การจัดค่ายพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครวัยรุ่นและเยาวชน การสร้างทักษะชีวิต การจัดบริการ Hotline สายด่วนในวิทยาลัย เป็นต้น (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2553: 26, 34)

1.2 ในกระบวนการสร้างองค์ความรู้และการจัดการความรู้เกี่ยวกับ โครงการ เพิ่มขีดความสามารถสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสร้างเสริมสุขภาพ ยังขาดปัจจัยที่จะสนับสนุนให้สามารถขับเคลื่อนกระบวนการเหล่านี้ไปสู่ภาคสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการรับรู้การสร้างเสริมสุขภาพที่ดีของบุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้แนวทางการบริหารโครงการต่อการรับรู้การสร้างเสริมสุขภาพในอนาคต ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมโครงการภายใต้ความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป ซึ่งเป็นการประเมินภาพรวมของโครงการ โดยจะใช่วิธีการสร้างเกณฑ์และประสิทธิภาพของโครงการ ทั้งภาพรวมหรือรายปี จักเป็นสำคัญ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในตัวชี้วัดด้านบริบท (context) เป็นการพิจารณาภาวะแวดล้อมก่อนมีโครงการ ความจำเป็นหรือความต้องการขณะนั้น และความเข้าใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ตัวชี้วัดด้านปัจจัยนำเข้า (input) พิจารณาจากความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการ ความพร้อมของทรัพยากร และความเหมาะสมของขั้นตอนระหว่างปัญหาและกิจกรรม และด้านผลกระทบ (impact) ที่พิจารณาทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบของโครงการ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลของโครงการได้ดี ครอบคลุมในทุกมิติ และสามารถวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการพัฒนาต่างๆ อย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิผลและผลกระทบต่อการเรียนรู้ของบุคลากรต่อโครงการ **เพิ่มขีดความสามารถสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสร้างเสริมสุขภาพ** วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง **นี้สำเร็จลุล่วง** ได้ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และวิทยาลัยราชพฤกษ์ และได้รับความอนุเคราะห์จาก รศ.ดร.นพ.พงษ์เทพ วิวรรณนะเดช ที่ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในการทำวิจัย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ อ.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ผู้บริหารและคณะกรรมการ โครงการ คณาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนและช่วยเหลือให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้เขียนขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

ฉลองรัฐ อินทรีย์ และพรทิพย์ อนันตกุล. (2552). **ภาวะสุขภาพ การรับรู้ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการสร้าง**

เสริมสุขภาพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี. เอกสารการประชุม

วิชาการระดับชาติ เรื่อง **กำลังคนด้านสุขภาพกับการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์**, 2-4 มิถุนายน 2553.

เพทาย เข็นจิตโสมนัส. (2553). **การเจริญสติกับสุขภาพ.** เข้าถึงเมื่อ 6 กันยายน 2553, จากเว็บไซต์

<http://researchers.in.th/blog/mindfulness/1237>

ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2552). **ทฤษฎีการประเมิน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพิศ สุขแสน. (2545). **CIPP Model: รูปแบบการประเมินผลโครงการ.** เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง

"เทคนิคการวางแผนและการประเมินผล" แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่, 25 พฤศจิกายน

2545.

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2553). **การจัดการความรู้และสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลส่งเสริม**

สุขภาพตำบล: แนวทางการดูแลสุขภาพวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง

จำกัด.

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (มปป.). **แนวคิดการประเมินโครงการ.** เข้าถึงเมื่อ 12 ตุลาคม 2553 , จากเว็บไซต์

<http://www.uniserv.cmu.ac.th/file/ProjectEvaluation.pdf>

วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง

Study Attribute of Students According to Demand of the Enterprises

Lampang Inter-tech College.

เบญจรัตน์ ราชฉวาง (Benjarat Ratchawang)¹

¹อาจารย์ประจำ สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง 173/1 ถ.พหลโยธิน

ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 E-mail : ben_ji24@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการ จำแนกตามเพศ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ประเภทการสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นตัวแทนจากสถานประกอบการในกรุงเทพมหานคร จำนวน 125 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และใช้ค่าสถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test แบบอิสระ (Independent)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้ ตัวแทนจากสถานประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งหัวหน้างาน มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี และทำงานอยู่ในบริษัทจำกัด ผลจากการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ พบว่า ในภาพรวมมีความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชามีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ จำแนกตามเพศ พบว่า ตัวแทนจากสถานประกอบการที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้เรียน สอดคล้อง

ABSTRACT

The objectives of this research are to study attribute of students according to demand of the enterprises. It includes 3 attributes which are knowledge, skill and good attitude. And to compare the opinion of the enterprises about attribute of students according to their demand, distinguishes by gender. Researcher used descriptive method. Survey research included 125 samples from the enterprise, sampling by Kerjcie & Morgan method, Collected data by questionnaires that created by researcher, analyzed data by using mean, standard deviation and t-test independent sample.

Most of samples from the enterprise are female, age between 26 – 35 years old, highest graduated is bachelor's degree, position is chief officer, experience between 6 – 10 years and worked at company limited. For the result can summarized that the enterprises have high demand of students who have had 3 attributes. And Difference genders of the enterprises have the same demand of the attributes of the student significantly.

Key Word : Attribute, According

บทนำ

กระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ เกิดจากการรับการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ศรัทธา เจตคติ ค่านิยม ทักษะต่างๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้สึกรู้จักคิด และพฤติกรรมของผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เกิดกับผู้เรียน โดยผู้เรียนเท่านั้น ส่วนกระบวนการสอน เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ครูผู้สอนมีหน้าที่ สร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งเร้า ชี้แนะ และคอยช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การปฏิรูปการเรียนรู้ จึงเน้นที่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ เรียนเป็น เรียนแล้วต้อง คิดเป็น ทำเป็นคิดดี ทำดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถไปสู่จุดหมายชีวิตได้ ดังนั้น การเรียนรู้ คือ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาไทย ซึ่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการ เฉพาะบุคคลของผู้เรียนแต่ละคน ความสำนึกและความพร้อมของผู้เรียน อันได้แก่ การเชื่อศรัทธาในสิ่งที่จะเรียน ว่าเกิดประโยชน์ มีคุณค่าความใส่ใจ มีแรงบันดาลใจและความพร้อมที่จะเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญ การเรียนรู้ที่แท้จริงจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนเป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ครูผู้สอนเปรียบเสมือนแหล่งความรู้หนึ่ง และเป็นผู้จัดการให้เกิดการเรียนรู้ ประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ คือ ต้องให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า เจาะลึกด้วยตนเองจึงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ชี้แนะให้

ความรู้ที่ครบถ้วน เป็นจริง และให้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียนแก่ศิษย์ด้วย การเรียนรู้จะเกิดขึ้น ได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียน มีสมาธิ และรู้จักควบคุมตนเองได้ (เกษม อ้างถึงใน นัคดา,2550)

จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา พบว่า มีปัญหาสำคัญหลายประการ รุ่ง (2543) ได้กล่าวถึงภาวะวิกฤติของการศึกษาไทยว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคมและประเทศ เมื่อต้องเผชิญกับกระแสความคาดหวังของสังคมที่จะให้การศึกษา มีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคมโลก ยิ่งเห็นสภาพความสับสน ความล้มเหลว และความล่าช้าที่เป็นปัญหาของการศึกษามากขึ้น พระธรรมปิฎก กล่าวถึงวิกฤติของการศึกษาไว้ว่า นับตั้งแต่ประเทศไทยนำรูปแบบการศึกษาแผนใหม่จากประเทศตะวันตกเข้ามา ความผิดพลาดที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาที่แล่วมาคือ ละเลยที่จะพิจารณาความต้องการที่แตกต่างของผู้เรียน และการเชื่อมโยงสิ่งที่เรารู้กับการนำมาใช้ในชีวิตจริงกิตติชัย (2550) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ผลิตบัณฑิตและสร้างผลงานวิชาการไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ไพฑูรย์ (2548) กระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาไทยไม่ได้สร้างปัญญาให้กับผู้เรียนได้อย่างแท้จริงเนื่องจากการเรียนการสอนยังมีลักษณะ ป้อนโดยการบรรยาย สถาบันพัฒนาการจัดการนานาชาติ (International Institution for Management Development) โครงการสำหรับการประเมินนักเรียนนานาชาติ จัดอันดับความสามารถของนักเรียนไทย พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 33-36 จาก 40 ประเทศ สถาบันสำหรับการพัฒนาการจัดการ (Institute for Management Development) หรือ IMD ผลการสำรวจปี 2549 การศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่มุ่งประเมินว่าการศึกษานในมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับความต้องการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจเพียงใด ผลปรากฏว่า ไทยมีคะแนน 5.28 จากคะแนนเต็ม 10 อยู่ในอันดับที่ 11 จาก 13 ประเทศในเอเชีย นวลจิตต์ (2550) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ผู้สอนยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม การสอนยึดเนื้อหาวิชาเป็นตัวตั้ง ขาดการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในชีวิตจริง ไพฑูรย์ (2548) กล่าวถึงวิกฤติของผู้เรียนว่า ทำให้ผู้เรียนต้องจด ท่อง จำตามที่อาจารย์บอกเป็นหลัก การพัฒนาปัญญาจึงไม่เกิดขึ้น บัณฑิตจึงมีลักษณะรู้มาก มากกว่า รู้คิด

ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต เป็นประเด็นปัญหาหลักที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ จากสังคมอยู่ในขณะนี้ คุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน สถาบันการศึกษาทุกแห่งโดยเฉพาะสถาบันระดับอุดมศึกษาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงานนโยบายการค้าที่ทั่วถึงกันหมด ก่อให้เกิดการแข่งขันกันสูง รวมทั้งการบริการการศึกษาที่อยู่ในยุคของสังคมไร้พรมแดน สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อให้สามารถดำเนินภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสังคมและสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะเกิดขึ้น

ในสภาพการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หากไม่มีการเตรียมตัวบัณฑิตให้พร้อมจะทำให้สถาบันอุดมศึกษา บัณฑิต และสังคมโดยรวมล้าหลัง สถาบันระดับอุดมศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการหรือความคาดหวังจากสังคม และตลาดแรงงาน โดยจะต้องทำการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการจึงเป็นที่มาที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามคุณลักษณะที่มีความสำคัญและนำไปใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพของบัณฑิตในการทำงานต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

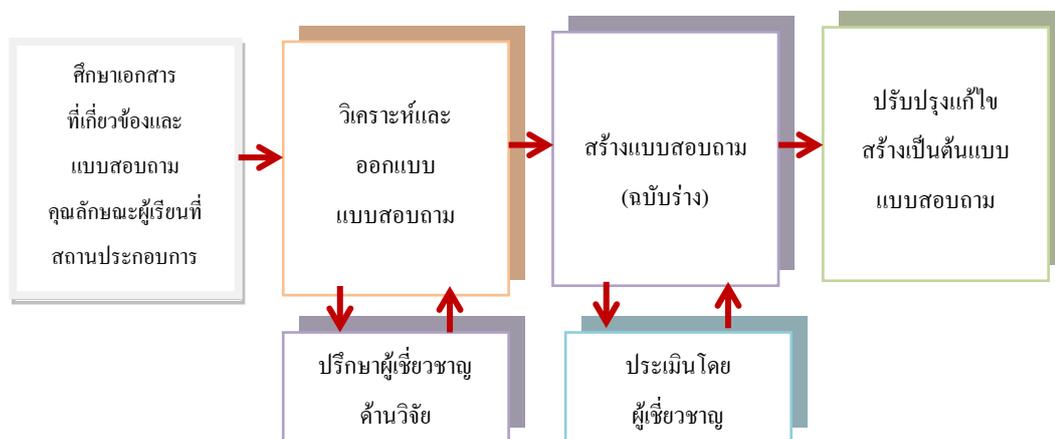
1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการ จำแนกตามเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ประเภทการสำรวจ (Survey Research) ดำเนินการศึกษาค้นคว้าผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนจากสถานประกอบการในกรุงเทพมหานครที่นักศึกษาวิทยาลัย อินเทอร์เน็ตลำปาง ศูนย์กรุงเทพ เข้าไปทำงานทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 200 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนจากสถานประกอบการในกรุงเทพมหานครซึ่งนักศึกษาวิทยาลัยอินเทอร์เน็ตลำปาง ศูนย์กรุงเทพ เข้าไปทำงาน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 132 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนของ ตัวแทนจากสถานประกอบการ โดยมีรายละเอียดและวิธีการสร้าง ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนพฤศจิกายน 2555 โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ ผู้วิจัยแจกและจัดเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการเก็บจากตัวแทนจากสถานประกอบการ จำนวน 132 แห่ง

ผู้วิจัยดำเนินการ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 125 ฉบับ ปรากฏว่ามีความถูกต้องและสมบูรณ์ทุกฉบับ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

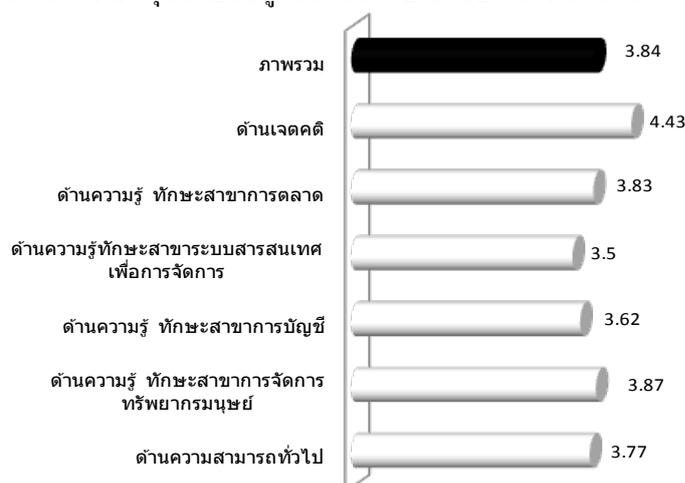
ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวม นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความต้องการคุณลักษณะผู้เรียน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบตัวเลือก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการ ด้านความสามารถทั่วไป ด้านความรู้และทักษะเฉพาะทาง และด้านเจตคติ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การประเมินความต้องการของหัวหน้างานในสถานประกอบการ ซึ่งใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และใช้ค่าสถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test แบบอิสระ (Independent) เป็นการหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้ ตัวแทนจากสถานประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-35 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งหัวหน้างาน มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี และส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในบริษัทจำกัด
- การศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จำนวน 125 คน พบว่า ในภาพรวมมีความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชามีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการในภาพรวม ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ระดับคุณลักษณะของผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการในภาพรวม

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และเจตคติ จำแนกตามเพศ พบว่า ตัวแทนจากสถานประกอบการที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยไม่ว่าจะเป็นตัวแทนจากสถานประกอบการเพศชาย หรือเพศหญิงก็มีความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนทั้ง 3 ด้านมากเช่นเดียวกัน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการต้องการ โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	ชาย		หญิง		t-test
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านความสามารถทั่วไป	3.85	.64	3.80	.64	.435
ด้านความรู้และทักษะเฉพาะทาง สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์	3.65	.67	3.63	.60	.190
ด้านความรู้และทักษะเฉพาะทาง สาขาการบัญชี	3.61	.74	3.60	.87	.108
ด้านความรู้และทักษะเฉพาะทาง สาขาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ	3.62	.76	3.62	.79	.020
ด้านความรู้และทักษะเฉพาะทาง สาขาการตลาด	3.63	.86	3.60	.90	.159
ด้านเจตคติ	4.47	.50	4.40	.67	.632

* ที่ระดับนัยสำคัญ .05

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์จากการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกาญจน์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับ การผลิตที่มีต่อคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กลุ่ม ตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 383 บริษัท ผู้บริหารสถานประกอบการ มีความพึงพอใจในคุณลักษณะบัณฑิต โดยให้ความสำคัญในด้านคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด และต้องการบัณฑิตที่มีทั้งคุณธรรม ความรู้ และทักษะทางปัญญา

2. ด้านความสามารถทั่วไป พบว่า ตัวแทนจากสถานประกอบการต้องการผู้เรียนในด้านความสามารถ ทั่วไปอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการใช้อุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นความต้องการมากที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อหาประสิทธิภาพในการพัฒนาหลักสูตรทางด้าน

อาชีวศึกษา พบว่า ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐาน เป็นที่ต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษามีติดตัวไปในการทำงาน

3. ด้านความรู้ และทักษะเฉพาะทาง ของสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณารายชื่อ พบว่า วางแผนด้านการสรรหา คัดเลือก แต่งตั้ง และพัฒนาบุคลากรได้ เป็นความต้องการมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน (2550 : บทคัดย่อ) ความพึงพอใจของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาที่มีต่อบัณฑิตคณะบริหารธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างผู้แทนจากบริษัท นายจ้างหรือผู้ใช้บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจจำนวน 80 คน พบว่า คุณลักษณะที่ต้องการคือ มีความรู้ทางวิชาการ มีอริยาศัยไมตรีดี อ่อนน้อมถ่อมตน สามารถเข้ากับองค์กรได้ เป็นอย่างดี กล้าแสดงออก มีทัศนคติที่ดี มีกิริยามารยาท เข้าสังคม มีสัมมาคารวะดี วุฒิภาวะทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ดี วุฒิภาวะทางอารมณ์สูง มีความคิดเชิงบวก และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับองค์กรได้เป็นอย่างดี

4. ด้านความรู้ และทักษะเฉพาะทาง ของสาขาการบัญชี มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณารายชื่อ พบว่า ต้องการผู้เรียนในสาขาการบัญชี บัณฑิตบัญชีด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปได้ สอดคล้องกับโครงการศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับกลุ่มและจังหวัด กรุงเทพมหานคร (2555) โดยมีกลุ่มจังหวัดทั้งหมด 19 กลุ่มจังหวัด พบว่า ผู้เรียนต้องมีทักษะด้านการสื่อสาร และเทคโนโลยี มีความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ มีความรู้พื้นฐานด้านสื่อ และมีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศใช้ในงานอาชีพ

5. ด้านความรู้ และทักษะเฉพาะทาง ของสาขาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณารายชื่อ พบว่า ผู้เรียนต้องสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับคอมพิวเตอร์หรือการทำงานได้ เป็นความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดสวาท (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแรงงานทางการบริหารธุรกิจตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สถานประกอบการต้องการอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพและด้านความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีและแก้ปัญหาในการทำงาน

6. ด้านความรู้ และทักษะเฉพาะทาง ของสาขาการตลาด มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณารายชื่อ พบว่า ต้องการให้ผู้เรียนนำเสนอขายสินค้า-บริการได้ เป็นความต้องการมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกลุ่มงานส่งเสริมอาชีพนักเรียน-นักศึกษา (2549) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของสถานประกอบการเกี่ยวกับความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ต้องการคุณลักษณะผู้เรียนสาขาวิชาการตลาด ดังนี้ นำเสนอสินค้า – บริการได้ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการขาย และสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ วางแผนทางการตลาดได้ ดำเนินการวิจัยข้อมูลทางการตลาดได้และกำหนดหรือปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการตลาดได้

7. ด้านเจตคติ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณารายชื่อ พบว่า สถานประกอบการต้องการผู้ที่มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และเคารพต่อผู้ฟังมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร (2551:

บทคัดย่อศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อหาประสิทธิผลในการพัฒนาหลักสูตรทางด้านอาชีวศึกษาจากผู้บริหาร หัวหน้างาน ของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของผู้สำเร็จการศึกษาเข้าปฏิบัติงาน จำนวน 179 แห่ง จำนวน 450 ฉบับ พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม ต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การศึกษาคูณลักษณะผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ของวิทยาลัย อินเทอร์เน็ตลำปาง ศูนย์กรุงเทพ เป็นไปอย่างกว้างขวางและเป็นไปตามแนวทางสนับสนุนงานวิจัยให้แพร่หลาย ยิ่งขึ้นจึงควรศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาหรือฝึกงานในสถานประกอบการหรือศึกษาดูงานในสถานประกอบการ เพื่อทราบความต้องการของสถานประกอบการโดยตรง

1.2 ควรมีการส่งเสริมหรือแนะแนวให้ผู้เรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ในการทำงานจริง ๆ และการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ก่อนไปทำงานในสถานประกอบการ

1.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องทันสมัยโดยให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

1.4 หลักสูตรต้องมีการพัฒนาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

2 . ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการตามสาขาวิชาชีพเฉพาะ

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการร่วมกัน เช่น เนื้อหาวิชาที่สอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลให้ตรงกับสมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้บริหารวิทยาลัยอินเทอร์เน็ตลำปาง ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนจากสถานประกอบการทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์อย่างค้ำจุนในการดำเนินวิจัยตลอดจนคณะผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาจากวิทยาลัยอินเทอร์เน็ตลำปางศูนย์กรุงเทพที่ให้ความสะดวกและอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งผศ.อารัญ วรรณะอนันท์ และ ดร.ประเสริฐ แก้วแจ่ม ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้คำแนะนำให้ผู้วิจัย ดำเนินการไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- คาราวรรณ แก้วเขียว. (2554). คุณลักษณะบัณฑิตสาขาการตลาดตามความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จ.เชียงราย. วิทยาลัยเชียงราย.
- ณัฐกาญจน์ สุวรรณธรา. (2553). ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตที่มี ต่อคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ศิพทุทธ์มงคล วงศ์ลังกา. ประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนลำปางเทคโนโลยี (แลมป์ -เทค). 2553.
- ขงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2555). โครงการศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนใน ระดับกลุ่มและจังหวัดกรุงเทพมหานคร. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- รวีพร กุเจริญไพศาล. (2543). ความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจขององค์กรต่าง ๆ ในเขตภาคเหนือตอนบน. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิจิตรา สักคาเพชรศิริ. (2544). การศึกษาความต้องการลักษณะแรงงานของสถานประกอบการในจังหวัดระยอง. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543 ก). "ลักษณะทางธรรมชาติของผู้เรียนอุดมศึกษา," การพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ต้นศิริ. (2539). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคตแนวคิดและบทวิเคราะห์. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์มติชน
- สุดสวาท จันโทวงษ์. (2546). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแรงงานทางการบริหารธุรกิจตามความต้องการของ ผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธารี เปาวิมาน. (2545). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ. สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สนทยา เขมวีรัตน์. (2549). ความคาดหวังของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพณิชยการพระนคร.
- สุภาพร ศิริโกภาประกร. (2551). ศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการเกี่ยวกับความสามารถในการ ปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อหาประสิทธิภาพในการพัฒนาหลักสูตรทางด้านอาชีวศึกษา. วิทยาลัย เทคโนโลยีจรัลสนิทวงศ์.

สมรึก เปล่งปลั่ง. (2545). คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ตามความต้องการของสถานประกอบการในจังหวัดปราจีนบุรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.

อมรรัตน์ ภิญ โฉนันทพงษ์. (2546). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่าง

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพิน สันติธีรากุล. (2550). ความพึงพอใจของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาที่มีต่อบัณฑิตคณะบริหารธุรกิจ. คณะ

บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

**การปรับปรุงมาตรฐานการประเมินมูลค่าทรัพย์สินโดยเทคนิควิธีการปรับแก้ข้อมูลด้วย
การให้น้ำหนักตามระดับคะแนน: กรณีศึกษาห้องชุดพักอาศัยระดับกลาง
ในกรุงเทพมหานคร**

**THE DEVELOPMENT OF VALUATION STANDARD BY USING
WEIGHTED QUALITY SCORE: CASE STUDIES OF
MIDDLE INCOME CONDOMINIUM UNITS
IN BANGKOK METROPOLITAN AREA**

สุรสิทธิ์ พันธนาคง (Surasit Phanthanakong)₁

สุกุลพัฒน์ คุ้มไพศาล (Sukulpat Khumpaisal)₂

นักศึกษปริญาโท สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

E-mail: ssp329@hotmail.com

อาจารย์ สาขาวิชาวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

E-mail: sukulpat@hotmail.com

บทคัดย่อ

เทคนิควิธีปรับแก้ข้อมูลด้วยการให้น้ำหนักตามระดับคะแนน (Weighted Quality Score: WQS) เป็นเทคนิควิธีที่นักประเมินราคานิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานเรื่องของปัจจัยที่นำมาพิจารณาและระดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย ทำให้ราคาประเมินที่ได้ขาดความน่าเชื่อถือ การปรับปรุงแบบจำลองการประเมินมูลค่าด้วยเทคนิควิธีการปรับแก้ข้อมูลด้วยการให้น้ำหนักตามระดับคะแนนจะช่วยให้อาราคาประเมินที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การศึกษานี้มุ่งสำรวจปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาห้องชุดพักอาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีระดับราคาตั้งแต่ 75,000 บาทต่อตารางเมตรขึ้นไป จากผู้ประเมินหลักชั้นวุฒิและผู้บริหารบริษัทประเมินราคาเอกชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ประเมินราคาของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ด้วยการเลือกแบบเจาะจงวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และหาระดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อราคาประเมิน ผลการวิจัย

พบว่า ระยะห่างจากระบบขนส่งมวลชน ระยะห่างจากถนนสายหลัก สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร รูปแบบอาคาร ชั้นที่ตั้งของห้องชุดพักอาศัย เป็นปัจจัยที่นักประเมินราคาให้ความสำคัญมากที่สุดในการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน โดยเทคนิควิธีปรับแก้ข้อมูลด้วยการให้น้ำหนักตามระดับคะแนน (WQS) ซึ่งส่งผลกระทบต่อมูลค่าทรัพย์สินประเภทห้องชุดพักอาศัย ทั้งนี้ผลที่ได้จากการศึกษานี้สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจพัฒนาปรับปรุงวิธีการประเมินมูลค่าตลาดทรัพย์สินประเภทห้องชุดให้มีความใกล้เคียงและสะท้อนกับมูลค่าตลาดที่แท้จริงได้

คำสำคัญ : การปรับแก้ข้อมูลด้วยการให้น้ำหนักตามระดับคะแนน การประเมินมูลค่าทรัพย์สิน ด้วยวิธีการเปรียบเทียบตลาด ห้องชุด

ABSTRACT

Weighted Quality Score (WQS) is one of the popular valuation techniques used by real estate valuers to conduct the market comparison approach. However, there is no existing standard or regulation that determines the priority and the hierarchy of the weighted (calculated) factors. The calculation of the current WQS, in terms of the practicality and reliability of results is affected by the aforesaid circumstance. This research aims to search for the factors that impact to the value of condominium units in the Bangkok Metropolitan Area, particularly for the condominium with the selling price of 75,000 or above Baht per square metre. This study starts from the investigation of factors that impact the value of the condominium units, followed by interviews with valuation specialists, who have been specifically selected based on their qualifications (eg., the association with either private valuation firms or financial institutions). These factors analysed by descriptive statistics in order to find out the hierarchy of factors. The results reveal that the unit design, distance to public transport, and facilities are the most significant factors affecting to the condominium units' value. The outcome of this study would be useful to the decision making process towards a valuation of the condominium's unit in order to conclude unit that conform to the ideal fair market value.

Keywords : Weighted Quality Scores (WQS), Market Comparison Approach, Condominium Unit

บทนำ

การประเมินมูลค่าทรัพย์สิน เป็นสาขาวิชาหนึ่งของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งโดยทั่วไปการประเมินมูลค่าทรัพย์สินแบบสากลมีวิธีประเมินอยู่ 3 วิธี ได้แก่วิธีเปรียบเทียบราคาตลาด (market comparison approach) วิธีต้นทุน (cost approach) และวิธีรายได้ (income approach) สำหรับวิธีเปรียบเทียบราคาตลาด (market comparison approach) เป็นวิธีประเมินหลัก (Kokinis – Graves and Carol, 2006) และผู้ประเมินมูลค่า

ประมาณร้อยละ 80 นิยมใช้เทคนิควิธีปรับแก้ข้อมูลด้วยการให้น้ำหนักตามระดับคะแนน (Weighted Quality Score: WQS) หรือเรียกสั้นๆว่าเทคนิค WQS (ไพโรจน์ ซึ่งศิลป์, 2538) ในการตรวจสอบมูลค่าเนื่องจากเทคนิคดังกล่าวเป็นเทคนิคสากล มีรูปแบบที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม เป็นที่นิยมกันทั่วไป และเป็นเทคนิคการกำหนดมูลค่าทรัพย์สินที่มีหลักการ และความน่าเชื่อถือในระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้ผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจในวิธีการใช้อย่างถูกต้อง ปัจจุบันการประเมินมูลค่าทรัพย์สินโดยการใช้เทคนิค WQS ยังไม่มีการกำหนดเป็นมาตรฐานที่ชัดเจนในด้านของปัจจัยที่นำมาพิจารณา เกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย และระดับความสำคัญ (ค่าถ่วงน้ำหนัก) ของแต่ละปัจจัย การนำเทคนิคดังกล่าวไปใช้ จึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ประเมินเป็นหลัก ซึ่งอาจจะนำไปสู่การประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่มีความคลาดเคลื่อนได้ โดยเฉพาะการนำมาใช้ประเมินมูลค่าห้องชุดพักอาศัยที่มีการพัฒนาขึ้นในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก (พงศสรรค์ แก้วพรสวรรค์ , สุกุลพัฒน์ คุ่มไพศาล และคณิน จารุมนพร, 2544) ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จะเป็นการกำหนดมาตรฐานเรื่องของปัจจัยที่นำมาพิจารณาและระดับความสำคัญ (ค่าถ่วงน้ำหนัก) ของแต่ละปัจจัย เพื่อให้การประเมินมูลค่า ทรัพย์สินห้องชุดพักอาศัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าห้องชุดพักอาศัย โดยการใช้เทคนิค WQS และเพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนาแบบจำลองการใช้เทคนิควิธี WQS สำหรับการประเมินมูลค่าห้องชุดพักอาศัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้มีประโยชน์ด้านวิชาการ โดยเฉพาะงานด้านประเมินมูลค่าทรัพย์สิน สามารถนำมามาตรฐานเกี่ยวกับเทคนิค WQS ที่ได้ เช่น หลักการและวิธีการ การนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน โดยเฉพาะห้องชุดพักอาศัยได้ โดยเฉพาะกับบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินเอกชน สามารถนำผลการศึกษาในส่วนของมาตรฐานการใช้เทคนิค WQS ไปใช้ในการพัฒนาหรืออบรมบุคลากรในองค์กร อันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐาน และประโยชน์สำหรับสถาบันการเงินต่าง ๆ สามารถนำมาตรฐานดังกล่าวไปใช้ในการตรวจสอบงานประเมินมูลค่าทรัพย์สินประเภทห้องชุดพักอาศัย ได้อย่างแม่นยำมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปล่อยวงเงินกู้ใหม่ และการป้องกันการเกิดทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน โดยวิธีเปรียบเทียบราคาตลาด โดย เทคนิควิธี WQS เพื่อใช้ในการประเมินมูลค่าห้องชุดพักอาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีระดับราคาตั้งแต่ 75,000บาทต่อตารางเมตร

ขึ้นไป โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและ/ หรือผู้ประเมินหลักชั้นวุฒิของบริษัทประเมินราคาเอกชน รวมถึงผู้บริหารและ/ หรือเจ้าหน้าที่ด้านงานประเมินราคาของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือประเภทแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ทำการสำรวจปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาห้องชุดพักอาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีระดับราคาตั้งแต่ 75,000 บาทต่อตารางเมตรขึ้นไป สำหรับการประเมินมูลค่าด้วยเทคนิค WQS และวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าห้องชุดพักอาศัย ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและ/ หรือผู้ประเมินหลักชั้นวุฒิของบริษัทประเมินราคาเอกชน รวมถึงผู้บริหารและ/ หรือเจ้าหน้าที่ด้านงานประเมินราคาของธนาคารพาณิชย์ ต่าง ๆ จำนวน 150 ตัวอย่าง โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาห้องชุดพักอาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีระดับราคาตั้งแต่ 75,000 บาทต่อตารางเมตรขึ้นไป โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล และระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าห้องชุดพักอาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยเทคนิค WQS ซึ่งในส่วนของระดับความสำคัญนี้จะเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกระดับความสำคัญ (scale) และมีปัจจัยใหญ่ ๆ 4 ปัจจัยคือ ทำเลที่ตั้ง ผู้ประกอบการ/ผู้บริหารอาคาร ลักษณะอาคารชุด และห้องชุดพักอาศัย ตามลำดับ จากนั้นผู้ศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าว

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาห้องชุดพักอาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีระดับราคาตั้งแต่ 75,000 บาทต่อตารางเมตรขึ้นไป สำหรับการประเมินมูลค่าด้วยเทคนิค WQS แสดงได้ตารางที่ 1 ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะพิจารณาระดับความสำคัญของปัจจัยเพื่อนำไปพัฒนาแบบจำลองเพื่อใช้ในการประเมินมูลค่าห้องชุด โดยพิจารณาที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.20 ขึ้นไป หากต่ำกว่าจะไม่นำพิจารณาประกอบการทำ WQS

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาห้องชุดพักอาศัยสำหรับการประเมินมูลค่าด้วยการปรับแก้ข้อมูลด้วยการให้น้ำหนักตามระดับคะแนน

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
1. <u>ทำเลที่ตั้งโครงการ</u>		
1.1 ระยะห่างจากระบบขนส่งมวลชน	4.33	มากที่สุด
1.2 ระยะห่างจากถนนสายหลัก	4.25	มากที่สุด
1.3 ระยะห่างจากสถานที่สำคัญต่าง ๆ	3.89	มาก
1.4 สภาพแวดล้อม/สภาพชุมชนโดยรอบ	3.79	มาก
ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
1.5 ความกว้างของถนนด้านหน้าโครงการ	3.76	มาก

2. <u>ทำเลที่ตั้งโครงการ</u>		
2.1 ความเด่นชัดในการมองเห็นอาคาร	3.15	ปานกลาง
3. <u>ผู้ประกอบการ/ผู้บริหารอาคาร</u>		
3.1 ชื่อเสียงของผู้ประกอบการ	3.85	มาก
3.2 ชื่อเสียงของผู้บริหารอาคาร	3.53	มาก
4 <u>ลักษณะอาคารชุด</u>		
4.1 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร	4.35	มากที่สุด
4.2 รูปแบบอาคาร	4.21	มากที่สุด
4.3 สาธารณูปโภคพื้นฐานของโครงการ	4.17	มาก
4.4 การตกแต่งอาคาร	4.09	มาก
4.5 สภาพการบำรุงรักษา อาคาร	3.78	มาก
4.6 อายุอาคาร	3.75	มาก
5 <u>ห้องชุดพักอาศัย</u>		
5.1 ชั้นที่ตั้งห้องชุด	4.22	มากที่สุด
5.2 คุณภาพวัสดุที่ใช้ภายในห้องชุด	4.08	มาก
5.3 สภาพการบำรุงรักษาห้องชุด	4.02	มาก
5.4 การตกแต่งห้องชุด	4.01	มาก
5.5 ทิศนวิสัยเมื่อมองจากห้องชุด	3.95	มาก
5.6 ประเภทห้องชุด	3.88	มาก
5.7 ทิศที่ตั้งห้องชุด	3.83	มาก
5.8 พื้นที่ห้องชุด	3.81	มาก
5.9 ตำแหน่งห้องชุด	3.75	มาก
5.10 การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องชุด	3.68	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยดังต่อไปนี้ ได้แก่ ระยะห่างจากระบบขนส่งมวลชน (4.33) ระยะห่างจากถนนสายหลัก (4.25) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร (4.35) รูปแบบอาคาร (4.21) และชั้นที่ตั้งห้องชุด (4.22) มีผลกระทบต่อราคาห้องชุดพักอาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีระดับราคาตั้งแต่ 75,000 บาทต่อตารางเมตรขึ้นไป มากที่สุด ส่วนปัจจัยอื่น ๆ มีระดับความสำคัญมาก แต่ระดับค่าเฉลี่ยยังไม่ถึง 4.20 ยกเว้นปัจจัยเรื่องความเด่นชัดในการมองเห็นอาคารที่มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง จึงไม่ถูกนำมาวิเคราะห์ระดับความสำคัญสำหรับการประเมินมูลค่าด้วยเทคนิค WQS

ผู้ศึกษานำปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 5 อันดับ มาวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าห้องชุดพักอาศัย สำหรับการประเมินมูลค่าโดยการใช้เทคนิค WQS นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้ใช้อัตราส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อยืนยันถึงระดับความสำคัญของปัจจัย และ นำปัจจัยดังกล่าวมาหาค่าถ่วงน้ำหนักคิดเป็นค่าร้อยละ โดยวิเคราะห์จากแบบสอบถามในส่วนของจำนวนครั้งที่เลือกระดับความสำคัญมาก

ที่สุด นำมาสรุปผลใช้ในส่วนของค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยในการเข้าสู่แบบจำลองการประเมิน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าห้องชุดพักอาศัย สำหรับการประเมินมูลค่าโดยใช้เทคนิค WQS

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ	ร้อยละ
1. ระยะห่างจากระบบขนส่งมวลชน	4.33	24.27
2. ระยะห่างจากถนนสายหลัก	4.25	18.84
3. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร	4.35	18.84
4. ชั้นที่ตั้งห้องชุด	4.22	24.27
5. รูปแบบอาคาร	4.21	13.76

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาห้องชุดพักอาศัยในกรุงเทพมหานครที่มีระดับราคาตั้งแต่ 75,000 บาทต่อตารางเมตรขึ้นไป สำหรับการประเมินมูลค่าด้วยเทคนิค WQS ที่ได้จากแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ห้จนสามารถสรุปเป็นแบบจำลองการประเมินมูลค่าด้วยการปรับแก้ข้อมูลด้วยการให้น้ำหนักตามระดับคะแนน ได้ดังนี้

$$WQS = X_1Y_1 + X_2Y_2 + X_3Y_3 + \dots + X_nY_n$$

เมื่อ WQS คือ คะแนนทรัพย์สินที่ทำการประเมิน

X_n คือ ค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัยที่ n

Y_n คือ คะแนนของปัจจัยที่ n

สำหรับเทคนิค WQS เป็นการให้คะแนนปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าทรัพย์สินที่ประเมินและมูลค่าทรัพย์สินที่เปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน โดยคะแนนคุณภาพถ่วงน้ำหนักของทรัพย์สิน (เขาวมาลย์ เมธาภิรักษ์, 2549) ดังนั้นจากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาขึ้นเป็นรูปแบบจำลองที่ใช้ในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินประเภทห้องชุดพักอาศัย โดยการใช้เทคนิค WQS ซึ่งมีรายละเอียดแสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงรูปแบบจำลอง

ประเภททรัพย์สิน		รายการทะเบียนทรัพย์สิน				
ห้องชุดพักอาศัย	โครงการ รหัสงาน	โครงการอาคารชุด ดี แอดเดรส ซิดลม xxxxxx				
TABLE WEIGHTED QUALITY SCORE						
รายละเอียด	หน่วย	ข้อมูลที่ 1	ข้อมูลที่ 2	ข้อมูลที่ 3	ข้อมูลที่ 4	ทรัพย์สิน
ขนาดห้องชุด	(ตรม.)	41.00	72.00	72.23	57.00	72.00
ราคาเสนอขาย / ราคาซื้อขาย	(บาท / ตรม.)	142,927	136,111	124,602	149,123	-
อัตราต่อรอง	(%)	-5%	-5%	-5%	-5%	-
ราคาหลังจากการต่อรอง	(บาท / ตรม.)	135,781	129,305	118,372	141,667	-
ปัจจัยประกอบการพิจารณา	น้ำหนัก (%)	1	2	3	4	ทรัพย์สิน
ระยะห่างจากระบบขนส่ง มวลชน	25	8	8	8	8	8
ระยะห่างจากถนนสายหลัก	20	8	8	8	8	8
สิ่งอำนวยความสะดวกภายใน อาคาร	20	8	8	8	8	8
รูปแบบอาคาร	10	7	7	7	7	7
ชั้นที่ตั้งของห้องชุดพักอาศัย	25	7	6	5	9	8
ผลรวมคะแนนการถ่วงน้ำหนัก	100	765	740	715	815	790
สัดส่วนคะแนนเทียบกับ ทรัพย์สิน		1.0327	1.0676	1.1049	0.9693	1.0000
ราคาปรับแก้	(บาท)	140,218	138,042	130,789	137,321	-
อัตราการให้น้ำหนักของข้อมูล	(%)	25%	25%	25%	25%	100%
มูลค่าหลังจากการให้น้ำหนัก	(บาท)	34,744	34,388	33,160	34,269	136,562
มูลค่าตลาดของทรัพย์สิน (บาท/ตารางเมตร)						137,000

จากแบบจำลอง WQS ดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ใช้ปัจจัยทั้ง 5 ประการได้แก่ ระยะห่างจากระบบขนส่งมวลชน ระยะห่างจากถนนสายหลัก สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร ชั้นที่ตั้งห้องชุด รูปแบบอาคาร และใช้ค่าอัตราส่วนร้อยละ ที่ได้จากการสอบถามมาตั้งเป็นแบบจำลอง WQS กำหนดเป็นอัตราส่วนน้ำหนัก (Weight) และปรับอัตราส่วนร้อยละเหล่านั้นเป็นจำนวนเต็มเพื่อความสะดวกในการคำนวณ ดังนี้

1. ระยะห่างจากระบบขนส่งมวลชน ให้อัตราส่วนค่าน้ำหนัก ร้อยละ 25
2. ชั้นที่ตั้งของห้องชุดพักอาศัย ให้อัตราส่วนค่าน้ำหนัก ร้อยละ 25
3. ระยะห่างจากถนนสายหลัก ให้อัตราส่วนค่าน้ำหนัก ร้อยละ 20
4. สิ่งอำนวยความสะดวกภายใน ให้อัตราส่วนค่าน้ำหนัก ร้อยละ 20
5. รูปแบบอาคาร ให้อัตราส่วนค่าน้ำหนัก ร้อยละ 10

จากตัวอย่างทางผู้ศึกษาได้ใช้ข้อมูลเปรียบเทียบ (Comparable properties) จำนวน 4 ข้อมูล โดยมีระดับราคาประกาศขายตั้งแต่ 124,602 – 149,123 บาทต่อตารางเมตร อยู่ในบริเวณที่ตั้งใกล้เคียงกัน และหลังการพิจารณาให้ระดับคะแนนแล้วจะพบว่า ข้อมูลเปรียบเทียบ 4 มีระดับคะแนนสูงกว่าทรัพย์สิน และข้อมูลเปรียบเทียบ 1-3 มีระดับคะแนนต่ำกว่าทรัพย์สิน ดังนั้นทรัพย์สินที่ประเมินควรมีมูลค่ามากกว่าข้อมูลเปรียบเทียบ 1-3 แต่น้อยกว่าข้อมูลเปรียบเทียบ 4 โดยปัจจัยที่ส่งผลให้ระดับคะแนนที่ได้จาก WQS ต่างกันคือ ชั้นที่ตั้งของห้องชุด แบบจำลองที่สร้างขึ้นมานั้นยังได้ระบุมูลค่าตลาดของห้องชุดที่ทำการประเมินมูลค่าด้วย โดยมูลค่าตลาดห้องชุดที่คำนวณได้คือ 136,562 หรือประมาณ 137,000 บาท ซึ่งใกล้เคียงกับราคาตลาดของห้องชุดในบริเวณพื้นที่ที่ทำการศึกษา

อย่างไรก็ตามพบว่า ปัจจัยที่มีผลและมีค่าน้ำหนักสูงจำนวน 3 ปัจจัยจากจำนวนทั้งสิ้น 5 ปัจจัยเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทำเลที่ตั้ง (Location) ได้แก่ ระยะห่างจากระบบขนส่งมวลชน ชั้นที่ตั้งของห้องชุดพักอาศัยและระยะห่างจากถนนสายหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ทุกประเภทว่าผู้ประกอบการควรพิจารณาเรื่องทำเลที่ตั้งของโครงการเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบของ ยูพิน คำนิงเนตร (2547) และ โสภณ พร โชภชัย (2555)

เพื่อให้แบบจำลองที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาเสนอให้ผู้ที่ทำการศึกษาต่อไปทำการทดสอบวัดความเที่ยงตรง คงที่ของแบบจำลองด้วยสถิติขั้นสูงต่าง ๆ เช่น อาจพิจารณาการใช้ ค่าสถิติ Analysis of Variance (ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างอาคารชุดได้ หรืออาจใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยต่าง ๆ เช่น Factor Analysis เพื่อใช้ในการกลั่นกรองปัจจัยที่มีผลที่สุดต่อมูลค่าห้องชุดพักอาศัยได้

เอกสารอ้างอิง

พงศ์สรรค์ แก้วพรสวรรค์, สุกุลพัฒน์ คุ่มไพศาล และคณิน จารุมนพร. 2544. “การประเมินมูลค่าทรัพย์สินอาคารชุดสหกรณ์เคอื้น” การค้นคว้าอิสระ โครงการประกาศนียบัตรด้านการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุพิน คำนึ่งเนตร. 2547. “การศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อราคาประเมินอาคารชุดพักอาศัย: กรณีศึกษา อาคารชุดพักอาศัยในเขตเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เขาวมาลย์ เมธาภิรักษ์. 2549. การประเมินราคาโดยใช้คะแนนคุณภาพถ่วงน้ำหนัก [เอกสารประกอบการสอน]. กรุงเทพฯ: โครงการประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการประเมินราคาทรัพย์สิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไพโรจน์ ซึ่งศิลป์. 2538. หลักการประเมินราคาทรัพย์สิน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุราสีน.

วิยะดา ต้นวัฒนากุล. 2548. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์สมการถดถอยชนิดต่าง ๆ และการวิเคราะห์ปัจจัย.

เชียงใหม่: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมาคมนักประเมินราคาอิสระไทย. 2555. มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพการประเมินมูลค่าทรัพย์สินในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2556, สืบค้นจาก <http://www.tva.or.th>

โสภณ พรโชคชัย. 2555. การบริหารธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ไทย. กรุงเทพฯ: ส.วีรัชการพิมพ์.

Kokinis-Graves, Carol. 2006. Use of the Cost, Income and Sales-Comparison Approaches in the Valuation of Real Estate.

Whipple, RTM. 2006. Property Valuation & Analysis. NSW: The Law Book.

**การส่งเสริมการขายบ้านจัดสรรที่ประสบอุทกภัย: ลักษณะทางกายภาพ
โครงการกับพฤติกรรมผู้บริโภค**

**FLOODED HOUSING SALES PROMOTION: PROJECT PHYSICAL AND
CONSUMER BEHAVIOR**

ณัฐภัทร์แพรประณีต(NatapuchPharepraneet)₁

พรพรรณ วีระปรียากูร(PornphanVerapreyagura)₂

₁ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิศวกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

E-mail :to_boat@hotmail.com

₂ อาจารย์ สาขาวิศวกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

E-mail :Drnamfon@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

เหตุการณ์อุทกภัยปี 2554 ที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อโครงการที่อยู่อาศัยแนวราบโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการบ้านจัดสรรมากถึง 38 เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อสำรวจกายภาพของโครงการฯ ใน 38 เขตพื้นที่ดังกล่าว ภายใต้ฐานความคิดของ 9 แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันน้ำท่วมภายในโครงการของธนาคารเกียรตินาคิน รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อ จำนวน 456 คน จำแนกเป็นเขตละ 12 คน แยกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่เลือกซื้อโครงการบ้านจัดสรรก่อนเกิดอุทกภัย หลังเกิดอุทกภัยและกำลังตัดสินใจจะซื้อ กลุ่มละ 4 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมการขายโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบอุทกภัย ผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์จะต้องผสมผสาน 9 แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันน้ำท่วมฯ เข้ากับกายภาพโครงการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภค เน้นการขายกับผู้บริโภคที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป รายได้มากกว่า 45.000 บาทต่อเดือน เน้นโครงการที่มีราคาในช่วง 3.1-4 ล้านบาท อยู่ไม่ไกลที่ทำงานเกิน 10 กิโลเมตร และเป็นโครงการขนาดกลาง

คำสำคัญ: โครงการบ้านจัดสรรที่ประสบอุทกภัยแนวทางส่งเสริมการขายบ้านจัดสรร

Abstract

The great flood which happened in 2011 has severely caused impact to horizontal inhabitation projects, especially to inhabitants of allocated village projects in 38 districts of Bangkok Metropolis. This research has objectives to survey the physical conditions of human settlement of projects in such 38 districts under 9 conceptual guidelines of confidence creation to prevent flood within the Kiatnakin projects including to study the consumers' behaviors concerning decision making on purchasing houses. The population of 456 house purchasers were sampled from 12 districts, 12 purchasers each district, who were classified into 3 groups, namely, ones who bought houses in the allocated village before the great flood took place, ones bought after the flood and ones who were going to buy houses, 4 persons in each group. The data were collected from questionnaires distributed among them. The data were analyzed with descriptive statistics including percentage, mean, and standard deviation. The research result came out that the project's physical condition has relation to the consumers' behaviors. The results were revealed as the housing project developers in the flooded area shall apply the Kiatnakin's guidelines with their own project attributions in order to the flooded housing projects. The developers shall emphasize on selling their projects to the customers who are 41 years old or above, who had the monthly income of 45,000 or higher Baht. The houses prices shall be in an interval of 3.1 – 4 million baht, the project shall be located within 10 kilometers distance from the customers' working places, and the projects shall be the medium or average in the project size.

Keywords: Flooded Housing Projects, Sales Promotion Strategy

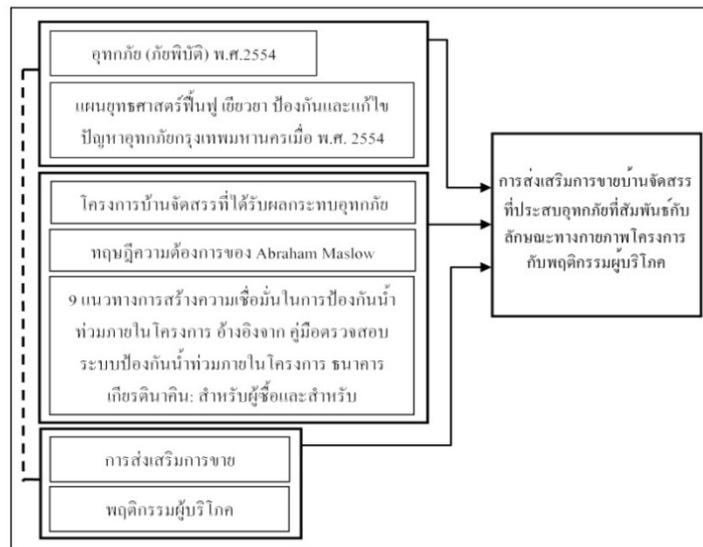
บทนำ

อสังหาริมทรัพย์มีแนวโน้มการปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติหลักจากเหตุการณ์มหาอุทกภัยเมื่อปี 2554 ซึ่งเห็นได้จากการเปิดตัวโครงการใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเดือนมีนาคมปลายไตรมาสที่ 1/ 2555 จนถึงไตรมาสที่ 2/ 2555 ทั้งนี้ศูนย์ข้อมูลวิจัยและประเมินค่าอสังหาริมทรัพย์ไทย บจก.เอเจนซี่ ฟอร์ เรียลเอสเตท แอฟแฟร์ส (2554-2555) คาดว่า ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง จะมีการเปิดตัวโครงการใหม่ ๆ อีกเป็นจำนวนมาก โครงการที่รอจะเปิดตัวในช่วงเดือนมีนาคมปลายไตรมาสที่ 1/2555 จนถึงไตรมาสที่ 2/2555 นี้ เป็นอสังหาริมทรัพย์ประเภทบ้านเดี่ยวและทาวน์เฮาส์ ซึ่งเป็นอุปทานที่สะสมมาจากช่วงน้ำท่วมในปี 2554 นอกจากนี้ศูนย์ข้อมูลฯ ได้แสดงข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลมีโครงการจำนวน 838 โครงการ เหลือขาย 369 โครงการ (ในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวน 147 โครงการ คิดเป็น 40% ของโครงการเหลือขายโดยมี 118 โครงการหรือคิดเป็น 80% ที่อยู่ใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยตามที่รัฐบาลประกาศเมื่อปี 2554 ซึ่งมีเพียง 29 โครงการคิดเป็น 20% ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ประสบอุทกภัยและในเขตปริมณฑลมีจำนวน 222 โครงการคิดเป็น 60% ของโครงการที่เหลือขาย) ในช่วงช่วงไตรมาสที่ 4/ 2554 จนถึงไตรมาสที่ 1/ 2555 จนถึงไตรมาสที่ 2/ 2555 มีโครงการใหม่เปิดตัว 56 โครงการ (ในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวน 34 โครงการ คิด

เป็น 60% ของโครงการใหม่เปิดตัวและในเขตปริมณฑลมีจำนวน 22 โครงการคิดเป็น 40% ของโครงการใหม่เปิดตัว) โครงการบ้านจัดสรรประเภทบ้านเดี่ยว ราคา 3-5 ล้านบาทจากนัยข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่ากายภาพโครงการฯ กับพฤติกรรมผู้บริโภคยังมีความเกี่ยวข้องกัน แต่การจะดำเนินการให้โครงการฯ ไม่เหลือขายยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญ ที่นำมาสู่ความสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

กรอบแนวคิดและทฤษฎีของการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการขายบ้านจัดสรรที่ประสบอุทกภัย: ลักษณะทางกายภาพโครงการกับพฤติกรรมผู้บริโภค การที่จะเสนอแนะแนวทางได้นั้นทางผู้วิจัยจะต้องทำการศึกษาและนำองค์ความรู้มาจากการศึกษาปัจจัย สิ่งเร้าต่างๆที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญสำหรับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคหรือกลุ่มลูกค้ามาประกอบกับปัจจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการ เช่น มีแนวทางในการบริหารจัดการการขายโครงการให้มีศักยภาพมากขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ต่อโครงการทั้งเก่าและใหม่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆและสามารถปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมการขายให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไว้เป็นเสมือนกรอบในการดำเนินงานวิจัยดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

จากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีข้างต้น มีรายละเอียดของแต่ละแนวคิดสรุปได้ดังนี้

1. อุทกภัย (ภัยพิบัติ)

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับน้ำท่วม/อุทกภัย (ภัยพิบัติ) ปี พ.ศ.2554
- 1.2 แผนยุทธศาสตร์ฟื้นฟู เยียวยา ป้องกันและแก้ไข ปัญหาอุทกภัยกรุงเทพมหานครเมื่อปี พ.ศ. 2554
 - 1) มาตรการระยะสั้น (ระยะเวลาดำเนินการภายใน 3-6 เดือน)
 - 2) มาตรการระยะกลาง (ดำเนินการภายในระยะเวลา 1 ปี พ.ศ. 2555)
 - 3) มาตรการระยะยาว (ระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 1 ปี)

2. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการบ้านจัดสรรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งกำหนดโดย
4. แก่นแนวทางการสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันน้ำท่วมภายในโครงการสำหรับผู้ซื้อและผู้ประกอบการของโครงการบ้านที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย พ.ศ.2554
5. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการขาย
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคและการตัดสินใจซื้อ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สืบหาโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบปัญหาอุทกภัย 38 เขตพื้นที่กรุงเทพฯ ที่ยังทำการเปิดขายอันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องของจำนวนหน่วยและโครงการที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทที่อยู่อาศัยที่เหลือขายในเขตพื้นที่ดังกล่าว
2. ศึกษาวิธีการและขั้นตอนการขายโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบปัญหาอุทกภัย 38 เขตพื้นที่กรุงเทพฯ อันจะทำให้ได้ข้อมูลจากมุมมองของผู้ขาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการและเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจของผู้ขายที่สามารถส่งเสริมให้การขายดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สืบหาปัจจัยของการตัดสินใจเลือกซื้อโครงการก่อน หลังและกำลังจะเลือกซื้อโครงการที่ประสบอุทกภัยของผู้ที่เลือกซื้อโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบปัญหาอุทกภัย 38 เขตพื้นที่กรุงเทพฯ อันจะทำให้ได้ข้อมูลจากมุมมองของผู้ซื้อ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทที่อยู่อาศัย ในโครงการที่เหลือขายและได้รับผลกระทบจากอุทกภัย รวมทั้งได้ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการและเทคนิคการขายที่สอดคล้องกับปัจจัยของการตัดสินใจของผู้ซื้อที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการให้กับโครงการ เพื่อส่งเสริมการขายได้ในท้ายที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมุ่งสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อ โครงการบ้านจัดสรร 38 เขตพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554 ตามที่รัฐบาลประกาศ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2554) จำนวน 456 ราย จำแนกเป็นเขต เขตละ 12 คน แยกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เลือกซื้อโครงการบ้านจัดสรรก่อนเกิดอุทกภัย หลังเกิดอุทกภัยและกำลังตัดสินใจซื้อ กลุ่มละ 4 คนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กำหนดจากหลักการตามแนวคิดของ Taro Yamane ณ ช่วงความเชื่อมั่น 95% ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน ส่วนโครงการที่เป็นเป้าหมายในการดำเนินการวิจัย มีทั้งโครงการขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ที่กำหนดขนาดตามพระราชบัญญัติ การจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 โดยคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางได้ประกาศและกำหนดไว้) นอกจากนี้ได้ดำเนินการตรวจสอบผลกระทบที่ทั้ง 38 เขตพื้นที่ที่ได้รับ ตามนัยของกรมที่ดิน (2555) ได้ข้อสรุปว่า เขตที่มีการขอจัดสรรมากและได้รับผลกระทบจากอุทกภัย คือโครงการในเขตบางเขน (404 โครงการ) รองลงมาคือ เขตมีนบุรี (375 โครงการ) เขตบางขุนเทียน (320 โครงการ) ตามลำดับ

รวมทั้งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับอุทกภัย แผนยุทธศาสตร์ฟื้นฟูเยียวยา ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2554 รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการที่ได้รับผลกระทบ ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ รวมทั้ง 9 แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันน้ำ

ท่วมภายในโครงการของธนากรเกียรตรินาคิน หลักการส่งเสริมการขายและแนวคิเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ที่สามารถนำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิในการวิจัยได้ดังหัวข้อถัดไป

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบปัญหาอุทกภัย 38 เขตพื้นที่กรุงเทพฯ ยังทำการเปิดขาย

38 เขต	จำนวนบ้านจัดสรรที่ขออนุญาต (โครงการ)	จำนวนบ้านของโครงการบ้านจัดสรร (หลัง)					
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม	ซื้อแล้ว	กำลังตัดสินใจ
รวม	2,943	75,101	114,975	14,120	204,196	157,527	46,669

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการบ้านในโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบ

อุทกภัย

ช่วงอายุของกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการต่อโครงการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554					อาชีพของกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการต่อโครงการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554				
อายุ 25-29	อายุ 30-34	อายุ 35-40	อายุ 41-45	มากกว่า 45	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	เอกชน	เจ้าของ/ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป	
90 คน	102 คน	103 คน	118 คน	43 คน	144 คน	139 คน	108 คน	28 คน	
สถานภาพของกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการต่อโครงการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554					รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการต่อโครงการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554				
โสด	สมรส	หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่			15,001-20,000	20,001-30,000	30,001-40,000	40,001-50,000	มากกว่า 50,001
188 คน	228 คน	40 คน			68 คน	46 คน	43 คน	66 คน	233 คน
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554					ระยะเวลาในการตัดสินใจซื้อของกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการต่อโครงการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554				
1	2	3	4	มากกว่า 5	1-6 เดือน	7-12 เดือน	มากกว่า 12 เดือน		
169 คน	114 คน	69 คน	71 คน	33 คน	104 คน	186 คน	166 คน		
ระดับการศึกษาของกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการต่อโครงการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554					ช่องทางการรับข้อมูลของกลุ่มประชาชนที่มีความต้องการต่อโครงการ บ้านจัดสรรใน 38 เขตพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2554				
ต่ำกว่าป.ตรี		ป.ตรี	ป.โท	ป.โท	สื่อทางตรง	สื่อทางอ้อม			
70 คน		223 คน	135 คน	28 คน	259 คน	197 คน			

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อที่อยู่อาศัยโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบอุทกภัยของผู้บริโภค

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ค่าร้อยละ		ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ค่าร้อยละ	
	ผู้บริโภค	ผู้ขาย		ผู้บริโภค	ผู้ขาย
1. ราคาขายโครงการ	89.20%	50.00%	5. ขนาดพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	87.00%	50.00%
1.1 ราคาระหว่าง 1 - 3 ล้านบาท	37.28%	16.67%	5.1 ไม่เกิน 150 ตารางเมตร	40.13%	33.33%
1.2 ราคาระหว่าง 3.1 - 4 ล้านบาท	44.52%	50.00%	5.2 ตั้งแต่ 151 - 200 ตารางเมตร	46.71%	50.00%
1.3 ราคาระหว่าง 4.1 - 5 ล้านบาท	18.20%	33.33%	5.3 มากกว่า 200 ตารางเมตร	13.16%	16.67%
2.ทำเลที่ตั้งโครงการ	81.40%	66.67%	6. องค์ประกอบของบ้าน - จำนวนห้องนอน (ห้อง)	89.10%	50.00%
2.1 มีผลต่อการตัดสินใจ	16.89%	33.33%	6.1 จำนวน 1 ห้อง	0.88%	83.33%
2.2 ไม่มีผลต่อการตัดสินใจ	89.20%	50.00%	6.2 จำนวน 2 ห้อง	56.24%	33.33%

3. ระยะห่างของโครงการกับที่ทำงาน	91.00%	33.33%	6.3 จำนวน 3 ห้อง	33.33%	50.00%
3.1 ไม่เกิน 10 กิโลเมตร	66.23%	66.67%	6.4 จำนวน 4 ห้อง	9.65%	00.00%
3.2 11 – 20 กิโลเมตร	23.25%	16.67%	7. องค์ประกอบของบ้าน - จำนวนห้องน้ำ (ห้อง)	82.40%	50.00%
3.3 มากกว่า 20 กิโลเมตร	10.53%	16.67%	7.1 จำนวน 1 ห้อง	0.00%	33.33%
4. ขนาดโครงการ	90.20%	66.67%	7.2 จำนวน 2 ห้อง	52.63%	50.00%
4.1 ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 99 แปลง)	33.11%	33.33%	7.3 จำนวน 3 ห้อง	26.97%	16.67%
4.2 ขนาดกลาง (100-199 แปลง)	51.97 %	50.00%	7.4 จำนวน 4 ห้อง	19.52%	00.00%
4.3 ขนาดใหญ่ (มากกว่า 199 แปลง)	14.91 %	16.67%	8. องค์ประกอบของบ้าน - จำนวนห้องพักผ่อน (ห้อง)	82.40%	50.00%

ตารางที่ 3(ต่อ) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อที่อยู่อาศัยโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบอุทกภัยของผู้บริโภค

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ค่าร้อยละ		ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ค่าร้อยละ	
	ผู้บริโภค	ผู้ขาย		ผู้บริโภค	ผู้ขาย
8.1 จำนวน 1 ห้อง	87.28%	83.33%	10.3 จำนวน 3 คืน	7.02%	16.67%
8.2 จำนวน 2 ห้อง	9.87%	16.67%	11. การส่งเสริมการขาย	89.20%	83.33%
8.3 ไม่ระบุ	2.85%	00.00%	11.1 ลดราคาขาย	30.46%	33.33%
9. องค์ประกอบของบ้าน - จำนวนห้องแม่บ้าน (ห้อง)	81.40%	50.00%	11.2 ปรับปรุงบ้านก่อนขาย	45.40%	50.00%
9.1 จำนวน 1 ห้อง	53.07%	83.33%	11.3 ประกันภัยหลังน้ำเกิดอุทกภัย	24.14%	16.67%
9.2 จำนวน 2 ห้อง	2.19%	16.67%	12. การบริการหลังการขาย	91.00%	50.00%
9.3 ไม่ระบุ	44.74%	00.00%	13. ช่องทางการสื่อสาร	82.40%	33.33%
10. องค์ประกอบของบ้าน - จำนวนห้องที่จอดรถ	89.10%	50.00%	14. ระบบสาธารณูปโภคระบบ สาธารณูปการ	91.00%	66.67%
10.1 จำนวน 1 คัน	58.21%	33.33%	15. การบริหารจัดการอุทกภัยของโครงการ	94.60%	83.33%
10.2 จำนวน 2 คัน	34.87%	50.00%	16. ระบบความปลอดภัย/การเตือนภัยต่างๆ	96.60%	66.67%

ความต้องการโครงการที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
ความปลอดภัย	4.84	ต้องการมากที่สุด
นิติบุคคล	4.31	ต้องการมากที่สุด
สวน/ส่วนกลาง	4.2	ต้องการมาก
สโมสร	4.08	ต้องการมาก
ระบบสาธารณูปโภค	4.85	ต้องการมากที่สุด
ระบบสาธารณูปการ	4.79	ต้องการมากที่สุด
ระบบบำบัดน้ำเสีย	4.54	ต้องการมากที่สุด
ระบบการแจ้งเตือนเมื่อเกิดอุทกภัย	4.86	ต้องการมากที่สุด
ระบบป้องกันและการจัดการอุทกภัย	4.89	ต้องการมากที่สุด

ภาพประกอบที่ 2 ค่าเฉลี่ยของความต้องการโครงการที่อยู่อาศัย 9 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

ภายหลังการสำรวจกายภาพโครงการและการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมผู้บริโภคผู้บริโภคที่สนใจหรือเกี่ยวข้อง (ชื่อก่อนน้ำท่วม หลังน้ำท่วม และกำลังจะตัดสินใจซื้อ) กับโครงการที่อยู่อาศัยใน 38 เขตพื้นที่ จำนวน 456 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.88 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 37.06 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 48.90 ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 31.58 และมีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยอยู่ที่มากกว่า 45,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 51.10

ส่วนที่ 2 ความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อโครงการผู้บริโภคที่สนใจหรือเกี่ยวข้อง (ชื่อก่อนน้ำท่วม หลังน้ำท่วม และกำลังจะตัดสินใจซื้อ) กับโครงการที่อยู่อาศัยใน 38 เขตพื้นที่รายละเอียดแสดงในภาพประกอบที่ 2 สรุปได้ว่าผู้บริโภคโครงการส่วนใหญ่มีความต้องการทั้ง 9 ด้านอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด ตามลำดับดังนี้คือความต้องการระดับมากที่สุดคือ ระบบป้องกันและการจัดการอุทกภัย รองลงมา คือ ระบบการแจ้งเตือนเมื่อเกิดอุทกภัย ระบบสาธารณูปโภค ความปลอดภัย ระบบสาธารณูปการ ระบบบำบัดน้ำเสีย และนิติบุคคลตามลำดับรองลงมาคือ ความต้องการในระดับมาก คือ สวนส่วนกลาง และสโมสร

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภคต่อ 9 แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันน้ำท่วมภายในโครงการของธนาคารเกียรตินาคินผลการวิเคราะห์พบว่า 80% (365 รายจากผู้ตอบแบบสอบถาม 456 ราย) ทราบถึง 9 แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันน้ำท่วมภายในโครงการ รายละเอียดดังแสดงในภาพประกอบที่ 2

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อที่อยู่อาศัยในโครงการที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยของผู้บริโภค ข้อมูลของกลุ่มผู้บริโภค 456 คน จาก 38 เขต เขตละ 12 คน แยกออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่เลือกซื้อโครงการบ้านจัดสรรก่อนเกิดอุทกภัย หลังเกิดอุทกภัยและกำลังตัดสินใจจะซื้อโครงการบ้านจัดสรรที่ประสบอุทกภัย มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านในโครงการบ้านจัดสรร ของ 38เขตพื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัย เมื่อ พ .ศ 2554 .กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ระบบความปลอดภัย/การเตือนภัยต่างๆมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1) 196.60% (รองลงมาคือ การบริการจัดการอุทกภัยของโครงการเป็นอันดับที่ 2) 294.60% (รองลงมาคือ ระบบสาธารณูปโภคระบบสาธารณูปโภค การบริการหลังการขาย และระยะห่างของโครงการกับที่ทำงานเป็นอันดับที่ 3) 391.00% (รองลงมาคือ ขนาดโครงการเป็นอันดับที่ 4) 490.20% (รองลงมาคือ ราคาขายโครงการและการส่งเสริมการขายเป็นอันดับที่ 5) 589.20% (รองลงมาคือ องค์ประกอบของบ้าน -จำนวนห้องนอน) ห้อง(และองค์ประกอบของบ้าน -จำนวนห้องที่จอดรถ) คัน (เป็นอันดับที่ 6) 689.10%(รองลงมาคือ ขนาดพื้นที่ใช้สอย)ตารางเมตร (เป็นอันดับที่ 7) 787.00%(รองลงมาคือ องค์ประกอบของบ้าน -จำนวนห้องน้ำ)ห้อง (องค์ประกอบของบ้าน -จำนวนห้องพักผ่อน)ห้อง(และช่องทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ 8) 882.40% (รองลงมาคือ ทำเลที่ตั้งโครงการและองค์ประกอบของบ้าน -จำนวนห้องแม่บ้าน)ห้อง(เป็นอันดับที่ 9) 81.40% (ตามลำดับ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อที่อยู่อาศัยในโครงการที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยของผู้บริโภคจากมุมมองของผู้ขาย ข้อมูลของกลุ่มผู้ขาย 6 คน จาก 3เขต แยกออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย โครงการบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ 2ราย โครงการบ้านจัดสรรขนาดกลาง 2รายและโครงการบ้านจัดสรรขนาดเล็ก 2ราย มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3สรุปได้ว่าผู้ขายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการขายขนาดพื้นที่ใช้สอย)ตารางเมตร (และการบริหารจัดการอุทกภัยของโครงการ มากเป็นอันดับที่ 1) 83.33) 1% (รองลงมาคือ ทำเลที่ตั้งโครงการ ขนาดของโครงการ ระบบสาธารณูปโภคระบบ สาธารณูปการและระบบความปลอดภัย /การเตือนภัยต่างๆ เป็นอันดับที่ 2) 66.67) 2% (รองลงมาคือ ราคาขายโครงการ องค์ประกอบของบ้านและการบริการหลังการขายเป็นอันดับที่ 3) 50.00) 3% (รองลงมาคือ ระยะห่างของโครงการกับที่ทำงานและช่องทางการสื่อสารเป็นอันดับที่ 4) 33.33) 4% (ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกายภาพโครงการและพฤติกรรมผู้บริโภคด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างกายภาพของโครงการในด้านทำเลที่ตั้งที่อยู่ไกลไม่เกิน 10 กิโลเมตรกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ดังนั้น ในการกำหนดแนวทางการขายที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ควรเน้นโครงการฯ ที่มีราคา ในช่วง 3.1-4 ล้านบาท อยู่ไม่ไกลที่ทำงานเกิน 10 กิโลเมตร เป็นโครงการขนาดกลาง เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ จากการวิจัยครั้งนี้จึงอยู่ที่ประเด็นของการบริหารจัดการ โครงการที่หลีกเลี่ยงรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 หรือโครงการที่มีแผนพัฒนาโครงการบ้านจัดสรรให้ดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้เงื่อนไขกายภาพที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการและเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจซึ่งกำหนดโดยนักจิตวิทยา ชื่อ มาสโลว์ (Abraham Maslow) ซึ่งทฤษฎีการจูงใจที่มีการกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายพิจารณาว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เพื่อส่งเสริมให้การขายดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งได้ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการและเทคนิคการขายที่สอดคล้องกับปัจจัย

ของการตัดสินใจของผู้ซื้ออันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการให้กับโครงการ ภายใต้อาณัติความคิดของ 9 แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นในการป้องกันน้ำท่วมภายในโครงการของธนาคารเกียรตินาคิน ซึ่งประกอบด้วยแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอุทกภัยก่อนที่จะเกิดขึ้น เช่น การเตรียมกำแพงกันน้ำ กระจสบทราย การเตรียมย้ายตำแหน่งปลั๊กไฟ เตรียมพร้อมรับมือกับอุทกภัยในสภาวะฉุกเฉิน เป็นต้น และแนวทางการป้องกันแก้ไข หรือปรับปรุงภายหลังการเกิดอุทกภัย เช่น การปรับถนนภายในโครงการให้สูงกว่าถนนภายนอกโครงการ การเสริมแนวกำแพงโครงการ การเพิ่มระบบป้องกันน้ำและการแจ้งเตือนภายในโครงการ การอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่อยู่อาศัยภายในโครงการตลอดจนการดูแลสภาพจิตใจของผู้ที่อาศัยภายในโครงการ เป็นต้น รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541) ที่ว่าด้วยเรื่องการตัดสินใจ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้บริโภคตัดสินใจว่าจะซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการใด โดยมีปัจจัย คือ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้า สังคมและกลุ่มทางสังคม ทัศนคติของผู้บริโภค เวลาและโอกาส

เอกสารอ้างอิง

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ.2541. กลยุทธ์การตลาด.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บรรณกิจ.
- อรุณ ศิริงานุสรณ์. 2555. เทคนิคเบื้องต้นพัฒนาอสังหาริมทรัพย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987).
- ธนาคารเกียรตินาคิน.2556. คู่มือตรวจสอบระบบป้องกันน้ำท่วมภายในโครงการสำหรับผู้ซื้อและผู้ประกอบการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมถวิล แซ่ลี.2541. พฤติกรรมผู้บริโภค.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมถวิล แซ่ลี.2538. “เคหการ : ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อและขายบ้านมือสองในเขตบางกะปิ.”วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมที่ดิน, คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง. 2554. “นโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ,” สืบค้นเมื่อวันที่10 กันยายน 2555, จาก www.waterforthai.go.th
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.2542. “พื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน 38 เขต กทม.”ประกาศพื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่ประสบภัย.2555,สืบค้นเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2554, จาก www.bangkokgis.com
- กรมธนารักษ์.2554. “ประเมินราคาที่ดินทั่วประเทศ.”ประเมินราคาที่ดิน.2555,สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2555, จาก www.prachachat.net/news_detail
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2552). พฤติกรรมผู้บริโภค ฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: วิสิทธิ์พัฒนา. สำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ, สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2555, จาก www.waterforthai.go.th

การพยากรณ์อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่มีต่อโรงแรมบูติกในเมืองท่องเที่ยว

เขตปกครองพิเศษ - เมืองพัทยา

A PREDICTION OF RUSSIAN TOURISTS DEMAND FOR BOUTIQUE

HOTEL IN SPECIAL ADMINISTRATIVE REGION PATTAYA CITY

อภิสิทธิ์ รตาสวัสดิ์รัมย์¹

ดร. สุกุลพัฒน์ คู่มีไพศาล²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

คลองหลวง ปทุมธานี 12121 E-mail : apatsanan.ratasawat@gmail.com

²อาจารย์ประจำสาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

คลองหลวง ปทุมธานี 12121 E-mail : sukulpat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่มีต่อโรงแรมบูติกในเขตเมืองพัทยา จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเช่น ผู้จัดการทั่วไปโรงแรมบูติก เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยว ฯลฯ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ธุรกิจโรงแรมรูปแบบต่างๆ ในพัทยามีอัตราอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามจำนวนของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการแข่งขันประกอบธุรกิจ โรงแรมสูงขึ้นในเมืองพัทยา จากสถิติจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2553 ถึง ปี 2555 นั้นมีกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองพัทยาเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับชาติอื่น ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 150 ตัวอย่าง และใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อที่จะวิเคราะห์ความต้องการรูปแบบโรงแรมบูติกอย่างแท้จริงจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียมีระดับ อายุ อาชีพ และรายได้ การเลือกห้องพักแบบต่างๆ การเลือกระดับราคาห้องพักต่อคืน ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมบูติกมีจำนวนร้อยละที่แตกต่างกัน และนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน หย่อนใจ เป็นส่วนใหญ่ ผลการวิเคราะห์นี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมและพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ประเภทโรงแรมบูติกเพื่อตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียในพื้นที่เมืองพัทยาต่อไป

คำสำคัญ : นักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย โรงแรมบูติก เมืองพัทยา

Abstract

The demand of Russian tourists towards the trend of boutique hotel in the Pattaya City (Special Administrative Region) is discussed in this article. Pattaya is a well-known tourists' attraction area in Thailand, and this also boosts the competitions between the hotel developers in this particular area in order to serve the tourists. Russian tourists become the majority of the foreigners' tourists in Pattaya (according to **Tourism Authority of Thailand** statistics of Pattaya tourists, 2010-2013). This research is conducted by the quantitative research approach, employing the simple random techniques and distributing 150 samples of questionnaires to the Russian tourists in Pattaya, in order to acknowledge their requirements and satisfactions towards their stays in the hotels. The results reveal that Russian tourists are different of ages, different kinds of occupation, different income, selected different the the bed size and selected different the price per night. At the last, the results reveal that the objective of Russian's Tourists tour is rest. The results gathered in this research will be used for developing and designing the boutique hotels to suit with the actual requirements of the Russians and other foreigners in Pattaya city's region.

Keywords : Russian tourists, Boutique Hotel, Pattaya City

บทนำ

เมืองพัทยา(Pattaya City)เป็นหนึ่งในเมืองท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับทั่วโลก และได้รับการสนับสนุนจากนโยบายของภาครัฐ เมืองพัทยามีจำนวนของธุรกิจโรงแรม(Hotel Business) ตั้งแต่ระดับ 4 ถึง 5 ดาว ที่พักอาศัยชั่วคราว(Guest House) เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ (Service Apartment) และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลสถิติของ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2554) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ในเมืองพัทยานั้นมีที่มาจากกลุ่มประเทศในเครือรัฐเอกราช (Commonwealth of Independent States: CIS) โดยเฉพาะจากประเทศรัสเซีย(Russia) ซึ่งมีอัตราส่วนสูงที่สุด (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) มีรายละเอียด ในตาราง 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย	ร้อยละของนักท่องเที่ยวรัสเซีย
2551	2,589,594	643,070	24.80
2552	2,512,870	516,339	20.50
2553	2,994,148	927,502	30.90

จากข้อมูลข้างต้น จึงเกิดอุปสงค์ (Demand) ของนักท่องเที่ยวในเมืองพัทยาเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการในธุรกิจสังหาริมทรัพย์ประเภทโรงแรมในพื้นที่เมืองพัทยามีความตื่นตัว เพื่อที่จะสามารถจะสนองความต้องการ (Needs) ของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นด้วยดังกล่าว ขณะเดียวกันเพื่อโอกาสในทางธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง ความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นและมีความต้องการที่อาจจะแตกต่าง แนวโน้ม (Trend) ในการพัฒนาโรงแรมแบบบูติก (Boutique Hotel) ซึ่ง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีการออกแบบที่สร้างสรรค์ สามารถสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวและมีการลงทุนที่ไม่สูงมากเท่ากับ โรงแรมเครือขายนั้น ทำให้โรงแรมประเภทบูติกกลับมาได้รับความนิยมในพื้นที่พัทยา (บุญชนะ บุญเลิศ, 2554) เพื่อให้การวิจัยนี้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักท่องเที่ยวและผู้พัฒนาโครงการ ทั้งนี้อุปสงค์ (Demand) ของกลุ่มนักท่องเที่ยวยังเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทุนของผู้ประกอบการโรงแรมบูติก (สุกฤษพัฒน์ คุ่มไพศาล, 2550) ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจอุปสงค์ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย เพื่อประกอบเป็นแนวทางในการนำไปพิจารณาเพื่อประกอบการออกแบบและตัดสินใจลงทุนพัฒนาโครงการโรงแรมบูติกในพื้นที่พัทยา ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโรงแรมบูติก โดยกำหนดตัวแปรที่ทำการศึกษา ได้แก่ การเลือกขนาดของห้องพัก รูปแบบ จำนวนเตียง จำนวนคนที่เข้าพักต่อห้อง ราคาห้องพักต่อคืน ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จากนั้นทำการสรุปข้อมูลที่ได้ เพื่อเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกห้องพักในโรงแรมบูติกของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย เพื่อประกอบการจัดทำแนวทางการพัฒนารูปแบบของโครงการ ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียในพื้นที่เมืองพัทยา และสร้างผลตอบแทนที่สูงให้แก่การลงทุนและผู้พัฒนาโครงการต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นักลงทุนและผู้ประกอบการสามารถทราบถึงพฤติกรรมและความต้องการใช้พื้นที่โรงแรมบูติกซึ่งจะช่วยในการออกแบบพื้นที่ที่สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียในพื้นที่เมืองพัทยา ทำให้นักลงทุนและผู้ประกอบการมีแนวทางในการพัฒนาโครงการโรงแรมบูติกที่สามารถตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย และสร้างผลตอบแทนที่สูงให้แก่การลงทุนและผู้พัฒนาโครงการต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรการวิจัย มาจากการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ชาวรัสเซีย 150 ราย โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่เข้าพัก โรงแรมประเภทบูติกที่มีจำนวนห้องพักไม่เกิน 200 ห้อง ในเมืองพัทยา (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2555) และขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยนั้นคือโรงแรมบูติกที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เมืองพัทยา โดยเครื่องมือแบบสอบถามได้จัดแปลเป็นภาษารัสเซียเพื่ออำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยว สำหรับการสัมภาษณ์เพื่อนำผลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในวงการท่องเที่ยวเมืองพัทยา ได้แก่ ผู้จัดการ โรงแรมบูติกจำนวน 2 ท่าน มีลูกค้าจำนวน 2 ท่าน และเจ้าหน้าที่ของเมืองพัทยา

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณนี้ใช้เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อทำการสำรวจความต้องการ และการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย ที่มีต่อ โรงแรมประเภทรูมที่มีจำนวนห้องพักไม่เกิน 200 ห้อง ในพื้นที่เมืองพัทยา การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 150 ตัวอย่าง

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านการเลือกขนาดของห้องพัก รูปแบบจำนวนเตียง จำนวนคนที่เข้าพักต่อห้อง ราคาห้องพักต่อคืน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ เพื่อประมวลอัตราส่วนความต้องการ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียในพื้นที่เมืองพัทยาและสามารถนำไปใช้ประกอบการสร้างมาตรฐานการออกแบบห้องพักโรงแรมบุติกสำหรับนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียต่อไป (เอกพงษ์ ตรีตรง, 2556)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรม และความต้องการ ของผู้ให้ข้อมูล คือ นักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย ที่เข้าพักโรงแรมบุติกในเมืองพัทยานาจำนวนห้องพักไม่เกิน 200 ห้อง แสดงในตาราง ต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละจำแนกตาม ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล		ความถี่	ร้อยละ
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	30	20.00
	30 – 39 ปี	58	38.60
	40 – 49 ปี	51	34.00
	50 – 59 ปี	10	6.70
	ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	1	0.70
	รวม	150	100.00
อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	4.70
	พนักงานบริษัทเอกชน	113	75.30

อาชีพ	เจ้าของกิจการ	17	11.30
	นักศึกษา	4	2.70
	ว่างงาน	8	5.30
	อื่น ๆ	1	0.70
	รวม	150	100.00
รายได้ต่อคนต่อเดือน	น้อยกว่า 30,000 บาท	31	20.60
	30,000 – 39,999 บาท	42	28.00
	40,000 – 49,999 บาท	54	36.00
	50,000 – 59,999 บาท	19	12.70
	60,000 – 69,999 บาท	4	2.70
	ตั้งแต่ 70,000 บาทขึ้นไป	0	0.00
	รวม	150	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่านักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่เข้าพักโรงแรมบูติกในเมืองพัทยา นั้น มากกว่าครึ่งหนึ่งมีช่วงอายุ 30-39 ปี รองลงมาคือ 40-49 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 75.30 รองลงมาคือ เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 11.30 และนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียประมาณร้อยละ 36 เป็นกลุ่มที่มีรายได้ประมาณ 30,000-59,999 บาท

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละจำแนกตามพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมด้านต่าง ๆ		ความถี่	ร้อยละ
การเลือกประเภทของห้องพัก	Standard	114	76.00
	Superior	29	19.30
	Deluxe	6	4.00
	Suite	1	0.70
	รวม	150	100.00
การเลือกรูปแบบเตียงนอน	1 เตียง	12	8.00
	2 เตียง	136	90.70
	1 เตียงใหญ่และเตียงเด็ก 2 ชั้น	2	1.30
	รวม	150	100.00

พฤติกรรมด้านต่าง ๆ		ความถี่	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกที่เข้าพัก (ต่อครอบครัว)	1 คน	1	0.70
	2 คน	145	96.60
	3 คน	4	2.70
	รวม	150	100.00
การเลือกราคาของห้องพักของ โรงแรม (ต่อคืน)	1,000 – 2,000 บาท	20	13.30
	2,001 – 3,000 บาท	99	66.00
	3,001 – 4,000 บาท	29	19.40
	4,001 – 5,000 บาท	2	1.30
	รวม	150	100.00

จากตารางที่ 3 นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียนิยมห้องพักแบบมาตรฐานหรือ Standard Room คิดเป็นร้อยละ 76.00 รองลงมาคือ แบบ Superior Room คิดเป็นร้อยละ 19.30 โดยจำนวนเตียงที่เลือกคือ 2 เตียง คิดเป็นร้อยละ 90.70 ซึ่งมีความสอดคล้องกับการมาท่องเที่ยวในเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยว ชาวรัสเซียที่นิยมมาไม่เกิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 96.60 และนักท่องเที่ยวสามารถจ่ายค่าบริการห้องพักต่อคืนได้ในราคา 2,001-3,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 66.00 ซึ่งหากพิจารณาจากรายได้ที่ใช้เพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแล้วจะพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับรายได้ตั้งแต่ 30,000-60,000 บาทต่อเดือน สามารถชำระค่าห้องพัก 2,001-3,000 บาทต่อคืนได้

3. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4 สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักที่นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียต้องการ

ลำดับที่	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความถี่
1	โทรศัพท์	149
	เครื่องปรับอากาศ	149
2	ตู้เย็น	148
3	น้ำอุ่น	147
4	เคเบิลทีวี	140
5	ฟรี Wi-Fi	138
6	คอมพิวเตอร์	27

จากตารางที่ 4 นักท่องเที่ยว ชาว รัสเซียต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกขณะเข้าพักคือ โทรศัพท์และ เครื่องปรับอากาศ ต่อมาก็คือ ตู้เย็นและระบบน้ำอุ่น และเคเบิลทีวี และ ฟรี WI-FI ตามลำดับ ผู้วิจัยนำข้อมูลนี้ไป ประมวลผลเพื่อประกอบการออกแบบห้องพักและเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องตรงกับความ ต้องการของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียได้

4. วัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 5 วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียในเมืองพัทยา

ลำดับที่	วัตถุประสงค์	ความถี่
1	พักผ่อน	148
2	หาประสบการณ์	2
รวม		150

จากตารางที่ 5 พบว่าวัตถุประสงค์ที่นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียส่วนใหญ่เข้ามาพักใน โรงแรมบูติกคือ เพื่อพักผ่อน หย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 98.66 ดังนั้นห้องพักแรกที่นักท่องเที่ยว ชาวรัสเซียต้องการควรมีขนาดพื้นที่ห้องพัก เหมาะสมกับผู้พักอาศัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตรงตามความต้องการเพื่อเอื้อให้เกิดบรรยากาศการพักผ่อน และผ่อนคลายจากกิจวัตรประจำวัน

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ได้ข้อสรุปด้านข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่เข้ามาพัก โรงแรมบูติกในพัทยา ทำให้ทราบว่า อายุของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่เข้าพักโรงแรมบูติกส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-49 ปี อาชีพส่วนใหญ่คือ พนักงานเอกชน และรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 30,000-60,000 บาท ในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ สามารถใช้ประโยชน์ในทางการตลาดเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยชัดเจน ข้อมูลพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ทราบว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวรัสเซียในพัทยานั้นเลือกห้องพักที่มีลักษณะทั่วไปคือ ห้องแบบ มาตรฐาน (Standard Room) มี 2 เตียงนอน จำนวนคนเข้าพัก 2 คนต่อห้อง ส่วนนี้สามารถนำไปวิเคราะห์การ ออกแบบพื้นที่ห้องพักได้และสามารถกำหนดงบประมาณก่อสร้างได้ กล่าวคือห้องพักควรมีขนาดระหว่าง 25-35 ตารางเมตร (เอกพงษ์ ศรีตรง, 2556) และราคาต่อคืนตั้งแต่ 1,001-4,000 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียสามารถ จ่ายได้ ซึ่งข้อมูลนี้จะสามารถนำไปกำหนดราคาห้องพักในการพัฒนาโรงแรม เพื่อให้มีจำนวนผู้เข้าพักสูงสุดใน แต่ละวันอันจะนำมาซึ่งรายได้ของ โรงแรม นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารและความบันเทิง สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นมากในการเลือกห้องพักในโรงแรมของนักท่องเที่ยว ชาว รัสเซีย ในส่วนนี้สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ถึงถึงออกแบบการจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกและสามารถกำหนด งบประมาณก่อสร้างได้ นักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่เข้าพักโรงแรมโรงแรมบูติกเพื่อต้องการพักผ่อนในเขตเมือง พัทยา จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่านักท่องเที่ยวต้องการความสะดวก ไม่วุ่นวาย มีความเป็นส่วนตัว ลักษณะข้อมูลที่ได้ จากการสำรวจเหล่านี้สามารถนำไปวิเคราะห์การออกแบบสิ่งแวดล้อมภายในของ โรงแรมได้ เพื่อตอบสนองความ

ต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย นอกจากนี้ นักลงทุนหรือนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์รายใหม่จะสามารถนำไปผลการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์งานออกแบบและจัดพื้นที่ในงานสถาปัตยกรรมโรงแรมบูติก เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและใกล้เคียงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และจะนำไปสู่แนวทางในการพิจารณาเพื่อประกอบการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเบื้องต้นก่อนตัดสินใจลงทุนพัฒนาโครงการ โรงแรมบูติกในพื้นที่พัทยาในอนาคต

อย่างไรก็ตามข้อจำกัดที่ได้จากการวิจัยนี้คือ ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเฉพาะสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยว ชาวรัสเซียที่มาท่องเที่ยวพักผ่อนในเมืองพัทยาในช่วงปี 2552-2555 เท่านั้น ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความแตกต่างจากนักท่องเที่ยวสัญชาติอื่น ๆ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า หากผู้ออกแบบหรือนักพัฒนาโครงการโรงแรมต้องการออกแบบหรือลงทุนการพัฒนาโรงแรม ประเภท บูติก ควรทำการสำรวจอุปสงค์นี้อีกครั้ง สำหรับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของนักพัฒนาโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย และจะนำไปสู่การตัดสินใจลงทุนพัฒนาโรงแรมบูติกต่อไปได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ของ อาจารย์ ดร.สุกุลพัฒน์ คุ่มไพศาล และ ดร.บุญชนะ บุญเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ วีระปริยากร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอขอบคุณอาจารย์ ยอดเยี่ยม เทพธรานนท์ อาจารย์ สุวีพรรณ สุพรรณสมบูรณ์ และ ดร.เพชรศักดิ์ เพ็ชรภักดี ที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจและให้คำปรึกษา

ขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมืองมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อนนวัตกรรม การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์รุ่นที่ 4 ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจเสมอ

ท้ายนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัว ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือ ตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2554. สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ปี 2548- 2553.

บุญชนะ บุญเลิศ. 2554. รวบรวมจริงกับการลงทุนทำโรงแรมรีสอร์ทและพลาซ่าขนาดจิ๋ว. (พิมพ์ครั้งที่ 1)

กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด(มหาชน)

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2555. “Boutique Hotel ที่พักรูปแบบใหม่ที่กำลังมาแรงในปัจจุบัน.” สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก <http://www.ksmcare.com/Article/82/27821/Boutique-Hotel->

สุกุลพัฒน์ คุ่มไพศาล. 2550. “วิธีการศึกษาความเป็นไปได้เบื้องต้นของโครงการอสังหาริมทรัพย์สำหรับสถาปนิก”วารสารอาษา, 10:50 - 11:50 หน้า 100-105

เอกพงษ์ ตริตรอง. 2556. “แนวโน้มการออกแบบโรงแรมขนาดเล็ก.” หนังสือพิมพ์ คมชัดลึก. สืบค้นเมื่อ 7

พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20121229/148268/แนวโน้มการออกแบบโรงแรมขนาดเล็ก>

การออกแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย

Design of an Advisor System via Social Media for Private Higher Education Institutions

สุริยะ พุ่มเฉลิม

อาจารย์ประจำสาขาวิชาระบบสารสนเทศทางธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

E-mail : pumchalerm@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การออกแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย 2) เพื่อออกแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย และ 3) เพื่อประเมินระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กระบวนการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านงานอาจารย์ที่ปรึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีการรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมด 3 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ชนิดประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์และเก็บข้อมูล ใช้ค่าสถิติร้อยละ มัชฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่ารูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์ สื่อสังคมออนไลน์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

Abstract

The objectives of the research study on the design of the electronic advisor systems via social media for private higher education institutions of Thailand were (1) to synthesize the framework of the electronic advisor system using online social media of private higher education institutions of Thailand, (2) to design the electronic advisor system via online social media of private higher education institutions of Thailand, and (3) to assess the electronic advisor system via online social media of private higher education institutions of Thailand.

The research design used quantitative research. The investigation of experts' opinions and the Delphi technique were used for the data collection. The sample group who were specialized in the advisory system and information technology. The data were collected three times using the open-ended questions and five rating scales close-ended questions as the research instrument. The Percentage, Median, Interquartile Range, Arithmetic Mean, and Standard Deviation techniques are used to analyze and collect the data. The result of the research found the model of electronic advisor systems via social media for private higher education institutions of Thailand were 5 consists and experts agree the model was appropriate at high levels.

Keyword : Electronic Advisor System, Social Media, Private Higher Education Institutions of Thailand

บทนำ

การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยหลักวิเคราะห์ และประยุกต์เนื้อหา ดำรงวิชาการต่างๆ มากกว่าที่จะเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ ทำให้การเรียนการสอนนั้นยากต่อการเข้าใจ นักศึกษาบางคนอาจปรับตัวให้ทันต่อรูปแบบการเรียนการสอนในระดับนี้ได้ แต่บางคนอาจจะเป็นการยากที่จะปรับตัวต่อการเรียนแบบนี้ อาจส่งผลให้ไม่สามารถผ่านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นๆ และอาจต้องออกจากการเรียนกลางคัน นั้นย่อมส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการศึกษาเอกชน ที่ต้องอาศัยนักศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญให้องค์กรดำเนินกิจกรรมด้านการเรียนการสอน และทำธุรกรรมต่างๆ ดังนั้นเพื่อให้ นักศึกษาปรับตัวให้ทันต่อการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องได้คำแนะนำ การชี้แนะ และการนำทางที่ดี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงได้แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา ในการขอคำแนะนำ การชี้แนะแนวทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกฎระเบียบต่างๆ วิธีการปรับตัวในการเรียน และการใช้ชีวิตทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาเหล่านั้นได้ปรับตัวได้ทัน ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อตัวเอง และต่อสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาสังกัดอยู่ แต่ถึงแม้ว่าหลายๆ สถาบันจะมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว แต่ก็อาจไม่สัมฤทธิ์ผลดังวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อันเนื่องมาจากอาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อาจมีภาระงานจนไม่มีเวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำแนะนำ คำปรึกษา หรืออาจเป็นเพราะความไม่ใกล้ชิด ไม่มีการสานสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา จนเป็นเหตุให้ไม่กล้าที่จะเข้าไปขอคำปรึกษา หรือไม่ได้รับความสนใจจากนักศึกษามากนัก อาจเป็นเพราะว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ใช้งานยาก และไม่ตรงต่อความต้องการ

ด้วยเหตุนี้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์จึงเข้ามาตอบโจทย์ของการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาแก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี แต่การที่จะมีระบบการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการนั้น ต้องมีการออกแบบระบบให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้ และทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน การวิจัยนี้จึงเป็นการออกแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย
- 2) เพื่อออกแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย
- 3) เพื่อประเมินระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ใช้กระบวนการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน จำนวน 3 รอบ

รอบที่ 1 เป็นแบบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1 พร้อมคำถามปลายเปิดในตอนท้ายของแต่ละข้อ เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ได้ปรับแก้เนื้อหาในรอบที่ 1 เพื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) จากคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิ

รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่เนื้อหาเหมือนกับในรอบที่ 2 พร้อมแสดงค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อให้ผู้ตอบได้ทบทวนคำตอบเดิมของตนเองอีกครั้ง จากนั้นนำผลมากำหนดเป็นรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย

ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 17 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีประสบการณ์ในด้านการให้คำปรึกษาและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่น้อยกว่า 3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามรอบที่ 1 ที่สร้างจากการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานอาจารย์ที่ปรึกษา ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์ สื่อสังคมออนไลน์ และบริบทต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าอยู่

ระหว่าง -1 ถึง +1 พร้อมคำถามปลายเปิดในตอนท้ายของแต่ละข้อ เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยโครงสร้างของแบบสอบถามรอบที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามในประเด็นต่อไปนี้ 1. องค์ประกอบของระบบ 2. องค์ประกอบย่อยของระบบได้แก่ 2.1 ข้อมูลนำเข้า 2.2 ระบบเครือข่ายสังคม 2.3 ระบบกระบวนการให้คำปรึกษา 2.4 ผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ และ 2.5. การส่งผลย้อนกลับ

ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกัน โดยได้มาจากการปรับแก้จากแบบสอบถามในรอบที่ 1 ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แต่ในฉบับที่ 3 มีการแสดงค่าฐานนิยม (Mode) มัชฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามปลายเปิดและปลายเปิดทุกฉบับ จะนำมาสรุปให้เข้าประเด็นของการศึกษา เรื่องระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประเทศไทย โดยพิจารณาตามลำดับความสำคัญของแนวคิดและค่าเฉลี่ยของข้อเสนอแนะตามหลักการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Congruence/ IOC) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานอาจารย์ที่ปรึกษา และ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวม 3 ท่าน เป็นผู้ประเมินในแต่ละข้อ ซึ่งข้อใดมีค่าสูงกว่า 0.5 จะถูกนำไปใช้

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าในรอบที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาในรอบที่ 3

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 จากแบบสอบถามซึ่งมีคำถามเหมือนแบบสอบถามรอบที่ 2 ที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมพิจารณาทบทวนคำตอบของตน แล้วนำมาอภิปรายผลดังนี้

3.1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับ ควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อข้อนั้นสอดคล้องกัน แต่ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อนั้นมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน (ปราณี ทองคำ, 2529: 33)

3.2 ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมของแต่ละข้อความ เพื่อเป็นการสนับสนุนความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิโดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินว่าข้อใดที่มีผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในข้อความนั้นๆ (ปราณีทองคำ, 2529: 33)

3.3 การพิจารณาความสอดคล้อง

ผู้วิจัยนำค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมมาเป็น

เกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง ้อง กล่าวคือข้อความใดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม ไม่เกิน 1.00 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อข้อนี้มีความสอดคล้องกัน

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

กรณี	ค่าสถิติ	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม	ความสอดคล้อง
1		ไม่เกิน 1.50	ไม่เกิน 1.00	สอดคล้อง
2		ไม่เกิน 1.50	เกิน 1.00	ไม่สอดคล้อง
3		เกิน 1.50	ไม่เกิน 1.00	ไม่สอดคล้อง
4		เกิน 1.50	เกิน 1.00	ไม่สอดคล้อง

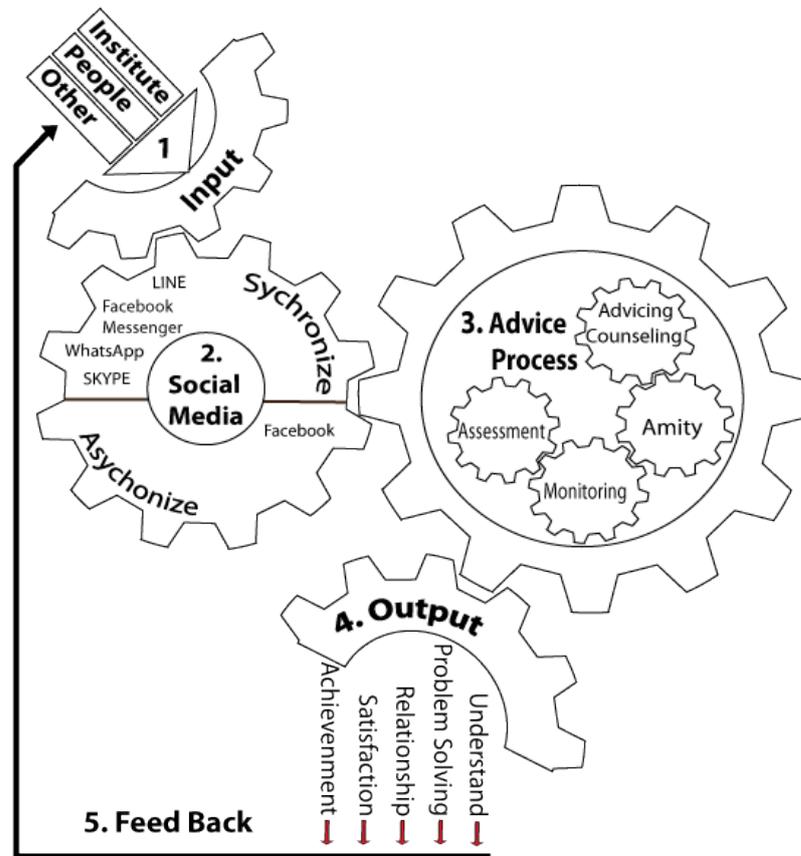
3.4 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบ

การพิจารณาข้อความเพื่อนำไปกำหนดเป็ ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยจะ ี ข้อความที่มีค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยในระดับมาก

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เสนอผลการวิจัยเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นดังรูป

รูปที่ 1 ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย

ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบกล่าวคือ

1. ข้อมูลนำเข้า (Input) เป็นข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากแหล่งข้อมูล ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาได้นำข้อมูลไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียนรายบุคคล และแบบมีส่วนร่วม โดยแหล่งที่มาของข้อมูลมาจาก 3 แหล่งคือ-

1.1 จากสถาบันอุดมศึกษา (Institute) อันได้แก่ นโยบาย กฎระเบียบ เงื่อนไข ข้อบังคับต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษา

1.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา (People) ได้แก่ ผู้ปกครอง เพื่อน อาจารย์ผู้สอน

1.3 ข้อมูลภายนอกอื่นที่เกี่ยวข้อง (Other) ที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรทราบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม แนวโน้มของเทคโนโลยี นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล

2. สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) คือ สังคมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีผู้ใช้เป็นผู้สื่อสาร เขียนเล่า เนื้อหา เรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้ทำขึ้น หรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตน ผ่านทางเว็บไซต์ที่ให้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้อุปกรณ์สื่อสารที่เชื่อมต่อเข้ากับระบบ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 แบบประสานเวลา (Synchronous) หมายถึงกิจกรรมที่กระทำบนสื่อสังคมออนไลน์ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยมีการตอบสนองแบบทันทีทันใด เช่น การสนทนาออนไลน์ต่างๆ ได้แก่ โปรแกรม Line, Skype และ Facebook messenger

2.2 แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) หมายถึงกิจกรรมที่กระทำบนสื่อสังคมออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องตอบสนองแบบทันทีทันใด ได้แก่ Facebook

ในระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันการศึกษาเอกชนในประเทศไทย จะใช้ทั้ง 2 ประเภทในการดำเนินกระบวนการให้คำปรึกษา ซึ่งจะเข้ามาเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษา 10 ประการอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. กระบวนการให้คำปรึกษา (Advice Process) ประกอบไปด้วย 4 ส่วนย่อยคือ

3.1 การให้คำปรึกษา (Advising) และการให้คำแนะนำ (Counseling) หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือให้นักศึกษาเข้าใจตัวเอง สภาพแวดล้อม ปัญหาที่เผชิญอยู่ของตนเอง และสามารถเข้าใจดังกล่าวมาแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ เลือกเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเอง เพื่อการปรับตัวที่ดีในอนาคต โดยการให้คำปรึกษา และคำแนะนำมี 3 ลักษณะคือ

3.1.1 การให้คำปรึกษาทางวิชาการ เช่น

- ให้การปรึกษาแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเลือกวิชาเรียนลงทะเบียน
- ให้การแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน การค้นคว้าและติดตามผลการเรียนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
- ให้การปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาในการเรียนวิชาต่างๆ
 - ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดค่าระดับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา
- ให้การแนะนำเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และบริการต่างๆ

3.1.2 การให้คำปรึกษาเรื่องส่วนตัว เช่น

- ให้การปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว ได้แก่ ปัญหาสุขภาพอนามัยทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต
- ให้การปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการปรับตัวในสังคม และปัญหาการคบเพื่อน
- ให้การปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ความประพฤติและจริยธรรม
- ให้การปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชีพ ได้แก่ การให้ข้อมูลในแง่มุมต่างๆ ลักษณะของงาน สภาพสิ่งแวดล้อมของงาน

3.1.3 การให้คำปรึกษาเรื่องทั่วไป เช่น

- ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโครงการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา
- ให้คำแนะนำเกี่ยวกับทุนการศึกษา

3.2 การสร้างสัมพันธภาพ (Amity) หมายถึงการสร้างความคุ้นเคย ความสนิทสนม เพื่อให้การเข้าถึงนักศึกษอย่างเชื่อใจ กล้าเข้ามาขอคำปรึกษา และยังคงเข้าถึงนักศึกษาได้อย่างทันทั่วทั้ง

3.3 การติดตามผล (Monitoring) หมายถึงการ ติดตามดูความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของนักศึกษาที่ได้รับคำปรึกษาไปแล้ว

3.4 การประเมินผล (Assessment) หมายถึงการตรวจสอบการให้คำปรึกษา โดยพิจารณาถึง ผลลัพธ์ ที่ได้จากการให้คำปรึกษา ว่ามีความสำเร็จได้มากน้อย ตรงตามเป้าหมาย หรือเป็นไปตามจุดประสงค์ของนักศึกษา ที่มีขอคำปรึกษา แนะนำหรือไม่

โดยเมื่อกลไกกระบวนการให้คำปรึกษา ถูกขับเคลื่อนผ่าน Social media ผลที่ได้คือ

4. ผลลัพธ์ (Output)

4.1 นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ (Satisfaction) เพราะระบบสามารถเข้าถึง และเข้าใจตามวิถีของ นักศึกษาได้อย่างราบรื่น

4.2 เกิดความเข้าใจ (Understand) นักศึกษาเข้าใจในเรื่อง นโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของทาง วิทยาลัย ได้ดียิ่งขึ้น

4.3 เกิดความสัมพันธ์อันดี (Relationship) ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา กับนักศึกษา โดยอาศัยช่องทาง สื่อสารที่ยอมรับระหว่างกัน

4.4 ปัญหาของนักศึกษาได้รับการแก้ไขปัญหา (Problem solving) ตามกระบวนการให้คำปรึกษาอย่าง เป็นระบบ และถูกต้องตามการร้องขอของนักศึกษา

4.5 นักศึกษาสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) อันเนื่องมาจากสามารถปรับตัวเข้า กับการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี หลังจากเข้ารับคำแนะนำคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

5. การส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับการให้คำปรึกษาไปแล้วสามารถนำไปเป็นข้อมูล (Feedback) ให้กับระบบได้ เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงการให้คำแนะนำ คำปรึกษาและนำกลับเข้าสู่กระบวนการได้ ใหม่

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัย

ข้อที่	คะแนนจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย			รวม N	ดัชนีความ สอดคล้อง IC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ	1	1	1	3	1
2. ข้อมูลนำเข้า (Input) ได้มาจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง	1	0	1	2	0.67
3. กระบวนการให้คำปรึกษา (Advice Process) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ	1	1	1	3	1
4. สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) จำแนกเป็น 2 ประเภท	1	1	0	2	0.67
5. ผลลัพธ์ (Output) ที่ได้จากการนำระบบมาใช้	0	1	1	2	0.67

จะทำให้เกิดผล 5 ประการ					
6. การส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแสดงค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Division : S.D.) ของผู้ทรงคุณวุฒิในรอบที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย และองค์ประกอบย่อยต่างๆ

รายละเอียด	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			
	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ	4.00	0.61	4.12	0.33
1.1 ข้อมูลนำเข้า (Input) ได้มาจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง	4.24	0.56	4.41	0.50
1.2 สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) จำแนกเป็น 2 ประเภทคือ 1) แบบประสานเวลา (Synchronousness) 2) แบบไม่ประสานเวลา (Asynchronousness)	4.41	0.71	4.47	0.51
1.3 กระบวนการให้คำปรึกษา (Advice Process) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ	3.88	0.78	4.06	0.24
1.4 ผลลัพธ์ (Output) ที่ได้จากการนำระบบมาใช้จะทำให้เกิดผล 5 ประการ	4.24	0.83	4.29	0.58
1.5 การส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)	4.41	0.71	4.53	0.51

ตอนที่ 4 ผลการประเมินแสดงค่าฐานนิยม (Mode) มัชฐาน (Median : M.D.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

(Interquartile Range : IR) ของผู้ทรงคุณวุฒิในรอบที่ 2 และ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าฐานนิยม มัชฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย และองค์ประกอบย่อยต่างๆ

รายละเอียด	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ					
	รอบที่ 2			รอบที่ 3		
	M	M.D	IR	M	M.D	IR
1. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00
1.1 ข้อมูลนำเข้า (Input) ได้มาจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง	4.00	4.00	1.00	4.00	4.00	0.50
1.2 สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) จำแนกเป็น 2 ประเภท	5.00	5.00	1.00	5.00	5.00	1.00

1.3 กระบวนการให้คำปรึกษา (Advice Process) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ	4.00	4.00	0.50	4.00	4.00	0.00
1.4 ผลลัพธ์ (Output) ที่ได้จากการนำระบบมาใช้จะทำให้เกิดผล 5 ประการ	5.00	4.00	1.50	4.00	4.00	0.50
1.5 การส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)	5.00	5.00	1.00	5.00	5.00	0.50

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบกล่าวคือ 1. ข้อมูลนำเข้า (Input) 2. สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) 3. กระบวนการให้คำปรึกษา (Advice Process) 4. ผลลัพธ์ (Output) 5. การส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งการประเมินรูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, M.D.=4.00, S.D.= 0.33) โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก (I.R. = 0.00, ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม = 0.00) ในองค์ประกอบย่อยที่ 1 ส่วนข้อมูลนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.41$, M.D.= 4.00, S.D.=0.50) โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก (I.R. = 0.50, ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม = 0.00) องค์ประกอบย่อยที่ 2 ส่วนสื่อสังคมออนไลน์เข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.47$, M.D.=5.00, S.D.=0.51) โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก (I.R. = 1.00, ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม = 0.00) องค์ประกอบย่อยที่ 3 ส่วนกระบวนการให้คำปรึกษาเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, M.D.=4.00, S.D.= 0.24) โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก (I.R. = 0.00, ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม = 0.00) องค์ประกอบย่อยที่ 4 ส่วนผลลัพธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.29$, M.D.=4.00, S.D.=0.58) โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก (I.R. = 0.50, ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม = 0.00) และองค์ประกอบย่อยที่ 5 ส่วนนำข้อมูลย้อนกลับ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.53$, M.D.=5.00, S.D.=0.51) โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก (I.R. = 0.50, ค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม = 0.00)

รูปแบบระบบอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยสังเคราะห์มาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการต่อยอดจากระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบที่ปรึกษาออนไลน์ที่หลากหลาย สถาบันการศึกษาได้พัฒนาขึ้น ดังเห็นตัวอย่างได้จาก ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ม.ป.ป.) และงานวิจัยจากมหาวิทยาลัย Troy ของสหรัฐอเมริกา เรื่อง E-Advising Excellence: The New Frontier in Faculty Advising แสดงให้เห็นถึงการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้กับภาคการศึกษา โดยออกแบบเป็น 5 ส่วน คือ 1) Academic Resources 2) Advisor Information 3) Program Policies 4) Career 5) University Information ซึ่ง 5 ส่วนดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญของระบบอาจารย์

ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ระบบดำเนินการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Leora, 2011) ในรูปแบบของ Web application ที่ต้องใช้โปรแกรมประเภท browser บนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ในการทำงาน เพื่อตอบสนองการดำเนินการให้คำปรึกษาตามบทบาทหน้าที่ภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่สำนักส่งเสริมและพัฒนาศึกษานักศึกษา (2554). ได้ระบุไว้ การนำเอาสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นเครื่องมือให้นักศึกษาได้เข้าถึงระบบอาจารย์ที่ปรึกษานั้นก็เพราะ ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษา ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกหนทุกแห่งตลอดเวลา (สุรศักดิ์ , ม.ป.ป.)และที่สำคัญเป็นสื่อที่กลุ่มนักศึกษาใช้งานเป็นประจำ จากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทยแสดงให้เห็นกลุ่มผู้ใช้จำนวนมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18-34 ปี ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นกลุ่มที่เรียกว่า Gen Y (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , ม.ป.ป.) นั่นก็คือนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นเอง การสานสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา กับนักศึกษาจะดียิ่งขึ้น เพราะระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์อาจไม่สามารถตอบโจทย์ในเรื่องการสานสัมพันธ์ได้ดีเท่ากับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ อันเนื่องมาจากคนในกลุ่ม Gen Y มีลักษณะกล้าแสดงออกทั้งด้านความคิดและการกระทำ ทะเยอทะยาน เรียกร้องสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ชอบความท้าทาย ไม่เชื่อสิ่งได้ง่าย ๆ หากไม่มีเหตุผลดีพอ ไม่มีความอดทน หมกมุ่นอยู่กับตัวเอง คิดเพื่อน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , ม.ป.ป.) ซึ่งลักษณะพฤติกรรมเช่นนี้ขัดต่อการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็น กฎ ระเบียบ และเป็นขั้นเป็นตอน เมื่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ ขับเคลื่อนไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้ดังรูป ผลลัพธ์ที่จะได้รับคือนักศึกษามีความเข้าใจในกฎ ระเบียบข้อบังคับ (Understand) มีความสัมพันธ์อันดีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา (Relationship) ปัญหาต่างๆ ที่นักศึกษาได้รับ ก็จะได้รับการแก้ไขปัญหา (Problem Solve) นักศึกษาเองก็สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) อันเนื่องมาจากสามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี หลังจากเข้ารับคำแนะนำคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และท้ายที่สุดนักศึกษาจะมีความพึงพอใจต่อสถาบันการศึกษา (Satisfaction) และคงอยู่ในสถาบันการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การนำระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์บนสื่อสังคมออนไลน์ มาใช้จะส่งผลดีโดยตรงต่อนักศึกษา โดยอาจพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินการมากยิ่งขึ้น ซึ่งระบบคลาวด์ คอมพิวติ้ง (Cloud computing) เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินธุรกรรมของภาคเอกชน ซึ่งถ้านำมาประยุกต์ใช้กับระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมไปถึงกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้ เป็นสื่อประสานกิจกรรม เช่นการนัดหมาย การสนทนา การแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ เป็นต้น ก็จะยิ่งทำให้การตอบสนองในการขอ และให้คำปรึกษาทำได้สะดวก รวดเร็ว ลดช่องว่างในเรื่องของเวลา สถานที่ นักศึกษาจะสามารถเข้าถึงระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านทางอุปกรณ์ใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็น Smart Phone หรือ Tablet โดยไม่ต้องยึดติดกับสื่อกลางของผู้ให้บริการ อันส่งผลให้ การให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือกับนักศึกษาทันต่อเหตุการณ์ได้อย่างทันท่วงที

เอกสารอ้างอิง

- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2536). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ปราณี ทองคำ. (2539). **เครื่องมือวัดผลทางการศึกษา**. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). **ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้** , ข่าวสารการวิจัยการศึกษา 1(4) กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2538
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ม.ป.ป.). **ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอิเล็กทรอนิกส์**. วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2556. เข้าถึงได้จาก <http://advisor.ku.ac.th/adv/login.htm?mode=switchLanguage&lang=th>.
- หฤทัย ศิริสินอุดมกิจ. (2544) **การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (ม.ป.ป.) **สื่อโซเซียลมีเดียเพื่อการศึกษา**. วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2556 เข้าถึงได้จาก <http://www.addkute3.com/wp-content/uploads/2012/12/สื่อโซเซียลมีเดียเพื่อการศึกษา.pdf>
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศึกษาก่อนศึกษา. (2554). **คู่มือการใช้ระบบการให้คำปรึกษาวิชาการระดับ ปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ**. สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาการ, หน้า 8 -10
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (ม.ป.ป.) **Generation Life วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ตามยุคสมัยของเทคโนโลยี**. วันที่ค้นข้อมูล 23 กุมภาพันธ์ 2556 เข้าถึงได้จาก <http://www.km.nida.ac.th/home/index.php?option>
- Leora Waldner, Dayna McDaniel & Murray Widener. (2011). **E-Advising Excellence: The New Frontier in Faculty Advising**. MERLOT Journal of Online Learning and Teaching. Vol7, No.4 (551-561)

รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา

Work-integrated Learning Model using Information Technology for Higher

Education Institutes

สุริยะ พุ่มเฉลิม

อาจารย์ประจำสาขาวิชาระบบสารสนเทศทางธุรกิจ วิทยาลัยเซารัสท์บางกอก

E-mail : pumchalerm@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์กรอบแนวคิดการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา 2) เพื่อออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา 3) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กระบวนการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน และเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการ รวบรวมความคิดเห็นจะใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ชนิดประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์และเก็บข้อมูล ใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการวิจัยได้ออกแบบ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของ สถาบันอุดมศึกษา จากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการวิจัยพบว่ารูปแบบประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ และผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The objectives of the research were (1) To analyses the framework of management for Work-integrated Learning by using information technology of higher education institutes, (2) To design the model of management for management for Work-integrated Learning by using information technology of higher education institutes, (3) To assess the model of management for management for Work-integrated Learning by using information technology of higher education institutes. The research design were quantities research using

the educational process of experts' opinions. The research sample consists of 6 people of Work-integrated Learning system and information technology experts to collect by used open-ended questions and 5 rating scales close-ended questions as the research instrument. The Mean and Standard Deviation techniques are used to analyses and collect the data. The research was designed model for Work-integrated Learning by using information technology of higher education institutes from synthesis of the document and related of the research. The result of the research found the model were 3 consists and experts agree the model was appropriate at high levels.

Keywords: Work-integrated Learning, Information Technology, Institute of Higher Education

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 255 1)แต่ การศึกษาที่มีเพียงการเรียนรู้ในทางทฤษฎีอาจไม่เพียงพอต่อองค์ความรู้ที่จะนำไปพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสพการณ์ในการทำงานจึงเป็นแรงเสริมที่จำเป็นและสำคัญ (Bruce, 2005) ในการนำเอาทักษะ ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาองค์กรของตนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป ประเทศกำลังพัฒนาอย่างเช่นประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้สามารถปรับตัวเข้ากับ สภาพเศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลง และสภาพสังคมที่เติบโตขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตต้องแข่งขันกันมากยิ่งขึ้น ใน ภาควิชาของผู้ประกอบการ ตลาดแรงงานมีการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความ ต้องการของตลาดแรงงานปรับเปลี่ยนมาตรฐานให้สูงขึ้น บัณฑิตที่มีความรู้เพียงประการเดียวนั้นย่อมไม่เพียงพอ กับการทำงาน เพราะฉะนั้นสิ่งที่สถานประกอบการต้องการจากบัณฑิต นอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังมีความ ต้องการด้านอื่นๆ เพิ่มเติมได้แก่ทักษะการนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้จริง มีความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิด การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่มีความไว้วางใจได้ในการทำงาน มีการพัฒนาตนเอง การตัดสินใจแก้ปัญหาได้ และมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถเรียนรู้ได้จากตำรา เอกสาร แต่ได้มาจากการ ปฏิบัติงานจริง และการเข้าไปสู่สภาพแวดล้อมของการทำงานจริง ซึ่งจะนำไปสู่การนำความรู้จากการศึกษาใน ห้องเรียน มาบูรณาการกับประสบการณ์การเรียนรู้ในการทำงานจากสถานประกอบการจริง เพื่อให้เกิดทักษะ วิชาชีพ และทักษะในการพัฒนาตนเอง นอกเหนือจากทักษะด้านวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา (วิจิตร, 2552) อัน นำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา
- 2) เพื่อออกแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของ สถาบันอุดมศึกษา

3) เพื่อประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการเลือกแบบเจาะจงที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่น้อยกว่า 3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยกำหนดออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง -1 พร้อมคำถามปลายเปิดในตอนท้ายของแต่ละข้อ เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ระยะที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ได้มาจากการปรับแก้จากแบบสอบถามในรอบที่ 1 ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 หมายถึงมีความเหมาะสมมากที่สุด 4 หมายถึงมีความเหมาะสมมาก 3 หมายถึงมีความเหมาะสมปานกลาง 2 หมายถึงมีความเหมาะสมน้อย และ 1 หมายถึงมีความเหมาะสมน้อยที่สุด โดยมีการแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนต่อไปนี้

การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา

1. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิดทุกฉบับ จะนำมาสรุปให้เข้าประเด็นของการศึกษา เรื่องระบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา โดยพิจารณาตามลำดับความสำคัญของแนวคิดและค่าเฉลี่ยของข้อเสนอนี้ตามหลักการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) ความคิดเห็นและข้อเสนอนี้ที่ตรงกันเกิน 0.5 ขึ้นไปจะถูกนำไปใช้

โครงสร้างของแบบสอบถามรอบที่ 1 ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในประเด็นต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของระบบ
2. องค์ประกอบย่อยของระบบได้แก่
 - 2.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ
 - 2.2 เทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 2.3 การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน
3. องค์ประกอบย่อยของแต่ละส่วนประกอบย่อย
4. คำถามปลายเปิด โดยคำนำหน้าความคิดเห็นกำหนดไว้ดังนี้

-1 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วย

0 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจ

+1 หมายถึง ข้อความนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วย

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามในรอบที่ 1 ซึ่งใช้วัดระดับความสอดคล้องของระบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษามาหา ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

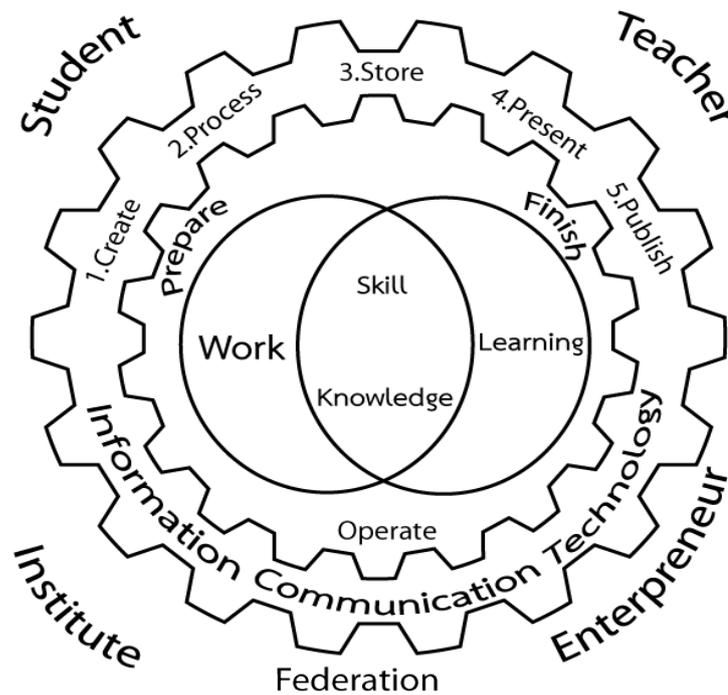
ผลการวิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าดัชนีความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (Index of Congruence/ IOC) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคำตอบกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าดัชนีความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (Index of Congruence/ IOC) การวิเคราะห์ หาค่าความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวม 3 ท่าน เป็นผู้ประเมินในแต่ละข้อ หากข้อใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหาเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ให้คะแนนเท่ากับ 1 หากไม่เหมาะสมให้คะแนนเท่ากับ -1 หากไม่แน่ใจให้คะแนนเท่ากับ 0 นำผลรวมคะแนนในแต่ละข้อมาหารด้วยจำนวน ผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ที่ยอมรับได้ คือสูงกว่า 0.5

การพิจารณาข้อความเพื่อนำไปกำหนดเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาจะใช้ข้อความที่มีค่าเฉลี่ย (Mean) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยในระดับมาก

ผลการวิจัย

การออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดซึ่งผลที่ได้ จะได้ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ซึ่งแสดงให้เห็นดังรูป

รูปที่ 1 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา

1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้อง 5 ภาคส่วนด้วยกันกล่าวคือ

1.1 นักศึกษา (Student) หมายถึง นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

1.2 อาจารย์ประสานงาน (Teacher) หมายถึง อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ดูแลการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

1.3 สถาบันอุดมศึกษา (Institutions of higher education) หมายถึง องค์กรการศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

1.4 สภาวิชาชีพ (Federation) หมายถึง องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของผู้ที่ทำงานในสายอาชีพนั้นๆ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ให้กับตัวบุคคลในสายวิชาชีพ และต่อสังคม

1.5 ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) หมายถึง องค์กรที่ดำเนินธุรกิจขึ้นมาโดยมีการวางแผนการดำเนินงานและดำเนินธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อมุ่งหวังผลกำไรที่เกิดจากผลดำเนินงานของธุรกิจ

2) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบอินเทอร์เน็ต โปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปต่างๆ เข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานให้เกิดให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว โดยต้องมีลักษณะหน้าที่ในการทำงานเพื่อสนองตอบ 5 ด้านดังนี้

2.1) การสร้าง (Create) เพื่อใช้ในการสร้างเอกสาร สร้างผลงานที่ต้องใช้ในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

2.2) การประมวลผล (Process) เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 ฝ่ายมาประมวลผลและไปใช้งานตามความต้องการ

2.3) การจัดเก็บ (Store) เพื่อจัดเก็บเอกสาร และผลลัพธ์จากการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานให้เป็นรูปแบบมาตรฐาน และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

2.4) นำเสนอ (Present) เพื่อนำเอกสารข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บนำไปนำเสนอใช้งานในรูปแบบต่างๆ ที่ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 ฝ่ายต้องการตามความจำเป็นของการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

2.5) เผยแพร่ (Publish) เพื่อนำเอกสารข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บนำไปเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 และบุคคลอื่นได้รับรู้ และรับทราบหรืออาจนำไปใช้เรียนรู้ร่วมกัน

3) การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน แบ่งเป็นขั้นตอนหลักๆ ได้ 3 ขั้นตอนดังนี้

3.1) การเตรียมการ (Prepare) มี 5 กิจกรรมคือ

3.1.1 แจ้งความจำนง (Request) นักศึกษาที่สนใจจะเข้าร่วมการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน แจ้งความประสงค์ที่จะเข้ารับการศึกษา

3.1.2 ประสานงาน (Coordinate) เป็นการติดต่อประสานงานระหว่าง สถาบันการศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดแนวทางในเบื้องต้น

3.1.3 การคัดเลือกและจำแนก (Select and Distinguish) เป็นการคัดเลือกและจำแนกสภาพนักศึกษาโดยพิจารณาตามคุณสมบัติของนักศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานประกอบการ และสถาบันการศึกษาได้กำหนดไว้

3.1.4 การจับคู่ (Match) เป็นการจับคู่ระหว่างนักศึกษา กับ สถานประกอบการ โดยเป็นไปตามเงื่อนไข และวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่าย

3.1.5 การเตรียมความพร้อม (Preparation) เป็นการจัดฝึกอบรมและปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนเข้าสู่การศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

3.2) การดำเนินการ (Operate) มี 3 กิจกรรมคือ

3.2.1 ดูแล (Take care) เป็นการให้คำแนะนำ คำปรึกษาและความช่วยเหลือ ระหว่างที่นักศึกษาไปศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ณ สถานประกอบการ

3.2.2 ควบคุม (Control) เป็นการควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสถานประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษา เช่น ชั่วโมงการทำงาน บันทึกเวลาทำงาน บันทึกและรายงานผล ประจำสัปดาห์

3.2.3 ติดตาม (Monitor) คือการนิเทศนักศึกษา และหัวหน้างานผู้ดูแล โดยการสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อปัญหา และหาแนวทางแก้ปัญหา ปรับปรุงให้ดีขึ้น

3.3) การสรุปและประเมินผล (Finish and Assessment) มี 3 กิจกรรม

3.3.1 จัดทำรายงาน (Report) นักศึกษาจัดทำรายงานผลการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

3.3.2 ประเมินผล (Assessment) สรุปผลการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานให้สถาบันอุดมศึกษา และนำส่งผลไปปรับปรุง

3.3.3 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Share comment) เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ที่ได้จากการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานระหว่าง นักศึกษา / อาจารย์

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา

ตารางที่ 1 ผลการประเมินองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา

รายละเอียดของรูปแบบ	\bar{x}	S.D.	ความเหมาะสม
1. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบัน อุดมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ (People) 2) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) 3) การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (WiL)	4.10	0.73	มาก

ตารางที่ 2 ผลการประเมินองค์ประกอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ

รายละเอียดของรูปแบบ	\bar{x}	S.D.	ความเหมาะสม
1. องค์ประกอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบประกอบไปด้วย 1) นักศึกษา (Student) 2) อาจารย์ผู้ประสานงาน (Teacher) 3) สถาบันอุดมศึกษา (Institute) 4) สภาวิชาชีพ (Federation) 5) สถานประกอบการ (Entrepreneur)	4.20	0.78	มาก

ตารางที่ 3 ผลการประเมินองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

รายละเอียดของรูปแบบ	\bar{x}	S.D.	ความเหมาะสม
2. หน้าที่ของเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบไปด้วย 1) การสร้าง (Create) 2) การประมวลผล (Process) 3) การจัดเก็บ (Store) 4) นำเสนอ (Present) 5) เผยแพร่ (Publish)	3.90	0.73	มาก

ตารางที่ 4 ผลการประเมินองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน

รายละเอียดของรูปแบบ	\bar{x}	S.D.	ความเหมาะสม
3. องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ประกอบด้วย 1) การเตรียมการ (Prepare) 2) การดำเนินการ (Operate) 3) การสรุปและประเมินผล (Finish and Assessment)	4.20	0.63	มาก

ตารางที่ 5 ผลการประเมินองค์ประกอบของการเตรียมการ

รายละเอียดของรูปแบบ	\bar{x}	S.D.	ความเหมาะสม
3.1 องค์ประกอบของการเตรียมการประกอบด้วย 5 กิจกรรมคือ 3.1.1 แจ้งความจำนง (Request) 3.1.2 ประสานงาน (Coordinate) 3.1.3 การคัดเลือกและจำแนก (Select and Distinguish) 3.1.4 การจับคู่ (Match) 3.1.5 การเตรียมความพร้อม (Preparation)	4.00	0.94	มาก

ตารางที่ 6 ผลการประเมินองค์ประกอบของการดำเนินการ

รายละเอียดของรูปแบบ	\bar{x}	S.D.	ความเหมาะสม
3.2 องค์ประกอบของการดำเนินการประกอบด้วย 3 กิจกรรมคือ 3.2.1 ดูแล (Take care) 3.2.2 ควบคุม (Control) 3.2.3 ติดตาม (Monitor)	4.00	0.81	มาก

ตารางที่ 7 ผลการประเมินองค์ประกอบของการสรุปและประเมินผล

รายละเอียดของรูปแบบ	\bar{x}	S.D.	ความเหมาะสม
3.3 องค์ประกอบของการสรุปและประเมินผลประกอบด้วย 3 กิจกรรม 3.3.1 จัดทำรายงาน (Report) 3.3.2 ประเมินผล (Assessment) 3.3.3 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Share comment)	4.00	0.81	มาก

สรุปและอภิปรายผล

การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษามี 3 องค์ประกอบ คือ 1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ (People) 2. เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) 3. การจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-integrated Learning) ซึ่งการประเมิน รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.73) ในส่วนองค์ประกอบย่อยด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบที่มี 5 ภาคส่วนนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.78) องค์ประกอบย่อยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบไปด้วย 5 หน้าที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.73) และองค์ประกอบย่อยด้านการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลัก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.63) โดยในการนี้ขั้นตอนหลักของการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานได้แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอนกล่าวคือ ขั้นตอนการเตรียมการประกอบไปด้วย 5 กิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.94) ขั้นตอนการดำเนินการ ประกอบไปด้วย 3 กิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.81) และขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นการสรุปและประเมินผลประกอบไปด้วย 3 กิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.81) และทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้การรับรองรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา

รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาดังที่ได้กล่าวมาแล้วสอดคล้องกับที่ ผศ.ดร ปานเพชร ชินินทร และวิเชษฐ์ พลายมาศ. (2553) ที่ได้ออกแบบรูปแบบจำลองเจดีย์(WiL Pagoda Model) ไว้ที่มีลักษณะคล้ายเจดีย์ ที่มี 3 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านจะมี 6 ชั้น โดยชั้นที่ 1 คือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบทั้ง 5 ภาคส่วนจะประสานงานร่วมกัน ในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการ การสร้าง การประมวลผล การจัดเก็บ นำเสนอ และเผยแพร่ กิจกรรมของการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้นั้น สอดคล้องกับหน้าที่ของเทคโนโลยีสารสนเทศจากเอกสารงานในวิจัยของ ศรัณย์ (2542) ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของเทคโนโลยีสารสนเทศ และนอกจากนี้ โกสันต์ (2546) ก็ได้กล่าวถึงหน้าที่ของเทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นตัวขับเคลื่อนขั้นตอนการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ทั้ง 3 ขั้นตอนหลัก รวม 12 กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสมาคมสหกิจศึกษาไทย (2553) กำหนดไว้

ดังนั้นจากงานวิจัยจะเห็นได้ว่าในภาพรวมของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญมีความ เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตรงตามกับสมมุติฐานที่ได้กล่าวไว้ ซึ่งรูปแบบที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนั้นเป็นการอาศัยแนวคิด ทฤษฎี ค้นคว้าจากงานวิจัย ซึ่งมีงานวิจัยของ ธีรวดี ถึงบุตร. (2555) เรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศทางไกลสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และ ประทีป นานคงเนบ และคณะ. (2554) เรื่อง รูปแบบการนิเทศฝึกงานแบบผสมสำหรับนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมสถานศึกษาสังกัด ที่มีกรนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้กับการนิเทศนักศึกษาฝึกงาน ซึ่งการฝึกงานก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (ประทีป. 2553)

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อให้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นควรนำการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายมาใช้ในการรับรองรูปแบบดังกล่าว
2. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานควรคำนึงถึงเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยเพื่อให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูง เช่นการใช้คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing)

เอกสารอ้างอิง

- โกสันต์ เทพสิทธิการณ. (2546) เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ แม็คซีรวดี ถึงบุตร. (2555) “การพัฒนาแบบการนิเทศทางไกลสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์ บูรณาการการเรียนรู้ออนไลน์ประชาคมอาเซียน : นโยบายและกระบวนการ ประจำปี ๒๕๕๕.
- ประทีป นานคงแนบ และคณะ. (2554) “รูปแบบการนิเทศฝึกงานแบบผสมสำหรับนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา”, วารสารวิทยบริการ. 3 (22), หน้า 163–177.
- ปานเพชร ชินินทร และวิเชษฐ์ พลายมาศ. (2553) ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานสำหรับอุดมศึกษาไทย การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 7. เข้าถึงได้จาก [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://researchconference.kps.ku.ac.th/index.html> (16 กันยายน 2555)
- ปานเพชร ชินินทร และคณะ. (2553) แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-Integrated Learning : WIL) ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย. รายงานโครงการวิจัย WiL Working Group Thailand.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2552) การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตด้วยสหกิจศึกษา. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.tace.or.th> (16 กันยายน 2555)
- ศรัณย์ ไม้ดา. (2542) การศึกษาสถานภาพ ปัญหา ความต้องการและความคิดเห็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสาธารณสุขของบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา มหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551) กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565). กรุงเทพมหานครสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสมาคมสหกิจศึกษาไทย. (2553) มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา กรุงเทพมหานคร สมาคมสหกิจศึกษาไทย
- Bruce A Calway. (2005) What has Work-Integrated Learning Learned? – A WIL Philosophy. A Calway Swinburne University of Lilydale Technology.

การนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการ

บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในกองบัญชาการ

กองทัพไทย

เรืออากาศโท ธนพิพัฒน์ สุภชาติลัทธ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทย แนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทย และประเมินความเหมาะสมของการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายในกองบัญชาการกองทัพไทย โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะคือ ระยะแรก เป็นการศึกษาศภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทย ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บังคับหน่วย จำนวน 22 ท่าน ของหน่วยขึ้นตรงตามโครงสร้างการจัดของกองบัญชาการกองทัพไทย ระยะที่สอง เป็นการพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย โดยผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ๗ พลเอก จำนวน 15 ท่าน ด้วยเทคนิคเดลฟาย และระยะที่สาม เป็นการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทย โดยผู้บังคับบัญชาระดับกรม ซึ่งเป็นผู้บังคับหน่วย รองผู้บังคับหน่วย และผู้ช่วยผู้บังคับหน่วย จำนวน 66 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของหน่วยตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี 4 ด้าน คือ ด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านองค์กร และด้านผู้ปฏิบัติงาน ล้วนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้งหกหลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เกี่ยวกับความคิดเห็นถึงความเหมาะสมของการนำหลักธรรมาภิบาลมาพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทยนั้น อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องที่โดดเด่นแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของวงการทหารที่มักจะมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือความจงรักภักดี ซึ่งถือเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นปึกแผ่นของกองทัพไทยที่อาจดูแตกต่างไปจากองค์กรอื่นๆ

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล การบริหารจัดการ ประสิทธิภาพ กองบัญชาการกองทัพไทย

ความสำคัญของปัญหา

ด้วยสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกี่ยวกับการบริหารทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกิดขึ้น ผลกระทบต่อการบริหารจัดการที่ดี อีกทั้งประเทศไทยได้เข้าสู่ระบบการพึ่งพาทางเศรษฐกิจจึงได้มีการรับหลักการบริหารจัดการที่ดีมาเป็นแนวปฏิบัติในประเทศไทยทุกภาคส่วน แนวคิดดังกล่าวคือแนวคิดธรรมาภิบาลซึ่งถือว่ามี ความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารองค์กร โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และเอกสารสำคัญของทางราชการหลายฉบับ เริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มี บทบัญญัติเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานราชการต่าง ๆ มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประชาธิรัฐ เพื่อให้เกิดการประสานงานที่ระหว่างรัฐและประชาชนในการร่วมมือบริหารประเทศ การจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สถาบันพระปกเกล้า, 2547, 18)

กองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญด้านความมั่นคง ต้องตระหนักถึงการจัดทำ นโยบาย การกำกับดูแลองค์กรที่ดี โดยได้ประกาศเป็นนโยบายชัดเจน เมื่อ 19 ธันวาคม 2551 เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธาและไว้วางใจในการบริหารงานภาครัฐ กองบัญชาการกองทัพไทย จึงได้จัดทำนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี อันประกอบด้วย นโยบายหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านรัฐ สังคม และสิ่งแวดล้อม 2) ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ด้านองค์กร และ 4) ด้านผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายหลักด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและค่านิยมร่วมสำหรับองค์กรและบุคลากรทุกคน พึ่งยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับ กฎ ข้อบังคับอื่นๆอย่างทั่วถึง (กองบัญชาการกองทัพไทย, 2551, คำนำ)

ผู้ศึกษาในฐานะที่ดำรงตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรสังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด จึงทำการศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อนำผลที่ได้ไปประกอบเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้ในการบริหารในกองบัญชาการกองทัพไทย ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทย
3. เพื่อศึกษา วิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมของการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็น

นโยบายในกองบัญชาการกองทัพไทย

วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี 4 ด้าน คือ 1. ด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม 2. ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3. ด้านองค์กร และ 4. ด้านผู้ปฏิบัติงาน ของหน่วยขึ้นตรงตามโครงสร้างการจัดของกองบัญชาการกองทัพไทย โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บังคับหน่วย จำนวน 22 ท่าน ของหน่วยขึ้นตรงตามโครงสร้างการจัดของกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งสิ้น 22 หน่วย (ยกเว้น หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์)

ระยะที่ 2 การพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิคือ นายทหารระดับผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ยศ พลเอก ที่มีตำแหน่งสำคัญภายในกองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ท่าน ด้วยเทคนิคเดลฟาย 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 ศึกษา การพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย ภายในขอบข่ายการดำเนินงานตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี 4 ด้าน โดยการใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิด

ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากขอบข่ายการดำเนินงานตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี 4 ด้าน ใช้ถามผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายทหารระดับผู้บังคับบัญชาชั้นสูง จำนวนทั้งสิ้น 15 ท่าน ภายในขอบข่ายการดำเนินงานตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี 4 ด้าน โดยการใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ และ

รอบที่ 2 แสดงความคิดเห็นต่อพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย โดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 2 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการนำร่างรูปแบบการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งได้จากการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 มาจัดทำเป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิด เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในรอบที่ 2 เพื่อนำข้อความที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป มาสรุปเป็นแนวคิดต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายทหารระดับผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ยศ พลเอก ที่มีตำแหน่งสำคัญภายในกองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ท่าน และนำไปสร้างแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 ศึกษา วิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และความเป็นไปได้ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย ใช้แบบสอบถามประชากรซึ่งเป็นผู้บังคับหน่วย รองผู้บังคับหน่วย และผู้ช่วยผู้บังคับหน่วย ของหน่วยที่ขึ้นตรงตามโครงสร้างการจึกของกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งสิ้น 22 หน่วย ยกเว้น หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ จำนวน 66 ท่าน

คำถามในการวิจัย

1. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทยมีลักษณะอย่างไร
2. แนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทยควรเป็นอย่างไร
3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายในกองบัญชาการกองทัพไทยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแบบธรรมเนียมทหารเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเฉพาะกระบวนการกำหนดนโยบายการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ครอบคลุมถึงการได้มาของการกำหนดนโยบาย กระบวนการกำหนดนโยบาย ปัญหาและอุปสรรคของนโยบาย ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้กำหนดนโยบายและการตัดสินใจนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร แรงจูงใจ ความพึงพอใจในนโยบาย ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของนโยบาย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การดำเนินงานตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านองค์กร ด้านผู้ปฏิบัติงาน และ หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

ตัวแปรตาม ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระดับ กล่าวคือ ระดับผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ยศ พลเอก ได้แก่ นายทหารระดับผู้บังคับบัญชาชั้นสูงใน กองบัญชาการกองทัพไทย ยศ พลเอก จำนวน 15 ท่าน และระดับผู้บังคับหน่วยงานหลักที่สังกัดกองบัญชาการกองทัพไทย ได้แก่ ผู้บังคับหน่วย รองผู้บังคับหน่วย และผู้ช่วยผู้บังคับหน่วย ของหน่วยที่ขึ้นตรงตามโครงสร้างการจัตของกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งสิ้น 22 หน่วย (ยกเว้น หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์) จำนวน 66 ท่าน ประชากรที่ศึกษาเป็นการศึกษาในลักษณะเจาะจง

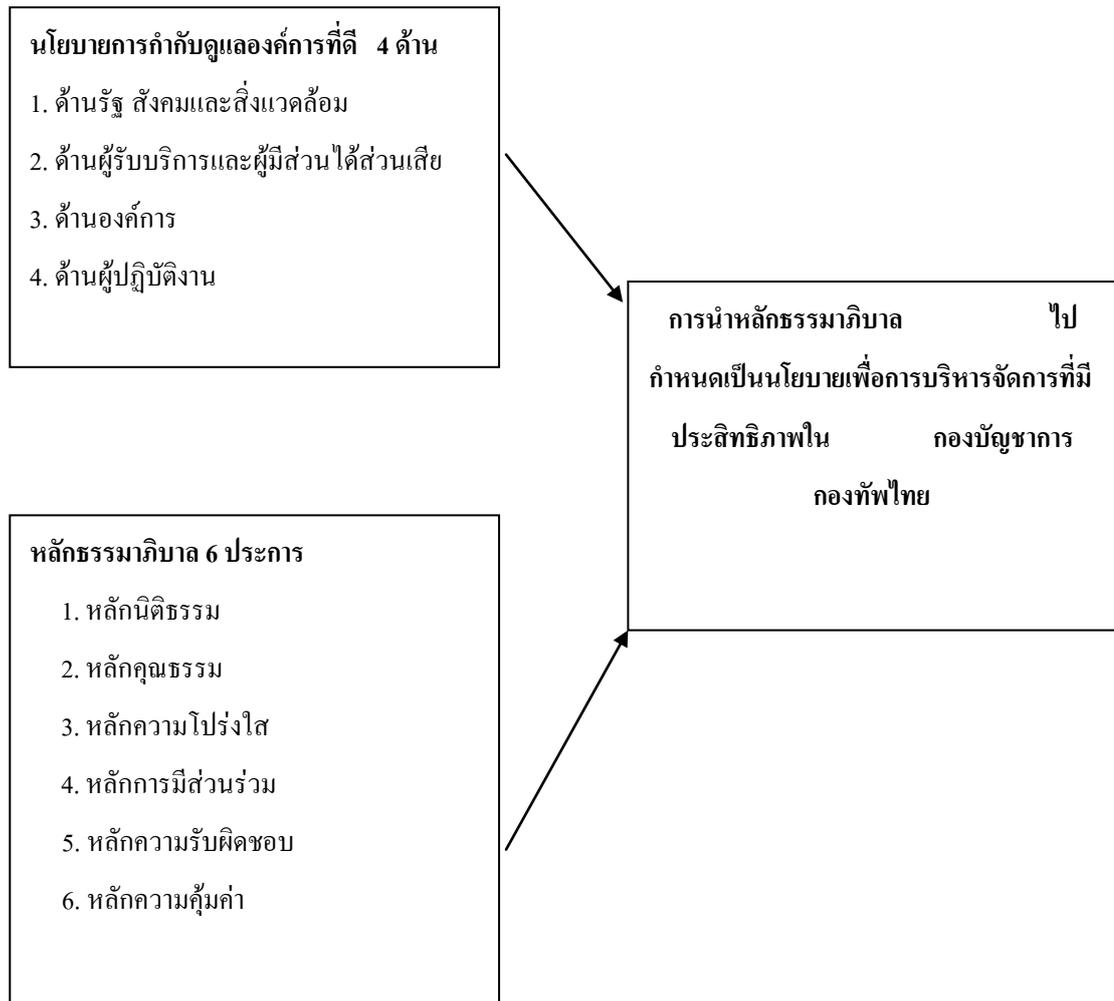
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อเท็จจริงของสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในกองบัญชาการกองทัพไทย
2. ได้รูปแบบที่ชัดเจนของการนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายที่เหมาะสม ทันสมัยและสอดคล้องกับแบบธรรมเนียมการปฏิบัติทางทหาร
3. เกิดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้ในการบริหารในกองบัญชาการกองทัพไทย ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

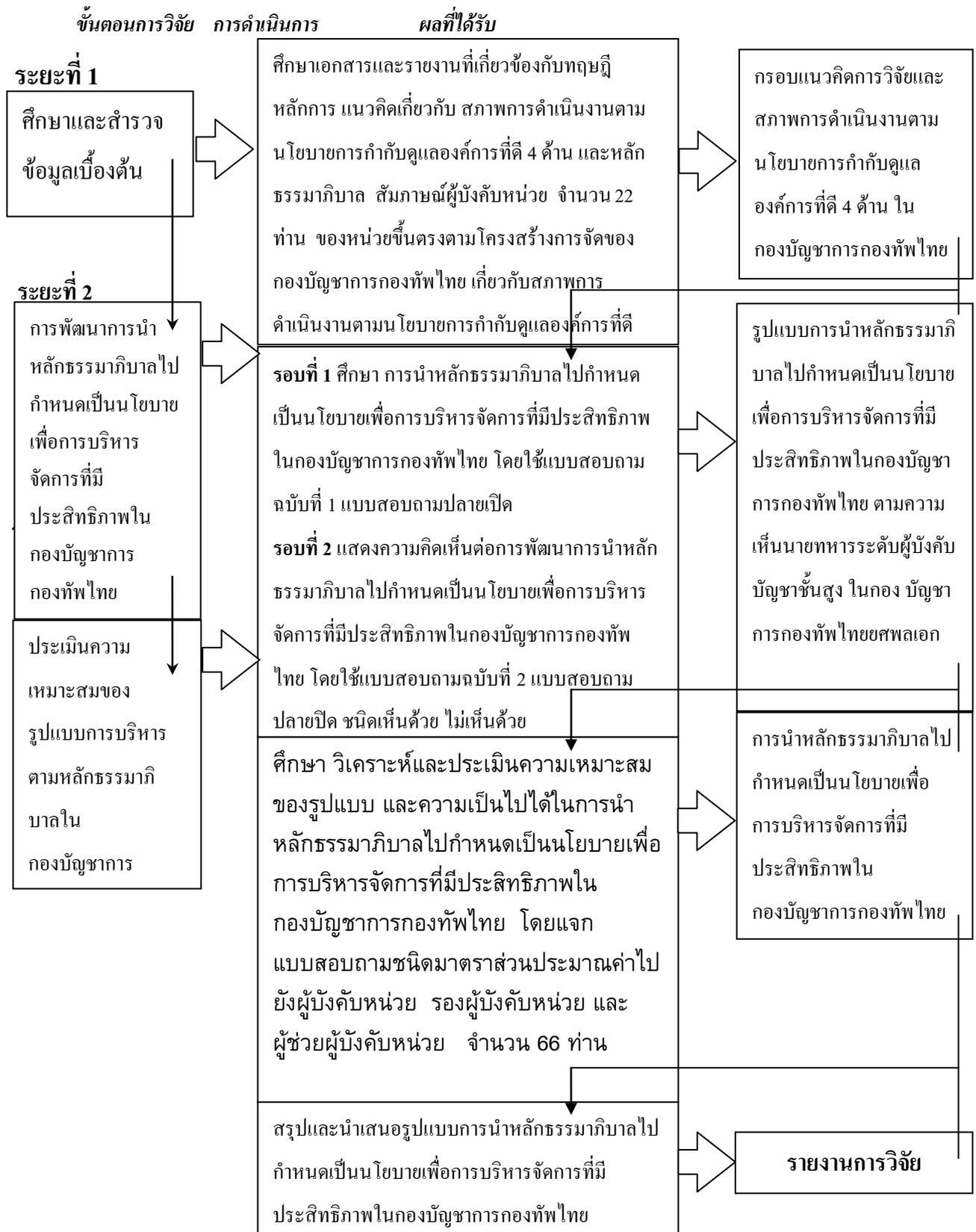
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็น 8 เรื่องหลัก จากทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง คือแนวคิดและทฤษฎีประสิทธิภาพในการบริหาร แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ แนวคิดการปฏิรูประบบราชการ ความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล โครงสร้างการจัตกองบัญชาการกองทัพไทย นโยบายการกองบัญชาการกองทัพไทยในการใช้หลักธรรมาภิบาล และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ผลการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า หลัก ธรรมาภิบาลเป็นหลักการสำคัญในการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ในส่วนของกองบัญชาการกองทัพไทย มีการดำเนินการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้เป็นนโยบายภายในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

วิธดำเนินการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ คือ

ภาพที่แสดงกระบวนการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับ มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการนำหลักธรรมาภิบาล มาพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก เพียงสองระดับเท่านั้น โดยเฉพาะในเรื่องที่โดดเด่นและสำคัญที่สุด คือ การแสดงออกถึงความจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกคน อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะของวงการทหารที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ นั้นย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็น ปึกแผ่นของกองทัพไทยที่อาจแตกต่างไปจากองค์กรอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่าภาพรวมของการปกครองบังคับบัญชาภายในแวดวงทหารนั้น มีความเห็นว่า สายการบังคับบัญชาของทหารนั้นค่อนข้างเป็นรูปแบบคล้ายคลึงแบบเผด็จการ กล่าวคือ อำนาจการสั่งการอย่างเด็ดขาดย่อมมาจากเบื้องบนตามสายการบังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีสิทธิ์มีเสียง หรือมีส่วนร่วมในรูปแบบตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างไร แต่จากผลการศึกษาวิจัย กลับพบว่า โดยแท้ที่จริงแล้วในวงการทหาร โดยเฉพาะในกรณีของกองบัญชาการกองทัพไทย มีการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลมานานแล้ว จะเห็นได้ว่า รูปแบบธรรมเนียมการปฏิบัติทางทหารนั้น ล้วนมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้งสิ้น คือมีระบบที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ สามารถปฏิบัติงานได้ผลตามขอบเขต และวัตถุประสงค์ที่กำหนด ภายใต้ตัวชี้วัดผลสำเร็จที่ชัดเจน ปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นเป้าหมาย มีการปรับปรุง พัฒนาและปรับเปลี่ยนค่านิยมในการปฏิบัติงานให้ข้าราชการมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาต้องยึดหลักความรู้ ความสามารถเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงระบบอาวุโสเพียงอย่างเดียว โดยยึดถือหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยมีปัจจัยสำคัญคือ ทรัพยากรบุคคล ที่อาจส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวให้กับองค์กรได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กองบัญชาการกองทัพไทยควรกำหนดนโยบายให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้มีการส่งเสริมและเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลสำหรับการปฏิบัติงานของข้าราชการ โดยเป็นหลักธรรมาภิบาลที่ทุกระดับสามารถปฏิบัติได้ เป็นปกติในรูปแบบชีวิตการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
2. กองบัญชาการกองทัพไทย ควรกำหนดนโยบายให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านรัฐสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านองค์กร และ ด้านผู้ปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมกับมีการติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการพัฒนานั้นอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ ที่เป็นไปตาม หลักธรรมาภิบาล สามารถวัดประเมินได้อย่างถูกต้องแท้จริง
3. กองบัญชาการกองทัพไทยควรกำหนดนโยบายในการคัดเลือกผู้บังคับบัญชาของหน่วยราชการต่าง ๆ โดยเน้นผู้ที่มีคุณธรรม มีการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลและมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชาให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล ที่ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีความรู้ ควบคู่คุณธรรมไปด้วยกัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ส่วนราชการต่าง ๆ และผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ของกองบัญชาการกองทัพไทย ควรเสริมสร้างให้กำลังพลทุกคนได้รับรู้ถึงความสำเร็จจากการปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยผ่านการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา เสริมสร้าง ความรู้ และทัศนคติในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจมีการทดสอบทัศนคติในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม โดยกระทำอย่างสม่ำเสมอ
2. ส่วนราชการต่าง ๆ และผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นของกองบัญชาการกองทัพไทยควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านรัฐสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านองค์กร และ ด้านผู้ปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านให้สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้กำลังพลทุกคนร่วมมือ ร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ภายใต้หลักการกำกับดูแลองค์กรที่ดีด้วยความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง มากกว่าให้ปฏิบัติโดยไม่รู้ถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริง
3. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ของกองบัญชาการกองทัพไทย ควรมีการให้รางวัลหรือชมเชยข้าราชการผู้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีทั้ง 4 ด้าน รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการ เมื่อปฏิบัติงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน
4. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นของกองบัญชาการกองทัพไทยควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และปกครองบังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี และ หลักธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาลของหน่วยทหารในระดับกองบัญชาการ
2. ควรมีการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ ระบบการจัดซื้อ-จัดจ้างอาวุธยุทโธปกรณ์

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในกองบัญชาการกองทัพไทย ในครั้งนี้ นับเป็นการศึกษาที่ทำทนายต่อความพยายามและความสามารถรวมถึงบทบาทของผู้ศึกษาวิจัยเป็นอย่างมากในฐานะเป็นข้าราชการที่นับว่าใหม่ในแวดวงของการปฏิบัติหน้าที่ราชการในกองบัญชาการกองทัพไทย ผู้ศึกษาวิจัยได้รับเกียรติเป็นอย่างมากจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูงทุกท่านที่กรุณาให้โอกาสแก่ผู้ศึกษาวิจัยได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับทุกท่าน ทำให้พบปรากฏการณ์ใหม่ๆ ในชีวิตที่มีเคยคาดคิดมาก่อนว่า การเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นสูงในกองบัญชาการกองทัพไทยนั้น มิใช่สิ่งใดๆ ก็ไม่ได้ ทุกท่านล้วนมีบารมี คู่มืออันแจ่มใสอยู่ในตัวตนของท่าน โดยไม่จำเป็นต้องไปแสดงตนหรือโอ้อวดกับผู้อื่น ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยสามารถกล่าวได้ว่า บรรลุผลเกินกว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งสำคัญยิ่งนอกเหนือจากผลที่ได้รับจากการศึกษา คือ ความรู้สึกมั่นใจและศรัทธาอย่างเต็มเปี่ยมในลักษณะผู้นำกองทัพไทย ทุกท่านล้วนมีความเป็นสุภาพบุรุษสมเป็นชายชาติทหาร มีความสมัคสมานสามัคคี มีความเป็นปึกแผ่น ทำให้

สามารถรับประกันทางด้านความมั่นคงได้ว่า ชาติไทยอันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทยจะต้อง ไม่มีวันเสื่อมถอยหรือล่มสลายอย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา เนติประวัตติ. (2544). การยอมรับรูปแบบการจัดการทางสังคมแบบใหม่ตามหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในองค์การภาครัฐ : ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. คุณวุฒิ นิพนธ์บริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กองบัญชาการกองทัพไทย. (2554). การจัดและการดำเนินงานของกองบัญชาการกองทัพไทย .เอกสารโรเนียวแจกจ่าย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). ธรรมนูญภาคพลเมือง: บทบาทภาคีเมือง. รัฐสภาสาร.
- ชนิษฐา วิทยานุมาศ. (2530). การวิจัยแบบเดลฟาย: เทคนิคและปัญหาที่พบในการวิจัย. กรุงเทพฯ:รุ่งเรืองสาส์น.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (ก.พ.ร.). (2546). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2546-พ.ศ.2550). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- จิตติมา พุทธเจริญ. (2543). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจจากรูปแบบเว็บไซต์ที่มีการนำเสนอต่างกัน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2546). จุดจบถนนทางสู่ธรรมภิบาล บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพล หนิมพานิช. (2548). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่: หลักการ แนวคิดและกรณีตัวอย่างของไทย(หน่วยที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2542). รูปแบบที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง: การศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครสวรรค์.
- ชนะศักดิ์ ชูวรรณ. (2544). กระทบมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี : ในการปกครองที่ดี(Good Governance). กรุงเทพฯ: บพิธ.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเมือง. ม.ป.ท.

การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม (Social Network) และแนวทางการพัฒนา

การศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

**The study used social network and the education of undergraduate students
case study Faculty of Business Administration Southeast Bangkok College.**

MR.CHAOVARIT JANPIROM

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม และแนวทางการใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษา ประชากรของการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโทวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนทั้งสิ้น 350 คน

ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในทางใช้เครือข่ายสังคมต่อการศึกษาของนักศึกษา พบว่าในหัวข้อการเริ่มใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาพบว่า ในข้อรู้จักและเริ่มต้นใช้เอง มากที่สุด 264 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาข้อเพื่อนแนะนำ 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 ลำดับการเข้าใช้เครือข่ายสังคม Facebook มากที่สุดขอเป็นจำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมาใช้ Twitter 16 คนคิดเป็นร้อยละ 4.5 ความถี่ของการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม น้อยต่อสัปดาห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการใช้มากกว่า 20 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุดจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0รองลงมา 10-14 ครั้งต่อสัปดาห์จำนวน 68 คนคิดเป็นร้อยละ 19.3 ช่วงเวลาที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมมากที่สุดคือช่วง 18.01-24.00 น จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 รองลงมา ช่วงเวลา 12.01-18.00น จำนวน 62คนคิดเป็นร้อยละ 17.6 ระยะเวลาที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ใน 1 วัน พบว่าจำนวนระยะเวลาที่ใช้งาน 3-4ชมมากที่สุด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาคือ 5 ชมขึ้นไปจำนวน 96 คนคิดเป็นร้อยละ 27.3 สถานที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ใช้งานที่บ้านมากที่สุด จำนวน 280 คน คิดเป็น ร้อยละ 79.5 รองลงมา คือสถานศึกษา 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มีคอมพิวเตอร์ที่บ้านมากที่สุดจำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 วัตถุประสงค์ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคม พบว่าเพื่อสื่อสารระหว่างบุคคล มากที่สุดจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาค้นหาข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลจำนวน 51 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.5 ประสิทธิภาพการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมมากกว่า 6 ปีมากที่สุด 139 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา 3-4 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 จำนวนเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ของผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่า 500 คนมากที่สุดจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา101-500 จำนวน81 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ค่าเฉลี่ยของการใช้เครือข่ายสังคมของของนักศึกษา คณะ บริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มีระดับการใช้ในระดับมากในทุกข้อ โดยมีเฉลี่ยรวม 3.99

ABSTRACT

This research to study the use of social networks. And the use of social network research is the student population of undergraduate students. And Graduate Southeast Bangkok. The sample was selected in the sample. A total of 350 people.

Information about the use of social networks in the education of students. Found that the topic of using social network of college students found that In the know and start using it most 264 percent from 75.6 % to get your recommended 88 % from 24.9 order to use social network Facebook as possible for a number of 283 people representing 80.4.% use Twitter 16 persons or 4.5 % frequency of use of the social networking site. that change weekly. Respondents, frequency of use, more than 20 times per week up to 109 persons or 31.0 %, followed by 10 to 14 times per week, 68 people, representing 19.3 %of the time he used the social networking site. Most of the 196 people from 18.01 to 24.00 % from 12.01 to 18.00 at 55.7, followed by the number 62, representing 17.6 % of the time using social networking sites in one day, the number of periods. active. 3-4 Most number of 116 persons or 33.0 %, followed by 5 visitors up to 96 people, representing 27.3 % of social networking site use, home use, most people think it is 280 persons. 79.5 %, followed by the study of 45 people, representing 12.8 % have a computer at home, the number of 280 persons or 79.5 % using the social networking service. Found to interpersonal communication. Most number of 155 persons at 44 %, followed by search and information exchange 51 persons or 14.5 % experience using social networking sites for more than six years, most 139 persons or 39.5 %, followed by 3 - 4 years, 67 persons to 16.7 % in the number of friends on social networking sites of the 500 respondents, more than 133 people, most people, 37.8 %, followed by 81 from 101 to 500 people, representing 23 % of the average. The use of social networking for students of Business Administration College of South East Bangkok. Levels are high in all. With a 3.99 average.

บทนำ

ยุคสมัยปัจจุบัน ก้าวสู่ช่วงเวลาของการเชื่อมต่อทั้งโลกโดยไร้ขอบเขต และก้าวข้ามผ่านมิติของเวลา ด้วยความรวดเร็วอย่างยิ่ง ปฏิเสธไม่ได้ว่า ยุคสมัยปัจจุบัน ก้าวสู่ช่วงเวลาของการเชื่อมต่อทั้งโลกโดยไร้ขอบเขต และก้าวข้ามผ่านมิติของเวลา ด้วยความรวดเร็วอย่างยิ่ง นี่เป็นยุคสมัยของการเปลี่ยนผ่าน จาก "การสื่อสารทางเดียว" สู่ "การสื่อสารสองทาง" แทนจะทุกวงการ ล้วนเปลี่ยนผ่านสู่ยุคสมัยของ "โซเชียลเน็ตเวิร์ค" โดยอำนาจของ "โซเชียลมีเดีย" ที่ตอบสนองทุกความต้องการอย่างทันอกทันใจ และทันต่อเวลา

ปฏิเสธไม่ได้ว่า สื่อ "อินเทอร์เน็ต" เข้ามาเปลี่ยนโฉมหน้าแทนจะสิ้นเชิง สำหรับการสื่อสารในทุกมิติ และปฏิเสธไม่ได้ว่า สื่อ "อินเทอร์เน็ต" เข้ามามีบทบาทอย่างสูง ในการ "ชี้นำ" ทิศทางต่าง ๆ ให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่งได้อย่างง่ายดาย นี่เป็น "อำนาจ" อันทรงพลังอย่างยิ่ง ของ "โซเชียลเน็ตเวิร์ค" ผ่านเครือข่าย "โซเชียลมีเดีย" ต่าง ๆ และอำนาจที่วันนี้ ก็มีทั้งด้านบวกและด้านลบ เป็นเสมือน "ดาบสองคม" ในตัวเดียวกัน

ปี2 004 "We the Media" ที่เขียนโดย "Dan Gillmor" ประกาศเนื้อหาหลักอันว่าด้วย สื่อกระแสหลัก จะสูญเสียอำนาจผูกขาดไปสิ้นเชิง เพราะรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร สามารถทำได้แบบ "real time" ซึ่งส่งตรงถึง

ผู้บริโภคชาวทั่วโลกได้ในทันที ในห้วงเวลานั้น ไม่มีใครเชื่อแต่ไม่นานหลังจากนั้น "ปรากฏการณ์" ของการ "สื่อสารสองทาง" ที่ส่งผ่าน "ข้อมูลข่าวสาร" อย่างรวดเร็ว และฉับพลันทันทีก็มีให้เห็นได้อย่างจะแจ้ง ที่สำคัญคือ แتبจะเข้ามาทาบจะเข้ามาทดแทนการ "สื่อสารทางเดียว" ของ "สื่อกระแสหลัก" และแتبจะเข้ามาเป็นผู้ชี้้นำ กำหนดทิศทางแทน "สื่อกระแสหลัก" โดยสิ้นเชิง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีปรากฏการณ์หลายกรณี ที่บ่งชี้ถึง อำนาจอันทรงพลังยิ่ง ของ "โซเชียลเน็ตเวิร์ค" เช่นกรณีล่าสุด กับ "มหาอุทกภัย" สำหรับประเทศไทย ในปี 2554

ขณะที่ "สื่อกระแสหลัก" ดำเนินการ "สื่อสารทางเดียว" เพื่อรายงานสถานการณ์ เครือข่าย "โซเชียลเน็ตเวิร์ค" ผ่าน "โซเชียลมีเดีย" ในหลายรูปแบบ กลับแสดงพลังในการ "สื่อสารสองทาง" อย่างมี ประสิทธิภาพ ทั้งการแจ้งปรากฏการณ์ อันมีความเคลื่อนไหวผุดปุด และส่อไปในทางไม่ชอบมาพากล ทั้งการ รายงานสภาพการณ์ของ "อุทกภัย" ในทุกพื้นที่ ๆ ที่ประสบปัญหาอย่างหนัก

ทั้งการนำเสนอ "ข้อมูล" ตลอดจน "ทางออก" และ "แนวทางแก้ปัญหา" ผ่านสื่อ "อินเทอร์เน็ต" ใน รูปแบบของ "ข้อความ-ภาพนิ่ง-ภาพเคลื่อนไหว" อย่างกว้างขวาง

แต่ทุกอย่างย่อมมีปัญหาเป็นคาบ 2 คมปัญหาที่เกิดจากการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ค โซเชียลมีเดีย ในด้านลบ "โซเชียลเน็ตเวิร์ค" ก็ไม่ต่างจาก "ขุมอำนาจใหม่" ที่สามารถจะทำลายทั้งบุคคลและสังคมโลก ให้ย่อยยับลงไป ในชั่วพริบตา โดยไม่สามารถถามหาความรับผิดชอบจากใครได้

โดยเฉพาะเมื่อสถานะของ "โลกเสมือนจริง" วางอยู่บนฐานของ "โลกจริง" ที่แท้ตามกระแส ในลักษณะ ของ "รสนิยมรวมหมู่" โดย "ความคิด-ความเชื่อ" และ "การพิพากษา" ไว้ก่อน "ข่าวลือ-ข่าวลวง" จาก "ความจงใจ" เพื่อหวังผลโดย "เจตนาซ่อนเร้น" เช่นที่เกิดขึ้นในปรากฏการณ์ "มหาอุทกภัย" เป็นรูปธรรมหนึ่ง "ข้อความ-ภาพนิ่ง-ภาพเคลื่อนไหว" ที่ถูกส่งขึ้นผ่านเครือข่าย โดยเข้าใจผิดและขาดการตรวจสอบ เป็นรูปธรรมหนึ่ง เช่นเดียวกับการส่งต่อโดยไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งที่ปรากฏข้อเท็จจริงแล้ว หรือการปรับแต่ง-ตัดต่อ แล้วเผยแพร่พร้อม กับส่งต่อ ก็เป็นอีกรูปธรรมหนึ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม และแนวทางการใช้เครือข่ายสังคมของ นักศึกษา

คำถามวิจัย

นักศึกษาระดับอุดมศึกษามีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม ต่อการศึกษาอย่างไรและมีแนวทางการ ใช้เครือข่ายสังคม ต่อการศึกษาอย่างไร

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากร คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

จำนวน 1,988 คน แยกเป็นคณะได้ดังนี้

คณะบริหารธุรกิจจำนวน 1,614 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 246 คนคณะนิติศาสตร์ จำนวน 74 คนคณะศิลปศาสตร์จำนวน 57 คน จำนวนนักศึกษาแต่ละคณะใช้ข้อมูลจากสำนักทะเบียนและประมวลผลได้ทำการสำรวจไว้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ทำการเลือกด้วยวิธี Purposive Sampling จากนักศึกษาแต่ละคณะตามสัดส่วน โดยมีความคลาดเคลื่อนของขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยรวมที่ระดับ 0.05 ตามหลักสูตรการคำนวณความคลาดเคลื่อนของขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้ตอบแบบสอบถาม

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมและแนวทางในการแนวทางการใช้เครือข่ายสังคม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบสำรวจรายการ (Check – list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการแนวทางการใช้เครือข่ายสังคม ต่อการศึกษาของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

โดยลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check – list)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นข้อคำถาม โดยมีทั้งคำถามแบบปลายปิด (Close-Ended Question) และปลายเปิด (Open-Ended Question) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการใช้เครือข่ายสังคมเพื่อการศึกษาของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

กำหนดระดับของการให้คะแนนจากแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating) ตามแบบ Likert ไว้ 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด คะแนนเท่ากับ 5

มาก คะแนนเท่ากับ 4

ปานกลาง คะแนนเท่ากับ 3

น้อย คะแนนเท่ากับ 2

น้อยที่สุด คะแนนเท่ากับ 1

2.2 นำแบบสอบถามไปทำการประเมิน และหาประสิทธิภาพกับนักศึกษา เพื่อตรวจสอบความตรง (validity) และความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 สัปดาห์จากอนุมัติโครงการในการประเมินผลระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับ ความต้องการ การใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเซารัสท์บางกอกในด้านต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการใช้
4.24 - 5.00	มากที่สุด
3.43 - 4.23	มาก
2.62 - 3.42	ปานกลาง
1.81 - 2.61	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม และแนวทางการใช้เครือข่ายสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัยเซารัสท์บางกอกโดยใช้เครื่องมือ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผลวิจัยดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
คณะที่ ท่านศึกษา	คณะบริหารธุรกิจ	352	100
	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	0	0
	คณะศิลปศาสตร์	0	0
	คณะนิติศาสตร์	0	0
	บัณฑิตวิทยาลัย	0	0
เพศ	ชาย	145	41.2
	หญิง	207	58.8
สาขาวิชาที่ศึกษา	สาขาการบัญชี	116	33.0
	สาขาวิชาการตลาด	11	3.1
	สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	210	59.7
	สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์	0	0
	สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ	0	0
	สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	0	0
	สาขาบริหารธุรกิจ(มหาบัณฑิต)	0	0

หลักสูตรที่ศึกษา	หลักสูตรเทียบโอน	232	65.9
	หลักสูตร 4 ปี	65	18.5
	ปริญญาโท	0	0
ภาคที่ศึกษา	ภาคปกติ	228	64.8
	ภาคสมทบ	84	23.9
	ภาคสมทบ (อาหิตย์)	0	0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อมูลส่วนบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลทางด้านคณะที่ศึกษา จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 100
2. ข้อมูลทางด้านเพศ พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 และเป็นเพศชาย จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2
3. ข้อมูลทางด้านสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมาเป็นสาขาวิชาบัญชี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ตามลำดับ
4. ข้อมูลทางด้านหลักสูตรที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหลักสูตร เทียบโอน จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 รองลงมาเป็นหลักสูตร 4 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 3.43 ตามลำดับ
6. ข้อมูลทางด้านภาคที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นภาคปกติ จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาเป็นภาคสมทบ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9

ตารางที่ 2 แสดงความถี่และค่าร้อยละของการเริ่มต้นใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษา

การเริ่มต้นใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. รู้จักและเริ่มต้นใช้เอง	264	75.9
2. เพื่อนแนะนำ	88	24.9
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในหัวข้อการเริ่มใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาพบว่า ในข้อรู้จักและเริ่มต้นใช้เอง มากที่สุด 264 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาข้อ เพื่อนแนะนำ 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9

ตารางที่ 3 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ ลำดับการเข้าใช้เครือข่ายสังคมมากที่สุดของนักศึกษา

ลำดับการเข้าใช้เครือข่ายสังคมมากที่สุดของนักศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. Face book	283	80.4
2. Hi5	9	2.6
3. Twitter	16	4.5
4. Blogger	8	2.3
5. MySpace	9	2.6
6. Ex teen	27	7.7
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ลำดับการเข้าใช้เครือข่ายสังคม Facebook มากที่สุดขอเป็นจำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมาใช้ Twitter 16 คนคิดเป็นร้อยละ 4.5

ตารางที่ 4 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ ความถี่ของการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เฉลี่ยต่อสัปดาห์

ความถี่ของการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เฉลี่ยต่อสัปดาห์	ความถี่	ร้อยละ
1. 0-4 ครั้งต่อสัปดาห์	31	8.8
2. 5-9 ครั้งต่อสัปดาห์	31	8.8
3. 10-14 ครั้งต่อสัปดาห์	68	19.3
4. 13-15 ครั้งต่อสัปดาห์	50	14.2
5. 16-20 ครั้งต่อสัปดาห์	63	17.9
6. มากกว่า 20 ครั้งต่อสัปดาห์	109	31
รวม	4.17	0.777

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 4 ความถี่ของการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เฉลี่ยต่อสัปดาห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการใช้มากกว่า 20 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุดจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมา 10-14 ครั้งต่อสัปดาห์จำนวน 68 คนคิดเป็นร้อยละ 19.3

ตารางที่ 5 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ ช่วงเวลาที่เข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม

ช่วงเวลาที่เข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม	ความถี่	ร้อยละ
1. 06.01-12.00 น.	38	10.8
2. 12.01-18.00 น.	62	17.6
3. 18.01-24.00 น.	196	55.7
4. 24.01- 06.00 น.	50	14.2
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 5 พบว่าช่วงเวลาที่เข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมมากที่สุดคือช่วง 18.01-24.00 น จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 รองลงมา ช่วงเวลา 12.01-18.00น จำนวน 62คนคิดเป็นร้อยละ 17.6

ตารางที่ 6 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ ระยะเวลาที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ใน 1 วัน

ระยะเวลาที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ใน 1 วัน	ความถี่	ร้อยละ
1. ไม่เกิน 1 ชั่วโมง	82	23.3
2. 1-2 ชั่วโมง	58	16.5
3. 3-4 ชั่วโมง	116	33.0
4. 5 ชั่วโมงขึ้นไป	96	27.3
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่6 ระยะเวลาที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ใน 1 วัน พบว่าจำนวนระยะเวลาที่ใช้งาน 3-4ชมมากที่สุด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาคือ 5 ชมขึ้นไปจำนวน 96 คนคิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 7 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ สถานที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม

สถานที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม	ความถี่	ร้อยละ
1. บ้าน	280	79.5
2. สถานศึกษา	45	12.8
3. ร้านอินเทอร์เน็ต	15	4.3
4. ที่ทำงาน	5	1.4
5. ร้านกาแฟ	6	1.7
6. ห้างสรรพสินค้า	1	0.3
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 7 พบว่า สถานที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมใช้งานที่บ้านมากที่สุด จำนวน 280 คน คิดเป็น ร้อยละ 79.5 รองลงมา คือสถานศึกษา 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8

ตารางที่ 8 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ ท่านมีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่บ้าน

สถานที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม	ความถี่	ร้อยละ
1. มี	280	79.5
2. ไม่มี	72	21.5
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีคอมพิวเตอร์ที่บ้านมากที่สุดจำนวน 280 คน คิดเป็น ร้อยละ 79.5

ตารางที่ 9 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ วัตถุประสงค์ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคม

วัตถุประสงค์ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคม	ความถี่	ร้อยละ
1. เพื่อสื่อสารระหว่างบุคคล	155	44
2. ค้นหาข้อมูล/แลกเปลี่ยนข้อมูล	51	14.5
3. สืบหาความคิดเห็น	46	13.1
4. เพื่อการศึกษา	66	18.8
5. เพื่อธุรกิจ/การค้าขาย	14	4.0
6. เพื่อความบันเทิง	20	5.7
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 9 วัตถุประสงค์ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคม พบว่าเพื่อสื่อสารระหว่างบุคคล มากที่สุด จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาค้นหาข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลจำนวน 51 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.5

ตารางที่ 10 แสดงความถี่และค่าร้อยละของ ประสบการณ์การใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม

ประสบการณ์การใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม	ความถี่	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 1 ปี	41	11.6
2. 1-2ปี	45	12.8
3. 3-4ปี	67	19
4. 5-6ปี	60	17
5. มากกว่า 6ปี	139	39.5
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 10 พบว่า ประสบการณ์การใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมมากกว่า 6 ปีมากที่สุด 139 คน คิดเป็น ร้อยละ 39.5 รองลงมา 3-4 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

ตารางที่ 11 แสดงความถี่และค่าร้อยละของจำนวนเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม

จำนวนเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม	ความถี่	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 10 คน	6	1.7
2. 11-50 คน	71	20.2
3. 51-100 คน	61	17.3
4. 101-500 คน	81	23.0
5. มากกว่า 500 คน	133	37.8
รวม	352	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 11 พบว่า จำนวนเพื่อนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ของผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่า 500 คน มากที่สุด จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา 101-500 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมของของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซารัสที่บางกอก

รายละเอียดการใช้เครือข่าย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. การใช้เครือข่ายทางการศึกษาเพื่อการสื่อสารของนักศึกษา	4.01	0.973	มาก
2. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาในเรื่องค้นหาข้อมูลทางการศึกษา	4.16	0.868	มาก
3. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาในเรื่องฐานข้อมูลทางการศึกษา	3.91	0.794	มาก
4. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาในข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา	3.67	0.969	มาก
5. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาในการเล่น เกมออนไลน์	3.70	1.122	มาก
6. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาในเรื่องสินค้าและการบริการ	3.77	1.105	มาก
7. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาด้านค้นหาเพื่อน	3.58	1.035	มาก
8. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาในแชร์ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อสังคม	3.80	0.844	มาก

9. การใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาด้าน โพสต์ข้อมูลส่วนตัว	3.66	1.050	มาก
รวม	3.99	0.90	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 12 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษา ในข้อการใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาในแชร์ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด 3.88 มีระดับพฤติกรรมการใช้ การใช้ในระดั้มากในทุกข้อ โดยมีเฉลี่ยรวม 3.99

สรุปผลและอภิปรายผล

1. ข้อมูลทางด้านคณะที่นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ข้อมูลทางด้านเพศ พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 และเป็นเพศชาย จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2

3. ข้อมูลทางด้านสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมาเป็นสาขาวิชาบัญชี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ตามลำดับ

4. ข้อมูลทางด้านหลักสูตรที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหลักสูตร เทียบโอน จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 รองลงมาเป็นหลักสูตร 4 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 3.43 ตามลำดับ

6. ข้อมูลทางด้านภาคที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นภาคปกติ จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาเป็นภาคสมทบ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9

7. ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในทางใช้เครือข่ายสังคมต่อการเรียนของนักศึกษา พบว่าในหัวข้อการเริ่มใช้เครือข่ายสังคมของนักศึกษาพบว่า ในข้อรู้จักและเริ่มต้นใช้เอง มากที่สุด 264 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาขอเพื่อนแนะนำ 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 ลำดับการเข้าใช้เครือข่ายสังคม Facebook มากที่สุดขอเป็นจำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมาใช้ Twitter 16 คนคิดเป็นร้อยละ 4.5 ความถี่ของการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ญาติต่อสัปดาห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการใช้มากกว่า 20 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุดจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0รองลงมา 10-14 ครั้งต่อสัปดาห์จำนวน 68 คนคิดเป็นร้อยละ 19.3 ช่วงเวลาที่เข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมมากที่สุดคือช่วง 18.01-24.00 น จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 รองลงมา ช่วงเวลา 12.01-18.00น จำนวน 62คนคิดเป็นร้อยละ 17.6 ระยะเวลาที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ใน 1 วัน พบว่าจำนวนระยะเวลาที่ใช้งาน 3-4ชมมากที่สุด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาคือ 5 ชมขึ้นไปจำนวน 96 คนคิดเป็นร้อยละ 27.3 สถานที่ใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ใช้งานที่บ้านมากที่สุด จำนวน 280 คน คิดเป็น ร้อยละ 79.5 รองลงมา คือสถานศึกษา 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มีคอมพิวเตอร์ที่บ้านมากที่สุดจำนวน 280 คน คิดเป็น

ร้อยละ 79.5 วัตถุประสงค์ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคม พบว่าเพื่อสื่อสารระหว่างบุคคล มากที่สุดจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาค้นหาข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลจำนวน 51 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.5 ประสิทธิภาพการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมมากกว่า 6 ปีมากที่สุด 139 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา 3-4 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

8. ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม ในข้อแชร์ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด 3.88 ของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มีระดับการใช้ในระดับมากในทุกข้อ โดยมีเฉลี่ยรวม 3.99

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการอันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายของนักศึกษาพบว่ามีการใช้หลังจากเลิกเรียนในช่วงเวลา สามารถนำไปประยุกต์สอดคล้องต่อการเรียนการสอนนอกเวลา การติดต่อข้อมูลข่าวสารได้ หากมีการนำเอาบทเรียนหรือเนื้อหาวิชาประยุกต์กับเครือข่ายเพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้หรือทบทวนบทเรียนการเรียนของนักศึกษานอกห้องเรียนก็จะทำให้เกิดประโยชน์มาก

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้โดยดีด้วยความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกรวมถึงคณะผู้บริหารทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ จนสามารถจัดทำได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและอาจารย์ทุกท่านกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม

บรรณานุกรม

ขวัญวิทย์ ตาน้อย. พฤติกรรมการใช้งานสังคมเครือข่ายออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี .ธัญบุรี, 2553

ทัศนันท์ พุ่มนุช. การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม (Social Network) เพื่อพัฒนาในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555

ภัษา จิตศรีณญกุล, นภนท_ หอมสุด. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของพนักงานกรณีศึกษาบริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). กรุงเทพฯ

อติเทพ บุตรราช. (2553). เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network). 2554, <http://km.ru.ac.th/computer/?p=199>

การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีตำรวจ

Expansion Efficiency of the service provided Police Station

อาชิรณันท์ สุทัศน์

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

489 ถ.ประชาพัฒนา แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง จ.กรุงเทพมหานคร 10520

โทรศัพท์ : 0-21719623-26 E-mail: kesinee_boo@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีตำรวจระเข้จ้อย เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการและศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่ใช้บริการสถานีตำรวจระเข้จ้อย เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.50 มีอายุระหว่าง 36 ปีขึ้นไป ร้อยละ 33.25 ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง ร้อยละ 27.50 การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมตอนปลาย / ปวช. ร้อยละ 34.00 เข้าใช้บริการในเรื่องการเสียค่าปรับ ร้อยละ 33.75 ในหนึ่งปีเข้ามาใช้บริการ 1 ครั้ง ร้อยละ 57.25 และเข้าใช้บริการในเวลา 06.00 – 12.00 น. ร้อยละ 42.75 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อแนวคิดด้านคุณภาพการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76

ABSTRACT

Research, Expansion Efficiency of the service provided Police Station Lad Krabang District, Bangkok from a sample of 400 survey respondents with the object of studying the performance of service provision of the JarakheNoi Police Station, Lad Krabang District, Bangkok.

In order to determine the level of satisfaction of the populace that use the services of the JarakheNoi Police Station, Lad Krabang District, Bangkok, and to study the fundamental factors of the people using the services of the JarakheNoi Police Station, Lad Krabang District, Bangkok, samples were collected from the entire population and the information obtained was analyzed using statistical measures, namely mean scores and percentages.

The results of the research showed that of the 400 respondents: 52.50% are females aged 36 years and over; 33.25% largely are staff or employees of private companies; 27.50% have an educational level of high school or vocational school; 34.00% use the services for the purpose of paying fines; 33.75% use the services once per year; 57.25% use the services between

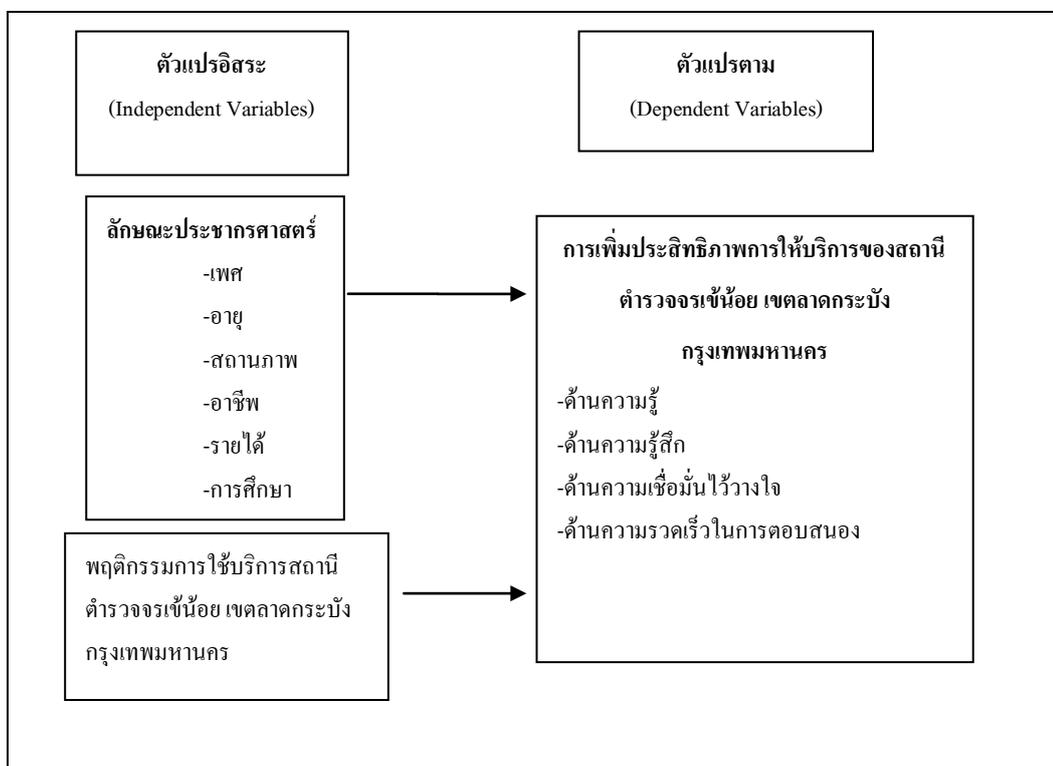
06.00 – 12.00; and 42.75% of the respondents largely perceive

The quality factors of the overall service provision to be very good, with a mean score of 3.76.

บทนำ

สถานีตำรวจเป็นหน่วยงานที่สำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่ดูแลประชาชนตลอด 24 ชั่วโมงต่อวัน และตลอด 7 วันต่อสัปดาห์ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจต่าง ๆ นั้น ต้องสัมผัสกับประชาชนตลอดเวลาในฐานะเป็น “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” จึงอาจกล่าวได้ว่างานตำรวจระดับสถานีตำรวจ คือหัวใจสำคัญและถือว่าเป็นจุดแตกหักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถ้าปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพประชาชนย่อมจะรักและศรัทธา แต่ถ้าการปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพต่ำ ประชาชนย่อมเสื่อมศรัทธาและสังคมไม่ยอมรับ

กรอบแนวคิด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการของประชาชนที่สถานีตำรวจจราจรเข้าน้อย เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่ใช้บริการสถานีตำรวจจราจรเข้าน้อย เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีแนวคิดต่อการให้บริการของสถานีดำรวจ แตกต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานที่เป็นเรื่องของจิตใจ ทำที่ ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคล ที่มีต่อข้อมูลข่าวสาร และการเปิดรับ รายการกรองสถานการณั้ ที่ได้รับมา ซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ทศนคติ มีผลให้มีการแสดง พฤติกรรม ออกมา จะเห็นได้ว่า ทศนคติ ประกอบด้วย ความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ และความรู้สึกนั้น ออกมา โดยทางพฤติกรรม (2)

จำสิปตำรวจสุภัทธ เรื่องศรี (2552 : บทคัดย่อ) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีดำรวจภูธรอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีดำรวจภูธรอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ โดยผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่มาใช้บริการของสถานีดำรวจภูธรอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา ในช่วงระยะเวลาเดือนพฤษภาคม-เดือนกรกฎาคม 2552 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 361 คน คำนวณด้วยสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม (Comparison of mean) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เข้าใช้บริการสถานีดำรวจจรเข้ใน้อยในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่มาใช้บริการที่แน่นอน เลยใช้ตามสูตร (W.G Cochran) โดยมีความคาดเคลื่อนในการประเมิน 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง 384 คน แต่เพื่อป้องกันความผิดพลาดจึงสำรวจตัวอย่างไว้เท่ากับ 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีตำรวจระเข้โขย เขต
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ข้อที่ 1. ด้านพฤติกรรมให้บริการสถานีตำรวจระเข้โขย

ข้อที่ 2. ด้านแนวคิดการมาให้บริการสถานีตำรวจระเข้โขย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของการตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	190	47.50
หญิง	210	52.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน มีเพศหญิงจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และเพศชายจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
นักเรียน / นักศึกษา	75	18.75
ประกอบธุรกิจส่วนตัว / เจ้าของกิจการ	90	22.50
พนักงานบริษัทเอกชน / ลูกจ้าง	110	27.50
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	31	7.75
พ่อบ้าน / แม่บ้าน	54	13.50
อาชีพอื่น ๆ	40	10.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน มีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 อาชีพพ่อบ้าน / แม่บ้าน จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 อาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน / ลูกจ้าง จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว / เจ้าของกิจการ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 อาชีพนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมกรใช้บริการสถานีตำรวจของการตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 แสดงการมาใช้บริการของสถานีตำรวจระชน้อย

เรื่อง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เสียค่าปรับ	135	33.75
เอกสารหาย	82	20.50
รถชน	60	15.00
ของหาย	78	19.50
อื่นๆ	45	11.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คนมาใช้บริการเรื่องอื่นๆจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 ใช้บริการเรื่องของหาย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ใช้บริการเรื่องรถชน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ใช้บริการเรื่องเอกสารหาย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ใช้บริการเรื่องเสียค่าปรับ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75

ตารางที่ 4 แสดงการมาใช้บริการสถานีตำรวจ

จำนวน (ครั้ง)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1 ครั้ง ต่อปี	229	57.25
2 ครั้ง ต่อปี	129	32.25
3 ครั้ง ต่อปี	25	6.25
มากกว่า 3 ครั้ง ต่อปี	17	4.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คนมาใช้บริการมากกว่า 3 ครั้ง ต่อปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.25 มาใช้บริการ 3 ครั้ง ต่อปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 มาใช้บริการ 2 ครั้ง ต่อปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 มาใช้บริการ 1 ครั้ง ต่อปี จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.25

ตารางที่ 5 แสดงแนวคิดการมาใช้บริการสถานีตำรวจ

แนวคิดการมาใช้บริการสถานีตำรวจระชั้นน้อย	\bar{x}	S.D	ระดับ เกณฑ์
เจ้าหน้าที่พูดจาสุภาพ อธิบายคดี แต่งกายสุภาพ การวางตัวเรียบร้อย เหมาะสม	3.86	0.80	ดีมาก
เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	3.82	0.74	ดีมาก
เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็วและเอาใจใส่	3.75	0.79	ดีมาก
เจ้าหน้าที่ให้บริการเหมือนกันทุกราย ไม่เลือกปฏิบัติ	3.71	0.74	ดีมาก
มีขั้นตอนการให้บริการชัดเจน ไม่ซับซ้อน	3.84	0.76	ดีมาก
การให้บริการแต่ละขั้นตอนมีความรวดเร็ว	3.79	0.87	ดีมาก
การมีป้ายแนะนำ/ป้ายบอกจุดบริการ	3.43	1.19	ดีมาก
แบ่งสัดส่วนพื้นที่การให้บริการชัดเจน	3.86	0.87	ดีมาก
ความพอเพียงของที่นั่งในการรอบริการ	3.87	0.84	ดีมาก
สถานที่มีความสะอาด	4.04	0.75	ดีมาก
มีความสว่างเพียงพอเหมาะสม	4.01	0.84	ดีมาก
มีบริการนำดื่มให้กับผู้มาใช้บริการ	3.33	1.27	ปานกลาง
มีการอำนวยความสะดวกด้านการจอดรถ	3.63	0.73	ดีมาก
การเดินทางมีความสะดวกต่อการมาใช้บริการ	3.46	0.77	ดีมาก
มีเอกสารแนะนำเผยแพร่	3.44	0.81	ดีมาก
ภาพรวม	3.76	0.76	ดีมาก
รวม	400	100	ดีมาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน แสดงถึงแนวคิดพฤติกรรมในการมาใช้บริการสถานีตำรวจระชั้นน้อย โดยภาพรวมทั้งหมความีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.76 ลำดับปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมีลำดับดังนี้

สถานที่มีความสะอาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 มีความสว่างเพียงพอเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 ความพอเพียงของที่นั่งในการรอบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87 เจ้าหน้าที่พูดจาสุภาพ อธิบายคดี แต่งกายสุภาพ การวางตัวเรียบร้อยเหมาะสม และแบ่งสัดส่วนพื้นที่การให้บริการชัดเจนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีขั้นตอนการให้บริการชัดเจน ไม่ซับซ้อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน

ถูกต้องน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 การให้บริการแต่ละขั้นตอนมีความรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.79 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 คือ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็วและเอาใจใส่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 เจ้าหน้าที่ให้บริการเหมือนกันทุกราย ไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 มีการอำนวยความสะดวกด้านการจอดรถ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.63 การเดินทางมีความสะดวกต่อการมาใช้บริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.46 มีเอกสารแนะนำเผยแพร่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44 การมีป้ายแนะนำ/ป้ายบอกจุดบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.43 มีบริการนำดื่มให้กับผู้มาใช้บริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.33

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีตำรวจระเข้เงิน้อย เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการของสถานีตำรวจระเข้เงิน้อยทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มี 36 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน / ลูกจ้าง มีการศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. มาใช้บริการเรื่องใดของเสียค่าปรับ มาใช้บริการ 1 ครั้ง ต่อปี ส่วนใหญ่มาใช้บริการช่วง 06.00 – 12.00 น. จะมีการมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก เนื่องจากประชาชนมีความเดือดร้อนทุกวันปัญหาที่พบบ่อยหรือมาใช้บริการบ่อยที่สุด คือการเสียค่าปรับต่างๆ แนวคิดพฤติกรรมในการมาใช้บริการสถานีตำรวจระเข้เงิน้อย โดยภาพรวมทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.76

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 การวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีตำรวจระเข้เงิน้อยครั้งนี้สามารถข้อมูลจากการวิจัยไปปรับปรุงทางการให้บริการ การให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย

1.2 การนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์กับผู้มาใช้บริการสถานีตำรวจได้

1.3 การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ให้พอเหมาะกับประชาชน รวมไปถึงการให้บริการอย่างเต็มความสามารถอย่างเต็มใจ และ ที่สำคัญต้องซื่อสัตย์ สุจริต เป็นกันเองกับพี่น้องประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเพิ่มจำนวนของแบบสอบถาม และระบุกลุ่มตัวอย่างเพิ่ม เพื่อให้ครอบคลุมประชากรมากขึ้น เพื่อข้อมูลที่ได้มา จะมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

2.2 ควรมีการศึกษาทำวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้อีกครั้งต่อไป สำหรับผู้ที่สนใจจะทำการ ศึกษาในเรื่องดังกล่าวนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย เพื่อให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการทำวิจัยน้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

ธงชัย สันติวงษ์. (2540). **องค์การและการจัดการ :ทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
หน้า 1-20.

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2541). **พฤติกรรมองค์กร :ทฤษฎีและการประยุกต์**.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 3-41.

จำสืบทารวจสุภัทร เรืองศรี(2552 : บทคัดย่อ) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานี
ตำรวจภูธรอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

การรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)
ของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

The perceptions and responses of consumers toward Corporate Social
Responsibility (CSR) activities of private businesses effected to environment.

พัชร์ชนก สงศรีพันธุ์ (Pukchanok Songsripun)

เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ บริษัท บางกอกกล๊าส จำกัด ; Pukchee_benz@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้และการตอบสนองกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรไทยที่อายุระหว่าง 18-60 ปีอาศัยอยู่ในเขตคันนายาว เขตบางรัก เขตบางเขน เขตคลองเตย เขตจตุจักร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test F-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยวิธี Scheffe ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 18-28 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ด้านการศึกษา มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 3 ปี รายได้ 10,000 – 20,000 บาทต่อเดือน และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ระดับการรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเอกชนภาคอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านการรู้สึก ด้านการใส่ใจ ด้านการตีความหมาย และด้านการมีปฏิริยาตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการตีความหมายมีการรับรู้และการตอบสนองมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้สึก และด้านการมีปฏิริยาตอบสนอง ด้านที่มีการรับรู้และการตอบสนองต่ำที่สุดคือ ด้านการเข้าใจ เมื่อพิจารณา ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันพบว่า มีเพียงเพศและระดับการศึกษาเท่านั้นที่พบความแตกต่างของระดับการรับรู้และการตอบสนอง ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ : ความรับผิดชอบต่อสังคม การรับรู้ การตอบสนอง

ABSTRACT

The perceptions and responses of consumers toward Corporate Social Responsibility (CSR) activities of private businesses effected to environment. (2) compare the perceptions and responses of consumers according to demographic characteristics. For 400 samples , Thai people who were 18-60 years old and live

in Khan Na Yao , Khlong Toei , Bangrak , Chatuchak used a questionnaire to collect data .The Statistics for analysis the data were frequency, percentage, mean and standard deviation and for hypotheses testing using t-test, F-test one-way analysis of variance (One way ANOVA) and a paired test by Scheffe when its had significant difference .The results could explain that the most of the samples were female, aged between 18-28 years old, private employees. Worked about education, had worked over 3 years experience , average income were 10,000 to 20,000 Baht per month and graduated bachelor's degree. Considering the perceptions and responses of consumers in CSR activities of private businesses that had impacts to environment found that feelings , interestings , interpretations and the responses was high-level overall . And found that the interpretation was the-highest ,followed by the feeling and the response ,the recognition was the lowest. When considering by the different demographic characteristics found that both gender and level of education had the difference in level of perception and response and the others had no difference .

Keyword : Corporate Social Responsibility (CSR), perceptions , responses

บทนำ

ปัจจุบันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างแพร่หลาย การแข่งขันทางธุรกิจจึงเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ด้านเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีกระแสทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญ (พรชัย ศรีประไพ,2555:124) กระแสในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR) นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อองค์กรธุรกิจในทุกวันนี้ องค์กรธุรกิจต่าง ๆ จึงเริ่มหันมาจับบทบาทในการมีส่วนร่วมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและได้นำเสนอแนวทางการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงผู้สังคมในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ตามความสอดคล้องของลักษณะการดำเนินธุรกิจ ซึ่งนโยบายในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรและเป็นที่น่าเชื่อถือสำหรับผู้บริโภคและผู้ลงทุนจากนานาประเทศ นำไปสู่ความไว้วางใจและการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจขององค์กร

การศึกษาเรื่องการรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะเป็นการวัดผลของกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม อย่างหนึ่งที่จะทำให้องค์กรธุรกิจต่างๆ ทราบว่ากิจกรรมที่ได้ทำไปนั้นเกิดผลลัพธ์อยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือไม่ ผู้บริโภครับรู้และมีการตอบสนองต่อกิจกรรมมากหรือน้อยเพียงไร เพื่อที่จะสามารถนำไปวางแผนในการทำกิจกรรมต่อไป

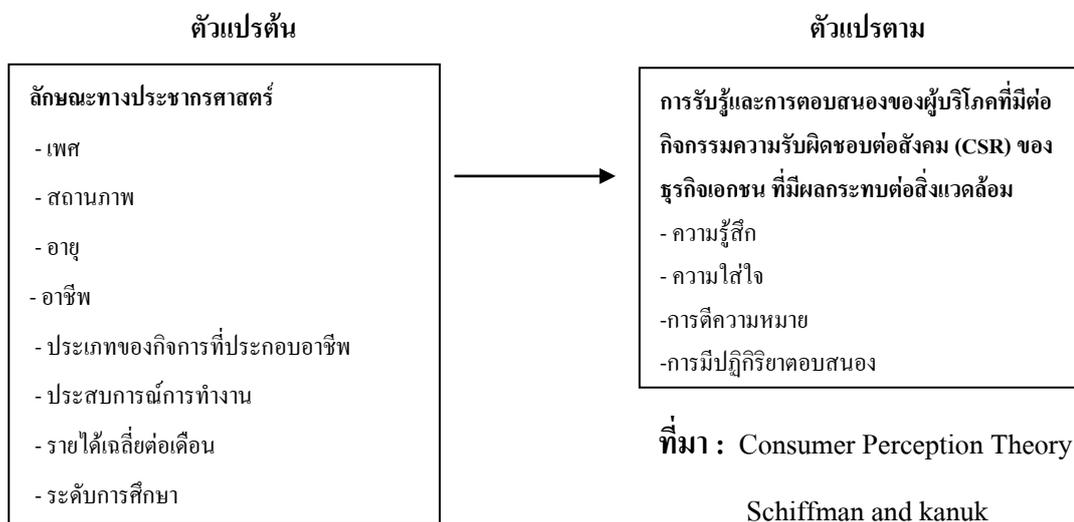
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชนที่มี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้และการตอบสนองกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

สมมุติฐานของการวิจัย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีการรับรู้และการตอบสนองต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชน ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 18-60 ปี เนื่องจากอยู่ในช่วงอายุที่มีการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ รอบตัวและมีการตัดสินใจ เป็นเป็นช่วงอายุที่สามารถใช้จำนวน 3,640,072 คน (กรมการปกครอง. 2555: ออนไลน์)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan

$$n = \frac{x^2 Np(1-p)}{(N-1) + x^2 p(1-p)}$$

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง = 0.05
 N คือ ขนาดของประชากร
 n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 x^2 คือ ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($x^2 = 3.841$)
 p คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร ($p=0.5$)

แทนค่า สูตรเพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{3.841(3,640,072)(0.5)(1-0.5)(0.05)^2}{(3,640,072-1)+(3.841)(0.5)(0.5)}$$

$$n = 384.05 \text{ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้สะดวกจึงเก็บตัวอย่างที่ 400 คน}$$

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ

เลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ อาชีพ ประเภทของกิจการที่ประกอบอาชีพ ประสบการณ์

การทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชน ภาคอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คำถามเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ความรู้สึก คำถามเกี่ยวกับความใส่ใจ คำถามเกี่ยวกับการตีความหมายคำถามเกี่ยวกับการมีปฏิริยาตอบสนอง โดยคำตอบจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุดไปทำการทดสอบความเชื่อมั่น ตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยได้ค่าเท่ากับ 0.812 ซึ่งเป็นแสดงถึงแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยจับสลากกลุ่มตัวอย่าง 5 เขต จาก 50 เขตในกรุงเทพมหานคร และหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต โดยใช้วิธีเทียบสัดส่วนจาก จำนวนประชากรในแต่ละเขตที่มีอายุ 18-60 ปี (378,437 คน) กับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรไทย อายุ 18-60 ปี และจำนวนตัวอย่าง

เขต	จำนวนประชากร อายุ 18-60 ปี (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1.คันทนาหว	55,466	59
2.บางรัก	26,144	28
3.คลองเตย	66,342	70
4.บางเขน	126,640	134
5.จตุจักร	103,845	109
รวม	378,437	400

ที่มา : กรมการปกครอง. (2555: ออนไลน์)

ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลผู้บริโภคในแต่ละเขตโดยใช้วิธีการ การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2556

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อผู้ศึกษาเก็บแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนแล้ว จากนั้นผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลทั้งหมด แล้วทำการลงรหัส (Coding) หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกไปวิเคราะห์การประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโท

2. ผู้ศึกษาได้ตั้งเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลและการให้คะแนนในการวัดตัวแปรต่างๆดังต่อไปนี้

1. คำถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความใส่ใจ การตีความหมาย และการมีปฏิริยาตอบสนอง

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

โดยแปลงความหมายข้อมูลจากการแบ่งช่วงคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.0-1.80	มีการรับรู้และการตอบสนองน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81-2.60	มีการรับรู้และการตอบสนองน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61-3.40	มีการรับรู้และการตอบสนองปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41-4.20	มีการรับรู้และการตอบสนองมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21-5.00	มีการรับรู้และการตอบสนองมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยวิธี Scheffe เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ อาชีพ ประเภทของกิจการที่ประกอบอาชีพ ประสบการณ์การทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา

2. การรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัย

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค จากการสำรวจข้อมูลจากแบบสำรวจจำนวน 400 ชุด มีผลการวิจัยดังนี้ จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่าผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 18-28 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 3 ปี รายได้ 10,000 – 20,000 บาทต่อเดือน และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตาราง 2 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	151	37.8
หญิง	249	62.3
Total	400	100
2.สถานภาพ		
โสด	292	73
สมรส	108	27
Total	400	100
3.อายุ		
18-28 ปี	174	43.5
29-39 ปี	151	37.8
40-50 ปี	60	15
51-60 ปี	15	3.8
Total	400	100
4. อาชีพ		
นักเรียน นักศึกษา	73	18.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	78	19.5
พนักงานบริษัทเอกชน	139	34.8
ธุรกิจส่วนตัว	90	22.5
แม่บ้าน	18	4.5
อื่นๆ ไปรตระบุ	2	0.5
Total	400	100
5.ประเภทของกิจการที่ประกอบอาชีพ		
รัฐบาล	61	15.3
รัฐวิสาหกิจ	54	13.5
ธุรกิจการเงิน	24	6
การศึกษา	84	21
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	20	5
อาหาร/เครื่องดื่ม	55	13.8
รถยนต์	31	7.8
สิ่งทอ/เสื้อผ้า	10	2.5
การสื่อสาร	27	6.8
อื่นๆ ไปรตระบุ	34	8.5
Total	400	100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.ประสบการณ์การทำงาน		
ไม่มี	111	27.8
น้อยกว่า 1 ปี	74	18.5
1-3 ปี	99	24.8
มากกว่า 3 ปี	116	29
Total	400	100
7.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	96	24
10,001-20,000 บาท	156	39
20,001-30,000 บาท	93	23.3
30,001 ขึ้นไป	55	13.8
Total	400	100
8.ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	10	2.5
มัธยมศึกษา/ปวช	40	10
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส)	64	16
ปริญญาตรี	249	62.3
สูงกว่าปริญญาตรี	37	9.3
Total	400	100

ตารางที่ 3 ระดับระดับการรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ เอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านรวม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้สึกรู้สึก	3.68	0.72	มาก
ด้านความใส่ใจ	3.47	1.02	มาก
ด้านการตีความหมาย	3.83	0.78	มาก
ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	3.64	0.91	มาก
รวม	3.66	0.85	มาก

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านการรู้สึก ด้านการใส่ใจ ด้านการตีความหมาย และด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการตีความหมายมีการรับรู้และการตอบสนองมากที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง ด้านที่มีการรับรู้และการตอบสนองต่ำที่สุดคือด้านการใส่ใจ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับการรับรู้และการตอบสนองกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของธุรกิจ เอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

ตัวแปร	การรับรู้	สถิติทดสอบ		สรุปผล
		t/F	sig	
เพศ	ด้านความรู้สึกรู้สึก	-1.62	0.11	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	-2.11*	0.04	แตกต่างกัน
	ด้านการตีความหมาย	-0.15	0.88	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	-0.31	0.75	ไม่แตกต่าง
สถานภาพ	ด้านความรู้สึกรู้สึก	-0.17	0.87	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	1.3	0.2	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตีความหมาย	1.13	0.26	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	0.7	0.49	ไม่แตกต่าง
อายุ	ด้านความรู้สึกรู้สึก	0.97	0.41	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	0.56	0.64	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตีความหมาย	1.64	0.18	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	1.63	0.18	ไม่แตกต่าง
อาชีพ	ด้านความรู้สึกรู้สึก	0.51	0.77	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	1.04	0.39	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตีความหมาย	0.49	0.78	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	0.65	0.66	ไม่แตกต่าง
ประเภทของกิจการที่ประกอบอาชีพ	ด้านความรู้สึกรู้สึก	1.05	0.4	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	1.41	0.18	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตีความหมาย	1.7	0.09	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	0.86	0.56	ไม่แตกต่าง
ประสบการณ์ทำงาน	ด้านความรู้สึกรู้สึก	0.43	0.83	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	1.12	0.35	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตีความหมาย	0.3	0.91	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	0.28	0.92	ไม่แตกต่าง
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ด้านความรู้สึกรู้สึก	2.3	0.08	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	1.13	0.34	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตีความหมาย	0.56	0.64	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	0.7	0.56	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ด้านความรู้สึกรู้สึก	1.54	0.19	ไม่แตกต่าง
	ด้านความใส่ใจ	1.97	0.1	ไม่แตกต่าง
	ด้านการตีความหมาย	1.42	0.23	ไม่แตกต่าง
	ด้านการมีปฏิกิริยาตอบสนอง	3.24*	0.02	แตกต่างกัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณา ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันพบว่า มีเพียงเพศและระดับการศึกษา เท่านั้นที่พบความแตกต่างของระดับการรับรู้และการตอบสนอง โดยเพศพบความแตกต่างด้านการตีความหมาย และระดับการศึกษาพบความแตกต่างด้านการมีปฏิริยาตอบสนอง ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การรับรู้และการตอบสนองของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการตีความหมาย มีการรับรู้และการตอบสนองมากที่สุด ผู้บริโภคมีความคิดว่าการดำเนินกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เป็นเพียงกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อใช้สร้างภาพลักษณ์องค์กรและต้องการผลตอบแทนที่คุ้มค่าเท่านั้น รองลงมาคือด้านความรู้สึก โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่รู้สึกไม่ดีต่อผู้องค์กรธุรกิจเอกชน ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้ทำกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม(CSR) และด้านการมีปฏิริยาตอบสนอง โดยผู้บริโภคนั้นจะเพิ่มการบริโภคสินค้าขององค์กรธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม(CSR)ส่วนด้านที่มีการรับรู้และการตอบสนองต่ำที่สุดคือ ด้านการเข้าใจ จากงานวิจัยพบว่าผู้บริโภคนั้นแค่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) จากสื่อต่างๆ แต่ไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติมหรือบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มากนัก ทั้งนี้งานวิจัยยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มินทร์จิตา จิราธรรมวัฒน์ (2553) ศึกษาเรื่อง “การรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร(CSR) ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) พบว่าประชาชนมีระดับการรับรู้ต่อการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ในด้านการตีความ อยู่ในระดับมาก และ ทัศนคติที่ประชาชนมีต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในภาพรวมทุกด้านพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวก รวมถึงการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ผลิตภัณฑ์และมีความชอบในการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) นอกจากนั้นยังพบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นิสากิ โลกสุทธิ (2554) ศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การใช้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท สิงห์ คอร์เปอเรชั่น จำกัด” ที่พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีการรับรู้ภาพลักษณ์ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นเพศ และระดับการศึกษา ที่มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพฤทธิ์ คงเพชรขาว(2554) ศึกษาเรื่อง “การรับรู้สื่อโฆษณา ความพึงพอใจในการส่งเสริมการขายและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้บริการห้างเทสโก้โลตัสในเขตกรุงเทพมหานคร” ที่พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อการรับรู้กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการขายผ่านสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ อาทิตยา อารี (2555) ศึกษาเรื่อง “การรับรู้ของผู้พักอาศัยต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของชุมชน” ที่พบว่า ผู้พักอาศัยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีระดับการรับรู้ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เพศ โดยเพศหญิงจะมีการรับรู้สูงกว่าเพศชาย อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยเพศหญิงนั้นจะมีการรับรู้และการตอบสนองต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเอกชน ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้าน

การตีความหมายมากกว่าเพศชาย ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตีความหมายของแต่ละบุคคลก็คือบุคลิกภาพและความละเอียดอ่อนทางอารมณ์ โดยปกติแล้วผู้หญิงส่วนใหญ่จะมีความละเอียดอ่อนทางอารมณ์ที่มากกว่าเพศชาย ซึ่งก็จะทำให้มีการตีความหมายได้ดีกว่าเพศชายด้วย และ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ได้ระดับการรับรู้และการตอบสนอง ด้านการมีปฏิริยาตอบสนองแตกต่างกัน โดยผู้บริ โภคที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีการรับรู้และการตอบสนอง ด้านการมีปฏิริยาตอบสนองมากกว่า ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส เนื่องจากพื้นเพความเป็นมาของบุคคลแต่ละคน และประสบการณ์ที่บุคคลแต่ละคนมีจะทำให้บุคคลมีการตีความหมายและการตอบสนองที่แตกต่างกัน ในที่นี้ผู้ที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ก็นั้นจะมีประสบการณ์ที่มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. องค์กรธุรกิจต่างๆ ควรดำเนินกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) อย่างจริงจังและผู้บริหารในองค์กรควรมีจิตสำนึกที่ต้องการตอบแทนสังคม ช่วยเหลือสังคม หรือมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยสุจริตใจมากกว่าการมองว่ากิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เป็นเพียงกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อใช้สร้างภาพลักษณ์องค์กร
2. ระดับการศึกษามีผลต่อการรับรู้และการตอบสนองต่อกิจกรรมเพื่อสังคม โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรีดังนั้นหากองค์กรธุรกิจต่างๆต้องการให้จึงมุ่งเน้นการให้ข้อมูลไปที่ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีก็จะได้รับผลตอบรับที่สูงที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยระบุให้ชัดเจนว่าต้องการศึกษาการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ของธุรกิจอะไร เพื่อให้ผู้ที่ตอบแบบสอบถามนั้นมีความเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษากิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ในด้านอื่นๆที่ไม่ใช่ด้านสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว โดยศึกษาว่าผู้บริ โภคคาดหวังอะไรกับองค์กรธุรกิจต่างๆ และในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมสามารถตอบสนองความต้องการให้กับผู้บริ โภคเหล่านั้น ได้อย่างตรงจุดหรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ท่าน ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปัทมา รูปสุวรรณกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติและอ.सानิต ศิริ วิศิษฐ์กุล ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และวิธีการวิเคราะห์และแปลผล ข้อมูล และให้คำแนะนำช่วยเหลือจนสารนิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จ

เอกสารที่อ้างอิง

กรมการปกครอง.(2555).จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร.สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555,

จาก <http://www.dapa.go.th>

ณัฐชนันท์ กิ่งมณี.(2554).การศึกษาการรับรู้โฆษณาตรงและโฆษณาแฝงสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทาง

โทรทัศน์ในกลุ่ม นักศึกษาระดับอุดมศึกษา.วิทยานิพนธ์(นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.

เทพฤทธิ์ คงเพชรขาว.(2554) .การรับรู้สื่อโฆษณา ความพึงพอใจในการส่งเสริมการขายและพฤติกรรม

ผู้บริโภคที่ใช้ บริการห้างเทสโก้โลตัสในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์(บริหารธุรกิจ

มหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นันทวิภา ชีวะอุดม(2553).การศึกษา การให้ความหมาย รูปแบบและกลยุทธ์ ความรับผิดชอบต่อสังคมของ

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน).สารนิพนธ์.(บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ:บัณฑิต

วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตสาร โลกสุทธิ(2554).กลยุทธ์การใช้กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของ

บริษัท สิงห์ คอร์เปอเรชั่น จำกัด.วิทยานิพนธ์.(นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรชัย ศรีประไพ;และพร้อมบุญ พานิชภักดิ์.(2555).ว่าด้วยเรื่อง CSR.พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพฯ:มูลนิธิริรักษ์

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์.(2553).ทัศนคติและการรับรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของชุมชน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.บทความการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่

48: สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ.กรุงเทพฯ.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มินทร์ฐิตา จิราธรรมวัฒน์ .(2553).การรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อ

ต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน).สารนิพนธ์.(นิเทศศาสตรบัณฑิต).

กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภาดา คุปตานนท์.(2551).การจัดการและพฤติกรรมองค์กรเทคนิคการจัดการสมัยใหม่.พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

อาทิตยา อารี.(2555).การรับรู้ของผู้พักอาศัยต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของชุมชน.สารนิพนธ์

(บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.

ความเชื่อมั่นและพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้า
ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
ในด้านส่วนประสมการตลาด

**The Confidence and Consumer Behavior of Working Age People in Bangkok
Towards Chinese Household Electrical Appliances**

In Term of Marketing Mix

XIAOYU LUO

อาจารย์ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

luoxiaoyu2005@gmail.com;375108794@qq.com

NO.169 DAXUEWEST Rd. NANNING CITY.GUANGXI.P.R.CHINA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา1)ความเชื่อมั่นของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาด 2)พฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน3)การเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครมีความเชื่อมั่นต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศจีนในด้านส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างกัน(4)ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการใช้และการเลือกซื้อของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศจีนในด้านตราสินค้า มูลค่าสินค้า ความถี่ในการซื้อสินค้า เหตุผลที่จะเลือกซื้อสินค้า โอกาสที่จะซื้อสินค้า สถานที่ชอบซื้อสินค้า และสินค้าประเภทที่จะเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือผู้ชายและผู้หญิงที่มีอายุ20ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การเปรียบเทียบความแตกต่างผลการวิจัยพบว่า (1)กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง31-40ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นเจ้าของกิจการ และรายได้ต่อเดือนอยู่ใน15,001-30,000 บาท มีระดับความเชื่อมั่นโดยรวมอยู่ในระดับมากในส่วนประสมการตลาดทุกด้าน (2)เมื่อเปรียบเทียบประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน กับระดับความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างต่อสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศจีนในด้านส่วนประสมการตลาด พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน เพียงเพศที่แตกต่างกันมีระดับความเชื่อมั่นในด้านราคาที่แตกต่างกัน อาชีพที่แตกต่างกันมีระดับความเชื่อมั่นในด้านผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน(3)เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศจีนในด้านตราสินค้า มูลค่าสินค้า

ความถี่ในการซื้อ เหตุผลที่จะเลือกซื้อ โอกาสที่จะซื้อ สถานที่ที่ชอบซื้อและสินค้าประเภทที่จะเลือกซื้อ พบว่า เพศกับมูลค่า อายุกับโอกาสที่จะซื้อ การศึกษากับมูลค่า อาชีพกับตราสินค้า อาชีพกับโอกาสที่จะซื้อ อาชีพกับสถานที่ที่ชอบซื้อ อาชีพกับประเภทสินค้าที่จะเลือกซื้อ รายได้ต่อเดือนกับมูลค่าที่จะซื้อ และรายได้ต่อเดือนกับประเภทสินค้าที่จะเลือกซื้อมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

คำสำคัญ ความเชื่อมั่น พฤติกรรมของผู้บริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนของ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ABSTRACT

The aims of this were (1)The confidence of working age people in Bangkok towards Chinese household electrical appliances in term of marketing Mix (2) The consumer behavior of working age people in Bangkok towards Chinese household electrical appliances (3) Analyzing the comparison between personal condition and confidence on Chinese household electrical appliances in term of marketing Mix(4)Analyzing the connection between personal condition and consumer behavior of Working Age People in Bangkok towards Chinese household electrical appliances. The samples of this research were men and women at the age of more than 20 years old. The method of this paper was simple random sampling, and the total numbers of objects are 400. The method of this paper was mainly based on simple random sampling created by Krejcie and Morgan.The statistic for analyzing the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. One-way ANOVA and LSD were the method used for testing a pairs of the differences. The research results showed that (1) Most of the samples were female between 31 and 40 years old, with the total number being 251, taking up 62.8 percent. Most of them were single business men, with a Bachelor Degree, and their monthly income was between15,001 to 30,000 Baht. I found that the degree of satisfaction of the objects towards Chinese household electrical appliances in term of marketing mix were high.(2) By analyzing the comparison between personal condition and confidence on Chinese household electrical appliances in term of marketing Mix, I only found gender had a big effect on confidence about price, and job had a big effect on confidence about products.(3) By analyzing the connection between personal condition and consumer behavior of working age people in Bangkok towards Chinese household electrical appliances also found that the connection between gender and price, age and percentage, educational background and price, job with brand, job and percentage, job and consumption position living area, job and choice of Chinese household electrical appliances ,salary and price, salary and choice of Chinese household electrical appliances had an effect on choosing Chinese household electrical appliances in term of marketing mix.

Keyword: Confidence Consumer behavior Household electrical appliances of Chinese

บทนำ

จากข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือปี 2555 ที่ประกาศข้อมูลการนำเข้าสินค้าของไทยจำแนกแยกประเทศ ปี 2551-2555(มกราคม- กันยายน) จะเห็นได้ว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนกลายเป็นประเทศที่มีการนำเข้าสินค้าในไทยมากที่สุด อันดับที่ 2 รองจากญี่ปุ่นมีมูลค่าถึง 854,724 ล้านบาท จากสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยรายประเทศจีน เมื่อพิจารณาสินค้าที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค โดยตรงจะเห็นได้ว่าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนเป็นสินค้าอุปโภคที่มีการนำเข้าอันดับที่ 3 มีมูลค่าสูงถึง 88,266.1 ล้านบาท และจากข้อมูลมูลค่าการนำเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนของไทยปี 2555 มีมูลค่ารวมถึง 152,654.69 ล้านบาท เป็นที่น่าสังเกตว่า ในบรรดาประเทศไทยส่งสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนนับว่าเป็นประเทศที่ประเทศไทยส่งนำเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.82 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนทั้งหมด(สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ 2555: ออนไลน์)

แม้ว่าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจะต่อตลาดผู้บริโภคไทยอย่างมากก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า สินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในสายตาลูกค้าผู้บริโภคชาวไทยยังคงจดจำในภาพรับของสินค้าที่มีราคาถูกแต่มีคุณภาพ ในการใช้งานต่ำโดยเป็นสินค้าที่กลยุทธ์ด้านราคาเป็นหลัก ในขณะที่สินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบันหลายๆประเภทได้พัฒนาคุณภาพใกล้เคียงกับสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยก็ตาม แต่ตามความเชื่อมั่นต่อสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนยังมีน้อยอยู่

การศึกษาถึงความเชื่อมั่นต่อสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนกับพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงมีความสำคัญและจึงเป็นอย่างยิ่ง สิ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อกลุ่มธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนในประเทศไทยในการปรับตัวทางธุรกิจเพื่อการรองรับการแข่งขันอันมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้และการเลือกซื้อของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
3. การเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครมีความเชื่อมั่นต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างกัน
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการใช้ และการเลือกซื้อของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านตราสินค้า มูลค่าสินค้า ความถี่ในการซื้อสินค้า เหตุผลที่จะเลือกซื้อสินค้า โอกาสที่จะซื้อสินค้า สถานที่ที่ชอบซื้อสินค้า และสินค้าประเภทที่จะเลือก

สมมติฐานในการวิจัย

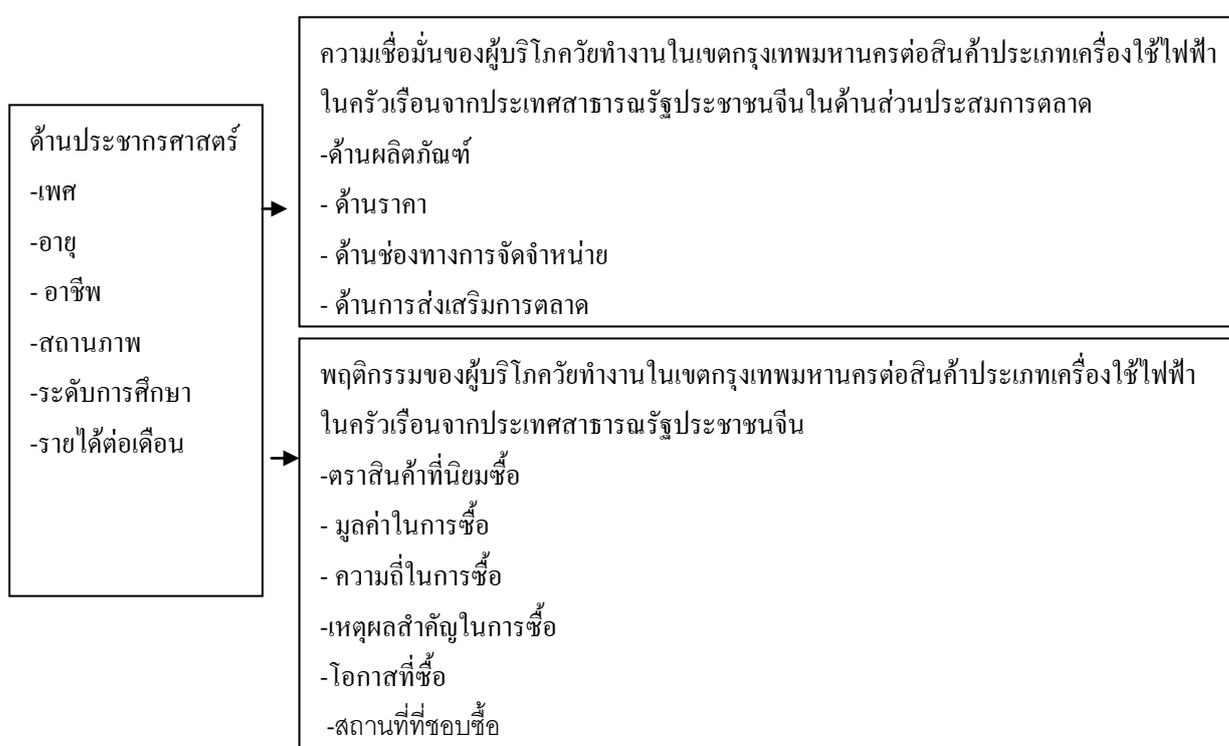
- 1.ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมผู้บริโภค โภคภัณฑ์ทำงานต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างกัน
- 2.ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีความเชื่อมั่นผู้บริโภค โภคภัณฑ์ทำงานต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาดที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง“ความเชื่อมั่นและพฤติกรรมผู้บริโภค โภคภัณฑ์ทำงานต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ในครัวเรือนในด้านประสมการตลาดในเขตกรุงเทพมหานคร”มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ บุคคลทั้งชายและหญิงที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4,152,952 คน (กรมการปกครอง. 2555: ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการจากสุ่มตัวอย่างแบบ คำนึงถึงความน่าจะเป็นทางสถิติ (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่าง บริเวณในเขตกรุงเทพมหานคร ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan (Krejcie and morgan,1970.608-610)

$$n = \frac{\mathcal{X}^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + \mathcal{X}^2 p(1-p)}$$

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่างเท่ากับ 0.05
 N คือ ขนาดของประชากร
 n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 \mathcal{X}^2 คือ ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\mathcal{X}^2 = 3.841$)
 p คือ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร ($p=0.5$)

เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้น ด้วยขนาดของ ประชากรจำนวน 4,152,952 คน (กรมการปกครอง. 2555: ออนไลน์) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5%

$$n = 3.841(4,152,952)(0.5)(1-0.5) / (0.05)^2(4,152,952-1) + (3.841)(0.5)(1-0.5) = 383.963$$

เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้สะดวกจึงเก็บตัวอย่างที่ 400 คน

การสุ่มแบบแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มจากจำนวนทั้งหมด 50 เขตจากรายชื่อเขตใน กรุงเทพมหานครจำนวน 5 เขต ได้แก่ สายไหม จตุจักร บางเขน ลาดพร้าว คลองสามวา รวมประชากร 5 เขตทั้งสิ้น 606,663 คน (กรมการปกครอง. 2555: ออนไลน์) และทำการสุ่มโดยเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ในแต่ละเขตที่ถูกเลือกจำนวน 5 ห้างสรรพสินค้า และการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกตัวอย่างตามคนลักษณะที่กำหนดดังนี้

กลุ่มเขตที่	เขต	ห้างสรรพสินค้า	บุคคลทั้งชายและหญิงที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1	สายไหม	บิ๊กซี มาร์เก็ต สาขา สายไหม	143,367	95
2	จตุจักร	คาร์ฟูร์ซูเปอร์สโตร์ สาขา ลาดพร้าว	123,169	81
3	บางเขน	เทสโก้ โลตัส หลักสี่	141,821	94
4	ลาดพร้าว	เทสโก้ โลตัส รามอินทรา	92,406	60
5	คลองสามวา	บิ๊กซี หทัยราษฎร์	105,900	70
รวม			606,663	400

ที่มา : กรมการปกครอง. (2555: ออนไลน์)

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลสร้างแบบสอบถามแล้วนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไข และนำแบบสอบถาม ที่แก้ไขแล้วไปทดสอบบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงตรง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach of Alpha-Coefficient) (Cronbach. 1990:204) ได้ค่า Alpha 0.854
2. นำแบบสอบถามจากการทดสอบดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้
3. เก็บข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากบุคคลทั่วไปที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปที่มาใช้บริการห้างสรรพสินค้าที่เลือกไว้ ในแต่ละเขตจำนวน 5 ห้างสรรพสินค้า ตามจำนวนที่กำหนดไว้และรวมทั้งเป็น 400 ตัวอย่างโดยวิธีสุ่มกรง์ตัวอย่างแบบบังเอิญ และรอรับแบบสอบถามกลับทันที
4. การตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนการนำไปประมวลผล
5. นำข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถาม ทำการลงรหัส เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ
6. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล วิเคราะห์ แปลความหมายสรุปผลและข้อเสนอแนะการรายงานการวิจัยเพื่อประยุกต์ให้ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้วิธีวิเคราะห์

ข้อมูลดังนี้) 1) ข้อมูลที่เป็นส่วนบุคคลของผู้บริโภคใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่ 2) ข้อมูลที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาดใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

(Best, 1977: 14 อ้างอิงใน เพียงใจ พรหมทัตตานนท์, 2541:64)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ปัจจัยในด้านส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ปัจจัยในด้านส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ปัจจัยในด้านส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ปัจจัยในด้านส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ปัจจัยในด้านส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการเลือกซื้อน้อยที่สุด

3) ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาดโดยหาค่าร้อยละและการนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่ 4) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยให้สถิติ-t-test และ F-test

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อมั่นและพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาด” ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	149	37.2
หญิง	251	62.8
รวม	400	100.0
อายุ		
20-30 ปี	137	34.3
31-40 ปี	140	35.0
41-50 ปี	81	20.2
50 ปีขึ้นไป	42	10.5
รวม	400	100.0
การศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	14	3.4
ระดับมัธยมศึกษา	48	12
ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า	79	19.8
ระดับปริญญาตรี	188	47
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	71	17.8
รวม	400	100.0

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	212	53
สมรส	188	47
รวม	400	100.0
อาชีพ		
นักศึกษา	79	19.8
ค้าขาย	92	23.0
เจ้าของกิจการ	103	25.8
พนักงานบริษัทเอกชน	89	22.3
ราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	35	8.8
อื่น ๆ	2	0.3
รวม	400	100.0
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 7,000 บาท	60	15
ระหว่าง 7,001-15,000 บาท	96	24
ระหว่าง 15,001-30,000บาท	173	43.2
มากกว่า 30,000 บาท	71	17.8
รวม	400	100.0

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.8 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพเป็นเจ้าของกิจการ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001-30,000บาทมากที่สุด

ตารางที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาด

ด้านรวม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านผลิตภัณฑ์	3.59	0.86	มาก
ด้านราคา	3.76	1.06	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.68	0.88	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.67	0.80	มาก
รวม	3.67	0.90	มาก

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาดโดยภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านราคา มีค่าเฉลี่ย 1.06 รองลงมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 และด้านมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.80

ตาราง ที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยภูมิหลังกับระดับความเชื่อมั่นของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในด้านส่วนประสมการตลาด

ตัวแปร	ปัจจัยภูมิหลัง	สถิติทดสอบ		สรุปผล
		t-test/F-test	sig	
เพศ	ด้านผลิตภัณฑ์	1.660	0.090	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	0.850*	0.003	แตกต่างกัน
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	-0.180	0.085	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	-0.110	0.900	ไม่แตกต่าง
สถานภาพ	ด้านผลิตภัณฑ์	-0.420	0.674	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	0.001	0.999	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	-0.460	0.643	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	-0.540	0.589	ไม่แตกต่าง
อายุ	ด้านผลิตภัณฑ์	1.531	0.206	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	0.975	0.404	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	2.178*	0.049	แตกต่างกัน
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.934	0.424	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	ด้านผลิตภัณฑ์	0.177	0.674	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	0.000	0.999	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	0.216	0.643	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.292	0.589	ไม่แตกต่าง
อาชีพ	ด้านผลิตภัณฑ์	0.973**	0.004	แตกต่างกัน
	ด้านราคา	0.466	0.801	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	1.117	0.351	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	1.015	0.408	ไม่แตกต่าง
รายได้ต่อเดือน	ด้านผลิตภัณฑ์	1.531	0.206	ไม่แตกต่าง
	ด้านราคา	0.975	0.404	ไม่แตกต่าง
	ช่องทางการจัดจำหน่าย	2.178	0.090	ไม่แตกต่าง
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.934	0.424	ไม่แตกต่าง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านราคาที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สถานภาพที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านช่องทางการจัดที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านผลิตภัณฑ์ที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง ที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยภูมิหลังกับพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาด

ตัวแปร		สถิติทดสอบ		สรุปผล
		χ^2	sig	
เพศ	ตราสินค้า	6.100	0.807	ไม่มีความสัมพันธ์
	มูลค่าในการซื้อสินค้า	9.043*	0.011	มีความสัมพันธ์
	โอกาสที่จะซื้อ	0.155	0.693	ไม่มีความสัมพันธ์
	สถานที่ที่ชอบซื้อ	6.682	0.083	ไม่มีความสัมพันธ์
	ประเภสินค้าที่จะเลือกซื้อ	15.208	0.055	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	ตราสินค้า	36.259	0.246	ไม่มีความสัมพันธ์
	มูลค่าในการซื้อสินค้า	10.180	0.117	ไม่มีความสัมพันธ์
	โอกาสที่จะซื้อ	17.905**	0.000	มีความสัมพันธ์
	สถานที่ที่ชอบซื้อ	15.875	0.0070	ไม่มีความสัมพันธ์
	ประเภสินค้าที่จะเลือกซื้อ	28.250	0.250	ไม่มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษา	ตราสินค้า	56.700	0.051	ไม่มีความสัมพันธ์
	มูลค่าในการซื้อสินค้า	18.908*	0.015	มีความสัมพันธ์
	โอกาสที่จะซื้อ	5.758	0.218	ไม่มีความสัมพันธ์
	สถานที่ที่ชอบซื้อ	15.414	0.220	ไม่มีความสัมพันธ์
	ประเภสินค้าที่จะเลือกซื้อ	39.870	0.160	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานภาพ	ตราสินค้า	7.947	0.634	ไม่มีความสัมพันธ์
	มูลค่าในการซื้อสินค้า	2.253	0.324	ไม่มีความสัมพันธ์
	โอกาสที่จะซื้อ	5.927	0.055	ไม่มีความสัมพันธ์
	สถานที่ที่ชอบซื้อ	3.637	0.303	ไม่มีความสัมพันธ์
	ประเภสินค้าที่จะเลือกซื้อ	9.282	0.319	ไม่มีความสัมพันธ์
อาชีพ	ตราสินค้า	132.410**	0.000	มีความสัมพันธ์
	มูลค่าในการซื้อสินค้า	12.450	0.256	ไม่มีความสัมพันธ์
	โอกาสที่จะซื้อ	13.508*	0.019	มีความสัมพันธ์
	สถานที่ที่ชอบซื้อ	42.591**	0.000	มีความสัมพันธ์
	ประเภสินค้าที่จะเลือกซื้อ	84.902**	0.000	มีความสัมพันธ์
รายได้ต่อเดือน	ตราสินค้า	39.900	0.107	ไม่มีความสัมพันธ์
	มูลค่าในการซื้อสินค้า	23.457**	0.001	มีความสัมพันธ์
	โอกาสที่จะซื้อ	5.157	0.161	ไม่มีความสัมพันธ์
	สถานที่ที่ชอบซื้อ	4.629	0.865	ไม่มีความสัมพันธ์
	ประเภสินค้าที่จะเลือกซื้อ	37.450**	0.006	มีความสัมพันธ์

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการศึกษาพบว่า เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้าน ตราสินค้า มูลค่าสินค้า ความถี่ในการซื้อ เหตุผลที่จะเลือกซื้อ โอกาสที่จะซื้อ และสินค้าประเภทที่จะเลือกซื้อ

สินค้า มีผลสรุปดังนี้เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับด้านตราสินค้า มูลค่าสินค้า ความถี่ในการซื้อสินค้า เหตุผลที่จะเลือกซื้อสินค้า โอกาสที่จะซื้อสินค้า สถานที่ชอบซื้อสินค้า และสินค้าประเภทที่จะเลือกซื้อประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจาก ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศกับมูลค่า อายุกับโอกาสที่จะซื้อ การศึกษากับมูลค่า อาชีพกับตราสินค้า อาชีพกับโอกาสที่จะซื้อ อาชีพกับสถานที่ชอบซื้อ อาชีพกับประเภทสินค้าที่จะเลือกซื้อ รายได้ต่อเดือนกับมูลค่าที่จะซื้อ และรายได้ต่อเดือนกับประเภทสินค้าที่จะเลือกซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05และ.01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความเชื่อมั่น และพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาด มีผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ระดับความเชื่อมั่นของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านส่วนประสมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านราคา รองลงมาคือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ งานวิจัยสอดคล้องกับวิจัยของสธนเหล่า รุ่งโรจน์(2551). ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ในครัวเรือนของผู้บริโภค: กรณีศึกษา บริษัทวิทยนตมารเกิดตั้งจำกัด.” พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับมาก

ผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านราคาที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05และ การศึกษา รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยสอดคล้องกับวิจัยของนิธิต โรจน์ โชนันมงคลภัทร์(2554).ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนระบบขายตรงในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี”ผลงานวิจัยได้พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนระบบขายตรงในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี โดยแยกตามตัวแปร ดังนี้ (1)ด้านเพศ พบว่า เพศหญิงและเพศชายพิจารณาถึงปัจจัยด้านช่องทางการจำหน่าย ด้านราคา และ ด้านการส่งเสริมการตลาดในการตัดสินใจซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนระบบขายตรงในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี จะให้ความสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ0.1 และผลงานวิจัยยังพบว่าในส่วนของตัวแปร ด้านการศึกษาและด้านรายได้มีระดับการให้ความสำคัญไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกับพฤติกรรมของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครต่อสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศจีน ในด้านตราสินค้า มูลค่าสินค้า ความถี่ในการซื้อ เหตุผลที่จะเลือกซื้อ โอกาสที่จะซื้อ สถานที่ชอบซื้อและสินค้าประเภทที่จะเลือกซื้อ พบว่า เพศ

กับมูลค่า อายุกับโอกาสที่จะซื้อ อาชีพกับตราสินค้าอาชีพกับสถานที่ชอบซื้อ และรายได้ต่อเดือนกับมูลค่าที่จะซื้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน งานวิจัยสอดคล้องกับวิจัยของชนัญญา ตั้งศุภกิจ(2552). ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรม และปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าจากต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.” ผลงานวิจัยได้พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าจากต่างประเทศกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริโภค พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ และการบำรุงรักษาผลิตภัณฑ์ ส่วนทางด้านอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับยี่ห้อ ราคา ของผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนที่จำหน่ายในกรุงเทพมหานคร ควรมีการพัฒนาด้านความปลอดภัยของสินค้า และการกระจายสินค้ามากยิ่งขึ้น
2. ผู้เกี่ยวข้องกับผู้จำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนในกรุงเทพมหานคร ควรจัดให้มีกาโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าแก่ลูกค้ามากยิ่งขึ้น
3. กลุ่มธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนในประเทศไทยควรปรับตัวทางธุรกิจเพื่อการรองรับการแข่งขันอันมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ผลิตหรือที่จะจัดจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้เข้าใจปัญหาให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. ควรใช้วิธีเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้เห็นภาพของปัจจัยปัญหาทั้งในมุมมองกว้างและมุมลึก อันจะสะท้อนให้เห็นมิติของปัญหาที่รอบด้าน

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงไปด้วยความกรุณาของหลายท่านที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมยศ อวเกียรติ และอาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเป็นประโยชน์ยิ่ง อีกทั้งเพื่อนๆ M.B.A. 9 ทุกคน ที่คอยดูแลให้ความช่วยเหลือในการศึกษาเล่าเรียนตลอดมา และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้งานวิจัยสำเร็จล่วงด้วยดีสุดท้ายนี้ หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่อง และความผิดพลาดนั้น และผู้วิจัยหวังว่าผลงานวิจัยครั้งนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในวงการศึกษาคือต่อไป

เอกสารที่อ้างอิง

กรมการปกครอง.2555. จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร.สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555,จาก

<http://www.dapa.go.th>

ชนัญญา ตั้งศุภกิจ.2552.“พฤติกรรมและปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าจากต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร”. คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

นิธิต โรจน์ ไซตน์มงคลภัทร์.2554. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนระบบขายตรงในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์.บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สชน เหล่า รุ่งโรจน์.2551. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ในครัวเรือนของผู้บริโภค: กรณีศึกษา บริษัทวิยณตมารเกิดตั้งจำกัด.”วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์2555.ข้อมูลการนำเข้าสินค้าของไทยจำแนกตามประเทศ 2555.

จาก<http://www2.ops3.moc.go.th/>

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์2555.สินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยรายประเทศจีน 2555.

จาก<http://www2.ops3.moc.go.th/>

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์2555.ข้อมูลมูลค่าการนำเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนของไทยปีค.ศ.2555.

จาก<http://www2.ops3.moc.go.th/>

Best, John W.1977.Research in Education.3th.ed., Englewood Cliffs, New Jersey.14.

Cronbach, L.J.1990.Essentials of psychological testing.(5th ed).New York.Harper & Row.202-204.

<http://greeproduct.siam2web.com/>

Kerlinger,F.1986.Foundations of Behavioral Research,3rd edn.New York: HOH,Rinehart and Winston.405.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. 1970. Determining sample size for research activities.

Educational & Psychological Measurement, 30.607-610.

ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักศึกษาหลักสูตร

ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ปีการศึกษา 2553

วิทยาลัยราชพฤกษ์

Effect of Integrated Learning Management for Students in Elementary and Secondary School of

Teaching Professional Students educational year 2010

of Ratchaphruek College

รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

Email: journal.rc@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ปีการศึกษา 2553 วิทยาลัยราชพฤกษ์ และประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยราชพฤกษ์ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 4 ที่เรียนกับนักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูของวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 12 แห่ง จำนวน 360 คน และอาจารย์ที่เลี้ยงที่นิเทศการสอนนักศึกษาจำนวน 19 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งได้ตรวจสอบคุณภาพแล้วอยู่ในระดับดีผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน (คู่ขนานกัน) ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 - .80 และอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไปซึ่งเหมาะสม และแบบประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพแล้วมีความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ .80 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent sample) และ วิเคราะห์ความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระหว่างเรียน (ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา และการงานอาชีพและเทคโนโลยี) หลังจาได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนเรียนในทุกแผน
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา และการงานอาชีพ และเทคโนโลยี) หลังจาได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. อาจารย์ที่เลี้ยงมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับมาก 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สุขศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในระดับมากที่สุด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย พลศึกษา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์/พุทธศาสนา) และวิทยาศาสตร์

คำสำคัญ : ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ / ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน / ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

Learning Outcome of Integrated Learning Management for Students in Basic Education School in educational year 2010

Abstract

The purposes of this research were to evaluate and compare pre-post achievement among students after receiving integrated learning management in educational year 2010 and satisfied evaluation of classroom teacher were also included. The sample were

1. With three hundred and sixty students from Basic Education School which received education from those teaching professional students of Ratchaphruek College

2. Nineteen classroom teachers.

The instrument employed in this research were the following:

1. Integrated learning management plan and its quality was already verified at good level.

2. The achievement test for pre-post test were parallel 20 items and each plan also had 6-10 items and each test were proved for content validity, the difficulty index amonge .20 to .80 and discrimination index from .20 onward which were acceptable.

3. Twenty satisfactory test evaluation of classroom teachers were five likert scales one open ended question. The instrument was also found reliability value equals .80. Statistics used in this research were percentages, means, standard deviation, t-test (Dependent Samples)

The results were as follows:

1. Achievement of students subject learning regarding Thai, Mathematics, Science, English, Social Education, Religion and Culture, Health Education and Physical Education, Occupation and Technology were found that after integration learning higher than before integration learning.

2. Achievement of students subject learning regarding Thai, Mathematics, Science, English, Social Education, Religion and Culture, Health Education and Physical Education, Occupation and Technology. It was found that after integration learning was statistically significant at .05 level higher than before integration learning.

3. Satisfactory evaluation of class room teachers were found good level four subject learning regarding Mathematics, English, Health Education, Occupation and Technology. Those were found very good level four subject learning regarding Thai, Physical Education, Religion and Culture (History/Buddha Religion) and Science.

Keywords : Effect of Integrated Learning Management / Achievement / Satisfactory evaluation

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้เน้นการจัดการศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และ

การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 23 : 12) รวมทั้งจากกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ที่มุ่งเน้นเพื่อให้ศึกษามีความสามารถ คุณธรรม ความพร้อมในการประกอบวิชาชีพ ศักยภาพในการพัฒนางานในหน้าที่และวิชาชีพตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู ความรอบรู้ทางวิชาการและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แสวงหาความรู้ตลอดเวลา สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คู่มือหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยราชพฤกษ์ ประจำปีการศึกษา 2550 – 2551) ดังนั้นการเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยราชพฤกษ์จึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ ทำหน้าที่ความเป็นครู ได้มีการฝึกปฏิบัติการสอนในหน้าที่ครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยพัฒนานักศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการภายในวิชาหรือบูรณาการวิชาความรู้จากหลายกลุ่มสาระ หรือระหว่างวิชา ซึ่งจุดเด่นของการเรียนรู้แบบบูรณาการก็คือทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน มีโอกาสประยุกต์ใช้ความคิด ประสบการณ์ ความสามารถ ทักษะต่างๆ หลากๆ ด้านในเวลาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง และสามารถนำผลการเรียนรู้จากกลุ่มประสบการณ์วิชาต่างๆ

ในสภาพปัจจุบันพบว่านักศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ยังมีบูรณาการเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างเนื้อหาในวิชาเดียวกัน หรือระหว่างวิชาต่าง ๆ ไม่มากนักหรือไม่บูรณาการ ความรู้เลย ซึ่งการเชื่อมโยงความรู้และทักษะวิชาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยมุ่งจะฝึกฝนให้นักศึกษาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแบบบูรณาการ และดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแผนที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าจะพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับนักศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้สมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง พัฒนาให้เป็นครูเก่ง ครูดี ด้านการส่งเสริมการสอน อันจะบังเกิดผลในที่สุด ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อันจะเป็นพลังมหาศาลที่จะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ และเพื่อประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ครูผู้สอนทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ สุขศึกษาและพลศึกษาและการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตลอดจนครูผู้สอนสามารถใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในการพัฒนาความสามารถในการเรียนใน

รายวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และทำให้ทราบจุดที่ควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาจากอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มตัวอย่าง

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 และ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 4 ที่เรียนกับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูวิทยาลัยราชพฤกษ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐและเอกชน จำนวน 12 โรงเรียน ห้องเรียนละ 20 – 40 คน เป็นจำนวน 360 คน
2. อาจารย์พี่เลี้ยงนิเทศการสอนนักศึกษาซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนที่นักศึกษาปฏิบัติการสอน จำนวน 19 คน

ตัวแปรในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร 2 ประเภท คือ

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่ ความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (คะแนนจากแบบทดสอบ คะแนนจากผลงานการปฏิบัติงาน และหรือคะแนนการวัดทักษะต่าง ๆ) และความพึงพอใจของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเป็นผู้สร้างขึ้น เพื่อใช้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 2) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์สุพน ทิมอำ อติศึกษานิเทศก์ อ.บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ร่วมกับอาจารย์นิเทศของวิทยาลัยราชพฤกษ์ 3 ท่าน คือ รศ.ดร.วิรัช วรรณรัตน์ รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน และอาจารย์ฟ่องใส ถาวรจักร มาให้ความรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

- ก. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- ข. ด้านการสอนและเทคนิคการสอนแบบบูรณาการ
- ค. ด้านการจัดกิจกรรมและการใช้สื่อ / เทคโนโลยี
- ง. ด้านการประเมินผลและใช้ผล (ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน)
- จ. ด้านการบูรณาการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ซึ่งมีลักษณะการสร้างและการพัฒนาดังต่อไปนี้

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน 2 ฉบับ (คู่ขนานกัน) ฉบับละ 20 ข้อ และในแต่ละแผน ฉบับละ 6-10 ข้อ

สำหรับวิชาทั่ว ๆ ไปที่ไม่เน้นการปฏิบัติและมุ่งประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ความคิด ใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 – 4 ตัวเลือก (วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลักภาษา สุขศึกษา) แบบทดสอบถูก – ผิด (วิชาพุทธศาสนา) แบบเติมคำและแบบตอบสั้น ๆ (ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย)

สำหรับวิชาที่เน้นทักษะต่าง ๆ การทดลองและการปฏิบัติ ใช้แบบประเมินทักษะต่าง ๆ แบบประเมินผลงานและพฤติกรรมในการทำงาน เช่น แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (วิชาวิทยาศาสตร์) แบบวัดทักษะการพูด การฟัง การอ่าน (วิชาภาษาอังกฤษ) แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน มีทั้งผลงานและพฤติกรรมในการทำงาน (วิชาการงานอาชีพ คอมพิวเตอร์ และศิลปะ) และแบบวัดทักษะความคล่องแคล่วว่องไวทางกาย (วิชาพลศึกษา)

การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักศึกษาลำดับชั้นประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นเอง โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากอาจารย์ในเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 3 – 4 ท่าน โดยประเมินความตรงและวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องและสำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบเลือกตอบ พิจารณาทั้งความตรงเชิงเนื้อหา ความยากง่าย และความเที่ยงของแบบทดสอบว่าอยู่ในเกณฑ์ และเน้นการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบทดสอบคู่ขนานที่ถูกต้องเหมาะสม

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของอาจารย์พี่เลี้ยง ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยปรับปรุงจากแบบประเมินการฝึกปฏิบัติการสอนของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 21 ข้อ โดยประเมินความพึงพอใจในด้านแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านการใช้สื่อ/นวัตกรรม และด้านการวัดและประเมินผล โดยผ่านการตรวจสอบความตรง ความเหมาะสมและวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ผลการตรวจสอบปรากฏว่าคุณภาพของเครื่องมืออยู่ในระดับดีมาก มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ให้ตัดประเมินหลังเรียนไปรวมกับการประเมินที่หลากหลาย ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบความสามารถของนักเรียนก่อนเรียน โดยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) จำนวน 10 – 20 ข้อ ได้แก่
 - 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบเลือกตอบ ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ พุทธศาสนา และหลักภาษา แบบถูกผิด (วิชาพุทธศาสนา) และแบบตอบสั้น ๆ (วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย)
 - 2) แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทย์ (วิชาวิทยาศาสตร์) หรือแบบวัดทักษะความคล่องแคล่วว่องไวทางกาย (วิชาพลศึกษา) แบบวัดทักษะการพูด การฟัง การอ่าน (วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย)
2. ทดลองสอน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คนละ 3 แผน สอนนักเรียนตั้งแต่เดือนธันวาคม 2553 ถึง กุมภาพันธ์ 2554 โดยใช้เวลาในการสอน 3 – 6 สัปดาห์ โดยนักศึกษาประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนฯ เริ่มตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการสอน มีการจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ หรือบูรณาการในวิชาเดียวกัน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมทั้งงานกลุ่ม งานเดี่ยว ขึ้นสรุป ทำการอภิปรายผลร่วมกันระหว่างผู้สอนและนักเรียน ในแต่ละแผนจะมีการทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) และหลังเรียน (Post test) ทุกแผนเป็นการประเมินระหว่างเรียนและสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและผลงาน (ในวิชาภาคปฏิบัติ) เช่น วิทยาศาสตร์ การงานคอมพิวเตอร์ และประเมินทักษะความคล่องแคล่วในการปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนด (ในวิชาพลศึกษา)

3. ทดสอบหลังเรียน (Post – test) หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนทั้ง 3 แผน ด้วยแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งคู่ขนานกับแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 – 20 ข้อ

4. ประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจำนวน 21 ข้อ เมื่อสิ้นสุดการสอนทั้ง 3 แผนแล้ว

ผลการวิจัย

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังจากการได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า

จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ สุขศึกษาและพลศึกษา และการงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระหว่างเรียน หลังจากการได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกแผน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

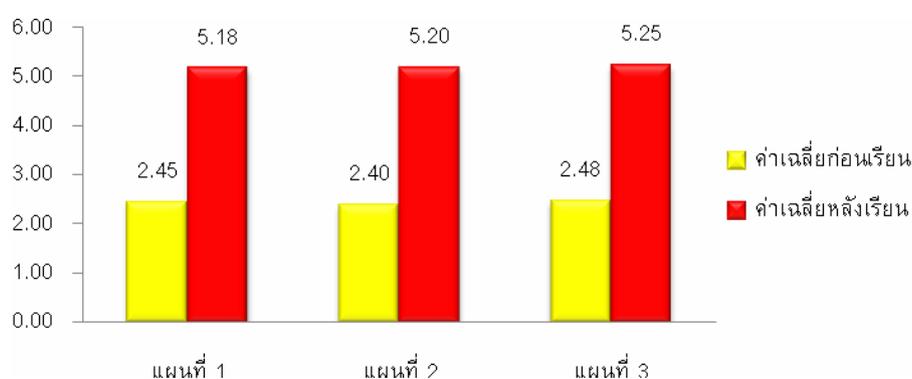
ตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์ วิชาพุทธศาสนา วิชาภาษาอังกฤษ วิชาสุขศึกษา วิชาพลศึกษา วิชางานธุรกิจ และวิชาคอมพิวเตอร์

1) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ในระหว่างเรียนโดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการในแต่ละแผน ทั้ง 3 แผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรีมีดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระหว่างเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี

แผนที่	เรื่อง	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	การพัฒนาทักษะการเขียนย่อความ	2.45	5.18
2	การพัฒนาทักษะการเขียนจดหมาย	2.40	5.20
3	การพัฒนาทักษะการเขียนรายงาน	2.48	5.25

แล้วนำข้อมูลจากตารางที่ 1 มาแสดงในรูปแผนภูมิแท่งได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภูมิผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระหว่างเรียน

จากแผนภูมิของภาพที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยในระหว่างเรียนหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนเรียนในทุกแผน ทั้งเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนข้อความ การพัฒนาทักษะการเขียนจดหมายและการพัฒนาทักษะการเขียนรายงาน

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนจากการได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ของนักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	40	10.83	0.93	279	2019	32.25*
หลังเรียน	40	17.80	1.51			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 17.80$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 10.83$) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 32.25 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า tวิกฤตเท่ากับ 1.70 ($t_{\alpha} = .05, df = 39$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี

ผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	47	11.11	3.09	181	969	10.86*
หลังเรียน	47	14.96	3.16			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 14.96$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.11$) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 10.86 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า tวิกฤตเท่ากับ 1.80 ($t_{\alpha} = .05, df = 46$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประเวศ) มีดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบางกรวย (วัดศรีประวัต)

ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	33	9.89	2.33	110	12100	25.89*
หลังเรียน	33	13.21	2.77			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 13.21$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 9.89$) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 25.89 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า tวิกฤตเท่ากับ 2.058 ($t_{\alpha} = .05, df = 32$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา มีดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา

ผลสัมฤทธิ์วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	40	11.10	0.78	245	1639	20.57*
หลังเรียน	40	17.23	1.70			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 17.23$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.10$) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 20.57 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า tวิกฤตเท่ากับ 1.70 ($t_{\alpha} = .05, df = 39$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพุทธศาสนาของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ มีดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพุทธศาสนาของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์

ผลสัมฤทธิ์วิชาพุทธศาสนา ของนักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	43	7.00	0.33	370	3394	25.22*
หลังเรียน	43	13.58	2.76			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 13.58$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 7.00$) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 25.22 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t วิกฤตเท่ากับ 1.68 ($t_{\alpha} = .05$, $df = 42$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพุทธศาสนาหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโชติการาม มีดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโชติการาม

ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียน	N	\bar{X}	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	20	5.15	130	908	15.96*
หลังเรียน	20	11.65			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 11.65$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 5.15$) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 15.96 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t วิกฤตเท่ากับ 2.093 ($t_{\alpha} = .05$, $df = 19$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี

ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	40	10.83	0.93	279	2019	32.25*
หลังเรียน	40	17.80	1.51			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 17.80$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 10.83$) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 32.25 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t วิกฤตเท่ากับ 1.70 ($t_{\alpha} = .05$, $df = 39$) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9) ผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายด้านความคล่องแคล่วว่องไวของนักเรียนในวิชาพลศึกษา ในทั้ง 5 กิจกรรม นักเรียนมีสมรรถภาพทางการในระดับดี (ใช้เวลาในการวิ่งน้อยกว่าเวลาเฉลี่ย) หลังฝึกมากกว่าก่อนฝึก

10) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานธุรกิจก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานธุรกิจของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี

ผลสัมฤทธิ์วิชางานธุรกิจ ของนักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	21	13.29	3.07	71	990	9.18*
หลังเรียน	21	16.67	2.82			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน (\bar{X} = 16.67) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (\bar{X} = 13.29) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 9.18 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า tวิกฤตเท่ากับ 1.725 (t_{α} = .05, df = 20) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานธุรกิจหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

11) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดฝาง นนทบุรี มีดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดฝาง นนทบุรี

ผลสัมฤทธิ์วิชาคอมพิวเตอร์ ของ นักเรียน	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนเรียน	15	9.73	3.80	37	99	12.85*
หลังเรียน	15	12.20	4.07			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียน (\bar{X} = 12.20) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (\bar{X} = 9.73) และเมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติ พบว่า ค่า t จากการคำนวณเท่ากับ 12.85 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า tวิกฤตเท่ากับ 1.76 (t_{α} = .05, df = 14) แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคอมพิวเตอร์ หลังจากการได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษา

ตารางที่ 11 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยงทุกกลุ่มสาระ

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	71.0	29.0	-	-	-
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	-	96.4	3.6	-	-
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	50.0	42.0	8.0	-	-
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์/พุทธศาสนา)	51.0	37.0	12.0	-	-
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	17.0	83.0	-	-	-
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (สุขศึกษา)	18.0	82.0	-	-	-
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (พลศึกษา)	55.0	45.0	-	-	-
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (การงาน)	25.0	75.0	-	-	-
9. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์)	25.0	64.0	11.0	-	-

จากตารางที่ 11 พบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงทุกคนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ คณิตศาสตร์ (ร้อยละ 96.4) ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 83.0) สุขศึกษา (ร้อยละ 82.0) การงานอาชีพและเทคโนโลยี (ร้อยละ 75.0) และคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 64.0) และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย (ร้อยละ 71.0) พลศึกษา (ร้อยละ 55.0) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ร้อยละ 51.0) และวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 50.0)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูปีการศึกษา 2553 วิทยาลัยราชพฤกษ์ ผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 05 ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาศ อาจหาญ (2554: 111) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกวิชา เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีประสิทธิภาพซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ใช้ส่วนใหญ่จัดขึ้นตามหลักการของรูปแบบการสอนแบบบูรณาการเป็น 2 ลักษณะตามแนวคิดของ วิเศษ ชินวงศ์ (2544: 22-29) คือการบูรณาการภายในวิชาเดียวกันและการบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) โดยการบูรณาการภายในวิชาเดียวกันของการวิจัยนี้ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่งจะบูรณาการทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไว้ในกลุ่มสาระเดียวกัน และมีการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ โดยใช้การบูรณาการแบบสอดแทรก เป็นการสอนที่ครูสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง สอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่น ๆ เข้าไปในการสอนของตน เป็นการวางแผนการสอนและสอนโดยครูคนเดียว เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ วิชาภาษาอังกฤษ มีการบูรณาการ

ณาการเนื้อหาวิชาทั้งวิชาภาษาไทย ในเรื่องสะกดคำแปลจากศัพท์ กับวิชาศิลปะ ในเรื่องการวาดภาพประกอบเรื่อง และกับวิชาดนตรี ในเรื่องการร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลงในเรื่องนั้น และนอกจากนั้นในการจัดการเรียนแบบบูรณาการมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการคิด การแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง จากการฝึกปฏิบัติประสบการณ์ตรง ตามกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ตนเองต้องการ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ฝึกทักษะความสามารถ รวมทั้งพัฒนาทักษะในหลายด้าน และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการของ ช่าง บัวศรี (2536: 180-182) และ ลาร์ดี ซาบอลและคณะ (Lardizabal and others. 1970: 142) และในการดำเนินกิจกรรมโดยมุ่งให้การจัดการเรียนรู้เป็นตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสรุป และขั้นการวัดและประเมินผล

ผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการของนักศึกษา โดยภาพรวมอาจารย์ที่เลี้ยงทุกคนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูในระดับมากและมากที่สุด ในทั้ง 9 วิชา โดยเฉพาะความพึงพอใจเรียงตามลำดับในด้านต่าง ๆ ดังจะเสนอต่อไปทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1) แผนการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการที่ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการทดลองนั้นในทุกแผนมีคุณภาพ เพราะผ่านการสร้างจากหลักการการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการของ สุพน ทิมอ่ำ (2553) และผ่านการประเมินและปรับแก้จากอาจารย์นิเทศการสอนของวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และผ่านเกณฑ์การประเมินแผนทุกด้านตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการที่ถูกต้อง

2) การวัดและประเมินผล มีการประเมินที่หลากหลายวิธีโดยใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา มิได้ใช้แค่แบบทดสอบอย่างเดียว ยังมีการประเมินตามสภาพจริงในการทำกิจกรรม ซึ่งส่งผลดีต่อผู้เรียน โดยมุ่งประเมินโดยการสังเกต การตอบคำถาม คูผลงานและการทำงานกลุ่ม และการนำเสนอในกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งการประเมินที่หลากหลายวิธี สอดคล้องกับความคิดเห็นของเชษฐา ขาวาง (2544: 45) ว่า “การประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงที่แท้จริงเป็นการพัฒนานักเรียนสู่อนาคต” เช่น ในวิชาวิทยาศาสตร์ นอกจากประเมินจากแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แล้ว ยังมีประเมินผลการทำงานกลุ่มในการทดลองตามใบงานของกิจกรรมที่ครูกำหนด ทั้งชิ้นงานและพฤติกรรมการทำงานด้วย ในวิชาปฏิบัติ เช่น พลศึกษามีการประเมินทักษะการวิ่งแบบต่าง ๆ โดยประเมินความคล่องแคล่วในการวิ่ง จากการจับเวลาในแต่ละกิจกรรมให้ผ่านเกณฑ์ นอกจากนั้นมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน เพื่อประเมินพื้นฐานเดิมหรือเพื่อจัดกลุ่ม ประเมินระหว่างเรียนเพื่อดูความก้าวหน้าและประเมินหลังเรียน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) สื่อและนวัตกรรม มีการใช้สื่อและใช้เทคโนโลยีมาประกอบการสอนที่ทันสมัย น่าสนใจ และจากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติรอบโรงเรียน เช่น วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง “colour” มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เรื่อง “colour” เป็นสื่อให้นักเรียนฟังจากเจ้าของภาษาและให้อ่านตามและตอบคำถามและมีเพลงให้ร้องประกอบเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสนใจมากขึ้น

4) การจัดการเรียนรูแบบบูรณาการ นอกจากช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นแล้วยังช่วยลดการซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดจำนวนเวลาเรียน รวมทั้งเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหาด้วยตนเอง จากการฝึกปฏิบัติได้รับประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้ตามความต้องการและสนใจ มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้ฝึกและพัฒนาทักษะในหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านการยอมรับตนเอง การควบคุมอารมณ์ วินัยในตนเอง การทำงานกลุ่ม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต้องใช้เวลา ผู้สอนควรวางแผนการใช้เวลาในการทำกิจกรรมให้รัดกุม และตารางสอนต้องยืดหยุ่น สามารถปรับเวลาได้
2. การบูรณาการเนื้อหา ควรคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัย
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ต้องวางแผนการทำสื่อให้รัดกุม มีความสอดคล้องกับเนื้อหา เวลา และกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด
4. สื่อที่นำมาใช้ควรเน้นสื่อที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด
5. ในการนำรูปแบบการสอนนี้ไปทดลองใช้ ควรใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้มากกว่า 3 แผน เพื่อจะได้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
6. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนจำเป็นต้องใช้เวลาและการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละหน่วยควรใช้เวลาต่อเนื่องกัน อาจเป็น 1-2 สัปดาห์ จะดีกว่าต้องให้เสร็จในเวลาอันสั้น
7. ในการประเมินผลวิชาที่มีการประเมินทักษะหรือการปฏิบัติอาจจะไม่มีการประเมินก่อนเรียนแต่ใช้การประเมินหลังเรียน โดยประเมินจากผลงานหรือการปฏิบัติโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมินว่าอยู่ในระดับใด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ แบบครูหลายคนจากหลายวิชามาวางแผนการสอนร่วมกัน โดยกำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาเดียวกัน ต่างคนต่างแยกกันสอน แต่มอบหมายงานหรือโครงการย่อย ๆ ให้นักเรียนทำแต่ละวิชา หรือ โครงการให้ทำร่วมกันเป็นชิ้นใหญ่ จะทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้จากวิชาต่างๆ มาสร้างผลงานได้ ลดความซ้ำซ้อน ประหยัดเวลา ลดภาระของผู้เรียน
2. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียน เจตคติ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คู่มือการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู. (2552). นนทบุรี : วิทยาลัยราชพฤกษ์
- เชษฐา ชางบาง. (2544, กุมภาพันธ์). “รูบริค: อีกคำตอบสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง”. วารสารวิชาการ. 4(2): 42-45.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ปิยะมาศ อาจหาญ. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. ปรินญา นินทร์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ. (2534). หน่วยที่ 4 ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544, พฤษภาคม). “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ”. วารสารวิชาการ. 4(5) : 22-29.

สาโรช บัวศรี. (2539). หลักสูตรบูรณาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุพน ทิมอ้า. (2553). เอกสารประกอบการบรรยายในวิชาสัมมนาทางการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู.
นนทบุรี : วิทยาลัยราชพฤกษ์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์กรมมหาชน). (2545). พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา : กระทรวง ศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสถานศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพฯ : פרิก
หวานกราฟิก จำกัด.

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู. (2552). นนทบุรี : วิทยาลัยราชพฤกษ์.

Dewey, John. (1959). Dictionary of Education. New York: Philosophical Library.

Good, Center V. (1973). Dictionary of Education 3rd ed. New York: McGraw-Hill.

Lardizabal, Amparo S. and other. (1970). Methods and Principles of Teaching. Quezon City: Alemar-Phoenix.

ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

ปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์

Expectation of Graduates Employers on Bachelor of Marketing Graduates in 2010 of

Ratchaphruek College

นางสาว นันทิตา เพชรภรณ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์ E-mail : prototype1980@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1.) เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต 7 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทั่วไป ด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพ 2.) เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์ 3.) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณลักษณะของบัณฑิตให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 84 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในหน่วยงานประเภทบริษัทเอกชน และไม่ได้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสายงานการตลาด ส่วนความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทั่วไป ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงคุณลักษณะของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตมีข้อเสนอแนะว่า บัณฑิตสาขาวิชาการตลาดควรปรับปรุงด้านเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะทางด้าน การพูด อ่านและเขียน รวมถึงความเชี่ยวชาญทางด้านคณิตศาสตร์ สถิติให้มากขึ้น

คำสำคัญ : ความคาดหวัง ผู้ใช้บัณฑิต คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ABSTRACT

The study has objectives to: 1.) study expectation of graduates' employers on 7 characteristic factors comprising of moral, general knowledge, knowledge (professional skills), skill, interpersonal skill and responsibility, numerical and analytical skill in communication and information technology practice, and behavior and personality; 2.) study work nature of Bachelor of Marketing Graduates in 2010 of Ratchaphruek College; 3.) present a concept to develop or improve graduates' characteristic in concordance with qualifications framework for higher education curriculum as well as desirable demand of the employer. In this study, sample group comprises of 84 graduates. Research instrument is questionnaire. Statistical

analysis includes percentage, average, and standard deviation. The study results can be concluded as follows: The graduates work in private enterprises and majority these graduates do not perform marketing related task. Expectation of employers on 7 desirable characteristics in overall aspect is in high level. Specifically, the highest expecting characteristic is interpersonal skill and responsibility following by personality and behavior, moral, general knowledge, intellectual skill, numerical and analysis skill in communication and information technology practice, and knowledge (professional skill), respectively. Employers suggest that Bachelor of Marketing Graduates should improve their English proficiency in speaking, reading, and writing as well as statistics and mathematic proficiency.

Keyword : expectation , graduates employers , desirable characteristics

บทนำ

การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะและความ เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ เฉพาะด้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ เหตุนี้สถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา)

วิทยาลัยราชพฤกษ์เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็นสถาบันการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2549 ตั้งอยู่เลขที่ 9 หมู่ 1 ต.บางขุน อ.บางกรวย จ.นนทบุรี โดยเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้อยู่ยุคใหม่ที่ตระหนักถึงความคาดหวังและความมุ่งมั่นของนักศึกษาทุกคน จึงเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชาการและพัฒนาคุณภาพ จริยภาพให้แก่ผู้เรียน มีความมุ่งมั่นที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่ง มีความรู้ ทักษะ ความชำนาญของแต่ละสาขาวิชา สร้างคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมและสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เพื่อนำความรู้ความสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาตนเองและสังคมประเทศชาติ ดังปรัชญาของวิทยาลัยที่ว่า “ สถาบันแห่งการเรียนรู้อยู่ยุคใหม่ คุณภาพ คุณธรรมนำหน้าสู่สากล ” (คู่มือนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2553) ในการจัดการการศึกษาของวิทยาลัยราชพฤกษ์มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษา ซึ่งหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาดก็เช่นเดียวกัน ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญทางการตลาดยุคใหม่ ซึ่งในปีการศึกษา 2553 นี้มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาดเป็นจำนวน 141 คน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552) โดยกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกคุณวุฒิและสาขาวิชาต้องเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด ที่ต้องการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ใน

วิชาชีพด้านการตลาดแบบสากล จึงศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตเพิ่มอีก 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) และด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม ให้สมกับปรัชญาของสาขาวิชาการตลาดที่ว่า “เชี่ยวชาญการตลาด มีความฉลาดทางอารมณ์ รู้จักใช้ปัญญา รู้จักพัฒนาตน เปี่ยมล้นคุณธรรม”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต 7 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทั่วไป ด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพ
2. เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณลักษณะของบัณฑิตให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตที่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ใช้นักศึกษาระดับบัณฑิตจำนวน 84 คน โดยมีข้อจำกัดงานวิจัย เนื่องจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการตลาด ปีการศึกษา 2553 มีภาวะมีงานทำเพียง 84 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลที่เป็นปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปใช้ ซึ่งแบบสอบถามในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับบัณฑิตในสายบังคับบัญชา รวมถึงลักษณะการทำงานประเภทของงานที่บัณฑิตทำ สายงานที่เกี่ยวข้องกับการตลาดหรือไม่ เป็นลักษณะแบบสอบถามปลายปิด (Close ended Questions) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต เป็นลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะการตอบแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทั่วไป ด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณลักษณะของบัณฑิต เป็นลักษณะแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questions) จำนวน 3 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 53.60 อายุระหว่าง 50-59 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเกี่ยวข้องกับบัณฑิตในสายบังคับบัญชาเป็นหัวหน้างาน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 ส่วนลักษณะการทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในหน่วยงานประเภทบริษัทเอกชน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 72.60 และไม่ได้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสายงานการตลาด เป็นจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวม

ลักษณะบัณฑิตที่คาดหวัง	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1.ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.21	0.45	มาก
2.ด้านความรู้ทั่วไป	3.80	0.38	มาก
3.ด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ)	3.64	0.37	มาก
4.ด้านทักษะทางปัญญา	3.72	0.48	มาก
5.ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	4.44	0.50	มาก
6.ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.65	0.36	มาก
7.ด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม	4.29	0.48	มาก
รวม	4.00	0.33	มาก

จากการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.44$) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม ($\bar{X}=4.29$) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.21$) ด้านความรู้ทั่วไป ($\bar{X}=3.80$) ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}=3.72$) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=3.65$) และด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) ($\bar{X}=3.64$) ตามลำดับ

1.ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}=4.54$) รองลงมา คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X}=4.54$) และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}=4.52$) ตามลำดับ

2.ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ การดูแลสุขภาพร่างกายให้สะอาดอยู่เสมอ ($\bar{X}=4.49$) รองลงมา คือ มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส ($\bar{X}=4.46$) รู้จักวางตัวให้เหมาะกับกาลเทศะ ($\bar{X}=4.45$) ตามลำดับ

3.ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X}=4.39$) รองลงมา คือ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ($\bar{X}=4.32$) มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X}=4.29$)

4.ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ทั่วไป พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ การปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X}=4.14$) รองลงมา คือ การ

สังเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.86$) มีการวางแผนการทำงานและปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและการคิดวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

5. ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นลำดับแรก คือ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และกล้าคิด ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมา คือ เมื่อเกิดปัญหาสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อเกิดปัญหาสามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาได้และการกล้าตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

6. ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นลำดับแรก คือ สามารถอ่านภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ สามารถพูดภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.42$) สามารถสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

7. ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นลำดับแรก คือ มีความรู้ ความเข้าใจด้านกลยุทธ์ส่วนประกอบการตลาด ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา คือ สามารถนำความรู้ด้านกลยุทธ์ส่วนประกอบการตลาดมาประยุกต์ใช้ในงานได้ ($\bar{X} = 3.82$) มีความเข้าใจในสถานการณ์ทางการตลาดปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยราชพฤกษ์ควรปรับปรุงและพัฒนา ควรมีการปรับปรุงในด้านความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะการพูด การอ่านและการเขียน รวมถึงด้านทักษะทางคณิตศาสตร์และสถิติ การนำเสนอข้อมูลในเชิงตัวเลข และควรพัฒนาบัณฑิตให้มีความเชื่อมั่นในการแสดงออกต่อหน้าสาธารณชน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ สิริพิทุโชวรรณ (2547) ได้ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าระดับความพึงพอใจของคุณลักษณะของบัณฑิตทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนอกจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาดยังมีโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาได้เข้าร่วม รวมถึงบางโครงการนักศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบ รวมถึงสร้างมนุษยสัมพันธ์และความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ซึ่งโครงการและกิจกรรมที่จัดขึ้นมีความหลากหลาย สามารถพัฒนานักศึกษาได้ครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 7 ด้าน เช่น ด้านความรู้ทั่วไป และ ด้านความรู้ (ทักษะทางวิชาชีพ) มีการจัดโครงการจัดสัมมนาเสริมความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา โดยการเชิญผู้มีประสบการณ์ด้านการตลาดโดยตรงมาให้ความรู้ด้านการตลาดโดยเฉพาะ รวมถึงการศึกษาดูงานภายนอกที่ให้นักศึกษาได้เห็นถึงการทำงานจริง หรือโครงการ “พัฒนาบุคลิกภาพผู้การเป็นนักการตลาด” เป็นการส่งเสริมและพัฒนาด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรมให้กับนักศึกษา ก่อนออกสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งในการจัดโครงการบางโครงการนักศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการเองในทุกขั้นตอน ทำให้นักศึกษาได้ฝึกความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีวิจารณญาณ เป็นการฝึกทักษะด้านปัญญา นอกจากนี้ สาขาวิชาการตลาด ได้เห็นถึงความสำคัญถึงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาการตลาดจะสอดแทรกด้านคุณธรรม จริยธรรมในทุกรายวิชา เช่น วิชาการวิจัยการตลาด สอดแทรกคุณธรรม

และจรรยาบรรณของนักวิจัยหรือวิชาหลักการตลาด มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมของนักการตลาดที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและสังคม

ข้อเสนอแนะ

ผู้ใช้บัณฑิตมีข้อเสนอแนะว่าบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดควรปรับปรุงด้านเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะทางด้านการพูด อ่านและเขียน รวมถึงความเชี่ยวชาญทางด้านคณิตศาสตร์ สถิติให้มากขึ้น โดยวิทยาลัยราชพฤกษ์ควรมีการจัดสอบวัดระดับความรู้ให้กับนักศึกษาใหม่ก่อนที่จะเข้าศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์การวัดผลที่เป็นมาตรฐานของวิทยาลัยขึ้น นักศึกษาใหม่ที่มีผลการสอบต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทางวิทยาลัยควรจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นด้านภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะการพูด การอ่าน การเขียน และด้านคณิตศาสตร์ สถิติ หลังจากอบรมเสร็จสิ้นแล้ววิทยาลัยราชพฤกษ์ควรมีการจัดสอบอีกครั้ง เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเข้าอบรมของนักศึกษา นอกจากนี้ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดนั้นยังขาดความเชื่อมั่นในการแสดงออกต่อหน้าสาธารณชน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาการตลาด ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแสดงออก เช่น การนำเสนอหน้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นการฝึกในเรื่องการแสดงความคิดเห็นและสร้างความเชื่อมั่นในการแสดงออกให้กับนักศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ได้มอบทุนการวิจัยประจำปี 2553 รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548.การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัท วี. อินเตอร์พรีนซ์ จำกัด

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ .เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 .วันที่สืบค้น 1 เมษายน 2554 จาก <http://www.mua.go.th/users/tqfhed/news/FilesNews/FilesNews2/news2.pdf>

วิทยาลัยราชพฤกษ์. 2550. เอกสารประกอบการพิจารณาการขอรับรองมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด

วิทยาลัยราชพฤกษ์. 2552 .คู่มือนักศึกษาปีการศึกษา 2553.นนทบุรี : วิทยาลัยราชพฤกษ์

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2554 จาก:

<http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.html>

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ .2547. คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ.

งานวิจัย .สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ

แนวทางการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษา ของนักศึกษาคณะ
วิศวกรรมศาสตร์

The Ways of Weaving Morality and Ethics in Learning, Instruction and Activities of
Engineering Students

นายสำราญ ผลดี¹

นายบัณฑิต อินทรีย์มีศักดิ์²

¹หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยธนบุรี, itee007@hotmail.com

²คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธนบุรี, bundit228@hotmail.com

บทคัดย่อ:

บทความนี้นำเสนอแนวทางการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้ากับการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยที่สามารถทำได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1.การสอดแทรกเข้ากับการจัดการเรียนการสอน แบ่งได้เป็นสองรูปแบบ คือ การจัดรายวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยตรงให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักศึกษา และ ทำการสอดแทรกเข้าไปในทุกรายวิชา 2.การสอดแทรกเข้ากับกิจกรรมของนักศึกษา โดยจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สิ่งสำคัญคือครูผู้สอนที่จะต้อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา เป็นพฤติกรรมต้นแบบที่ดีและเหมาะสม

คำสำคัญ: การสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม

ABSTRACT:

This article is to present the ways of weaving morality and ethics in learning and instruction of engineering students. It will be divided in 2 elements; (1) weaving in learning and instruction – (i) the contents of elective courses will be contained the morality and ethics, and (ii) the contents of all courses will be contained the morality and ethics, and (2) weaving in the student's activities which have to be realized the suitability of students and learning objectives. The importance is the teacher's practice as a role model to convince the students to trust and be faithful.

KEYWORDS: weaving, morality, ethics

บทนำ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม ถือเป็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหรือสร้างบุคลากรที่ผ่านกระบวนการศึกษาตามระบบให้มีคุณภาพตามความต้องการ ทว่าสิ่งที่ขาดคือกระบวนการวัดผล เนื่องจากว่าเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นเรื่องของนามธรรมที่ไม่สามารถวัดผลในเชิงปริมาณได้

อย่างไรก็ตาม เรื่องของคุณธรรม จริยธรรมก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสาขาวิชาจำเป็นต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาของไทยมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญาพร้อมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อที่จะได้ออกไปสร้างสรรค์สังคมร่วมกับผู้อื่น

ปัจจุบันสังคมมนุษย์มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงปัญหาต่างๆ ก็ตามมามากขึ้นเช่นกัน คุณธรรม จริยธรรมที่ถูกลดลงไปในความคิดของสมาชิกในสังคม จะเป็นสิ่งที่ช่วยประคับประคองให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี ได้เปิดทำการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตวิศวกรที่มีความรู้ ความชำนาญตรงตามความต้องการของภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินการทางด้านอุตสาหกรรมและการบริการทั้งภาครัฐและเอกชนของประเทศ อีกทั้งมุ่ง ให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์และมีจรรยาบรรณที่ดีในวิชาชีพของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีกับการปฏิบัติงานได้จริง สามารถออกแบบและบริหารโครงการโดยทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความตั้งใจจริง ขยัน และอดทน (คู่มือนักศึกษาาระดับปริญญาตรี มปป. : 56)

จะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะความรู้ความชำนาญตามสาขาวิชาชีพเท่านั้น หากแต่มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ความชำนาญควบคู่ไปพร้อมกับคุณธรรมและจริยธรรม ด้วยเชื่อว่าความรู้ความชำนาญตามสาขาวิชาชีพจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ได้ ในขณะที่คุณธรรมและจริยธรรมก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้กระบวนการสร้างสรรค์นั้นเป็นไปในทิศทางที่ดีงามทั้งต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

อย่างไรก็ตาม กระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้ากับการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ก็ยังไม่ค่อยเห็นผลที่ชัดเจน เนื่องจากปัจจัยต่างๆ หลายประการทั้งการเห็นคุณค่าและความสำคัญเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมไปถึงคุณสมบัติเฉพาะและทัศนคติของผู้เรียนเองที่มองเรื่องคุณธรรม จริยธรรมว่ามีความสำคัญน้อยกว่าเรื่องของความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาชีพ

ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า กระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้ากับการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบหรือแนวทางที่เหมาะสมและสอดคล้องต้องกันกับคุณลักษณะของนักศึกษาและสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

คุณธรรม จริยธรรมคืออะไร

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2551 : 51, 57) อธิบายความหมายของคำว่า คุณธรรมและจริยธรรม ว่า คุณธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณ, ความดีงาม, สภาพที่เกื้อกูล ส่วนคำว่า จริยธรรม หมายถึง “ธรรมคือความประพฤติ”, “ธรรมคือการค้าเนินชีวิต”, หลักความประพฤติ, หลักการค้าเนินชีวิต ; 1.ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม หรือกฏศีลธรรม (ความหมายตามบัญญัติสมัยปัจจุบัน ซึ่งกำหนดให้ จริยธรรมเป็นคำแปลสำหรับคำภาษาอังกฤษว่า ethics) 2.จริยะ (หรือจริยธรรม) อันประเสริฐ เรียกว่า พรหมจริยะ (พรหมจริยธรรม หรือพรหมจรรย์) แปลว่า “ความประพฤติอันประเสริฐ” หรือการค้าเนินชีวิตอย่างประเสริฐ หมายถึง มรรคมีองค์ 8 หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา

พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง [คุณนะ-] น. สภาพคุณงามความดี. ส่วนคำว่า จริยธรรม หมายถึง น. ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฏศีลธรรม

สุรเดช ตำราญจิตต์ (มปป. : 1) อธิบายว่า คุณธรรม คือ คุณ + ธรรมะ คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม คุณธรรม คือ ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคลประพฤติดี ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติดีด้วยความรู้สึกในทางดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลส ซึ่งเป็นความไม่ดีในจิตใจ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ไม่มากด้วยกิเลส ซึ่งจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี ส่วนคำว่า จริยธรรม แยกออกเป็น จริย + ธรรม ซึ่งคำว่า จริย

หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายประการ เช่น คุณความดี, หลักคำสอนของศาสนา, หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็น “จริยธรรม” จึงมีความหมายตามตัวอักษรว่า “หลักแห่งความประพฤติ” หรือ “แนวทางของการประพฤติ”

จะเห็นได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรม ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญและจำเป็นที่สถาบันการศึกษาจะต้องดำเนินการปลูกฝังให้เกิดมีขึ้นในตัวตบของนักศึกษาในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ทว่ากระบวนการปลูกฝังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการคัดเลือกแนวทางที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

คุณธรรมและจริยธรรม คือคุณลักษณะของ “คนดี” และคนดีนี้จะเป็นแกนหลักในการลากพาสังคมให้ก้าวเดินไปสู่สภาวะที่งดงามและเป็นสังคมแห่งความสุข เอื้ออาทรระหว่างกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งคุณงามความดีเหล่านี้ปัจจุบันนับวันจะยิ่งลดน้อยลง เนื่องจากสภาพการณ์ทางสังคมที่มีการแก่งแย่งแข่งขันกันสูงขึ้น ส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้มีคุณสมบัติ “เก่ง” ให้มีความสำคัญเฉพาะด้านความรู้ความชำนาญตามศาสตร์สาขานั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมี “ศักยภาพในการแข่งขัน” มากกว่าที่จะสร้างผู้เรียนให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสังคม ผู้ที่จะเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์พร้อมนั้น จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบภายในตัวตบ 2 ประการ คือ 1.ปัญญาพร้อม และ 2.จิตวิญญาณพร้อม

1. ปัญญาพร้อม หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ตามศาสตร์สาขาที่ได้เล่าเรียนมา และมีศักยภาพเพียงพอต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น รวมถึงสังคมรอบข้าง

2. จิตวิญญาณพร้อม หมายถึง ความพร้อมของจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยคุณงามความดี มีคุณธรรม จริยธรรมเพียงพอที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ดีงาม มีจิตใจที่พร้อมจะเสียสละ เห็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมในทางสร้างสรรค์และดีงามมากกว่าเรื่องส่วนตบเป็นหลัก

สรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อม นอกจากศักยภาพในการแสวงหาเพื่อตนเองแล้ว จำต้องมีความพร้อมที่จะมองเห็นถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมของสังคมด้วย และสถาบันการศึกษาจะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้นั้น เพื่อสร้างคุณลักษณะที่ดีงามกับผู้เรียน

การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำคัญอย่างไรกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์

วิศวกรรมศาสตร์ หมายถึง วิชาที่เกี่ยวกับการนำความรู้ทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ มีหลายสาขา เช่น วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล (พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542) ซึ่งถือว่าเป็นศาสตร์แห่งการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีที่สิ้นสุด

อย่างไรก็ตามศาสตร์ทางด้านวิศวกรรม ก็ถือเป็นศาสตร์มีเนื้อหาวิชาที่ยาก ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ความเพียร ความวิริยะ อุตสาหะ เพื่อทำความเข้าใจ และที่สำคัญจำเป็นต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจศาสตร์นั้นๆ ให้ลึกซึ้ง ซึ่งก็อาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ตามศาสตร์สาขานั้นเป็นหลัก และนำมาซึ่งการไม่ให้ความสำคัญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมก็เป็นได้

นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเองก็มีการกำหนดเอาไว้ชัดเจนเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ด้านดังกล่าวเอาไว้ว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น (คู่มือนักศึกษาระดับปริญญาตรี มปป. : 2553) ซึ่งคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นจะต้องสอดแทรกให้กับผู้เรียน หรือจะต้องสร้างคุณลักษณะที่ดีงามให้กับผู้เรียนนั้นควรมีดังนี้

1. ผู้เรียนควรมีความเพียรพยายามในการประกอบความดี ซึ่งความดีนี้จะต้องผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบจากสติปัญญาอย่างมีเหตุผลของตนเองว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และสังคม
2. ผู้เรียนจะต้องมีหิริ โอตตปปะ คือ มีความละอายและเกรงกลัวต่อการทำบาปทั้งปวง เห็นถึงการทำความชั่วนั้นว่าเป็นสิ่งที่เลวร้ายและนำมาซึ่งความเสื่อมต่อตนเอง และเดือดร้อนต่อผู้อื่น
3. ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมาและมีความจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง ประพฤติ ปฏิบัติตนไปในทางที่ชอบ
4. ผู้เรียนจะต้องประกอบไปด้วยความเมตตา มีความรัก ความเอ็นดู ปรารถนาให้ผู้อื่นนั้นมีความสุข
5. ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่ไม่ประมาทกับความชั่ว รู้สึกตัว ระวังตัว และรักษาคุณงามความดีเอาไว้ด้วยสติปัญญา ไม่หลงไหลเคลิบเคลิ้มไปกับอบายหรือความชั่วที่เข้ามาช่วยวน
6. ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตัวเองให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมโลก
7. ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมในการเป็นที่พึ่งของสังคมได้

คุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นถึงเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะต้องมียู่ในกระบวนการเรียนการสอนของในทุกศาสตร์สาขาและทุกระดับชั้น เพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพร้อมต่อการเป็นสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เรียนในศาสตร์ทางด้านวิศวกรรมที่ถือว่าเป็นกลุ่มสำคัญในการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับสังคม คุณสมบัตินี้ดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เห็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ทางด้านวิศวกรรมนั้น เป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในทางที่ถูกต้อง

กล่าวได้ว่าองค์ความรู้ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ถือว่ามีความสำคัญต่อการก้าวไปของสังคมมนุษย์ หากว่าสิ่งสร้างสรรค์ทางด้านวิศวกรรมนั้นประกอบไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว ย่อมนำมาซึ่งสังคมที่ดีงาม อาทิ วิศวกรรมไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ วิศวกรรมเครื่องกลประหยัดพลังงาน วิศวกรรมหุ่นยนต์ทางการแพทย์ เป็นต้น ซึ่งมีส่วนช่วยให้สังคมได้รับประโยชน์จากนวัตกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามหากว่าสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่นั้น ไม่ได้ประกอบไปด้วยความดีงาม นวัตกรรมนั้นอาจนำมาซึ่งความล่มสลายของมนุษยชาติได้ อาทิ วิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสงคราม เป็นต้น

นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์ที่เส้นแบ่งเขตการสื่อสารระหว่างกันจับสนับลง ไป สังคมมนุษย์ที่จากเดิมเป็นเพียงสังคมเล็กๆ กลายมาเป็นสังคมขนาดใหญ่หรือที่เรียกว่า “โลกไร้พรมแดน” ทำให้สังคมที่มีความแตกต่างกันจะเป็นจะต้องปรับตัวเข้าหากันให้ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ใน ปี พ.ศ.2558 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็จะมีกรรวมตัวกันอย่างเป็นทางการภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) วิศวกร เป็นอีกสาขาอาชีพหนึ่งที่กำลังจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปมาระหว่างประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศจำนวนมาก ความพร้อมของวิศวกรไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เราจะต้องเร่งสร้างให้เกิดขึ้น ซึ่งความพร้อมดังกล่าวก็หมายถึงความพร้อมทั้งความรู้ความชำนาญตามศาสตร์สาขาที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงความพร้อมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของวิศวกรด้วย

อย่างไรก็ตาม การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์นั้น อาจทำได้หลากหลายกระบวนการ ทั้งการจัดรูปแบบของกิจกรรมโดยเฉพาะที่มุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม และจริยธรรมโดยตรงกับผู้เรียน เช่น โครงการจิตอาสา โครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง เป็นต้น หรืออาจเป็นรูปแบบการสอดแทรกเข้าไปกับรายวิชาหรือศาสตร์สาขาทางด้านวิศวกรรมโดยตรง เช่น การประเมินผลความรับผิดชอบต่อการเรียน การสังเกตพฤติกรรมระหว่างที่จัดการเรียนการสอน เป็นต้น

หากเราเห็นว่าเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม มีความสำคัญต่อการสร้างผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อมแล้ว การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมเข้ากับการเรียนการสอนก็ควรจะกระทำหรือสอดแทรกเข้าไปในทุกกระบวนการ

เรียนการสอนที่ถูกสร้างขึ้น กล่าวคือ ควรเป็นทั้งการสอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอน รวมถึงการจัดดำเนินการ สอดแทรกผ่าน โครงการหรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมที่จัดขึ้นมาเป็นการเฉพาะ

แนวทางการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับการเรียนการสอน

การเรียนการสอนศาสตร์ทางด้านวิศวกรรมนั้น แม้ว่าจะเป็นเรื่องขององค์ความรู้และความเข้าใจทางด้าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ใช้ ทว่าเราก็สามารถส่งเสริมหรือสอดแทรกความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณธรรมและ จริยธรรมเข้าไปในทุกขั้นตอนของการเรียนการสอนนั้น ได้ ซึ่งกระบวนการสอดแทรกดังกล่าวสามารถกระทำได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การสอดแทรกโดยการจัดเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักศึกษา

มหาวิทยาลัยธนบุรีก็มีรายวิชาที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน เช่น รายวิชาศิลปวัฒนธรรม จริยศาสตร์ โลกทัศน์ และการ ดำรงชีวิต ทักษะเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ศาสนศึกษาและธรรมปฏิบัติ และปรัชญากับชีวิต ซึ่งเป็นรายวิชาที่อยู่ในกลุ่ม วิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สามารถใช้เป็นรายวิชาให้นักศึกษาได้เลือกเรียนได้ทันที

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรีมีการนำรายวิชาดังกล่าวข้างต้นมาจัดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียน ทั้งนี้ ด้วยมุ่งหวังเพื่อสร้างจิตสำนึก และปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรม และจริยธรรมแก่ผู้เรียน ทว่าก็เกิดข้อจำกัดกับผู้เรียนในหลาย ประการ เช่น ผู้เรียนจะเลือกเรียนโดยไม่เห็นความสำคัญของรายวิชาที่แท้จริง เลือกเรียนเพราะคิดว่าเป็นรายวิชาที่จะสามารถ ผ่านการทดสอบได้ง่าย รวมไปถึงมุ่งหวังความง่ายในการได้คะแนนหรือเกรดมากกว่าความมุ่งหวังที่จะได้รับความรู้ความ เข้าใจอย่างแท้จริง นอกจากนี้ จำนวนรายวิชาที่เลือกเรียนรวมไปถึงจำนวนหน่วยกิตที่ไม่มากในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปก็ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเลือกเรียนเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าวก็ถือเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สามารถช่วยสร้างหรือปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนอย่างได้ผล ซึ่งจะได้ผลมากขึ้นอยู่ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาของรายวิชา รวมถึง ทักษะความสามารถของผู้สอน และรูปแบบการเรียนการสอนที่จะเกิดขึ้น

2. ทำการสอดแทรกเข้าไปในทุกๆรายวิชาที่นักศึกษาเรียน

ความจริงแล้วการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนนั้นมีความสำคัญไม่ได้มุ่งเน้นที่เนื้อหาจากการท่องจำ หากแต่อยู่ที่กระบวนการทำความเข้าใจด้วยปัญญาอย่างมีเหตุผล เรื่องของจริยธรรมเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้อง ที่เกิดจากกระบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิทางปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น กระบวนการ สอดแทรกจึงสามารถนำไปใช้ร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะของผู้สอนในการเลือกเทคนิค การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมและกระบวนการวัดผลที่สามารถกระทำได้หลายลักษณะ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การวัดผลงานความรับผิดชอบจากการสั่งงาน เป็นต้น

สิ่งสำคัญในกระบวนการนี้ ขึ้นอยู่กับความความตั้งใจจากครูผู้สอนเป็นหลัก หากว่าผู้สอนมีความมุ่งหมายดี ปรารถนาดีต่อลูกศิษย์แล้ว กระบวนการดังกล่าวจะยิ่งประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยยึดวัตถุประสงค์ในการสอดแทรกเป็น หลักว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรมและจริยธรรมด้านใดเป็นสำคัญ

จะเห็นได้ว่า กระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้ากับการเรียนการสอนนี้ ญุณแจสำคัญของความสำเร็จอยู่ ที่ผู้สอน ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีแนวคิด มีเทคนิค รวมถึงจะต้องมีศักยภาพมากเพียงพอที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็น ประสิทธิภาพรวมไปถึงองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเป็น แบบอย่างที่ดีหรือเป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ชัดเจนก่อน ทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและศรัทธาให้

เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนเองจะต้องมีพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีน้ำใจ ดังที่ชญาบุช แสงวิเชียร และวรุช วิสุทธิ์มีธางกูร (การประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์ศึกษาครั้งที่ 7 : 83-84) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

1. การช่วยเหลือ เป็นการแสดงน้ำใจของตนเองต่อผู้อื่น เช่น การให้คำแนะนำตักเตือนด้วยความรัก ความหวังดี ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ให้ความแก่ผู้เรียนทั้งในและนอกเวลาด้วยความเต็มใจ เป็นต้น

2. การให้กำลังใจ เป็นการแสดงความรู้สึกถึงความเอื้ออาทรอย่างเข้าใจออกไป เช่น แสดงความเห็นอก เห็นใจ ด้วยคำพูด สีหน้า ท่าทาง ให้ขวัญและกำลังใจในการทำกิจกรรมความดีร่วมกัน ปลอดภัยให้เหมาะสมกับกาลเทศะ รู้จักให้อภัย และให้โอกาสแก่ลูกศิษย์ เป็นต้น

3. การแสดงความเอื้ออาทร ถือเป็นการแสดงความรู้สึกที่ใจออกไปให้เห็น เช่น มีการไต่ถามทุกข์สุขด้วยความห่วงใยอย่างจริงใจ เอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีลักษณะด้อยกว่าผู้อื่น เป็นต้น

4. การชื่นชมยินดีในความดีงามของผู้อื่น ถือเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนในสิ่งที่ผู้อื่นกระทำความดี ด้วยว่าเป็นการขยันเพื่อให้ผู้ที่กระทำนั้นเกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่ได้ทำลงไปนั้นมีคุณค่าที่ส่งผลต่อผู้มีความดีมีคุณค่าของผู้กระทำ เช่น ยกย่องชื่นชมผู้ที่ทำความดีหรือประสบความสำเร็จด้วยความจริงใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความเป็นมิตรกับทุกคนอย่างสม่ำเสมอ หรืออาจส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่เป็นการยกย่องผู้ที่ทำความดี เป็นต้น

พฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งของผู้สอนที่จะต้อง มี เนื่องจากเป็นคุณสมบัติที่จะนำไปสู่การเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้เรียนได้ ในทางจิตวิทยาแล้ว กระบวนการหนึ่งของการเรียนรู้คือ พฤติกรรมการเลียนแบบ หากว่าผู้สอนมีพฤติกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม นอกจากจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ เต็มใจศรัทธาจากผู้เรียนแล้ว ยังนำมาซึ่งพฤติกรรมการเลียนแบบของผู้เรียนด้วย ซึ่งพฤติกรรมการเลียนแบบนี้ถือว่าเป็นกระบวนการสอดแทรกที่ได้ผลมากกว่ากระบวนการ “ยัดเยียด” องค์ความรู้หรือเนื้อหาวิชา

แนวทางการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับกิจกรรมนักศึกษา

อีกแนวทางหนึ่งในการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้าผู้เรียนในศาสตร์สาขาทางด้านวิศวกรรม ก็คือกระบวนการสอดแทรกโดยผ่านกิจกรรมนักศึกษา ที่โดยปกติแล้วกระบวนการเรียนการสอนปัจจุบันนอกจากจะมุ่งเน้นเนื้อหาวิชาการแล้ว สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนั้นก็จะมีมากมายหลากหลายตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งกระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์โดยผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษานี้ คณะวิศวกรรมศาสตร์สามารถกระทำได้เป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. สอดแทรกเข้ากับกิจกรรมของส่วนกลาง

มหาวิทยาลัยธนบุรีมีหน่วยงานสนับสนุนหลักที่สำคัญคือ ฝ่ายพัฒนานักศึกษาที่ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นที่จะสร้างเสริมประสบการณ์รวมถึงพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามมาตรฐานทางการศึกษา ร่วมผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย และสติปัญญา กิจกรรมของส่วนกลางนี้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เช่น โครงการที่เกี่ยวกับจิตอาสา โครงการด้านพระพุทธศาสนาหรือทางศาสนา โครงการด้านศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวก็ยังคงประสบปัญหา กล่าวคือ มักไม่ค่อยได้รับความสนใจ ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมจากคณะวิศวกรรมศาสตร์มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นด้วยว่ามองไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร ซึ่งปัญหานี้ต้องได้รับการแก้ไขจากระบบคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงคณาจารย์ทุกท่าน จากนั้นก็ถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ผู้บริหารและคณาจารย์จำเป็นต้องให้ความร่วมมือ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างทางพฤติกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีพฤติกรรมเลียนแบบในที่สุด

นอกจากนี้ ทางคณะวิศวกรรมศาสตร์จำเป็นต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานสนับสนุนหรือส่วนกลางของมหาวิทยาลัย โดยให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวให้มากที่สุด ไม่เพียงแต่เข้าร่วมกิจกรรมตามปกติ หากแต่ควรรวให้นักศึกษาเข้าร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม

2. การสอดแทรกโดยการสร้างกิจกรรมขึ้นมาเอง

คณะวิศวกรรมศาสตร์ต้องพิจารณาถึงความสำคัญและความจำเป็นของการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมเข้ากับการจัดการเรียนการสอน แล้วสร้างกระบวนการหรือสร้างกิจกรรมโดยตรงให้กับผู้เรียน เช่น โครงการด้านจิตอาสา โครงการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น โดยเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มของผู้เรียน รวมถึงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ตัวอย่างเช่น โครงการที่เกี่ยวกับจิตอาสา

ในปีการศึกษา 2555 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรีได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท ภายใต้ชื่อโครงการ “ห้องสมุดนี้...ที่ให้น้อง” ซึ่งได้รับความร่วมมือให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการจากนักศึกษาจำนวนมาก โครงการดังกล่าวก็ประสบความสำเร็จด้วยดี ทั้งนี้พิจารณาได้ว่า โครงการลักษณะดังกล่าวเหมาะสมกับนักศึกษาทางด้านวิศวกรรมหลายด้าน เช่น กลุ่มนักศึกษาที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย นักศึกษามีลักษณะแข็งแรง อดทน มีความรู้ความสามารถทางด้านวิศวกรรมที่สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการพัฒนานั้น ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม อีก 1 โครงการคือ โครงการปลูกป่าชายเลน ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งหวังสร้างจิตสำนึกของนักศึกษาให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกิจกรรมที่นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วม ได้มีประสบการณ์พบเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานที่จริง ซึ่งการสร้างประสบการณ์ดังกล่าวจะช่วยปลูกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นภายในตัวคนได้

จะเห็นได้ว่ากระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้ากับกิจกรรมนักศึกษานั้น ถือเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยสร้างศักยภาพ และคุณลักษณะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญคือ กระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนจะต้องเริ่มต้นจากการสร้างระบบคิดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นก่อนเป็นเบื้องต้น ซึ่งก็เป็นหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสถาบันการศึกษาที่จะต้องสร้างกระบวนการด้านกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารที่จะต้องให้ความสำคัญ ส่งเสริม และสนับสนุนอย่างจริงจัง รวมไปถึงคณาจารย์ผู้สอนอันเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องพยายามโน้มน้าวให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญนั้นให้ได้เป็นเบื้องต้น รวมถึงจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

แนวทางการประเมินผล

การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

ความจริงแล้วเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมในตัวบุคคลนั้น แม้ว่าจะเป็นเรื่องของนามธรรมไม่สามารถนำมาวัดวัดใดๆ ทางคณิตศาสตร์หรือสถิติเข้ามาวัดผลได้อย่างชัดเจน ทว่าเราก็สามารถสังเกต วัดผลหรือประเมินผลได้ด้วยกระบวนการบางอย่างได้เช่นกัน โดยมีแนวทางดังนี้

1. ผู้สอนกำหนดหรือสร้างเครื่องมือในการประเมินผล เช่น การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ความรับผิดชอบ จากงานที่ได้รับมอบหมาย ความเอาใจใส่ต่อการเรียน ความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน เป็นต้น

2. มีการตกลงและวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน เช่น ข้อตกลงร่วมกันเรื่องความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน ความตั้งใจในการเรียน ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น แนวทางการประเมินในลักษณะดังกล่าวมีข้อดีตรงที่ผู้รับการปลูกฝังจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการนั้น ซึ่งโดยปกติแล้วความรู้สึกมีส่วนร่วมย่อมส่งแรงกระตุ้นต่อการกระทำเพื่อนำไปสู่เป้าหมายนั้นได้ชัดเจนกว่า

3. ผู้สอนและผู้เรียนมีการวิเคราะห์ร่วมกันถึงประเด็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรมี ควรเป็นหรือที่พึงประสงค์ และควรได้รับการปลูกฝัง รวมถึงกระบวนการวัดและประเมินผลด้วย กระบวนการดังกล่าวมีข้อดีตรงที่ผู้เรียนจะได้ทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ นอกจากจะเป็นการหาแนวทางร่วมกันแล้วยังเป็นการสร้างแนวทางที่ดีให้กับผู้เรียน เช่น ความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน หากว่าเราใช้กระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลด้วยวิธีการดังกล่าวก็จะเกิดกึณพิจารณาร่วมกันถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากตรงต่อเวลา จากนั้นก็นำมาซึ่งข้อตกลงร่วมกันถึงความเหมาะสมในเวลาของการเข้าเรียน บทลงโทษต่างๆ หากว่าข้อตกลงนั้นไม่ได้รับความร่วมมือ

แนวทางหรือกระบวนการวัดผลดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นเพียงกระบวนการวัดและประเมินผลเบื้องต้น ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องพิจารณาเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รูปแบบของกิจกรรมตามความเหมาะสมกับผู้เรียน

บทสรุป

คุณธรรม จริยธรรม เป็นเครื่องหมายของความเป็น “คนดี” ซึ่งคนดีนี้คือทรัพยากรมนุษย์ที่สังคมกำลังต้องการ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญ ไม่มุ่งเน้นเฉพาะการสร้างเพียงทักษะความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพเท่านั้น หากแต่จะต้องสร้างรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนที่สามารถสร้างคุณค่า ความดีงามให้เกิดมีขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียน ถือเป็นความจำเป็นที่ทุกศาสตร์สาขาวิชาจำเป็นต้องให้ความสำคัญใน อันที่จะปลูกฝังความคิดและสร้างผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา ความสามารถตามศาสตร์สาขาวิชาของตน มีคุณธรรม จริยธรรมพร้อมต่อการดำเนินชีวิตในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มนุษย์

คณะวิศวกรรมศาสตร์จะเป็นศาสตร์ที่ถูกมองว่าให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมน้อย ทั้งนี้อาจเป็นด้วยสาเหตุว่าเป็นศาสตร์สาขาที่มีเนื้อหาและองค์ความรู้ที่จะต้องทำความเข้าใจมาก รวมถึงยังไม่ค่อยเห็นคุณค่าและความสำคัญของเรื่องคุณธรรม จริยธรรมมากนัก

อย่างไรก็ตาม ด้วยความจำเป็นที่จะต้องมีการสอดแทรกเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนในศาสตร์ทางด้านวิศวกรรม เราก็สามารถใช้วิธีการสอดแทรกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมเข้ากับจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การจัดรายวิชาที่มีเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยตรงให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนักศึกษา และ ทำการสอดแทรกเข้าไปในทุก รายวิชาที่นักศึกษาเรียน

2. การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมเข้ากับกิจกรรมของนักศึกษา โดยผ่านผู้รับผิดชอบ 2 ส่วน คือ หน่วยงานสนับสนุน เช่น ฝ่ายพัฒนานักศึกษา และผ่านกระบวนการสร้างกิจกรรมจากคณะวิชา โดยเป็นกิจกรรมที่เน้นถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป็นหลัก

หัวใจสำคัญของกระบวนการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับการจัดการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนที่จะต้อง เริ่มต้นด้วยการเห็นคุณค่า มีทัศนคติและปรารถนาดีต่อลูกศิษย์ รวมถึงจะต้องมีทักษะในการถ่ายทอด รู้จักเลือกกิจกรรมเสริม ประสพการณ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้เกิดเป็น พฤติกรรมการเลียนแบบที่ดีและเหมาะสม ครูผู้สอนจะต้องทำหน้าที่ด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างน้อย 2 ประการด้วยกัน คือ จะต้องเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีงามให้กับผู้เรียน และจะต้องปลูกฝังหรือกระตุ้นเตือนผู้เรียนตลอดเวลาให้ เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมรวมถึงกระตุ้นเตือนให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องและงดงาม

นอกจากนี้กระบวนการดังกล่าวยังต้องเป็นกระบวนการที่ขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งองค์กร กล่าวคือ สถาบันการศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์จะต้องมีนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารในทุกระดับจะต้องให้การสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ที่สำคัญครูอาจารย์จะต้องทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการดังกล่าวทั้งนี้เพื่อการสร้างบัณฑิตที่คุณคุณภาพทั้งต่อตนเองและสังคม อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญ คือ กระบวนการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมเข้ากับการเรียนการสอนนั้น ควรกระทำไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนาภาคส่วนอื่นๆ ทั้งสถาบัน หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหาร รวมไปถึงคณาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

คู่มือนักศึกษาและหลักสูตรระดับปริญญาตรี. มปป. มหาวิทยาลัยธนบุรี.

ชญาณุช แสงวิเชียร และวรุช วิสุทธิเมธางกูร. เทคนิคการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั้นเรียนทางวิศวกรรม. การประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 7

พระพรมคุณากรณ์ (ปอ.ปยุตโต). 2553. รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.

พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตโต). 2551. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.

สุรเดช ตำราญจิตต์. มปป. เอกสารเผยแพร่ความรู้เรื่อง “การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม”. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หลักคิดทางพระพุทธศาสนากับระบบการศึกษาปัจจุบัน

Buddhism principles and current education system

นายสำราญ ผลดี¹

¹หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยธนบุรี, itee007@hotmail.com

บทคัดย่อ:

บทความนี้มุ่งนำเสนอหลักคิดเรื่องของระบบศึกษาในพระพุทธศาสนากับระบบการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งหลักคิดของศาสนาพุทธและระบบการศึกษาปัจจุบันเหมือนกัน กล่าวคือ เป็นเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทว่าระบบการศึกษาปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาคนเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมตามบริบทเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เป็นการสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถ มุ่งเน้นทักษะความสามารถทางวิชาชีพมากกว่าทักษะทางด้านความคิด ในขณะที่พุทธศาสนาถือว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจะต้องสร้างให้คนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วย กายสมบูรณ์และจิตสมบูรณ์ และต้องเป็นการพัฒนาอย่างสมดุล ด้วยระบบการศึกษาอย่างบูรณาการแบบองค์รวม ไม่มองแบบแยกส่วนหรือพัฒนามุ่งเน้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

คำสำคัญ: หลักคิด พระพุทธศาสนา ระบบการศึกษา

ABSTRACT:

This article is to present the principle concerning educational system in Buddhism and the current educational system. There are similar principles between Buddhism and present educational system, namely the concept of human resource development, which current education focusing on human development to respond the social needs in changing context. Specifically, the education policy pay much more attention on knowledge skill, professional skill than thinking skill, while Buddhism emphasizes cultivating the perfect human with balancing between body and mind in order to achieve holistic and integrative educational system.

KEYWORDS: Principle, Buddhism, Educational System

บทนำ

หลักคำสอนที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา ถือเป็นภูมิปัญญาชั้นสูงสุดของมนุษยชาติ เพราะเป็นปรัชญาที่ประกอบไปด้วยหลักของเหตุและผล สามารถพิสูจน์ได้ อันเป็นหลักการเดียวกันกับวิทยาศาสตร์ที่สังคมปัจจุบันให้การยอมรับอย่างสูงสุด ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นสมบัติอันมีค่ายิ่งและถือเป็นทรัพยากรหลักในอันที่จะส่งเสริมให้ประเทศพัฒนาได้อย่างยั่งยืน หากแต่เป็นประเด็นอยู่ว่าสังคมไทยได้ใช้ประโยชน์จากพระพุทธศาสนาในการพัฒนาประเทศได้มากน้อยแค่ไหน ใช้พระพุทธศาสนาในการสร้างความร่มเย็นเป็นสุข สั่งสอนอบรมสมาชิกในสังคมให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงในจุดหมายปลายทางของชีวิตได้มากน้อยแค่ไหน ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะกลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น หากแต่หมายถึงภาพรวมของสังคมไทยทั้งหมด

ในขณะที่สังคมกำลังก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว ด้วยกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งมีความสลับซับซ้อนวุ่นวายและโกลาหลอยู่ในปัจจุบัน จนทำให้สังคมไทยเกิดความผันแปรไปอย่างรวดเร็วจนเสียดุลและก่อให้เกิดเป็นวิกฤติทางสังคมได้อย่างง่ายดาย

ปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นแน่นอนหากว่าสังคมไทยขาดซึ่งปัญญาที่จะบูรณาการและสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเององค์กร รวมไปถึงสังคมให้มีความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเป็นปัจจัยจากภายนอกที่เข้ามากระทบ

สังคมไทยกำลังก้าวไปสู่การพัฒนาไปในลักษณะของการแยกส่วน ไม่ได้พัฒนาไปเป็นแบบองค์รวม กล่าวคือ กำลังก้าวไปสู่การแยกเอาความรู้สึกละเอียดในออกจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าแบบ “สุดโต่ง” และเป็น การเร่งพัฒนา ทว่ากลับหลงลืมละเลยในบางภาคส่วนไป เรามุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุหากแต่ลืมการพัฒนากระบวนคิด อย่างมีเหตุผลให้กับสมาชิกในสังคม

กระบวนการสำคัญที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมมนุษย์คือระบบการศึกษา ที่แม้ว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนา ประเทศด้วยองค์ความรู้โดยผ่านกระบวนการศึกษาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเป็นระบบมาเป็นเวลานาน หากแต่ก็เป็น เช่นเดียวกับการพัฒนาประเทศในภาคส่วนอื่นๆ นั่นคือเป็นการพัฒนาแบบแยกส่วน หมายความว่า เรามุ่งเน้นที่ปริมาณของ คนที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ มุ่งเน้นที่ศักยภาพในการแข่งขันของผู้สำเร็จการศึกษา จนละเลยการพัฒนาศักยภาพด้าน ความคิดของมนุษย์ไป

ดังนั้นเราจึงเห็นสมาชิกในสังคมที่มีการศึกษาสูงๆ แต่กลับมีความอ่อนแอต่อการใช้ชีวิตในสังคมจำนวนมาก โดยเฉพาะยังสังคมปัจจุบันที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วด้วยการรับเอากระแสการไหลบ่าด้านต่างๆ จากภายนอก

เกิดอะไรขึ้นกับระบบการศึกษาในปัจจุบัน คำถามที่ย้ำว่าเกิดปัญหาอย่างไรอย่างหนึ่งกับระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน เรามีสถาบันการศึกษาเกิดขึ้นมากมาย ทั้งที่อยู่ในความดูแลของรัฐเองรวมถึงสถาบันการศึกษาเอกชน ระบบการ บริหารจัดการของสถาบันการศึกษาที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐค่อนข้างจะชัดเจน หากแต่ถ้าเชื่อมโยงจากระบบที่ซับซ้อน ในขณะที่สถาบันการศึกษาของเอกชนค่อนข้างจะมีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ค่อนข้างรวดเร็วกว่า

จะเห็นได้ว่าหลักคิดในการบริหารจัดการมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความก้าวหน้าของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง และที่สำคัญคือผลที่ส่งไปถึงการพัฒนาผู้เรียนด้วย

ดังนั้น ประเด็นเรื่องหลักคิดในการบริหารหรือตัวของผู้บริหารเองจึงมีส่วนสำคัญที่จะส่งผลต่อความก้าวหน้าหรือ ถดถอยต่อสถาบันการศึกษาและความสำเร็จต่อภารกิจการศึกษาของสถาบัน ซึ่งมีความน่าสนใจหลักการที่ผู้บริหาร สถาบันการศึกษาในแต่ละระดับนำมาใช้ในการบริหารจัดการ

คุณภาพของผู้บริหารการศึกษาตามหลักคิดในพระพุทธศาสนา

ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันจะก้าวหน้าไปมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระบบบริหารจัดการ สถาบัน การศึกษา ฝากความก้าวหน้าของสถาบันไว้กับระบบหรือกระบวนการบริหารจัดการองค์กรของตน หากว่าเมื่อใดที่ได้นักบริหารที่ดีย่อม นำพาให้องค์กรนั้นก้าวไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ หากว่าเมื่อใดก็ตามที่เราได้นักบริหารที่ขาดประสิทธิภาพและความสามารถย่อม ไม่อาจนำพาองค์กรนั้นไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เช่นกัน

คุณภาพของนักบริหารการศึกษาที่ดีนั้นคืออะไร และควรใช้หลักคิดใดในการบริหารจัดการองค์กร

คุณภาพของคน โดยเฉพาะผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีศักยภาพ อย่างน้อย 2 ด้านด้วยกัน คือ ศักยภาพทางระบบคิด และ ศักยภาพในวิชาชีพนั้นๆ

1. ศักยภาพทางวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ความสามารถต่อหน้าที่การงานนั้นๆ เช่น การเป็นนักบริหารจัดการที่ดี มี ความรู้ความสามารถในหน้าที่นั้นๆ เป็นอย่างดี รู้และเข้าใจภาระหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย

2. ศักยภาพทางระบบคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำพหุองค์การนั้นไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้ได้

จะเห็นได้ว่า ศักยภาพทางวิชาชีพเป็นเรื่องที่สามารถฝึกฝนเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ แต่ศักยภาพทางระบบคิดนั้น จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ ชัดเจน และปลูกฝังเพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณค่าของเรื่องนั้นๆ อย่างมีเหตุผล ซึ่งวิธีคิดอย่าง พุทธศาสนาสามารถตอบโจทก์ในเรื่องนี้ได้

หลักการบริหารการศึกษาด้วยพระพุทธศาสนา

ประเด็นที่จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนก่อนเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาก็คือ การตั้งคำถามหรือหาจุดหมาย ปลายทางหรือวัตถุประสงค์ของการบริหารการศึกษาก่อนว่าต้องการอะไร

หากพิจารณาว่าการบริหารการศึกษานั้นเป็นเนื้อเดียวกันกับการบริหารองค์กรทั่วไป ย่อมมีความหมายแคบเกินไป สำหรับการนำพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือ ในขณะที่หากเราพิจารณาลงลึกไปในรายละเอียดจะพบว่า จุดมุ่งหมายของการ บริหารการศึกษาคือการสร้างคนให้มีศักยภาพและคุณภาพตามต้องการ เพราะฉะนั้นการบริหารการศึกษาที่ดีจึงควรมุ่งเน้น ไปที่ผลสัมฤทธิ์หรือคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความสำคัญของการบริหารดังกล่าวข้างต้นควรมุ่งเน้นหลักความสัมพันธ์ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่มุ่งหมาย หรืออาจเรียกว่าเป็นการตั้งเป้าหมายปลายทางของการศึกษานั้นไว้ว่า ต้องการให้ผู้เรียนนั้นเกิดคุณภาพหรือเดินไปในทิศทางใด แล้วจัดทำเนื้อหาสาระให้ตรงกับจุดมุ่งหมายนั้นๆ

2. ควรจะมีจุดเน้นเจาะจงสิ่งที่มุ่งมั่นนั้นแล้วสร้างความมั่นใจในจุดหมายนั้น กล่าวคือ ควรบริหารจัดการด้วยระบบ ที่มีประสิทธิภาพหรือเจาะจงลงไปว่าจะต้องทำอะไรเป็นสำคัญก่อนหลัง

3. การบริหารจัดการนั้นต้องมั่นใจว่าสมาชิกในองค์กรที่เกี่ยวข้องจะต้องเกิดฉันทะ กล่าวคือ รูปแบบการบริหาร จัดการที่ดีจะต้องทำให้สมาชิกมั่นใจและเกิดความพยายาม และเชื่อมั่นว่าจะต้องนำมาซึ่งความสำเร็จแน่นอน แล้วมุ่งมั่น เดินหน้ากระทำไปตามที่ตั้งใจไว้ โดยการสร้างแรงกระตุ้นให้สมาชิกในองค์กร

4. ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างหลักการที่เป็นมาตรฐานกลางกับการประยุกต์เข้ากับกาลเทศะ การบริหารจัดการ องค์กรทางการศึกษานั้น ผู้บริหารจะต้องสร้างมาตรฐานในเรื่องนั้นๆ ไว้อย่างชัดเจน เพื่อผู้นำไปปฏิบัติจะได้อยู่ในมาตรฐาน เดียวกัน รวมถึงสามารถใช้มาตรฐานกลางนี้ไปพัฒนาต่อยอด โดยมีฐานเดิมอยู่แล้วว่าหากพัฒนาต้องก้าวหน้าหรือสูงกว่า มาตรฐานที่ตั้งไว้

5. ความสมดุลของการพัฒนาองค์กรนั้นๆ เป็นเรื่องยากที่จะบอกว่าการมุ่งเน้นพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงอย่างเดียว ในองค์กรการศึกษานั้นจะนำพาให้องค์กรเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนได้ หมายความว่าองค์กรการศึกษามีความแตกต่างจาก องค์กรทางธุรกิจทั่วไปที่มีจุดมุ่งหมายปลายทางเป็นผลกำไรเป็นหลัก แต่องค์กรการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การพัฒนาองค์กรการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาในลักษณะองค์รวมถึงจะถูกต้อง

หลักความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น เป็นหลักที่จะนำมาซึ่งความเป็นเอกภาพที่จะนำพหุองค์การก้าวหน้าเดินไปสู่เป้าหมาย ปลายทางได้อย่างมั่นคง

จะสังเกตได้ว่าหลักความสัมพันธ์ทั้ง 5 ข้อนั้น เป็นหลักการเดียวกันกับพระพุทธศาสนาที่เน้นระบบคิดมากกว่า หลักการ เพราะฉะนั้นจึงเป็นหลักการที่สามารถยึดหยุ่นได้ ไม่ได้บีบคั้นหรือบังคับเสียทีเดียว ที่สำคัญคือเป็นการสร้างระบบ ที่มุ่งเน้นไปที่เป้าหมายคือผู้เรียนหรือผลผลิตจากระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นระบบองค์รวมให้มีความสัมพันธ์กัน ไม่แยก ส่วนออกจากกัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการศึกษาด้วยหลักคิดทางพุทธศาสนา

หลักคิดในศาสนาต่างๆ ล้วนมีคำสอนที่ตั้งอยู่บนหลักการของเหตุและผล สามารถตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งท่านพุทธทาสได้มอบมรดกทางความคิดเรื่องศาสนาไว้ 3 ข้อคือ

1. ขอให้ศาสนิกชนของแต่ละศาสนาเข้าถึงหัวใจของศาสนาของตน
2. ขอให้มีความร่วมมือกันระหว่างศาสนา
3. ขอให้ช่วยมนุษย์ถอนตัวจากวัตถุนิยม

กล่าวได้ว่า ทุกศาสนาล้วนตอบคำถามหรือพยายามแสดงให้เห็นว่าธรรมชาติมันอยู่เหนือโลกทางวัตถุ การพยายามที่จะถอนตัวออกจากโลกแห่งวัตถุนั้นคือการพัฒนาไปสู่การหลุดพ้นหรือเข้าสู่ภาวะทางจิตใจที่สูงขึ้น

ในทางพระพุทธศาสนา พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มียุคมากมาย สามารถนำมาปรับใช้เข้าได้กับในทุกองค์กร และไม่อาจกล่าวได้ในรายละเอียดทั้งหมด ไม่เพียงเฉพาะการบริหารการศึกษาเท่านั้น หากแต่ในทุกองค์กรควรทำความเข้าใจถึงหลักการในภาพรวมของพุทธศาสนาอย่างถ่องแท้ แล้วนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร โดยเฉพาะผู้มีอำนาจในการบริหารซึ่งจะเป็นแกนหลักหรือผู้นำ รวมไปถึงภาพรวมของการพัฒนาประเทศด้วย ซึ่งหลักการหรือแนวคิดทั่วไปทางพระพุทธศาสนาที่ควรเข้าใจมีดังนี้

1. การสร้างความมุ่งมั่นร่วมกัน การบริหารจัดการที่ดีควรสร้าง “พลัง” ให้สมาชิกในองค์กรนั้นเห็นคุณค่าและความสำคัญในจุดมุ่งหมายขององค์กรนั้นร่วมกัน โดยใช้แนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยความสามัคคีเพื่อให้องค์กรนั้นเกิดพลัง คำว่า พลัง ในที่นี้หมายถึงพลังที่เกิดจากระบบคิดของสมาชิกในองค์กร พลังดังกล่าวจะเป็นตัวผลักดันขับเคลื่อนให้องค์กรนั้นเดินหน้าไปอย่างมั่นคงแข็งแรงและยั่งยืน

2. ควรมีการส่งเสริมวิถีคิดแบบพุทธ คำว่า วิถีคิดแบบพุทธ นั้นอาจหมายถึงพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีอยู่มากมายก็ได้ แต่หากพิจารณาให้แคบลงนั้นหมายถึงการที่เราไม่คิดอะไรที่ “สุดโต่ง” จนเกินไปก็ต้องไม่ตั้งจนเกินไป และไม่หย่อนยานจนเกินไป เพราะความสุดโต่งดังกล่าวย่อมไม่นำมาซึ่งความสำเร็จขององค์กรแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบคิดของสังคมไทยในปัจจุบันที่กำลังก้าวไปสู่การคิดแบบแยกส่วน

คำว่า ระบบคิดแบบแยกส่วน นี้ หมายถึงระบบคิดที่ไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ในขณะที่ทางพระพุทธศาสนานั้นที่ความสัมพันธ์กัน พยายามอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกนี้ว่าล้วนแต่เกิดขึ้นมาจากเหตุปัจจัยทั้งสิ้น เหตุที่เกิดขึ้นนี้เพราะมีเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นทุกสิ่งในโลกนี้จึงล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกัน หากว่าเหตุปัจจัยดีก็จะนำมาซึ่งผลในทางที่ดี ในทางตรงกันข้ามหากว่าเหตุที่มานั้นไม่ดี ผลที่ตามมาก็จะไม่ดีไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นหากเราต้องการให้เกิดผลอย่างไรกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงจำเป็นจะต้องคำนึงถึงเหตุที่จะนำมาเป็นอันดับแรก

อย่างไรก็ตาม หากว่าเราไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยนำเข้าและผลที่จะเกิดขึ้น นั้นหมายความว่าเรากำลังคิดในลักษณะของ “ระบบคิดแบบแยกส่วน” การบริหารจัดการระบบบริหารการศึกษาก็เช่นกัน หลักคิดดังกล่าวเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมากสำหรับองค์กรและสังคมนั้นเป็นเพราะ

- การคิดแบบแยกส่วนไม่ตรงต่อความเป็นจริงทางธรรมชาติ และเป็นการฝืนกฎแห่งความเป็นจริงตามธรรมชาติ
- การคิดแบบแยกส่วนนำมาซึ่งการแยกข้าวแบ่งข้าง สุดท้ายจะนำมาซึ่งความขัดแย้งและความรุนแรง
- การคิดแบบแยกส่วนนำมาซึ่งการยึดมั่นถือมั่น เห็นตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นใดๆ จากผู้อื่น

และแปลกแยก

- การคิดแบบแยกส่วนไม่ตรงต่อธรรมชาติความเป็นจริง เป็นวิธีคิดที่นำมาสู่ความทุกข์ขั้นที่สุด
- การคิดแบบแยกส่วนเป็นหนทางที่ทำให้เกิดการคิดขัดทางปัญญา ซึ่งตรงกันข้ามกับการคิดแบบทางสายกลางที่สามารถนำไปสู่ทางออกของปัญหาได้อย่างถูกต้อง

เราจะเห็นว่าความคิดแบบแยกส่วนส่งผลเสียอย่างมากมาย ซึ่งเหตุสำคัญนั้นเกิดขึ้นมาจากการที่เรามองแต่ละส่วนแบบยึดมั่นในความเป็นตัวตนที่ชัดเจน

ผู้บริหารการศึกษาที่ดีจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบบูรณาการ เพราะการคิดและทำอะไรแบบแยกส่วนนั้นย่อมนำมาซึ่งความเสื่อมสลายขององค์กรนั้นๆ เสมอ หากแต่ควรมุ่งเน้นการพัฒนาโดยนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยหลัก “มัชฌิมาปฏิปทา” หรือที่เรียกว่าหลัก “ทางสายกลาง” มาใช้กับการบริหารจัดการ

การคิดแบบมัชฌิมาปฏิปทาหรือทางสายกลางนี้ไม่ได้หมายถึงอยู่ตรงกลางระหว่างดีกับชั่ว ถูกกับผิด ขาวกับดำ มีดีกับสว่าง เพราะมันเป็นระบบคิดแบบตายตัว หากแต่ทางสายกลางเป็นการคิดที่เกิดจากการสังเกตรวมชาติและเข้าใจความเป็นจริงอย่างเข้าใจ ว่าสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ล้วนเป็น “อนิจจัง” คือ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่มีอะไรอยู่ยั่งยืนได้ในโลกจกเวลานี้ ดังเช่นหลักการของธรรมชาติที่ว่าด้วยการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ทรุดโทรม ที่สุดก็เสื่อมสลายไป

การเกิดขึ้นของสิ่งใดๆ ก็ตามย่อมเกิดขึ้นตามเหตุปัจจัยที่เข้ามากระทบและเข้ามาหนุนเนื่องกันไปจากสิ่งหนึ่งไปสู่อีกสิ่งหนึ่งไม่มีที่สิ้นสุด เรื่องใดๆ หรือปัญหาใดๆ ก็ตามไม่มีการเกิดขึ้นอย่างไม่มีสาเหตุ หากผู้ที่เข้ามาอยู่ในระบบการบริหารเข้าใจตามนี้ย่อมเข้าใจในปัญหานั้นๆ อย่างถ่องแท้และจะนำมาซึ่งกระบวนการแก้ไขด้วยปัญญาเสมอ

ทุกอย่างล้วนเกิดขึ้นจากกระแสของเหตุปัจจัย ที่ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “อิทัปปัจจยตา” คือ ไม่มีอะไรมีหรือไม่มีตายตัวแน่นอน มันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ปัญหาที่เช่นกันหากเราเข้าใจว่ามันเกิดจากสิ่งหนึ่งต่อเนื่อง ไปสู่อีกสิ่งหนึ่งแล้ว เราย่อมเข้าใจว่ามันไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน

เมื่อเราเข้าใจว่าปัญหาทุกอย่างมันเกิดจากกระแสของเหตุปัจจัยแล้ว เราย่อมเข้าใจในความไม่มีตัวตนของปัญหาหรือเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้ เข้าใจในความเป็น “อนัตตา” ของปัญหานั้น

เมื่อเราเข้าใจในความเป็นอนัตตาหรือความไม่มีตัวตนแล้ว เราย่อมปราศจากการยึดมั่นถือมั่น เหตุเพราะเรารับรู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างทุกเรื่อง ล้วนว่างเปล่าไม่มีตัวตน และนำมาซึ่งการปล่อยวางสู่ “ความว่าง” ในที่สุด ซึ่งตรงกันข้ามกับการยึดมั่นถือมั่นที่เรียกว่า “อัตตา” หรือ “ความมีตัวตน” ซึ่งเป็นระบบคิดที่นำมาซึ่งความบีบคั้นและเป็นทุกข์

ในทางพระพุทธศาสนามีการกล่าวถึงอาการที่เป็นเครื่องกำหนดหาใช่รู้ถึงความจริงของสภาวะธรรมทั้งหลายที่เป็นอย่างนั้นๆ ไว้ 3 อย่างที่เรียกว่า “ไตรลักษณ์” ประกอบด้วย อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา หมายความว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ล้วนเป็น อนิจจัง มันไม่เที่ยงมันมีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมสลายไปตามกฎแห่งธรรมชาติ และมันนำมาซึ่ง ทุกขัง หรือ ความทุกข์ เราไม่ควรเอาจิตของเราเข้ายึดติดยึดมั่นเพราะที่สุดแล้วมันไม่มีตัวตนที่เรียกว่า อนัตตา ซึ่งเราสามารถเข้าใจหลักธรรม 3 ประการนี้ด้วยหลักการคิดแบบ “อิทัปปัจจยตา” หรือความเป็นกระแสของเหตุปัจจัย

หลักการคิดแบบ “อิทัปปัจจยตา” นี้เป็นหลักคิดแบบเป็นกลางตามธรรมชาติ หรือเรียกว่าทางสายกลาง หรือหลักการคิดแบบ “มัชฌิมาปฏิปทา” ก็ได้ ซึ่งหลักคิดดังกล่าวเป็นหลักคิดที่นำมาซึ่งอิสรภาพหรือการหลุดพ้น ซึ่งเป็นการหลุดพ้นจากระบบคิดแบบยึดมั่นถือมั่น เมื่อหลุดพ้นไม่มีการคิดยึดมั่นถือมั่นแล้วก็นำมาซึ่งความสุข หลุดจากการบีบคั้นอันเป็นหนทางแห่งการเกิดทุกข์นั่นเอง

หากได้มีการนำเอาหลักคิดทางพระพุทธศาสนาข้างต้น มาปรับใช้เป็นยุทธศาสตร์การบริหารการศึกษาหรือระบบใดๆ ก็ตาม ย่อมทำให้ผู้นั้นเกิดอิสรภาพด้วยการคิดแบบเป็นกลาง อันนำมาซึ่งความสุขเพราะเป็นระบบคิดที่สอดคล้องกับกฎแห่งธรรมชาติและสอดคล้องกับธรรมชาติ อันเป็นระบบคิดที่ตรงกันข้ามกับระบบคิดแบบแยกส่วนที่คิดแบบตายตัวและสุดโต่ง ที่สุดจะนำมาสู่ความขัดแย้ง ความบีบคั้น ความทุกข์ ความรุนแรงและขัดแย้งกับระบบธรรมชาติ

กล่าวได้ว่าหลักคิดแบบพุทธนี้เป็นวิถีแห่งปัญญา วิถีแห่งความเป็นอิสรภาพ และวิถีแห่งความสุข

ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาทั่วไปไม่เฉพาะด้านการศึกษาจึงควรให้ความสนใจในแนวคิดของพระพุทธศาสนา ควรทำความเข้าใจวิถีและระบบคิดแบบพุทธให้ต้องแท้ เพราะเชื่อแน่ว่าเป็นหลักคิดที่จะนำมาซึ่งความสุข และความสำเร็จที่แท้จริง รวมถึงเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนนั่นเอง

หลักคิดทางพระพุทธศาสนากับระบบการศึกษาไทย

ระบบการศึกษาเป็นระบบถูกจัดขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ที่สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมนี้ได้อย่างภาคภูมิใจ ในทางพระพุทธศาสนาอาจกล่าววาระบบดังกล่าวเป็นเพียงระบบพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อการสร้าง “คน” เท่านั้น

ในขณะที่การสร้างคนในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าการพัฒนาจาก “คน” ผู้การเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์”

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่า มนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นต้องประกอบไปด้วย 2 ประการ คือ กายสมบูรณ์ และจิตสมบูรณ์

กายสมบูรณ์ คือ กายสังขารสมบูรณ์พร้อมพร้อม ซึ่งจะต้องได้รับการหล่อเลี้ยงให้สมบูรณ์แข็งแรง อันมีปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เป็นหลัก เพื่อให้สามารถใช้งานร่างกายนี้ประกอบกิจกรรมอันเป็นสิ่งดีงาม เป็นบุญเป็นกุศลให้ถึงพร้อม

จิตสมบูรณ์ คือ การสร้างจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ให้เทียบพร้อม ซึ่งจำเป็นต้องได้รับ “ธรรมะ” ในการหล่อเลี้ยง

ทว่าระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เราทำได้เพียงการสร้างคน หากแต่ยังไม่สามารถสร้าง “คน” ให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ได้ เนื่องจากการมองความสำเร็จของระบบการศึกษาแตกต่างกัน ระบบการศึกษาในปัจจุบัน ยังไม่สามารถมองไปถึงการสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์หากแต่เป็นการสร้างเพียงคนเพื่อการแข่งขันเท่านั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า ระบบการศึกษาที่ดีจะต้องเป็นระบบที่สร้างคนให้เป็นทั้ง “คนเก่ง” และ “คนดี” ได้อย่างสมดุล

คำว่า คนเก่ง หมายถึง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในวิชาชีพของตน มีศักยภาพการคิดสร้างสรรค์และแสวงหาเพื่อให้ได้มาตามต้องการ

ส่วนคำว่า คนดี หมายถึง เป็นผู้ที่ดีพร้อมซึ่งความเป็นมนุษย์ที่มีจิตใจสูงส่ง อยู่เหนืออบายหรือทางแห่งความเสื่อมทั้งหลาย สามารถปรับตัว ปรับระบบคิดให้เข้ากับสังคมของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถมีความสุขได้แม้ในสภาวะที่ไม่เอื้ออำนวย รู้จักการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การปรับตัวให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์ได้อย่างดี ซึ่งการสร้างคนให้เป็นคนดีนั้นจำเป็นต้องสร้างด้วยลักษณะของการบูรณาการ ทั้งรายวิชาที่ชัดเจน และการผสมผสานเข้ากับศาสตร์หรือรายวิชาหลัก

ระบบการศึกษาที่ดีควรเป็นระบบการศึกษาที่สร้างทั้ง 2 ส่วนนี้ให้ออกมาอย่างสมดุลกัน ทว่าระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกลับสวนทางกับหลักการข้างต้นอย่างสิ้นเชิง เรามุ่งเน้นการสร้าง “คนเก่ง” ในขณะที่เราหลงลืมและละเลยต่อการสร้างคนให้เป็น “คนดี” ไป เห็นได้จากรายวิชาที่เกี่ยวข้องทางด้านสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ อาทิเช่น ปรัชญา ศาสนา วัฒนธรรม สังคม เป็นต้น ที่ระบบการศึกษาปัจจุบันไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร และมองว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบเท่านั้น

ตามหลักสูตรการศึกษาปัจจุบันที่มีการบรรจุรายวิชาที่จะสร้างคนให้เป็นคนดีที่มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับรายวิชาที่มุ่งเน้นการสร้างให้เป็นคนเก่ง แสดงให้เห็นถึงจุดหมายของการสร้างคนของระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ได้อย่างชัดเจนว่ามุ่งเน้นเรื่องใด

อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำนวนประชากรที่มีเพิ่มขึ้นในขณะที่ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด สังคมมนุษย์ก็ก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการแข่งขันแย่งชิงกันอย่างชัดเจน อาจเป็นเหตุผลของการนำมาซึ่งระบบ

การศึกษาที่เป็นอยู่ปัจจุบันว่าจะต้องเน้นการสร้างคนให้เป็นคนเก่งเพื่อเข้าสู่ระบบการแข่งขัน ส่วนการเป็นคนดีนั้นมองว่าเป็นเรื่องที่จะต้องเรียนรู้ในลักษณะของการ “แทรกซึม” เข้าไปเอง

เราอ้างเรื่องการแข่งขันเพื่อเป็นเหตุผลที่จะลากพาระบบการสร้างคนในปัจจุบันให้เข้าไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง เมื่อใดก็ตามที่ระบบการศึกษาไม่สามารถสร้างคนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ได้ เมื่อนั้นสังคมมนุษย์ก็จะเข้าสู่ความล่มสลาย

ไม่ได้หมายความว่าเรากำลังจะเข้าสู่ภาวะสังคมล่มสลาย หากแต่เราจำเป็นจะต้องหันกลับมามองภาพรวมของระบบการศึกษาเสียใหม่ ปรับแนวทางและมุมมองของการศึกษาให้ชัดเจน ไม่เอาระบบการแข่งขันและการแข่งขันเป็นหลัก ไม่มองวัตถุเป็นตัวตั้ง หากแต่มองเรื่องของจิตวิญญาณ มองภาวะความเป็นมนุษย์และสังคมมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ มุ่งจุดหมายของระบบการศึกษาใหม่ว่าเป็นระบบที่จะสร้างคนให้ออกไปสู่สังคมของผู้ที่เจริญแล้ว สังคมที่มองความสุขเป็นหลักโดยมีวัตถุประสงค์ประกอบ

แนวทางนี้กระทำได้ด้วย การสร้างระบบการศึกษาที่พัฒนามนุษย์ในลักษณะองค์รวม ไม่แยกส่วน กล่าวคือ เป็นระบบที่พัฒนา “คน” ให้กลายเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมนี้อย่างมีความสุขด้วยจิตวิญญาณของตัวเองไม่ใช่ปัจจัยภายนอก

บทสรุป

วิธีคิดแบบพุทธกับการบริหารการศึกษา ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่หรือเรื่องที่แยกส่วนต่างหากจากกัน หากแต่เป็นเรื่องเดียวกัน เพราะหลักคิดเบื้องต้นนั้นมีจุดหมายเดียวกันคือมองที่การสร้างคนให้เป็นสมาชิกของสังคม ทว่าหลักคิดทางพุทธศาสนานั้นมองไกลกว่า

หลักคิดของระบบการศึกษาปัจจุบันมองที่การสร้าง “คน” ในขณะที่พุทธศาสนามองว่าจะต้องเป็นระบบการสร้างคนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์”

ระบบการศึกษาปัจจุบันมองเรื่องการครอบครองวัตถุเป็นที่ตั้ง จึงพยายามสร้างคนให้มีความสามารถเพื่อการแข่งขันแข่งขัน เพื่อให้ได้มาและการได้ครอบครองซึ่งวัตถุนั้นเป็นหลัก ในขณะที่พุทธศาสนามองลึกเข้าไปถึงเรื่องของจิตวิญญาณที่อยู่เหนือความรู้สึกหยาบๆ อยู่เหนือการได้มาและการให้ไป หรืออาจกล่าวได้ว่า พุทธศาสนามองระบบการพัฒนาคนให้รู้จักแสวงหาความสุขจากจิตวิญญาณ ในขณะที่ระบบการศึกษาปัจจุบันมองว่าวัตถุต่างหากที่จะนำมาซึ่งความสุขของมนุษย์

เรามีหลักอย่างไร เราก็จะสร้างระบบการสร้างคนขึ้นมาอย่างนั้น หากเรามองวัตถุเป็นตัวตั้งเราก็จะสร้างระบบการสร้างคนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการแข่งขันซึ่งวัตถุนั้น เช่นเดียวกันหากเรามองเรื่องจิตวิญญาณเป็นที่ตั้ง เราก็จะสร้างระบบพัฒนาคนให้เป็นผู้มีศักยภาพทางความคิดให้อยู่เหนืออำนาจแห่งวัตถุนั้นๆ เช่นกัน

อย่างไรก็ตามระบบการศึกษาจะมุ่งจุดหมายของการพัฒนาอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ครอบคลุมทั้งสังคมมนุษย์ยังเป็นระบบของการอยู่ร่วมกัน เราจำเป็นจะต้องพัฒนาระบบการศึกษาให้คนนั้นมีความสมบูรณ์พร้อมทั้งความสามารถในการแสวงหาและศักยภาพทางจิตวิญญาณไปพร้อมกัน หากแต่ควรเป็นระบบที่มีความสมดุลระหว่างกัน ไม่เน้นเรื่องความสามารถจนขาดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และไม่เน้นเรื่องจิตวิญญาณจนไม่มีความสามารถในการแสวงหาเพื่อการดำรงอยู่

เมื่อเป็นเช่นนี้ ระบบการศึกษาในสังคมปัจจุบันที่ดี จึงควรอยู่ในรูปของการบูรณาการศาสตร์ทั้งหลายเข้าด้วยกัน มีการสอดแทรกเรื่องจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์เข้ากับการศึกษาทักษะทางวิชาชีพ ในขณะที่ศาสตร์ทางด้านปรัชญาที่ควรให้ความสำคัญต่อทักษะความสามารถในการแสวงหาด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม เราควรหันกลับมาทำความเข้าใจกันอีกครั้งหรือไม่กับระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ว่าเป็นระบบที่จะนำพาสังคมสู่ความสงบและเป็นสุข หรือเป็นระบบที่กำลังลากพาสังคมมนุษย์ของเราไปสู่ความล่มสลาย เรากำลังสร้างคนหรือ

ผลิตผลทางอุตสาหกรรมที่แข่งขันกันเรื่องมาตรฐาน หรือเรากำลังจะสร้าง “มนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อม” ที่ียบพร้อมไปด้วยจิตวิญญาณแห่งคุณงามความดี เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของสังคม

เอกสารอ้างอิง

ประเวศ วะสี. 2550. ความเป็นมนุษย์กับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด ความจริง ความงาม ความดี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ กรีน – ปัญญาญาณ.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ปอ.ปยุตโต). 2553. รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ปอ.ปยุตโต). 2549. ชีวิตที่สมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ระฆังทอง.

พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตโต). 2551. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.

พระธรรมปิฎก (ปอ.ปยุตโต). ม.ป.ป.. พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.

พระเทพเวที (ปอ.ปยุตโต). 2532. การศึกษาที่สากลบนฐานแห่งภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2554. ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552-2561. กรุงเทพฯ : กลุ่มนโยบายเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน สำนักงานนโยบายด้านการศึกษามหภาค สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATION MANAGEMENT AND
ORGANIZATIONAL CULTURE IN SECONDARY – LEVEL SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF EDUCATIONAL SERVICE AREA 3 AYUTTHAYA

นาฏพิมล คุณเผือก

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” Natpimk@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 2) ระดับวัฒนธรรมองค์การ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็น เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 2) วัฒนธรรมองค์การ อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม วัฒนธรรมองค์การ

ABSTRACT

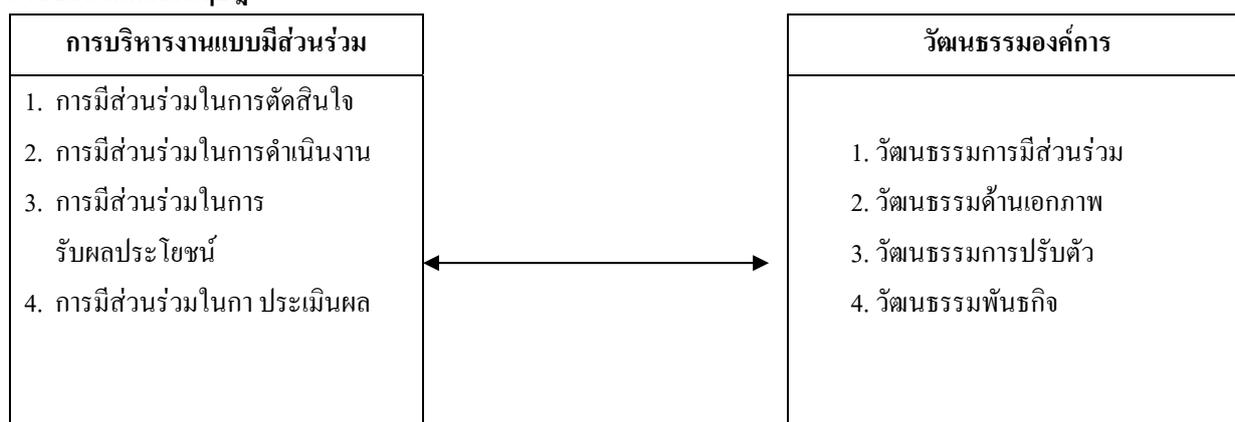
This research aimed to study 1) the level of participation management 2) the level of organizational culture 3) the relationship between participation management and organizational culture in secondary - level schools under the office of educational service area 3 Ayutthaya. The sample in this study included 322 secondary - level schools directors, vice director and education committee under the office of educational service area 3 Ayutthaya. This research used the questionnaire which is performed to choose 5 kinds of measurement such as percentage, average, standard deviation and correlation coefficient of Pearson. The results showed that 1) the level of participation management and 2) the level of organizational culture were high level for both. And 3) the relationship between participation management and organizational culture in secondary level schools under the office of educational service area 3 Ayutthaya. Found that correlation were high level as statistically at significant at the.01

Keywords: Participation management, Organizational culture

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2559 ได้กำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน และทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนการศึกษา สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551-2555) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิรูปการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ เน้นให้ สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือ ทั้งจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Benefits) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา (Cohen and Uphoff, 1977) สถานศึกษามีบทบาทต่อการศึกษาของชุมชน มีเป้าประสงค์ ความมุ่งมั่นร่วมกันของสมาชิก เกิดเป็นวิถีการปฏิบัติงาน เป็นแบบแผน ค่านิยม ความเชื่อ มีการถ่ายทอดปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ (Barnard, 1938) วัฒนธรรมองค์การที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล คือ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม (Involvement Culture) วัฒนธรรมด้านเอกภาพ (Consistency Culture) วัฒนธรรมการปรับตัว (Adaptability Culture) วัฒนธรรมพันธกิจ (Mission Culture) (Daniel Denison, 2000) ผู้บริหารควรคำนึงถึงความสำคัญของวัฒนธรรมองค์การ มีความเข้าใจ เกี่ยวกับ ความสำคัญของวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา ผู้บริหารสามารถนำวัฒนธรรมองค์การมาเป็นเครื่องกำหนดทิศทาง เสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรรหาเครื่องมือในการบริหารจัดการที่จะนำพาองค์กรและเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การให้คงอยู่ เครื่องมือที่ใช้ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การ คือการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation)

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์กร ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1977: 40-42) 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านวัฒนธรรมองค์กรตามแนวคิดของเดนิสัน (Denison, 1990: 205) 4 ด้าน คือ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมด้านเอกภาพ วัฒนธรรมการปรับตัว และวัฒนธรรมพันธกิจ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 29 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 59 คน รวมผู้บริหารสถานศึกษา 88 คน ครู 1,485 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 405 คน รวม 1,978 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเคร็ชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 322 คน แล้วย่นำไปเทียบสัดส่วนแต่ละโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องที่มีหน้าที่รับผิดชอบ วิธีการดำเนินการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการ โดยการร่วมมือ หรือสนับสนุนด้านทรัพยากร การได้รับผลประโยชน์ การทำหน้าที่ในการประเมินผลการดำเนินงาน

วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) หมายถึง ค่านิยมความเชื่อที่เกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ การกิจ รวมถึงการทำงานที่องค์กรให้ความสำคัญแก่บุคลากรในองค์กรแสดงออกร่วมกัน สื่อความหมายเอกลักษณ์นั้นปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กร สามารถเรียนรู้ และถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ได้นำไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .976 เมื่อพิจารณาแต่ละตอนมีดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.949 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.952 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อทำหนังสือเกี่ยวกับการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำแบบสอบถามส่งไป

ยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 ฉบับ ได้รับคืนมาครบ 100 % ตรวจสอบความสมบูรณ์นำผลไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 1) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ เป็นรายชื่อใช้วิเคราะห์คำนวณค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับวัฒนธรรมองค์การ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การ โดยการใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และที่มีการการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ เมื่อแยกตามรายด้าน ผลการวิจัยมีดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา มีการคิดวางแผนการดำเนินงาน โครงการ งาน กิจกรรม ของสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ในการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ และเต็มความสามารถ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ พบว่า ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการยกย่องชมเชยเมื่อผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งมอบหมายหน้าที่ให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินผลงาน โครงการ งาน กิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

วัฒนธรรมองค์การของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติในระดับมาก ที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ วัฒนธรรมพันธกิจ ที่มีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือวัฒนธรรมการปรับตัว ผลการวิจัยมีดังนี้ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการประชุมบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อวางแผนในการบริหารงานของสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด วัฒนธรรมด้านเอกภาพ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการชี้แจงวัตถุประสงค์ และแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด วัฒนธรรมการปรับตัว พบว่า บุคลากรในสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงกระบวนการวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับบรรยากาศสภาพแวดล้อมเพื่อคุณภาพของงาน มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด วัฒนธรรมพันธกิจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเชื่อมั่นว่า บุคลากรของสถานศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กับวัฒนธรรมองค์การ ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง($r = .84$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละด้านของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กับวัฒนธรรมองค์การ พบว่า มีระดับความสัมพันธ์กันทุกด้านในระดับสูง โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สรุปและอภิปรายผล

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ได้บริหารงานเน้นการกระจายอำนาจ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล สุขทนารักษ์ (2554: 116) พบว่า การจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการโดยเน้นให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วม ในการบริหารงานของสถานศึกษา

2. วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารได้นำหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณิ ต.ตระกูล (2550) ที่สรุปว่า องค์การที่มีความเจริญรุ่งเรืองนั้น มีวัฒนธรรมองค์การที่มีหลักการของวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม ผู้บริหารได้นำ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรมองค์การ อัตลักษณ์ ค่านิยมหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา แสดงถึงวัฒนธรรมของความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสถานศึกษา เป็นการบริหารงานที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2553: 14) ที่สรุปว่า องค์การใดองค์การหนึ่งที่มีวัฒนธรรมองค์การเอกภาพ สะท้อนให้เห็นค่านิยม ความเชื่อ พฤติกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้องค์การนั้นประสบความสำเร็จ สถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการกำหนดขอบข่ายการบริหารจัดการศึกษา โดยกำหนดพันธกิจในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จนเกิดเป็นวัฒนธรรมพันธกิจของสถานศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีวัฒนธรรมองค์การของเดนิสัน (Denison, 1990: 205) ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมพันธกิจ ส่งผลต่อการบริหารจัดการองค์การให้บรรลุจุดประสงค์ได้

3. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ กับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ในระดับสูง กับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน เนื่องมาจากลักษณะของวัฒนธรรมองค์การ เป็นพฤติกรรมที่มีการแสดงออกถึงค่านิยม ความเชื่อ ของบุคลากรในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อที่จะให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ศศิวิมล สุขทนารักษ์ (2554: 116) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการโดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินการสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย เชื้อชูชาติ (2546) พบว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการให้สถานศึกษามีการพัฒนา สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ การให้ความสำคัญต่อการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน สอดคล้องกับทฤษฎีวัฒนธรรมองค์การของเดนิสัน (Denison, 1990: 205) ที่กล่าวถึง ลักษณะของวัฒนธรรมองค์การว่ามีลักษณะของการมีส่วนร่วม ที่มุ่งสร้างพลังอำนาจ การทำงานเป็นทีม การมองเห็นบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีการประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน นำผลการประเมินนั้นมาเป็นข้อมูลนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน และพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ตัวแบบวัฒนธรรมองค์การ ของ เดนิสัน โช และยัง (Denison, Cho and Young, 2000 อ้างถึงใน พิชาย รัตนดิกล ณ ภูเก็ต, 2552: 241-243) ที่กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งมีวัฒนธรรมองค์การ การมีส่วนร่วม ตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการพัฒนาการเรียนการสอนและปฏิบัติงานได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ต้องมีการประเมินผลการบริหารงานโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมิน ในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยอยู่บนพื้นฐานการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาการศึกษาจึงต้องอาศัยความร่วมมือ ทั้งจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 27–30) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การด้านวัฒนธรรม พันธกิจ พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์สูงสุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมุ่งเน้นให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการประเมินผล มีการกำหนดพันธกิจร่วมกันเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ สอดคล้องกับ เพชรนภา ศรีแสน (2555) ที่สรุปว่าการมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นวัฒนธรรมขององค์การมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในด้านที่ส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการ รวมถึงนำผลการประเมินนั้นเผยแพร่ให้ทุกคนได้รับรู้ร่วมกัน เพื่อนำผลการประเมินนั้น ไปพัฒนาการวางแผน การดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้มีความสำคัญแก่บุคลากร มีการปรับปรุงกระบวนการทำงาน ให้สอดคล้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงาน ทำให้เกิดแนวโน้มที่ดีที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา พัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่าง โรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างสูงจาก ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒนะ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.เกียรติคำเกิง คำสุระ และดร.กล้าหาญ ภู นาน ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ร่วมพิจารณาตลอดจนให้คำแนะนำ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 ท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความร่วมมือเป็นดี ในการตอบแบบสอบถามจนได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา

บ่มเพาะจนผู้วิจัยสามารถนำเอาหลักการมาประยุกต์ใช้ และอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้ ความสำเร็จและความภาคภูมิใจอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลมาจากพลังใจที่ได้รับจากครอบครัว ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผลสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ เพื่อน พี่ น้อง ร่วมรุ่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีทุกท่าน ที่คอยให้การช่วยเหลือห่วงใย ช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อบุชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นาฏพิมล คุณเผือก

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. 2553. **วัฒนธรรมองค์กรคุณค่าที่ซื้อหาไม่ได้แต่สร้างได้**. กรุงเทพมหานคร: ไอดีซี พรีเมียร์.
- พรชัย เชื้อชูชาติ. 2546. **ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. 2552. **Organization and Management องค์กรและการบริหารจัดการ**. นนทบุรี: ซิงค์ บียอนด์ บুকส์ จำกัด.
- เพชรนภา ศรีแสน. 2555. “วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1”, **วารสารศึกษาศาสตร์**. 23, 1 (มกราคม- เมษายน) 135-150.
- วรรณดี ต. ตระกูล. 2550. **การบริหารและการพัฒนาองค์กร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิวิมล สุขทนารักษ์. 2554. **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานทางวิชาการของโรงเรียนใน เขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- Barnett, Timothy L. 1997. **The Influence of Organization Culture, Work Environment, and Personal Work Life on Job Satisfaction and Career Community of Student Affairs Middle Manager**. . Retrieved January 5, 2012. form <http://www.lip.umi.com/dissertations/9730906>.
- Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. 1977. **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation, and Evaluation**. New York: The Rural Development Community Center for International Studies, Cornell University.
- Denison, D.R. 1990. **Corporate Culture and Organization Effectiveness**. New York: John Wiley & Son.

การจัดการความรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ**กับการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี****กรณีศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก****Knowledge Management under Thai Qualifications Framework for Higher Education and****Business Statistics Studies of Undergraduate Students:****A Case Study at Southeast Bangkok College****นางสาวรวมพร ทองรัมย์**อาจารย์ประจำสำนักวิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก rp2004_t@hotmail.com**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการจัดการความรู้ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจโดยการใช้การจัดการความรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาสถิติธุรกิจ จำนวน 135 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ หรือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจอยู่ในระดับตั้งแต่ C ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 73.6 ปัจจัยการจัดการความรู้ของนักศึกษาที่เรียนวิชาสถิติธุรกิจ ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษากายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน ผลการประเมินการสอนของผู้สอนและความ

พึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้การจัดการความรู้ในรายวิชาสถิติธุรกิจอยู่ในระดับมาก รูปแบบการจัดการความรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกับการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คณะที่ศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ปัจจัยการจัดการความรู้ ได้แก่ ด้านการประเมินความรู้ทางสถิติธุรกิจ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญาที่ระดับนัยสำคัญ .01

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผลสัมฤทธิ์ สถิติธุรกิจ

ABSTRACT

The main purpose of this study was to investigate the relationships among the students' personal factors, their knowledge management behaviors, their achievement in Business Statistics, their opinions on the learning outcomes Thai Qualifications Framework for Higher Education and their satisfaction with the teaching and learning management of Business Statistics by means of knowledge management. The samples were 135 undergraduate students who enrolled in Business. They were selected by Simple Random Sampling Technique. The data for the study were analyzed by means of

percentages, means, standard deviations, and Chi-squared tests or correlation analyses for testing the associations among variables.

The findings can be summarized as follows: That is to say that the students' achievement in Business Statistics was C and above and was 73.6% of all. As for their knowledge management factors, their opinions on their learning outcomes under Thai Qualifications Framework for Higher Education in 5 aspects, instructors' teaching evaluation and the students' satisfaction with teaching and learning management by means of knowledge management in the course of Business Statistics were at a high level. Therefore, a model of knowledge management under Thai Qualifications Framework for Higher Education for undergraduate students learning a course of Business Statistics was formed. It was composed of 1) the students' personal factor, viz. their faculties at .05 level at Significance; 2) a knowledge management factor, viz. an evaluation on the knowledge of Business Statistics; and 3) Thai Qualifications Framework for Higher Education, viz. cognitive domain and intelligence skills at .01 level at Significance.

Keyword: Knowledge Management, Thai Qualifications Framework for Higher Education, Achievement, Business Statistics

บทนำ/Introduction

การจัดการศึกษามีวัตถุประสงค์มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งปัญญาจิตใจ และสังคมทั้งในระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และจัดกลทางสังคม พัฒนาคนให้มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบทั้ง ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม เคารพ รักษากฎเกณฑ์ของสังคม และให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกันกับนานาชาติ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา จึงได้ดำเนินการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ(Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HE) เพื่อเป็นการสร้างระบบและกลไกที่สร้างความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาว่า สามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้านคือด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทาง ปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (คณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2555: ออนไลน์) และเป็นแนวทางให้กับสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งได้ใช้ในการพัฒนา / ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิ สาขา/สาขาวิชานั้นๆหรือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ทั้งด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและด้าน สนับสนุนการสอน วิธีการสอนและการวัดผล จัดสิ่งแวดล้อม และจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยอย่าง เพียงพอ หรือสร้างเครือข่ายในการแบ่งปันทรัพยากรร่วมกันในการนำมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

ปัจจุบันระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีมีการพัฒนาและมีสภาพสังคมเศรษฐกิจการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงต้องพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและทันสมัย ส่งผลต่อการเรียนการสอนที่สถาบันการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มเติมศักยภาพให้กับนักเรียนนอกเหนือจากความสามารถที่มีอยู่เดิม วิธีการที่สามารถทำเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าวคือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) (วิจารณ์ พานิช. 2548: 3-4) ซึ่งเป็นการดำเนินการจัดการความรู้ในส่วนของ ความรู้ที่ชัดแจ้ง(Explicit Knowledge) และความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) และ สุณีภา ชินวุฒิ (2552: 23-26) ได้สังเคราะห์ จากแนวความคิดของนักวิชาการทางการศึกษาพบว่า การจัดการความรู้มีองค์ประกอบหลัก คือ 1. การแสวงหาความรู้ 2. การ สร้างความรู้ 3.การจัดเก็บและการค้นความรู้ และ 4. การถ่ายทอดความรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ นอกจากนี้ เกียรติศักดิ์

พันธุลำเจียก (2553: 4-5) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ในการสอนระดับบัณฑิตศึกษาผู้สังคมนพบว่าความรู้เกิดจากภายในและภายนอกบุคคล เชื่อมโยงไปสู่สังคมโดยความรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ชั้นคือ การกำหนดความรู้ การสืบค้นความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ว่าจะอยู่ภายในหรือภายนอกบุคคล การแลกเปลี่ยนความรู้ และการประเมินผลความรู้เพื่อให้ทราบว่าจัดการความรู้นั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับใด

ผู้วิจัยรับผิชอบสอนวิชาสถิติธุรกิจ จากประสบการณ์สอนพบว่านักศึกษาที่มีความเข้าใจวิชาด้านสถิติค่อนข้างลำบาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะหารูปแบบการเรียนการสอนที่เพิ่มการจัดการความรู้ให้เป็นระบบที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้นักศึกษา เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

5 ด้านทั้งนี้การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาเป็นสำคัญ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการหารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้และมีวิธีการคิดและการจัดเก็บความรู้ที่เรียนมาอย่างเป็นระบบ ค้นคว้าแสวงหาความรู้และแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้มีโอภาสใช้ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนสร้างประสบการณ์ใหม่อันเป็นประโยชน์ต่อไป

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

การวิจัยในเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของการจัดการความรู้ของมาร์ควอดต์ (2554: 246-247) ที่กล่าวถึงตัวแบบของการจัดการความรู้ที่ระบบย่อยของความรู้ครอบคลุมการเปลี่ยนผ่านความรู้ จากแหล่งความรู้ไปสู่การใช้ความรู้ และ พรธิคา วิเชียรปัญญา (2548: 43,55) ได้รวบรวมแนวคิดของการจัดการความรู้ของ มาร์ควอดต์ (Marquardt) แทรพ (Trapp)

คูซซา (Kuczaj) เทอบเบน และพรอบส์และคนอื่น (Probst & Others)

มีองค์ประกอบคือ การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation)

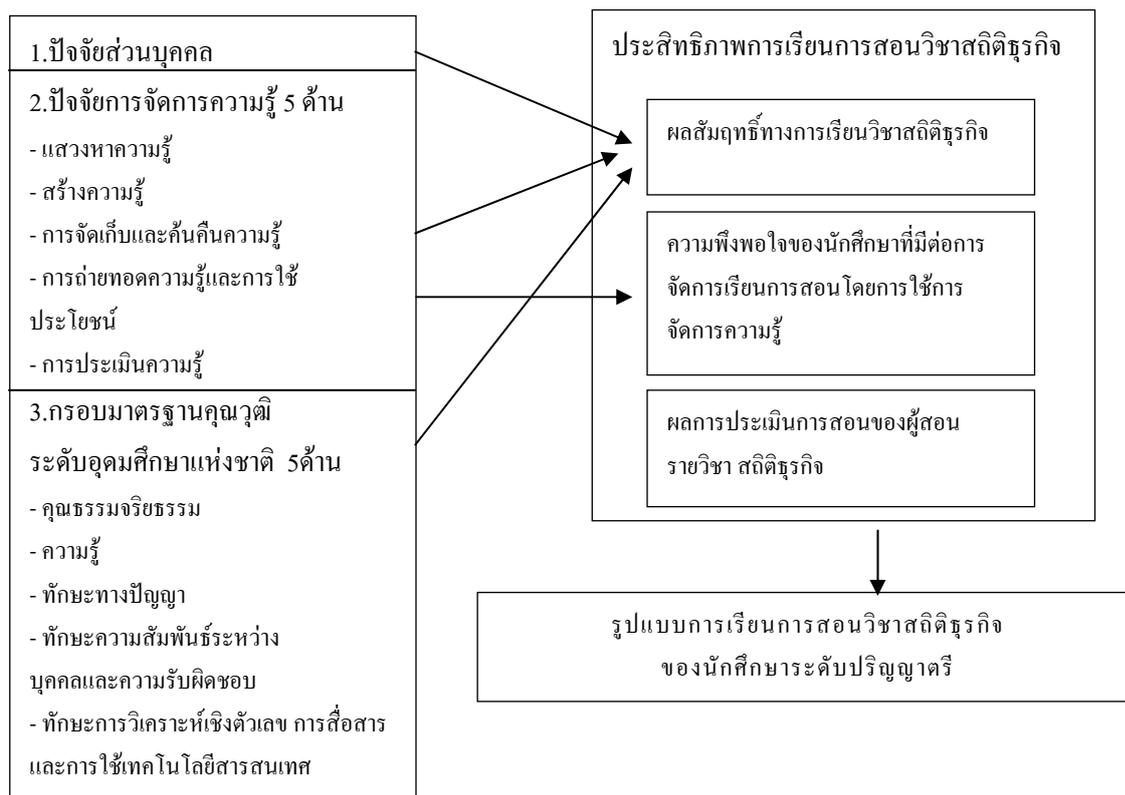
การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (Knowledge Storage and Retrieval) และ การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (Knowledge Transfer and Dissemination) วิจารณ์ พานิช (2555: ออนไลน์) การใช้การจัดการความรู้เพื่อเป็นเครื่องมือจัดการให้บรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการคือ การเรียนการสอน พัฒนาตนเอง นอกจากนี้

เกียรติศักดิ์ พันธุลำเจียก (2553: 4-5) ได้นำเสนอการจัดการความรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอนของการจัดการความรู้กลุ่มภายในและภายนอกบุคคลที่เชื่อมโยงสู่สังคม ประกอบด้วย 1) การกำหนดความรู้ (Knowledge Identification)

2) การสืบค้นความรู้ (Knowledge Capture) 3) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) 4) การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storing) 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) และ 6) การประเมินความรู้ (Knowledge Evaluation)

และใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดผลการเรียนรู้ 5 ด้าน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2553: 15) คือด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัย

ได้สังเคราะห์เป็นกรอบความคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบการวิจัยการจัดการความรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกับการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/Objectives

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการจัดการความรู้ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจโดยการใช้การจัดการความรู้ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
2. เพื่อหารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

สมมติฐานการวิจัย/Research Hypothesis

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการจัดการความรู้ ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ภายใต้ปัจจัยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาวินิจฉัยสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกที่มีต่อการเรียน โดยใช้การจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย/Methods

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัยเซารัสท์บางกอก ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ภาคการศึกษาที่ 1 / 2555

1.1 กลุ่มที่ 1 ประชากรเพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการความรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ปัจจัยการจัดการความรู้ของนักศึกษา ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจโดยการใช้การจัดการความรู้จำนวน 61 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการคำนวณขนาดตัวอย่าง กรณีทราบจำนวนประชากร (Yamane, 1967: 256) กำหนดให้ $\alpha = .05$ ค่า $e = 5\%$ และ นำทฤษฎี

ของ Chebyshev ประยุกต์ในการประมาณความแปรปรวนของประชากร (Kerlinger, 2000: 268 และ รวมพร

ทองรัมย์, 2553ก: 26) โดยใช้ทฤษฎีของ Chebyshev ที่ $r = 2.5$ และเลือกค่าของ X ที่มีความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ให้แทนด้วยระดับผลการเรียนวิชาสถิติธุรกิจต่ำสุด (D = 1) และ สูงสุด (A = 4) ดังนี้

$$\sigma^2 = \left(\frac{X_{\max} - X_{\min}}{2r} \right)^2 \left(\frac{X_{\max} - X_{\min}}{5} \right)^2 = \left(\frac{4-1}{5} \right)^2 = 0.36 \text{ จะได้}$$

$$n_0 = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 \sigma^2}{Ne^2 + Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2} = \frac{61(1.96)^2 (0.36)}{61(0.05)^2 + (1.96)^2 (0.36)} = \frac{84.36}{1.53} \approx 55$$

ดังนั้นจำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 1 เท่ากับ 55 คน

1.2 กลุ่มที่ 2 ประชากรเพื่อการประเมินการสอนของผู้สอนระบบออนไลน์ (วิทยาลัยเซารัสท์-บางกอก, 2555: ออนไลน์) จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 2 เท่ากับ 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม 6 ตอนคือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 พฤติกรรมจัดการความรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ โดยเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 3 ปัจจัยการจัดการความรู้ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน

ตอนที่ 5 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจ ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) (Likert, 1932:1-55) ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open end) แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ภาคสมทบ จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) (Cronbach, 1970: 161) มีค่าเท่ากับ 0.942 จากนั้นจึงนำไปใช้ในการทำวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล และ ตอนที่ 2 พฤติกรรมจัดการความรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) ตอนที่ 3 ปัจจัยการจัดการความรู้ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน และ ตอนที่ 5 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ

การจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจโดยการใช้การจัดการความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดยการทดสอบไคสแควร์ หรือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ โดยจะใช้เกณฑ์ของโคเฮน (นิตริศิริปิยะพินิตสิทธิ์. 2556: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Cohen. 1988. Statistics Power Analysis for the Behavioral Science) เพื่ออธิบายความหมายของความสัมพันธ์นี้ ต่ำกว่า.29 หมายถึง มีความสัมพันธ์น้อย .30 -.49 มีความสัมพันธ์ปานกลาง และตั้งแต่ .50 ขึ้นไปมีความสัมพันธ์มาก

ผลการวิจัย/Results

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคิดเป็นร้อยละ 76.4 มีผลการเรียนวิชาสถิติเบื้องต้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับ C เมื่อเรียนวิชาสถิติธุรกิจแล้วได้ทบทวนบทเรียนโดยเฉลี่ย 1 ครั้งในหนึ่งสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 52.7 สำหรับช่วงก่อนสอบ(กลางภาคหรือปลายภาค)1 เดือน มีเวลาทบทวนบทเรียนโดยเฉลี่ย 2 ครั้งในหนึ่งสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 49.1 จำนวนครั้งที่เข้าเรียนมากที่สุดคือ 12- 14 ครั้ง คิดเป็น

ร้อยละ 47.3 จำนวนครั้งที่ส่งงานตามที่ได้รับมอบหมายมากที่สุดคือ 6-7 ครั้ง(ตลอดภาคจำนวน 8 ครั้ง) คิดเป็นร้อยละ 47.3 ความบ่อยครั้งในการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้โดยเฉลี่ยในหนึ่งสัปดาห์ 1 ครั้งในหนึ่งสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 36.4 และมีโอกาสในการใช้ความรู้ด้านสถิติมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70.9 โดยใช้ทำรายงานคิดเป็น

ร้อยละ 36.8 ทำโครงการคิดเป็นร้อยละ 42.1 ทำงานวิจัยคิดเป็นร้อยละ 18.4 และช่วยกิจการครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 28.9 เมื่อการเรียนเสร็จสิ้นลงผลการเรียนวิชาสถิติธุรกิจอยู่ในระดับ D มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.8 รองลงมาคือระดับ C คิดเป็นร้อยละ 20 และระดับ B คิดเป็นร้อยละ 16.4 ตามลำดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจอยู่ในระดับตั้งแต่ C ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 73.6 และผลการประเมินการสอนวิชาสถิติธุรกิจของผู้สอนอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยการจัดการความรู้ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจ มีพฤติกรรมการจัดการความรู้ในระดับมาก ซึ่งการจัดการความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านได้แก่ 1) ด้านการแสวงหาความรู้ คือ เมื่อสงสัยจะสอบถามอาจารย์หรือเพื่อน มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .861 2) ด้านการสร้างความรู้ทางสถิติธุรกิจ คือ ขอมรับความรู้ใหม่ที่เข้าใจง่ายและดีกว่าเดิมมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .658 3) ด้านการจัดเก็บและค้นคืนความรู้ทางสถิติธุรกิจคือ เก็บรวบรวมความรู้ในรูปแบบเป็นลายลักษณ์อักษรมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .832 4) ด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ทางสถิติธุรกิจกรณีด้านการถ่ายทอดความรู้ทางสถิติธุรกิจ คือ ขอมรับฟังแนวความคิด ความคิดเห็นและการกระทำของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .621 และกรณีด้านการใช้ประโยชน์ทางสถิติธุรกิจ คือ ใช้ความรู้จากวิชาสถิติเบื้องต้นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนครั้งนี้มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .771 5) ด้านการประเมินความรู้ทางสถิติธุรกิจ คือ มีความรู้ทางสถิติเพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .917

ปัจจัยความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสถิติธุรกิจภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านได้แก่

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรมคือ มีสัมมาคารวะ เคารพอาจารย์หรือผู้อาวุโสกว่า สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .712

2) ด้านความรู้คือ จดบันทึก ข้อมูลความรู้และใช้สำหรับทบทวนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(s.d.) เท่ากับ .827 3) ด้านทักษะทางปัญญาคือ ส่งเสริมและพยายามคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อน เมื่อไม่ได้แล้วจึงถามเพื่อน

หรืออาจารย์มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .726 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลและความรับผิดชอบ คือ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .712 5) **ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** คือ มีความสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีประกอบการเรียนหรือการสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียนได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 3.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .769

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจ โดยการใช้การจัดการความรู้ อยู่ในระดับ มาก สำหรับค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก มีดังนี้ ผู้สอนฝึกฝนให้ทำงานช่วยเหลือกันเป็นกลุ่มมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .663 รองลงมาคือ ผู้สอนนำแนวคิด เทคโนโลยี และวิธีการแนวทางใหม่ๆ ประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .737 เกณฑ์การประเมินผลการเรียน มีความชัดเจนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .631 สื่อการสอนช่วยให้เข้าใจบทเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .650 และ ระยะเวลาสอนในแต่ละเนื้อหา มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .737 ผู้สอนฝึกฝนให้นักศึกษาทำทักษะการสร้างความรู้ด้านสถิติธุรกิจ เช่น รู้จักเลือกใช้ข้อมูลมาใช้ในการเรียน ทำงาน หรือทำกิจกรรมทางธุรกิจมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เท่ากับ .712

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ (grade_af) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล คือ คณะที่ศึกษา (faculty) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และปัจจัยการจัดการความรู้ด้านการประเมินความรู้ด้านสถิติธุรกิจ (beh5) มีความสัมพันธ์มากในทิศทางบวก ($R = .509$) ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ (grade_af) มีความสัมพันธ์ปานกลางในทิศทางบวก ($R = .462$) กับ หัวข้อการทดสอบเพื่อวัดผลต่างๆสามารถทำคะแนนผ่านได้ด้วยตนเอง (beh5_4) มากที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ (grade_af) มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติด้านความรู้ (com2) และด้านทักษะทางปัญญา (com3) โดยที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ (grade_af)

มีความสัมพันธ์ปานกลางในทิศทางบวก ($R = .385$) กับด้านความรู้ (com2) ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีหัวข้อความรู้ในเนื้อหาวิชาสถิติที่พัฒนาเพิ่มมากขึ้น (com2_4) มีความสัมพันธ์ปานกลางในทิศทางบวก ($R = .450$) มากที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และ ด้านทักษะทางปัญญา (com3) มีความสัมพันธ์ปานกลางในทิศทางบวก ($R = .317$) ที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยมีหัวข้อการฝึกทำกรบ้านหรือชิ้นงานที่อาจารย์มอบหมายด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความเข้าใจและประยุกต์ได้อย่างแม่นยำ (com3_4) มีความสัมพันธ์ปานกลางในทิศทางบวก ($R = .362$) มากที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และ มีความสามารถเลือกเครื่องมือทางสถิติธุรกิจเพื่อแก้ปัญหาได้ถูกต้องมากขึ้น (com3_3) มีความสัมพันธ์ปานกลางในทิศทางบวก ($R = .317$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจ พบว่า นักศึกษาต้องมีสมาธิในการเรียน และมีคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ต่อการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 17.5 ต้องแบ่งปันความรู้ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความสามารถน้อยกว่า สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และต้องเรียนรู้เพื่อการทำงานเป็นทีม คิดเป็นร้อยละ 19.8 นักศึกษาต้องหมั่นค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการเรียนรู้ และนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนวิชาที่เรียนหรือวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 29.0 ฝึกคิดวิเคราะห์อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา คิดเป็นร้อยละ 17.5

สรุปและอภิปรายผล/Conclusios and Discussion

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ คือ คณะที่ศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสำคัญเนื่องจากพฤติกรรมกรเรียนและพื้นฐานทางการคิด การ

วิเคราะห์ ของนักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างกันย่อมมีพฤติกรรม คุณลักษณะ ความสนใจในการเรียนและมีพื้นฐานทางการคำนวณและการคิดอย่างเป็นเหตุผลมีความต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวมพร ทองรัมย์(2553ช. บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของนักศึกษาและงานวิจัยของ ปรีชา อนุพงษ์องอาจ(2552: 42) ที่ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ 1 ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน คือปัจจัยด้านตัวนักศึกษา และสภาพทั่วไปของนักศึกษา ซึ่งแสดงออกทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ความสนใจในการเรียนจึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนจึงขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ นิสัยพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษา ลักษณะพฤติกรรมของนักศึกษาในคณะที่ศึกษาที่มีความสนใจ ตั้งใจเรียน จะส่งผลทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผล

นอกจากนี้ปัจจัยการจัดการความรู้ ในด้านการประเมินความรู้ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กรณีศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก เพื่อให้การประเมินความรู้ในการเรียนมีประสิทธิภาพเกิดจากการใส่ใจในการเรียนรู้ของนักศึกษา และนโยบายการสนับสนุนทรัพยากรของสถาบัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ โกวิท วัชรินทรางกูรและคนอื่นๆ (2554: 7-11) ที่ทำการศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนที่ทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาทักษะความสามารถของตนเอง เพื่อใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิผล และ จิราพรธม ทองมาก (2555: ออนไลน์) ที่ศึกษาความคาดหวังและความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อังกฤษกฤษฎาคมวศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ พบว่าการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เสริมให้มีการปฏิบัติและสามารถรู้และเห็นผลได้จริง ที่ประเมินความสามารถได้ จะสร้างความน่าสนใจในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น กล่าวแสดงออก ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์; และคนอื่นๆ (2554: 131-132) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตระดับอุดมศึกษา พบว่า ทำให้นักศึกษาได้ฝึกคิด กล่าวคิดกล่าวแสดงออก มีความรู้สึกลอยากเรียนทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ดีขึ้นหากตัวนักศึกษาและสถาบันกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาความรู้ ย่อมทำให้เกิดผลดีต่อการประเมินความรู้ของนักศึกษาอีกด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเกิดจากนักศึกษามีความสนใจ ใฝ่รู้ในการเรียน กล่าวคิด กล่าวแสดงออก มีความสนใจต้องการที่จะเรียนรู้ และค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อต้องการทราบว่าจะเรียนที่เรียนไปแล้วนั้นจะก่อให้เกิดผลอย่างไร ทำให้การประเมินผลการเรียนรู้เกิดประสิทธิผล นอกจากนี้ต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากรและนโยบายจากสถาบัน สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้การจัดการความรู้อีกด้วย

ความคิดเห็นต่อผลการเรียนรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กรณีศึกษาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก เนื่องจากผลการเรียนรู้ที่เกิดจากวิธีการเรียนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ (ค้นคว้า ทำงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ฯลฯ) สามารถทำให้นักศึกษาวิเคราะห์แก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากวิชาสถิติธุรกิจต้องใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีลำดับขั้นตอนอย่างเป็นเหตุเป็นผล และนักศึกษาต้องมีพื้นฐานความรู้ในวิชาสถิติเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมใจ เจียรพะงษ์; และคนอื่นๆ (2555: ออนไลน์) ที่ทำการศึกษาผลการเรียนรู้อของนักศึกษาพยาบาลด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญาศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ผู้สอนมีวิธีเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเกณฑ์ที่สูงขึ้น นอกจากนี้ พิรียากร คล้ายเพชร; และคนอื่นๆ (2555: ออนไลน์) ได้ศึกษา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HED) และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในรายวิชาการศึกษาอิสระ พบว่า

หากส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะทางปัญญา ทำงานกลุ่ม สร้างนวัตกรรมแก้ปัญหา วิเคราะห์ ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่ดีขึ้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษานั้น ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา มีความสัมพันธ์ที่จะสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ เนื่องจาก การสร้างความรู้ จะทำให้เกิดแนวความคิด รู้จักวิธีแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน โดยต้องทำการวิเคราะห์ด้วยการใช้หลักเหตุและผลประกอบ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างพัฒนาทักษะทางปัญญา ในขณะที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ อีก 3 ด้านที่เหลืออาจจะมีโอกาสที่เป็นส่วนเสริมที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถทำให้ทำงานได้อย่างสะดวกรวดเร็ว รวมถึงทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ เป็นอย่างดี

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจโดยการใช้การจัดการความรู้ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก ที่มีต่อการเรียนโดยการใช้การจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับมาก โดยการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วม ทำกิจกรรมที่เรียนรู้เสริมการปฏิบัติจริง ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจมากขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ จิราพรหม ทองมาก (2555: ออนไลน์) ที่พบว่าการเรียนการสอนที่จัดตามสภาพการจัดการเรียนรู้ มีกิจกรรมให้นักศึกษาได้ทำตามความสามารถและประสบการณ์ จะช่วยทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียน เกิดความสนใจการเรียน มีทัศนคติที่ดีในเชิงบวกต่อการเรียนในวิชานั้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การจัดการเรียนหรือจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามความต้องการ ประสบการณ์ของนักศึกษา มีการฝึกปฏิบัติจริงทำให้มีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น ทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผลประเมินการสอนของผู้สอนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาสถิติธุรกิจที่สอนเป็นไปตามที่ต้องการ นอกจากนี้ยังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสถิติธุรกิจอยู่ในระดับที่น่าพอใจ กล่าวคือ นักศึกษามีผลการเรียนตั้งแต่ C=2.00 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 73.6 (มากกว่าร้อยละ 60ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้) ถ้าหากผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ฝึกฝนจนชำนาญเป็นพฤติกรรมที่ติดตัวของนักศึกษา มีความสนใจและเอาใจใส่อย่างเต็มที่ จะส่งผลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอกจากการวิจัยครั้งนี้จึงประกอบด้วย คณะที่ศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ความสามารถจัดการความรู้ในด้านการประเมินความรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ด้านความรู้ และทักษะทางปัญญาซึ่งเป็นองค์ประกอบในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญ .01 จะส่งผลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ ความพึงพอใจและการประเมินผลของนักศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงรูปแบบที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กับการเรียนวิชาสถิติธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก โดยต้องคำนึงถึงกลุ่มนักศึกษาที่เรียนโดยพิจารณาจากพฤติกรรมของนักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างๆ หากมีความคล้ายคลึงกันจะทำให้การจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมให้สอดคล้องตามกลุ่มผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการประเมินความรู้ด้านสถิติธุรกิจหากมีความชัดเจนและแจ้งเกณฑ์ต่างๆ ให้นักศึกษาได้ทราบ ทำให้นักเรียนเกิดการเตรียมตัวพร้อมต่อการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้มีความตั้งใจเรียนอันจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสถิติธุรกิจ รวมไปถึงการสร้างกลยุทธ์ในการเรียนที่จะช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านการเรียนรู้ และพัฒนาด้านทักษะทางปัญญาของนักศึกษาผู้สอนควรปรับรูปแบบการสอนโดยแทรกกิจกรรมเสริม ประยุกต์เชื่อมโยงโดยใช้องค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติให้ครบทั้ง 5 ด้านอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนบูรณาการวิชาที่ต้องใช้ความรู้ทางสถิติไปใช้ต่อเนื่อง และในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนในรอบเวลาเรียนที่ต่างกัน เช่น ภาคสมทบ ภาคพิเศษ (วันเสาร์-อาทิตย์) เพื่อศึกษาว่าอายุ การมีงานทำแบบประจำ ทำให้รูปแบบการสอนเพื่อ

พัฒนาการเรียนวิชาสถิติธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร หรือศึกษาในกลุ่มของสถาบันการศึกษาเอกชนในเครือข่าย ที่เรียนรายวิชาสถิติธุรกิจตาม มคอ.3 ร่วมกัน เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะความรู้ความสามารถ เทียบเท่ากันในทุกสถาบัน

เอกสารอ้างอิง/References

เกียรติศักดิ์ พันธุ์คำเจียก. 2553. รูปแบบการจัดการความรู้ในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสู่สังคม.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

โกวิท วัชรินทรางกูร; และคนอื่นๆ. 2554. “การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ”.

วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 7, 2:1-14.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2555. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒. สืบค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2555,

จาก http://acad.tni.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=61&Itemid=81

จิรพรรณ ทองมาก. 2555. ความคาดหวังและความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2555, จาก

http://www.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ฉัตรศิริปิยะพินิตสิทธิ์. 2556. การแปลความหมายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสัมประสิทธิ์การอธิบาย.

สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2556, จาก <http://www.watpon.com/Elearning/stat23.htm>

ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์; และคนอื่นๆ. 2554. “การพัฒนาระบบการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนบน

เครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนิสิตระดับอุดมศึกษา”.วารสาร

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9, 1:126-132.

ปรีชา อนุพงษ์ออาจ. 2552, กรกฎาคม- ธันวาคม. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา

ฟิสิกส์ 1 ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1”. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน,

3, 2: 35-43.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. 2548. การจัดการความรู้:พื้นฐานและการประยุกต์.กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

พิริยการ คล้ายเพชร; และคนอื่นๆ. 2555. ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐาน

คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ(TQF: HED) และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

แบบโครงการในรายวิชาการศึกษาอิสระ. สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2555, จาก

http://www.thailis.or.th/tdc/search_result.php

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2553. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF).เอกสารประกอบการ

การบรรยาย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

มาร์ควอดด์, ไมเคิล. 2554. การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. แปลโดย Dipl-Ingและบดินทร์ วิจารณ์.

พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.

รวมพร ทองรัมย์. 2553ก, กรกฎาคม – ธันวาคม. วิธีกำหนดขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในงานวิจัยและ

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีของ Chebyshevเพื่อกำหนดค่าความแปรปรวนของประชากร.

วารสารวิชาการคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 11, 2: 16-28.

รวมพร ทองรัมย์. 2553ข. การพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ทางด้านสถิติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพฯ:วิทยาลัยเซารัสที่บางกอก.

วิจารณ์ พานิช. 2548. **การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ**.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ตลาดาพับลิเคชั่น.

2555. **การจัดการความรู้**. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2555, จาก

<http://www.gotoknow.org/blogs/posts/147167>

วิทยาลัยเซารัสที่บางกอก. 2555. ผลการประเมินการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา. สืบค้นเมื่อ

1 ธันวาคม 2555, จาก http://reg.southeast.ac.th/registrar/evaluateResult_detail.

สมใจ เจียรพงษ์; และคนอื่นๆ. 2555. **ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลด้วยการจัดการเรียนรู้**

แนวคิดปญญาศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ(TQF) ใน

รายวิชา สม.1102 ทักษะชีวิต ปีการศึกษา 2555.สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2555, จาก

http://www.thailis.or.th/tdc/search_result.php

สุนิภา ชินวุฒิ. 2552. “การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะกระบวนการพยาบาลโดยใช้การจัดการ

เรียนรู้”.ปริญญาานิพนธ์คุษภีบัณฑิต ภาควิชาการอุดมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ.

Cronbach, L. J. 1970. **Essentials of Psychological Testing**. New York: Happer and Row.

Kerlinger, Fred N.; & Lee, Howard S. 2000.**Foundations of Behavioral Research**.4th ed. United States

of America: Harcourt, Inc.

Likert, R.A. 1932, May. “Technique for the Measurement of Attitudes”.**Arch Psychological**, 25, 140: 1-55.

Yamane, Taro. 1967.**Statistics : an introductory analysis**. 2nd ed. New York:Harper.

คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชี

พึงประสงค์ในเขตกรุงเทพมหานคร

Features of the Bachelor of Accountancy which Employers and those responsible bookkeeping

desirable in Bangkok

นายมิตร ทองกาบ

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Star_saimai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การจัดทำบัญชี เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะทำให้กิจการทราบผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงิน และความมั่นคงของธุรกิจ โดยการจัดทำบัญชียุคใหม่ จะบันทึกรายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจการ พนักงานบัญชีจึงมีบทบาท และมีความสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะในสภาวะการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบัน ฉะนั้นพนักงานบัญชีต้องมีคุณสมบัติ และคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี คือเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ ซื่อสัตย์ ละเอียด มีความรู้ความสามารถทางการบัญชี สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ข้อมูลทางการบัญชีที่ดีนั้นจะต้องทันต่อเวลา มีความถูกต้องของข้อมูลและเชื่อถือได้ จากข้อมูลดังกล่าว จึงเป็นมูลเหตุและแรงจูงใจให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพให้เป็นที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการหรือผู้บริหารของกิจการค้าต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่บัณฑิตสาขาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้ไปทำงานอยู่ จำนวน 110 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยวิธี t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความหมายแตกต่างกัน โดยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($X=4.02, S.D.=0.65$) เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($X=4.38, S.D.=0.64$)

2. ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพมากที่สุด รูปแบบกิจการของธุรกิจที่แตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญของความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ส่วนยอดขายของธุรกิจที่แตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญของความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ในปัจจัย

ด้านคุณสมบัติ ด้านความรู้ ความสามารถทางการบัญชี คุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะบัณฑิตสาขาการบัญชี นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์

ABSTRACT

Accounting is a tool for business running which provide business owner the performance, financial status and business stability. In accounting, any list occurred during business running will be recorded, so accountant plays important role and they are important in organization, especially in the recent business competition environment. Therefore, accountant must have qualification and characteristic of accounting person. That means they must be careful, royal, neat and have more knowledge in accounting. Also, they should be able to use information technology, have morality, and ethnic in their occupation. The good accounting information must be correct and reliable. According to such information, it led and inspired the researcher to study the nature of pundit of Accounting Major desired by employer and accounting responder in Bangkok in order to be the basic data and being the guideline to develop accouter to be desirable by company or business owner. In this research, the sample group is 110 business owners or managing managers in Bangkok that pundit of Accounting Major of North Bangkok University worked for. The tool used in this research is choice. Statistic used for analysis is frequency, percentage, standard deviations and t-test for one-way analysis and test with LSD system.

The research result was found that:

1. Nature of pundit of Accounting major desired by business owners or companies in Bangkok of the sample group had high level ($X = 4.02$, $S.D. = 0.65$). when considering each area, it found that the sample group placed importance on occupational ethics was high ($X = 4.38$, $S.D. = 0.64$)

2. In overall sample group, they placed most importance on Nature of pundit of Accounting Major desired in Bangkok. Different business placed importance on Nature of pundit of Accounting Major desired in Bangkok not differently. The sale of different business placed important on personality of pundit in Accounting major required in Bangkok differently in term of qualification, knowledge, accounting ability, morality and different career ethnic.

KEYWORDS: Feature, Accounting Graduates, Employers and those Responsible for the account.

บทนำ

วิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2553 ส่งผลกระทบต่อการค้าต่าง ๆ อย่างมากมาย กิจการต่าง ๆ จำต้องแสวงหาวิธีปรับเปลี่ยน เพื่อที่จะฟื้นตัวจากวิกฤตดังกล่าว ตลอดจนสามารถที่จะเติบโตได้ดีในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการลดขนาดของธุรกิจ การแสวงหาพันธมิตรจากต่างชาติ ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ผู้ที่มีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและรวดเร็ว จะเป็นผู้ที่มีความได้เปรียบมากกว่าคู่แข่งอื่น เจ้าของหรือผู้บริหารของกิจการค้าต่าง ๆ จำต้องใช้ข้อมูลทั้ง

ด้านการเงินและไม่ใช้การเงินในการตัดสินใจ รวมทั้งผู้ใช้อื่น ๆ เช่น ผู้ลงทุน ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้า ลูกค้า รัฐบาล เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ดีนั้นจะต้องทันต่อเวลาที่มีความถูกต้องของข้อมูล และเชื่อถือได้ ซึ่งการทำบัญชีนั้นเป็นกระบวนการในการจัดทำและให้ข้อมูลทางการเงิน นักบัญชีซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานด้านบัญชีถือเป็นส่วนสำคัญที่จะให้ข้อมูลทางการเงินที่ดีที่สุดกับผู้ใช้ข้อมูลดังกล่าว ในการจัดทำบัญชีและผู้ที่ทำบัญชี ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของผู้ทำบัญชี โดยกำหนดคุณสมบัติทางการศึกษาสำหรับนักบัญชีที่จัดทำบัญชีให้สอดคล้องกับขนาดของธุรกิจ รวมทั้งบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนหรือการไม่ปฏิบัติตาม นอกจากคุณสมบัติพื้นฐานแล้ว นักบัญชีจำเป็นต้องมีคุณสมบัติด้านอื่น ๆ อีกเช่น คุณสมบัติด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณในวิชาชีพ

เขตกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงแห่งราชอาณาจักรไทย พื้นที่เมืองกว้างสุดและเป็นเมืองหลักที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศไทย รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่งการเงินการธนาคารพาณิชย์การสื่อสาร และความเจริญก้าวหน้าด้านอื่น ๆ ของประเทศไทย และถือเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางที่มีสถานประกอบการเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลเบื้องต้นของสำนักงานธุรกิจการค้า เขตกรุงเทพมหานครพบว่าเขตกรุงเทพมหานครมีสถานประกอบการประมาณ 265,038 แห่ง โดยแบ่งเป็นบริษัทมหาชน 658 แห่ง ห้างหุ้นส่วนจำกัด 87,740 แห่ง บริษัทจำกัด 173,313 แห่ง และห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล 3,327 แห่ง (สำนักบริการข้อมูลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า : ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2553) จะเห็นได้ว่าเขตกรุงเทพมหานครมีสถานประกอบการที่จำเป็นต้องจัดทำบัญชีเป็นจำนวนมาก

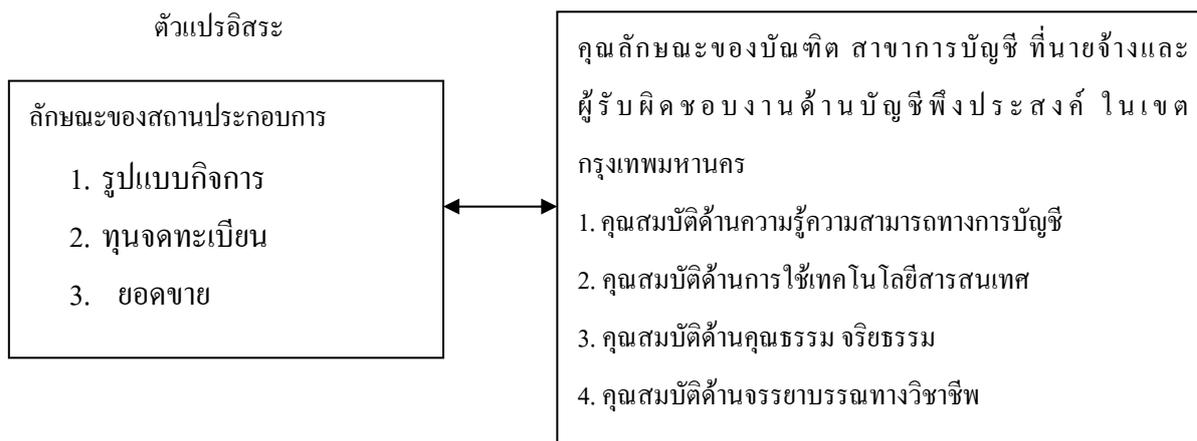
จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุและแรงจูงใจให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้เป็นที่พึงประสงค์ของเจ้าของสถานประกอบการหรือผู้บริหารของกิจการค้าต่าง ๆ

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน สาขาการบัญชี ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและนายจ้างในสถานการณ์ปัจจุบัน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ดำเนินการศึกษาวิจัยต้องการทดสอบว่ารูปแบบกิจการของธุรกิจ ทุนจดทะเบียน และยอดขายเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชีที่พึงประสงค์โดยมีสมมติฐานดังต่อไปนี้

- 1.รูปแบบกิจการของธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
- 2.ทุนจดทะเบียนของธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
- 3.ยอดขายของธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรูปแบบกิจการของธุรกิจ ทุนจดทะเบียนและยอดขาย
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณสมบัติของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของกิจการในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรูปแบบกิจการของธุรกิจ ทุนจดทะเบียนและยอดขาย
5. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความคาดหวังของสถานประกอบการที่มีต่อบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาถึงคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการศึกษาค้นคว้าและดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าของสถานประกอบการหรือผู้บริหารกิจการค้าต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ เจ้าของสถานประกอบการหรือผู้บริหารกิจการค้าต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่บัณฑิต สาขาการบัญชีของทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้ไปทำงานอยู่ จำนวน 217 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานประกอบการที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 110 แห่ง (ข้อมูล : แบบสำรวจการมีงานทำ ณ วันที่ 3 เมษายน 2554)

จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 104 ตัวอย่าง แต่เนื่องจากการเก็บแบบสอบถามบางตัวอย่างอาจเกิดการไม่สมบูรณ์ จึงได้สำรองเพื่อไว้ 5% เท่ากับ 6 ตัวอย่าง รวมเป็นขนาดตัวอย่างทั้งหมด 110 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ต้องการ โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปขององค์กร คำถามจำนวน 2 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทของสินค้าหรือบริการของกิจการ และขนาดของกิจการ ได้แก่ ยอดขายและทุนจดทะเบียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ลักษณะการตอบจะเป็นการให้น้ำหนักความสำคัญจากมากไปหาน้อย

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด โดยใช้คำพูดของตัวเองเป็นคำถามแบบไม่มีโครงร่าง และเป็นคำถามซึ่งไม่มีการวางแผนหรือจัดแนวคำตอบไว้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจในรายละเอียดในด้านเนื้อหา เพื่อที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารซึ่งส่วนหนึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ชุด

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970. อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2550)

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กรอกแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปขององค์กร เพื่อแสดงถึงลักษณะของข้อมูล

2.การหาค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ในคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่ นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

3.การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลทั่วไปขององค์กร ในตอนที่ 2 และ คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการลงข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้พิจารณาใช้ตามความเหมาะสมของการจัดข้อมูลในระดับต่าง ๆ โดย แบ่งสถิติที่ใช้มี 2 ลักษณะ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการอธิบายและแสดงค่าของข้อมูลที่เป็นจำนวนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. สถิติเชิงอนุมาน เป็นสถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรตลอดจนการพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยในระดับนัยที่สำคัญที่ 0.05 เป็นเบื้องต้น สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าการแจกแจงความถี่ t-test ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความแปรปรวน (ANOVA) ในการวิเคราะห์สมมติฐาน

2.1 ค่าแจกแจงที่ t-test

2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 110 คนจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 63 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.3 และเพศหญิง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีอายุระหว่าง 25 – 35 ปี ร้อยละ 59.1 รองลงมาอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ร้อยละ 31.8 อายุระหว่าง 46 – 55 ปี ร้อยละ 3.6 อายุน้อยกว่า 25 ปี ร้อยละ 3.6 อายุมากกว่า 25 ปี ร้อยละ 3.6 และอายุ 56 ปีขึ้นไป ร้อยละ 1.9

การศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่ามีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53.6 รองลงมาการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 31.8 การศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 12.7 การศึกษาระดับปริญญาเอกร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เป็นหัวหน้าฝ่ายบัญชี ร้อยละ 52.7 รองลงมาเป็นเจ้าของกิจการ ร้อยละ 35.5 เป็นหัวหน้างานร้อยละ 6.4 และเป็นผู้บริหาร ร้อยละ 5.4 ตามลำดับ ประสบการณ์ในการทำงานพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมี ประสบการณ์ทำงาน 3-5 ปี ร้อยละ 43.6 รองลงมา 6-10 ปี ร้อยละ 34.6 น้อยกว่า 3 ปี ร้อยละ 13.6 และมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 8.2 ตามลำดับ

จำแนกตามรูปแบบกิจการของธุรกิจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้าอุปโภค-บริโภค ร้อย ละ 26.4 รองลงมา ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 20.0 ธุรกิจภัตตาคารและโรงแรม ร้อยละ 15.5 ธุรกิจการก่อสร้าง ร้อยละ

12.7 ธุรกิจบริการการเงินการประกันภัย ร้อยละ 12.7 ธุรกิจการผลิต (อุตสาหกรรม) ร้อยละ 7.3 ธุรกิจการไฟฟ้า, ก๊าซและการประปา ร้อยละ 2.7 ธุรกิจบริการชุมชน บริการสังคมและบริการส่วนบุคคล ร้อยละ 1.8 ธุรกิจขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

จำแนกตามขนาดของกิจการ โดยวัดจากยอดขายต่อเดือนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามของธุรกิจที่มียอดขายระหว่าง 6-9 ล้านบาท ร้อยละ 50.0 มียอดขายน้อยกว่า 5 ล้านบาท ร้อยละ 40.9 มียอดขายระหว่าง 1-5 ล้านบาท ร้อยละ 5.5 มียอดขายระหว่าง 6-10 ล้านบาท ร้อยละ 1.8 มียอดขายมากกว่า 10 ล้านบาท ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

จำแนกตามขนาดของกิจการ โดยวัดจากทุนจดทะเบียนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามของธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 5 ล้านบาท ร้อยละ 51.8 ทุนจดทะเบียนระหว่าง 6-9 ล้านบาท ร้อยละ 35.5 ทุนจดทะเบียนมากกว่า 10 ล้านบาท ร้อยละ 4.5 ทุนจดทะเบียนระหว่าง 1-5 ล้านบาท ร้อยละ 4.5 ทุนจดทะเบียนระหว่าง 6-10 ล้านบาท ร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างในด้านความรู้และความสามารถทางการบัญชี

คุณลักษณะด้านความรู้และความสามารถทางการบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. มีความรู้ความสามารถด้านภาษีอากร	3.63	0.66	ปานกลาง
2. มีความรู้ความสามารถด้านการตรวจสอบ	3.75	0.68	มาก
3. มีความรู้ความสามารถด้านระบบบัญชี	3.56	0.64	ปานกลาง
4. มีความรู้ความสามารถด้านมาตรฐานการบัญชี	3.71	0.63	มาก
5. มีความรู้ความสามารถด้านบัญชีบริหาร	3.64	0.65	ปานกลาง
รวม	3.66	0.65	ปานกลาง

ตามคุณลักษณะด้านความรู้และความสามารถทางการบัญชี จากตาราง 1 พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างในด้านความรู้และความสามารถทางการบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ความรู้ความสามารถด้านการตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 รองลงมาได้แก่ความรู้ความสามารถด้านมาตรฐานการบัญชีให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และมีความรู้ความสามารถด้านบัญชีบริหาร ให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญต่ำสุด ได้แก่ มีความรู้ความสามารถด้านระบบบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. สามารถใช้งานอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานได้	3.85	0.62	มาก
2. สามารถใช้โปรแกรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตได้	3.90	0.61	มาก
3. สามารถใช้โปรแกรมเกี่ยวกับการพิมพ์งานได้	3.91	0.67	มาก
4. สามารถใช้โปรแกรมเกี่ยวกับฐานข้อมูลได้	3.37	0.59	ปานกลาง
5. สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีได้	3.35	0.63	ปานกลาง
รวม	3.68	0.62	มาก

ตามคุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากตาราง 2 พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความสามารถใช้โปรแกรมเกี่ยวกับการพิมพ์งานได้ มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 รองลงมาได้แก่ ความสามารถโปรแกรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตได้ ให้มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญต่ำสุด ได้แก่ ความสามารถโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีได้ อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างในด้านคุณธรรม จริยธรรม

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. มีคุณธรรมและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	4.41	0.62	มากที่สุด
2. มีเหตุผลในการเลือกและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง	4.47	0.63	มากที่สุด
3. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.42	0.63	มากที่สุด
4. ปฏิบัติตามข้อตกลงขององค์กร	4.37	0.69	มากที่สุด
5. ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม	4.17	0.78	มากที่สุด
รวม	4.37	0.67	มากที่สุด

ตามคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม จากตาราง 3 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความมีเหตุผลในการเลือกและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

4.47 รองลงมาได้แก่ ความมีความซื่อสัตย์สุจริต ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญต่ำสุด ได้แก่ ด้านปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างในด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ

คุณลักษณะด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริงที่ค้นพบ	4.28	0.58	มาก
2. ไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากการทำงาน	4.25	0.64	มาก
3. ไม่เปิดเผยความลับของลูกค้า	4.30	0.66	มาก
4. ไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	4.41	0.68	มากที่สุด
5. ไม่กระทำการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ	4.65	0.63	มากที่สุด
รวม	4.38	0.64	มาก

ตามคุณลักษณะด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ จากตาราง 4 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านจรรยาบรรณวิชาชีพของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การไม่กระทำการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 รองลงมาได้แก่ การไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญต่ำสุด ได้แก่ ข้อ ไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากการทำงาน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

ตาราง 5 สรุประดับความสำคัญของปัจจัยที่สำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชี	3.66	0.65	ปานกลาง
2. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.68	0.62	มาก
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.37	0.67	มากที่สุด
4. ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ	4.38	0.64	มาก
รวม	4.02	0.65	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อบัณฑิตด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.38 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ บัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษา คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. บัณฑิตข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบัญชี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 หน้าที่หรืองานหลักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีหน้าที่หรืองานหลักด้านการจัดการด้านการขายและการตลาด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ประเภทของสินค้าหรือบริการของกิจการของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประเภทจำหน่ายสินค้าอุปโภค - บริโภค จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 ยอดขายของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 6-9 ล้านบาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ทุนจดทะเบียนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่น้อยกว่า 5 ล้านบาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8

2. ระดับความสำคัญคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานครของคุณสมบัติด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ คุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ คุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชี

3. การทดสอบสมมติฐาน

รูปแบบกิจการของธุรกิจที่แตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญของความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อลาก สุขพันธ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง พบว่า คุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการพึงประสงค์นั้น พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ คุณสมบัติที่พึงประสงค์คือ นักบัญชีที่จบปริญญาตรี โดยมีเกรดเฉลี่ย 3.0 ขึ้นไป และมีความรู้ด้านภาษีอากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าคุณสมบัติในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์มากที่สุดด้านการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นพบว่า การเขียนภาษาอังกฤษ เป็น

คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์มากที่สุดด้านคุณธรรม จริยธรรม นั้นสถานประกอบการพึงประสงค์นักบัญชีที่มีความรับผิดชอบมากที่สุดและด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพนั้น การไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุอันควรจะเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์มากที่สุด แต่รูปแบบกิจการของธุรกิจที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

ยอดขายของธุรกิจที่แตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญของความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกันในปัจจัยด้านคุณสมบัติด้านความรู้ ความสามารถทางการบัญชี คุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณสมบัติด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และพรสวรรค์ ทองสุโขวงศ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง คุณสมบัติความรู้และความชำนาญของผู้ทำบัญชีที่ธุรกิจในแต่ละจังหวัดขอนแก่นพึงประสงค์ พบว่า ธุรกิจอุตสาหกรรมเปรียบเทียบกับธุรกิจพาณิชย์กรรมมีความต้องการผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันในเรื่องของคุณธรรม ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบทางสังคมและสาธารณชน และจิตสำนึกในการให้บริการในด้านความรู้ของผู้ทำบัญชีแตกต่างกันเรื่องความรู้ทั่วไปด้านสังคม และความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ มีความต้องการผู้ทำบัญชีที่มี คุณสมบัติแตกต่างกันในเรื่องของจิตสำนึกในการให้บริการในงาน และการรักษาความลับของธุรกิจ ในด้านความรู้ของผู้ทำบัญชีแตกต่างกันในเรื่องของความรู้ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่วนด้านความชำนาญ แตกต่างกันในเรื่องของการเป็นผู้นำ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การให้คำปรึกษาและทักษะการนำเสนอ

ทุนจดทะเบียนของธุรกิจที่แตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญของความต้องการคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ในปัจจัยด้านคุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณสมบัติด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง พบว่า คุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการพึงประสงค์นั้น พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ คุณสมบัติที่พึงประสงค์คือ นักบัญชีที่จบปริญญาตรีโดยมีเกรดเฉลี่ย 3.0 ขึ้นไป และมีความรู้ด้านภาษาอิตาลี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าคุณสมบัติในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์มากที่สุดด้านการใช้ภาษาต่างประเทศนั้นพบว่า การเขียนภาษาอังกฤษ เป็นคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์มากที่สุดด้านคุณธรรม จริยธรรม นั้นสถานประกอบการพึงประสงค์นักบัญชีที่มีความรับผิดชอบมากที่สุดและด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพนั้น การไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุอันควรจะเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์มากที่สุด แต่รูปแบบกิจการของธุรกิจที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีให้ระดับความสำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ในคุณสมบัติด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ คุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ คุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถ

ทางการบัญชี ซึ่งจะเห็นได้ว่านายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีให้ความสำคัญกับคุณสมบัติด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็น

- ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริงที่ค้นพบ
- ไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากการทำงาน
- ไม่เปิดเผยความลับของลูกค้า
- ไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- ไม่กระทำการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา วิจัย ให้ขยายผลออกเป็นวงกว้าง คือ วิจัยถึงคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาการบัญชี ที่นายจ้างและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ ในเขตและจังหวัดอื่น เพื่อจะได้ทำให้ทราบข้อมูลหลากหลาย และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักบัญชีให้ก้าวหน้าต่อไป
2. ควรมีการศึกษาวิจัยสถานประกอบการในจังหวัดอื่น ๆ เปรียบเทียบอีกด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักบัญชีต่อไป
3. ควรปรับเครื่องมือในการวิจัย ให้มีลักษณะที่เป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและตรงตามวัตถุประสงค์มากกว่า

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และความกรุณาจากท่านผู้บริหารทุกท่าน ตลอดจน ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงจนสารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวของข้าพเจ้าที่กรุณาส่งเสริม สนับสนุน และคอยช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งยังคอยเป็นกำลังใจเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นพยายามจนประสบความสำเร็จ

สุดท้ายผู้ศึกษาขอขอบคุณ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้ศึกษาสามารถทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณ ประ โยชน์ และ ความดีอัน พึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ครอบครัว ตลอดจน ครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญ ทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน. 2550. อาชีพบัญชีตามโครงสร้างการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย). สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2555. จากแหล่งที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต <http://www.doe.go.th/index1.html>

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2543. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 . สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2555. จากแหล่งที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต <http://www.dbd.go.th>

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2547. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2547 . สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2555. จากแหล่งที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต <http://www.dbd.go.th>
- สภาวิชาชีพบัญชี. 2549. จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2555. จากแหล่งที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต www.fap.or.th
- กันธิมา สมพงษ์มิตร. 2549. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี กรณีศึกษาสำนักงานบัญชีในจังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- จรัสลักษณ์ ทรัพย์ทวีพงศ์. 2548. ความต้องการการพัฒนาคูณการและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ญานินท์ ตั้งกิจญ โยวุฒิคุณ. 2547. การบัญชีเบื้องต้น. มหาสารคาม : ไฮเทค
- ต่อลาภ สุขพันธ์. 2546. คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ บช.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธาริณี พงศ์สุพัฒน์. 2544. การบัญชีขั้นสูง. นนทบุรี : ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชนวรรณ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. 2550. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธนัชการพิมพ์
- นภาพร ณ เชียงใหม่ และคณะ. 2545. การสร้างสื่อที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักบัญชี และนักบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : เนชั่น,
- นิตยา เพ็ญศิริรักษา และสุรชาติ ณ หนองคาย. 2551. พฤติกรรมองค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ปณัฐติยา แก้วหนองเสม็ด. 2550. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสำนักงานให้บริการจัดทำบัญชี กรณีศึกษาจังหวัดกระบี่. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ไพโรจน์ เกตุศักดิ์กุล. 2545. การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับคุณสมบัติ ความรู้ ความชำนาญของผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ห้างหุ้นส่วนขนาดเล็กพึงประสงค์: เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บช.ม.กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข.
- พุลกฤตย์ สีนะนิชกุล. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสำนักงานให้บริการ จัดทำบัญชีกรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัชณี แสงศิริ. 2546. ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ บช.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. 2549. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และสมเดช โรจนศรีเสถียร. 2542. หลักการบัญชีขั้นต้น. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล อินเทอร์เน็ตโปรดักส์ อิงค์,
- อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ และพรสวรรค์ ทองสุโขวงศ์. 2547. คุณสมบัติ ความรู้ และความชำนาญของผู้ทำบัญชีที่ธุรกิจในพื้นที่ขอนแก่น. รายงานการวิจัย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

STUDENTS' OPINIONS ON SELECTING TO CONTINUE STUDYING

AT PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS IN WATTANA DISTRICT, BANGKOK

จอมขวัญ จันทรโสภาน¹เสาวนีย์ เสวีย์²^{1,2}สาขาบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิE-mail: kwfah_jung@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียน ในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน 2) ด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน 3) ด้านความคาดหวังของนักเรียน 4) ด้านการเรียนการสอน 5) ด้านความตั้งใจส่วนตัวของนักเรียนเอง และ 6) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ แผนกที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่ สถานที่พักอาศัยปัจจุบัน นอกจากนี้ เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักเรียน เกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย นักเรียน ระดับชั้น ปวช.1 และ ปวส.1 จำนวน 242 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

คำสำคัญ ความคิดเห็น, โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน, การเลือกศึกษาต่อ

ABSTRACT:

The purpose of this research was to study the students' opinions on selecting to continue studying at private vocational school in Wattana District, Bangkok. The study included 6 aspects. 1) School reputation, 2) School location, 3) Student expectation, 4) Learning and teaching, 5) Student will, and 6) School facility. And to compare students' opinions classified by Gender, Grade point average, Level of study, Field of study, Student residency. In addition, the opinions and suggestions of the students toward the school were collected. The sample consisted of 242 students obtained by stratified random sampling. The instrument used for collecting data was a questionnaire with reliability of .94. The data were then analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One - Way Analysis of Variance.

KEYWORDS The Opinion, Private Vocational, Selecting to continue studying

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ เพราะว่าการศึกษามุ่งช่วยให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาจะช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการแก้ปัญหาตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุด การที่ประเทศจะก้าวหน้าได้จำเป็นจะต้องมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความคิด ความสามารถจำนวนมาก ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างบุคคลให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง และปัญหาที่พบมากที่สุดทางการศึกษา คือ จะมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่อยู่ในวัยของการพัฒนาการไปสู่ผู้ใหญ่ เด็กส่วนมากจะมีปัญหา ในช่วงวัยนี้ ถ้าหากว่าผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ในวัยนี้ไปได้ ก็เกือบจะสรุปได้ว่าเขาประสบความสำเร็จในชีวิตไปแล้วประมาณหนึ่งในสามของชีวิตทีเดียว ซึ่งจะมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตตามความพอใจของตนเองไปในทางที่ถูกต้องและมีความสุข (จิตประเสริฐ สุทธิชีวะ, 2546 : 1) ปัญหาของการจัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน คือ สถานการณ์

การแข่งขันทางธุรกิจของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในปัจจุบัน เนื่องจากโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนและรัฐบาลเปิดเพิ่มมากขึ้น และจากผลกระทบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ อันส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อในสถานศึกษานั้น ๆ ทำให้นักเรียนนักศึกษาเลือกศึกษาต่อมีจำนวนน้อยลง (ปัญหา บุญเลิศล้ำ, 2547 : 2)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า นักเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง 12 - 18 ปี กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ย่อมมีความคิด มีแนวทาง ในการเลือกศึกษาต่อที่ต่างกัน เพราะบริเวณโดยรอบโรงเรียนนั้นมีโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอีกหลายที่ เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงในการเลือกศึกษาต่อ จึงเลือกวิจัยเรื่องนี้ขึ้นมา และนำผลการศึกษาค้นคว้านี้ นำมาพัฒนาขยาย การจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านวิชาการของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน คือด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน ด้านความคาดหวังของนักเรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านความตั้งใจส่วนตัวของนักเรียนเอง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ แผนกที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่ และสถานที่พักอาศัยที่อยู่ปัจจุบัน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน ในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีแผนที่กำลังศึกษาอยู่ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแตกต่างกัน

5. นักเรียนที่มีสถานที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลของนักเรียน เพื่อนำมาพัฒนานโยบาย การจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านวิชาการของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ ต่อการบริหารงานด้านวิชาการและด้านการบริการแนะแนวการศึกษาต่อของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอีกด้วย

2. แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษา

1. ความคิดเห็น

ชาอณูรงค์ คำเพชร, 2549: 7 ให้ความหมายของความคิดเห็นตามความหมายในพจนานุกรมการศึกษา หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกที่ไม่ได้เกิดจากการพิสูจน์

โคลสนิค (Kolesnik, 1970: 296) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมาย หรือลงความเห็นที่เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่น ๆ อาจจะไม่เห็นด้วยหรือการชั่งน้ำหนักว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่ สอดคล้องกับความหมายในพจนานุกรมลब्ภาษาอังกฤษ เว็บเตอร์ (Webster, 1998: 950) ที่ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความรู้สึกในใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่จะพิจารณาตัดสินใจเพื่อการประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ

2. ปัจจัยหลักทฤษฎีความคาดหวัง

1. ความคาดหวัง หรือความคาดหวัง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับความน่าจะเป็นพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะความมากน้อยของความเชื่อจะอยู่ในช่วงระหว่าง 0 (ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ และ ผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งเลย) และ 1 (มีความแน่ใจว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ)

2. ความพอใจ คือ ความรุนแรงของความต้องการของพนักงานสำหรับผลลัพธ์ อย่างใดอย่างหนึ่งความพอใจอาจจะเป็นบวกหรือลบได้ภายในสถานการณ์ของการทำงานเราอาจคาดหมายได้ว่าผลลัพธ์ เช่น ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง และการยกย่อง โดยผู้บังคับบัญชาจะให้ความพอใจในทางบวกผลลัพธ์ เช่น ความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน หรือการตำหนิจากผู้บังคับบัญชาจะให้ความพอใจในทางลบ ในทางทฤษฎีแล้วผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องให้ความพอใจ เพราะ ว่าผลลัพธ์ดังกล่าวนี้จะเกี่ยวข้องกับความต้องการของบุคคล

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ และทฤษฎีการตัดสินใจ

มาสโลว์ ได้จัดลำดับความต้องการไว้ดังนี้

ทฤษฎีลำดับความต้องการ (Hierarchy of Needs Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแบรนดีส์ เป็นทฤษฎีที่รู้จักกัน มากที่สุด ทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งระบุว่า บุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่สุดไปยังระดับสูงสุด กรอบความคิดที่สำคัญ ของทฤษฎีนี้ มีสามประการ คือ

1. บุคคลเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการมีอิทธิพลหรือเป็นเหตุจูงใจต่อพฤติกรรม ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบเท่านั้นที่เป็นเหตุจูงใจ ส่วนความต้องการที่ได้รับการสนองตอบแล้วจะไม่เป็นเหตุจูงใจอีกต่อไป

2. ความต้องการของบุคคลเป็นลำดับขั้นเรียงตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐาน ไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน
3. เมื่อความต้องการลำดับต่ำได้รับการสนองตอบอย่างดีแล้ว บุคคลจะก้าวไปสู่ความต้องการลำดับที่สูงขึ้นต่อไป

จากทฤษฎี ดังกล่าวมาแล้วทั้งหมดทำให้ทราบว่าความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาต่อเป็นสิ่งสำคัญในการประสบความสำเร็จในชีวิต อีกชั้นหนึ่ง

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ การวิจัยเชิงปริมาณ(quantitative research) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) จากจำนวนประชากร 550 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี และ มอร์แกน(Krejcie and Morgan: 1970, 4) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 242 คน

การทดสอบมาตรฐาน เพื่อเป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายด้านจำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม (t - test) และสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้วิธีทดสอบของ Scheffe'

4. ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลทั่วไป สรุปได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 242 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.50 เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.50 ส่วนใหญ่ได้เกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 รองลงมาคือ 2.00 - 2.50 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 และเกรดเฉลี่ย 2.51 - 3.00 จำนวน 71 คน คิดเป็น 10.30 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้น ปวช. จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 62.80 และอยู่ในระดับ ปวส. จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ส่วนใหญ่อยู่ในแผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมาคือ แผนกบัญชี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 แผนกการขยายการตลาด จำนวน 54 คน คิดเป็น 22.30 แผนกการโรงแรม จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และแผนกสุดท้ายคือแผนกการจัดการทั่วไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 ส่วนใหญ่มีสถานที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 และมีสถานที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การวิเคราะห์ข้อมูล

ความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความคาดหวังของนักเรียน ($\bar{X}=3.94$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านความตั้งใจส่วนตัวของนักเรียนเอง ($\bar{X}=3.92$) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.22$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ แผนกที่กำลังศึกษาอยู่ สถานที่พักอาศัย

1. จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน ด้านความคาดหวังของนักเรียน และด้านความตั้งใจส่วนตัวของนักเรียนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. จำแนกเกรดเฉลี่ยสะสม โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านความคาดหวังของนักเรียน ด้านความตั้งใจส่วนตัวของนักเรียนเอง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. แผนกที่กำลังศึกษาอยู่ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านความคาดหวังของนักเรียน ด้านความตั้งใจส่วนตัวของนักเรียนเอง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. จำแนกตามสถานที่พักอาศัยที่อยู่ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัย เรื่องความคิดเห็นของนักเรียน ในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า

ความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน ด้านความคาดหวังของนักเรียน ด้านการเรียนการสอน และด้านความตั้งใจส่วนตัวของนักเรียนเอง อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านชื่อเสียงของโรงเรียนและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร เป็นรายด้านจำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ แผนกที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่ สถานที่พักอาศัยที่อยู่ปัจจุบัน

สมมติฐานข้อที่ 1 ด้านเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ด้านเกรดเฉลี่ยสะสม โดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ด้านระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 ด้านแผนกที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่ โดยรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 ด้านสถานที่พักอาศัยที่อยู่ปัจจุบัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่วิเคราะห์ได้จากข้อค้นพบ และที่ได้จากแบบสอบถาม สารสำคัญที่ประมวลได้เพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและเพื่อศึกษาในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง Reference

กรมอาชีวศึกษา. <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=558,2552>

กองส่งเสริมการมีงานทำ. <http://www.doe.go.th/vgnew/Content/firmNews.aspx?DetailID=1&fCollID=3, 2552>

การศึกษากับการพัฒนาเยาวชน. วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 2526

การวางแผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ.<http://www.unigang.com/Article/163,2555>

แนวคิดทางอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่. 2549.

พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน, 2542.

Bloom,S.B. Human characteristics and School Learning. New York : Mcgraw-Hill, 1976.

Boshier,R. Motivational orientations of adult education participants : A factor analytic exploration of Houle's typology. Adult Education Journal, 1971.

Duke,c. Adult education and development. Mechenheim, Germany : Druck Center Meckenheim, 1990.

Elias', H., & Rahman, W. R. A. Achievement Motivation of University Students, Pertanika J. Soc. Sci. & Hum, 3(1), pp.1-10, 1995.

Ennis,R.H. "A Logical Basic for Measuring Critical Thinking Skill." Education Leadership, pp.45-48, 1985.

Good,C.V. Dictionary of Education, New York : Mcgraw-Hill Bool Co.Inc, pp.113, 1973.

Kolesnik, and Walter B. Education Psychology. New York : Mcgraw-Hill, pp.296, 1970.

Krejcie, Robert V, and Darlye W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities Education and Psychological Measurement." pp.4,1970.

Morstain,B.R., and Smart,J.c. "Reasons for participation in adult education courses : A multivariate analysis of group differences, Adult Education Journal of Research and Theory." 1974.

Thurstone, L. Attitude Can be Measured : Attitude Theory and Measurement, New York : Willey & Sons Inc, pp.285, 1977.

Vroom, W.H. Work and Motivation. New York : John Wiley and Sons Inc, pp.91-103, 1964.

Webster, Ms.New Twentieth Century. Dictionary, New York : World Publishing Company, pp.950, 1998

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
THE OPINIONS OF PARENTS TOWARD ADMINISTRATION OF WAT MONGKOL NIMIT
CHILD DEVELOPMENT CENTER, BANG SAO THONG MUNICIPALITY,
SAMUT PRAKAN PROVINCE

จิตรดาริน แก้วจันทิก¹

เสาวนีย์ เลวัลย์²

สาขาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองจำแนกตามอายุ รายได้ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ที่เรียนอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 120 คน การศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับและ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามอายุ รายได้ และระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองเด็กที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ปกครองเด็กที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ : ความคิดเห็นของผู้ปกครอง, การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the opinions of parents toward the administration of Wat Mongkol Nimit Child Development Center, Bang Sao Thong Municipality, Samut Prakan Province(2) to compare those opinions of parents by age, income, and education level. In this study, the population was used as the sample which consisted of those 120 Persons. The reliability of 0.95. The results were as follows The opinions of parents toward administration of Wat Mongkol Nimit Child Development Center, Bang Sao Thong Municipality, Samut Prakan Province, as a whole and individual aspects were at the high level with means of those aspects from higher to lower as following, personnel and administration, participation and support from the community, academic and activities concerning with curriculum, and buildings, environment and safety and The comparison results classified by age and education level as a whole and

individual aspect were not significantly different, however, when classified by their incomes found that although as a whole was not significantly different, but when considered in individual aspects found that in the aspect of academic and activities concerning with curriculum was significantly different at the .05 level.

KEY WORDS: The opinions of parents, Administration of child development center

1. บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งเป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นมนุษยชาติ เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กระดับปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี จะเป็นช่วงอายุ ที่สามารถพัฒนาความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้อย่างเต็มที่หากไม่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมในช่วงนี้ อาจจะมีผลทำให้การพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้าซึ่งจะกระทบต่อความเจริญเติบโตในอนาคตตั้งแต่นักจิตวิทยาเสนอแนวคิดไว้ เช่น ฟรอยด์ (Freud, 1949) กล่าวว่า “วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์คือ ระยะ 5 ปีแรกของคนเรา ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในตอนต้นของชีวิต จะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึงวาระสุดท้าย โดยเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้น จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต” และ ฟอสท์ (Frost, 1977) กล่าวว่า “เด็กในช่วง 4 – 5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงเวลาที่ความเจริญงอกงามทางด้านร่างกายและจิตใจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไวต่ออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก” (เขวพา เศษุปลัด, 2542: 13)

จากประเด็นสำคัญดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผลวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงการดำเนินการในศูนย์เด็กเล็กให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองในตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตาม อายุ รายได้และระดับการศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงการดำเนินการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองในอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน

2. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการสำหรับปรับปรุงนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป
2. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการใช้เป็นแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในโอกาสต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษา

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2532 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2532: 246) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นข้อพิจารณาว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

เรียมเมอร์ (Remmer, 1954: 6) กล่าวว่า ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดีเช่น ชอบ ยอมรับหรือเห็นด้วย ส่วนความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

กู๊ด (Good, 1973: 339) กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความเชื่อซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจโดยไม่ได้มีการพิสูจน์หรือทดสอบความถูกต้องก่อนตัดสินใจ

วาลเมน (Wahlmen, 1973: 34) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นภาวะของจิตใจที่ผ่านประสบการณ์แล้วเกิดการเรียนรู้และผลักดันให้เกิดความคิด ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

เบส (Best, 1977: 169) กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกของความเชื่อและความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยการพูดหรือการคาดคะเนหรือการแสดงออกในทางพฤติกรรมหรือเหตุการณ์

ไอแซก (Isaak, 1981: 203) กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกทางคำพูดของบุคคลที่แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากการรับฟังคำถาม ซึ่งโดยปกติความคิดเห็นจะแตกต่างจากเจตคติ คือ การแสดงความคิดเห็นมักจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เจตคติจะเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องทั่วไปซึ่งมีความหมายกว้างกว่า

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ฟาโยล์ (Fayol, 1923 อ้างถึงใน สมาน อัสวภูมิ, 2551: 85-86) ฟาโยล์ เป็นนักวิศวกรชาวฝรั่งเศส หลังจากเป็นผู้บริหารบริษัทถ่านหินมาหลายปี เขาได้รวบรวมและกำหนดพันธกิจ (Function) ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารไว้ 3 อย่าง

1. การเตรียมการปฏิบัติงาน ได้แก่ การวางแผน (Planning) และการจัดองค์การ (Organizing)
2. การอำนวยการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสั่งการ (Commanding) และการประสานการปฏิบัติงาน (Co-ordinating)
3. การตรวจสอบผลผลิต ซึ่งฟาโยล์ เรียกว่า การควบคุม (Controlling)

กุลลิก (Gulick, 1946 อ้างถึงใน สมาน อัสวภูมิ, 2551: 87-88) ซึ่งเป็นนักวิชาการชาวอเมริกันและเคยเป็นกรรมการในรัฐบาลของประธานาธิบดีรูสเวลต์ และหากมีใครถามเขาว่าหน้าที่ของผู้บริหารคืออะไร เขาก็จะตอบว่า “POSDCORB”

Planning (P) เป็นการกำหนดสิ่งที่จะต้องดำเนินการและวิธีการที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ (Purpose) ที่กำหนดไว้

Organizing (O) เป็นการกำหนดโครงสร้างการบังคับบัญชาอย่างเป็นทางการเพื่อการจัดกลุ่มงาน การมอบหมายงาน และการประสานการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละกลุ่มงาน

Staffing (S) เป็นพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทั้งหมด ได้แก่ การคัดเลือกบุคคล การฝึกอบรม และการจัดเงื่อนไขต่างๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

Directing (D) เป็นพันธกิจที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องในเรื่องของการตัดสินใจ การสั่งการและการให้คำแนะนำ และการทำหน้าที่เป็นผู้นำขององค์กร

Co-ordinating (CO) เป็นพันธกิจในการประสานงานระหว่างหน่วยปฏิบัติต่างๆ

Reporting (R) เป็นความรับผิดชอบในการให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ทั้งผู้บริหารเองและผู้ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวกับข้อมูลผลการวิจัย และผลการตรวจต่างๆ

Budgeting (B) เป็นพันธกิจด้านการวางแผนเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3 - 5 ปีมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับผิดชอบจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งต่อไปนี้ เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าวได้รวบรวม และจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ

เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เช่น คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่ เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคารทางเข้า - ออก และประตูหน้าต่าง ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ เป็นต้น

2.2 สิ่งแวดล้อม เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร เช่น แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ สภาพพื้นที่ภายในอาคาร วัสดุสภาพแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น

2.3 ด้านความปลอดภัย เป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

4. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

3. ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากร คือ ผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตรใน การดูแลของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ในระหว่างปีการศึกษา 2554 โดยมีผู้ปกครอง จำนวน 120 คน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ สถิติร้อยละ สถิติน้ำหนักเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่า F-test (One-way Anova) ถ้าหากพบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ ของ เชฟเฟ่ (Scheffe')

4. ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุ 30-39 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 ส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมาคือ มีรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และมีรายได้มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 รองลงมาคือมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอน ปลาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 และมีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อย ละ 17.50

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบาง เสาธง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยใน ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการมี ส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ($\bar{X} = 4.11$) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.02$) และด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.86$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามอายุ รายได้และระดับการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. จำแนกตามอายุทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. จำแนกตามรายได้โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อให้ทราบว่ามียุคใดบ้างที่แตกต่างกันจึงนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')
3. จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมงคลนิมิตร เทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านอายุ รายได้ และระดับการศึกษา เป็นเพราะผู้ปกครองไม่ว่าจะมีอายุ รายได้ และการศึกษาระดับใดก็ตามย่อมอยากที่จะให้ลูกหลานได้รับการศึกษาที่ดีและเป็นเด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ที่เหมาะสมกับวัย

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. “มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/std210550/0/0.htm, 10 พฤศจิกายน 2554.
- เขาวพา เดชะคุปต์. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอบี กราฟฟิกส์ดีไซน์, 2542.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2532. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2532.
- สมาน อัสวภูมิ. การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : แนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์, 2551.
- Best, J.W. **Research in Education**. 3 rd. New Jersey: Prentice Hall, 1977.
- Fayol, Henri. **The Administrative Theory in the State**. In Papers on the Science of Administration, 2nd ed. Edited by Luther Gulick and L. Urwick, New Jersey :Augustus M Kelley Publisher, 1923.
- Good, Carter.V. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill, 1973.
- Gulick and L. Urwick. *The Function of Administration*, 2nd ed. edited by Luther Gulick and L. Urwick, New Jersey : Augustus M Kelley Publisher, 1946.
- Isaak, A.C.. **Scope and Methods of Political Science : An Introduction to the Methodology of political Inquiry**. 3rd ed. Illioni : The Dorsey Press, 1981
- Remmer, H.H. **Introduction to Opinion and Attitude**. New York : Harper and Row, 1954.
- Wahimen, B.B. **Dictionary of Behavior Science**. New York: Litton Education Publishing, 1973.

**การศึกษาความสนใจด้านการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และ นักศึกษา ระดับ
ปวส. ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน**

A Study On Self Health Care Of Vocational And High Vocational Students In Private

Vocational School

ศิริพร ไตรเนตร¹

นำชัย เลวัลย์²

สาขาบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ

1. ความสำคัญของปัญหา

เยาวชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษาการเมืองและความมั่นคงของชาติ ประเทศชาติหากมากไปด้วยเยาวชนที่สุขภาพแข็งแรงในทุกภาคส่วนพร้อมที่จะเรียนรู้ เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้ตนเอง จะส่งผลให้ประเทศเจริญก้าวหน้าและเกิดการพัฒนาเท่าทันประเทศเพื่อนบ้าน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสนใจด้านการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และ นักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในด้านการดูแลสุขภาพตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจด้านการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามตัวแปร เพศ และระดับชั้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียน ระดับ ปวช. 1, 2, 3 และ นักศึกษา ระดับ ปวส. 1,2 โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ปีการศึกษา 2555 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามระดับชั้นปี ได้แก่ ระดับ ปวช. 1, 2, 3 และ ปวส. 1, 2 โดยระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้าระดับละ 62 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน/นักศึกษาห้องใดก็ได้ ให้ได้ตามจำนวนที่เหมาะสม

โดยพิจารณาตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน

3. กรอบแนวคิดของการวิจัย

โดยได้นำกรอบแนวคิดมาจากการจัดบริการสาธารณสุขเชิงรุก ของกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) การดูแลส่งเสริมสุขภาพ ให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ (Health Maintenance)
- 2) การรู้จักป้องกันตนเองจากโรคและอันตรายต่าง ๆ (Disease Prevention)
- 3) การรักษาอย่างถูกต้องเมื่อเกิดการเจ็บป่วย (Self Treatment)

4) การฟื้นฟูสุขภาพให้กลับสู่สภาวะปกติ (Rehabilitation) อันเป็นผลสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
ในภาพรวม (เอื้องอำไพ และ งามนิศย์, 2547 : 351)

เพื่อศึกษาความสนใจในด้านการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน ระดับ ปวช. และ นักศึกษา ระดับ ปวส.
ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) จากการทบทวนเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรที่
นำมาใช้ในการศึกษาคือ เพศ ระดับชั้น

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรตามคือ ความสนใจในด้
ามดูแลสุขภาพตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง ด้านการปฏิบัติใน
การดูแลสุขภาพตนเอง และด้านการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย

5. สมมติฐานในการวิจัย

- 1.นักเรียน/นักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน มีความสนใจด้านการดูแลสุขภาพของตนเองแตกต่างกัน
- 2.นักเรียน/นักศึกษา ที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความสนใจด้านการดูแลสุขภาพของตนเองแตกต่างกัน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของ (พิชามาศูจัน
ทุส, 2552: อ้างในเรณา พงษ์เรืองพันธ์) จำนวน 15 ข้อ ใช้เทคนิคการวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่ง
คำตอบเป็น 2 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ ลักษณะข้อคำถามมีทั้งข้อความที่เป็นทางบวก (Positive Statement) และ
ข้อความที่เป็นทางลบ (Negative Statement) ทั้งหมดแบ่งเป็น 4 ตอน โดยข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจด้
ามดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในตอนที่ 2, 3, 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน/นักศึกษาได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ และ ระดับ
การศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถาม
ชนิดปลายปิด ให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก การให้คะแนนตอบถูกให้ 2 คะแนน ตอบผิดให้ 1 คะแนน มีข้อคำถาม
ทั้งหมด 15 ข้อ โดยเฉลยตอบถูกได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 14 และ 15 เฉลยตอบผิด ได้แก่ ข้อ 6, 10, 11, 12
และ 13

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ด้านการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามชนิด
ปลายปิด ให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก การให้คะแนนตอบถูกให้ 2 คะแนน ตอบผิดให้ 1 คะแนน มีข้อคำถามทั้งหมด
15 ข้อ โดยเฉลยตอบถูกได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14 และ 15 เฉลยตอบผิด ได้แก่ ข้อ 12 และ 13

ตอนที่ 4 แบบสอบถาม ด้านการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก การให้คะแนนตอบถูกให้ 2 คะแนน ตอบผิดให้ 1 คะแนน มีข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ โดยเฉลยตอบถูกได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 และ 15 เฉลยตอบผิด ได้แก่ ข้อ 8

การกำหนดเกณฑ์

การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินระดับความสนใจในการดูแลสุขภาพ

ตอบถูกได้	2 คะแนน
ตอบไม่ถูกต้อง	1 คะแนน
คะแนนสูงสุด	2 คะแนน (ในแต่ละข้อ)
คะแนนต่ำสุด	1 คะแนน (ในแต่ละข้อ)

การแบ่งเกณฑ์

เกณฑ์แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับหนึ่ง	มาก
ระดับสอง	ปานกลาง
ระดับสาม	น้อย

ความต่างระหว่างชั้นของเกณฑ์เท่ากับ

$$\frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 1}{3} = 3.33$$

กำหนดเกณฑ์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินระดับความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ความสนใจในการดูแล สุขภาพตนเอง	จำนวนข้อสอบ ที่เข้าใจว่าถูกต้อง	\bar{x}
น้อย	1-5	1 - 1.33
ปานกลาง	6-10	1.34 - 1.66
มาก	11-15	1.67 - 2.00

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างรายละเอียดปรากฏ ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 310 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.90 เป็นเพศชายร้อยละ 37.10 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าเป็นนักเรียนระดับ ปวช. ร้อยละ 60.00 และ นักศึกษาระดับ ปวส. ร้อยละ 40.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยตารางแสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความสนใจแสดงว่า ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเอง ของนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.66$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียน/นักศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.67$, S.D. = 0.12) มีการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.58$, S.D. = 0.16) และมีการดูแลสุขภาพตนเอง เมื่อเจ็บป่วย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.72$, S.D. = 0.13)

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ระดับความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และ นักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนโดยตารางแสดงจำนวน และค่าร้อยละระดับความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน ระดับ ปวช. และ นักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 60.97 และมีความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 46.45 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียน/นักศึกษา ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 60.97 ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ระดับปานกลาง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 และ ส่วนใหญ่มีการดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วย อยู่ในระดับมาก จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 76.45

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง โดยตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และ นักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 15 ข้อ พบว่านักเรียน/นักศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก จำนวน 10 ข้อ ข้อที่มีความรู้อยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ เนื้อ นม ไข่ เป็นอาหารที่จัดอยู่ในหมวดหมู่ประเภทโปรตีน ($\bar{X} = 1.95$, S.D. = 0.22) ร่างกายของคนเราควรพักผ่อนไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ($\bar{X} = 1.95$, S.D. = 0.21) และ วิธีการรักษาความสะอาดปากและฟันที่ดี คือ การแปรงฟันวันละ 2 ครั้ง และบ้วนปากทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร ($\bar{X} = 1.94$, S.D. = 0.24) ตามลำดับ นักเรียน/นักศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ การดื่มน้ำสะอาด ในปริมาณที่น้อย ทุก ๆ วัน คือสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคไต ($\bar{X} = 1.62$, S.D. = 0.49) และ โรคตาแดง ติดต่อกันโดยการสบตา และจ้องตากันนาน ๆ ($\bar{X} = 1.45$, S.D. = 0.50)

นักเรียน/นักศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ ได้แก่ ใช้หวัด เกิดจากเชื้อโรคที่เรียกว่า “แบคทีเรีย” ($\bar{X} = 1.22$, S.D. = 0.42) การรับประทานอาหารที่มีรสหวาน เป็นสาเหตุของโรคเบาหวาน ($\bar{X} = 1.20$, S.D. = 0.40) และ โรคอุจจาระร่วง มีสาเหตุมาจากการไม่ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ($\bar{X} = 1.20$, S.D. = 0.40)

ตอนที่ 5 เสนอผลการวิเคราะห์ด้านการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเองโดยตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตนความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 15 ข้อ พบว่านักเรียน/นักศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ข้อที่มีความรู้อยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่าน แปรงฟันอย่างน้อย วันละ 2 ครั้งเช้า – เย็น ($\bar{X} = 1.94$, S.D.

= 0.25) ท่านใช้เวลาว่างฟังเพลงเพื่อการผ่อนคลายเป็นประจำ ($\bar{X} = 1.90$, S.D. = 0.30) และ ท่านทำความสะดวกสาธารณะและเส้นผม โดยการสระผมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ($\bar{X} = 1.87$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ

นักเรียน/นักศึกษา มีการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ ได้แก่ ท่านนอนหลับ อย่างน้อย วันละ 8 ชั่วโมง ($\bar{X} = 1.49$, S.D. = 0.50) ท่าน ล้างมือทุกครั้ง ก่อนหยิบสิ่งของรับประทาน ($\bar{X} = 1.47$, S.D. = 0.50) ท่านรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่ ทุกวัน ($\bar{X} = 1.40$, S.D. = 0.49) ท่าน ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8 แก้ว ทุกวัน ($\bar{X} = 1.49$, S.D. = 0.50) และ ท่านดื่มน้ำอัดลมเป็นประจำ ($\bar{X} = 1.49$, S.D. = 0.50) นักเรียน/นักศึกษา มีการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ได้แก่ ท่าน ใช้เวลา 30 นาที ในการออกกำลังกายทุก ๆ วัน ($\bar{X} = 1.24$, S.D. = 0.43) และ ท่าน เข้านอนก่อน 22.00 น. ($\bar{X} = 1.25$, S.D. = 0.43)

ตอนที่ 6 เสนอผลการวิเคราะห์ ด้านการดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วยโดยตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดูแลสุขภาพตนเองแสดงว่า ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และ นักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ด้านการดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วย จำนวน 15 ข้อ พบว่านักเรียน/นักศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก จำนวน 10 ข้อ ข้อที่มีความรู้อยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ เมื่อวัดภูมิแพ้เข้าตา ให้รีบล้างตา พบแพทย์ทันที ($\bar{X} = 1.91$, S.D. = 0.28) อาการ “อ้อมก็ปวดท้อง หิวก็ปวดท้อง” คืออาการของโรคระเพาะอาหาร ($\bar{X} = 1.90$, S.D. = 0.30) และ เมื่อมีบาดแผล ลึก กว้าง ให้ทำความสะอาดแล้ว พบแพทย์ทันที ($\bar{X} = 1.90$, S.D. = 0.30) ตามลำดับ

นักเรียน/นักศึกษา มีการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ ได้แก่ เมื่อปวดศีรษะ มีไข้มากกว่า 39 องศา ให้รับประทานยา และดูแลอาการ ยังไม่ต้องพบแพทย์ ($\bar{X} = 1.42$, S.D. = 0.49) เมื่อมีไข้ ปวดศีรษะ ควรพักผ่อนในห้องปรับอากาศเพื่อให้ไข้ลด ($\bar{X} = 1.60$, S.D. = 0.49) เมื่อเป็นหวัด มีไข้ ปวดศีรษะ ผู้ป่วยควรรับประทานยาทุก ๆ 4 ชั่วโมง หลังอาหาร และพักผ่อน ให้เลิกรับประทานยาเมื่ออาการดีขึ้น ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.49) เมื่อมีอาการ ตาแดง ให้ล้างตา ปิดตา ไม่ต้องพบแพทย์ ($\bar{X} = 1.36$, S.D. = 0.48) และ เมื่อกระทบถูกท่อไอเสียมอเตอร์ไซค์ที่ร้อนจัด ให้พบแพทย์ทันที ($\bar{X} = 1.58$, S.D. = 0.49)

ตอนที่ 7 เสนอผลการเปรียบเทียบ ความสนใจด้านการดูแลสุขภาพตนเอง ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง และ ระหว่างนักเรียนระดับ ปวช. กับ นักศึกษาระดับ ปวส. ทดสอบใช้สถิติ t-test แสดงว่า ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช.และ นักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพศชาย กับ เพศหญิง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.10 เปรียบเทียบความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน ระหว่างนักเรียนระดับ ปวช. กับ นักศึกษาระดับ ปวส.

ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเอง	ระดับชั้น	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	P
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง	ปวช.	186	1.65	.11	4.11*	.000
	ปวส.	124	1.71	.14		
2. ด้านการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง	ปวช.	186	1.57	.16	1.72	.087
	ปวส.	124	1.60	.17		
3. ด้านการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย	ปวช.	186	1.71	.14	1.85	.066
	ปวส.	124	1.74	.13		
ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเอง	ปวช.	186	1.64	.09	3.67*	.000
	ปวส.	124	1.68	.10		

* $p < .05$

จากตาราง 4.10 แสดงว่า ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของ นักเรียนระดับ ปวช. กับ นักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนระดับ ปวช. กับ นักศึกษาระดับ ปวส. มีความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเอง แตกต่างกันในด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง และด้านการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย ไม่แตกต่าง

8. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเอง ของนักเรียน ระดับ ปวช. และ นักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มีขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และ นักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

1. ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 310 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 62.90 เป็นเพศชายร้อยละ 37.10 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าเป็นนักเรียนระดับ ปวช. ร้อยละ 60.00 และ นักศึกษาระดับ ปวส. ร้อยละ 40.00

2. ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเอง ของนักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.66$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า นักเรียน/นักศึกษา

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 1.67$, S.D. = 0.12)

2.2 ด้านการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.58, S.D. = 0.16$)

2.3 ด้านการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.72, S.D. = 0.13$)

3. ระดับความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน/นักศึกษา ระดับ ปวช. และ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 60.97 และ มีความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 46.45

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียน/นักศึกษา ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 60.97 ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 และ ส่วนใหญ่มีการดูแลรักษาสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วย อยู่ในระดับมาก จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 76.45

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

4.1 ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน/นักศึกษา ระดับ ปวช. และ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพศชาย กับ เพศหญิง และ ระดับชั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของ นักเรียนระดับ ปวช. กับ นักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า

4.2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.2.2 ด้านการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

4.2.3 ด้านการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับ ปวช. และ นักศึกษา ระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อเปรียบเทียบปัจจัย ต่างๆ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น พบว่า นักเรียน/นักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 310 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียน/นักศึกษา ที่มีเพศ มีความสนใจในการดูแลสุขภาพไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า อาจเป็นเพราะนักเรียน/นักศึกษา มีวุฒิภาวะ ด้านความรู้ในการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน ด้วยอายุ วย ระดับชั้นที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น เพศ และ ระดับชั้น จึงไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้ความสนใจในการดูแลสุขภาพต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ (นงนุช ประยูรหงษ์, 2546) ที่กล่าวว่า เพศ ระดับชั้น ที่ใกล้เคียงกันมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคอาหารตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ไม่แตกต่างกัน และ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545) ที่กล่าวว่า เพศ อายุ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงอายุใกล้เคียงกันด้วยสภาพอายุที่ใกล้เคียงกันอาจมีผลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความนิยมชมชอบต่อเรื่อง ต่าง ๆ ในลักษณะใกล้เคียงกัน จึงทำให้พฤติกรรมดูแลสุขภาพไม่แตกต่างกันการศึกษาความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองของ นักเรียนระดับ ปวช. กับ นักศึกษาระดับ ปวส. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะระดับความรู้ ความคิด ความเข้าใจ การปฏิบัติตนในเรื่องความสนใจด้านการดูแลสุขภาพตนเอง ของนักเรียน/นักศึกษาไม่เหมือนกัน จึงทำให้ผลความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองต่างกัน ดังเช่น ทฤษฎี ความต้องการ ของมาสโลว์ กล่าวว่าความต้องการของคนต่างกัน จึงส่งผลให้นักเรียน/

นักศึกษา มีความสนใจในการดูแลสุขภาพที่ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง แตกต่างกัน หากพิจารณาจากข้อคำถามจะพบว่านักเรียน/นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองจัดอยู่ในระดับน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ไข้หวัดเกิดจากเชื้อโรคที่เรียกว่า “แบคทีเรีย” ($\bar{X} = 1.22, S.D. = 0.42$) การรับประทานอาหารที่มีรสหวาน เป็นสาเหตุของโรคเบาหวาน ($\bar{X} = 1.20, S.D. = 0.40$) และ โรคอุจจาระร่วงมีสาเหตุมาจากการไม่ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ($\bar{X} = 1.20, S.D. = 0.40$) อธิบายได้ว่านักเรียน/นักศึกษาในแต่ละคนนั้นมีระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองเท่ากัน ด้วยระบบการเรียน การสอนที่แบ่งแยกตามระดับชั้นตามเนื้อหาวิชา ตามหลักสูตรเดียวกัน ในระดับ ประถม และมัธยมแต่เหตุที่แตกต่างกันอาจจะเป็นเพราะตัวนักเรียน/นักศึกษาที่ไม่มีความสนใจ ไม่ใส่ใจ จึงทำให้เกิดความแตกต่างด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง

นักเรียน/นักศึกษา มีช่วงวัย อายุ ที่ใกล้เคียงกัน ส่งผลให้การกระทำ การนึกคิด ความเข้าใจในเหตุ ในผล ประสพการณ์ การเรียนรู้ การรับรู้ การใช้ชีวิต การดำรงชีวิต การปฏิบัติตนเองในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยี ความสะดวกสบาย ของสังคมสมัยใหม่ ประกอบกับนักเรียน/นักศึกษา มีช่วงอายุยังมีภาวะอาการเจ็บป่วยที่ไม่มีความรุนแรง เพราะอยู่ในช่วงวัยที่กำลังเจริญเติบโต ไม่รับ หรือ ไม่เสี่ยงกับภาวะโรคภัยแรง จึงส่งผลให้การปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง และการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ (นงคณัฐ ประยูรหงส์, 2546) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านความรู้ในการบริโภคอาหารตามสุขบัญญัติแห่งชาติของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมด้านความรู้ในการบริโภคอาหารตามสุขบัญญัติแห่งชาติไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการให้ความรู้ แนะนำ ปลูกฝังวิธีการดูแลรักษาสุขภาพ พร้อมกับอธิบายในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่อง

- 1.1 ไข้หวัดเกิดจากเชื้อโรคที่เรียกว่า “แบคทีเรีย”
- 1.2 การรับประทานอาหารรสหวาน เป็นสาเหตุของโรคเบาหวาน
- 1.3 โรคอุจจาระร่วงมีสาเหตุมาจากการไม่ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร

จากข้อคำถามที่นักเรียน/นักศึกษา ตอบผิดมากที่สุด จึงสมควรให้ความรู้อื่นที่ถูกต้องพร้อมกับสร้างความตระหนัก ให้ความสำคัญ และให้ความรู้ในด้านการดูแลสุขภาพตนเองอย่างถูกวิธี แก่นักเรียน/นักศึกษา ทุกระดับชั้น อย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง

2. ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องการปฏิบัติตนที่ผิด จะส่งผลเสียต่อสุขภาพในภายหน้าแก่นักเรียน/นักศึกษา ของตนเองอย่างไร พร้อมกับแนะนำการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพที่ถูกวิธี และปลูกฝังการดูแลรักษาสุขภาพในด้านการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องแก่นักเรียน/นักศึกษา

3. ควรให้คำแนะนำที่ถูกต้องในการดูแลรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย เพื่อให้ นักเรียน/นักศึกษาสามารถดูแลสุขภาพตนเอง เมื่อตนเองเจ็บป่วย และสามารถดูแลสุขภาพสมาชิกในครอบครัว และผู้อื่น ซึ่งอาจหมายถึงเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมทำงานในภายภาคหน้า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเอง ในนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเอง ในนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. ศึกษาปัจจัยด้านตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องที่สามารถนำมาใช้เป็นสมมติฐานในการวิจัย เช่นครอบครัว อันได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ของบิดา - มารดา ที่จะส่งผลต่อการเลี้ยงดูต่อการดูแลสุขภาพของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง Reference

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือแนะนำการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกายและจิต.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, 2540.

กฤติยา จันทร์หอม. “พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนันทนาการประทวนในกรุงเทพมหานคร”.

กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. วิชาครู วิชาจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา, 2513

กิตติกร มีทรัพย์. จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ธุรกิจการพิมพ์, 2537.

กิตติกร มีทรัพย์. การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยเรียน. ใน ยุวดี กาญจนันท์ (บรรณาธิการ),

เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู. หน้าที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 9.

กรุงเทพมหานคร : ธุรกิจการพิมพ์, 2537.

กุลชาติ ภูมิรินทร์. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพกับ พฤติกรรม

การดูแลตนเองในวัยเรียน” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาล

ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.

จรินทร์ สกฤตถาวร. จิตวิทยาวัยรุ่นกับการศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย

เชียงใหม่, 2536.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวิง สุวรรณ. พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและสุขภาพศึกษา.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2536.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. การสอนสุขภาพ ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, 2539.

เปลื้อง ณ นคร. จิตวิทยาครูศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2495.

ณัฐพงศ์ อนุวัตรบรรณ. “การศึกษาความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพ

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในโรงเรียนโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพ”

ภาคนิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต, คณะสาธารณสุขศาสตร์.

มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

นงคัมุข ประยูรหงษ์. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมบริโภคอาหารตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

ของนิสิตปริญญาตรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

- นาวาวิรี วาจิ. “พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาตำบลเวียง
อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส”. ปัญหาพิเศษทางสาธารณสุข ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต,
นิลภา วิระวัฒน์วรรณะ และคณะ. พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
สาขาสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา, 2544.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมวัยรุ่น. ใน ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์
(บรรณาธิการ). เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น (หน่วยที่ 9 - 15,
พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 430 - 447). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.
- พันทิพย์ รามสุตร. พฤติกรรมมนุษย์และพฤติกรรมสุขภาพ ระบาดวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร :
พี เอ ลีฟวิ่งจำกัด, 2545
- มาลินี นัสธรรมกุล และคณะ. (อ้างใน กรมอนามัย 2540 : 94) บทคัดย่องานวิจัยและ
วิทยานิพนธ์รายงานส่งเสริมสุขภาพ. นนทบุรี : สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย, 2542.
- โยธิน คันสนุฑท, มนุษย์สัมพันธ์ จิตวิทยาการทำงานในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2547.
- ระเด่น หัสดี และสรวงศักดิ์ ดวงคำสวัสดิ์, บรรณาธิการ. การศึกษาและประชาสัมพันธ์
กับการพัฒนาสาธารณสุขเพื่อบรรลุสภาพดีถ้วนหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2536.
- รัชนิกร เจริญทอง. “ความสนใจเกี่ยวกับเพศตรงข้ามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4”
โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคมจังหวัดเชียงใหม่, 2544.
- เลอศักดิ์ เทิดวัฒน์ “พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนกลุ่มเสี่ยงในเขต
อุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี”. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ . หลักเทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์, 2536.
- วันชัย ไชยสิทธิ์, แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง สุขภาพจิต 12 กองสุขภาพจิต
กรมการแพทย์ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.
- สถิต วงศ์สรรค. จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาสน์, 2531.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง. ใน กิตติ วัฒนกุล. (บรรณาธิการ),
เอกสารการสอนชุดวิชาสุขภาพศึกษา. (หน่วยที่ 1 - 7 , พิมพ์ครั้งที่ 12 หน้า 151 - 152),
นนทบุรี : สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, 2533.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา
พานิชย์, 2550.
- สุจิตรา โอพารกิจวานิช. การสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษา,

กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2547.

สุวิมล ฤทธิมนตรี. การศึกษาความรู้เรื่องโรค ความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพ
เพื่อป้องกันโรคในกลุ่มสมรสของผู้ป่วยโรคตับอักเสบบี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาพยาบาลศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.

สุเทพ วัชรมุขกลี. “ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”
ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย บทความวิจัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กรุงเทพมหานคร, 2545.

หวานใจ ขาวพัฒนวรรณ. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้านในจังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.

การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน

Study of the attitudes of first year students in preparing to ASEAN.

นางสาวผกากรอง อรรถการุณพันธ์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

pakakong_bsc@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 330 คน ของวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2555 โดยเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนอยู่ในระดับมาก 2) ทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจรายข้อพบว่ามีความรู้ทางภาษาอังกฤษและสามารถร้องเพลงอาเซียนได้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: ทัศนคติ, อาเซียน

ABSTRACT:

The purpose of this study was to investigate the attitudes of students to prepare them to ASEAN. The sample consisted of 330 first year students at the School of Bangkok Suvarnabhumi College year 2555 by simple random selection. Tools used in this study were student attitude questionnaire. The data were analyzed using percentage, mean and t-test. And analysis of variance. The results showed that: 1) Attitudes of students to prepare to ASEAN at a high level. 2) Attitudes of students to prepare to the ASEAN Science and Technology, Faculty of Business Administration has found that the knowledge of English and can sing ASEAN has different significance level 0.05.

KEYWORDS: Attitude, ASEAN

1. บทนำ

การก่อตั้งประชาคมอาเซียนชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงในหลายเรื่องทั้งระบบเศรษฐกิจ การค้าแบบเปิด การค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกมีบทบาทมากในการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่กระทบต่อวิถีชีวิตที่เคยดำเนินมาในอดีต (ณรงค์รัตน์ สมภารจันทร์, 2553) นักศึกษาจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเรียนรู้ปรับตัว และเตรียมการ (Adaptability and Preparation) ประเด็นที่นักศึกษารุ่นใหม่ควรต้องเตรียมตนเอง เพื่อให้มีความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต

ทั้งนี้การรวมตัวประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่รอบพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ให้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการจัดการอุดมศึกษาเนื่องจากประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคนนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาที่สะดวกขึ้นทำให้การอุดมศึกษามีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

จากเหตุผลดังกล่าวเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนในปี 2558 ที่จะมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาชีพที่สามารถเข้าไปทำงานในอาเซียนได้ โดยส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ว่ามีความเข้าใจอาเซียนมากน้อยเพียงใด และแต่ละคณะมีการเตรียมความพร้อมแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเตรียมความพร้อมให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ปรับตัว และรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 ทศนคติ

อดิศักดิ์ น้อยประเสริฐ (2531: 15) ได้กล่าวสรุปว่าทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงของความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งใดๆ ที่อาจเป็นสิ่งที่ของบุคคล หรืออื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นการยอมรับก็ได้และทัศนคดียังมีผลให้คนเราแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา จากคำนิยามต่าง ๆ ข้างต้น จึงสรุปได้ว่าทัศนคติเป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึกและความเชื่อหรือการรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่ง ต่อเป้าหมายของทัศนคตินั้น

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545: 138) ให้ความหมายทัศนคติไว้ว่าเป็นความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของสถานการณ์ต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งและสภาวะความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่นานพอสมควร

ชิมบาโร และคริสตินา (2531: 49) กล่าวว่าไว้ว่าทัศนคติสามารถแยกองค์ประกอบได้ 3 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (*The Cognitive Component*) คือ ส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไปทั้งที่ชอบ และไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือคิดว่าสิ่งใดดีก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (*The Affective Component*) คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไป ตามบุคลิกภาพของคนนั้น เป็นลักษณะที่เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (*The Behavioral Component*) คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของทัศนคติ หมายถึง ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่นักศึกษามีต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน

2.2 อาเซียน

ศนิธิ รัตนสุรงค์ (2553: 57) กล่าวว่าอาเซียน (ASEAN : Association of Southeast Asia Nations) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยประเทศสมาชิกเริ่มแรกมี 5 ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ในปัจจุบันกลุ่มอาเซียนมีสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศซึ่งเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด โดยสมาชิกที่เพิ่มขึ้นมาในภายหลัง คือ บรูไน พม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งกลุ่มอาเซียนมีประชากรรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 500 ล้านคน หรือคิดเป็น 1 ใน 10 ของประชากรโลก มีเป้าหมายมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันโดยเน้นการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจระหว่างประเทศสมาชิกในด้านความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ระดับภูมิภาคร่วมกัน

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจ

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจแตกต่างกัน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ในปีการศึกษา 2555 คณะบริหารธุรกิจ มีจำนวนนักศึกษา 886 คน โดยแบ่งเป็นคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวน 159 คน และคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 727 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 330 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจ

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

5.2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจ

5.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ทักษะคตินักศึกษากับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามตามแนวของลิเคิร์ต (ลิวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538) เพื่อดำเนินการสร้างข้อคำถามทัศนคตินักศึกษากับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน จำนวน 25 ข้อ แต่ละข้อแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 เป็นต้นไปได้จำนวน 20 ข้อ นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.96

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ให้นักศึกษารอกเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 330 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.5

5.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ คณะ

5.4.3 วิเคราะห์ระดับทัศนคตินักศึกษากับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4.4 วิเคราะห์ค่าความแตกต่างระหว่างทัศนคตินักศึกษากับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจแตกต่างกัน

5.4.5 วิเคราะห์ค่าร้อยละของประเทศที่นักศึกษาอยากไปทำงานมากที่สุดเพื่อเป็นแนวทางของการพัฒนาและการเคลื่อนย้ายแรงงานต่อไป

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลตามคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ คณะ ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลตามคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ คณะ

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	75	23
หญิง	258	77
2. อายุ		
18 - 22 ปี	307	92
23 ปีขึ้นไป	26	8
3. คณะ		
วิทยาศาสตร์	72	22
บริหารธุรกิจ	261	78
รวม	333	100

จากตารางที่ 1 นักศึกษาเพศชายมีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และนักศึกษาเพศหญิงมีจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 77 อายุตั้งแต่ 18-22 ปี มีจำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 92 และอายุตั้งแต่ 23 ปีขึ้นไปมีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และคณะบริหารธุรกิจมีจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 78

6.2 วิเคราะห์ระดับทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน โดยใช้ค่าเฉลี่ยรวม และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อความถาม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. นักศึกษามีความรู้เข้าใจในประชาคมอาเซียน	3.92	0.68	มาก
2. นักศึกษาเข้าใจวัตถุประสงค์การก่อตั้งอาเซียน	3.95	0.77	มาก
3. เข้าใจความหมายตราสัญลักษณ์อาเซียน	4.06	0.90	มาก
4. มีความตื่นตัวติดตามข่าวสารประชาคมอาเซียน	3.88	0.99	มาก
5. การเรียนแลกเปลี่ยนทั้งนักศึกษาและอาจารย์	3.74	0.98	มาก
6. การปรับตารางเปิดปิดภาคเรียนตรงกับอาเซียน	3.96	0.84	มาก
7. เราควรเรียนรู้ภาษาเพิ่มนอกจากไทยและอังกฤษ	3.97	0.83	มาก
8. ความรู้ภาษาอังกฤษของท่านเป็นอย่างไร	3.45	0.77	ปานกลาง
9. ท่านสนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี	3.94	1.02	มาก
10. ควรระดับธงเพื่อแสดงการเตรียมความพร้อม	3.40	1.11	ปานกลาง
11. ควรมีการอบรมการเรียนการสอนอาเซียน	3.94	0.85	มาก
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารในสถานศึกษา	4.14	0.84	มาก
13. ประชาคมอาเซียนสำคัญต่อท่านเพียงใด	3.83	0.89	มาก
14. ประเทศไทยจะพัฒนาขึ้นมากหากเข้าสู่อาเซียน	4.01	0.81	มาก
15. ท่านเห็นด้วยกับโครงการเชื่อมต่อเส้นทางหลวง	4.04	0.81	มาก
16. ท่านเข้าใจกฎบัตรอาเซียนเป็นอย่างดี	3.62	0.80	มาก
17. ท่านสามารถร้องเพลงอาเซียนได้	2.28	1.00	น้อย
18. ท่านมั่นใจว่าไทยสามารถทัดเทียมทางการศึกษา	3.93	0.81	มาก
19. ไทยจะมีโอกาสเปิดการค้าเสรีและการส่งออก	3.92	0.84	มาก
20. ท่านเห็นด้วยว่าเราควรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน	3.94	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.80	0.87	มาก

จากตารางที่ 2 ภาพรวมทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนมีค่าเฉลี่ยรวม 3.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

6.3 การเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจ.

ข้อความ	\bar{X}		S.D.		t	Sig.	แปลผล
	วิทย์	บริหาร	วิทย์	บริหาร			
1. นักศึกษามีความรู้เข้าใจในประชาคมอาเซียน	3.82	3.94	0.657	0.685	1.361	0.174	ไม่แตกต่าง
2. นักศึกษาเข้าใจวัตถุประสงค์การก่อตั้งอาเซียน	3.88	3.97	0.749	0.779	0.917	0.360	ไม่แตกต่าง
3. เข้าใจความหมายตราสัญลักษณ์อาเซียน	4.03	4.07	0.804	0.921	0.345	0.731	ไม่แตกต่าง
4. มีความตื่นตัวติดตามข่าวสารประชาคมอาเซียน	3.99	3.85	0.831	1.029	1.029	0.304	ไม่แตกต่าง
5. การเรียนแลกเปลี่ยนทั้งนักศึกษาและอาจารย์	3.75	3.74	0.946	0.990	0.110	0.912	ไม่แตกต่าง
6. การปรับตารางเปิดปิดภาคเรียนตรงกับอาเซียน	3.96	3.97	0.777	0.861	0.064	0.949	ไม่แตกต่าง
7. เราควรเรียนรู้ภาษาเพิ่มนอกจากไทยและอังกฤษ	3.99	3.96	0.722	0.854	0.222	0.825	ไม่แตกต่าง
8. ความรู้ภาษาอังกฤษของท่านเป็นอย่างไร	3.76	3.36	0.911	0.697	4.055	0.00*	แตกต่าง
9. ท่านสนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี	4.01	3.92	0.957	1.034	0.724	0.469	ไม่แตกต่าง
10. ควรระดับชงเพื่อแสดงการเตรียมความพร้อม	3.29	3.43	1.204	1.081	0.957	0.339	ไม่แตกต่าง
11. ควรมีการอบรมการเรียนการสอนอาเซียน	3.90	3.95	0.906	0.837	0.418	0.676	ไม่แตกต่าง
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารในสถานศึกษา	4.10	4.15	0.808	0.846	0.503	0.616	ไม่แตกต่าง
13. ประชาคมอาเซียนสำคัญต่อท่านเพียงใด	3.75	3.85	0.931	0.878	0.882	0.379	ไม่แตกต่าง
14. ประเทศไทยจะพัฒนาขึ้นมากหากเข้าสู่อาเซียน	3.86	4.05	0.827	0.803	1.719	0.087	ไม่แตกต่าง
15. ท่านเห็นด้วยกับโครงการเชื่อมต่อเส้นทางหลวง	3.92	4.07	0.868	0.793	1.448	0.149	ไม่แตกต่าง
16. ท่านเข้าใจกฎบัตรอาเซียนเป็นอย่างดี	3.71	3.59	0.813	0.797	1.075	0.283	ไม่แตกต่าง
17. ท่านสามารถร้องเพลงอาเซียนได้	2.93	2.10	1.293	0.812	6.668	0.00*	แตกต่าง
18. ท่านมั่นใจว่าไทยสามารถทัดเทียมทางการศึกษา	3.89	3.94	0.815	0.814	0.495	0.621	ไม่แตกต่าง
19. ไทยจะมีโอกาสเปิดการค้าเสรีและการส่งออก	3.75	3.97	0.884	0.825	2.001	0.050	ไม่แตกต่าง
20. ท่านเห็นด้วยที่เราควรเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน	3.78	3.98	0.697	0.811	1.937	0.540	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจรายข้อพบว่ามีความรู้ทางภาษาอังกฤษและสามารถร้องเพลงอาเซียนได้แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6.4 แสดงผลค่าความถี่ ร้อยละ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อจบแล้วอยากไปทำงานประเทศใดในอาเซียนมากที่สุด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อจบแล้วอยากไปทำงานประเทศใดในอาเซียน

ประเทศในอาเซียน	ความถี่	ร้อยละ
1. ประเทศไทย	146	43.8
2. สิงคโปร์	52	15.6
3. เวียดนาม	49	14.7
4. พม่า	8	2.4
5. ฟิลิปปินส์	13	3.9
6. อินโดนีเซีย	16	4.8
7. ลาว	13	3.9
8. บรูไน	13	3.9
9. กัมพูชา	9	2.7
10. มาเลเซีย	14	4.2
รวม	333	100

จากตารางที่ 4 นักศึกษาส่วนมากที่จบการศึกษายังอยากทำงานอยู่ในประเทศไทยมากที่สุดร้อยละ 43.8 รองลงมาคือ สิงคโปร์ร้อยละ 15.6 และเวียดนามร้อยละ 14.7 ตามลำดับ

7. อภิปรายผล

การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนในครั้งนี้พบว่า

7.1 ทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนนั้นอยู่ในระดับดีมาก แสดงว่านักศึกษาให้ความสนใจตื่นตัว และเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนายอำรุง จันทวานิช (2549) ที่ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยการศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นถึงแนวทางและแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 จุद्धรวมที่เป็นจุดเด่นของการปฏิรูปการศึกษา ทิศทางความร่วมมือระหว่างประเทศซึ่งพบว่าแต่ละประเทศต้องการการทัดเทียมทางด้านการศึกษาเพื่อความเข้มแข็งทางการศึกษาของประเทศภายในกลุ่ม และต่างเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อาเซียนเช่นเดียวกัน

7.2 ทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจรายข้อพบว่าด้านความรู้ทางภาษาอังกฤษและความสามารถในการร้องเพลงอาเซียนนั้นแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ของแต่ละคณะและหน่วยวิชาภาษาอังกฤษที่เรียน

8. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

8.1 ทักษะคตินักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนมีค่าเฉลี่ยรวม 3.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการเตรียมความพร้อมรับมือกับอาเซียนที่จะมาถึงในปี 58

8.2 ทักษะคตินักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนระหว่างคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศกับคณะบริหารธุรกิจรายงานว่ามีความรู้ทางภาษาอังกฤษและสามารถร้องเพลงอาเซียนได้แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

8.3 หากประเทศไทยเข้าสู่อาเซียนนักศึกษาส่วนมากที่จบการศึกษาขังอยากทำงานอยู่ในประเทศไทยมากที่สุด รองลงมาคือสาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตามลำดับ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักศึกษาและประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน เช่น อบรมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลกระทบจากการรวมตัวของกลุ่มอาเซียน

9.2 ควรให้มีการเรียนรู้ด้านการพูด ฟัง ภาษาอังกฤษและภาษาเบื้องต้นของอาเซียนมากขึ้น

10. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิที่ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนวิจัย

11. เอกสารอ้างอิง

นงศรีรัตน์ สมภารจันทร์, 2553. การเปรียบเทียบผลกระทบความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ต่อการส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศอาเซียน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยา สารสน.

สนธิธิ รัตนสุรงค์, 2553. ผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสารสน.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553. ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 58. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอก บล๊อค.

อดิศักดิ์ น้อยประเสริฐ, 2531. ทักษะคตินักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกระบวนการยุติธรรมและอาจารย์คณะนิติศาสตร์ ต่อการจัดตั้งศาลจรรยาบรรณในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อำรุง จันทวานิช, 2549. การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา.

Best, John W, 1981. *Research In Education*. 4th ed. Englewood. Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Zimbaro, phillip G. Ebb B Effesen and Cristina Maslach, 1997. *Influencing Attitude and Changing Behavior*. London: Addison – Wesley Publishing Company.

**ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครูและ
บุคลากรทางการศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร**

**To study at a university. Faculty of Graduate Studies. Faculty of Management Studies. Teachers
and educational fields Lat Krabang, Bangkok Bangkok**

ศศิณา สมเดช

คณะบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail : noonbeeg12@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขตลาดกระบัง จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพ ระดับประถมศึกษา เขตลาดกระบัง จำนวน 16 โรงเรียน โรงเรียนสามัญศึกษา เขตลาดกระบัง จำนวน 4 โรงเรียน รวมโรงเรียนทั้งหมด 23 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 10 คน รวมเป็น 230 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการศึกษาต่อที่คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22 และไม่มีความต้องการศึกษาต่อ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 โดยมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่

1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
3. สาขาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว
4. สาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา
5. สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้
6. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

นอกจากนี้ยังมีความต้องการทุนการวิจัยหรือทุนการศึกษาบางส่วน รวมทั้งห้องทำงานสำหรับนิสิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

คำสำคัญ: การศึกษาต่อในระดับปริญญาโท, สาขาบริหารการศึกษา, ครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตภาคกระบี่

ABSTRACT:

The research in this Aims to explore the needs of graduate students. Faculty of Graduate Studies. Faculty of Management Studies. Teachers and educational fields Lat Krabang, Bangkok Bangkok Using survey (Survey research) population used in this study were the teacher education faculty and staff, including the school district, Lat Krabang, Bangkok Bangkok Educational Service Area Office 3 Lat Krabang, Bangkok District Secondary School.

Schools in Bangkok. Elementary School District 16 Lat Krabang, Bangkok School of Education School District schools Lat Krabang, Bangkok 4 All 23 schools, 10 schools, a total of 230 samples were collected using a questionnaire. The data were analyzed by using frequency and percentage.

The results are summarized below.

Samples to study at the Faculty of the Graduate School. General study of 150 people, representing 65.22 per cent and there is no need for further study of 80 people, representing 34.78 per cent, with demand continuing graduate students in various disciplines in order from the most to the least.

1. Faculty of Management Studies.
2. Department of Curriculum and Instruction.
3. Fields of psychology, education and counseling.
4. Department of Educational Research.
5. Department of Educational Technology and Learning Innovation.
6. Department of Administration.

There is also a need for research funding or partial scholarships. The Office for Students with computers and the Internet.

KEYWORDS:

Graduate Education, Faculty of Education, teachers and education personnel Lat Krabang, Bangkok area.

1. บทนำ

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ โดยสภาวิทยาลัย จัดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตร พ.ศ. 2552 โดยมีปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

แผน ก เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีคุณธรรมจริยธรรม

1. มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าแห่งสังคมไทยโดยรวม
2. เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก้าวทันมิติแห่งการเปลี่ยนแปลง
3. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัย สามารถสร้างองค์ความรู้และทฤษฎีได้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษากำให้เกิดผล
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

แผน ข เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีคุณธรรมจริยธรรม
2. มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าแห่งสังคมไทยโดยรวม
2. เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก้าวทันมิติแห่งการเปลี่ยนแปลง
3. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า สามารถนำเอาทฤษฎีหรือผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการบริหารการศึกษา
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานในปัจจุบันการผลิตบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ได้เปิดสอนระดับปริญญาโท เพียงอย่างเดียว อนาคตข้างหน้าอาจจะมีการจัดทำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับปริญญาตรีและปริญญาเอกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะได้นำมาเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและให้ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อสำรวจความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครู และบุคลากรทางการศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร มีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา เพื่อไปพัฒนาการทำงานและการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครู และบุคลากรทางการศึกษาในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

2.เป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ให้ตรงกับความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา Master of Education Program in Educational Administration

2. ชื่อปริญญาบัตร

ชื่อเต็ม ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา)

Master of Education (Educational Administration)

ชื่อย่อ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

M.Ed. (Educational Administration)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ (Bangkok Suvarnabhumi College)

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4.1 ปรัชญาของหลักสูตร

สร้างและพัฒนาผู้นำที่เข้าใจการศึกษาลึกซึ้ง และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเป็นสากลเข้าถึงบริบททางวัฒนธรรม เป็นเลิศทางการบริหารวิชาการ และเปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรม

4.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

แผน ก

เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีคุณธรรม

จริยธรรม

2. มีความรู้ความสามารถและประสิทธิภาพในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าแห่งสังคมไทยโดยรวม
3. เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก้าวทันมิติแห่งการเปลี่ยนแปลง
4. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัย สามารถสร้างองค์ความรู้และทฤษฎีได้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาระดับสูง
5. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

แผน ข

เพื่อผลิตมหบัณฑิตทางการบริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และมีคุณธรรม

จริยธรรม

2. มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าแห่งสังคมไทยโดยรวม
3. เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก้าวทันมิติแห่งการเปลี่ยนแปลง
4. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า สามารถนำเอาทฤษฎีหรือผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการบริหารการศึกษา
5. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

ในปัจจุบันการผลิตบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ได้เปิดสอนระดับปริญญาโท เพียงอย่างเดียว อนาคตข้างหน้าอาจจะมีการจัดทำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับปริญญาตรีและปริญญาเอกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะได้นำมาเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและให้ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

5. กำหนดการใช้หลักสูตร

หลักสูตรนี้ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552

6. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

6.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทุกสาขาวิชาจากวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงาน ก.พ. รับรอง

6.2 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตในสาขาเกี่ยวกับหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันไม่เกิน 40% ของหลักสูตรปริญญาโท หรือโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

6.3 ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือมีความผิดปกติที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

2. ทฤษฎีความต้องการของ A.H. Maslow

มนุษย์โดยทั่วไปทุกคนต่างมีสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเหมือนกัน คือกระบวนการของพฤติกรรม พฤติกรรมหรือการแสดงออกใด ๆ ของมนุษย์เกิดจากความต้องการหรือความอยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งมาตอบสนอง แต่มนุษย์แต่ละคนจะมีแบบพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น ความสามารถ ความสนใจ และทัศนคติ เป็นต้น แต่สาเหตุที่สำคัญ คือ ความต้องการของมนุษย์แต่ละคนแตกต่างกัน คนบางคนทำงานเพื่อหวังที่ตนจะได้เงินเดือนค่าจ้างเป็นผลตอบแทน แต่บางคนอาจจะมีความต้องการที่จะมีฐานะหรือ

ตำแหน่งต่าง ๆ เป็นต้น ความต้องการของมนุษย์นี้เองจะก่อให้เกิดแรงผลักดันหรือจูงใจให้กระทำการต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนจบระดับปริญญาโท จะทำให้รู้สึกว่าคุณมีฐานะเด่นในสังคม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผลการวิจัย เรื่อง ความต้องการการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

2. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา

วิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลักความน่าจะเป็น จำนวน 230 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในเขตตลาดกระบังทั้งหมด 23 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน เฉพาะบุคคลที่สนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

สถิติและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถิติและเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์การวิจัย ใช้สถิติความถี่และอัตราร้อยละ ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาหัวข้อดังกล่าวนี้จะใช้ระยะเวลาประมาณ 13 เดือน

ระหว่างเดือน มกราคม 2555 - เดือนมกราคม 2556

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	130	56.52
หญิง	200	86.96

การศึกษา

ปริญญาตรี	135	58.66
ปริญญาโท	95	41.31

ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา	23	10
นักวิชาการการศึกษา	46	20
ครู	161	70

สถานที่ทำงาน

โรงเรียนของรัฐ	190	82.61
โรงเรียนเอกชน	40	17.39

ตอนที่ 2

1. ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชา

สาขาการบริหารการศึกษา	180	78.26
ความต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาต่าง ๆ	50	21.74
ไม่ต้องการ เพราะใกล้จะเกษียณอายุแล้ว อายุมาก		ไม่มีทุนในการศึกษาต่อ ไม่มีเวลา

ไม่ตรงสายงาน ค่าใช้จ่ายสูง เดินทางไม่สะดวก โดยเฉพาะท่านที่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อ ท่านต้องการให้จัดการศึกษาในเวลาใด

- นอกเวลาราชการ วันอาทิตย์ 170 คน คิดเป็นร้อยละ 73.91
- นอกเวลาราชการตอนเย็นวันจันทร์-ศุกร์ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04
- ในเวลาราชการ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04

ต้องการให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนอะไร วิทยาลัย สนับสนุนทุนการวิจัยหรือทุนการศึกษาบางส่วน จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 68.69 ต้องการห้องทำงานสำหรับนิสิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30

5.สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตภาคกระบี่ กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 23 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย โรงเรียนละ 10 คนเจาะจงผู้ที่สนใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมดจำนวน 230 คน มีอายุเฉลี่ย 30 ปี และเป็นเพศหญิง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 เพศชาย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 56.52 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 58.66 ในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา การจัดการทั่วไป สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 ในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น พลศึกษา หลักสูตรและการนิเทศ เทคโนโลยีการศึกษา การวัดและการประเมินผลการศึกษา มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 10 นักวิชาการการศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ครู จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 70 สถานที่ทำงานในโรงเรียนของรัฐ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 82.61 โรงเรียนเอกชน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39
2. ความต้องการศึกษาต่อที่คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการศึกษาต่อ จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 โดยมีความต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับปริญญาโท
3. การจัดการศึกษาและการสนับสนุน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตภาคกระบัง กรุงเทพมหานคร มีความต้องการให้จัดการศึกษานอกเวลาราชการ ในวันอาทิตย์ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 73.91 รองลงมา คือ ต้องการให้จัดการศึกษานอกเวลาราชการในตอนเย็นวันจันทร์-ศุกร์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 และต้องการให้จัดการศึกษาในเวลาราชการ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 นอกจากนั้นยังต้องการให้คณะบัณฑิตวิทยาลัย สนับสนุนทุนการวิจัยหรือทุนการศึกษาบางส่วน จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 68.69 รองลงมาคือ ต้องการห้องทำงานสำหรับนิสิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30

6.ข้อเสนอแนะ

1.คณะบัณฑิตวิทยาลัย ควรเปิดหลักสูตรทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและเอกในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความต้องการของสังคมหรือผู้เรียน ได้แก่ 1) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา 2) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน 3) สาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา 4) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ 5) สาขาวิชาการจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว เป็นต้น โดยเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงอย่างมาก คือ ความพร้อมของอาจารย์ประจำหลักสูตรควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดหลักสูตรต่าง ๆ ให้ผู้ที่มีความสนใจต้องการศึกษาต่อได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปเตรียมการวางแผนการศึกษาหรือการพัฒนาดตนเองต่อไปได้

7.เอกสารอ้างอิง

- [1] คู่มือหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย. บริหารการศึกษา. (2552) วิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ
- [2] กลุขมันต์ วัฒนาณรงค์. (2550) อุดมศึกษาและอาชีวศึกษากับการพัฒนากำลังคนเพื่ออุตสาหกรรมของประเทศไทย. (Online). Available:<http://dcms.thailis.or.th/dcms/>
- [3] รัตนา จิตรตันอนันต์. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของมหบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

[4] สภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาใหม่ของสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.(Online).

Availale:<http://dcms.thailis.or.th/dcms/download.php> (14 กุมภาพันธ์ 2550).

แรงจูงใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร
MOTIVATION OF STUDENTS IN THE UNDERGRADUATE EDUCATION IN
BANGKOK

ชนิตา เอี่ยมสอาด

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

บทคัดย่อ :

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ของการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่แรงจูงใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 140 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS โดยสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์การให้ระดับความสำคัญแรงจูงใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในเขต กรุงเทพมหานคร ด้านต่าง ๆ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงส่วนใหญ่มีอายุ 20-22 ปี มีสถานภาพโสด เลือกคณะรัฐศาสตร์ หลักสูตร 4 ปี ส่วนใหญ่มาเรียนภาคปกติ โดยมีผลการเรียนก่อนเข้าศึกษาต่อ 2.01-2.50 ซึ่งมีรายได้ 7,001-9,000 บาท

ด้านแรงจูงใจของนักศึกษในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีแล้วนั้น นักเรียน/นักศึกษาเลือกที่จะศึกษาต่อที่นั่นเกิดแรงจูงใจมาจากด้านสถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เพราะส่วนใหญ่ที่เลือกนั้น จะเลือกสถาบันที่มีชื่อเสียง เกิดจากด้านเหตุผลของตัวนักเรียน/นักศึกษาเอง โดยมีผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำ อาจมีด้านสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะถ้าเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่ดังก็อาจมีคนสนใจน้อย โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับด้านบุคคลแต่อย่างใด

ด้านเจตคติในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เพราะมีความตั้งใจ จึงมาสมัครเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทำให้รู้จักการใช้ชีวิตในสังคมที่กว้างขึ้น การศึกษาเป็นการเพิ่มทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม มหาวิทยาลัยแห่งนี้เปิดโอกาสให้ทุกคนขึ้นมาเรียนได้ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนมากขึ้น การศึกษาทำให้เข้าใจปัญหาในสังคมได้ลึกซึ้งขึ้น คิดว่าศึกษาที่วิทยาลัยนี้แล้ว จะไม่กระทบ กับฐานะการเงินทางบ้าน มีสาขาที่คิดว่าตนเองที่ชอบและสามารถ เรียนจบได้สามารถเรียนจบได้

คำสำคัญ : แรงจูงใจ

ABSTRACT :

This study. Objectives: 1. To factors in the choice of study for personal reasons. The nature of the institution. The person concerned social and economic Choosing the degree of penetration in angkok. 2. To study the attitudes towards admission to an undergraduate student.

The sample used in this study is the student with the motivation of the students in the undergraduate education in the penetration. The survey of 140 people, Bangkok is a tool used in the survey. Data collection. And analyzed by computer using SPSS and statistics describing the data analysis and the average percentage of the analysis, a critical motivation for students to study undergraduate courses at universities in the Penetration Bangkok. aspects of data analysis, and test one-way analysis of variance.

The results described were as follow

The study data. The sample of 140 respondents were female, were aged 20-22 years with Single 4-year courses in Political Science to study the most common. The results of the study before attending the 2:01 to 2:50, with the 7001-9000 Baht

A study of the motives of the war in the selection of undergraduate study, then. Pupils / students choose to study it, the motivation comes from the institution for the most part. Because most of the chosen. To choose a reputable institution. Of the reasons for the student / students themselves. A parent's advice. There may be socially involved. If it is not the university, they may have little interest. It is not about the individual in any way.

The study of attitudes in the selection of undergraduate study. It is the intention. Therefore apply. As the basis for learning in higher levels. Make known to live in the wider society. Education increases the skills to live together in society. University is open to all classes to practice. And have the opportunity to exchange knowledge with more friends. The study to understand better the problems in society. Think that a college education, this will not affect the financial position of the house. I think they have a branch that is. School has been able to finish it.

Key word : Motivation

1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศทุกประเทศต่างก็เร่งพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศของตน การพัฒนาจะเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการพัฒนา คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์และสิ่งสำคัญที่มีบทบาททำให้มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนา คือ “การศึกษา” ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย ต้นศิริ ได้ กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพของพลเมือง จะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และในด้านต่าง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จหรือดำเนินการพัฒนาไปในทางที่ผิด เพราะกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนา คือ การศึกษา ซึ่งศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ

วะลี ได้สรุปว่า การศึกษาเป็นการพัฒนาทุกชีวิตและทุกด้านในสังคมพร้อมทั้งช่วยยกระดับความสามารถของคนด้วย

ดังนั้นสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวางแผนการจัดการศึกษา และเพื่อตอบสนองความต้องการในการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ในเขตประเทศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

2. ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของมนุษย์นั้นมีหลายทฤษฎีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่โดยสาระสำคัญของแต่ละทฤษฎีแล้วสามารถสรุปได้ว่า มนุษย์มีแรงจูงใจหรือความต้องการไม่สิ้นสุดโดยจะมีความต้องการในขั้นพื้นฐานมาก่อน คือ ความต้องการด้านปัจจัยสี่ ความต้องการด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย หลังจากที่ได้รับการตอบสนองในขั้นพื้นฐานแล้ว ก็จะมีแรงจูงใจหรือความต้องการในขั้นต่อไป ซึ่งเป็นความต้องการในระดับสูงขึ้นไป คือ ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ อยากมีเพื่อนพ้อง อยากมีชื่อเสียงเกียรติยศ ต้องการให้คนอื่นยกย่องนับถือ อยากมีอำนาจมีเหนืออื่นๆ ความต้องการความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จ และต้องรักษาความมีชื่อเสียงเกียรติยศ ความเด่น รวมทั้งความสำเร็จให้มีอยู่ตลอดไป

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ของการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาในส่วนของปัจจัยด้านเหตุผล ส่วนตัว ลักษณะของสถาบัน บุคคลที่เกี่ยวข้อง สังคม และเศรษฐกิจ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านระยะเวลา โดยเริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน – ธันวาคม 2555 ในการกรอกแบบสอบถามและวิเคราะห์ผล

5. ระเบียบวิธีวิจัย

5.1 ประชากร คือ นักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีจำนวน 140 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพทั่วไปของบุคคล

- ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อประกอบด้วย ด้านเหตุผล ด้านสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ

ตอนที่ 3 เจตคติในการเลือกศึกษาต่อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

และนำไปทดลองใช้ (Try Out) และหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค พบว่ามีความเชื่อมั่น 0.80

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความและสิ่งพิมพ์ต่างๆเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม 6 ด้าน

2. กำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ตอน คือ ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยและเจตคติ และเก็บให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้เก็บมาทำการแจกแจงหาความถี่และนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ,ค่า Chi-Square , T-Test และOne way Anova

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมในด้านปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ

ระดับของแรงจูงใจ	\bar{X}	S.D	ระดับความถี่
ด้านเหตุผลของท่านที่ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี	4.10	0.780	มาก
ด้านของสถาบันการศึกษา	4.15	0.807	มาก
ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง	3.74	0.718	มาก
ด้านสังคม	4.04	0.691	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	4.04	0.705	มาก
รวม	4.02	0.556	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัย พบว่ารายละเอียด มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับด้านของสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15รองลงมาด้านเหตุผลของท่านที่ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี มีค่าเฉลี่ย 4.10

ตารางที่ 2 แสดงด้านเหตุผลที่ศึกษาต่อ ป.ตรี

ระดับของแรงจูงใจ	\bar{X}	S.D	ระดับความถี่
เพื่อความรู้และความสามารถของท่าน	4.06	1.012	มาก
เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกับผู้อื่น	4.14	0.815	มาก
เพื่อมีประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการศึกษาในระดับ ป.ตรี	4.06	0.824	มาก
หลังการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย	4.14	0.891	มาก
รวม	4.10	0.780	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า มีแรงจูงใจมาเรียนต่อ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกับผู้อื่น และหลังการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายมีค่าเฉลี่ย 4.14

ตารางที่ 3 แสดงด้านของสถาบันการศึกษา

ระดับของแรงจูงใจ	\bar{X}	S.D	ระดับความถี่
มีผู้เชี่ยวชาญในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน	4.26	0.884	มากที่สุด
คณาจารย์มีความรู้ความสามารถสูง	4.23	0.843	มากที่สุด
สะดวกต่อการเดินทางมาศึกษา	3.98	0.978	มาก
รวม	4.14	0.815	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า มีผู้เชี่ยวชาญในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.26

ตารางที่ 4 แสดงด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ระดับของแรงจูงใจ	\bar{X}	S.D	ระดับความถี่
บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการให้ ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี	3.97	0.921	มาก
กลุ่มเพื่อนแนะนำให้ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี	3.64	0.953	มาก
รุ่นพี่ที่รู้จักแนะนำให้ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี	3.51	1.042	มาก
อาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันศึกษาเดิมแนะนำให้เข้าศึกษา	3.62	0.956	มาก
ตัดสินใจเข้าศึกษาด้วยตัวเอง	3.96	0.843	มาก
รวม	3.74	0.718	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการให้ ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี มีค่าเฉลี่ย 3.97

ตารางที่ 5 แสดงด้านสังคม

ระดับของแรงจูงใจ	\bar{X}	S.D	ระดับความถี่
ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม	4.08	0.922	มาก
พบเห็นผู้จบการศึกษามีบทบาทหน้าที่ในสังคม	4.01	0.894	มาก
หากได้รับการศึกษาจะทำให้ช่วยเหลือสังคมได้ดี	4.02	0.821	มาก
เพื่อการปรับตัวที่ดีให้เข้ากับ การเปลี่ยนแปลงของสังคม	3.99	0.822	มาก
มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในสังคมมากขึ้น	4.12	0.826	มาก
รวม	4.04	0.691	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในสังคมมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.12

ตารางที่ 6 แสดงด้านเศรษฐกิจ

ระดับแรงจูงใจ	\bar{X}	S.D	ระดับความถี่
ต้องการประกอบอาชีพที่มีความก้าวหน้า	4.28	0.890	มากที่สุด
หากได้รับการศึกษาจะสามารถทำให้หางานง่ายขึ้น	4.09	0.830	มาก
บุคคลที่มีการศึกษา มีโอกาสเลือกงาน ให้เหมาะกับตนเอง	3.95	0.955	มาก
การศึกษาช่วยสร้างสรรค์อาชีพอิสระ ได้หลากหลาย	3.86	0.902	มาก
รวม	4.04	0.705	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการวิจัย พบว่าเพราะต้องการประกอบอาชีพที่มีความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ย 4.28

ตารางที่ 7 แสดง แบบวัดเจตคติการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

เจตคติในการเลือกศึกษาต่อ	(\bar{X})	(S.D.)	การแปลผล
มีความตั้งใจ จึงมาสมัครเรียน	4.27	0.82	เห็นด้วย
มีสาขาที่คิดว่าตนเองที่ชอบและสามารถ เรียนจบได้สามารถเรียนจบได้	3.34	0.68	เห็นด้วย
เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น	4.14	0.81	เห็นด้วย
คิดว่าศึกษาที่วิทยาลัยนี้แล้ว จะไม่กระทบ กับฐานะการเงินที่บ้าน	3.79	0.96	เห็นด้วย
การศึกษาเป็นการเพิ่มทักษะในการอยู่ร่วม กันในสังคม	4.07	0.69	เห็นด้วย
มหาวิทยาลัยแห่งนี้เปิดโอกาสให้ทุกคนขึ้นมาเรียนได้	4.03	0.72	เห็นด้วย
ทำให้รู้จักการใช้ชีวิตในสังคมที่กว้างขึ้น	4.11	0.71	เห็นด้วย
มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนมากขึ้น	4.03	0.81	เห็นด้วย
การศึกษาทำให้เข้าใจปัญหาในสังคมได้ดีมากขึ้น	3.86	0.89	เห็นด้วย
การประกาศรับสมัครไม่ตรงกับสถาบัน การศึกษาอื่น ๆ	3.56	0.99	เห็นด้วย
รวม	4.02	0.54	เห็นด้วย

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่เห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด มีเจตคติในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เพราะมีความตั้งใจ จึงมาสมัครเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาแรงจูงใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีแล้วนั้น นักเรียน/นักศึกษาเลือกที่จะศึกษาต่ออันเกิดแรงจูงใจมาจากด้านสถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เพราะส่วนใหญ่ที่เลือกนั้น จะเลือกสถาบันที่มีชื่อเสียง เกิดจากด้านเหตุผลของตัวนักเรียน/นักศึกษาเอง โดยมีผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำ อาจมีด้านสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะถ้าเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่ดังก็อาจมีคนสนใจน้อย โดยไม่ได้เกี่ยวกับด้านบุคคลแต่อย่างใด มีเจตคติในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เพราะมีความตั้งใจ จึงมาสมัครเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทำให้รู้จักการใช้ชีวิตในสังคมที่กว้างขึ้น การศึกษาเป็นการเพิ่มทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม มหาวิทยาลัยแห่งนี้เปิดโอกาสให้ทุกคนขึ้นมาเรียนได้ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนมากขึ้น การศึกษาทำให้เข้าไปปัญหาในสังคมได้ดีมากขึ้น คิดว่าศึกษาที่วิทยาลัยนี้แล้ว จะไม่กระทบ กับฐานะการเงินทางบ้าน มีสาขาที่คิดว่าตนเองที่ชอบและสามารถ เรียนจบได้สามารถเรียนจบได้

8. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกเรียนต่อระดับปริญญาตรี โดยมีแรงจูงใจมาจากด้านของสถาบันการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกับผู้อื่น และหลังการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมาด้านเหตุผลของท่านที่ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี เพราะมีผู้เชี่ยวชาญในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 ด้านสังคม เพราะบิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องการให้ ศึกษาต่อ ระดับ ป.ตรี และด้านเศรษฐกิจ โดยต้องการประกอบอาชีพที่มีความก้าวหน้า โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 และแรงจูงใจด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในสังคมมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.74

9. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีการเลือกศึกษาต่อเฉพาะในสถาบันที่มีชื่อเสียงเท่านั้น ไม่ค่อยเน้นในเรื่องค่าเทอม เพราะส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองจะเป็นผู้รับผิดชอบด้านการเงิน นักศึกษาจึงไม่ค่อยตระหนักถึงความสำคัญด้านการเรียนเท่าไรนัก

10. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ได้สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

11. เอกสารอ้างอิง

- ขนิษฐา วิเศษสาทร และมุกดา ศรียงค์. 2535. จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จรรยา โกมลบุญย์. 2528. จิตวิทยาพื้นฐานของการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชนิดา เพชรทองคำ. 2542. การวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของ นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชัยวัฒน์ ยืนยาว. 2539. แรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสาย สามัญระดับประถมศึกษาวิธีเรียนทางไกล จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของ
การประมวลผลบนก้อนเมฆ

Satisfaction of student for System Analyst and Design based on Cloud computing

สันติ เต็มผล

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ, Email: santi_ja@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน 2) เพื่อเก็บข้อมูลในการนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงเนื้อหาในรายวิชา, การปรับปรุงการเรียนการสอน และการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนการสอน (ตัวอย่างเช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน, สภาพห้องเรียน) โดยจำแนกตาม เพศ และหลักสูตร จำนวน 60 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที (t-test Independent)

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก้อนเมฆ ในแต่ละด้าน โดยจำแนกตามเพศและจำแนกตามหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องด้วยมีระบบการเรียนการสอนที่เหมือนกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ และ การประมวลผลบนก้อนเมฆ

ABSTRACT:

The objective of this research were 1) to study the satisfaction of student in studying the system analyst of Faculty of Science and Information, Information technology 2) to get some information that can be used to analyze, to develop the content, to evaluate the methodology in teaching the selected subject. Especially, Applying the technology for teaching and learning and also to get other information about learning factor (ex: device, environments) with 60 students. The instrument to collect data was the rating scale questionnaire. The statistical methods and procedures for analyzing data were percentage, mean, standard deviation and t-test

The results of the study were as follows: Satisfaction of student for System Analyst and Design based on Cloud computing of the students in overall that can not be set was statistical significant level at 0.05. Because of, the education system is the same.

KEYWORDS: Satisfaction and Cloud computing

1. บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคของสังคมออนไลน์ซึ่งสังคมออนไลน์เป็นสังคมที่รวมบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น Facebook MySpace hi5 MSN Search engine หรือ Gmail ที่มีการแชร์ไฟล์ และอัพโหลดไฟล์ กันมากขึ้น ผ่านทางระบบบริการและแอปพลิเคชันต่างเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กันได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่ทิศทางการพัฒนาทางสังคมก็มีแนวโน้มการพัฒนาไปสู่สังคมออนไลน์มากขึ้นกัน ดังนั้นองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆจึงต้องมีการพัฒนาและนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีการประมวลผลอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้งานเพื่อเกิดประโยชน์ และเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

การประมวลผลอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่า การประมวลผลแบบก้อนเมฆ (Cloud Computing) เป็นการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีการประมวลผลอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งคำว่าก้อนเมฆนั้นเป็นอุปมาของระบบอินเทอร์เน็ต การประมวลผลที่มีความสามารถในการทำงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลสารสนเทศจะมีการจัดสรรในรูปแบบของบริการ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ จากระบบอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญหรือมีความสามารถในการควบคุมโครงสร้างทางเทคโนโลยีที่ให้บริการแก่ผู้ใช้งาน ซึ่งข้อมูลสารสนเทศจะถูกเก็บบันทึกบนเครื่องแม่ข่ายบนระบบอินเทอร์เน็ต และมีการสำรองไว้ชั่วคราวในรูปแบบของแคช (cache) บนเครื่องลูกข่ายซึ่งได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์โน้ตบุค อุปกรณ์พกพา โทรศัพท์มือถือ และอื่น ๆ

หลักการของการประมวลผลแบบCloud Computing ได้มีการรวบรวม เทคโนโลยีเด่น ๆ เข้าไว้ด้วย เช่น ซอฟต์แวร์ในรูปแบบของบริการ (Software as a Service (Sees) Web 2.0 และเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ต้องพึ่งพาระบบอินเทอร์เน็ตในการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน ยกตัวอย่างเช่น Google Apps จะให้บริการโปรแกรมประยุกต์ทั่ว ๆ ไปซึ่งจะสามารถเข้าถึงได้ด้วยโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์อีกที โดยที่ข้อมูลและซอฟต์แวร์นั้นถูกเก็บอยู่บนเครื่องแม่ข่ายภายในระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งการบริการในลักษณะนี้ทำให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ทุกสถานที่

1.1 กรอบแนวความคิดของงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
1. เพศ 2. หลักสูตร	ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก้อนเมฆ มี 5 ด้านคือ ด้านเนื้อหาวิชา, ด้านผู้สอน, ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและด้านการใช้เทคโนโลยี

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา
3. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

1.3 สมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก้อนเมฆในด้านเนื้อหาวิชา, ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และ ด้านการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพศที่แตกต่างกัน
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก้อนเมฆในด้านเนื้อหาวิชา, ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และ ด้านการใช้เทคโนโลยี ของนักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในแต่ละหลักสูตรที่แตกต่างกัน

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจงานนุกรมลัทธิบราซันชิตสถาน [1] ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ และพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ความพึงพอใจ [2] ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Satisfaction มาจากภาษาละติน 2 คำ คือ Satis มีความหมายว่า เพียงพอ และ Facere มีความหมายว่า ทำความพอใจในสินค้า หรือบริการของบุคคล เป็น การสรรหาสิ่งที่ต้องการให้มากพอ จนถึงจุดที่เรียกว่าเพียงพอต่อความต้องการ Satisfaction เกิดจากการรวมคำ Satis และ Facere รวมกัน หมายถึง ความเพียงพออันเกิด จากความต้องการ และเป็นความเพียงพอที่มีมากเกินไปจนเกินไป

ความพึงพอใจ [3] หมายถึงความรู้สึกที่ดี หรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลซึ่งมักจะเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนเองต้องการ

ดังนั้น ความพึงพอใจคือ ความคิดเห็นในทางที่ดีของผู้รับบริการต่อผู้ให้บริการ หรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออย่างใดอย่างหนึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ สามารถมองเห็นได้ เพียงแต่คาดคะเนจากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล ความพึงใจหรืออีกนัยหนึ่ง ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งมักจะเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

นอกจากนี้ได้มีศึกษาเกี่ยวกับการนำเอาการประมวลผลแบบCloud Computing มาทำการประยุกต์ใช้ในการศึกษา [4] และ นำมาใช้ในการประเมินผลกลุ่มความพึงพอใจ, ศึกษาปัจจัยการยอมรับและการใช้งานระบบ อินทราเน็ต [5] เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) รวมทั้งหมด จำนวน 60 คน ประกอบไปด้วย นักศึกษาหลักสูตร 4 ปี จำนวน 16 คน และนักศึกษาหลักสูตรเทียบโอน 4 ปี จำนวน 44 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการปรับตัวในการศึกษาภาคพิเศษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก่อนเมฆมีลักษณะเป็นตารางประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านเนื้อหาวิชา, ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และ ด้านการใช้เทคโนโลยี

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ในการหาค่าความเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก่อนเมฆในแต่ละด้าน และรวบรวมเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปร ต่อจากนั้นผู้ทำวิจัยทำการตรวจและให้คะแนนเป็นรายชื่อในแบบสอบถามตอนที่ 2 ของแต่ละฉบับตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเพื่อจัดระดับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวในการศึกษา ออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

4.45-5.00 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก

2.50-3.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด

1.00-1.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ในงานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก่อนเมฆของการจำแนกตามเพศ และ หลักสูตร ในแต่ละคู่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และหลักสูตร โดยใช้ค่าที (T-test Independent)

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงโดยคิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 20 และจำแนกตามหลักสูตรพบว่า หลักสูตร 4 ปีปกติคิดเป็นร้อยละ 26.70 และ 4ปีเทียบโอน คิดเป็นร้อยละ 73.30

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศและหลักสูตร

	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	20.00
หญิง	48	80.00
รวม	<u>60</u>	<u>100</u>
จำนวน		
4 ปี	16	26.70
4ปีเทียบโอน	44	73.30
รวม	<u>60</u>	<u>100</u>

ในตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก่อนเมฆ เมื่อศึกษาในแต่ละด้านโดยจำแนกตามเพศระหว่าง เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบในด้านต่างๆผลการวิจัยพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจที่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านเพศชายมีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบในด้านเนื้อหาวิชามากที่สุด ($\bar{x}=3.55$, $SD=0.49$) และด้านการใช้เทคโนโลยี ($\bar{x}=3.60$, $SD=0.32$) ตามลำดับ

ขณะที่เพศหญิงมีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบมากที่สุดคือด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน ($\bar{x}=3.50, SD=0.28$)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก่อนเมฆ ที่มีการจำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจในด้านต่างๆ	ชาย			หญิง			t	Sig.
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
เนื้อหาวิชา	3.55	0.49	มากที่สุด	3.42	0.24	มาก	0.55	0.57
ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน	4.20	0.34	มาก	4.50	0.55	มากที่สุด	0.15	0.87
การประเมินผล การเรียนการสอน	3.83	0.35	มาก	3.63	0.38	มาก	1.79	0.78
การใช้เทคโนโลยี	4.63	0.62	มากที่สุด	3.52	0.22	มาก	1.19	0.39

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก่อนเมฆ ที่มีการจำแนกตามหลักสูตร

ความพึงพอใจในด้านต่างๆ	4 ปี ปกติ			4 ปี เทียบโอน			t	Sig.
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
เนื้อหาวิชา	4.28	0.20	มาก	4.21	0.21	มาก	1.06	0.29
ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน	4.18	0.15	มาก	4.52	0.23	มากที่สุด	-2.3	0.08
การประเมินผล การเรียนการสอน	4.05	0.23	มาก	4.14	0.21	มาก	1.47	0.14
การใช้เทคโนโลยี	4.15	0.24	มาก	4.08	0.25	มาก	2.04	0.14

ตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่เรียนหลักสูตร 4 ปี มีความพึงพอใจต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบโดยมีค่าเฉลี่ยที่ระดับมาก ในด้านเนื้อหาวิชา, ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน, การใช้เทคโนโลยี และ การประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับที่มาก ตามลำดับ และ หลักสูตร 4 ปี เทียบโอน มีความพึงพอใจต่อ

รายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบในด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอนมากที่สุด ($\bar{x}=4.52$, $SD=0.23$) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในการจำแนกตามหลักสูตรแล้วพบว่า ความพึงพอใจในด้านเนื้อหาวิชา, ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน, ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านการใช้เทคโนโลยี ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. บทสรุป

5.1 สรุปผลการวิจัย

ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ บนพื้นฐานของการประมวลผลบนก้อนเมฆ ในแต่ละด้านโดยจำแนกตามเพศและจำแนกตามหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยเหตุผลที่มีระบบการเรียนการสอนที่เหมือนกัน โดยการถ่ายทอดความรู้, การสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน หรือ การมอบหมายงานต่างๆ ซึ่งมีการรับข่าวสารจากทางอาจารย์ผู้สอนคนเดียวกัน โดยไม่เห็นเฉพาะเพศใดเพศหนึ่งหรือนักศึกษาหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งจึงทำให้ ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. มีการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ได้หลายช่องทาง
2. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการให้คำแนะนำของนักศึกษาแต่ละคนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2555 จาก www.rirs3.royin.go.th/word19/word-19-a0.asp
- [2] เชาวภัทร มากสกุล. (2544). ความพึงพอใจและความต้องการสารสนเทศในข่าว รามคำแหงของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [3] กุลฐนัญญ์ ดีเอื้อ. (2542). การบริการวิชาชีพแก่ชุมชนของวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัด สุรินทร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- [4] อรญา อำนางเจริญพร, Cloud Computer กับการประยุกต์ใช้ในการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554
- [5] คัทลียา เพชรเจริญรัตน์ และ กมล เกียรติเรืองกมลลา, ปัจจัยการยอมรับและการใช้ระบบอินทราเน็ตใหม่ที่มีรูปแบบการทำงานบนพื้นฐานของเทคโนโลยีคลาวด์ คอมพิวติ้ง วิทยาลัยการศึกษาศาสตร์ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน), วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554

การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความเป็นผู้นำของนักศึกษาในระดับ

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี

Study of Relations between Emotional Intelligence and Leadership of Undergraduate

Students at Thonburi University

ดร.ปฐมพร อินทรานุกร ณ อยุธยา

มหาวิทยาลัยธนบุรี

pathomporn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความเป็นผู้นำของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรีและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และคุณลักษณะของผู้นำของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี การศึกษาครั้งนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเดียวกันได้แก่ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.96 การเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน 2554 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD= Standard deviation)วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Produced Moment Correlation) ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษารวมทุกด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุข มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านดี อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนด้านเก่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คุณลักษณะของผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการสร้างรูปแบบในการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับสูงรองลงมาคือด้านกระตุ้นให้บุคคลมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับสูง และด้านการกระตุ้นและจูงใจให้มีส่วนร่วมกันขึ้นอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านกระบวนการทำทนายมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลางรองลงมาคือด้านการให้กำลังใจเพื่อให้ทำงานด้วยความเต็มใจอยู่ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคุณลักษณะของผู้นำแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.143 ถึง 0.341 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบทุกด้านยกเว้น ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งกับคุณลักษณะของผู้นำทุกด้าน มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, ความเป็นผู้นำของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ABSTRACT

This study aimed to study levels of emotional intelligence of undergraduate students at Thonburi University in order to determine characteristics of leadership of undergraduate students at Thonburi University and relations between emotional intelligence and characteristics of leadership of undergraduate students at Thonburi University. The population and sample group of this study were the same group of people, i.e., 200 undergraduate students at Thonburi University in two programs, Master of Business Administration Program and Certificate in Teacher Professional Training. The research instrument was rating scale questionnaires divided into three sections. The first section was general information of student. The second section included four-level rating scale questions about emotional intelligence. The third section included five-level rating scale questions about characteristics of leadership of Kouzes and Posner. Confidence interval of the questionnaires was 0.96. Questionnaires were collected between March-April 2011. Personal data of students including gender, field of study, income, work experience, responsibility and nature of work were analyzed using frequency and percentage. Characteristics of leadership and levels of emotional intelligence of students were analyzed by determining means and standard deviation. Relations between characteristics of leadership and emotional intelligence were analyzed by using Pearson's produced moment correlation.

It was found that all aspects of emotional intelligence of undergraduate students were at a high level. When each aspect was considered, it was found that happiness' highest level was at a high level, followed by goodness, which was at a slightly high level. Competency with the lowest level was at a slightly high level. The good side of emotional intelligence was at a slightly high level. Overall characteristics of leadership were at a high level. When each aspect of the characteristics was considered, it was found that formation of operations had the highest average at a high level, followed by stimulation of individuals' competency, which was at a high level. Promotion of visions was at a high level. Challenges with the lowest average was at a medium level, followed by giving moral support in order to increase willingness to work, which was at a high level. Correlation coefficients between emotional intelligence and each aspect of characteristics of leadership were between 0.143 and 0.341. Positive relations had statistical significance of .05 in almost all aspects except emotional intelligence. Competency and all aspects of characteristics of leadership had statistically significant relations.

Keyword : emotional intelligence, leadership of undergraduate students

บทนำ

ผลกระทบจากสภาวะการณ์ของโลกที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว การดำรงตนของผู้คนในยุคของการเปลี่ยนแปลงในยุคข้อมูลข่าวสาร สังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่มีการพลิกผันอยู่ตลอดเวลา ทำให้ประชาชนโดยทั่วไป

ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ในบางครั้งขาดความมั่นคงทางอารมณ์ มีอาการหวั่นไหว วิตกกังวล มีอารมณ์รุนแรง เกิดความเครียดทางอารมณ์ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง มักจะมีความขัดแย้งกับบุคคลต่าง ๆ

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ E.Q) คือความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2543 : 1-3) การมีสภาพจิตใจที่เป็นสุขได้ มิใช่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาตลอดเวลา โดยเฉพาะตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา และยังคงต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้านที่เอื้ออำนวย ได้แก่ สภาพความสมบูรณ์ของร่างกาย ความสามารถทางเชาว์ปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์และสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการศึกษางานวิจัยจำนวนมากที่แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นแหล่งพลังเบื้องต้นของมนุษย์ เป็นความทะเยอทะยาน แรงผลักดัน ความรู้สึกและการมีเป้าหมายในชีวิต นอกจากนี้งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งสหรัฐอเมริกา มีข้อมูลที่แสดงว่าความสำเร็จของความเป็นผู้นำเป็นผลมาจากความสามารถทางเชาว์ปัญญาเพียง 7% (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2544 : 31-32) ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จะตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและคนอื่น สร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง บริหารจัดการอารมณ์ ได้รู้จักการควบคุมอารมณ์แสดงอารมณ์ได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข (Gibbs, 1995 : 261) บุคคลที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่มีสติปัญญาดีเสมอไป แต่ต้องอาศัยความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนประกอบด้วย เชาว์ปัญญาสามารถอธิบายความสำเร็จในการเรียนและการทำงานได้เพียงร้อยละ 20 เท่านั้น แต่ความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถที่เกี่ยวข้องในชีวิต ในสัดส่วนร้อยละ 80 ที่เหลือ (Salovey, P. & Mayer, J. D:1990) ด้วยเหตุผลที่ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพ การสร้างภาวะผู้นำแก่บุคคลในสาขาอาชีพต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ควบคู่ไปกับความฉลาดทางปัญญา ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยธนบุรี มีความสำเร็จในการศึกษา งานอาชีพ ประสบความสำเร็จในชีวิต อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สมดังปณิธานในการผลิตบัณฑิตของสถาบัน ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษา ซึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ดี เก่ง และสุข

ในด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำซึ่งมีความสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีผู้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำในองค์กรต่างๆ โดยได้ให้คำจำกัดความหรือคำนิยามของคำว่า “ภาวะผู้นำ” ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในองค์กรร่วมกัน Katz and Kahn (1978) เสนอว่า ภาวะผู้นำ คือการที่บุคคลมีอิทธิพลเหนือกว่าและทำให้บุคคลอื่น ๆ คล้อยตาม และทำงานให้ได้ตามเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้ Senge (1990) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำไว้ในหนังสือวินัย 5 ประการ (The Fifth Discipline) ว่าผู้นำในองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้นำมีความสำคัญมาก ผู้นำต้องเป็นผู้ออกแบบ ผู้นำทาง ผู้สอน ต้องรับผิดชอบในการสร้างองค์การให้คนในองค์กรขยายและเพิ่มขีดความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ซับซ้อนต่างๆ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีจิตใจที่จะร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยธนบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่รองรับนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2541 ที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ยกระดับคุณภาพของบัณฑิตในสาขาต่าง ๆ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ฉลาดตัดสินใจ มีจิตสำนึกในด้านศีลธรรม จริยธรรม ความยึดมั่นในวัฒนธรรมไทย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีหลักในการจัดการศึกษา 3 ประการที่สำคัญได้แก่ (1) การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทั้งทางภาคทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญของสังคม และประเทศชาติ (2) ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนาของสังคม รู้จักตนเอง รู้งาน มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม (3) พัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาที่ขาดแคลน ปัจจุบันนี้มีการเปิดสอนระดับปริญญาตรี 4 สาขา ได้แก่ บริหารธุรกิจ บัญชี วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และปริญญาโท 2 สาขา ได้แก่ บริหารธุรกิจ วิทยาศาสตร์ และ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (คู่มือหลักสูตร, มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2551) ด้วยเหตุผลที่มหาวิทยาลัยธนบุรี มีความมุ่งมั่นที่จะผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม รู้จักตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรมสูง ทำให้ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษา ด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง และสุข (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2543 : 1-3) และคุณลักษณะของผู้นำของนักศึกษาโดยใช้แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำของ Kouzes Posner (1997)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี
- 2 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้นำของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี
- 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และคุณลักษณะของผู้นำของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเดียวกันได้แก่ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน หน้าที่ได้รับผิดชอบ ลักษณะงานที่ทำตอนที่ 2 แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อ เพื่อประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่ตรงกับลักษณะของนักศึกษา 4 ระดับ ได้แก่ ไม่จริง จริงบางครั้งค่อนข้างจริง และจริงมาก แบ่งตามองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้าน ได้แก่ ดี เก่ง สุข ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำของ Kouzes and Posner จำนวน 30 ข้อ 5 คุณลักษณะ เพื่อประเมินพฤติกรรมผู้นำของนักศึกษา ซึ่งมีความเชื่อมั่นของแบบถามถามทั้งฉบับ 0.96 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ นำหนังสือขอความร่วมมือในการ

ตอบแบบสอบถามแจกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นหนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี ในระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน 2554 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม แล้วให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม รวบรวมแบบสอบถามและตรวจแบบสอบถามนำเฉพาะที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมในเครื่องคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน หน้าที่รับผิดชอบ ลักษณะงานที่ทำ วิเคราะห์ลำดับในการแสดงความคิดเห็นในการแสดงลักษณะภาวะผู้นำและระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD= Standard deviation) และความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Produced Moment Correlation)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากที่สุดจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา เป็นเพศหญิงจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาอยู่ในสาขาวิชาประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู มากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 รองลงมาเป็นบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุมากกว่า 35 ปี มากที่สุด จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาอายุระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 อายุระหว่าง 30 – 35 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และอายุระหว่าง 20 – 25 ปี น้อยที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้สูงกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน มากที่สุดจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา 10,000 – 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 รายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน น้อยที่สุดจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงานสูงกว่า 6 ปีมีมากที่สุด จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 รองลงมาคือผู้ที่มีประสบการณ์ 1 – 3 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ผู้ที่มีประสบการณ์ 4 – 6 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ผู้ตอบแบบสอบถามมีหน้าที่ความรับผิดชอบระดับปฏิบัติการมากที่สุด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคือระดับผู้บริหาร จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และระดับหัวหน้างานน้อยที่สุดจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะงานลูกจ้าง มากที่สุดจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 80.50 และเป็นเจ้าของกิจการน้อยที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษารวมทุกด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ด้านสุข มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านดี อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง ส่วนด้านเก่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ความความฉลาดทางอารมณ์ด้านคืออยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาแยกย่อยพบว่า การมีความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือการเห็นใจผู้อื่น อยู่ในระดับสูง ส่วนควบคุมตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับสูง

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาแยกย่อยพบว่า การมีแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ สัมพันธภาพอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และส่วนของการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับค่อนข้างสูง

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแยกย่อยพบว่า ความพอใจในชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ความสุขสงบทางใจ ส่วนความภูมิใจตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับ ค่อนข้างสูง

3. คุณลักษณะของผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการสร้างรูปแบบในการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับสูงรองลงมาคือด้านกระตุ้นให้บุคคลมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับสูง และด้านการกระตุ้นและจุดประกายให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกันขึ้นอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านกระบวนการทำทายมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับปานกลางรองลงมาคือด้านการให้กำลังใจเพื่อให้ทำงานด้วยความเต็มใจอยู่ในระดับสูง

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคุณลักษณะของผู้นำแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.143 ถึง 0.341 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบทุกด้านยกเว้น ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง(X_2)กับคุณลักษณะของผู้นำทุกด้าน มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรีพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรีมีความฉลาดทางอารมณ์รวมทุกด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านดี อยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง ส่วนด้านเก่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาแยกรายด้านพบว่า ความความฉลาดทางอารมณ์ด้านคืออยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาแยกย่อยพบว่า การมีความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือการเห็นใจผู้อื่น อยู่ในระดับสูง ส่วนควบคุมตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับสูง ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาแยกย่อยพบว่า การมีแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ สัมพันธภาพ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และส่วนของการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับค่อนข้างสูง และความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแยกย่อยพบว่า ความพอใจในชีวิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ความสุขสงบทางใจ ส่วนความภูมิใจตนเองมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับ ค่อนข้างสูง จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นกลุ่มคนทำงาน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธงชัย ถาวร** (2546) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ความฉลาดทาง

อารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี (2) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี (3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 146 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และแบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมผู้นำของฮอลฟินและไวเนอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านสุขและด้านเก่ง อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี มี พฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และด้านมิตรสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี มีความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรีพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี มีคุณลักษณะของผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างรูปแบบในการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับสูงรองลงมาคือด้านกระตุ้นให้บุคคลมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับสูงและด้านการกระตุ้นและจุดประกายให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกันขึ้นอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านกระบวนการทำทนายมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลางรองลงมาคือด้านการให้กำลังใจเพื่อให้งานด้วยความเต็มใจอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ *กวีกาญจน์ พุฒพิมพ์* (2552) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 1 (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์เขต 1 (3) เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 181 คน และครูจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) และสร้างสมการพยากรณ์ที่ดีในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านดี รองลงมา คือ ด้านเก่ง และด้านที่ ปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ ด้านสุข ผลการศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านผู้นำแบบ

เชี่ยวชาญ รองลงมา คือ ด้านผู้นำโดยความสนใจ และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านผู้นำแบบองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรเกณฑ์ คือ ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทางบวก ผลการค้นหาค่าตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 3 ตัว คือความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ด้านดี และด้านสุข สามารถพยากรณ์พฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดี 2 ตัว คือ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง และด้านสุข สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้นำ แบบเชี่ยวชาญ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรพยากรณ์ที่ดี 2 ตัว คือ ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี และด้านสุข สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้นำแบบไม่เป็นพิธีการ ได้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคุณลักษณะของ ผู้นำแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.143 ถึง 0.341 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบ ทุกด้านยกเว้น ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง(X_2)กับคุณลักษณะของผู้นำทุกด้าน มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ *วิเชียร อมาตย์ทัศน* (2548) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 258 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับ แบบภาวะผู้นำของ เฮอร์เชย์ และบลันชาร์ด (Hersey and Blandchard) และแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความฉลาดทาง อารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ส่วนใหญ่ ใช้แบบภาวะผู้นำ แบบการมีส่วนร่วม (Participation) รองลงมาคือใช้ภาวะ ผู้นำแบบขายความคิด (Selling) ส่วนแบบภาวะผู้นำแบบสั่งงาน (Telling) และแบบภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน (Delegating) พบในระดับน้อยและนิยมที่สุดตามลำดับ ส่วนการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เก่ง และสุข โดยใช้แบบประเมินตนเองของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ รองลงมาคือ สูงกว่าปกติ และพบว่าเกณฑ์ต่ำกว่าปกติมีเพียง เล็กน้อย นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ *กวีกาญจน์ พุดพิมพ์* (2552) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์เขต 1 (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความ ฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์เขต 1 (3) เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 181

คน และครูจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ เพียร์สัน วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) และสร้างสมการพยากรณ์ที่ดีในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านดี รองลงมา คือ ด้านเก่ง และด้านที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ ด้านสุข ผลการศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านผู้นำแบบเชี่ยวชาญ รองลงมา คือ ด้านผู้นำโดยความเสนาหา และด้านที่มีการปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ ด้านผู้นำแบบองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ คือ ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทางบวก ผลการค้นหาค่าพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีทั้ง 3 ตัว คือความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ด้านดี และด้านสุข สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ดี 2 ตัว คือ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง และด้านสุข สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้นำแบบเชี่ยวชาญ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรพยากรณ์ที่ดี 2 ตัว คือ ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี และด้านสุข สามารถพยากรณ์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้นำแบบไม่เป็นพิธีการ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธงชัย ถาวร** (2546) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี (2) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี (3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 146 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของฮอลฟินและไวเนอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านสุขและด้านเก่ง อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และด้านมิตรสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี มีความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เอกสารอ้างอิง

กวีกาญจน์ พุฒพิมพ์. 2552. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศูรินทร์ เขต 1.

กรมสุขภาพจิต. 2543. *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงสาธารณสุข,กรมสุขภาพจิต.2543. *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*.นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต.(2544). *อีคิว:ความฉลาดทางอารมณ์(พิมพ์ครั้งที่3)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์พัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต.

ธงชัย ถาวร. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี*.ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา).

วิเชียร อมาตย์ทัศน์. (2548). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศูรินทร์*.

Goleman, Daniel. (1995). Emotional intelligence. New York : Bantam Books.

Katz, D., & Kahn, R.L. (1978). The Social Psychology of Organization (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons

Salovey, P . & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence imagination. Cognition and Personality, 9, 185-211.

การศึกษาความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว

The study expects of teachers guidance for counselors work with the service

เกษศิริรินทร์ พูลสวัสดิ์

คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา, Email: supergirl9002@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว 2) เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอต่องานบริการงานแนะแนวในด้านการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล, ด้านการบริการสนเทศ, ด้านบริการให้คำปรึกษา, ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคลและด้านการบริการติดตามและประเมินผลจำแนกตาม ระดับการศึกษา, ตำแหน่งงานและสถานที่ปฏิบัติงาน จำนวน 223 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าความเชื่อมั่น .818 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ด้านให้คำปรึกษาและด้านการจัดวางตัวบุคคล มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการระดับมากที่สุด ในขณะที่ ระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนวในรายด้านรายบุคคลด้านการจัดวางตัวบุคคลและด้านการบริการติดตามผล ที่ระดับมากที่สุด 2) ตำแหน่งงาน ที่ประกอบไปด้วย หัวหน้างานแนะแนว และ อาจารย์แนะแนวพบว่าในด้านการจัดวางตัวบุคคล และด้านการบริการติดตามผล ในระดับที่มากที่สุด ในขณะที่อาจารย์แนะแนว มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการในด้านการบริการสารสนเทศและด้านให้คำปรึกษา ที่ระดับมากที่สุด 3) สถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการในรายบุคคล ด้านให้คำปรึกษา และด้านการบริการติดตามผล ในระดับที่มากที่สุด ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในปริมณฑลมีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการในด้านการให้คำปรึกษาและด้านการบริการติดตามผล ที่ระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านผลการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะ มีนโยบายการบริหารของโรงเรียนมัธยมและระบบการเรียนการสอนที่เหมือนกัน

คำสำคัญ: ความต้องการ, การแนะแนว

Abstract.

The purposes of this study were 1) the educational needs of teacher guidance 2) to gather issues and offers the following services for individual inventory, service information, and consulting services, placement service and follow-up and evaluation service by by level of education, position and workplace included 223 people were used to analyze the data. 5 star scale survey instrument used to collect data such as frequency, percentage, mean, standard deviation. And the test. The instrument to collect data was the rating scale questionnaire with reliability at .818. The statistical methods and procedures for analyzing data were frequency, mean, standard deviation and T-test

The results showed that: 1) the level of education. They are divided into bachelor degree and upper bachelor degree found that bachelor degree have desire consulting services and placement service at the highest level. In addition to, upper bachelor degree need guidance on for individual inventory and follow-up and evaluation service at most. 2) position comprising of leader and guidance 's teacher found that the leader have individual inventory and follow-up and evaluation service at most. Then, guidance 's teacher have needed service information and consulting services at the highest. 3) workplace consisting between bangkok and without bangkok found that guidance 's teacher who work in bangkok wanted individual inventory, consulting services follow-up and evaluation at the most. Moreover, where consulting service and follow-up and evaluation guidance 's teacher are expectation toward services at the highest. However, when considered the overall 5 aspects of the expectation of teacher advisor toward services of private college in Lardkrabang district Bangkok area results showed that no significant differences are statistically significant at the 0.05 level. Because of the management and policies of the school and the teaching is the same.

Keywords: expectation, guidance.

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (ปี 2555-2559) มีสาระสำคัญประการหนึ่งที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งด้านสติปัญญาและจิตใจ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 ยังมีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตของบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้การจะดำเนินการพัฒนามนุษย์ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ได้ตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้จำเป็นต้องผ่านกระบวนการทางการศึกษา การจัดการศึกษาของประเทศไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา และยังมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ถูกจัดให้เป็นหลักในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยมีการจัดเวลาให้กับการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

การแนะแนวจึงต้องเข้ามามีบทบาทต่อนักเรียนให้นักเรียนเข้าใจตนเอง การแนะแนวยังเป็นการช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองถึงขีดสุดในแต่ละด้าน และครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์สามประการ คือ การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นหรือป้องกันไม่ให้ปัญหาลุกลาม ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กนักเรียนให้พัฒนาไปจนถึงขีดสุด ปัจจุบันโรงเรียนได้วางแผนการทางการศึกษาได้จัดรูปแบบของการบริการงานแนะแนวออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล, ด้านการบริการสนเทศ, ด้านบริการให้คำปรึกษา, ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล, ด้านการบริการติดตามและประเมินผล จากที่กล่าวไปข้างต้นทางวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการแนะแนวเป็นอย่างมาก เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานบริการงานแนะแนวของสถานศึกษาแห่งนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1 กรอบแนวความคิดของงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
1. ระดับการศึกษา 2. ตำแหน่งงาน 3. สถานที่ปฏิบัติงาน	ความต้องการของครูแนะแนวต่อการบริการ เขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีต่อการบริการ 5 ด้านของ วิทยาลัยเอกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ดังนี้ 1. ด้านการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียน รายบุคคล 2. ด้านการบริการสนเทศ 3. ด้านบริการให้คำปรึกษา 4. ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล 5. ด้านการบริการติดตามและประเมินผล

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของครูแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ที่มีต่อการบริการงานแนะแนวของวิทยาลัยเอกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว โดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และสถานที่ทำงาน
2. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอต่องานบริการงานแนะแนว

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการต่อการบริการงานแนะแนว 5 ด้านของวิทยาลัยเอกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
2. ครูแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีตำแหน่งงาน ต่างกัน มีความต้องการต่อการบริการงานแนะแนว 5 ด้านของวิทยาลัยเอกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน
3. ครูแนะแนวในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน มีความต้องการต่อการบริการงานแนะแนว 5 ด้านของวิทยาลัยเอกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การแนะแนว มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Guidance มีความหมายต่างจากคำว่า การแนะนำ Advice และต่างจากคำว่า การช่วยเหลือด้วยการสังเคราะห์ Aid or assistance มีผู้ให้ความหมายของการแนะแนว ไว้ดังนี้ (พะยอม วงศ์สารศรี) กล่าวว่าการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเป็นกระบวนการที่จัดเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เจริญถึงขีดสุด, (คมเพชร ฉัตรสุกกุล) การแนะแนวว่า การแนะแนวคือ การที่บุคคลหนึ่งพยายามที่จะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลหนึ่ง, (วัชร ทรัพย์มี) การแนะแนวเป็นการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้, (รวีวรรณ ชินะตระกูล) การแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง สามารถสรุปได้ว่า

การแนะแนวเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคล เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง เข้าใจสภาพแวดล้อม สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถเลือกตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ดำรงตนอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาต้องการของครูแนะแนว ที่มีต่อการบริการ ของวิทยาลัย เอกชน เขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงต้องมีการศึกษาถึงทฤษฎีความต้องการ โดย(สมยศ นาวิการ) กล่าวถึง ทฤษฎีความต้องการ ดังนี้ 1) ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ สามารถลำดับความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และ ความต้องการความสมหวังของชีวิต จากต่ำสุดของไปหาจุดสูงสุด ตามลำดับ 2) ทฤษฎี ERG ของแอลเคอร์เฟอร์ มีความต้องการในด้าน ความต้องการการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการความสัมพันธ์ และ ความต้องการเจริญเติบโต 3)ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคคลีแลนด์ McClelland ได้เน้นความต้องการไว้ 3 ประการคือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความผูกพัน ความต้องการอำนาจ

อย่างไรก็ตามในการทำวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษางานวิจัยหลายบทความเช่น(จริยา ใจศรี) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนว ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเชียงใหม่ พบปัญหาในการจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการมีดังนี้คือบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล มีปัญหาในการจัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนมากที่สุด บริการสนเทศ มีปัญหาเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียน และการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร บริการให้คำปรึกษา มีปัญหา มากคือ การให้คำปรึกษาเรื่องความประพฤติ และระเบียบวินัยแก่นักเรียน บริการจัดวางบุคคล มีปัญหามากคือ การสำรวจนักเรียนเพื่อเข้ารับทุนการศึกษา ส่วนบริการติดตามผล มีปัญหามากคือ การไปเยี่ยมบ้านนักเรียน (รวิวรรณ ชินะตระกูล) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการจัดบริการแนะแนวว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะในระยะ 5 ปีหลัง อันเป็นช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเห็นได้ชัดทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศหลายด้าน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเป็นครูแนะแนวในจังหวัดกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑลจำนวน 223 คนโดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan รวมทั้งหมด จำนวน 223 คน ประกอบไปด้วยกรุงเทพมหานคร จำนวน 92 คน เขตปริมณฑลจำนวน 131 คน (นนทบุรีจำนวน 73 คน และสมุทรปราการจำนวน 56 คน)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความต้องการของครูแนะแนว ที่มีต่อการบริการ ของ วิทยาลัยเอกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น3ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวมีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List)

ตอนที่2 ผลความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนวมีลักษณะเป็นตารางประมาณค่า

(Rating Scales) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านคือ ด้านการบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล, ด้านการบริการสนเทศ, ด้านบริการให้คำปรึกษา, ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคลและด้านการบริการติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open-ended form question) การสร้างแบบสอบถามในครั้งนี้ ได้ทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาจำนวน 223 คนแล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .818

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์นั้น ได้มีการรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามตัวแปรต่อจากนั้นผู้ทำวิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งมีการให้คะแนนเป็นรายข้อในแบบสอบถามตอนที่ 2 ของแต่ละฉบับตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเพื่อจัดระดับความต้องการของครูแนะแนว ที่มีต่อการบริการ ของ วิทยาลัยเอกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครออกเป็น 5 ระดับโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว ตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว ตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว ตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด

ในงานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการงานแนะแนว ของแต่ละกลุ่ม โดยมิกลุ่มตัวอย่างคือครูแนะแนวในจังหวัดกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล จำแนกตาม ระดับการศึกษา, ตำแหน่งงานและสถานที่ปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าทดสอบที (T test)

4. ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าใน ตารางที่ 1 ระดับการศึกษาของครูแนะแนวอยู่ในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 โดยมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตำแหน่งงาน มี 2 ระดับคือ หัวหน้างานแนะแนวที่มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และอาจารย์แนะแนว จำนวน 184 คิดเป็นร้อยละ 82.5 ครูแนะแนวในสถานศึกษาตามสถานที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล เห็นได้ว่า มีครูแนะแนวที่ได้อตอบแบบสอบถามในกรุงเทพมหานคร จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 และในเขตปริมณฑล(จังหวัดสมุทรปราการและนนทบุรี) จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของของครูแนะแนว โดยการจัดจำแนกตามเพศ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่งงาน, ประสบการณ์การทำงานและสถานที่ปฏิบัติงาน

	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	204	91.5
สูงกว่าปริญญาตรี	19	8.5
รวม	223	100
2. ตำแหน่งงาน		
หัวหน้างานแนะแนว	39	17.5
อาจารย์แนะแนว	184	82.5
รวม	223	100
3. สถานที่ปฏิบัติงาน		
กรุงเทพมหานคร	92	41.3
ปริมณฑล	131	58.7
รวม	223	100

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูแนะแนว โดยการจัดจำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการของครูแนะแนว ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต กรุงเทพฯและปริมณฑล	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			t	Sig
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
1. ด้านรายบุคคล	4.41	0.24	มาก	4.52	0.20	มากที่สุด	1.939	.054
2. ด้านบริการสารสนเทศ	4.46	0.25	มาก	4.56	0.23	มากที่สุด	2.676	.008
3. ด้านให้คำปรึกษา	4.53	0.27	มากที่สุด	4.49	0.26	มาก	0.856	.393
4. ด้านการจัดวางตัวบุคคล	4.52	0.31	มากที่สุด	4.56	0.26	มากที่สุด	0.846	.398
5. ด้านบริการติดตามผล	4.45	0.38	มาก	4.57	0.36	มากที่สุด	1.533	.127

ในตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูแนะแนว โดยการจัดจำแนกตามระดับการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี เมื่อพิจารณาตามรายด้านของปริญญาตรีพบว่า ด้านให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.53$, $SD = 0.27$) และด้านการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{x} = 4.52$, $SD = 0.31$) มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการของวิทยาลัยเอกชน ที่ระดับมากที่สุด ซึ่งมีด้านรายบุคคล ($\bar{x} = 4.41$, $SD = 0.24$), ด้านบริการสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.25$) และด้านบริการติดตามผล ($\bar{x} = 4.45$, $SD = 0.38$) ในระดับมาก เพราะว่า มีการเข้าถึงตัวนักศึกษาให้คำปรึกษานักเรียนในปัญหาเรื่องต่างๆเช่น ปัญหาบุคลิกภาพ การปฏิบัติตนในสังคม ในขณะที่ ระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการของวิทยาลัยเอกชน ในรายด้านรายบุคคล ($\bar{x} = 4.52$, $SD = 0.20$), ด้านการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{x} = 4.56$, $SD = 0.26$), ด้านบริการสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.56$, $SD = 0.23$) และด้านบริการติดตามผล ($\bar{x} = 4.57$, $SD = 0.36$) ที่ระดับมากที่สุด สาเหตุจากครูแนะแนวที่มี การศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีการติดตามผลนักเรียนประจำวัน มีการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนอยู่เสมอ

และ ด้านให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.49$, $SD = 0.26$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้าน พบว่าในด้านบริการสารสนเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ 0.05

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูแนะแนว โดยการจำแนกตามตำแหน่งงาน

ความต้องการของครูแนะแนว ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต กรุงเทพฯและปริมณฑล	หัวหน้างานแนะแนว			อาจารย์แนะแนว			t	Sig
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
1.ด้านรายบุคคล	4.47	0.17	มาก	4.40	0.24	มาก	1.641	.102
2. ด้านบริการสารสนเทศ	4.36	0.22	มาก	4.63	0.25	มากที่สุด	1.586	.114
3. ด้านให้คำปรึกษา	4.44	0.24	มาก	4.58	0.27	มากที่สุด	0.016	.987
4. ด้านการจัดวางตัวบุคคล	4.71	0.17	มากที่สุด	4.45	0.31	มาก	4.834	.002
5. ด้านบริการติดตามผล	4.60	0.20	มากที่สุด	4.41	0.30	มาก	5.661	.001

จากตารางที่ 3 เป็นการแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูแนะแนว โดยการจำแนกตามตำแหน่งงาน ที่ประกอบไปด้วย หัวหน้างานแนะแนว และ อาจารย์แนะแนว พบว่าในด้านการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{x} = 4.71$, $SD = 0.17$) และด้านบริการติดตามผล ($\bar{x} = 4.60$, $SD = 0.20$) ในระดับที่มากที่สุด ด้านรายบุคคล ($\bar{x} = 4.47$, $SD = 0.17$), ด้านบริการสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.22$) และด้านให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.24$) ในระดับมาก ในขณะที่อาจารย์แนะแนว มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการในด้านบริการสารสนเทศและด้านให้คำปรึกษา ที่ระดับมากที่สุด เพราะอาจารย์แนะแนวส่วนใหญ่มีหน้าที่ ทำการการแนะแนวการศึกษา, การแนะแนวอาชีพมุ่งหวังและการแนะแนวพัฒนาบุคลิกภาพ กับผู้เรียน โดยตรง ในเรื่องต่างๆ เช่น ปัญหาบุคลิกภาพ, การปฏิบัติตนในสังคม, การเตรียมตัวสอบ, การให้คำปรึกษาด้านอารมณ์ การคบเพื่อน รวมไปถึง ความประพฤติและระเบียบวินัย โดยมีด้านรายบุคคล ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.24$), ด้านการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{x} = 4.45$, $SD = 0.31$) และด้านบริการติดตามผล ($\bar{x} = 4.41$, $SD = 0.30$) จึงมีความต้องการบริการงานแนะแนวในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้าน พบว่าในด้านการจัดวางตัวบุคคลและด้านบริการติดตามผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูแนะแนว โดยการจำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน

ความต้องการของครูแนะแนว ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต กรุงเทพฯและปริมณฑล	กรุงเทพมหานคร			ปริมณฑล			t	sig
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ		
1.ด้านรายบุคคล	4.55	0.21	มากที่สุด	4.46	0.24	มาก	3.357	.081
2. ด้านบริการสารสนเทศ	4.37	0.23	มาก	4.45	0.25	มาก	2.277	.054
3. ด้านให้คำปรึกษา	4.58	0.26	มากที่สุด	4.57	0.22	มากที่สุด	2.522	.112
4. ด้านการจัดวางตัวบุคคล	4.43	0.32	มาก	4.48	0.30	มาก	1.253	.212
5. ด้านบริการติดตามผล	4.64	0.33	มากที่สุด	4.54	0.29	มากที่สุด	2.411	.117

ตารางที่ 4 เป็นการแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูแนะแนว โดยการจำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการในด้าน

รายบุคคล ($\bar{x} = 4.55$, $SD = 0.21$) ด้านให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.58$, $SD = 0.26$) และด้านบริการติดตามผล ($\bar{x} = 4.64$, $SD = 0.33$) ในระดับที่มากที่สุด ด้านบริการสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.37$, $SD = 0.23$), ด้านการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.32$) ในระดับมาก ในขณะที่ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในปริมาณที่มีความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการในด้านให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.57$, $SD = 0.22$) และด้านบริการติดตามผล ($\bar{x} = 4.54$, $SD = 0.29$) ที่ระดับมากที่สุด โดยมีด้านรายบุคคล ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.24$), ด้านบริการสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.45$, $SD = 0.25$) และด้านการจัดวางตัวบุคคล ($\bar{x} = 4.48$, $SD = 0.30$) มีความต้องการบริการงานแนะแนวในระดับมาก จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่า สถานะที่ปฏิบัติงาน ไม่ได้มีผลกระทบต่อความต้องการของครูแนะแนวที่มีต่อการบริการของวิทยาลัยเอกชน เขตภาคกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร และเมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้าน พบว่าในด้านรายบุคคล, ด้านบริการสารสนเทศ, ด้านให้คำปรึกษา และด้านบริการติดตามผลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. บทสรุป

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่กล่าวไปข้างต้นพบว่า ความต้องการของครูแนะแนวต่อการให้บริการในด้านการบริการศึกษา และรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล, ด้านการบริการสนเทศ, ด้านบริการให้คำปรึกษา, ด้านการบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านการบริการติดตามและประเมินผล เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษาด้านงานบริการสารสนเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ 0.05, จำแนกตามตำแหน่งงานด้านการจัดวางตัวบุคคลและด้านบริการติดตามผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตาม สถานะที่ปฏิบัติงาน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยเหตุผลของ ครูแนะแนวมีความต้องการของครูแนะแนวต่อการบริการ โดยรวมทั้ง 5 ด้านที่มีเหมือนกัน มีนโยบายการบริหารของ โรงเรียนมัธยมและระบบการเรียนการสอนที่เหมือนกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจงแผนปฏิบัติงานแนะแนว ให้บุคลากรใน โรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองได้ทราบ เพื่อความร่วมมือในการปฏิบัติงานแนะแนว
2. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการจัดกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการครูแนะแนว
4. ควรสร้างเครื่องมือในการศึกษาปัญหาในแต่ละกิจกรรมของงานแนะแนว

เอกสารอ้างอิง

1. คมเพชร จิตร์ศุกกุล (2529), การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
2. จริยา ใจศรี (2543), ปัญหาในการปฏิบัติงานของครูแนะแนวโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
3. พยอม วงศ์สารศรี (2526), จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สารเชษฐ.
4. รวีวรรณ ชินะตระกูล (2538), หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
5. วัชรวิทย์ ทรัพย์มี (2531), การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
6. สมยศ นาวิการ (2540), การบริหารและพฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผู้จัดการ.

การพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรีที่บรรจุใหม่

The New Lecturer Development in Teaching Approaches at Thonburi University

ศุชาติณี แสงมุกดา

อาจารย์ประจำสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยธนบุรี e-mail: lovely386_3@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ใหม่ในมหาวิทยาลัยธนบุรีที่บรรจุใหม่ 2) เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ที่บรรจุใหม่โดยการนิเทศการสอน และ 3) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์บรรจุใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ใหม่ในมหาวิทยาลัยธนบุรีจำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจงเฉพาะอาจารย์ที่เข้าบรรจุใหม่ ปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ คู่มือการนิเทศการสอน แบบประเมินผลการนิเทศ แบบประเมิน มคอ.3 และแบบประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการนิเทศ ดำเนินการวิจัยโดยการนิเทศการสอน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยธนบุรีส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยายในรายวิชาที่เป็นทฤษฎี มีสื่อประกอบการเรียนการสอน สำหรับรายวิชาที่เป็นปฏิบัติการจะจัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการเฉพาะรายวิชานั้นๆ ผลการประเมินการเรียนการสอนโดยการนิเทศรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยในด้านบุคลิกภาพ / ความเป็นครู มากที่สุด และด้านการวัดและประเมินผลมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด สำหรับผลการประเมินด้วยคะแนนรวมทั้ง 5 ด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 95.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่ในระดับเกรด A และผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 61 คะแนน อยู่ในระดับเกรด C สำหรับแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ควรมีการจัดอบรมด้านการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ที่เข้าบรรจุใหม่ และดำเนินการนิเทศการสอนหลังการอบรมอีกครั้งหนึ่ง

คำสำคัญ: การพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ การนิเทศการสอน

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the instruction of the new teachers in Thonburi university 2) to evaluate the instruction of the new teachers by Supervision of Instruction, and 3) to find the ways to improve and develop their Teaching Styles. The Purposive Sample in which the researcher consciously selects specific was 12 new teachers in Thonburi University in academic year 2555. The research instruments were Instructional Supervision's manual, Evaluation form of Instructional Supervision, TQF 3 evaluation form and assess the appropriateness form of Instructional Supervision's manual. Research was conducted by the Supervision of Instruction, Analyzed by using descriptive statistics and content analysis. The research outcome revealed that The

instructional management in Thonburi university was mainly Lecture method in teaching , the theory course has instructional media and the practical course , some courses will have teaching and learning in the laboratory rooms. The results of the Assessment in teaching and learning by the Supervision in each aspect found that the average score were the highest in the personality as the teacher and the measurement and evaluation had the least. From the results of the Assessment by a score in five aspects found that the average maximum of the sample group was 95.50 points out of 100 points which grade level was on A and the average minimum is 61 , grade level was on C .The guidelines to improve and develop their Teaching Styles, Training for new teachers in teaching and learning and after that Supervision of Instruction again.

Keyword: The Lecturer Development in Teaching Approaches, Supervision of Instruction

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 16 ระบุว่า การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษา ระดับอุดมศึกษานั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษาต่อไป โดยมาตรฐานการอุดมศึกษา 2549 ประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการอุดมศึกษา และ มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ซึ่งรวมถึงเรื่องหลักสูตร การเรียน การสอนที่ทันสมัย เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บัณฑิตมีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

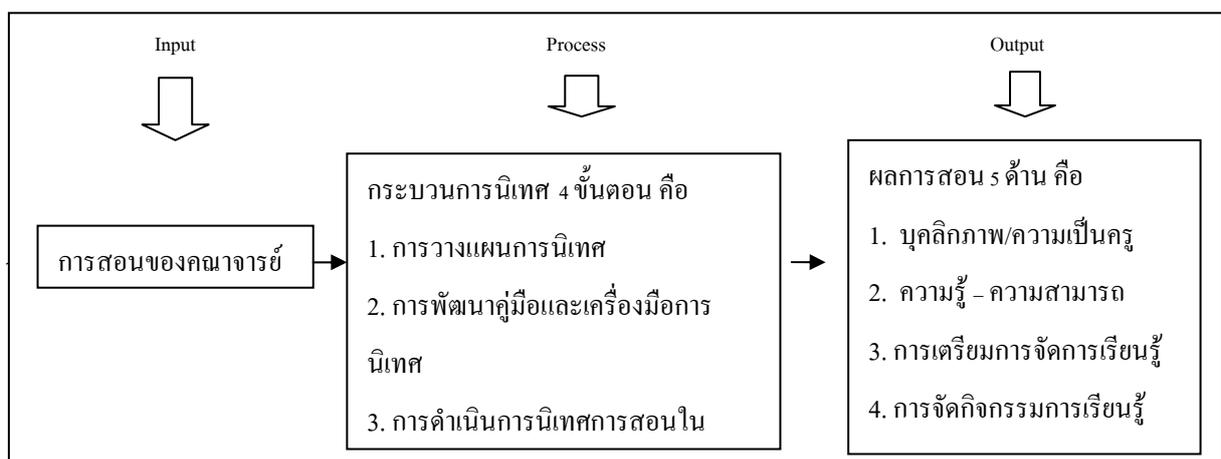
ในปัจจุบันพบว่า การอุดมศึกษายังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรและพบจุดอ่อนในหลายประเด็น รวมถึงการขาดแคลนคณาจารย์ที่มีคุณภาพเนื่องจากวิกฤติศรัทธาต่ออาชีพอาจารย์ตกต่ำซึ่งไม่สามารถจูงใจคนเข้ามาเป็นอาจารย์ได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550) และอาจารย์ส่วนใหญ่มักมีการสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนใช้การถ่ายทอดความรู้ไม่ถ่ายทอดความคิดเป็น ทำเป็น มุ่งเน้นการท่องจำ ไม่สามารถปลูกฝังการรักที่จะเรียนรู้ เน้นภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ขาดทักษะและเทคนิคในการผลิตและใช้อุปกรณ์การสอน ขาดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความเป็นจริง การเรียนการสอนเน้นด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพในเชิงจริยธรรม การใช้วิธีสอนเป็นกลุ่มใหญ่เป็นวิธีที่ทำให้ครูและศิษย์ไม่ค่อยมีความใกล้ชิดกัน (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์, 2543) เนื่องจากจากสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาเอกชนรับอาจารย์เข้ามาสอนในระดับปริญญาตรี คัดเลือกจากคุณวุฒิที่ตรงตามสาขาวิชาที่สถาบันจัดการเรียนการสอน และไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ หรือประสบการณ์การสอนในระดับปริญญาตรี และอาจารย์ส่วนใหญ่ก็ไม่มีคุณวุฒิ หรือใบประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเลย ซึ่งการมีคุณวุฒิหรือใบประกอบวิชาชีพทางการศึกษาแสดงถึงการมีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง เนื่องจากการ

เรียนการสอนในหลักสูตรนั้นจะมีรายวิชาที่ต้องผ่านการฝึกประสบการณ์การสอน และได้รับการนิเทศจากอาจารย์ผู้สอนรวมถึงสถาบันการศึกษาที่เข้าไปฝึกสอนด้วย

การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการสำคัญในรายวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ซึ่งจะมีประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ของครู แต่ในปัจจุบันคณะกรรมการคุรุสภาได้มีมติยกเลิกการให้การรับรองประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพและการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู เนื่องจากการให้การรับรองประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษาและการรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อการผลิตครู และพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาประจำการ ในช่วงของการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว จึงหมดความจำเป็นการให้การรับรองประกาศนียบัตรวิชาชีพครูและประกาศนียบัตรทางการศึกษาต่อไป ประกอบกับขณะนี้ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูมีจำนวนมากเกินกว่าความต้องการใช้ ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่มีงานทำ และเกิดการว่างงานสะสม รวมทั้ง เป็นการไม่สร้างแรงจูงใจให้คนเก่ง คนดี สนใจมาเรียนวิชาชีพครู และยังส่งผลต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา และรักษาคุณภาพของการผลิตครูตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทางคุรุสภาจึงมีมติให้ยกเลิกการให้การรับรองประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพและการรับรองหลักสูตรฝึกอบรมความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู

จากปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดจากด้านผู้สอนซึ่งไม่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการสอน ประกอบกับการยกเลิกการให้การรับรองประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ทำให้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งประสบกับปัญหาคุณภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ รวมทั้งมหาวิทยาลัยชนบทด้วย ที่มีการรับอาจารย์ใหม่เข้ามาสอนในมหาวิทยาลัยทุกปีโดยไม่ได้มีการทดสอบ หรือทดสอบก่อนปฏิบัติการสอนจริง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน หากอาจารย์ใหม่เหล่านี้ได้รับคำแนะนำจากการนิเทศการสอนก็จะสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน สื่อการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำกระบวนการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยชนบทเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยชนบทที่บรรจุนใหม่

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ อาจารย์ที่เข้าบรรจุใหม่ในมหาวิทยาลัยธนบุรี ปีการศึกษา 2555 จำนวน 12 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรีจำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเฉพาะอาจารย์ที่เข้าบรรจุใหม่ ปีการศึกษา 2555

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการนิเทศการสอน 2) แบบประเมินผลการนิเทศ 3) แบบประเมินมคอ.3 4) แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ และ 5) แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศก่อนการดำเนินการนิเทศการสอน ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2555 และแจกเอกสารประกอบการนิเทศการสอนให้กับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย ตารางนิเทศการสอน คู่มือการนิเทศการสอน แบบประเมินผลการนิเทศ แบบประเมินมคอ.3 และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

2. ดำเนินการนิเทศการสอนระหว่างวันที่ 18 - 22 พฤศจิกายน 2555 โดยผู้วิจัยเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการนิเทศการสอน

3. เก็บรวบรวมแบบประเมินผลการนิเทศ และแบบประเมินมคอ.3

4. รายงานผลการนิเทศต่อผู้บริหารและสัมภาษณ์ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยธนบุรีเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยธนบุรีที่บรรจุใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D.

2. วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อเสนอแนะในแบบประเมิน และจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศาภาพการเรียนการสอนของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยธนบุรี

มหาวิทยาลัยธนบุรีเปิดดำเนินการสอนทั้งหมด 5 คณะวิชา ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะบัญชี และบัณฑิตวิทยาลัย มีจำนวนหลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 13 หลักสูตร มีอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติงานจริงจำนวน 87 คน มีจำนวนนักศึกษาประมาณ 4,900 คน มีอาคารเรียนทั้งหมด 3 หลัง ประกอบด้วย อาคารเรียนอเนกประสงค์หลังที่ 1 อาคารเรียนอเนกประสงค์หลังที่ 2 และอาคารห้องโถงกลาง ประกอบด้วย ห้องเรียนทฤษฎี ห้องปฏิบัติการทางวิศวกรรมศาสตร์ (Laboratory) ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) และห้องปฏิบัติการเคมี รวมทั้งทั้งหมด 68 ห้อง สามารถรองรับนักศึกษาได้จำนวนห้องละ 30 - 100 ที่นั่ง ส่วนใหญ่เป็นห้องขนาด 50 ที่นั่ง

การจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยธนบุรีส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยายในรายวิชาที่เป็นทฤษฎี มีสื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น การนำเสนอด้วย power point การฉายวิดีโอทัศน์ต่างๆ สำหรับรายวิชาที่เป็นปฏิบัติการ

จะจัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการเฉพาะรายวิชานั้นๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิศวกรรมศาสตร์ (Laboratory) ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) และห้องปฏิบัติการเคมี

2. ผลการประเมินผลการเรียนการสอนของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยชนบุรีโดยการนิเทศการสอน

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ คือ อาจารย์ที่เข้าบรรจุใหม่ของมหาวิทยาลัยชนบุรีปีการศึกษา 2555 จำนวน 12 คน เป็นเพศชายจำนวน 6 คน และเพศหญิง 6 คน อายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75 จบการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์สังกัดหมวดศึกษาทั่วไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 และมีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 50

จากการนิเทศการสอนโดยใช้แบบประเมินการนิเทศ 5 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยในด้านบุคลิกภาพ / ความเป็นครู มากที่สุด คือ 18.01 (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) คะแนนเฉลี่ยรองลงมาคือด้านการ เตรียมการจัดการเรียนรู้ (16.00) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (15.76) ด้านความรู้-ความสามารถ (15.64) และด้านการวัดและประเมินผล (15.17) ตามลำดับ

ผลการประเมินด้วยคะแนนรวมทั้ง 5 ด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 95.50 คะแนน (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) อยู่ในระดับเกรด A และผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 61 คะแนน อยู่ในระดับเกรด C หากพิจารณาในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับเกรด A จำนวน 6 คน เกรด B+ จำนวน 2 คน เกรด B จำนวน 2 คน เกรด C+ จำนวน 1 คน และเกรด C จำนวน 1 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่ประเมิน

กลุ่มตัวอย่าง	คุณลักษณะที่ประเมิน					คะแนนรวม (100 คะแนน)	ผลการประเมิน (เกรด)
	บุคลิกภาพ / ความเป็นครู (20 คะแนน)	ด้านความรู้-ความสามารถ (20 คะแนน)	การเตรียมการจัดการเรียนรู้ (20 คะแนน)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (20 คะแนน)	การวัดและประเมินผล (20 คะแนน)		
1	20.00	19.00	18.50	19.50	18.50	95.50	A
2	19.00	14.25	17.50	13.75	14.50	79.00	B+
3	18.50	15.00	17.00	16.50	19.50	86.50	A
4	18.00	14.00	15.00	14.00	15.00	76.00	B+
5	16.25	14.00	14.25	13.50	8.50	66.50	C+
6	16.50	14.50	12.50	13.50	14.00	71.00	B
7	19.50	17.50	18.00	18.50	18.25	91.75	A
8	16.50	12.50	11.50	11.50	9.00	61.00	C
9	17.50	18.00	15.00	17.00	13.50	81.00	A
10	18.00	13.50	13.50	14.00	14.00	73.00	B
11	19.00	16.50	17.75	18.25	18.25	89.75	A

กลุ่มตัวอย่าง	คุณลักษณะที่ประเมิน					คะแนนรวม (100 คะแนน)	ผลการประเมิน (เกรด)
	บุคลิกภาพ / ความเป็นครู (20 คะแนน)	ด้านความรู้-ความสามารถ (20 คะแนน)	การเตรียมการจัดการเรียนรู้ (20 คะแนน)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (20 คะแนน)	การวัดและประเมินผล (20 คะแนน)		
12	19.85	18.90	18.50	19.10	19.00	95.35	A
รวม	18.01	15.64	16.00	15.76	15.17	80.57	A

3. แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยชนบุรี

จากข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ พบว่า ควรมีการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาอาจารย์ที่เข้าบรรจุใหม่ในทุกด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวอาจารย์ และส่งผลถึงผู้เรียนด้วย โดยเฉพาะในด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งตรวจสอบจากการจัดทำค.3 พบว่า อาจารย์หลายท่านยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและดำเนินการจัดทำค.3 ไม่ถูกต้อง

สำหรับข้อเสนอแนะจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยชนบุรี พบว่า ควรมีการจัดอบรมอาจารย์ที่เข้าบรรจุใหม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นหลักสูตรการอบรมเดียวกันกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูจำนวน 40 ชั่วโมง เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการสอน และฝึกประสบการณ์ทางการสอนให้กับอาจารย์ใหม่ หลังจากนั้น จึงควรดำเนินการนิเทศการสอนหลังจากอบรมแล้ว เพื่อประเมินผลการสอนเปรียบเทียบระหว่างก่อนการอบรมและหลังการอบรม เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการประเมินรายด้านที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยด้านการวัดและประเมินผลน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างทุกคนไม่เคยมีประสบการณ์ในการวัดและประเมินผลทางการศึกษามาก่อน ทำให้ไม่เข้าใจและดำเนินการวัดและประเมินผลไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทียรชัย นาคกลัด (2536) ที่กล่าวว่า หากครูเคยได้รับประสบการณ์ทางการวัดผลและประเมินผลมาก่อน ย่อมจะสามารถปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลได้ดีกว่าครูที่ไม่เคยได้รับประสบการณ์มาก่อน ดังนั้นจากผลการวิจัยดังกล่าว จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เพื่อที่จะพัฒนากลุ่มตัวอย่างให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมากยิ่งขึ้น

2. ผลการประเมินการนิเทศการสอนรวมทั้ง 5 ด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับเกรด A อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การสอนมาแล้ว สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์การสอนก็จะเคยผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู หรือเคยเป็นผู้ช่วยสอนมาก่อน ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยอาศัยหลักทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of learning) ที่กล่าวไว้ว่า การนำสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือการเรียนรู้ใหม่หรือการเรียนรู้ในอดีตสามารถเอื้อต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ (สุรางค์ ใศวระกุล, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินรายด้านที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยในด้านบุคลิกภาพ / ความเป็นครู มากที่สุดอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยชนบุรีสามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนพัฒนาบุคลากรทางการสอนของมหาวิทยาลัยให้มีศักยภาพด้านการเรียนการสอนมากขึ้น เพื่อยกระดับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. มหาวิทยาลัยชนบุรีควรจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับเทคนิคการเรียนการสอนในชั้นเรียน การวัดและประเมินผล รวมถึงการฝึกปฏิบัติการสอนให้กับบุคลากรที่เข้าบรรจุใหม่ทุกคน โดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาจัดอบรม และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องก่อนที่จะให้บุคลากรได้ดำเนินการสอนจริง

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยชนบุรี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2549. **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2549.**

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2550. **ทิศทางการอุดมศึกษาไทย.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.kriengsak.com>.

เทียรรัช นาคกลัด. 2536. **ความเข้าใจระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร**

ประถมศึกษา เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุรางค์ ใคว์ตระกูล. 2545. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.edu.chula.ac.th/eduinfo/ed_resch/pansak.pdf.

การพัฒนาสื่อการสอนโดยอัตโนมัติจากสื่อบนอินเทอร์เน็ต

Developing Teaching Material Automatically by Using the Media on the Internet

เอนก นามพันธ์¹ Parham Porouhan² ปิยมาส กล้าแข็ง³ วิเชียร เปรมชัยสวัสดิ์⁴

^{1,2,4} สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

anake_cc@thonburi-u.ac.th, wichian@siam.edu, pporouhan@yahoo.com

³ สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

piyamas@thonburi-u.ac.th

บทคัดย่อ

การสร้างสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบ Web-based learning เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนจากที่ไหน หรือเมื่อไรก็ได้ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ทำให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยอาศัยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการเรียนการสอน Web-based learning มีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีนำเนื้อหาที่ถูกพัฒนาแล้ว หรือนำสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่กลับมาใช้ใหม่ โดยศึกษาจากทฤษฎี Sharable Content Object Reference Model (SCORM) เพื่อศึกษาแนวคิดมาตรฐานในการสร้างเนื้อหา โครงสร้างของเนื้อหา การสร้างแพ็คเกจของเนื้อหา (Content Packages) และการกำหนดคำอธิบาย (meta-data) ให้กับองค์ประกอบต่าง ๆ ในแพ็คเกจของเนื้อหา นอกจากนี้ได้ศึกษาแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมด้วย API YouTube เป็นบริการที่เปิดช่องทางให้สามารถพัฒนาโปรแกรมนำสื่อต่างๆ ใน YouTube เช่น วีดีโอ ไปเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของผู้พัฒนาโปรแกรมได้ ผู้วิจัยได้ทดสอบนำเนื้อหาที่ถูกพัฒนาแล้ว หรือเนื้อหาที่เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ YouTube ด้วยวิธีการปรับแก้ไขโปรแกรมใน Module Repository ของ LMS Moodle เพื่อให้สามารถค้นหาสื่อการเรียนการสอนใน YouTube ผ่าน LMS Moodle ได้ ผลจากการศึกษาพบว่าสามารถนำ API YouTube มาใช้งานร่วมกับ LMS Moodle ได้เป็นอย่างดี และเป็นช่องทางหนึ่งที่มีประโยชน์ทำให้การสร้างสื่อการเรียนการสอนมีความง่าย รวดเร็ว ลดภาระงานของอาจารย์ผู้สอนได้ มีความหลากหลายของสื่อการเรียนการสอน และสามารถนำเนื้อหาที่พัฒนาแล้ว มีคุณภาพกลับมาใช้ใหม่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้ใช้งานต้องคำนึงถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เผยแพร่สื่ออื่น ๆ ด้วย

คำสำคัญ: SCORM, Learning Management System (LMS), API YouTube

ABSTRACT

Teaching media is created in the part of Web-based learning is a channel that allows student can learn from anywhere or anytime; moreover, the teaching media is not restricted by time and place. It lead to student learn

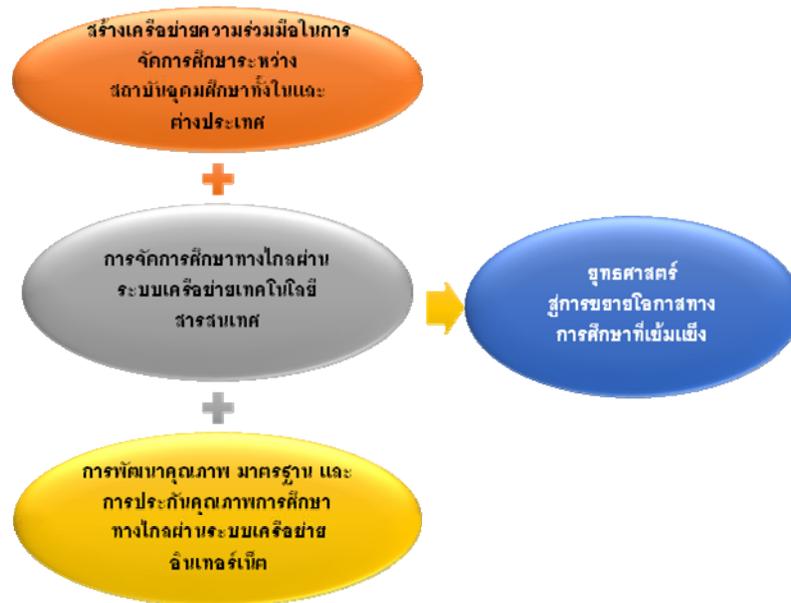
everything for lifelong learning. The teaching media use the internet technology that communicates between the student and the instructor; however, it focuses on the student. Therefore, the teaching method of Web-based learning is very important in the present. This research aims to study “the content is developed” or teaching material is recycled. This research study the theory of Sharable Content Object Reference Model (SCORM) to learn about standard idea that create the content, the structure of content, the package of content (content package) and the description of content (meta-data) for the various element of the package content. Moreover, this research also study the application development that is developed by API YouTube that is service that provide a way to develop program in the media of YouTube such as video that is spread in the website of program developer. The researcher modified. The researcher tests the content that is developed or the content that is presented in the website of YouTube. The researcher modified program that is in the Module Repository of LMS Moodle lead to the researcher can use LMS Moodle to find teaching media in YouTube. The result find API YouTube work with LMS Moodle well. It is the benefit way that can create simple and fast teaching media, reduce the work of teacher, has a variety learning and teaching, and create quality content that is developed; moreover, it can use the content efficiently. However, user does must not violate the copyright of media publisher.

KEYWORD: SCORM, Learning Management System (LMS), API YouTube

1. บทนำ

จากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน ที่มีสมาชิก 10 ประเทศ โดยแบ่งเป็นสมาชิกเดิม 6 ประเทศ ได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ เวียดนาม ลาว พม่า กัมพูชา เพื่อเสริมสร้างให้ภูมิภาคมีสันติภาพ เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเปิดตลาดการค้าเสรีในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ.2015) ซึ่งจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรีด้วยการเรียนการสอนแบบ Web – based learning จะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มอาเซียนสมัครเข้ามาเรียนรู้ซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ เช่น การเมืองและเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ ภาษา เพื่อทำความเข้าใจ จะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพ และทำธุรกิจต่าง ๆ ร่วมกันด้วยดี จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอน e-Learning หรือ Web - based learning มีความสำคัญมากในยุคปัจจุบันนี้ (ดร. บัญชา เกิดมณี, 2555)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ยังมีแนวนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU : Thailand Cyber University) สกอ.ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ผู้การขยายโอกาสทางการศึกษาที่เข้มแข็ง 3 ยุทธศาสตร์ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ยุทธศาสตร์ ผู้การขยายโอกาสทางการศึกษาที่เข้มแข็ง

มหาวิทยาลัยชนบุรีได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบ Web-based learning ซึ่งอาศัยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ให้สามารถเรียนจากที่ไหน หรือเมื่อไรก็ได้ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ทำให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มหาวิทยาลัยชนบุรีเป็นสถาบันการศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่มิโนบายนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนผ่านระบบ เพื่อให้บริการแก่คณาจารย์และนักศึกษาหลากหลายรูปแบบ เพื่อสนับสนุนการจัดทำบทเรียนในวิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นสื่อการสอนเสริมแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยชนบุรีจัดทำในระบบ Learning Management System โดยใช้ Moodle เป็นระบบสำหรับบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่พัฒนาขึ้นสำหรับกิจกรรมในการเรียนการสอน การสร้างบทเรียนออนไลน์ การประเมินผลด้วยแบบทดสอบออนไลน์ โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถที่จะสร้างระบบการเรียนการสอนในวิชาที่สอนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้คณาจารย์และนักศึกษาสามารถเข้าใช้งานระบบโดยกำหนดรหัสผู้ใช้เดียวกันกับระบบบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยค้นพบว่าการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของคณาจารย์ภายในมหาวิทยาลัยชนบุรี ส่วนใหญ่จัดทำในรูปแบบรูปภาพประกอบข้อความคำอธิบาย หรือเอกสารประกอบการเรียน ซึ่งยังไม่มีหลากหลายของสื่อการเรียนการสอน จึงได้มีการสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอน พบว่าคณาจารย์ผู้สอนมีภาระงานมาก ซึ่งอาจทำให้การพัฒนาสื่อการเรียนไม่มีความหลากหลาย รศ.ดร.วิเชียร เปรมชัยสวัสดิ์ ได้กล่าวว่าปัจจุบันบนอินเทอร์เน็ตมีสื่อการเรียนการสอนดีๆ มากมายที่เผยแพร่แบบฟรีๆ ซึ่งสื่อการเรียนการสอนบางเรื่องหากสร้างเองอาจต้องใช้เวลาเป็นปีๆ ในการสร้างเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และเข้าถึงกลุ่มผู้เรียน หากสามารถนำสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนซึ่งจะปั่นผลดีมากทั้งต่อผู้เรียนและผู้สร้างสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แนวคิดในการนำเนื้อหาที่พัฒนาแล้วใช้ร่วมกับระบบ LMS เพื่อเป็นแนวทางเสริมให้คณาจารย์ผู้สอนสามารถสร้างสื่อการเรียนการสอนจากสิ่งที่มีอยู่ ได้อย่างสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การทำให้ดีขึ้น การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในสถาบันการศึกษานั้น ผู้สอนสามารถนำมาปรับปรุงเนื้อหา ดัดแปลงวิธีการให้มีความทันสมัยต่อเทคโนโลยี เพิ่มเติมองค์

ความรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานรายวิชา และเสริมคุณภาพด้านการผลิตให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การพัฒนาสื่อการเรียนในรูปแบบ SCORM (Shareable Content Objects - SCOs) เป็นมาตรฐานการพัฒนาสื่อที่สามารถนำเนื้อหาที่พัฒนาแล้วไปใช้ร่วมกับระบบ LMS ด้วยแนวคิดนี้ ทำให้มีผู้ผลิตเนื้อหา (Vendors) เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย สำนักพิมพ์ และ ฯลฯ สามารถวางระบบพัฒนาชุดการเรียนที่เป็นมาตรฐานมาสนับสนุนระบบ LMS ช่วยให้ระบบ e-Learning โดยรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Sharable Content Object Reference Model - SCORM เริ่มต้นพัฒนามาจากกระทรวง กลาโหมสหรัฐฯ (DOD) เพื่อศึกษาปัญหาของความไม่สอดคล้องกัน (Incompatibility) ของระบบ e-Learning และเนื้อหาวิชาที่มีรูปแบบหรือแพลตฟอร์ม (Platform) แตกต่างกัน ไม่สามารถใช้ร่วมกันได้ โดยรวบรวมข้อกำหนดที่พัฒนามาแล้วด้วยกัน ทั้งของ IMS (www.imsproject.org) และ AICC (www.aicc.org) เพื่อที่จะออกเป็นข้อกำหนดกลางของระบบ e-Learning

ข้อกำหนดมาตรฐาน SCORM

ข้อกำหนดมาตรฐาน SCORM มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บเนื้อหา (SCORM Content Aggregation Model - CAM) และการติดต่อระหว่างระบบการจัดการและเนื้อหาการเรียน (SCORM run-time environment) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดเก็บเนื้อหา มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดวิธีการรวมเนื้อหาการเรียน และการใช้งานระหว่างสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน โดย SCORM จัดแยกทรัพยากรการเรียน เช่น เว็บเพจ รูปภาพ ไฟล์เสียง ออกเป็นส่วน ๆ แล้วนำทรัพยากรการเรียนนี้มาประกอบกันเป็นบทเรียนและหลักสูตร ด้วยวิธีนี้จึงทำให้สามารถสร้างบทเรียนขึ้นมาใหม่จากทรัพยากรที่มีอยู่เดิม เช่น มีบทเรียนวิชาสถิติสำหรับงานวิเคราะห์ทดสอบและวิจัยอยู่แล้ว ต้องการจะสร้างบทเรียนวิชาการตรวจสอบความใช้ได้ของวิธี ก็สามารถนำทรัพยากรการเรียนที่มีอยู่ในบทเรียนของวิชาในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้ได้ ไม่ต้องสร้างขึ้นมาใหม่ เป็นการสนับสนุนความสามารถการนำกลับมาใช้ใหม่ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บเนื้อหา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ content model, meta-data และ content packaging

1.1 องค์ประกอบของเนื้อหาการเรียน (content model) ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ assets, Sharable Content Object (SCO) และ content aggregations

Asset เป็นทรัพยากรการเรียนที่มีหน่วยเล็กที่สุดประกอบด้วย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อความ รูปภาพ เสียง หรือเว็บเพจ ซึ่งสามารถส่งไปยังผู้เรียนได้

1.2 meta-data คือการอธิบายทรัพยากรการเรียน โดยการอ้างอิงมาตรฐานขององค์กร IEEE และองค์กร IMS การกำหนดมาตรฐานของ meta-data เพื่อให้มีชื่อที่ใช้ในการอธิบายทรัพยากรการเรียนเป็นรูปแบบเดียวกัน ทำให้การสร้างเนื้อหาการเรียนจากระบบหนึ่งสามารถทำงานร่วมกับระบบอื่นได้ และนอกจากนี้ยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการสืบค้นเนื้อหาบทเรียนที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

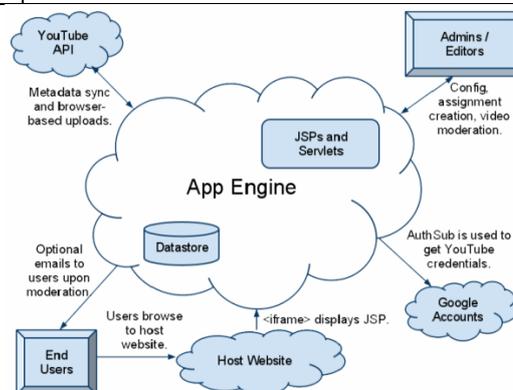
1.3 content packaging คือ การนำทรัพยากรการเรียนมารวมและจัดโครงสร้างเพื่อให้เกิดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรเรียนระหว่างระบบจัดการเรียนการสอน ซึ่ง LMS มีหน้าที่ในการแปลลำดับของทรัพยากร

2. การติดต่อระหว่างระบบการจัดการและเนื้อหาการเรียน การจัดการข้อมูลผู้เรียน โดย LMS จะทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางการเรียนตั้งแต่ผู้เรียนเริ่มลงทะเบียนเรียนและนำส่งเนื้อหาบทเรียนไปยังผู้เรียน จากนั้นระบบจะติดตามบันทึก และประเมินความก้าวหน้าพร้อมทั้งรายงานผลการเรียนกระทั่งจบหลักสูตร LMS จะถูกออกแบบโดยอิงกับมาตรฐาน SCORM/AICC เพื่อที่จะสามารถนำเข้าเนื้อหาที่สร้างจากเครื่องมือที่แตกต่างกันได้ ในปัจจุบันยังไม่มียักษ์กรใดทำการกำหนดมาตรฐานกลางในการทำงานของ LMS ดังนั้นบริษัทผู้ผลิต LMS แต่ละบริษัทจึงให้บริการฟังก์ชันการทำงานของ LMS ที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดจุดเด่นและจุดด้อยในการเปรียบเทียบการทำงานของแต่ละผลิตภัณฑ์ ซึ่งแต่ละผลิตภัณฑ์จะมีฟังก์ชันการทำงานพื้นฐานที่เหมือนกัน รวมทั้งการทำงานสนับสนุนมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับเนื้อหาจากระบบอื่นได้ (ดร. บัญชา เกตุมณี, 2555; ปกนิวิช ทักยิม, 2548)

ข้อมูลจากเว็บไซต์ https://developers.google.com/youtube/2.0/developers_guide_php ได้อธิบายถึง API YouTube (Application Program Interface YouTube) คือ วิธีการเฉพาะสำหรับการเรียกใช้แอปพลิเคชัน หรือบริการข้อมูลจาก YouTube หรือชุดคำสั่งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมต่อการทำงานระหว่างแอปพลิเคชันผู้ใช้บริการ กับผู้ใช้บริการ หรือเปิดบริการให้ผู้พัฒนาโปรแกรมสามารถเขียนโปรแกรมดึงข้อมูลไปยังงานตามความต้องการได้ โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อตกลงระหว่างผู้ใช้บริการ และผู้รับบริการ YouTube ได้เปิด API ให้บริการแก่ผู้รับบริการทั้งในรูปแบบ เข้าสู่วีดีโอ สร้างกลุ่มนำเสนอวีดีโอ เผยแพร่วีดีโอ และสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขวีดีโอของตนเองผ่าน API ดังกล่าวได้ ดังตาราง 1 บริการของ API YouTube ที่สามารถใช้งานได้ และภาพประกอบ 2 สถาปัตยกรรม YouTube

ตาราง 1 บริการของ API YouTube ที่สามารถใช้งานได้

Operation	Description
List	Retrieves (GET) a list of zero or more resources.
Insert	Creates (POST) a new resource.
Update	Modifies (PUT) an existing resource to reflect data in your request.
Delete	Removes (DELETE) a specific resource.

ภาพประกอบ 2 สถาปัตยกรรม YouTube

ตาราง 2 รายละเอียดการใช้งาน API YouTube

Resource Type	Supported Operations			
	list	insert	update	delete
Activity	yes	yes	no	no
Channel	yes	no	no	no
guideCategory	yes	no	no	no
Playlist	yes	yes	yes	yes
playlistItem	yes	yes	yes	yes
search result	yes	no	no	no
subscription	yes	no	no	no
Video	yes	yes	yes	yes
videoCategory	yes	no	no	no

รูปแบบ URL สำหรับเรียกใช้งาน API YouTube ตามคำค้นหา

<http://gdata.youtube.com/feeds/api/videos?q=keyword&safeSearch=none&orderBy=viewCount>

API YouTube มีฟีโคมตรฐานที่สามารถเรียกใช้งานได้ประกอบด้วย Feed Most Viewed, Top Rated, Recently Featured, Watch On Mobile, Most Discussed, Top Favorites, Most Responded, Most Recent ทำให้สามารถกำหนดรูปแบบการแสดงผลวิดีโอได้ตามต้องการ

3. วัตถุประสงค์ของวิจัย

- 3.1. ศึกษาแนวทางนำสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแล้วกลับมาใช้งานใหม่ บนพื้นฐานระบบที่มีอยู่
- 3.2. นำเสนอเครื่องมือช่วยสร้างสื่อการเรียนการสอนจากสื่อที่พัฒนาแล้ว
- 3.3. สรุปแนวทางการนำเครื่องมือไปพัฒนาใช้งานและเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

4. ขอบเขตของการวิจัย

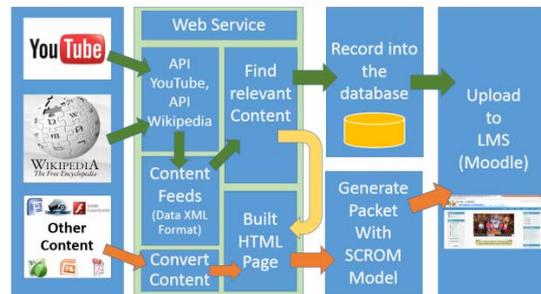
- 4.1. กำหนดกรอบแนวคิด
- 4.2. ศึกษาพัฒนาโปรแกรม ทดสอบติดตั้งร่วมกับ LMS Moodle และปรับตั้งค่าให้สามารถทำงานร่วมกันได้

5. วิธีการวิจัย

5.1. กำหนดกรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดพื้นฐานที่นำเสนอในบทความนี้ได้อธิบายถึงโครงสร้างแนวทางการพัฒนาและการทำงานของ

ระบบ เพื่อนำสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแล้วกลับมาใช้งานใหม่ โดยให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบวิดีโอที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ YouTube เป็นหลัก การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ มีความหลากหลายของเนื้อหา และตัวอย่าง ต้องใช้เวลามากในการพัฒนา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยอาจารย์ผู้สอน ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนมีความง่าย รวดเร็ว ลดภาระงานของอาจารย์ผู้สอนให้มากที่สุด ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดโครงสร้างแนวทางการพัฒนาสื่อการสอนโดยอัตโนมัติจากสื่อบนอินเทอร์เน็ต

จากกรอบแนวคิดโครงสร้างแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยอัตโนมัติจากสื่อบนอินเทอร์เน็ต สามารถแบ่งโครงสร้างการทำงานได้ดังนี้

1. แหล่งสื่อการเรียนการสอน ปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนที่ถูกสร้างไว้แล้วอย่างหลากหลายที่ถูกเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ทั้งรูปแบบ วิดีโอ, ข้อความ, เสียง หรือ อื่นๆ เป็นต้น
2. ค้นหา คัดเลือก และสร้างสื่อการเรียนการสอน เป็นส่วนของ Web Service ที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อกับ API YouTube, API Wikipedia หรือ API DropBox เพื่อค้นหาสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้สอน และผู้สอนสามารถคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมกับรายวิชาสร้างเป็นสื่อการสอนเสริมในรายวิชาของตนเองได้
3. บันทึกสื่อการเรียนการสอน เป็นส่วนของการบันทึกสื่อการเรียนการสอนที่ผ่านการคัดเลือกลงระบบฐานข้อมูล หรือจัดทำเป็น Packet ในรูปแบบ SCROM
4. นำไฟล์เข้าสู่บทเรียน โดย Upload Packet ผ่านเครื่องมือ LMS Moodle และแสดงผลโดยอัตโนมัติ

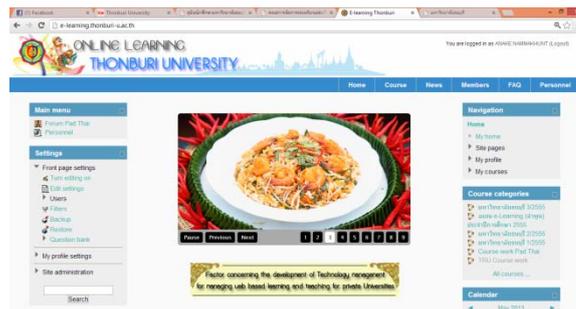
5.2. ขั้นตอนการพัฒนา

- 5.2.1. ศึกษาโครงสร้างระบบ LMS Moodle, API YouTube, API Dropbox และอื่นๆ
- 5.2.2. ศึกษาหลักการเขียนโปรแกรมเรียกใช้งาน API
- 5.2.3. ศึกษาการสร้าง Packet SCROM
- 5.2.4. สร้างกรอบแนวคิดโครงสร้างแนวทางการพัฒนาสื่อการสอนโดยอัตโนมัติจากสื่อบนอินเทอร์เน็ต
- 5.2.5. ปรับแก้คำสั่งโปรแกรมใน Module ของ Moodle และทดสอบการทำงาน
- 5.2.6. ติดตั้งใช้งานในระบบ LMS Moodle
- 5.2.7. สรุปผลการพัฒนา

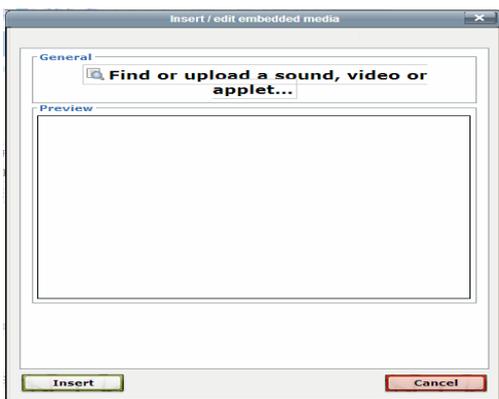
6. ผลการวิจัย

การศึกษานี้ได้กรอบแนวคิดโครงสร้างแนวทางการพัฒนาสื่อการสอนโดยอัตโนมัติจากสื่อบนอินเทอร์เน็ต และได้ Module ที่สามารถเรียกใช้งาน API YouTube, API Dropbox ผ่านระบบ LMS Moodle ทำให้ระบบ Web-based learning มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งมีความง่ายรวดเร็วเป็นอัตโนมัติมากขึ้น ลดภาระงานของอาจารย์ผู้สอนได้ มีความหลากหลายของสื่อการเรียนการสอน และสามารถนำเนื้อหาที่พัฒนาแล้ว มีคุณภาพกลับมาใช้ใหม่ได้อย่างเต็ม

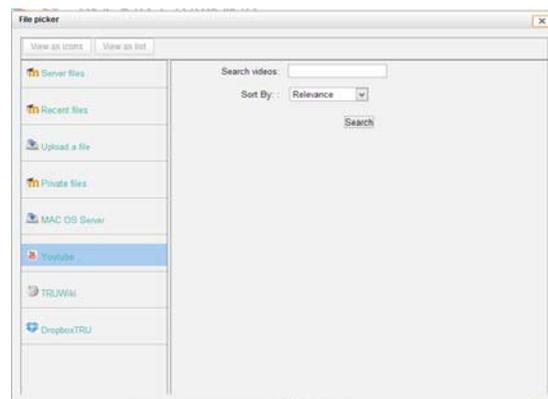
ประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ทดลองสร้างสื่อการเรียนการสอนในรายวิชา 251202 เทคโนโลยีฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ระบบ กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้ชั้นศึกษาลงทะเบียนเรียนวิชา 251202 เทคโนโลยีฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ระบบ จำนวน 38 คน หลังจากประเมินผลการเรียนของนักศึกษาปรากฏว่านักศึกษามีความเข้าใจ และรู้จักเทคโนโลยีฮาร์ดแวร์มากขึ้นสามารถทำข้อสอบได้คะแนนรวมสูงตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 21.05 ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ทำคะแนนได้ 74-80 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 18.42 ของนักศึกษาที่ลงทะเบียน โดยมี Class GPA ของกลุ่มอยู่ที่ 2.70 จัดอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่ถูกพัฒนาขึ้นสามารถนำมาสร้างเป็นสื่อเสริมให้ผู้เรียนได้ทบทวนบทเรียนเพื่อเพิ่มความเข้าใจได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างบทเรียน ดังภาพประกอบ

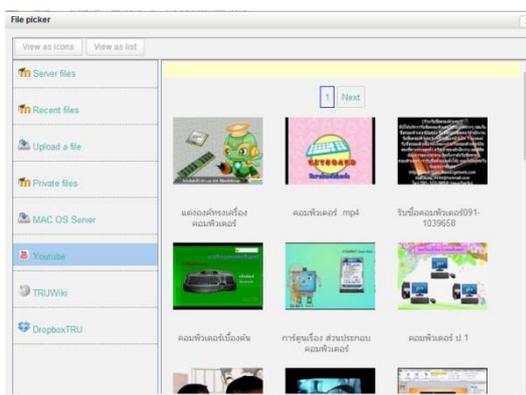
ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยธนบุรี

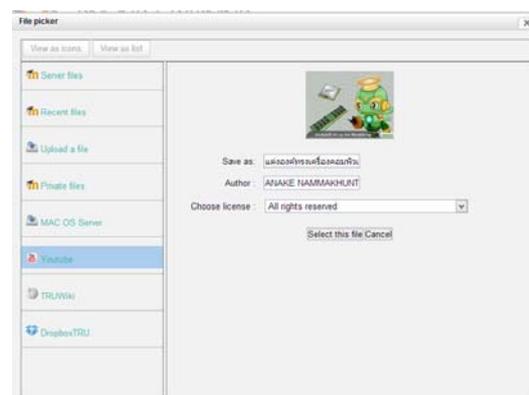
ภาพประกอบ 5 หน้าจอค้นหาสื่อ

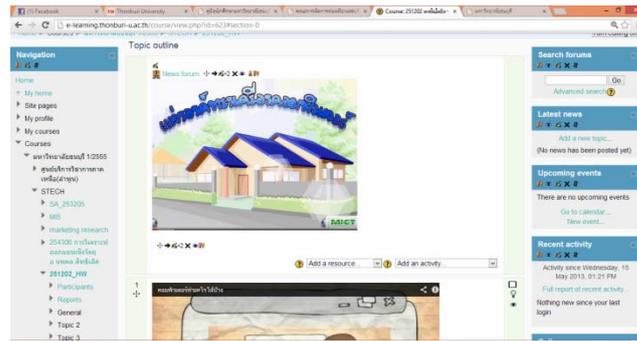
ภาพประกอบ 6 กำหนด Keyword เพื่อค้นหา

ภาพประกอบ 7 แสดงสื่อที่ค้นหาตาม Keyword

ภาพประกอบ 8 เลือกสื่อที่ต้องการ

ภาพประกอบ 9 แสดงผลสื่อในระบบ LMS

7. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าสามารถนำ API YouTube, API Dropbox ใช้งานร่วมกับ LMS Moodle ได้เป็นอย่างดี เป็นช่องทางที่มีประโยชน์ทำให้การสร้างสื่อการเรียนการสอนมีความง่ายรวดเร็วเป็นอัตโนมัติ ลดภาระงานของอาจารย์ผู้สอน มีความหลากหลายของสื่อการเรียนการสอน และสามารถนำสื่อที่พัฒนาแล้วกลับมาใช้ใหม่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐหรือเอกชน ควรพิจารณาให้ความสำคัญด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เผยแพร่สื่อต่างๆ รวมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัย จึงจะทำให้การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนผ่านเว็บของแต่ละมหาวิทยาลัยมีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูง ขอขอบคุณ รศ.ดร.วิเชียร เปรมชัยสวัสดิ์ และ Parham Porouhan ผู้ให้คำแนะนำการจัดทำวิจัยในครั้งนี้จนประสบความสำเร็จจลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณทุกๆ กำลังใจที่มีให้กันเสมอมา

9. บรรณานุกรม

ดร. บัญญา เกิดมณี. 2555. “การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก และนำเข้าของสถาบัน

การเงินไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านอิเล็กทรอนิกส์ โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย วันที่ 9-10 สิงหาคม 2554 อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี

การสัมมนาวิชาการเรื่อง การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13 “ปฏิรูปการศึกษามหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา” วันที่ 10 กันยายน 2552 โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ. (2552). ค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2556, จาก: <http://www.moe.go.th/webpr/jurin/news/m091052/edu1.html>
การสัมมนาวิชาการเรื่อง “การปฏิรูปการเรียนรู้ตลอดชีวิตสังคมไทยเพื่อรู้เท่าทันโลก” วันที่ 23 พฤศจิกายน 2552 โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ จอมเทียน ชลบุรี. (2552a). ค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2556. จาก:

http://news.pattaya.com/thai/news/thainews_popup2.asp?newid=10550

Google Developer. 2012. "API Overview Guide" Last updated October 30, 2012, from

<https://developers.google.com/youtube/v3/getting-started>

Google Developer. 2012. "Developer's Guide: PHP" Last updated May 4, 2012, from

https://developers.google.com/youtube/2.0/developers_guide_php

MoodleDocs, GNU General Public License. 2012. "YouTube videos repository" Last updated April 17, 2012,

from http://docs.moodle.org/22/en/Youtube_videos_repository

การศึกษาศาพปัญหาการเรียนรู้อาษาไทย เกี่ยวกับการใช้

คำลักษณนามของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

A study of the problem of Thai learning for foreigners' noun classifier.

นพรัตน์ น้อยเจริญ¹¹ อาจารย์คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, nopparat.no@nortbkk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศาพปัญหาการใช้คำลักษณนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำลักษณนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นั้น ส่วนมากสามารถใช้คำลักษณนามทั่วไปบางคำได้ถูกต้อง เช่น คำลักษณนาม “คน” ที่ใช้กับสามัญชน และคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับสัตว์ เป็นต้น ส่วนการใช้คำลักษณนามกลางว่า “อัน” นักท่องเที่ยวสามารถใช้ได้ถูกต้องพอสมควร และสามารถใช้อำนาจคำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนามได้ถูกต้องมาก นอกจากนี้ยังปรากฏว่าเมื่อผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบว่าจะใช้คำลักษณนามคำใดถูกต้องก็จะเลือกใช้คำลักษณนามกลาง ส่วนคำลักษณนามภาษาไทยที่เป็นปัญหาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนมากเป็นคำลักษณนามทั่วไปที่มีกฎเกณฑ์การใช้เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย เช่น คำลักษณนาม “รูป” ที่ใช้กับนักบวชในศาสนาพุทธ คำลักษณนาม “เชือก” ที่ใช้กับช้าง และคำลักษณนาม “องค์” ที่ใช้กับเจดีย์และพระพุทธรูป รวมทั้งคำลักษณนามที่ใช้เป็นเฉพาะกับคำนามบางคำก็มีปัญหาเหมือนกัน เช่น คำลักษณนาม “กิ้ง” ที่ใช้เฉพาะกับงาช้าง และคำลักษณนาม “เรื้อน” ที่ใช้เฉพาะกับนาฬิกา เป็นต้น

คำสำคัญ: การเรียนรู้อาษาไทย, คำลักษณนาม, นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ABSTRACT

This article has purpose to study the problem of Thai classifiers using from foreigners'. As the result, in term of common usages, the research revealed that most of foreigners' are able to use some of the common classifiers such as “Kon” – a classifier used for ordinary people and “Tua” – a classifiers used for animal in “well” level. They are also able to use the general classifiers – “Aun” in “relatively well” level, and they can use the classifiers that are duplicated from its noun in “well” level. In addition, when foreigners' feel uncertain for any proper classifiers to be used, they would rather use the general classifiers as common. In term of common problems, the research reveals that the problematic classifiers for foreigners' the classifiers which can use with various types of noun based on situation and Thai tradition and culture, such as “Roope” – the classifier used for Buddhist monk, “Chuak” – the classifier used for elephant, “Ong” – the classifier used for Buddhist pagoda and Buddha Statue. And the Classifiers that used for only one the noun was a problem in the same way, such as “King” – the classifier used for ivory, “Ruan”.

KEYWORDS: Thai learning, Classifiers, Foreigners'

บทนำ

มนุษย์ไม่เพียงใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีเฉพาะในกลุ่มชนผู้ใช้ภาษาเดียวกันเท่านั้น แต่มนุษย์ยังใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารกับกลุ่มชนต่างชาติต่างภาษาก็ด้วย ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับกลุ่มชนชาติอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีย่อมได้เปรียบผู้อื่น เนื่องจากใช้ภาษาต่างประเทศที่ตนชำนาญนั้น ดำเนินการในเรื่องต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำลักษณนาม (Classifiers) จัดเป็นลักษณะทางไวยากรณ์ที่สำคัญประการหนึ่งในภาษาไทย พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544 : 72-73) ได้กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า คำลักษณนาม คือ “คำนามที่ใช้บอกลักษณะของ สำนวนนามอีกทีหนึ่ง” เช่น คำเรียกพระว่า “รูป” เรียกสัตว์ว่า “ตัว” เรียกเรือว่า “ลำ” เป็นต้น ซึ่งนักภาษาศาสตร์จัดว่าเป็นลักษณะประจำคำที่ติดอยู่กับคำนาม อันเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะแต่ละคำ แม้คำลักษณนามจะมีใช้ในภาษาต่าง ๆ

เรามักจะเห็นว่าผู้เรียนชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยก็ยังมีปัญหาในการใช้ คำลักษณนาม ไม่สามารถใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ได้ หรือแม้กระทั่งคนไทยเจ้าของภาษาก็ยังใช้คำลักษณนามผิด ดังนั้นการศึกษาเรื่องคำลักษณนามจะส่งผลให้ผู้เรียนชาวต่างชาติและชาวไทยใช้ได้ถูกต้องมากขึ้น

คำลักษณนามในภาษาไทย แตกต่างจากภาษาในตระกูลอื่น ๆ ซึ่งบางภาษาไม่มีคำลักษณนาม ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไม่มีคำลักษณนามใช้ในภาษาของตน เกิดความสับสน ไม่สามารถใช้ได้ถูกต้อง หรือแม้แต่กลุ่มภาษาที่มีคำลักษณนามใช้ก็ไม่สามารถใช้คำลักษณนามในภาษาไทยได้ถูกต้อง เนื่องจากคำลักษณนามในภาษาไทยมีเป็นจำนวนมาก และคำนามที่เป็นชื่อเรียกสามารถใช้ลักษณนามได้หลายอย่าง

ผู้วิจัยมีประสบการณ์การสอนชาวต่างชาติ มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง เมื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา ของชาวต่างชาติ พบว่า การใช้คำลักษณนามยังไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ไทย เนื่องจากคำลักษณนามภาษาไทย มีจำนวนมาก และต้องอาศัยการเรียนรู้จากการอ่าน การเขียนพจนานุกรม อีกทั้งการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยซับซ้อน และมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่อง การเรียนรู้การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จึงเป็นเหตุสำคัญทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการใช้คำลักษณนามของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เข้ามาเรียนรู้ภาษาไทย ในประเทศไทย และจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้แก่ชาวต่างชาติที่สนใจเรียนภาษาไทยอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้เกี่ยวกับ การใช้คำลักษณนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

วิธีการดำเนินการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เข้ามาเรียนรู้ภาษาไทยในประเทศไทย เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือน ขึ้นไป

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวจีน ชาวญี่ปุ่น ชาวอังกฤษ ชาวเวียดนาม จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้คำลักษณนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินักท่องเที่ยวชาวจีน

การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้คำลักษณนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินักท่องเที่ยวชาวจีน

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการใช้คำลักษณนามภาษาไทย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม

2. คัดเลือกคำลักษณนามภาษาไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเกี่ยวข้องกับสังคมไทย จำนวน 100 คำ จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

3. ผู้วิจัยนำคำลักษณนามที่คัดเลือกได้สร้างเป็นแบบสอบถามปรนัยจำนวน 100 ข้อ แต่ละข้อมีคำลักษณนามเป็นคำตอบ 4 คำตอบ ถ้าผู้ตอบประสงค์จะใช้คำลักษณนามอื่นนอกจาก 4 คำตอบที่ให้ไว้ ก็สามารถกรอกในวงเล็บ [] ข้างท้ายได้

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC)

5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ หากค่า IOC ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำนวณจากสูตรค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ดังนี้ (บุญธรรม กิจปริดาปริสฐิติ, 2553)

$$\text{ใช้สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นการวิจัย

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่า IOC ที่ได้จะต้อง ≥ 0.50 ขึ้นไปจึงจะใช้ได้ ถ้าต่ำกว่าจะต้องปรับปรุง

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

7. นำแบบสอบถามไป Tryout กับนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับต้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปริดาปริสฐิติ, 2553: 343-344)

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามบางข้อที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำ

9. จัดทำแบบสอบถามให้อยู่ในรูปแบบที่สมบูรณ์อีกครั้งและนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 100 ฉบับ และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การเดินทางไปเก็บรวบรวมด้วยตนเอง จึงได้แบบสอบถามกลับคืนมาทุกฉบับ และอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ทั้ง 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยเลขคณิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การหาค่าร้อยละ

ผู้วิจัยหาค่าร้อยละของคำลักษณะนาม ดังข้อมูลต่อไปนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ที่เลือกคำลักษณะนาม}}{\text{จำนวนที่ตอบคำถามทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2543: 267)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

\bar{x} = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนผู้ตอบถูก

n = จำนวนคำถามที่อยู่ในกลุ่มย่อย

3. การกำหนดความหมายของค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 76-100 หมายถึง ระดับเข้าใจกฎเกณฑ์คำลักษณะนาม

ค่าเฉลี่ย 51-75 หมายถึง ระดับค่อนข้างเข้าใจกฎเกณฑ์คำลักษณะนาม

ค่าเฉลี่ย 26-50 หมายถึง ระดับค่อนข้างสับสนกฎเกณฑ์คำลักษณะนาม

ค่าเฉลี่ย 0-25 หมายถึง ระดับสับสนกฎเกณฑ์คำลักษณะนาม

สรุปผล และอภิปรายผล

ผลของการวิจัยที่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาของการเรียนรู้ภาษาไทยเกี่ยวกับการใช้คำลักษณะนามของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พบว่า คำลักษณะนามภาษาไทย ค่อนข้างมีปัญหาต่อผู้ใช้ เนื่องจากไม่มีคำลักษณะนามใดที่ผู้ให้ข้อมูลตอบถูกร้อยละร้อย อย่างไรก็ตาม คำลักษณะนามบางคำมีผู้ตอบถูกมาก บางคำมีผู้ตอบถูกน้อย ดังนั้น ในภาพรวมของการใช้คำลักษณะนามของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ สรุปได้ ดังนี้

1.1 คำลักษณะนามภาษาไทย มีปัญหาน้อยต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พบว่ามีอยู่หลายคำ เช่น คำลักษณะนาม “คน” ที่ใช้กับสามัญชน คิดเป็นร้อยละ 90.25 และคำลักษณะนาม “ตัว” ที่ใช้กับสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 88 ยกเว้นข้างบ้าน คำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงตามภาชนะบรรจุ คิดเป็นร้อยละ 76.14 คำลักษณะนามที่ซ้ำกับคำนามบางคำ คิดเป็นร้อยละ 76

1.2 คำลักษณะนามภาษาไทยที่มีปัญหาค่อนข้างน้อย พบว่า มีอยู่หลายคำ เช่น “ขึ้น” ที่ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะแยกตัวออกจากสิ่งใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 50 คำลักษณะนาม “หลัง” ที่ใช้กับสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 68 และคำลักษณะนามกลาง

“อัน” คิดเป็นร้อยละ 53.63 เป็นต้น สาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สับสนในการเลือกคำลักษณะนามเนื่องจาก กฎเกณฑ์คำลักษณะนามภาษาไทยใกล้เคียงกับภาษาของผู้ตอบ

1.3 คำลักษณะนามภาษาไทยที่มีปัญหาค่อนข้างมาก พบว่ามีอยู่หลายคำ เช่น คำลักษณะนาม “แผ่น” คิดเป็นร้อยละ 42.4 “บาน” คิดเป็นร้อยละ 42 ที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างทรงแบน คำลักษณะนาม “ด้าม” คิดเป็นร้อยละ 32 คำลักษณะนาม “แท่ง” คิดเป็นร้อยละ 38.66 คำลักษณะนาม “เม็ด” คิดเป็นร้อยละ 48.4 ที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างยาวเรียวหรือกลมบางคำ คำลักษณะนาม “ฉบับ” คิดเป็นร้อยละ 46.8 ที่ใช้กับสิ่งตีพิมพ์ และคำลักษณะนาม “ชุด” คิดเป็นร้อยละ 39 ที่ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะครบเป็นชุดเดียวกัน

1.4 คำลักษณะนามภาษาไทยที่มีปัญหามาก พบว่ามีอยู่หลายคำ เช่น คำลักษณะนาม “รูป” ที่ใช้กับนักบวชในศาสนาพุทธ คำลักษณะนาม “เชือก” ที่ใช้กับช้าง และคำลักษณะนาม “องค์” ที่ใช้กับเจดีย์และพระพุทธรูปรวมทั้งคำลักษณะนามที่ใช้เป็นเฉพาะกับคำนามบางคำก็มีปัญหาเหมือนกัน เช่น คำลักษณะนาม “กึ่ง” ที่ใช้เฉพาะกับงาช้าง และคำลักษณะนาม “เรือน” ที่ใช้เฉพาะกับนาฬิกา เป็นต้น

1.5 คำลักษณะนามที่ผู้ให้ข้อมูลให้ไว้ นอกเหนือจากคำลักษณะนามที่ให้ไว้ โดยผู้ให้ข้อมูลกรอกในวงเล็บข้างท้ายคำถามแต่ละข้อนั้น มีจำนวน 57 คำ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อสังเกต 4 ประการ ต่อไปนี้

1) การเลือกใช้คำลักษณะนาม “อัน” พบมาในการตอบคำถามลงใน วงเล็บข้างท้าย ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบว่า เป็นคำลักษณะนามใดถูกต้อง จึงเลือก “อัน” ไว้ก่อน สาเหตุที่เลือกอาจได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ของผู้ให้ข้อมูล

2) การเลือกใช้คำลักษณะนามที่ซ้ำกับคำนามบางส่วน เช่น คำนาม โรงเรียน และ โรงแรม ผู้ให้ข้อมูลที่กรอกว่า “โรง” จำนวน 14 คน และคำนามเครื่องบิน มีผู้กรอกข้อมูลที่กรอกว่า “เครื่อง” จำนวน 5 คน สาเหตุที่กรอกคำลักษณะนามที่ซ้ำกับคำนาม เนื่องจาก ในแบบสอบถามนี้มีแนวโน้มว่าผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบว่าใช้คำลักษณะนามคำใดถูกต้อง จำเลือกคำลักษณะนามซ้ำกับคำนาม

3) การเลือกใช้คำลักษณะนาม “ลูก” จำนวนค่อนข้างมาก เช่น กระเป๋ามีผู้ตอบว่าลูก จำนวน 2 คน หมวกมีผู้ตอบว่า ลูก จำนวน 5 คน ซึ่งคำนามทั้ง 2 คำนี้ ใช้กับคำลักษณะนาม ว่า “ใบ” ซึ่งอยู่ในเกณฑ์คำลักษณะนามที่ใช้กับลูกทรงแบนซึ่งเป็นของใช้สอยในชีวิตประจำวัน สาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกคำลักษณะนามลูกเนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลคิดว่าคำนาม ทั้ง 2 คำนี้ เป็นสิ่งที่มีรูปร่างกลมจึงใช้คำว่าลูก ซึ่งไม่ผิด

4) การใช้คำลักษณะนาม “ใบ” และ “ลูก” มีผู้กรอกคำตอบ ของคำนาม ไข่ ว่า “ใบ” จำนวน 10 คน และ “ลูก” จำนวน 6 คน ซึ่งคำตอบที่กรอกไม่ผิด สามารถใช้ได้ สาเหตุของการตอบเช่นนี้ ผู้วิจัยคาดว่า ได้รับอิทธิพลของคนไทยที่ใช้เรียกในชีวิตประจำวัน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาการเรียนรู้อการใช้คำลักษณะนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ สามารถทำให้ผู้วิจัยมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาการใช้คำลักษณะนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และแนวทางการแก้ไขปัญหการใช้คำลักษณะนามภาษาไทย ได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาของการเรียนรู้คำลักษณนามภาษาไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ คำลักษณนามเป็นเรื่องสำคัญในภาษาไทย แตกต่างจากภาษาในตระกูลอื่น ๆ ซึ่งบางภาษาไม่มีคำลักษณนาม ทำให้ผู้เรียนรู้ชาวต่างชาติที่ไม่มีคำลักษณนามใช้ในภาษาของตน เกิดความสับสน ไม่สามารถใช้ได้ถูกต้อง หรือแม้แต่กลุ่มภาษาที่มีคำลักษณนามใช้ก็ไม่สามารถใช้คำลักษณนามในภาษาไทยได้ถูกต้อง เนื่องจากคำลักษณนามในภาษาไทยมีเป็นจำนวนมาก และคำนามที่เป็นชื่อเรียกสามารถใช้ลักษณนามได้หลายอย่าง ดังนั้น จึงพบปัญหาหลายประการดังนี้

1.1 ลักษณนามในภาษาไทยแยกรายละเอียดมากกว่าภาษาอื่น ๆ เช่น คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาวเรียว ทรงกลม ทรงแบน ซึ่งในภาษาอื่น ๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น ไม่ได้จำแนกเกณฑ์ละเอียดเท่าภาษาไทย ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความสับสนและจดจำได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิโรนาเก โทมิตะ. (2551) ศึกษาปัญหาการใช้คำลักษณนามภาษาไทยของผู้เรียนรู้ชาวญี่ปุ่น พบว่าลักษณนามในภาษาไทยแยกรายละเอียดมากกว่าภาษาญี่ปุ่น เช่น คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาวเรียว ทรงกลม ทรงแบน ซึ่งในภาษาญี่ปุ่นไม่ได้จำแนกเกณฑ์ละเอียดเท่าภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนและจดจำได้ยาก

เมื่อผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบว่าจะใช้ลักษณนามคำใดจึงจะถูกต้อง ก็มักจะเลือกคำลักษณนาม “ตัว” หรือ “อัน” ซึ่งเป็นปัญหาในอนาคตว่า คำลักษณนามจะมีใช้น้อยลง และเมื่อผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบว่าใช้คำลักษณนามคำใดจึงจะถูกต้อง ก็มักจะเลือกใช้คำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนาม สาเหตุที่เลือกใช้คำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนามนั้น ก็เนื่องจากในภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนามหลายคำ ทำให้ผู้เรียนสับสนไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดในการอธิบายได้

นอกจากนี้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามคำเดี่ยวนั้น เช่น ก้าน เชือก เรือ เป็นต้น ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถใช้ได้ถูกต้องลักษณนามของผู้ให้ข้อมูลบางคำสามารถแปลเป็นภาษาไทยได้หลายความหมาย ทำให้ผู้เรียนสับสนว่าคำนามใดควรจะใช้กับคำลักษณนามใดจึงจะถูกต้อง

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้คำลักษณนามของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ปัญหาการใช้คำลักษณนามภาษาไทย มีแนวทางแก้ไขปัญหานี้สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

2.1. การเรียนการสอน

การเรียนการสอนเรื่องคำลักษณนามในภาษาไทย ควรให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าใจว่าคำนามสามารถจัดกลุ่มตามรูปทรงได้ และอธิบายว่าแต่ละกลุ่มของคำนามก็จะใช้คำลักษณนามไม่เหมือนกัน โดยผู้สอนสามารถสอนโดยใช้แผนภาพมโนทัศน์ให้เด็กสามารถคิด เพื่อฝึกวิเคราะห์ได้ เมื่อเห็นสิ่งของต่างๆ ก็จะสามารถใช้ลักษณนามได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังต้องอธิบายกฎเกณฑ์การใช้ลักษณนามอย่างละเอียด และต้องให้ผู้เรียนฝึกใช้คำลักษณนามจนจดจำและสามารถใช้ได้ถูกต้อง

การใช้คำลักษณนามบางคำมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งทำให้ลักษณนามแตกต่างกันออกไป เช่น บรมวงศานวงศ์ พระภิกษุ แม่ชี สามเณร ซึ่งใช้ลักษณนามแตกต่างจากทั่วไป ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทั้งสิ้น ดังนั้นในเวลาสอนควรอธิบายลักษณทางวัฒนธรรมด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คະສຸໂອະ ນະນະມະສີ. (2550) การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า คำลักษณนามทั้งสองภาษาแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ คำลักษณนามภาษาไทยมีสถานภาพทางสังคม ในคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นไม่แสดงสถานภาพทางสังคม ส่วนความเหมือนกันและความคล้ายคลึงกันที่เห็นได้ชัดเจน มี 2 ประการ ได้แก่ ผู้พูดทั้งสองภาษาจะเลือก คำลักษณนามตามรูปลักษณะภายนอกของคำนาม และคำนามบางคำไม่ระบุรูปร่างชัดเจน คำนามคำใดที่ผู้ใช้ภาษานี้คำลักษณนามไม่ออกหรือมีความรู้ไม่เพียงพออาจใช้คำลักษณนาม “อัน” ในภาษาไทย และใช้คำลักษณนาม “〇(tsu)” ในภาษาญี่ปุ่น

คำลักษณะนามสามารถปรากฏในรูปประโยคได้แน่นอน 6 ตำแหน่ง ดังนั้นเพื่อลดปัญหาการใช้คำลักษณะนามผิด เนื่องจากคำลักษณะนามบางคำใช้คำนามเป็นคำลักษณะนาม ครู ผู้สอนควรอธิบายตำแหน่งของคำลักษณะนามด้วย ดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ตามแนวทฤษฎีโครงสร้าง อาจใช้กรอบประโยคทดสอบเข้ามาช่วยอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.2 การฝึกฝนประสบการณ์

นักทอ่งที่เขวชาวต่างชาติควรวฝึกฝนประสบการณ์ การใช้ภาษาไทยอย่างพอเพียงและต่อเนื่อง ซึ่งถ้าทำได้ก็สามารถเข้าใจการใช้ลักษณะนามในภาษาไทยได้อย่างเข้าใจ และถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลและแนวทางสร้างเอกสาร และตำรา ประกอบการสอน การใช้คำลักษณะนามภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ

2. นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาคำใช้คำลักษณะนามภาษาไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณะนามภาษาไทยกับภาษาอื่น ๆ เช่น เวียดนาม จีน เป็นต้น
2. เป็นแนวทางศึกษาการใช้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศในเรื่องอื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

คะชูโอะ นะงะมะสึ. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณะนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น.

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). ลักษณะนาม. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์. (2553). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : ศรี

อนันต์การพิมพ์

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2544). หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อิโรนากะ โทมิตะ. (2551). ปัญหาการใช้คำลักษณะนามภาษาไทยของผู้เรียนชาวญี่ปุ่น.

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555

Teaching Efficiency of Instructors in the Royal Thai Naval Academy, Academic Year 2012.

นาวาเอกหญิง รองศาสตราจารย์ ยุวดี เปรมวิชัย

รองศาสตราจารย์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ สมุทรปราการ yuwatisit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 ตามพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านบุคลิกภาพของครู และด้านการวัดและประเมินผล โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแบบสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ ฝ่ายศึกษา ปีการศึกษา 2555 ที่นักเรียนนายเรือจำนวน 263 นายในปีการศึกษา 2555 ให้ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ ได้จำนวนข้อมูลจากแบบสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ ภาคต้น 58 นาย ภาคปลาย 65 นาย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ คือ ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือเห็นว่าครู-อาจารย์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 มีค่าประสิทธิภาพการสอนคิดเป็นระดับคะแนน 4.240 อยู่ในระดับ ดี จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า อาจารย์ของโรงเรียนนายเรือ มีประสิทธิภาพในการสอนเท่าเทียมกัน เมื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนรายวิชา โดยใช้คะแนนการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ พบว่า นักเรียนนายเรือมีระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนมีค่ามากกว่า 3.51 ทุกรายวิชา และระดับความพึงพอใจของปีการศึกษา 2555 มีค่าน้อยกว่าระดับความพึงพอใจของปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2553 เมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านบุคลิกภาพของครู และ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่านักเรียนนายเรือมีความพึงพอใจเท่าเทียมกันทุกด้าน และ ในปีการศึกษา 2555 นี้ นักเรียนนายเรือ มีความพึงพอใจสูงสุด ด้านบุคลิกภาพของครู และมีความพึงพอใจต่ำสุด ด้านสื่อการสอน

คำสำคัญ :

ประสิทธิภาพการสอน พฤติกรรมการสอน ความพึงพอใจของผู้เรียน

ABSTRACT

The research aims to study teaching efficiency of instructors at The Royal Thai Naval Academy in academic year 2012. Five aspects of teaching have been examined introducing , teaching skill , teaching documents , teacher's personality , measurement and evaluations. Data was collected from the secondary data , which is the result of instructor evaluation questionnaires , issued out by Academic Branch for all 263 naval cadets in academic year 2012 who had evaluated in the attitude test for teaching efficiency which is 58 data in 1st semester and 65 data in 2nd semester.

Results of the research are as follow : Teaching efficiency of instructors mean at The Royal Thai Naval Academy in academic year 2012 is 4.240 which is in a good level. Analyzing data by analysis of variance is found that all types of teachers are the same level of teaching efficiency. The satisfaction level of the naval cadets in all subjects is more than 3.51 and less than the satisfaction level in academic year 2011 and 2010. The overall satisfaction level is

4.240. Moreover , the satisfaction in five aspects is in the same level, the aspect which highest is the teacher personality, lowest is the teaching documents.

Keyword:

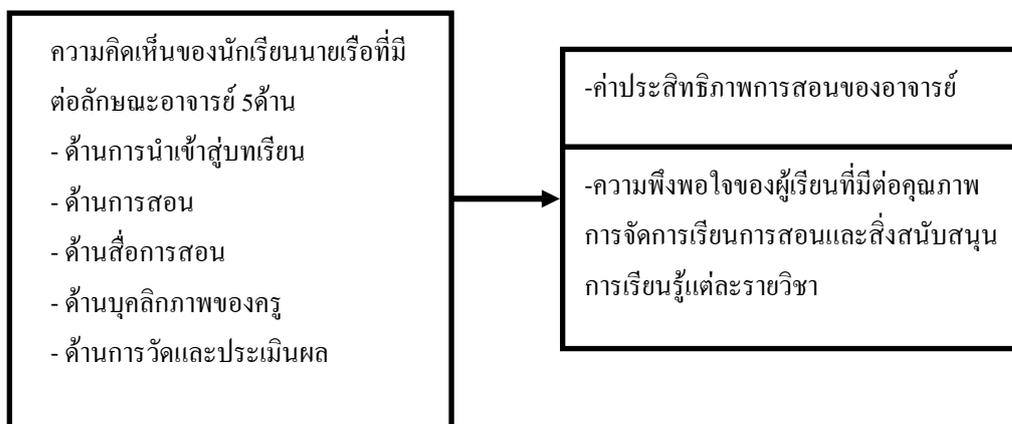
Teaching efficiency , Aspects of teaching , The satisfaction

บทนำ/Introduction

การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาคนให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ นับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาประเทศ การที่สถาบันอุดมศึกษาจะผลิตบัณฑิตให้ดีมีคุณภาพนั้นการสอนของครู-อาจารย์ต้องมีประสิทธิภาพ เพราะผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและคิดค้นด้านวิชาการแก่ผู้เรียน ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม อันช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิภาพของครู-อาจารย์เป็นไปตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งในสาระดังกล่าวได้ให้ความสำคัญต่อ ครู อาจารย์ ในด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศ ความสำคัญนี้ทำให้รัฐมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางมาทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพการศึกษา เรียกว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) หรือ สมศ. มีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาให้เป็นไปตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ ดังกล่าว สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหม มีกองบัญชาการกองทัพไทยทำหน้าที่ควบคุมการศึกษาทุกระดับในกองทัพ ซึ่งได้กำหนดการควบคุมคุณภาพของครู-อาจารย์ ด้วยความพึงพอใจของผู้เรียนทุกรายวิชาต้องมีระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 3.51

กรอบแนวคิดและทฤษฎี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านบุคลิกภาพของครู และ ด้านการวัดและประเมินผล นำมาสรุปเป็นค่าประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ หรือ เป็นความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย/Objectives

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนโดยรวมของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 และจำแนกประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ กองวิชาต่างๆ
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ในด้านต่างๆ
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 กับปีการศึกษา 2554 และ ปีการศึกษา 2553

วิธีดำเนินการวิจัย/Methods

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ที่ทำการสอนในปีการศึกษา 2555 ภาคต้น จำนวน 58 นาย และ ภาคปลายจำนวน 65 นาย ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ อาจารย์ประจำในโรงเรียนนายเรือ , อาจารย์ช่วยสอนใน กองทัพเรือ, อาจารย์ช่วยสอนจากนอกกองทัพเรือ และ ครูฝึก/ครูชาวต่างชาติ
2. ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ(Secondary Data) ที่ได้จาก แบบสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ภาคต้น และ ภาคปลาย ที่กองวิชา เสนอ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ โดยแบบสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์เป็นเครื่องมือได้ผ่านการวิจัยความตรงเนื้อหา และมีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบมาก่อนแล้ว และรับการอนุมัติและตรวจสอบจากคณะกรรมการพิจารณางานวิจัยของโรงเรียนนายเรือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากกองวิชาต่างๆที่ได้รวบรวมเป็นสรุปผลการประเมินเสนอ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน(Analysis of Variance : ANOVA) โดยใช้ F-test

ผลการวิจัย/Results

1. ประสิทธิภาพการสอนโดยรวมของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 ภาคต้นมีค่าเฉลี่ย 4.224 ภาคปลายมีค่าเฉลี่ย 4.255 โดยรวมทั้งปีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.240 อยู่ในระดับ ดี และประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ทุกกองวิชาและทุกรายวิชามีค่ามากกว่า 3.51

เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ทั้ง 4 ประเภท โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน Analysis of Variance : ANOVA) โดยใช้ F-test ผลดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอาจารย์ทั้ง 4 ประเภท (อาจารย์ใน โรงเรียนนายเรือ , อาจารย์ช่วยสอนใน กองทัพเรือ, อาจารย์ช่วยสอน นอก กองทัพเรือ และ ครูฝึก/ครูชาวต่างชาติ) ประจำปีการศึกษา 2555

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value
Between Groups	0.969	3	0.323	.6124	0.495
Within Groups	2.215	42	0.053		
Total	3.184	45			

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอาจารย์ทั้ง 4 ประเภท (อาจารย์ในโรงเรียนนายเรือ , อาจารย์ช่วยสอนในกองทัพเรือ, อาจารย์ช่วยสอน นอกกองทัพเรือ และครูฝึก/ครูชาวต่างชาติ) ประจำปีการศึกษา 2555

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value
Between Groups	0.166	3	0.055	0.943	0.427
Within Groups	2.881	49	0.059		
Total	3.047	52			

ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน แสดงว่า คะแนนการประเมินประสิทธิภาพการสอนรวมของ อาจารย์ทั้ง 4 ประเภท ที่ทำการสอนในภาคปลายปีการศึกษา 2555 จำแนกตามประเภท อาจารย์ พบว่า อาจารย์ในโรงเรียนนายเรือ อาจารย์ช่วยสอนในกองทัพเรือ อาจารย์ช่วยสอนนอกกองทัพเรือ และ ครูฝึก/ครูชาวต่างชาติ มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน

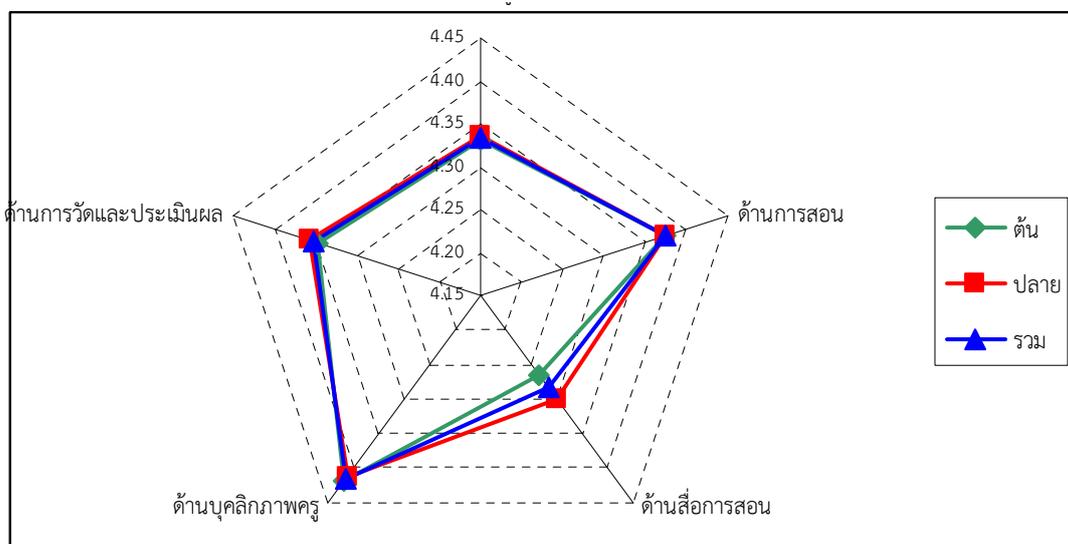
2. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ในด้านต่างๆ ตามพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านบุคลิกภาพของครู และ ด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ปีการศึกษา 2555

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value
Between Groups	1.178	4	0.294	3.193	0.13
Within Groups	56.255	610	0.092		
Total	57.433	614			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางพบว่า ความพึงพอใจที่นักเรียนนายเรือมีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน มีค่าเท่าเทียมกันทุกด้าน

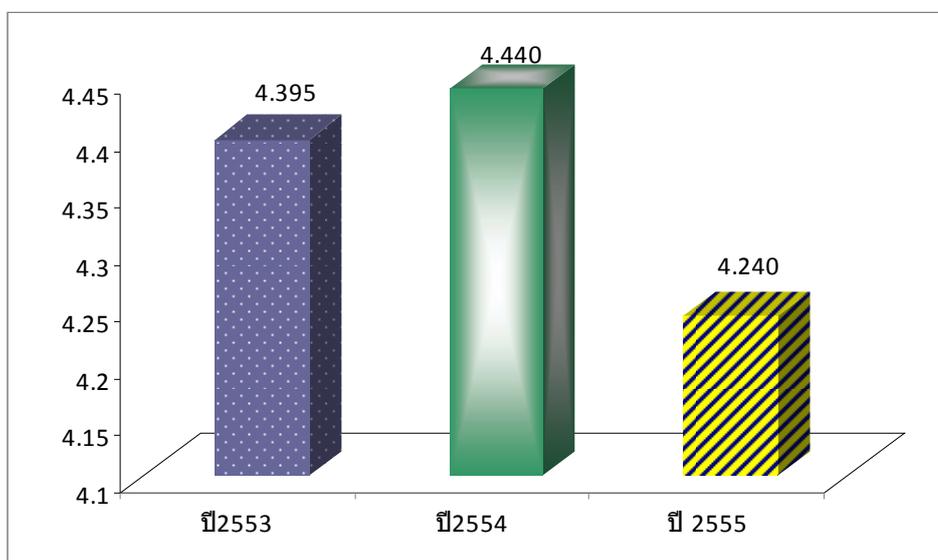
แผนภาพที่ 1 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนนายเรือต่อการเรียนการสอนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ปีการศึกษา 2555

แสดงให้เห็นว่าจากการวิเคราะห์ว่านักเรียนนายเรือมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านบุคลิกภาพครู และ ด้านการวัดและประเมินผล แต่ตามค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า นักเรียนนายเรือมีความพึงพอใจต่อบุคลิกภาพครูสูงสุดกว่าทุกด้าน และด้านสื่อการสอนต่ำกว่าทุกด้าน

3. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ ปีการศึกษา 2555 กับ ปีการศึกษา 2554 และ ปีการศึกษา 2553 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เรียน ปีการศึกษา 2555 กับ ปีการศึกษา 2554 และ ปีการศึกษา 2553 แสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของปีการศึกษา 2555 ลดลงจากปีการศึกษา 2554

แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เรียน ปีการศึกษา 2555 กับ ปีการศึกษา 2554 และ ปีการศึกษา 2553

สรุปและอภิปรายผล/Conclusions and Discussion

ประสิทธิภาพการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 มีค่า 4.240 แปลว่าประสิทธิภาพการสอนรวมของครู-อาจารย์ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2555 อยู่ในระดับ ดี โดยประสิทธิภาพการสอนรวมของครู-อาจารย์ทุกประเภท ได้แก่ อาจารย์ในโรงเรียนนายเรือ อาจารย์ช่วยสอนในกองทัพเรือ อาจารย์ช่วยสอนนอกกองทัพเรือ และครูฝึก/ครูชาวต่างชาติ มีประสิทธิภาพการสอนไม่แตกต่างกัน หมายความว่า ในปีการศึกษา 2555 อาจารย์ของโรงเรียนนายเรือ มีประสิทธิภาพในการสอนเท่าเทียมกัน ทั้งอาจารย์ประจำในโรงเรียนนายเรือ อาจารย์ช่วยสอนในกองทัพเรือ อาจารย์ช่วยสอนนอก กองทัพเรือ และ ครูฝึก/ครูชาวต่างชาติ โดยมีคะแนนประสิทธิภาพการสอนโดยรวมมีค่า 4.240 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ลดน้อยลงกว่าคะแนนประสิทธิภาพการสอนโดยรวมปีการศึกษา 2554 ซึ่งมีค่า 4.448 และพบว่า นักเรียนนายเรือมีระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนมีค่าตั้งแต่ 3.51 ทุกรายวิชา ซึ่งเมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านบุคลิกภาพของครู และด้านการวัดและประเมินผล พบว่านักเรียนนายเรือมีความพึงพอใจเท่าเทียมกันทุกด้าน และ ในปีการศึกษา 2555 นี้ นักเรียนนายเรือ มีความพึงพอใจด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ โรงเรียนนายเรือ สูงสุด(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.414) แต่ ด้านสื่อการสอน นักเรียนนายเรือมีความพึงพอใจต่ำสุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.283)

การประเมินการสอนจากประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หรือความพึงพอใจของผู้เรียนต้องกระทำทุกภาคการศึกษา ไม่ว่าจะด้านที่ได้คะแนนประเมินสูงหรือต่ำ สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของการประเมินการสอนของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์(2538) ซึ่งเป็นการประเมินที่เน้นสภาพในห้องเรียนที่ผู้เรียนมีต่อผู้สอนและอุปกรณ์ในการสอน โดยนำการประเมินที่มีการตีค่าเป็นตัวเลขมาสรุปคุณภาพของการสอน การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จัดเป็นโครงการการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน(2524) กล่าวว่าต้องประกอบด้วยเนื้อหาการสอน เครื่องมือ/อุปกรณ์ และการวัดและการประเมินผล ซึ่งเนื้อหาการสอนส่วนแรกคือการนำเข้าสู่บทเรียนเป็นส่วนที่จะจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการติดตามบทเรียนอย่างตั้งใจ สอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน(2542) ทั้งนี้เพราะผู้เรียนมักคาดหวังความน่าสนใจของเนื้อหาการเรียน ซึ่งอาจารย์ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการจูงใจและชี้แนะที่เหมาะสม ประกอบกับต้องมีความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องนั้นๆ สื่อการสอนที่สวยงามใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและอุปกรณ์ราคาแพง ไม่สามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ตลอดเวลาเท่ากับวิธีการถ่ายทอดด้วยจิตวิญญาณของครู สอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงษ์ (2544) กล่าวว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้นเมื่อพบว่าอาจารย์มีลักษณะที่ตั้งใจมากในการสอน ประกอบกับลักษณะการมีความรอบรู้ทางวิชาการของอาจารย์ มีการเตรียมการสอนอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นครูอาจารย์จึงควรพัฒนาทั้งด้านบุคลิกภาพให้มีความพร้อมและกระตือรือร้นในการสอน และพัฒนาสื่อการสอนด้วย เพราะลักษณะครูอาจารย์ที่ดีนั้น ชาดา บัวแสง (2543) กล่าวไว้ในการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาว่า มี 5 องค์ประกอบได้แก่ สื่อการสอน บุคลิกอาจารย์ ทักษะจิตของอาจารย์ต่อนักศึกษา บรรยากาศในชั้นเรียน และทักษะในการสอน ตามลำดับ โดยบุคลิกภาพอาจารย์ที่นักศึกษาต้องการนั้น อุทุมพร จามรมาน (2542) ศึกษาบุคลิกภาพของอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษาปริญญาตรี คือ มีการเตรียมการสอนดี ปรารถนาดีต่อศิษย์ มีความรู้กว้างขวาง ทันสมัย ถูกต้อง มีการใช้ตัวอย่างอธิบายได้เหมาะสม และสามารถบรรยายเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากเนื้อหาที่เรียนอยู่

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจศึกษาที่มีลักษณะเป็นนามธรรมที่ส่งผลทางจิตใจ เช่น ความเป็นกันเอง ความใกล้ชิด การดูแลเอาใจใส่ ความทันสมัย ฯลฯ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาส่งเสริมปัจจัยนั้นๆ ให้ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนนายเรือต่อไป

2.. การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์นั้น หากมีวัตถุประสงค์นอกเหนือจากการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น เป็นการนำไปพิจารณาความดีความชอบของผู้สอน ควรทำการประเมินในหลายๆกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ/Acknowledgement

เอกสารอ้างอิง/References

- ชาดา บัวแสง. 2543. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน.2524. การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา . ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุวดี เปรมวิชัย. 2555. ประสิทธิภาพการสอนครู-อาจารย์โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2554. โรงเรียนนายเรือ สมุทรปราการ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2544. **จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมหวัง พิริยานุวัฒน์. 2538. **การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสาย
การสอน**. กรุงเทพฯ.

อุทุมพร (ทองอุไท) จามรมาน. 2523. **การประเมินอาจารย์-วิจัยและเครื่องมือ**. กรุงเทพฯ: สمانมิตรการพิมพ์.

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย. 2554. **คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาสถาบันการศึกษาของ
กองทัพระดับปริญญาตรีขึ้นไป**.

ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับเพศศึกษา โรคเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขต
พื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี

Knowledge Attitudes regarding Sex Education AIDS and Sexual Risk Behaviors among Secondary
School Students in Education Area 3, Nonthaburi Province

รองศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับเพศศึกษา โรคเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 488 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเพศชาย 370 คน และเพศหญิง 118 คน มีอายุเฉลี่ย 15 ปี 7 เดือน ส่วนใหญ่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับแฟน ร้อยละ 10.7 โดยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 13 ปี เคยตั้งครรภ์ ร้อยละ 9.0

2. นักเรียนมีความรู้เรื่องเพศทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.05$) เรื่องปัจจัยที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.49$) หน้าที่ของรังไข่ ท่อนำไข่ และมดลูก ($\bar{x} = 2.38$) การเดินทางของอสุจิสู่รังไข่ ($\bar{x} = 2.25$) การคุมกำเนิด ($\bar{x} = 2.23$)

3. นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น พรหมจรรย์ของหญิงมีคุณค่า ($\bar{x} = 3.50$) ผู้ชายภูมิใจที่ได้แต่งงานกับผู้หญิงที่ไม่เคยผ่านชายอื่นมาก่อน ($\bar{x} = 3.48$) การปรึกษาแพทย์เมื่อป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศเป็นเรื่องจำเป็น ($\bar{x} = 3.47$)

4. นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน (88.14%) มีเพศสัมพันธ์กับชายที่ซื้อบริการ (10.17%) และกับเพื่อนชาย (1.69%) ครั้งแรกที่มีเพศสัมพันธ์อายุน้อยที่สุด 13 ปี ร้อยละ 16.28 อายุ 14 ปี (16.28%) และอายุ 15 ปี (20.93%) และยังพบว่านักเรียนมีความไม่สะดวกในการกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.02$)

คำสำคัญ : นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ความรู้เรื่องเพศ ทักษะเกี่ยวกับเพศศึกษาและโรคเอดส์ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

Abstract

The purposes of this research were to study knowledge attitude and sexual risk behaviors regarding sex among secondary school students in Education Area 3, Nonthaburi Province. Questionnaires were distributed to 500 students and 488 completed questionnaires were returned as accounted for 98.97% . The data were then analyzed in terms of percentages means (\bar{X}), Standard Deviation (S.D.) and Pearson Product Moment of Correlation were also included.

The results were as follows :

1. Majority of students were males (370) which accounted for 76% and 118 females which accounted for 24%. Their age average was 15 years and 7 months. Majority of them were Mathayom five. Regarding sexual experienced, it was found that students 10.7% had first sexual intercourse with their lovers and when their first sexual intercourse happened when they were 13 years old ($\bar{X} = 1.6$) and 9% had experienced pregnancy.

2. Sex education knowledge among students in average level ($\bar{X} = 22.08$) as the following students knew the consequences that lead to sexual intercourse; studenta understood the duty of fallopian tube ($\bar{X} = 2.49$), ovary and uterus ($\bar{X} = 2.38$); pathway of sperm to fallopian tube ($\bar{X} = 2.25$); knowledge regarding family planning ($\bar{X} = 2.33$)

3. Students attitude were found at high level in the following items:1.) Men would be proud to marry virgin women ($\bar{X} = 3.48$); 2.) Women's virginity was very valuable ($\bar{X} = 3.51$); consult specialist doctor regarding STDS is very important ($\bar{X} = 3.47$)

4. Regarding sexual risk behavior, students used to have sexual intercourse with lover (88.14%); with commercial sex (10.17%) and with friend (1.69%). The youngest age of sexual intercourse was found at the age of 13 years old (16.28%); 14 years old (16.28%) and 15 years old (20.93%). Moreover, students were found inconvenient AIDS prevention behaviors at high level ($\bar{X} = 3.02$)

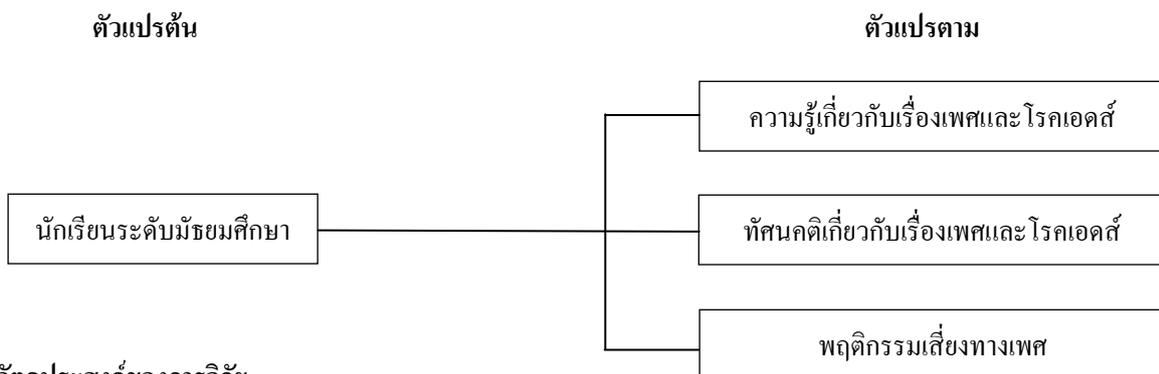
Keyword : Secondary School Student, Sexual Knowledge, Attitudes towards Sex, AIDS and Sexual Transmitted Diseases, Sexual Risk Behaviors

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีวัยรุ่น อายุ 15 – 19 ปี อยู่เป็นจำนวน 25 ล้านคน ในจำนวนนี้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์ และพบว่าวัยรุ่นเพียง 1 ใน 3 เท่านั้น ที่มีการคุมกำเนิดทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ เพราะส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 65 ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์และการติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศ จากสาเหตุดังกล่าวทำให้เกิดการตั้งครรภ์จำนวน 2.5 แสนคนต่อปี และอัตราการคลอดบุตรที่เกิดจากวัยรุ่นเฉลี่ย 1.2 แสนรายต่อปี หรือ 360 คน โดยร้อยละ 50 ของเยาวชน ที่ตั้งครรภ์เลือกที่จะ “ทำแท้ง” และ 1 ใน 4 ของวัยรุ่นที่ทำแท้งเป็นการ “ทำแท้งซ้ำ” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2554) สภาพปัญหาพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่นในปัจจุบันจึงพบว่าเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่กำลังระบาดในสังคมไทย ซึ่งก่อให้เกิดจำนวนจำนวนผู้ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์เพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึงวันที่ 31 พ.ค. 2549 พบว่ามี

ผู้ติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 294,169 ราย เป็นกรณีติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 247,024 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.98 ในจำนวนนี้เป็นกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15 – 19 ปี จำนวน 2,278 คน คิดเป็นร้อยละ 0.77 กลุ่มอายุ 20 – 24 ปี จำนวน 25,821 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.78 (กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรคติดต่อทางเพศ, 2549) และจากการประชุมเอตส์นานาชาติระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หรือ ไอแคป ครั้งที่ 9 (9th International Congress on AIDS in Asia Pacific-ICAAP) ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 – 13 สิงหาคม 2552 ที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้ร่วมมือกับองค์การการศึกษาเฉพาะฝ่าย รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนเยาวชน และครู ได้ลงนามในข้อตกลงร่วมกันที่จะรณรงค์สนับสนุนอย่างต่อเนื่องให้เกิดการพัฒนาการศึกษาเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีสำหรับเยาวชนในสถานศึกษา (หนังสือพิมพ์แนวหน้า, 2552) อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาที่ผ่านมายังขาดประสิทธิภาพและส่งผลให้การเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนในปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี ซึ่งอยู่ใกล้เมืองหลวง และแหล่งบันเทิงต่างๆมากมาย เพื่อศึกษาหาข้อเท็จจริงสำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน อันเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติมีคุณภาพชีวิตที่น่าพาให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้เรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 42,239 คน จากจำนวน 18 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยของ สิริรัช กัญจนวาที และคณะ (2551) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 397 คน และทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 500 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 488 คน (98.7%)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปและพฤติกรรมเสี่ยง ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องเพศศึกษา โรคติดต่อทางเพศและการป้องกัน ตอนที่ 3 ทักษะคิดเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และตอนที่ 4 พฤติกรรมการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศและโรคเอดส์

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษาข้อมูลเอกสาร ตำราต่างๆ ร่างแบบสอบถามนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดสอบใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบโคแอฟฟิเชียน อัลฟา ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.8 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.8 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.85

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี เพื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และติดต่อขอความร่วมมือจากครูผู้สอนให้แจกแบบสอบถามแก่นักเรียน และขอให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยภายใน 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 488 คน อายุเฉลี่ย 15 ปี 7 เดือน นักเรียนส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ร้อยละ 86.50 มีเพียงร้อยละ 1.60 ที่อยู่กับแฟน สำหรับรสนิยมทางเพศส่วนใหญ่เป็นชายจริงหญิงแท้ ร้อยละ 79.7 รองลงมา รักได้ทั้งสองเพศ ร้อยละ 9.00 ชายรักชาย ร้อยละ 7.6 และหญิงรักหญิง ร้อยละ 3.1 ตามลำดับ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อายุ 14 ปี ร้อยละ 25 ขณะที่อายุ 13 ปี เป็นอายุน้อยที่สุดที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก สำหรับเพศหญิงส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.4 และอายุน้อยที่สุดที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของเพศหญิง คือ อายุ 10 ปี อย่างไรก็ตามยังพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 82.8 ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนนักเรียนกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์ มีเพียงร้อยละ 9.2 โดยกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์นั้นมีเป็นครั้งแรกกับแฟน ร้อยละ 10.7 รองลงมา คือ ร้อยละ 12 มีเพศสัมพันธ์กับชายที่มาซื้อบริการ และร้อยละ 50.85 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย ส่วนนักเรียนหญิงเคยตั้งครรภ์ 1 ครั้งและไม่เคยทำแท้ง คิดเป็นร้อยละ 1.6

2. ความรู้เรื่องเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เช่น

1. ผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ($\bar{x} = 3.45$, S.D.= .97)
2. ผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ($\bar{x} = 3.45$, S.D.= .77)
3. สถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.29$, S.D.= .77)
4. พฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.27$, S.D.= .80)
5. เหตุการณ์หรือสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศ และโรคเอดส์ ($\bar{x} = 3.19$, S.D.= .83)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเอดส์และการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ คนสามารถติดเชื้อเอชไอวีจากการดื่มน้ำกาดหรือใช้ห้องน้ำร่วมกับผู้ติดเชื้อ ($\bar{x} = 3.46$, S.D.= .97) เชื้อไวรัสเอชไอวีไม่สามารถแพร่ผ่านคนถูกขูดได้ ($\bar{x} = 3.42$, S.D.= 1.19) คนเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี จากการใช้เข็มฉีดยาร่วมกับคนที่ติดเชื้อเอชไอวี ($\bar{x} = 3.29$, S.D.= 1.13) ส่วนในระดับน้อย คือ ไม่ปลอดภัยที่จะใช้แก้วน้ำหรือเครื่องใช้ในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี ($\bar{x} = 2.42$, S.D.= 1.16)

4. ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศและการคุมกำเนิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รู้จักปัจจัยที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.49$, S.D.= .79) รู้จักหน้าที่ของรังไข่ ท่อนำไข่ และมดลูก ($\bar{x} = 2.38$, S.D.= .82) เข้าใจกระบวนการปฏิสนธิจากผลการร่วมเพศหญิงและชาย ($\bar{x} = 2.31$, S.D.= .84) สามารถประเมินผลกระทบที่จะเกิดกับพ่อแม่และตัวนักเรียน หากมีการตั้งครรภ์หรือติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศ ($\bar{x} = 2.29$, S.D.= .82)

5. ทักษะคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.96$, S.D.= .23) เช่น พรหมจรรย์ของผู้หญิงเป็นสิ่งที่มีความค่า ($\bar{x} = 3.50$, S.D.= .66) และผู้ชายภูมิใจที่ได้แต่งงานกับหญิงที่ไม่เคยผ่านชายอื่นมาก่อน ($\bar{x} = 3.48$, S.D.= .68) ส่วนทักษะคิดที่อยู่ในระดับน้อย เช่น ข้อสังเกตว่าหญิงโสเภณีอาจเป็นโรคติดต่อทางเพศหรือโรคเอดส์ต้องมีตัวรื้อน ($\bar{x} = 2.46$, S.D.= 2.76) และผู้ที่ติดเชื้อโรคเอดส์ได้หากใช้ของร่วมกับผู้ป่วย ($\bar{x} = 2.27$, S.D.= 2.81)

6. พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศและโรคเอดส์ พบว่า ความไม่สะดวกในการกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$, S.D.= .78) เช่น ให้อุปกรณ์ใช้ถุงยางอนามัยขณะที่ทำนเมาสุรา ($\bar{x} = 3.25$, S.D.= .25) การใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องน่าตื้นเต้นสำหรับคู่รัก ($\bar{x} = 3.06$, S.D.= .95)

การอภิปรายผล อภิปรายเฉพาะประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ และการป้องกันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้เรื่องเพศศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับจุฬาลักษณ์ หัวหาญ (2539) ที่พบว่านักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 67.0 จะเห็นได้ว่าทำให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาดังแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นเวลา กว่าสิบห้าปี แต่ผลลัพธ์กลับพบว่า ผู้เรียนยังมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง แม้ว่าสำนักส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้มีการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการให้ความรู้และคำปรึกษาด้านอนามัยเจริญพันธุ์ (กระทรวงสาธารณสุข สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย, 2553) ดังนั้นวิธีการให้ความรู้ยังควรต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักให้มากขึ้น โดยการเน้นใช้รูปแบบ เทคนิคทักษะ และอุปกรณ์ร่วมกับวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรส่งเสริมการสอนถึงผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ให้ผู้เรียนตระหนักถึงผลเสียอย่างจริงจัง

2. นักเรียนมีความรู้เรื่องการคุมกำเนิดอยู่ในระดับปานกลาง การค้นพบครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ จิระมรรณ แทนวัฒนกุล (2543) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างชายมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้อุปกรณ์คุมกำเนิด (ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการเรียนการสอนเพศศึกษา) ถึงร้อยละ 66.67 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิธีการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษายังไม่ใช้วิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อันเกิดความตระหนักในเรื่องที่เรียน จึงควรพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเฉพาะกลุ่ม (เพศ

ชาย-เพศหญิง) เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันจนผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ จนสามารถนำความรู้ในด้านนี้ไปใช้ได้ถูกต้องเมื่อมีเหตุจำเป็นที่จะต้องใช้อุปกรณ์คุ้มครองกำเนิด และความรู้เหล่านี้ยังมีประโยชน์แก่ผู้เรียนในอนาคตอีกด้วย

3. ทักษะคิดเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก เช่น ผู้ชายภูมิใจที่ได้แต่งงานกับหญิงที่ไม่เคยผ่านชายอื่นมาก่อน แสดงว่า เพศชายยังต้องการหญิงที่บริสุทธิ์ไม่เคยผ่านการมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นจึงเป็นข้อคิดสำหรับหญิงให้รู้จักรักษานวลสงวนตัวไม่ให้เพศตรงข้ามดูถูกได้

4. ความไม่สะดวกในการกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ประพิมพร อันทาพรหม (2549) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางของนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนมีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยอยู่ในระดับต่ำขณะมีเพศสัมพันธ์ ยิ่งกว่านั้นยังพบว่าสอดคล้องกับ วายลีย์และคณะ (Wiley.et.al,1997) พบว่าเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 55.0 ในขณะที่เพศสัมพันธ์ แสดงว่าผู้เรียนยังไม่เกิดความตระหนักในความสัมพันธ์ในการใช้อุปกรณ์การป้องกันโรคติดต่อทางเพศ ทั้งนี้การเรียนการสอนควรมีการพัฒนาให้ได้ผลมากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งภาครัฐบาล โรงเรียน บ้าน(ผู้ปกครอง) ควรร่วมมือกันพัฒนาสื่อการสอนเฉพาะเรื่องที่สำคัญต่อชีวิตและคุณภาพชีวิตของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากในปัจจุบันวัยรุ่นสามารถเข้าถึงสื่อทางเพศได้ง่ายขึ้น ซึ่งสื่อเหล่านี้ก็ควรมีการกลั่นกรองเสียก่อน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ในการวางแผนป้องกันและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการไม่ใช้อุปกรณ์คุ้มครองกำเนิดขณะมีเพศสัมพันธ์ ครูควรใช้กิจกรรมโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการให้ความรู้ด้านการใช้อุปกรณ์การคุ้มครองกำเนิดให้เข้าถึงตัวนักเรียนทุกคน เพื่อประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเองทั้งในสภาวะปัจจุบันหากมีความจำเป็นต้องมีพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ และความรู้ที่ได้รับจะยังเป็นประโยชน์ต่อชีวิตสมรสในอนาคตเมื่อต้องการวางแผนครอบครัว

2. พัฒนานักเรียนในด้านทักษะชีวิต เน้นการแก้ปัญหา คิดมุ่งอนาคต รวมทั้งทักษะการปฏิเสธหากต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมเพศสัมพันธ์ การเรียนการสอนเน้นรายบุคคลให้มากขึ้น

3. โรงเรียนควรสอดส่องหากกลุ่มเสี่ยงที่เป็นนักเรียนของตน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ และนำมาเข้ากลุ่มเพื่อทำให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะคิด โรคติดต่อทางเพศ โรคเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ โดยใช้กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและประเมินผลการเรียนรู้จากกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล

4. โรงเรียนควรจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน (School Health Program) เพื่อส่งเสริมการสอนเพศศึกษา การบริการให้คำปรึกษา รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อม เช่น จัดนิทรรศการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ป้องกันการเป็นแม่วัยรุ่น และส่งเสริมทักษะชีวิต

5. นำผลที่ได้จากข้อ 1 มาเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนเรื่องเพศที่พัฒนาแล้ว

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากหน่วยงานและบุคลากรหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่สนับสนุนเงินทุนวิจัย รวมทั้งท่านคณะกรรมการจัดสรรและติดตามผลการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการออกแบบสอบถามครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ โสมประยูร ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข และศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำด้านการวัดและประเมินผล ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาาระดับชั้นปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปีที่ 6 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดนนทบุรี ที่ได้ตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่ามาเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข,กรมอนามัย. 2545. แนวทางทฤษฎีด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันและระวังการเจ็บป่วย กลุ่มอายุ 18 – 59 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย.

ประพิมพร อันพาพรหม. 2543. การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ สุรีย์ จันทระ โมลี นภา มนุญปิจุ ลักษณา เต็มศิริกุลชัย มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์. 2541. พัฒนาศักยภาพชีวิตเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคไม่มีการติดต่อในเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ปรางพร พงษ์ ประเสริฐ. 2538. ความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิวรรณ ร่องอนุชิต. 2530. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี และดิเรก ศรีสุโข. 2540. การเลือกใช้สถิติเหมาะสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร. 2521. เพศศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

พฤติกรรมการลดความอ้วนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดนนทบุรี**Obesity Behavior of Bachelor's Degree Students in Nonthaburi Province****ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ ถิ่นขจี**

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และสาธาณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

อาจารย์พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ

อาจารย์ประจำวิชาสาธาณสุขศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมลดความอ้วนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดนนทบุรี ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีในระบบปีคของรัฐบาลและเอกชน จำนวน 8,365 คน หายขนาดกลุ่มตัวอย่างโดย Taro Yamane = 398 คน ส่งแบบสอบถาม 420 ชุดคัดเลือกที่สมบูรณ์ถูกต้อง 400 ชุด นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าสถิติเชิงพรรณนา (ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และค่าสถิติเชิงอนุมาน (t-test, F-test, Chi-square, Pearson's Correlation Coefficient และ Regression) ผลการวิจัยที่สำคัญสรุป ได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 89.0 มีเพียงร้อยละ 11.0 ที่มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และโรคภูมิแพ้ เป็นต้น
 2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคอ้วนอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 47.5
 3. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการลดความอ้วนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.3
 4. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมลดความอ้วนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.2
 5. ข้อมูลส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ความเพียงพอของรายได้ และการมีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นคนอ้วน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมลดความอ้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 6. นักศึกษาที่มีเพศ และชั้นปีที่ศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมลดความอ้วนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 7. ปัจจัยนำ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมลดความอ้วน ปัจจัยเอื้อ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการลดความอ้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการลดความอ้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
 8. การวิเคราะห์การถดถอยของพฤติกรรมการลดความอ้วน พบว่า ตัวแปรการได้รับการตรวจรักษาที่เหมาะสม และการได้รับข้อมูลด้านการออกกำลังกายที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดความอ้วน และใช้พยากรณ์พฤติกรรมการลดความอ้วนได้ โดยมีประสิทธิภาพพยากรณ์ร้อยละ 10.0 (R^2 ที่ปรับแล้ว = 1.00 Constant = 34.149)
- คำสำคัญ** พฤติกรรมการลดความอ้วน นักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดนนทบุรี

Abstract

The purpose of this research is to study Obesity Causing Behavior of Bachelor degree students in Nonthaburi Province. The sample size selected by Taro Yamane was 398 students out of a total population of 8,365. Questionnaires were distributed to 420 students and 400 were completed. The questionnaires were analyzed in Frequencies Mean (\bar{x}) Percentages, Standard deviation (S.D.) t-test, F-test, Chi-square, Pearson's Correlation Coefficient.

The results were as follows:

1. The majority of students had no underlying diseases. (89%) 11% had underlying diseases, such as diabetic mellitus, heart diseases, hypertension and others diseases (such as allergic diseases).
2. The students knew about obesity at a moderate level of 47.5%.
3. Students' attitude about obesity was at a moderate level of 43.3%
4. Obesity Causing Behaviors of the students were at a moderate level of 38.2%
5. The relationship between Obesity Causing Behavior, gender, and sufficiency of income had a significant correlation at .05.
6. Differences in students' gender and academic year correlated with significant differences in Obesity Causing Behavior at .05.
7. Predisposing factors had no correlation with Obesity Causing Behavior; enabling factors had a significant correlation with Obesity Causing Behavior at .05 and reinforcing factors had a negative relationship with Obesity Causing Behavior at .05
8. Regression analysis: providing suitable places for treatment and ample opportunities for exercise correlates with a reduction in Obesity Causing Behaviors. Analysis predicts a 10% reduction in Obesity Causing Behaviors. R^2 adjusted = 1.00 Constant = 34.149

Key word: Obesity Causing Behavior, Bachelor degree student, Nonthaburi Province.

บทนำ

โรคอ้วน (Obesity) เป็นปัญหาของหลาย ๆ ประเทศและกำลังเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกที่หลาย ๆ ประเทศกำลังเผชิญปัญหาพร้อมกัน เป็นสาเหตุให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นและทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนลดต่ำลง องค์การอนามัยโลกได้รายงานในกลุ่มประชากรอายุ 20 ปีขึ้นไป 1.5 ล้านคนมีน้ำหนักเกิน โดยผู้ชายมากกว่า 200 ล้านคน ผู้หญิงมากกว่า 300 ล้านคน เป็นโรคอ้วน หรือ 1 ใน 10 ของประชากรโลกที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปเป็นโรคอ้วน และจะเสียชีวิตจากภาวะน้ำหนักเกิน และโรคอ้วนอย่างน้อย 2 – 8 ล้านคน/ปี และพบว่าภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของสาเหตุการตายของประชากรและเกิดโรคเรื้อรัง โดยร้อยละ 44 ของผู้ป่วยเบาหวาน ร้อยละ 23 ของผู้ป่วยโรคหัวใจ และร้อยละ 7 – 41 ของผู้ป่วยมะเร็ง มีปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ คือ ภาวะการมีน้ำหนักเกินและโรคอ้วน (WHO, 2011 อ้างถึงใน นฤมล ตรีเพชรศรีอุไร

และเดช เกตุหน้า, 2554) และองค์การอนามัยโลกได้ประกาศไว้ในปี 2547 ว่าภาวะโภชนาการเกินกำลังมีการระบาด โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก ซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของโลก และพบว่ากว่า 300 ล้านคนทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหาโรคอ้วนและมากกว่า 1,000 ล้านคน อยู่ในภาวะน้ำหนักเกิน (นริสรา พึ่งโพสก, 2554)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรของนักศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลดความอ้วนของนักศึกษา

ประโยชน์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา
- 2) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการวิจัยด้านโรคอ้วนและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในระบบปิดในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

ทฤษฎีและ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของพฤติกรรมและพฤติกรรมมนุษย์

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศในปี 2547 ว่าภาวะโภชนาการเกินในเด็กเป็นโรคระบาด และเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของโลก ซึ่งพบว่า มีประชากรอย่างน้อย 300 ล้านคนทั่วโลกที่กำลังเผชิญปัญหาโรคอ้วน และมากกว่า 1,000 ล้านคน อยู่ในภาวะน้ำหนักเกิน (นริสรา พึ่งโพสก, 2554)

ความอ้วนจึงเป็นปัญหาของสุขภาพของประชาชนทั่วโลก คนที่มีภาวะไขมันเกินมาตรฐาน จัดว่าเป็นโรคอ้วน (Obesity) หรือผู้ที่มีขนาดรอบเอวเกิน 80 เซนติเมตรในเพศหญิงและ 90 เซนติเมตรในเพศชาย คือ ว่าเป็นโรคอ้วน และพบว่าผู้ที่เป็นโรคอ้วนมีโอกาสป่วยเป็นเบาหวานมากกว่าคนปกติถึง 2 เท่า และผู้ที่มีเส้นรอบเอวเพิ่มขึ้นทุกๆ 5 เซนติเมตร จะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานมากถึง 3 – 5 เท่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลดความอ้วนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาในระบบปิดของรัฐบาลและเอกชนในจังหวัดนนทบุรี เพื่อหาพฤติกรรมการลดความอ้วนของนักศึกษาโดยจำแนกข้อมูลพื้นฐานทางด้าน เพศ อายุ ชั้นปี น้ำหนัก ส่วนสูง เปรียบเทียบกับพฤติกรรมการลดความอ้วนของนักศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกชั้นปีของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย วิทยาลัยราชพฤกษ์ สถาบันปัญญากิจวัฒน์ แจ่งวัฒนะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุวรรณภูมิ วิทยาเขตนนทบุรี เขตเหนือและเขตใต้ และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นนทบุรี จำนวนรวม 8,365 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนนักศึกษา ณ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2555 ทุกชั้นปี จาก 4 สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยราชพฤกษ์ สถาบันปัญญากิจวัฒน์ แจ่งวัฒนะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุวรรณภูมิ วิทยาเขต

นนทบุรี ทั้งเขตเหนือและเขตใต้ และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนนทบุรี จำนวนรวม 8,365 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถาบันและชั้นปี โดยการเทียบสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 398 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎี ได้รับการตรวจสอบความตรง (Validity) กับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โครนบาคค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach's Coefficiency) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.754

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถาบันการศึกษาทั้ง 4 แห่ง โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 439 ฉบับ ผู้วิจัยได้รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติเชิงอนุมาน คือ t-test, F-test, Chi-square, Pearson's Correlation Coefficient และ Regression ผลการวิจัย

1. ลักษณะประชากร ประชากรส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.2 เพศชาย ร้อยละ 42.8 อายุเฉลี่ย 20.65 ปี อายุสูงสุด 35 ปี ต่ำสุด 17 ปี สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ร้อยละ 37.5 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนนทบุรี ร้อยละ 10.5 สถาบันปัญญาภิวัฒน์ ร้อยละ 39.2 และวิทยาลัยราชพฤกษ์ ร้อยละ 12.8 ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 31.3 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 24.6 ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 30.2 และชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 14 ค่าเฉลี่ยรายได้ต่อเดือน 6,346 บาท ร้อยละ 70.2 มีรายได้พอใช้ ร้อยละ 29.8 รายได้ไม่พอใช้ ร้อยละ 89 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 11 มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน และโรคภูมิแพ้ เป็นต้น ร้อยละ 4.5 ได้รับการบริการทางการแพทย์เป็นประจำ มีสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคอ้วน คิดเป็นร้อยละ 39.2 และไม่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคอ้วน คิดเป็นร้อยละ 60.8 โดยกลุ่มตัวอย่างมีสมาชิกครอบครัวที่เป็นโรคอ้วนสูงสุด 8 คน

2. ความรู้เกี่ยวกับการลดความอ้วน พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความรู้เกี่ยวกับโรคอ้วนว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นสาเหตุของการเกิดโรคอื่น ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิต และโรคหัวใจ มีความรู้ในระดับดี ร้อยละ 27.3 ระดับพอใช้ร้อยละ 47.5 และระดับต่ำร้อยละ 25.2

3. ทศนคติต่อการลดความอ้วน นักศึกษามีทัศนคติระดับดี ร้อยละ 20.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 43.3 และระดับต่ำ ร้อยละ 36.0

4. ปัจจัยเอื้อต่อการลดความอ้วน นักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนนทบุรีได้รับปัจจัยเอื้อที่เกี่ยวข้องกับการลดความอ้วนในระดับมาก จำนวนร้อยละ 24.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 63.5 และระดับน้อย ร้อยละ 12.2

5. ปัจจัยเสริมต่อการลดความอ้วน พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนนทบุรีได้รับปัจจัยเสริมที่เกี่ยวข้องกับการลดความอ้วนในระดับมาก ร้อยละ 17 ระดับปานกลาง ร้อยละ 61.8 และระดับน้อย ร้อยละ 21.2

6. พฤติกรรมการลดความอ้วน พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดนนทบุรี มีพฤติกรรมการลดความอ้วนในระดับมาก ร้อยละ 32.8 ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.2 และระดับน้อย ร้อยละ 29.0

7. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมลดความอ้วนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า เพศ อายุ ความเพียงพอของรายได้ และการมีสมาชิกในครอบครัวที่เป็นคนอ้วนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดความอ้วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการลดความอ้วน พบว่า เพศ และชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการลดความอ้วนที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ปัจจัยนำ คือ ความรู้เกี่ยวกับการลดความอ้วน และทัศนคติเกี่ยวกับการลดความอ้วน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดความอ้วน

10. ปัจจัยเอื้อ คือ การได้รับคำแนะนำทางสุขภาพและการตรวจรักษาที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการลดความอ้วน ($r = .155, .218$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

11. ปัจจัยเสริม คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านโภชนาการ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการออกกำลังกาย และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลดความอ้วน มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการลดความอ้วน ($r = -.160, -.275, -.153$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

12. การวิเคราะห์การถดถอยของพฤติกรรมการลดความอ้วนซึ่งมีปัจจัยต่างๆเป็นตัวทำนาย พบว่า ที่ ตัวแปรการได้รับการตรวจรักษาที่เหมาะสม และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการออกกำลังกายที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดความอ้วน และใช้พยากรณ์พฤติกรรมการลดความอ้วนได้ โดยมีประสิทธิภาพ การพยากรณ์ 10.0% (R^2 ที่ปรับแล้ว = .100 Constant = 34.149)

อภิปรายผล

1. ลักษณะทางประชากร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุเฉลี่ย 21 ปี สังกัดสถาบันปัญญาภิวัฒน์มากที่สุด ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 1,000 – 5,000 บาทต่อเดือน มีรายได้อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 70.2 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว มีเพียง ร้อยละ 11 ที่มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคภูมิแพ้ ร้อยละ 54.8 ได้รับการดูแลจากแพทย์เป็นครั้งคราว มีเพียง ร้อยละ 4.5 เท่านั้นที่ได้รับการดูแลจากแพทย์เป็นประจำ ร้อยละ 39.2

2. ความรู้เกี่ยวกับการลดความอ้วน ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการลดความอ้วนในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เข้าใจคืออันตรายของโรคอ้วนว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นสาเหตุของโรคอื่น ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิต และโรคหัวใจ (ร้อยละ 90.3) ยังขาดการออกกำลังกายเป็นประจำ (ร้อยละ 29.70) ส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับประทานลดความอ้วน ร้อยละ 75 ซึ่งอาจเป็นผลจากการโฆษณาจากสื่อต่าง ๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น จากออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับเทียรทิพย์ ศรีสุวรรณ (2552) ที่พบว่า ปัจจุบันนักศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาหาความรู้และเพื่อการบันเทิงมากขึ้น

3. ทัศนคติเกี่ยวกับการลดความอ้วน นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการลดความอ้วนในระดับปานกลาง โดยเข้าใจถึงพิษภัยของโรคอ้วนอยู่ในระดับดี ถึงดีที่ สุด ได้แก่ โรคอ้วนเป็นสาเหตุของการระดับโรคหัวใจ เบาหวาน ($\bar{x} = 4.23$) และการออกกำลังกายช่วยลดความอ้วนได้ ($\bar{x} = 4.17$) ซึ่งสอดคล้องกับความรู้ของนักศึกษาที่เข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับโรคอ้วน แต่ยังมีนักศึกษาที่มีทัศนคติไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการลดความอ้วนว่าจะต้องไปรับบริการลดความอ้วนจากคลินิกลดความอ้วน ($\bar{x} =$

3.35) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาติ อัสริยปาลกุล และคณะ (2549) ที่พบว่านักศึกษาพฤติกรรมการลดความอ้วนของวัยรุ่นว่ามีแนวโน้มจะบริโภคอาหารลดความอ้วนเพิ่มมากขึ้น

4. ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดความอ้วนพบว่า การได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องและการได้รับการตรวจรักษาที่เหมาะสมยังอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.23, 2.19$) อาจเป็นเพราะเมื่อกลุ่มตัวอย่างไปรับการตรวจรักษาไม่ได้รับคำแนะนำที่เพียงพอ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลาและจำนวนผู้ป่วยจำนวนมากที่แพทย์ต้องให้การดูแลรักษา

5. พฤติกรรมลดความอ้วนของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับพนมาศ ศรีขวัญ (2547) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิง พบว่าพฤติกรรมลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิงถูกต้องในระดับปานกลาง

6. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมลดความอ้วน พบว่า ปัจจัยนำคือความรู้เกี่ยวกับการลดความอ้วนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมบริโภคอาหาร ($r = .099$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นก็คือถ้านักศึกษาที่มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการลดความอ้วนก็จะมีพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ดีตามไปด้วยและพบว่านักศึกษาที่มีทัศนคติเกี่ยวกับลดความอ้วนว่าเป็นสิ่งที่ดี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมใช้ยาลดความอ้วน ($r = .306$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นก็คือถ้านักศึกษาที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ยาลดความอ้วนจะมีพฤติกรรมใช้ยาลดความอ้วนเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

การให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพ โดยเฉพาะ โรคอ้วนยังเป็นสิ่งจำเป็นเพราะปัจจุบัน โรคอ้วน (Obesity) เป็นปัญหาสุขภาพระดับโลกเป็นสาเหตุของการเพิ่มค่าใช้จ่าย ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนต่ำลง การที่นักศึกษายังมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพควรเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว สังคมและสถาบันการศึกษาที่จะต้องเพิ่มความถี่ ช่องทาง และคุณภาพในการสื่อสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพตลอดจน การเรียนการสอนปฏิบัติการสุขภาพที่ถูกต้องให้มากขึ้น ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การมีการศึกษาวิจัยในประชากรกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ
2. การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมลดความอ้วนในประชากรกลุ่มต่าง ๆ

บรรณานุกรม

กัญญารัตน์ วิษชากร (2550) โรคอ้วนลงพุงในผู้มารับบริการตรวจสุขภาพ ประจำปี ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
กรุงเทพฯ ศูนย์อนามัยที่ 9 พิษณุโลก [http://www.hpcqanamai.moph.go.th//research/index.php?option=content
&task=view rid=852&Itemid=48](http://www.hpcqanamai.moph.go.th//research/index.php?option=content&task=view rid=852&Itemid=48) สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2555

กุศลสิน อินทชาญ เบญจวรรณ โพธิแก้ว พรรธนา เลียงประเสริฐ พิศมัย คมตะปะ รพีพร แซ่ลิ้ม วิไลลักษณ์ อักฮาด
ปรีดา นะวงศ์ อาลิษา ศรีบุญเรือง และสิริพัฒน์ เสวีกุล (2551) การศึกษาพฤติกรรมลดความอ้วนของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพฯ.

- นริศรา พึ่งโพสก (2554) รูปแบบและอุปสรรคของแนวทางการควบคุมภาวะโภชนาการเกินของเด็กวัยเรียนในประเทศไทย วารสารสาธารณสุขศาสตร์ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2554
- นรามาศ ศรีขวัญ (2547) ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อพฤติกรรมการลดน้ำหนัก การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิง
http://www.sesearchgate.net/publicutim/27802768_ สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2555
- นฤมล ฝึปากเพราะ (2549) พฤติกรรมการเผชิญปัญหาโรคอ้วนหรือภาวะน้ำหนักเกินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพฯ (ออนไลน์) 14
- นฤมล ตริเพชรศรีอุไร, เดช เกตุน้ำ (2554) การพัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคอ้วนของนักเรียนมัธยมปีที่ 3 (ระยะที่ 1) ออนไลน์ http://www.hed.go.th_mod/%E%/งานวิจัย.
- ปวีณา ชุกตานนท์ (2549) ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาลดความอ้วนของวัยรุ่นหญิงตอนปลาย http://www.sesearchgate.net/publication/27808536_ สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2555
- รัชดา เป็นพยอม ศิริลักษณ์ ศรีจำ และธีรภัทร ชัยจินดารัตน์ (2554) ทัศนคติต่อความอ้วนและพฤติกรรมการลดความอ้วนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
http://www.pharmhcu.com/py/moject_for_5062512 สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2555
- เกียรติทิพย์ ศรีสุธรรม (2552) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ นนทบุรี
 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี (ปปป.) ความพึงพอใจในภาพลักษณ์และการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารและยาเพื่อควบคุมน้ำหนัก
http://www.113.53.232.220/nabage/Resach.Detail.php?Reseach_code=179 สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2555
- สุชาติ อีสริยาลาดกุล สันติ สิริมีนนท์ ไตรรัตน์ ชังใจ ฉันทพงษ์ อมรปิยสิริ อภิสทิธิ บุญสาสน ศิริภรณ์ อิบรอฮิม ทิพวรรณ วัฒนชัยปัญญา พชรภรณ์ แสนจันทร์ สุธีรา ประเสริฐศักดิ์ (2549). การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการลดความอ้วนของวัยรุ่น (ออนไลน์) <http://www.Thailist.or.th>
- สมชาย พลอยล้อมแรง (2547) ได้ศึกษาทัศนคติและการรับรู้เรื่องรูปร่าง ความเครียด และความต้องการควบคุมน้ำหนักของวัยรุ่นไทย <http://www.keb.dmh.go.th/modules.php?m=srseuch&op=difoil&research.chld=69> สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2555
- Hala Tamin, Nuhad Dumil, Abdullah Teno, Ramzi AL-Haurang, Dima Sino, Fadi Seit, Souzan Steich and H.maga Mushana fich (2004) การควบคุมน้ำหนักในกลุ่มนักศึกษาในประเทศกำลังพัฒนา <http://home.kku.ac.th/goodhealth./index.php/sesearch/dine/item/122-%E0%B8%81% E...> สืบค้นเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2555.

**English as the Official Working Language of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)
and the Readiness of Small and Medium-Sized Private Higher-Educational Institutions in Thailand
for the AEC: The Case of Southeast Bangkok College**

Worakamol Meepiarn

Southeast Bangkok College

Abstract

The goal of this enquiry is to gain insights on the issue of the readiness of higher educational institutes and English language proficiency for the ASEAN Community, especially the ASEAN Economic Community (or AEC) through an action research. An inductive case study of Southeast Bangkok College's experiences is utilised by the researcher, attempting to make potential and possible generalisations for other small and medium-sized private higher educational institutions with similar contexts. It is hoped that the lessons learned and other implications from the case study will be useful to those wishing to improve the current states of affairs at their institutions, if applicable.

Initially, it is presumed that, most higher-educational institutes, especially the small and medium-sized, are not yet ready to utilise English exhaustively when the AEC approaches in 2015 and when English is the official language of the ASEAN. This is because when one delves into all-level agencies of any given higher-education institution, one is most likely to find that not every personnel of all levels in the organisation is on the same platform. Underpinned by the belief that any social structure is unavoidably shaped by the collective sum of its human agency, the enquiry is also influenced by the notion that "the whole is greater than the sum of its parts". Therefore, exploratory in character, the study seeks ways to prepare and enhance the readiness of a higher-education organisation as a whole.

From the empirical evidence, this study argues that to be ready for the AEC, higher-education institutes should carry out strategic actions, having both policies and actions, at all levels. At a macro scale, the management must first recognise the significance of English language ability and the impact of the ASEAN community on Thailand's

competitiveness. Then, realistically, practical policies which encourage and facilitate the use of English in the workplace should be put into place. By injecting the rigorous theme of ASEAN and the AEC, the policies will be deemed necessary to implement at the operational level. Derived from stakeholders' input and participation, more creative initiatives, such as 'English-only' or 'ASEAN-language' day, are also suggested. In addition, as a means to develop English skills for both lecturers and students, lecturers of all subject areas should be made aware of the importance of English and should be encouraged to incorporate English into their teaching materials. To use English for communicative purpose, the intra-communications such as emails, notices, and converses should also be done in English or other ASEAN languages, when possible.

At an individual level, less-proficient English users should be supported and given ample trainings. The research also finds that the main factor contributing to English Proficiency level of the lecturers and staff members are infrequent use of practice and, most important, language communication anxiety. Specifically for the purpose of increasing English proficiency for those in the workplace, the Communicative Language Teaching (CLT) approach can, and should, be systematically employed in English training classes. Furthermore, together with a focus on eliminating language anxiety, CLT seems to have a more positive effect on improving the learners' attitudes and motivations, when no traditional methods of evaluation is required, resulting in better performance in English communication. This, of course, has far greater implications for English teaching methodology in Thailand --especially Grammar-translation approach -- for students under the current national educational system where multiple-choice exams are still the means of evaluation but the expectation of language proficiency is of communication. Finally, to reflect from the observation cycle of this action research, the practices which engage English-skill improvement at an individual level, empirically, seem to yield better outcomes than previously anticipated.

1. Introduction

With the help of media, both traditional and new, most Thai people are now more aware of the AEC (ASEAN Economic Community). However, fewer realize that AEC is only a part of a more ambitious aim – ASEAN Community with one vision, one identity, and one community.

ASEAN or The Association of Southeast Asian Nations was established on 8 August 1967 in Bangkok, Thailand, with the signing of the ASEAN Declaration (also known as the Bangkok Declaration) by the Founding Fathers of ASEAN, which were comprised of Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore and Thailand. The ASEAN was then joined by Brunei Darussalam on 7 January 1984, by Viet Nam on 28 July 1995, by Lao PDR and Myanmar on 23 July 1997, and by Cambodia on 30 April 1999, making the ten Member States of ASEAN. (Secretariat, Overview, 2012)

The idea of this deep regional integration emerged with the declaration of the ASEAN Vision 2020 in Malaysia in December 1997. In 2003, at the Bali Summit, the ASEAN Leaders signed the Declaration of ASEAN Concord II (also known as the Bali Concord II) as an agreement to establish the ASEAN Community by 2020. Also, to establish the ASEAN as a rule-based organization, they also agreed to the formation of the ASEAN Charter as a constitution of the community (กลุ่มงานนโยบาย, พ.ศ. 2555). However, at the 2007 summit in the Philippines, the ASEAN leaders adopted an agreement to speed up the integration process of ASEAN Community to 2015. (กรมอาเซียน, พ.ศ. 2556), with the establishment of the three pillars: the ASEAN Political-Security Community (APSC), the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC), and The ASEAN Economic Community (AEC) (กลุ่มงานนโยบาย, พ.ศ. 2555).

To come with the ASEAN Charter are many binding commitments and obligations. Among the 55 Articles of the ASEAN Charter, the Article 34: WORKING LANGUAGE OF ASEAN clearly states that ‘the working language of ASEAN shall be English’ (Secretariat, The ASEAN Charter, 2008). Undoubtedly, this will have a significant effect on Thailand, where Thai is the only official language and medium of communication.

2. The Problems

With the AEC to be in effect within less than three years, Thailand will inevitably experience both opportunities and challenges that come with it (Chanchokpong, 2012). Although many agree that Thailand will reap some benefits from the integration, more and more people also echo their worries whether Thailand will remain competitive in the era of the AEC. They echo their fear that apart from IT abilities and employability skills like disciplines and responsibilities, the main challenge for Thailand remains to be English Language proficiency. Foreign languages ability, English in particular, as well as the quality of the education system, has been in the spotlight (ASEANFamily, พ.ศ. 2556; Institute

for Population and Social Research, 2012; Khaopa, 2012; กาแฟดำ, พ.ศ. 2555; ภัทรสิริวิรุฑ, พ.ศ. 2556; and 'สุรินทร์' และเพิ่มศักยภาพบุคลากรพร้อมรับAEC, พ.ศ. 2555).

Figures from “EF EPI: EF English Proficiency Index, 2012” shows that Thais’ English proficiency is very low and Thailand ranks at 53rd out of the participating 54 countries (EF, 2012). In addition, ETS (2012) shows that, in 2011, Thailand ranked at number 6th from 9 ASEAN countries, excluding Brunei Darussalam. Though it is important to note that the E T S, creator of the TOEFL test, does not endorse the practice of ranking countries on the basis of TOEFL scores, one can still make a presumption that the results can at least indicate that the average English proficiency of Thai students is lower than that of students from some other ASEAN countries. This is extremely worrisome since Thailand highly spends on education. For instance, the budget on education of the fiscal year 2013 amounts to 460 million Baht, equalling to an approximate 20% of the national fiscal budget.

Having worked directly in the realm of English teaching and working closely in the field related to the ASEAN issues, the researcher finds the mentioned situations rather distressing and hence has developed an urgent interest on this particular topic.

Although much has been said that there is a need of Thailand’s educational system to especially prepare the students and graduates for English communication in the era of the AEC, there is not much on how to plan realistically and how to materialise it.

Initially, it is presumed that, most higher-educational institutes, especially the small and medium-sized, are not yet ready to utilise English exhaustively when the AEC approaches in 2015 and when English is the official language of the ASEAN. This is because when one delves into all-level agencies of any given higher-education institution, one is most likely to find that not every personnel of all levels in the organisation is on the same platform. Underpinned by the belief that any social structure is unavoidably shaped by the collective sum of its human agency, the enquiry is also influenced by the notion that “the whole is greater than the sum of its parts”. Therefore, exploratory in character, the study seeks ways to prepare and enhance the readiness of a higher-education organisation as a whole.

3. Objectives with corresponding research questions of the Study

The main goal of this enquiry is to gain insights on the issue of the readiness of higher educational institutes and English language proficiency for the ASEAN Economic Community (or AEC) through an action research.

Specifically, the term ‘readiness’ refers to the English proficiency level of resources in higher education. As a practitioner both in English teaching and of the ASEAN issues, the researcher’s primary focus, as well as the aim of the study, is of an expectation that, based on an empirical study, it may lead to a set of practical solutions to mitigate real challenge/problem in real situations. Therefore, to address the issue holistically, the objectives and the research questions set out to guide the research, through a single case study, are the following:

- To investigate the readiness of small and medium-sized private higher educational institutions in terms of English using as the official working language of ASEAN, in response to the approaching ASEAN Community and the AEC.

Corresponding Research Question:

- As an educational organisation, how ‘English-using’ ready is Southeast Bangkok College for the ASEAN and the AEC? Why or why not? And what are the factors?
- To find a policy response and a practical set of practices that can actually be implemented to improve the status quo or current situation.

Corresponding Research Questions and sub-questions:

- At a macro or structural level, what policies can be put into place to achieve the higher readiness in terms of English using for Southeast Bangkok College?
- At a micro-level, what practical solutions or sets of practices can be adopted so that up-and-coming challenges, especially those of English usage as a Foreign Language (EFL), can be mediated?

- What is wrong with Thai way of teaching English? Can the traditional classroom methods and grammar-translation approach really assist the L2 (second language) learners to acquire the proficiency in the target language, especially for communicative purpose?
- To attempt to make a potential generalisation about the current process of higher educational institutes in trying to address the issue of readiness for the ASEAN community and the AEC, in the area of improving foreign language skills, and to shed lights on possible agendas for future research. This current process includes both plans to develop human resources and plans for teaching and learning management.

Corresponding Research Question:

- What lessons can be learned from the case of Southeast Bangkok College? And, what implications can then be applied to other higher educational institutes with similar contexts in general, and other small and medium-sized private educational organisations in particular?

4. Scope of the Study

- There are many facets to be studied in terms of Thailand and readiness for the economic integration within the ASEAN -- be it trade liberalisation, non-tariff barriers (NTBs), or even the significance of the ASEAN Mutual Recognition Arrangement (MRA) -- under the pillar of ASEAN Economic Community (AEC). Furthermore, there are much wider issues regarding Thailand's readiness and adaptations that can be extensively studied for the other two pillars -- namely the ASEAN Political-Security Community (APSC) and ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC). Despite the fact, this academic enquiry merely concerns itself with only Thailand's challenges on English language proficiency and how to practically address them at a higher educational institute.
- The scope of this study is "small and medium-sized private higher educational institutions". To clarify, despite the fact that all higher educational institutes in Thailand operate under the same rules and regulations imposed by the Office of the Higher Education Commission Thailand (OHEC), the researcher believes that, varying in

sizes, scopes and locations, higher educational institutions operate in various and diverse contexts. Moreover, the difference in sources of funding and revenue gives private and public universities and colleges dissimilar contexts to function. In addition, since there is no existing rules or conventions specifically identifying which size of university or college is considered small, medium, or large, the researcher then has to resort to the applicable criteria in the ‘Accreditation of Quality Standards at the Institutional Level’ section of the Manual for the Third Round of External Quality Assessment (2011-2015) for Higher Education Institutions (2011 version), set out by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (ONESQA). Drawing from these criteria, this research considers institutions with 1-3 faculties ‘small’ and institutions with 4-9 faculties ‘medium-sized’. As for institutions with 10 or more faculties or equivalent units, they are considered ‘large’ and are not within the scope of this investigation (Manual for the Third Round of External Quality Assessment (2011-2015): Higher Education Institutions 2011 Version, 2011).

- The study on “English as the Official Working Language of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and the Readiness of Small and Medium-Sized Private Higher Educational Institutes in Thailand for the AEC: The Case of Southeast Bangkok College” is a 1-year action research project starting in June 2012. It is part of a collaborative effort by the Office of ASEAN Community Studies and the Faculty of Liberal Arts, Southeast Bangkok College, to improve the situation in which the English language teaching practice takes place.

5. Literature Review

To inform the research, literature reviews was done extensively on the issues of (1) ASEAN and the current practices of Thai higher education in response to the AEC and (2) English Language Teaching (ELT) approaches.

The Context

ASEAN Roadmap and ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Blueprint

One of the key purposes of the ASEAN Charter is to promote a people-oriented ASEAN in which all sectors of society are encouraged to participate in, and benefit from, the process of ASEAN integration and community building; ASEAN also views education as the key to it (Wisalaporn, et al., 2010).

ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Blueprint, therefore, envisages the following characteristics and aims: (a) Human Development; (b) Social Welfare and Protection; (c) Social Justice and Rights; (d) Ensuring Environmental Sustainability (e) Building the ASEAN Identity; and (f) Narrowing the Development Gap (Office, 2009).

For the realisation of “Human Development” agenda, ASCC has prioritised 7 key issues and strategies: (1) Advancing and prioritising education; (2) Investing in human resource development; (3) Promotion of decent work; (4) Promoting Information and Communication Technology (ICT); (5) Facilitating access to applied Science and Technology (S&T); (6) Strengthening entrepreneurship skills for women, youth, elderly and persons with disabilities; (7) Building civil service capability (Office, 2009).

To achieve the aim of “Advancing and prioritising education,” the 5 main objectives and 21 action plans have also been incorporated into the blueprints, ranging from providing ASEAN people with extensive education in 2015 that illiteracy will be eliminated to working in collaboration with the Southeast Asia Ministers of Education Organization (SEAMEO) and the ASEAN University Network (AUN) (Office, 2009).

The mechanisms through which the mentioned priorities will be realised are (1) ASEAN Education Ministers Meeting (ASED), (2) ASEAN + 3 Education Ministers Meeting (ASED +3), (3) Southeast Asian Ministers of Education Organization (SEAMEO), (4) ASEAN University Network (AUN), (5) ASEAN Senior Officials Meeting on Education (SOM-ED), and (6) ASEAN +3 Senior Officials Meeting on Education (SOM-ED +3) (แก่นวงศ์, พ.ศ. 2554).

At the 6th ASED and the 46th SEAMEO Council Conference, January 2011, Brunei Darussalam, a five-year work plan on education (WPE) was agreed (Radhi, 2011). According to (กิจรัตน์ภร, พ.ศ. 2554), the WPE covers nine strategic priorities: (1) promoting ASEAN awareness; (2) increasing teacher-student mobility; (3) promoting English

development cooperation; (4) enhancing IT for education; (5) enhancing HR excellence to be able to compete in the global context; (6) maintaining local knowledge; (7) linking and relating ASEAN cultures; (8) increasing student exchange programmes for all levels; and (9) connecting through ASED every 2 years.

Thailand Educational Plans

In line with the ASCC blueprint, the Ministry of Education of Thailand has set 5 strategic policies to gear Thai education for the AEC readiness: (1) to share news and knowledge, as well as good attitudes, regarding ASEAN; (2) to develop English and other ASEAN languages skills for students of all levels; (3) to develop educational standards and to promote teacher-student exchange; (4) to prepare for educational liberalization in ASEAN in order to support the labour mobility; and (5) to develop youths and youngsters as a key resource in the future of ASEAN (เมฆวัชชัยกุล, พ.ศ. 2555; พิรัชชาบุญณรงค์, พ.ศ. 2555). In addition, the Ministry of Education also set up a national committee to propel the educational cooperation in ASEAN, chaired by the Education Minister (สำนักงานปลัดกระทรวง, พ.ศ. 2555).

With regards to English ability enhancement, the Ministry also has set up some guidelines and plans, particularly the “Strategic 10-year plan to develop English proficiency of the Ministry of Education for the ASEAN Community (2013 – 2022)” (เมฆวัชชัยกุล, พ.ศ. 2555). The other interesting initiative employed by the Ministry was to set the year 2012 to be the year to promote English usage, asking all schools and agencies within the supervision of the Ministry of Education to communicate in English only on every Friday.

Specially, regarding higher education, the Office of the Higher Education Commission (OHEC) organised the “Preparation for the ASEAN Community in 2015: Thai Higher Education Review” in 2010 (Preparation for the ASEAN Community in 2015, 2010). Moreover, the OHEC also set out 3 main strategies for Thai higher education to prepare for the ASEAN Community by the year 2015: (1) to increase the ability of graduates to meet the international quality standards; (2) to improve strength of Thai Higher Education for Development of the ASEAN Community; and (3) to Promote the role of higher education of Thailand in the ASEAN Community (กลุ่มพัฒนานโยบายอุดมศึกษา, พ.ศ. 2556; แก่นวงศ์, พ.ศ. 2554; Preparation for the ASEAN Community in 2015, 2010). To achieve this end, several English-focus measures have also been initiated such as improving the English proficiency of Thai students, promoting the effective

teaching and assessment of English teaching at all levels, and developing the quality of English teachers and teaching materials (แก่นวงศ์, พ.ศ. 2554; เมฆวิชัยกุล, พ.ศ. 2555).

Yet, it is intriguing to note that despite all the various concerted efforts from the involved agencies and organizations, there are still reports on the shortage of good quality English teachers (เมฆวิชัยกุล, พ.ศ. 2555).

Higher-Education Plans & Actions

As for higher educational institutes, there have been attempts from various universities and colleges to address the issue of getting ready for the ASEAN community. For example, Silpakorn University by (พยัฒวิเชียร, พ.ศ. 2556) has seen some plans and measures to prepare for the ASEAN community. Plans to increase English proficiency include improving English teaching methods so it can be used for communication purpose, increasing the number of foreign lecturers, and creating E-learning programmes especially for English and other foreign or ASEAN language. In addition, plans to develop English skills for faculty and staff members are training, seminar, and visits to ASEAN countries and their higher educational institutions (พยัฒวิเชียร, พ.ศ. 2556).

In response to the ASEAN issues, Rajabhat universities have also carried out a study to assess the readiness for the ASEAN Community. At the conference “Preparing Thai Higher Education for the ASEAN Community and the AEC in 2015,” hosted by the Bureau of International Cooperation Strategy, the Office of the Higher Education Commission (OHEC) on 24 February 2010, Associate Prof. Preung kijratporn from Phranakorn Rajabhat University identified the problems in getting ready for the ASEAN, which are insufficient budget, an inadequate number of foreign lecturers, lack of English-using environments, lack of ASEAN know-how, and lack of ASEAN-language able users. In regards to English proficiency problem, corrective measures, such as an increase in language trainings, study grants, and ASEAN visits, were also discussed (กิจรัตน์กร, พ.ศ. 2554).

Another attempt to deal with the ASEAN issues is made by Khon Kaen University. According to (เนียมสนิท, พ.ศ. 2555), KKU aims to open more subjects and courses taught in English, to open international programmes, to increase the number of foreign lecturers, to open more courses on ASEAN and Thai’s neighbouring countries, and to support AEC activities and funding.

Furthermore, there are efforts from the private higher-education sector to address the ASEAN challenges as well. For instance, the University of the Thai Chamber of Commerce (UTCC) stressed the importance of human development for the AEC, according to Associate Prof. Dr. Jeeradej Usawat (อุ๋ตวัตดี, พ.ศ. 2554). According to Visanu Wongsinsirikul -- Director of ASEAN Community Preparation Centre (ACPC), Dhurakij Pundit University (DPU) has carried out some measures to prepare the students for ASEAN. One good example of the scheme is to open the language course of "Bahasa Indonesia," the official language of Indonesia (รายงานพิเศษ: ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ฯ ขั้บพร้อมรับประชาคม, พ.ศ. 556).

The Practice

English Language Teaching (ELT)

According to Marianne Celce-Murcia (Celce-Murcia, 1991), prior to this century, language teaching methodology shifted between two major types of approaches: one which focused on using a language (i.e., speaking and understanding), the other which focused on analyzing a language (i.e., learning the grammatical rules).

Dated back to the Greek time, the grammar-translation approach was introduced to teach the rules of Latin and at the beginning of the 19th century, the systematic study of the Classical Latin grammar and texts once again took over and became firmly entrenched in schools and universities throughout Europe, as a method for teaching not only Latin but also modern languages. This was perhaps due to Karl Ploetz, a German scholar, whose work had a tremendous influence on the language teaching profession then (Celce-Murcia, 1991). However, by the end of the 19th century the Direct Method, which critiqued the rules-focused of grammar-translation and stressed more on the ability to use rather than to analyze a language as the goal of language instruction, was established as a viable alternative (Stern, 1983). Gouin, a Frenchman, began to publish in 1880, titled *The Art of Teaching and Learning Foreign Languages*, concerning his work with the Direct Method (Richards & Renandya, 2002)..

The 20th century saw an array of language teaching methods emerging. The period from the 1950s to the 1980s has often been referred to as "The Age of Methods." During this period, a number of detailed prescriptions for language teaching were proposed (Rodgers, 2001). Situational Language Teaching evolved in the United Kingdom while a parallel

method, Audio-Lingualism, emerged in the United States. A variety of alternative methods were proclaimed as successors to the then prevailing Situational Language Teaching and Audio-Lingual methods, which were known under such titles as Silent Way, Suggestopedia, Community Language Learning, and Total Physical Response. In the 1980s, these methods in turn came to be overshadowed by more interactive views of language teaching (Rodgers, 2001). These views collectively came to be known as Communicative Language Teaching (CLT).

However, before specifying the feature of each approach, it is necessary to clarify some terminology that is crucial to the discussion. Within language teaching methodology a distinction is often made between methods and approaches, in which ‘methods are held to be fixed teaching systems with prescribed techniques and practices’, while ‘approaches represent language teaching philosophies that can be interpreted and applied in a variety of different ways in the classroom’ (Richards & Rodgers, 2001). However, in 1963, Edward Anthony went further to identify three levels of conceptualization and organization and provided a useful set of definitions, which he termed approach, method, and technique (Anthony, 1963). A technique is a classroom device or activity and thus represents the narrowest term of the three concepts. To be more specific, some techniques as imitation and repetition can be found in many methods; whereas, some techniques are only specific to a given method (Celce-Murcia, 1991).

Grammar-translation approach

In general, Grammar-Translation Approach is known to be the instruction which provides the rules for putting words together and to be the instruction focusing on the form and inflection of words (Celce-Murcia, 1991). Instruction is usually given in the native language of the students and there is little use of the target language, with emphasis on grammatical syntax and structure. A typical classroom exercise includes translations of sentences from the target language into the mother tongue. Critics of Grammar-Translation Approach point out the inherent flaw of this approach which is unable to produce the students to be able to use the language for communication (Richards & Rodgers, 2001).

Communicative language teaching (CLT)

Communicative language teaching or CLT is the language teaching approach which began in Britain in the mid-1960s as a replacement for the earlier structural method (Richards & Rodgers, 2001). It is a unified but broadly based set

of principles about the nature of language and of language learning and teaching with the goal of “communicative competence” rather than “grammatical competence” (Richards J. C., 2006). In CLT, language learning emphasises learning to communicate as opposed to learning a set of rules.

Although CLT advocates agree on the ultimate goal of CLT, which is adequate proficiency to communicate, there are differing methods, for example from task-based language teaching to content-based instruction, producing a wide variety of syllabus designs and teaching procedures (Rodgers, 2001). The type of classroom activities proposed in CLT implied new roles in the classroom for teachers and learners. Teachers’ primary focus will be on helping students create meaning rather than helping them develop perfectly grammatical structures or acquire native-like pronunciation, by emphasising on helping students to use the target language in a variety of contexts and also focusing on learning language functions (Celce-Murcia, 1991).

ELT in Thailand

In Thailand, English is commonly the first foreign language that Thai students have to study in schools. English language teaching (ELT) had been introduced, despite being restricted to court officials, since the reign of King Narai the Great (1824-1851 A.D.) (Baker 2003; Foley 2005; Wongsothorn 2000 as cited in (Baker, 2008 and Khamkhien, 2010). Only with the Compulsory Education Act of 1921, English teaching as an academic subject for the classroom became part of the school curriculum with the focus on rote-memorization and grammar-translation (Wongsothorn, Thailand, 2000). This remained unchanged until 1960 when a focus shifted to a greater emphasis on English for international communication in the English curriculum (Methitham และ Chamcharatsri, 2011 (พ.ศ. 2554)). According to Foley (2005) as cited in (Methitham & Chamcharatsri, 2011 (พ.ศ. 2554)), this shift towards audio-lingual method which was used to train army interpreters was introduced to replace traditional rote- memorization and grammar translation, yet the audio-lingual approach did not do very well because it ran counter to the rote memorization that was long ingrained in the Thai educational traditions.

In 1996, another paradigm shift resulted in English language teaching becoming a mandatory subject for all primary school children from Grade 1 (Baker, 2008). With the focus on the development of language proficiency,

especially on international communication, the new functional-communicative approach was then introduced, particularly when English and IT was given highest importance in the 1999 Education Act and the subsequent National Education Curriculum implemented in 2002 (Wongsothorn, Hiranburana, & Chinnawongs, 2002).

Communicative Language Teaching (CLT) in Thailand

In regards to CLT, there have been many reports on the difficulties of implementing a communicative approach especially in teaching English as a foreign language (EFL) settings, especially in the environments where students have little exposure to English outside the classroom (Kimhachandra, 2010).

In Thailand, foreign language or English is generally taught in the classroom by Thai, rather than native English teachers, through the mother tongue (Thai) in almost all English classes in schools (Khamkhien, 2010). Despite the fact that the current basic educational curriculum determined the communicative approach as the main teaching approach in the foreign language classroom and the student-centred approach is preferred by the 1996 and 2001 National Curriculum, the application of CLT in the classroom is still rare (Kimhachandra, 2010). Many experts and researchers noted that it is evident that the methodology employed in the language classroom in Thailand is still traditional pedagogy, with the focus and emphasis on grammatical points and reading comprehension skills (Khamkhien, 2010; Kimhachandra, 2010). Coupled with the need of the students to prepare for the national university entrance exams, which are seen as the key to students' future success, as a result, heavy reliance on heavy explanation and mistake correction remains prominent and teaching arrangements are still focused on traditional techniques such as translation, memorisation, repetition and drill (Khamkhien, 2010; Saengboon, 2012).

The success of the implementation of CLT in Thailand is still questionable.

Many including Kimhachandra (2010), Manajit (2008), and Weerawong (2004) have written on the theory and practice of using the CLT approach in the classroom in the Thai context. It is not surprising that the implementation of CLT is facing many challenges since it is still not the common practice of foreign language teachers in the whole country and teachers apply CLT in their teaching only moderately, due to large classes, lack of equipment, and time constraints (Manajit, 2008). Again, with the obligation to focus on developing knowledge and skills for the English exams in general,

and English entrance examinations in particular, rather than for English communication, teachers and learners felt obliged to partly shift away from CLT to traditional methods (Kimhachandra, 2010; Manajit, 2008). Moreover, for Thai rural contexts which faced a shortage of qualified teachers and scarce in-service training and teaching resources, the student-centred approach is almost next to impossible, let alone CLT. As for (Weerawong, 2004), the CLT is not very successful in Thailand because of the differing values of Thai teachers and students from the Western approach and of the resistance to innovation.

In conclusion, the gap in the literature, especially on the small and medium-sized higher education in response to the ASEAN and the AEC, as well as on the CLT in non-standard classrooms in Thailand, justifies the quest of this study to better the English-ready situation of small and medium-sized higher education for the ASEAN community and the AEC. Last but not least, the fact that there is not yet a concrete plan as to answer the question “how” the national policies can actually be implemented or enacted to truly be beneficial to the society encourages the study’s attempt to find the enact-able solutions for English-proficiency improving at the small and medium-sized higher educational enterprises, especially for the AEC.

6. Methodology & Research Activities and Techniques

To bridge the divide between theory and practice and to fill the gap of the literature on the ‘English’ readiness of Thailand for the AEC, the design of this study is to provide empirical evidence about how one higher educational organisation responds to the challenges of readiness in the context of English-language using and the regional economic integration of the AEC through a single case study.

As stated earlier, the primary focal point of this study is “how” to do things better. This goal is rather ambitious since its aim is not merely to find all available information on a topic, but is a quest for knowledge on how to involve people working to improve their skills. The researcher, also an educator, wishes to achieve both action and research outcomes within one single study. Hence, the key methodology employed is inevitably an action research.

Within this action research, an inductive case study of Southeast Bangkok College's experiences is utilised by the researcher, attempting to make potential and possible generalisations for other small and medium-sized private higher educational institutions with similar contexts.

This single case-study research undertaking is also underpinned by a number of research techniques which encompass research methods from both qualitative and quantitative camps. The principal techniques of investigation are analyses of primary and secondary documents, semi-structured elite interviews, group interviews, observation, project-based satisfaction survey, and content analysis.

Moreover, based on literature reviews which intend to uncover problems and current realities on Thai readiness for the AEC, this action research, more exploratory than explanatory in character, was designed to include the following research activities and to employ the following techniques, as outlined in the table 1 below.

Though there are many kinds of practical research methods, this study is based on the action research model of (Kemmis & McTaggart, 1988). Hence, the study is designed to be composed of four phases: plan, act, observe, and reflect. Action research's fundamental notion of changing or improving practice is highly relevant to the main goal of this enquiry.

In addition, informed by the notion of structuration (Giddens, 1984), it is too simplistic to look at the organisation as one unit without looking at its collective sum. Therefore, although the study tries to analyse the readiness of higher educational institute as one unit, to grasp a true picture of the situations, the study also explores and take into account all the agents, namely individuals and groups of individual.

Stage 1: Plan -- *the research activities, techniques, and hypotheses*

Unit of analysis	Research Activities	Expected Outcomes of the activities	Data analysis techniques
Management-level	<ul style="list-style-type: none"> ● Individual elite in-depth interview 	<ul style="list-style-type: none"> ● Policy responses towards AEC and English-readiness ● Concrete action plans to improve the status quo 	<ul style="list-style-type: none"> ● Content analysis
Lecturers	<ul style="list-style-type: none"> ● Individual interviews, and ● Group interviews 	<ul style="list-style-type: none"> ● Increased Engagement and participation on the topic of ASEAN and English-skills improving ● Participations in policy formulation 	<ul style="list-style-type: none"> ● Content analysis ● Observation
Officers and Staff members	<ul style="list-style-type: none"> ● English Language Training for Faculty and staff members (the academic-service project of the Faculty of Liberal Arts), with the theme of English for organisational communication ● Group interviews 	<ul style="list-style-type: none"> ● Individual's English attitude is improved. ● Motivated to learn and develop 	<ul style="list-style-type: none"> ● Satisfaction survey ● Observation ● Content analysis

Table 1: Stage 1: Plan of the research activities, techniques, and hypotheses

Stage 2: Act -- the research activities

To inform the research, literature reviews was done extensively on the issues of (1) the ASEAN and the AEC, (2) current practices of higher education in response to the AEC, and (3) English Language Teaching (ELT) approaches.

Literature review was done on both primary and secondary resources, including both national and international journals, other publications, and on-line sources.

Primary sources consulted for the study include the ASEAN Charter, the AEC (three pillars) Blueprints, White Papers and reports from the Ministry of Foreign Affairs, and Strategic Plans from the Office of Higher Education Commission, the Ministry of Education.

Also, relevant useful materials were gathered from the official websites of government departments, regional organisations, and the ASEAN itself. However, it is necessary to note that not all the documents and information are available in English, although most materials on the official websites are available in both English and Thai. The majority of the Thai government policy documents are available only in Thai, the official language of Thailand. Secondary sources encompass books, both Thai and English, articles, academic journals, newspapers, and on-line resource.

Another essential primary resource is through the research in action, through interviews, group interviews, observation, and English-teaching project. As for the interview, there were twenty seven interview respondents in total. In order to ensure that the cross-section of relevant respondents was as representative as possible, interviewees and participators were divided into three categories and were grouped according to the following categories:

Management and policy maker

- 1 Policy maker in the College Council
- 6 at Top management level including the President and Vice Presidents
- 2 mid-level management including Deans

Lecturers (key contact to stakeholders or students)

- 10 lecturers from various faculties

Officers and Staff members (secondary contact to stakeholders or students)

- 8 officers and staff members

Most of the interviews were semi-structured, following the interview schedule but not confined to its questions, in order to encourage personal accounts. Interviews with top management and policy maker were typically conducted individually and in person. Other included both individual interviews and semi-structured group interviews or small focus groups with lecturers and staff. The rationale behind using the group interview technique was that an individual staff would be too shy to be in a one-to-one interview, as well as too afraid to give out the wrong information. Hence, the role of the researcher was different from when conducting a one-to-one interview. The researcher acted more as a moderator to encourage a dialogue between group members.

All interviews took place at the SBC premises. One was conducted over the telephone. All except one were tape-recorded. In general, the duration of the interviews ranged from half an hour to forty five minutes. All twenty seven respondents who agreed to be tape-recorded consented to this arrangement prior to the actual interview session, thus meeting any ethical concerns. A taped interview is beneficial since it enables the researcher to concentrate more on what the interviewee is saying rather than worry about the speed of transcribing the interview. In addition, it provides a verbatim transcript of the interview for the researcher to later access when needed (Richards D. , 1996). Nevertheless, for some taped group interviews where transcription was somewhat problematic, “Live Coding” technique was then used. (Dialogue, 2011) identifies that “live coding” is used when the researcher played back the tape of interview, listened and then stopped the tape and coded the part heard.

None of the interviewees specifically requested anonymity. All taped interviews were later transcribed and analysed. Where additional information was required, later communication with interviewees was achieved through telephone calls or informal conversations.

In regard to being ‘English-ready’, Interviewees were asked to assess their readiness for using English in general, and when the AEC approaches in particular. Specifically, they were asked to indicate whether they had, or they felt they had, the necessary English skills and how they had developed, or planned to develop, the necessary skills. They were also asked to identify what hindered their communication using English as a medium. In addition, to encourage

participation, they were asked, as part of the higher educational organization, what could be done, in their opinions, to improve the current states of being.

After being transcribed, the interviews were then later analysed using content analysis technique: with coding and counting. Based on realist ontology and deductive nature, content analysis is used to discover the emergent concepts from the textual data. Underlying this concern is the belief that the meaning of the text is constant (Silverman, 2001) . Content analysis is the study of the text itself not of its relation to its context, to the intentions of the producer of the text, or of the reaction of the intended audience, making different from the discourse analysis (Harley, Spring 2004).

Corresponding to each research question, this enquiry involves developing a pre-defined or interactive set of concepts and categories: Higher-education's readiness for ASEAN and English proficiency. The enquiry uses emergent coding technique and codes for frequency, as well as allows a great level of implication in order not to leave out the possibly relevant concepts. It also set the level of analysis to include both a single word and a set of words or phrases within the same concept.

However, the interviewees' feedback on how to be more ready in terms of English and the ASEAN was not subjected to coding, in order to leave room for corrective measures/initiatives exploration.

As the other part of this action research undertaking, at a micro scale, the English training was arranged and devised in order to find a teaching method that will help increase English proficiency. This one-month English training is provided by the Faculty of Liberal arts as a part of its academic service. It was aimed to help enhance the English Proficiency of SBC lecturers, officers, and staff, as well as other interested community members. There were 8 staff members joining the project, from 4 offices. The project consisted of 30-hour training, divided to 10 sessions of 3-hour class.

The objective of this training is to facilitate communication ability, especially verbally. Therefore, the Communicative Language Teaching (CLT) approach was mainly adopted. The objective of the course – to rid the participants' language anxiety in order to boost learners' attitudes towards English learning -- was also clearly stated at the beginning of the course. With primary focus on learning language through communicating in it, classroom activities

involved real communication through cooperative group work and pair work tasks. Individual communication was mainly verbal improvisation, facilitated and monitored by the teacher.

Each session was about the learners' real life. The last session was also conducted outside the classroom. The topic was "English at the restaurant". The learners then were taken to The Pizza Company restaurant at Central Bangna Department Store to learn English in real situation. Also, they were trained to learn English in real life by "spotting-English-word" game while browsing in the mall. After the course finished, the satisfaction survey was also then carried out.

Stage 3-4: Observe & Reflect -- *the research findings and its analysis*

With the use of content analysis technique for the transcribed interviews, three major concepts emerged within the first coding frame -- Higher-education's readiness for ASEAN. These concepts are language/communication, adaptation, and training/development. These key terms appeared are shown with respective frequency.

As for the second coding frame which is English proficiency, the top emerging concepts, explaining the factors affecting the proficiency, were lack/infrequency of use/practice and fear/being afraid to make grammatical mistakes.

In terms of evaluating the effectiveness of implementing CLT approach, the satisfaction survey revealed that 75% of the participants were strongly satisfied with the teaching methods and techniques. As stipulated by (Ruso, 2007), a comfortable learning atmosphere is one of the important factors to foster students' proficiency in learning English.

In addition, in-depth interviews conducted with each member of the class, three months after the course ended, also revealed that all were feeling less anxious and more confident towards English communication. Before the research project was implemented, most officers had a negative attitude towards learning English. The staff expressed, from the interview session, that they felt English was difficult and boring. In the past, they disliked English and could not learn English successfully because they were unable to understand grammar and the subject content that the teacher presented to them. The results of these affective variables, such as attitudes and motivation, are evident in many EFL studies (Khamkhien, 2010; Saengboon, 2012).

However, currently, although they were aware of grammatical mistakes they made or there were times when they were still not able to express their thoughts in English, they were no longer afraid to communicate in English. The communicative approach also changed staff's former perception that English learning was difficult, caused by the ill-favoured grammar lessons. Feeling more motivated, many of them started to take initiatives in learning the language on their own, in line with Offner's (1997) assertion as cited in (Kimhachandra, 2010) that a positive attitude is more important than immediate results and that improved performance can be addressed in the future. This is evident in one instance where one staff started writing down a list of new vocabularies she saw on the internet herself. Another made a commitment to practice conversation with Ajarn Farang, foreign lecturer, everyday.

Furthermore, one interesting finding is of particular importance. The participants in the English training project all agreed that learning to use English in the real context or having the outside-classroom class activity was the most effective. When asked, in retrospect, to specify the teaching materials or lessons that were still prevailing at the time of the interviews, three months after the course ended, most students could most recall vocabularies or class activities which happened at the restaurant. Also, they expressed that they liked learning English outside classroom more.

To reflect from the observation cycle of this action research and to find answers to the research questions, from the empirical evidence, this study argues that to be ready for the AEC, higher-education institutes should carry out strategic actions, having both policies and actions, at all levels. At a macro scale, the management must first recognise the significance of English language ability and the impact of the ASEAN community on Thailand's competitiveness. Then, realistically, practical policies which encourage and facilitate the use of English in the workplace should be put into place. By injecting the rigorous theme of ASEAN and the AEC, the policies will be deemed necessary to implement at the operational level. Derived from stakeholders' input and participation, more creative initiatives, such as 'English-only' or 'ASEAN-language' day, are also suggested. In addition, as a means to develop English skills for both lecturers and students, lecturers of all subject areas should be made aware of the importance of English and should be encouraged to incorporate English into their teaching materials. To use English for communicative purpose, the intra-communications such as emails, notices, and converses should also be done in English or other ASEAN languages, when possible.

It also argues that to make this rhetoric of improving English proficiency work, greater emphasis must be put on improving ability at the individual level. This is because the whole cannot move forward if its parts are still dangling behind. The research finds that the main factors contributing to a low English Proficiency level of the lecturers and staff are infrequent use or practice and, most important, language communication anxiety. At an individual level, less-proficient English users should be supported and given ample trainings. Specifically for the purpose of increasing English proficiency for those in the workplace, the Communicative Language Teaching (CLT) approach can and should be systematically employed in English training classes. Furthermore, together with a focus on eliminating language anxiety, CLT seems to have a more positive effect on improving the learners' attitudes and motivations, when no traditional methods of evaluation is required, resulting in better performance in English communication. Despite the fact, it is important to note the researcher's belief that should one wish to master in any target language, the grammar-translation remains crucial for that mastery. Yet, should the aim is more communicative, then CLT might be the more sounding option for teaching.

This, of course, has far greater implications for English teaching methodology in Thailand –especially that of Grammar-translation approach -- for students under the current national educational system where multiple-choice exams are still the means of evaluation but the expectation of language proficiency is of communication.

Finally, this research also uses general hypotheses and comparison to link its finding to a wider enterprise. Thus, it is hoped that the study will make at least some contribution to the understanding of broader issues of English language as the official working language of the ASEAN and its implications on Thai higher educational institutes. To be more specific, it is hoped it will derive a greater understanding of higher education's roles and practices to improve the English proficiency of its members and stakeholders, namely the Thai students. More importantly, the study intends to make a contribution to the current body of knowledge of English language teaching in Thailand by throwing light on the effectiveness of CLT teaching in the Thai non-traditional classroom context.

10. Limitation of the study and Future research agenda

With the inherent limitations of a case study and quantitative data derived from content analysis, the research's findings and its generalisations may be limited and may not be able to be applied to all small and medium-sized higher educational institutes as earlier anticipated. Therefore, future researches on other small and medium-sized higher educational organisations' experiences may be needed.

With the time-constraint, the research, as an action research, faced some limitations too. Within one-year timeframe, it was difficult to devise the second cycle of the action research. Without this second cycle, it was therefore difficult to assess if the English proficiency of lecturers and staff at Southeast Bangkok College was, in fact, improving. To see any concrete result of the first cycle of action research, the reflections should then feed into the plan for the second cycle. Hence, future researches can be built upon the findings of this study in order to assess its validity and contribution.

Also, two issues of ASEAN and English teaching were competing for attention in this study. Hence, future researches can be done on each issue separately solely for the purpose of improving English teaching methods for the individual in an organization or for the ASEAN issue.

Finally, the most important of all is that future researches should urgently be conducted on the system of current English language teaching (ELT) scheme in Thailand, as well as its evaluation methods, and its failure to produce more able language users in Thailand, as part of a way to address the prevailing problem underlying the failure of Thai current educational system.

References

Anthony, E. M. (1963). Approach, Method, and Technique. *ELT J*, XVII (2) , 63-67.

ASEANFamily. (พ.ศ. 2556, เมษายน 24). ประชา.61.7% เชื่อว่า ไทยพร้อมรับมือเปิดประชาคมอาเซียน แต่การศึกษาต้องได้มาตรฐานกว่านี้. *มติชน* .

Baker, W. (2008). A Critical Examination of ELT in Thailand: The Role of Cultural Awareness. *Regional Language Centre Journal* , 131-146.

Celce-Murcia, M. (1991). *Teaching English as a second or foreign language (2nd edn)*. Boston, Massachusetts : Heinle& Heinle.

- Chanchookpong, N. (2012 , April 20). *Special report : Impact of AEC on Thailand*. Retrieved April 2013, from National News Bureau of Thailand: <http://202.47.224.92/en/news.php?id=255504200007>
- Chareonwongsak, P. K. (n.d.). *Thailand's Readiness for the ASEAN Economic Community: Strengths and Weaknesses for Integration*. Retrieved April 2013, from Professor Kriengsak Chareonwongsak: <http://www.kriengsak.com/asian%20aec>
- Dialogue, A. (2011, August 3). *Know Your Audience: chapter 16 Coding for content analysis*. Retrieved April 2013, from Audience Dialogue: <http://www.audiencedialogue.net/kya16b.html>
- EF. (2012). *EF EPI: EF English Proficiency Index*. Education First.
- ETS. (2012). *Test and Score Data Summary for TOEFL IBT Tests and TOEFL PBT Tests January 2011–December 2011 Test Data*. New Jersey: Educational Testing Service.
- Giddens, A. (1984). *The Constitution of Society*. Glasgow: Bell and Bain Limited.
- Harley, C. H. (Spring 2004). Discourse Analysis and Content Analysis: Two Solitudes? *Qualitative Methods* , 19-22.
- Institute for Population and Social Research, M. U. (2012). *Thai Health Report 2012: FOOD SECURITY : The Illusion of Money VS The Reality of Food*. Bangkok: Health Information System Development Office (HISO).
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planner (3rd Edn)*. Victoria: Deakin University.
- Khamkhien, A. (2010). Affective Variables for English Learning Strategy Reported Usage by Thai and Vietnamese EFL Learners. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching, Vol. 7, No. 1* , 66-85.
- Khamkhien, A. (2010). Factors Affecting Language Learning Strategy Reported Usage by Thai and Vietnamese EFL Learners. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching Vol. 7, No. 1* , 66–85.
- Khaopa, W. (2012, January 8). Get ready: ASEAN Economic Community is Coming in 2015. *The Nation* .
- Kimhachandra, I. (2010). *An Action Research Study of English Teaching in Grade Seven At Bamrung Wittaya School, Nakhon Pathom, Thailand*. Melbourne, Australia: Victoria University.
- Manajit, P. (2008). *The Communicative Language teachin (CLT) Conceptualization and CLT Practic of Thai EFL School Teachers in Bangkok*. Mahidol University.

- Methitham, P., & Chamcharatsri, P. B. (2011 (พ.ศ. 2554)). Critiquing ELT in Thailand: A reflection from history to practice. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม* , 57-68.
- Office, P. A. (2009). *Roadmap for an ASEAN Community 2009 - 2015*. Jakarta: ASEAN Secretariat.
- Organization), T. O. (2011). *Manual for the Third Round of External Quality Assessment (2011-2015): Higher Education Institutions 2011 Version*. Bangkok: The Office for National Education Stands and Quality Assessment (Public Organization).
- Radhi, A. (2011, January 28). ASED adopts plan to spur regional education progress. *The Brunei Times (in English)* .
- Richards, D. (1996). Elite Interviewing: Approaches and Pitfalls. *Politics Vol. 16 No. 3* , 200.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Renandya, W. A. (2002). *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rodgers, T. S. (2001). *Language Teaching Methodology. ERIC Issue Paper*. Washington, DC: ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics.
- Ruso, N. (2007). The Influence of Task Based Learning on EFL Classrooms. *Asian EFL Journal 18(2)* .
- Saengboon, S. (2012). Going ever more multidimensional: the mantra of English language teaching in the 21st century. *Journal of English Studies, Vol. 7* , 62 - 73.
- Saengboon, S. (2012). Let them recount their stories: Exploring the lived experiences of learning English in the Thai EFL context. *Research on Humanities and Social Sciences Vol 2, No.9* , 69 - 76.
- Secretariat, T. A. (2012). *Overview*. Retrieved April 24, 2013, from Association of Southeast Asian Nations: <http://www.asean.org/asean/about-asean/overview>
- Secretariat, T. A. (2008). *The ASEAN Charter*. Jakarta.
- Silverman, D. (2001). *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction, 2nd Edn*. Thousand Oaks, CA: Sage.

- Stern, H. (1983). *Fundamental Concepts of Language Teaching*. Oxford : Oxford University Press.
- Strategy, B. o. (2010). *Preparation for the ASEAN Community in 2015*. Retrieved March 2013, from The Office of the Higher Education Commission: <http://inter.mua.go.th/main2/article.php?id=132>
- Weerawong, A. (2004). *Communicative Language Teaching in Practice?: A Study of Four Post-Graduate Student Teachers in Thailand*. National University of Singapore.
- Wisalaporn, P., Hanirattisai, K., Muangnil, P., Yamolanan, K., Navaroj, W., Munyaton, B., et al. (2010). *The Role of Education in Building an ASEAN Community 2015*. Bangkok, Thailand: Bureau of International Cooperation, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education.
- Wongsothorn, A. (2000). Thailand. In H. W. (Eds.), *Language policies and language education: The impact in East Asian countries in the next decade* (pp. 307-320). Singapore: Times Academic Press.
- Wongsothorn, A., Hiranburana, K., & Chinnawongs, S. (2002). English Language Teaching in Thailand Today. *Asia Pacific Journal of Education Vol. 22 No. 2* , 107-116.
- กรมอาเซียน. (พ.ศ. 2556). *ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.
- กลุ่มงานนโยบาย. (พ.ศ. 2555). *พัฒนาการของประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ.
- กลุ่มพัฒนานโยบายอุดมศึกษา. (พ.ศ. 2556). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- กาแฟดำ. (พ.ศ. 2555, พฤษภาคม 12). *ไทยจะสู้เขาได้ต้อง รู้มากกว่าหนึ่งภาษา*. กรุงเทพฯ: พชรกิจ .
- กิจรัตน์กร, ร. (พ.ศ. 2554). *การศึกษารเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.2558*. Retrieved April 2013, from cufstconference2011.nida.ac.th/main/images/.../cufst2011_005.pdf
- แก่นวงศ์, อ. (พ.ศ. 2554). *ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558*. Retrieved April 2013, from www.plan.ru.ac.th/document/strategy_asean.ppt
- เนียมสนิท, ร. (พ.ศ. 2555). *การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนามหาวิทยาลัยสุ่ออาเซียน*. Retrieved April 2013, from basd.mua.go.th/nbm/upload/documents/presentation-55-rangson.pptx
- พยัณวิเชียร, ภ. (พ.ศ. 2556, มกราคม 17). *โอกาสของศิลปากรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. Retrieved April 2013, from www.surf.su.ac.th/files/SU_AEC.pdf

พิชัยชาญณรงค์, ด. (พ.ศ. 2555, สิงหาคม 14). *การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ*.

Retrieved April 2013, from

http://www.sasithara.com/images/column_1343804660/%E1%BC%B9%CD%D2%E0%AB%D5%C2%B9%20%A2%CD%A7%20%C8%B8%2014-8-55.pdf

ภัทรศิริวรกุล, ช. (พ.ศ. 2556, กุมภาพันธ์ 13). 8 วิชาชีพ อ่อนภาษา-ไอที. *โพสต์ทูเดย์*.

เมฆวัชชัยกุล, ศ. (พ.ศ. 2555). *การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ ความร่วมมือด้าน*

การศึกษาของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-

Cultural Community: ASCC). Retrieved April 2013, from

<http://basd.mua.go.th/nbm/upload/documents/document-55-siwikar.pdf>

เมฆวัชชัยกุล, ศ. (พ.ศ. 2555). *การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558*. Retrieved

April 2013, from ศูนย์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยแม่โจ้:

www.it.mju.ac.th/goverment/...MJU.../File20120420163633_12539.pdf

รายงานพิเศษ: ม.ธุรกิจบัณฑิตฯ ยับพร้อมรับประชาคม. (พ.ศ. 556, เมษายน 30). *โพสต์ทูเดย์*.

สำนักงานปลัดกระทรวง, ศ. (พ.ศ. 2555, สิงหาคม 15). *การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ของ*

กระทรวงศึกษาธิการ. Retrieved April 2013, from กระทรวงศึกษาธิการ:

<http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=29267&Key=newsEDU>

'สุรินทร์' เน้นเพิ่มศักยภาพบุคลากรพร้อมรับAEC. (พ.ศ. 2555, กรกฎาคม 19). *กรุงเทพธุรกิจออนไลน์*.

อู่สวัสดิ์, ร. ด. (พ.ศ. 2554). *กรณีศึกษา: ความก้าวหน้าการเตรียมความพร้อมรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนและการเปิด*

เสรีการค้าด้านอุดมศึกษาและแผนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา. Retrieved April 2013, from Bureau of

International Cooperation Strategy, The Office of the Higher Education Commission:

<http://inter.mua.go.th/main2/article.php?id=134>

**Motivations, Attitudes and Ideology: Three of Many Intrinsic Factors in Learning English – an
Introductory Guideline for Teachers with Non-Linguistic Background**

**แรงจูงใจ ทักษะคติและคตินิยม: สามจากหลายปัจจัยภายในของการเรียนภาษาอังกฤษ – แนวทางเบื้องต้น
สำหรับผู้สอนที่ไม่มีภูมิหลังทางภาษาศาสตร์**

อาจารย์สุเมธินท์ แสงไทรรัตน์นกุล*

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ, คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Abstract

This article aims to give an introduction of linguistic aspects concerning second language learning to English teachers with no linguistic background. First and second language acquisition have been explained in some details with some theories related to them. The intrinsic factors affecting the success of learning second language, namely motivations, attitudes and ideology, are then explained with some suggested ideas to be used in classroom. Other interesting points pertaining to the second language learning are also included.

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการที่จะให้ความเข้าใจเบื้องต้นสำหรับครูอาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษแต่ไม่มีภูมิหลังทางภาษาศาสตร์บทความกล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองพร้อมกับอธิบายทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่อยู่เบื้องหลังจากนั้นกล่าวถึงปัจจัยภายในที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองซึ่งได้แก่ แรงจูงใจ ทักษะคติ และ คตินิยมพร้อมกับมีแนวความคิดเพื่อการนำไปปรับใช้ในห้องเรียนนอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สองอีกด้วย

Introduction

Teaching, and learning, another language is not just being able to recite its grammar rules or vocabulary. Many teachers, educators and linguists have been trying to explore the possibly “best” way of teaching additional languages. By doing so, they have provided the world with several theories and approaches and found out that there is no such thing as “best” way to teach and learn an additional language. The factors are there to vary the learners, as well as the teachers. These factors, however, result from the differences of the learners and of the teachers. The teachers should be able to get the insights of the learners’ minds in order to help them excel the target language. Basing the teaching methods on the teacher’s own experience may not be able to yield the best result. It requires the understanding of the vast amount of research out there in the academic circle. Without a doubt, the teachers who read this know English very well. Several are native speakers of the language. Linguistics, on the other hand, especially Applied Linguistics, is a science which, by its nature, must be understood separately but be integrated into the teaching practice. Most of the English teachers, however, might not be quite familiar with the science of language and language teaching. Thus, this serves as a brief introduction to the field and, in turn, an inspiration to those who wish to explore deeper into the field.

One of the much stressed variables affecting success, and failure, of acquiring an additional language is the learner’s intrinsic factors. The factors comprise *motivation, age, sex, aptitude, intelligence, level of first language, identity, anxiety, attitudes, ideology* and so on. Motivation, attitude and ideology are the main focus here as they are the seemingly easiest to understand (motivations and attitudes) and the apparently hardest to comprehend (ideology). However, they are all clear and obscure at the same time to those with no linguistic background.

In the formal setting, like in a classroom at a university level, whether it is a required English subject for non-English major students or an English subject enrolled by English major students, the teachers are dealing with a group rather than an individual. This, therefore, means that the students come to class with vast difference in terms of their need of the language. However, it is generally assumed by the teachers that the students need the knowledge to accomplish the goal: to master the language to a satisfying extent and to be able to put it into use in the real settings. The students might start out well, filling up the room, and then wither over time. A wide range of factors are at work. The teachers may find it hard to simply satisfy everyone, and, in fact, it is impossible to do so. However, if looked closely, the learners share something in common: their intrinsic factors, which can greatly help the teachers to carry out a more effective learning environment.

1. Difference between First Language (L1) and Foreign (or Second: L2) Language Acquisition – The Independence of the Two Closely Related Process in One Mind

Halliday’s *Learning How to Mean* (1975) reflects that learning a first language is discovering that language is used for relating to other people and for communicating ideas. Michael Tomasello (1999) also noted that language requires the ability to recognize that other people have points of view. L2 learners,

however, already know how to mean and know that other people have their own minds. (Cook, 2008) Undeniably, learning a second language in this respect, and some other, is different from a first. It is not that there are no similarities whatsoever. There are some, which are not to be taken lightly and must be pointed out.

In fact, L2 learners are different from children learning a first language for there is already one language present in their minds. (Cook, 2008) Applying the so-called “natural” ways of learning a language, which often mean the same ways as learning a first, is somehow impractical. Some may work, but others may not. Some common elements between the two languages may help the learners. Nonetheless, the different aspects may hamper the learning process. Thai speakers may find it easy to learn the sentence ‘I love you,’ as it has the same structure in Thai, while they might simply say ‘The shirt beautiful,’ for the word ‘beautiful’ in Thai can function as both an adjective and a verb describing that something or someone is pleasing. This learning English know the meaning of the word ‘beautiful,’ but sometimes are unaware that the word, in English, is merely an adjective and in order to form a perfect and grammatical sentence, a verb is still needed.

Learners’ sentences, however incomplete, aberrant and limited, come from learners’ own language systems. Their L2 speech shows rules and patterns of its own. At different stages, learners have their own language systems. The nature of those systems may differ from the target language, from the L1 users’. Though vastly different across the stages and across learners, they are systematic. This can be called the ‘independent language assumption’: learners are not willfully distorting the native system, but are inventing a system of their own. (Cook, 2008)

Another point needed mentioning is the ‘Interlanguage,’ as coined by Larry Selinker (1972). It is used to call learner’s developing second language knowledge. Analysis shows that interlanguage has some characteristic influenced by previously learned languages, some characteristic of the L2 and some characteristics, such as the omission of function words and grammatical morphemes, that seem to be general and to occur in all or most interlanguage systems. Interlanguages have been found to be systematic, but they are also dynamic, continually evolving as learners receive more input and revise their hypotheses about the second language.

The path through language acquisition is not necessarily smooth and even. Learners have bursts of progress, then seem to reach a plateau for a while before something stimulates further progress. Selinker then coined the term ‘fossilization’ to refer to the fact that, some features in a learner’s language may stop changing and start losing progress in the acquisition of a second language, following a period where learning occurred, despite regular exposure to and interaction with the L2 and regardless of any learner motivation to continue. At some point in the learner’s path of development, no further learning appears possible, with their performance apparently impervious.

Despite the inevitable unfortunate circumstance, however, the study of fossilization also sheds some light on SLA. The number of L2 learners who are considered to develop native-like fluency is generally assumed to be small. Some even argue, with strong evidence, that such a case of native-like status has never happened; rather an advanced user of the L2 is the best result. Coppetiers (1987) shows that even bilinguals who can pass for native speakers still differ from native speakers. He found that Americans living in France as bilinguals gave slightly different answers to questions about French from native speakers, even if none of their

colleagues had noticed their French was deficient. This serves as a lighthouse to the SLA circle that the ultimate goal of studying additional language is not to become a native speaker of two, or even more, languages. Rather, it should be concerned with the typical achievement of L2 learners in their own right.

Based on the interlanguage, Vivian Cook (1992) further expands the theory further and argues that the interlanguage combined with the L1 in the learner's mind should be named 'multi-competence.' This competence is the knowledge of two languages in the same mind (shown in Figure 1.1 below). He argues that the lack of this concept has meant SLA research has still treated the two languages separately rather than as different facets of the same person (Cook, 2008).

Being aware of multi-competence gives the teachers, somehow, the peace of mind. Not only are the students frustrated with themselves unable to speak like natives, with some giving up learning and using the language at the end, but some of the teachers may feel the same way and follow the path of holding the white flag to a chance of becoming even-better users of the target language. Keeping in mind that only a small proportion of a handful of exceptional individuals can mimic native speakers yields a better classroom.

2. Individual Differences: the Intrinsic Factors Affecting the L2 Acquisition

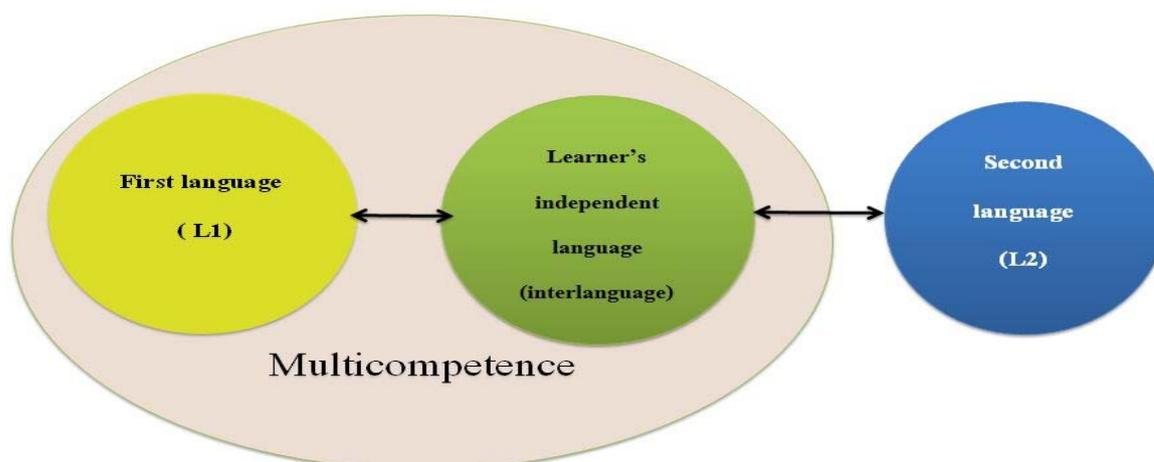
Under the same method and approach used in a language classroom, some students prosper and some wither. This leads the linguists and education experts to figure out the reasons of such phenomenon. It deals so much with applied psychology rather than applied linguistics. This sometimes means it treats language teaching as if it were the teaching of any other subject on the curriculum. Please note that somehow language teaching has its own unique nature, with which linguistics and applied linguistics usually deal.

2.1 Motivations and Attitudes

One of the most studied factors is 'motivation.' It is generally known that motivation plays a pivotal role in educational aspect. One reason for some L2 learners doing better than others is undeniably because they are better motivated. The usual meaning of motivation for the teacher is probably the interest that something generates in the students. However, obvious enjoyment by the students is not necessarily a sign that learning is taking place. 'What interests the students is not necessarily in the students' interests' (Peters, 1973). Motivation here, in the L2 learning, has mostly been used to refer to long-term stable attitudes in the students' minds, in

Figure 1.1: Multi-competence

(Cook,1992)

particular integrative and instrumental motivations. Integrative motivation occurs in the situation where the students learn the language in order to take part in the culture of its (the target's language's) people, – to integrate, while instrumental motivation is reflected in those who learn the language for a career goal or other practical, educational or immediate reason – to use the language as an instrument. In this case, they simply learn the language because they have to.

In Thailand and perhaps elsewhere around the globe where English is studied as a foreign language, as compulsory courses in universities and schools and as a means to work with other countries (in the form of lingua franca – a language adopted as a common language between speakers whose native languages are different), instrumental motivation may seem to be prevalent among their populations. However, many researchers have found that integrative motivation is found throughout. No clear conclusion can be drawn whether which motivation is more in these countries. However, it is a fact that the integrative one is weaker, easily swayed for it serves no concrete purpose but only is there for pleasure.

Highly motivated students, both instrumentally and integratively, after all, evince good attitudes towards language learning. This psychological state, therefore, influence their achievement. It might be a cliché to say that the better the attitudes there are, the better the students become. It is a maxim, nonetheless. When learners lack motivations, they show bad attitudes towards the language. They become less interested in the class and finally have no intention to carry on with the language. As teachers, it is mandatory to help the students become and stay engaged in the class through any means possible.

2.2 Ideology

A study found that it is perceived to be normal for Spanish living in the US to be able to speak English, while Americans who can speak Spanish are perceived to be highly educated. This can also be applied here in Thailand where students whose English proficiency is higher than others' are perceived as better students. Such ideology, or belief, can in turn affect the learners' achievement. Once the target language is held high, but not too high to attain, the learners tend to do better in their study of the language. Research on this particular variable is limited as the tools of measuring it are limited. However, ideology is interconnected with the previously mentioned factors: motivations and attitudes. Ideology at proper level can turn into attitude and then motivation. Vice versa, motivated students will possess good attitude and later on view the language better

Moreover, learners' strong ideology and belief of learners how the language should be learned and taught can affect the whole system of learning. They might think that grammatical instruction must be explicitly provided, while the teachers do not share the same view. Such conflict can be found in the modern world where people witness others' success and follow their footsteps, hoping that they can succeed too without considering whether the method is suitable for them.

3. Learning the Learners: Using the Learner's Individual Factors for All

Meeting with new students is exciting and challenging at the same time. Experienced teachers may find easy to enter a class, engage the students and start right on. The question remains, "Does it really work?" In the modern world where competition is getting fiercer every day, the students feel that they must be prepared before they embark on their journey. Very few classes can be tailored to the students' needs, even though they

are in the same major of the same faculty. However, when teachers understand their students better, the lessons can be got across.

Knowing the students' motivations, attitudes and ideology can be tough. It can be as easy as asking them casually in front of the class and making it more like chatting or as serious as conducting survey with data tabulation and statistic interpretation later. What really matters is that the teachers should know these differences and work with them, not against them. The materials should then be designed to better suit their needs, as well as the course requirements.

In the formal classroom where the courses are already designed and the requirements must be met, the instrumental motivation is assumed to be there, whether the students will share the same view or not. On occasion, in the worst-case scenario, students come to class with neither motivation at all. Whatever the case, the show must go on. Below are the suggestions from Lightbrown and Spada (2006) of how can teachers create more motivations:

- Motivating students into the lesson – At the opening stages of lessons (and within transitions), it has been observed that remarks teachers make about forthcoming activities can lead to higher levels of interest on the part of the students.
- Varying the activities, tasks and materials – Students are reassured by the existence of classroom routines they can depend on. However, lessons that always consist of the same routines, pattern and format have been shown to lead to a decrease in attention and an increase in boredom. Varying the activities, tasks and materials can help to avoid this and increase students' interest levels.
- Using co-operative rather competitive goals – Co-operative learning activities are those in which students must work together in order to complete a task or solve a problem. These techniques have been found to increase the self-confidence of students, including weaker ones, because every participant in a co-operative task has an important role to play. Knowing that their teammates are counting on them can increase student's motivation.

4. Other Learners' Intrinsic Factors: Individual Variations

Apart from the three factors mentioned, there are still other factors that should be mentioned in order to help narrow the gap between teachers and L2 learners. These factors are *Personality* and *Age*.

4.1 Personality

Possibly, an outgoing, sociable person learns a second language better than a reserved, shy classmate. However, that is not always the case. Although some studies have found that success in language learning is correlated with learner's scores on questionnaire measuring characteristics associated with extroversion such as assertiveness and adventurous, others have found that many successful language learners do not get high scores on measures of extroversion. There would seem to be a fairly obvious connection to language teaching methods. The introverts might be expected to prefer academic teaching that emphasizes individual learning and language knowledge; the extroverts may be fond of audio-lingual or communicative teaching that emphasizes group participation and social know-how.

4.2 Age

Many people believe that when it comes to learning additional languages, ‘younger is better’. However, research shows that older learners can attain high levels of proficiency in their second language. Spolsky (1989) sums up as follows:

- I. ‘Formal’ classroom learning requires ‘skills of abstraction and analysis’. – That is to say, if the teaching method entails sophisticated understanding and reasoning by the students, as for instance a grammar-translation method, then it is better for the students to be older.
- II. The child is more open to L2 learning in informal situations. – Hence children are easier to teach through informal approach.
- III. The natural L2 situation may favor children. – The teaching of adults requires the creation of language situations in the classroom that in some ways compensate for this lack. An important characteristic of language spoken to small children is that it is concerned “here and now”, rather than with the absent objects or the abstract topics that are talked about in adult conversation.

5. Popular Ideas about Language Learning: “Is it true that...?”

Lightbrown and Spada (2006) have concluded some interesting ideas about L2 learning as follows:

5.1 Is it true that the best predictor of success in second language acquisition is motivation?

Everyone agrees that learners who want to learn tend to do better than those who do not. But we must not interpret this too rigidly. Sometimes, even highly motivated learners encounter great challenges in language learning. We know, for example, that learners who begin learning a second language as adults rarely achieve the fluency and accuracy that children do in first language acquisition. This should not be taken as evidence that adult second language learners are not motivated to learn. It may be a reflection of changes that come with age or of other individual differences such as language learning aptitude or how the instruction interacts with individual learner’s styles and preferences for learning.

Teachers have no influence over learner’s intrinsic motivation for learning a second language. Students come to classrooms from different backgrounds and life experiences, all of which have contributed to their motivation to learn and attitudes towards the target language and the community with which it is associated. The principal way that teachers can influence learner’s motivation is by making the classroom a supportive environment in which students are stimulated, engaged in activities that are appropriate to their age, interests and cultural backgrounds, and, most importantly, where students can experience success. This in turn can contribute to positive motivation, leading to still greater success.

5.2 Is it true that the best way to learn new vocabulary is through reading?

This statement is absolutely true. But it does not tell the whole story. Children expand their vocabulary dramatically during their school years, and reading is the major source of this growth.

Second language learners can also increase their vocabulary knowledge through reading, but few second language learners will read the amount of target language text a child reads throughout more than a decade of schooling. Research evidence suggests that second language learners benefit from opportunities to read material that is interesting and important to them. However, those who also receive guidance from instruction and develop good strategies for learning and remembering words will benefit more than those who simply focus on getting the main ideas from a text. What is perhaps most striking in the research is the evidence that in order to successfully guess the meaning of new words in a text, a reader usually needs to know 90 per cent or more of the words in that text.

5.3 Is it true that highly intelligent people are good language learners?

The kind of intelligence that is measured by IQ tests is often a good predictor of success in classrooms where emphasis is on learning about the language (for example, grammar rules and vocabulary items). People who do well on IQ tests may do well on other kinds of tests as well. However, in natural language learning settings and in classrooms where interactive language use is emphasized, research has shown that learners with a wide variety of intellectual abilities can be successful language learners. This is especially true if the emphasis is on oral communication skills rather than metalinguistic knowledge. Most important, perhaps, is the fact that language learning involves a great variety of skills and abilities. Students should not be excluded from opportunities to learn another language on the grounds that they do not have the academic ability to succeed. In many educational contexts, students from immigrant or minority groups have no choice about learning a second language. What is essential is finding ways to engage the different kinds of ability that students bring to the learning environment.

5.4 Is it true that learner's errors should be corrected as soon as they are made in order to prevent the formation of bad habits?

Errors are a natural part of language learning. This is true of the development of a child's first language as well as of second language learning by children and adults. Errors reflect the patterns of learners' developing interlanguage systems-showing where they have overgeneralized a second language rule or where they have inappropriately transferred a first language pattern to the second language.

Teachers have a responsibility to help learners do their best, and this includes the provision of explicit, form-focused instruction and feedback on error. When errors are persistent, especially when they are shared by almost all students in a class, it is important to bring the problem to their attention. This does not mean that learners should be expected to adopt the correct form or structure immediately or consistently. If the error is based on a developmental pattern, the instruction or feedback may be useful only when the learner is ready for it. It may be necessary to repeat feedback on error many times.

Excessive feedback on error can have negative effect on motivation, of course, and teachers must be sensitive to their students' reactions to correction. The amount and type of correction that is offered will also vary according to the specific characteristics of the students, as well as their relationship with the teacher and with each other. Children and adults with little education in their first language will not benefit greatly from sophisticated metalinguistic explanations, but university students who are advanced learners of the language may find such explanations of great value. Immediate reaction to errors in an oral communication setting may embarrass some students and discourage them from speaking, while for others, such correction is exactly what is needed to help them notice a persistent error at just the moment it occurs.

References

- Cook, V.J. (1992) Evidence for multi-competence. *Language Learning* 42(4): 557-91.
- Cook, V.J. (2008) *Second Language Learning and Second Language Teaching*. London: Hodder Education.
- Coppertiers, R. (1987) Competence differences between native and near-native speakers. *Language* 63(3): 545-73.
- Halliday, M.A.K. (1975) *Learning How to Mean*. London: Edward Arnold.
- Lightbrown, P. and Spada, N. (2006) *How Language are Learned*. Oxford: Oxford University Press.
- Peters, R.S. (1973) *The Philosophy of Education*. Oxford: Oxford University Press.
- Selinker, L. (1972) Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics* X(3): 209-31.
- Spolsky, B. (1989) *Conditions for Second Language Learning*. Oxford: Oxford University Press.
- Tomasello, M. (1999) *The Cultural Origins of Human Cognition*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

**ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์
วิทยาลัยราชพฤกษ์**

**Problems and obstacles in studying of first year students, Faculty of Law,
Ratchphruek College**

บทคัดย่อ

วิทยาลัยราชพฤกษ์ได้เปิดสอนหลักสูตร นิติศาสตรบัณฑิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 แต่จากการสังเกตพบว่าในแต่ละปีการศึกษา คณะนิติศาสตร์มีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ลดลงจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของนักศึกษาที่แรกเข้ามาในชั้นปีที่ 1 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราค่อนข้างมาก ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยศึกษาปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนตัวของนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในคณะนิติศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและนำไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหารับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด ข้อมูลที่ใช้ศึกษาได้จากแบบสอบถามนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ทั้งกลุ่มปกติและกลุ่มเสาร์อาทิตย์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิจัยว่า ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษายู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ปัญหา อุปสรรค คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

ABSTRACT

Ratchphruek College, opened for teaching in the course of Bachelor of Law from the year 2007, but from observation, it was found that in each academic year, Faculty of Law has decreasing number of second year students to almost one half of students who at first time admitted in the first year; this is deemed as relatively high rate. Therefore, the research team emphasized studying about education problems and obstacles of first year students of Faculty of Law, Ratchphruek College. The researchers studied three factors, including students' personal factors, family factors and environment factors in Faculty of Law, in order to know the problems and use the information for solving problems for improving teaching and learning effectively and having the most appropriateness for students. The information used in studying derived from questionnaires of 24 first year students in Faculty of Law, in normal group and Saturday and Sunday group, calculated to be 100 percent. The research result found that personal factors of students were in moderate level; family factors were in moderate level and the environment factors were in high level.

Keyword : Problems, obstacles, Faculty of Law, Ratchphruek College

บทนำ

วิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้เปิดสอนหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยหลักสูตรดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตทางนิติศาสตร์ให้มีความรู้ความเข้าใจในทางกฎหมายทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพกฎหมายในสาขาต่าง ๆ ทั้งในหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ประพฤติตนอยู่ในจริยธรรมสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น (คู่มือหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต หลักสูตร ปี พ.ศ. 2550 : 2) จากการเก็บข้อมูลพบว่า จำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในคณะนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ทั้งในภาคปกติ ภาคค่ำ และภาคเสาร์-อาทิตย์ ในแต่ละปีการศึกษาจะมีนักศึกษาประมาณ 80-100 คน แต่อย่างไรก็ตามจากการตรวจสอบจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในคณะนิติศาสตร์ ในชั้นปีที่ 1 แล้วพบว่าในแต่ละปีการศึกษา มีจำนวนนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ลดลงค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบจำนวน ที่แรกเข้ามาในชั้นปีที่ 1

จากการสำรวจพบว่าในแต่ละปีการศึกษาคณะนิติศาสตร์ มีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ลดลงจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของนักศึกษาที่แรกเข้ามาในชั้นปีที่ 1 ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยศึกษาปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนตัวของนักศึกษา เช่น นักศึกษาขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียน หน้าที่การงานที่ท้ออยู่ หรือไม่สามารรถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้เกิดประสบความสำเร็จได้ เป็นต้น ปัจจัยสุดท้ายในด้านสภาพแวดล้อมในคณะนิติศาสตร์ เช่น การคบเพื่อน หรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา เป็นต้น ทำให้ทราบถึงปัญหาและนำไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนรู้พื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี เพื่อศึกษาพฤติกรรม และธรรมชาติการเรียนรู้ ความต้องการพื้นฐาน ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

Hudgins (อ้างถึงใน อุ่นตา นพคุณ , 2523 :18) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ในลักษณะใกล้เคียงกันว่า การเรียนรู้นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน หรือในเรื่องที่เกี่ยวกับท่าทีของผู้เรียนต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่ผู้เรียนกำลังจะได้อา การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม

การเรียนรู้ (สรวุฒน์ วัฒนวงศ์ (2538: 22-23) ให้นิยามของการเรียนรู้ว่า หมายถึง การรับข้อสนเทศใหม่ ๆ (new information) การเก็บข้อสนเทศไว้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง และการระลึกข้อสนเทศนั้นได้ในภายหลัง ซึ่งอาจจะสรุปเป็นขั้นตอนของกระบวนการจำ (The Stages of memory) เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การรับข้อสนเทศ (reception) 2. การเก็บข้อสนเทศในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (retention) 3. การระลึกถึงข้อสนเทศนั้นได้ในภายหลัง (recall)

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีสาระสำคัญที่ว่า ความรู้ไม่ใช่มาจากการสอนของครูหรือผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่ความรู้จะเกิดขึ้นและสร้างขึ้น โดยผู้เรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เอง (Learning by doing) นอกจากนั้นมองถึงลงไปถึงการพัฒนาของผู้เรียนในการเรียนรู้ซึ่งจะ

มีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ปฏิบัติระหว่างความรู้ในตัวของผู้เรียนเอง ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมภายนอก หมายความว่า ผู้เรียนจะสามารถเก็บข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและเก็บเข้าไปเป็นโครงสร้างของความรู้ภายในสมองของตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเอาความรู้ภายในที่ตนเองมีอยู่แล้วแสดงออกมาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ ซึ่งจะเกิดเป็นวงจรต่อไปเรื่อย ๆ ได้ คือ ผู้เรียนจะเรียนรู้เองจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมภายนอก แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นกลับไปบันทึกในสมองผสมผสานกับความรู้ภายในที่มีอยู่แล้ว แสดงความรู้ออกมาสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก ดังนั้นในการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by doing) จะได้ผลดีถ้าหากว่าผู้เรียนเข้าใจในตนเอง มองเห็นความสำคัญในสิ่งที่เรียนรู้และสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เก่า (รู้ว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้าง) และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ซึ่งทั้งหมดจะอยู่ภายใต้ประสบการณ์และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของตนเอง

ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ บุคลิกภาพ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2536 : 5-6) หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็นชัด เช่น รูปร่าง หน้าตา กริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง ยืน และส่วนภายนอกที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

นิสัยการเรียนที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แมคคอกซ์ ได้ให้ความเห็นว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขึ้นอยู่กับสติปัญญา และความถนัดร้อยละ 50-60 นิสัยการเรียนที่ดีประมาณร้อยละ 30-40 โอกาสและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ อีกร้อยละ 10-15 ลินด์เกรน (จอร์ เหล็กเพชร, 2522 : 11) ได้ให้ความเห็นว่าเหตุผลที่นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับการมีนิสัยในการเรียนที่ดีถึงร้อยละ 33 การมีความสนใจในการเรียนร้อยละ 25 ขาวนัปัญญา ร้อยละ 15 นอกจากนั้นก็ขึ้นอยู่กับการประกอบอื่น ๆ ส่วนนักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น เนื่องจากมีนิสัยการเรียนที่ไม่ดีร้อยละ 25 ขาดความสนใจในการเรียนร้อยละ 35 นอกจากนั้นก็ขึ้นอยู่กับการมีส่วนตัวและตัวประกอบอื่น ๆ

ผลการวิจัยของฟวงสร้อย วรกุล (ฟวงสร้อย วรกุล, 2522 : 19) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักมีปัญหาทางโรงเรียน คือ ขี้เกียจ ขาดเงิน มีความสับสนวุ่นวาย และมีนิสัยในการที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นถ้ามีการปรับแก้นิสัยในการเรียนของนักเรียน ปัญหาควรจะดีขึ้นเพราะเชื่อว่า นิสัยในการเรียนจะเป็นตัวกำหนดว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ระหว่างการเรียน หรือไม่เช่นในการใช้เวลาเท่ากันแต่ผู้เรียนที่มีนิสัยในการเรียนดี จะดีกว่าผู้ที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่ดี

นอกจากนี้ รุ่ง แก้วแดง (รุ่ง แก้วแดง, 2542 : 98) กล่าวว่าผู้สอนต้องมีการวางแผนกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการศึกษาหาความ ได้ตามความถนัด โดยอาจเรียนเพียงตามคำฟังหรือเรียนเป็นกลุ่ม ให้โอกาส และเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ผู้สอนอาจเข้าไปช่วยเหลือ และให้คำแนะนำบ้าง สำหรับการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งผลต่อความรู้สึกมีคุณค่า รู้จักเคารพตนเอง และผู้อื่นนั้น ผู้สอนจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีความยืดหยุ่น และควรให้ผู้เรียนไว้วางใจว่าผู้สอนสามารถเป็นที่พึ่งได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีจินตนาการ เพราะเป็นจุดสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนจากความสนใจของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรและสภาพแวดล้อมทางครอบครัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์ และศึกษาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยราชพฤกษ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรและปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 จำนวนทั้งหมด 24 คน

1.2 การคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มประชากร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาที่มีผลการเรียนดี ผลการเรียนปานกลางและผลการเรียนต่ำ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนสังกัดเดิม ที่พักอาศัยเดิม การกักตุนเพื่อการศึกษา และปัญหาและอุปสรรคในการเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวนักศึกษา ประกอบด้วยการรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมทางวิทยาลัย ได้แก่สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

2.2 ตัวแปรตาม ผลการเรียน ได้แก่ นักศึกษากลุ่มผลการเรียนดี เกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 ขึ้นไป นักศึกษากลุ่มผลการปานกลาง เกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 2.00 – 2.99 และ นักศึกษากลุ่มผลการเรียนต่ำเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 1.00 -1.99

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแยกดำเนินการเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ส่วนแรก ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมจากตำรา บทความวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลอ้างอิงต่างๆ

3.2 ส่วนที่สอง ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยใช้แบบสอบถามสำรวจ ปัญหาและอุปสรรคของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ในชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 โดยวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและการหาวิธีการแก้ไข โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษา แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่1 ทั้งปลายเปิดและปลายปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลจะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ใน

3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทางวิทยาลัย สถิติเกี่ยวกับการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคทางการเรียนของนักศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัย ได้ออกแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลเบื้องต้น เช่น เพศ ช่วงเกรดเฉลี่ยรวมจากโรงเรียนเดิม โรงเรียนเดิม ที่สังกัด ที่พักอาศัยการกู้ยืมเงินหรือไม่ เหตุผลที่นักศึกษาเลือกเรียนคณะนิเทศศาสตร์ และแนวโน้มของความคิดเห็นของนักศึกษาในการที่จะย้ายคณะ เพื่อต้องการทราบว่า ผลการเรียนขึ้นอยู่กับข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวหรือไม่ และปัญหาและอุปสรรค 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวนักศึกษาประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางมหาวิทยาลัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

ตอนที่ 1 ภาพรวมการวิเคราะห์ข้อมูล นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน เป็นเพศชาย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 68 เพศหญิง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 36 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชาย เมื่อจำแนกจากช่วงเกรดเฉลี่ยก่อนเข้าเรียนวิทยาลัย ผลจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาที่เรียนอ่อน (เกรด 1.00 – 1.99) คิดเป็นร้อยละ 12.5 นักศึกษาที่เรียนปานกลาง (เกรด 2.00 – 2.99) คิดเป็นร้อยละ 45.8 และนักศึกษาเรียนดี (เกรด 3.00 ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 41.7 ด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ นักศึกษาให้ความเห็นว่าเลือกเรียนเองเป็นอันดับแรกคิดเป็นร้อยละ 75 ผู้ปกครองเป็นผู้แนะนำคิดเป็นร้อยละ 8.3 ส่วนอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16.7 นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ร้อยละ 66.7 และกู้ยืม ร้อยละ 33.3 พื้นฐานความรู้เดิมวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์จากโรงเรียนเดิมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และค่อนข้างอ่อน ส่วนน้อยเพียงร้อยละ 8.3 และ 12.5 เท่านั้นที่อยู่ในระดับดี แสดงว่านักศึกษานิเทศศาสตร์ พื้นฐานในสองวิชาดังกล่าวไม่ดี และผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา ในเรื่องปัญหาที่เป็นอุปสรรคกับผลการเรียน ปัญหาในเรื่องการย้ายคณะ นักศึกษาส่วนมากมีแนวโน้มไม่ย้ายคณะ ร้อยละ 91.7 และที่คาดว่าจะย้ายคณะเพียงร้อยละ 4.2 ส่งผลถึงความพึงพอใจในผลการเรียนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่นักศึกษามีความพึงพอใจ ปานกลาง ร้อยละ 45.8 ความพึงพอใจมาก ร้อยละ 33.3 และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 20.8

จากผลการสำรวจจะเห็นว่าส่วนใหญ่นักศึกษาพอใจกับผลการเรียนในเทอมที่ผ่านมาอยู่ในระดับดี เห็นได้จากผลการเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายซึ่งนักศึกษามีผลการเรียนดี (A,B+) ร้อยละ 45.8 (B,C+) ร้อยละ 29.2 ส่วนนักศึกษามีผลการเรียนปานกลาง (C) ร้อยละ 12.5 และนักศึกษามีผลการเรียนต่ำ (D+,D+F) ร้อยละ 12.5 ตามลำดับ ในส่วนวิชากฎหมายแพ่ง :หลักทั่วไป จากผลการสำรวจนักศึกษามีผลการเรียนดีและผลการเรียนอ่อน (A,B+,D,D+) ร้อยละ 29.2 และนักศึกษามีผลการเรียนระดับค่อนข้างดี (B,C+) ร้อยละ 37.5 ส่วนนักศึกษามีผลการเรียนปานกลาง (C) ร้อยละ 4.2 และนักศึกษามีผลการเรียนต่ำ (D+,D) ร้อยละ 29.2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีผลการเรียนดีเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจในการเรียน จนเป็นเหตุให้ไม่ตัดสินใจย้ายคณะในภาคเรียนที่ 1

ตอนที่ 2 สรุปผลข้อมูลเบื้องต้นกับผลการเรียนที่ได้รับ นักศึกษาที่เรียนโรงเรียนสังกัดรัฐบาลและเอกชนไม่ส่งผลต่อผลการเรียนของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาที่กรุงเทพฯ และ

ต่างจังหวัดไม่ส่งผลต่อผลการเรียนของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาที่กู้กองทุนไม่กู้กองทุน เพื่อการศึกษาไม่ส่งผลต่อผลการเรียนของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 1

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรายด้าน จากข้อมูลภาพรวมด้าน ปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ แต่เมื่อ ศึกษาข้อคำถามเป็นรายข้อ พบว่ามีนักศึกษาบางกลุ่ม เช่น นักศึกษากลุ่มเรียนอ่อน มักจะพบปัญหาบางเรื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์จากการหาค่าสถิติและสรุปผลพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม สรุปได้ดังต่อไปนี้

ด้านตัวนักศึกษา ได้แก่ 1. การรับรู้ความสามารถ พบว่าไม่ว่านักศึกษากลุ่มเรียนปานกลางและกลุ่มเรียนอ่อนมีความเห็นเหมือนกันคือ คิดว่าเนื้อหาวิชาบางวิชาที่เรียนยากเกินไป ร้อยละ 50 และ 50 ตามลำดับ แต่กลุ่มเรียนดี มีความกังวลในเรื่องการอ่านหนังสือไม่ค่อยเข้าใจวิชาที่เรียนร้อยละ 16.6 เรียนไม่ทันเพื่อนร้อยละ 25 ซึ่งกลุ่มเรียนอ่อนไม่มีความพยายามอ่านหนังสือหรืออ่านหนังสือน้อยร้อยละ 50 ความมุ่งมั่นที่จะเรียนและชอบที่จะเรียนอยู่บ้าง 2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่าทั้งนักศึกษากลุ่มเรียนดี-เรียนอ่อนส่วนใหญ่ยังเชื่อว่าตนเองกระตือรือร้นอย่างมากที่ศึกษาอยู่ร้อยละ 50 และนักศึกษาเรียนอ่อนเห็นว่าตนเองมีการทุ่มเทในการอ่านหนังสือมาก ทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 50 กลุ่มเรียนอ่อนยังคงขาดเรียนมากที่สุดร้อยละ 50 ส่วนกลุ่มเรียนดี จะไม่ทบทวนเฉพาะช่วงสอบร้อยละ 50 นักศึกษากลุ่มเรียนอ่อนมีสมาธิในการเรียนบ้าง ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นเช่นเดียวกันว่าตนเองมุ่งทำการสอบอย่างเต็มที่จนสุดความสามารถและพยายามอย่างเต็มที่แล้วแม้เป็นวิชาที่ไม่ชอบ ขณะที่ผู้สอนบรรยายนักศึกษาจะถามผู้สอนทันทีเมื่อสงสัยและทุกกลุ่มมีความเห็นเหมือนกันว่าในการเตรียมตัวสอบทุกครั้งนักศึกษามีเวลาเตรียมตัวน้อย สามารถปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทุกเรื่อง

ด้านสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัวพบว่ากลุ่มเรียนอ่อนเห็นว่าผู้ปกครองไม่ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาถึงร้อยละ 50 ตรงกันข้ามกลุ่มเรียนดี นักศึกษาสามารถปรึกษาทุกเรื่องกับผู้ปกครองถึงร้อยละ 91.5 เฉพาะกลุ่มเรียนดีเท่านั้นที่เห็นว่าสมาชิกในครอบครัวให้ความอบอุ่นถึงร้อยละ 75 นักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกันเห็นว่าบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา นักศึกษากลุ่มเรียนดีมีความรู้สึกดีกับครอบครัวมากกว่ากลุ่มเรียนอ่อน เช่นเชื่อว่าสมาชิกในครอบครัวให้ความรัก ความอบอุ่นแก่นักศึกษามากและใช้เวลาอยู่กับครอบครัวถึงร้อยละ 75 อีกทั้งยังพบว่ากลุ่มเรียนอ่อนไม่สนใจสมาชิกในครอบครัวระดับปานกลาง และไม่ช่วยเหลือครอบครัวทำงานบ้านอย่างยิ่ง

ด้านสิ่งแวดล้อมทางวิทยาลัย ได้แก่ 1. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน พบว่า นักศึกษาเรียนดีและเรียนอ่อน มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนให้ความยุติธรรมแก่นักศึกษาทุกคน การว่ากล่าวตักเตือนนักศึกษาที่ขาดเรียนและสาเหตุที่นักศึกษามาเรียนสาย และขาดเรียนเป็นจำ รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำงานในชั้นเรียนอย่างเต็มความสามารถ ให้ความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ผู้สอนให้ความเป็นกันเองอย่างมาก กลุ่มเรียนดีเห็นว่าตนเองสามารถปรึกษาอาจารย์และผู้สอนหรือที่ปรึกษาได้ทุกเรื่อง น้อยกว่าทุกกลุ่มร้อยละ 33 และไม่ค่อยมั่นใจในความยุติธรรมของอาจารย์ในการให้คะแนนสอบอย่างเท่าเทียม 2. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน พบว่านักศึกษากลุ่มเรียนปานกลางมีสัมพันธภาพกับเพื่อนน้อยกว่ากลุ่มอื่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนหรือเรื่องส่วนตัว เช่น เพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็นของตนเองน้อยที่สุด ไม่ค่อยจับกลุ่มติวหนังสือกับเพื่อน กลุ่มเรียนปานกลางไม่ค่อยเข้าสังคมกับเพื่อน เมื่อไม่สบายใจมักแก้ไขด้วยตนเอง หรือเวลามีปัญหากลุ่มเรียนปานกลางไม่

ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือ แต่อย่างไรก็ตามการโคตรเรียนของเพื่อนหรือตนเองไม่เกี่ยวกับทั้ง 3กลุ่มเลยไม่ว่าจะมาจาก การเป็นคนชักชวนหรือถูกชักชวนก็ตาม

ตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน ไม่ชอบอ่านหนังสือและอยาก ได้เทคนิคใหม่ ๆ ในการจดจำการอ่านหนังสือหรือเปลี่ยนเป็นวิธีอื่น ๆ เช่น การฟังแทนการอ่าน ๆ

ตอนที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาทั่วไป ที่อยากให้เกิดพิจารณา ได้แก่ 1. ช่วยเรื่อง การพูดซ้ำทำให้เข้าใจมากขึ้น 2. มอบอาจารย์ประจำสอนเพิ่มเติม สรุปในวิชาที่เป็นของอาจารย์พิเศษ 3. อยากให้ ช่วยทำชีตสรุปให้ไวกว่านี้เพราะไม่รู้จะเริ่มอ่านจากจุดไหนและอยากให้สอนให้เร็วกว่านี้เนื่องจากกลัวเรียนไม่ทัน

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคทางการเรียนของนักศึกษา คณะนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน เป็นเพศชาย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 68 เพศหญิง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 36 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชาย เมื่อจำแนกจากช่วงเกรดเฉลี่ยก่อนเข้าเรียนวิทยาลัย ผล จากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาที่เรียนอ่อน (เกรด 1.00 – 1.99) คิดเป็นร้อยละ 12.5 นักศึกษาที่เรียนปานกลาง (เกรด 2.00 – 2.99) คิดเป็นร้อยละ 45.8 และนักศึกษาเรียนดี (เกรด 3.00 ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 41.7

ด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนคณะนิติศาสตร์ นักศึกษาให้ความเห็นว่าเลือกเรียนเองเป็นอันดับแรกคิดเป็นร้อยละ 75 ผู้ปกครองเป็นผู้แนะนำคิดเป็นร้อยละ 8.3 ส่วนอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16.7 นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่กู้กองทุนเพื่อการศึกษา ร้อยละ 66.7 และกู้ ร้อยละ 33.3 พื้นฐานความรู้เดิมวิชาภาษาอังกฤษ และวิชา คณิตศาสตร์จากโรงเรียนเดิมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และค่อนข้างอ่อน ส่วนน้อยเพียงร้อยละ 8.3 และ 12.5 เท่านั้นที่อยู่ในระดับดี แสดงว่านักศึกษานิติศาสตร์ พื้นฐานในสองวิชาดังกล่าวไม่ดี และผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่านักศึกษาคิดว่าเนื้อหาวิชาบางวิชาที่เรียนยากเกินไปเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จาก การแสดงความคิดเห็น กับคำถามปลายเปิด ที่ให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ในเรื่องปัญหาที่เป็นอุปสรรคกับผล การเรียน ปัญหาในเรื่องการย้ายคณะ นักศึกษาส่วนมากมีแนวโน้มไม่ย้ายคณะ ร้อยละ 91.7 และที่คาดว่าจะย้าย คณะเพียงร้อยละ 4.2 ส่งผลถึงความพึงพอใจในผลการเรียนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่นักศึกษามีความพึงพอใจ ปาน กลาง ร้อยละ 45.8 ความพึงพอใจมาก ร้อยละ 33.3 และไม่พึงพอใจ ร้อยละ 20.8

จากผลการสำรวจจะเห็นว่าส่วนใหญ่นักศึกษาพอใจกับผลการเรียนในเทอมที่ผ่านมาอยู่ในระดับดี เห็น ได้จากผลการเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายซึ่งนักศึกษา มีผลการเรียนดี (A,B+) ร้อยละ 45.8 (B,C+) ร้อยละ 29.2 ส่วนนักศึกษามีผลการเรียนปานกลาง (C) ร้อยละ 12.5 และนักศึกษามีผลการเรียนต่ำ (D+,D+F) ร้อย ละ 12.5 ตามลำดับ ในส่วนวิชากฎหมายแพ่ง :หลักทั่วไป จากผลการสำรวจนักศึกษามีผลการเรียนดีและผลการ เรียนอ่อน (A,B+,D,D+) ร้อยละ 29.2 และนักศึกษามีผลการเรียนระดับค่อนข้างดี (B,C+) ร้อยละ 37.5 ส่วน นักศึกษามีผลการเรียนปานกลาง (C) ร้อยละ 4.2 และนักศึกษามีผลการเรียนต่ำ (D+,D) ร้อยละ 29.2 แสดงให้ เห็นว่านักศึกษามีผลการเรียนดีเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจในการเรียน จนเป็นเหตุให้ไม่ ตัดสินใจย้ายคณะในภาคเรียนที่ 1

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ผู้เขียนขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาได้สละเวลาในการอ่านและให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ รศ. พิณิจ ทิพย์มณี ที่รับเป็นที่ปรึกษาการจัดทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบคุณอาจารย์ปรเมศวร์ ศิริรักษ์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ อาจารย์ธรรมกิตต์ ขวัญเกื้อ หัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ที่คอยให้คำชี้แนะด้านต่าง ๆ ในระหว่างทำวิจัยครั้งนี้ และอาจารย์คณะนิติศาสตร์ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยทุกท่านที่คอยให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำวิจัยให้แก่ผู้เขียนเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนขอขอบคุณผู้เขียนหนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการเรียบเรียงและเขียนวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้หากวิจัยเล่มนี้มีคุณประโยชน์อยู่บ้างไม่มากก็น้อย ข้าพเจ้าขอมอบความดีให้แก่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และวางรากฐานชีวิตให้แก่ข้าพเจ้า แต่หากวิจัยเล่มนี้ มีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขอน้อมนับไว้แต่ผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

จจร เหล็กเพชร. 2522. “การสร้างแบบสำรวจทัศนคติและทัศนคติในการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์. 2550. **คู่มือหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต หลักสูตร ปี พ.ศ. 2550.** นนทบุรี : คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยราชพฤกษ์.

พวงสร้อย วรกุล. 2522. “ การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสงขลา”. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยา การให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รุ่ง แก้วแดง. 2542. **ปฏิวัติการศึกษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2536. **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ,** กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538. **จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่.** กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์.

อุ้นตนา นพคุณ. 2523. **การศึกษานอกระบบโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

298 ถ.สรรพาวุธ แขวง/เขต บางนา กทม. 10260

Tel : 0-2744-7356-68 Fax : 0-2398-1356

www.southeast.ac.th

มหาวิทยาลัยธนบุรี

29 เพชรเกษม 110 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กทม. 10160

Tel : 0-2809-0823-27 Fax : 0-2809-0829

www.thonburi-u.ac.th

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

Tel : 0-2972-7200 Fax : 0-2972-7751

www.northbkk.ac.th

วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

89 ประชาพัฒนา ต.ทับยาว อ.ลาดกระบัง กทม. 10520

Tel : 0-2172-9623-6 Fax : 0-2172-9620

www.bsc.ac.th

วิทยาลัยราชพฤกษ์

9 หมู่ 1 นครอินทร์ ต.บางขุน อ.บางกรวย นนทบุรี 1113

Tel : 0-2432-6161-5 Fax : 0-2632-6107

www.rc.ac.th

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

120 ถ.มทิตล ต.ห้วยยา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50100

Tel : 053-201-800 Fax : 0-5320-1810

www.feu.ac.th

วิทยาลัยอินเทอร์เน็ตล้าปาง

173 ถ.พหลโยธิน ต.ชมพู อ.เมือง จ.ล้าปาง 52100

Tes : 0-5423-1068-9 Fax : 0-5423-1066

www.lit.ac.th